SISÄLLYSLUETTELO

Kaupunginhallitus pöytäkirja 26.01.2015

Pöytäkirjan kansilehti 1

1 § Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus 3

2 § Pöytäkirjan tarkastaminen 4

3 § Kokouksessa saadut selostukset 5

4 § Kaupunginhallituksen jäsenen poissaolo kokouksesta 6

5 § Kiinteistö Oy Kehäportti ja Kiinteistö Oy Kehäsuora -nimisiä yhtiöitä koskevat osakkeenomistajan päätökset 1/2015 7

6 § Kuntalain 51 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapuneet kaupunginjohtajan päätökset 10

7 § Kuntalain 51 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapuneet pöytäkirja ja päätökset 11

8 § Vantaan nuorisovaltuuston pöytäkirja/tiedoksi 12

9 § Merja Oravan luottamustehtävien päättyminen sekä kaupunkisuunnittelulautakunnan varajäsenen ja Vantaan käräjäoikeuden lautamiehen täydennysvaalien toimittaminen 13

10 § Eron myöntäminen Arja Walleniukselle tarkastuslautakunnan jäsenen tehtävästä sekä täydennysvaalin toimittaminen 16

11 § Eron myöntäminen Johannes Hirvaskoskelle tarkastuslautakunnan varajäsenen tehtävästä sekä täydennysvaalin toimittaminen 17

12 § Lausunto hallituksen esityksestä metropolihallintoa koskevaksi lainsäädännöksi 18

- Vantaan kaupungin lausunto hallituksen esityksestä metropolihallintoa koskevaksi lainsäädännöksi 21

- : Liite: Luonnos 10.12.2014, Hallituksen esitys eduskunnalle metropolihallintoa koskevaksi lainsäädännöksi 29

- : Liite: Asetusluonnos metropoliahallinnon valtionavustuksista 10.12.2014 228

- : Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä metropolihallintoa koskevaksi lainsäädännöksi, sekä siihen liittyvästä valtioneuvoston asetuksesta koskien metropolihallinnon valtionavustuksia. 229

- Kokoomuksen kaupunginhallitusryhmän esitys Vantaan lausunnoksi hallituksen esityksestä metropolihallintoa koskevaksi lainsäädännöksi 235

13 § Valtiovarainministeriön päätös kuntajaon muuttamista Vantaan kaupungin ja Espoon kaupungin välillä koskevan esityksen hylkäämisestä 240

- : Valtiovarainministeriö päätös 15.1.2015 kuntajaon muuttamista Vantaan kaupungin ja Espoon kaupungin välillä koksevan esityksen hylkäämisestä/Hämeenkylän Omkotiyhdistys ry 241

14 § Kaupunginjohtajan toimialan sekä konserni- ja asukaspalvelujen toimialan käyttösuunnitelmien 2015 hyväksyminen sekä muiden lautakuntien käyttösuunnitelmien tiedoksi merkitseminen 250

- : Kaupunginjohtajan toimialan käyttösuunnitelma 2015 253

- : Konserni- ja asukaspalvelujen toimialan käyttösuunnitelma 2015 276

15 § Kuntalain 51 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapuneet päätökset 297

16 § Tiedekeskussäätiön vuoden 2015 avustuksen maksaminen 298

17 § Kulttuuripalvelujen vuoden 2015 avustusmäärärahan jako Vapaa-ajan lautakunnan kokous 17.12.2014 § 9 / kaupunginhallituksen käsiteltäväksi otettu asia 299

- : Ote: Vapaa-ajan lautakunta 17.12.2014 § 9 Kulttuuripalvelujen vuoden 2015 avustusmäärärahan jako/ AL 302

- : Otto-oikeuden käyttäminen 310

SISÄLLYSLUETTELO

Kaupunginhallitus pöytäkirja 26.01.2015

18 § Oikaisuvaatimus vahingonkorvausta koskevaan vahinkorahaston asiamiehen päätökseen § 47 / 2014 ... 312

19 § Oikaisuvaatimus vahingonkorvausta koskevaan vahinkorahaston asiamiehen päätökseen § 59 / 2014 ... 314

20 § Oikaisuvaatimus vahingonkorvausta koskevaan vahinkorahaston asiamiehen päätökseen § 86 / 2014 ... 315

21 § Oikaisuvaatimus vahingonkorvausta koskevaan vahinkorahaston asiamiehen päätökseen § 99 / 2014 ... 317

22 § Oikaisuvaatimus vahingonkorvausta koskevaan vahinkorahaston asiamiehen päätökseen § 123 / 2014 ... 319

23 § Kuntalain 51 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapuneet päätökset ... 320

24 § Esisopimus yhteistyöstä Edupolin kanssa "Aura"-ESR-hankkeessa 2015-2018 ... 321

- : Esisopimus yhteistyöstä Edupolin kanssa Aura-ESR-hankkeessa ... 322

25 § Lausunto sisäasiainministeriölle luonnoksesta turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahaston kansalliseksi toimeenpano-ohjelmaksi 2014-2020 ... 323

- : Lausuntopyyntö luonnoksesta turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahaston kansalliseksi toimeenpano-ohjelmaksi 2014-2020 ... 325

- AIMF toimeenpano-ohjelmaluonnos 19.12.2014: Liite: AMIF toimeenpano-ohjlemaluonnos 19.12.2014 ... 328

26 § Kuntalain 51 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapunut sosiaali- ja terveyslautakunnan pöytäkirja ... 378

27 § Kuntalain 51 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapunut Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen johtokunnan pöytäkirja ... 379

28 § Selvitys lastensuojelun nykytilasta Vantaalla ... 380

- : Lastensuojeluselvitys ... 381

29 § Kuntalain 51 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapuneet pöytäkirjat ... 384

30 § Kuntalain 51 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapuneet pöytäkirjat ... 385

31 § Martinlaakson kehityskuva 014200, 17 Martinlaakso ... 386

- : Martinlaakson kehityskuva 014200 / osa 1 ... 389

- : Martinlaakson kehityskuva 014200 / osa 2 ... 434

- : Liite 3 / Työpajan palautteet / Martinlaakson kehityskuva 014200 / JOR ... 487

- : Liite 4 / Mielipiteet ja lausunnot / Martinlaakson kehityskuva 014200 / JOR ... 493

- : Liite 5 / Harava-kyselyn palautteet / Martinlaakson kehityskuva 014200 / JOR ... 500

32 § Kaupunkisuunnittelun työohjelma 2015 ... 526

- : Kaupunkisuunnittelun työohjelma 2015 ... 528

33 § Rakennuskiellon määrääminen alueelle nro 90098R, Pirttiranta ... 574

- : Karttaliite / Pirttiranta rakennuskieltoalue ... 576

34 § Lunastusluvan hakeminen ympäristöministeriöltä Keimolan kylässä sijaitsevan Marja-Vantaan osayleiskaavassa asuntotuotantoon ja siihen liittyvään yhdyskuntarakentamiseen osoitetun noin 43,4 ha:n suuruisen alueen lunastamiselle Saras-nimisestä kiinteistöstä ... 577

- : Kohdekartta 1A ... 585

- : Kohdekartta 1B ... 586

SISÄLLYSLUETTELO

Kaupunginhallitus pöytäkirja 26.01.2015

- : Liite 2 - Taulukko 1 - asuntotuotannon tavoitteet 2012-2015 587
- : Liite 3 - Taulukko 2 - asuntotuotannon tavoitteet ensisijaisilla kohdealueilla 2012-2015 588
- : Liite 4 - Kartta 2 - Asumisen ensisijaiset kohdealueet 2012-2015 589
35 § Asuntotonttien yleisten luovutusperiaatteiden, luovutusehtojen ja luovutushintojen hyväksyminen vuonna 2015 luovutettaville tonteille 590
- : Liite : ARA:n päätös + kartta 593
36 § Vuokrattujen pientalotonttien tarjoaminen vuokramiesten lunastettavaksi vuonna 2015 596
37 § Allekirjoitettuja kauppakirjoja, kauppakirjan muutos, luovutuskirjoja, liiketilan vuokrasopimus ja kunnallistekniikan rakentamissopimus 598
38 § Kaupanvahvistajan ilmoitus kiinteistökaupasta: Wulff-Yhtiöt Oyj / Reserve Capital Finland Oy 600
- : Kartta kaupan kohteesta 92-52-308-11 601
39 § Etuosto-oikeuden käyttäminen kiinteistökaupassa: Kulmala Mikko Juhani / Vekkox Oy 602
40 § Etuosto-oikeuden käyttäminen kiinteistökaupassa: Ilmolahti Oili / Vekkox Oy 603
41 § Korkeimman hallinto-oikeuden päätös 15.1.2015, asemakaavaa nro 002110/Tikkurila koskeva valituslupahakemus / tiedoksi 604
- : Korkeimman hallinto-oikeuden päätös 15.1.2015 asemakaavaa koskeva valituslupahakemus, Hellsingin hallinto-oikeuden 10.9.2014 nro 14/0678/5 tekemästä päätöksestä/ Asemakaavamuutos 002110 , 61 Tikkurila/ Kielotie 2-6/Eskelinen Jarno 605
42 § Tikkurilan keskustan kaavarunko 062600 608
- : Tikkurilan keskustan kaavarunko 062600 / TLA 611
- : Tikkurilan keskustan kaavarunko 062600 / Mielipide 657
- : Tikkurilan keskustan kaavarunko 062600 / Lausuntojen koontilomake 658
43 § Asemakaava ja asemakaavamuutos 231800 sekä tonttijako, 23 Kivistö / Kivistön keskusta-asuminen 5 667
- : Asemakaavaselostus / Asemakaava 231800, 23 Kivistö / Kivistön keskusta-asuminen 5 670
- : Meluselvvitys / liite 732
44 § Esisopimus määräalan luovutuksesta / Asemakaava nro 231800 / Axel Sandellin ja Greta Sandellin kuolinpesät 759
- : Esisopimus määräalan luovutuksesta / Axel Sandellin ja Greta Sandellin kuolinpesä (henkilötiedot poistettu) 762
- : Karttaliite 1, määräalan luovutus 767
- : Karttaliite 2: Kuolinpesien omistukseen jäävät alueet 768
45 § Asemakaavamuutos 002229, 61. Tikkurila / Orvokkitie 20 769
- : Asemakaavamuutosselostus / Asemakaavamuutos 002229, 61.Tikkurila / Orvokkitie 20 772
- : Asemakaavan muutos 002229 / Muistutus koonti 803
- : Kunnallistekniikan rakentamissopimus / asemakaavamuutos 002229 KOY Tikkurilan Kruunu, 20.1.2015 807
46 § Asemakaavamuutos 002217, 15 Myyrmäki / Louhelan Eräkuja 2 812
- : Asemakaavamuutosselostus / Asemakaavamuutos 002217, 15 Myyrmäki / Louhelan Eräkuja 2 815
- : Muistutus Eräkuja / Liite 856

- : Kunnallistekniikan rakentamissopimus ja esisopimus määräalan luovutuksesta / Asemakaavamuutos nro 002217 / Ermari Oy, 20.1.2015 857

Muutoksenhakuohje 1. Oikaisuvaatimus 867

Muutoksenhakuohje 2. Kunnallisvalitus oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen 868

Muutoksenhakuohje 3. Hallintovalitus asemakaavan muutosta koskevassa asiassa 869

Muutoksenhakuohje 4. Hallintovalitus etuosto-oikeuden käyttämistä koskevassa asiassa 870

Muutoksenhakuohje 5. Hankintaoikaisu ja oikaisuvaatimus hankinta-asiassa 871

Muutoksenhakuohje 6. Hankintaoikaisu ja markkinaoikeusvalitus hankinta-asiassa 872

Muutoksenhakuohje 7. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto 875

Kaupunginhallituksen kokous

Aika 26.1.2015 klo 14.00–16.55
Paikka Kaupungintalo, Tikkurila

Osallistujat

Jäsenet	Läsnä	**Varajäsenet**	Läsnä
Mäkinen Tapani, puheenjohtaja	x	Zilliacus Kim	
Letto Pirkko, I varapuheenjohtaja	-	Marjanen Viola	x
Niinistö Jaakko, II varapuheenjohtaja	14.00–16.00 16.15–16.55	Nieminen Johannes	
Bruun Susanna	x	Salminen Helvi	
Hurri Maija	x	Jääskeläinen Jouko	
Jääskeläinen Pietari	x	Sajaniemi Ulla	
Kokko Hannu	x	Aura Anssi	
Karlsson Patrik	x	Stormbom Lars	
Kauppinen Sirpa	x	Rosbäck Heidi	
Kotila Pirkko	x	Holopainen Matti	
Multala Sari	x	Lehmuskallio Paula	
Mäntynen Taisto	x	Loppukaarre Jukka-Pekka	
Niemelä Arja	x	Kyyrö Marja	
Näätsaari Sinikka	x	Hämäläinen Anu	
Orpana Anitta	x	Puha Seija	
Ranto Esko	x (pj § 16)	Suvensalmi Jouko	
Weckman Markku	x	Kaira Lauri	

Muut osallistujat		Läsnä
Lindtman Antti, valtuuston puheenjohtaja		-
Heinimäki Heikki, valtuuston I varapuheenjohtaja		14.00–16.00
Kostilainen Anniina, valtuuston II varapuheenjohtaja		x
Nenonen Kari, kaupunginjohtaja	esittelijä §:t 5–14, 17, 34	x
Lipponen Martti, apulaiskaupunginjohtaja	esittelijä §:t 15–16, 18–22	x
Lehto-Häggroth Elina, apulaiskaupunginjohtaja	esittelijä §:t 29	x
Nikulainen Juha-Veikko, apulaiskaupunginjohtaja	esittelijä §:t 30–33, 35–46	x
Salminen Jukka T, apulaiskaupunginjohtaja	esittelijä §:t 26–28	x
Nygren Heidi, apulaiskaupunginjohtaja vs.	esittelijä §:t 23–25	x
Rainio Päivi, viestintäpäällikkö		x
Marjamaa Patrik, talousjohtaja		x
Kolju Niina, kaupunginlakimies vs.		x
Vähä-Piikkiö Armi, tonttipäällikkö		14.10–14.20
Pesonen Maritta, perhepalvelujen johtaja		14.20–15.15 16.00–16.15
Villgren Kati, palvelupäällikkö		14.20–15.15 16.00–16.15
Vuori Anna, sosiaalityön esimies		14.20–15.15 16.00–16.15
Kimpimäki Päivi, hallintosihteeri		x
Björksten Jenni, pöytäkirjanpitäjä		x

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Todettiin

Allekirjoitukset

Puheenjohtaja	Tapani Mäkinen	Esko Ranto (§ 16)
Pöytäkirjanpitäjä	Jenni Björksten	

Pöytäkirjan tarkastus

Aika ja paikka	9.2.2015, Kaupungintalo, Asematie 7, 01300 Vantaa (Tikkurila)
	Pykälät 5, 12, 16 ja 25 tarkastettiin ja hyväksyttiin heti kokouksessa.

Pöytäkirja on yleisesti nähtävänä

Aika ja paikka	11.2.2015 klo 8.15–16.00, Kirjaamo, Asematie 7, 01300 Vantaa (Tikkurila)

1 § **Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus**

Kaupunginhallitus 26.1.2015 § 1

Kaupunginjohtajan esitys:
Todetaan kokous lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

2 § **Pöytäkirjan tarkastaminen**

Kaupunginhallitus 26.1.2015 § 2

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään tarkastaa ja hyväksyä kaupunginhallituksen 12.1.2015 pitämän kokouksen pöytäkirja nro 1/2015.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

3 § **Kokouksessa saadut selostukset**

Merkittiin, että tonttipäällikkö Armi Vähä-Piikkiö oli paikalla vastaamassa kysymyksiin esityslistan asiasta ”Lunastusluvan hakeminen ympäristöministeriöltä Keimolan kylässä sijaitsevan Marja-Vantaan osayleiskaavassa asuntotuotantoon ja siihen liittyvään yhdyskuntarakentamiseen osoitetun noin 43,4 ha:n suuruisen alueen lunastamiselle Saras-nimisestä kiinteistöstä”.

Perhepalvelujen johtaja Maritta Pesonen selosti esityslistan asiaa ”Selvitys lastensuojelun nykytilasta Vantaalla”. Paikalla vastaamassa kysymyksiin olivat myös palvelupäällikkö Kati Villgren ja sosiaalityön esimies Anna Vuori.

Kaupunginjohtaja Kari Nenonen raportoi kaupunginhallituksen 9.6.2014 § 13 päätöksen johdosta aloitetuista toimenpiteistä.

Kaupunginhallitus 26.1.2015 § 3

Päätös:
Merkittiin tiedoksi saadut selostukset.

4 § **Kaupunginhallituksen jäsenen poissaolo kokouksesta**

Kaupunginhallitus 26.1.2015 § 4

Päätös:
Merkittiin, että kaupunginhallituksen II varapuheenjohtaja Jaakko Niinistö oli poissa kokouksesta edellisen asian käsittelyn aikana klo 16.00–16.15.

5 § **Kiinteistö Oy Kehäportti ja Kiinteistö Oy Kehäsuora -nimisiä yhtiöitä koskevat osakkeenomistajan päätökset 1/2015**

VD/5078/00.03.02.00/2014
KN/ML/HO/NK/JB

Vantaan kaupunkikonsernin ns. Kehäyhtiöt muodostuvat 1.1.2015 alkaen kahdesta yhtiöstä eli Kiinteistö Oy Kehäportista ja Kiinteistö Oy Kehäsuorasta. Kiinteistö Oy Itäkehä -nimisen yhtiön sulautuminen Kiinteistö Oy Kehäsuoraan on täytäntöönpantu vuoden 2015 alusta lukien.

Yleisjaoston 15.9.2014 yhtiökokouksille antamien menettelyohjeiden mukaisesti edellä mainittujen yhtiöiden hallitusten jäseninä ovat toimineet seuraavat henkilöt:

Kiinteistö Oy Kehäportti:

Kim Zilliacus	puheenjohtaja
Erkki Laakkonen	varapuheenjohtaja
Minna Kankkonen	jäsen

Kiinteistö Oy Kehäsuora:

Erkki Laakkonen	puheenjohtaja
Kim Zilliacus	varapuheenjohtaja
Minna Kankkonen	jäsen

Kiinteistö Oy Itäkehä:

Erkki Vuorenmaa	puheenjohtaja
Kim Zilliacus	varapuheenjohtaja
Minna Kankkonen	jäsen.

Kaikkien edellä mainittujen yhtiöiden toimitusjohtajana on toiminut 1.10.2014 alkaen Tommi Hietanen. Tommi Hietanen jatkaa yhtiöiden toimitusjohtajana. Yhtiöiden tilintarkastajana on toiminut KHT-yhteisö BDO Oy.

Kaupunginjohtaja Kari Nenosen kaupunginhallituksen kokouksessa tänään antaman selvityksen perusteella on tarkoituksenmukaista vaihtaa välittömästi edellä mainittujen yhtiöiden hallitukset. Ratkaisu perustuu yhtiön hallitukselle kuuluvan valvonnan laiminlyömiseen. Päätöksen tarkemmat perusteet löytyvät sisäisen tarkastuksen Kehäyhtiöitä koskevista, 21.1.2015 päivätyistä tarkastusraporteista (salassa pidettävät JulkL 24 §:n 1 momentin 15-kohta).

Osakeyhtiölain 5. luvun 1. pykälän 2 momentin mukaan ”osakkeenomistajat voivat yhtiökokousta pitämättä yksimielisinä päättää yhtiökokoukselle kuuluvasta asiasta. Päätös on kirjattava, päivättävä, numeroitava ja allekirjoitettava.” Koska kaupunginhallitus edustaa kuntalain 23 §:ssä säädetyin tavoin kaupunkia ja käyttää sen puhevaltaa ja koska Vantaan kaupunki omistaa Kiinteistö Oy Kehäportin ja Kiinteistö Oy Kehäsuoran (sisältäen myös Kiinteistö Oy Itäkehän) koko osakekannan, kaupunginhallitus voi tehdä osakeyhtiölain 5. luvun 1. pykälän 2 momentissa tarkoitetun päätöksen.

Kaikki asiaan liittyvät asiakirjat ovat kokouksessa nähtävillä.

Kaupunginhallitus 26.1.2015 § 5

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään, että
1) tehdään osakeyhtiölain 5. luvun 1. pykälän 2 momentin mukaisesti Kiinteistö Oy Kehäporttia ja Kiinteistö Oy Kehäsuoraa (sisältäen myös Kiinteistö Oy Itäkehän) koskevat osakkeenomistajan päätökset 1/2015:
   a) päätetään vapauttaa yhtiöiden nykyiset hallitukset välittömästi tehtävistään
   b) valita yhtiöiden hallitusten puheenjohtajaksi Kirsi-Marja Lievosen sekä hallitusten jäseniksi Patrik Marjamaan sekä Tiina Ekholm
   c) todeta, että yhtiöiden toimitusjohtaja jatkaa Tommi Hietanen

d) todeta, että yhtiöiden tilintarkastaja jatkaa KHT-yhteisö BDO Oy.

2) Kiinteistö Oy Kehäportissa ja Kiinteistö Oy Kehäsuorassa (sisältäen myös Kiinteistö Oy Itäkehän) noudatetaan edelleen kaupunginvaltuuston vuonna 2012 vahvistamaan konsernistrategiaa ja -ohjetta; sekä
3) Kiinteistö Oy Kehäportin ja Kiinteistö Oy Kehäsuoran (sisältäen myös Kiinteistö Oy Itäkehän) osakkeenomistajan päätöksestä 1/2015 tehdään erilliset päätökset, jotka allekirjoittavat kaupunginhallituksen puheenjohtaja Tapani Mäkinen sekä kaupunginjohtaja Kari Nenonen. Päätösten tarkistajina toimivat kaupunginhallituksen varapuheenjohtajat Pirkko Letto ja Jaakko Niinistö.

Todettiin, että Kiinteistö Oy Kehäportin ja Kiinteistö Oy Kehäsuoran (sisältäen myös Kiinteistö Oy Itäkehän) yhtiökokouksia vastaavat osakkeenomistajan päätökset tehtiin tämän pykälän aikana ja että niistä on laadittu erilliset päätökset nro 1/2015.

Tarkastetaan ja hyväksytään pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Käsittely:

Merkittiin, että talousjohtaja Patrik Marjamaa poistui yhteisöjääviyden vuoksi kokoushuoneesta tämän asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.

Merkittiin, että listateksti jaettiin pöydille kokouksessa.

Listatekstiin ja päätösesitykseen tehtiin seuraava tekninen korjaus: ”Kiinteistö Oy Itäsuora” korjattiin muotoon ”Kiinteistö Oy Itäkehä”.

Kaupunginjohtaja täydensi listatekstiä seuraavasti: kolmannen kappaleen ensimmäisen lauseen jälkeen lisätään lause ”Tommi Hietanen jatkaa yhtiöiden toimitusjohtajana”.

Kaupunginjohtaja muutti päätösesitystään seuraavasti:
Kohta 1 c) poistetaan, jolloin kohta 1 d) muutetaan kohdaksi 1 c).
Kohdassa 3) päätöksen tarkastaa kaupunginhallituksen varapuheenjohtaja Pirkko Leton sijaan kaupunginhallituksen jäsen Esko Ranto.

Päätös:

Hyväksyttiin seuraavasti muutettu esitys:

Päätetään, että

1) tehdään osakeyhtiölain 5. luvun 1. pykälän 2 momentin mukaisesti Kiinteistö Oy Kehäporttia ja Kiinteistö Oy Kehäsuoraa (sisältäen myös Kiinteistö Oy Itäkehän) koskevat osakkeenomistajan päätökset 1/2015:
   a) päätetään vapauttaa yhtiöiden nykyiset hallitukset välittömästi tehtävistään
   b) valita yhtiöiden hallitusten puheenjohtajaksi Kirsi-Marja Lievosen sekä hallitusten jäseniksi Patrik Marjamaan sekä Tiina Ekholm
   c) todeta, että yhtiöiden tilintarkastaja jatkaa KHT-yhteisö BDO Oy.
2) Kiinteistö Oy Kehäportissa ja Kiinteistö Oy Kehäsuorassa (sisältäen myös Kiinteistö Oy Itäkehän) noudatetaan edelleen kaupunginvaltuuston vuonna 2012 vahvistamaan konsernistrategiaa ja -ohjetta; sekä
3) Kiinteistö Oy Kehäportin ja Kiinteistö Oy Kehäsuoran (sisältäen myös Kiinteistö Oy Itäkehän) osakkeenomistajan päätöksestä 1/2015 tehdään erilliset päätökset, jotka allekirjoittavat kaupunginhallituksen puheenjohtaja Tapani Mäkinen sekä kaupunginjohtaja Kari Nenonen. Päätösten tarkistajina toimivat kaupunginhallituksen jäsen Esko Ranto ja kaupunginhallituksen II varapuheenjohtaja Jaakko Niinistö.

Todettiin, että Kiinteistö Oy Kehäportin ja Kiinteistö Oy Kehäsuoran (sisältäen myös Kiinteistö Oy Itäkehän) yhtiökokouksia vastaavat osakkeenomistajan päätökset tehtiin tämän pykälän aikana ja että niistä on laadittu erilliset päätökset nro 1/2015.

Tarkastettiin ja hyväksyttiin pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus

Lisätiedot: apulaiskaupunginjohtaja Martti Lipponen, puh. 09 8392 2033
etunimi.sukunimi@vantaa.fi

6 § **Kuntalain 51 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapuneet kaupunginjohtajan päätökset**

KN/BI

Kaupunginhallitukselle on kuntalain 51 §:n mukaista ottomenettelyä varten lähetetty seuraavat **kaupunginjohtajan** päätökset:

§ 1 Jäsenen ja varajäsenen nimeäminen Kaupunkitutkimus ja metropolipolitiikka –ohjelman ohjausryhmään vuosiksi 2015-2018
§ 2 Purojen kaupunki 2015 - teemavuoden kehittämishankkeen projektiryhmän perustaminen
§ 4 Vastaus SOTE-uudistuksen kuntakyselyyn (HE 324/2014 vp) 2014

Kaupunginhallitus 26.1.2015 § 6

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään olla ottamatta kaupunginhallituksen käsiteltäväksi esittelyosassa mainittuja kaupunginjohtajan päätöksiä.
Käsittely:
Kaupunginjohtaja täydensi esittelytekstiin seuraavan päätöksen:

§ 6 Tutkintapyyntö poliisille luottamusaseman väärinkäyttöä ym. koskien
Päätös:
Hyväksyttiin täydennetty esitys.

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia

7 § **Kuntalain 51 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapuneet pöytäkirja ja päätökset**

KN/BI

Kaupunginhallitukselle on kuntalain 51 §:n mukaista ottomenettelyä varten lähetetty seuraavat pöytäkirja ja päätökset:

Tarkastuslautakunnan pöytäkirja nro 8/10.12.2014

Konsernipalveluiden apulaiskaupunginjohtajan päätökset
§ 1 Erityisasiantuntijan työsopimussuhteisen vakanssin perustaminen talouspalvelukeskuksen tulosalueella
§ 5 Matkapuhelinedun myöntäminen luontaisetuna/Keski-Uudenmaan pelastuslaitos

Kaupunginhallitus 26.1.2015 § 7

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään olla ottamatta kaupunginhallituksen käsiteltäväksi esittelyosassa mainitussa pöytäkirjassa olevia ottamiskelpoisia päätöksiä ja esittelyosassa mainittuja päätöksiä.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia

8 § **Vantaan nuorisovaltuuston pöytäkirja/tiedoksi**

KN/KM/BI

Kaupunginhallitukselle on saapunut **Vantaan nuorisovaltuuston** pöytäkirja nro 1/21.1.2015

Kaupunginhallitus 26.1.2015 § 8

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään merkitä tiedoksi.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia

9 § **Merja Oravan luottamustehtävien päättyminen sekä kaupunkisuunnittelulautakunnan varajäsenen ja Vantaan käräjäoikeuden lautamiehen täydennysvaalien toimittaminen**

159/00.00.01.00/2013
KN/JB

Merja Orava on 14.1.2015 päivätyllä kirjeellä ilmoittanut muuttavansa pois Vantaalta 1.2.2015 alkaen ja pyytänyt eroa kaupunkisuunnittelulautakunnan varajäsenen sekä Vantaan käräjäoikeuden lautamiehen tehtävistä.

Kaupunginvaltuusto on 28.1.2013 § 15 valinnut kaupunkisuunnittelulautakuntaan toimikaudeksi 2013–2016 seuraavat henkilöt:

Jäsenet:	**Henkilökohtaiset varajäsenet:**
Sirkka-Liisa Kähärä (puheenjohtaja)	Merja Orava
Timo Karén (varapuheenjohtaja)	Markku Kuula
Tiina-Maaria Päivinen	Taru Pääkkönen
Risto Tamminen	Miika Huttunen
Matti Aittakallio	Osmo Kähkönen
Tarja Eklund	Pirjo Väänänen
Vesa Pajula	Reijo Päärni
Seija Puha	Riikka Homan
Marianne Sipilä	Anneli Karhunen
Göran Härmälä	Marit Juslin
Christian Leikkainen (kv 15.12.2014 § 3)	Jari Meri (kv 15.12.2014 § 3)
Marja Kyyrö	Leena Lauren
Johannes Nieminen	Olli Korkalainen
Minna Kuusela	Mervi Peltola
Mikko Mäkelä	Kimmo Jääskeläinen
Leena Romppainen	Pertti Oksman
Jasi Kuokkanen	Maija Vanhanen

Tasa-arvolain mukaan toimielimessä tulee olla sekä naisia että miehiä kumpiakin vähintään 40 %:a.

Kaupunginvaltuusto on 28.1.2013 § 29 valinnut seuraavat henkilöt lautamiehiksi Vantaan käräjäoikeuteen toimikaudeksi 2013–2016:

Jukka-Pekka Loppukaarre
Pekka Saastamoinen
Merja Orava
Kalle Eklund
Hanna Koivula
Annukka Vuojolainen
Paula Hämäläinen
Jesse Piiroinen
Reijo Liimatainen
Varpu Peltonen
Kari Puusaari
Riitta Pajakari
Jani Pallaskivi
Maarit Lehtonen
Heljä Päivinen
Leena Peltoniemi
Erkki Saarinen
Sari Rinne
Kari Anttila
Erja Hilli
Mikko Ilmonen
Karoliina Juurinen
Riitta Karasjoki

Ali Koivuniemi
Mervi Luomaniemi
Ilkka Meriläinen
Auli Nevander
Ria Niittynen
Lasse Nikula
Hannu Puranen
Petra Pusa
Outi Tulosmaa
Juhani Vehkaoja
Jorma Venäläinen
Eeva Wetterstrand-Pihola
Ralf Asplund
Jan-Erik Eklöf (kv 20.5.2013 § 8)
Jari Ahtiainen
Jarmo Kiviniemi
Olli Korkalainen
Niilo Kärki
Ritva Laitinen
Petri Leinonen
Tapani Purho
Pirjo Vilenius
Timo Vuorinen
Juha Simonen
Sirpa Mikonranta
Ulla Pyyvaara
Kai Laaksonen
Liisa Huttunen
Taina Raitanen
Paavo Airaksinen
Anu Vihma
Kalle Kivimaa
Jukka-Pekka Rannisto
Sirpa Ahonen
Arja Saunamäki
Pasi Virtala
Tauno Ervasti
Jussi Vähäkangas
Mustafe Hagi Farah
Sirje Kanalanmäki
Marja-Vuokko Mäkinen ja
Paula Soralahti.

Käräjäoikeuslain 6 ja 7 §:n mukaan lautamiehen tulee olla käräjäoikeuden tuomiopiiriin kuuluvassa kunnassa asuva Suomen kansalainen, joka ei ole konkurssissa, jonka toimintakelpoisuutta ei ole rajoitettu ja jota on pidettävä sopivana toimimaan lautamiehenä. (1.4.1999/459)

Lautamieheksi ei saa valita henkilöä, joka on alle 25-vuotias tai joka on täyttänyt 63 vuotta. Lautamiehenä ei saa olla henkilö, jolla on virka yleisessä tuomioistuimessa tai rangaistuslaitoksessa taikka joka virassaan suorittaa ulosottotehtäviä, rikosten esitutkintaa taikka tulli- tai poliisivalvontaa, eikä myöskään syyttäjä, asianajaja taikka muu ammatikseen asianajoa harjoittava henkilö. (13.5.2011/451)

Kunnasta valittavien lautamiesten tulee mahdollisimman tasapuolisesti edustaa kunnan väestön ikä-, elinkeino-, sukupuoli- ja kielijakaumaa.

Oikeusministeriö on muistuttanut, että lautamiesten valinnassa tulee korostaa lautamiehen tuomarintehtävää ja että lautamies ei ole poliittisella valtakirjalla toimiva kunnallinen luottamushenkilö, vaan hänen tulee olla riippumaton.

Kaupunginhallitus 26.1.2015 § 9

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginvaltuustolle
a) todettavaksi, että Merja Orava on paikkakunnalta poismuuton vuoksi menettänyt oikeuden toimia kaupunkisuunnittelulautakunnan varajäsenen ja Vantaan käräjäoikeuden lautamiehen tehtävissä,
b) toimitettavaksi kaupunkisuunnittelulautakunnan jäsen Sirkka-Liisa Kähärän henkilökohtaisen varajäsenen täydennysvaali jäljellä olevaksi ajaksi toimikaudesta 2013–2016, ja
c) toimitettavaksi Vantaan käräjäoikeuden lautamiehen täydennysvaali jäljellä olevaksi ajaksi toimikaudesta 2013–2016.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia, esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 7.4 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

10 § **Eron myöntäminen Arja Walleniukselle tarkastuslautakunnan jäsenen tehtävästä sekä täydennysvaalin toimittaminen**

HA/198/00.00.01.00/2013
KN/JB

Arja Wallenius on 13.1.2015 päivätyllä kirjeellä pyytänyt eroa tarkastuslautakunnan jäsenen tehtävästä.

Kaupunginvaltuusto on kokouksessaan 28.1.2013 § 10 valinnut tarkastuslautakuntaan seuraavat henkilöt:

Jäsenet:	**Henkilökohtaiset varajäsenet:**
Juha Malmi (puheenjohtaja)	Niilo Kärki
Jaana Huhta (varapuheenjohtaja)	Riikka Åstrand
Ulla Kaukola (kv 18.11.2013 § 6)	Tiina-Maaria Päivinen
Tarja Eklund	Christina Kassila
Jukka Hako	Kimmo Kiljunen
Faysal Abdi	Ranbir Sodhi
Petri Koivuniemi	Marilla Kortesalmi
Carita Orlando	Sakari Rokkanen
Juha Tenhunen	Timo Karén
Raija Virta	Janne Leppänen
Pauli Vahtera	Juha Simonen
Vaula Norrena	Anniina Kostilainen
Minttu Sillanpää	Kati Tyystjärvi
Arja Wallenius	Johannes Hirvaskoski

Kuntalain 71 §:n mukaan vaalikelpoinen tarkastuslautakuntaan ei ole:

1) kunnanhallituksen jäsen;
2) apulaispormestari;
3) henkilö, joka on kunnanhallituksen jäsenen, kunnanjohtajan, pormestarin tai apulaispormestarin hallintolain 28 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettu läheinen;
4) kuntaan tai kunnan määräämisvallassa olevaan yhteisöön tai säätiöön pysyväisluonteisessa palvelussuhteessa oleva henkilö; eikä
5) henkilö, joka ei ole vaalikelpoinen kunnanhallitukseen.

Tasa-arvolain mukaan toimielimessä tulee olla sekä naisia että miehiä kumpiakin vähintään 40 %:a.

Kaupunginhallitus 26.1.2015 § 10

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginvaltuustolle
a) myönnettäväksi Arja Walleniukselle ero tarkastuslautakunnan jäsenen tehtävästä, ja
b) toimitettavaksi tarkastuslautakunnan jäsenen täydennysvaali jäljellä olevaksi ajaksi toimikaudesta 2013–2016.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia, esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 7.4 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

11 § Eron myöntäminen Johannes Hirvaskoskelle tarkastuslautakunnan varajäsenen tehtävästä sekä täydennysvaalin toimittaminen

HA/198/00.00.01.00/2013
KN/JB

Johannes Hirvaskoski on 14.1.2015 päivätyllä kirjeellä pyytänyt eroa tarkastuslautakunnan varajäsenen tehtävästä.

Kaupunginvaltuusto on kokouksessaan 28.1.2013 § 10 valinnut tarkastuslautakuntaan seuraavat henkilöt:

Jäsenet:	**Henkilökohtaiset varajäsenet:**
Juha Malmi (puheenjohtaja)	Niilo Kärki
Jaana Huhta (varapuheenjohtaja)	Riikka Åstrand
Ulla Kaukola (kv 18.11.2013 § 6)	Tiina-Maaria Päivinen
Tarja Eklund	Christina Kassila
Jukka Hako	Kimmo Kiljunen
Faysal Abdi	Ranbir Sodhi
Petri Koivuniemi	Marilla Kortesalmi
Carita Orlando	Sakari Rokkanen
Juha Tenhunen	Timo Karén
Raija Virta	Janne Leppänen
Pauli Vahtera	Juha Simonen
Vaula Norrena	Anniina Kostilainen
Minttu Sillanpää	Kati Tyystjärvi
Arja Wallenius	Johannes Hirvaskoski

Kuntalain 71 §:n mukaan vaalikelpoinen tarkastuslautakuntaan ei ole:

1) kunnanhallituksen jäsen;
2) apulaispormestari;
3) henkilö, joka on kunnanhallituksen jäsenen, kunnanjohtajan, pormestarin tai apulaispormestarin hallintolain 28 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettu läheinen;
4) kuntaan tai kunnan määräämisvallassa olevaan yhteisöön tai säätiöön pysyväisluonteisessa palvelussuhteessa oleva henkilö; eikä
5) henkilö, joka ei ole vaalikelpoinen kunnanhallitukseen.

Tasa-arvolain mukaan toimielimessä tulee olla sekä naisia että miehiä kumpiakin vähintään 40 %:a.

Kaupunginhallitus 26.1.2015 § 11

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginvaltuustolle
a) myönnettäväksi Johannes Hirvaskoskelle ero tarkastuslautakunnan varajäsenen tehtävästä, ja
b) toimitettavaksi tarkastuslautakunnan jäsen Arja Walleniuksen henkilökohtaisen varajäsenen täydennysvaali jäljellä olevaksi ajaksi toimikaudesta 2013–2016.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia, esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 7.4 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

12 § **Lausunto hallituksen esityksestä metropolihallintoa koskevaksi lainsäädännöksi**

VD/10736/00.04
KN/TL/KK/TLA/LP/PH

Valtiovarainministeriö on lähettänyt 10.12.2014 päivätyn lausuntopyynnön hallituksen esityksestä metropolihallintoa koskevaksi lainsäädännöksi sekä siihen liittyvästä valtioneuvoston asetuksesta koskien metropolihallinnon valtionavustuksia. Hallituksen esitysluonnos on vielä tässä vaiheessa virkamiesesitys. Lausuntopyyntö on liitteenä.

Hallitus linjasi 29.8.2013 rakennepoliittisessa ohjelmassaan, että metropolialueen kilpailukyky varmistetaan, estetään segregaatiota sekä tehostetaan maankäytön, asumisen ja liikenteen suunnittelua ja toteutusta edistämällä alueen kuntaliitoksia ja kokoamalla sen tueksi metropolihallinto, jonka ylin päättävä toimielin on vaaleilla valittu valtuusto.

Valtiovarainministeriö asetti 4.10.2013 hallituksen rakennepoliittisen ohjelman linjausten mukaisesti työryhmän valmistelemaan metropolihallintoa koskevaa lainsäädäntöä. Työryhmän tehtävänä oli muun muassa valmistella ehdotus metropolihallinnon hallintomalliksi, rahoituksen ja päätöksenteon järjestämiseksi, metropolihallinnon alueelliseksi toimivallaksi sekä valmistella ehdotus niistä tehtävistä, joita metropolihallinto hoitaisi. Työryhmän tuli toimeksiantonsa mukaisesti valmistella ehdotuksista väliraportti 31.3.2014 mennessä sekä loppuraportti hallituksen esityksen muodossa 15.9.2014 mennessä.

Työryhmän väliraportti julkaistiin 1.4.2014. Väliraportti sisälsi työryhmän kartoittamat mahdollisuudet sekä alustavat ehdotukset metropolihallinnon perustamiseksi. Kunnilta ja muilta asianosaisilta tahoilta pyydettiin lausuntoa työryhmän väliraportista 4.7.2014 mennessä. Yhteenveto väliraportista saaduista lausunnoista julkaistiin 15.8.2014. Vantaan kaupunki antoi lausunnon metropolilainsäädäntöä valmistelevan työryhmän väliraportista 16.6.2014 § 6.

Väliraportista saatuihin lausuntoihin perustuen hallitus linjasi 28.8.2014 budjettiriihen yhteydessä, että metropolialueelle perustetaan metropolihallinto erityisesti maankäytön, asumisen ja liikenteen ongelmien ratkaisemiseksi. Metropolihallinto käynnistyy vuoden 2017 kuntavaalien yhteydessä. Metropolihallinto muodostetaan metropolialueen MAL -sopimuskuntien varaan, jolloin metropolihallinnossa ovat mukana Helsinki, Espoo, Vantaa, Kauniainen, Sipoo, Kerava, Tuusula, Järvenpää, Kirkkonummi, Vihti, Nurmijärvi, Mäntsälä, Hyvinkää sekä Pornainen. Näiden lisäksi Porvoo ja Lohja voivat halutessaan liittyä metropolihallintoon.

Metropolihallinnon tehtäväksi tulee metropolikaavan laatiminen ja sen toimeenpanon varmistaminen sekä seuraavat julkishallinnon tehtävät: joukkoliikenteen suunnittelu ja hoitaminen (HSL), HSY:n ympäristöasiat sekä Uudenmaan liitolta siirtyviä tehtäviä. Toimivan asuntopolitiikan toteutumisesta ja metropolihallinnon muista tehtävistä sovitaan lainvalmistelun jatkotyössä. Metropolihallinnolle turvataan kunnista riippumaton rahoitusratkaisu nykyisten kuntayhtymien tuloilla, valtionosuuksilla ja valmistelussa tarkentuvalla rahoitusratkaisulla. Metropolihallinnolle ei tule omaa verotusoikeutta. Metropolihallinnolle tulee vaaleilla valittava valtuusto, jonka vaalitavassa huomioidaan alueellinen ja puoluepoliittinen edustavuus.

Metropolihallintoa koskevaa lainsäädäntöä valmistelevan työryhmän toimikauden päättymisen 15.9.2014 jälkeen luonnos hallituksen esitykseksi on valmisteltu ministeriöiden virkamiesten yhteistyönä. Vaalijärjestelmävaihtoehtoa ovat työstäneet puolueiden puoluesihteerit. Hallituksen esitystä ei ole vielä poliittisella tasolla lopullisesti linjattu. Luonnos hallituksen esitykseksi on esityksen vaikutusten arvioinnin osalta vielä puutteellinen, ja esitystä tullaan täydentämään lausuntojen perusteella.

1. Lausunnonantajaa pyydetään lausumaan seuraavista metropolihallintolakiin
(lakiehdotus 1) liittyvistä kysymyksistä:
1a. Metropolihallinnon perustamisen tarkoitus ja tavoitteet
1b. Metropolihallinto ja sen jäsenkunnat (2 - 3 §)
1c. Metropolihallinnon toimiala ja metropolihallinnolle siirrettävät tehtävät (4 § sekä esitykseen sisältyvät lakiehdotukset 2-20)
1d. Metropolivaltuusto (5 §)
1e. Metropolivaalit (7 - 13 §)

1f. Asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet (14 - 16 §)
1g. Metropolisopimus (17 §)
1h. Kuntien maksuosuuksien määräytyminen ja valtion rahoitus metropoli-hallinnolle (18 - 19 § sekä luonnos valtioneuvoston asetukseksi metropoli-hallinnon valtionavustuksista)
1i. Metropolihallinnon toiminnan käynnistäminen (22 §)
1j. Perussopimus (23 §)
1k. Ensimmäisen metropolivaalit (24 §)
1l. Metropolihallinnon järjestäytyminen (25 §)
1m. Metropolialueen laajentaminen (26 §)
1n. Voimassa olevat viranomaisluvat, vireillä olevat asiat sekä voimassa olevat sopimukset ja sitoumukset (27 - 29 §)
1o. Henkilöstö (30 §)
1p. Lain vaikutukset 3 (6)

2. Maankäyttö- ja rakennuslain muuttamiseen (lakiehdotus 16) liittyen lausunnonantajaa pyydetään erityisesti arvioimaan:
2a. Metropolikaavan ohjaus- ja oikeusvaikutuksia osana kaavajärjestelmää
2b. Metropolikaavan muodostumista kahdesta osasta, suunnitelmaosasta ja toimeenpano-osasta, sekä metropolisopimuksen sisältöä ja suhdetta metropolikaavaan
2c. Metropolialueen osoittamista suunnittelutarvealueeksi ja suunnittelutarveasioiden siirtoa metropolihallinnolle

3. Muihin lakiehdotuksiin (lakiehdotukset 2 - 15 ja 17 - 20) liittyvät asiat

4. Lausunnonantajan esille ottamat muut kysymykset ja asiat

Lausunnot pyydetään toimittamaan viimeistään 4. helmikuuta 2015 klo 16 mennessä.

Kaupunginhallitus 26.1.2015 § 12

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginvaltuustolle annettavaksi valtiovarainministeriölle liitteen mukainen Vantaan kaupungin lausunto metropolihallintolakia valmistelevan työryhmän väliraportista.

Tarkastetaan ja hyväksytään pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.
Käsittely:
Kaupunginhallituksen puheenjohtaja Tapani Mäkinen esitti, että kaupunginjohtajan esittämä lausunto korvataan kokoomuksen kaupunginhallitusryhmän esittämällä lausunnolla, joka on tämän pykälän liitteenä. Kaupunginhallituksen jäsen Sari Multala kannatti Mäkisen esitystä.

Puheenjohtaja totesi, että asiasta joudutaan äänestämään ja teki seuraavan äänestysesityksen: he, jotka kannattavat kaupunginjohtajan esitystä, äänestävät jaa ja he, jotka kannattavat kaupunginhallituksen puheenjohtaja Tapani Mäkisen esitystä, äänestävät ei. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Äänestyksessä annettiin 13 jaa-ääntä (Bruun, Hurri, Jääskeläinen, Karlsson, Kauppinen, Kokko, Kotila, Marjanen, Mäntynen, Niemelä, Niinistö, Näätsaari, Ranto) ja 4 ei-ääntä (Multala, Mäkinen, Orpana, Weckman). Puheenjohtaja totesi kokoomuksen kaupunginhallitusryhmän esittämän lausunnon tulleen hylätyksi.

Kaupunginhallituksen II varapuheenjohtaja Jaakko Niinistö esitti, että Vantaan lausunnon kohdan 1e. teksti ”Vantaan kaupunki kannattaa esitystä.” korvataan tekstillä ”Vantaan kaupunki on avoin myös muille lakiesityksestä poikkeaville ratkaisumalleille koskien metropolivaalien vaalipiirijakoa.” Esitys hyväksyttiin yksimielisesti.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys siten muutettuna, että kohdan 1e. teksti ”Vantaan kaupunki kannattaa esitystä.” korvataan tekstillä ”Vantaan kaupunki on avoin myös muille lakiesityksestä poikkeaville ratkaisumalleille koskien metropolivaalien vaalipiirijakoa.”.

Tarkastettiin ja hyväksyttiin pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Liitteet:
- Vantaan kaupungin lausunto hallituksen esityksestä metropolihallintoa koskevaksi lainsäädännöksi, kh 26.1.2015
- Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä metropolihallintoa koskevaksi lainsäädännöksi
- Luonnos (10.12.2014) hallituksen esitykseksi metropolihallintoa koskevaksi lainsäädännöksi
- Luonnos (10.12.2014) valtioneuvoston asetukseksi metropolihallinnon valtionavustuksista
- Kokoomuksen kaupunginhallitusryhmän esitys Vantaan lausunnoksi hallituksen esityksestä metropolihallintoa koskevaksi lainsäädännöksi

Muutoksenhakuohje: 7.4 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
kaupunginjohtaja Kari Nenonen p. 09 8392 2101, kehittämisjohtaja Tarja Lumijärvi p. 09 8392 2705, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Vantaan kaupungin lausunto hallituksen esityksestä metropolihallintoa koskevaksi lainsäädännöksi

1) Lausunnonantajaa pyydetään lausumaan seuraavista metropolihallintolakiin liittyvistä kysymyksistä

1a. Metropolihallinnon perustamisen tarkoitus ja tavoitteet

Vantaan kaupunki on tuonut päätöksissään johdonmukaisesti esille metropolihallinnon selvittämisen ja toteuttamisen tarpeen. Vantaan aloitteesta toteutettiin seudun 14 kunnan yhteinen selvitys Kaksiportaisen seutuhallinnon eduista ja haitoista (2009 - 2010) yhteisen tahtotilan löytämiseksi seudun ongelmien ratkaisemiseksi, kilpailukyvyn lisäämiseksi ja yhteisen päätöksenteon mahdollistamiseksi.

Metropolihallinto liittäisi ensimmäisen kerran Suomessa alueella liikenteen ja maankäytön suunnittelun yhteen demokraattisesti suorilla vaaleilla valitun valtuuston päätöksenteon alle. Tarkoituksena on edistää alueen sosiaalisesti, taloudellisesti ja ympäristöllisesti kestävää kehitystä ja alueen kansainvälisen kilpailukyvyn sekä elinvoiman vahvistamista.

Esitys kokoaa yhteen päällekkäisiä strategisia kehittämistehtäviä yhdelle päätöksentekotasolle. Verkostomaiseen vapaaehtoisuuteen perustuvassa Helsingin seudun kuntien yhteistyössä on seudun yhteisen tahtotilan löytäminen ollut vaikeaa. Yhteistyöstä on puuttunut pitkäjänteisyys, läpinäkyvyys, vaikuttavuus ja ennen kaikkea yhteinen tahto. Yhteistyö on pysynyt muuttumattomana yhteistyösopimuksen hyväksymisen jälkeisen ajan vuodesta 2005 lähtien. Valtio on puuttunut sopimusteitse seudun kehityksen turvaamiseen. Metropolihallinnon käynnistyttyä nykyisten seudullisten vapaaehtoisten yhteistyöelinten (MAL-neuvottelukunta, HSYK, HSL:n liikennejärjestelmäsuunnittelu) toiminnalle ei ole enää tarvetta.

Vantaan kaupungin mielestä metropolihallinnon perustamiselle esitetyt perustelut ja lain tarkoitus ovat lakiluonnoksessa esitetty erittäin kattavasti.

Lain tarkoituksena on koota ja järjestää metropolialueen maankäyttöä, asumista ja liikennettä koskevien tehtävien hoitaminen. Lain tarkoituksena on myös luoda edellytyksiä metropolialueen kuntarajat ylittävälle kansanvaltaiselle päätöksenteolle ja edistää alueen sosiaalisesti, taloudellisesti ja ympäristöllisesti kestävää kehitystä ja alueen kansainvälisen kilpailukyvyn sekä elinvoiman vahvistamista. (1§)

1b. Metropolihallinto ja sen jäsenkunnat (2-3 §)

Vantaan kaupunki pitää pakkokuntayhtymää käytettävissä olevista ja tehtäviin soveltuvista vaihtoehdoista tarkoituksenmukaisimpana ja toimivimpana muotona järjestää päätöksenteko ja yhteistyön yleiset puitteet.

Lakiluonnos rajaa kuntayhtymään osallistumisen Helsingin seudun 14 kuntaan mutta antaa metropolialueeseen liittymismahdollisuuden tietyin ehdoin vain Lohjalle ja Porvoolle (26 §).
Vantaa on aiemmissakin lausunnoissaan metropolihallinnosta korostanut, että rajaus 14 kuntaan on kannatettava lähtökohta, mutta metropolihallintoon liittyminen tulee olla joustavaa uusille jäsenille.

Vantaan kaupungin mielestä metropolialueeseen liittymisen mahdollisuutta ei tulisi lailla rajata vain edellä mainittuihin 14 (+2) kuntiin. Myös muille kunnille tulee antaa jatkossa mahdollisuus liittyä kuntayhtymään.
Uudenmaan maakunnan kokoinen metropolihallinto ja Uudenmaan liiton sulautuminen metropolihallintoon poistaisi Uudenmaan liiton ja metropolihallinnon päällekkäisyydet aluekehittämistehtävissä ja tehostaisi strategista kehittämistä metropolialueella.

1c. Metropolihallinnon toimiala ja metropolihallinnolle siirrettävät tehtävät (4 § sekä esitykseen sisältyvät lakiehdotukset 2-20)

Metropolihallinto hoitaa metropolialueella sille erikseen säädettyjä tehtäviä maankäytön, asumisen, liikenteen, aluekehittämisen ja ympäristöpalvelujen toimialoilla.
Metropolihallinnon tehtävänä on myös metropolialueen:
1) asunto- ja maapolitiikan strateginen suunnittelu ja kehittäminen;
2) ilman laadun seuranta, ilmastonmuutoksen strategiatyö sekä seututiedon ylläpito ja tuottaminen;
3) muiden sille erikseen säädettyjen tehtävien hoitaminen.
Lisäksi metropolihallinto voi tarjota jäsen-kunnilleen vuokra-asuntotuotannon rakennuttamispalveluja. Metropolihallinnon jäsen-kunnat voivat myös sopia, että metropolihallinto voi ottaa hoitaakseen metropolialueen jäsenkunnilta muitakin kuin 1 ja 2 momentissa tarkoitettuja tehtäviä. (4 §)

Metropolihallinnon keskeinen tehtävä olisi metropolikaavan ja metropolisopimuksen laatiminen.
Yhdessä metropolikaavan toimeenpano-osan kanssa metropolisopimus korvaisi nykyisen MAL-aiesopimuksen. Metropolikaavassa korostuisi muita kaavamuotoja voimakkaammin kaavan toteuttamisen ohjaaminen. Metropolikaavalla ja sen toteutussuunnitelmalla ohjattaisiin maankäytön, asumisen ja liikenteen kehitystä taloudellisesti, sosiaalisesti ja ekologisesti kestävällä tavalla.

Vantaan kaupunki pitää metropolihallinnolle 4 §:ssä esitettyjä tehtäviä tarkoituksenmukaisina, joskin metropolihallinnon tavoitteisiin nähden rajallisina. Koska metropolihallinnon tarkoituksena on edistää alueen sosiaalisesti, taloudellisesti ja ympäristöllisesti kestävää kehitystä ja alueen kansainvälisen kilpailukyvyn sekä elinvoiman vahvistamista, tulisi metropolihallinnon hoitaa myös maahanmuuttoon, segregaation ehkäisemiseen, työllisyyteen sekä alueen kansainväliseen kilpailukykyyn liittyviä tehtäviä. Nämä tulisi kirjata laissa metropolihallinnon tehtäviksi.

Metropolihallinto hoitaa lain mukaisesti liikennejärjestelmän ja joukkoliikenteen suunnittelun, joukkoliikenteen liikennepalveluiden suunnittelun ja hankinnan, joukkoliikenteen taksa ja lippujärjestelmän sekä taksoista päättämisen, joukkoliikenteen matkalippujen tarkastuksen sekä muut sille säädetyt tehtävät. Metropolisopimuksessa sovitaan tehtävien rahoituksesta. Kunnille ei synny lain nojalla velvollisuutta maksaa subventiota joukkoliikennetehtävistä, vaan siitä sovitaan metropolisopimuksessa ja metropolihallinnon perussopimuksessa.

Vantaan kaupunki pitää hyvänä, että laki antaa mahdollisuuden tehtävien laajentamiseen kuntien yhtäpitävin päätöksin ja perussopimusta muuttamalla. Lakiluonnoksen 4 §:ssä todetaan, että metropolihallinnon jäsenkunnat voivat myös sopia, että metropolihallinto voi ottaa hoitaakseen metropolialueen jäsenkunnilta muitakin tehtäviä. Muiksi tehtäviksi on yleisperusteluissa todettu mm. HSL:n nykyiseen perussopimukseen sisältyvät joukkoliikennetehtävät kuten joukkoliikenteen infrastruktuurin kehittäminen ja ylläpito, joukkoliikenteen tieto- ja viestintäteknisten järjestelmien kehittäminen ja ylläpito sekä joukkoliikenteen markkinointi ja matkustajainformaatio. Myös joukkoliikenteeseen oleellisesti liittyvä

liityntäpysäköinnin strategisen tason suunnittelu on mainittu yleisperusteluissa tehtävänä, josta jäsenkunnat sopisivat perussopimuksessa.

Edelliset joukkoliikenteeseen liittyvät erikseen sovittavat mahdolliset muut tehtävät ovat oleellinen osa metropolihallintoa. Nämä olisi hyvä kirjata laissa metropolihallinnon tehtäviin, samoin kuin liityntäliikenteen pysäköinnin järjestämisen rahoituksesta sopiminen. Metropolihallinnon tulisi olla kaikkia kuntia kohtaan tasapuolisesti yhteistyöhön velvoittava.

Lakiesityksen mukaan Uudenmaan liitto säilyisi aluekehitysviranomaisena entisellään, samoin kuntien jäsenyys ei muuttuisi, vain maakuntakaava poistuisi metropolihallintoalueen osalta ja joukkoliikennesuunnittelu siirtyisivät metropolihallintoon. Tämä esitys ei tuo kaivattua synergiaa ja tehokkuutta seudun MAL-asioiden strategiseen kehittämiseen eikä poista toimijoiden päällekkäisyyttä, vaan jopa lisää sitä. Uudenmaan liiton aluekehitystehtävät kuten rakennerahastohallinnointiin liittyvät tehtävät säilyvät liitolla. Näiden tehtävien siirtyminen metropolihallintoon edistäisi metropolihallinnon tavoitteiden toteutumista alueen kansainvälisen kilpailukyvyn sekä elinvoiman vahvistamiseksi. Samalla olisi mahdollista metropolikaavan toteuttamissuunnittelussa ottaa huomioon EU:n ja maakunnan kehittämisrahan mahdollisuudet edistää metropolialueen kilpailukykyä ja elinkeinotoimintojen suunnittelua.

Uudenmaan liiton ja metropolihallinnon päällekkäisyyttä ja hallinnon byrokraattisuutta syntyy kun maakunnan yhteistyöryhmä käsittelee lakiesityksen yleisperusteluissa esitetyn mukaisesti metropolisopimuksen. Maakunnan yhteistyöryhmässä olisi edustettuna metropolihallinto. Uudenmaan maakuntaohjelman valmistelisi maakuntavaltuustolle metropolialueen osalta metropolihallinto. Vantaa osallistuisi Uudenmaan liiton toiminnan rahoitukseen ja päätöksentekoelinten toimintaan edelleen.

Vantaan kaupunki katsoo, että lakiesityksen jatkovalmistelussa Uudenmaan liiton tehtävät tulee vielä arvioida siltä osin, voitaisiinko ne sisällyttää metropolihallintoon kokonaisuudessaan.

ELY-keskuksen tehtävien tarvetta ja päällekkäisyyttä metropolihallintoon tulee vielä lain jatkovalmistelussa arvioida tarkemmin. Seudullisten toimijoiden päällekkäisyyksien purku ei toteudu täysin ELY-keskuksen maankäytön tehtävien osalta. Lakiluonnoksessa ei esitetä ELY-keskuksen maankäytön tehtävien siirtoa metropolihallinnolle. ELY-keskus ei olisi lakiesityksen mukaan enää joukkoliikenteen toimivaltainen viranomainen metropolialueella. Sille jää kuitenkin lakiesityksen mukaan merkittäviä tehtäviä metropolikaavan laatimisen ohjaukseen. ELY-keskuksen tehtävien suhdetta metropolikaavavalmistelun ohjaukseen ja valvontaan tulisi vielä arvioida. Valtio tulee ohjaamaan metropolihallintoa kuitenkin sopimuksellisesti merkittävästi jo lakiesityksen muiden neuvottelu- ja ohjausjärjestelmin kautta.

Vantaan kaupunki pitää hyvänä, että seudullisen maankäytön, asumisen ja liikenteen tietohuoltoa kootaan yhteen metropolihallintoon. Tämä poistaa päällekkäisyyksiä HSY:n ja Uudenmaan liiton välillä sekä tehostaa toimintaa.

Vantaan kaupunki pitää tärkeänä, että kuntien rakennuttamispalvelut valtion tukeman tuotannon osalta keskitettäisiin metropolihallinnolle. Lakiesitys antaa tähän mahdollisuuden kuntien niin sopiessa. On kuitenkin hyvä, että rakennuttamispalveluiden käytön rahoitus arvioidaan tarkemmin.

Metropolihallinnosta tulisi kaksikielinen viranomainen. Kielellisiä oikeuksia koskevat oikeudet ja velvollisuudet on otettava huomioon metropolihallintoa järjestettäessä.

1d. Metropolivaltuusto

Vantaan kaupunki kannattaa esitystä.

1e. Metropolivaalit (7-13 §)

Vantaan kaupunki on avoin myös muille lakiesityksestä poikkeaville ratkaisumalleille koskien metropolivaalien vaalipiirijakoa.

1f. Asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet (14–16 §)

Vantaan kaupunki kannattaa esitystä.

1g. Metropolisopimus (17 §)

Sen lisäksi mitä maankäyttö- ja rakennus-laissa (132/1999) säädetään metropolisopimuksesta, on sopimuksessa sovittava metropolihallinnon tehtävien hoitamisen rahoittamista koskevista periaatteista metropolihallinnon, sen jäsenkuntien ja valtion kesken. Sopimuksessa on todettava myös valtion talousarvioon otetusta valtionavustuksesta metropolihallinnon toiminnan rahoittamiseen. Sopimus on tältä osin tehtävä valtioneuvoston toimikaudeksi ja sen sisältöä tarkistetaan tarvittaessa vuosittain. (17§)

Metropolisopimus olisi aiesopimuksia voimakkaammin osapuolia sitova. Metropolisopimus korvaisi nykyisen MAL-aiesopimuksen. Lain yleisperusteluissa todetaan, että sopimuksen sitovuutta voisi korostaa esimerkiksi se, että valtion metropolialueelle suunnattavan liikenne- ja muun infrarahoituksen myöntäminen riippuisi metropolihallinnon tai kuntien tehtäväksi metropolisopimuksessa sovittujen toimenpiteiden toteutumisesta.

Vantaan kaupunki pitää hyvänä sitä, että kunnat sopivat metropolihallinnon ensimmäisessä perussopimuksessa metropolihallinnon hallinnon järjestämiseen ja rahoitukseen liittyvistä kysymyksistä. Lisäksi perussopimuksen ohella metropolihallinnon tulisi yhdessä jäsenkuntien ja valtion kanssa laatia metropolisopimus. Perussopimus ja ensimmäinen metropolisopimus valmisteltaisiin ja hyväksyttäisiin jäsenkuntien edustajainkokouksessa. Mikäli perussopimuksesta ei päästä yhteisymmärrykseen asetettuun aikaan mennessä, olisi valtioneuvostolla toimivalta päättää perussopimuksessa sovittavista asioista.

Metropolisopimus tehdään neljäksi vuodeksi. Lain yleisperustelujen mukaan työnjako metropolikaavan toimeenpano-osassa annettavien määräysten ja metropolisopimuksen välillä voi olla joustava siten, että kaavaa laadittaessa voidaan harkita, miltä osin toteuttamista ohjataan toimeenpano-osan määräyksillä ja miltä osin metropolisopimuksella.

Metropolisopimuksessa valtio ja kunnat sopivat rahoitukseen liittyvistä kysymyksistä. Jää nähtäväksi, miten metropolisopimuksessa ja metropolihallinnon perussopimuksessa saavutetaan yhteisymmärrys esimerkiksi joukkoliikennepalveluita koskien.

Vantaan kaupunki toivoo, että lakiesitystä tarkennetaan vielä siltä osin, miten erilaisten tehtävien rahoituksen määräytymisestä sovitaan eri sopimuksissa kuntien kesken ja yhdessä valtion kanssa.

1h. Kuntien maksu-osuuksien määräytyminen ja valtion rahoitus metropolihallinnolle (18-19 § sekä luonnos valtioneuvoston asetukseksi metropolihallinnon valtionavustuksista)

Lakiluonnoksen vaikutusarviossa todetaan, että metropolihallinnon perustaminen ei merkittävästi vaikuta nykyisin HSL:ään kuuluvien kuntien taloudelliseen asemaan, joskin joukkoliikenteeseen käytettävät menot ovat muista syistä jatkossa kasvamassa. Vantaan kaupunki toteaa, että HSL:ltä metropolihallintoon siirtyvien tehtävien ja nykyisen joukkoliikennetason osalta pks-kuntien rahoitusosuus ei saa kasvaa.

Lakiluonnos antaa mahdollisuuden siihen, etteivät kaikki kunnat ole kaikissa subventioissa mukana. Rahoituksen ja periaatteiden selkeyttä tarvitaan, jos kunnat sopivat eritasoisista palveluista tai nykyisen joukkoliikennetason nostamisesta ja yhtenäiseen lippujärjestelmään siirtymisestä.

Taloudellisista vaikutuksista esitetyt laskelmat ovat teoreettisia ja perustuvat nykytilan mukaiseen palvelutasoon. Yleisperustelun vaikutusarvioihin tulee vielä lisätä oma luku kuntien taloudellisista vaikutuksista.

Vantaan kaupunki esittää, että lakiesitystä selkiytetään rahoituksen ja siitä sopimisen osalta eri sopimustasoilla. Oleellista on selkiyttää, miten kunnat osallistuvat hallinnon kustannuksiin, joukkoliikenne ja kaavoitustehtäviin, joukkoliikenteen subventioihin sekä infrastruktuurin kehittämiseen eri tehtäväkokonaisuuksien osalta. Kuntien kannalta on oleellista tietää uuden sopimuskäytännön vaikutukset kuntien talousarvioprosessien ja taloudellisten vaikutusten näkökulmasta.

1i. Metropolihallinnon toiminnan käynnistäminen (22 §)

Vantaan kaupunki kannattaa esitystä.

1j. Perussopimus (23 §)

Lakiluonnosta on syytä vielä tarkentaa uuden sopimuskäytännön osalta eri tehtävien ja sopimustasojen välillä.

1k. Ensimmäiset metropolivaalit (24 §)

Vantaan kaupunki kannattaa esitystä.

1l. Metropolihallinnon järjestäytyminen (25 §)

Vantaan kaupunki kannattaa esitystä.

1m. Metropolialueen laajentaminen (§ 26)

Vantaan kaupunki ei kannata metropolialueen rajaamista vain esitettyihin 14 + 2 kuntaan. Myös muille kunnille tulee antaa mahdollisuus liittyä jatkossa kuntayhtymään. Nyt esitettyjen 14 + 2 lisäksi uusien kuntien mahdollisuus ja edellytykset liittymiselle tulisi kirjata lakiluonnokseen.

1n. Voimassa olevat viranomaisluvat, vireillä olevat asiat sekä voimassa olevat sopimukset ja sitoumukset (27–29 §)

Vantaan kaupunki kannattaa esitystä.

1o. Henkilöstö (30 §)

Vantaan kaupunki kannattaa esitystä, mutta toteaa, että HSL:stä siirtyvä henkilöstö (noin 400 henkeä) tulee muodostamaan suurimman osan metropolihallinnon

henkilöstöstä ja tämä antaa hyvän mahdollisuuden tukipalvelujen tehostamiseen ja keskittämiseen metropolihallinnossa.

Uudenmaan liitolta siirtyy metropolihallinnolle sekä kaavoituksen että liikennejärjestelmäsuunnitelmien osaaminen. Metropolikaavoituksen osalta esitetään voimavarojen kaksinkertaistamista verrattuna Uudenmaan liiton maakuntakaavan valmisteluun nykyisin tarvittavaan henkilöstömäärään nähden. Tarvetta metropolikaavoituksen henkilöstömäärän kaksinkertaistamiseen Uudenmaan liitolta siirtyvän henkilöstön lisäksi on syytä vielä arvioida, koska metropolikaavan valmistelussa hyödynnetään merkittävästi kuntien kaavoitusosaamista ja metropolikaava tehdään tiiviissä yhteistyössä kuntien kanssa.

Lakiin tulisi kirjata, että metropolihallinnon palvelukseen kunnista, kuntayhtymistä ja valtiolta tämän lain voimaan tullessa siirtyvän henkilöstön osalta kyseessä on liikkeen luovutus. Henkilöstöä kohdeltaisiin samalla lailla kaikilla toiminnan osa-alueilla, joista metropolihallinto muodostuisi. Henkilöstön asema olisi lähtökohtaisesti samanlainen koko muutosalueella, eikä jäisi epävarmuutta siitä, onko kyseessä kaikkien osalta liikkeenluovutus. Tavoitteena on oltava resurssien tehokas käyttö koko muutosalueella.

1p. Lain vaikutukset

Vantaan kaupunki esittää lisättäväksi kuntiin kohdistuvien taloudellisten vaikutusten arviointia. Myös Uudenmaan liiton tehtävien ja taloudellisten vaikutusten arviointi on syytä vielä lisätä vaikutusarvioihin.

2) Maankäyttö- ja rakennuslain muuttamiseen liittyen lausunnon antajaa pyydetään erityisesti arvioimaan:

Vantaa kaupunki pitää merkittävänä ja myönteisenä seudun kehityksen kannalta, että maankäytön, liikennejärjestelmän sekä liikenteen suunnittelu on samassa, toimivaltaisessa organisaatiossa.

2a. Metropolikaavan ohjaus- ja oikeusvaikutuksia osana kaavajärjestelmää

Metropolikaava liittyy ja sopeutuu MRL:n kokonaisuuteen noudattaen lain henkeä. Tarkennukset, kuten rakennuskielto ja mahdollisuus korvata yleiskaava metropolikaavalla, tekevät metropolikaavasta vahvemman kuin nykyinen maakuntakaava on. Vantaan kaupunki pitää hyvänä, että kaavan suhde kuntien yhteiseen yleiskaavaan ja muihin kaavoihin on määritelty ja laki on kaavoituksen eri muotojen osalta myös mahdollistava. Metropolikaava ei olisi oikeusvaikutteisen yleiskaavan eikä asemaakaan alueella voimassa muutoin kuin kaavojen muutamista koskevan oikeusvaikutuksen osalta.

Metropolikaavassa osoitettaisiin metropolialueen merkittävät asumisen, elinkeino-toimintojen ja muiden toimintojen alueet ja niiden kehittämisen kanssa yhteen sovitetut liikenteen ratkaisut.

Seudun strateginen maankäytön ja liikenteen ohjaus tulisi muodostumaan käytännössä kolmesta työkalusta: kaavan osana olevasta pitkäjänteisestä suunnitelmasta ja toteuttamisohjelmasta sekä metropolisopimuksesta. Näiden suhde toisiinsa ja työnjako sekä suhde kuntien päätöksen- ja talousprosesseihin tulee vielä tarkentaa lakiesityksessä, samoin kuin niiden asukasvuorovaikutusprosessit sekä muutoksenhakuprosessit.

Valtion rooli metropolikaavassa on vahvempi kuin maakuntakaavassa. Metropolikaavaa ohjaamaan esitetään lakiluonnoksen perusteluissa yhteistä

toimielintä, jossa metropolihallinnon lisäksi olisivat edustettuina ainakin ympäristöministeriö sekä sen hallinnonalat. Toimielimen asettaisi ympäristöministeriö. Tällaisen toimielimen tarvetta ei ole, vaan se lisäisi päällekkäisyyttä. Pykälässä MRL 66§ todetaan, että valtion intressien tulisi siirtyä kaavaan ensisijaisesti neuvottelumenettelyn kautta. Valtio voi myös valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden kautta vahvistaa omaa rooliaan.

Vantaan kaupunki pitää hyvänä, että lain maankäytön ja rakennuslaista 46 §:n mukainen tarve pääkaupunkiseudun yhteiseen yleiskaavaan poistuu. oikea paikka!

2b. Metropolikaavan muodostamista kahdesta osasta, suunnitelmaosasta ja toimeenpano-osasta, sekä metropolisopimuksen sisältöä ja suhdetta metropolikaavaan

Suunnitelmaosa sisältää pitkän aikavälin tavoitetilan ja metropolialueen merkittävät ratkaisut yhdyskuntarakenteen, liikennejärjestelmän ja muiden toimintojen kehittämisestä. Suunnitelmaosa esitetään kartalla. Toimeenpano-osassa esitetään kaavan toteuttamisperiaatteet, lähivuosien kehittämiskohteet ja toteuttamistoimenpiteet sekä toteuttamisjärjestys ja toteutuksen ajoitus metropolikaavan tarkoituksen edellyttämällä tavalla.

Vantaan kaupunki katsoo että metropolisopimuksen, suunnitelmaosan ja toimeenpano-osan suhdetta toisiinsa tulee edelleen kirkastaa.

Metropolikaavaa laadittaessa tulisi olla tiedossa, millä kustannusosuudella liikenneinvestointien kustannukset jaetaan osapuolten kesken eri tehtävien osalta. Kaavan toteuttamissuunnitelmassa sidotaan lähivuosien toteuttamistoimenpiteet. Kaavan on tarkoitus ohjata maankäytön kehittämistä pidemmän ajan kuluessa.

On kuitenkin hyvä, että metropolikaava mahdollistaa osa-alueittaisen ja teemoittaisen metropolikaavoituksen. Tämä ratkaisumalli ottaa laajan seudun moninaisen aluerakenteen ja monikeskuksisuuden huomioon. Toimeenpanosuunnitelman tulisi olla ketterä ja kaavoituksen sujuvuutta lisäävä tekijä ja samalla kuntien taloudelliset resurssit huomioiva. Valmistelu- ja sopimusprosessit eivät saa aikaansaada turhia viivästyksiä toteutukseen.

Metropolikaava voitaisiin lakiesityksen perustelujen mukaan laatia myös vaiheittain tai osa-alueittain samaan tapaan kuin maakuntakaava ja osayleiskaava. Kaava voisi koskea joko tiettyjä asiakokonaisuuksia tai tiettyjä metropolialueen osa-alueita. Tämä mahdollistaisi esimerkiksi Aviapolis-alueen kehittämisen yli kuntarajojen. Osa-alueittainen tai vaiheittainen tapa on näin ison alueen osalta järkevin tapa laatia metropolikaava. Metropolikaavan toimeenpano-osan ja sopimuksen välinen työnjako tulee lakiesityksen mukaan olla joustava.

2c. Metropolialueen osoittamista suunnittelutarvealueeksi ja suunnittelutarvearvioiden siirtoa metropolihallinnolle

Suunnittelutarveratkaisut on mahdollista siirtää metropolihallinnolle. Seudun kannalta siirto voi edistää yhtenäisiä käytäntöjä ja asukkaiden tasapuolista kohtelua. Suunnittelutarveratkaisuiden määrä Vantaalla on melko pieni ja niitä annetaan yleiskaavan ehtojen mukaan.

3) Muihin lakiehdotuksiin liittyvät asiat

Tavoitteena metropolihallinnossa on yksinkertaistaa hallinnon rakenteita seudulla. Uudenmaan liiton tehtävien osalta tulee tehdä vielä arvioida mahdollisuus kaikkien Uudenmaan maakuntahallinnolle kuuluvien tehtävien siirtämisestä metropolihallintoon sekä maakunnan tasoisen metropolihallinnon

toteutusmahdollisuuksista. Vaikutukset lakiin alueiden kehittämisestä ja rakennerahastojen hallinnoinnista tulee vielä arvioida Uudenmaan maakuntahallinnon sekä ELY-keskuksen osalta.

4) Lausunnonantajan esille ottamat muut kysymykset ja asiat

Vantaan kaupunki pitää metropolihallintoon siirtymistä välttämättömänä seudun kehityksen turvaamiseksi. Metropolihallinto tulee toteuttaa mahdollisimman pian.

Luonnos 10.12.2014

Hallituksen esitys eduskunnalle metropolihallintoa koskevaksi lainsäädännöksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki metropolihallinnosta, laki metropolialueen liikennejärjestelmää ja joukkoliikennettä koskevien tehtävien hoitamisesta ja laki pääkaupunkiseudun kuntien jätehuoltoa koskevasta yhteistoiminnasta. Lisäksi esityksessä ehdotetaan metropolihallinnon perustamisen johdosta tehtäväksi eräitä muutoksia kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastamisesta annettuun lakiin, vesilakiin, kiinteistönmuodostamislakiin, metsälakiin, vesihuoltolakiin, joukkoliikennelakiin, joukkoliikenteen tarkastusmaksusta annettuun lakiin, maantielakiin, ratalakiin, ilmailulakiin, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annettuun lakiin, alueiden kehittämisestä ja rakennerahastotoiminnan hallinnoinnista annettuun lakiin, maankäyttö- ja rakennuslakiin, ympäristönsuojelulakiin, luonnonsuojelulakiin, maa-aineslakiin ja rakennusperinnön suojelemisesta annettuun lakiin.

Esityksen tavoitteena on koota ja järjestää metropolialueen maankäyttöä, asumista ja liikennettä koskevien tehtävien hoitaminen metropolihallinnolle. Lain tarkoituksena on myös luoda edellytyksiä metropolialueen kuntarajat ylittävälle kansanvaltaiselle päätöksenteolle ja edistää alueen sosiaalisesti, taloudellisesti ja ympäristöllisesti kestävää kehitystä ja vahvistaa alueen kansainvälistä kilpailukykyä ja elinvoimaa.

Metropolihallinto olisi metropolialueen asukkaiden itsehallintoon perustuva julkisoikeudellinen yhteisö, johon sovellettaisiin pääosin kuntalain kuntayhtymää koskevia säännöksiä. Metropolihallinnon jäsenkuntia olisivat Helsinki, Espoo, Vantaa, Kauniainen, Sipoo, Kerava, Tuusula, Järvenpää, Kirkkonummi, Vihti, Nurmijärvi, Mäntsälä, Hyvinkää ja Pornainen. Laissa annettaisiin Lohjalle ja Porvoolle mahdollisuus tietyin edellytyksin liittyä metropolihallinnon jäsenkunnaksi. Maantieteellisesti metropolialue muodostuisi jäsenkuntien alueista. Metropolihallinnon ylintä päätösvaltaa käyttäisi metropolialueen kuntien asukkaiden neljäksi vuodeksi kerrallaan metropolivaaleilla valitsema metropolivaltuusto. Ensimmäiset metropolivaalit pidettäisiin metropolialueella lain voimaantuloa seuraavien kunnallisvaalien yhteydessä.

Metropolihallinto hoitaisi metropolialueella sille edellä tarkoitetuissa erityislaeissa säädettyjä tehtäviä maakäytön, asumisen, liikenteen, aluekehittämisen ja ympäristöpalvelujen toimialoilla. Metropolihallinnon tehtävänä olisi tämän lisäksi metropolialueen asunto- ja maapolitiikan strateginen suunnittelu ja kehittäminen sekä ilman laadun seuranta, ilmastonmuutoksen strategiatyö ja seututiedon ylläpito ja tuottaminen. Lisäksi metropolihallinto voisi tarjota jäsenkunnilleen vuokra-asuntotuotannon rakennuttamispalveluja. Metropolihallinto voisi hoitaa myös sille erikseen säädettyjä muita tehtäviä. Metropolihallinnon jäsenkunnat voisivat perussopimuksessa sopia, että metropolihallinto voisi ottaa hoitaakseen jäsenkunniltaan muitakin kuin edellä tarkoitettuja tehtäviä. Metropolihallinto kattaisi toiminnastaan aiheutuvat menot jäsenkuntien maksuosuuksilla, valtion rahoituksella ja palveluista perittävillä asiakasmaksuilla.

Ehdotettu lainsäädäntö on tarkoitettu tulemaan voimaan viimeistään vuoden 2017 alussa.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ....1
SISÄLLYS....2
YLEISPERUSTELUT....7
1 JOHDANTO....7
2 NYKYTILA....8
2.1 Perustuslaki ja kansainväliset sopimukset....8
2.2 Kuntalaki....9
2.2.1 Kuntien tehtävät ja yhteistoiminta....9
2.2.2 Kuntayhtymä yhteistoiminnan muotona....10
2.2.3 Osallistuminen ja vaikuttaminen....11
2.3 Vaalit ja vaalilaki....11
2.4 Kielilaki ja kuntien kielellinen asema....13
2.5 Maakuntajaotus, maakuntajakolaki ja laki alueiden kehittämisestä ja rakennerahastotoiminnasta....13
2.6 Kuntarakennelaki, vireillä olevat kuntajakoselvitykset ja alueen kuntarakenne....15
2.7 Helsingin seudun yhteistyörakenteet....15
2.8 Maankäyttö ja rakentaminen....16
2.8.1 Maankäyttö- ja rakennuslaki....16
2.8.2 Alueidenkäytön ohjausjärjestelmä....17
2.8.3Yhdyskuntarakenne....19
2.9 Asuminen ja asuntomarkkinat....20
2.10 Helsingin seudun kuntien liikennetehtävät sekä jäte- ja vesihuolto....22
2.10.1. Laki pääkaupunkiseudun kuntien jätehuoltoa ja joukkoliikennettä koskevasta yhteistoiminnasta....22
2.10.2 Liikenne....22
2.10.3 Ympäristö-, vesi- ja jätehuolto....25
2.11 Työssäkäynti ja väestö....26
2.11.1 Työlliset ja työssäkäynti....26
2.11.2 Väestökehitys....26
2.11.3 Valikoiva muuttoliike....28
2.11.4 Segregaatiokehitys....28
2.11.5 Väestöntiheys....28
2.12 Seudun kansantaloudellinen merkitys....29
2.13 Helsingin seudun kunta- ja yhteistyörakenteiden kehittämisvaiheita....29
2.14 Kansainvälinen kehitys....31
2.14.1 Ruotsi, Tukholma....31
2.14.2 Norja, Oslo....32
2.14.3 Tanska, Kööpenhamina....32
2.14.4 Saksa, Stuttgart....33
2.14.5 Irlanti, Dublin....34
2.14.6 Kanada, Montreal....35
2.14.7 Yhteenveto kansainvälisestä vertailusta....36
2.15 Nykytilan arviointi....38

2.15.1 Nykyisten yhteistoimintarakenteiden toimivuus....38
2.15.2 Alueiden käytön ohjaus....39
2.15.3 Asuminen....41
2.15.4 Liikenne....42
2.15.5 Ympäristö-, vesi- ja jätehuollon toimivuus....42
2.15.6 Väestönkehitys....43
2.15.7 Seudun kansainvälinen kilpailukyky tulevaisuudessa....43
2.16 Toteuttamisvaihtoehdot....44
2.16.1 Keinot yhdyskuntarakenteen ja maankäytön, asumisen ja liikenteen ongelmien ratkaisuksi....44
2.16.2 Metropolihallinnon hallintomalli....45
2.16.3 Metropolihallinnon rahoituksen järjestäminen....45
2.16.4 Metropolivaltuuston valinta ja vaalit....46
2.16.5 Metropolihallinnon tehtävät....47
2.16.6 Metropolihallinnon alueellinen toimivalta....48
3 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET....49
3.1 Metropolihallinnon perustamisen ja lakiehdotuksen keskeiset tavoitteet....49
3.2 Lakiehdotukset ja lain rakenne....50
3.3 Lain tarkoitus ja tavoitteet....51
3.4 Metropolihallinto, sen jäsenkunnat ja metropolialue....51
3.5 Metropolihallinnon toimiala ja tehtävät....51
3.5.1 Maankäyttö....52
3.5.2 Asuminen....52
3.5.3 Liikenne....53
3.5.3 Vesi- ja jätehuolto ja ympäristö....53
3.5.4 Aluekehittämistehtävät....54
3.6 Metropolivaltuusto ja metropolivaalit....54
3.6.1 Metropolivaltuusto....54
3.6.2 Metropolivaalit....54
3.6.3 Äänioikeus ja vaalikelpoisuus....55
3.7 Metropolialueen asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamisoikeudet....55
3.8 Erinäiset säännökset....56
3.8.1 Metropolisopimus....56
3.8.2 Kuntien maksuosuuksien määräytyminen....56
3.8.3 Valtiolta siirtyvien tehtävien hoitamisen korvaaminen....56
3.8.4 Kuntajaon muutokset ja metropolihallinto....56
3.9 Metropolihallinnon perustaminen, ensimmäiset metropolivaalit ja metropolihallinnon järjestäytyminen....57
3.9.1 Perussopimus ja metropolisopimus....57
3.9.2 Ensimmäiset metropolivaalit ja metropolihallinnon järjestäytyminen....57
3.9.3 Muut siirtymäsäännökset....57
4 ESITYKSEN VAIKUTUKSET....57
4.1 Vaikutuksista yleisesti....58
4.2 Taloudelliset vaikutukset....58
4.2.1 Yleistä esityksen taloudellisista vaikutuksista....58
4.2.2 Vaikutukset kuntien tehtäviin....61
4.3 Vaikutukset kuntien hallintoon ja toimintaan....62
4.3.1 Vaikutukset kuntien toimintaan ja päätöksentekoon....62

4.3.2 Vaikutukset kunnalliseen demokratiaan, asukkaiden vaikutusmahdollisuuksiin ja poliittiseen järjestelmään....63
4.4 Vaikutukset viranomaisten toimintaan....64
4.4.1 Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus)....64
4.4.2 Ministeriöt....65
4.4.3 Uudenmaan liitto....65
4.5 Vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen, liikenteeseen, asumiseen ja ympäristöön....65
4.5.1 Yhdyskuntarakenne....65
4.5.2 Asuminen....66
4.5.3 Liikenne....66
4.5.4 Ympäristö....67
4.6 Yhteiskunnalliset vaikutukset....67
4.6.1 Sosiaaliset vaikutukset....67
4.6.2 Ihmisiin kohdistuvat vaikutukset....67
4.6.3 Vaikutukset tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen....69
4.6.4 Aluekehitysvaikutukset....70
4.6.5 Tietoyhteiskuntavaikutukset....71
4.6.6 Henkilöstövaikutukset....72
4.6.7 Vaikutukset yrityksiin ja työnantajiin....72
5 ASIAN VALMISTELU....73
5.1 Valmisteluvaiheet ja –aineisto....73
5.2 Muu metropolialueeseen liittyvä valmistelu....75
5.3 Lausunnot ja niiden huomioon ottaminen....76
6 RIIPPUVUUS MUISTA ESITYKSISTÄ....76
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT....77
I LAKIEHDOTUSTEN PERUSTELUT....77
1 Laki metropolihallinnosta....77
1 Luku. Yleiset säännökset....77
2 Luku. Metropolivaalit....80
3 luku. Metropolialueen asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamisoikeudet....82
4 Luku. Erinäiset säännökset....82
5 Luku. Voimaantulo ja siirtymäsäännökset....84
2 Laki metropolialueen liikennejärjestelmää ja joukkoliikennettä koskevien tehtävien hoitamisesta....86
3 Laki pääkaupunkiseudun kuntien jätehuoltoa koskevasta yhteistoiminnasta....87
4 Laki kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastamisesta annetun lain 8 §:n muuttamisesta....88
5 Laki vesilain 3 luvun 5 §:n muuttamisesta....88
6 Laki kiinteistönmuodostamislain 33 §:n muuttamista....88
7 Laki metsälain 2 §:n muuttamisesta....88
8 Laki vesihuoltolain 5 §:n muuttamisesta....88
9 Laki joukkoliikennelain muuttamisesta....88
10 Laki joukkoliikenteen tarkastusmaksusta annetun lain 1 ja 2 §:n muuttamisesta....89
11 Laki maantielain muuttamisesta....89
12 Laki ratalain muuttamisesta....89
13 Laki ilmailulain 86 §:n muuttamisesta....90
14 Laki elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain 7 §:n muuttamisesta....90
15 Laki alueiden kehittämisestä ja rakennerahastotoiminnan hallinnoinnista annetun lain muuttamisesta....90

16 Laki maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta....91
4 a Luku.Metropolikaava....93
17 Laki ympäristönsuojelulain 12 ja 13 §:n muuttamisesta....107
18 Laki luonnonsuojelulain 33 §:n muuttamisesta....107
19 Laki maa-aineslain muuttamisesta....107
20 Laki rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain 5 ja 7 §:n muuttamisesta....108
II TARKEMMAT SÄÄNNÖKSET JA MÄÄRÄYKSET....108
III VOIMAANTULO....108
IV SUHDE PERUSTUSLAKIIN JA SÄÄTÄMISJÄRJESTYS....108
1 Yhdenvertaisuus....108
2 Vaali- ja osallistumisoikeudet....108
3 Omaisuuden suoja....109
4 Kielelliset oikeudet....111
5 Vastuu ympäristöstä....111
6 Oikeusturva....112
7 Kunnallinen itsehallinto ja itsehallinto kuntaa suuremmalla alueella....112
8 Hallinnolliset ja jaotukset....114
LAKIEHDOTUKSET....115
metropolihallinnosta....115
metropolialueen liikennejärjestelmää ja joukkoliikennettä koskevien tehtävien hoitamisesta....122
pääkaupunkiseudun kuntien jätehuoltoa koskevasta yhteistoiminnasta....123
kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastamisesta annetun lain 8 §:n muuttamisesta....124
vesilain 3 luvun 5 §:n muuttamisesta....124
kiinteistönmuodostamislain 33 §:n muuttamisesta....125
metsälain 2 §:n muuttamisesta....126
vesihuoltolain 5 §:n muuttamisesta....126
joukkoliikennelain muuttamisesta....127
joukkoliikenteen tarkastusmaksusta annetun lain 1 ja 2 §:n muuttamisesta....128
maantielain muuttamisesta....129
ratalain muuttamisesta....130
ilmailulain 86 §:n muuttamisesta....132
elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain 7 §:n muuttamisesta. 133
alueiden kehittämisestä ja rakennerahastotoiminnan hallinnoinnista annetun lain muuttamisesta....133
maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta....136
ympäristönsuojelulain 12 ja 13 §:n muuttamisesta....147
luonnonsuojelulain 33 §:n muuttamisesta....148
maa-aineslain muuttamisesta....148
rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain 5 ja 7 §:n muuttamisesta....149
LIITE....151
RINNAKKAISTEKSTIT....151
kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastamisesta annetun lain 8 §:n muuttamisesta....151
vesilain 3 luvun 5 §:n muuttamisesta....151
kiinteistönmuodostamislain 33 §:n muuttamisesta....152
metsälain 2 §:n muuttamisesta....153

vesihuoltolain 5 §:n muuttamisesta.....154
joukkoliikennelain muuttamisesta.....155
joukkoliikenteen tarkastusmaksusta annetun lain 1 ja 2 §:n muuttamisesta.....158
maantielain muuttamisesta.....159
ratalain muuttamisesta.....162
ilmailulain 86 §:n muuttamisesta.....165
elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain 7 §:n muuttamisesta. 165
alueiden kehittämisestä ja rakennerahastotoiminnan hallinnoinnista annetun lain muuttamisesta.....166
maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta.....173
ympäristönsuojelulain 12 ja 13 §:n muuttamisesta.....195
luonnonsuojelulain 33 §:n muuttamisesta.....196
maa-aineslain muuttamisesta.....196
rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain 5 ja 7 §:n muuttamisesta.....198

YLEISPERUSTELUT

1 Johdanto

Helsingin seudulla, johon kuuluvat pääkaupunkiseudun kaupungit Helsinki, Espoo, Vantaa ja Kauniainen sekä näitä ympäröivät 10 muuta kuntaa: Kirkkonummi, Hyvinkää, Pornainen, Tuusula, Kerava, Järvenpää, Nurmijärvi, Mäntsälä, Sipoo ja Vihti, asuu 26 prosenttia koko maan väestöstä eli yhteensä noin 1 400 000 asukasta. Tämä on merkittävä osuus maamme 16 suurimman kaupunkiseudun yhteenlasketusta väestömäärästä, joka on 4,65 miljoonaa asukasta.

Väestö tulee keskittymään Helsingin seudulle tulevaisuudessa yhä vahvemmin. Vuosien 2000–2013 aikana Helsingin seudulla väestö kasvoi noin 190 000 asukkaalla ja vuoteen 2040 mennessä seudun väestön on ennakoitu kasvavan vielä noin 300 000 asukkaalla. Myös maan työpaikoista merkittävä osuus on keskittynyt pääkaupunkiin ja sitä ympäröiviin kuntiin. Helsingin seudulla osuus koko maan työpaikoista on 33 prosenttia. Seudun merkitystä koko Suomen kansantalouden näkökulmasta korostaa myös se, että sen osuus koko maan bruttokansantuotteesta on 36 prosenttia. Muun muassa väestömäärä, maakunnan rajat ylittävä työssäkäyntialue sekä kansantaloudellinen merkitys erottavatkin Helsingin seudun Suomen muista kaupunkiseuduista.

Helsingin metropolialueen käsitteellä viitataan tavallisesti Helsingin seudun 14 kunnan muodostamaan kokonaisuuteen. Metropolialueena Helsinki ei poikkea maailman muista metropoleista, joille tunnusomaista on päätöksenteon hajautuminen, joka vaikeuttaa kuntarajat ylittävien ja koko metropolialueelle kasautuvien erityisten ongelmien ratkaisua. Metropolialueilla nämä ongelmat ovat usein muuta maata suurempia ja ongelmien vaikutukset heijastuvat laajemmalle alueelle sekä koko maan kansantalouden kehitykseen.

Väestömäärän kasvaessa metropolialueen taajama-alueet laajenevat ja keskuskaupungin ohella myös kehyskuntien väestö kasvaa merkittävästi. Tämä merkitsee pendelöinnin kasvua muun muassa kohtuuhintaisten asuntojen puutteen vuoksi, mikä osaltaan rajoittaa alueiden kilpailukykyä. Helsingin metropolialueen väestökasvu ja taajama-alueiden laajeneminen edellyttävät alueen yhdyskuntarakenteen yhtenäistä suunnittelua.

Seudun maankäytön, asumisen ja liikenteen yhteensovittamiseen liittyviin ongelmiin on pyritty vaikuttamaan niin kunta- ja palvelurakenneuudistuksessa (Paras) kuin kuntauudistuksessa sekä kuntien vapaaehtoisella yhteistyöllä samoin kuin valtion ja seudun kuntien välisillä maankäytön, asumisen ja liikenteen aiesopimuksilla. Helsingin seudulla on eri vuosikymmeninä tehty useita selvityksiä alueen yhteistyön tiivistämisestä ja lakisääteistämisestä.

Kuntauudistusta ohjaavassa kuntarakennelaissa (1698/2009) Helsingin metropolialuetta koskee erityinen selvitysperuste, jonka perusteella alueen 14 kuntaa ovat velvollisia selvittämään kuntaliitosta.

Kuntauudistus pohjautuu pääministeri Kataisen hallituksen ohjelmaan, jonka mukaan hallitus toteuttaa koko maan laajuisen kuntauudistuksen. Sen tavoitteina on vahvoihin peruskuntiin pohjautuva kuntarakenne. Helsingin seudun näkökulmasta keskeisiä ovat linjaukset, joiden mukaan vahvan peruskunnan tulisi kyetä vastaamaan tuloksellisesta elinkeinopolitiikasta ja kehittämistyöstä sekä kyetä vastaamaan tehokkaasti yhdyskuntarakenteiden hajautumiskehitykseen. Metropolialueella kunta- ja palvelurakenneratkaisut korostuvat erityisesti kansallisen kilpailukyvyn ja

kasvupotentiaalin kannalta. Hallitusohjelman mukaan myös tarve metropolialuetta koskevalle erillislaille selvitetään.

Hallitus hyväksyi 29.8.2013 rakennepoliittisen ohjelman talouden kasvuedellytysten vahvistamiseksi ja julkisen talouden kestävyysvajeen umpeen kuromiseksi. Rakennepoliittisen ohjelman mukaan metropolialueen kilpailukyky varmistetaan, estetään segregaatiota sekä tehostetaan maankäytön, asumisen ja liikenteen suunnittelua ja toteutusta edistämällä alueen kuntaliitoksia ja kokoamalla sen tueksi metropolihallinto.

Kuntaliitosten ja yhteisen hallinnon kokonaisuudesta tehdään päätökset vuoden 2015 alkuun mennessä ja uusi rakenne tulee voimaan viimeistään vuoden 2017 alusta. Kuntia kannustetaan etenemään itse käynnistämillään kuntaliitosselvitysalueilla. Alueen kokonaisuuden varmistamiseksi valtiovarainministeriö asettaa alueelle erityisen kuntajakoselvittäjän. Kuntajakoselvitykset toteutetaan kuntarakennelain edellyttämässä aikataulussa.

Lisäksi perustetaan metropolihallinto, jonka päättävä toimielin on vaaleilla valittu valtuusto. Metropolihallinto hoitaisi metropoliselvityshenkilöiden suositusten mukaisesti alueen kilpailukyvyn sekä elinkeino- ja innovaatiopolitiikan, maankäytön, asumisen ja liikenteen toteuttamisen sekä segregaatioon, työvoimaan ja maahanmuuttoon liittyvien seudullisten kysymysten ratkaisemisen. Metropolivaltuusto hyväksyisi metropolikaavan ja sen toimeenpano-osan, joka ohjaisi kuntien päätöksentekoa maankäytön, asumisen ja liikenteen asioissa. Tämän tulee varmistaa, että valtion kanssa yhdessä päätetyt kaavoitus- ja asuntotavoitteet täyttyvät.

Metropolihallinnolle osoitetut seudulliset julkishallinnon tehtävät siirrettäisiin kunnista, kuntayhtymistä ja valtionhallinnosta. Metropolihallintoon liittyvän lainsäädännön valmistelu käynnistetään nopealla aikataululla rinnan kuntaliitosselvitysten kanssa. Valmistelussa metropolihallinnon tehtävien tarkka sisältö ja laajuus ovat kytköksissä esiselvityksen mukaisesti alueella tapahtuvien kuntaliitosten laajuuteen ja merkittävyyteen.

2 Nykytila

2.1 Perustuslaki ja kansainväliset sopimukset

Perustuslain 121 §:ssä säädetään kunnallisesta ja muusta alueellisesta itsehallinnosta. Suomi jakautuu kuntiin, joiden hallinnon tulee perustua kunnan asukkaiden itsehallintoon. Perustuslain 121 §:n mukaan kuntien itsehallinnon keskeiset elementit ovat seuraavat:

1. kuntien hallinnon tulee perustua kunnan asukkaiden itsehallintoon;
2. kuntien hallinnon yleisistä perusteista säädetään lailla;
3. kunnille annettavista tehtävistä säädetään lailla; ja lisäksi
4. kunnilla on verotusoikeus.

Perustuslain 121 §:n mukaan kunnille voidaan antaa tehtäviä vain lailla. Laissa säädettyjä tehtäviä on mahdollista täsmentää asetuksella.

Säädettäessä kunnille tehtäviä on huolehdittava, että kunnilla on tosiasialliset edellytykset taloudellisesti suoriutua tehtävien hoidosta eli riittävä rahoitus tehtävien hoitamiseksi. Valtio ei voi vapautua jonkin oikeuden toteuttamisvastuustaan pelkästään siirtämällä lailla tätä tarkoittavia tehtäviä kunnille. Perustuslakivaliokunta on mietinnöissään usein viitannut tähän ns. rahoitusperiaatteeseen ja katsonut sen olevan perustuslailla suojattu. Rahoitusperiaatteen tulee toteutua sekä valtakunnallisella tasolla että yksittäisen kunnan tasolla. Se kytkeytyy ennen kaikkea kunnan oikeuteen päättää omasta taloudestaan.

Yksilöiden oikeudesta osallistua ja vaikuttaa yhteiskunnan ja elinympäristönsä kehittämiseen säädetään perustuslain 2 §:ssä. Lisäksi 14 §:n 4 momentin mukaan julkisen vallan tehtävänä on edistää yksilön mahdollisuuksia osallistua yhteiskunnalliseen toimintaan ja vaikuttaa häntä itseään koskevaan päätöksentekoon. 14 §:ssä säädetään myös vaali- ja osallistumisoikeuksista. Pykälän 1 momentin mukaan jokaisella 18 vuotta täyttäneellä

Suomen kansalaisella on oikeus äänestää valtiollisissa vaaleissa ja kansanäänestyksessä. 3 momentin mukaan 18 vuotta täyttäneillä Suomen kansalaisilla ja maassa vakinaisesti asuvilla ulkomaalaisilla on oikeus äänestää kunnallisvaaleissa ja kunnallisessa kansanäänestyksessä sen mukaan kuin lailla säädetään. 2 momentin mukaan kansanvaltaan sisältyy yksilön oikeus osallistua ja vaikuttaa yhteiskunnan ja elinympäristönsä kehittämiseen.

Perustuslain 17 §:n 1 momentin mukaan suomi ja ruotsi ovat kansalliskieliä. Pykälän 2 momentin mukaan jokaisen oikeus käyttää tuomioistuimessa ja muussa viranomaisessa asiassaan omaa kieltään, suomea tai ruotsia, sekä saada toimituskirjansa tällä kielellä turvataan lailla. Kielellisistä oikeuksista säädetään yleislakina voimassa olevassa kielilaissa (423/2003) sekä erityislainsäädännössä.

Perustuslain 122 §:n mukaan hallintoa järjestettäessä tulee pyrkiä yhteensopiviin aluejaotuksiin, joissa turvataan suomen- ja ruotsinkielisen väestön mahdollisuudet saada palveluja omalla kielellään samanlaisten perusteiden mukaan. Tarkoituksena on ensisijaisesti turvata palvelut niin suomen kuin ruotsin kielellä, mikä ei kuitenkaan edellytä yksikielisten yksiköiden muodostamista tätä tarkoitusta varten.

Kuntia koskevaa lainsäädäntöä säädettäessä on otettava huomioon myös Euroopan neuvoston hyväksymään Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjaan (SopS 65 ja 66/1991) sisältyvät velvoitteet. Peruskirja saatettiin Suomessa voimaan asetuksella (1181/1991) vuoden 1991 lokakuun alusta. Peruskirja on periaatteessa tuomioistuimissa suoraan sovellettavaa oikeutta, mutta sen määräykset ovat niin väljiä, että käytännössä niitä käytetään lähinnä tulkintaan vaikuttavina itsehallintoa tukevina periaatteina. Suurin merkitys peruskirjalla on lakeja säädettäessä. Peruskirjan 3 artiklan mukana paikallinen itsehallinto on paikallisviranomaisten oikeutta ja kelpoisuutta säännellä ja hoitaa julkisia asioita omalla vastuullaan. Tätä oikeutta käyttävät valtuustot, tai kokoukset, joiden jäsenet on valittu salaisessa äänestyksessä vapailla välittömillä vaaleilla, yhtäläisen ja yleisen äänioikeuden periaatteen mukaisesti, ja joilla voi olla niille vastuussa olevia toimeenpanevia elimiä. Tämä määräys ei millään tavoin vaikuta kansalaiskokousten tai kansanäänestysten järjestämiseen tai muunlaiseen kansalaisten suoraan osallistumiseen, milloin se on lainsäädännössä sallittu. 4 artiklan mukaan julkisista tehtävistä tulee yleensä ensisijaisesti huolehtia kansalaista lähinnä olevien viranomaisten. Annettaessa jokin tehtävä muulle viranomaiselle on otettava huomioon tehtävän laajuus ja luonne sekä tehokkuus- ja taloudellisuusvaatimukset.

2.2 Kuntalaki

2.2.1 Kuntien tehtävät ja yhteistoiminta

Kuntalain (365/1995) 2 §:ssä säädetään yleisesti kunnan tehtävistä ja niiden hoitamisesta. Pykälän 1 momentin mukaan kunta hoitaa itsehallinnon nojalla itselleen ottamansa ja sille laissa säädetyt tehtävät. Kunnille ei saa antaa uusia tehtäviä tai velvollisuuksia taikka ottaa pois tehtäviä tai oikeuksia muuten kuin säätämällä siitä lailla. 2 momentin mukaan kunta voi sopimuksen nojalla ottaa hoitaakseen muitakin kuin itsehallintoonsa kuuluvia tehtäviä.

Kunnan tehtävät jakautuvat 1) kunnan itsehallintonsa nojalla itselleen ottamiin tehtäviin (yleinen toimiala), 2) kunnan lakisääteisiin tehtäviin (erityinen toimiala) sekä 3) kunnan sopimuksen nojalla hoidettavakseen ottamiin (toimeksiantotehtävät).

Kuntalain 2 §:n 3 momentissa säädetään yleisesti kunnan tehtävien hoitamisesta. Kunta voi hoitaa laissa säädetyt tehtävänsä itse, yhteistoiminnassa muiden kuntien kanssa ja hankkia tehtävien hoidon edellyttämiä palveluja myös muilta palvelujen tuottajilta.

Kuntalain 76 §:ssä säädetään yhteistoiminnan muodoista. Pykälän 1 momentin mukaan kunnat voivat sopimuksen nojalla hoitaa tehtäviään yhdessä. 2 momentin mukaan kunnat voivat sopia, että tehtävä annetaan toisen kunnan hoidettavaksi yhden tai useamman kunnan puolesta taikka että tehtävän hoitaa kuntayhtymä. 3

momentin mukaan kunnat voivat myös sopia, että kunnalle tai sen viranomaiselle laissa säädetty tehtävä, jossa toimivaltaa voidaan siirtää viranhaltijalle, annetaan virkavastuulla toisen kunnan viranhaltijan hoidettavaksi.

Kuntalain 76 §:n 4 momentin mukaan kunnan velvollisuudesta kuulua kuntayhtymään jollakin toimialalla ja määrätyllä alueella säädetään erikseen. Kuntien lakiin perustuvia yhteistoimintavelvoitteita on muun muassa erikoissairaanhoidon, maakuntakaavoituksen ja alueiden kehittämisen, palo- ja pelastustoimen, sosiaali- ja perusterveydenhuollon sekä ympäristöterveydenhuollon tehtävien hoidossa. Pääkaupunkiseudun kunnille on laissa säädetty yhteistoimintavelvoite jätehuollon ja joukkoliikenteen suunnittelun järjestämistä koskevissa tehtävissä. Yhteistoimintavelvoitteiden osuus kuntien menoista on noin 60 prosenttia.

2.2.2 Kuntayhtymä yhteistoiminnan muotona

Kuntayhtymä on merkittävin kuntien yhteistoimintamuodoista, vaikka niiden määrä on vähentynyt. Vuonna 2013 kuntayhtymiä oli yhteensä 155. Kuntayhtymämallia käytetään yleensä silloin, kun on kyse useita kuntia käsittävästä yhteistoiminnasta.

Pääosa kuntayhtymistä on vapaaehtoisia. Tietyillä tehtäväalueilla erityislainsäädäntö velvoittaa kunnat keskinäiseen yhteistoimintaan ja kuulumaan kuntayhtymään (sairaanhoitopiirit, erityishuoltopiirien kuntayhtymät, maakuntien liitot).

Kuntayhtymä on jäsenkunnista erillinen, itsenäinen julkisoikeudellinen oikeushenkilö. Perussäännökset kuntayhtymän perustamisesta, hallinnon ja päätöksenteon järjestämisestä, taloudesta ja purkamisesta sisältyvät kuntalain 78–86 pykäliin.

Kuntayhtymä perustetaan kuntien välisellä, jäsenkuntien hyväksymällä perussopimuksella. Perussopimuksessa voidaan tarkemmin sopia kuntayhtymän voimaantulosta ja toiminnan aloittamisesta. Perussopimuksessa on muun muassa mainittava kuntayhtymän nimi, kotipaikka, tehtävät ja jäsenkunnat. Kuntalain 78 §:n 3 momentin mukaisesti perussopimuksessa on sovittava myös yhtymän hallinnon järjestämiseen, talouteen, hallintoon, talouden tarkastukseen sekä yhtymästä eroamiseen ja purkamiseen liittyvistä kysymyksistä.

Kuntalain 78 §:n mukaan perussopimuksessa on sovittava edelleen kuntayhtymän toimielinten jäsenten tai yhtymäkokousedustajien lukumäärästä ja äänivallan perusteista. Äänivallan perusteet on siten lähtökohtaisesti sovittavissa. Äänivallan perusteena voidaan käyttää muun muassa kunnan asukaslukua tai peruspääomaosuutta. Myös äänivallan rajoituksista on lähtökohtaisesti mahdollista sopia.

Kuntayhtymän perussopimuksen muuttaminen tapahtuu jäsenkuntien valtuustojen päätöksillä. Perussopimusta voidaan myös ns. pakkokuntayhtymissä muuttaa, jos muutosta kannattaa vähintään kaksi kolmasosaa jäsenkunnista ja niiden asukasluku on vähintään puolet kaikkien jäsenkuntien yhteenlasketusta asukasluvusta. Ns. pakkokuntayhtymissä jäsenkuntaa ei kuitenkaan voida ilman suostumustaan velvoittaa osallistumaan uusien vapaaehtoisten tehtävien hoitamiseen ja näistä aiheutuviin kustannuksiin.

Kuntayhtymässä päätösvaltaa käyttävät jäsenkunnat yhtymäkokouksessa tai perussopimuksessa määrätty jäsenkuntien valitsema toimielin, yleensä yhtymävaltuusto. Kuntayhtymällä voi olla myös muita perussopimuksen mukaisia toimielimiä. Yhtymäkokousedustajan valitsee jäsenkunnan kunnanhallitus tai valtuuston päättämä kunnan muu toimielin.

Vaalikelpoisuudesta kuntayhtymän toimielimiin säädetään kuntalain 82 §:ssä. Vaalikelpoinen kuntayhtymän toimielimiin on henkilö, joka on kuntalain 33 §:n mukaan vaalikelpoinen kuntayhtymän jäsenkunnan luottamustoimeen, pois lukien välittömästi kunnallishallintoa koskevia valvontatehtäviä hoitava valtion virkamies ja saman kuntayhtymään pysyväisluonteisessa palvelussuhteessa oleva henkilö. Vaalikelpoisuudesta muihin kuin yhtymäkokouksen tai perussopimuksessa

määrätyn jäsenkuntien valitseman päätösvaltaa käyttävän toimielimen jäseneksi säädetään pykälän 2 ja 3 momentissa. Kuntayhtymän perussopimuksessa voidaan sopia, että kuntayhtymän muun toimielimen kuin yhtymäkokouksen jäsenten ja varajäsenten tulee olla jäsenkuntien valtuutettuja.

Kuntayhtymän jäsenkunnat ovat rajoittamattomassa vastuussa kuntayhtymän veloista ja perussopimuksessa on sovittava kuntien välisestä vastuunjaosta. Sellaisten menojen rahoituksesta, joita ei muutoin saada katetuiksi, vastaavat jäsenkunnat siten kuin kuntien vastuunjaosta on perussopimuksessa sovittu.

Jäsenkunta voi erota kuntayhtymästä. Eroaminen tapahtuu valtuutettujen toimikauden päättyessä jäsenkunnan ilmoitettua eroamisesta toimikauden päättymistä edeltävän kalenterivuoden loppuun mennessä, mikäli perussopimuksessa ei ole muuta sovittu. Tämä ei koske pakkojäsenyyteen perustuvia kuntayhtymiä.

2.2.3 Osallistuminen ja vaikuttaminen

Kuntalaissa on korostettu kuntalaisten osallistumista ja vaikuttamista kokoamalla tätä koskevat säännökset erilliseen lukuun. Siinä säädetään muun muassa ääni- ja äänestysoikeudesta, osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksista, tiedottamisesta sekä kunnallisesta, neuvoa-antavasta kansanäänestyksestä ja aloiteoikeudesta. Se, mitä kuntalain 27–29 §:ssä säädetään koskien osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia, aloiteoikeutta ja tiedottamista kunnassa on soveltuvin osin voimassa myös kuntayhtymissä.

Äänioikeus kunnassa toimitettavissa kunnallisvaaleissa on kuntalain 26 §:n mukaan Suomen sekä muun Euroopan unionin jäsenvaltion, Islannin ja Norjan kansalaisella, joka viimeistään vaalipäivänä täyttää 18 vuotta ja jonka kotikuntalaissa tarkoitettu kotikunta kyseinen kunta on väestötietojärjestelmässä olevien tietojen mukaan 51. päivänä ennen vaalipäivää päivän päättyessä. Äänioikeus kunnallisvaaleissa on myös muulla edellä säädetyt edellytykset täyttävällä ulkomaalaisella, jos hänellä tuolloin on ollut kotikunta Suomessa kahden vuoden ajan. Äänestysoikeuden perusteet ovat samat kuin äänioikeuden perusteet. Kunnan osa-aluetta koskevassa kansanäänestyksessä äänestysoikeus on vain henkilöllä, jonka asuinpaikka on asianomaisella kunnan osa-alueella (KuntaL 26 §).

Kunnan asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksista säädetään kuntalain 27 §:ssä. Valtuuston on pidettävä huolta siitä, että kunnan asukkailla ja palvelujen käyttäjillä on edellytykset osallistua ja vaikuttaa kunnan toimintaan.

Kuntalain 28 §:n mukaan kunnan asukkaalla on oikeus tehdä kunnalle aloitteita sen toimintaa koskevissa asioissa. Jos valtuuston toimivaltaan kuuluvassa asiassa aloitteen tekijöinä on vähintään kaksi prosenttia äänioikeutetuista kunnan asukkaista, asia on otettava valtuustossa käsiteltäväksi viimeistään kuuden kuukauden kuluessa asian vireille tulosta.

Kuntalain 30 §:n mukaan valtuusto voi päättää, että kunnalle kuuluvasta asiasta toimitetaan kansanäänestys. Kansanäänestys on neuvoa-antava, ja se voidaan toimittaa koko kuntaa tai jotakin kunnan osa-aluetta koskevana. Kaikilla äänestysoikeutetuilla on yhtäläinen äänestysoikeus. Äänestys on salainen. Kansanäänestysaloitteen voi kuntalain 31 §:n mukaan tehdä vähintään viisi prosenttia äänioikeutetuista kunnan asukkaista. Valtuuston on viipymättä päätettävä, toimitetaanko aloitteesta tarkoitettu kansanäänestys. Menettelystä kunnallisessa kansanäänestyksessä säädetään laissa neuvoa-antavissa kunnallisissa kansanäänestyksissä noudatettavasta menettelystä (656/1990).

2.3 Vaalit ja vaalilaki

Kuntalain 1 §:n 2 momentissa säädetään, että kunnan päätösvaltaa käyttää asukkaiden valitsema valtuusto. Edelleen kuntalain 9 §:ssä säädetään, että valtuuston jäsenet ja varajäsenet valitaan kunnallisvaaleissa vaalivuotta seuraaviksi neljäksi kalenterivuodeksi ja, että kunnallisvaalit toimitetaan välittöminä, salaisina ja

suhteellisina yhtäläiseen äänioikeuteen perustuen. Vaalilain (714/1998) 144 §:n mukaan kunnallisvaalien vaalipäivä on lokakuun neljäs sunnuntai.

Kuntaa laajemmalla alueella toimitettavista alueellisista (paikallisista) vaaleista on toistaiseksi ollut vähän kokemuksia. Käytännössä ainoat kokemukset on saatu vuosina 2005–2012 toteutetusta Kainuun hallintokokeilusta. Kokeilun tarkoituksena oli hankkia kokemuksia maakunnallisen itsehallinnon vahvistamisen vaikutuksista Kainuun kehittämiseen, kunnallisten palvelujen järjestämiseen, kansalaisten osallistumiseen, kunnallishallintoon, valtion aluehallinnon toimintaan sekä maakunnan ja valtion keskushallinnon suhteeseen. Kainuun hallintokokeilusta annettua lakia (343/2003) sovellettiin Kainuun maakunnassa Kajaanin ja Kuhmon kaupunkien sekä Hyrynsalmen, Paltamon, Puolangan, Ristijärven, Sotkamon ja Suomussalmen kuntien alueella (kokeilualue). Kainuun maakunta toimi kokeilulain 3 §:n mukaan laissa tarkoitetuissa tehtävissä maakunnan asukkaiden itsehallintoon perustuvana julkisoikeudellisena yhteisönä. Maakunnan tehtävänä oli muun muassa huolehtia maakunnan suunnittelusta, alueiden kehittämisestä, terveydenhuollosta, sosiaalihuollosta ja koulutuksesta sekä niiden rahoituksesta tietyin rajoituksin. Samoihin aikoihin Kainuun hallintokokeilun kanssa säädettiin myös laki seutuvaltuustokokeilusta (62/2004), joka sisälsi samantyyppisen sääntelyn seutuvaltuuston vaaleista kuin Kainuun hallintokokeilulaki. Seutuvaltuustokokeilulakia ei koskaan käytännössä sovellettu ja se kumottiin vuonna 2008.

Kainuun hallintokokeilusta annetun lain 8 §:n mukaan maakunnan päätösvaltaa käytti maakunnan asukkaiden neljäksi kalenterivuodeksi kerrallaan valitsema maakuntavaltuusto. Maakuntavaltuuston vaalit toimitettiin samanaikaisesti kunnallisvaalien kanssa. Vaaleilla valittua valtuustoa perusteltiin merkittävillä tehtävillä ja niitä koskevan päätöksenteon kansanvaltaisuuden turvaamisella. Myös perustuslakivaliokunnan lausunnossa (PeVL 65/2002 – HE 198/2002 vp) korostettiin, että hallintojärjestelmän kansanvaltaisuus lieventää tehtävien siirrosta johtuvaa kuntien asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien kaventumista kokeilualueen kunnissa. Vaikka kunnilta maakunnalle lakiehdotuksen perusteella siirtyvät tehtävät olivat kuntien ns. pakollisia tehtäviä, ei sääntelyn nähty rajoittavan kuntien yleistä toimialaa tai niiden oikeutta itsehallintonsa mukaisesti hoitaa vapaaehtoisesti itselleen ottamiaan tehtäviä. Maakunnalle ei myöskään siirretty kaikkia kuntien pakollisia tehtäviä. Valiokunta katsoi, että hallintokokeilua koskeva sääntely voidaan kokonaisarvioon perusteella tällaisessa kokeiluyhteydessä toteuttaa tavallisen lain säätämisjärjestyksessä.

Kainuun maakuntavaltuustossa oli alun perin 39 jäsentä. Kustakin hallintokokeilualueen kunnasta valittiin maakuntavaltuutettuja kunnan asukasmäärän osoittamassa suhteessa, kuitenkin vähintään yksi. Toisaalta maakuntavaalien poliittinen suhteellisuus määräytyi niin, että kokeilualue oli yhtenä vaalipiirinä. Kuntien edustavuuden ja poliittisen suhteellisuuden yhteensovittaminen osoittautui käytännössä hankalaksi, mistä johtuen maakuntavaalien vaalijärjestelmä muodostui vaikeaselkoiseksi ja huonosti toimivaksi.

Vuoden 2004 maakuntavaalien kokemusten perusteella vaalijärjestelmää muutettiin vuonna 2006 (laki Kainuun hallintokokeilusta annetun lain muuttamisesta 764/2006) siten, että kuntakiintiöt poistettiin ja maakunta toimi yhtenä vaalipiirinä. Samalla kuitenkin valtuuston kokoa kasvatettiin 59:ään. Tätä lainmuutosta koskeneessa lausunnossaan eduskunnan perustuslakivaliokunta (PeVL 22/2006 vp.) totesi muun muassa, että perustuslain kannalta merkityksellisiä ovat ehdotukset kuntakohtaisesta ehdokasasettelusta ja kuntakohtaisista kiintiöistä luopumisesta maakuntavaltuuston vaaleissa. Valtuutettujen lukumäärä määräytyy ehdotuksen perusteella kokeilualueen yhteenlasketun asukasluvun mukaan ja kokeilualue muodostaa maakuntavaaleissa yhden vaalipiirin. Tässä vaalijärjestelmässä on mahdollista, että yhdestä tai useammasta kokeilualueen

kunnasta ei tule ehdokasta valituksi maakuntavaltuustoon. Tätä mahdollisuutta jossain määrin vähentää se, että valtuutettujen lukumäärä kasvaa ehdotetun sääntelyn perusteella 39:stä 59:ään. Riski ei kuitenkaan kokonaan poistu. Maakuntahallinnon etäisyyteen liittyvä kysymys muodostuu valiokunnan mielestä aiempaa vakavammaksi tilanteessa, jossa jostakin kunnasta ei tulisi lainkaan valituksi valtuutettua maakuntavaltuustoon tai jossa jonkun kunnan asukkaat voisivat vaalijärjestelmän takia saada muihin verrattuna olennaisesti merkittävämmän aseman. Kainuun maakuntahallinnon voidaan katsoa vaalijärjestelmän ehdotetun muutoksen seurauksena perustuvan nykyistä selkeämmin kokeilualueen kuntien asukkaiden sijasta maakunnan asukkaiden itsehallintoon, mikä on perustuslailla suojatun kunnallisen itsehallinnon kannalta ongelmallista.

2.4 Kielilaki ja kuntien kielellinen asema

Julkisen vallan on perustuslain mukaisesti huolehdittava maan suomen- ja ruotsinkielisen väestön sivistyksellisistä ja yhteiskunnallisista tarpeista samanlaisten perusteiden mukaan. Viranomaisten tulee toiminnassaan vaalia maan kielellistä kulttuuriperintöä ja edistää molempien kansalliskielten käyttämistä. Jos olosuhteet sitä edellyttävät, julkisen vallan on ryhdyttävä erityistoimenpiteisiin kansalliskieliin liittyvien sivistyksellisten tai yhteiskunnallisten tarpeiden turvaamiseksi.

Kielellisen jaotuksen perusyksikkö on kunta. Kunta on joko yksikielinen tai kaksikielinen. Kuntien kielellinen jaotus määrittää myös muiden viranomaisten kielellisen jaotuksen: sen perusteella määräytyy kuntayhtymien, esimerkiksi sairaanhoitopiirien kielellinen jaotus. Jos kuntayhtymään kuuluu sekä suomen- että ruotsinkielisiä kuntia tai vain yksi kaksikielinen kunta, kuntayhtymä on kaksikielinen.

Kielilain (423/2003) mukaiset kielelliset oikeudet ja velvollisuudet määräytyvät pääosin kunnan tai muun viranomaisen kielellisen jaotuksen perusteella. Erityislainsäädännössä säädetään kielellisistä oikeuksista eräillä hallinnonaloilla, jotka osittain poikkeavat kunnan kielellisestä asemasta. Kaksikielisen viranomaisen on tarjottava palveluja ja toimittava muutoinkin pääsääntöisesti molemmilla kielillä. Hallintoasiassa asian käsittelykieli määräytyy asianomaisen kielen perusteella.

Kielilain mukaan jokaisella on oikeus käyttää kaksikielisen viranomaisen kanssa asioidessaan kanssa suomea tai ruotsia. Viranomaisen tulee toiminnassaan oma-aloitteisesti huolehtia siitä, että yksityishenkilön kielelliset oikeudet toteutuvat käytännössä. Viranomaisen tulee sekä palvelussaan että muussa toiminnassaan osoittaa käyttävänsä molempia kieliä. Kaksikielisen viranomaisen tulee palvella suomeksi ja ruotsiksi ja yhteydenotoissaan yksityishenkilöihin ja oikeushenkilöihin käyttää näiden kieltä, suomea tai ruotsia, jos se on tiedossa tai kohtuudella selvitettävissä, taikka molempia.

Helsingin seudun 14 kunnasta Espoo, Helsinki, Kauniainen, Kirkkonummi, Sipoo ja Vantaa ovat kaksikielisiä ja muut yksikielisiä suomenkielisiä. Porvoo ja Lohja ovat kaksikielisiä. Koko maan ruotsinkielisestä väestöstä noin 28 prosenttia (lähes 81 000 henkilöä) asuu Helsingin seudun alueella. Heidän osuutensa seudun kokonaisväkimäärästä on noin 6 prosenttia. Ruotsinkielisten vanhusten ja lasten määrä metropolialueen kaksikielisissä kunnissa kasvaa ja on suhteellisesti suurempi kuin mitä ruotsinkielisen väestön suhteellinen määrä kokonaisuudessaan on.

2.5 Maakuntajaotus, maakuntajakolaki ja laki alueiden kehittämisestä ja rakennerahastotoiminnasta

Suomi on jaettu alueiden kehittämistä ja alueiden käytön suunnittelua varten maakuntiin. Valtioneuvosto päättää maakuntajakolain (1159/1997) nojalla maakuntien lukumäärän, alueet ja nimet asianomaisia maakuntien liittoja ja kuntia kuultuaan. Kussakin maakunnassa maakunnan yleisestä kehittämisestä, kuntien yhteistyön edistämisestä, maakunnan suunnittelusta sekä EU:n rakennerahasto-

ohjelmaehdotuksen alueellisesta laatimisesta vastaa maakunnan liitto (laki alueiden kehittämisestä ja rakennerahastotoiminnan hallinnoinnista 7/2014).

Maakuntajakolain mukaan maakunnaksi määrätään alue, johon kuuluvat kunnat muodostavat toiminnallisesti ja taloudellisesti sekä alueen suunnittelun kannalta tarkoituksenmukaisen kokonaisuuden.

Maakunnista annetun valtioneuvoston päätöksen (799/2009) 1 §:n 1 kohdan mukaan Uudenmaan maakuntaan kuuluvat Askola, Espoo, Hanko, Helsinki, Hyvinkää, Inkoo, Järvenpää, Karkkila, Kauniainen, Kerava, Kirkkonummi, Lapinjärvi, Lohja, Loviisa, Myrskylä, Mäntsälä, Nurmijärvi, Pornainen, Porvoo, Pukkila, Raasepori, Sipoo, Siuntio, Tuusula, Vantaa ja Vihti.

Alueiden kehittämisestä ja rakennerahastotoiminnan hallinnoinnista annetun lain (7/2014) 3 §:n mukaan alueella tarkoitetaan maakuntajakolain mukaisia maakunnan alueita tai valtion aluehallintoviranomaisten toimialueita sekä valtakunnallisessa toiminnassa Manner-Suomen aluetta. Lain 5 §:n mukaan vastuu alueiden kehittämisestä on kunnilla ja valtiolla sen mukaan kuin em. laissa säädetään. Alueiden kehittämiseen liittyvien tehtävien hoitamisesta kussakin maakunnassa vastaa maakunnan liitto aluekehittämisviranomaisena. Maakunnan liitto on kuntayhtymä, jossa alueen kuntien on oltava jäseninä. Pykälässä tarkoitettu kuntayhtymä on muun muassa Uudenmaan liitto - kuntayhtymä, jonka jäsenkuntia ovat edellä mainitut Uudenmaan maakunnan kunnat.

Maakunnan suunnitteluun kuuluvat maankäyttö- ja rakennuslain 25 §:ssä tarkoitettu maakuntasuunnitelma, muuta alueiden käytön suunnittelua ohjaava maakuntakaava sekä maakunnan kehittämisen lähivuosien tavoitteet osoittava maakuntaohjelma. Maakuntaohjelma sisältää maakunnan mahdollisuuksiin ja tarpeisiin, kulttuuriin ja muihin erityispiirteisiin perustuvat kehittämisen tavoitteet, kuvauksen maakunnan kehittämisen kannalta keskeisistä hankkeista ja muista olennaisista toimenpiteistä, laadittavista yhteistyösopimuksista tavoitteiden saavuttamiseksi ja tarvittaessa määrittelyn alueen kuntien yhteistyöalueista sekä suunnitelman ohjelman rahoittamiseksi. Maakunnan liitto vastaa erilaisten aluekehittämisohjelmien valmistelusta (kuten EU:n rakennerahasto-ohjelmien alueellisten ohjelmien laatiminen) sekä voi myöntää maakunnan kehittämisrahaa ja Euroopan aluekehitysrahaston varoja hankkeisiin.

Maakunnan liitto vastaa aluekehittämisen strategisesta kokonaisuudesta. Alueiden kehittämiseen liittyvät tehtävät ovat monipuolisia ja niitä ovat toteuttamassa useat eri tahot. Kehittämistyötä ja suunnitelmia tehdään yhdessä eri toimijoiden kanssa, joista keskeisiä ovat valtion viranomaiset kuten elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset, työmarkkina- ja elinkeinoelämää edustavat järjestöt, maakunnan keskuskaupungit ja muut kunnat sekä yliopistot ja muut oppilaitokset. Maakunnallisena yhteistyöelimenä toimii maakunnan yhteistyöryhmä, jonka asettaa maakunnan liiton hallitus.

Maakunnan liitto kehittää alueensa elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä, vastaa alueellisen pitkän ja keskipitkän aikavälin koulutustarpeiden ennakoinnin yhteensovittamisesta ja alueellisten koulutustarpeiden valmistelusta osana koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnittelua sekä alueellisten luonnonvaroja ja ympäristöä koskevien suunnittelumenettelyjen käynnistämisestä sekä kulttuuria koskevien suunnitelmien ja kehittämistoimenpiteiden yhteensovittamisesta maakunnan muun suunnittelun kanssa. Edelleen maakuntien liitot vastaavat myös maakunnan liikennejärjestelmäsuunnitelman suunnittelumenettelyn käynnistämisestä, siihen liittyvän yhteistyön johtamisesta ja kyseisen suunnittelun yhteensovittamisesta muun maakunnan suunnittelun kanssa. Tämä tehtävä ei kuitenkaan koske Helsingin seutua. Lisäksi liitoilla on eräitä ennakointiin sekä kuntien ja muiden toimijoiden ja kansainvälisen yhteistyön edistämiseen liittyviä tehtäviä.

2.6 Kuntarakennelaki, vireillä olevat kuntajakoselvitykset ja alueen kuntarakenne

Kuntarakennelaissa (1698/2009) säädetään kuntajaon muuttamisen edellytyksistä ja kuntajaon muuttamisesta koskevasta päätöksentekomenettelystä.. Kuntajaon kehittämisen tavoitteena on lain 2 §:n mukaan elinvoimainen, alueellisesti eheä ja yhdyskuntarakenteeltaan toimiva kuntarakenne.

Kuntarakennelain väliaikaisella muutoksella säädetään myös kuntauudistuksen toteuttamisesta ja kunnan velvollisuudesta selvittää kuntien yhdistymistä. Yhdistymistä tulee selvittää mikäli kunta täyttää laissa mainitut selvitysperusteet.

Helsingin metropolialueella, joka lain 3 §:n mukaan käsittää Helsingin seudun 14 kunnan muodostaman kokonaisuuden sovelletaan lain 4 d §:n työpaikkaomavaraisuus-, työssäkäynti- ja yhdyskuntarakenneperusteiden sijasta omaa selvitysperustettaan. Näiden kuntien tulee lain 4 e §:n mukaan selvittää yhdistymistä alueilla, joilla on merkittävä yhdyskuntarakenteen eheyttämistarve yhteisen keskustaajaman ja sen kasvupaineen vuoksi ja jotka muodostavat toiminnallisen kokonaisuuden sekä ovat perusteltuja alueen kokonaisuuden kannalta. Kuntien tulee kuitenkin osallistua yhdistymisselvityksiin muiden kuntien kanssa, jos se on tarpeen toiminnallisen kokonaisuuden muodostamiseksi. Yhdistymisselvityksessä, johon osallistuu jokin Helsingin metropolialueen kunnista, on lisäksi arvioitava kuntien yhdistymisen suhdetta metropolihallinnon tarpeeseen erityisesti yhdyskuntarakenteen eheyttämisen, joukkoliikenteen ja sosiaalisen asuntotuotannon näkökulmasta.

Metropolialueen kuntiin sovelletaan myös lain 4 c §:n mukaista palveluperustetta ja 4 f §:n mukaista talousperustetta. Palveluperusteella tulee kuntien, joissa on alle 20 000 asukasta, selvittää kuntien yhdistymistä alueella, jossa on palveluiden järjestämisen, rahoittamisen ja kehittämisen kannalta riittävä väestöpohja ja kyky omaan palvelutuotantoon; erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden kannalta vähintään noin 20 000 asukasta sekä perusopetuksen laadukkaan ja yhdenvertaisen järjestämisen kannalta alle yksivuotiaiden ikäluokan koko vähintään noin 50. Talousperusteella kuntien tulee selvittää yhdistymistä, jos kunnan rahoituksen riittävyyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat talouden tunnusluvut täyttävät vähintään yhden 4 f:ssä mainituista edellytyksistä.

Seudulla on menossa tällä hetkellä neljä kuntarakennelain mukaista selvitystä kuntien yhdistymisestä. Valtiovarainministeriön 16.12.2013 asettama erityinen kuntajakoselvitys koskee Espoon, Helsingin, Kauniaisten, Vantaan ja Keravan kaupunkeja sekä Kirkkonummen, Sipoon, Tuusulan ja Vihdin kuntia ja sen on määrä valmistua 30.11.2014 mennessä. Hyvinkään, Keravan ja Järvenpään, Nurmijärven, Mäntsälän, Pornaisten, Tuusulan ja Sipoon käynnistämän kuntajakoselvityksen on määrä valmistua syksyllä 2014. Sipoo ja Pornainen ovat lisäksi mukana kuntajakoselvityksessä Loviisan, Porvoon, Askolan, Myrskylän ja Lapinjärven kuntien kanssa, joka myös valmistunee syksyn 2014 aikana. Myös Espoo, Kauniainen, Kirkkonummi ja Vihti ovat käynnistäneet rakennelain mukaisesti kuntajakoselvityksen. Länsi-Uudellamaalla ei ole tällä hetkellä meneillään kuntajakoselvityksiä.

Helsingin seudun kuntarakenne on heterogeeninen ja kuntien kokoerot alueella ovat suuret. Asukasluvultaan suurin kunnista on Helsinki, jossa asui vuoden 2014 alussa 613 000 asukasta ja pienin hieman yli 5 000 asukkaan Pornainen. Maapinta-alaltaan suurin kunta on 580 neliökilometrin Mäntsälä ja pienin 6 neliökilometrin kokoinen Kauniainen.

2.7 Helsingin seudun yhteistyörakenteet

Helsingin seudun kunnat tekevät yhteistyötä monien palvelujen järjestämisessä. Yhteistyötä tehdään vaihtelevin kuntakokoonpanoin, paikoin 14 kunnan kesken, paikoin tätä pienemmällä, paikoin laajemmalla alueella: esimerkiksi Uudenmaan liittoon kuuluvat kaikki

Uudenmaan 26 kuntaa ja Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri -kuntayhtymään (jäljempänä HUS) 24 kuntaa. Yhteistyötä tehdään Helsingin seudulla 14 kunnan, Kuuma-seudulla 10 kunnan, Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymässä (jäljempänä HSL) 7 kunnan ja Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymässä (jäljempänä HSY) sekä pääkaupunkiseudulla 4 kunnan kesken.

Taloudellisesti merkittävimmät lakiin perustuvat kuntien yhteistyöalat ovat erikoissairaanhoito, seudullinen joukkoliikenne ja jätehuolto sekä ammattikorkeakoulutus. Keskeisten ja erityisesti maankäytön, asumisen ja liikenteen yhteisten tehtävien hoito, niiden valmistelu ja päätöksenteko tapahtuu lakisääteisissä kuntayhtymissä tai kunnissa kuten Uudenmaan liitossa, HSL:ssä sekä HSY:ssä ja lisäksi HUS:issa. Lakisääteisiä tehtäviä hoitavia niin kutsuttuja pakkokuntayhtymiä ovat myös pelastuslaissa (379/2011), erikoissairaanhoitolaissa (1062/1989) ja kehitysvammaisten erityishuollosta annetussa laissa (519/1977) tarkoitetut kuntayhtymät.

Yhteistyötä on myös järjestetty vapaaehtoiselta pohjalta monilla eri toimialoilla. Lisäksi kunnat ovat osakkaina monissa yhteisesti omistetuissa, muun muassa seudun kilpailukyvyn kehittämiseen ja kansainväliseen markkinointiin sekä infrastruktuurin ylläpitoon, omistamiseen ja hankintaan keskittyvissä osakeyhtiöissä. Sopimuksiin pohjautuvaa yhteistyötä on muun muassa seudullisessa vedenhankinnassa ja vedenpuhdistuksessa.

Vapaaehtoista yhteistyötä varten on myös perustettu seudullisia johtavien luottamushenkilöiden yhteistyöelimiä. Näihin kuuluvat muun muassa Helsingin seudun yhteistyökokous, joka koordinoi kuntien päätöksentekoa ja strategista toimintaa. Siihen kuuluvat kuntien johtavat luottamushenkilöt. Pääkaupunkiseudun kaupungeilla on kaupunkien ylimmän luottamushenkilöjohdon yhteistyöelin, pääkaupunkiseudun neuvottelukunta. Sen toiminta perustuu em. kaupunkien solmimaan yhteistyösopimukseen. Neuvottelukunta hyväksyy mm. pääkaupunkiseudun strategian. Keski-Uudenmaan kunnat (Hyvinkää, Järvenpää, Kerava, Kirkkonummi, Mäntsälä, Nurmijärvi, Pornainen, Sipoo, Tuusula ja Vihti, ns. Kuuma-kunnat) ovat tehneet vuonna 2003 sopimuksen strategisesta kumppanuudesta. Sen tarkoituksena on uudistaa palveluita ja kehittää alueen vetovoimaa. Myös yleiskaavayhteistyö on aloitettu. Osa kunnista järjestää taloushallintoa ja ympäristöpalveluja yhteisissä palvelukeskuksissa. Sekä lakisääteisillä että vapaaehtoisen yhteistyön toimielimillä on useita valmisteluelimiä ja valmisteluun osallistuu laaja joukko luottamushenkilöitä sekä viranhaltijoita.

Lohja ja Porvoo ovat Uudenmaan liiton ja HUS:n jäsenkuntia. Maakuntaa suppeammalla alueella Lohja ja Porvoo tekevät yhteistyötä naapurikuntiensa kanssa pääosin sosiaali- ja terveys-, pelastus-, koulutus- sekä ympäristöpalveluihin liittyen. HSY vastaa ilmanlaadun seurannasta molemmissa kunnissa.

2.8 Maankäyttö ja rakentaminen

2.8.1 Maankäyttö- ja rakennuslaki

Maankäyttö- ja rakennuslaki (132/1999, jäljempänä MRL) tuli kokonaisuudessaan voimaan 1.1.2000.

Maankäyttö- ja rakennuslain tavoitteena on edellytysten luominen hyvälle elinympäristölle sekä ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävälle kehitykselle. Tavoitteena on myös turvata jokaisen osallistumismahdollisuus asioiden valmisteluun, suunnittelun laatu ja vuorovaikutteisuus, asiantuntemuksen monipuolisuus sekä avoin tiedottaminen käsiteltävinä olevista asioista. Alueidenkäytön suunnittelun tavoitteet on tältä pohjalta määritelty lain 5 §:ssä ja rakentamisen ohjauksen tavoitteet lain 12 §:ssä.

Pääministeri Jyrki Kataisen hallitusohjelman mukaisesti on maankäyttö- ja rakennuslain toimivuudesta tehty kokonaisarvio, joka valmistui helmikuussa 2014. Arvioinnin taustalla on lain voimassaoloaikana monin tavoin muuttunut

toimintaympäristö ja tarve tarkastella alueidenkäytön ja rakentamisen ohjauksen säädöspohjaa sekä sen perusteella muotoutuneita käytäntöjä nykypäivän ja näköpiirissä olevien tulevaisuuden haasteiden näkökulmasta. Arvioinnissa todettiin, että laki on lähtökohdiltaan ja keskeisiltä säännöksiltään edelleen toimiva vastaamaan alueidenkäytön suunnittelun ja rakentamisen ohjauksen haasteisiin. Kaikki alueidenkäytön suunnittelun ja rakentamisen ohjauksen kannalta tärkeät asiat eivät kuitenkaan ole edistyneet myönteisesti. Tämä on nostanut esille säännösten tarkistamis- ja kehittämistarpeita, joita toteutetaan osauudistuksilla. Näistä ensimmäinen on hallituksen rakennepoliittisen ohjelman toimeenpanoon liittyvä maankäyttö- ja rakennuslain muutosesitys, jota koskeva hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle syksyllä 2014. Muutosesityksessä painottuvat toimivan kilpailun edistämistä ja kunnan maapolitiikan harjoittamista koskevat säännökset. Muut arviointiin perustuvat lain osauudistukset jäävät toteutettaviksi seuraavalla hallituskaudella.

2.8.2 Alueidenkäytön ohjausjärjestelmä

Maankäyttö- ja rakennuslain mukaiseen alueidenkäytön ohjausjärjestelmään kuuluvat valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet, maakuntakaava, yleiskaava ja asemakaava. Järjestelmä on hierarkkinen siten, että yleispiirteisempi kaava ohjaa yksityiskohtaisemman kaavan laadintaa ja muuttamista. Alueidenkäytön suunnittelulle on laissa asetettu tavoitteet, joita täydentävät kullekin kaavamuodolle säädetyt omat sisältövaatimukset ja oikeusvaikutukset. Metropolialueella maankäyttöä ohjaavat pääosin sama lainsäädäntö ja suunnittelujärjestelmä kuin muuallakin maassa. Ohjausjärjestelmään sisältyy eräitä Helsingin seutua (14 kuntaa) ja pääkaupunkiseutua (4 kuntaa) koskevia erityissäännöksiä. Poikkeamisasioiden ratkaisemisessa Helsingillä, Espoolla ja Vantaalla on eräiltä osin muita metropolialueen kuntia laajempi toimivalta (laki kevennettyjen rakentamis- ja kaavamääräysten kokeilusta 1275/2010).

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT) on otettava huomioon ja niiden toteuttamista on edistettävä maakunnan suunnittelussa, kuntien kaavoituksessa ja valtion viranomaisten toiminnassa. Tavoitteet on jaettu yleis- ja erityistavoitteisiin sen perusteella, millaista alueidenkäyttöä ja sen suunnittelua ohjaavia vaikutuksia niillä on. Yleistavoitteet koskevat maakunta- ja yleiskaavoitusta. Erityistavoitteet koskevat kaikkea kaavoitusta, mikäli tavoitetta ei ole erityisesti kohdennettu koskemaan vain tiettyä kaavatasoa. Tavoitteet täsmentyvät pääosin jo maakuntakaavassa alueidenkäytön suunnitteluperiaatteiksi ja aluevarauksiksi ja välittyvät maakuntakaavan ohjausvaikutuksen kautta kuntien alueidenkäytön suunnitteluun. Kuntatasolla keskeinen väline tavoitteiden edistämisessä on yleiskaava, joka välittää tavoitteet edelleen asemakaavoitukseen. Valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin sisältyy koko maata koskevien tavoitteiden ohella Helsingin seudun erityiskysymyksiä koskevia tavoitteita.

Maakuntien suunnittelusta vastaavat maakunnan liitot. Maakunnan suunnitteluun kuuluvat maakuntasuunnitelma, maakuntakaava ja maakuntaohjelma. Maakunnan suunnittelussa otetaan huomioon valtakunnalliset tavoitteet ja sovitetaan ne yhteen maakunnallisten ja paikallisten tavoitteiden kanssa. Maakuntakaavan hyväksyy maakuntavaltuusto ja se vahvistetaan ympäristöministeriössä.

Maakuntakaavaa laadittaessa on otettava huomioon valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet sekä kiinnitettävä huomiota maakunnan oloista johtuviin erityisiin tarpeisiin. Kaava on mahdollisuuksien mukaan sovitettava yhteen maakuntakaava-alueeseen rajoittuvien alueiden maakuntakaavoituksen kanssa. Maankäyttö- ja rakennuslain 25 §:n mukaan maakuntakaavassa esitetään alueiden käytön ja yhdyskuntarakenteen periaatteet ja osoitetaan maakunnan kehittämisen kannalta tarpeellisia alueita. Aluevarauksia osoitetaan vain siltä osin ja sillä tarkkuudella kuin alueiden käyttöä koskevien valtakunnallisten

tai maakunnallisten tavoitteiden kannalta taikka useamman kuin yhden kunnan alueiden käytön yhteensovittamiseksi on tarpeen. Maakuntakaavan sisältövaatimukset on määritelty MRL 28 §:ssä. Maakuntakaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa yleiskaavaa ja asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muihin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi. Maakuntakaavan laatimisesta vastaa Uudenmaan maakunnan alueella Uudenmaan liitto. Uudellamaalla on voimassa koko maakunnan kattavat maakuntakaavat sekä vaihemaakuntakaavoja. Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaava on vahvistettu ympäristöministeriössä 30.10.2014.

Metropolialueen kuntien rajat ylittävä kaavoitus tapahtuu tällä hetkellä Uudenmaan maakuntakaavassa, jonka käytännössä laatii Uudenmaan liitto. Liitto tekee maakuntakaavan koko Uudenmaan alueella, mutta pääosa työstä kohdistuu metropolialueelle. Uudenmaan maakuntakaavoitus aiheuttaa kustannuksia tällä hetkellä noin 2 miljoonaa euroa vuodessa, joka katetaan jäsenkuntien maksuosuuksilla Uudenmaan liitolle. Metropolialueen osuuden arvioidaan olevan tästä noin 2/3.

Maankäyttö- ja rakennuslain 18 §:n mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus edistää ja ohjaa kunnan alueiden käytön suunnittelun ja rakennustoimen järjestämistä. ELY-keskus myös valvoo, että kaavoituksessa, rakentamisessa ja muussa alueiden käytössä otetaan huomioon mm. valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet.

Kunnat vastaavat yleis- ja asemakaavoituksesta sekä rakentamisen ohjauksesta ja valvonnasta. Asemakaava-alueen ulkopuolella kunnat ohjaavat maankäytön suunnitelmallista järjestämistä yleiskaavoituksella ja suunnittelutarveratkaisuilla sekä rakennusjärjestyksillä.

Poikkeamistoimivalta MRL:n rakentamista tai muuta toimenpidettä koskevista säännöksistä on pääsääntöisesti kunnalla. Ranta-asema- tai osayleiskaavattomilla ranta-alueilla poikkeamistoimivalta on ELY-keskuksella silloin, kun kyse on uuden asuinrakennuksen rakentamisesta. ELY-keskus myöntää poikkeamisen myös eräissä muissa tapauksissa (MRL 171 §).

Yleiskaavan tarkoituksena on kunnan tai sen osan yhdyskuntarakenteen ja maankäytön yleispiirteinen ohjaaminen sekä toimintojen yhteensovittaminen. Kunnat voivat laatia yleiskaavan yhteistyössä (yhteinen yleiskaava). Yleiskaavassa esitetään tavoitellun kehityksen periaatteet ja osoitetaan tarpeelliset alueet yksityiskohtaisen kaavoituksen ja muun suunnittelun sekä rakentamisen ja muun maankäytön perustaksi. Yleiskaava voidaan laatia myös maankäytön ja rakentamisen ohjaamiseksi määrätyllä alueella. Yleiskaavan hyväksyy kunnanvaltuusto. Kuntien yhteisen yleiskaavan hyväksyy kuntien nimeämä yhteinen toimielin ja kaava vahvistetaan ympäristöministeriössä. Maakuntakaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa yleiskaavaa. Lisäksi yleiskaavaa laadittaessa on otettava huomioon muut MRL 39 §:ssä säädetyt sisältövaatimukset. Ne koskevat muun muassa yhdyskuntarakennetta, asumisen tarpeita ja elinympäristön laatua. Lain mukaan huomioon on otettava myös elinkeinoelämän toimintaedellytykset, ympäristöhaittojen vähentäminen ja ympäristöarvot. Yleiskaavoja on laadittu ja pidetty yllä vaihtelevasti. Muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta metropolialueen kunnissa on pääosin voimassa koko kunnan maankäyttöä ohjaavat yleiskaavat. Osa kaavoista on kuitenkin laadittu jo ennen maankäyttö- ja rakennuslain voimaantuloa, eivätkä ne välttämättä ole ajantasaisia. Maankäyttö- ja rakennuslakia muutettiin 2008 siten, että pääkaupunkiseudun kuntien tulee laatia yhteinen yleiskaava, mutta siihen ei ole toistaiseksi ryhdytty. Helsinki, Vantaa ja Sipoo valmistelevat parhaillaan Östersundomin alueelle yhteistä yleiskaavaa.

Asemakaavan tarkoituksena on maankäytön ja rakentamisen yksityiskohtainen ohjaus. Siinä osoitetaan alueita eri tarkoituksiin sekä annetaan kaavan tarkoitus huomioon ottaen tarpeellisia määräyksiä rakentamisesta ja muusta maankäytöstä. Asemakaavan laatiminen on kunnan tehtävä. Asemakaava on laadittava ja

pidettävä ajan tasalla siten kuin kunnan kehitys, erityisesti asuntotuotannon tarve taikka maankäytön ohjaustarve sitä edellyttävät. Asemakaavan sisältövaatimukset on määritelty MRL 54 §:ssä. Asemakaavan hyväksyy kunnanvaltuusto. Päätösvaltaa voidaan johtosäännöllä siirtää muiden kuin merkittävien kaavojen osalta kunnanhallitukselle tai lautakunnalle.

Kunnan on huolehdittava (MRL 20 §) alueidenkäytön suunnittelusta sekä rakentamisen ohjauksesta ja valvonnasta alueellaan. Kunnalla tulee olla käytettävissään tehtäviin riittävät voimavarat ja asiantuntemus. Yli 6 000 asukkaan kunnissa tulee olla kaavoittaja, jolla on kunnan kaavoitustehtävien hoidon edellyttämä pätevyys. Kunnalla on velvollisuus asemakaavojen laatimiseen sitä mukaa kuin kunnan kehitys tai maankäytön ohjaustarve sitä edellyttää (MRL 51 §). Jos niin ei tapahdu, ympäristöministeriöllä on oikeus määrätä kunta täyttämään velvollisuutensa (MRL 177 §).

Kunnilla on käytettävissään lainsäädännön tarjoama valikoima maapoliittisia keinoja. Vapaaehtoisen maanhankinnan lisäksi kunnilla on vanhastaan ollut mahdollisuus käyttää maanhankintaan laissa kulloinkin säädetyin edellytyksin myös etuosto-oikeutta ja maan lunastamista. Kunnan ja maanomistajien välisiä maankäyttösopimuksia käytetään asemakaavoitettaessa muuta kuin kunnan omistamaa maata. Kunnan nimeämällä kehittämisalueella voidaan soveltaa laissa määriteltyjä erityisjärjestelyjä ja periä maanomistajalta tämän kaavasta saamaan hyötyyn suhteutettu kehittämismaksu. Asemakaavan toteuttamisen edistämiseksi kunnalla on mahdollisuus käyttää rakentamiskehotusta tai määrätä korotettu kiinteistövero rakentamattomille rakennuspaikoille. Kunnan maapolitiikkaa tukevien ja maapoliittisten keinojen käyttöä linjaavien maapoliittisten ohjelmien laatiminen on viime vuosina yleistynyt kunnissa.

Kaavoitettavan raakamaan lunastamisen edellytyksistä on säädetty maankäyttö- ja rakennuslain 99 §:ssä. Sen 1 momentin mukaan ympäristöministeriö voi yleisen tarpeen vaatiessa myöntää kunnalle luvan lunastaa alueen, joka tarvitaan yhdyskuntarakentamiseen ja siihen liittyviin järjestelyihin tai muutoin kunnan suunnitelmallista kehittämistä varten. Pykälän 3 momentin mukaan ympäristöministeriö voi lisäksi myöntää kunnalle luvan lunastaa alueen, joka on yleiskaavassa osoitettu liikenneväyläksi, asuntorakentamiseen tai siihen liittyvään yhdyskuntarakentamiseen ja jota tarvitaan kunnan suunnitelmanmukaiseen yhdyskuntakehitykseen, sekä alueen, joka on tarkoitettu kunnan tai kuntayhtymän laitokselle tai muihin näiden tarpeisiin. Asemakaava-alueella kunta saa maankäyttö- ja rakennuslain 96 §:n 1 momentin mukaan ilman erityistä lupaa lunastaa sellaisen yleisen alueen sekä sellaisen yleisen rakennuksen asemakaavan mukaisen tontin, joka asemakaavassa on tarkoitettu kunnan laitokselle tai kunnan muihin tarpeisiin.

Helsingin seudun kunnissa on käytössä rakentamattomien rakennuspaikkojen korotettu kiinteistövero (kiinteistöverolain muutos 811/2013). Helsingin, Espoon, Kauniaisten ja Vantaan kaupunkia koskevat etuosto-oikeuden käyttöä helpottavat erityiset edellytykset (etuostolaki 608/1977).

Eduskunnan kesäkuussa 2010 hyväksymässä Paras -selonteossa (VNS9/2009) linjattiin, maankäytön, asumisen ja liikenteen aiesopimusmenettelystä eräillä suurilla kaupunkiseuduilla. MAL -aiesopimuksia on otettu käyttöön Helsingin, Tampereen, Turun sekä Oulun kaupunkiseuduilla. Niiden tavoitteena on ollut ohjata suurten kaupunkiseutujen suunnittelun ja toteutuksen ajoitusta kestävällä tavalla, tehostaa tontti- ja asuntotuotantoa sekä ohjata asumisen ja liikenteen kannalta tarkoituksenmukaisen kaavoituksen edistymistä. Lainvoimaiset kaavat, kaavoituksen lakiin perustuvat tavoitteet ja eri kaavatasojen sisältövaatimukset ovat olleet sopimisen reunaehtoja. Voimassa oleva valtion ja Helsingin seudun kuntien välinen MAL-aiesopimus 2012–2015 allekirjoitettiin 20.6.2012.

2.8.3Yhdyskuntarakenne

Metropolialueen asema valtakunnan aluerakenteessa on pääkaupunkiseutuna ja maan tiheimmin asuttuna sekä väestömäärältään suurimpana ja voimakkaimmin kasvavana seutuna keskeinen. Aluerakenne perustuu pääkaupunkiseutuun tukeutuviin ja keskenään vuorovaikutuksessa oleviin kaupunki- ja taajamaverkostoihin. Suuret keskukset ovat verkottuneet sekä keskenään että ympäröivien pienempien keskusten ja maaseudun kanssa.

Metropolialueen ydinalue on pääkaupunkiseutu, jonne väestö ja työpaikat ovat keskittyneet. Pääkaupunkiseutua ympäröivät useat pienemmät kaupungit ja itsenäiset asutuskeskittymät sekä maaseutumaiset alueet. Kehysalueen keskukset ovat vahvistuneet asukasmäärän kasvaessa. Kehyskuntien taajamat liittyvät pääkaupunkiseudun muodostamaan yhtenäiseen taajamarakenteeseen raide- ja tieverkon kautta.

Helsingin seudun yhdyskuntarakenteen laajentuminen on ollut pitkään sormimaista. Rakenne on kehittynyt ja kasvanut Helsingistä ja pääkaupunkiseudulta kehyskuntiin säteittäisesti suuntautuviin liikenneväyliin ja raideyhteyksiin tukeutuen. Yhdyskuntarakenteen kannalta merkittävin on pääkaupunkiseudulta pohjoiseen suuntautuva pääradan varren helminauhamainen taajamavyöhyke, joka ulottuu yhtenäisenä Järvenpäähän saakka. Kyseinen taajamavyöhyke on pääosin asemakaavoitettu. Muita kehyskuntien taajamia pääkaupunkiseudusta erottavat pääosin rakentamattomat maaseutualueet, vihervyöhykkeet ja suojelualueet.

Yhdyskuntarakenteeltaan Helsingin seutu on varsin hajautunut, monimuotoinen ja monikeskuksinen. Uudenmaan väestöstä noin 88 prosenttia asuu 50 kilometrin säteellä Helsingin keskustasta. Kymmenen viime vuoden aikana yhdyskuntarakenne on tiivistynyt pääkaupunkiseudulla, kun taas useimmissa kehyskunnissa yhdyskuntarakenne on hajautunut. Tähän on vaikuttanut muun muassa kehyskuntien haja-asutusalueille sijoittunut rakentaminen, joka on ollut erityisen voimakasta Pornaisissa, Vihdissä, Sipoossa ja Kirkkonummella. Kehysalueen väestö on kasvanut viime vuosina suhteellisesti pääkaupunkiseutua enemmän, määrällisesti väestö on kuitenkin kasvanut enemmän pääkaupunkiseudulla.

Läntisen Uudenmaan kunnista Lohja ja itäisen Uudenmaan kunnista Porvoo liittyvät pääkaupunkiseutuun toiminnallisesti ja yhdyskuntarakenteellisesti moottoritietasoisten tieyhteyksien ja nauhamaisesti teiden varrella sijaitsevien taajama-alueiden kautta.

2.9 Asuminen ja asuntomarkkinat

Julkisen vallan tehtävänä on edistää jokaisen oikeutta asuntoon ja tukea asumisen omatoimista järjestämistä (PL 19§). Valtio tukee asumista myöntämällä tukea asumiseen suoraan kotitalouksille mm. asumistuen ja asuntolainojen verovähennyksen kautta sekä tukemalla uusien asuntojen rakentamista. Kunnat tukevat asuntorakentamista esimerkiksi edullisempien tonttien tai tontinvuokrien muodossa.

Maakuntien liitot ja kunnat ohjaavat kaavoituksella asuntojen ja muiden toimintojen sijoittumista yhdyskuntarakenteessa maankäyttö- ja rakennuslain puitteissa. Kuntien kaavoitus on näin keskeisessä asemassa uuden asuntorakentamisen mahdollistajana. Helsingin seudulle laaditaan parhaillaan kuntien yhteistyönä uutta seudun asuntostrategiaa vuosille 2016–2025. Siinä asetetaan tavoitteita muun muassa asuntorakentamisen määrälle ja sijainnille, asuntotuotannon rakenteelle, täydentävälle asuntorakentamiselle ja vanhojen alueiden kehittämiselle.

Asuntotuotannon kasvua Helsingin seudulla on pyritty edistämään MAL-aiesopimuksella. Aiesopimuksen mukainen asuntotuotannon seudullinen kokonaistavoite on 12 000–13 000 asuntoa vuodessa. Valtio ja Helsingin seudun kunnat ovat lisäksi syksyllä 2014 saavuttaneet neuvottelutuloksen asuntotuotannon edistämistä ja suuria infrahankkeita koskevasta sopimuksesta. Sopimuksella lisätään asuntokaavoitusta 25 prosenttia vuosina 2015–2019 verrattuna voimassa olevaan MAL-aiesopimukseen. Asunnot

tulee kaavoittaa joukkoliikenteen kannalta hyvin saavutettaville alueille ja erityisesti nykyisen ja toteutumassa olevan raideliikenteen varrelle. Valtio puolestaan osallistuu Länsimetron ja Pisararadan rahoittamiseen edellyttäen, että nämä kaavoitustavoitteet toteutuvat ja että kyseiset hankkeet ovat taloudellisesti kannattavia. Kaikki kunnat ovat käsitelleet ja hyväksyneet sopimuksen. Tavoitteena on hyväksyä sopimus periaatepäätöksenä valtioneuvoston yleisistunnossa. Sopimus täydentää voimassa olevaa MAL- aiesopimusta, joka on voimassa vuoden 2015 loppuun.

Helsingin seutu muodostaa yhtenäisen asuntomarkkina-alueen, jolla sijaitsee neljännes kaikista Suomen asunnoista, yhteensä noin 700 000 asuntoa. HSY:n asunto-raportin mukaan (HSY 2012) asunnoista kolmasosa on pientaloissa ja kaksi kolmasosaa kerrostaloissa. Yli puolet (53 prosenttia) asunnoista on omistusasuntoja ja runsas kolmannes vuokra-asuntoja. Pääkaupunkiseutu ja erityisesti Helsinki ovat vuokra-asuntovaltaisia, kehyskunnissa sen sijaan omistusasuntojen osuus on suuri. Seudun kaikista vuokra-asunnoista lähes 60 prosenttia on Helsingissä. Lähes puolet pääkaupunkiseudun vuokra-asunnoista on vapaarahoitteisia.

Asuntomarkkinat ovat luonteeltaan seudullisia eikä niiden toiminta noudata hallinnollisia kuntarajoja. Asuntomarkkinoiden kannalta sijainniltaan keskeisimmät kohteet ovat lähtökohtaisesti houkuttelevimpia. Siten niiden hinta- tai vuokrataso muodostuu korkeimmaksi seudun sisällä. Pääsääntöisesti hintataso laskee sitä mukaa, mitä kauemmas seudun keskustasta ja palvelukeskittymistä mennään. Seudullisessa mielessä asuntomarkkinoiden hintatason määrittelee seudun yleinen vetovoimaisuus ja kilpailukyky suhteessa muihin seutuihin.

Tilastokeskuksen mukaan osakeasuntojen keskineliöhinta vuonna 2013 oli Helsingin seudulla 3 419 €/m² ja pääkaupunkiseudulla 3 654 €/m², kun koko maassa keskineliöhinta oli 2 084 €/m². Osakeasuntojen keskihinta oli pääkaupunkiseudulla 75 prosenttia koko maan keskiarvoa korkeampi. Neliöhinnat vaihtelevat seudulla voimakkaasti. Helsingissä osakeasunnon neliöhinta oli keskimäärin 4 120 €/m², Kauniaisissa 3 623 €/m², Espoossa 3 351 €/m², Vantaalla 2 722 €/m², Järvenpäässä 2 594 €/m², Keravalla 2 527 €/m², Sipoossa 2 497 €/m², Kirkkonummella 2 454 €/m², Tuusulassa 2 364 €/m², Nurmijärvellä 2 315 €/m², Pornaisissa 2 191 €/m², Vihdissä 2 061 €/m² ja Hyvinkäällä 1 866 €/m². Osakeasuntojen neliöhinnat olivat Helsingissä keskimäärin lähes 90 prosenttia korkeammat kehyskuntiin verrattuna.

Vuokra-asuntojen keskineliövuokra oli Tilastokeskuksen mukaan vuonna 2013 pääkaupunkiseudulla 13,96 €/m², Helsingissä 14,56 €/m², Espoossa ja Kauniaisissa 12,86 €/m², Vantaalla 12,68 €/m² ja seudun kehyskunnissa 11,53 €/m², kun koko maassa vuokrat olivat noin 11,61 €/m². Muuhun maahan verrattuna pääkaupunkiseudun vuokrataso on yli 20 prosenttia korkeampi ja Helsingin vuokrataso noin 25 prosenttia korkeampi. Vapaarahoitteisten vuokra-asuntojen osalta ero Helsingin seudun ja muun maan vuokratason välillä on huomattavasti tätä suurempi. Vapaarahoitteisten vuokra-asuntojen neliövuokra oli vuonna 2013 pääkaupunkiseudulla 15,99 €/m², Helsingissä 16,81 €/m², Espoossa ja Kauniaisissa 14,04 €/m², Vantaalla 13,73 €/m² ja kehyskunnissa 11,77 €/m², kun koko maassa vapaarahoitteisten asuntojen vuokrataso oli 12,43 €/m².

Asuntojen hinnat ja vuokrat määräytyvät pääsääntöisesti markkinoilla vapaasti. Ainoastaan valtion tukeman, pääasiassa sosiaalisen vuokra-asuntokannan asumismenoja säännellään erityislainsäädännössä.

Kohtuuhintaisen asuntotarjonnan lisäämiseksi valtio myöntää tukia asuntotuotantoon. Tuki kohdentuu ensisijaisesti sosiaalisin perustein valittaville asukkaille tarkoitettujen vuokra-asuntojen tuotantoon. Valtio tukee sosiaalisen asuntotuotannon rakentamista maksamalla korkotukea vuokra-asuntolainoille ja asumisoikeustalolainoille. Korkotuki kanavoituu omakustannusperusteisten asumismenojen määräytymisen kautta

sosiaalisessa asuntokannassa asuville asukkaille. Korkotukilainoituksesta ja sen avulla rakennetun asuntokannan hallinnasta säädetään vuokra-asuntolainojen ja asumisoikeustalolainojen korkotuesta annetulla lailla (604/2001). Korkotukilainoitus on korvannut aiemmin käytössä olleen aravalainoituksen. Aravalainoja myönnettiin samaan tarkoitukseen aravalain (1189/1993) ja sitä edeltäneiden lakien perusteella. Korkotukilainoihin liittyy myös valtion täytetakaus. Lisäksi tavallisten korkotuettujen vuokra-asuntojen rakentamiseen on myönnetty Helsingin seudulla käynnistysavustuksia.

Korkotukilainan saajana voi olla kunta, muu julkisyhteisö tai yleishyödyllinen asuntoyhteisö. Lisäksi lainansaajana voi olla sellainen osakeyhtiö tai asunto-osakeyhtiö, jossa jollakin edellä mainituista yhteisöistä välitön määräysvalta. Korkotukilainoja voidaan hyväksyä valtion talousarviossa vuosittain vahvistettavan hyväksymisvaltuuden rajoissa. Päätökset lainojen hyväksymisestä korkotukilainoiksi tekee Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus ARA.

Vuokra-asuntotuotannon lisäksi korkotukea maksetaan myös asumisoikeustalojen rakentamiseen, hankintaan ja perusparantamiseen. Lisäksi valtio tukee erityisryhmille, kuten vammaisille, muistisairaille ja huonokuntoisille vanhuksille, asunnottomille, päihde- ja mielenterveyskuntoutujille, opiskelijoille ja nuorille tarkoitettujen asuntojen rakentamista, perusparantamista ja hankintaa investointiavustuksilla, joita myönnetään avustuksista erityisryhmien asunto-olojen parantamiseksi annetun lain (1281/2004) nojalla.

2.10 Helsingin seudun kuntien liikennetehtävät sekä jäte- ja vesihuolto

2.10.1. Laki pääkaupunkiseudun kuntien jätehuoltoa ja joukkoliikennettä koskevasta yhteistoiminnasta

Laki pääkaupunkiseudun kuntien jätehuoltoa ja joukkoliikennettä koskevasta yhteistoiminnasta (829/2009) tuli voimaan vuoden 2010 alussa ja sillä kumottiin pääkaupunkiseudun yhteistyövaltuuskunnasta annettu laki (1269/1996).

Lain 2 §:n mukaan pääkaupunkiseudun kuntien on hoidettava yhteistoiminnassa jätelaissa tarkoitetut kunnan tehtävät lukuun ottamatta tehtäviä, jotka säädetään kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtäviksi. Tehtävien hoitamisesta vastaa kuntayhtymä (HSY).

Lain 3 §:n mukaan yhteistoiminnassa hoidettavia joukkoliikennetehtäviä ovat kuntien aluetta koskeva 1) liikennejärjestelmän ja joukkoliikenteen suunnittelu, 2) joukkoliikenteen liikennepalveluiden suunnittelu ja hankinta sekä 3) joukkoliikenteen taksa- ja lippujärjestelmästä sekä taksoista päättäminen. Näiden tehtävien hoitamisesta vastaa kuntayhtymä (HSL).

Kuntayhtymien jäsenkunnat voivat kuntayhtymän perussopimuksessa sopia, että kuntayhtymä voi ottaa hoitaakseen muitakin kuin 2 ja 3 §:ssä tarkoitettuja tehtäviä. Kuntayhtymien jäsenkuntina voi olla myös muita kuin pääkaupunkiseudun kunnat.

2.10.2 Liikenne

Metropolialueella julkisen sektorin liikennetehtäviä hoidetaan, kunnat mukaan lukien, lähes kahdessakymmenessä eri organisaatiossa.

Ajoneuvoliikenteen väylät ovat joko asemakaava-alueilla olevia kuntien katuja, valtion maanteitä tai yksityisteitä. Maantiet luokitellaan toiminnallisen merkityksen mukaisesti valtateihin, kantateihin, seututeihin ja yhdysteihin. Kadunpidosta vastaavat kunnat (MRL 84 §) ja tienpidosta maantielain (503/2005) mukaan valtio. Kiinteistöille kuuluvista kadunpitoon liittyvistä velvollisuuksista säädetään kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta annetussa laissa (669/1978). Kunta voi antaa sille kuuluvan kadunpidon kokonaan tai osittain muiden tehtäväksi (MRL 85 §). Yksityisteiden tienpitovelvollisuudesta säädetään

yksityisistä teistä annetussa laissa (358/1962).

Uudenmaan ELY-keskus vastaa maantieverkolla tienpidosta, eli suunnittelusta, rakentamisesta, kunnossapidosta ja liikenteen hallinnasta eduskunnan myöntämien ja Liikenneviraston jakamien resurssien ja määrittämien tavoitteiden pohjalta (maantielaki 503/2005). Valtion hoitamaa maantieverkkoa on metropolialueella (14 kuntaa) 2100 km, josta valtakunnallista ja maakuntien välistä pitkämatkaista liikennettä palvelevia valtateitä 280 km. Kevyen liikenteen väyliä on ELY:n hoidossa 560 km. Hoitoon ja ylläpitoon käytetään vuosittain rahaa 33 milj. € ja pieniin investointeihin 6 milj. €. Eduskunnan erikseen päättämien isojen investointien rahoitus vaihtelee huomattavasti vuosittain.

Pääkaupunkiseudun kehäväylistä Kehä I ja Kehä II ovat seututeitä, jotka palvelevat seutukuntien liikennettä ja liittävät näitä valta- ja kantateihin. Kehä III (E 18) täydentää valtatieverkkoa ja palvelee maakuntien liikennettä.

Katuverkkoa alueella on noin 4000 km ja kuntien kevyen liikenteen verkkoa 4800 km. Kunnat vastaavat pääsääntöisesti liikenneinvestoinneista asemakaava-alueilla. Liikenneväylien toimintamenot kuntien budjeteissa ovat yhteensä 310 milj. € vuodessa. Kuntien liikenneinvestoinnit ovat 280 milj. € vuodessa.

Valtion tehtävänä on rataverkon kehittäminen ja hoito. Kunnat ovat ottaneet tehtäväkseen metro- ja raitiotieverkon kehittämisen ja hoidon.

2.10.2.1 Joukkoliikenne

Joukkoliikenteen järjestämistä säätelevät joukkoliikennelaki (869/2009) sekä laki pääkaupunkiseudun kuntien jätehuoltoa ja joukkoliikennettä koskevasta yhteistoiminnasta (829/2009). Joukkoliikennelaissa säädetään joukkoliikenteen toimivaltaisista viranomaisista. Viranomaisia on Suomessa yhteensä 35, joista osa on elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksia, osa kuntia tai kuntayhtymiä. Joukkoliikenteen toimivaltaisen viranomaisen pääasiallisina tehtävinä on joukkoliikenteen järjestämistavasta päättäminen alueellaan, palvelutason määritteleminen sekä joukkoliikenteen suunnitteleminen ja hankinta ja toimialuettaan koskevista joukkoliikennelain mukaisista joukkoliikenteen luvista päättäminen.

Valtio rahoittaa joukkoliikennettä vuosittain noin 100 miljoonalla eurolla, josta noin 17 miljoonaa euroa kohdistuu metropolialueen joukkoliikenteeseen. Liikenne- ja viestintäministeriö ostaa raideliikennettä noin 10 miljoonalla eurolla ja Uudenmaan ELY-keskus muuta joukkoliikennettä noin 1,1 miljoonalla eurolla vuodessa niissä kunnissa, jotka eivät kuulu HSL:ään. Lisäksi Liikennevirasto maksaa HSL:lle suurten kaupunkien joukkoliikennetukea noin 6 miljoonaa euroa vuodessa.

Kunnat rahoittavat joukkoliikennettä harkintansa mukaan. Yhteensä kunnat käyttävät varoja joukkoliikenteeseen metropolialueella tällä hetkellä noin 300 miljoonaa euroa, josta HSL:n ulkopuolisten kuntien osuus on 5-6 miljoonaa euroa.

Valtion talousarvioon sisältyvän joukkoliikenteen ostoihin ja kehittämiseen sisältyvän määrärahan myöntämisen perusteista säädetään joukkoliikenteen valtionavustuksista annetussa valtioneuvoston asetuksessa (1273/2013).

2.10.2.2 Helsingin seudun liikenne – kuntayhtymä

HSL-kuntayhtymä toimii joukkoliikennelain tarkoittamana joukkoliikenteen toimivaltaisena viranomaisena alueellaan sekä vastaa alueellaan niistä tehtävistä, jotka sille on säädetty laissa pääkaupunkiseudun kuntien jätehuoltoa ja joukkoliikennettä koskevasta yhteistoiminnasta. HSL:n jäseniä ovat pääkaupunkiseudun kunnat Helsinki, Espoo, Kauniainen ja Vantaa sekä vapaaehtoisesti HSL:ään liittyneet Kerava, Kirkkonummi ja Sipoo. Helsingin seudun kunnista Tuusula, Järvenpää, Pornainen, Mäntsälä, Nurmijärvi, Vihti ja Hyvinkää eivät kuulu HSL:ään. Näissä kunnissa lukuun ottamatta Hyvinkään

kaupunkia, joukkoliikenteen toimivaltaisena viranomainen toimii Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (jäljempänä ELY-keskus), jonka alueeseen myös Porvoo ja Lohja kuuluvat.

HSL:n nykyinen perussopimus tuli voimaan 1.1.2012. Perussopimuksessa määrätään kuntayhtymän toimialasta ja tehtävistä. Sen mukaan kuntayhtymä vastaa sille laissa säädetyistä tehtävistä kuten hankkii bussi-, raitiovaunu-, metro-, lautta- ja lähijunaliikennepalvelut sekä vastaa Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelman laatimisesta (HLJ) 14 kunnan alueella. Liikennejärjestelmäsuunnittelu tapahtuu neljän vuoden sykleissä ja HLJ:n pohjalta on neuvoteltu valtion toimijoiden kanssa toteuttamiseen tähtäävä aiesopimus. Vuonna 2012 sopimusta laajennettiin ottamalla siihen mukaan myös maankäytön ja asumisen toimenpiteet (MAL-aiesopimus).

Perussopimuksen mukaan kuntayhtymän tehtävänä on muun muassa järjestää toimialueensa joukkoliikennekokonaisuus, edistää sen toimintaedellytyksiä, vastaa toimialueensa markkinoinnista ja matkustajainformaatiosta, vastaa matkalippujen tarkistuksesta, osallistua joukkoliikenteen infran kehittämis- ja ylläpitoinvestointien suunnitteluun yhdessä kuntien ja asianomaisten muiden tahojen kanssa sekä vastata toimialueensa matkustajainformaatio- ja muista tietoteknisistä järjestelmistä sen mukaan kuin siitä kuntien kanssa tarkemmin sovitaan. HSL:llä on myös oikeus joukkoliikenteen tarkastusmaksusta annetun lain (469/1979) mukaisen tarkastusmaksun perimiseen kuntayhtymän sisäisessä joukkoliikenteessä sekä valtion koko rataverkolla.

Perussopimuksessa sovitaan kuntayhtymän toiminnan rahoituksesta sekä lipputulojen ja kulujen jakamisesta samoin kuin joukkoliikenteen lipputulojen ja järjestämisen menojen kohdentamisesta. Perussopimuksen 26 §:n mukaan kuntayhtymä rahoittaa toimintamenonsa lipputuloilla, kuntien maksamilla tariffituilla, valtion avustuksilla ja muilla tuloilla. Kunnille kohdistetaan kuntayhtymän tehtävistä aiheutuvat kulut palvelujen käytön mukaisesti. Lipputulot kohdistetaan kunnittain kuntakohtaisen lipputulokertymän perusteella. Siltä osin kuin kuntayhtymän tehtävän hoidosta perittävät maksut ja muut tuotot eivät riitä kattamaan kuluja, maksavat kunnat kuntayhtymälle tariffitukea, jolla katetaan kullekin kunnalle kohdistettujen kulujen ja tuottojen erotus.

HSL:n toimintamenot ovat vuonna 2014 noin 600 miljoonaa euroa, josta noin 80 prosenttia muodostuu joukkoliikenteen operointikustannuksista. Toiminta rahoitetaan pääasiassa lipputuloilla ja kuntaosuuksilla. Vuonna 2013 HSL:n tulot olivat 586,5 miljoonaa euroa, jotka jakautuivat niin, että lipputuloista saatiin 277,9 miljoonaa euroa, kuntaosuuksina 291,4 miljoonaa euroa ja muina tuloina 17,2 miljoonaa euroa. Kuntaosuudet jakautuvat jäsenkunnille perussopimuksessa sovitulla tavalla palvelujen käytön mukaan. Muihin tuloihin kuuluu muun muassa Liikenneviraston HSL:lle maksama joukkoliikennetuki.

Helsingin seudun liikenteen järjestämässä joukkoliikenteessä tehdään vuosittain noin 345 miljoonaa matkaa. HSL:ssä on parhaillaan käynnissä lippu- ja informaatiojärjestelmän sekä maksuvyöhykkeiden uudistushanke, jossa on varauduttu alueen laajenemiseen, jotta HSL:llä olisi valmius suunnitella ja järjestää joukkoliikennepalvelu 14 kunnan alueella vuonna 2017.

HSL:n strategisena tavoitteena on nostaa joukkoliikenteen osuutta kulkumuotona kokonaisuudessaan Helsingin seudulla. Pääkaupunkiseudun kunnissa joukkoliikenne palvelee hyvin työmatkaliikennettä. Helsingin niemelle suuntautuvasta työpaikkaliikenteestä 73,6 prosenttia tehdään joukkoliikenteellä, kävellen tai pyöräillen. Pääkaupunkiseudun kehyskunnissa asukkaiden työ- ja asiointimatkat tehdään kuitenkin pääosin henkilöautolla.

2.10.2.3 Muut liikennesektorin toimijat

Kuntien tehtävänä on yleis- ja asemakaavoitukseen liittyvä liikennejärjestelmä- ja liikennesuunnittelu, katujen ja kevyen liikenteen väylien suunnittelu, rakennuttaminen ja kunnossapito sekä metro- ja raitiotieverkon suunnittelu,

rakennuttaminen ja kunnossapito sekä edellä mainittuihin tehtäviin liittyvä päätöksenteko.

Uudenmaan liitto vastaa alueen maakuntakaavoitukseen liittyvästä liikennesuunnittelusta ja kaavavarauksista.

Uudenmaan ELY-keskuksen vastuulla on suunnittelu ja tienpito Uudenmaan, Kanta-Hämeen ja Päijät-Hämeen maakuntien alueen maantieverkolla (maantielaki 503/2005). ELY-keskus on myös toimivaltainen joukkoliikenneviranomainen ja vastaa joukkoliikenteen suunnittelusta ja hankinnasta alueellaan muualla kuin HSL:n, Hyvinkään, Riihimäen, Hämeenlinnan ja Lahden seuduilla (joukkoliikennelaki 869/2009). Lohja ja Porvoo kuuluvat Uudenmaan ELY-keskuksen joukkoliikenteen järjestämisalueeseen, minkä lisäksi näillä on omat joukkoliikennekoordinaattorinsa.

Liikennevirasto ylläpitää ja kehittää liikennejärjestelmää yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Liikennevirasto vastaa valtion tie- ja rataverkosta sekä merkittävien tiehankkeiden toteuttamisesta ja ohjaa Uudenmaan ELY-keskuksen liikenne- ja infrastruktuuri-vastuualuetta tienpidossa ja joukkoliikenteen järjestämisessä. Virasto vastaa koko Suomen ratojen suunnittelusta, ylläpidosta ja rakentamisesta sekä liikenteenohjauksesta. Helsingin, Turun, Tampereen ja Oulun tieliikennekeskukset toimivat valtakunnallisesti verkottuneina, mutta seudullisesti yhteistyössä suurten kaupunkiseutujen viranomaisten kanssa. Ne vastaavat liikenneolojen seurannasta, liikennetiedottamisesta ja tieliikenteen häiriönhallinnasta yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa.

Muita liikennesektorin toimijoita ovat joukkoliikenteen toimivaltaisten viranomaisten lisäksi Liikenteen turvallisuusvirasto Trafi, Finavia, Satamat sekä lukuisat liikennepalveluja tuottavat operaattorit. Valtakunnallista liikennepolitiikkaa ohjaa liikenne- ja viestintäministeriö.

2.10.3 Ympäristö-, vesi- ja jätehuolto

Helsingin seudun ympäristöpalvelut kuntayhtymä HSY hoitaa sille laissa pääkaupunkiseudun kuntien jätehuoltoa ja joukkoliikennettä koskevasta yhteistoiminnasta annettuja ja jätelain (646/2011) tarkoittamia tehtäviä lukuun ottamatta tehtäviä, jotka säädetään kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtäviksi. HSY toimii vesihuoltolaissa (119/2011) tarkoitettuna vesihuoltolaitoksena toiminta-alueellaan (Helsinki, Espoo, Vantaa, Kauniainen) ja huolehtii muista tehtävistä, joista jäsenkunnat ovat kuntayhtymän perussopimuksessa sopineet.

Jätehuollossa HSY vastaa muun muassa hyöty- ja ongelmajätteiden keräämisestä, järjestää asuinkiinteistöjen jätteenkuljetukset, hoitaa jätteenkäsittelyn sekä antaa jätehuoltomääräykset. Kuntayhtymä huolehtii julkisoikeudellisen sopimuksen perusteella Kirkkonummelle jätelain mukaisesti kuuluvista jätehuollon tehtävistä.

Vesihuoltotehtävissään HSY toimittaa oman toiminta-alueensa lisäksi talousvettä Kirkkonummen ja Sipoon kunnille ja ottaa vastaan jätevesiä Kirkkonummen, Sipoon, Pornaisten ja Mäntsälän kuntien alueilta sekä Keski-Uudenmaan vesiensuojelun liikelaitoskuntayhtymän viemärilaitokselta (Kerava, Järvenpää, Tuusula). Pääkaupunkiseudun Vesi Oy toimittaa raakavettä HSY:n, Tuusulan seudun, Kirkkonummen, Sipoon ja Hyvinkään puhdistamoille. Vesihuoltolain tarkoittamia vesihuoltolaitoksia on HSY:n lisäksi yhdeksässä muussa metropolialueen kunnassa, jotka ovat Hyvinkää, Järvenpää, Kerava, Kirkkonummi, Mäntsälä, Nurmijärvi, Sipoo, Tuusula ja Vihti. Lisäksi alueella toimii tukkuvesiyhtiö Tuusulan seudun vesilaitos kuntayhtymä. Mainittujen kuntien kesken sekä myös ulkopuolisia kuntia koskevina on toteutettu erilaisia järjestelyjä raaka- ja talousveden myynnistä ja jätevesien käsittelystä

HSY huolehtii ympäristönsuojelulain (527/2014) mukaisesta ilmanlaadun seurannasta lakisääteisesti HSY-kuntien muodostamalla pääkaupunkiseudun seuranta-alueella sekä sopimusperusteisesti Uudenmaan seuranta-alueella lukuun ottamatta Pornaisten, Pukkilan ja Myrskylän kuntia. HSY huolehtii pääkaupunkiseudulla seurannan lisäksi ilmansuojelun tutkimus-, suunnittelu-, koulutus- ja valistustehtävistä.

Lisäksi se vastaa jäsenkuntien yhteisestä strategiatyöstä ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi ja siihen sopeutumiseksi sekä edistää ja seuraa ilmastotavoitteiden ja energiatehokkuuden toteuttamista. HSY tuottaa seudullisesti yhtenäisiä rekisteri- ja paikkatietoja Helsingin seudun asumisesta, työssäkäynnistä, yritystoiminnasta, yhdyskuntarakenteesta ja maankäytöstä. HSY osallistuu tietopalveluihin kohdistuvaan yhteistyöhön koko Helsingin seudun alueella. Yhteensä seutu- ja ympäristötiedon tehtäviin, joihin kuuluvat ilmanlaadun seuranta, ilmastonmuutoksen hillintä ja sopeutumisen strategiatyö, seudullisen tiedon tuottaminen ja jalostaminen sekä tietopalvelu, käytetään HSY:ssä vuositasolla noin viisi miljoonaa euroa.

Porvoo ja Lohja kuuluvat ilmansuojelun osalta Uudenmaan seuranta-alueeseen. Kunnilla on omat vesihuoltolaitoksensa ja jätehuolto on järjestetty alueellisen jäteyhtiön kautta.

2.11 Työssäkäynti ja väestö

2.11.1 Työlliset ja työssäkäynti

Helsingin seutu muodostaa nykyisin Suomen merkittävimmän yhtenäisen työssäkäyntialueen. Uudenmaan maakunnasta kaikki kunnat lukuun ottamatta Hankoa ja Raaseporia kuuluvat Tilastokeskuksen määritelmän mukaan Helsingin työssäkäyntialueeseen. Siihen kuuluvat myös Riihimäki, Loppi ja Hausjärvi Uudenmaan maakunnan ulkopuolisina kuntina. Kuntien pendelöinti keskuskunta Helsinkiin on voimakasta, mutta myös kuntien keskinäinen pendelöinti on erityisesti pääkaupunkiseudun ja joidenkin ympäryskuntien osalta varsin merkittävää. Kirkkonummen, Nurmijärven, Tuusulan, Keravan ja Sipoon työllisistä yli puolet käy töissä pääkaupunkiseudulla, pääosin Helsingissä. Järvenpään ja Vihdin työllisistäkin selvästi yli 40 prosenttia ja Mäntsälän työllisistä yli 30 prosenttia työskentelee pääkaupunkiseudulla. Lohjan ja Porvoon osalta vastaavasti noin 25 prosenttia työllisistä pendelöi pääkaupunkiseudulle. Metropoliseudun asukkaat myös asioivat kuntarajoista riippumatta, mikä näkyy selvästi Suomen ympäristökeskuksen laatimista liikkumisen seurantatutkimuksista ja ennusteista.

Seudulla asuu 26 prosenttia koko maan väestöstä ja noin 29 prosenttia koko maan työllisistä. Suomen 2,3 miljoonasta työpaikasta seudulla sijaitsee 750 000 eli noin kolmannes ja seutu muodostaa selkeän yhtenäisen työssäkäyntialueen. Seudun työpaikat ovat keskittyneet voimakkaasti Helsingin kantakaupunkiin, liikenteen pääväylien solmukohtiin ja raideliikenteen asemaseutujen työssäkäyntikeskittymiin. Työssäkäyntiliikenne Helsingin seudulla on pääosin alueen sisäistä, mutta työssäkäynti alueen ulkopuolelta on lisääntynyt ja työssäkäyntialue laajentunut viime vuosikymmeninä voimakkaasti. Noin joka kymmenes pendelöi alueen ulkopuolelta, eniten seudun viereisistä kunnista (Porvoo, Lohja ja Riihimäki) sekä myös muista Suomen suurkaupungeista (Tampere, Turku). Useampi kuin joka viides pääkaupunkiseudulla työskentelevä asuu nykyisin alueen ulkopuolella ja pääkaupunkiseudun työssäkäyntialue ulottuu yli 150 kilometrin päähän Helsingin keskustasta.

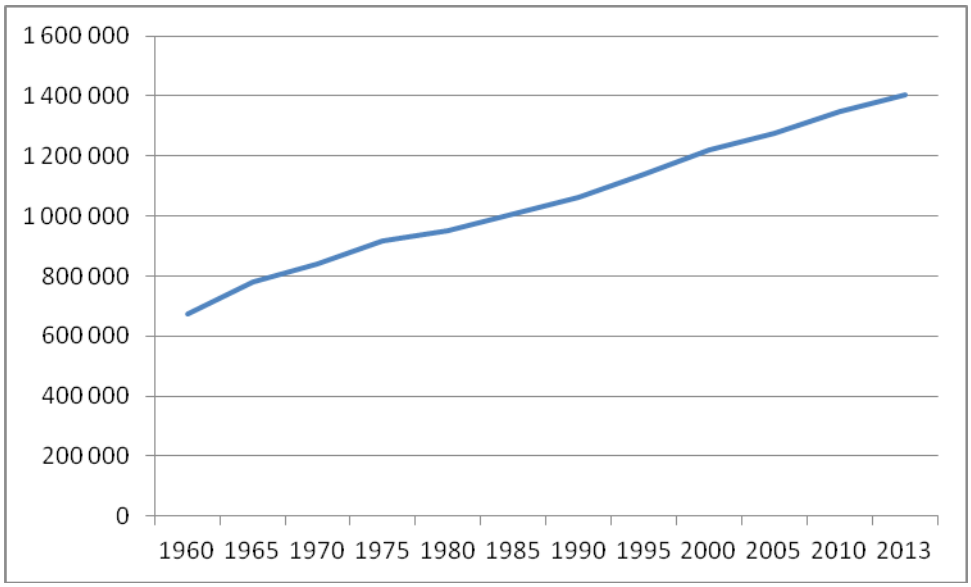
2.11.2 Väestökehitys

Vakiintuneen eurooppalaisen rajauksen mukaan metropolin ydinalueella asukasluvun tulisi olla vähintään noin 500 000, ja koko metropolialueella yhteensä noin 1 – 1,5 miljoonaa. Suomesta määritelmän täyttää ainoastaan Helsinki ja Helsingin seutu.

Helsingin seutu muodostaa selkeästi Suomen suurimman väestökeskittymän ja eroaa väestömäärältään ja -kasvultaan maan muista kaupunkiseuduista. Helsingin seudulla asui vuoden 2014 alussa 1,4 miljoonaa ihmistä, koko Uudellamaalla yhteensä lähes 1,6 miljoonaa.

Voimakas väestönkasvu on pitkään ollut Helsingin seudun väestönkehityksen suuntana. Väestö on kasvanut viimeisen kolmenkymmenen vuoden aikana noin puolitoistakertaiseksi (kuvio 1) ja kasvu on ollut viimeisten vuosikymmenten aikana selvästi muuta maata voimakkaampaa. 2000-

luvulla väestö on kasvanut noin prosentin vuosivauhdilla verrattuna muun maan noin 0,4 prosenttiin ja ollut jopa ennustettua merkittävästi suurempaa. Helsingin seudun kokonaissuunnitelmassa (1981) arvioitiin pääkaupunkiseudulla asuvan vuonna 2010 yhteensä 781 000 asukasta eli liki 40 prosenttia vähemmän kuin mitä toteutunut lisäys oli. Myös alueen muiden kymmenen kunnan kasvu vastaavalla ajanjaksolla on ollut noin 30 prosenttia ennustettua suurempi.

Kuvio 1: Helsingin seudun väestömäärän kehitys vuosina 1960 - 2013

Metropolialueen väestönlisäys on ollut lähes 190 000 henkilöä vuosien 2000–2013 välisenä aikana. Keskimäärin alueen väestö kasvoi noin 14 500 henkilöllä vuodessa. Puolet kasvusta tuli luonnollisesta väestönlisäyksestä, vajaa kolmannes siirtolaisuudesta ja viidennes maan sisäisestä muuttoliikkeestä. Metropolialueen väestönlisäys oli suurimmillaan vuosina 2011–2012, mutta supistui hieman vuonna 2013. Samalla ajanjaksolla luonnollinen väestönlisäys laski. Siirtolaisuus oli vuosina 2012–2013 huomattavin väestönkasvun osatekijä metropolialueella, vaikka siirtolaisuudesta aiheutunut muuttovoitto laski vuonna 2013 edellisen vuoden tasosta.

Helsingin seudun väestönkasvussa maahanmuutto on keskeinen osatekijä. Metropolialueella maahanmuuttajien määrä on kaksinkertaistunut 2000-luvun aikana. Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla maahanmuuttajien osuus väestöstä on yli kolminkertainen kehyskuntiin verrattuna. Vieraskielisiä Helsingin seudun asukkaista on tällä hetkellä noin 10 prosenttia. Helsingissä, Vantaalla ja Espoossa heidän osuutensa on yli 10 prosenttia. Muissa kunnissa vieraskielisten osuus on pienempi.

Lohjan ja Porvoon väestönkehitys on seurannut viime vuosikymmeninä Keski-Uudenmaan kuntien kehitystä. Lohjan väestö on kasvanut vuosien 2000–2013 välisenä aikana lähes 4 000 henkilöllä ja Porvoon samalla aikavälillä lähes 4 500 henkilöllä. Tilastokeskuksen ennusteiden mukaan kuntien väestö tulee kasvamaan Keski-Uudenmaan kuntien tavoin myös tulevina vuosikymmeninä voimakkaasti. Lohjan väestön on ennustettu kasvavan vuoteen 2040

mennessä yli 7 500 asukkaalla ja Porvoon yli 6 000 asukkaalla.

2.11.3 Valikoiva muuttoliike

Kaupunkiseuduilla ja etenkin Helsingin seudulla muuttoliike on valikoivaa. Valikoivuus tarkoittaa kuntien tulo- ja lähtömuuttajien voimakkaita eroavaisuuksia. Kun ihmisten ja väestöryhmien tarpeet ovat erilaiset, muuttavat ihmiset ja väestöryhmät erilaisille alueille. Tällaiset asumis- ja ympäristöperusteiset lähimuutot ovat kasvaneet Helsingin seudulla yhtäjaksoisesti viime vuosikymmeninä. Nykyisin neljä viidestä muutosta on niin sanottuja lähimuuttoja, jotka tapahtuvat joko oman kunnan tai saman kaupunkiseudun sisällä.

Helsingin seudulla ilmiö liittyy asumiseen ja asuntomarkkinoiden ongelmiin ja näkyy nuorten, opiskelijoiden ja pienituloisten hakeutumisena Helsinkiin. Samanaikaisesti perheelliset ja työssäkäyvät muuttavat yhä useammin Helsingin ympäryskuntiin. Valikoivan muuttoliikkeen taloudelliset hyödyt ja haitat eivät jakaudu kuntien välillä tasaisesti.

Valtiovarainministeriön keväällä 2014 tilaamassa selvityksessä (Aro Timo & Laiho Anna: Metropolialueen demografinen kilpailukykyanalyysi) on arvioitu muuttoliikkeen aiheuttamia laskennallisia tulokertymiä kunnille vuosina 2000 - 2011. Muuttajien tulokertymällä tarkoitetaan tulo- ja lähtömuuttajien kaikkien verotettavien tulojen erotusta. Tulokertymä kuvaa alueiden taloudellisen kehityksen muutosta muuttoliikkeen perusteella. Positiivinen tulokertymä merkitsee, että kunta hyötyy taloudellisesti muuttoliikkeestä ja negatiivinen kuvaa päinvastoin menetyksiä. Selvityksen mukaan Helsingin seudun ongelma ei ole nykyisenkaltaisen muuttoliikkeen määrän ja rakenteen näkökulmasta tulojen, vaan kustannusten epätasainen jakautuminen kuntien välillä. Metropolialueen laskennallinen tulokertymä oli yhteensä 930,5 miljoonaa euroa vuosina 2000 - 2011. Seudun 14 kunnasta vain Helsingissä muuttoliikkeen tulokertymä oli negatiivinen. Muuttoliikkeen Helsingille aiheuttama tappio on laskennallisesti 294,6 miljoonaa euroa vuodessa. Seudun muut 13 kuntaa ovat tulokertymältään positiivisia. Suurin tulokertymä oli Espoolla, yli 320 miljoonaa euroa. Asukasta kohden laskettuna suurin tulokertymä oli Kirkkonummella, Sipoossa, Mäntsälässä, Pornaisissa ja Vihdissä ja pienin Helsingin jälkeen Vantaalla ja Hyvinkäällä.

2.11.4 Segregaatiokehitys

Uudellamaalla ja erityisesti Helsingin seudulla väestön koulutus- ja tuloerot sekä sosiaalisten ongelmien kirjo ovat muuta maata suuremmat. Helsingin seudulla myös alueellinen eriytyminen on verrattain voimakasta. Kuntien väliset sosiaaliset erot sekä osin kuntien sisäisten asuinalueiden väliset erot ovat lisääntyneet kantaväestön valikoivan muuttoliikkeen ja vilkkaan maahanmuuton seurauksena. Helsinkiin muuttaa ulkomailta, muualta Suomesta ja ympäryskunnista nuoria aikuisia opiskelun, työn, sosiaalisten suhteiden, pienasuntovaltaisen asuntokannan ja palveluiden vuoksi. Lapsiperheet ja hyvätuloiset työlliset asukkaat muuttavat sen sijaan yhä useammin suurempiin ja edullisempiin asuntoihin ympäryskuntiin (Laakso 2013: Muuttoliikkeen vaikutuksista väestön tulotasoon Helsingissä ja Helsingin seudulla).

Eri alueiden asukasrakenteissa on tutkimusten mukaan (mm. Erilaistuva pääkaupunkiseutu: sosioekonomiset erot alueittain 2002–2012; 2014; Kainulainen Sakari: Segregaatio metropolialueella 2014) huomattavia eroja ja ne ovat tarkasteluajanjakson aikana kasvaneet. Seudulle on muodostunut selkeitä matalan tulotason alueita. Myös kuntien väliset erot näkyvät tutkimuksissa. Sosiaaliselta rakenteeltaan eriytyneillä asuinalueilla työllisyystilanne ja asunnon hallintasuhde vaihtelevat. Alueille, joille on kasautunut huono-osaisuutta, ominaisia piirteitä ovat korkea työttömyysaste, vuokra-asuminen ja alhainen tulotaso.

2.11.5 Väestöntiheys

Helsingin seudun väestöntiheys oli vuonna 2013 hieman alle 400 asukasta neliökilometrillä. Luku on kaksikymmentä kertaa korkeampi kuin koko maan keskiarvo. Väestöntiheys vaihtelee seudulla kuitenkin huomattavasti. Tiheimmin asutettu kunta on Helsinki, jossa väestöntiheys on lähes 2 900 henkeä neliökilometrillä. Seuraavaksi tiheimmin asutussa Kauniaisissa väestötiheys on alle 1 600 asukasta, Keravalla ja Järvenpäässä noin 1100 asukasta ja Vantaalla sekä Espoossa jo selvästi alle tuhat asukasta neliökilometrillä. Muiden Helsingin seudun kuntien väestöntiheys jää selvästi alle Uudenmaan maakunnan keskiarvon, joka on 174 asukasta neliökilometrillä.

Yleisen eurooppalaisen käsityksen mukaan kaupunki määritellään alueeksi, jossa on yli 50 000 asukasta, ja jonka väestöntiheys on vähintään 500 asukasta neliökilometrillä. Helsingin seudun kunnista vain Helsinki, Espoo ja Vantaa täyttävät määritelmän. Kerava, Kauniainen ja Järvenpää täyttävät määritelmän asukastiheyden, mutta eivät asukasmäärän osalta.

2.12 Seudun kansantaloudellinen merkitys

Helsingin seudun tuottavuudessa tapahtuvat muutokset vaikuttavat poikkeuksellisen paljon ja muita kaupunkiseutuja merkittävämmin koko Suomen kansantalouteen. Muun muassa OECD:n arvioinneissa (2003, 2006) on todettu seudun keskeinen merkitys koko Suomen kansantalouden kasvun ja hyvinvoinnin moottorina. OECD:n vuonna 2006 tekemässä 78 metropolialueen vertailussa Helsinki oli väkiluvultaan sijalla 74, mutta kansantaloudelliseltaan merkitykseltään sijalla 7.

Helsingin seudun bruttokansantuote asukasta kohden on noin 40 prosenttia suurempi kuin koko maan keskiarvo. Suomen 12 suurimman kaupunkiseudun yhteenlaskettu osuus bruttokansantuotteesta on noin 2/3 koko maan BKT:stä. Tästä osuudesta Helsingin seutu muodostaa yli puolet. Seudun osuus koko maan bruttokansantuotteesta oli vuonna 2013 noin 36 prosenttia, yhteensä 63 miljardia euroa. Osuus on kasvanut tasaisesti viimeisten vuosikymmenten aikana.

Helsingin seutu muodostaa Suomen ylivoimaisesti suurimman tuotannon ja yritystoiminnan keskittymän. Suomessa toimivien yritysten toimipaikoista lähes neljännes ja henkilöstöstä kolmannes sijaitsee Helsingin seudulla. Koko maan liikevaihdosta seudulla tuotetaan 44 prosenttia. Suomen tutkimus- ja kehitystoiminnan menoista yli 40 prosenttia kohdistuu Helsingin seudulle.

Kotimaan sijaan Helsingin seudun lähimmät taloudelliset vertailukohteet, kilpailijat ja kumppanit löytyvät muualta Euroopasta, erityisesti Itämeren piiristä. Seudun tulevat haasteet liittyvät ennen kaikkea seudun kykyyn kilpailla ulkomaisista investoinneista, yrityksistä ja huippuosaajista muiden Itämeren alueen metropolien kanssa.

Metropolialueen ja muiden suurten kaupunkiseutujen kansantaloudellisen merkityksen vuoksi valtio on solminut 20.12.2013 kasvusopimukset Helsingin, Tampereen, Turun, Oulun, Lahden, Jyväskylän, Kuopion, Porin, Seinäjoen, Vaasan, Joensuun ja Lappeenrannan kaupunkiseutujen kanssa. Kasvusopimusten tavoitteena on vahvistaa suurten kaupunkiseutujen kansainvälistä kilpailukykyä ja roolia alueidensa talouden vetureina ja palveluiden kehittäjinä.

2.13 Helsingin seudun kunta- ja yhteistyörakenteiden kehittämisvaiheita

Helsingin seudulla tapahtuneet kuntarakenteen muutokset ovat olleet vähäisiä vuosien 1946 – 1966 toteutettujen liitosten jälkeen. Vuonna 1946 toteutettiin suuri kuntaliitos, jossa Helsinkiin liitettiin neljä kuntaa. Vuosaari liitettiin osaksi Helsinkiä vuonna 1966. Espoosta muodostettiin yksi kauppala vuonna 1963. Tämän jälkeen kuntajakoa on muutettu metropolialueella vain vuonna 2009, jolloin voimaan astui osaliitos Sipoon, Vantaan ja Helsingin välillä, ja josta valtioneuvosto päätti vastoin Sipoon kunnan tahtoa. Toteutettujen liitosten perusteena on yleisimmin pidetty niiden luomia

edellytyksiä parantaa seudun yhdyskuntarakenteen hallintaa ja tasapainoista kehitystä, seudun asuntorakentamista tai liikenneyhteyksiä.

Vastaavilla tekijöillä on perusteltu seudun yhteistyörakenteiden kehittämistä eri vuosikymmeninä. Vuonna 1964 asetettu kunnallisen yhteistoiminnan järjestysmuotokomitea ehdotti 12 kunnan muodostamaa yhteistoiminta-aluetta sekä lisäksi Helsingin ja sen kolmen lähikunnan yhteisten tehtävien hoitamista järjestettäväksi lakisääteisesti erikseen. Tämän pohjalta Helsinki, Espoo, Kauniainen sekä Helsingin maalaiskunta päättivät oma-aloitteisesti yhteistyötoimikunnan perustamisesta. Sen tehtäviin kuuluivat muun muassa kuntien yleiskaavojen yhteensovittamista ja mitoitusta koskevat kysymykset sekä asuntotuotannon ja työpaikkojen sijoittamiseen liittyvät seikat vesihuollon ja yhteisen jätehuollon tehtävien ohella. Vapaaehtoinen yhteistyö sai lakisääteisen pohjan, kun laki pääkaupunkiseudun yhteistyövaltuuskunnasta (978/1973) annettiin. YTV aloitti toimintansa vuoden 1974 alussa.

YTV-järjestelmää ja sitä koskevaa lainsäädäntöä kehitettiin useasti. Vuonna 1985 (253/1985) YTV:n tehtäviksi säädettiin muun muassa seudullisen jätehuollon ja joukkoliikenteen hoito. Vuonna 1986 asetettiin seutuhallintokomitea selvittämään YTV-lain toimivuutta. Komitea ehdotti (KM 1987:47) säädettäväksi lakia pääkaupunkiseudun hallinnosta ja YTV-lain kumoamista. Suorin vaalein valittava seutuhallinto olisi vastannut seutukaavoituksesta, asuntopolitiikasta, jätehuollosta ja ammatillisesta koulutuksesta. Ehdotukset eivät johtaneet toimenpiteisiin. Vuonna 1996 annettiin uusi laki pääkaupunkiseudun yhteistyövaltuuskunnasta (1269/1996). Vuonna 2010 YTV:n tehtävät jaettiin kahdelle erilliselle kuntayhtymälle, HSL:lle ja HSY:lle.

2000-luvulla on toteutettu myös muita seudun yhteistyötä koskevia selvitys- ja kehittämishankkeita. Vuonna 2003 nimettiin seudun kehitystä koordinoimaan Helsingin seudun neuvottelukunta. Samanaikaisesti käynnistettiin kehittämishanke, joka johti alueen yhteistyötä koskevan lakiluonnoksen laadintaan vuonna 2005. Lakiesitystä ei annettu eduskunnalle, kun maankäyttö-, asumis- ja liikennekysymyksissä syntyi vapaaehtoista ja sopimuspohjaista yhteistyötä Helsingin seudun 14 kunnan kesken. Vuonna 2003 julkaistiin myös OECD:n metropolikatsaus, jossa määriteltiin Helsingin seudun kehityshaasteet. Seudun merkityksen maan kansantaloudelle todettiin kasvavan tulevina vuosina. Selvityksen myötä seutu sai aseman osana kansainvälistä metropolialueiden viiteryhmää.

Hallituskaudella 2007–2011 valmistui kaikkiaan neljä Helsingin seudun hallinto- ja yhteistyörakenteiden kehittämistä käsittelevää selvitystä, muun muassa Helsingin ja Vantaan kaupunkien yhdistymisen etuja ja haittoja koskeva selvitys sekä seudun 14 kunnan yhteistyönä tehty selvitys kaksiportaisesta seutuhallinnosta. Seutuhallintoselvityksen loppuraportissa ehdotettiin muun muassa metropolikaavan käyttöönottoa sekä seudullista liikennejärjestelmäsuunnitelmaa ja asuntotuotanto-ohjelmaa. Metropolikaavan valmistelu sekä siihen liittyvät HSL:n, HSY:n, ELY-keskuksen ja Uudenmaan liiton tehtävät annettaisiin uudelle seudulliselle toimijalle. Selvitykset eivät johtaneet laajamittaisiin toimenpiteisiin.

Kunta- ja palvelurakenneuudistuksesta annetun lain (ns. Paras-laki, 169/2007) 7 §:ssä edellytettiin pääkaupunkiseutua sekä 16 muuta kaupunkiseutua laatimaan suunnitelma maankäytön, asumisen ja liikenteen yhteensovittamisesta sekä palvelujen kuntarajat ylittävästä käytöstä. Vuonna 2008 julkaistujen ja suunnitelmia koskevien asiantuntija-arvioiden mukaan Helsingin seudun yhteistyön organisointitapa muodostaa epävarmuustekijän suunnitelmien toteuttamiselle.

Syksyllä 2010 valtioneuvosto antoi eduskunnalle selonteon metropolipolitiikasta (VNS 9/2010). Selonteon linjausten mukaan metropolialueen kuntarakennetta tulisi kehittää vastaamaan elinvoimaista, alueellisesti eheää ja yhdyskuntarakenteeltaan toimivaa kuntarakennetta. Yhteistyön vahvistamiseksi tulisi lisäksi määritellä metropolialueen

kattavasti hoidettavat tehtävät ja luoda osapuolia sitovat rakenteet. Menettelyn katsottiin edellyttävän lainsäädännön kehittämistä.

2.14 Kansainvälinen kehitys

Helsingin metropolialueen kannalta keskeisimpänä vertailukohteena ovat muut Pohjoismaat ja niiden pääkaupunkiseudut. Myös muissa Euroopan maissa sekä esimerkiksi Kanadassa suurten kaupunkiseutujen poliittiset, taloudelliset ja yhdyskuntarakenteeseen liittyvät haasteet ovat samankaltaisia kuin Helsingin metropolialueella.

2.14.1 Ruotsi, Tukholma

Ruotsin julkishallinto on kolmetasoinen, muodostuen valtion keskushallinnosta, maakunnista eli maakäräjäkunnista (landsting) sekä kunnista. Valtiolla on lisäksi oma erillinen maakuntatasolla toimiva aluehallintonsa eli niin kutsuttu lääninhallinto (länsstyrelse). Pääkaupunki Tukholman metropolialueen katsotaan yleisesti muodostuvan Tukholman maakunnasta ja sen 26 kunnasta. Toiminnallisesti Tukholman metropolialue muodostaa huomattavasti maakuntaa laajemman aluekokonaisuuden, ulottuen Uppsalan maakuntaan.

Julkisen hallinnon tehtävät ja vastuu metropolialueen kehityksestä jakautuvat Tukholman maakäräjäkunnan (Stockholms läns landsting) ja kuntien kesken. Kunnat vastaavat kaavoituksesta (detaljplan, översiktsplan), sosiaali- ja perhepalveluista sekä esimerkiksi esi-, perus- ja lukiokoulutuksesta. Maakäräjäkunta vastaa metropolialueen kokonaisvaltaisesta kehityksestä, alueen erikoissairaanhoidosta ja suurimmasta osasta perusterveydenhuollon palveluista, seudun kaavoituksesta (regionplanering), aluekehityksestä ja maankäytön suunnittelusta sekä joukkoliikenteestä. Tukholman seudun kehittämissuunnitelma RUFS 2010 (Regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen) perustuu kaavoitus- ja rakennuslakiin (Plan- och bygglag, 2010: 900), mutta suunnitelmalla ei ole oikeusvaikutuksia. Se toimii kuitenkin ohjeena kuntien kaavoitukselle ja pohjana seudullisille ratkaisuille muun muassa liikenteen ja asumisen yhteensovittamisessa. Valtio voi tietyin edellytyksin hylätä suunnitelman tai vaikuttaa sen sisältöön.

Rahoitusvastuu metropolihallinnasta jakautuu maakäräjäkunnan ja kuntien välillä, Molemmilla on verotusoikeus. Muita maakäräjäkunnan ja kuntien merkittäviä tulovirtoja ovat yleiset ja kohdennetut valtionosuudet sekä maakäräjäkunnan osalta joukkoliikenteen ja terveydenhoidon asiakasmaksut.

Päätöksenteko Tukholman maakäräjillä ja alueen kunnissa tapahtuu välittömillä vaaleilla valituissa poliittisissa päätöksentekoelimissä: kunnissa kunnanvaltuustoissa ja maakäräjäkunnassa 149 jäsenen maakäräjävaltuustossa. Kunnallisvaalit ja maakäräjävaalit järjestetään samanaikaisesti neljän vuoden välein. Maakunnalla ja kunnilla on omat erilliset hallintonsa, viranomaisensa ja luottamushenkilönsä.

Tukholman metropolialueen kehityksen kannalta nykyinen metropolihallinnan rakenne ja työnjako maakäräjien ja kuntien välillä on katsottu onnistuneeksi, mutta siihen liittyy myös ongelmia. Resursseiltaan heikommalla maakuntahallinnolla ei ole aina mahdollisuuksia ohjata riittävästi kuntien toimintaa alueen kokonaisedun kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla. Ongelmia aiheuttaa myös alueen laajentuminen useamman maakäräjäkunnan alueelle: OECD on ehdottanut 2000-luvulla useasti Tukholman ja Uppsalan maakäräjäkuntia yhdistettäväksi kilpailukykyisemmän ja toiminnallisesti tarkoituksenmukaisemman kokonaisuuden muodostamiseksi. Vaihtoehtoisesti OECD on esittänyt erillisen kevyemmän, mutta vaikutusvaltaisemman metropolihallinnon luomista kaikkien Tukholma-Mälar -alueen viiden maakäräjäkunnan kesken. Tukholman metropolialueella ei ole tällä hetkellä käynnissä maakäräjäkuntien yhdistämiseen, kuntaliitoksiin tai metropolihallinnon muodostamiseen tähtääviä ohjelmia. Alueen maakäräjäkunnat ovat tiivistäneet viime

vuosina yhteistyötään erityisesti maankäytön ja liikenteen suunnittelussa sekä aluekehityssuunnitelmien laadinnassa.

2.14.2 Norja, Oslo

Norjan julkishallinto on kolmiportainen, koostuen vahvasta valtion keskushallinnosta sekä alue- ja paikallishallinnosta vastaavista maakunnista (fylkeskommuner) ja kunnista. Pääkaupunki Oslo on ainoana alue- ja paikallishallinnon yksikkönä samanaikaisesti sekä maakunta että kunta.

Oslon ympärille rakentuvan metropolialueen rajaaminen on vaikeaa. Alue on yhdyskuntarakenteeltaan hajanainen ja monikeskuksinen, eikä noudata olemassa olevia hallinnollisia rajoja. Suppeasta näkökulmasta Oslon metropolialueen voidaan katsoa muodostuvan Oslon ja Akershusin maakunnista. Laajemmasta näkökulmasta sen voi katsoa muodostuvan viidestä alueesta, joita ovat Oslon kaupunki, sitä kiertävät sisempi ja ulompi kehä sekä Mossin ja Drammenin alueet. Määrittelytavasta riippuen metropolialueeseen kuuluu 46¬–75 kuntaa.

Norjan julkishallinto on keskusjohtoinen, mikä heijastuu metropolialueeseen. Oslossa ei ole selkeitä metropolihallinnan rakenteita. Keskeisistä tehtävistä alueella vastaavat valtio, maakunnat, kunnat, erilaiset kuntien ja muiden toimijoiden vapaaehtoiset yhteistoimintaelimet sekä valtion, maakuntien ja kuntien omistamat yhtiöt. Kunnat vastaavat alueensa maankäytön suunnittelusta, perusterveydenhuollosta, sosiaalipalveluista, vanhustenhuollon palveluista, perus- ja esiopetuksesta, ympäristöpalveluista ja pääosasta julkisen infrastruktuurin rakentamiseen ja ylläpitoon liittyvistä tehtävistä. Oslon kaupungissa myös kunnan osa-alueille on delegoitu päätösvaltaa lähiympäristön kehittämiseen liittyvissä asioissa. Metropolialueen joukkoliikenteestä vastaa Oslon ja Akershusin maakunnan yhdessä omistama Ruter As, joka suunnittelee, kilpailuttaa, tilaa, markkinoi ja koordinoi alueen joukkoliikennettä.

Selkeimpänä metropolihallintaan liittyvänä hallintarakenteena Oslon alueella voidaan pitää Oslon, Akershusin, Buskerudin ja Østfoldin maakuntien sekä näissä lääneissä sijaitsevien 75 kunnan hallintojen vapaaehtoisesti muodostamaa Samarbeidsalliansen Osloregionia. Sen tavoitteena on vahvistaa Oslon alueen kilpailukykyä ja kestävää kehitystä. Samarbeidsalliansen on luonteeltaan strateginen ja koordinoiva. Sen rahoitus perustuu jäsenkuntien ja -maakuntien maksuosuuksiin. Ylintä päätösvaltaa käyttää jäsenkuntien pormestareista ja maakuntien johtajista koostuva valtuusto, joka päättää myös jäsenyhteisöjen vuosittaisten maksuosuuksien suuruudesta.

Vapaaehtoisuuteen perustusvana elimenä Samarbeidsalliansenin institutionaalinen asema on heikko. Se ei pysty ohjaamaan riittävästi yksittäisten kuntien maankäyttöön, asumiseen ja liikenteeseen liittyviä ratkaisuja. OECD katsoi vuonna 2007 julkaisemassaan raportissa Oslon metropolialueen kilpailukyvyn kärsivän päätöksenteon hajanaisuudesta. OECD ehdotti muun muassa Oslon alueen kunta- ja maakuntarakenteen uudistamista. Vuoden 2013 valtiopäivävaaleissa valittu uusi hallitus aloitti vuoden 2014 alussa koko maata koskevan kuntauudistuksen valmistelun, joka on esiselvitysvaiheessa. Uudistuksen vaikutuksia Oslon metropolialueen hallintorakenteeseen on vaikea tässä vaiheessa ennakoida.

2.14.3 Tanska, Kööpenhamina

Tanskassa alue- ja paikallishallinto on kaksitasoinen, muodostuen viidestä hallintoalueesta sekä 98 kunnasta. Pääkaupunkiseudun hallintoalue, Region Hovestaden, on yksi Tanskan viidestä hallintoalueesta ja käsittää 29 kuntaa.

Pääkaupunkiseudun hallintoaluetta voidaan pitää Kööpenhaminan metropolialueen perustana, mutta toiminnallisesta näkökulmasta metropolialue ulottuu laajemmalle. Kööpenhamina kuuluu myös laajempaan, Tanskan ja Ruotsin yhdistävään Øresundin metropolialueeseen.

Region Hovestaden vastaa Kööpenhaminan metropolialueen sosiaali- ja terveyspalveluista, julkisesta liikenteestä ja

sen suunnittelusta sekä aluekehitykseen liittyvistä tehtävistä. Alueen kunnat ovat vastuussa alueidensa maankäytön suunnittelusta, infrastruktuurista, esi- ja perusopetuksesta, vanhustenhoidosta, ympäristöhuollosta ja kulttuuripalveluista. Työnjako aluehallinnon ja kuntien välillä on samanlainen kaikkialla Tanskassa. Region Hovestaden ei eroa oikeuksiensa tai velvollisuuksiensa osalta muista neljästä hallintoalueesta. Sen rahoitus perustuu valtion myöntämiin yleisiin ja kohdistettuihin määrärahoihin sekä kuntien maksamiin kiinteisiin, asukasmäärään perustuviin maksuosuuksiin ja kuntien subventoimiin asiakasmaksuihin. Hallintoalueilla ei ole verotusoikeutta, toisin kuin kunnilla.

Tanskan ympäristöministeriön alaisen ympäristöviraston (Naturstyrelsen) laatima Fingerplan ohjaa kuntien maankäytön suunnittelua Kööpenhaminan metropolialueella. Fingerplan perustuu Tanskan kaavoituslakiin (Lov om planlægning, 2009: 937). Sen avulla pyritään ohjaamaan yhdyskuntarakenteen kasvua ensisijaisesti Kööpenhaminan keskustan läheisyyteen (kämmen) sekä viidelle raideliikenteeseen tukeutuvalle liikennekäytävälle (sormet). Tavoitteena on myös säilyttää liikennekäytävien väliset viheralueet rakentamattomina ja edistää seudullisen viherrakenteen jatkuvuutta.

Päätöksenteko Kööpenhaminan metropolialueella tapahtuu kaikilla hallinnon tasoilla välittömillä vaaleilla valituissa poliittisissa päätöksentekoelimissä. Kunnissa ylintä päätösvaltaa käyttävät kunnanvaltuustot. Pääkaupunkiseudun hallintoalueen ylimpänä päättävänä elimenä toimi neljän vuoden välein poliittisilla vaaleilla valittava 41-jäseninen aluevaltuusto kuten muillakin hallintoalueilla.

Kööpenhaminan metropolialueella aluehallinto on heikko suhteessa alueen suuriin kuntiin. Keskuskaupunki Kööpenhaminan vaikutusvalta on heikentynyt vuonna 2007 toteutetun kuntauudistuksen jälkeen. Uuden hallintoalueen päätöksenteossa Kööpenhaminaa ympäröivien suurten kuntien äänivalta on sen sijaan kasvanut. OECD:n arvion mukaan vuoden 2007 kuntauudistusta ei voida pitää Kööpenhaminan metropolialueen kannalta kaikin osin onnistuneena, sillä metropolialueen kokonaisvaltainen kehittäminen on liiaksi yksittäisiin kuntiin hajautuneen päätöksenteon varassa.

2.14.4 Saksa, Stuttgart

Saksan alue- ja paikallishallinto on kolmitasoinen, koostuen vahvoista osavaltioista sekä niiden alla toimivista piireistä ja kunnista. Osavaltiot vastaavat Saksassa koulutukseen, tieteeseen, kulttuuriin ja matkailuun liittyvistä tehtävistä, ympäristövalvonnasta sekä maankäytön suunnittelusta. Kunnat vastaavat pääasiallisesti kaavoituksesta, julkisesta liikenteestä, energia- ja vesihuollosta, ympäristöpalveluista, valtaosasta julkisen infrastruktuurin rakentamiseen ja ylläpitoon liittyvistä tehtävistä sekä alue- ja elinkeinokehityksestä.

Stuttgart on Baden-Württembergin osavaltion pääkaupunkina sekä hallintopiiri että kunta. Stuttgartin metropolialue (Region Stuttgart) muodostuu Stuttgartin hallintopiirin lisäksi Esslingenin, Böblingenin, Rems-Murrin, Ludwigsburgin ja Göppingenin hallintopiireistä sekä niiden alueella sijaitsevista 179 kunnasta. Metropolialue on maantieteellisesti suhteellisen pieni ja muodostuu Stuttgartin talousalueen ydinalueista.

Stuttgartin alueella osavaltion alaisella metropolihallinnolla on pitkät perinteet ja vahva institutionaalinen asema. Ensimmäinen aluekehitykseen ja kilpailukyvyn parantamiseen tähdännyt yhteinen metropolihallintoelin perustettiin 1970-luvulla. Nykyinen metropolihallinto-organisaatio, Verband Region Stuttgart (VRS), on alueen hallintopiirien ja kuntien vuonna 1994 muodostama yhteistyöelin, jonka vastuut ja valta on määritelty osavaltion tasoisella lailla. VRS on ennen kaikkea strateginen toimija, mutta sillä on myös selkeä ja merkittävä toiminnallinen luonne. VRS:n päätökset sitovat alueen kuntia, minkä lisäksi kunnilla on mahdollisuus viedä keskinäiset ristiriitansa VRS:n ratkaistavaksi.

VRS on julkishallinnollinen toimija. Sillä on laaja toimivalta Stuttgartin metropolialueen kokonaisvaltaisesta aluekehityksestä, maankäytön ja liikenteen suunnittelusta, joukkoliikenteen ja ympäristöpalveluiden toteuttamisesta sekä elinkeinotoiminnan, työllisyyden ja matkailun edistämisestä. VRS vastaa monista osavaltiolle ja kunnille tavanomaisesti kuuluvista tehtävistä. Kunnilla on kaavoitusoikeus, mikä kaventaa VRS:n valtaa alueen maankäytön, asumisen ja liikenteen suunnittelussa.

VRS:n ylintä päätösvaltaa käyttää viiden vuoden välein vaaleilla valittava aluevaltuusto, jossa on vähintään 80 ja enintään 96 aluevaltuutettua. Valtuuston koko on joustava, jotta sen paikkajako vastaisi mahdollisimman hyvin niin yksittäisten äänestysalueiden kuin koko metropolialueen äänestystulosta. VRS:n rahoitus perustuu osavaltion ja valtion allokoimiin määrärahoihin, tulonsiirtoihin alueen hallintopiireiltä ja kunnilta sekä muun muassa joukkoliikenteen asiakasmaksuihin.

Verband Region Stuttgartia pidetään esimerkkinä kompleksisessa ympäristössä toteutetusta metropolihallinnosta. Stuttgartin alueen yhdyskuntarakenne on hajanainen ja alueen kokonaisvaltainen kehitys on kärsinyt keskuskaupungin ja sitä ympäröivien vahvojen ja vauraiden kuntien välisestä vastakkainasettelusta. VRS ongelmana on se, että hallinnollinen metropolialue ei vastaa toiminnallista metropolialuetta, joka usein laajenee ajan kuluessa. VRS:n on yleisesti kuitenkin katsottu lisänneen kuntien yhteistyötä ja alueen kokonaisedun huomioimista kuntien päätöksenteossa.

2.14.5 Irlanti, Dublin

Irlannissa julkinen hallinto on korostuneesti valtiojohtoinen. Alue- ja paikallishallinto on monitasoinen, koostuen kahdeksasta hallintoalueesta (regional authorities) sekä 31 paikallishallinnon yksiköstä (local authorities). Paikallishallintoyksiköt jakautuvat kahdelle tasolle: ylemmän muodostavat 26 kreivikuntaa (county councils) ja viisi suurkaupunkia (city councils), alemman piirikunnat (municipal districts). Hallintoalueet vastaavat julkisten palveluiden koordinoinnista sekä alueellisten suunnittelustrategioiden valmistelusta ja toteutuksesta. Paikallishallinnon yksiköt vastaavat muun muassa perusterveydenhuollosta, aluekehityksestä, maankäytön suunnittelusta ja kaavoituksesta, ympäristöhuollosta sekä koulutukseen liittyvistä tehtävistä. Hallintoalueiden ja paikallishallinnon yksiköiden tarkasti rajattu verotusoikeus riittää kattamaan vain pienen osan toimintamenoista ja niiden rahoitus perustuu pääosin valtion myöntämiin määrärahoihin.

Irlannin alue- ja paikallishallintoa uudistaminen alkoi 1990-luvun alussa. Kahdeksan hallintoaluetta perustettiin vuonna 1991 ja ne aloittivat toimintansa kolme vuotta myöhemmin. Paikallishallinnon yksiköt saivat vuonna 1999 laillisen aseman demokraattisesti toimivina eliminä. Samalla paikallishallinnon valtuustot päätettiin valita viiden vuoden välein pidettävillä suorilla vaaleilla.

Pääkaupunki Dublinin metropolialue muodostuu vakiintuneen käsitykseen mukaan Dublinin hallintoalueesta (Dublin region), joka pitää sisällään Dublinin kaupungin sekä Etelä-Dublinin, Dun Laoghaire-Rathdownin ja Fingalin kreivikunnat. Dublinin metropolialueella on Irlannissa erityinen asema maan ainoana kansainvälisesti kilpailukykyisenä talousalueena. Metropolialuetta ohjataan erilaisten ja eri tehtäviin keskittyvien toimijaverkostojen, toimintasuunnitelmien, strategioiden ja ohjelmien kautta.

Dublin Regional Authority (DRA) on yksi Irlannin kahdeksasta aluehallintoelimestä. Sen tehtävänä on valmistella ja toteuttaa seudullinen suunnittelustrategia sekä valvoa ja koordinoida paikallishallinnon yksiköiden aluekehityssuunnitelmien valmistelua ja toteutusta. Alueellisen suunnittelustrategian osana valmistellaan myös Dublinin metropolistrategia, jossa asetetaan yleiset painopisteet koko metropolialueen kehitykselle. Strategia on osa kansallista aluesuunnitelmaa. Dublin Local Authorities Managers Co-ordination Group (DLA) on Dublinin alueen paikallishallinnon

yksiköiden edustajien muodostama strateginen toimielin, joka koordinoi paikallishallinnon aluekehityssuunnitelmien valmistelua ja alueen infrastruktuurin kehittämistä.

Irlannin kaavoitusta ja aluekehitystä ohjaavan lain (Planning and Development Act, 2000) mukaan seudullisten aluehallintoelinten (Regional Authority) tulee laatia seudulliset suunnittelutavoitteet (Regional Planning Guidelines). Suur-Dublinin (Greater Dublin Area) aluehallintoelimet Dublin DRA ja Mid-East Regional Authority hyväksyivät vuonna 2010 seudulliset suunnittelutavoitteet Suur-Dublinin alueelle (Regional Planning Guidelines for the Greater Dublin Area 2010-2022). Niillä pyritään ohjaamaan Suur-Dublinin kasvua pitkällä aikavälillä kestävän kehityksen periaattein. Suunnittelutavoitteissa esitetään muun muassa Suur-Dublinin osa-alueiden väestötavoitteet ja sovitetaan yhteen talouden, infrastruktuurin ja asutuksen kehitystä seudullisesta näkökulmasta.

Kaikkien Dublinin alueen metropolihallinnan elinten rahoitus perustuu valtion välittömästi tai välillisesti maksamiin määrärahoihin. Valtio myös säätelee metropolihallintaelinten toimintaa laeilla tai ohjelmilla. Paikallishallinnon elimiä lukuun ottamatta metropolihallintaelinten jäseniä ei valita välittömillä vaaleilla. DRA:n valtuuston jäsenet valitaan paikallishallinnon yksiköissä. Muun muassa tämän vuoksi metropolihallintaelinten legitimiteetti on heikko. OECD arvioi vuonna 2007 Dublinin metropolihallintaelinten olevan liian keskusjohtoisia ja omaavan liian pienet resurssit sekä liian vähän itsenäistä toimivaltaa.

Tammikuussa 2014 Irlannissa hyväksyttiin laki alue- ja paikallishallinnon uudistuksesta (Local Government Reform Act 2014). Sen johdosta Irlannin paikallishallinnon yksiköiden määrä väheni kesäkuun 2014 alussa 114 yksiköstä 31 yksikköön. Muutos toteutettiin kreivikuntia ja suurkaupunkeja yhdistämällä sekä lakkauttamalla niiden alaisuudessa toimineet kaupunginhallitukset. Vuoden 2015 alusta tarkoitus on lakkauttaa kahdeksan hallintoaluetta ja siirtää aluehallintoelimille kuuluneita tehtäviä, muun muassa seudullisten strategioiden valmistelu, kolmelle uudelle seudulliselle kokoonpanolle (Regional Assembly). Uudistuksen tavoitteena on vastata muun muassa OECD:n kehittämisehdotuksiin. lisätä alue- ja paikallishallintoelinten toimivaltaa ja antaa elimille aiempaa itsenäisempi taloudellinen asema. Uudistuksen vaikutuksia Dublinin metropolialueen kehitykseen ei toistaiseksi voida vielä arvioida.

2.14.6 Kanada, Montreal

Kanadassa vastuu ja valta alue- ja paikallishallinnon kehittämisestä kuuluu itsemääräämisoikeudeltaan vahvoille provinsseille ja territorioille. Niiden alaisuudessa paikallishallinnon yksikköinä toimivat kunnat. Provinssit ja territoriot vastaavat terveydenhuoltoon ja kansalaisten hyvinvointiin sekä koulutukseen liittyvistä tehtävistä. Kuntien vastuulla ovat julkinen infrastruktuuri, palo- ja pelastustoimi, ympäristöhuolto, kulttuuripalvelut, elinkeinokehitys sekä maankäytön, asumisen ja liikenteen suunnittelu ja toteutus. Sekä provinsseilla ja territorioilla että kunnilla on verotusoikeus.

Kaupunkialueiden hallinnon kehittämiskeinona on Kanadassa käytetty perinteisesti kuntaliitoksia ja osassa provinsseja ja territorioita myös erilaisia alue- ja metropolihallinnon muotoja. Quebecin provinssi toteutti Montrealin metropolialueella 2000-luvun alussa laajan uudistuksen, joka perustui pääasiallisesti kuntaliitoksiin. Samanaikaisesti alueelle perustettiin uusi, koko metropolialueen kattava hallintaelin, Communauté métropolitaine de Montréal (CMM). Uusiin suurkuntiin perustettiin myös kaupunginosavaltuustot.

Montrealin metropolialue muodostuu vakiintuneen käsityksen mukaan viisi eri aluetta käsittävästä kahdesta kehästä. Sisemmän kehän muodostavat Montrealin saarella olevat kaupungit, Lavalin kaupunki sekä Longueuilin alue. Ulompi kehä muodostuu sisempää kehää pohjoisessa ja etelässä ympäröivistä kunnista.

Metropolihallintaelin CMM kattaa koko metropolialueen ja vastaa monista tehtävistä, jotka metropolialueen ulkopuolella kuuluvat kunnille. Sen vastuulla ovat alueen maankäytön ja liikenteen suunnittelu, keskeinen infrastruktuuri, talouden kehittäminen, tuetun ja edullisen asumisen edistäminen, monet ympäristöhuollon tehtävät sekä alueen joukkoliikenteen suunnittelu ja rahoitus. CMM vastaa myös Montrealin metropolialueen maankäyttöä ja aluekehitystä ohjaavan suunnitelman (Metropolitan Land Use and Development Plan, PMAD) laatimisesta. Suunnitelma perustuu lakiin maankäytön suunnittelusta ja kehityksestä (act respecting land use planning and development). Vuonna 2011 hyväksytyssä suunnitelmassa on varauduttu metropolialueella 320 000 asuntokunnan ja 150 000 työpaikan lisäykseen vuoteen 2031 mennessä. Suunnitelmalla on pyritty edistämään metropolialueen kilpailukykyä ja houkuttelevuutta sekä kestävän kehityksen periaatteita. Se ohjaa muun muassa joukkoliikenteen kehittämistä sekä asumisen ja liikenteen yhteensovittamista metropolialueella.

CMM on luonteeltaan strateginen ja ohjaava elin, joka koordinoi alueen kuntien toimintaa. Sillä ei ole omaa, päätöksiä toimeenpanevaa organisaatiota, vaan vastuu päätösten toimeenpanosta kuuluu alueen muille julkishallinnon toimijoille: virastoille, kunnille ja kuntayhtymille. Ylintä päätösvaltaa CMM:ssa käyttää 28-jäseninen valtuusto, joka koostuu alueen kuntien pormestareista sekä kuntien ja kuntayhtymien valtuutetuista. CMM:n rahoitus perustuu provinssin budjettirahoitukseen ja kuntien maksuosuuksiin, vaikka verotuspohjainen rahoitusmalli oli eräs keskeisistä tavoitteista metropolihallintoa rakennettaessa.

Montrealin metropolihallintoa ei voida pitää kaikin puolin onnistuneena. Vuonna 2006 osa alueen kunnista purki kuntaliitoksia ja seurauksena alueella perustettiin uusia kuntayhtymiä huolehtimaan tehtävistä, jotka kuntaliitosten purkautumisen myötä siirtyivät jälleen kuntien vastuulle. Kuntayhtymien myötä kuntien taloudellinen liikkumavara heikkeni. Kaupunginosavaltuustojen sekä alueen reunakuntien yhdessä perustamien, CMM:n kanssa osittain päällekkäisiä tehtäviä hoitavien hallintoelinten asema on osin epäselvä. OECD:n vuonna 2004 tekemän arvion mukaan CMM:n ongelmana on myös demokraattisen ulottuvuuden puuttumista päätöksenteossa ja tästä johtuva heikko legitimiteetti.

2.14.7 Yhteenveto kansainvälisestä vertailusta

Metropolihallinnan toteuttamistavat vaihtelevat eri maiden ja liittovaltioiden osalta jopa saman maan eri metropolialueiden välillä. Edellä esitettyjen metropolihallinnan mallien välillä on suuria eroja niin metropolihallintoelinten institutionaalisessa ja lainsäädännöllisessä asemassa kuin keskeisissä tehtävissä ja rahoitusmalleissa. Hallintomallien keskeiset piirteet ja eroavaisuudet on koottu taulukkoon 1.

Taulukko 1: vertailussa esitettyjen metropolialueiden hallintomallien keskeiset piirteet

Metropolialue	Keskeinen hallintoelin	Lakisääteisyys	Merkittävimmät tehtävät	Hallintomalli	Rahoitusmalli
Tukholma	Stockholms läns landsting	Lainsäädäntöön perustuva asema ja tehtävät	Terveyspalvelut, aluekehitystehtävät, maankäytön ja liikenteen suunnittelu sekä	Vaaleilla valittu poliittinen päätöksentekoelin	Verotusoikeus

			joukkoliikenteen toteutus		
Oslo	Samarbeids-alliansen Osloregion	Vapaaehtoiseen yhteistyöhön perustuva	Kansainvälisen kilpailukyvyn sekä kestävän kehityksen edistäminen kuntien ja maakuntien päätöksentekoa koordinoimalla	Kuntien ja maakuntien valitsemat edustajat	Kuntien ja maakuntien maksuosuudet
Kööpenhamina	Region Hovestaden	Lainsäädäntöön perustuva asema ja tehtävät	Sosiaali- ja terveyspalvelut, aluekehitystehtävät sekä joukkoliikenteen toteutus	Vaaleilla valittu poliittinen päätöksentekoelin	Valtion rahoitus ja kuntien maksuosuudet
Stuttgart	Verband Region Stuttgart (VRS)	Osavaltion lainsäädäntöön perustuva asema ja tehtävät	Alue- ja elinkeinokehitystehtävät, maankäytön ja liikenteen suunnittelu sekä joukkoliikenteen toteutus	Vaaleilla valittu poliittinen päätöksentekoelin	Osavaltion rahoitus ja kuntien maksuosuudet
Dublin	Dublin Regional Authority (DRA)	Lainsäädäntöön perustuva asema ja tehtävät	Aluekehitystehtävät sekä alueen julkisten palveluiden koordinointi	Paikallishallinnon yksiköiden valitsemat edustajat	Valtion rahoitus
Montreal	Communauté métropolitaine de Montréal (CMM)	Provinssin lainsäädäntöön perustuva asema ja tehtävät	Alue- ja elinkeinokehitystehtävät, maankäytön, asumisen ja liikenteen suunnittelu sekä	Kaupunkien, kuntien ja kuntayhtymien valitsemat edustajat	Provinssin rahoitus ja kuntien maksuosuudet

			joukkoliikenteen toteutus		

2.15 Nykytilan arviointi

2.15.1 Nykyisten yhteistoimintarakenteiden toimivuus

Helsingin seudun nykyisen päätöksentekojärjestelmän ja yhteistoimintarakenteiden keskeiseksi ongelmaksi on monissa viime vuosina tehdyissä selvityksissä todettu, että päätökset seudullisista ratkaisuista tehdään kuntakohtaisesti. Seudun kokonaisedun näkökulmasta tämä ei ole tarkoituksenmukaista. Erilaisten yhteistyöjärjestelyjen määrä on alueella suuri ja yhteistyön organisointi ja toteutus monimuotoista.

Yhteistyöelinten vaihtelevat kokoonpanot ja päätöksenteon hajautuminen useille eri elimille vaikeuttavat seudun kokonaisvaltaista kehittämistä. Lisäksi yhteistyön piiriin kuuluvista asioista päätetään yhä enemmässä määrin erikseen kuntien valtuustoissa. Moniin yksittäisiin sopimuksiin perustuvan yhteistyön tuloksellisuus on erillisen ja hitaan valmistelun vuoksi epävarmaa.

Maakuntatason päätöksenteko ei ole osoittautunut riittävän vahvaksi keinoksi ohjaamaan metropolialueen maankäyttöä tai asumisen ja liikenteen suunnittelua. Uudenmaan liiton lakisääteisenä tehtävänä on laatia maakuntasuunnitelma, -kaava ja -ohjelma, joissa metropoliseudulle on osana maakuntaa tehty strategiset linjaukset. Metropolialueen kunnat eivät kuitenkaan ole strategiatyössään kokeneet niitä omikseen. Liiton strategiat eivät ole olleet perusteena metropoliseudun yhteisten eivätkä kuntakohtaisten strategioiden laadinnassa. Metropolialueella on selkeä tarve nykyistä maakunnallista suunnittelua tarkempaan seudulliseen strategiseen suunnitteluun, joka kytketään tiiviisti metropolialueen maankäytön, asumisen ja liikenteen suunnitteluun.

Pysyvien ja lakisääteisten seudullisten yhteistyörakenteiden puutteen on katsottu heikentävän mahdollisuuksia seudun kilpailukyvyn ja elinvoiman kehittämiseen kokonaisuutena. Vaikka seudun nykyisillä yhteistoimintarakenteilla on omat etunsa, kun pyrkimyksenä on laajan ja toimintaympäristöltään vaihtelevan seudun hallinta, on koko seudun näkökulman huomioiminen ja yhteisten seudullisten tavoitteiden saavuttaminen osoittautunut nykyisten rakenteiden puitteissa usein vaikeaksi. Nykyisen kaltainen seudullinen yhteistyö vie lisäksi paljon luottamushenkilöiden ja valmistelijoiden resursseja.

Nykyiset yhteistoiminnan rakenteet eivät ole kaikilta osin ristiriidattomia vahvan kansanvaltaisuuden ja päätöksenteon läpinäkyvyyden periaatteiden kanssa. Ylikunnallisen yhteistyön lisääntyessä kuntien ja kuntalaisten vaikutusmahdollisuuksien voidaan katsoa kaventuneen. Kuntayhtymissä päätöksenteko perustuu välilliseen demokratiaan ja niitä koskevat soveltuvin osin kuntalain osallistumista ja vaikuttamista ja muun muassa tiedottamista koskevat säännökset. Metropolialueen verkostomainen yhteistyö on kuitenkin lisääntynyt ja jää monin osin sekä välillisen että välittömän demokratian ulottumattomiin. Kuntalaisen näkökulmasta yhteistyön rakenteiden monimutkaisuus ja moninaisuus vähentävät yhteistoiminnan läpinäkyvyyttä ja kansanvaltaisuutta.

Lukuisissa ja eri vuosikymmeninä tehdyissä selvityksissä on päädytty samankaltaisiin ehdotuksiin koko seutua koskevan päätöksenteon kokoamisesta. Myös OECD:n vuonna 2003 valmistuneessa

metropoliselvityksessä tuotiin esiin tarve kuntarajat ylittäville seudullisille yhteistyörakenteille ja Helsingin seudun vapaaehtoisen yhteistyön todettiin voivan johtaa hallinnolliseen hajautumiseen, sosioekonomisten erojen kasvuun ja muihin, yhteiskunnan näkökulmasta epätoivottaviin seurauksiin. Seudulla on nyt nähtävissä OECD:n katsauksen mukaisesti Länsi-Euroopan maissa tapahtunut kehitys, joka on jo osin johtanut sosiaalisen eheyden heikentymiseen, kuntien väliseen haitalliseen kilpailuun, seudun sisäiseen epätasapainoon suhteessa veropohjaan, julkisten palvelujen järjestämisvastuisiin ja näitä koskevaan päätöksentekoon.

Laajamittainen yhtenäinen näkemys siitä, miten yhteistyörakenteita, niitä koskevaa lainsäädäntöä tai päätöksentekomalleja tulisi kehittää, on puuttunut. Kunnissa on pääosin nähty, että vapaaehtoisella yhteistyöllä voidaan saavuttaa riittäviä tuloksia. Vapaaehtoisella yhteistyöllä ei ole kuitenkaan kyetty kaikin osin vastaamaan seudun maankäyttöön, asumiseen ja liikenteeseen liittyviin erityishaasteisiin.

Helsingin seutu poikkeaa niin toiminnallisesti kuin väestö- ja yhdyskuntarakenteeltaan Suomen muista kaupunkiseuduista. Väestön määrästä, alueen voimakkaasta kasvusta sekä laajasta ja hajanaisesta yhdyskuntarakenteesta johtuen seudun maankäytön, asumisen ja liikenteen ongelmat eroavat niin ikään maan muiden kaupunkiseutujen vastaavista ongelmista. Työssäkäyntialueen laajuuden ja alueen kansantaloudellisen merkityksen vuoksi ongelmien vaikutukset eivät rajoitu vain itse metropolialueeseen, vaan heijastuvat huomattavasti tätä laajemmalle alueelle. Kansantaloudellisesta näkökulmasta metropolialueen maankäytön, asumisen ja liikenteen ongelmien voidaan katsoa heikentävän koko Suomen työmarkkinoiden toimivuutta, taloudellista kehitystä ja kansainvälistä kilpailukykyä.

2.15.2 Alueiden käytön ohjaus

Asukkaiden ja yritysten kannalta metropolialue on yhtenäinen toiminnallinen kokonaisuus asumismahdollisuuksien, palveluiden saatavuuden ja joukkoliikenteen sujuvuuden suhteen. Metropolialueen asukkailla on entistä useammin asuin- ja työpaikka eri kunnissa ja myös palveluja haetaan yli kuntarajojen. Alueella työ- ja asiointimatkat ovat pidentyneet ja liikenne lisääntynyt voimakkaasti, mikä on seurausta myös alueen kasvusta sekä asuntojen hintojen noususta erityisesti pääkaupunkiseudulla. Metropolialue on kasvanut voimakkaasti sekä sisäisesti että laajenemalla alueellisesti.

Maankäytön, asumisen ja liikenteen ratkaisuilla on merkittävä vaikutus metropolialueen elinvoimaan ja asukkaiden hyvinvointiin. Metropolialueen suurimpana ongelmana voidaan pitää voimakasta yhdyskuntarakenteen hajautumista, jossa asutus on levinnyt laajalle ja työpaikat ovat huomattavassa määrin sijoittuneet suunniteltujen keskusten ja alakeskusten sekä joukkoliikenteen solmupisteiden ulkopuolelle. Väestöä ja työpaikkoja ei tutkimusten mukaan ole riittävästi pystytty ohjaamaan yhdyskuntarakenteen kannalta edullisille alueille (Ristimäki ym. 2013: Yhdyskuntarakenteen vyöhykkeet Suomessa - jalankulku-, joukkoliikenne- ja autovyöhykkeiden kehitys vuosina 1985-2010 ; Helminen ym. 2014: Helsingin metropolialueen yhdyskuntarakenne - alakeskukset ja liikkuminen), mikä on selkeä ero vertailtaessa Helsingin seutua Tukholman metropolialueeseen. Tukholmassa väestönkasvu ja työpaikat on kyetty ohjaamaan selkeämmin kantakaupunkiin sekä suunniteltuihin, tehokkaaseen joukkoliikenteeseen tukeutuviin alakeskuksiin (Söderström ym. 2014: Pohjoiset suurkaupungit: Yhdyskuntarakenteen kehitys Helsingin ja Tukholman metropolialueilla). Yhdyskuntarakenteen hajautuminen vaikeuttaa seudun liikenneratkaisujen ja erityisesti joukkoliikenteen järjestämistä kustannustehokkaasti. Haitallisinta ja ylimääräisiä kustannuksia aiheuttavaa kehitys on juuri silloin, kun yhdyskuntarakenteen kannalta sijainniltaan edullisten alueiden käyttöönotto estyy ja rakenne suuntautuu epäedulliselle sijainnille.

Ylläpitäessään taloutensa perustaa metropolialueen kunnat ovat tehneet maankäytössä, asumisessa ja liikenteessä ratkaisuja, jotka ovat yksittäisten kuntien kannalta ymmärrettäviä, mutta jotka heikentävät koko alueen kilpailukykyä ja elinvoimaa ja vaikuttavat kielteisesti myös seudun sosiaalisesti ja taloudellisesti kestävään rakenteeseen. Seurauksena on usein yhdyskuntarakenteen hajautuminen ja sen kehittymisen sattumanvaraisuus.

Yhdyskuntarakenteen hajautuminen näkyy erityisesti pääkaupunkiseudun kehyskuntien asemakaava-alueiden ulkopuolisen alhaisen tiheyden taajama-alueen ja sitä ympäröivän haja-asutusalueen voimakkaana kasvuna. Alueen väestömäärä kasvoi vuosien 1995–2010 aikana 27 prosenttia. Tällä lievealueella asui vuonna 2010 yhteensä lähes 48 000 asukasta. Taajamien asemakaava-alueiden ja hyvien tieyhteyksien läheisyydessä rakennuspaine on usein huomattava. Tämä on johtanut osin hallitsemattomaan kehitykseen, jonka vaikutuksia on myöhemmin vaikea korjata. Suunnittelematon rakentaminen lievealueilla on vaikeuttanut tulevaa kaavoitusta. Seurauksena viherrakenteet ja yhtenäiset rakentamattomat alueet pirstoutuvat. Palvelujen järjestäminen hankaloituu ja paineet infrastruktuurin laajentamiseen (esim. vesihuolto ja valaistus) kasvavat.

Metropolialueen yhdyskuntarakenteen ohjauksessa sekä maankäytön, asumisen ja liikenteen yhteensovittamisessa yleispiirteisten kaavojen ohjausvaikutus ei kokonaisuuden kannalta toimi riittävän hyvin. Maakuntakaavoilla ei ole pystytty riittävällä tavalla ohjaamaan metropolialueen uusien merkittävien asuin-, työpaikka- ja palvelualueiden käyttöönottoa, ajoitusta ja toteuttamisjärjestystä. Maakuntakaavojen varaukset mahdollistavat useita vaihtoehtoisia kasvusuuntia eikä näiden priorisointia ole kyetty tekemään.

Maakuntakaavoituksesta vastaava Uudenmaan liitto on kuntayhtymä, jonka ylin päätösvalta on maakuntavaltuustolla. Maakuntavaltuuston ja -hallituksen jäsenet edustavat ensisijaisesti omaa kuntaansa ja päätöksenteossa kuntakohtainen etu menee usein koko seudun edun edelle. Maakuntakaavoituksen osalta tätä voidaan pitää ongelmallisena. Kuntakohtaisten etujen korostuminen johtaa siihen, että kaavat mahdollistavat seudullisesta näkökulmasta keskenään ristiriitaistenkin alueidenkäyttöratkaisujen toteuttamisen.

Voimassa olevat suunnittelu- ja päätöksentekojärjestelmät eivät ole kyenneet vastaamaan kaupunkiseutujen suunnittelu- ja kehittämistarpeisiin. Tätä on paikattu mm. maankäyttö- ja rakennuslain mukaiseen kaavajärjestelmään kuulumattomilla rakennemalleilla tai kehityskuvilla sekä kehittämällä sopimusmenettelyjä. MAL-aiesopimusmenettelyn lähtökohtana on yhdistää aiemmat liikennejärjestelmän kehittämistä sekä asunto- ja tonttitarjontaa koskevat aiesopimukset yhdeksi aiesopimukseksi. Menettelyllä on pyritty löytämään hallinnonalojen rajat ylittävä työkalu, joka kuntakohtaisten intressien sijaan tukisi alueen kokonaisetua ja siihen liittyvien kansallisten tavoitteiden toteuttamista.

MAL-aiesopimus on jossain määrin edistänyt yhdyskuntarakenteen ohjauksen sekä maankäytön, asumisen ja liikenteen yhteensovittamista ja kohtuuhintaisen asuntotuotannon edellytyksiä. Vapaaehtoinen suunnitteluyhteistyö ei kuitenkaan ole estänyt metropolialueen kokonaisuuden kannalta haitallista kuntien välistä kilpailua. Suunnitelmien ja aiesopimusten suhde MRL:n mukaiseen maankäytön ohjaukseen on paikoin johtanut myös ristiriitaisiin tilanteisiin. Kuntien vapaaehtoisella yhteistyöllä maankäytön, asumisen ja liikenteen keskeisten hankkeiden priorisointi on ollut erittäin vaikeaa.

Yhdyskuntarakenteen haitallisen kehityksen estäminen sekä koko metropolialueen kattavan toimivan keskus- ja palveluverkon ja näitä yhdistävän tehokkaan joukkoliikennejärjestelmän luominen edellyttää ylikunnallisen päätöksentekojärjestelmän kehittämistä nykyisestä. Helsingin ja Tukholman metropolialueiden vertailu osoittaa, että erityisesti työpaikka-alueiden sijoittaminen tukemaan keskus- ja palveluverkkoa on edellytys toimiville keskuksille. SYKEn tutkimuksessa (Nilsson ym. 2014: Strategies

for Sustainable Urban Development and Urban-Rural Linkages) 30 eurooppalaisen metropoli- ja näiden kehysalueiden suunnittelusta metropolialueiden yhdyskuntarakenteen suunnitteluongelmien ratkaiseminen koko metropolialueen käsittävällä päätöksentekotasolla lisää ennakoitavuutta metropolialueen kehittämiseen ja edistää kestävän ja kilpailukykyisen yhdyskuntarakenteen toteuttamista.

2.15.3 Asuminen

Alueen asuntotuotanto ei ole vastannut riittävässä määrin alueen väestönkasvuun ja asuntojen kasvavaan kysyntään, joka on syntynyt toisaalta alueen sisäisestä väestönkasvusta ja toisaalta seudulle muualta lähinnä työn perässä muuttaneista kotitalouksista. Erityisen vaikea tilanne on pääkaupunkiseudulla. Pääkaupunkiseudun asuntojen hintataso verrattuna maan muihin osiin on omistusasuntojen osalta yli 100 prosenttia ja vapaarahoitteisten vuokra-asuntojen osalta 50 prosenttia kalliimpi kuin maan muissa osissa. Muihin kaupunkiseutuihin verrattuna omistusasuntojen hintataso on Helsingissä esimerkiksi noin 70 prosenttia korkeampi kuin Turussa ja yli 50 prosenttia korkeampi kuin Tampereella. Vapaarahoitteisten vuokra-asuntojen osalta Helsingin seudun vuokrataso on yli 30 prosenttia korkeampi kuin Turussa ja lähes 25 prosenttia korkeampi kuin Tampereella.

Helsingin seudun 14 kunnan asuntotuotantotavoitteena on pitkään pidetty 12 000–13 000 asunnon vuosittaista tuotantoa. Vuosien 2000–2012 aikana seudun tavoitteesta on jäänyt toteutumatta noin neljännes. Seudun kehittämisen ja kilpailukyvyn ylläpitämisen kannalta on tärkeää, että seudun asuntotuotannon taso nostetaan selvästi toteutunutta tuotantoa korkeammaksi. Asumisen hintataso on Helsingin seudulla selkeästi muuta maata korkeampi ja se on jo paikoin karannut useiden kotitalouksien maksukyvyn ulottumattomiin.

Asuntomarkkinatilanteen on katsottu viime vuosina yleisesti haittaavan työmarkkinoiden toimintaa ja lisäävän entisestään yhdyskuntarakenteen hajautumista sekä myös hidastavan väestönkasvua. Asuntojen hintataso ja riittämätön vuokra-asuntotuotanto ovat seudun kasvun ja kilpailukyvyn este. Muun muassa heti käyttövalmiin tonttivarannon riittämättömyys vaikeuttaa osaltaan yhdyskuntarakenteen hallittua kehittämistä paitsi asumisen myös sen liikennejärjestelmän, palvelujen ja elinkeinojen osalta.. Kohtuuhintaisten asumisratkaisujen riittämättömyys erityisesti pääkaupunkiseudulla vaikuttaa negatiivisesti seudun kilpailukykyyn, työmarkkinoiden toimintaan ja lisää asuinalueiden eriytymisen ja niiden segregoitumisen uhkaa.

Kunnat ja niiden omistamat yhtiöt ovat jo pitkään kantaneet päävastuun valtion tukemasta kohtuuhintaisesta asuntotuotannosta. Kymmenessä alueen kunnassa vuokra-asunnot ovat kunnan omistaman vuokrataloyhtiön omistuksessa, yhdessä omistus toteutuu kiinteistö-osakeyhtiöiden kautta ja kolmessa kunnassa vuokra-asuntokanta on luovutettu myös muualla toimivan Kunta-asunnot Oy:n (KAS) omistukseen. Kunnallisten toimijoiden tuotantokapasiteetti on kuitenkin varsin rajallinen, eikä se ole riittänyt aiesopimusten mukaisiin tavoitteisiin sosiaalisen vuokra-asuntotuotannon osalta. Erityisesti normaalien valtion tukemien vuokra-asuntojen tuottaminen on ollut volyymiltaan riittämätöntä tarpeeseen nähden. Muita toimijoita tuetussa vuokra-asuntotuotannossa Helsingin seudulla ovat ns. yleishyödylliset yhteisöt, mutta erityisesti suurimpien yleishyödyllisten toimijoiden kiinnostus nykymuotoista valtion tukemaa vuokra-asuntotuotantoa kohtaan on ollut viime vuosina erittäin vähäistä ja jotkin toimijat ovat pidättyneet uudesta tuetusta tuotannosta käytännössä kokonaan.

Valtion ja Helsingin seudun kuntien valmisteilla oleva sopimus asuntotuotannon edistämisestä ja suurista infrahankkeista pyrkii lisäämään asuntokaavoitusta voimassa olevaan MAL-aiesopimukseen ja voi osaltaan edistää Helsingin seudun kuntien sitoutumista kaavoituksen vauhdittamiseen ja tonttitarjonnan merkittävään lisäämiseen.

2.15.4 Liikenne

Metropolialueen erityispiirteistä johtuen asukkaiden työssäkäynti- ja asiointiliikkuminen poikkeaa merkittävästi muista Suomen kaupunkikeskusalueista. Metropolialue on asukkaiden näkökulmasta yhtenäistä työssäkäynti- ja asiointialuetta. Alueen liikenteen järjestämistä tulisi myös nykyistä paremmin suunnitella yhtenä kokonaisuutena.

Metropolialueella julkisen sektorin liikennetehtäviä hoitaa lähes kaksikymmentä organisaatiota. Lukuisa määrä toimijoita johtaa tarpeettoman suuriin hallinnollisiin kustannuksiin. Lisäksi se vaikeuttaa yhtenäisen seudullisen näkemyksen löytämistä liikenteen järjestämisessä ja suunnittelussa ja johtaa päätöksenteossa kompromisseihin, jotka eivät ole välttämättä koko seudun edun mukaisia. Suuri toimijoiden määrä vaikeuttaa liikennejärjestelmän kehittämistä kokonaisuutena.

Ongelma on myös se, että maankäytöstä päättävät kunnat kaavoitusmonopolinsa turvin, liikenteestä taas joko kunnat, HSL tai valtio. Tämä merkitsee maankäytön ja liikenteen päätösten eriytymistä. MAL-aiesopimukset eivät ole olleet riittävä keino ongelman ratkaisemiseksi.

Raskaaseen raideliikenteeseen ja asemiin tukeutuvien alueiden rakentaminen on paikoin tehotonta ja samoin ongelmia on poikittaisen joukkoliikenteen kehittämisessä. Eri liikennemuodot eivät toimi saumattomasti yhteen (vaihtoyhteydet, liityntäpysäköinti). Joukkoliikenteen liityntäpysäköinnin järjestäminen on kallista eikä sen järjestämisvastuu ole selkeästi kenelläkään olemassa olevista toimijoista. Mikäli kaikki siitä aiheutuvat kustannukset perittäisiin käyttäjiltä, osa liityntäpysäköinnin käyttäjistä jatkaisi matkaansa henkilöautolla joukkoliikenteen sijaan. Liityntäpysäköinnin järjestämisen voidaan katsoa edellyttävän järjestelmätason seudullista suunnittelua.

Liikennejärjestelmän kehittämistä hankaloittaa myös rahoituksen riittämättömyys ja rahoitusvastuiden selkiintymättömyys. Seudun liikenneratkaisujen ja erityisesti joukkoliikenteen järjestämistä kustannustehokkaasti vaikeuttaa myös yhdyskuntarakenteen hajautuminen. Arvioitaessa yhdyskuntarakenteen kehitystä vuoteen 2030 asti on lopputuloksena kehysalueen yhdyskuntarakenteen hajautumisen voimistuminen, ydinalueen pääkeskuksen ruuhkautuminen, elinkustannusten kallistuminen, kilpailukyvyn lasku sekä hiilidioksidipäästöjen lisääntyminen, mikäli nykyinen kehitys jatkuu ilman merkittäviä muutoksia ohjausjärjestelmään ja poikittaisliikenteen joukkoliikenneinvestointeihin.

Uusien joukkoliikennekäytävien avaaminen ilman sitovaa maankäytön tehostamista heikentäisi joukkoliikenneinvestointien kannattavuutta sekä myös hajauttaisi yhdyskuntarakennetta. Seudun liikenteen lisääntyminen, henkilöautoistuminen ja muun muassa työmatkojen pidentyminen on haitallista sekä kansantalouden näkökulmasta, että myös ympäristö- ja ilmastonäkökulmasta. Palvelutasoltaan kilpailukykyisen joukkoliikenteen taloudellisen järjestämisen kannalta on tärkeää huolehtia kaupunkirakenteen riittävästä tiiviydestä. Esimerkiksi metron ja kaupunkijunien asemien ympäristöissä (2,5 km) tulisi olla 10 000 asukasta tai työpaikkaa. Myös kävelyn ja pyöräilyn osuus muodostuu sitä suuremmaksi, mitä tiiviimpi rakenne on. Tällöin myös palvelut ovat lähempänä. Metropolialueella on liikkumistutkimuksien perusteella arvioitu, että keskeisillä alueilla, esimerkiksi Keravan keskustassa asuvien autoliikenteen tarve on 15–20 prosenttia siitä, mitä se on harvaan asutulla metropolialueella.

2.15.5 Ympäristö-, vesi- ja jätehuollon toimivuus

Vesi- ja jätehuollon palveluja koskeva operatiivinen yleissuunnittelu tapahtuu pääosin kuntatasolla. Strategista seudullista vesi- ja jätehuollon suunnittelua (alueelliset viemärilaitokset, puhdistamot sekä jätteenkäsittelylaitokset ja -alueet) tehdään

suunnitteluyhteistyönä maakunnan liiton, HSY:n ja kuntien kesken.

Useissa seudun organisaatioissa tuotetaan ympäristön kehitykseen ja ilmastonmuutokseen liittyen tietoja ja laaditaan suunnitelmia ilman, että ne konkretisoituvat seudulliseen kokonaisnäkemykseen ja yhteisiin tavoitteisiin, jolloin niiden vaikuttavuus jää vähäiseksi. Esimerkiksi pääkaupunkiseudulla ja Kuuma-kunnissa on laadittu ilmastonmuutoksen hillintään liittyviä strategioita ja toimenpide-ohjelmia, jotka ovat jääneet irrallisiksi ilmastonmuutoksen hillinnän kannalta keskeisestä seudun maankäytön, asumisen ja liikenteen suunnitteluyhteistyöstä.

Paikkatiedon ja avoimen datan palvelujen määrä on koko ajan kasvanut, mutta niitä hyödynnetään koko seudun kehityksen tarkasteluun sattumanvaraisesti ja kustannusten kannalta tehottomasti.

2.15.6 Väestönkehitys

Väestö tulee keskittymään seudulle voimakkaasti tulevaisuudessa. Tilastokeskuksen vuonna 2011 tekemän ennusteen mukaan alueella asuu vuonna 2040 noin 1,7 miljoonaa henkilöä eli yli 28 prosenttia koko maan ennustetusta väestömäärästä. Väestönkasvu voi entisestään lisätä liikennettä sekä yhdyskuntarakenteen hajautumista. Vuonna 2007 tehdyn ennusteen (Pääkaupunkiseudun neuvottelukunta: Pääkaupunkiseudun väestö- ja palvelutarveselvitys) mukaan seudun ydinalue, eli pääkaupunkiseutu kasvaa vuoteen 2025 mennessä noin 130 000 asukkaalla, joista noin 100 000 on maahanmuuttajia. Vaikka maahanmuuton ennustetaan vähenevän, on maahanmuuttajien osuuden arvioitu olevan vuonna 2030 noin kaksi prosenttia seudun asukkaista. Myös maahanmuuttajaväestön keskittyminen seudulle ja ulkomaalaistaustaisen väestön määrän ennakoitu kasvu samoin kuin väestön ikääntyminen merkitsevät yleisesti kehittämistarpeita.

Lisäksi seudulla alueiden sosiaalinen ja etninen eriytyminen on kasvussa erityisesti pääkaupunkiseudulla. Sosiaalisen eheyden kannalta vakavimmiksi uhkatekijöiksi on tunnistettu huono-osaisuuden kasautuminen tietyille asuinalueille, lastensuojelutarpeen kasvu, pitkäaikaistyöttömyys, maahanmuuttajien syrjäytyminen, asunnottomuus ja työttömyys. Huono-osaisuuden kasautuminen oli Helsingin seudulla pitkään suhteellisen maltillisella tasolla, mutta 1990-luvulla vahvistunut kehitys on jäänyt pysyväksi piirteeksi ja erityisesti Helsingin sisäiseksi rakenteelliseksi ominaisuudeksi. (Vaattovaara Mari 2012: Segregaatio-ongelmaa ei ratkaista alueellisin toimin. Tulevaisuusselonteko 2030.) Alueellista eriytymistä lisäävät muun muassa asuinalueiden erilainen arvostus sekä valikoiva muuttoliike. Ongelmana ei ole nykyisenkaltaisen muuttoliikkeen määrän ja rakenteen näkökulmasta tulojen, vaan kustannusten epätasainen jakautuminen kuntien välillä. Selkeimmin tämä ilmenee maahanmuuttajien kotouttamiseen, syrjäytymiseen ja asunnottomuuteen liittyvien kustannusten epätasaisena jakautumisena kuntien kesken. Tämä puolestaan osaltaan lisää kuntien välistä eriytymistä samalla toiminnallisella alueella.

Myös sijainnilla ja joukkoliikenneyhteyksillä on ollut vaikutusta väestörakenteeseen. Ongelmat ovat kuitenkin moniin kansainvälisiin varoittaviin esimerkkeihin verrattuna yhä ratkaistavissa. Etnisen ja sosiaalisen segregaation hoitamisessa keskeistä on sosiaalisen asuntotuotannon vahvistaminen ja alueellisesti tasapuolinen sijoittaminen yhdistettynä muiden politiikkalohkojen toimiin.

2.15.7 Seudun kansainvälinen kilpailukyky tulevaisuudessa

OECD:n vuonna 2014 julkaiseman selvityksen mukaan julkisen hallinnon hajautumisella on suuri vaikutus myös metropolialueiden taloudelliseen menestykseen. Pahimmillaan se voi viedä metropolialueelta sen tuottavuuden ja taloudellisen kasvun potentiaalin, jonka väestönkasvu ja toimijoiden keskittyminen alueelle muutoin tarjoaisi. Helsingin seudun

toimijoiden määrä on suuri ja seutu on hajautunut niin strategisesta kuin toiminnallisesta näkökulmasta. Seudulta puuttuu ennen kaikkea sen kokonaisvaltaista kehitystä ohjaava toimija, jolla olisi riittävät voimavarat ja osaaminen, myös seudun kansainvälisen kilpailukyvyn ja houkuttelevuuden lisäämiseen.

Vaikka monissa kansainvälisissä kilpailukykyvertailussa Helsingin seutu on sijoittunut hyvin, on seudun kilpailukyvyn kehityksessä uhkatekijöitä. Asumis- ja elinkustannukset seudulla ovat korkeat ja seudun logistinen sijainti ja saavutettavuus globaaleissa verkostoissa on haastava. Sen tuottavuus jää eurooppalaisessa vertailussa jälkeen, mihin osasyy on hajautunut ja tehoton yhdyskuntarakenne. Kun keskimääräinen tuottavuus EU-alueen kaupunkiseuduilla (34 kpl) on 1,6-kertainen maan tuottavuuteen nähden, Helsingin seudun osuus on 1,4-kertainen. Seudun kyky houkutella ulkomaisia investointeja, yrityksiä ja huippuosaajia ei ole ollut kovin hyvä edes aiempien vuosien vahvan kasvun aikana. Haasteellisuutta lisää kasvunäkymien voimakas heikentyminen sekä ICT-toimialan murros.

Maailmantalouden ja erityisesti Euroopan talouden kasvun hidastuminen kohdistaa jopa aikaisempaa korostuneemminkin odotuksia kaupunkiseutujen ja erityisesti metropolialueiden asemaan valtioiden kasvun ja kilpailukyvyn moottoreina. Helsingin seudun tulevaisuuden haasteet liittyvät ennen kaikkea sen kykyyn houkutella ulkomaisia investointeja, yrityksiä ja huippuosaajia. Seudun kansainvälisen vetovoiman parantamisessa on suurta taloudellista potentiaalia.

Kasvun, kilpailukyvyn ja työllisyyden kannalta osaavan työvoiman saatavuus, kohtuuhintaiset asunnot ja toimiva liikenneinfrastruktuuri ovat keskeisiä tekijöitä. MAL-tehtävien oikeanlainen suunnittelu ja kohdentaminen ovat siten oleellisia seudun kasvun ja sen tuottaman kansantaloudellisen hyödyn näkökulmasta. Seudun kehitys ja kilpailukyky perustuvat ensisijaisesti yritysten menestykseen, mille julkinen sektori luo edellytykset maankäytöllä, asuntotuotannon edistämisellä, liikennejärjestelyillä, osaavan työvoiman saannin varmistamisella ja toimivilla hyvinvointipalveluilla.

2.16 Toteuttamisvaihtoehdot

Yhdyskuntarakenteen toimivuuteen sekä muun muassa maankäytön, asumisen ja liikenteen ongelmiin voidaan lähtökohtaisesti puuttua kuntaliitoksilla, kehittämällä kaavoitukseen liittyvää ohjausjärjestelmää, yhteistoimintavelvoitteita tai antamalla tehtävät PL 121 §:n 4 momentissa tarkoitetulle kuntaa suuremman alueen itsehallintojärjestelmälle.

Mikäli kunnat velvoitetaan hoitamaan tehtäviä yhteistoiminnassa, on ratkaistava yhteistoimintajärjestelyn oikeudellinen muoto, yhteistoiminnassa hoidettavien tehtävien rahoitusjärjestelmä, määriteltävä kuinka laajasti ja mitä tehtäviä kunnat yhteistoiminnassa hoitaisivat sekä se, miten yhteistoiminnan päätöksenteko järjestettäisiin.

2.16.1 Keinot yhdyskuntarakenteen ja maankäytön, asumisen ja liikenteen ongelmien ratkaisuksi

Helsingin seudun yhdyskuntarakenteen, maankäytön, asumisen ja liikenteen ongelmia on pitkään pyritty ratkaisemaan kuntien vapaaehtoisella yhteistyöllä. Vapaaehtoinen yhteistyö on ollut hidasta eikä sen kautta ole aina saavutettu riittäviä tuloksia. Esimerkiksi MAL-aiesopimukset tai metropolialueen kuntien maankäytön ja liikenteen suunnittelun yhteistyö ei ole johtanut ongelmien kokonaisvaltaiseen ratkaisuun. Helsinki, Espoo, Vantaa ja Kauniainen eivät huolimatta maankäyttö- ja rakennuslain velvoitteesta ole laatineet yhteistä yleiskaavaa alueelle.

Helsingin seudulla ei ole tapahtunut liitoksia viimeisten 50 vuoden aikana lukuun ottamatta vuonna 2009 toteutettua osaliitosta Sipoon, Helsingin ja Vantaan kesken, josta valtioneuvosto päätti vastoin Sipoon kunnan tahtoa. Mahdollisista tulevista kuntajakomuutoksista huolimatta laajemmalla metropolialueella tarvitaan tulevaisuudessakin kuntien välistä

yhteistyötä yhdyskuntarakenteen tiivistämiseksi sekä maankäytön, asumisen ja liikenteen kehittämiseksi. Metropolihallinnon perustamisella voidaan edistää koko seudun kehitystä.

Ympäristöministeriön maankäyttö- ja rakennuslain toimivuuden kokonaisarvioinnin mukaan kaupunkiseutujen alueidenkäytön suunnittelun ongelmallisuus kiteytyy valintatilanteisiin, joissa koko seudun kehittymisen edellyttämä ratkaisu on koettu yksittäisen kunnan edun vastaiseksi. Poliittisessa päätöksenteossa on hyväksytty kaavoja, jotka eivät ratkaise yhdyskuntarakenteen ohjauksen ja seudun kokonaiskehityksen kannalta oleellisia kysymyksiä.

Johtuen metropolialueen väestömäärästä, alueen muodostamasta yhtenäisestä työssäkäynti- ja asiointialueesta sekä muun muassa alueen poikkeuksellisen suuresta kansantaloudellisesta merkityksestä, on välttämätöntä, että seudulla tehtävät maankäytön, asumisen ja liikenteen ratkaisut perustuvat yksittäisten kuntien edun sijaan koko metropolialueen kannalta keskeisiin kehittämistarpeisiin. Tällöin ratkaisut tukevat koko Suomen työmarkkinoiden toimivuutta sekä kansantalouden ja kansainvälisen kilpailukyvyn kehitystä.

2.16.2 Metropolihallinnon hallintomalli

Metropolihallintoa koskevaa lainsäädäntöä valmistellut työryhmä katsoi 1.4.2014 väliraportissaan, että vaaleilla valittava metropolihallinto voitaisiin oikeudellisesti toteuttaa joko nk. pakkokuntayhtymänä tai perustuslain 121 §:n 4 momentin mukaisena, kuntaa suuremmalla hallintoalueella toteutettuna itsehallintojärjestelmänä.

Itsehallintojärjestelmän valintaa puoltaisivat erityisesti tehtävien rahoittamiseen vaadittava itsenäinen päätösvalta ja itsenäiset mahdollisuudet vaikuttaa tehtävien rahoitukseen tehtävien ylikunnallisen luonteen ohella. Mikäli metropolihallinnolle osoitettavat tehtävät jäävät merkitykseltään ja rahoitustarpeeltaan vähäisiksi, hallintomalliksi sopisi paremmin kuntayhtymä.

Pakkokuntayhtymää on pidettävä nyt perustettavan metropolihallinnon tehtävien sekä tehtävien hoitoon tarvittavan rahoituksen näkökulmasta tarkoituksenmukaisempana hallinnon järjestämisen tapana. PL 121 §:n 4 momentissa tarkoitettu itsehallintoyksikkö muodostaisi varsin raskaan hallinnon suhteessa niihin tehtäviin, joita metropolihallinnolle tällä lailla siirrettäisiin. Tehtävät ovat luonteeltaan ylikunnallisia, mutta ns. strategisia eli maankäytön, asumisen ja liikenteen suunnitteluun liittyviä. Taloudelliselta ja oikeudelliselta merkitykseltään tehtävät eivät ole niin laajoja, että niiden hoitaminen automaattisesti vaatisi itsehallintojärjestelmän kaltaista itsenäisyyttä suhteessa kuntiin.

2.16.3 Metropolihallinnon rahoituksen järjestäminen

Lakia metropolihallinnosta valmisteleva työryhmä on väliraportissaan katsonut, että metropolihallinnon rahoitusjärjestelmä voisi perustua joko metropolihallinnolle säädettävään verotusoikeuteen tai kunnille osoitettaviin maksuosuuksiin.

Verotusoikeus tulisi kyseeseen lähinnä, mikäli metropolihallinnolle osoitettavat tehtävät merkitsisivät mittavaa rahoitustarvetta ja rajoittaisivat merkittävästi kunnan taloudellista liikkumavaraa ja oikeutta päättää itsenäisesti taloudestaan. Verotusoikeuden keskeisiä ongelmia olisivat muun muassa se, että tällöin verotusoikeus hajaantuisi aiempaa useammalle veronsaajalle, järjestelmästä voisi tulla monimutkainen ja lisäksi riskinä olisi alueen asukkaiden verorasituksen kasvu.

Rahoituksen perusratkaisu voidaan rakentaa kunnista saataville maksuille. Malli on käytössä kuntayhtymissä ja pakkokuntayhtymissä, joilla ei voi olla verotusoikeutta.

Kun nyt perustettavana oleva metropolihallinto olisi oikeudelliselta muodoltaan kuntayhtymä, on rahoituksen järjestäminen kuntien maksuihin perustuen käytännössä ainoa tarkoituksenmukainen ja mahdollinen tapa. Taloudelliselta ja

oikeudelliselta merkitykseltään tehtävät eivät ole myöskään ole niin laajoja, että niiden hoitaminen automaattisesti vaatisi itsehallintojärjestelmän kaltaista itsenäisyyttä tai niin itsenäistä rahoituksen järjestämistä kuin verotusoikeutta.

2.16.4 Metropolivaltuuston valinta ja vaalit

Arvioitaessa vaaleilla valitun valtuuston tarvetta, on merkitystä sekä metropolihallinnon tehtävillä, niiden rahoitusjärjestelmällä sekä yksittäisen kunnan mahdollisuuksilla vaikuttaa metropolihallinnon päätöksentekoon. Erityisesti metropolihallinnon tehtävien strateginen luonne merkitsee, ettei vaaleilla valittu valtuusto olisi välttämätön. Valtiosääntöoikeudellisesta näkökulmasta vaaleilla valittu valtuusto ei mahdollisesti olisi välttämätön myöskään silloin, jos metropolihallinnolla olisi merkittäviä operatiivisia tehtäviä. Vaaleilla valittu valtuusto voi kuitenkin olla tarkoituksenmukainen erityisesti, mikäli pyrkimyksenä on vahvistaa päätöksentekojärjestelmän kansanvaltaisuutta kuntien yhteistyössä hoitamissa tehtävissä.

Hallituksen linjausten mukaan metropolihallinnon ylin päättävä toimielin olisi metropolivaltuusto, jonka jäsenet valittaisiin suorilla ja välittömillä vaaleilla. Vaalijärjestelmän valinnan kannalta oleellinen kysymys on, saako kukin metropolihallintoon kuuluva kunta paikan metropolivaltuustossa. Tällä voidaan katsoa olevan keskeinen merkitys PL 121§:n 1 momentin kunnallisen itsehallinnon näkökulmasta erityisesti, kun metropolihallinto olisi pakkokuntayhtymä, jonka rahoitus perustuisi osin kuntien maksuosuuksiin. Noudatettava päätöksentekojärjestelmä ei myöskään saisi antaa yksittäiselle kunnalle yksipuolisen määräämisvallan mahdollistavaa asemaa. Vaalijärjestelmän tulisi olla lisäksi selkeä ja mahdollistaa puolueiden välisen poliittisen suhteellisuuden oikeudenmukainen toteutuminen.

Mahdollisia vaalijärjestelmävaihtoehtoja ovat se, että metropolialue muodostaisi vaaleissa yhden vaalipiirin tai että alue jaettaisiin useampaan vaalipiiriin. Metropolihallinnon vaalien järjestämistapaa arvioineen ja eduskuntapuolueiden puoluesihteereistä koostuneen työryhmän 31.10.2014 ehdotusten mukaan työryhmässä kannatusta saivat sekä yhden vaalipiirin malli että alueen jakaminen kolmeen vaalipiiriin. Työryhmässä kumpikaan vaihtoehto ei saanut yksimielistä kannatusta.

Yhden vaalipiirin järjestelmä olisi selkeä, äänestäjille tuttu ja toteuttaisi hyvin poliittisen suhteellisuuden. Se toteuttaisi metropolivaltuuston kokoonpanossa nk. metropoliajattelua eli nimenomaan alueen kokonaisvaltaisen edun näkökulmasta tapahtuvaa päätöksentekoa.

Metropolialueen jakaminen vaalipiireihin olisi selkeä ja toteuttaisi poliittista suhteellisuutta kohtalaisesti. Vaalipiirijaosta muodostuisi kuitenkin varsin keinotekoinen. Metropolialueen jakaminen useisiin osa-alueisiin voisi myös korostaa alueellista edunvalvontaa ja siksi vaikeuttaa metropolialueen kokonaisvaltaista kehittämistä yhtenäisenä aluekokonaisuutena.

Sekä yhden vaalipiirin vaihtoehdossa että kolmen vaalipiirin vaihtoehdossa voitaisiin kuntien edustus metropolivaltuustossa turvata ottamalla käyttöön menettely pienten kuntien takuupaikoista.

Metropolihallintoa valmisteleva työryhmä kartoitti väliraportissaan (1.4.2014) myös muita vaihtoehtoja vaalien järjestämiseksi. Metropolivaltuuston vaali voitaisiin toteuttaa myös siten, että kustakin kunnasta valitaan kunnan asukasluvun mukainen määrä valtuutettuja metropolivaltuustoon. Vaalien tulos voitaisiin tällöin laskea joko kussakin kunnassa erikseen tai siten, että metropolialue toimii tulosta laskettaessa yhtenä vaalipiirinä. Molemmat järjestelmät takaisivat sen, että kustakin kunnasta tulisi valituksi kunnan asukaslukua vastaava osuus valtuutettuja. Mikäli vaalien tulos laskettaisiin kussakin kunnassa erikseen, muodostuisi ongelmaksi poliittisen suhteellisuuden toteutuminen erityisesti pienemmissä kunnissa, joista valitaan vähän valtuutettuja. Järjestelmä suosisi suuria puolueita. Mikäli vaalien tulos laskettaisiin siten, että metropolialue toimisi

kuntakohtaisista kiintiöistä huolimatta yhtenä vaalipiirinä, toteutuisi poliittinen suhteellisuus hyvin, mutta itse vaalijärjestelmästä muodostuisi vaikeaselkoinen, kun vaalien lopputulokseen vaikuttaisivat puolueiden koko metropolialueella sekä kussakin kunnassa saama äänimäärä.

2.16.5 Metropolihallinnon tehtävät

Metropolihallinnon tehtäviä koskevia toteuttamisvaihtoehtoja tarkasteltiin lakia metropolihallinnosta valmistelleen työryhmän väliraportissa. Vaihtoehtoina esitettiin vähimmäistehtävät-mallia ja laajaa mallia. Vähimmäistehtävät-mallissa metropolihallinto hoitaisi maankäytön, asumisen ja liikenteen ohjauksen ja yhteensovittamisen osalta vain niitä tehtäviä, jotka sille vähintään tulee osoittaa, jotta metropolihallinnolle asetettavat tavoitteet saavutetaan. Tehtävät olisivat pääosin strategisia. Laajassa mallissa metropolihallinto hoitaisi laajasti sen toimialaan kuuluvia – sekä strategisia että operatiivisia – tehtäviä. Operatiivisia tehtäviä olisivat tien- ja kadunpito, metron ja mahdollisen Jokeriradan hallinnointi, tuetun asuntotuotannon omistaminen sekä HSY:ltä siirtyvät vesi- ja jätehuollon operatiiviset tehtävät. Näin laajat operatiiviset tehtävät edellyttäisivät kuitenkin huomattavaa rahoitusta. Vähimmäistehtävät-mallin tehtävien voi keskeisiltä osin katsoa parhaiten vastaavan esitettyjä tavoitteita. Tehtävien jäädessä pääsääntöisesti suunnittelutehtäviksi, niiden ei voida oleellisesti katsoa supistavan yhteistoimintaan velvollisten kuntien yleistä toimialaa. Laaja operatiivisten tehtävien siirto kunnilta metropolihallinnolle sen sijaan myös vähentäisi merkittävästi kuntien roolia paikallisen tason palvelujen tuottajina. Muutos olisi nykytilanteeseen verrattuna suuri, ja se voisi myös muodostaa ilmeisiä taloudellisia ja toiminnallisia riskejä.

Molemmissa toteuttamismalleissa metropolihallinnon tärkeimmän tehtäväalueen muodostavat maankäytön, asumisen ja liikenteen luonteeltaan ylikunnalliset tehtävät. Vahva metropolikaava sisältyi työryhmän esittämiin molempiin vaihtoehtoihin. Se olisi uusi ohjausväline maankäytön, asumisen ja liikenteen yhteensovittamiseksi sekä keskeinen edellytys metropolihallinnon toimivuudelle. Valmistelussa ei katsottu mahdolliseksi esittää vaihtoehtoja tälle ratkaisulle. Metropolikaava ohjaisi metropolialueen maankäytön, asumisen ja liikenteen tulevaa kehitystä ja kaavan keskeisten kehittämisalueiden ja -kohteiden ohjaamisen sekä toteutumisen varmistamisen koko metropolialueen kehitys ja etu huomioon ottaen. Se edistäisi metropolialueella koko kaavajärjestelmän toimivuutta ja kaavoituksen sujuvuutta.

Yhdyskuntarakennetta ja asuntotuotantoa koskevien tavoitteiden toteuttamisen edistämiseksi on valmistelussa nähty tärkeäksi, että metropolihallinto tekisi strategisen tason maapoliittista suunnittelua yhteistyössä kuntien kanssa. Valmistelussa selvitettiin myös raakamaan lunastusoikeuden antamista metropolihallinnolle ja ympäristöministeriön lupamenettelystä luopumista kuntien raakamaan lunastamisessa metropolikaavassa erikseen osoitetuilla alueilla. Lunastusmenettelyyn liittyviä muutoksia ei kuitenkaan pidetty tässä yhteydessä tarpeellisina.

Seudullisen kokonaisnäkemyksen ja seudun kehittämisen kannalta on valmistelussa pidetty tärkeänä, että asumisen strategisen tason suunnittelusta vastaisi seudun kokonaisetua tarkasteleva taho. Siksi on katsottu luontevaksi, että metropolihallinto laatisi seudullista asuntopoliittista strategiaa yhteistyössä kuntien kanssa. Tämä voi edistää erityisesti metropolikaavassa osoitettujen seudullisesti keskeisten asuntotuotantoalueiden toteuttamista suunnitellusti. Koska osassa seudun kuntia ei ole riittävää osaamista uudisrakentamisen rakennuttamiseksi, on nähty perusteltuna, että metropolihallinto voisi tarjota rakennuttamispalveluja kunnille vuokra-asuntotuotannon rakentamiseen erityisesti metropolikaavan mukaisilla keskeisillä asuntotuotantoalueilla. Seudun kunnallisilla toimijoilla on jo valmiit toimijat asuntojen omistamiseen, mikä tarjoaa

mahdollisuuden kohtuuhintaiseen asumiseen vuokrientasauksen kautta myös uusien vuokra-asuntojen osalta. Tämän vuoksi ei ole nähty tarpeelliseksi laajentaa metropolihallinnon roolia asuntojen omistamiseen.

Liikenteen tehtävien osalta tavoitteena on pidetty sitä, että metropolihallinnolle annettavilla tehtävillä on painava seudullinen strateginen merkitys. Keskeinen tavoite on myös hallinnon rakenteiden kehittäminen rinnakkaisten toimintojen yhdistämisellä sekä liikennejärjestelmäsuunnittelun ja maankäytön suunnittelun yhdistäminen samaan yksikköön. Metropolihallinnolla tulisi lisäksi olla edellytykset ja keinot tehtyjen, liikennettä koskevien suunnitelmien toteuttamiseksi. Edellä mainittu merkitsisi, että Helsingin seudun liikenne-kuntayhtymän (HSL) tehtävistä metropolihallintoon tulisi siirtyä vähintään liikennejärjestelmäsuunnittelu.
Joukkoliikenteen järjestämisessä koko metropolialueen mukana oleminen olisi eduksi. Edellä mainitusta johtuen kaikkien HSL:n toimintojen siirtymistä metropolihallinnolle on pidettävä tavoiteltavana, vaikka joukkoliikenteen järjestäminen onkin enemmän operatiivista toimintaa. Sen sijaan työryhmän väliraportissaan esiin nostamat kadun- ja tienpidon tehtävät säilyisivät kunnilla ja ELY-keskuksella. Tehtävien siirrolla ei ole tarpeen kaventaa kuntien yleistä toimialaa muuta kuin niissä tehtävissä, jotka on alueen erityisten ongelmien johdosta välttämätöntä siirtää ylikunnalliselle organisaatiolle.

Metropolihallinnolle ei siirtyisi HSY:n operatiivisia toimintoja vesihuoltolaissa tarkoitettuna vesihuoltolaitoksena, vaan metropolihallinto sovittaisi yhteen metropolialueella kuntien vesihuollon kehittämissuunnittelua, jota kunnat alueillaan tekevät, sekä vesihuollon alueellista yleissuunnittelua, johon alueen kunnat osallistuvat. Nämä suunnittelutehtävät liittyvät läheisesti myös maankäytön suunnitteluun. Kaikkien HSY:n tehtävien siirtäminen olisi mahdollista, jos kuntayhtymä liitettäisiin osaksi metropolihallintoa joko liikelaitoksena tai muuna kirjanpidollisesti eriytettynä metropolihallinto-organisaation osana. Esimerkiksi omaisuuden siirtoon liittyvät järjestelyt olisivat tehtävissä suunnitellussa aikataulussa, mutta ainoastaan, mikäli kaikki perustettavan metropolihallinnon jäsenkunnat olisivat HSY:n jäseniä jo tällä hetkellä. Muun muassa tästä syystä on tarkoituksenmukaista, että vesihuollon operatiivisia tehtäviä ei siirretä metropolihallinnolle, vaan HSY:n toiminnot vesihuoltolaitoksena jäävät metropolihallinnon ulkopuolelle.

Alueiden kehittämiseen liittyvien tehtävien osalta lähtökohtana on hallituksen budjettiriihessä 28.8.2014 tehdyn linjauksen mukaisesti, että Uudenmaan liitto säilyy aluekehittämisviranomaisena.
Metropolihallinto hoitaisi kuitenkin eräitä strategisia tehtäviä. Lähtökohtana on, että metropolihallinnolle siirretään maakunnan liitolta aluekehittämisviranomaisen toimivaltaa aluettaan koskevissa asioissa, mutta siten, että se sovitetaan olemassa olevaan aluekehittämis- ja rakennerahasto¬järjestelmään. Lisäksi lähtökohtana on se, ettei hoidettaisi päällekkäisiä tehtäviä. Toisaalta metropolihallinnolla olisi toimivaltaa määritellä kehittämistavoitteita omalla alueellaan, kuten alueen strategiset kehittämistavoitteet sisältävä oman osion Uudenmaan maakuntaohjelmaan.

Jos metropolihallinnolle siirrettäisiin aluekehittämistehtäviä edellä esitettyä laajemmin, johtaisi tämä siihen, että Uudenmaan maakunta olisi jaettava ja syntyisi uusi metropolimaakunta. Tämä aiheuttaisi aluejakoon liittyviä ongelmia ja aluekehittämis- ja rakennerahastojärjestelmään syntyisi kokonaan uusi toimija. Tämä merkitsisi myös lisää hallintoa ja kustannuksia sekä vaatisi pitkän valmisteluajan.

2.16.6 Metropolihallinnon alueellinen toimivalta

Koska metropolihallinnossa on kyse kuntien pakollisesta yhteistoiminnasta, on metropolihallinnon toimialueesta säädettävä laissa. Tätä kautta määräytyvät sekä metropolihallinnon alueellinen toimivalta, metropolihallinnon jäsenkunnan

velvollisuudet sekä jäsenyyteen perustuvat oikeudet.

Metropolihallintoa koskevaa lainsäädäntöä valmisteleva työryhmä katsoi väliraportissaan, että aluerajaukseltaan metropolihallinto voitaisiin toteuttaa sille osoitetuista tehtävistä riippuen joko suppeampana (nk. metropolin ydinalue, 10 kuntaa; Helsinki, Espoo, Vantaa, Kauniainen, Kirkkonummi, Kerava, Järvenpää, Nurmijärvi, Tuusula ja Sipoo) tai laajempana (16 kuntaa; edellä mainitut 10 kuntaa sekä Vihti, Mäntsälä, Hyvinkää, Lohja, Porvoo ja Riihimäki). Mikäli metropolihallinnon tehtävät olisivat laajat ja niiden oikeudellinen ja taloudellinen merkitys olisi suuri, tulisi hallinnon rajoittua niihin kuntiin, jotka hallinnolle asetettujen tehtävien hoidon näkökulmasta on välttämätöntä katsoa kuuluvaksi metropolihallinnon piiriin. Vastaavasti metropolihallintoon, jonka tehtävät olisivat vähäisemmät, voisi kuulua useampia kuntia.

Metropolihallintoon kuuluvilta kunnilta tulisi edellyttää alueellista ja toiminnallista yhtenäisyyttä. Alueen tulee olla sekä asukkaiden että kuntien näkökulmasta toiminnallisesti yhtenäistä, seudullista työssäkäynti-, työmarkkina- ja asuntomarkkina-aluetta. Kun toiminnallisesti yhtenäinen alue on metropolihallinnon piirissä, helpottaa tämä seudun kehitystä ja tukee niitä tavoitteita, joita metropolihallinnolle on asetettu.

Helsingin seudun 14 kuntaa muodostavat yhden yhdyskuntarakenteellisen ja toiminnallisen kokonaisuuden, jonka sisällä tapahtuvat maankäytön, asumisen ja liikenteen ratkaisut vaikuttavat olennaisesti koko alueen yhdyskuntarakenteen toimivuuteen. Helsinki, Espoo, Vantaa, Kauniainen, Kirkkonummi, Kerava, Järvenpää, Nurmijärvi, Tuusula, Sipoo, Vihti, Mäntsälä, Hyvinkää, Pornainen määritellään kuuluviksi metropolialueeseen myös kuntarakennelaissa. Koska kunnilla on selkeä toiminnallinen yhteys, voidaan niiden kuulumista metropolihallintoon pitää perusteltuna. Alueen tulevan väestönkasvun vuoksi tarpeet yhdyskuntarakenteen hajautumisen ehkäisyssä ulottuvat ydinalueen kuntia ja osin mahdollisesti jopa 14 kuntaa laajemmalle alueelle jo lähitulevaisuudessa. Tästä näkökulmasta on perusteltua, että myös Lohjalla ja Porvoolla on mahdollisuus liittyä metropolihallintoon. Suomen ympäristökeskuksen taajamamäärittelyn mukaan Lohja ja Porvoo kytkeytyvät keskus- ja lähitaajamiensa muodossa jo nykyisin yhdyskuntarakenteeltaan metropolialueeseen. Molemmissa kunnissa yli 25 prosenttia työllisistä käy myös töissä pääkaupunkiseudulla. Kuntien väestön kasvaessa ja työpaikkojen sijoittuessa edelleen pääkaupunkiseudulle, voidaan Lohjan ja Porvoon olettaa kiinnittyvän tulevaisuudessa toiminnallisesti ja yhdyskuntarakenteeltaan vielä nykyistäkin voimakkaammin metropolialueeseen.

3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

3.1 Metropolihallinnon perustamisen ja lakiehdotuksen keskeiset tavoitteet

Lakiehdotuksen keskeisinä tavoitteina on luoda nykytilaan nähden paremmat edellytykset maankäytön, asumisen ja liikenteen tehtävien suunnittelulle ja yhteiselle, seudulliselle päätöksenteolle sekä tiivistää kuntien välistä yhteistyötä metropolialueen 14 kunnan alueella. Tavoitteena on edistää yhdyskuntarakenteen tarkoituksenmukaista kehittämistä sekä seudun sosiaalisesti, taloudellisesti ja ympäristöllisesti kestävää kehitystä. Tavoitteena on myös edistää joukkoliikenteen ja liikennejärjestelmän toimivuutta, kohtuuhintaista asuntotuotantoa sekä maankäytön suunnittelua yksittäisiä kuntia laajemmalla, toiminnallisesti yhtenäisellä kaupunkiseudulla. Tavoitteena on edelleen lisätä seudullisen päätöksenteon kansanvaltaisuutta sekä edistää metropolialueen asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia itseään ja lähiympäristöään koskevaan päätöksentekoon.

Tavoitteiden toteuttamiseksi perustettaisiin metropolihallinto. Oikeudelliselta muodoltaan se olisi niin sanottu pakkokuntayhtymä, jonka ylintä päätösvaltaa käyttäisi tavanomaisesta kuntayhtymästä

poiketen vaaleilla valittava valtuusto. Metropolihallinnolle turvattaisiin sen tehtävien suorittamiseen tarvittava riittävä rahoitus ja toimivalta.

Tavoitteiden toteuttamiseksi laissa mainituilla jäsenkunnilla olisi velvollisuus kuulua metropolihallintoon (kuntayhtymään) ja kunnat velvoitettaisiin hoitamaan tässä laissa mainittuja tehtäviä yhteistoiminnassa. Metropolihallinnolle koottaisiin tehtäviä alueen kunnilta, Uudenmaan liitolta sekä Uudenmaan ELY-keskukselta.

Maankäytön suunnittelun tavoitteena on metropolialueen yhdyskuntarakenteen, joukkoliikenteen ja liikennejärjestelmän toimivuuden ja taloudellisuuden parantaminen sekä riittävän ja kohtuuhintaisen asuntotuotannon varmistaminen. Maankäytön suunnittelun keskeinen väline olisi metropolikaava.

Seudullisesti yhtenäinen ja aktiivinen maapolitiikka on keskeinen keino varmistaa yhdyskuntarakennetta ja asuntotuotantoa koskevien seudullisten tavoitteiden toteutuminen. Metropolihallinto hoitaisi tätä tarkoitusta varten tarpeellista maapoliittista strategista suunnittelua ja kehittämistä.

Metropolihallinto hoitaisi myös asuntopoliittista strategista suunnittelua ja kehittämistä. Tavoitteena on varmistaa asuntotuotantoa koskevien tavoitteiden toteuttaminen ja tulevan väestönkasvun tarvetta vastaava riittävä asuntotuotanto sekä ohjata asuntotuotantoa seudullisesti keskeisille alueille. Tavoitteena on myös parantaa seudun asuntomarkkinoiden toimivuutta.

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän (HSL) tehtävien kokoamisella metropolihallintoon pyritään varmistamaan strategisten maankäyttö- ja liikenneratkaisujen suunnittelu, yhteensovittaminen ja toimeenpano sekä turvaamaan taloudellisesti tehokas ja palvelutasoltaan kilpailukykyinen joukkoliikenne. Tavoitteena on varmistaa asukkaiden työssäkäynnin, liikkumisen ja asioinnin sujuvuus toiminnallisella työssäkäyntialueella sekä kokonaisuutena hyvin toimiva liikennejärjestelmä.

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän (HSY) eräiden tehtävien siirtämisellä metropolihallintoon pyritään varmistamaan yhteiset, koko seutua koskevat tavoitteet ja toiminnan vaikuttavuus sekä tarvittava tietopohja metropolikaavan laadinnassa ja toteuttamisessa.

3.2 Lakiehdotukset ja lain rakenne

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki metropolihallinnosta. Lain yleisissä säännöksissä määriteltäisiin metropolihallinnon oikeudellinen muoto, sen jäsenkunnat, toimiala ja tehtävät sekä metropolialueen päätöksenteon kannalta keskeinen toimielin eli vaaleilla valittava valtuusto. Metropolivaaleista sekä metropolialueen asukkaiden osallistumisoikeuksista olisi laissa omat lukunsa. Metropolihallinnon perustaminen edellyttäisi myös erinäisiä säännöksiä liittyen erityisesti metropolihallinnon toiminnan rahoittamiseen. Erinäisiin säännöksiin sisältyisi myös säännös kuntajaon muutosten huomioon ottamisesta. Voimaantulo- ja siirtymäsäännöksissä olisivat lain voimaantuloa, perussopimusta ja metropolisopimusta, ensimmäisiä metropolivaaleja ja metropolihallinnon järjestäytymistä koskevat sekä metropolihallinnon toiminnan käynnistämisen kannalta välttämättömät säännökset sekä siirtymäsäännökset koskien henkilöstöä, voimassa olevia viranomaislupia, sopimuksia ja vireillä olevia asioita.

Lisäksi ehdotetaan kumottavaksi pääkaupunkiseudun kuntien jätehuoltoa ja joukkoliikennettä koskevasta yhteistoiminnasta annettu laki (829/2009) ja säädettäväksi sen sijaan laki metropolialueen liikennejärjestelmää ja joukkoliikennettä koskevien tehtävien hoitamisesta ja laki pääkaupunkiseudun kuntien jätehuoltoa koskevasta yhteistoiminnasta. Ratkaisu johtuu erityisesti siitä, että ne HSL:n joukkoliikennetehtävät, joista säädetään kumottavassa laissa, ehdotetaan siirrettäväksi metropolihallinnolle.

Edellä mainittujen lakien lisäksi esityksessä ehdotetaan metropolihallinnon perustamisen johdosta tehtäväksi eräitä aineellisia ja teknisiä muutoksia kiinteän

omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastamisesta annettuun lakiin, vesilakiin, kiinteistönmuodostamislakiin, metsälakiin, vesihuoltolakiin, joukkoliikennelakiin, joukkoliikenteen tarkastusmaksusta annettuun lakiin, maantielakiin, ratalakiin, ilmailulakiin, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annettuun lakiin, alueiden kehittämisestä ja rakennerahastotoiminnan hallinnoinnista annettuun lakiin, maankäyttö- ja rakennuslakiin, ympäristönsuojelulakiin, luonnonsuojelulakiin, maa-aineslakiin ja rakennusperinnön suojelemisesta annettuun lakiin.

3.3 Lain tarkoitus ja tavoitteet

Metropolihallinnon perustamisen tarve ja tavoitteet tuotaisiin esiin lain tarkoitusta koskevassa säännöksessä. Lain tarkoituksena olisi koota ja järjestää metropolialueen maankäyttöä, asumista ja liikennettä koskevien tehtävien hoitaminen. Tätä tarkoitusta varten perustettaisiin metropolihallinto. Lain tavoitteina olisi metropolihallinnon perustamisella ja tehtävien kokoamisella luoda edellytyksiä metropolialueen kuntien yhteistyön tiivistämiselle sekä kuntarajat ylittävälle päätöksenteolle ja edistää metropolialueen sosiaalisesti, taloudellisesti ja ympäristöllisesti kestävää kehitystä, alueen kansainvälistä kilpailukykyä ja elinvoimaa. Myös päätöksenteon kansanvaltaisuus olisi metropolihallinnon perustamisen ja lain keskeinen tavoite.

3.4 Metropolihallinto, sen jäsenkunnat ja metropolialue

Metropolihallinto olisi kuntalaissa tarkoitettu kuntayhtymä, johon pääsääntöisesti sovellettaisiin, mitä kuntalaissa säädetään kuntayhtymästä. Kuntalain kuntayhtymäsäännöksistä poiketen metropolihallinto olisi sen alueen asukkaiden itsehallintoon perustuva julkisoikeudellinen yhteisö, jonka ylin päättävä elin valittaisiin suoralla vaalilla.

Laissa määriteltyjä metropolihallinnon jäsenkuntia olisivat Helsingin, Espoon, Vantaan, Kauniaisten, Keravan, Järvenpään ja Hyvinkään kaupungit sekä Sipoon, Tuusulan, Kirkkonummen, Vihdin, Nurmijärven, Mäntsälän ja Pornaisten kunnat. Metropolialueen jäsenkunniksi voisivat esityksen mukaan laissa säädettyjen edellytysten täyttyessä liittyä myös Lohjan ja Porvoon kaupungit samoin oikeuksin ja velvollisuuksin kuin ne kunnat, joiden jäsenyys muodostuisi suoraan ehdotetun lain nojalla. Näillä kunnilla olisi mahdollisuus liittyä jäseniksi joko ensimmäisten metropolivaalien tai sitä seuraavan vaalikauden alusta lukien.

Laissa määriteltäisiin myös metropolialue, joka muodostuisi ehdotuksen mukaan edellä mainituista 14 jäsenkunnasta ja näiden lisäksi Lohjan ja Porvoon kaupungeista, mikäli ne päättäisivät liittyä metropolihallintoon.

3.5 Metropolihallinnon toimiala ja tehtävät

Ehdotuksessa laiksi metropolihallinnosta säädettäisiin metropolihallinnon toimialasta sekä osasta metropolihallinnon tehtäviä. Lisäksi tehtävistä ja niitä koskevasta toimivallasta säädettäisiin täsmällisesti erityislainsäädännössä. Metropolihallinto olisi monitoimialainen viranomainen, joka hoitaisi pääasiassa strategisen tason tehtäviä.

Metropolihallintoa koskevan lakiehdotuksen toimialaa ja tehtäviä koskevan säännöksen mukaisesti metropolihallinnon toimialaan kuuluisivat maankäyttöä, asumista, liikennettä, aluekehittämistä ja ympäristöpalveluja koskevien tehtävien hoitaminen. Hallinto hoitaisi näillä toimialueilla niitä tehtäviä, joista säädettäisiin tarkemmin erityislainsäädännössä. Ehdotetun säännöksen mukaisesti metropolihallinnon tehtävänä olisi lisäksi asunto- ja maapolitiikan strateginen suunnittelu ja kehittäminen, ilman laadun seuranta, ilmastonmuutoksen strategiatyö sekä seututiedon ylläpito ja tuottaminen ja muiden sille erikseen säädettyjen tehtävien hoitaminen. Lisäksi metropolihallinnon jäsenkunnat voisivat sopia, että metropolihallinto voi ottaa hoitaakseen metropolialueen jäsenkunnilta muitakin kuin

edellä mainittuja tehtäviä. Metropolihallinto voi myös tarjota vuokra-asuntotuotannon rakennuttamispalvelujen jäsenkunnille.

Esitykseen sisältyvien lakiehdotusten mukaan metropolihallinnon keskeiset tehtävät olisivat maankäyttöön, asumiseen, liikenteeseen, vesi- ja jätehuoltoon ja ympäristöön sekä aluekehittämiseen liittyen seuraavat:

3.5.1 Maankäyttö

Kaavajärjestelmää ehdotetaan muutettavaksi siten, että metropolikaava korvaisi metropolialueella maakuntakaavan. Metropolikaava olisi metropolialueen maankäytön suunnittelun keskeinen väline. Metropolikaava keskittyisi metropolialueen kehityksen ja kaavan tavoitteiden kannalta keskeisten kysymysten ratkaisemiseen ja siinä osoitettaisiin metropolialueen maankäytön, asumisen ja liikenteen tulevan kehityksen kokonaiskuva.

Metropolikaava tulisi sovittaa yhteen metropolialueen ulkopuolisen alueen maakuntakaavan kanssa. Metropolikaavaan voisi tarvittaessa sisältyä yleis- tai osayleiskaavan kaltaisia tarkasteluja ja maankäyttöratkaisuja. Tällöin asemakaavoitus voisi perustua suoraan metropolikaavaan. Metropolikaava voisi suunnittelutarpeen mukaan olla myös yleispiirteisempi, esimerkiksi maakuntakaavan tapaan. Samassa kaavassakin voisi olla suunnittelutarpeen mukaan esitystavaltaan ja sisällöltään erilaisia osia. Kunnille jäisi mahdollisuus laatia yleis- ja osayleiskaavoja ja ne olisivat joko metropolikaavaa tarkentavia tai merkitykseltään paikallisia.

Metropolikaava ja sen toteuttamista koskevat määräykset olisi ehdotuksen mukaan otettava huomioon ja metropolikaavan toteuttamista olisi edistettävä laadittaessa yleiskaavaa ja asemakaavaa. Yleiskaavan ollessa ilmeisessä ristiriidassa metropolikaavan kanssa, voitaisiin metropolikaavassa määrätä, että metropolikaava korvaa samaa aluetta koskevan aikaisemmin hyväksytyn yleiskaavan.

Metropolikaavaan kuuluisivat suunnitelmaosa ja toimeenpano-osa. Suunnitelmaosa sisältäisi koko metropolialueen pitkän aikavälin tavoitetilan ja merkittävät ratkaisut yhdyskuntarakenteen, liikennejärjestelmän, joukkoliikenteen ja muiden toimintojen kehittämisestä. Metropolikaavan toimeenpano-osassa esitettäisiin kaavan toteuttamisperiaatteet, lähivuosien kehittämiskohteet ja toteuttamistoimenpiteet sekä toteuttamisjärjestys ja -ajoitus kaavan tarkoituksen edellyttämällä tavalla.

Metropolikaavan kaavamääräykset voisivat ehdotuksen mukaan koskea esimerkiksi eri toimintojen mitoitusta, alueen yleis- ja asemakaavoituksen ajoitusta sekä kaavan toteuttamista koskevien liikenne- ja muiden kehittämishankkeiden ja muiden kaavan toteuttamistoimenpiteiden toteuttamisjärjestystä ja -ajoitusta.

Esityksessä ehdotetaan laadittavaksi metropolisopimus, joka yhdessä metropolikaavan toimeenpano-osan kanssa korvaisi nykyisen MAL-aiesopimusmenettelyn. Metropolisopimus olisi keskeinen väline metropolikaavan toteuttamisessa ja siinä sovittaisiin kaavan toteuttamiseksi tarpeellisista metropolihallinnon, valtion ja kuntien sekä tarpeellisilta osin myös muiden keskeisten toteuttajatahojen toimenpiteistä ja niiden aikatauluista metropolikaavan toteuttamiseksi. Työnjako metropolikaavan toimeenpano-osassa annettavien määräysten ja metropolisopimuksen välillä voisi olla joustava.

Metropolialue olisi kokonaisuudessaan suunnittelutarvealuetta. Metropolihallinto, joka laatisi metropolikaavan, käsittelisi myös suunnittelutarveasiat.

Metropolihallinnon tehtäviin kuuluisi ehdotuksen mukaan myös maapoliittisen strategian laadinta. Strategian tarkoituksena olisi edistää metropolikaavan toteuttamista erityisesti metropolikaavan keskeisillä toteuttamisalueilla.

3.5.2 Asuminen

Metropolihallinnon tehtäväksi ehdotettava asuntopolitiikan strateginen suunnittelu

liittyisi erityisesti metropolikaavan toimeenpano-osan ja metropolisopimuksen valmisteluun. Metropolihallinto laatisi asuntopoliittisen strategian, jossa määriteltäisiin seudun asuntopoliittiset tavoitteet, kuten asuntotuotannon määrä, rakenne, hallintamuodot ja sijaintiperiaatteet. Siinä voitaisiin myös linjata, miten erilaisten asukasryhmien tarpeet otetaan huomioon asuntotuotannon ennakoinnissa ja sijainnista päätettäessä.

Asuntotuotannon painopiste ohjattaisiin metropolikaavalla erityisesti seudullisesti keskeisille alueille. Asuntotuotantoa koskevien tavoitteiden edistämiseksi metropolihallinto voi tarjota asuntotuotannon rakennuttamispalveluja jäsenkunnille.

3.5.3 Liikenne

Metropolihallinnolle ehdotetaan siirrettäväksi HSL:n hoitamat tehtävät, joista nykyisin säädetään laissa pääkaupunkiseudun kuntien jätehuoltoa ja joukkoliikennettä koskevasta yhteistoiminnasta. Uudenmaan ELY-keskuksen joukkoliikenteeseen liittyvät tehtävät siirtyisivät myös metropolihallinnolle niiden kuntien osalta, jotka eivät ole HSL:n jäseniä, mutta joista lakiehdotuksen mukaan tulisi metropolihallinnon jäsenkuntia. Nykyisin HSL:lle kuuluvat joukkoliikennelaissa tarkoitetun toimivaltaisen viranomaisen tehtävät hoitaisi esityksen mukaan jatkossa metropolihallinto, josta tulisi muun muassa joukkoliikennelain tarkoittama joukkoliikenteen toimivaltainen viranomainen alueellaan. Edellä mainitun johdosta Hyvinkään kaupunki ja Uudenmaan ELY-keskus eivät enää olisi joukkoliikenteen toimivaltaisia viranomaisia metropolialueella.

Liikennejärjestelmäsuunnittelu kytkettäisiin kiinteästi metropolikaavoitukseen. Infrastruktuurin ylläpito ja kehittäminen tapahtuisi nykyisen mallin mukaisesti, mutta metropolikaava ohjaisi toteutusjärjestystä maankäytön ja liikenteen suhteen. Metropolikaavan ja sen sisältämän liikennejärjestelmäsuunnitelman toteutuksesta sovittaisiin jatkossa toteuttajaosapuolten välillä lakiehdotukseen sisältyvässä metropolisopimuksessa nykyisen MAL-aiesopimuksen sijaan.

Metropolihallinto hoitaisi HSL:n tällä hetkellä hoitamia lakisääteisiä tehtäviä eli liikennejärjestelmä- ja joukkoliikenteen suunnittelua, joukkoliikenteen liikennepalveluiden suunnittelua ja hankintaa sekä päättäisi joukkoliikenteen taksa- ja lippujärjestelmästä. Lisäksi metropolihallinto hoitaisi joukkoliikenteen matkalippujen tarkastusta sekä muita sille erikseen säädettyjä liikennejärjestelmää ja joukkoliikennettä koskevia tehtäviä. Metropolihallinto voisi ottaa hoitaakseen jäsenkunniltaan myös muita kuin edellä mainittuja tehtäviä. Tällaisia tehtäviä voisivat olla esimerkiksi nykyisin HSL:n perussopimukseen sisältyvät tehtävät ja joukkoliikenteeseen oleellisesti liittyvän liityntäpysäköinnin strategisen tason suunnittelu. Näistä metropolihallinnon jäsenkunnat sopisivat perussopimuksella.

Joukkoliikenteen tukeminen kuntien varoilla liittyy hyvin läheisesti päätöksiin joukkoliikenteen palvelutasosta ja taksoista. Esityksen mukaan kunnille ei synny suoraan lain nojalla velvollisuutta maksaa subventiota, vaan siitä nimenomaisesti sovitaan metropolisopimuksessa ja metropolihallinnon perussopimuksessa.

3.5.3 Vesi- ja jätehuolto ja ympäristö

Metropolihallinnolle ehdotetaan siirrettäväksi HSY:n nykyisin hoitamista tehtävistä seutu- ja ympäristötiedon tehtävät, jotka sisältävät ilmanlaadun seurannan, ilmastonmuutoksen hillinnän ja sopeutumisen strategiatyön sekä seudullisen tiedon tuottamisen, jalostamisen ja tietopalvelun. Metropolihallinto myös sovittaisi yhteen kuntien vesihuollon kehittämissuunnittelua ja alueellista yleissuunnittelua metropolialueella. Vesihuoltolaissa tarkoitettuina vesihuoltolaitoksina metropolialueella toimisivat HSY ja muut vesihuoltolaitokset.

Metropolihallinnolle ei siirtyisi jätehuollon tehtäviä. Espoon, Helsingin, Kauniaisten ja Vantaan kaupunkien olisi jatkossakin hoidettava yhteistoiminnassa jätelaissa tarkoitetut kunnan tehtävät lukuun ottamatta

niitä tehtäviä, jotka säädetään kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tai metropolihallinnon tehtäviksi. Näistä tehtävistä vastaisi pääkaupunkiseudun kuntien osalta erillinen kuntayhtymä (HSY).

3.5.4 Aluekehittämistehtävät

Ehdotuksen mukaan Uudenmaan liitto säilyisi aluekehittämisviranomaisena, mutta metropolihallinto vastaisi alueellaan eräistä alueiden kehittämisestä ja rakennerahastotoiminnan hallinnoinnista annetun lain mukaisista strategisista tehtävistä. Metropolihallinto osallistuisi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä tarvittavin osin aluehallintovirastojen strategisten tulosohjausasiakirjojen laadintaan samoin kuin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten tulossopimuksia koskeviin neuvotteluihin aluekehittämistavoitteiden huomioon ottamiseksi. Metropolihallinto vastaisi myös alueellaan liikennejärjestelmäsuunnitelman suunnitteluprosessin käynnistämisestä ja siihen liittyvän yhteistyön johtamisesta. Metropolihallinnon tulisi toimia yhteistyössä Uudenmaan liiton kanssa.

Lisäksi ehdotetaan, että metropolihallinto olisi edustettuna Uudenmaan maakunnan yhteistyöryhmässä. Yhteistyöryhmän uudeksi tehtäväksi ehdotetaan metropolisopimuksen käsittelyä, jotta sopimus on mahdollista ottaa huomioon muussa maakunnan kehittämisessä.

Maakuntakaavan ja metropolikaavan yhteensovittamisesta vastaisivat Uudenmaan liitto ja metropolihallinto yhteistyössä.

Uudenmaan maakunnassa maakuntasuunnitelmaan ja -ohjelmaan ehdotetaan otettavaksi metropolialuetta koskeva erillinen osio. Maakuntaohjelman metropolialuetta koskevan osan valmistelisi metropolihallinto.

3.6 Metropolivaltuusto ja metropolivaalit

3.6.1 Metropolivaltuusto

Esityksessä ehdotetaan, että metropolihallinnon ylintä päätösvaltaa käyttävänä toimielimenä olisi vaaleilla valittava valtuusto. Metropolivaltuuston keskeisiä tehtäviä olisivat metropolikaavan ja sen toimeenpano-osan hyväksyminen. Muilta osin metropolivaltuuston tehtävät määräytyisivät kuntalain asianomaisten säännösten mukaisesti. Metropolivaltuuston antamalla hallintosäännöllä määrättäisiin tarkemmin metropolihallinnon hallinnon ja talouden järjestämisestä, toimielimistä ja niiden tehtävistä sekä päätöksenteon järjestämisestä.

3.6.2 Metropolivaalit

Esityksessä ehdotetaan, että metropolialue olisi vaaleissa yhtenä vaalipiirinä. Alueellinen edustavuus turvattaisiin ns. takuupaikalla. Mikäli jostain metropolialueen kunnasta yhtään ehdokasta ei olisi valituiksi tulevien nimisarjassa, tulisi kyseisestä kunnasta tällöin valituksi kunnassa eniten ääniä saaneen puolueen, vaaliliiton, yhteislistan tai yhteislistaan kuulumattoman valitsijayhdistyksen eniten ääniä saanut ehdokas, jonka kotikunta kyseinen kunta on.

Metropolivaalit ehdotetaan toimitettavan välittöminä, salaisina ja suhteellisina. Suhteellinen vaalitapa toteutettaisiin d´Hondtin menetelmällä samalla tavalla kuin kunnallisvaaleissa, eduskuntavaaleissa ja europarlamenttivaaleissa. Metropolivaltuusto valittaisiin esityksen mukaan neljäksi vuodeksi kerrallaan. Valtuuston valitsisivat metropolialueen kuntien asukkaat kunnallisvaalien yhteydessä pidettävillä metropolivaaleilla. Metropolivaltuuston jäsenet eli metropolivaltuutetut olisivat luottamushenkilöitä.

Metropolivaltuutetuille valittaisiin varavaltuutettuja samalla tavalla kuin kuntien valtuutetuille valitaan varavaltuutettuja. Varavaltuutetut valittaisiin kunnittain, jolla varmistettaisiin kunkin kunnan edustus metropolivaltuustossa.

Metropolivaltuuston koko perustuisi esityksen mukaan metropolialueen kuntien yhteenlaskettuun asukasmäärään. Asukasmäärän muutokset vaikuttaisivat metropolivaltuuston kokoon. Valtuuston koolle ehdotetaan asetettavan sekä ylä- että alaraja. Valtuuston koon alaraja olisi 61

metropolivaltuutettua, joka tulisi kyseeseen alueen kuntien yhteenlasketun asukasluvun ollessa alle 1 000 000 asukasta. Valtuuston koon ylärajaksi ehdotetaan 101 metropolivaltuutettua, joka tulisi kyseeseen kuntien yhteenlasketun asukasluvun noustessa yli 1 600 000 asukkaan.

Esitykseen sisältyvät myös säännökset koskien metropolivaalilautakuntaa, ehdokasasettelua, metropolivaalien tuloslaskentaa, tulosten vahvistamista ja niistä tiedottamista sekä muutoksenhakua vaaleihin.

Metropolivaltuuston tulisi asettaa toimikaudekseen metropolivaalilautakunta. Sen asettamisessa ja työskentelyssä noudatettaisiin soveltuvin osin vaalilain kunnan keskusvaalilautakuntaa koskevia säännöksiä.

Ehdokasasettelua koskevaan säännökseen sisältyisivät metropolivaalien ehdokashakemuksia, ehdokaslistoja, puolueen ehdokkaiden asettamista ja valitsijayhdistyksiä sekä puolueen ja valitsijayhdistysten vaaliasiamiehiä koskevat asiat. Kukin puolue ja yhteislista voisi asettaa ehdokkaita metropolivaaleissa enintään valittavien metropolivaltuutettujen puolitoistakertaisen määrän.

Tuloslaskennan osalta ehdotetaan, että kunnan keskusvaalilautakunta vahvistaisi vaalien jälkeen kolmantena päivänä äänimäärät ja ilmoittaisi ne viipymättä metropolivaalilautakunnalle. Saatuaan ilmoitukset metropolivaalilautakunta vahvistaisi viipymättä kunkin ehdokkaan, puolueen, vaaliliiton ja yhteislistan saamat äänimäärät, annettujen äänien kokonaismäärän sekä määräisi vaalien tuloksen ja vahvistaisi sen sekä julkaisisi ja tiedottaisi tuloksesta.

Metropolivaaleissa sovellettaisiin pääasiallisesti kuntalain ja vaalilain kunnallisvaaleja koskevia säännöksiä sekä ehdokkaan vaalirahoituksesta annetun lain kunnallisvaaleja koskevia säännöksiä.

Päätökseen, jolla metropolivaalien tulos on vahvistettu, saisi hakea muutosta siten kuin vaalilaissa on muutoksenhausta kunnallisvaaleissa säädetty. Tämä merkitsisi, että vaaliviranomaisen lainvastaiset päätökset tai toimenpiteet, jotka ilmeisesti ovat voineet vaikuttaa vaalien tulokseen, voivat johtaa määräykseen vaalien uusimisesta, mikäli tulos ei olisi oikaistavissa.

3.6.3 Äänioikeus ja vaalikelpoisuus

Esityksessä ehdotetaan, että metropolivaaleissa äänioikeus määräytyisi samoin perustein kuin kunnallisvaaleissa. Siten metropolialueen kunnassa kunnallisvaaleissa äänioikeutettu henkilö olisi äänioikeutettu myös metropolivaaleissa. Vaaleissa ehdotetaan käytettäväksi samaa äänioikeusrekisteriä kuin kunnallisvaaleissa.

Myös vaalikelpoisuuden ja sitä koskevien rajoitusten osalta esitetään, että henkilö joka on vaalikelpoinen metropolialueen kunnassa kunnallisvaaleissa, olisi vaalikelpoinen myös metropolivaltuustoon. Säännöksessä esitetään vaalikelpoisuutta kuitenkin rajoitettavan siltä osin, että metropolihallintoa koskevia valvontatehtäviä välittömästi hoitava valtion virkamies tai metropolihallinnon palveluksessa oleva ja johtavassa tai sellaiseen rinnastettavassa vastuullisessa tehtävässä tai vastaavissa tehtävissä metropolihallinnon määräämisvallassa olevan yhteisön, säätiön tai metropolihallinnon alaisen kuntayhtymän palveluksessa oleva henkilö ei olisi vaalikelpoinen metropolivaltuustoon.

3.7 Metropolialueen asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamisoikeudet

Lain osallistumis- ja vaikuttamisoikeuksia koskeviin säännöksiin ehdotetaan sisällytettäväksi säännökset metropolialueen asukkaiden aloiteoikeudesta sekä säännökset neuvoa-antavasta kansanäänestyksestä ja sen toimittamisesta metropolialueella. Ehdotukset laajentaisivat metropolialueen kuntien asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia metropolialuetta koskevaan päätöksentekoon.

Aloiteoikeutta koskevan säännöksen mukaan metropolialueen kunnan asukkaalla olisi oikeus tehdä aloitteita metropolihallinnon toimintaa koskevissa asioissa. Mikäli metropolihallinnon toimivaltaan kuuluvassa asiassa aloitteen tekijöinä olisi vähintään yksi prosentti

metropolialueen kuntien asukkaista, asia tulisi ottaa käsiteltäväksi viimeistään kuuden kuukauden kuluttua vireille tulosta. Sääntely vastaisi soveltuvin osin säännösehdotusta kuntalaisen aloiteoikeudesta, joka sisältyy ehdotukseen uudeksi kuntalaiksi (HE 268/20145).

Neuvoa-antavaa kansanäänestystä ja sen toimittamista koskevan säännöksen mukaan metropolialueella olisi mahdollista järjestää neuvoa-antava kansanäänestys metropolihallinnon toimivaltaan kuuluvasta asiasta. Aloitteen tästä voisi tehdä vähintään kolme prosenttia metropolialueen kuntien 15 vuotta täyttäneistä asukkaista. Päätösvalta kansanäänestyksen järjestämisestä sekä äänestyksen ajankohdasta, aiheesta ja äänestäjille esitettävistä vaihtoehdoista olisi metropolivaltuustolla. Äänioikeutettuja kansanäänestyksessä olisivat kaikki metropolihallinnon jäsenkuntien äänioikeutetut asukkaat. Sääntely vastaisi soveltuvin osin sääntelyehdotusta kunnallisesta neuvoa-antavasta kansanäänestyksestä, joka sisältyy ehdotukseen uudeksi kuntalaiksi.

3.8 Erinäiset säännökset

3.8.1 Metropolisopimus

Lakiehdotukseen ehdotetaan sisällytettäväksi maankäyttö- ja rakennuslaissa tarkoitettua metropolisopimusta täydentävä säännös. Siinä edellytettäisiin, että metropolisopimuksessa olisi, maankäyttö- ja rakennuslaissa säädetyn lisäksi, sovittava metropolihallinnon tehtävien hoitamisen rahoittamista koskevista periaatteista metropolihallinnon, sen jäsenkuntien ja valtion kesken. Sopimuksessa myös todettaisiin valtion talousarvioon otetusta valtionavustuksesta metropolihallinnon toiminnan rahoittamiseen. Sopimus tulisi tältä osin tehdä valtioneuvoston toimikaudeksi ja sen sisältö tarkistettaisiin vuosittain. Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan metropolisopimuksella on muun muassa tarkoitus korvata nykyisin käytössä oleva Helsingin seudun MAL-aiesopimus.

3.8.2 Kuntien maksuosuuksien määräytyminen

Metropolihallinnon tehtävät rahoitetaan osin kuntien maksamilla maksuosuuksilla. Asiaa koskevan säännösehdotuksen mukaan jäsenkuntien maksuosuudet sekä osuudet metropolihallinnon varoista ja vastuista jakautuisivat kuntien välillä kuntien asukasluvun suhteessa, mikäli metropolihallinnon jäsenkunnat eivät metropolihallinnon perussopimuksessa sovi maksuosuuksien määräytymisestä toisin.

3.8.3 Valtiolta siirtyvien tehtävien hoitamisen korvaaminen

Valtion rahoitus metropolihallinnolle on tarkoitus järjestää valtionavustuslaissa (688/2001) tarkoitetulla yleisavustuksella. Yleisavustus voidaan valtionavustuslain 5 §:n 2 momentin mukaan myöntää valtionavustuksen saajan toimintaan yleisesti tai tiettyyn osaan sen toiminnasta. Valtionavustukseen tarvittavat määrärahat on tarkoitus budjetoida valtiovarainministeriön hallinnonalan pääluokkaan. Valtiovarainministeriö toimisi valtionapuviranomaisena ja huolehtisi avustuksen myöntämisestä ja maksamisesta metropolihallinnolle siten kuin siitä valtioneuvoston asetuksella erikseen säädettäisiin.

Valtio rahoittaa valtionavustuksin siltä metropolihallinnolle siirtyvät tehtävät, joita ovat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen joukkoliikennetehtävät metropolialueen osalta. Näistä on arvioitu aiheutuvan rahoitustarvetta vuosittain 17,1 miljoonaa euroa

3.8.4 Kuntajaon muutokset ja metropolihallinto

Mikäli metropolihallinnon jäsenkunta lakkaisi kuntien yhdistymisen seurauksena, jatkaisi uusi kunta ehdotuksen mukaan metropolihallinnon jäsenkuntana.

3.9 Metropolihallinnon perustaminen, ensimmäiset metropolivaalit ja metropolihallinnon järjestäytyminen

3.9.1 Perussopimus ja metropolisopimus

Vaikka metropolihallinto perustettaisiin lailla, edellyttäisi sen toiminnan käynnistäminen myös, että jäsenkunnat tekevät kuntalaissa tarkoitetun kuntayhtymän perussopimuksen. Perussopimuksessa on sovittava kuntalain 78 §:ssä tarkoitetuista asioista. Perussopimuksen ohella metropolihallinnon tulisi yhdessä jäsenkuntien ja valtion kanssa laatia edellä kuvattu metropolisopimus

Perussopimus ja ensimmäinen metropolisopimus valmisteltaisiin ja hyväksyttäisiin jäsenkuntien edustajainkokouksessa. Edustajainkokous voitaisiin esityksen mukaan valita ennen ehdotetun lain voimaan tuloa. Edustajankokouksen kutsuisi koolle ensimmäisen kerran Etelä-Suomen aluehallintovirasto ja edustajainkokouksen tulisi kokoontua ensimmäisen kerran viimeistään xxkuussa 201x. Edustajainkokous toimisi metropolihallinnon ylintä päätösvaltaa käyttävänä toimielimenä siihen saakka, kunnes metropolivaltuusto olisi valittu ja se olisi aloittanut toimintansa. Edustajainkokouksen olisi ryhdyttävä niihin toimenpiteisiin, jotka ovat välttämättömiä metropolihallinnon toiminnan käynnistämiseksi.

Edustajainkokouksen osalta säännökseen ehdotetaan otettavaksi jäsenkuntien edustajien lukumäärän ja jäsenkunnan edustajien yhteisen äänimäärän määräytymisen perusteet sekä sääntely koskien edustajainkokouksen päätösvaltaisuutta. Edustajien lukumäärä määräytyisi kuntien asukasluvun mukaisesti ja äänimäärä kuntien asukasluvun mukaisesti siten, että kunnan valitsemilla edustajilla on yhteensä yksi ääni jokaista alkavaa 1000 asukasta kohden. Äänimäärä voisi kuitenkin olla enintään viidennes kaikkien jäsenkuntien valitsemien jäsenten yhteenlasketusta rajoittamattomasta äänimäärästä.

Perussopimuksen hyväksymisestä tulisi esityksen mukaan päättää viimeistään vuoden 201x xxkuun loppuun mennessä. Mikäli perussopimusta ei ole kyseiseen ajankohtaan mennessä solmittu ja olisi ilmeistä, ettei metropolihallintoa muutoin saataisi perustetuksi, ehdotetaan esityksessä, että valtioneuvostolla olisi toimivalta päättää perussopimuksessa sovittavista asioista. Valtioneuvoston päättämä perussopimus olisi voimassa kunnes jäsenkunnat siitä toisin sopivat. Myös metropolisopimuksesta olisi, siltä osin kuin se koskee edellä mainittuja rahoitusta koskevia asioita, päätettävä esityksen mukaan viimeistään vuoden 201x xxkuun loppuun mennessä.

3.9.2 Ensimmäiset metropolivaalit ja metropolihallinnon järjestäytyminen

Ensimmäiset metropolivaalit ehdotetaan toimitettavaksi lain voimaantulosta seuraavien kuntavaalien yhteydessä. Ensimmäisen metropolivaalilautakunnan asettaisi ja kuulutuksen valtuuston valittavien metropolivaltuutettujen määrästä julkaisisi Etelä-Suomen aluehallintovirasto.

Hallinnon järjestäytymistä koskevan säännöksen mukaan tulisi metropolivaltuuston viipymättä ensimmäisten vaalien jälkeen valita metropolihallitus ja ryhtyä toiminnan järjestämisen kannalta tarpeellisiin muihin toimenpiteisiin. Metropolihallitukseen valitut ryhtyisivät heti hoitamaan tehtäväänsä.

3.9.3 Muut siirtymäsäännökset

Lakiin ehdotetaan lisäksi otettavaksi siirtymäsäännökset koskien voimassaolevia viranomaislupia, vireillä olevia asioita sekä voimassa olevia sopimuksia ja sitoumuksia.

Lakiin ehdotetaan myös otettavaksi henkilöstöä koskeva siirtymäsäännös, jonka mukaisesti kunnista, kuntayhtymistä ja valtiolta metropolihallinnon palvelukseen siirtyvän henkilöstön asemasta säädetään kunnallisesta viranhaltijasta annetussa laissa, valtion virkamieslaissa ja työsopimuslaissa.

4 Esityksen vaikutukset

Tähän esitysluonnokseen sisältyvät vaikutusarvioinnit ovat alustavia ja

täydentyvät edelleen myös lausuntokierrokselta saadun palautteen pohjalta.

4.1 Vaikutuksista yleisesti

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki metropolihallinnosta, laki metropolialueen liikennejärjestelmää ja joukkoliikennettä koskevien tehtävien hoitamisesta ja laki pääkaupunkiseudun kuntien jätehuoltoa koskevasta yhteistoiminnasta. Lisäksi esityksessä ehdotetaan metropolihallinnon perustamisen johdosta tehtäväksi eräitä muutoksia kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastamisesta annettuun lakiin, vesilakiin, kiinteistönmuodostamislakiin, metsälakiin, vesihuoltolakiin, joukkoliikennelakiin, joukkoliikenteen tarkastusmaksusta annettuun lakiin, maantielakiin, ratalakiin, ilmailulakiin, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annettuun lakiin, alueiden kehittämisestä ja rakennerahastotoiminnan hallinnoinnista annettuun lakiin, maankäyttö- ja rakennuslakiin, ympäristönsuojelulakiin, luonnonsuojelulakiin, maa-aineslakiin ja rakennusperinnön suojelemisesta annettuun lakiin.

Nämä lait muodostavat kokonaisuuden, joiden pohjalta perustettaisiin metropolihallinto. Metropolihallinnon ylin päättävä elin eli metropolivaltuusto valittaisiin suoralla vaalilla. Metropolihallinnolle koottaisiin tehtäviä alueen kunnilta, olemassa olevilta kuntayhtymiltä sekä valtiolta. Esityksellä olisi siten merkittäviä vaikutuksia erityisesti kuntien ja eräiden alueen kuntayhtymien päätöksentekoon, toimintaan, hallintoon ja talouteen.

Useat metropolihallinnolle siirrettävistä tehtävistä olisivat uusia lakisääteisiä tehtäviä tai velvoitteita metropolihallintoon kuuluville jäsenkunnille. Tällä olisi vaikutuksia kuntien päätöksentekoon, hallintoon ja talouteen sekä myös valtion talouteen.

Vaikutusarviointia vaikeuttaa se, että esityksessä ehdotetunkaltaista toimijaa eli metropolihallintoa ollaan perustamassa ensimmäistä kertaa. Tämä koskee kaikkia lain vaikutuksia mukaan lukien muun muassa taloudelliset vaikutukset, yhteiskunnalliset vaikutukset, vaikutukset kuntien hallintoon ja päätöksentekoon sekä demokratiaan ja asukkaiden osallistumiseen ja vaikuttamiseen, vaikutuksia ihmisiin, ympäristöön, yrityksiin sekä tasa-arvoon ja henkilöstöön. Vaikutukset riippuvat merkittävästi muun muassa siitä, millaiseksi perustettavan metropolihallinnon toiminta tosiasiallisesti muodostuu ja siitä, millä tavoin kunnat sopivat metropolihallinnon ensimmäisessä perussopimuksessa metropolihallinnon hallinnon järjestämiseen ja rahoitukseen liittyvistä kysymyksistä. Vaikka metropolivaltuuston päätökset olisivat kuntia sitovia, riippuvat tosiasialliset vaikutukset jatkossakin osittain myös yksittäisten kuntien ratkaisuista ja siitä, miten kunnat jatkossa toteuttavat seudullisesti yhteen sovitettuja ja yhteisiä koko seutua koskevia strategisen tason periaatteita ja päätöksiä paikallisella tasolla.

4.2 Taloudelliset vaikutukset

4.2.1 Yleistä esityksen taloudellisista vaikutuksista

Taloudelliselta merkitykseltään metropolihallinnon suurin tehtäväkokonaisuus on joukkoliikenne. Joukkoliikenteen taloudellisista vaikutuksista voidaan arvioida vain vaihtoehtoa, jossa metropolisopimuksessa ja metropolihallinnon perussopimuksessa saavutetaan yhteisymmärrys kaikkien kuntien osallistumisesta yhtenäiseen lippujärjestelmään. Sen edellytyksenä on kuntien joukkoliikenteeseen maksama subventio. Muut vaihtoehdot aiheuttavat tähän vaihtoehtoon verrattuna enemmän työtä, erilaisia lippujärjestelmiä ja tätä kautta edelleen lisää hallinnollista työtä joukkoliikenteen järjestämiseen.

Joukkoliikenteen kustannukset

Joukkoliikenteen osalta on olemassa selkeitä kustannuksia nostavia tekijöitä, jotka vaikuttavat jo ennen metropolihallinnon aloitusta vuonna 2017. Suurin näistä on raideliikenneinvestoinneista johtuvan ns.

infrakorvauksen kasvu noin 70 miljoonan euron vuositasolta noin 130 miljoonaan euroon. Tämä aiheuttaa painetta lippujen hintojen nostoon sekä kuntien maksuosuuksien kasvattamiseen.

Metropolihallinnon perustaminen ei joukkoliikenteen osalta merkittävästi vaikuta nykyisin HSL:ään kuuluvien kuntien taloudelliseen asemaan. Myös näiden kuntien joukkoliikenteeseen käytettävät menot ovat kuitenkin kasvamassa. Infrakorvaukset alentavat niitä saavien kuntien nettokustannuksia, mutta yleisesti joukkoliikenteen kustannukset metropolialueella kasvavat.

HSL:n ulkopuolisten metropolialueen kuntien osalta kustannuksia metropolihallintoon kuulumisesta voidaan arvioida tarkastelemalla kustannuksia, joita syntyisi niiden liittämisestä nykyiseen HSL:ään. Tämä aiheuttaisi ulkopuolisille kunnille yhteensä arviolta 30 miljoonan euron vuotuisen kustannuksen, mutta samalla niiltä jäisivät pois niiden nykyiset joukkoliikennekustannukset. Joukkoliikennekustannusten suunta on tämänkin jälkeen kasvava, mikäli subvention taso pysyy ennallaan.

Kun 30 miljoonasta eurosta vähennetään HSL:n ulkopuolisten kuntien nykyisin joukkoliikenteeseen käyttämät resurssit, jää näiden liittymisestä aiheutuvaksi kokonaiskustannusten kasvuksi 24-25 miljoonaa euroa vuodessa. Kustannusten kohdentumiseen kuntiin vaikuttavat valtion harkinnanvarainen osallistuminen joukkoliikenteen yhtenäisen lippujärjestelmän kustannuksiin ja lippujen hintoihin sekä metropolihallinnon perussopimus, jossa kuntaosuuksista määrätään. Koska kuntakohtaisten osuuksien määräytymiseen vaikuttavat useat tekijät, ei niitä voida tässä vaiheessa arvioida luotettavasti.

HSL:n suunnittelu-, päätöksenteko- ja hallintotoiminnan osuus kuluista on tällä hetkellä noin 10 %. Tämän johdosta joukkoliikenteen lakisääteisen uuden tehtävän osuus kasvavista kustannuksista metropolihallinnossa olisi noin 3 miljoonaa euroa vuodessa.

Edellisen lisäksi valtion tulee siirtää tehtävien mukana metropolihallinnolle raide- ja muun liikenteen ostoihin alueella käytetyt määrärahat sekä Helsingin seudulle osoitettu suurten kaupunkien joukkoliikennetuki. Näistä tulisi yhteensä 20 miljoonan vuotuinen siirto, mikä merkitsee valtiolle noin 3 miljoonan euron lisäkustannusta nykyiseen tasoon.

Tämän lisäksi on tarkoitus, että metropolisopimuksessa sovitaan valtion rahoituksesta metropolialueen joukkoliikenteen yhtenäiseen lippujärjestelmään ja taksoihin. Osallistuminen toteutetaan valtionavustuksena, josta säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella. Asetusluonnoksessa metropolihallinnon valtionavustuksista ehdotetaan, että tämän rahoituksen maksimimäärä olisi 10 prosenttia kuntien tariffituen kokonaismäärästä. Tällä hetkellä tariffituen määrä on noin 300 miljoonaa euroa vuodessa.

Kaavoituksen kustannukset

Uudenmaan liitosta tulisi siirtää metropolihallintoon arviolta kaksi kolmasosaa maakuntakaavoitukseen nyt käytettävistä resursseista. Tämä merkitsee 18-20 henkilöä ja 1 375 000 euroa vuodessa. Metropolikaava olisi lakiehdotusten mukaan kuitenkin maakuntakaavaa yksityiskohtaisempi, minkä vuoksi henkilömäärän ei voida arvioida riittävän metropolikaavan valmisteluun. Voimavaroja tarvittaneen noin kaksinkertainen määrä, jotta metropolikaavoituksesta ei muodostu koko kaavoituksen pullonkaulaa.

Kaavoituksen lisäresurssitarve johtuu osittain kaavoitustehtävän jakamisesta ja erityisesti kaavan yksityiskohtaisuuden kasvusta. Koska edellä todettu noin 1,375 miljoonan euron kustannus aiheutuu lakisääteisen velvoitteen muutoksesta, on valtion osallistuttava velvoitteesta aiheutuviin kustannuksiin turvaamalla sen hoitamiseen tarvittava riittävä rahoitus.

HSY:n tehtävien kustannukset

HSY:stä siirtyvien tehtävien rahoitus, noin 5 miljoonaa euroa vuodessa, tulee siirtää metropolihallinnolle, jolloin se jää pois HSY:n rahoituksesta. Muutos ei aiheuta lisämenoja, mutta menojen jakautuminen kuntien kesken voi muuttua. Muutos riippuu perussopimuksesta.

Taloudelliset vaikutukset valtiolle

Valtion olisi osoitettava metropolihallinnolle joukkoliikenteen ja kaavoituksen osalta tällä hetkellä laskettavissa olevia resursseja noin 21,5 miljoonaa euroa vuodessa. Tämä koostuu valtiolta siirrettävistä joukkoliikennetehtävistä, uuden lakisääteisen joukkoliikennetehtävän sekä kaavoitustehtävän kustannusten korvaamisesta.

Tämän lisäksi tulee valtion harkinnanvarainen rahoitus yhtenäiseen lippujärjestelmään ja lippujen hintoihin, josta sovitaan metropolisopimuksessa. Jos alueelle ei synny yhtenäistä lippujärjestelmää eikä sen riittävästä rahoituksesta pystytä sopimaan metropolihallinnon perussopimuksella tai metropolisopimuksessa, vähenee lippujärjestelmän tuen tarve.

Valtion rahoitusta on tarkoitus hallinnoida niin, että valtion avustuslain (688/2001) nojalla annetaan valtioneuvoston asetus valtionavusta metropolihallinnolle. Valtionavustukseen tarvittavat määrärahat on tarkoitus budjetoida valtiovarainministeriön hallinnonalan pääluokkaan ja valtiovarainministeriö huolehtii avustukseen liittyvästä hallinnosta. Metropolisopimuksen tekemiseen valtion puolelta osallistuvat ainakin liikenne- ja viestintäministeriö, ympäristöministeriö ja valtiovarainministeriö.

Metropolihallinnon kokonaiskustannukset

Kokonaisuutena metropolihallinnon joukkoliikennekulujen arvioidaan muodostuvan noin 785 miljoonan euron tasolle vuonna 2017, mistä lipputulot kattavat noin puolet ja puolet jakautuu kuntien maksuihin ja valtion rahoitukseen.

Metropolikaavoituksesta metropolihallinnolle aiheutuu noin 2,7 miljoonaan euron kustannukset vuositasolla, mihin valtio osallistuu noin puolella. Ympäristötehtävistä aiheutuu noin 5 miljoonan euron kustannukset.

Yhteensä metropolihallinnon kustannusten arvioidaan olevan vuoden 2017 tasolla hieman yli 790 miljoonaa euroa. Uusia kustannuksia tästä on arviolta hieman yli 30 miljoonaa euroa.

Muita taloudellisia vaikutuksia

Vaaleista aiheutuu kustannuksia metropolihallinnolle noin 55 000 euroa vaaleja kohden. Alueen kunnille kaksinkertaisesta laskettavien lippujen määrästä aiheutuisi noin 150 000 euron kustannus. Valtiolle metropolivaaleista aiheutuisi noin 580 000 euron kustannukset ensimmäisellä kerralla, pääasiassa vaalitietojärjestelmään tehtävien muutosten johdosta.

Kokonaisuutena metropolivaalit aiheuttavat ensimmäisellä kerralla 785 000 euron kustannukset ja myöhemmin 285 000 euron kustannukset vaalia kohden.

Metropolihallinnon hallintokustannuksille vertailukohtaa voidaan hakea kuntien yleisistä hallintomenoista, jotka ovat noin yksi prosentti kuntien kokonaismenoista. Metropolihallinnon hallintokustannuksia on kuitenkin vaikea tässä vaiheessa tarkkaan arvioida. Ne riippuvat muun muassa toiminnan organisoinnista, toimielinten määrästä ja siitä, mitä tekijöitä hallintokustannuksiin luetaan kuuluviksi. Pienempiä taloudellisia vaikutuksia voidaan arvioida tulevan esimerkiksi metropolivaltuutetuille luottamustoimen hoitamisesta aiheutuvista palkkioista.

Mahdollisia pidemmän aikavälin taloudellisia vaikutuksia

Metropolihallinnon perustamisella on myös taloudellisia vaikutuksia pidemmällä aikavälillä. Näiden arviointi on tässä vaiheessa mahdollista hyvin alustavasti.

Pidemmällä aikavälillä metropolihallinnon perustaminen voi esimerkiksi tasata kuntien välistä taloudellista eriytymiskehitystä, mikäli tavoite sosiaalisen asuntotuotannon lisäämisestä ja alueellisesti tasapuolisesta sijoittamisesta saavutetaan.

Metropolikaava voi parantaa edellytyksiä alueen tarkoituksenmukaiseen ja taloudelliseen yhdyskuntarakenteen kehittämiseen. Pidemmällä aikavälillä metropolihallinto voi myös edesauttaa asuin-, työpaikka-, palvelu- ja virkistysalueiden muodostaman toiminnallisen kokonaisuuden ja näitä yhdistävien liikenneverkkojen sekä vesi-, tietoliikenne- ja energiahuoltoverkkojen toteutusta ja ylläpitoa aiempaa taloudellisemmin.

Metropolikaavan vaikutukset kuntien talouteen muodostuvat ensisijaisesti kunnallisteknisten verkostojen rakentamisesta ja kunnossapidosta sekä kunnallisten palvelujen järjestämisestä. Kunnat huolehtivat pääosin liikenneverkon sekä teknisen huollon verkon ja yleisten alueiden rakentamis- ja kunnossapitokustannuksista sekä kunnallisten palvelujen rakennusten ja rakenteiden rakentamis-, kunnossapito- ja toimintakustannuksista. Kun tätä kokonaisuutta on metropolihallinnossa mahdollista koordinoida aikaisempaa paremmin ja suunnitella toteuttamista koko metropolialueen mittakaavassa, voidaan ehdotuksen arvioida parantavan kuntien mahdollisuuksia vähentää niiden yhdyskuntataloudellisia kustannuksia.

Valtion osalta metropolikaava ja -sopimus heijastuvat myös valtion toteutettavaksi tulevien merkittävien liikenteen ja muun infrastruktuurin rakenteiden toteuttamis- ja kunnossapitokustannusten kautta. Maankäytön, asumisen ja liikenteen suunnittelun ja toteuttamisen ohjelmointi valtion, metropolihallinnon ja kuntien kesken mahdollistaa tulevien kustannusten nykyistä paremman ennakoinnin.

Lisäksi jotkut metropolihallinnolle siirrettävistä tehtävistä, kuten suunnittelutarveratkaisujen toimivallan siirto kunnilta metropolihallinnolle, vähentävät jossakin määrin kuntien osalta tehtävän hoitoon tarvittavia resursseja.

Yleisesti on myös huomioitava, että tutkimusten mukaan nykyinen vapaaehtoinen yhteistyö useilla kokoonpanoilla synnyttää huomattavia transaktiokustannuksia, joiden vastaavasti voidaan arvioida metropolihallinnon perustamisen myötä vähenevän erityisesti, mikäli kunnat samanaikaisesti uudelleenorganisoivat ja purkavat vapaaehtoisen yhteistyön olemassa olevia päätöksentekorakenteita.

4.2.2 Vaikutukset kuntien tehtäviin

Osa metropolihallinnolle siirrettävistä tehtävistä olisi jäsenkunnille säädettäviä uusia lakisääteisiä tehtäviä tai velvoitteita. Metropolihallinnossa olisi kyse myös jäsenkunnille lailla säädettävästä velvoitteesta hoitaa eräitä tehtäviä yhteistoiminnassa. Ehdotetuilla säännöksillä on siten tosiasiallinen vaikutus jäsenkuntien toimintatapoihin ja toiminnan järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin. Jäsenkuntien olisi järjestettävä laissa säädetyt tehtävät eivätkä siihen käytettävät voimavarat ja tehtävän laajuus olisi kaikilta osin kuntien päätettävissä.

Metropolihallinnon kaavoitukseen liittyvät tehtävät merkitsisivät kaavoitustehtävän jakamista ja erityisesti kaavan yksityiskohtaisuuden kasvua. Tältä osin tehtävässä olisi kyse lakisääteisen velvoitteen muutoksesta.

Liikenteen järjestäminen ja joukkoliikenteen tehtävät siirtyisivät ehdotuksen mukaan nykyisten HSL:ään kuuluvien kuntien osalta HSL:ltä metropolihallinnolle. Helsingillä, Espoolla, Kauniaisilla ja Vantaalla on jo tällä hetkellä lakisääteinen velvoite hoitaa näitä tehtäviä yhteistoiminnassa. Muiden kuin edellä mainittujen kuntien osalta tehtävien siirtäminen metropolihallinnolle merkitsisi, että edellä mainitut tehtävät kuuluisivat jatkossa kuntien erityiseen toimialaan ja tehtävästä tulisi lakisääteinen.

HSY:stä metropolihallinnolle siirtyvissä tehtävissä on kyse tehtävistä, joista kunnat ovat sopineet kuntayhtymän perussopimuksella. Tämä merkitsisi, että tehtävistä tulisi lakisääteinen tehtävä kaikille metropolihallintoon kuuluville kunnille.

Metropolihallinnolle siirtyvistä aluekehitystehtävistä vastaa tällä hetkellä Uudenmaan liitto, eikä siirto merkitse lakisääteisten tehtävien tai velvoitteiden kasvua.

4.3 Vaikutukset kuntien hallintoon ja toimintaan

4.3.1 Vaikutukset kuntien toimintaan ja päätöksentekoon

Esityksellä voidaan arvioida olevan merkittäviä välittömiä ja pitkän aikavälin vaikutuksia kuntien toimintaan ja päätöksentekoon. Metropolihallinnolle siirrettäisiin kunnille kuuluvia tehtäviä ja näiden tehtävien hoitamiseen liittyvää päätösvaltaa maankäytön, asumisen ja liikenteen järjestämisen ja suunnittelun kysymyksissä sekä osittain aluekehitystehtävissä ja ympäristötietopalveluja koskevissa tehtävissä. Metropolivaltuuston päätökset olisivat myös kuntia sitovia. Erityisesti kuntien maankäytön suunnitteluun ehdotuksella olisi merkittäviäkin vaikutuksia johtuen metropolikaavan nykyistä maakuntakaavaa vahvemmasta ohjauksesta kuntien maankäytön, asumisen ja liikenteen ratkaisuihin. Myös liikenteen järjestämisen ja joukkoliikenteen vaikutukset olisivat merkittäviä erityisesti niiden kuntien osalta, jotka eivät ole kuuluneet HSL:ään.

Tehtävien siirron voidaan arvioida jossain määrin kaventavan kuntien yleistä toimialaa, joskaan ei merkittävästi. Tehtävien voidaan katsoa olevan luonteeltaan selkeästi ylikunnallisia ja lisäksi ne ovat luonteeltaan niin sanotusti strategisen tason suunnittelutehtäviä, jolloin kunnille jää edelleen erityisesti maankäytön ja asumisen sekä ympäristöpalvelujen osalta merkittävää toimivaltaa päättää operatiivisista toiminnoista ja tehtävistä. Tehtävien siirrosta johtuvaa kuntien vaikuttamismahdollisuuden kaventumista voidaan osittain pyrkiä turvaamaan ottamalla käyttöön metropolivaltuuston vaaleissa menettely pienten kuntien takuupaikoista. Takuupaikasta huolimatta on kuitenkin käytännössä todennäköistä, että reuna-alueiden ja erityisesti pienempien kuntien edustus metropolivaltuustossa jäisi seudun kuntien väestömäärällisistä eroista johtuen pieneksi.

Lisäksi on otettava huomioon, että kuntien tulee jo tällä hetkellä hoitaa eräitä, metropolihallinnolle nyt siirrettäviä tehtäviä yhteistoiminnassa lakiin perustuen. Muun muassa aluekehitystehtävistä vastaa Uudenmaan liitto ja liikenteen järjestämisen ja joukkoliikenteen tehtävien osalta laki pääkaupunkiseudun kuntien jätehuoltoa ja joukkoliikennettä koskevasta yhteistoiminnasta velvoittaa Helsingin, Espoon, Kauniaisten ja Vantaan yhteistoimintaan. HSL:ään ovat vapaaehtoisesti liittyneet Kerava, Kirkkonummi ja Sipoo. Tehtävien siirron voidaan arvioida kaventavan kuntien yleistä toimialaa jossain määrin enemmän niiden kuntien osalta, jotka eivät ole olleet joko lain nojalla tai vapaaehtoiseen sopimukseen perustuen HSL:n jäseniä ja jotka eivät ole kuuluneet HSY:hyn.

Ehdotetuilla säännöksillä pyritään selkeyttämään erityisesti koko metropolialueen maankäytön, asumisen ja liikenteen tehtäviä koskevaa johtamista sekä päätöksentekoa. Monet nykyiset yhteistoiminnan rakenteet ja muodot korvattaisiin esityksen mukaan yhdellä päätösvaltaisella metropolihallinnolla ja suoralla vaalilla valittavalla metropolivaltuustolla. Kun eri kuntayhtymien, kuntien ja muiden toimijoiden sijaan keskeisistä koko seutua koskevista kysymyksistä vastaisi jatkossa yksi toimija, voi tämän arvioida seudun tasolla tehostavan päätöksentekoa erityisesti pidemmällä aikavälillä. Toisaalta ehdotus johtaisi erityisesti maankäytön ja asumisen kysymyksissä päätösvallan jakautumiseen kuntien ja metropolihallinnon kesken. Strategisen tason suunnittelutehtävien ja operatiivisen tason tehtävien koordinoidun hoidon turvaamiseksi on jatkossakin tärkeää huolehtia kuntien ja metropolihallinnon yhteistyöstä, mutta myös selkeästä työnjaosta toimijoiden kesken. Muutoin riskinä on päällekkäisen hallinnon muodostuminen. Vastaavasti on tärkeää huolehtia yhteistyöstä ja erityisesti työnjaosta jäljelle jäävien

kuntayhtymien eli Uudenmaan liiton ja HSY:n sekä metropolihallinnon ja alueen kuntien välillä.

Edellä todetusta huolimatta metropolihallinto kuitenkin vahvistaa koko metropolialueen yhtenäistä päätöksentekoa. Tämän voi arvioida tehostavan edellä kuvattujen tehtävien hoitoa kokonaisuutena sekä yhtenäistävän koko metropolialueen strategista johtamista, kun metropolihallinnon perustamisen tavoitteena on saada eri kunnat toimimaan yhdessä samojen tavoitteiden suuntaisesti. Metropolihallinnon perustamisen voi arvioida johtavan sellaisten ratkaisujen ja päätösten aikaansaamiseen, jotka edistävät yksittäisten kuntien edun sijaan koko metropolialueen kehitystä. Erityisesti pidemmällä aikavälillä tämä voi tukea koko maan työmarkkinoiden, kansantalouden ja kansainvälisen kilpailukyvyn kehittämistä.

Ehdotukset edellyttänevät kunnissa muun muassa olemassa olevien ohjeiden ja periaatteiden tarkistamista. On myös todennäköistä, että kunnat joutuvat tarkistamaan sisäisiä raportointi- ja seurantakäytäntöjään.

Ehdotus voi vaikuttaa myös joihinkin sellaisiin, erityisesti Uudenmaan maakunnan kuntiin, jotka eivät kuuluisi metropolihallintoon, mutta joilla on sopimuksia eräiden tehtävien hoitamisesta esimerkiksi HSY:n kanssa. Nämä sopimuksen siirtyisivät lain nojalla metropolihallinnolle. Erityisesti, mikäli Porvoo ja Lohja liittyisivät metropolihallintoon, voi esityksellä olla laajemminkin vaikutusta Uudenmaan kuntien toimintaan.

4.3.2 Vaikutukset kunnalliseen demokratiaan, asukkaiden vaikutusmahdollisuuksiin ja poliittiseen järjestelmään

Esityksellä voidaan arvioida olevan suhteellisen merkittäviä vaikutuksia kunnalliseen demokratiaan, asukkaiden vaikutusmahdollisuuksiin sekä poliittiseen toimintakulttuuriin ja -järjestelmään.

Ehdotetun metropolihallinnon perustamisen voidaan arvioida yleisesti parantavan alueen asukkaiden vaikutusmahdollisuuksia lähiympäristönsä kehittämiseen liittyvissä maankäytön, asumisen ja liikenteen kysymyksissä sekä seudullisella tasolla. Ehdotuksen mukaan kuntalaiset saisivat mahdollisuuksia vaikuttaa ylikunnalliseen yhteistyöhön keinoilla, joita nykymuotoisessa yhteistyössä ei ole käytössä. Asukkailla olisi äänioikeus metropolivaltuuston vaalissa sekä äänestysoikeus metropolihallinnon toimintaa koskevissa kansanäänestyksissä, oikeus tehdä aloite kansanäänestyksestä ja oikeus tehdä nk. metropolialoite metropolihallinnon toimintaa koskien.

Tehtävien siirto kunnilta metropolihallinnolle voi käytännössä kaventaa asukkaiden mahdollisuuksia vaikuttaa paikallisella tasolla ja johtaa päätöksenteon etääntymiseen kuntalaisista. Kunnille jäisi ehdotuksen mukaan kuitenkin merkittävää päätösvaltaa erityisesti maankäytön, asumisen ja ympäristöpalvelujen operatiivisissa tehtävissä eikä ehdotuksella ole vaikutuksia laajemmin kunnille kuuluvien palveluiden järjestämiseen. Kuntien roolina olisi edelleen tarjota kanavia vaikuttaa niiden vastuulla olevien palvelujen järjestämiseen liittyviin kysymyksiin sekä yleisesti paikallisiin asioihin. Siten esityksellä pikemminkin vahvistettaisiin kuntalaisten vaikutusmahdollisuuksia alueella, joka jo tällä hetkellä muodostaa asukkaiden arjen näkökulmasta yhtenäisen toiminnallisen kokonaisuuden. Pidemmällä aikavälillä tämä saattaa myös voimistaa seudun asukkaiden yhteenkuuluvuutta. On kuitenkin mahdollista, että alueen asukkaiden kiinnostus metropolihallintoa ja -valtuustoa kohtaan on vähäistä, mikä voi ilmetä alhaisena äänestysaktiivisuutena metropolivaltuuston vaalissa. Kainuun hallintokokeilun maakuntavaaleissa äänestysaktiivisuus oli hieman kuntavaaleja alhaisempaa, joskaan suuria eroja ei ollut. Esitettyä yhden vaalipiirin mallia voi äänestäjän näkökulmasta pitää tuttuna ja helposti hahmotettavana.

Kuntien osalta ehdotetun metropolihallinnon perustaminen myös merkitsisi, että eräistä aiemmin kunnanvaltuuston toimivaltaan kuuluvista

asioista päättäisi jatkossa metropolivaltuusto. Tämä kaventaisi kunnanvaltuustojen toimivaltaa ja merkitsisi tosiasiallisesti niiden käsittelyyn tulevien asioiden määrän jonkinasteista vähenemistä. Valtuustoille jäisi kuitenkin edelleen merkittävää, operatiivisiin tehtäviin kuuluvaa päätösvaltaa. Tästä huolimatta on mahdollista, että maankäyttöä, asumista ja liikennettä koskevan päätöksenteon siirtyessä osittain metropolivaltuustolle halukkuus esimerkiksi asettua ehdolle kuntavaaleissa tai halu muutoin osallistua kunnalliseen päätöksentekoon vähenee. Toisaalta ehdotus voi myös lisätä luottamustoimien houkuttelevuutta yleisemmin. Se voi myös erityisesti pidemmällä aikavälillä lisätä kuntalaisten kiinnostusta maankäytön, asumisen ja liikenteen kysymyksiin liittyvään poliittiseen päätöksentekoon, kun metropolihallinto ja -valtuusto tuovat selkeämmin näkyviin metropolitason poliittiset päättäjät ja koko aluetta koskevat asiat.

Metropolihallinnon perustaminen aiheuttanee muutoksia myös poliittisten puolueiden valtasuhteissa. Mahdolliset muutokset riippuvat kuitenkin metropolivaalien lopputuloksesta sekä muun muassa äänestysaktiivisuudesta ja ovat siten vaikeasti arvioitavissa. Esityksessä ehdotetun yhden vaalipiirin mallin voi kuitenkin arvioida toteuttavan hyvin poliittisen suhteellisuuden.

Metropolihallinnon voi arvioida muuttavan myös poliittista toimintakulttuuria niin koko seudun kuin kuntien tasolla. Ehdotusten myötä metropolialueen erityiskysymyksistä vastaisivat nimenomaisesti tätä tarkoitusta varten valitut luottamushenkilöt eli metropolivaltuuston jäsenet. Tämä voi mahdollistaa paremmin luottamushenkilöiden paneutumisen metropolialueen ongelmien ratkaisemiseen sekä keskittymisen koko alueen yhteisten etujen ajamiseen, todennäköisesti kuitenkin vasta pidemmän ajan kuluessa. Tätä tukee myös yhden vaalipiirin malli, jonka voi arvioida toteuttavan ns. metropoliajattelua eli edistävän koko metropolialueen edun näkökulmasta tapahtuvaa päätöksentekoa.

Vaalijärjestelmävaihtoehtoa voidaan edellä todetun lisäksi arvioida myös suhteessa mahdollisiin kuntajakomuutoksiin. Yhden vaalipiirin mallin voi katsoa soveltuvan hyvin myös tilanteeseen, jossa metropolihallinnon jäsenkuntien kesken päätettäisiin kuntajaon muutoksista nyt meneillään olevien kuntajakoselvitysten valmistuttua.

Vaaleilla valittu metropolivaltuusto merkinnee ainakin jossain määrin luottamushenkilömäärän kasvua alueella, mikäli metropolivaltuuston vaaleissa asettuu ehdolle ja valituksi tulee useita sellaisia luottamushenkilöitä, jotka samanaikaisesti eivät ole ehdolla ja/tai tule valituiksi kunnallisvaaleissa. Tällä, samoin kuin ehdotetuilla säännöksillä koskien metropolialueen asukkaiden aloiteoikeutta ja kansanäänestystä, voi arvioida olevan päätöksenteon etääntymistä hillitsevä vaikutus erityisesti, mikäli alueella samanaikaisesti toteutettaisiin kuntaliitoksia, joiden myötä kunnanvaltuutettujen ja kunnallisten luottamushenkilöiden määrä vähenisi.

Vaikutuksia voidaan asukkaiden osallistumisen, päätöksenteon ja poliittisen toimintakulttuurin näkökulmasta arvioida laajemmin vasta pidemmällä aikavälillä. Vaikutukset riippuvat merkittävästi siitä, millaiseksi metropolihallinnon toiminta tosiasiallisesti muotoutuu sekä muun muassa siitä, miten lain tarjoamia osallistumis- ja vaikuttamiskeinoja otetaan käyttöön ja siitä, millaiseksi metropolihallinnon toimielin- ja päätöksentekorakenne muodostuu.

4.4 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Esityksellä on sekä välillisiä että välittömiä vaikutuksia viranomaisten toimintaan.

4.4.1 Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus)

Ehdotetut säännökset erityisesti metropolikaavaan liittyen mahdollistaisivat Uudenmaan ELY-keskuksen toiminnan tehostamisen alueidenkäytön edistämisessä ja ohjaamisessa metropolialueella. Keskeisiä

alueidenkäytön linjauksia voitaisiin käsitellä koko alueen maankäytön, asumisen ja liikenteen kehittämisen näkökulmasta aiempaa merkittävästi koordinoidummin ELY-keskuksen ja kuntien kesken. Ehdotuksella ei ole merkittäviä vaikutuksia ELY-keskuksen työmäärään ja henkilöstötarpeeseen. Kuntien kaavoituksen ohjaaminen ja valvominen myös metropolialueella jäisivät edelleen ELY-keskuksen tehtäviin ja ELY-keskus osallistuisi myös osaltaan metropolikaavan laatimisen ohjaukseen. ELY-keskus ei olisi enää joukkoliikenteen toimivaltainen viranomainen metropolialueella.

4.4.2 Ministeriöt

Ehdotetuilla säännöksillä ei ole merkittäviä vaikutuksia ministeriöiden toimintaan.

Ympäristöministeriöltä poistuisi maakuntakaavojen vahvistaminen metropolikaavan alueella, mutta vastaavasti ministeriöllä olisi merkittävä rooli metropolikaavan laadinnan ohjaamisessa. Muualla maassa ja myös Uudenmaan liiton alueella metropolialueen ulkopuolella ympäristöministeriö säilyy kaavan vahvistavana viranomaisena.

Valtiovarainministeriölle tulisi metropolihallinnolle osoitetavan valtion rahoituksen hallinnointitehtävä. Ministeriö huolehtisi valtionavustuksien budjetoinnista, myöntämisestä ja valvonnasta. Valtiovarainministeriölle tulisi tämän myötä rooli myös metropolisopimusta neuvoteltaessa. Näitä tehtäviä sen tulisi hoitaa yhteistyössä ympäristöministeriön sekä liikenne- ja viestintäministeriön kanssa.

4.4.3 Uudenmaan liitto

Maakuntakaavoitukseen liittyvien tehtävien siirtäminen Uudenmaan liitolta metropolihallinnolle metropolialueen osalta olisi huomattava muutos ja ehdotetut säännökset vaikuttavat merkittävästi Uudenmaan liiton rooliin alueidenkäytön ohjauksessa. Liitolle jäisi edelleen vastuu maakuntakaavoituksessa toimialueellaan metropolialueen ulkopuolella ja sen yhteensovittaminen metropolikaavaan yhteistyössä metropolihallinnon kanssa.

Ehdotettujen muutosten johdosta Uudenmaan liiton henkilöstöstä merkittävä osa siirtyisi metropolihallintoon ja liiton rooli muuttuisi nykytilaan nähden paljon. Ehdotukset vaikuttaisivat oleellisesti myös liiton päätöksentekoon ja päätöksenteon järjestämiseen. Lisäksi päätöksentekojärjestelmän voidaan arvioida maakuntakaavan osalta vaativan erityisiä järjestelyjä, koska metropolihallinnon jäsenkunnat olisivat edelleen Uudenmaan liiton jäseniä. Niiden ei kuitenkaan tulisi osallistua kaavan hyväksymiseen, sillä maakuntakaavaa ei laadittaisi jatkossa metropolialueelle metropolikaavan korvatessa sen.

Aluekehittämistehtävien osalta muutokset eivät ole niin merkittäviä, sillä Uudenmaan liitto säilyy aluekehittämisviranomaisena ja muun muassa rakennerahastohallinnointiin liittyvät tehtävät säilyvät liitolla. Eräiden strategisten suunnittelutehtävien siirron osalta henkilöstövaikutukset ovat vähäisiä.

4.5 Vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen, liikenteeseen, asumiseen ja ympäristöön

4.5.1 Yhdyskuntarakenne

Metropolihallinnolla voidaan arvioida olevan nykyisiä suunnittelukäytäntöjä laajempi mahdollisuus parantaa maankäytön ja liikenteen yhteensovittamista ja siten vastata yhdyskuntarakenteen tiivistämisen tarpeeseen. Ehdotetuilla säännöksillä voidaan arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia alueen yhdyskuntarakenteeseen ja ympäristöön erityisesti pitkällä aikavälillä. Kun koko metropolialueella näkyvissä olevat yhdyskuntarakenteen suunnitteluongelmat ratkaistaisiin jatkossa ylikunnallisella tasolla, voidaan tämän katsoa edistävän kestävän ja kilpailukykyisen yhdyskuntarakenteen toteuttamista sekä metropolialueen kehittämisen ennakoitavuutta.

Ehdotetut säännökset vaikuttavat välittömästi erityisesti maankäytön, asumisen ja liikenteen suunnitteluun sekä

suunnitelmien toteutukseen. Säännökset tehostavat metropolialueen kokonaisedun mukaista kaavoitusta ja toteutusta toiminnallisesti ja yhdyskuntarakenteellisesti. Niiden voidaan arvioida erityisesti pidemmällä aikavälillä myös vähentävän kuntien välisten intressiristiriitojen aiheuttamia kielteisiä vaikutuksia yhdyskuntarakenteen hallinnassa ja kehittämisessä sekä luovan edellytykset metropolialueen yhdyskuntarakenteen hajautumiskehityksen pysäyttämiselle ja yhdyskuntarakenteen eheyttämiselle ja tiivistämiselle. Tämä mahdollistaa olemassa olevan infrastruktuurin, kuten väylä-, vesihuolto- ja energiaverkostojen tehokkaan hyödyntämisen.

Ehdotetun metropolikaavan voidaan arvioida vahvistavan kestävän keskus- ja palveluverkon luomisen edellytyksiä ja lisäävän täydennysrakentamisen toteutumista. Metropolihallinnolle ehdotettu maapoliittinen ja asuntopoliittinen strategisen tason suunnittelu yhteistyössä kuntien kanssa tukisi seudun yhdyskuntarakenteen kehittämiselle ja asuntotuotannolle asetettujen tavoitteiden toteuttamista. Tämä toisi yhtenäisyyttä kuntien maapolitiikan hoitamiseen ja vahvistaisi edellytyksiä kaavojen tarkoituksenmukaiseen toteuttamiseen suunnitellussa aikataulussa. Vaikutukset ovat kuitenkin riippuvaisia kuntien omista maapoliittisista päätöksistä. Myönteiset vaikutukset voivat jäädä vähäisemmiksi, mikäli riittävän yhtenäistä seudullista maapolitiikkaa ei saada aikaan.

Ehdotettu suunnittelutarveasioiden käsittelyn siirto metropolihallinnolle yhdenmukaistaisi suunnittelemattoman rakentamisen sijoittumisen päätöksenteon menettelyjä ja käytäntöjä, kun sama viranomainen ratkaisisi asian koko metropolialueella. Ehdotus myös parantaa mahdollisuuksia hillitä yhdyskuntarakenteen hajautumista asemakaava-alueiden ulkopuolella.

Ehdotuksen yhdyskuntarakenteeseen kohdistuvien vaikutusten arviointia vaikeuttaa se, että vaikutukset ovat osaltaan riippuvaisia kuntien päätöksistä myös tilanteessa, jossa metropolikaavalla ja -sopimuksella ohjataan alueen yhdyskuntarakenteen ja liikennejärjestelmän kehittämistä. Ehdotettujen säännösten laajemmat vaikutukset erityisesti pitkällä aikavälillä riippuvat merkittävästi sekä metropolihallinnon että metropolihallinnon jäsenkuntien päätöksistä.

4.5.2 Asuminen

Ehdotetuilla säännöksillä voidaan arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia seudun asuntomarkkinatilanteen parantumiseen erityisesti pitkällä aikavälillä. Varsinkin asuntojen uudistuotannon lisäämisen edellytykset parantuvat, kun metropolikaava ohjaa seudun maankäyttöä ja strategisen tason maapoliittinen ja asuntopoliittinen suunnittelu on ylikunnallisella tasolla. Koska metropolihallinto voi tarjota rakennuttamispalveluja kunnille vuokra-asuntotuotantoon erityisesti metropolikaavan mukaisilla keskeisillä asuntotuotantoalueilla, myös tuetun tuotannon toteutumisedellytykset paranevat seudulla.

Ehdotetun asuntopoliittisen tehtävän vaikutukset ovat kuitenkin merkittävässä määrin riippuvaisia metropolihallinnon ja sen jäsenkuntien päätöksistä.

4.5.3 Liikenne

Kohtuuhintaisten asuntojen rakentaminen, viihtyisän elinympäristön rakentaminen ja samanaikaisesti nykyistä suuremman asukasmäärän joustavien kulkuyhteyksien varmistaminen on merkittävää muun muassa siksi, että työvoiman saatavuus on elinkeinoelämän kilpailukykyä rajoittava tekijä metropolialueella. Metropolikaavalla ja metropolisopimuksella voidaan sitouttaa alueen toimijat nykyisiä suunnittelu- ja sopimusmenettelyjä paremmin sijoittamaan maankäyttö, asuntotuotanto ja palvelut hyvien kulkuyhteyksien varteen. Säännösten voidaan arvioida myös tukevan joukkoliikenteeseen sekä kävelyyn ja pyöräilyyn tukeutuvan yhdyskuntarakenteen kehittämistä metropolialueella. Tiivistyvä maankäyttö mahdollistaa hajautuvaa rakennetta paremmin joukkoliikenteen toimivuuden. Ehdotetut säännökset edistävät sitä, että aiempaa suurempi osa

metropolialueen työ- ja asiointiliikenteestä perustuisi edellä mainittuihin kestäviin kulkumuotoihin. Yhdyskuntarakenteen tiivistyminen vähentää myös teiden lisärakentamistarvetta sekä siihen liittyvää kunnossapitotarvetta hajautuvaan yhdyskuntarakenteeseen verrattuna.

Kestävien kulkumuotojen käyttö ja henkilöautoliikenteen liikennetarpeen vähentäminen vähentää ruuhkautumisen, hiukkaspäästöjen ja liikennemelun kasvua. Pitkällä aikavälillä liikenteen ja maankäytön yhdistävällä suunnittelulla on edelleen mahdollista vähentää myös kasvihuonepäästöjä.

4.5.4 Ympäristö

Metropolihallinnon kaavoituksella, joukkoliikenteen suunnittelulla ja järjestämisellä, vesi- ja jätehuoltoa koskevalla päätöksenteolla on keskeinen vaikutus ympäristöön. Ehdotetut säännökset vähentävät suunnittelematonta rakentamista yhdyskuntarakenteen ulkopuolisilla lievealueilla ja ehkäisevät lievealueiden maa- ja metsätalousalueiden, viherrakenteiden ja yhtenäisten rakentamattomien alueiden pirstoutumista. Mikäli päätöksenteon kokoamisella metropolihallintoon onnistutaan tavoitteiden mukaisesti edistämään yhdyskuntarakenteen suotuisaa kehitystä, sillä on pidemmällä aikavälillä merkittäviä ja positiivisia vaikutuksia ympäristön laatuun, asukkaiden palveluihin ja elinkeinoelämän toimivuuteen.

Ehdotetut säännökset mahdollistavat metropolialueen väestö- ja työpaikkakehityksen kannalta tärkeiden ennusteiden laatimisen koko alueella nykyisiä kuntakohtaisia ennusteita paremmin, mikä luo nykyistä parempaa pohjaa koko alueen yhtenäiselle suunnittelulle maankäytön, asumisen ja liikenteen kysymyksissä. Tämä mahdollistaa muun muassa taajamatoimintoihin osoitettujen alueiden ja teknisen huollon verkostojen suunnittelun ennakoituun väestökehitykseen pohjautuen.

4.6 Yhteiskunnalliset vaikutukset

4.6.1 Sosiaaliset vaikutukset

Metropolialueen asukkaiden osallistumisoikeuksia koskevat ehdotukset vahvistavat metropolialueella eri-ikäisten ja eri väestöryhmiin kuuluvien kuntalaisten mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa oman lähiympäristönsä kehittämiseen maankäytön, asumisen ja liikenteen kysymyksissä ja asukkaiden arjen näkökulmasta yhtenäisellä toiminnallisella alueella.

Esitysten laajemmat vaikutukset riippuvat merkittävästi muun muassa siitä, millaiseksi metropolihallinnon toiminta tosiasiallisesti muotoutuu ja muun muassa siitä, missä määrin lain mahdollistamia vaikuttamisen tapoja tullaan käyttämään. Esitetyt ehdotukset suorista osallistumisen muodoista metropolihallinnossa voivat vähentää tehtävien siirrosta mahdollisesti aiheutuvaa päätöksenteon etääntymistä kuntalaisesta.

Mahdollisuus yhtenäisen joukkoliikenteen järjestämiseen nykyistä suuremmalla alueella parantaa varsinkin niiden kansalaisten tasa-arvoa, joilla ei ole mahdollisuuksia käyttää henkilöautoa päivittäiseen liikkumiseensa.

4.6.2 Ihmisiin kohdistuvat vaikutukset

Metropolihallinnon vaikutukset ihmisiin riippuvat metropolihallinnon toiminnasta ja siitä, miten seudun yhdyskuntarakenne, liikennejärjestelmä ja asuntomarkkinat kehittyvät. Pääosin metropolihallinnon vaikutukset ihmisten elinoloihin ja toimintamahdollisuuksiin näkyvät vasta pitkällä aikavälillä.

Metropolihallinnon välittömät vaikutukset ihmisiin liittyvät ennen kaikkea seudun joukkoliikenteen kehitykseen. Joukkoliikenteen seudullinen suunnittelu ja järjestäminen edistävät alueen asukkaiden työssäkäyntiä, asiointia ja liikkumista yli kuntarajojen. Paremmat liikkumismahdollisuudet tukevat myös palvelujen saavutettavuutta sekä kuntalaisten vapaa-ajan viettoa ja harrastusmahdollisuuksia.

Mikäli metropolihallinnon perustaminen johtaa muun muassa yhdyskuntarakenteen suotuissaan kehitykseen, tukee tämä edelleen kuntalaisten arjen sujuvuuden lisäksi myös

hyvinvointia ja viihtyvyyttä. Maankäytön, asumisen ja liikenteen yhteinen suunnittelu ja toteutus luovat lisäksi aiempaa paremmin edellytyksiä toimivien ja viihtyisien asuinympäristöjen kehittämisen sekä palvelujen sijoittamisen hyvien liikenneyhteyksien varteen.

Asuntotuotannon tavoitteiden saavuttaminen sekä kohtuuhintaisen ja kysyntää vastaavan asuntotuotannon lisääminen laajentavat seudulla jo asuvien ja seudulle muuttavien toimintamahdollisuuksia asuntomarkkinoilla sekä tukevat työmarkkinoiden toimintaa. Sosiaalisen asuntotuotannon lisäämisellä ja alueellisesti tasapuolisella sijoittamisella voidaan vaikuttaa myös alueen etniseen ja sosiaaliseen segregaatioon ja vähintään hidastaa asuinalueiden eriytymiskehitystä sekä pidemmällä aikavälillä myös tasata kuntien välistä taloudellista eriytymiskehitystä.

Suomen- ja ruotsinkielisten kielellisten oikeuksien toteutumiseen esityksellä voi olla vaikutuksia. Metropolihallinto olisi kaksikielinen viranomainen, jossa enemmistökielenä olisi suomi. Metropolihallinnossa sovellettaisiin kielilaissa kaksikielisille viranomaisille säädettyjä velvollisuuksia. Ehdotetun aluerajauksen myötä metropolihallintoon kuuluisi 6-8 kaksikielistä kuntaa. Ottaen huomioon metropolihallinnon kaksikielisyys, se, että kyseiset kunnat ovat jo tällä hetkellä HSL:n jäseniä samoin kuin metropolihallinnolle säädettävät tehtävät ja kielellisen vähemmistön suuruus, kielellisten oikeuksien turvaamiseen voidaan katsoa olevan lähtökohtaisesti hyvät edellytykset. Kuntayhtymää muodostettaessa on käytännön tasolla kuitenkin huolehdittava siitä, että kaksikielisten kuntien asukkaiden mahdollisuudet saada palveluja omalla äidinkielellään eivät heikkene sen vuoksi, että tehtäviä siirretään kunnilta kuntayhtymälle.

Metropolihallinnon perustamisella saattaa olla vaikutuksia alueen ulkopuolelle jäävien kuntien asukkaisiin. Metropolihallinnon ulkopuolelle jäisivät kaikki Uudenmaan liittoon kuuluvat kaksikieliset kunnat, joissa enemmistökieli on ruotsi, tai joissa suomenkielisten ja ruotsinkielisten osuus väestöstä on lähellä toisiaan. Uudenmaan liitto sekä metropolihallinto ovat kuitenkin kaksikielisiä viranomaisia ja molemmissa hallinnoissa on mukana useampia kaksikielisiä kuntia.

Joukkoliikenteen suunnittelu ja toteutus nykyistä kattavammalla alueella saattaa sen sijaan jossain määrin parantaa ruotsinkielisen väestön arjen sujuvuutta, sillä ruotsinkieliset joutuvat metropolialueella hakemaan palvelunsa keskimäärin pidemmän matkan päästä kuin suomenkieliset. Tämä kuitenkin edellyttää, että joukkoliikenteen suunnittelussa otetaan huomioon ruotsinkielisten koulujen ja päiväkotien sijainnit sekä sellaiset palvelupisteet joissa ruotsinkielisten palveluiden saatavuus on taattu. Vastaavasti alueellisesti yhtenäinen suunnittelu voi myös edistää esimerkiksi vanhusten ja liikuntarajoitteisten nykyisiä parempia ja yhdenvertaisempia liikkumisen mahdollisuuksia ja palvelujen saavutettavuutta. Tämä puolestaan edellyttää toimintarajoitteisten ihmisten ja erityisryhmien tarpeiden huomioimista joukkoliikenteen suunnittelussa ja päätöksenteossa.

Esityksillä voi olla vaikutuksia lapsiin ja nuoriin, joiden arkeen erityisesti julkisen liikenteen suunnittelulla ja järjestämisellä on suuri merkitys. Suurin osa lasten ja nuorten itsenäisestä liikkumisesta on lähiliikkumista ja liikkumistarpeet muodostuvat lähinnä koulu-, opiskelu- ja harrastusmatkoista sekä ystävien tapaamisesta. Lasten ja nuorten liikkuminen ja asiointi (mukaan lukien koulunkäynti, ja harrastukset) tapahtuvat metropolialueella kuntarajoista riippumattomasti, ja pääsääntöisesti kävellen, pyöräillen ja julkisia liikennevälineitä käyttäen. Julkisen liikenteen suunnittelu ja järjestäminen seudullisesti sekä kuntien rajat ylittävät yhtenäiset pyöräilyreitit saattavat helpottaa nuorten itsenäistä liikkumista, parantaa nuorten käyttämien palvelujen saavutettavuutta sekä edistää lasten ja nuorten yhdenvertaisuutta palvelujen käyttäjinä.

Ehdotukseen sisältyvät esitykset asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksista edistävät eri-

ikäisten, myös lasten ja nuorten osallistumista, mutta toisaalta tehtävien siirto ylikunnalliselle toimielimelle voi myös etäännyttää päätöksentekoa yksittäiseen kuntalaiseen sekä lapsiin ja nuoriin nähden. Valtaosassa metropolialueen kuntia toimii nuorisovaltuusto tai vastaava nuorten vaikuttajaryhmä. Metropolihallinnon perustaminen voi myös luoda edellytyksiä nuorten vaikuttajaryhmien yleistymiseen tai jo olemassa olevien vaikuttajaryhmien toiminnan ja vaikutusmahdollisuuksien suuntaamiseen myös metropolihallintoa koskeviin kysymyksiin. Sama koskee myös kunnissa toimivia muita vastaavia vaikuttajaryhmiä, kuten esimerkiksi vanhus- ja vammais- tai esimerkiksi maahanmuuttajaneuvostoja. Tämä voi johtaa osaltaan eri väestöryhmienvaikutusmahdollisuuksien lisääntymiseen erityisesti pidemmällä aikavälillä.

Lisäksi esityksellä voidaan arvioida olevan myönteisiä vaikutuksia muun muassa nuorten tai heikommin toimeentulevien asemaan myös, mikäli metropolihallinnon perustaminen johtaa tavoitellusti kohtuuhintaisen asuntotuotannon ja vuokra-asuntotuotannon lisäämiseen. Asuntojen korkeat hinnat ja vuokrat heikentävät erityisesti pienituloisten ja muun muassa opiskelijoiden kaltaisten asukasryhmien valinnanvapautta ja ostovoimaa sekä asemaa asuntomarkkinoilla.

4.6.3 Vaikutukset tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen

Ehdotuksella voidaan arvioida olevan metropolialueen jäsenkuntien asukkaiden tasa-arvon näkökulmasta positiivisia välittömiä vaikutuksia. Kun metropolialueen kehittämistä koskevat keskeiset päätökset tehdään ja asukkaiden arjen kannalta oleellisia palveluita, kuten liikennepalvelut, järjestetään jatkossa seudullisesti, voidaan arvioida seudun eri kuntien asukkaiden olevan aiempaa yhdenvertaisemmassa asemassa toisiinsa nähden. Rahoituksen järjestämiseen liittyvät esitykset voivat kuitenkin merkitä kuntalaisten eriarvoista asemaa suhteessa palvelujen saatavuuteen ja niistä aiheutuvien kustannusten jakautumiseen koskien erityisesti liikenteen palveluita. Toisaalta kuntien ja kunnanosien välillä on nykyisinkin eroja julkisten palvelujen saatavuudessa ja laadussa. Näin ollen metropolihallinnon ei voida katsoa heikentävän alueen asukkaiden yhdenvertaisuutta ainakaan merkittävässä määrin nykytilanteeseen verrattuna.

Muut tasa-arvovaikutukset metropolihallintoon kuuluvien kuntien välillä riippuvat siitä, miten seudun yhdyskuntarakenne, liikennejärjestelmä ja asuntomarkkinat kokonaisuudessaan kehittyvät. Mikäli seudun yhdyskuntarakenteesta muodostuu metropolihallinnon myötä aikaisempaa toimivampi ja seudun liikennejärjestelmä tukee aikaisempaa paremmin alueen asukkaiden työssäkäyntiä, asiointia ja liikkumista, parantaa se palvelujen saavutettavuutta ja siten kuntalaisten yhdenvertaisuutta. Vastaavasti seudun asuntotuotannon tavoitteisiin yltäminen lisää kuntalaisten yhdenvertaisuutta, kun kuntalaisten tosiasialliset mahdollisuudet valita asuinympäristönsä paranevat. Metropolialueen yhdyskuntarakenteen tiivistyminen ja liikennejärjestelmän kehittyminen hyödyttäisi myös alueen ulkopuolelle jääviä kuntia sekä niiden asukkaita.

Metropolihallinnolla on vaikutuksia myös suhteessa sen ulkopuolelle jääviin, erityisesti Uudenmaan maakuntaan kuuluviin kuntiin. Metropolikaavan korvatessa metropolialueella maakuntakaavan ja metropolialueen kaavoitusta koskevan päätöksenteon siirtyessä maakuntaliitosta metropolivaltuustolle, alueen ulkopuolelle jäävillä kunnilla ei olisi mahdollisuutta osallistua ja vaikuttaa maakuntakaavan kautta oman maakuntansa kokonaisvaltaiseen kehittämiseen. Metropolihallinnon jäsenkuntien osalta mahdollisuudet vaikuttaa eivät sen sijaan heikkenisi merkittävästi, sillä Uudenmaan liiton jäseninä niillä olisi edelleen mahdollisuus osallistua metropolialueen ohella myös koko maakunnan kehittämiseen. Metropolialueen kunnilla olisi pikemminkin paremmat mahdollisuudet vaikuttaa maakunnan ja

oman alueensa kehitykseen kuin metropolialueen ulkopuolelle jäävillä kunnilla. Tästä johtuen voi syntyä tarve järjestellä uudelleen Uudenmaan liiton päätöksentekoa.

Metropolihallinnon voidaan arvioida jossain määrin asettavan metropolialueen ja muun Uudenmaan asukkaat eriarvoiseen asemaan toisiinsa nähden. Maankäyttöä, asumista ja liikennettä koskevan päätöksenteon siirtyessä metropolialueella vaaleilla valitulle valtuustolle olisi metropolialueen asukkailla alueen ulkopuolelle jäävien kuntien asukkaisiin verrattuna paremmat ja monipuolisemmat osallistumis- ja vaikutusmahdollisuudet. Esimerkiksi kuntien maankäyttöä, asumista ja liikennettä ohjaavan metropolikaavan hyväksyisi metropolialueella kuntalaisten vaaleilla valitsema metropolivaltuusto, kun taas muuta Uuttamaata koskevan maakuntakaavan hyväksyy maakuntavaltuusto, jonka jäsenet ovat kuntien välillisesti valitsemia. Toisaalta metropolialueella ongelmat maankäytössä, asumisessa ja liikenteessä sekä näiden yhteensovittamisessa ovat muuta Uuttamaata sekä muuta maata suuremmat. Ongelmien ratkaisu edellyttää myös yhtenäistä päätöksentekoa ja tehtävien siirtoa kunnilta ylikunnalliselle tasolle. Tehtävien siirto merkitsee riskiä päätöksenteon etääntymistä, mitä esityksessä ehdotetusti pyritään vähentämään vaaleilla valitulla valtuustolla sekä muilla ehdotettujen säännösten mukaisilla osallistumis- ja vaikuttamistavoilla. Edellä mainitusta syystä on pidettävä tarpeellisena, että metropolialueen kuntalaisille annetaan keinoja vaikuttaa asioihin sillä tasolla, jossa asiaan liittyvät ratkaisut ja päätökset jatkossa tehtäisiin.

Esityksellä ei lähtökohtaisesti arvioida olevan vaikutuksia sukupuolten väliseen tasa-arvoon. Mahdolliset vaikutukset ilmenevät vasta pidemmällä aikavälillä ja metropolihallinnon aloitettua toimintansa.

Tavoitteena on maankäytön, asumisen ja liikenteen palvelujen yhtenäinen suunnittelu aiempaa laajemmalla alueella. Lähtökohtaisesti pyrkimyksenä on tätä kautta eri-ikäisten ja myös muun muassa eri sukupuolten välisen tasa-arvon edistäminen. Palvelun käyttäjän kannalta olennaista on muun muassa palvelujen saavutettavuus, mitä esitykseen sisältyvät ehdotukset erityisesti joukkoliikenteen osalta pyrkivät parantamaan.

Yhteiskunnallisten vaikutus- ja osallistumismahdollisuuksien osalta voidaan todeta, että naiset äänestävät kunnallisvaaleissa miehiä aktiivisemmin. Metropolivaltuuston vaaleissa äänestäneiden sukupuolijakauma vastannee pitkälti kunnallisvaalien jakaumaa. Naisten osuus kuntien valtuutetuista on yleisesti pitkään ollut miehiä alhaisempi. Metropolialueen kunnista tällä hetkellä vain Espoossa enemmistö valtuutetuista on naisia. Helsingissä, Hyvinkäällä, Kauniaisissa ja Kirkkonummella miehiä valittiin vuoden 2012 kunnallisvaaleissa valtuustoon yksi enemmän kuin naisia. Muissa alueen kunnissa valtuustot ovat selkeämmin miesvaltaisia. Metropolivaltuuston paikkojen jakautumista miesten ja naisten välillä voidaan tarkastella vasta ensimmäisten metropolivaalien jälkeen.

Tasa-arvolain säännös julkisen hallinnon ja julkista valtaa käyttävien toimielinten kokoonpanosta tulisi sovellettavaksi myös metropolivaltuuston mahdollisissa toimielimissä, vaaleilla valittavaa valtuustoa lukuun ottamatta. Lain mukaan kummallakin sukupuolella on oltava toimielimissä vähintään 40 prosentin edustus.

4.6.4 Aluekehitysvaikutukset

Alueiden kehittämislain tavoitteena on luoda edellytyksiä alueiden kilpailukyvyn ja hyvinvoinnin takaavalle, osaamiseen ja kestävään kehitykseen perustuvalle taloudelliselle kasvulle, elinkeinotoiminnan kehitykselle ja työllisyyden parantamiselle. Lisäksi tavoitteena on vähentää alueiden kehittyneisyyseroja ja parantaa väestön elinoloja sekä edistää alueiden tasapainoista kehittämistä.

Alueiden kehitys- ja erityispiirteet vaihtelevat eri puolilla Suomea. Esitys toteuttaa osaltaan mainittuja alueiden kehittämisen tavoitteita ottaen lisäksi huomioon nimenomaisesti metropolialueen

erityispiirteet. Metropolihallinnon keskeinen tavoite on turvata koko seudun kehitys ja vähentää yksittäisten kuntien etuihin perustuvaa päätöksentekoa. Metropolihallinto luo edellytyksiä metropolialueen kilpailukyvylle ja taloudelliselle kasvulle luomalla elinkeinoelämälle parempia toimintaedellytyksiä. Aluetalouksien kasvu ja suotuisa kehitys riippuu yhtä kuntaa laajempien alueiden vahvuuksista ja kuntien välisestä yhteistyöstä. Metropolialueenkehitys ja kilpailukyky perustuvat ensisijaisesti yritysten menestykseen, mille julkinen sektori luo edellytykset maankäytöllä, asuntotuotannon edistämisellä, liikennejärjestelyillä, osaavan työvoiman saannin varmistamisella ja toimivilla hyvinvointipalveluilla.

Metropolihallinnolla ei kuitenkaan ole välittömiä vaikutuksia seudulla harjoitettavaan elinkeinopolitiikkaan. Metropolialueen kilpailukyky-, elinkeino- ja innovaatiopolitiikan tehtäviä hoidetaan nykyisin seudun kunnissa, Uudenmaan liitossa, Uudenmaan ELY-keskuksessa sekä eräissä seudullisissa kehitysyhtiöissä, eikä lakiehdotus tuo tähän muutoksia. Metropolihallinnon vaikutukset seudun elinkeinopoliittisiin yhteistyörakenteisiin riippuvat seudun kuntien omista päätöksistä. Pääkaupunkiseudulla toimii Greater Helsinki Promotion (GHP), jossa Uudenmaan liitto on mukana. Pääkaupunkiseudun kolme suurta kaupunkia ovat kehittämisresursseiltaan omaa luokkaansa ja myös seudun keskeiset innovaatiotoimijat (mm. korkeakoulut) ovat voimakkaasti keskittyneet pääkaupunkiseudulle. Uudenmaan muut kehitysyhtiöt toimivat Lohjan, Hyvinkään ja Porvoon ympärillä: Läntisellä Uudellamaalla Novago Yrityskehitys Oy, jonka omistajakunnat ovat Hanko, Inkoo, Lohja, Raasepori ja Siuntio. Hyvinkäällä toimii Teknologiakeskus TechVilla Oy. Itä-Uudellamaalla toimii Posintra Oy, jossa Porvoon lisäksi ovat mukana Askola, Lapinjärvi, Loviisa ja Myrskylä sekä Uudenmaan liitto. Metropolihallinnolla ei voida katsoa olevan suoria vaikutuksia metropolialueen ulkopuolisten kuntien aluekehitykseen, mutta metropolialueen kasvu hyödyttää välillisesti koko Uudenmaan kattavaa laajaa työssäkäyntialuetta.

4.6.5 Tietoyhteiskuntavaikutukset

Esityksillä ei voida arvioida olevan merkittäviä tietoyhteiskuntavaikutuksia. Tietoyhteiskuntavaikutukset liittyvät erityisesti metropolihallintokuntayhtymän perustamiseen liittyvien tietojärjestelmien ja ICT-palvelujen hankintoihin, kuntayhtymän tietohallintotoiminnan käynnistämiseen sekä kaavoitusta tukevien tietojärjestelmäratkaisujen integraatiotöihin.

Metropolihallinnon uudet tehtävät, kuten maakuntakaava ja rakennuttamispalvelut, edellyttävät niitä tukevien tietojärjestelmäratkaisujen määrittelyä, kilpailutusta ja hankintaa, joihin tulee varautua metropolihallinnon käynnistämisvaiheessa. Näiden tehtävien osalta metropolihallinnon käynnistämisessä tulee varautua tietojärjestelmiin liittyvien sopimusten siirtoon ja mahdollisten uusien järjestelmien hankinnasta aiheutuviin kustannuksiin sekä muutoksesta aiheutuviin prosessikustannuksiin.

Tehtävien edellyttämät tietojärjestelmäratkaisut edellyttävät myös niiden integrointia muiden viranomaisten ylläpitämiin tietojärjestelmiin, esimerkiksi metropolikaavajärjestelmän integrointi kaavajärjestelmän muihin osiin. Joukkoliikenteen järjestämiseen tai ympäristöpalvelujen osalta esityksellä ei arvioida olevan välittömiä tietoyhteiskuntavaikutuksia tehtävien siirtyessä jo olemassa olevilta organisaatioilta perustettavalle metropolihallinnolle.

Ehdotuksella ei ole merkittäviä vaikutuksia sähköisen asioinnin kehittämiseen tai kansalaisten tietosuojaan tai tietoturvaan. Esitykset vaikuttavat kuitenkin siihen, että sähköisen asioinnin jo olemassa olevat, esimerkiksi joukkoliikenteen sähköisen asioinnin, ratkaisut laajentuvat uusiin kuntiin, jotka eivät ole esimerkiksi HSL:n jäseniä tällä hetkellä.

Esityksellä ei ole myöskään merkittäviä suoria vaikutuksia ICT-alan palveluyritysten toimintaan. Joiltain osin, hankintojen

keskittyessä metropolihallintoon, alan palvelumarkkinat saattavat kuitenkin keskittyä tehtävien hankintojen myötä.

4.6.6 Henkilöstövaikutukset

Uudistus tulee merkitsemään organisatorisia muutoksia, jotka vaikuttavat henkilöstön sijoittumiseen ja ne voivat osin vaikuttaa myös henkilöstön tehtäviin ja oikeuksiin. Esimerkiksi henkilöstön tehtävissä ja työn tekopaikassa voi tapahtua muutoksia. Muutoksen tarkempi laajuus ja sisältö selviävät lopullisesti pantaessa uudistusta täytäntöön.

Esityksen voidaan arvioida lyhyellä aikavälillä ja siirtymäkaudella hieman lisäävän henkilötyövuosien määrää.

Tehtävien kokoamisella alueen kunnilta, Uudenmaan liitolta sekä Uudenmaan ELY-keskukselta metropolihallinnolle on henkilöstövaikutuksia. Henkilöstön määrässä mitattuna suurimmat muutokset koskevat HSL:n tehtävien kokoamista metropolihallintoon. Tilinpäätöksen mukaan HSL:llä oli vuonna 2013 yhteensä 405 työntekijää, joista 339 oli kokoaikaisia ja 66 osa-aikaisia. HSL:n tehtävien siirtyessä metropolihallinnolle, siirtyisi HSL:n henkilöstö kokonaisuudessaan metropolihallinnon henkilöstöksi.

Maakuntakaavoitukseen liittyvien tehtävien siirtämisellä metropolialueen osalta Uudenmaan liitolta metropolihallinnolle on myös henkilöstövaikutuksia. Metropolikaavan laatimisen on arvioitu vaativan noin 40 henkilötyövuotta. Uudenmaan liitosta saatujen tietojen perusteella liitosta voisi tehtävien siirron myötä siirtyä 18-20 henkilöä metropolihallintoon valmistelemaan metropolikaavaa. Alueen kunnat ovat sen sijaan arvioineet, että kuntien kaavoituksesta vastaavaa henkilöstöä ei voitaisi siirtää metropolihallinnolle. Metropolikaavan suunnittelulla olisi siis todennäköisesti noin 20 henkilötyövuoden pysyvä henkilöstöä lisäävä vaikutus.

HSY on arvioinut, että ilmanlaadun seurantaa, ilmastonmuutoksen strategiatyötä sekä seututiedon ylläpitoa ja toteuttamista koskevien tehtävien siirtäminen metropolihallinnolle tarkoittaisi noin 41 henkilötyövuoden siirtymistä HSY:stä metropolihallintoon. Uudenmaan ELY-keskus on puolestaan arvioinut, että sille nykyisin kuuluvien joukkoliikenteen tehtävien siirtyminen esitetyllä tavalla metropolihallinnolle vastaisi noin 1,5 henkilötyövuotta. ELY-keskuksesta voisi siirtyä metropolihallintoon siis 1-2 henkilöä.

Kokonaisuudessaan metropolihallinnon henkilöstömäärän voi arvioida olevan noin 500 työntekijää.

Metropolihallinnon perustamisessa olisi kyse liikkeen luovutuksesta. Liikkeen luovutuksella tarkoitetaan kunnan tai kuntayhtymän toiminnallisen osan luovuttamista toiselle työnantajalle, jos luovutettava osa pysyy luovutuksen jälkeen samana tai samankaltaisena. Tällöin viranhaltijaa tai työntekijää ei voi irtisanoa työnantajan vaihtumisen perusteella. Viranhaltijalla tai työntekijällä on oikeus irtisanoutua palvelussuhteesta irtisanomisaikaa noudattamatta organisaatiomuutoksen voimaan tulosta. Työnantajan luovutushetkellä voimassa olevista työ- ja virkasuhteista johtuvat oikeudet ja velvollisuudet siirtyvät uudelle organisaatiolle. Uusi organisaatio on velvollinen noudattamaan luovutushetkellä voimassa olleen työ- tai virkaehtosopimuksen määräyksiä.

Työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnissa annetun lain (449/2007) mukaan uudistuksen edellyttämät järjestelyt on valmisteltava yhteistoiminnassa kuntien henkilöstön edustajien kanssa.

4.6.7 Vaikutukset yrityksiin ja työnantajiin

Esityksellä voi olla sekä välillisiä että välittömiä vaikutuksia yritysten näkökulmasta. Välittöminä vaikutuksina ovat mahdolliset voimassa olevat sopimukset joidenkin palvelujen tuottamisesta tai hoitamisesta, jotka siirtyisivät lain voimaan tultua metropolihallinnolle. Tällaisia ovat muun muassa joukkoliikenteeseen liittyvät sopimukset.

Helsingin kaupungin liikelaitoksena toimiva Helsingin kaupungin liikennelaitos (HKL) vastaa Helsingin seudun liikenne

-kuntayhtymän (HSL) kanssa tekemänsä sopimuksen perusteella metro- ja raitiovaunuliikenteen hoitamisesta. Pääkaupunkiseudun kuntien jätehuoltoa ja joukkoliikennettä koskevasta yhteistoiminnasta annetun lain (829/2009) 2 §:n mukaan HSL on antanut HKL:lle enintään 15 vuoden ajaksi yksinoikeuden harjoittaa raitiovaunu- ja metroliikennettä. HKL ei saa asiakastuloja vaan se saa tuloja vain HSL:ltä. Ehdotusten mukaan voimassaolevat sopimukset siirtyisivät lain voimaan tultua metropolihallinnolle. Ehdotuksella ei olisi siten vaikutuksia HSL:n voimassa olevaan sopimukseen HKL:n kanssa.

Vastaavasti ne joukkoliikenteen sopimukset, joita muut kunnat tai nykyiset toimivaltaiset joukkoliikenteen viranomaiset ovat tehneet joukkoliikennettä alueellaan hoitavien yritysten kanssa, siirtyisivät metropolihallinnolle. Ehdotuksella ei olisi vaikutuksia voimassa oleviin sopimuksiin muutoin.

Jatkossa sopimukset tekisi metropolihallinto. Hankintojen keskittyessä metropolihallintoon, alan palvelumarkkinat saattavat tehtävien hankintojen myötä joiltain osin keskittyä.

Pidemmällä aikavälillä voidaan arvioida, että hallinnon päällekkäisyyksien poistamisella ja myös päätöksenteon keskittämisellä ja tehostumisella voi olla positiivisia vaikutuksia alueen yritysten näkökulmasta. Yritysten ja elinkeinoelämän toimintaedellytysten kannalta osaavan työvoiman saatavuus on erittäin tärkeä tekijä. Tällä hetkellä muun muassa yritysjärjestelyjen seurauksena maassa jää työttömäksi osaavaa työvoimaa ja yhtenä keskeisenä esteenä heidän siirtymiseensä Helsingin seudulle on seudun asumisen korkea hintataso. Asumisen kalleus haittaa voimakkaasti työn tarjontaa, mikä on keskeinen tekijä seudun kilpailukyvyn kehittämisen näkökulmasta. Metropolialueella osaavan työvoiman ja työllisyyden kannalta merkitystä on myös toimivalla liikenneinfrastruktuurilla, joten MAL-tehtävien oikeanlainen suunnittelu ja kohdentaminen ovat tärkeitä tästäkin näkökulmasta. Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY) julkaisi tammikuussa 2014 yritysraportin, jonka mukaan Helsingin seudun yritysten henkilöstöstä 75 prosenttia on sijoittunut alueelle, joiden yhteispinta-ala on noin prosentti seudun maa-alasta. Yritystoiminta on keskittynyt voimakkaasti Helsingin kantakaupunkiin sekä liikenteen pääväylien solmukohtiin, erityisesti raideliikenteen asemanseutuihin.

Metropolihallinnon rooli yhdyskuntarakenteen tiivistämisessä vaikuttaa voimakkaasti myös talouden tuottavuuteen. Suurilla kaupunkiseuduilla yritykset pääsevät ensinnäkin hyötymään saman alan yritysten läheisyydestä seuraavista lokalisaatioeduista. Toiseksi, suuren kaupunkialueen tarjoama yritysten ja niitä palvelevien alihankkijoiden kirjo sekä suuri paikallinen kysyntä (urbanisaatioedut) hyödyttävät yrityksiä. Yritysten ja työntekijöiden kerääntyminen lähelle toisiaan lisää tuottavuutta, koska työpaikkatiheys lisää kaupankäynnin tehokkuutta sekä edistää tiedon ja innovaatioiden leviämistä. On arvioitu, että kaupunkialueen tuottavuus kasvaa noin 5 prosenttia aina kun sen työllisyystiheys kaksinkertaistuu. Metropolihallinnolla on siis mahdollisuus vaikuttaa toiminnallaan merkittävästi yritysten toimintaedellytyksiin, työvoiman saatavuuteen sekä kaupunkialueen tuottavuuteen. Metropolialueen talouden suuren koon takia metropolihallinnon toiminnalla on merkitystä koko kansantalouden näkökulmasta.

5 Asian valmistelu

5.1 Valmisteluvaiheet ja –aineisto

Jyrki Kataisen hallituksen 22.6.2011 annetun hallitusohjelman mukaan hallitus toteuttaa koko maan laajuisen kuntauudistuksen, jonka tavoitteena on vahvoihin peruskuntiin perustuva kuntarakenne. Hallitusohjelmassa todetaan, että kansallisen kilpailukyvyn ja kasvupotentiaalin kannalta kunta- ja palvelurakenneratkaisujen merkitys korostuu metropolialueella. Metropolialueen kokonaisvaltaista kehitystä koko maan

kansantalouden veturina ja kansainvälisesti kilpailukykyisenä alueena vahvistetaan hallitusohjelman mukaan palveluja, kaavoitusta, liikenne- ja tietoverkkoja sekä elinkeinotoiminnan edellytyksiä kehittämällä. Hallitusohjelmassa todetaan lisäksi, että tarve metropolialuetta koskevalle erityiselle lainsäädännölle selvitetään.

Osana kuntauudistusta hallitus käynnisti koko maan kattavan selvityksen kullekin alueelle tarkoituksenmukaisesta kunta- ja palvelurakenteesta. Selvityksen tehnyt valtiovarainministeriön asettama kunnallishallinnon rakenne -työryhmä (VM024:00/2011) esitti helmikuussa 2012, että kuntauudistuksen tavoitteiden toteuttamiseksi Suomeen muodostettaisiin noin 70 kuntajakoselvitysaluetta, joilla käynnistettäisiin valtion erityiset kuntajakoselvitykset. Helsingin seudun osalta työryhmä esitti kuuden erityisen kuntajakoselvityksen käynnistämistä. Työryhmä ei ottanut toimeksiantonsa mukaisesti kantaa mahdollisen metropolihallinnon tai erillislain kysymyksiin. Lähes kaikki Helsingin seudun kunnat toivat työryhmän esitystä koskevissa lausunnoissaan esiin tarpeen selvittää hallitusohjelmassa mainitun metropolialuetta koskevan erillisen lainsäädännön eli niin kutsutun metropoliratkaisun mahdollisuutta.

Lausuntopalautteen pohjalta kesällä 2012 hallitus päätti käynnistää selvityksen erilaisista vaihtoehdoista metropoliratkaisuksi Helsingin seudun yhteisen suunnittelun ja ohjauksen tueksi erityisesti maankäytön-, asumisen- ja liikenteen kysymyksissä. Selvitystyö päätettiin käynnistää esiselvityksellä. Valtiovarainministeriö nimitti 21.8.2012 kuusi selvityshenkilöä tekemään esiselvitystä, jonka tavoitteena oli kartoittaa yhdessä alueen kuntien kanssa erilaiset vaihtoehdot metropoliratkaisuksi sekä ne kuntajakoselvitysalueet, joilla kuntien tulisi käynnistää keskinäiset liitosselvitykset esiselvityksen jälkeen. Esiselvitys koski Helsingin seudun 14 kuntaa, mutta selvityshenkilöillä oli mahdollisuus tehdä ehdotuksia, jotka koskivat myös muita kuntia. Valtiovarainministeriö ja ympäristöministeriö asettivat 3.7.2012 myös esiselvityksen etenemistä ohjaavan johtoryhmän.

Esiselvitys valmistui 28.2.2013. Selvityshenkilöt esittivät kolmea vaihtoehtoista mallia metropolihallinnon toteuttamiseksi: suurkuntia ja sopimusyhteistyötä, vahvoja peruskuntia ja vaaleilla valittua metropolihallintoa tai vahvaa vaaleilla valittua metropolihallintoa ja vaihtoehtoisia kuntarakenteita. Vaihtoehdoista kaksi ensimmäistä olivat selvityshenkilöiden esittämiä päävaihtoehtoja, joista selvityshenkilöt suosittelivat toteutettavaksi vahvoihin peruskuntiin ja vaaleilla valittuun metropolihallintoon perustuvaa vaihtoehtoa.

Esiselvityksen lausuntokierroksen jälkeen hallitus linjasi rakennepoliittisessa ohjelmassaan 29.8.2013, että metropolialueella edistetään kuntaliitoksia ja kootaan metropolihallinto, joka hoitaisi alueen kilpailukyvyn sekä elinkeino- ja innovaatiopolitiikan, maankäytön, asumisen ja liikenteen toteuttamisen sekä segregaatioon, työvoimaan ja maahanmuuttoon liittyvien seudullisten kysymysten ratkaisemisen. Metropolihallinnolle siirrettäisiin seudullisia julkishallinnon tehtäviä kunnista, kuntayhtymistä ja valtionhallinnosta. Metropolihallinnon päättävä toimielin olisi vaaleilla valittu valtuusto, joka muun muassa hyväksyisi metropolikaavan ja sen toimeenpano-osan. Tällä varmistettaisiin, että valtion kanssa yhdessä päätetyt kaavoitus- ja asuntotavoitteet toteutuvat. Metropolihallinnon valmistelu käynnistettäisiin nopealla aikataululla ja metropolialueen kuntaliitoksista ja yhteisen hallinnon kokonaisuudesta tehtäisiin päätökset vuoden 2015 alkuun mennessä. Uudet rakenteet tulisivat voimaan viimeistään vuoden 2017 alussa. Rakennepoliittisen ohjelman toimeenpanopäätöksessä 29.11.2013 hallitus täsmensi valmistelun aikataulua siten, että hallituksen esitys annettaisiin eduskunnalle kevätistuntokauden 2015 alussa.

Valtiovarainministeriö asetti 4.10.2013 (VM093:00/2013) työryhmän valmistelemaan metropolihallintoa koskevaa lainsäädäntöä. Työryhmän tuli tehdä ehdotus

metropolihallinnon hallintomalliksi, päätöksenteon ja rahoituksen järjestämiseksi sekä valmistella ehdotus niistä tehtävistä, joita metropolihallinto hoitaisi mukaan lukien arvio ruotsinkielistenpalvelujen turvaamisesta, organisoimisesta ja kehittämisestä metropolialueella. Työryhmän tuli valmistella ehdotuksensa hallituksen esityksen muotoon 15.9.2014 mennessä. Työryhmän väliraportti valmistui 1.4.2014.

Väliraportin saatujen lausuntojen jälkeen hallitus teki budjettiriihessä 28.8.2014 metropolihallintoa koskevia jatkolinjauksia. Linjausten mukaan metropolihallinto perustetaan erityisesti maankäytön, asumisen ja liikenteen ongelmien ratkaisemiseksi. Metropolihallintoon kuuluisivat 14 Helsingin seudun kuntaa, joiden ohella Porvoo ja Lohja voisivat halutessaan liittyä metropolihallintoon. Metropolihallinnolle tulisi vaaleilla valittava valtuusto, sillä ei olisi verotusoikeutta ja sille turvattaisiin kunnista riippumaton rahoitusratkaisu.

Metropolihallintoa koskevaa lainsäädäntöä valmistelevassa työryhmässä on ollut edustus valtiovarainministeriöstä, ympäristöministeriöstä, liikenne- ja viestintäministeriöstä, työ- ja elinkeinoministeriöstä, sosiaali- ja terveysministeriöstä, oikeusministeriöstä sekä opetus- ja kulttuuriministeriöstä. Työryhmä asetti 21.10.2013 maankäytön, asumisen ja liikenteen tehtävien valmistelusta vastaavan alatyöryhmän (VM093:03/2013) sekä 18.11.2013 rahoituksen järjestämisen vaihtoehtoja valmistelevan alatyöryhmän (VM 093:02/2013). Lainvalmistelun tukena on toiminut 20.11.2013- 15.9.2014 seurantaryhmä (VM093:01/2013), jonka jäseniksi kutsuttiin 14 Helsingin seudun kunnan/kaupunginjohtajaa.

Valtiovarainministeriö on tilannut työn tueksi erillisselvityksiä (Paqvalin Rolf: Arvio metropolihallinnon toteuttamisen vaikutuksista Uudenmaan liittoon, Helsingin seudun liikenteen ja Helsingin seudun ympäristöpalvelujen asemaan ja tehtäviin 1.4.2014; Aro Timo & Laiho Anna: Metropolialueen demografinen kilpailukykyanalyysi sekä Kainulainen Sakari: Segregaatio metropolialueella). Työryhmä on kuullut työnsä aikana valtiosääntöoikeuden asiantuntijoita emeritusprofessori Mikael Hidéniä, akatemiaprofessori Kaarlo Tuoria, professori Olli Mäenpäätä sekä professori Veli-Pekka Viljasta. Työryhmä on järjestänyt kaksi teemaseminaaria (kuulemistilaisuutta) kunnille ja yhteistyöorganisaatioille, ensimmäisen helmikuussa 2014 ja toisen toukokuussa 2014.

Työryhmän toimikauden päättymisen 15.9.2014 jälkeen esitystä on valmisteltu virkatyönä yhteistyössä valtiovarainministeriön, liikenne- ja viestintäministeriön, ympäristöministeriön, työ- ja elinkeinoministeriön, oikeusministeriön, sosiaali- ja terveysministeriön, opetus- ja kulttuuriministeriön ja maa- ja metsätalousministeriön kanssa.

Lisäksi valtiovarainministeriö asetti 26.9.2014 eduskuntapuolueiden puoluesihteereistä koostuvan työryhmän, jonka tehtävänä oli selvittää valmisteilla olevan metropolihallinnon vaalien järjestämistapaa. Työryhmän 31.10.2014 tekemien ehdotusten mukaan työryhmässä oli kannatusta metropolivaalin järjestämiseen sekä yhden vaalipiirin mallilla että kolmen vaalipiirin mallilla. Malleista kumpikaan ei saanut yksimielistä tukea. Tarpeesta taata kullekin kunnalle takuupaikka ei myöskään oltu yksimielisiä. Työryhmä teki myös ehdotuksensa vaalipiirijaoksi, mikäli metropolihallinnon vaalit päädyttäisiin toteuttamaan kolmen vaalipiirin mallilla. Lisäksi työryhmä katsoi, että metropolivaltuuston koon tulisi olla vähintään 85 valtuutettua, mutta enintään kuitenkin 91 valtuutettua.

5.2 Muu metropolialueeseen liittyvä valmistelu

Kataisen hallituksen rakennepoliittisessa ohjelmassa (29.8.2013) linjattiin, että metropolihallinnon kokoamisen lisäksi metropolialueella edistetään kuntaliitoksia. Metropolialueen kuntia kannustettiin etenemään itse käynnistämillään kuntaliitosselvitysalueilla. Lisäksi linjattiin, että valtiovarainministeriö asettaisi alueelle

erityisen kuntajakoselvittäjän. Alueen kunnat Helsinkiä ja Vantaata lukuun ottamatta olivat käynnistäneet 1.7.2013 voimaan tulleen kuntarakennelain (1698/2009) mukaisesti liitosselvityksiä. Erityinen selvitys (VM144:00/2013) asetettiin 9.12.2013 Espoon, Helsingin, Kauniaisten, Keravan ja Vantaan kaupunkeja sekä Kirkkonummen, Sipoon, Tuusulan ja Vihdin kuntia koskien, koska alueelle ei ollut sen kokonaisedun näkökulmasta syntymässä riittävää kuntarakenneratkaisua.

Erityinen selvitys valmistui xx.xx.2014. Selvittäjät ehdottivat ….

Kuntien itse käynnistämät liitosselvitykset valmistuivat xx.xx.2014. Espoon, Kauniaisten, Kirkkonummen ja Vihdin selvityksessä ehdotettiin… Hyvinkään, Järvenpään, Keravan, Mäntsälän, Nurmijärven, Pornaisten, Sipoon, Tuusulan selvityksessä ehdotettiin…

5.3 Lausunnot ja niiden huomioon ottaminen

Lausuntojen keskeinen sisältö

Luonnos hallituksen esitykseksi on ollut lausuntokierroksella xx.xx.2014 – xx.xx.xxxx. Lausunto pyydettiin seuraavilta tahoilta: xxx. Lausuntoja saatiin yhteensä xx kappaletta ja lausuntonsa antoivat seuraavat tahot: xxx. Lausuntojen keskeinen sisältö…

Lausuntojen huomioon ottaminen

Esityksen valmistelussa on otettu huomioon hallituksen esitysluonnokseen lausuntokierroksilla tehtyjä muutosesityksiä. Muun muassa…

Esitys on käsitelty kuntalain 8 §:ssä tarkoitetussa kunnallistalouden ja -hallinnon neuvottelukunnassa.

6 Riippuvuus muista esityksistä

Eduskunnalle on 27.11.2014 annettu hallituksen esitys (HE 268/2014) kuntalaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi kuntalaki, joka korvaisi voimassa olevan kuntalain (365/1995). Uusi kuntalaki olisi edelleen kunnan hallintoa, päätöksentekomenettelyä ja taloutta koskeva yleislaki. Laissa otettaisiin huomioon kuntien toimintaympäristön ja kuntahallinnon rakenteiden sekä lainsäädännön muuttuminen. Lain rakennetta ja käsitteitä uudistettaisiin. Uuden kuntalain on tarkoitus tulla voimaan vuonna 2015.

Tähän esitykseen sisältyvissä lakiehdotuksissa viitataan voimassa olevaan kuntalakiin tai sen säännöksiin seuraavasti:

- laki metropolihallinnosta 2, 5, 7,15, 22 ja 23 § (1. lakiehdotus),
- laki pääkaupunkiseudun kuntien jätehuoltoa koskevasta yhteistoiminnasta 2 § (3. lakiehdotus),
- laki joukkoliikenteen tarkastusmaksusta annetun lain muuttamisesta 2 § (10. lakiehdotus), sekä
- laki maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta 47, 188 ja 191 § (16. lakiehdotus).

Metropolihallintoa koskevassa lakiehdotuksessa (1. lakiehdotus) on käytetty myös voimassa olevassa kuntalaissa käytettyä terminologiaa. Lakiehdotus tulee myös sisällöllisesti sovittaa yhteen kuntalain osallistumista ja vaikuttamista koskevan sääntelyn kanssa koskien metropolialueen kunnan asukkaan aloiteoikeutta sekä metropolihallinnon toimivaltaan kuuluvasta asiasta järjestettävää kansanäänestystä.

Hallitus- ja oppositiopuolueet sopivat 23.3.2014 ja hallitus linjasi rakennepoliittisen ohjelman toimeenpanopäätöksessä 25.3.2014 sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämistä koskevan lakiesityksen periaatteista. Järjestämisvastuu sosiaali- ja terveyspalveluista siirtyisi viidelle alueelliselle, hallintomalliltaan kuntayhtymänä toimivalle järjestäjälle, joiden toiminta käynnistyisi vuonna 2017. Kunnat voisivat jatkossakin toimia sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottajina. Lakiesityksen lausuntokierros päättyi 14.10.2014 ja lakia koskeva hallituksen esitys on tarkoitus tuoda eduskunnan käsiteltäväksi syysistuntokaudella 2014. Esityksellä voi olla vielä vaikutusta lakiin

metropolihallinnosta. Molemmissa lakiesityksissä ehdotetaan muutoksia, jotka liittyvät kuntien tehtäviin ja hallintoon. Näiden muutosten vaikutuksia kuntien näkökulmasta on tarpeen tarkastella kokonaisuutena.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

I Lakiehdotusten perustelut

1 Laki metropolihallinnosta

1 Luku. Yleiset säännökset

1 §. *Lain tarkoitus.* Lakiin ehdotetaan otettavaksi sen yleistä tarkoitusta määrittävä säännös. Pykälän mukaan ehdotetun lain tarkoituksena olisi koota ja järjestää metropolialueen maankäyttöä, asumista ja liikennettä (niin sanotut MAL-tehtävät) koskevien tehtävien hoitaminen. Lain tarkoituksena olisi myös luoda edellytyksiä metropolialueen kuntarajat ylittävälle kansanvaltaiselle päätöksenteolle ja edistää alueen sosiaalisesti, taloudellisesti ja ympäristöllisesti kestävää kehitystä ja alueen kansainvälisen kilpailukyvyn sekä elinvoiman vahvistamista.

Metropolihallinnon perustamisella pyritään luomaan nykyistä selkeämpi, vaikuttavampi ja pysyvämpi kunnallisen yhteistyön hallinnollinen rakenne, jonka avulla voidaan tehokkaasti vastata kuntarajat ylittävien ongelmien ratkaisemiseen. Metropolihallinnon perustamisella pyritään myös poistamaan päällekkäistä hallintoa, selkeyttämään toimijoiden välistä työnjakoa ja lisäämään päätöksenteon kansanvaltaisuutta ja läpinäkyvyyttä. Keskeisinä keinoina ovat erityisesti metropolikaava, sen toimeenpano-osa ja metropolisopimus sekä niiden oikeus- ja ohjausvaikutukset kuntien kaavoitukseen ja muuhun viranomaistoimintaan sekä seudullisesti yhtenäinen ja aktiivinen maapolitiikka ja liikennejärjestelmä- ja joukkoliikennesuunnittelu. Metropolialueen kaavoituksen ja kaavajärjestelmän kehittämisen keskeisiä tavoitteita ovat yhdyskuntarakenteen, asuntomarkkinoiden ja liikennejärjestelmän toimivuuden ja taloudellisuuden parantaminen, ympäristön kestävän kehityksen turvaaminen, kilpailukyvyn parantaminen sekä työmarkkinoiden toimivuuden ja sosiaalisen eheyden turvaaminen sujuvalla ja vuorovaikutteisella yhtenäiseen kokonaisuuteen tähtäävällä viranomaisprosessilla. Päätöksenteon kansanvaltaisuutta ja läpinäkyvyyttä pyritään lisäämään ottamalla käyttöön metropolivaalit, alueen asukkaiden aloiteoikeus ja neuvoa-antava kansanäänestys.

2 §. *Metropolihallinto.* Pykälässä määriteltäisiin metropolihallinto. Sääntelyn tavoitteena olisi luoda lainsäädännöllinen perusta metropolialueen kuntien yhteistyön organisoinnille sekä toiminnan, tehtävien ja talouden järjestämiselle.

Pykälän mukaan metropolihallinto olisi sen alueen asukkaiden itsehallintoon perustuva julkisoikeudellinen yhteisö, johon sovellettaisiin, mitä kuntalaissa (365/1995) säädetään kuntayhtymästä, jollei ehdotetussa laissa toisin säädettäisi. Metropolihallintoon ei kuitenkaan sovellettaisi kuntalain 81 §:n kuntayhtymän toimielimiä ja 82 §:n vaalikelpoisuutta kuntayhtymän toimielimiin koskevia säännöksiä. Metropolihallinto olisi siis niin sanottu pakkokuntayhtymä. Tavanomaisesta pakkokuntayhtymästä se poikkeaisi kuitenkin siten, että sillä olisi välittömillä vaaleilla valittu valtuusto. Se ei olisi kuitenkaan puhdas perustuslain 121 §:n 4 momentissa tarkoitettu itsehallinnollinen organisaatio, vaan eräänlainen sekamuotoinen alueellisen itsehallinnon yksikkö. Tältä osin sääntelyratkaisu vastaa aineelliselta sisällöltään Kainuun hallintokokeilusta annetun lain (343/2003) 3 §:n sääntelyä.

3 §. *Metropolihallinnon jäsenkunnat ja metropolialue.* Hallituksen elokuussa 2014

rakennepoliittisen ohjelman toimeenpanon yhteydessä tekemien linjausten mukaisesti metropolihallinnon jäsenkuntia olisivat Helsingin, Espoon, Vantaan, Kauniaisten, Keravan, Järvenpään, ja Hyvinkään kaupungit sekä Sipoon, Tuusulan, Kirkkonummen, Vihdin, Nurmijärven, Mäntsälän ja Pornaisten kunnat. Lisäksi hallitus linjasi samassa yhteydessä, että Porvoon ja Lohjan kaupungeille tulisi antaa mahdollisuus liittyä metropolihallintoon.

Metropolihallinnolle ehdotettujen tehtävien näkökulmasta ehdotettu alue muodostaisi yhtenäisen ja yhteen kasvaneen yhdyskuntarakenteellisen ja toiminnallisen kokonaisuuden. Ehdotetun metropolialueen voidaan katsoa olevan myös yhtenäistä, seudullista työssäkäynti-, työmarkkina- ja asuntomarkkina-aluetta. Metropolihallinnolle ehdotettujen tehtävien hoitaminen tällaisella alueella helpottaisi ja edistäisi koko seudun kehitystä sekä tukisi niitä tavoitteita, joita metropolihallinnolle on asetettu.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin niistä kunnista, jotka olisivat suoraan lain nojalla metropolihallinnon jäsenkuntia. Nämä niin sanotut perusjäsenkunnat olisivat samat kuin edellä tarkoitetussa hallituksen linjauksessa mainitut kunnat. Kuntajoukko olisi myös sama kuin kuntarakennelain (1698/2009) 4 e §:ssä tarkoitetut Helsingin metropolialueen kunnat. Lakiehdotuksen 26 § sisältäisi säännöksen, joka antaisi Porvoolle ja Lohjalle mahdollisuuden vapaaehtoisesti liittyä metropolihallinnon jäsenkunnaksi tietyn lain täytäntöönpanoon sidotun määräajan puitteissa ja pykälässä säädettyjen edellytysten täyttyessä.

Pykälän 2 momentissa määriteltäisiin metropolialue. Metropolialue muodostuisi edellä 1 momentissa tarkoitetuista perusjäsenkunnista ja lakiehdotuksen 26 §:n nojalla metropolihallintoon liittyneistä kunnista. Alueen määrittely vaikuttaa muun muassa metropolivaalien toimittamiseen. Lakiehdotuksen 20 §:ään sisältyy säännös, jolla hallittaisiin tarvittaessa metropolialueeseen kuuluvia kuntia koskevat kuntajaon muutokset.

4 §. *Metropolihallinnon toimiala ja tehtävät.* Pykälä sisältäisi metropolihallinnon toimialaa ja tehtäviä koskevan perussäännöksen. Metropolihallinto olisi monitoimialainen viranomainen, joka hoitaisi pääasiassa vain strategisen tason tehtäviä. Ehdotettu pykälä olisi kolmitasoinen. Ensinnä pykälässä määriteltäisiin toimialakohtaisesti ne metropolihallinnon toimivaltaan kuuluvat tehtäväkokonaisuudet, joita koskevista tehtävistä säädettäisiin tarkemmin erityislainsäädännössä. Toiseksi pykälässä määriteltäisiin metropolihallinnolle tiettyjä tehtäviä, joista ei ole tällä hetkellä muualla lainsäädännössä säädetty erikseen tai jotka erikseen annettaisiin metropolihallinnolle lailla. Kolmanneksi pykälässä määriteltäisiin ne tehtävät, jotka metropolihallinto voisi ottaa hoitaakseen.

Pykälän 1 momentin mukaan metropolihallinto hoitaisi metropolialueella sille erikseen säädettyjä tehtäviä maakäytön, asumisen, liikenteen, aluekehittämisen ja ympäristöpalvelujen toimialoilla. Näistä tehtävistä säädettäisiin maankäyttö- ja rakennuslaissa (132/1999), luonnonsuojelulaissa (1096/1996), laissa rakennusperinnön suojelemisesta (498/2010), laissa kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastamisesta (603/1977), laissa alueiden kehittämisestä ja rakennerahastotoiminnan hallinnoinnista (7/2014), laissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista (897/2009), joukkoliikennelakiin (869/2009), laissa joukkoliikenteen tarkastus-maksusta (469/1979), maantielaissa (503/2005), ratalaissa (110/2007), ilmailulaissa (1194/2009), vesihuoltolaissa (119/2001), jätelaissa (646/2011) sekä tällä esityksellä annettavassa laissa metropolialueen liikennejärjestelmää ja joukkoliikennettä koskevien tehtävien hoitamisesta ja laissa pääkaupunkiseudun kuntien jätehuoltoa koskevasta yhteistoiminnasta. Tähän esitykseen sisältyvät muun muassa edellä tarkoitettuja lakeja koskevat muutosehdotukset. Säännöksessä tarkoitettuja metropolihallinnon tehtäviä olisivat esimerkiksi metropolikaavan ja metropolisopimuksen laatimista ja hyväksymistä koskevat tehtävät, liikennejärjestelmää ja joukkoliikennettä koskevat tehtävät, strategisia

aluekehittämistehtäviä sekä vesi- ja jätehuoltoa koskevat tehtävät.

Pykälän 2 momentin 1 kohdan mukaan metropolihallinnon tehtävänä olisi metropolialueen asunto- ja maapolitiikan strateginen suunnittelu ja kehittäminen. Jäsenkuntien kanssa yhteistyössä tapahtuva asuntopolitiikan strateginen suunnittelu ja kehittäminen loisivat edellytyksiä seudullisen asuntotuotannon tavoitteiden toteutumiselle ja tukisivat maankäytön, asumisen ja liikenteen yhteensovittamista ja metropolikaavoituksen toimeenpanoa. Strategisessa suunnittelussa painottuisivat arviot seudullisten asuntomarkkinoiden ja asuntotarjonnan kehityksestä, asuntorakentamisen määrällisistä ja laadullisista tarpeista, asuntorahoituksen järjestämisestä sekä asuntokannan ylläpitämisestä. Strategisen suunnittelun avulla voitaisiin edistää asuntoalueiden monipuolista toteuttamista ja kehittää erityisryhmien asumista.

Aktiivinen maapolitiikka on keskeinen keino varmistaa yhdyskuntarakennetta ja asuntotuotantoa koskevien seudullisten tavoitteiden toteutuminen. Metropolihallinto tekisi tätä tarkoitusta varten tarpeellista maapoliittista strategista suunnittelua ja kehittämistä yhteistyössä jäsenkuntien kanssa. Maapoliittisen strategian tarkoituksena olisi edistää metropolikaavan toteuttamista erityisesti kaavan keskeisillä toteuttamisalueilla. Tavoitteena olisi myös edistää seudullisesti yhtenäisen maapolitiikan harjoittamista jäsenkunnissa. Metropolihallinnon laatimalla maapolitiikan strategialla ei kuitenkaan olisi oikeudellista vaikutusta kuntien toimivaltaan päättää maapolitiikastaan.

Pykälän 2 momentin 2 kohdan mukaan metropolihallinnon tehtävänä olisi metropolialueen ilman laadun seuranta, ilmastomuutoksen strategiatyö sekä seututiedon ylläpito ja tuottaminen. Metropolihallinto huolehtisi jäsenkuntiensa ilmansuojelun seurannasta, tutkimuksesta ja suunnittelusta sekä koulutus- ja viestintätehtävistä. Ilmastomuutoksen strategiatyöhön sisältyisi sekä ilmastomuutoksen hillintää että sopeutumista koskevien seudullisten toimenpiteiden edistäminen yhteistyössä jäsenkuntien kanssa. Työssä tulisi painottua toimenpiteiden arviointi, seuranta ja ilmastoviestintä. Metropolihallinto tuottaisi ja ylläpitäisi yhteistyössä jäsenkuntien kanssa seutu- ja paikkatietoja maankäyttöä, asumista ja liikennettä koskevien tehtävien sekä ilmastomuutoksen strategiatyön hoitamiseksi.

Pykälän 2 momentin 3 kohdan mukaan metropolihallinnon tehtävänä olisi metropolialueen muiden sille erikseen säädettyjen tehtävien hoitaminen. Sääntelyllä on haluttu turvata metropolihallinnon tehtäväkentän joustava kehittäminen myös 1 ja edellä 2 momentissa tarkoitettuja tehtäviä laajempaan suuntaan.

Pykälän 3 momentin ensimmäisen virkkeen mukaan metropolihallinto voisi tarjota jäsenkunnilleen vuokra-asuntotuotannon rakennuttamispalvelujen.
Rakennuttamispalvelujen tulisi painottua metropolikaavassa osoitetuille seudullisesti keskeisille asuntorakentamisen alueille. Kyse olisi konsulttityyppisistä palveluista, joita jäsenkunnat voisivat halutessaan metropolihallinnolta ostaa. Metropolihallinto ei rakennuttaisi asuntoja omaan omistukseensa, vaan omistajana olisi aina jokin muu taho jäsenkunnan tilauksesta riippuen. Rakennuttamispalvelut voisivat koskea sekä valtion tukemien että vapaarahoitteisten vuokra-asuntojen tuotantoa. Kuitenkin niillä alueilla, joilla on pulaa kohtuuhintaisista asunnoista, tuotannon tulisi keskittyä valtion tukemiin vuokra-asuntoihin.

Lisäksi metropolihallinnon jäsenkunnat voisivat pykälän 3 momentin viimeisen virkkeen mukaan sopia, että metropolihallinto voisi ottaa hoitaakseen metropolialueen jäsenkunnilta muitakin kuin pykälän 1 ja 2 momentissa tarkoitettuja tehtäviä. Tehtävien järjestäminen tapahtuisi käytännössä noudattaen kuntalain 10 luvun säännöksiä kuntien yhteistoiminnan muodoista. Tällaisia tehtäviä voisivat olla esimerkiksi Helsingin seudun liikenne-kuntayhtymän nykyiseen perussopimukseen sisältyvät joukkoliikennetehtävät, kuten joukkoliikenteen infrastruktuurin kehittäminen ja ylläpito, joukkoliikenteen

tieto- ja viestintäteknisten järjestelmien kehittäminen ja ylläpito sekä joukkoliikenteen markkinointi ja matkustajainformaatio.

5 §. *Metropolivaltuusto ja sen valinta.* Metropolivaltuusto valittaisiin joka neljäs vuosi toimitettavilla vaaleilla. Valtuustoon kuuluisi metropolialueen kuntien yhteenlasketusta asukasluvusta riippuen 61 – 101 jäsentä eli metropolivaltuutettua. Metropolivaltuutetuille valittaisiin varavaltuutettuja samalla tavalla kuin kuntien valtuutetuille valitaan varavaltuutettuja, kuitenkin niin, että varavaltuutetut valittaisiin kunnittain, jolla varmistettaisiin se, että jokaisella kunnalla on aina edustus metropolivaltuustossa.

Metropolivaltuuston tehtävät määräytyisivät kuntalain 86 §:n 1 momentin ja 13 §:n mukaisesti ja vastaisivat tavanomaisen kuntayhtymän yhtymäkokouksen tehtäviä.

2 Luku. Metropolivaalit

7 §. *Metropolivaalit.* Pykälässä säädettäisiin metropolivaalien perusperiaatteista, jotka olisivat samoja kuin kunnallisvaaleissa. Metropolivaalit toimitettaisiin kunnallisvaalien yhteydessä. Metropolialue olisi metropolivaaleissa yhtenä vaalipiirinä samalla tavoin kuin yksittäinen kunta on oma vaalipiirinsä kunnallisvaaleissa. Tämä tarkoittaisi sitä, että metropolivaalien ehdokkaat asetetaan koko metropolialueelle ja että metropolivaalien tulos määräytyisi koko metropolialueella annettujen äänten mukaisesti. Koska metropolihallinto toteutettaisiin kuntayhtymänä ja kun otetaan huomioon perustuslain 121 §:n 1 momentissa säädetty kunnallisen itsehallinnon vaatimus, on tarpeen varmistaa se, että jokainen metropolialueeseen kuuluva kunta saa asukasluvustaan riippumatta vähintään yhden edustajan metropolivaltuustoon. Tästä ehdotetaan otettavaksi pykälään nimenomainen maininta. Teknisesti metropolivaalit toimitettaisiin lähtökohtaisesti samalla tavalla kuin kunnallisvaalit. Henkilöllä, jolla olisi äänioikeus sekä kunnallisvaaleissa että metropolivaaleissa, olisi ennakkoäänestyspaikalla tai vaalipäivän äänestyspaikalla käytössään kaksi eriväristä äänestyslippua, toinen kunnallisvaaleja ja toinen metropolivaaleja varten.

8-9 §. *Äänioikeus sekä vaalikelpoisuus ja sen rajoitukset.* Äänioikeus ja vaalikelpoisuus metropolivaaleissa määräytyisivät samalla tavoin kuin kunnallisvaaleissa.

10 §. *Metropolivaalilautakunta.* Pykälässä säädettäisiin uudesta vaaliviranomaisesta, metropolivaalilautakunnasta, jonka asettaisi metropolivaltuusto ja josta olisi muutoin soveltuvin osin voimassa, mitä kunnan keskusvaalilautakunnasta on säädetty. Metropolivaalilautakunta huolehtisi metropoli-vaalien ehdokasasettelusta ja metropolivaalien tuloksen laskennasta yhdessä kuntien keskusvaali-lautakuntien kanssa sekä metropolivaalien tuloksen määräämisestä ja vahvistamisesta.

11 §. *Ehdokasasettelu.* Pykälässä säädettäisiin metropolivaalien ehdokashakemusten tekemisestä ja metropolivaalilautakunnan tehtävistä hakemusten käsittelyssä ja ehdokasasettelun vahvistamisessa. Menettelyt olisivat lähtökohtaisesti samanlaisia kuin kunnallisvaaleissa. Siten kukin puolue, vaaliliitto ja yhteislista saisi asettaa ehdokkaita metropolivaaleissa enintään valittavien metropolivaltuutettujen puolitoistakertaisen määrän. Ehdokashakemukseen liitetyssä ehdotuksessa puolueen tai valitsijayhdistyksen ehdokaslistaksi tulisi kuitenkin kunnallisvaaleista poiketen mainita myös kunkin ehdokkaan kotikunta. Valitsijayhdistyksen perustamiseksi metropolivaaleihin tarvittaisiin vähintään 100 metropolialueella äänioikeutettua henkilöä. Ehdotus olisi linjassa sen kanssa, että eduskuntavaaleissa valitsijayhdistyksen voi perustaa 100 vaalipiirin alueella äänioikeutettua henkilöä.

12 §. *Vaalien tuloksen laskenta ja vahvistaminen sekä tuloksesta tiedottaminen*. Pykälän 1 ja 2 momentissa ehdotettava menettely metropolivaalien ääntenlaskennassa ja vaalien tuloksen määräämisessä olisi soveltuvin osin sama kuin mitä käytetään presidentinvaalin ja

europarlamenttivaalien ääntenlaskennassa (vaalilain 137-138 § ja 178-179 §). Metropolivaaleissa annetut äänestysliput laskettaisiin siten kuntien keskusvaalilautakunnissa ja ne ilmoittaisivat laskennan tuloksen metropolivaalilautakunnalle, joka sitten yhdistäisi kuntien ilmoittamat äänimäärät ja niiden perusteella määräisi ja vahvistaisi metropolivaalien tuloksen koko metropolialueella.

Metropolivaalilautakunta määräisi metropolivaalien tuloksen lähtökohtaisesti samalla tavalla kuin kunkin kunnan keskusvaalilautakunta määrää kunnallisvaalien tuloksen. Koska kuitenkin edellä 7 §:n 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että kustakin metropolialueen kunnasta tulee valita metropolivaltuustoon vähintään yksi edustaja, metropolivaalilautakunnan tulisi tarkistaa, että valittujen nimisarjassa on vähintään yksi edustaja jokaisesta metropolialueen kunnasta. Tämä tapahtuu toteamalla kunkin valituksi tulevan ehdokkaan kotikunta. Jos valituiksi tulevien nimisarjassa on vähintään yksi ehdokas jokaisesta kunnasta, metropolivaalilautakunta vahvistaisi metropolivaalien tuloksen sellaisenaan. Jos kuitenkin joku kunta näyttäisi jäävän ilman metropolivaltuutettua, sovellettaisiin 3 momentissa ehdotettavaa sääntelyä. Kyseisestä kunnasta tulisi silloin valituksi kunnassa metropolivaaleissa eniten ääniä saaneen nimisarjaan kuuluvan puolueen, vaaliliiton tai yhteislistan eniten henkilökohtaisia ääniä saanut ehdokas, jonka kotikunta kyseinen kunta on. Jotta tämä ei kuitenkaan vaikuttaisi ensinnäkään metropolivaltuuston kokoon eikä toisaalta myöskään ryhmittymien koko metropolialueella saamien metropolivaltuutettujen lukumääriin, metropolivaalilautakunnan tulee samalla poistaa valituiksi tulevien nimisarjasta yksi ehdokas. Poistetuksi tulisi aina pienimmän vertausluvun omaava ehdokas siitä samasta puolueesta, vaaliliitosta tai yhteislistasta, jonka ehdokas valitaan kyseisestä kunnasta 3 momentissa tarkoitetulla menettelyllä.

Esimerkki: Metropolivaltuustoon valitaan 91 valtuutettua. Vaalien tulosta määrätessään metropolivaalilautakunta toteaa muun muassa, että puolue X saa metropolivaltuustoon 10 paikkaa (neljä paikkaa kunnasta A, kolme paikkaa kunnasta B, kaksi paikkaa kunnasta C ja yhden paikan kunnasta D). Samalla metropolivaalilautakunta havaitsee, että 91:n valittavaksi tulevan nimisarjassa ei ole yhtään ehdokasta kunnasta E. Lautakunta toteaa, että kunnassa E eniten ääniä saanut puolue on puolue X ja sen eniten henkilökohtaisia ääniä saanut ehdokas, jonka kotikunta on E, on ehdokas Xy. Näin ollen ehdokas Xy tulee valituksi metropolivaltuustoon. Jotta metropolivaltuuston koko ei kasvaisi 91:stä 92:een eikä puolueen X saama paikkamäärä kymmenestä yhteentoista, metropolivaalilautakunta poistaa valittaviksi tulevien nimisarjasta puolueen X sen ehdokkaan, jonka vertausluku on pienin. Tässä esimerkissä tuo ehdokas on yksi puolueen neljästä ehdokkaasta kunnassa A. Siten puolueen X paikkamäärä säilyy 10:ssä ja sen paikat jakaantuvat seuraavasti: kolme paikkaa kunnasta A, kolme paikkaa kunnasta B, kaksi paikkaa kunnasta C, yksi paikka kunnasta D ja yksi paikka kunnasta E.

Valittavien nimisarjasta poistettava ehdokas ei kuitenkaan voisi olla sellainen ehdokas, joka olisi kuntansa ainoa metropolivaltuutettu. Tällaisessa tapauksessa valittavien nimisarjaa käytäisiin läpi alhaalta ylöspäin ja siitä poistettaisiin puolueen toiseksi pienimmän vertausluvun omaava ehdokas, kolmanneksi pienimmän vertausluvun omaava ehdokas ja niin edelleen.

Mikäli kunnan ainoaksi metropolivaltuutetuksi tulisi valituksi yhteislistaan kuulumattoman valitsijayhdistyksen ehdokas, hänelle ei voida määrätä varavaltuutettua. Mikäli tällainen valtuutettu menettäisi vaalikauden aikana vaalikelpoisuutensa, vapautettaisiin toimestaan tai kuolisi, kunnan edustus metropolivaltuustossa samalla lakkaisi. Tästä syystä pykälän 5 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että metropolivaalilautakunnan tulisi tällöin vahvistaa metropolivaalien tulos tältä osin uudelleen. Poistuneen valtuutetun tilalle tulisi määrätä uusi valtuutettu

kyseisestä kunnasta noudattaen soveltuvin osin 3 momentissa ehdotettavaa menettelyä. Valtuutetuksi määrättäisiin nimisarjaan kuuluvan, kunnassa eniten ääniä saaneen puolueen, vaaliliiton tai yhteislistan eniten ääniä saanut ehdokas. Tätä menettelyä sovellettaisiin myös niissä hyvin epätodennäköisissä tilanteissa, joissa kunnan ainoalle ehdokkaalle oli kyllä määrätty varavaltuutettuja vaalien tulosta vahvistettaessa, mutta sekä valtuutettu itse että hänen varavaltuutettunsa ovat kaikki poistuneet. Kunnan metropolivaltuutetuksi valittaisiin silloin nimisarjaan kuuluvan, kunnassa toiseksi eniten ääniä saaneen puolueen eniten ääniä saanut ehdokas.

13 §. *Muutoksenhaku vaaleihin*. Päätökseen, jolla metropolivaalien tulos on vahvistettu, saisi hakea muutosta samalla tavoin kuin kunnallisvaaleissa. Myös vaalien uusimista koskeva sääntely vastaisi kunnallisvaaleja koskevaa sääntelyä.

3 luku. Metropolialueen asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamisoikeudet

14 §. *Aloiteoikeus.* Metropolialueen kunnan asukkaalle ehdotetaan säädettäväksi samanlainen oikeus tehdä aloitteita metropolihallinnolle kuin kunnan asukkaalla on oikeus tehdä aloitteita kunnalle sen toimintaa koskevissa asioissa.

15 §. *Neuvoa-antava kansanäänestys.* Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi, että metropolivaltuusto voisi päättää, että metropolihallinnon toimivaltaan kuuluvasta asiasta toimitetaan neuvoa-antava kansanäänestys metropolialueella. Aloitteen kansanäänestyksen järjestämisestä voisi tehdä vähintään kolme prosenttia metropolialueen kuntien 15 vuotta täyttäneistä asukkaista. Jos metropolivaltuusto päättäisi järjestää kansanäänestyksen, se päättäisi samalla kansanäänestyksen aiheesta ja ajankohdasta sekä äänestäjille esitettävistä vaihtoehdoista sekä huolehtisi kansanäänestystä kokevasta tiedottamisesta.

16 §. *Neuvoa-antavan kansanäänestyksen toimittaminen*. Metropolialueen neuvoa-antava kansanäänestys toimitettaisiin lähtökohtaisesti kuten yksittäinen kunnallinen kansanäänestys. Kansanäänestyksessä käytettävät asiakirjat kuitenkin laatisi ja niiden jakelusta äänestysoikeutetuille huolehtisi metropolivaalilautakunta, tarvittaessa yhteistoiminnassa kuntien keskusvaalilautakuntien kanssa. Kansanäänestyksen tulos laskettaisiin kussakin metropolialueen kunnassa ja ilmoitettaisiin metropolivaalilautakunnalle, joka vahvistaisi ja julkaisisi kansanäänestyksen tuloksen metropolialueella. Muutoin kansanäänestys toimitettaisiin noudattaen soveltuvin osin, mitä neuvoa-antavissa kunnallisissa kansanäänestyksissä noudatettavassa menettelyssä annetussa laissa (656/1990) säädetään. Äänestysoikeuden edellytykset olisivat yhtäläiset äänioikeuden edellytysten kanssa.

4 Luku. Erinäiset säännökset

17 §. *Metropolisopimus.* Esityksen mukaan maankäyttö- ja rakennuslakiin lisättäisiin metropolikaavaa koskeva uusi 4 a luku, jonka 34 g §:ssä olisi säännökset metropolisopimuksesta. Ehdotettu pykälä täydentäisi maankäyttö- ja rakennuslain sääntelyä. Säännöksen tarkoituksena on turvata, että valtiolla on riittävät mahdollisuudet vaikuttaa metropolihallinnon talouteen ja sen kehitykseen siltä osin kuin metropolihallinnon menoja on tarkoitus rahoittaa valtion varoista. Lisäksi säännöksen tarkoituksena on varmistaa, että metropolihallinnon toiminnan ja talouden suunnittelussa ja päätöksenteossa on riittävät tiedot sen talouteen merkittävästi vaikuttavista tekijöistä. Valtion puolelta sopimusneuvotteluihin osallistuisivat ainakin valtiovarainministeriön, liikenne- ja viestintäministeriön ja ympäristöministeriön edustajat.

Pykälän mukaan metropolisopimuksessa olisi, maankäyttö- ja rakennuslaissa säädetyn lisäksi, sovittava metropolihallinnon tehtävien hoitamisen rahoittamista koskevista periaatteista metropolihallinnon, sen jäsenkuntien ja valtion kesken. Sopimuksessa olisi todettava myös valtion talousarvioon

otetusta valtionavustuksesta metropolihallinnon toiminnan rahoittamiseen. Valtion rahoituksesta metropolihallinnolle säädettäisiin ehdotetun lain 19 §:ssä. Sopimus olisi tältä osin tehtävä maan hallituksen toimikaudeksi ja sen sisältöä tarkistettaisiin tarvittaessa vuosittain. Lakiehdotuksen 23 §:n 2 momenttiin sisältyy sopimuksen tekemistä koskeva siirtymäkauden määräaika.

18 §. *Kuntien maksuosuuksien määräytymisen perusteet.* Pykälässä säädettäisiin metropolihallinnon jäsenkuntien maksuosuuksien jakautumisesta jäsenkuntien kesken sekä vastuista sen veloista ja varoista. Kuntalain 78 §:n mukaan kuntayhtymän perussopimuksessa on sovittava muun muassa jäsenkuntien osuudesta kuntayhtymän varoihin ja vastuusta sen veloista sekä muista taloutta koskevista asioista. Lähtökohtana olisi, että jäsenkuntien tulisi sopia asiasta perussopimuksessa. Siltä varalta, etteivät jäsenkunnat pääsisi sopimukseen, pykälässä säädettäisiin, että maksuosuudet sekä varat ja vastuut jakautuisivat jäsenkuntien välillä niiden asukasluvun suhteessa. Asukasluku määräytyisi pykälässä tarkemmin määriteltynä ajankohtana väestötietojärjestelmässä olevien tietojen mukaan. Metropolihallinnon toiminnan ja talouden kannalta erittäin merkittävä asia on, että jäsenkunnat pääsevät perussopimuksessa yksimielisyyteen metropolialueen joukkoliikenteen hoitamisesta aiheutuvan alijäämän kattamisesta (niin sanottu tariffituki) jäsenkuntien kesken.

19 §. *Valtion rahoitus metropolihallinnolle.* Valtion rahoitus metropolihallinnolle olisi pykälän 1 momentin mukaan tarkoitus järjestää valtionavustuslaissa (688/2001) tarkoitetulla yleisavustuksella. Yleisavustus voidaan valtionavustuslain 5 §:n 2 momentin mukaan myöntää valtionavustuksen saajan toimintaan yleisesti tai tiettyyn osaan sen toiminnasta. Lain 6 §:n 1 momentin mukaan valtionavustus ei saa kattaa valtionavustuksen kohteena olevasta toiminnasta tai hankkeesta aiheutuvien kokonaiskustannusten täyttä määrää, jollei valtionavustuksen myöntämisen tavoitteiden saavuttamiseksi välttämättömistä ja perustelluista syistä muuta johdu. Lain 8 §:n mukaan tarkempia säännöksiä valtionosuuslain soveltamisalaan kuuluvan valtionavustuksen talousarvion mukaisesta myöntämisestä, maksamisesta ja käytöstä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella. Asetuksen valmistelusta vastaisi valtiovarainministeriö. Asetuksen valmistelu tulisi tehdä yhteistyössä liikenne- ja viestintäministeriön ja ympäristöministeriön kanssa. Valtion avustukset metropolihallinnolle myönnettäisiin valtion talousarvion puitteissa.

Pykälän 2 momentissa määriteltäisiin mihin kustannuksiin valtionavustusta voitaisiin myöntää. Momentin 1 kohdan mukaan metropolihallinnolle maksettaisiin valtionavustusta kustannuksiin, jotka aiheutuisivat yhtenäisen lippujärjestelmän luomisesta ja ylläpitämisestä sen koko alueella ja joukkoliikenteen taksojen alentamiseen (ns. tariffituki). Momentin 2 kohdan mukaan metropolihallinnolle maksettaisiin valtionavustusta kunnille uusien lakisääteisten tehtävien hoitamiseen. Momentin 3 kohdan mukaan metropolihallinnolle maksettaisiin valtionavustusta metropolihallinnolle valtiolta siirrettyjen tehtävien hoitamiseen. Lisäksi momentin 4 kohdan mukaan metropolihallinnolle maksettaisiin valtionavustusta metropolikaavan ja erityisesti siihen liittyvän toimeenpano-osan laatimiseen.

Pykälän 3 momentin mukaan 2 momentin 2, 3 ja 4 kohdissa tarkoitettu valtionavustus voisi kattaa kaikki toiminnasta aiheutuvat kustannukset. Valtionavustuslain 6 §:n pääsäännöstä poikkeaminen olisi näissä tapauksissa perusteltua, koska esityksellä metropolialueen kunnille asetettaisiin uusia lakisääteisiä tehtäviä tai velvoitteita, joihin on perustuslain 121 §:ään sisältyvän rahoitusperiaatteen mukaisesti osoitettava riittävä rahoitus.

Valtionavustukseen tarvittavat määrärahat on tarkoitus budjetoida valtiovarainministeriön hallinnonalan pääluokkaan. Valtiovarainministeriö toimisi valtionapuviranomaisena ja huolehtisi avustuksen myöntämisestä ja maksamisesta metropolihallinnolle.

Esityksen valmistelussa tehtyjen alustavien arvioiden mukaan valtion tulisi osoittaa uusien lakisää-teisten tehtävien rahoitukseen noin 21,5 miljoonaa euroa vuodessa. Avustus koostuisi joukkoliikenteen hallinnon lakisääteisen tehtävän laajennuksesta, joukkoliikennetehtävien siirrosta valtiolta metropolihallinnolle ja metropolikaavan maakuntakaavaa suuremmasta yksityiskohtaisuudesta.

Yhtenäistä lippujärjestelmää ja tariffitukea koskevan valtion rahoituksen suuruus riippuu joukkoliikenteen yhtenäisen lippujärjestelmän kattavuudesta, joukkoliikenteen kunnille aiheuttamista kustannuksista sekä joukkoliikenteen kehittämisestä alueella.

20 §. *Kuntajaon muutosten huomioon ottaminen.* Ehdotetulla säännöksellä varauduttaisiin tilanteeseen, jossa metropolihallinnossa lakisääteisesti mukana oleva kunta lakkaisi kuntarakennelaissa tarkoitetun kuntien yhdistymisen seurauksena. Tällaisessa tilanteessa uusi kunta jatkaisi metropolihallinnon jäsenkuntana.

5 Luku. Voimaantulo ja siirtymäsäännökset

21 §. *Voimaantulo.* Tarkoituksena on, että ehdotettu laki tulisi voimaan vuoden 201 alusta lukien.

22 §. *Metropolihallinnon toiminnan käynnistäminen.* Pykälässä säädettäisiin metropolihallinnon toiminnan käynnistämisestä ennen kuin ensimmäinen metropolivaltuusto olisi tullut valituksi ja valtuusto aloittanut toimintansa sekä käynnistämisvaiheen organisoinnista. Käynnistämisvaiheessa metropolihallinnon ylintä päätösvaltaa käyttäisi metropolihallinnon jäsenkuntien edustajien edustajainkokous. Edustajainkokous voitaisiin valita pykälän mukaan heti ehdotetun lain hyväksymisen jälkeen.

Pykälän 1 momentin mukaan metropolihallinnon toiminnan käynnistämistä varten metropolihallinnon jäsenkuntien olisi valittava jäsenkuntien edustajien edustajainkokous. Edustajainkokous voitaisiin valita ennen ehdotetun lain voimaan tuloa. Edustajainkokouksen kutsuisi ensimmäisen kerran koolle Etelä-Suomen aluehallintovirasto. Aluehallintoviraston määräämä henkilö johtaisi kokousta, kunnes edustajainkokoukselle olisi valittu puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja. Jäsenkuntien edustajainkokous olisi kutsuttava koolle siten, että se kokoontuisi ensimmäisen kerran viimeistään xxxkuussa 201X.

Edustajainkokous toimisi pykälän 2 momentin mukaan metropolihallinnon ylintä päätösvaltaa käyttävänä toimielimenä siihen saakka, kunnes metropolivaltuusto olisi valittu ja se olisi aloittanut toimintansa. Edustajainkokouksen olisi ryhdyttävä niihin toimenpiteisiin, jotka olisivat välttämättömiä metropolihallinnon toiminnan käynnistämiseksi. Tällaisia toimenpiteitä olisivat erityisesti metropolihallinnon perussopimuksen ja johto- tai hallintosäännön valmistelu ja hyväksyminen sekä osallistuminen metropolisopimuksen valmisteluun ja hyväksymiseen.

Pykälän 3 momentissa määriteltäisiin jäsenkuntien edustajien lukumäärä edustajainkokouksessa. Kullekin edustajalle valittaisiin pykälän 4 momentin mukaan varajäsen. Tässä momentissa säädettäisiin myös edustajien äänimäärästä, sitä koskevasta rajoituksesta ja äänimäärän käyttämisestä. Äänimäärää koskeva rajoitus perustuu perustuslakivaliokunnan kannanottoon (PeVL 32/2001), jonka mukaan noudatettava päätöksentekojärjestelmä ei saa antaa yksittäiselle kunnalle yksipuolisen määräämisvallan mahdollistamaa asemaa. Pykälän 5 momentissa säädettäisiin edustajainkokouksen päätösvaltaisuuden edellytyksistä sekä edustajainkokouksen menettelystä ja muutoksenhausta edustajainkokouksen päätökseen.

23 §. *Perussopimus ja metropolisopimus.* Pykälässä asetettaisiin määräaika, johon mennessä metropolihallinnon perussopimus ja 17 §:ssä tarkoitettu metropolisopimus tulisi hyväksyä. Pykälä sisältäisi myös valtuutussäännöksen, jonka perusteella valtioneuvosto voisi tietyin edellytyksin päättää perussopimuksesta. Perussopimuksen sisällöstä säädetään kuntalain 78 §:ssä. Metropolisopimuksesta säädetään 17 §:n

lisäksi maankäyttö- ja rakennuslain 34 g §:ssä.

Perussopimuksen hyväksymisestä olisi pykälän 1 momentin mukaan päätettävä viimeistään vuoden 201X xxxkuun loppuun mennessä. Jos metropolihallinnon perussopimusta ei olisi solmittu edellä tarkoitettuun ajankohtaan mennessä ja olisi ilmeistä, ettei metropolihallintoa saataisi muutoin perustetuksi, valtioneuvosto päättäisi metropolihallinnon jäsenkuntia kuultuaan kuntalain 78 §:n 3 momentissa ja perussopimuksessa sovittavista asioista siltä osin kuin jäsenkunnat eivät olisi niistä edustajainkokouksessa sopineet. Valtioneuvoston päättämä perussopimus olisi voimassa siihen asti, kunnes jäsenkunnat sopisivat siitä toisin.

Metropolihallinnon perustaminen perustuisi ehdotetun lain säännöksiin, eikä valtioneuvostolla olisi tältä osin harkintavaltaa. Valtioneuvosto voisi päättää ainoastaan perussopimuksen niistä osista, joista metropolihallinnon jäsenkunnat eivät olisi päässeet sopimukseen ja joista säädetään kuntalain 78 §:n 3 momentissa. Valtioneuvoston päätös olisi hallintopäätös, josta saisi valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetyn mukaisesti. Jos asia jouduttaisiin viemään valtioneuvoston päätettäväksi, tarkoituksena on, että asia valtioneuvostolain (175/2003) 12 §:n nojalla yhteiskuntapoliittisen tai taloudellisen merkityksensä vuoksi ratkaistaisiin valtioneuvoston yleisistunnossa. Yleisistunnon tulisi hallinnon yleisten oikeusperiaatteiden mukaisesti ottaa tasapuolisesti huomioon metropolihallinnon jäsenkuntien edut perussopimuksessa sovittavista asioista.

Pykälän 2 momentin mukaan metropolisopimuksesta on, siltä osin kuin se koskee 17 §:ssä tarkoitettuja asioita, päätettävä viimeistään vuoden 201X xxxkuun loppuun mennessä. Säännös velvoittaisi sopimaan vain 17 §:ssä tarkoitetuista asioista, mutta se ei estäisi sopimasta myös niistä asioista, jotka kuuluvat metropolisopimuksen alaan maankäyttö- ja rakennuslain 34 g §:n mukaisesti. Säännöksellä on haluttu turvata valtion rahoitusosuuden varmistuminen metropolihallinnon käynnistämisvaiheessa.

24 §. *Ensimmäiset metropolivaalit.* Tarkoituksena on, että ensimmäiset metropolivaalit toimitettaisiin lain voimaantulon jälkeen toimitettavien ensimmäisten kunnallisvaalien yhteydessä. Koska metropolivaltuustoa ja metropolihallitusta ei vielä vaalien aikaan ole, on tarpeen säätää, että ensimmäisiä metropolivaaleja varten Etelä-Suomen aluehallintovirasto asettaisi metropolivaalilautakunnan sekä laatisi ja julkaisisi kuulutuksen metropolivaltuustoon valittavien valtuutettujen määrästä viimeistään kuukauden kuluttua tämän lain voimaan tulosta. Pykälässä ehdotetaan myös säädettäväksi, että vaalien tuloksen tultua vahvistetuksi metropolivaalilautakunta antaisi luettelon metropolivaltuutetuiksi valituista ja heidän varajäsenistään viipymättä tiedoksi myös Etelä-Suomen aluehallintovirastolle, joka luettelon perusteella voisi ryhtyä tarpeellisiin toimenpiteisiin metropolivaltuuston koolle kutsumiseksi.

25 §. *Metropolihallinnon järjestäytyminen.* Pykälässä säädettäisiin metropolihallinnon toiminnan järjestämisestä sen jälkeen kun ensimmäinen metropolivaltuusto on valittu.

Pykälän 1 momentin mukaan ensimmäisten metropolivaalien tuloksen vahvistamisen jälkeen uuden metropolivaltuuston olisi viipymättä järjestäydyttävä ja valittava metropolihallitus ja muut tarvittavat toimielimet sekä ryhdyttävä niihin muihin toimenpiteisiin, jotka ovat tarpeen metropolihallinnon toiminnan järjestämiseksi. Iältään vanhimman valtuutetun olisi pykälän 2 momentin mukaan kutsuttava metropolivaltuutetut ensimmäiseen kokoukseen ja johdettava siinä puhetta, kunnes valtuuston puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat on valittu. Keskeisin metropolivaltuuston tehtävä tässä yhteydessä olisi metropolihallituksen ja muiden kuntalain 17 §:ssä tarkoitettujen toimielinten valinta, jotta metropolihallinnon operatiivinen toiminta saataisiin mahdollisimman pian täysimääräisesti käyntiin.

26 §. *Metropolialueen laajentaminen.* Pykälä sisältäisi siirtymäsäännöksen, joka antaisi Porvoolle ja Lohjalle mahdollisuuden vapaaehtoisesti liittyä metropolihallinnon jäsenkunnaksi. Liittyvää kuntaa tulisivat ehdotetun säännöksen mukaan koskemaan samat oikeudet ja velvollisuudet kuin metropolihallinnossa lakisääteisesti mukana olevia kuntia. Liittyminen toteutettaisiin käytännössä kuntalain (365/1995) 10 luvussa tarkoitettua perussopimusmenettelyä käyttäen. Liittymiselle asetettaisiin säännöksessä kaksi edellytystä. Ensimmäinen edellytys olisi, että liittymisen tulisi tapahtua viimeistään ehdotetun lain metropolivaaleja koskevissa säännöksissä tarkoitetun ja vuonna 2021alkavan vaalivuoden alusta lukien. Toinen edellytys olisi, että liittyvä kunta olisi tehnyt päätökset liittymisestä viimeistään 12 kuukautta ennen seuraavan vaalikauden alkua.

27 §. *Voimassa olevat viranomaisluvat.* Pykälän mukaan Helsingin seudun liikenne-kuntayhtymälle ja Y:lle ennen ehdotetun lain voimaan tuloa myönnetyt viranomaisluvat, jotka koskevat 4 §:ssä tarkoitettuja tehtäviä, siirtyisivät ehdotetun lain voimaan tullessa metropolihallinnolle.

28 §. *Vireillä olevat asiat.* Pykälän mukaan Helsingin seudun liikenne-kuntayhtymässä ja Y:ssä ehdotetun lain voimaan tullessa vireillä olevat asiat, jotka koskevat 4 §:ssä tarkoitettuja tehtäviä, siirtyisivät ehdotetun lain voimaan tullessa metropolihallinnolle.

29 §. *Voimassa olevat sopimukset ja sitoumukset.* Pykälän mukaan Helsingin seudun liikenne-kuntayhtymän ja Y:n ennen ehdotetun lain voimaantuloa tekemät 4 §:ssä tarkoitettuja tehtäviä koskevat voimassa olevat sopimukset ja sitoumukset sekä niistä johtuvat oikeudet ja velvollisuudet siirtyisivät ehdotetun lain voimaan tullessa metropolihallinnolle.

30 §. *Henkilöstö.* Pykälän mukaan metropolihallinnon palvelukseen kunnista, kuntayhtymistä ja valtiolta ehdotetun lain voimaan tullessa siirtyvän henkilöstön asemasta säädetään kunnallisesta viranhaltijasta annetussa laissa (304/2003), valtion virkamieslaissa (750/1994) ja työsopimuslaissa (55/2001). Ensisijaisesti tässä yhteydessä tulisivat sovellettaviksi kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain 25 §:n, valtion virkamieslain 5 e ja 5 f §:n sekä työsopimuslain 1 luvun 10 §:n säännökset liikkeenluovutuksesta.

2 Laki metropolialueen liikennejärjestelmää ja joukkoliikennettä koskevien tehtävien hoitamisesta

1 §. *Lain soveltamisala.* Metropolihallinnosta annetussa laissa tarkoitettu metropolihallinto toimisi pykälän 1 momentin mukaan metropolialueella Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1370/2007 ja joukkoliikennelain (869/2009) mukaisena toimivaltaisena viranomaisena ja hoitaisi metropolialueen liikennejärjestelmää ja joukkoliikennettä koskevat tehtävät siten kuin siitä tässä tai muussa laissa säädetään.

Pykälän 2 momentin mukaan metropolihallinnon toimintaan sovellettaisiin, mitä vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista annetussa laissa (349/2007) säädetään.

2 §. *Metropolihallinnon liikennejärjestelmä- ja joukkoliikennetehtävät.* Tämän lain 3 §:ssä kumottavaksi ehdotetun pääkaupunkiseudun kuntien jätehuoltoa ja joukkoliikennettä koskevasta yhteistoiminnasta annetun lain (829/2009) mukaisia pääkaupunkiseudun joukkoliikennetehtäviä hoitaa Helsingin seudun liikenne-kuntayhtymä. Nämä tehtävät ehdotetaan siirrettäviksi tällä lailla metropolihallinnolle.

Metropolihallinnon olisi pykälän 1 momentin mukaan hoidettava metropolialueen liikennejärjestelmän ja joukkoliikenteen suunnittelu, joukkoliikenteen liikennepalveluiden suunnittelu ja hankinta, joukkoliikenteen taksa- ja lippujärjestelmästä sekä taksoista päättäminen, joukkoliikenteen matkalippujen tarkastus sekä muut sille säädetyt liikennejärjestelmää ja joukkoliikennettä koskevat tehtävät. Sääntely vastaa aineelliselta sisällöltään kumottavaksi ehdotetun pääkaupunkiseudun kuntien

jätehuoltoa ja joukkoliikennettä koskevasta yhteistoiminnasta annetun lain sääntelyä.

Pykälän 2 momentin mukaan metropolihallinnon jäsenkunnat voisivat sopia, että metropolihallinto voi ottaa hoitaakseen metropolialueen jäsenkunnilta muitakin kuin 1 momentissa tarkoitettuja liikennejärjestelmää ja joukkoliikennettä koskevia tehtäviä. Sääntely vastaa aineelliselta sisällöltään kumottavaksi ehdotetun pääkaupunkiseudun kuntien jätehuoltoa ja joukkoliikennettä koskevasta yhteistoiminnasta annetun lain sääntelyä. Tällaisia tehtäviä voisivat olla esimerkiksi Helsingin seudun liikenne-kuntayhtymän nykyiseen perussopimukseen sisältyvät joukkoliikennetehtävät, kuten joukkoliikenteen infrastruktuurin kehittäminen ja ylläpito, joukkoliikenteen tieto- ja viestintäteknisten järjestelmien kehittäminen ja ylläpito sekä joukkoliikenteen markkinointi ja matkustajainformaatio. Myös joukkoliikenteeseen oleellisesti liittyvän liityntäpysäköinnin strategisen tason suunnittelu voisi olla tällainen tehtävä.

Pykälän 3 momentin mukaan metropolihallinnon olisi 1 ja 2 momentissa tarkoitettuja tehtäviä hoitaessaan oltava tiiviissä yhteistyössä metropolihallinnon jäsenkuntien sekä liikenne- ja viestintäministeriön ja Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kanssa.

Metropolihallinto voisi pykälän 4 momentin mukaan toimialueellaan antaa liikenteenharjoittajalle enintään 15 vuoden ajaksi yksinoikeuden harjoittaa raitiovaunu- ja metroliikennettä. Sääntely vastaa aineelliselta sisällöltään kumottavaksi ehdotetun pääkaupunkiseudun kuntien jätehuoltoa ja joukkoliikennettä koskevasta yhteistoiminnasta annetun lain sääntelyä.

3 §. *Voimaantulo.* Tarkoituksena on, että ehdotettu laki tulisi voimaan vuoden 201 alusta lukien. Ehdotetulla lailla kumottaisiin pääkaupunkiseudun kuntien jätehuoltoa ja joukkoliikennettä koskevasta yhteistoiminnasta annettu laki (829/2009) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen. Kumottavaksi ehdotetussa laissa säädetyistä jätehuoltotehtävistä ehdotetaan annettavaksi uusi laki, joka sisältyy tähän esitykseen (3. lakiehdotus).

4 §. *Siirtymäsäännökset.* Pääkaupunkiseudun kuntien jätehuoltoa ja joukkoliikennettä koskevasta yhteistoiminnasta annetun lain kumoamisen seurauksena pääkaupunkiseudun joukkoliikennetehtäviä hoitava Helsingin seudun liikenne-kuntayhtymä purkautuisi tämän lain voimaantullessa ja sen tehtävät ja omaisuus sekä niitä koskevat oikeudet ja velvollisuudet siirtyisivät metropolihallinnolle. Pykälässä säädetään kuntayhtymän purkautumisen johdosta tehtävästä loppuselvityksestä sekä omaisuuden, varojen, velkojen ja vastuiden siirrosta. Tätä sääntelyä täydentäisivät metropolihallinnosta annettuun lakiin sisältyvät 27 §:n voimassa olevia viranomaislupia, 28 §:n vireillä olevia asioita, 29 §:n voimassa olevia sopimuksia ja sitoumuksia ja 30 §:n henkilöstö koskevat siirtymäsäännökset.

3 Laki pääkaupunkiseudun kuntien jätehuoltoa koskevasta yhteistoiminnasta

Esitykseen sisältyvän metropolialueen liikennejärjestelmää ja joukkoliikennettä koskevien tehtävien hoitamisesta annetun lakiehdotuksen (2. lakiehdotus) 3 §:n mukaan pääkaupunkiseudun kuntien jätehuoltoa ja joukkoliikennettä koskevasta yhteistoiminnasta annettu laki (829/2009) ehdotetaan kumottavaksi. Tämän johdosta kyseisessä laissa jätehuollosta vastaavaa kuntayhtymää (Helsingin seudun ympäristöpalvelut-kuntayhtymä) koskevat säännökset ehdotetaan siirrettäväksi tähän lakiin. Muutosehdotus olisi lainsäädäntötekninen, eikä siitä aiheutuisi aineellisia muutoksia Helsingin seudun ympäristöpalvelut-kuntayhtymän oikeudelliseen asemaan, tehtäviin tai jäsenkuntiin, lukuunottamatta ilman laadun seurantaa, ilmastomuutoksen strategiatyötä sekä seututiedon ylläpitoa ja tuottamista koskevia tehtäviä, jotka ehdotetaan siirrettäviksi kuntayhtymältä metropolihallinnolle.

4 Laki kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastamisesta annetun lain 8 §:n muuttamisesta

8 §. Pykälässä säädetään lunastusluvan käsittelyn yhteydessä tapahtuvasta lausuntomenettelystä. Pykälän 2 momenttiin tehtäisiin metropolihallinto koskeva lisäys.

5 Laki vesilain 3 luvun 5 §:n muuttamisesta

5 §. *Suhde maankäytön suunnitteluun.* Pykälässä säädetään vesitaloushankkeiden lupa-asioiden käsittelyn yhteydessä huomioon otettavista maankäyttö- ja rakennuslaissa tarkoitetuista kaavoista. Pykälän 1 momenttiin tehtäisiin metropolikaavaa koskeva lisäys.

6 Laki kiinteistönmuodostamislain 33 §:n muuttamista

33 §. Pykälän 1 momenttiin tehtäisiin metropolikaavaa koskeva lisäys ja pykälän 2 momenttiin lisättäisiin viittaus maankäyttö- ja rakennuslakiin tällä esityksellä lisättävään uuteen 137 a §:ään, jossa säädetään rakennusluvan erityisistä edellytyksistä metropolialueella.

7 Laki metsälain 2 §:n muuttamisesta

2 §. *Soveltamisala.* Pykälässä säädetään lain soveltamisalasta ja sitä koskevista poikkeuksista. Pykälän 1 momenttiin tehtäisiin metropolikaavaa koskeva lisäys, jonka johdosta lakia ei eräin poikkeuksin sovellettaisi metropolikaavan alueella.

8 Laki vesihuoltolain 5 §:n muuttamisesta

5 §. Vesihuollon yleinen kehittäminen. Pykälään lisättäisiin uusi 2 momentti, jonka mukaisesti metropolihallinto sovittaisi yhteen kuntien vesihuollon kehittämissuunnittelua ja alueellista yleissuunnittelua metropolialueella. Säännöksen tarkoituksena on antaa metropolihallinnolle toimivaltaa alueiden käyttöön liittyvässä vesihuollon strategisessa suunnittelussa. Vastuu vesihuollon järjestämisestä säilyisi edelleen kunnilla ja vesihuollosta huolehtisivat edelleen vesihuoltolaitokset metropolialueella.

9 Laki joukkoliikennelain muuttamisesta

4 §. *Joukkoliikenteen palvelutason määrittely.* Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi säännös yhteistyöstä metropolihallinnon kanssa. Metropolihallinto korvaisi metropolihallinnosta annetun lain mukaisella metropolialueella maakunnan liiton, joten palvelutason määrittelyä valmistellessaan viranomaisten tulisi toimia tarpeellisilta osin yhteistyössä myös metropolihallinnon kanssa.

12 §. *Reittiliikenneluvan myöntävät viranomaiset.* Pykälän 2 momenttia muutettaisiin siten, että siinä ei enää mainittaisi Hyvinkään kaupunkia viranomaisena, joka myöntää luvan yksinomaan sen alueella harjoitettavaan reittiliikenteeseen. Hyvinkään kaupunki kuuluisi metropolihallintoon, joka hoitaisi jatkossa kaikki joukkoliikenteen toimivaltaisen viranomaisen tehtävät alueellaan.

Pykälän 3 momentin 1 kohtaa muutettaisiin siten, että metropolihallinto myöntäisi reittiliikenneluvan yksinomaan sen toimivalta-alueella harjoitettavaan reittiliikenteeseen. Voimassaolevan lain mukaan luvan myöntävä viranomainen on Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä toimivalta-alueellaan. Kuntayhtymään nykyisin kuuluvat kunnat kuuluisivat jatkossa metropolihallintoon, joka hoitaisi jatkossa kaikki joukkoliikenteen toimivaltaisen viranomaisen tehtävät alueellaan.

13 §. *Kutsujoukkoliikenneluvan myöntävät viranomaiset.* Pykälän 2 momenttia muutettaisiin siten, että yksinomaan metropolialueella harjoitettavaan kutsujoukkoliikenteeseen luvan myöntäisi metropolihallinto Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän asemesta. Kuntayhtymään nykyisin kuuluvat kunnat kuuluisivat jatkossa metropolihallintoon, joka hoitaisi jatkossa kaikki joukkoliikenteen toimivaltaisen viranomaisen tehtävät alueellaan.

14 §. *Palvelusopimusasetuksessa tarkoitetut toimivaltaiset viranomaiset ja niiden yhteistyö sekä päätös palvelusopimusasetuksen soveltamisesta.* Pykälän 1 momenttia muutettaisiin siten, että rautatieliikennettä koskevissa asioissa toimivaltainen viranomainen olisi liikenne- ja viestintäministeriö ja metropolialueellaan metropolihallinto Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän asemesta.

62 §. *Liikennelupien ja sopimusten voimassaoloon liittyvät siirtymäsäännökset.* Pykälän 5 momenttia muutettaisiin siten, että siitä poistettaisiin viittaus Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän alueeseen ja viitattaisiin sen sijaan kuntiin, jotka kuuluvat ehdotettuun metropolialueeseen.

10 Laki joukkoliikenteen tarkastusmaksusta annetun lain 1 ja 2 §:n muuttamisesta

1 §. *Soveltamisala.* Pykälässä säädetään niistä viranomaisista, joille voidaan myöntää oikeus tarkastusmaksun perimiseen. Pykälä ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä nyt mainittu pääkaupunkiseudun kuntien jätehuoltoa ja joukkoliikennettä koskevasta yhteistoiminnasta annetun lain (829/2009) 3 §:ssä tarkoitettu Helsingin seudun liikenne-kuntayhtymä muutettaisiin metropolihallinnoksi.

2 §. *Tarkastusmaksun perimisoikeuden saaneiden tahojen välinen yhteistoiminta.* Pykälä ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä nyt mainittu pääkaupunkiseudun kuntien jätehuoltoa ja joukkoliikennettä koskevasta yhteistoiminnasta annetun lain (829/2009) 3 §:ssä tarkoitettu Helsingin seudun liikenne-kuntayhtymä muutettaisiin metropolihallinnoksi.

11 Laki maantielain muuttamisesta

17 §. *Tien suunnittelu ja alueiden käytön suunnittelu.* Pykälässä säädetään niistä maankäyttö- ja rakennuslaissa tarkoitetuista oikeusvaikutteisista kaavoista, jotka on otettava suunnittelussa huomioon. Pykälän 2 momenttiin lisättäisiin metropolikaava ja 3 momenttiin metropolihallinto.

18 §. *Yleissuunnitelma.* Pykälässä säädetään yleissuunnitelman laatimisvelvoitteesta ja sitä koskevista poikkeuksista. Pykälään tehtäisiin metropolikaavaa koskeva lisäys.

27 §. *Vuorovaikutus.* Pykälässä säädetään muun muassa niistä viranomaisista, joilta tienpitoviranomaisen on pyydettävä yleis- ja tiesuunnitelmasta lausunto. Pykälän 4 momenttiin tehtäisiin metropolihallintoa koskeva lisäys.

99 §. *Päätöksenteko.* Pykälässä säädetään tiesuunnitelman hyväksymistä koskevasta päätöksentekomenettelystä. Pykälään tehtäisiin metropolihallintoa koskeva lisäys.

104 §. *Päätösten ilmoittaminen muistutuksen tehneille ja viranomaisille*. Pykälässä säädetään muun muassa niistä viranomaisista, joille yleis- ja tiesuunnitelman hyväksymispäätöksestä on ilmoitettava. Pykälän 2 momenttiin tehtäisiin metropolihallintoa koskeva lisäys.

105 §. *Muutoksenhaku.* Pykälässä säädetään muun muassa niistä viranomaisista, joilla on oikeus hakea valittamalla muutosta sellaiseen yleis- ja tiesuunnitelman hyväksymispäätökseen, jonka vaikutukset ulottuvat viranomaisen toimialueelle. Pykälän 2 momenttiin tehtäisiin metropolihallintoa koskeva lisäys.

12 Laki ratalain muuttamisesta

8 §. *Yleistä rautatien suunnittelusta.* Pykälässä säädetään yhteistyövelvoitteesta tehtäessä yleis- ja ratasuunnitelmia. Pykälän 2 momenttiin tehtäisiin metropolihallintoa koskeva lisäys.

10 §. *Rautatiealueen suunnittelu ja alueiden käytön suunnittelu.* Pykälässä säädetään yleis- ja ratasuunnittelun käsittelyn yhteydessä huomioon otettavista maankäyttö- ja rakennuslaissa tarkoitetuista kaavoista. Pykälän 2 ja 4 momentteihin lisättäisiin metropolikaava sekä 3 momenttiin metropolihallinto.

11 §. *Yleissuunnitelma.* Pykälässä säädetään yleissuunnitelman laatimisvelvoitteesta ja sitä koskevista poikkeuksista. Pykälään tehtäisiin metropolikaavaa koskeva lisäys.

22 §. *Vuorovaikutus.* Pykälässä säädetään muun muassa niistä viranomaisista, joilta radanpitäjän on pyydettävä yleis- ja ratasuunnitelmasta lausunto. Pykälän 4 momenttiin tehtäisiin metropolihallintoa koskeva lisäys.

28 §. *Suunnitelmien hyväksyminen.* Pykälässä säädetään ratasuunnitelman hyväksymistä koskevasta päätöksentekomenettelystä. Pykälään tehtäisiin metropolihallintoa koskeva lisäys.

79 §. *Rautatien lakkauttaminen muussa yhteydessä.* Pykälässä säädetään muun muassa rautatien lakkauttamista tarkoittavan päätöksen valmistelun yhteydessä tapahtuvasta kuulemismenettelystä. Pykälän 3 momenttiin tehtäisiin metropolihallintoa koskeva lisäys.

91 §. *Päätösten ilmoittaminen muistutuksen tehneille ja viranomaisille.* Pykälässä säädetään muun muassa niistä viranomaisista, joille yleis- ja ratasuunnitelman hyväksymispäätöksestä on ilmoitettava. Pykälän 2 momenttiin tehtäisiin metropolihallintoa koskeva lisäys.

92 §. *Muutoksenhaku.* Pykälässä säädetään muun muassa niistä viranomaisista, joilla on oikeus hakea valittamalla muutosta sellaiseen yleis- ja ratasuunnitelman hyväksymispäätökseen, jonka vaikutukset ulottuvat viranomaisen toimialueelle. Pykälän 2 momenttiin tehtäisiin metropolihallintoa koskeva lisäys.

13 Laki ilmailulain 86 §:n muuttamisesta

86 §. *Rakentamislupa-asian käsittelyyn liittyvä kuulemismenettely.* Pykälässä säädetään niistä viranomaisista, joille on varattava tilaisuus tulla kuulluiksi lupa-asian valmistelun yhteydessä. Pykälän 1 momenttiin tehtäisiin metropolihallintoa koskeva lisäys.

14 Laki elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain 7 §:n muuttamisesta

7 §. *Strateginen suunnittelu ja ohjaus***.** Pykälässä säädetään muun muassa niistä viranomaisista, joiden kanssa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten strategia-asiakirja ja strategiset tulostavoiteasiakirjat laaditaan. Pykälän 2 momenttiin tehtäisiin metropolihallintoa koskeva lisäys.

15 Laki alueiden kehittämisestä ja rakennerahastotoiminnan hallinnoinnista annetun lain muuttamisesta

3 §. *Määritelmät.* Pykälään lisättäisiin metropolialuetta koskeva määritelmä. Metropolialueella tarkoitettaisiin metropolihallinnosta annetussa laissa tarkoitettua metropolialuetta.

6 §. *Alueiden kehittämisen suunnittelu.* Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 4 momentti, jonka mukaan Uudenmaan maakunnassa maakuntasuunnitelmassa ja maakuntaohjelmassa olisi metropolialuetta koskevat erilliset osiot. Tämä menettely on vastaava, mikä Lapin maakunnassa on käytössä saamelaisalueella. Maakuntakaavasta ja metropolikaavasta säädetään maankäyttö- ja rakennuslaissa (132/1999).

7 §. *Työ- ja elinkeinoministeriön tehtävät.* Pykälässä säädetään niistä tahoista, joiden kanssa työ- ja elinkeinoministeriön on tehtävä yhteistyötä valmistellessaan aluekehittämispäätöstä ja kansallisia rakennerahasto-ohjelmia sekä maakuntaohjelmia ja muita kyseisen lain mukaisia kansallisia ohjelmia. Pykälän 3 momenttiin tehtäisiin metropolihallintoa koskevat lisäykset.

17 §. *Maakunnan liiton tehtävät.* Pykälään lisättäisiin uusi 2 momentti, jonka mukaan metropolihallinto toimisi yhteistyössä Uudenmaan liiton kanssa pykälässä säädettyjen tehtävien hoitamisessa lukuun ottamatta pykälän 1 momentin 3 ja 6 kohdassa tarkoitettuja tehtäviä, jotka metropolihallinto hoitaisi metropolialueella.

24 §. *Maakunnan yhteistyöryhmä.* Maakunnan yhteistyöryhmän jäseniä koskevaan pykälän 4 momentin 1 kohtaan lisättäisiin Uudenmaan maakunnassa metropolihallinto.

28 §. *Maakunnan yhteistyöryhmän tehtävät.* Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin uusi 4 kohta, jonka mukaan maakunnan yhteistyöryhmä käsittelisi maankäyttö- ja

rakennuslaissa tarkoitetun sopimuksen, jotta yhteistyöryhmä voisi ottaa sopimuksen huomioon maakunnan muussa kehittämisessä.

29 §. *Valtakunnalliset alueiden kehittämisen painopisteet.* Pykälässä säädetään valtioneuvoston aluekehittämispäätöksen ohjausvaikutuksista. Pykälän 2 momenttiin lisättäisiin metropolihallinto niiden viranomaisten joukkoon, joiden tulee ottaa huomioon aluekehittämispäätös ja edistää sen toteuttamista.

32 §. *Maakuntaohjelma.* Pykälässä säädetään maakuntaohjelman sisällöstä ja valmistelusta. Pykälän 1 momenttiin tehtäisiin metropolialuetta koskeva lisäys, jonka mukaan Uudenmaan maakunnassa maakuntaohjelmaan sisältyisi metropolialuetta koskeva osa. Lisäksi pykälän 3 momenttiin tehtäisiin metropolihallintoa koskeva lisäys, jonka mukaan Uudenmaan maakunnassa edellä mainitun metropolialuetta koskeva osan valmistelisi metropolihallinto.

45 §. *Yhteistyösopimus.* Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti, jonka mukaan metropolialueella laadittavasta metropolisopimuksesta säädetään maankäyttö- ja rakennuslaissa (132/1999) sekä laissa metropolihallinnosta (/).

16 Laki maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta

Metropolialueen maankäytön suunnittelun keskeinen väline olisi metropolikaava, jonka metropolihallinto laatisi ja hyväksyisi. Metropolikaava keskittyisi metropolialueen kehityksen ja kaavan tavoitteiden kannalta keskeisten kysymysten ratkaisemiseen ja siinä osoitettaisiin metropolialueen maankäytön, asumisen ja liikenteen tulevan kehityksen kokonaiskuva.

Metropolikaava korvaisi alueellaan maakuntakaavan ja se tulisi sovittaa yhteen metropolialueen ulkopuolisen alueen maakuntakaavan kanssa. Metropolikaavaan voisi tarvittaessa sisältyä yleis- tai osayleiskaavan kaltaisia tarkasteluja ja yleiskaavan tai osayleiskaavan tapaan esitettyjä maankäyttöratkaisuja. Tällöin metropolikaavoitus ohjaisi asemakaavoitusta yleiskaavan sijaan. Toisaalta metropolikaava voi suunnittelutarpeen mukaan olla myös yleispiirteisempi, esimerkiksi maakuntakaavan tapaan. Samassa kaavassakin voisi olla suunnittelutarpeen mukaan esitystavaltaan ja sisällöltään erilaisia osia.

Metropolikaavan tarkoituksena olisi metropolialueen ympäristöllisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävän kehityksen vahvistaminen edistämällä erityisesti yhdyskuntarakenteen ja liikennejärjestelmän toimivuutta ja taloudellisuutta, asumistarpeita vastaavan asuntotuotannon ja elinkeinoelämän kehittämisen edellytyksiä sekä sosiaalisesti tasapainoisen elinympäristön kehittämistä.

Metropolikaavassa esitettäisiin metropolialueen maankäytön, yhdyskuntarakenteen, liikennejärjestelmän, asumisen ja maapolitiikan kehittämisen periaatteet ja tavoitteet. Kaavassa osoitettaisiin lisäksi metropolialueen merkittävät asumisen, elinkeinotoimintojen ja muiden toimintojen sekä niiden kehittämisen kanssa yhteen sovitetut liikenteen ratkaisut.

Metropolikaavan tehtävät edellyttävät, että kaava laaditaan tiiviissä vuorovaikutuksessa asukkaiden ja muiden osallisten kanssa. Kaavoitusmenettelyä ja vuorovaikutusta sääntelevät pääasiassa maankäyttö- ja rakennuslain 8 luvun säännökset, joita tarpeellisilta osin ehdotetaan tarkistettaviksi. Metropolikaavan laadinnassa korostuu erityisesti yhteistyön tarve metropolihallinnon, alueen kuntien ja kaavan kannalta keskeisten valtion viranomaisten kesken. Metropolikaavan merkitys metropolialueen maankäytön, asumisen ja liikenteen ratkaisujen yhteensovittamisessa ja toteuttamisen ohjaamisessa korostavat yhteistyön tärkeyttä. Tämän vuoksi ehdotetaan, että kaavan laadintaa ohjaisi metropolihallinnon ohella yhteistyöryhmä, jossa edellä mainitut tahot olisivat edustettuina. Yhteistyöryhmän asettaisi ympäristöministeriö.

Maankäyttö- ja rakennuslaissa eri kaavamuotojen tehtävistä, kaavan laatimisesta ja hyväksymisestä,

sisältövaatimuksista, esitystavasta, kaavamääräyksistä ja oikeusvaikutuksista säädetään kunkin kaavamuodon osalta omassa luvussaan. Metropolikaavaa koskevat vastaavat säännökset ehdotetaan otettaviksi uuteen 4 a lukuun. Tässä luvussa säädettäisiin myös metropolisopimuksesta, joka olisi metropolikaavan keskeinen toteuttamisväline.

Metropolialueen yhdyskuntarakenteen hajautumisen estämiseksi esitetään, että metropolialue olisi kokonaisuudessaan suunnittelutarvealuetta. Vuosina 2009 - 2013 metropolialueen kunnat myönsivät yhteensä 2 238 suunnittelutarveratkaisua. Suunnittelutarveratkaisu voitaisiin metropolialueella myöntää vain erityisestä syystä. Lähtökohtana olisi, että rakentaminen perustuisi kaavaan. Suunnittelutarveasioiden käsittely ehdotetaan siirrettäväksi metropolihallinnolle. Näin menettelytavat ja -käytännöt suunnittelemattoman rakentamisen sijoittumissa yhdenmukaistuisivat, kun sama viranomainen ratkaisisi asian koko metropolialueella.

4 §. *Alueiden käytön suunnittelujärjestelmä.* Pykälään lisättäisiin uusi 3 momentti, jossa todettaisiin metropolihallinnosta annetun lain mukaisen alueen uusi kaavamuoto, metropolikaava. Metropolikaavassa osoitettaisiin alueiden käytön yleispiirteet metropolihallinnosta annetun lain mukaisella alueella. Alueeseen kuuluisi metropolihallinnosta annetun lain mukaisesti Helsinki, Espoo, Vantaa, Kauniainen, Sipoo, Kerava, Tuusula, Järvenpää, Kirkkonummi, Vihti, Nurmijärvi, Mäntsälä, Hyvinkää ja Pornainen. Lisäksi Lohjalla ja Porvoolla olisi mahdollisuus laissa säädetyin edellytyksin liittyä metropolihallinnon jäsenkunnaksi.

Metropolikaavan tehtävät ja tarkoitus esitettäisiin yksityiskohtaisemmin metropolikaavaa koskevassa uudessa 4 a luvussa.

7 §. *Kaavoituskatsaus.* Pykälään lisättäisiin metropolihallinnon perustamisesta johtuvat muutokset. Kaavoituskatsauksessa tulisi metropolialueen kunnissa ottaa esille myös metropolihallinnossa vireillä olevat tai vireille tulevat asiat, joilla on merkitystä asianomaisen kunnan kannalta.

Nykyisin pykälän 1 momenttiin sisältyy säännös siitä, että kaavoituskatsauksen yhteydessä on kysynnän sitä edellyttäessä arvioitava asumiseen varattujen tonttien riittävyyttä. Säännös velvoittaa tällaisen arvioinnin ottamisen kaavoituskatsaukseen silloin, kun asuntojen kysyntä alueella on voimakasta. Lähinnä tällainen tilanne on väestöltään kasvavissa kunnissa, joissa tarve uudelle asunto-rakentamiselle on voimakasta. Säännöksellä tavoitellaan sitä, että kunnissa säännöllisesti kiinnitettäisiin huomiota hyvään maapolitiikan hoitamiseen. Asuntotonttien riittävyydellä on suora kytkentä sekä tulevan kaavoituksen että mahdollisesti jo olemassa olevien kaavojen toteuttamismahdollisuuksien edistämisen tarpeeseen. Momenttiin lisättäisiin velvoite, jonka mukaan metropolialueella kaavoituskatsaukseen olisi aina liitettävä arvio asumiseen varattujen tonttien riittävyydestä. Metropolialue muodostaisi Suomessa erityisen asuntomarkkina-alueen ja paine väestönkasvulle on koko maan tasolla suurinta. Tämän vuoksi olisi perusteltua, että metropolialueen kunnat laativat vuosittaisen kaavoituskatsauksen yhteydessä arvion asuntotonttien riittävyydestä.

16 §. *Suunnittelutarvealue.* Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 4 momentti, jonka mukaan metropolihallinnosta annetun lain mukainen metropolialue olisi suunnittelutarvealuetta.

Pyrkimyksenä suunnittelutarvesääntelyssä on, että suunnittelutarvealueen piiriin kuuluisi sellainen maankäyttö, joka suunnittelemattomana aiheuttaisi taloudellisesti, yhdyskuntarakenteellisesti tai ympäristöllisesti haitallista kehitystä. Metropolialueelle on tyypillistä tiivis väestörakenne ja rakentaminen. Metropolialueen suunnittelematon maankäyttö on omiaan aiheuttamaan tällaista edellä selostettua haitallista kehitystä. Tästä syystä metropolialue olisi kokonaisuudessaan suoraan lain nojalla suunnittelutarvealuetta. Pääsääntöisesti metropolialueen rakentamisen tulisi perustua asema-kaavaan.

Voimassa olevaan 4 momenttiin, joka siirtyisi 5 momentiksi, lisättäisiin viittaus

uuteen 137 a §:ään. Rakennuslupa voitaisiin erityisestä syystä myöntää metropolialueen suunnittelutarvealueella ehdotetun 137 a §:n nojalla. Rakennusluvan erityiset edellytykset metropolialueen suunnittelutarvealueella määräytyisivät samoin kuten muuallakin Suomessa ja niistä säädetään 137 §:ssä.

17 §. *Asianomaisen ministeriön tehtävät.* Asianomaisella ministeriöllä tarkoitetaan maankäyttö- ja rakennuslaissa ympäristöministeriötä, jollei asetuksella toisin säädetä. Selkeyden vuoksi pykälän sanamuotoa muutettaisiin siten, että sana asianomainen ministeriö korvattaisiin sanalla ympäristö-ministeriö. Ympäristöministeriölle kuuluu maakuntakaavan edistäminen, ohjaus ja valvonta. Vastaava tehtävä säädettäisiin ympäristöministeriölle koskien metropolikaavoitusta.

19 a §. *Metropolihallinnon tehtävät.* Lakiin lisättäisiin uusi pykälä, jossa säädettäisiin metropolihallinnon maankäyttöön ja rakentamiseen liittyvästä tehtävästä. Metropolihallinnon tämän lain mukainen tehtävä olisi metropolialueen maankäytön ohjaus. Metropolihallinto laatisi metropolikaavan ja pitäisi sitä ajan tasalla sekä olisi sopimusosapuolena metropolisopimuksessa. Metropolihallinto myös ratkaisisi suunnittelutarveasiat. Metropolialueen aluerajauksesta ja metropolihallinnon muista tehtävistä säädettäisiin laissa metropolihallinnosta.

28 §. *Maakuntakaavan sisältövaatimukset.* Maakuntakaava on voimassa olevan lain mukaan mahdollisuuksien mukaan sovitettava yhteen maakunta-kaava-alueeseen rajoittuvien alueiden maakuntakaavoituksen kanssa. Pykälä ehdotetaan muutettavaksi siten, että siihen lisättäisiin yhteensovittamisvaatimus myös kaava-alueeseen rajoittuvan metropolikaavan kanssa.

4 a Luku.Metropolikaava

34 a §. *Metropolikaavan tarkoitus.* Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi metropolikaavan tarkoituksesta.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, mitä tarkoitusta varten metropolikaava laaditaan. Metropoli-kaavan tarkoituksena olisi metropolihallinnosta annetun lain mukaisen metropolialueen ympäristöllisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävän kehityksen vahvistaminen edistämällä erityisesti yhdyskuntarakenteen ja liikennejärjestelmän toimivuutta ja taloudellisuutta, asumistarpeita vastaavan asuntotuotannon ja elinkeinoelämän kehittämisen edellytyksiä sekä sosiaalisesti tasapainoisen elinympäristön kehittämistä. Metropolikaavassa korostuisi yhdyskuntarakenteen ja maankäytön ohjaamisen lisäksi erityisesti maankäytön, liikenteen, asumisen ja muiden toimintojen yhteensovittamisen näkökulma.

Pykälän 2 momentin mukaan metropolikaavassa esitettäisiin seudun maankäytön, yhdyskuntarakenteen, liikennejärjestelmän, asumisen ja maapolitiikan kehittämisen periaatteet ja tavoitteet. Muihin kaavamuotoihin nähden metropolikaavassa korostuisi uutena painotuksena seudullisen maapolitiikan periaatteiden ja tavoitteiden esittäminen. Tämä vahvistaisi metropolikaavan merkitystä metropolialueen yhtenäisten maapoliittisten linjausten määrittelyssä. Kehittämisperiaatteiden ja tavoitteiden pohjalta metropolikaavassa osoitettaisiin metropolialueen merkittävät asumisen, elinkeino-toimintojen ja muiden toimintojen alueet ja niiden kehittämisen kanssa yhteen sovitetut liikenteen ratkaisut. Nämä muodostaisivat metropolikaavan keskeiset yhdyskuntarakenteelliset ratkaisut.

Metropolikaavassa korostuisi myös muita kaavamuotoja voimakkaammin kaavan toteuttamisen ohjaaminen. Tätä koskeva säännös kaavan toteuttamisperiaatteiden, toteuttamistoimenpiteiden ja eri alueiden toteuttamisjärjestyksen esittämisestä ehdotetaan otettavaksi pykälän 3 momenttiin.

Pykälän 4 momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös valtakunnallisten ja metropolialuetta koskevien muiden tavoitteiden huomioon ottamisesta metropolikaavaa laadittaessa sekä metropolikaavan tehtävästä eri tavoitteiden yhteensovittamisessa. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet olisi metropolikaavaa laadittaessa otettava huomioon kuten muussakin kaavoituksessa.

Metropolikaavalla olisi keskeinen asema valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteuttamisen turvaamisessa ja tavoitteiden konkretisoimisessa alueidenkäytön ratkaisuiksi. Metropolikaavan merkitystä tältä osin korostaisi se, että metropolialueella ei enää laadittaisi maakuntakaavaa.

34 b §. *Metropolikaavan laatiminen ja hyväksyminen.* Ehdotetun 1 momentin perusteella metropolikaavan laatimisesta, kaavan pitämisestä ajan tasalla ja sen kehittämisestä huolehtisi metropolihallinto.

Metropolikaavan laatimisen lähtökohtana tulisi olla metropolialueen keskeiset seudulliset tarpeet kattava kokonaismetropolikaava. Metropolikaava voitaisiin kuitenkin laatia myös vaiheittain tai osa-alueittain samaan tapaan kuin maakuntakaava ja yleiskaava. Tällainen kaava voisi koskea joko tiettyjä asiakokonaisuuksia tai tiettyjä metropolialueen osa-alueita. Tällä tavalla metropolikaavan laatimisvelvollisuus voitaisiin joustavasti sovittaa kulloinkin ajankohtaisiin suunnittelutarpeisiin. Vaiheittainen tai osa-alueittainen laatiminen mahdollistaisi myös metropolikaavan joustavan pitämisen ajan tasalla. Tarkoitus on, että metropolikaavoitus ja varsinkin metropolikaavan toimeenpano-osan laatiminen ja tarkistaminen muodostaisivat jatkuvan suunnitteluprosessin, jonka painopistealueet määräytyisivät kulloinkin ajankohtaisten tarpeiden pohjalta. Vaiheittain tai osa-alueittain laadittavan metropolikaavan tulisi aina perustua metropolialuetta koskevaan riittävään kokonaisnäkemykseen.

Metropolikaavan tehtävät edellyttävät, että kaava laaditaan tiiviissä yhteistyössä metropolihallinnon, alueen kuntien, kaavan kannalta keskeisten valtion viranomaisten ja muiden kaavan kannalta keskeisten tahojen kanssa. Erityisesti metropolikaavan asema metropolialueen maankäytön, asumisen ja liikenteen ratkaisujen yhteensovittamisessa ja metropolikaavan merkitys toteuttamisen ohjaamisessa esimerkiksi valtion liikenneinvestointien osalta korostavat tällaisen yhteistyön tärkeyttä. Tämän vuoksi pykälän 3 momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös metropolikaavan laadintaa ohjaamaan asetettavasta yhteisestä toimielimestä, jossa metropolihallinnon lisäksi olisivat edustettuina ainakin ympäristöministeriön sekä liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalat. Laissa ei ehdoteta tarkemmin säädettäväksi tällaisen toimielimen kokoonpanosta, tehtävistä tai toiminnasta, vaan se jäisi osapuolten keskinäisen sopimisen varaan. Toimielimen asettaisi ympäristöministeriö. Toimielimenä voisi esimerkiksi olla asianomaisten tahojen muitakin yhteistyökysymyksiä metropolialueella käsittelevä yhteistyöelin.

Metropolikaavan hyväksyisi metropolihallinnon ylin päättävä elin, metropolivaltuusto.

34 c §. *Rakennuskielto metropolikaavaa laadittaessa.* Metropolikaavan laatimiseen liittyisi esityksen mukaan samankaltainen rakennuskieltojärjestelmä kuin yleiskaavan laatimiseen.

Metropolihallinto voisi määrätä alueelle rakennuskiellon, kun metropolikaavan laatimisesta tai muuttamisesta on päätetty. Rakennuskielto olisi voimassa enintään viisi vuotta, mutta metropolihallinto voisi kaavoituksen keskeneräisyyden vuoksi pidentää tätä aikaa enintään viidellä vuodella. Yleiskaavan laatimista koskevasta 38 §:n 2 momentin säännöksestä poiketen voimassaoloaikaa ei tämän jälkeen enää voitaisi jatkaa. Metropolikaavan tehtävän on katsottava edellyttävän, että metropolikaava tai sen muutos voidaan hyväksyä viimeistään kymmenen vuoden kuluessa siitä, kun kaavan laatimisesta tai muuttamisesta on päätetty.

Kaavan laatimisen ajaksi määrätty kielto olisi ehdotetun 3 momentin mukaan voimassa myös alueella, jolle on hyväksytty metropolikaava tai sen muutos, kunnes hyväksymispäätös on saanut lain-voiman.

34 d §. *Metropolikaavan sisältövaatimukset.* Maankäyttö- ja rakennuslain 5 §:ssä säädetään kaikkia kaavamuotoja koskevista alueiden käytön suunnittelun tavoitteista. Nämä tavoitteet koskevat myös metropolikaavoitusta.

Alueiden käytön suunnittelun tavoitteita toteuttavista kaavojen sisältövaatimuksista säädetään laissa kunkin kaavamuodon osalta erikseen. Metropolikaavan sisältövaatimuksista ehdotetaan säädettäväksi

34 d §:ssä. Sisältövaatimuksia koskevan säännöksen soveltamista ohjaavat osaltaan 5 §:ssä säädetyt alueiden käytön suunnittelun tavoitteet ja 34 a §:ään ehdotetut säännökset metropolikaavan tarkoituksesta.

Metropolikaavan sisältövaatimusten lähtökohtana olisi, että kaavaa laadittaessa on otettava huomioon kaavan tarkoitus metropolialueen kehityksen ohjaamisessa sekä metropolialueen oloista johtuvat erityiset tarpeet. Tästä ehdotetaan säädettäväksi pykälän 1 momentissa. Samoin 1 momenttiin ehdotetaan otettavaksi metropolikaavan keskeiset sisällölliset tavoitteet kokoava säännös, jonka mukaan kaavaa laadittaessa on erityisesti katsottava, että merkittävä rakentaminen sijoitetaan ensisijaisesti joukkoliikenteellä, erityisesti raideliikenteellä hyvin saavutettaville alueille, olemassa olevaan yhdyskuntarakenteeseen sekä keskusverkkoon tukeutuen.

Metropolikaavan keskeiset erityiset sisältövaatimukset ehdotetaan otettaviksi pykälän 2 momenttiin. Koska metropolikaava korvaisi metropolialueella maakuntakaavan ja joissakin tilanteissa myös yleiskaavan, osa ehdotetuista metropolikaavan sisältövaatimuksista vastaisi maakuntakaavan ja yleiskaavan sisältövaatimuksia.

Keskeiset sisältövaatimukset edellyttävät metropolikaavaa laadittaessa otettavaksi erityisesti huomioon ensinnäkin maankäytön, asumisen, liikenteen ja muiden toimintojen yhteensovittamisen, yhdyskuntarakenteen ja liikennejärjestelmän toimivuuden, taloudellisuuden ja ekologisen kestävyyden sekä olemassa olevan yhdyskuntarakenteen ja yhdyskuntarakenteen eheyttämisen vaatimukset. Myös mahdollisuudet ilmastonmuutoksen hillintään ja ilmastonmuutokseen varautumiseen on otettava huomioon. Niiden huomioon ottaminen liittyy metropolikaavaa laadittaessa erityisesti yhdys-kuntarakennetta ja liikennejärjestelmää koskeviin ratkaisuihin.

Metropolikaavassa tulee erityisesti ottaa huomioon myös hyvän elinympäristön toteuttamisen mahdollisuudet, riittävän asuntotuotannon edellytykset ja muut asumisen tarpeet sekä palveluverkon kehittämisen tarpeet ja palvelujen saavutettavuus.

Myös yhdyskuntateknisen huollon järjestämisen seudullisten periaatteiden ja ratkaisujen osoittaminen sekä vesi- ja maa-ainesvarojen kestävän käytön edellytysten turvaaminen ovat keskeisiä metropolikaavassa huomioon otettavia vaatimuksia.

Seudun elinkeinoelämän toimintaedellytysten huomioon ottaminen ehdotetaan maakuntakaavan ja yleiskaavan sisältövaatimusten tapaan erikseen mainittavaksi huomioon otettavana näkökulmana. Luonnollisesti myös useat muut ehdotetut sisältövaatimukset ovat keskeisiä elinkeinoelämän toimintaedellytysten kehittämisen kannalta.

Myös maiseman, luonnonarvojen ja kulttuuriperinnön vaaliminen sekä virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys olisi erityisesti otettava huomioon metropolikaavaa laadittaessa. Virkistysalueiden riittävyyden ohella myös viheralueverkoston jatkuvuus ehdotetaan erikseen todettavaksi metropolikaavan sisältövaatimuksena. Viheralueverkosto sisältää myös ekologisen ulottuvuuden, millä on erityisesti merkitystä kasvavilla kaupunkiseuduilla, joissa luonnonympäristöön kohdistuu voimakkaita muutospaineita.

Kaavan toteuttamisen ohjaaminen korostuu metropolikaavan tehtävänä muita yleispiirteisiä kaava-muotoja voimakkaammin. Tämän mukaisesti 2 momenttiin ehdotetaan erityisesti huomioon otettavaksi sisältövaatimukseksi myös kaavan toteuttamistoimenpiteiden tarkoituksenmukainen ajoittaminen ja yhteensovittaminen. Tämä näkökulma korostuu myös jäljempänä ehdotettavissa metropolikaavan toimeenpano-osaa, metropolikaavan määräyksiä ja metropolisopimusta koskevissa säännöksissä.

Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan otettavaksi viittaussäännös valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden huomioon ottamisesta metropolikaavaa laadittaessa. Säännös viittaisi lain 24 §:ään, jossa säädetään valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden huomioon

ottamisesta alueiden käytön suunnittelussa ja valtion viranomaisten toiminnassa. Metropolikaava olisi metropolialueella keskeinen maankäyttöä ja liikennejärjestelmän kehittämistä koskeva suunnitelma valtakunnallisten tavoitteiden toteutumisen kannalta. Momenttiin otettaisiin myös säännös metropolikaavan sovittamisesta yhteen metropolialueeseen rajoittuvan alueen maakuntakaavoituksen kanssa. Tämä vastaisi 28 §:n säännöstä eri alueiden maakuntakaavoituksen keskinäisestä yhteensovittamisesta.

Pykälän 4 momenttiin ehdotetaan otettavaksi maakuntakaavan sisältövaatimuksia vastaava säännös, jonka mukaan luonnonsuojelulaissa tarkoitettujen luonnonsuojeluohjelmien ja -päätösten sekä maisema-aluetta koskevien perustamispäätösten tulisi olla ohjeena kaavaa laadittaessa.

Pykälän 5 momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös, jonka mukaan kaavan toteuttamisen vaikutukset on selvitettävä ja kaavan sisältövaatimukset otettava huomioon sillä tavalla kuin laadittavan metropolikaavan tehtävä ja tavoitteet edellyttävät. Koska metropolikaavoja laadittaisiin erilaisissa tilanteissa ja erilaisia tarpeita varten, eivät kaikki lakiin ehdotetut sisältövaatimukset voisi kaikissa tilanteissa vaikuttaa harkintaan samalla painoarvolla. Tämä vastaisi lakiin jo maakuntakaavan ja yleiskaavan osalta sisältyvää periaatetta. Momenttiin ehdotettu säännös ohjaisi myös kaavaan liittyvien selvitysten ja kaavan vaikutusten arviointien kohdentamista kussakin kaavahankkeessa ratkaistaviin keskeisiin kysymyksiin. Metropolikaavan keskeinen tehtävä on ohjata erityisesti alueen merkittävien toimintojen sijoittamista, yhdyskuntarakenteen kehittämistä sekä maankäytön, asumisen ja liikenteen yhteensovittamista. Tämän vuoksi erityisesti näitä koskevien sisältövaatimusten huomioon ottaminen ja niihin kohdistuvien vaikutusten selvittäminen korostuvat metropolikaavaa laadittaessa.

Pykälän 6 momenttiin otettaisiin säännös, jonka mukaan metropolikaavan toteuttamistoimenpiteitä ja niiden ajoitusta määriteltäessä on pidettävä silmällä kaavan toteuttamisesta kunnalle ja muille kaavaa toteuttaville tahoille aiheutuvia kustannuksia. Kaavaa laadittaessa olisi tällöin punnittava kaavan tavoitteita, sisältöä ja kaavasta metropolialueen kehitykselle saatavaa hyötyä myös suhteessa kaavan toteuttamisesta aiheutuviin kustannuksiin. Ehdotettu säännös saattaa eri tilanteissa vaikuttaa esimerkiksi siihen, millä tavoin kaavan toteuttamista ohjataan kaavaan otettavilla määräyksillä ja miltä osin toteuttamisesta ja eri tahojen toteutusvastuusta sovitaan metropolisopimuksessa. Samoin 6 momenttiin ehdotetaan myös otettavaksi maanomistajan oikeusaseman huomioon ottamista koskeva säännös, joka vastaisi lakiin maakuntakaavan ja yleiskaavan osalta jo sisältyvää säännöstä.

34 e §. *Metropolikaavan esitystapa.* Metropolikaavaan kuuluisivat suunnitelmaosa ja toimeenpano-osa. Kaavaan kuuluisivat muiden kaavamuotojen tapaan myös kaavamääräykset ja -merkinnät. Kaavamääräyksistä ehdotetaan säädettäväksi erikseen 34 h §:ssä.

Metropolikaavan suunnitelmaosa sisältäisi metropolialueen pitkän aikavälin tavoitteet ja merkittävät ratkaisut yhdyskuntarakenteen, liikennejärjestelmän ja muiden toimintojen kehittämisestä. Suunnitelmaosa esitettäisiin kartalla, mutta esimerkiksi pitkän aikavälin tavoitteita voitaisiin luonnollisesti esittää myös sanallisesti.

Metropolikaavan toimeenpano-osassa esitettäisiin kaavan toteuttamisperiaatteet, lähivuosien kehittämiskohteet ja toteuttamistoimenpiteet sekä toteuttamisjärjestys ja toteutuksen ajoitus kaavan tarkoituksen edellyttämällä tavalla. Toimeenpano-osa voisi olla osittain tai kokonaan tekstimuotoinen, mutta siihen voisi tarpeen mukaan sisältyä myös karttaesityksiä. Toimeenpano-osan lisäksi kaavan toteuttamista ohjaisi metropolisopimus, josta säädettäisiin 34 g §.ssä.

Metropolikaava voisi olla esitystavaltaan suunnittelutarpeen ja kaavan sisällön mukaan eri alueilla erilainen.

Metropolikaavaan liittyisi muiden kaavamuotojen tapaan myös kaavaselostus, jossa esitettäisiin kaavan tavoitteiden, eri vaihtoehtojen ja niiden vaikutusten sekä ratkaisujen perusteiden arvioimiseksi

tarpeelliset tiedot. Kaavaselostuksen sisällöstä säädettäisiin tarkemmin valtioneuvoston asetuksella, kuten muidenkin kaavamuotojen osalta on menetelty.

34 f §. *Metropolikaavan toimeenpano-osan voimassaoloaika.* Pykälässä säädettäisiin metropolikaavan toimeenpano-osan voimassaoloajasta.

Tarkoitus on, että metropolikaavoitus ja varsinkin metropolikaavan toimeenpano-osan laatiminen ja tarkistaminen muodostaisivat jatkuvan suunnitteluprosessin, jonka painopistealueet määräytyisivät kulloinkin ajankohtaisten suunnittelutarpeiden pohjalta. Toimeenpano-osassa painottuisivat lähivuosien kehittämiskohteiden ja toteuttamistoimenpiteiden, toteuttamisjärjestyksen ja toteutuksen ajoituksen määrittely. Toimeenpano-osan tehtävien ja suunnitteluprosessin jatkuvuuden kannalta olisi perusteltua, että laissa määriteltäisiin toimeenpano-osan voimassaoloaika. Toimeenpano-osan voimassaoloaika olisi enintään kahdeksan vuotta. Metropolikaavassa voitaisiin kuitenkin toimeenpano-osan tai sen tietyn määräyksen voimassaoloaika määrätä lyhyemmäksikin.

34 g §. *Metropolisopimus.* Pykälään ehdotetaan otettavaksi säännökset metropolisopimuksesta, jossa sovittaisiin kaavan toteuttamiseksi tarpeellisista metropolihallinnon, valtion, kuntien ja muiden keskeisten toteuttajatahojen toimenpiteistä metropolikaavan toteuttamiseksi. Metropolisopimuksessa sovittaisiin myös kaavan toteuttamistoimenpiteiden ajoituksesta. Metropolihallinnosta annetun lain 17 §:ää sisältyy metropolisopimuksen sisältöä täydentävä säännös, jonka mukaan metropolisopimuksessa olisi, tässä pykälässä säädetyn lisäksi, sovittava metropolihallinnon tehtävien hoitamisen rahoittamista koskevista periaatteista metropolihallinnon, sen jäsenkuntien ja valtion kesken sekä valtion rahoitusosuudesta. Esityksen mukaan sopimus olisi tältä osin tehtävä hallituksen toimikaudeksi ja sen sisältöä tarkistettaisiin tarvittaessa vuosittain.

Metropolisopimus olisi keskeinen väline metropolikaavan toteuttamisessa. Sopimus täydentäisi metropolikaavan toimeenpano-osassa annettavia määräyksiä. Tämän vuoksi pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että metropolisopimusta laadittaessa otetaan huomioon, mitä metropoli-kaavan toimeenpano-osassa määrätään kaavan toteuttamisesta. Tarkoituksena on, että työnjako metropolikaavan toimeenpano-osassa annettavien määräysten ja metropolisopimuksen välillä voi olla joustava siten, että kaavaa laadittaessa voidaan harkita, miltä osin toteuttamista ohjataan toimeenpano-osan määräyksillä ja miltä osin metropolisopimuksella. Kaavan toteuttamista koskevia toimeenpano-osan määräyksiä ja metropolisopimuksen sisältöä harkittaessa on erityisesti kiinnitettävä huomiota 34 d §:ään ehdotetun 6 momentin säännökseen, jonka mukaan metropolikaavan toteuttamistoimenpiteitä ja niiden ajoitusta määriteltäessä on pidettävä silmällä kaavan toteuttamisesta kunnalle ja muille kaavaa toteuttaville tahoille aiheutuvia kustannuksia. Toisaalta on kiinnitettävä huomiota siihen, että kaavan ohjausvaikutusten ja osallisten vaikutusmahdollisuuksien kannalta olisi perusteltua, että kaavan keskeiset toteutusperiaatteet ja toimenpiteet määritellään riittävästi jo kaavassa eikä niitä jätetä pelkästään metropolisopimuksessa sovittaviksi.

Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös metropolisopimuksen valmistelua koskevasta tiedottamisesta ja tilaisuuden varaamisesta osallisille lausua mielipiteensä valmisteltavasta sopimuksesta. Valmisteltavan sopimuksen lähtökohdista, tavoitteista ja sisällöstä tulisi tiedottaa osallisten tiedonsaannin kannalta sopivalla tavalla ja osallisille tulisi valmisteltavan sopimuksen tarkoituksen ja merkityksen kannalta sopivalla tavalla varata mahdollisuus esittää mielipiteensä asiasta. Jos metropolisopimusta valmistellaan samaan aikaan kun kaavan laatiminen on vireillä, sopimuksen valmistelusta tulisi tiedottaa ja tilaisuus mielipiteen esittämiseen järjestää kaavan laatimisen yhteydessä. Tämä koskisi erityisesti metropolikaavan laadintaa, mutta

metropolisopimuksen valmistelu voisi ajallisesti ja siten myös tiedottamisen ja mielipiteiden ilmaisemisen osalta liittyä myös yleis-kaavan tai asemakaavan laatimiseen. Osallisten määrittelyssä noudatettaisiin soveltuvin osin, mitä 62 §:ssä säädetään kaavoitukseen osallisista.

Metropolisopimus muistuttaisi sisällöltään Helsingin seudulla ja eräillä muilla kaupunkiseuduilla laadittuja MAL-aiesopimuksia. Tarkoituksena on kuitenkin, että metropolisopimus olisi aiesopimuksia voimakkaammin osapuolia sitova. Sopimuksen sitovuutta voisi korostaa esimerkiksi se, että valtion metropolialueelle suunnattavan liikenne- ja muun infrarahoituksen myöntäminen riippuisi metropolihallinnon tai kuntien tehtäväksi metropolisopimuksessa sovittujen toimenpiteiden toteutumisesta. Metropolisopimuksessa voitaisiin sopia myös muista kuin metropolikaavan toteuttamiseen välittömästi liittyvistä metropolialueen kehittämistoimenpiteistä.

34 h §. *Metropolikaavamääräykset.* Metropolikaavassa annettavista kaavamääräyksistä ehdotetaan säädettäväksi osittain samaan tapaan kuin maakuntakaavan ja yleiskaavan määräyksistä on säädetty ottaen kuitenkin huomioon metropolikaavan erityispiirteet.

Metropolikaavassa voitaisiin antaa määräyksiä, jotka kaavan tarkoitus ja sisältövaatimukset huomioon ottaen ohjaisivat yksityiskohtaisempaa suunnittelua, rakentamista ja kaavan muuta toteutusta. Metropolikaavan erityispiirteenä maakuntakaavaan ja yleiskaavaan verrattuna korostuisi voimakkaampi toteuttamistoimenpiteiden ja niiden ajoituksen ohjaaminen. Metropolikaavassa annettavat toteutusta ohjaavat määräykset voisivat koskea esimerkiksi yleis- ja asemakaavoituksen ajoitusta ja eri toimintojen mitoitusta. Määräykset voisivat myös koskea esimerkiksi liikennehankkeiden ja muiden rakentamis- ja kehittämishankkeiden sekä kaavan muiden toteuttamistoimenpiteiden periaatteita, toteuttamisjärjestystä ja ajoitusta.

Metropolisopimuksella kaavan toteuttamisen osapuolet voivat sopia tarkemmin eri toimijoiden toimenpiteistä kaavan toteuttamiseksi.

Metropolikaavassa voitaisiin antaa myös haitallisten ympäristövaikutusten estämistä tai rajoittamista koskevia määräyksiä, vähittäiskaupan laatua ja kokoa koskevia määräyksiä ja suojelumääräyksiä erityisten ympäristöarvojen suojelemiseksi.

34 i §. *Metropolikaavan oikeusvaikutukset muuhun suunnitteluun ja viranomaistoimintaan.* Metropolikaavan keskeiset oikeusvaikutukset kohdistuisivat kuntien kaavoitukseen sekä muuhun kuntien, metropolihallinnon ja valtion viranomaisten alueiden käyttöä sekä asunto-olojen ja liikennejärjestelmän kehittämistä koskevaan viranomaistoimintaan. Metropolikaavan tehtävän ja tavoitteiden kannalta on tarpeen, että sen ohjausvaikutus kuntien kaavoitukseen ja muuhun viranomaistoimintaan määriteltäisiin täsmällisemmin kuin maakuntakaavan ja yleiskaavan ohjausvaikutus.

Pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että metropolikaava ja sen toteuttamista koskevat määräykset on otettava huomioon ja metropolikaavan toteuttamista on edistettävä laadittaessa ja muutettaessa yleiskaavaa ja asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi. Säännös koskee maankäyttö- ja rakennuslain mukaista päätöksentekoa. Muilla toimenpiteillä alueiden käytön järjestämiseksi tarkoitetaan esimerkiksi rakennusjärjestyksen laatimista ja muuttamista.

Pykälän 1 momentin ehdotettu sanamuoto ”on otettava huomioon” merkitsee, että metropolikaavan ohjausvaikutus yksityiskohtaisempaan kaavoitukseen olisi voimakkaampi kuin mitä maakuntakaavan ja yleiskaavan kohdalla laissa käytetyn sanamuodon, jonka mukaan nämä kaavat ”ovat ohjeena” laadittaessa ja muutettaessa yksityiskohtaisempia kaavoja, on katsottu edellyttävän. Maakunta-kaavaa ja yleiskaavaa koskevasta vastaavasta ohjausvaikutuksesta poiketen ehdotetussa säännöksessä korostettaisiin erikseen myös velvollisuutta metropolikaavan toteuttamisen edistämiseen yleis-kaavaa ja asemakaavaa laadittaessa sekä muissa maankäyttö- ja

rakennuslain mukaisissa alueiden käytön järjestämistä koskevissa toimenpiteissä.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös viranomaisten yleisestä velvollisuudesta ottaa alueiden käyttöä koskevia toimenpiteitä suunnitellessaan ja päättäessään niiden toteuttamisesta metropolikaava ja sen toteuttamista koskevat määräykset huomioon, edistää kaavan toteuttamista ja katsoa, ettei toimenpiteillä vaikeuteta kaavan toteuttamista. Säännös koskisi kaikkia sellaisia valtion, metropolihallinnon ja kuntien viranomaisia, joilla on alueiden käyttöön liittyviä suunnittelu- tai toteuttamistehtäviä, mukaan lukien myös metropolikaavaan liittyvät asunto-olojen ja liikennejärjestelmän kehittämistä koskevat tehtävät. Säännös vastaisi periaatteeltaan voimassa olevaan lakiin jo sisältyvää maakuntakaavan huomioon ottamista koskevaa säännöstä. Metropolikaavaa koskeva säännös edellyttäisi kuitenkin viranomaisilta jossakin määrin aktiivisempaa toimintaa kaavan toteuttamisen edistämiseksi kuin maakuntakaavaa koskeva vastaava säännös. Ehdotetussa säännöksessä myös korostettaisiin erikseen metropolikaavan toteuttamista koskevien määräysten huomioon ottamista ja niiden toteuttamisen edistämistä viranomaistoiminnassa. Tämä liittyy metropolikaavan tehtävään ohjata kaavan toteuttamista maakuntakaavaa voimakkaammin.

Metropolikaavan periaatteiden, aluevarausten ja muiden ratkaisujen tulee siten välittyä kuntien kaavoitukseen ja muuhun viranomaistoimintaan. Viranomaistoiminnassa tulee muutoinkin edistää metropolikaavan toteuttamista. Tämä edellyttää viranomaisten oman toimivaltansa ja tehtäviensä puitteissa toimivan aktiivisesti metropolikaavan tavoitteiden ja ratkaisujen edistämiseksi. Se edellyttää myös pidättäytymistä toimenpiteistä, jotka saattaisivat vaikeuttaa metropolikaavan toteutumista. Lähtökohtana metropolikaavan ohjausvaikutusten soveltamisessa on pidettävä metropolikaavan tehtävää erityisesti seudullisten kysymysten ratkaisemisessa. Metropolikaavassa alueen kokonaisuuden lähtökohdista osoitetut ratkaisut tulee ottaa huomioon, mutta ne voivat täsmentyä kunnan kaavoituksessa.

Metropolikaava ei olisi 3 momenttiin ehdotetun säännöksen mukaan voimassa oikeusvaikutteisen yleiskaavan eikä asemakaavan alueella muulta osin kuin 1 momentissa tarkoitetun kaavojen muuttamista koskevan oikeusvaikutuksen osalta. Tämäkin vastaa maankäyttö- ja rakennuslainsäädäntöön jo sisältyvää periaatetta eri kaavamuotojen keskinäisistä suhteista.

Maakuntakaavasta poiketen metropolikaavassa voitaisiin määrätä, että metropolikaava korvaa samaan aluetta koskevan aikaisemmin hyväksytyn yleiskaavan. Edellytyksenä tällaiselle määräykselle olisi, että yleiskaava on ilmeisessä ristiriidassa metropolikaavan kanssa. Tällainen mahdollisuus on katsottava tarpeelliseksi metropolikaavan metropolialuetta koskevien tavoitteiden toteutumisen turvaamiseksi tilanteessa, jossa aikaisempi yleiskaava on ilmeisessä ristiriidassa metropolikaavan kanssa. Määräys voisi koskea yleiskaavan korvaamista osittain tai kokonaankin siitä riippuen, minkälaisesta ja kuinka laaja-alaisesta ristiriidasta on kysymys.

Määräys siitä, että metropolikaava korvaisi yleiskaavan, merkitsisi melko voimakasta puuttumista alueen kaavoitustilanteeseen. Tällä mahdollistetaan se, että metropolihallinnon hyväksymällä kaavalla korvataan kunnan viranomaisen hallintopäätöksellä hyväksymä ja voimassa oleva yleiskaava. Mahdollisuutta metropolikaavan kanssa ilmeisessä ristiriidassa olevan yleiskaavan korvaamisesta metropolikaavalla on pidettävä metropolikaavan tehtävän ja kaavajärjestelmän toimivuuden kannalta tarpeellisena. Tällaista ratkaisua valmisteltaessa on korostettava kaavoitusprosessin vuorovaikutteisuutta niin, että asianomainen kunta ja kunnan jäsenet voivat riittävästi tuoda mielipiteensä esille. Metropolikaavan lainmukaisuus voidaan myös yleiskaavan korvaamista koskevan määräyksen osalta saattaa valitusteitse tuomioistuimen ratkaistavaksi.

34 j §. *Rakentamisrajoitus.* Metropolikaavaan liittyisi rakentamisrajoitus, joka muistuttaisi osittain maakuntakaavaan liittyvää rakentamisrajoitusta ja osittain yleiskaavaan liittyvää rakentamisrajoitusta.

Rakentamisrajoituksen alueellinen ulottuvuus ehdotetaan määriteltäväksi samaan tapaan kuin asia on määritelty maakuntakaavaa koskevassa 33 §:ssä. Rakentamisrajoitus koskisi siten metropolikaavassa virkistys- tai suojelualueeksi taikka liikenteen tai teknisen huollon verkostoja tai alueita varten osoitettuja alueita. Rakentamisrajoituksen aluetta voitaisiin kuitenkin metropolikaavassa erityisellä määräyksellä laajentaa tai supistaa, kuten maakuntakaavassakin.

Metropolikaavan rakentamisrajoitus vastaisi sisällöltään yleiskaavaa koskevaa maankäyttö- ja rakennuslain 43 §:n 2 momentin mukaista rajoitusta. Rakentamisrajoituksen alueella ei siten saisi rakentaa niin, että vaikeutetaan metropolikaavan toteutumista.

Pykälään ehdotetaan myös otettavaksi viittaussäännös rajoituksista johtuvaa lunastus- ja korvaus-velvollisuutta koskeviin 101 §:n säännöksiin. Lunastus- ja korvausvelvollisuus määräytyisi näin ollen samaan tapaan kuin yleiskaavan vastaavien rajoitusten osalta.

36 §. *Yleiskaavan laatimistarve.* Voimassa olevan lain mukaan kunnan tulee huolehtia tarpeellisesta yleiskaavan laatimisesta ja sen pitämisestä ajan tasalla. Laatimistarve on ilmaistu joustavasti, koska yleiskaavan laatimistarve vaihtelee kunnittain niiden sijainnin, kehityksen ja muiden tekijöiden suhteen.

Myös metropolikaavan alueella kunnan tulisi huolehtia tarpeellisesta yleiskaavan laatimisesta ja kaavan ajan tasalla pitämisestä. Metropolikaavassa voitaisiin kuitenkin määrätä, ettei metropolikaavassa erikseen osoitetuilla alueilla kunnalla olisi pykälän 1 momentissa kuvattua velvollisuutta.

Metropolikaavan tarkoituksena on olla sekä strateginen, maakäytön suunnittelun suuntaviivoja ja kehitystarpeita linjaava, että suunnittelutarpeen niin vaatiessa yksityiskohtaisempi. Samassa kaavassa voi olla suunnittelutarpeen mukaan esitystavaltaan ja sisällöltään erilaisia osia. Metropolikaavaan voi tarvittaessa sisältyä yleis- tai osayleiskaavan kaltaisia tarkasteluja ja yleiskaavan tai osayleiskaavan tapaan esitettyjä maankäyttöratkaisuja. Metropolikaavassa määritellyillä yhdyskuntarakenteen ja muiden kaavan tavoitteiden kannalta keskeisillä alueilla, joilla ohjaustarve on suurin, olisi metropolikaava esitystavaltaan tarkin. Tällöin asemakaavoitus voisi perustua suoraan metropolikaavaan.

Metropolikaavan eri alueiden ohjaustarpeista riippuen tarvetta kunnan alueen laaja-alaiselle tai strategiselle yleiskaavalle ei välttämättä ole. Toisaalta alueilla, joilla metropolikaavassa on esitetty maankäyttöratkaisut yleiskaavatasoisella tarkkuudella, ei ole tarvetta kunnan omalle yleiskaavalle. Tällöin metropolikaavassa olisi tästä erillinen määräys. Kunnille jäisi mahdollisuus kuitenkin laatia yleis- ja osayleiskaavoja ja ne olisivat joko metropolikaavaa tarkentavia tai merkitykseltään paikallisia. Metropolikaavan tarkkuudesta ja suunnitellusta maankäytöstä riippuen osayleiskaavan laatiminen esimerkiksi asemakaavoituksen pohjaksi voi olla metropolialueellakin tarkoituksenmukaista.

39 §. *Yleiskaavan sisältövaatimukset.* Yleiskaavaa laadittaessa on maakuntakaava otettava huomioon. Pykälään lisättäisiin vastaava säännös metropolikaavan huomioon ottamisesta, koska metropolialueella metropolikaava korvaa maakuntakaavan. Metropolikaavan oikeusvaikutuksista muun muassa yleiskaavoitukseen säädetään edellä 34 h pykälässä.

46 a §. *Pääkaupunkiseudun yleiskaava.* Pykälässä säädetään pääkaupunkiseudun yleiskaavasta, joka tulee laatia Helsingin, Espoon, Vantaan ja Kauniaisten kaupungin alueille. Pääkaupunkiseudun yhteistä yleiskaavaa ei ole vielä laadittu. Koska kyseiset kaupungit kuuluisivat metropolihallinnosta annetun lain mukaiseen metropolialueeseen, jolle laadittaisiin metropolikaava, tarvetta pääkaupunkiseudun yhteisen yleiskaavan laatimiseen ei enää

olisi. Näin ollen pykälä ehdotetaan kumottavaksi tarpeettomana.

47 §. *Yhteisen yleiskaavan laatiminen, hyväksyminen ja vahvistaminen.* Kunnat voisivat antaa yhteisen yleiskaavan laatimisen ja hyväksymisen myös metropolihallinnon tehtäväksi. Metropolikaavan tarkoitus uutena kaavamuotona on korvata laaja-alaiset yleiskaavat. Yhteinen yleiskaava voidaan kuitenkin edelleen laatia myös metropolialueella, jos se usean kunnan alueella olevan alueen suunnittelun näkökulmasta on tarpeen. Myös metropolialueen kuntien yhteinen yleiskaava saatetaan ympäristöministeriön vahvistettavaksi nykyiseen tapaan. Maakuntakaavojen ja yhteisten yleiskaavojen vahvistamismenettelyn vaihtoehdoista on ympäristöministeriössä käynnissä selvitys, jonka määräaika on vuoden 2014 loppuun. Tässä yhteydessä ennen selvityksen valmistumista ei tutkita yhteisten yleiskaavojen vahvistamisesta luopumista, vaikka metropolikaavaa ei olisi tarkoitus saattaa ympäristöministeriön vahvistettavaksi.

Pykälän 3 momentin sanamuoto vaihdettaisiin asianomaisesta ministeriöstä ympäristöministeriöksi.

48 §. *Maakuntakaavan, metropolikaavan ja yhteisen yleiskaavan suhde.* Pykälään lisättäisiin uusi 3 momentti, jossa todettaisiin, että maakuntakaava ei ole voimassa metropolikaavan alueella. Maakuntakaava ei olisi myöskään voimassa sellaisella metropolikaavan alueella, jolla on voimassa 34 b §:n 2 momentin mukaisesti vaiheittain tai osa-alueittain laadittu metropolikaava. Metropolikaava olisi 34 i §:ssä säädettävällä tavalla otettava huomioon metropolialueeseen kuuluvien kuntien yhteistä yleiskaavaa laadittaessa ja muutettaessa. Metropolikaava normaalin muuhun kaavoitukseen kohdistuvan ohjausvaikutuksensa mukaisesti ohjaisi myös yhteistä yleiskaavoitusta.

Nykyisin pykälän 2 momentin mukaan yhteinen yleiskaava voidaan perustellusta syystä laatia 1 momentin maakuntakaavan ohjausvaikutusta koskevasta säännöksestä poiketen, eli yhteinen yleis-kaava voi poiketa maakuntakaavasta tavanomaista enemmän. Perusteena tälle poikkeamiselle on mahdollisuus parantaa kaavajärjestelmän kykyä ohjata kaupunkiseudun kehitystä nopeasti muuttuvissa olosuhteissa. Metropolikaavan osalta tällainen poikkeaminen ei olisi mahdollista, koska metropolikaava on tarkoitettu joustavaksi ja nopeastikin muutoksiin reagoivaksi kaupunkiseudun kehityksen ohjauksen työkaluksi.

54 §. *Asemakaavan sisältövaatimukset.* Asemakaavaa laadittaessa on otettava huomioon muun yleispiirteisen alueiden käytön suunnittelun eli maakuntakaavan ja oikeusvaikutteisen yleiskaavan lisäksi myös metropolikaava.

Asemakaavan sisältövaatimusten määrittelyssä on nykyisessä laissa otettu huomioon pyrkimys siihen, että asemakaavoitettavan alueen käytön pääpiirteet olisivat jo ennen asemakaavan laatimista osoitettu oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa, joka ohjaa asemakaavoitusta. Jos asemakaava kuitenkin laaditaan alueelle, jolla tällaista yleiskaavaa ei ole voimassa, on pykälän 4 momentin mukaan myös yleiskaavan sisältövaatimukset otettava soveltuvin osin huomioon asemakaavaa laadittaessa. Tämä on tarpeen, jotta tällaisessa tapauksessa asemakaavoituksessa voidaan turvata laaja-alaisempien, yleensä yleiskaavassa ratkaistavien kysymysten asianmukainen käsittely. Pykälään ehdotetaan otettavaksi uusi 5 momentti, jonka mukaan 4 momentti ei koskisi metropolialuetta. Metropolikaava voisi joko korvata yleiskaavan tai olla ohjaustarkkuudeltaan yleiskaavan kaltainen. Metropolikaavan tavoitteiden kannalta keskeisillä alueilla metropolikaavan ohjaustarkkuus olisi yksityiskohtaisempi, jolloin metropolikaavassa voitaisiin näiltä osin antaa lain 36 §:n 2 momentissa tarkoitettu määräys. Tällöin asemakaavoitettavan alueen pääpiirteet voidaan katsoa riittävällä tavalla osoitetuiksi metropolikaavassa eikä asemakaavoitus edellyttäisi yleiskaavan sisältövaatimusten ottamista huomioon.

65 §. *Kaavaehdotuksen asettaminen julkisesti nähtäville.* Pykälän 3 momenttiin

lisättäisiin säännös metropolihallinnosta. Pykälän 4 momentin sanamuotoa täsmennettäisiin siten, että asetuksella tarkoitetaan valtioneuvoston asetusta.

66 §. *Viranomaisneuvottelu.* Valtion ja kuntien työnjakoa koskevien maankäyttö- ja rakennuslain tavoitteiden mukaan neuvottelumenettely on valtion ensisijainen vaikuttamiskeino. Pykälässä on säännökset yksittäistä kaavoitusprosessia koskevasta yhteydenpidosta ja neuvottelumenettelystä valtion ympäristöhallinnon ja kunnan sekä maakuntakaavan osalta vastaavasti valtion ja maakunnan liiton välillä. Yhteydenpito- ja neuvottelumenettely koskee aina maakuntakaavan laadintaa. Pykälään lisättäisiin metropolikaavan laadintaa koskeva yhteydenpito- ja neuvottelumenettely. Tarkoituksena on varmistaa, että kunnan ja maakuntaliiton tavoin myös metropolihallinto saisi kaavaa laatiessaan riittävän varhaisessa suunnitteluvaiheessa tietoonsa ne tavoitteet ja asiantuntemuksen, jota valtion ympäristöhallinnolla, kaavan toteuttamiseen mahdollisesti osallistuvilla valtion viranomaisilla tai muilla viranomaisilla on. Koska maankäytön ja liikenteen yhteensovittaminen on tärkeää metropolikaavan laadinnassa, myös liikenne- ja viestintäministeriö sekä Liikennevirasto olisivat mukana neuvottelussa. Tarpeen mukaan myös muut ministeriöt osallistuisivat neuvotteluun.

Pykälään tehtäisiin myös tekninen muutos koskien asianomaisen ministeriön vaihtamista ympäristöminiteriöksi.

71 b §. *Vähittäiskaupan suuryksiköitä koskevat erityiset sisältövaatimukset maakunta-, metropoli- ja yleiskaavalle.* Maankäyttö- ja rakennuslain vähittäiskaupan sijainnin ohjausta koskevien säännösten keskeisenä tavoitteena on kaupallisten palvelujen saatavuuden ja saavutettavuuden turvaaminen. Säännöksen 1 momentissa on asetettu vähittäiskaupan suuryksiköiden osoittamiselle maakunta- ja yleiskaavassa erityisiä sisältövaatimuksia. Samat sisältövaatimukset koskisivat myös metropolikaavaa. Näiden säännösten lisäksi noudatettaisiin yleisiä metropolikaavan laatimista koskevia säännöksiä.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi metropolikaava, joka rinnastuisi maakuntakaavaan vähittäiskaupan suuryksiköitä koskevassa sääntelyssä.

71 c §. *Vähittäiskaupan suuryksiköiden sijoittuminen.* Pykälään ehdotetaan lisättäväksi metropoli-kaava, joka rinnastuisi maakuntakaavaan vähittäiskaupan suuryksiköiden sijoittumista koskevassa sääntelyssä.

71 d §. *Asemakaavan oikeusvaikutukset vähittäiskaupan suuryksiköiden sijoittamiseen.* Pykälään ehdotetaan lisättäväksi metropolikaava, joka rinnastuisi maakuntakaavaan ja yleiskaavaan.

92 §. *Kunnan oikeus yksityisen tien alueeseen.* Pykälään ehdotetaan lisättäväksi metropolikaava, joka rinnastuisi yleiskaavaan.

99 §. *Lunastuslupaan perustuva maan lunastaminen.* Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi metropolikaava, joka rinnastuisi maakuntakaavaan. Ympäristöministeriö voisi antaa kaavan toteuttavalle viranomaiselle oikeuden lunastaa metropolikaavaan otetun alueen tai sen käyttöoikeuden supistamisen samoin edellytyksin kuin mitä maakuntakaavasta säädetään. Samalla momentin sanamuoto vaihdettaisiin asianomaisesta ministeriöstä ympäristöministeriöksi.

101 §. *Lunastus- tai korvausvelvollisuus.* Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti, jossa säädetään metropolikaavaan perustuvasta lunastus- ja korvausvelvollisuudesta. Edellytykset olisivat samat kuin pykälän 1 ja 2 momenteissa, joissa säädetään yleiskaavaan perustuvasta lunastus- ja korvausvelvollisuudesta. Rakentamisrajoituksesta metropolikaavan alueella säädettäisiin 34 j §:ssä.

137 a §. *Rakennusluvan erityiset edellytykset metropolialueella.* Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi säännös rakennusluvan erityisistä edellytyksistä metropolialueella. Pykälän 1 momentin mukaan sen lisäksi, mitä lain 137 §:ssä säädetään rakennusluvan erityisistä edellytyksistä, rakennuslupa voitaisiin metropolialueen suunnittelutarvealueella myöntää vain erityisestä syystä.

Voimassa olevan lain mukaan suunnittelutarvealueen luonteen ja tarkoituksen mukaisesti maankäytön tulee suunnittelutarvealueella perustua riittävään suunnitteluun ja rakentamisen tulee ensisijaisesti perustua alueelle hyväksyttyyn asemakaavaan. Rakentaminen on kuitenkin mahdollista myös silloin, kun se on todettu sopivaksi sellaisessa lupamenettelyssä, jossa sopivuutta on voitu arvioida tavanomaista rakennuslupamenettelyä laajemmin myös yhdyskuntakehityksen, ympäristöarvojen ja tulevan maankäytön näkökulmasta. Rakennusluvan erityisiä edellytyksiä arvioitaisiin metropolialueella lain 137 §:n mukaisesti. Kuitenkin metropolialueella rakennuslupa voitaisiin myöntää vain erityisestä syystä. Säännös korostaisi rakentamisen perustumista asemakaavaan ja rakentaminen ilman asemakaavaa olisi poikkeuksellista. Erityisiä syitä ei ilmaistaisi laissa, vaan niiden olemassaolo harkittaisiin tapauskohtaisesti voimassa olevan lain poikkeamista koskevan sääntelyn tapaan. Säännöksen ehdotettu sanamuoto, voidaan myöntää, olisi samanlainen kuin poikkeamisen sanamuoto. Rakennuslupaa ei näin ollen olisi myönnettävä, vaikka 137 §:n edellytysten voitaisiin katsoa täyttyvän.

Pykälän 2 momentin mukaan erityisten edellytysten olemassaolon ratkaisisi rakennuslupamenettelystä erillisessä menettelyssä metropolihallinto. Metropolihallinto laatisi myös metropolikaavan, joten yhdyskuntarakenteen hajautumisen estämisen kannalta on perusteltua, että metropolihallinto ratkaisisi myös suunnittelutarveasiat.

Pykälän 3 momentin mukaan suunnittelutarveasiaa ratkaistaessa noudatettaisiin asianosaisten ja viranomaisten kuulemisessa sekä päätöksessä ja siitä ilmoittamisessa samaa menettelyä, kuin mitä 173 ja 174 §:n mukaan noudatetaan poikkeamismenettelyssä.

171 §. *Poikkeamisvalta.* Pykälässä on säännökset kunnan mahdollisuuksista myöntää poikkeuksia maankäyttö- ja rakennuslain säännöksistä ja kielloista. Pykälän 5 momentin mukaan oikeusvaikutteisen pääkaupunkiseudun yleiskaavan alueella poikkeuksen myöntäminen kuuluu kunnalle. Momentti kumottaisiin tarpeettomana, koska pääkaupunkiseudun yleiskaavaa koskeva voimassa olevan lain 46 a § ehdotetaan esityksessä kumottavaksi.

173 §. *Poikkeamismenettely.* Pykälään ehdotetaan lisättäväksi metropolihallinnosta johtuva muutos. Ennen poikkeamista koskevan asian ratkaisemista olisi tarvittaessa pyydettävä myös metropolihallinnolta lausunto, jos poikkeaminen koskisi merkittävästi sen toimialaa.

177 §. *Määräys suunnitteluvelvoitteen toteuttamiseksi.* Pykälän maakuntaliittoa koskevaan 4 momenttiin ehdotetaan lisättävän metropolihallintoa koskeva säännös, jonka mukaan pykälässä säädetty koskisi vastaavasti metropolihallintoa, jollei se huolehtisi metropolikaavan laatimisesta ja se pitämisestä ajan tasalla. Metropolikaava korvaisi metropolialueella maakuntakaavan, ja ehdotetulla säännöksellä annettaisiin ympäristöministeriölle vastaavat valtuudet valvoa kaavan laatimista ja pitämistä ajan tasalla metropolialueella kuin sillä on sen ulkopuolella.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 5 momentti, jossa kunnan 1 momentissa säädetty suunnittelu-velvoite laajennettaisiin koskemaan myös metropolikaavassa metropolikaavan toteuttamiseksi annettavia määräyksiä ja muita ohjeita. Metropolikaavassa voitaisiin tarvittaessa antaa verrattain yksityiskohtaisiakin maankäyttöä koskevia määräyksiä ja ohjeita. Kaavan toteutumisen kannalta olisi keskeistä, että tällaisten määräysten ja ohjeiden toteuttamiseksi on laiminlyöntitapauksissa mahdollista asettaa määräaika, ja että määräystä on mahdollista tarvittaessa tehostaa uhkasakolla.

Edellytyksenä määräajan asettamiselle olisi myös uusien säännösten osalta laissa määritellyn velvoitteen laiminlyönnin lisäksi, että se vaikeuttaa laissa asetettujen alueiden käytön suunnittelun tai rakentamisen ohjauksen tavoitteiden toteuttamista.

Lisäksi teknisenä muutoksena korjataan sanamuoto asianomainen ministeriö ympäristöministeriöksi.

178 §. *Määräys valtakunnallisen alueidenkäyttötavoitteen toteuttamiseksi.* Pykälään ehdotetaan lisättäväksi metropolikaavasta ja metropolihallinnosta johtuvat muutokset. Lisäksi teknisenä muutoksena korjataan sanamuoto asianomainen ministeriö ympäristöministeriöksi.

Ehdotetun 1 momentin mukaan ympäristöministeriö voisi antaa myös metropolihallinnolle alueen suunnittelutehtävän hoitamista koskevia määräyksiä, jos edellytysten luominen tietylle alueen käytölle on valtakunnallisen alueidenkäyttötavoitteen toteuttamiseksi yleisen edun kannalta erittäin tärkeää eikä metropolikaavassa ole osoitettu tarpeellista ratkaisua. Ennen tämän 1 momentissa tarkoitetun metropolihallinnolle annettavan määräyksen antamista ympäristöministeriön olisi ehdotetun 2 momentin muutoksen mukaan neuvoteltava metropolihallinnon kanssa. Periaatteena olisi edelleen kaavaa laativan maakunnan liiton, metropolihallinnon tai kunnan ensisijainen ratkaisuvalta siinä, millä tavalla valtakunnallinen tavoite toteutetaan.

188 §. *Muutoksenhaku kaavan ja rakennusjärjestyksen hyväksymispäätöksestä.* Pykälän 1 ja 5 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi metropolikaavasta johtuvat muutokset. Metropolikaavan hyväksymistä koskevaan päätökseen haettaisiin muutosta 1 momentin mukaan samoin kuin yleiskaavan, asemakaavan ja rakennusjärjestyksen hyväksymistä koskevaan päätökseen, eli valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin kuntalaissa säädetään.

Metropolikaavan alueella olevaa asemakaavaa koskevaan hallinto-oikeuden 5 momentin mukaiseen päätökseen saisi hakea muutosta siten kuin 5 momentissa säädetään muutoksenhausta oikeusvaikutteisen yleiskaavan alueella olevaa asemakaavaa koskevasta hallinto-oikeuden päätöksestä. Metropolikaava vastaisi oikeusvaikutuksiltaan oikeusvaikutteista yleiskaavaa. Muutoksenhaun tulisi molemmissa tapauksissa olla järjestetty samalla tavalla.

Lisäksi teknisenä muutoksena korjataan sanamuoto asianomainen ministeriö ympäristöministeriöksi.

190 §. *Muutoksenhaku muusta viranomaisen päätöksestä.* Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi säännökset muutoksenhausta metropolihallinnon maankäyttö- ja rakennuslain nojalla tekemästä päätöksestä. Muutoksenhaku metropolihallinnon päätökseen tapahtuisi siten samoin kuin muissa momentissa luetelluissa tapauksissa.

Pykälän jatkovalituslupaa koskevaan 3 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi säännös metropolihallinnon suunnittelutarveasiassa tekemästä, ehdotetun 137 a §:n mukaisesta päätöksestä. Muutoksenhaku hallinto-oikeuden asiaa koskevasta päätöksestä, jolla valitus on jätetty tutkimatta tai jolla ei ole muutettu valituksen kohteena ollutta metropolihallinnon päätöstä, edellyttäisi siten korkeimman hallinto-oikeuden myöntämää valituslupaa, samoin kuin muutoksenhaku kunnan suunnittelutarveasiassa tekemästä 137 §:n mukaisesta päätöksestä.

191 §. *Valitusoikeus kaavan ja rakennusjärjestyksen hyväksymistä koskevasta päätöksestä.* Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi maakunnan liiton ja kunnan valitusoikeutta vastaava säännös metropolihallinnon valitusoikeudesta, kun kaavassa osoitetulla maankäytöllä tai rakennusjärjestyksellä on vaikutuksia sen alueella. Metropolihallinto on maakunnan liittoa metropolialueella vastaava toimielin, jolla tulee siten olla vastaava valitusoikeus kaavan hyväksymistä koskevasta päätöksestä, kun kaavassa osoitetulla maankäytöllä tai rakennusjärjestyksellä on vaikutuksia sen alueella.

Pykälän 4 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi säännös, jonka mukaan muilla kuin metropolihallin-nolla tai kunnalla ei ole oikeutta hakea muutosta hallinto-oikeuden päätökseen, jolla hallinto-oikeus on kumonnut metropolihallinnon tekemän metropolikaavan hyväksymistä koskevan päätöksen. Säännös vastaa 4 momentissa säädettyä valitusoikeutta hallinto-oikeuden päätöksestä, jolla hallinto-oikeus on kumonnut kunnan viranomaisen tekemän

päätöksen. Molemmissa tapauksissa kyseessä on tilanne, jossa oikeussuojan tarve ja muutoksenhakuintressi on suurin kumotun päätöksen tehneellä viranomaisella. Metropolihallinnon tekemän ja hallinto-oikeuden kumoaman päätöksen osalta muutoksenhakuintressi ja oikeussuojan tarve voi olla vahva myös metropolialueen kunnalla. Näin ollen myös sillä on oikeus hakea muutosta metropolihallinnon päätöksen kumonneeseen hallinto-oikeuden päätökseen.

193 §. *Valitusoikeus poikkeamispäätöksestä ja suunnittelutarveratkaisusta.* Pykälään ehdotetaan lisättäväksi säännökset valitusoikeudesta metropolihallinnon suunnittelutarveasiassa tekemästä 137 a §:n mukaisesta päätöksestä ja metropolihallinnon valitusoikeudesta.

195 a §. *Viranomaisen oikaisukehotus metropolikaava-asiassa.* Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi säännös, jossa säädettäisiin ympäristöministeriölle ja liikenne- ja viestintäministeriölle mahdollisuus tehdä metropolihallinnolle oikaisukehotus metropolikaavasta. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi tehdä kunnalle oikaisukehotuksen 195 §:n nojalla. Koska metropolikaavaa ei maakuntakaavasta poiketen vahvistettaisi ympäristöministeriössä, mahdollisuus oikaisukehotuksen tekemiseen turvaisi osaltaan valtion intressien huomioimisen metropolikaavoituksessa. Myös liikenne- ja viestintäministeriön olisi mahdollista tehdä oikaisukehotus. Oikaisukehotuksen tekemisessä noudatettaisiin samaa menettelyä kuin 195 §:ssä on säädetty.

Ympäristöministeriön ja liikenne- ja viestintäministeriön tulisi tehdä oikaisukehotus kaavaa koskevan valitusajan kuluessa ja oikaisukehotuksen antamiseen ei saisi hakea muutosta valittamalla. Ympäristöministeriön tai liikenne- ja viestintäministeriön olisi ilmoitettava oikaisukehotuksen tekemisestä hallinto-oikeudelle, joka lähettäisi metropolihallinnolle tiedot päätöksestä tehdyistä valituksista ilmoituksen saatuaan. Hallinto-oikeuden tulisi myös ilmoittaa valittajille tehdystä oikaisukehotuksesta.

Samoin kuin 195 §:n 4 momentissa on säädetty kunnanvaltuustolle kuuden kuukauden määräaika kaavaa koskevan päätöksen teolle oikaisukehotuksesta, olisi metropolivaltuuston tehtävä kaavaa koskeva päätös kuuden kuukauden kuluessa oikaisukehotuksesta uhalla, että kaavan hyväksymis-päätös katsottaisiin rauenneeksi.

196 §. *Oikaisukehotuksen johdosta tehdyn päätöksen vaikutus valituksiin.* Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 4 momentti, jossa säädettäisiin pykälässä säädetyn koskevan myös metropolikaavaa koskevasta päätöksestä tehtyä oikaisukehotusta. Jos metropolihallinnon aiemmasta päätöksestä on tehty valitus hallinto-oikeudelle, metropolihallinnon olisi ilmoitettava kirjallisesti oikaisukehotuksen johdosta tehdystä uudesta päätöksestä hallinto-oikeudelle sekä valituksen tehneille. Muutoinkin pykälässä kunnasta säädetty koskisi vastaavasti metropolihallintoa, kun kyse on metropolihallinnon tekemästä päätöksestä.

198 §. *Eräiden päätösten tiedoksi antaminen.* Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi säännös metropolihallinnon julkipanon jälkeen annettavasta päätöksestä samaan tapaan kuin hallinto-oikeuden, kunnan viranomaisen, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ja ympäristöministeriön tiettyjen päätösten osalta momentissa säädetään. Metropolihallinnon 137 a §:ssä tarkoitetussa suunnittelutarveasiassa antama päätös annettaisiin julkipanon jälkeen.

199 §. *Valtioiden rajat ylittävät ympäristövaikutukset.* Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi metropolihallinnosta johtuva muutos. Metropolihallinto laatisi metropolikaavan. Näin ollen se olisi oikea taho toimittamaan sopimuksen mukaista toiselle valtiolle ilmoittamista varten tarpeelliset tiedot.

Lisäksi teknisenä muutoksena korjataan sanamuoto asianomainen ministeriö ympäristöministeriöksi. Vastaavasti 3 momentin asetuksenantovaltuutta täsmennetään lisäämällä kyseessä olevan valtio-neuvoston asetus.

200 §. *Eräiden päätösten voimaantulo.* Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi säännös metropolikaavan hyväksymistä

koskevan päätöksen tiedoksiannosta. Päätös saatettaisiin tiedoksi samalla tavalla kuin mitä momentissa on asemakaavan, yleiskaavan ja maakuntakaavan osalta säädetty.

Lisäksi pykälän 1 ja 3 momentin asetuksenantovaltuutta ehdotetaan täsmennettäväksi mainitsemalla kyseessä olevan valtioneuvoston asetus.

201 §. *Kaavapäätöksen täytäntöönpanokelpoisuus.* Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti, jossa pykälän kuntaa koskevat säännökset ulotetaan koskemaan vastaavasti metropolihallintoa metropolikaavan osalta.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 4 momentti, jolla 2 momentissa säädetty ulotettaisiin koskemaan vastaavasti ehdotetun uuden 195 a §:n nojalla tehtyä oikaisukehotusta ja metropolihallintoa. Näin ollen jos ympäristöministeriö tai liikenne- ja viestintäministeriö olisi ehdotetun 195 a §:n nojalla tehnyt metropolikaavan hyväksymispäätöksestä oikaisukehotuksen, kaavan täytäntöönpano keskeytyisi siihen asti, kunnes metropolivaltuusto olisi tehnyt asiassa uuden päätöksen.

203 §. *Muutoksenhaun yhteydessä kaavaan ja rakennusjärjestykseen tehtävät muutokset.* Pykälään ehdotetaan lisättäväksi säännös muutoksenhakuviranomaisen mahdollisuudesta tehdä kaavaan metropolihallinnon suostumuksella myös vähäisiä tarkistuksia, jos tarkistuksilla ei ole vaikutusta muiden kuin siihen suostuneiden etuun tai oikeuteen. Uusi säännös vastaisi asiasta kunnan ja maakunnan liiton osalta säädettyä. Metropolihallinto laatisi metropolikaavan, joten metropolihallinnon suostumus vaadittaisiin pykälässä säädettyjen vähäisten tarkistusten tekemiseen.

205 §. *Viranomaisen tiedonsaantioikeus.* Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi säännös ympäristöministeriön oikeudesta saada metropolihallinnolta maksutta momentissa säädettyjä tietoja. Säännös vastaisi momentissa kuntien, maakuntien liittojen ja muiden viranomaisten osalta säädettyä. Metropolihallinto korvaisi metropolihallintolain mukaisella metropolialueella osittain maakunnan liiton, joten sillä olisi oltava vastaava tiedonantovelvollisuus kuin maakuntien liitoilla. Lisäksi teknisenä muutoksena korjataan sanamuoto asianomainen ministeriö ympäristöministeriöksi.

Siirtymäsäännökset

Metropolialueen suunnittelun jatkuvuuden ja kaavajärjestelmän toimivuuden kannalta on tarpeen turvata maakuntatason suunnitelmien voimassaolo ja ohjausvaikutukset myös sinä aikana, jolloin metropolikaavaa ei ole vielä saatu valmiiksi. Tämän vuoksi voimaan tullut maakuntakaava olisi metropolialueella voimassa 32 §:n mukaisin maakuntakaavan oikeusvaikutuksin, kunnes se korvattaisiin tämän lain mukaisella metropolikaavalla tai kumotaan. Sama koskisi myös maakuntakaavaa, jonka alueella on voimassa 34 b §:n 2 momentin mukaisesti vaiheittain tai osa-alueittain laadittu metropolikaava. Metropolikaavana voimassa oleva maakuntakaava korvaisi vain metropolikaavan suunnitelmaosan, koska maakuntakaava ei sisällä toimeenpano-osaa. Maakuntakaavan voimassaoloa metropolikaavana on kuitenkin kaavajärjestelmän selkeyden kannalta pidettävä perusteltuna.

Jollei maakuntakaavaa 10 vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta korvattaisi metropolikaavalla tai kumottaisi, se olisi voimassa tämän lain mukaisena metropolikaavana. Maakuntakaavan oikeusvaikutukset ja ehdotetut metropolikaavan oikeusvaikutukset eivät muutoin eroa toisistaan, joten se ei asettaisi estettä tällaiselle muutokselle 10 vuoden kuluttua lain voimaantulosta.

Suunnittelutarveasiaan, joka on vireillä kunnan viranomaisessa tämän lain tullessa voimaan, ehdotetaan sovellettavaksi lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Voimassa olevan lain 137 §:n mukaan suunnittelutarvealueen rakennusluvan erityisten edellytysten olemassaolon ratkaisee rakennuslupamenettelyn yhteydessä tai erillisessä menettelyssä kunnan päättämä viranomainen. Ehdotetun uuden 137 a §:n mukaan metropolialueen suunnittelutarveasiat ratkaisisi

metropolihallinto ja myös suunnittelutarveratkaisun myöntämisen edellytykset muuttuisivat. Näin ollen asian selkeyden vuoksi ehdotetaan, että kunnan viranomainen ratkaisisi suunnittelutarveasiat, jotka olisivat vireillä kunnassa. Tämä olisi perusteltua myös hakijan oikeusturvan kannalta, kun luvan myöntämisen edellytykset eivät muuttuisi kesken prosessin.

17 Laki ympäristönsuojelulain 12 ja 13 §:n muuttamisesta

12 §. *Oikeusvaikutteinen kaava toiminnan sijoittamisessa.* Pykälään ehdotetaan lisättäväksi metropolikaavasta johtuva säännös. Koska metropolikaava korvaa maakuntakaavan metropolihallintolain mukaisella metropolialueella ja koska se voi, niiltä osin kuin se on laadittu yleiskaavaa vastaavalla tarkkuudella, vastata oikeusvaikutuksiltaan oikeus-vaikutteista yleiskaavaa., tulisi sillä toiminnan sijoittamisen suhteen olla vastaava oikeusvaikutus kuin maakuntakaavalla ja oikeusvaikutteisella yleiskaavalla.

13 §. *Turvetuotannon sijoittaminen.* Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi metropolikaavasta johtuva säännös. Metropoli-kaava korvaa maakuntakaavan ja voi, niiltä osin kuin se on laadittu yleiskaavaa vastaavalla tarkkuudella, vastata oikeusvaikutuksiltaan oikeusvaikutteista yleiskaavaa, joten sillä tulisi myös turve-tuotannon sijoittamisen suhteen olla vastaava oikeusvaikutus kuin kyseisillä kaavoilla. Metropoli-kaavalta edellytettäisiin lainvoimaisuutta, samoin kuin maakuntakaavalta ja oikeusvaikutteiselta yleiskaavalta.

18 Laki luonnonsuojelulain 33 §:n muuttamisesta

33 §. *Maisema-alueen perustaminen.* Pykälään ehdotetaan lisättäväksi metropolihallintoa koskeva säännös. Metropolihallinto korvaa metropolihallintolain mukaisella metropolialueella maakunnan liiton. Jos muusta maisema-alueesta päättäminen tulee kyseeseen metropolialueella, tulisi metropolihallinnon tehdä sitä koskeva esitys elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

19 Laki maa-aineslain muuttamisesta

3 §. *Ainesten ottamisen rajoitukset.* Pykälän 2 ja 3 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi metropolikaavaa koskeva säännös. Metropolihallintolain mukaisella metropolialueella laadittava metropolikaava voi, niiltä osin kuin se on laadittu yleiskaavaa vastaavalla tarkkuudella, vastata oikeusvaikutuksiltaan oikeusvaikutteista yleis-kaavaa. Myös metropolikaavassa on voitu varata tai osoittaa alue tiettyyn tarkoitukseen. Näin ollen se tulisi pykälässä rinnastaa oikeusvaikutteiseen yleiskaavaan.

6 §. *Luvan myöntämisen edellytykset.* Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi säännös toimenpiderajoituksesta metropolikaavan laatimista varten. Metropolikaavan laatimiseen liittyy samankaltainen rakennuskielto- ja toimenpiderajoitusjärjestelmä kuin yleiskaavan laatimiseen. Sen lisäksi, mitä luvan myöntämisestä on säädetty, luvan myöntäminen edellyttäisi, ettei maa-ainesten ottaminen tuottaisi huomattavaa haittaa myöskään metropolikaavan laatimiselle tai muuttamiselle.

10 §. *Luvan voimassaolo.* Pykälän 2 ja 3 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi metropolikaavasta johtuvat muutokset. Metropolihallintolain mukaisella metropolialueella laadittava metropolikaava korvaa maakuntakaavan ja voi, niiltä osin kuin se on laadittu yleiskaavaa vastaavalla tarkkuudella, vastata oikeusvaikutuksiltaan oikeusvaikutteista yleiskaavaa.. Näin ollen pykälän 2 ja 3 momentissa maakuntakaavasta ja oikeusvaikutteisesta yleiskaavasta säädetty tulisi ulottaa koskemaan myös metropolikaavaa.

Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi myös säännös maankäyttö- ja rakennuslain 34 c §:ssä tarkoitetusta toimenpiderajoituksesta. Metropolikaavan laatimiseen liittyy samankaltainen rakennuskielto- ja toimenpiderajoitusjärjestelmä kuin yleiskaavan laatimiseen. Näin ollen lupaa ei

saisi jatkaa myöskään, jos alueelle on tullut voimaan maankäyttö- ja rakennuslain 34 c §:ssä tarkoitettu toimenpiderajoitus.

20 Laki rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain 5 ja 7 §:n muuttamisesta

5 §. *Asian vireilletulo*. Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi metropolihallinnosta johtuva säännös. Metropoli-kaavan sisältövaatimukset ja metropolikaavoitusta ohjaavat alueiden käytön suunnittelun tavoitteet huomioon ottaen metropolihallinnolla tulisi olla vastaava oikeus tehdä esitys rakennuksen suojelemisesta.

7 §. *Asianosaisten kuuleminen ja lausunnot.* Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi metropolihallinnosta johtuva säännös. Metropoli-kaavan sisältövaatimukset ja metropolikaavoitusta ohjaavat alueiden käytön suunnittelun tavoitteet huomioon ottaen metropolihallinnolla tulisi rakennuksen suojelua koskevassa asiassa olla vastaava mahdollisuus tuoda esiin suojelun tarpeeseen, tavoitteisiin ja keinoihin liittyviä näkökohtia.

II Tarkemmat säännökset ja määräykset

Metropolihallinnosta annetun lain (1. lakiehdotus) siirtymäsäännöksissä olevaan 23 §:n 1 momenttiin sisältyy valtuutussäännös, jonka nojalla valtioneuvosto päättäisi metropolihallinnon perussopimuksesta, jos siitä ei olisi saatu sovittua säännöksessä asetettuun määräaikaan mennessä ja olisi ilmeistä, ettei metropolihallintoa saataisi muutoin perustetuksi. Valtioneuvoston päättämä perussopimus olisi voimassa siihen asti, kunnes jäsenkunnat sopisivat siitä toisin. Valtioneuvoston päätös olisi hallintopäätös, josta saisi valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen hallintolainkäyttölaissa säädetyn mukaisesti.

III Voimaantulo

Ehdotetut lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan XX päivänä xxxkuuta 201X.

IV Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Esitystä on tarkasteltu perustuslain 6 §:n yhdenvertaisuuden, 14 §:n vaali- ja osallistumisoikeuksien, 15 §:n omaisuuden suojan, 17 §:n kielellisten oikeuksien, 20 §:n vastuun ympäristöstä, 21 §:n oikeusturvan, 121 §:n kunnallisen ja muun alueellisen itsehallinnon sekä 122 §:n hallinnollisia jaotuksia koskevien säännösten kannalta.

1 Yhdenvertaisuus

Perustuslain 6 §:n mukaan ihmiset ovat yhdenvertaisia lain edessä. Ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan sukupuolen, iän, alkuperän, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella.

Esitys merkitsee, että metropolihallinnon kunnat asetetaan erilaiseen asemaan kuin maan muut kunnat. Koska perustuslain yhdenvertaisuussäännös ei koske suoraan kuntia, esitys ei ole ristiriidassa perustuslain kanssa. Siltä osin kuin erillinen hallinto asettaa asukkaat erilaiseen asemaan, kysymystä on jäljempänä käsitelty asukkaiden vaali- ja osallistumisoikeuksien näkökulmasta.

2 Vaali- ja osallistumisoikeudet

Perustuslain 14 §:n 3 momentin mukaan jokaisella Suomen kansalaisella ja maassa vakinaisesti asuvalla ulkomaalaisella, joka on täyttänyt 18 vuotta, on oikeus äänestää kunnallisvaaleissa ja kunnallisessa kansanäänestyksessä sen mukaan kuin lailla säädetään ja oikeudesta muutoin osallistua kuntien hallintoon säädetään lailla. Lisäksi pykälän 4 momentissa säädetään, että julkisen vallan tehtävänä on edistää yksilön mahdollisuuksia osallistua yhteiskunnalliseen toimintaan ja vaikuttaa häntä itseään koskevaan päätöksentekoon.

Ehdotettava sääntely koskien metropolivaaleja ja metropolialueen asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamisoikeuksia ei ole ristiriidassa

perustuslain kanssa. Metropolivaalit voidaan rinnastaa perustuslain 14 §:n 3 momentissa tarkoitettuihin kunnallisvaaleihin, koska metropolihallinto olisi kuntayhtymän kaltainen yhteenliittymä. Esityksessä ehdotettava metropolivaalien vaalijärjestelmä, mikäli se sisältäisi menettelyn takuupaikasta, takaisi, että jokaisesta metropolialueen kunnasta tulisi valituksi metropolivaltuustoon vähintään yksi edustaja. Tämän voidaan katsoa täyttävän perustuslain 121 §:n 1 momentissa tarkoitetun vaatimuksen kuntien itsehallinnosta. Ehdotukset metropolialueen kuntien asukkaiden oikeudesta tehdä aloitteita metropolihallinnolle ja oikeudesta tehdä aloite metropolihallintoa koskevasta kansanäänestyksen järjestämisestä sekä metropolivaltuuston mahdollisuudesta päättää metropolialueen neuvoa antavasta kansanäänestyksestä edistäisivät asukkaiden osallistumismahdollisuuksia.

3 Omaisuuden suoja

Perustuslakivaliokunta on (PeVM 25/1994 vp) asettanut seuraavat edellytykset perusoikeuksien rajoittamiselle: Rajoitusten tulee perustua laintasoiseen säädökseen, rajoitusten on oltava tarkkarajaisia ja riittävän täsmällisesti määriteltyjä, rajoitusperusteiden tulee olla perusoikeusjärjestelmän kannalta hyväksyttäviä, painavan yhteiskunnallisen tarpeen vaatimia, lailla ei voida säätää perusoikeuden ytimeen kuuluvaa rajoitusta, rajoitusten tulee olla välttämättömiä tavoitteen saavuttamiseksi sekä laajuudeltaan oikeassa suhteessa perusoikeuksien suojaamaan oikeushyvään ja rajoituksen taustalla olevaan yhteiskunnallisen intressin painoarvoon, perusoikeutta rajoitettaessa on huolehdittava riittävistä oikeusturvajärjestelyistä sekä rajoitukset eivät saa olla ristiriidassa Suomen kansainvälisten ihmisoikeusvelvoitteiden kanssa.

Perustuslain 15 §:n mukaan jokaisen omaisuus on turvattu. Omaisuuden pakkolunastuksesta yleiseen tarpeeseen täyttä korvausta vastaan säädetään lailla.

Perustuslain 15 §:ssä tarkoitettuun omaisuudensuojaan sisältyy muun ohella yksilöiden vapaus määrätä omaisuudestaan haluamallaan tavalla. Omaisuudensuojaan kuuluu myös, että omaisuuteen kohdistuvat käyttörajoitukset eivät muodostu niin merkittäviksi, että ne rinnastuisivat tosiasiallisilta vaikutuksiltaan omaisuuden pakkolunastukseen (esimerkiksi PeVL 38/1998 vp).

Maankäyttö- ja rakennuslain muutoksen yhteydessä (HE 167/2002 vp) perustuslakivaliokunta erotti kolmen tyyppisiä säännöksiä, jotka ovat merkittäviä omaisuudensuojan kannalta: säännökset luovutusvelvollisuudesta ja lunastusoikeudesta sekä omaisuuden käyttörajoitusta merkitsevät säännökset. Kaikkiin kaavoihin ja rakennusjärjestyksiin voi valiokunnan mukaan sisältyä omaisuudensuojan kannalta huomionarvoisia määräyksiä (PeVL 38/1998 vp).

Omaisuuden käytönrajoitusten hyväksyttävyyttä sekä niiden täsmällisyyttä ja tarkkarajaisuutta arvioitaessa on tarkasteltava ainakin maankäyttö- ja rakennuslain suunnittelutarvealuetta (16 §), rakennuskieltoa metropolikaavaa laadittaessa (34 c §), metropolikaavan sisältövaatimuksia (34 d §), metropolisopimusta (34 g §), metropolikaavan oikeusvaikutuksia muuhun suunnitteluun ja viranomaistoimintaan (34 i §), rakentamisrajoitusta (34 j §) sekä rakennusluvan erityisiä edellytyksiä metropolialueella (137 a §) koskevia säännösehdotuksia.

Omaisuuden käyttöoikeuden rajoituksiin liittyy maankäyttö- ja rakennuslaissa maanomistajan asemaa turvaavat kohtuullisuussäännökset oikeusturvakeinoineen. Maanomistajan kannalta kohtuuttomiin rajoituksiin on kytketty julkisyhteisön lunastusvelvollisuus. Nämä periaatteet sisältyvät myös metropolikaavaa ja sen hyväksymiseen liittyvää muutoksenhakua koskeviin säännöksiin. Maankäyttö- ja rakennuslakiin ehdotetun 34 d §:n 6 momentin mukaan metropolikaavasta ei saa aiheutua maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle kohtuutonta haittaa.

Metropolihallinto voi maankäyttö- ja rakennuslakiin ehdotetun 34 c §:n mukaan määrätä kaavan toteuttamisen turvaamiseksi kaavoitettavalle alueelle rakennuskiellon enintään kymmenen vuoden ajaksi. Maankäyttö- ja rakennuslain 34 j §:n mukaan metropolikaavassa virkistys- tai suojelualueeksi taikka liikenteen tai teknisen huollon verkostoja tai alueita varten osoitetulla alueella olisi voimassa rakentamista koskeva rajoitus. Tarkoituksena on näillä alueilla kieltää metropolikaavan toteuttamista vaikeuttava rakentaminen. Rajoitukseen liittyisi julkisyhteisön lunastus- tai korvausvelvollisuus, jota koskeva säännös ehdotetaan lisättäväksi maankäyttö- ja rakennuslain 101 §:n 3 momentiksi. Mainitut maanomistajan käyttövapautta rajoittavat kiellot ovat tavoitteiltaan perusteltuja sekä täsmällisesti ja tarkkarajaisesti määriteltyjä.

Metropolikaavaan liittyisi maankäyttö- ja rakennuslakiin ehdotetun 34 g §:n mukaan metropolisopimus, jossa sovittaisiin kaavan toteuttamiseksi tarpeellisista metropolihallinnon, valtion, kuntien ja muiden keskeisten toteuttamistahojen toimenpiteistä metropolikaavan toteuttamiseksi. Metropolisopimuksen valmistelun yhteydessä tulisi maankäyttö- ja rakennuslain 62 §:ssä tarkoitetuille osallisille sopivalla tavalla tiedottaa sopimuksen lähtökohdista, tavoitteista ja sisällöstä. Heille olisi varattava tilaisuus esittää mielipiteensä asiasta. Muutoksenhakumahdollisuutta sopimukseen ei liittyisi. Eikä sillä olisi omaisuuden käyttöä rajoittavia vaikutuksia.

Suunnittelutarvealueella tarkoitetaan maankäyttö- ja rakennuslaissa (16 §) aluetta, jonka käyttöön liittyvien tarpeiden tyydyttämiseksi on syytä ryhtyä erityisiin toimenpiteisiin, kuten teiden, vesijohdon tai viemärin rakentamiseen taikka vapaa-alueiden järjestämiseen. Asemakaavojen ulkopuolinen metropolialue olisi lakiehdotuksen mukaan kokonaisuudessaan suunnittelutarvealuetta. Lakiehdotuksen mukaan rakentamisen tulisi metropolialueella pääsääntöisesti perustua asemakaavaan. Asemakaavoitettujen alueiden ulkopuolelle suuntautuvan voimakkaan rakentamispaineen vuoksi niiden määrittely suunnittelutarvealueiksi on perusteltua. Yhtenäisen käytäntöjen varmistamiseksi päätöksenteko suunnittelutarveratkaisuissa kuuluisi metropolihallinnolle.

Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi säännös rakennusluvan erityisistä edellytyksistä metropolialueella (137a §). Sen lisäksi, mitä lain 137 §:ssä säädetään rakennusluvan erityisistä edellytyksistä, rakennuslupa voitaisiin metropolialueen suunnittelutarvealueella myöntää vain erityisestä syystä. Erityinen syy olisi kohdealueeseen liittyvä oikeudellinen edellytys, jonka sisältö muutoin määräytyisi hallinto- ja oikeuskäytännössä. Säännösehdotuksessa käytetty ilmaus ”voitaisiin myöntää” tarkoittaa, että päätöksenteko voisi perustua myös tarkoituksenmukaisuusharkintaan. Rajoitus ei koskisi olemassa olevaan asuntoon tai maatilaan kuuluvan talousrakennuksen rakentamista. Merkittävällä osalla metropolihallinnon aluetta rajoitus olisi pysyvä, koska asemakaavoitus ei tule kattamaan koko metropolialuetta. Suunnittelutarveratkaisun edellytykset metropolialueella on määritelty maankäyttö- ja rakennuslaille ominaiseen tapaan joustavilla oikeusnormeilla, minkä on katsottava sääntelyn yleinen luonne huomioon ottaen täyttävän riittävästi täsmällisyyden ja tarkkarajaisuuden vaatimukset. Suunnittelutarveratkaisuun liittyy muutoksenhakumahdollisuus.

Maankäyttö- ja rakennuslakiin ehdotetun 34 i §:n 3 momentin mukaan metropolikaavassa voitaisiin määrätä, että metropolikaava korvaa alueella voimassa olevan yleiskaavan, jos yleiskaava on ilmeisessä ristiriidassa metropolikaavan kanssa. Mahdollisuus kyseisen määräyksen antamiseen on tarpeellinen metropolikaavan tehtävän ja kaavajärjestelmän toimivuuden kannalta. Jos määräys koskee rakennusluvan perusteena käytettävää yleiskaavaa (maankäyttö- ja rakennuslaki 44 ja 72 §), yleiskaavan korvaamista koskeva määräys poistaa yleiskaavaan perustuvan rakennusoikeuden. Määräykseen ei liity korvausvelvollisuutta maanomistajalle. Määräyksen antamisen edellytyksenä on ehdotetun 34 d §:n 6 momentin mukaisesti, että kaava ei saa aiheuttaa maanomistajalle

tai muulle oikeudenhaltijalle kohtuutonta haittaa. Rajoituksen hyväksyttävyyttä arvioitaessa on otettava huomioon myös, ettei myöskään asemakaavassa osoitetun rakennusoikeuden poistaminen tai alentaminen asemakaavan muutoksella perusta maanomistajalle oikeutta korvauksen vaatimiseen. Maanomistajilla ei ole subjektiivista oikeutta rakentamisen oikeuttavaan kaavaan.

4 Kielelliset oikeudet

Perustuslain 17 §:n 2 momentissa turvataan jokaisen oikeus käyttää omaa kieltään, suomea tai ruotsia, tuomioistuimessa ja muussa viranomaisessa sekä oikeus saada tällä kielellä toimituskirjansa. Yleiset säännökset kansalliskielten käyttöä koskevien oikeuksien turvaamisesta on annettu kielilailla (423/2003).

Perustuslain 17 §:n 2 momentin toinen virke sisältää julkiseen valtaan kohdistuvan toimeksiannon huolehtia maan suomen- ja ruotsinkielisen väestön sivistyksellisistä ja yhteiskunnallisista tarpeista samanlaisten perusteiden mukaan. Tällä edellytetään paitsi kielten muodollista yhdenvertaista kohtelua, myös suomen- ja ruotsinkielisen väestön tosiasiallisen tasa-arvon turvaamista.

Perustuslaissa turvattujen, suomen ja ruotsin kieltä koskevien kielellisten oikeuksien toteutuminen kunnissa ja kuntayhtymissä on kielilaissa sidottu kunnan kielelliseen asemaan. Yksilön oikeuteen käyttää omaa kieltään vaikuttaa siten se, onko kyse yksikielisestä vai kaksikielisestä kunnasta tai kuntayhtymästä. Käytännössä myös kunnan, kuntayhtymän tai muun hallinnollisen alueen enemmistökieli ja vähemmistökielisten osuus vaikuttaa kielellisten oikeuksien toteutumiseen. Hallinnollinen jako on osa kielellisten oikeuksien suojajärjestelmää.

Esityksessä on kyse maankäytön, asumisen ja liikenteen suunnittelun päätöksenteon kokoamisesta metropolihallinnolle. Metropolihallinto olisi kielilain muutoksen perusteella kaksikielinen viranomainen, koska sen toimialueelle kuuluu yksi- ja kaksikielisiä kuntia. Kaksikielisen viranomaisen olisi annettava palvelut molemmilla kansalliskielillä yhdenvertaisin perustein. Tämän perusteella esitys turvaa kielellisten oikeuksien turvaa kielellisten oikeuksien toteutumisen laintasolla. Ruotsinkielisen vähemmistön ollessa alueella määrällisesti (80 000 asukasta) myös suuri, kielellisten oikeuksien toteutumiseen on myös käytännössä hyvät lähtökohdat. Metropolihallinnon luominen ei myöskään suoraan vaikuta alueen ulkopuolelle jäävien kuntien kielellisiin oikeuksiin. Esimerkiksi Uudenmaan liitto jatkaa omalta osaltaan toimintaansa eikä tehtäväsiirto merkitse jäljelle jäävien kuntien osalta kielellisten oikeuksien heikkenemistä. Metropolihallintoa muodostettaessa on kuitenkin huolehdittava siitä, että kuntien asukkaiden mahdollisuudet saada palveluja omalla kielellään eivät heikkene sen vuoksi, että tehtäviä siirretään kunnilta kuntayhtymälle. Jos olosuhteet sitä edellyttävät, metropolihallinnon on erityistoimenpitein tai muulla tavoin huolehdittava siitä, että asukkaiden kielelliset oikeudet toteutuvat.

5 Vastuu ympäristöstä

Perustuslain 20 §:n 1 momentin mukaan vastuu luonnosta ja sen monimuotoisuudesta, ympäristöstä ja kulttuuriperinnöstä kuuluu kaikille. Säännöksen mukainen vastuu ympäristöstä (ympäristöperusoikeus) toteutuu aineellisen lainsäädännön kautta. Pykälän 2 momentin mukaan julkisen vallan on pyrittävä turvaamaan jokaiselle oikeus terveelliseen ympäristöön sekä mahdollisuus vaikuttaa elinympäristöään koskevaan päätöksentekoon.

Perustuslakivaliokunnan mukaan maankäyttö- ja rakennuslaki on monelta osin merkityksellinen perustuslain 20 §:n 2 momentissa säädetyn julkisen vallan turvaamisvelvollisuuden kannalta. Laki sääntelee alueiden käyttöä ja rakentamista, millä on oleellinen merkitys sille, täyttääkö elinympäristö perustuslain vaatimukset. Lain tavoitteet ovat linjassa hallitusmuodon sisältämän terveellistä ympäristöä koskevan toimeksiannon kanssa. Perustuslain ilmentämä ympäristönsuojelutavoite tulee selvästi esille myös kaavojen

sisältövaatimuksissa (HE 101/1998, PeVL 38/1998 vp).

Metropolikaavan sisältövaatimuksista säädettäisiin maankäyttö- ja rakennuslakiin ehdotetussa 34 d §:ssä. Sen mukaan metropolikaava olisi laadittava ottamalla huomioon mm. yhdyskuntarakenteen ja liikennejärjestelmän ekologinen kestävyys, mahdollisuudet ilmastonmuutoksen hillintään ja ilmastonmuutokseen varautumiseen, mahdollisuudet yhdyskuntateknisen huollon järjestämiseen ympäristön ja luonnonvarojen kannalta kestävällä tavalla, maiseman, luonnonarvojen ja kulttuuriperinnön vaaliminen sekä virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys ja viheralueverkoston jatkuvuus. Metropolikaavaan laatimismenettelyyn kuuluvat maankäyttö- ja rakennuslaissa säädetyt osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelyt. Metropolikaavan sisältöä ja kaavan laatimismenettelyä koskeva sääntely täyttäisi näin ollen perustuslain 20 §:n 2 momentissa säädetyt turvaamisvelvoitteet.

6 Oikeusturva

Perustuslain 21 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa sekä oikeus saada oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan koskeva päätös tuomioistuimen tai muun riippumattoman lainkäyttöelimen käsiteltäväksi. Metropolikaavan hyväksymistä koskevaan ja muihin metropolihallinnon maankäyttö- ja rakennuslain mukaisiin metropolihallinnon päätöksiin liittyy perustuslain 21 §:n 1 momentin edellyttämä mahdollisuus muutoksenhakuun.

7 Kunnallinen itsehallinto ja itsehallinto kuntaa suuremmalla alueella

Metropolihallintoa koskeva esitys tarkoittaa, että alueen 14 kunnalle säädetään yhteistoimintavelvoite maankäytön, asumisen ja liikenteen suunnitteluun liittyvissä tehtävissä. Esitystä on sen vuoksi tarkasteltava perustuslain 121 §:n kunnallisen itsehallinnon perusteella.

Kuntien erilaisista yhteistoimintavelvoitteista on säädetty tavallisessa lainsäätämisjärjestyksessä jo usean vuosikymmenen ajan. Eduskunnan perustuslakivaliokunnan käytännössä on pidetty mahdollisena säätää tavallisella lailla pakkokuntayhtymistä ja vastaavista kuntien yhteistoimintaelimistä, vaikka valiokunta onkin katsonut kuntien velvoittamisen lailla osallistumaan kuntayhtymään lähtökohtaisesti rajoittavan jossain määrin kunnallista itsehallintoa.

Perustuslakivaliokunta on arvioidessaan kuntien pakollisen yhteistoiminnan järjestelyjä edellyttänyt yhteistoimintatehtäviltä, että tehtävät ovat ylikunnallisia, hallinto on tarkoituksenmukaista järjestää yhteistoiminnassa eikä noudatettava päätöksentekojärjestelmä anna yksittäiselle kunnalle yksipuolisen määräämisvallan mahdollistamaa asemaa. Merkitystä on annettu myös sille, onko järjestely supistanut oleellisesti yhteistoimintaan velvollisten kuntien yleistä toimialaa. (PeVL 37/2006 vp, PeVL 22/2006 vp, s. 2/II ja s. 3-4, PeVL 65/2002 vp, s. 2-3, PeVL 32/2001 vp, s. 2/II, PeVL 42/1998 vp).

Vaikka valiokunta on suhtautunut lähtökohtaisesti myönteisesti pakolliseen yhteistoimintaan, se on useassa yhteydessä pitänyt ongelmallisena kuntien yhteistoimintaelimien tehtävien lisäämistä siinä määrin ja sillä tavalla, että se vaikuttaisi oleellisesti jäsenkuntien hallintoon ja vaarantaisi kunnalliseen itsehallintoon sisältyvän periaatteen kunnan päätösvallan kuulumisesta kuntalaisten valitsemille toimielimille (ks. PeVL 37/2006 vp, s. 5).

Esityksen nykytilan kuvauksessa ja arvioinnissa on edellä kuvattu tarkemmin niitä syitä, jotka edellyttävät alueen maankäytön, asumisen ja liikenteen suunnitteluun liittyvän päätöksenteon kokoamista lakisääteiselle metropolihallinnolle. Keskeiset syyt alueen maankäytön, asumisen ja liikenteen suunnittelun päätöksenteon kokoamisesta metropolihallinnolle liittyvät siihen, ettei ongelmia ole saatu monikymmenvuotisella

vapaaehtoisella yhteistoiminnalla ratkaistua. Tämän vuoksi metropolihallinnolle esitetyt tehtävät ovat perustuslakivaliokunnan edellyttämällä tavalla ylikunnallisia ja metropolihallinnon järjestämiseen on myös tarkoituksenmukaisuusperusteita.

Metropolikaavan maakuntakaavaa vahvemman ohjausvaikutuksen vuoksi esitys kaventaa joiltain osin kuntien päätöksentekovaltaa maankäytön, asumisen ja liikenteen suunnitteluun liittyvissä tehtävissä. Se ei kuitenkaan olennaisesti rajoita kunnan päätösvaltaa esimerkiksi kaavoituksessa, koska kunnalle jää yleiskaavoitus- ja asemakaavoitustehtävä. Esityksen taloudellisissa vaikutuksissa esitetyn vaikutusarvioinnin mukaan esitys ei myöskään olennaisesti rajoittaisi kunnan taloudellista liikkumavaraa, jota perustuslakivaliokunta on pitänyt yhtenä kunnalliseen itsehallintoon kuuluvana keskeisenä elementtinä. Metropolikaavan toteuttamisen edellyttämistä toimenpiteistä sovittaisiin metropolisopimuksessa. Metropolihallinnon perustuminen omiin vaaleihin tarkoittaa, ettei millekään kunnalle synny yksipuolista määräysvaltaa metropolihallinnon päätösvaltaan. Toisaalta omat vaalit myös lisäävät asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia metropolihallintoon.

Esityksen mukaan metropolihallinto ei olisi omien suorien vaalien vuoksi oikeudelliselta perusteeltaan kuntayhtymä, vaan julkisoikeudellinen oikeushenkilö. Metropolihallinnon toimintaan sovellettaisiin kuitenkin viittaussäännöksen perusteella pitkälti kuntalain kuntayhtymiä koskevia säännöksiä. Esitystä on sen vuoksi arvioitava? perustuslain 121 §:n 4 momentin sisältämän itsehallintosäännöksen kuntaa suuremmalla alueella perusteella.

Aiemmin vastaavan tapaista, erillisen julkisoikeudellisen oikeushenkilön luomisen mahdollisuuksia on käsitelty Kainuun hallintokokeilusta annetun lain (343/2003) eduskuntakäsittelyssä. Eduskunnan perustuslakivaliokunta katsoi lausunnossaan (PeVL 65/2002 ja 22/2006), että kokeilussa oli kyse kuntaa suuremmalla hallintoalueella toimeenpantavasta itsehallintojärjestelmästä, josta perustuslain 121 §:n 4 momentin nojalla säädetään lailla.

Kainuun hallintokokeilussa kyse oli esitettyä laajemmasta tehtävä- ja taloudellisen päätäntävallan siirrosta. Perustuslakivaliokunta katsoi lausunnossaan, että hallintokokeilu rajoitti kunnalliseen itsehallintoon sisältyvän kansanvaltaisuusperiaatteen toteutumista mutta piti samalla tärkeänä, että Kainuun maakunnan päätösvaltaa käyttää maakunnan asukkaiden välittömillä vaaleilla valitsematoimielin. Valiokunta katsoi maakunnan hallintojärjestelmän kansanvaltaisuuden lieventävän tehtävien siirrosta johtuvaa kuntien asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien kaventumista kokeilualueen kunnissa. Se katsoi, että kunnallista itsehallintoa korvaa maakunnalle siirtyvien tehtävien osalta maakunnallinen itsehallinto.

Kainuun hallintokokeilun tapaan metropolihallinnon perustuminen omiin vaaleihin korvaa kunnallisen tehtävän siirrosta aiheutuvaa kunnallisen itsehallinnon kaventumista. Metropolihallinnon vaikutukset jäävät tehtävien sekä taloudellisten vaikutusten osalta huomattavasti vähäisemmäksi kuin Kainuun hallintokokeilussa. Taloudellisten vaikutusten arvioinnissa on esitetty, että osittain kysymys on aiempien kustannusten siirtymisestä Uudenmaan liitolta sekä olemassa olevilta lakisääteisiltä yhteistoimintaorganisaatioilta eli HSY:ltä ja HSL:ltä. Esitetty metropolialue on tosin suurempi kuin aiempien HSL:n ja HSY:n toimialue. Kaavoituksen toimeenpano kunnissa perustuu kuntien ja valtionväliseen metropolisopimukseen eikä kunnalla ole sopimusvelvollisuutta. Suurin taloudellinen vaikutus olisi joukkoliikennetehtävä. Tältä osin merkittävin taloudellinen vaikutus olisi siirtymisellä yhtenäiseen lippujärjestelmään. Yhteiseen lippujärjestelmään siirtyminen edellyttäisi merkittäviä kuntien maksuosuuksia. Tehtävä olisi kuitenkin kuntien vapaaehtoinen tehtävä. Täten metropolihallinnon lakisääteisten tehtävien hoidon taloudellinen vaikutus jäisi pieneksi eikä siten juurikaan kaventaisi kunnan taloudellista liikkumavaraa tai mahdollisuuksia ottaa hoidettavakseen

yleisen toimialansa perusteella hoidettavakseen muita tehtäviä. Tämän perusteella esitys ei ole ristiriidassa perustuslain kanssa.

8 Hallinnolliset ja jaotukset

Perustuslain 122 §:n mukaan hallintoa järjestettäessä tulee pyrkiä yhteensopiviin aluejaotuksiin, joissa turvataan suomen- ja ruotsinkielisen väestön mahdollisuudet saada palveluja omalla kielellään samanlaisten perusteiden mukaan.

Esitys ei merkitse suuria muutoksia Uudenmaan maakuntaliiton asemaan muutoin kuin maakuntakaavoituksen osalta. Esityksen vaikutukset kielellisiin oikeuksiin ovat pienet, koska sekä Uudenmaan liitto että metropolihallinto ovat kaksikielisiä viranomaisia ja molemmissa hallinnoissa on mukana useampia kaksikielisiä kuntia. Hallinnollinen muutos ei siten vaikuta asukkaiden kielellisten oikeuksien toteutumiseen metropolialueella tai muualla Uudellamaalla. Metropolihallintoa muodostettaessa on kuitenkin huolehdittava siitä, että kuntien asukkaiden mahdollisuudet saada palveluja omalla kielellään eivät heikkene sen vuoksi, että tehtäviä siirretään kunnilta kuntayhtymälle.

Edellä todetun perusteella lakiehdotukset voidaan hallituksen käsityksen mukaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisjärjestyksessä. Koska esitys sisältää kuitenkin useita perustuslain säännösten soveltamista koskevia ehdotuksia, pitää hallitus suotavana, että esityksestä pyydettäisiin perustuslakivaliokunnan lausunto.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

metropolihallinnosta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 Luku

Yleiset säännökset

1 §

Lain tarkoitus

Tämän lain tarkoituksena on koota ja järjestää metropolialueen maankäyttöä, asumista ja liikennettä koskevien tehtävien hoitaminen. Lain tarkoituksena on myös luoda edellytyksiä metropolialueen kuntarajat ylittävälle kansanvaltaiselle päätöksenteolle ja edistää alueen sosiaalisesti, taloudellisesti ja ympäristöllisesti kestävää kehitystä ja alueen kansainvälisen kilpailukyvyn sekä elinvoiman vahvistamista.

2 §

Metropolihallinto

Metropolihallinto on sen alueen asukkaiden itsehallintoon perustuva julkisoikeudellinen yhteisö, johon sovelletaan, mitä kuntalaissa (365/1995) säädetään kuntayhtymästä, jollei tässä laissa toisin säädetä. Metropolihallintoon ei kuitenkaan sovelleta kuntalain 81ja 82 §:ää.

3 §

Metropolihallinnon jäsenkunnat ja metropolialue

Metropolihallinnon jäsenkuntia ovat Helsinki, Espoo, Vantaa, Kauniainen, Sipoo, Kerava, Tuusula, Järvenpää, Kirkkonummi, Vihti, Nurmijärvi, Mäntsälä, Hyvinkää ja Pornainen.

Metropolialue muodostuu 1 momentissa tarkoitetuista ja 26 §:n nojalla metropolihallintoon liittyneistä kunnista.

4 §

Metropolihallinnon toimiala ja tehtävät

Metropolihallinto hoitaa metropolialueella sille erikseen säädettyjä tehtäviä maankäytön, asumisen, liikenteen, aluekehittämisen ja ympäristöpalvelujen toimialoilla.

Metropolihallinnon tehtävänä on myös metropolialueen:

1) asunto- ja maapolitiikan strateginen suunnittelu ja kehittäminen;

2) ilman laadun seuranta, ilmastonmuutoksen strategiatyö sekä seututiedon ylläpito ja tuottaminen;

3) muiden sille erikseen säädettyjen tehtävien hoitaminen.

Lisäksi metropolihallinto voi tarjota jäsenkunnilleen vuokra-asuntotuotannon rakennuttamispalveluja. Metropolihallinnon jäsenkunnat voivat myös sopia, että metropolihallinto voi ottaa hoitaakseen metropolialueen jäsenkunnilta muitakin kuin 1 ja 2 momentissa tarkoitettuja tehtäviä.

5 §

Metropolivaltuusto ja sen valinta

Metropolihallinnon ylintä päätösvaltaa käyttää metropolialueen kuntien asukkaiden neljäksi vuodeksi kerrallaan vaaleilla *(metropolivaalit)* valitsema

metropolivaltuusto siten kuin tässä laissa säädetään.

Metropolivaltuuston jäsenet *(metropolivaltuutettu)* valitaan metropolialueen kuntien yhteen lasketun asukasluvun mukaan seuraavasti:

Asukasluku:	Metropolivaltuutettujen lukumäärä:
enintään 1 000 000	61
1 000 001 – 1 200 000	71
1 200 001 – 1 400 000	81
1 400 001 – 1 600 000	91
yli 1 600 000	101

Asukasluku määräytyy väestötietojärjestelmässä vaalivuotta edeltävän marraskuun 30 päivän päättyessä olevien tietojen mukaan.

Metropolivaltuutetuille valitaan varavaltuutettuja kunnittain noudattaen soveltuvin osin, mitä kuntalain 11 §:ssä säädetään.

6 §

Metropolihallinnon muut toimielimet

Metropolivaltuuston lisäksi metropolihallinnolla voi olla muita metropolivaltuuston hyväksymässä hallintosäännössä määrättyjä toimielimiä.

2 Luku

Metropolivaalit

7 §

Metropolivaalit

Metropolivaalit toimitetaan välittöminä, salaisina ja suhteellisina kunnallisvaalien yhteydessä. Kaikilla äänioikeutetuilla on yhtäläinen äänioikeus.

Metropolialue on vaaleissa yhtenä vaalipiirinä. Kustakin metropolialueen kunnasta valitaan kuitenkin vähintään yksi metropolivaltuutettu.

Jollei tässä laissa muuta säädetä, sovelletaan metropolivaaleissa kuntalain (365/1995) ja vaalilain (714/1998) kunnallisvaaleja koskevia säännöksiä. Metropolivaaleissa sovelletaan lisäksi ehdokkaan vaalirahoituksesta annetun lain (273/2009) kunnallisvaaleja koskevia säännöksiä.

8 §

Äänioikeus ja äänioikeusrekisteri

Metropolialueen kunnassa kunnallisvaaleissa äänioikeutettu henkilö on äänioikeutettu myös metropolivaaleissa.

Metropolivaaleissa käytetään samaa äänioikeusrekisteriä kuin kunnallisvaaleissa.

9 §

Vaalikelpoisuus ja vaalikelpoisuuden rajoitukset

Metropolialueen kunnassa kunnallisvaaleissa vaalikelpoinen henkilö on vaalikelpoinen myös metropolivaltuustoon.

Vaalikelpoinen metropolivaltuustoon ei kuitenkaan ole:

1) valtion virkamies, joka hoitaa välittömästi metropolihallintoa koskevia valvontatehtäviä;

2) metropolihallinnon palveluksessa oleva henkilö, joka toimii metropolihallituksen tai lautakunnan tehtäväalueen johtavassa tehtävässä tai sellaiseen rinnastettavassa vastuullisessa tehtävässä;

3) metropolihallinnon määräämisvallassa olevan yhteisön tai säätiön palveluksessa oleva henkilö, joka asemaltaan voidaan rinnastaa 2 kohdassa tarkoitettuun metropolihallinnon palveluksessa olevaan henkilöön; eikä

4) metropolihallinnon alaisen kuntayhtymän palveluksessa oleva henkilö, joka asemaltaan voidaan rinnastaa 3

kohdassa tarkoitettuun metropolihallinnon palveluksessa olevaan henkilöön.

Edellä tarkoitetussa palvelussuhteessa oleva on vaalikelpoinen valtuutetuksi, jos palvelussuhde päättyy ennen kuin valtuutettujen toimikausi alkaa.

10 §

Metropolivaalilautakunta

Metropolivaltuuston on asetettava toimikaudekseen metropolivaalilautakunta, jonka asettamisesta ja työskentelystä on soveltuvin osin voimassa, mitä vaalilain 13 ja 14 §:ssä säädetään kunnan keskusvaalilautakunnasta.

11 §

Ehdokasasettelu

Metropolivaalien ehdokashakemukset on tehtävä metropolivaalilautakunnalle, joka käsittelee hakemukset ja laatii metropolivaalien ehdokaslistojen yhdistelmän.

Ehdokashakemukseen liitetyssä ehdotuksessa puolueen tai valitsijayhdistyksen ehdokaslistaksi tulee sen lisäksi, mitä vaalilain 153 §:n 1 momentin 1 kohdassa säädetään, mainita myös ehdokkaan kotikunta.

Puolueen ehdokkaat asettaa puolueen metropolivaalilautakunnalle ilmoittama puolueen henkilöjäseniä metropolialueen kunnissa edustava yhdistys.

Valitsijayhdistyksen perustamiseksi metropolivaaleihin tarvitaan vähintään 100 metropolialueen kunnissa äänioikeutettua henkilöä.

Puolueen ja valitsijayhdistyksen vaaliasiamies kunnallisvaaleissa voi toimia vaaliasiamiehenä myös metropolivaaleissa.

12 §

Vaalien tuloksen laskenta ja vahvistaminen sekä tuloksesta tiedottaminen

Metropolialueen kunnan keskusvaalilautakunta vahvistaa kolmantena päivänä vaalipäivän jälkeen viimeistään kello 18 aloitettavassa kokouksessaan äänimäärät, jotka kukin ehdokas, puolue, vaaliliitto ja yhteislista ovat yhteensä kunnassa metropolivaaleissa saaneet, sekä ilmoittaa viipymättä näin vahvistetut äänimäärät ja kunnassa annettujen äänten kokonaismäärän metropolivaalilautakunnalle sen määräämällä tavalla.

Saatuaan 1 momentissa tarkoitetut ilmoitukset kaikkien kuntien keskusvaalilautakunnilta metropolivaalilautakunta vahvistaa viipymättä kunkin ehdokkaan, puolueen, vaaliliiton ja yhteislistan koko metropolialueella saaman äänimäärän ja metropolialueella annettujen äänien kokonaismäärän sekä määrää vaalien tuloksen. Sen lisäksi, mitä vaalilain 91 §:ssä säädetään, vaalien tuloksen määräämisessä noudatetaan, mitä seuraavassa 3 momentissa säädetään.

Jos jostain metropolialueen kunnasta ei ole yhtään ehdokasta valituiksi tulevien nimisarjassa, tulee siitä kunnasta valituksi kunnassa eniten ääniä saaneen nimisarjaan kuuluvan puolueen, vaaliliiton tai yhteislistan eniten ääniä saanut ehdokas, jonka kotikunta kyseinen kunta on. Vastaavasti valituiksi tulevien nimisarjasta poistetaan saman puolueen, vaaliliiton tai yhteislistan se ehdokas, jonka vertausluku on pienin.

Metropolivaalilautakunta vahvistaa ja julkaisee metropolivaalien tuloksen sekä tiedottaa siitä noudattaen soveltuvin osin, mitä vaalilain 95 §:ssä säädetään.

Jos kunnan ainoan metropolivaltuutetun, jolla ei ole varavaltuutettua, on todettu menettäneen vaalikelpoisuutensa, hänet on vapautettu toimestaan tai hän on kuollut, metropolivaalilautakunnan on määrättävä hänen sijaansa uudeksi metropolivaltuutetuksi samasta kunnasta ehdokas noudattaen soveltuvin osin, mitä 3 momentissa säädetään.

13 §

Muutoksenhaku vaaleihin

Päätökseen, jolla metropolivaalien tulos on vahvistettu, saa hakea muutosta siten kuin

vaalilain 8 luvussa muutoksenhausta kunnallisvaaleissa säädetään.

Jos vaaliviranomaisen päätös tai toimenpide on ollut lainvastainen ja lainvastaisuus on ilmeisesti saattanut vaikuttaa vaalien tuloksiin, vaalit on määrättävä uusittaviksi metropolialueella, jollei vaalien tulos ole oikaistavissa.

Jos vaalit valituksen johdosta määrätään uusittaviksi, on uusittavien vaalien vaalipäivä metropolivaalilautakunnan määräämä sunnuntai.

3 luku

Metropolialueen asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamisoikeudet

14 §

Aloiteoikeus

Metropolialueen kunnan asukkaalla on oikeus tehdä aloitteita metropolihallinnon toimintaa koskevissa asioissa. Aloitteen tekijälle on ilmoitettava aloitteen johdosta suoritetut toimenpiteet. Metropolivaltuuston tietoon on saatettava vähintään kerran vuodessa metropolihallinnon toimintaa koskevissa asioissa tehdyt aloitteet ja niiden johdosta suoritetut toimenpiteet.

Jos metropolihallinnon toimintaa koskevassa asiassa aloitteen tekijöinä on vähintään yksi prosentti metropolialueen kuntien asukkaista, asia on otettava käsiteltäväksi viimeistään kuuden kuukauden kuluttua vireille tulosta.

15 §

Neuvoa-antava kansanäänestys

Metropolivaltuusto voi päättää, että metropolihallinnon toimivaltaan kuuluvasta asiasta toimitetaan neuvoa-antava kansanäänestys metropolialueella.

Aloitteen kansanäänestyksen järjestämisestä voi tehdä vähintään kolme prosenttia metropolialueen kuntien 15 vuotta täyttäneistä asukkaista. Metropolivaltuuston on viipymättä päätettävä, toimitetaanko aloitteessa tarkoitettu kansanäänestys.

Metropolivaltuusto päättää kansanäänestyksen aiheesta ja ajankohdasta sekä äänestäjille esitettävistä vaihtoehdoista sekä huolehtii kansanäänestystä koskevasta tiedottamisesta.

16 §

Neuvoa-antavan kansanäänestyksen toimittaminen

Metropolivaalilautakunta laatii kansanäänestyksessä käytettävät asiakirjat ja huolehtii niiden jakelusta äänestysoikeutetuille tarvittaessa yhteistoiminnassa kuntien keskusvaalilautakuntien kanssa.

Kunkin kunnan keskusvaalilautakunta vahvistaa kansanäänestyksen tuloksen kunnassa ja ilmoittaa sen viipymättä metropolivaalilautakunnalle, joka vahvistaa ja julkaisee kansanäänestyksen tuloksen metropolialueella.

Muutoin kansanäänestys toimitetaan noudattaen soveltuvin osin, mitä neuvoa-antavissa kunnallisissa kansanäänestyksissä noudatettavasta menettelystä annetussa laissa (656/1990) säädetään.

4 Luku

Erinäiset säännökset

17 §

Metropolisopimus

Sen lisäksi mitä maankäyttö- ja rakennuslaissa (132/1999) säädetään metropolisopimuksesta, on sopimuksessa sovittava metropolihallinnon tehtävien hoitamisen rahoittamista koskevista periaatteista metropolihallinnon, sen jäsenkuntien ja valtion kesken. Sopimuksessa on todettava myös valtion talousarvioon otetusta valtionavustuksesta metropolihallinnon toiminnan rahoittamiseen. Sopimus on tältä osin tehtävä valtioneuvoston toimikaudeksi ja sen sisältöä tarkistetaan tarvittaessa vuosittain.

18 §

Kuntien maksuosuuksien määräytymisen perusteet

Jos metropolihallinnon jäsenkunnat eivät perussopimuksessa toisin sovi, maksuosuudet metropolihallinnon menoista sekä osuudet metropolihallinnon varoista ja vastuista jakautuvat jäsenkuntien välillä niiden asukasluvun suhteessa.

Jäsenkunnan asukasluku määräytyy väestötietojärjestelmässä kunkin vuoden xxxkuun XX päivän päättyessä olevien tietojen mukaan.

19 §

Valtion rahoitus metropolihallinnolle

Valtionavustuksen myöntämisessä metropolihallinnon toiminnan rahoittamiseen noudatetaan mitä valtionavustuslaissa (688/2001) säädetään yleisavustuksesta.

Metropolihallinnolle maksetaan valtionavustusta:

1) kustannuksiin, jotka aiheutuvat yhtenäisen lippujärjestelmän luomisesta ja ylläpitämisestä sen koko alueella ja joukkoliikenteen taksojen alentamiseen;

2) kunnille uusien lakisääteisten tehtävien hoitamiseen;

3) metropolihallinnolle valtiolta siirrettyjen tehtävien hoitamiseen; sekä

4) metropolikaavan ja erityisesti siihen liittyvän toimeenpano-osan laatimiseen.

Edellä 2 momentin 2- 4 kohdissa tarkoitettu valtionavustus voi kattaa kaikki toiminnasta aiheutuvat kustannukset.

20 §

Kuntajaon muutosten huomioon ottaminen

Jos metropolihallinnon jäsenkunta lakkaa kuntarakennelaissa (1698/2009) tarkoitetun kuntien yhdistymisen seurauksena, jatka uusi kunta metropolihallinnon jäsenkuntana.

5 Luku

Voimaantulo ja siirtymäsäännökset

21 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 201X.

22 §

Metropolihallinnon toiminnan käynnistäminen

Metropolihallinnon toiminnan käynnistämistä varten metropolihallinnon jäsenkuntien on valittava jäsenkuntien edustajien edustajainkokous. Edustajainkokous voidaan valita ennen tämän lain voimaan tuloa. Edustajainkokouksen kutsuu ensimmäisen kerran koolle Etelä-Suomen aluehallintovirasto. Aluehallintoviraston määräämä henkilö johtaa kokousta, kunnes edustajainkokoukselle on valittu puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja. Jäsenkuntien edustajainkokous on kutsuttava koolle siten, että se kokoontuu ensimmäisen kerran viimeistään xxxkuussa 201X.

Edustajainkokous toimii metropolihallinnon ylintä päätösvaltaa käyttävänä toimielimenä siihen saakka, kunnes metropolivaltuusto on valittu ja se on aloittanut toimintansa. Edustajainkokouksen on ryhdyttävä niihin toimenpiteisiin, jotka ovat välttämättömiä metropolihallinnon toiminnan käynnistämiseksi.

Jäsenkuntien edustajien lukumäärä edustajainkokouksessa määräytyy seuraavasti:

Jäsenkunnan asukasluku väestötietojärjestelmässä edeltävän vuoden xxxkuun XX päivän päättyessä olevien tietojen mukaan:	Edustajien lukumäärä:
6 000 tai vähemmän	1
6 001 - 20 000	2
20 001 - 50 000	3
50 001 -100 000	4
100 001 - 400 000	5

400 001 tai enemmän	6

Kullekin edustajalle valitaan varaedustaja. Jäsenkunnan valitsemien edustajien yhteinen äänimäärä edustajainkokouksessa määräytyy jäsenkunnan asukasluvun mukaan siten, että kunnan valitsemilla edustajilla yhteensä on yksi ääni jokaista alkavaa 1 000 asukasta kohti. Äänimäärä voi kuitenkin olla enintään viidennes kaikkien jäsenkuntien valitsemien jäsenten yhteenlasketusta rajoittamattomasta äänimäärästä. Jäsenkunnan valitsemien edustajien yhteinen äänimäärä jakautuu tasan heistä saapuvilla olevien kesken.

Edustajainkokous on päätösvaltainen, kun kokouksessa on edustettuna vähintään kaksi kolmannesta edustajainkokoukseen osallistuvista jäsenkunnista ja niiden asukasluku on vähintään puolet kaikkien edustajainkokoukseen osallistuvien jäsenkuntien yhteenlasketusta asukasluvusta. Edustajainkokouksen menettelystä ja muutoksenhausta edustajainkokouksen päätökseen noudatetaan muutoin soveltuvin osin, mitä valtuustosta säädetään kuntalain 7 ja 11 luvussa.

23 §

Perussopimus ja metropolisopimus

Perussopimuksen hyväksymisestä on päätettävä viimeistään vuoden 201X xxxkuun loppuun mennessä. Jos metropolihallinnon perussopimusta ei ole solmittu edellä tarkoitettuun ajankohtaan mennessä ja on ilmeistä, ettei metropolihallintoa saada muutoin perustetuksi, valtioneuvosto päättää metropolihallinnon jäsenkuntia kuultuaan kuntalain 78 §:n 3 momentissa ja perussopimuksessa sovittavista asioista siltä osin kuin jäsenkunnat eivät ole niistä edustajainkokouksessa sopineet. Valtioneuvoston päättämä perussopimus on voimassa siihen asti, kunnes jäsenkunnat sopivat siitä toisin.

Metropolisopimuksesta on, siltä osin kuin se koskee 17 §:ssä tarkoitettuja asioita, päätettävä viimeistään vuoden 201X xxxkuun loppuun mennessä.

24 §

Ensimmäiset metropolivaalit

Metropolivaalit toimitetaan ensimmäisen kerran tämän lain voimaantulon jälkeen toimitettavien ensimmäisten kunnallisvaalien yhteydessä.

Ensimmäisiä metropolivaaleja varten Etelä-Suomen aluehallintovirasto asettaa metropolivaalilautakunnan sekä laatii ja julkaisee kuulutuksen metropolivaltuustoon valittavien valtuutettujen määrästä viimeistään kuukauden kuluttua tämän lain voimaan tulosta.

Ensimmäisissä metropolivaaleissa metropolivaalilautakunta antaa luettelon metropolivaltuutetuiksi valituista ja heidän varajäsenistään viipymättä tiedoksi myös Etelä-Suomen aluehallintovirastolle.

25 §

Metropolihallinnon järjestäytyminen

Ensimmäisten metropolivaalien tuloksen vahvistamisen jälkeen uuden metropolivaltuuston on viipymättä järjestäydyttävä ja valittava metropolihallitus ja muut tarvittavat toimielimet sekä ryhdyttävä niihin muihin toimenpiteisiin, jotka ovat tarpeen metropolihallinnon toiminnan järjestämiseksi.

Iältään vanhimman valtuutetun on kutsuttava metropolivaltuutetut ensimmäiseen kokoukseen ja johdettava siinä puhetta, kunnes valtuuston puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat on valittu.

26 §

Metropolialueen laajentaminen

Lohja ja Porvoo voivat liittyä metropolihallinnon jäsenkunniksi samoin oikeuksin ja velvollisuuksin kuin 3 §:n 1 momentissa tarkoitetut kunnat. Liittymisen edellytyksenä on, että:

1) se tapahtuu joko vuonna 2017 tai vuonna 2021 alkavan vaalikauden alusta lukien; ja

2) asianomainen kunta on tehnyt päätökset liittymisestä viimeistään 12 kuukautta ennen vaalikauden alkua.

27 §

Voimassa olevat viranomaisluvat

Helsingin seudun liikenne-kuntayhtymälle ja X:lle ennen tämän lain voimaan tuloa myönnetyt viranomaisluvat, jotka koskevat 4 §:ssä tarkoitettuja tehtäviä, siirtyvät tämän lain voimaan tullessa metropolihallinnolle.

28 §

Vireillä olevat asiat

Helsingin seudun liikenne-kuntayhtymässä ja X:ssä tämän lain voimaan tullessa vireillä olevat asiat, jotka koskevat 4 §:ssä tarkoitettuja tehtäviä, siirtyvät tämän lain voimaan tullessa metropolihallinnolle.

29 §

Voimassa olevat sopimukset ja sitoumukset

Helsingin seudun liikenne-kuntayhtymän ja X:n ennen tämän lain voimaan tuloa tekemät 4 §:ssä tarkoitettuja tehtäviä koskevat voimassa olevat sopimukset ja sitoumukset sekä niistä johtuvat oikeudet ja velvollisuudet siirtyvät tämän lain voimaan tullessa metropolihallinnolle.

30 §

Henkilöstö

Metropolihallinnon palvelukseen kunnista, kuntayhtymistä ja valtiolta tämän lain voimaan tullessa siirtyvän henkilöstön asemasta säädetään kunnallisesta viranhaltijasta annetussa laissa (304/2003), valtion virkamieslaissa (750/1994) ja työsopimuslaissa (55/2001).

2.

Laki

metropolialueen liikennejärjestelmää ja joukkoliikennettä koskevien tehtävien hoitamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Lain soveltamisala

Metropolihallinnosta annetussa laissa (/) tarkoitettu metropolihallinto toimii metropolialueella Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1370/2007 ja joukkoliikennelain (869/2009) mukaisena toimivaltaisena viranomaisena ja hoitaa metropolialueen liikennejärjestelmää ja joukkoliikennettä koskevat tehtävät siten kuin siitä tässä tai muussa laissa säädetään.

Metropolihallinnon toimintaan sovelletaan, mitä vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista annetussa laissa (349/2007) säädetään.

2 §

Metropolihallinnon liikennejärjestelmä- ja joukkoliikennetehtävät

Metropolihallinnon on hoidettava metropolialueen:

1) liikennejärjestelmän ja joukkoliikenteen suunnittelu;

2) joukkoliikenteen liikennepalveluiden suunnittelu ja hankinta;

3) joukkoliikenteen taksa- ja lippujärjestelmästä sekä taksoista päättäminen;

4) joukkoliikenteen matkalippujen tarkastus;

5) muut sille säädetyt liikennejärjestelmää ja joukkoliikennettä koskevat tehtävät.

Metropolihallinnon jäsenkunnat voivat sopia, että metropolihallinto voi ottaa hoitaakseen metropolialueen jäsenkunnilta muitakin kuin 1 momentissa tarkoitettuja liikennejärjestelmää ja joukkoliikennettä koskevia tehtäviä.

Metropolihallinnon on 1 ja 2 momentissa tarkoitettuja tehtäviä hoitaessaan oltava tiiviissä yhteistyössä metropolihallinnon jäsenkuntien sekä liikenne- ja viestintäministeriön ja Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kanssa.

Metropolihallinto voi toimialueellaan antaa liikenteenharjoittajalle enintään 15 vuoden ajaksi yksinoikeuden harjoittaa raitiovaunu- ja metroliikennettä.

3 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 201 .

Tällä lailla kumotaan pääkaupunkiseudun kuntien jätehuoltoa ja joukkoliikennettä koskevasta yhteistoiminnasta annettu laki (829/2009) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

4 §

Siirtymäsäännökset

Ennen tämän lain voimaan tuloa on laadittava loppuselvitys kumottavassa pääkaupunkiseudun kuntien jätehuoltoa ja joukkoliikennettä koskevasta yhteistoiminnasta annetussa laissa (829/2009) tarkoitetun kuntayhtymän (Helsingin seudun liikenne-kuntayhtymä) omaisuudesta, varoista, veloista ja vastuista. Loppuselvitys on laadittava vuoden 201X

xxxkuun loppuun mennessä. Omaisuus, varat, velat ja vastuut siirtyvät metropolihallinnolle loppuselvityksen mukaisesti vuoden 201X xxxkuun alusta lukien. Loppuselvityksestä päättää kuntayhtymän yhtymäkokous. Loppuselvitys toimii omaisuuden saantokirjana.

Jos loppuselvityksen laatimisen jälkeen syntyy epäselvyyttä Helsingin seudun liikenne-kuntayhtymän omaisuuden, varojen, velkojen ja vastuiden siirtymisestä, omaisuus, varat, velat ja vastuut kuuluvat metropolihallinnolle.

Metropolihallinnolle 1 ja 2 momentin nojalla siirtyvä omaisuus, varat, velat ja vastuut jaetaan jäsenkuntien pääomaosuuksiksi metropolihallinnossa siten kuin kunnat vastaavat Helsingin seudun liikenne-kuntayhtymän varoista ja veloista pääkaupunkiseudun kuntien jätehuoltoa ja joukkoliikennettä koskevasta yhteistoiminnasta annetun lain 8 §:n 3 momentin mukaan. Metropolihallinnon jäsenkunnat voivat sopia perussopimuksessa jäsenkuntien osuudesta metropolihallinnon varoihin ja vastuisiin muullakin tavalla.

Helsingin seudun liikenne-kuntayhtymän tilinpäätöksestä ja vastuuvapauden myöntämisestä vuodelle 201X päättää yhtymäkokous. Tilinpäätöksen laatii kuntayhtymän hallitus. Kuntayhtymän tarkastuslautakunnan ja tilintarkastajien tehtävänä on hallinnon ja talouden tarkastus, kunnes vuoden 201X tilinpäätös on hyväksytty ja vastuuvapaus tilivelvollisille on myönnetty.

Edellä tarkoitetusta luovutuksesta, jolla Helsingin seudun liikenne-kuntayhtymältä siirretään kiinteää omaisuutta tai arvopapereita metropolihallinnolle, ei ole suoritettava varainsiirtoveroa.

Helsingin seudun liikenne-kuntayhtymälle myönnetyt viranomaisluvat siirtyvät tehtäväsiirron mukaisesti metropolihallinnolle.

3.

Laki

pääkaupunkiseudun kuntien jätehuoltoa koskevasta yhteistoiminnasta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Soveltamisala

Espoon, Helsingin, Kauniaisten ja Vantaan kaupunkien (*pääkaupunkiseudun kunnat*) on hoidettava 2 §:ssä tarkoitetut tehtävät yhteistoiminnassa siten kuin tässä laissa säädetään.

2 §

Jätehuoltotehtävät

Pääkaupunkiseudun kuntien on hoidettava yhteistoiminnassa jätelaissa (646/2011) tarkoitetut kunnan tehtävät lukuun ottamatta tehtäviä, jotka säädetään metropolihallinnon tai kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtäviksi. Tehtävien hoitamisesta vastaa kuntayhtymä. Kuntayhtymään sovelletaan, mitä kuntalain (365/1995) 10 luvussa säädetään kuntayhtymästä.

3 §

Muut tehtävät

Kuntayhtymän jäsenkunnat voivat kuntayhtymän perussopimuksessa sopia, että kuntayhtymä voi ottaa hoitaakseen muitakin kuin 2 §:ssä tarkoitettuja tehtäviä.

4 §

Muut kunnat

Kuntayhtymän jäsenkuntina voi olla myös muita kuin pääkaupunkiseudun kunnat.

5 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 201 .

4.

Laki

kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastamisesta annetun lain 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastamisesta annetun lain (603/1977) 8 §:n 2 momentti, sellaisen kuin se on laissa 1394/2009, seuraavasti:

8 §

— — — — — — — — — — — — — — —

Asianomaiselle kunnalle sekä, jos hankkeella on seudullista merkitystä, maakunnan liitolle, metropolihallinnolle ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle on varattava 1 momentissa tarkoitettu tilaisuus. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle on varattava vastaava tilaisuus myös, jos hankkeella on ympäristönsuojelun kannalta huomattava merkitys.

———

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 201 .

5.

Laki

vesilain 3 luvun 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vesilain (587/2011) 3 luvun 5 §:n 1 momentti seuraavasti:

5 §

Suhde maankäytön suunnitteluun

Lupa-asiaa ratkaistaessa on otettava huomioon asemakaava. Lisäksi on otettava huomioon, mitä maankäyttö- ja

rakennuslaissa säädetään maakuntakaavan, metropolikaavan ja yleiskaavan oikeusvaikutuksista.

— — — — — — — — — — — — — —

———

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 201 .

6.

Laki

kiinteistönmuodostamislain 33 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan kiinteistönmuodostamislain (554/1995) 33 §:n 1 ja 2 momentti, sellaisena kuin ne ovat laissa 914/2011, seuraavasti:

33 §

Asemakaava-alueen ulkopuolella rakennuspaikaksi tarkoitettu kiinteistö saadaan muodostaa lohkomalla, jos muodostettava kiinteistö täyttää maankäyttö- ja rakennuslaissa sekä sen nojalla annetuissa säännöksissä ja määräyksissä rakennuspaikalle asetetut vaatimukset. Lisäksi on katsottava, ettei vaikeuteta kaavoitusta, kaavan toteuttamista tai alueiden käytön muuta järjestämistä, jos lohkominen koskee:

1) metropolikaavassa tai oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa virkistys- tai suojelualueeksi osoitettua aluetta;

2) maankäyttö- ja rakennuslain 16 §:ssä tarkoitettua suunnittelutarvealuetta;

3) aluetta, jolla on voimassa rakennuskielto asemakaavan laatimista varten; tai

4) maankäyttö- ja rakennuslain 72 §:n mukaista ranta-aluetta, jolla ei ole voimassa sellaista oikeusvaikutteista yleiskaavaa, jossa rakentamismahdollisuudesta on erityisesti määrätty.

Rakennuspaikaksi tarkoitettu määräala saadaan 1 momentin estämättä lohkoa kiinteistöksi, jos:

1) kunta antaa perustellusta syystä suostumuksensa lohkomiseen;

2) määräalaa varten on toimitusta aloitettaessa voimassa tai toimituksen kestäessä saadaan maankäyttö- ja rakennuslain 137 tai 137 a §:n mukainen suunnittelutarveratkaisu tai 171 §:n mukainen poikkeus;

3) 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetulla alueella muodostettava kiinteistö on tarkoitettu käytettäväksi maankäyttö- ja rakennuslain 72 §:n 3 momentin mukaiseen rakentamiseen;

4) lohkottavaa aluetta varten on toimitusta aloitettaessa voimassa tai toimituksen kuluessa saadaan muuta kuin tilapäistä rakennusta koskeva rakennuslupa; taikka

5) määräalalle on jo rakennettu asuinrakennus muuta kuin tilapäistä rakennusta koskevan rakennusluvan perusteella, eikä kunta erityisestä syystä vastusta lohkomista.

— — — — — — — — — — — — — —

———

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 201 .

7.

Laki

metsälain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan metsälain (1093/1996) 2 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1085/2013, seuraavasti:

2 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan metsän hoitamiseen ja käyttämiseen metsätalousmaaksi luettavilla alueilla. Lakia ei kuitenkaan sovelleta:

1) luonnonsuojelulain (1096/1996) nojalla muodostetuilla suojelualueilla, valtion luonnonsuojelutarkoitukseen hankkimilla alueilla eikä muilla valtion omistamilla alueilla, joita hoidetaan Metsähallituksen tai valtion maata hallinnoivan viranomaisen suojelupäätöksen mukaisesti;

2) maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) mukaisessa kaavassa suojelualueeksi osoitetulla alueella;

3) erämaalain (62/1991) mukaisilla alueilla muutoin kuin tämän lain 12 §:n 1 momentin osalta;

4) asemakaava-alueilla lukuun ottamatta maa- ja metsätalouteen osoitettuja alueita;

5) alueilla, joilla on voimassa toimenpiderajoitus asemakaavan laatimiseksi;

6) metropolikaavan ja oikeusvaikutteisen yleiskaavan alueella lukuun ottamatta maa- ja metsätalouteen ja virkistyskäyttöön osoitettuja alueita;

7) puolustusvoimien ampuma-alueiden maalialueilla.

— — — — — — — — — — — — — — —

———

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 201 .

8.

Laki

vesihuoltolain 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään vesihuoltolain (119/2001) 5 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 681/2014, uusi 2 momentti seuraavasti:

5 §

Vesihuollon yleinen kehittäminen.

— — — — — — — — — — — — — — —

Metropolihallinto sovittaa yhteen kuntien vesihuollon kehittämissuunnittelua sekä alueellista yleissuunnittelua metropolialueella.

———

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 201 .

9.

Laki

joukkoliikennelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan joukkoliikennelain (869/2009) 4 §:n 2 momentti, 12 §:n 2 ja 3 momentti, 13 §:n 2 momentti, 14 §:n 1 momentti ja 62 §:n 5 momentti, sellaisina kuin niistä 12 §:n 2 ja 3 momentti ovat laissa 872/2012 sekä 13 §:n 2 momentti, 14 §:n 1 momentti ja 62 §:n 5 momentti ovat laissa 1007/2010, seuraavasti:

4 §

Joukkoliikenteen palvelutason määrittely

— — — — — — — — — — — — — —

Palvelutason määrittelyä valmistellessaan viranomaisten tulee toimia tarpeellisilta osin yhteistyössä keskenään sekä kuntien, maakuntien liittojen ja metropolihallinnon kanssa. Palvelutason määrittely on voimassa määräajan.

12 §

Reittiliikenneluvan myöntävät viranomaiset.

— — — — — — — — — — — — — —

Yksinomaan Imatran, Kajaanin, Kemin, Kokkolan, Kotkan, Kouvolan, Lappeenrannan, Mikkelin, Rauman, Riihimäen, Rovaniemen, Salon, Savonlinnan, Seinäjoen tai Vaasan alueella harjoitettavaan reittiliikenteeseen luvan myöntää kyseisen kunnan viranomainen.

Seudullinen kunnallinen viranomainen myöntää luvan yksinomaan toimivalta-alueellaan harjoitettavaan reittiliikenteeseen. Seudullisia kunnallisia viranomaisia ovat:

1) metropolihallinto metropolihallinnosta annetussa laissa (/) tarkoitetulla metropolialueella;

2) Hämeenlinnan kaupunki Hattulan, Hämeenlinnan ja Janakkalan kuntien muodostamalla alueella;

3) Joensuun kaupunki Joensuun, Kontiolahden ja Liperin kuntien muodostamalla alueella;

4) Jyväskylän kaupunki Jyväskylän, Laukaan ja Muuramen kuntien muodostamalla alueella;

5) Kuopion kaupunki Kuopion ja Siilinjärven kuntien muodostamalla alueella;

6) Lahden kaupunki Asikkalan, Hartolan, Heinolan, Hollolan, Hämeenkosken, Kärkölän, Lahden, Nastolan, Orimattilan, Padasjoen ja Sysmän kuntien muodostamalla alueella;

7) Oulun kaupunki Iin, Kempeleen, Limingan, Lumijoen, Muhoksen, Oulun ja Tyrnävän muodostamalla alueella;

8) Porin kaupunki Harjavallan, Kokemäen, Nakkilan, Porin ja Ulvilan kuntien muodostamalla alueella;

9) Tampereen kaupunki Kangasalan, Lempäälän, Nokian, Oriveden, Pirkkalan, Tampereen, Vesilahden ja Ylöjärven kuntien muodostamalla alueella;

10) Turun kaupunki Kaarinan, Liedon, Naantalin, Raision, Ruskon ja Turun kuntien muodostamalla alueella.

— — — — — — — — — — — — — —

13 §

Kutsujoukkoliikenneluvan myöntävät viranomaiset

— — — — — — — — — — — — — —

Yksinomaan 12 §:n 2 ja 3 momentissa mainittujen kuntien toimivalta-alueella harjoitettavaan kutsujoukkoliikenteeseen luvan myöntää kyseisen kunnan viranomainen. Yksinomaan metropolialueella

harjoitettavaan kutsujoukkoliikenteeseen luvan myöntää metropolihallinto.

— — — — — — — — — — — — — — —

14 §

Palvelusopimusasetuksessa tarkoitetut toimivaltaiset viranomaiset ja niiden yhteistyö sekä päätös palvelusopimusasetuksen soveltamisesta

Palvelusopimusasetuksessa tarkoitettuja tieliikenteen toimivaltaisia viranomaisia ovat toimivaltaiset elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset sekä 12 §:n 2 ja 3 momentissa mainitut kunnalliset viranomaiset. Viranomaisten keskinäinen toimivallanjako on 12 ja 13 §:ssä säädetyn mukainen, kuitenkin niin, että toimivaltaisen kunnallisen viranomaisen järjestämä liikennepalvelu voi vähäisessä määrin ulottua sen varsinaisen toimivalta-alueen ulkopuolelle. Rautatieliikennettä koskevissa asioissa toimivaltainen viranomainen on liikenne- ja viestintäministeriö ja metropolialueella metropolihallinto. Muuta raideliikennettä koskevissa asioissa toimivaltaisia viranomaisia ovat 12 §:n 2 ja 3 momentissa mainitut kunnalliset viranomaiset omalla toimivalta-alueellaan.

— — — — — — — — — — — — — — —

62 §

Liikennelupien ja sopimusten voimassaoloon liittyvät siirtymäsäännökset

— — — — — — — — — — — — — — —

Metropolihallinnosta annetussa laissa tarkoitetulla metropolialueella kumpikin sopijapuoli voi irtisanoa siirtymäajan liikennöintisopimuksen päättymään 30 päivänä kesäkuuta 2014 tai myöhemmin noudattaen 18 kuukauden irtisanomisaikaa, jos toimivaltainen viranomainen on tehnyt 14 §:n 4 momentin mukaisen päätöksen liikenteen järjestämisestä palvelusopimusasetuksen mukaisesti ja järjestää liikenteen tarjouskilpailumenettelyssä. Keravan ja Kirkkonummen alueella kumpikin sopijapuoli voi kuitenkin irtisanoa siirtymäajan liikennöintisopimuksen päättymään 30 päivänä kesäkuuta 2013 tai myöhemmin noudattaen 18 kuukauden irtisanomisaikaa, jos toimivaltainen viranomainen on tehnyt 14 §:n 4 momentin mukaisen päätöksen liikenteen järjestämisestä palvelusopimusasetuksen mukaisesti ja järjestää liikenteen tarjouskilpailumenettelyssä.

— — — — — — — — — — — — — — —

———

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 201 .

10.

Laki

joukkoliikenteen tarkastusmaksusta annetun lain 1 ja 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan joukkoliikenteen tarkastusmaksusta annetun lain (469/1979) 1 §:n 1 momentti ja 2 §, sellaisin kuin ne ovat laissa 831/2009, seuraavasti;

1 §

Soveltamisala

Oikeus tarkastusmaksun perimiseen ilman asianmukaista matkalippua joukkoliikenteessä matkustavalta voidaan myöntää kunnalle sekä metropolihallinnolle, jolle rautatieliikenteen osalta voidaan myöntää oikeus tarkastusmaksun keräämiseen valtakunnallisesti.

— — — — — — — — — — — — — —

2 §

Tarkastusmaksun perimisoikeuden saaneiden tahojen välinen yhteistoiminta

Edellä 1 §:n 1 momentissa tarkoitetut julkisyhteisöt voivat sopia toimivaltansa piirissä olevien tarkastusmaksujen perimisestä yhteistoiminnassa. Kunnat voivat myös sopia yhteistoiminnan järjestämisestä niin, että tarkastusmaksujen periminen annetaan toisen kunnan tai metropolihallinnon hoidettavaksi yhden tai useamman kunnan puolesta siten kuin kuntalaissa (365/1995) säädetään. Yhteistoimintaa koskeva sopimus on liitettävä tarkastusmaksun perimisoikeutta koskevaan hakemukseen tai, jos sopimus tehdään myöhemmin kuin hakemus, toimitettava liikenne- ja viestintäministeriölle tiedoksi.

———

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 201 .

11.

Laki

maantielain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan maantielain (503/2005) 17 §:n 2 ja 3 momentti, 18 §, 27 §:n 4 momentti, 99 §, 104 §:n 2 momentti ja 105 §:n 2 momentti, sellaisina kuin niistä 17 §:n 2 ja 3 momentti, 27 §:n 4 momentti, 99 §, 104 §:n 2 momentti ja 105 §:n 2 momentti ovat laissa 1242/2009, seuraavasti:

17 §

Tien suunnittelu ja alueiden käytön suunnittelu

— — — — — — — — — — — — — —

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet sekä maakuntakaava, metropolikaava ja yleiskaava on otettava huomioon siten kuin maankäyttö- ja rakennuslaissa säädetään. Yleissuunnitelmaa ei saa hyväksyä vastoin maakuntakaavaa, metropolikaavaa tai oikeusvaikutteista yleiskaavaa. Yleissuunnitelma voidaan hyväksyä vastoin voimassa olevaa asemakaavaa, jos kunta sitä puoltaa. Tiesuunnitelmaa ei saa hyväksyä vastoin oikeusvaikutteista kaavaa.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, voidaan maantie suunnitella, jos tien luonne huomioon ottaen tien sijainti ja suhde muuhun alueiden käyttöön voidaan ilman kaavaakin riittävästi selvittää yhteistyössä kunnan, maakunnan liiton ja metropolihallinnon kanssa.

— — — — — — — — — — — — — —

18 §

Yleissuunnitelma

Yleissuunnitelma on laadittava, jolleivät hankkeen vaikutukset ole vähäiset taikka maantien sijaintia ja sen vaikutuksia ole jo riittävässä määrin ratkaistu metropolikaavassa, asemakaavassa tai oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa. Yleissuunnitelma on aina laadittava sellaisissa hankkeissa, joihin sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (468/1994) 2 luvun mukaista arviointimenettelyä.

27 §

Vuorovaikutus

— — — — — — — — — — — — — — —

Tienpitoviranomaisen on pyydettävä suunnitelmasta lausunto niiltä maakunnan liitoilta, metropolihallinnolta ja kunnilta, joiden alueelle suunnitelma sijoittuu tai joiden alueella suunnitelman vaikutukset muutoin ilmenevät. Tienpitoviranomaisen on pyydettävä muulta viranomaiselta lausunto, jos se on päätösharkinnassa tarpeen. Jos tienpitoviranomainen on muu kuin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, myös keskukselta on pyydettävä lausunto.

— — — — — — — — — — — — — — —

99 §

Päätöksenteko

Liikenne- ja viestintäministeriö hyväksyy tiesuunnitelmat, jotka koskevat maantien lakkauttamista muulloin kuin maantien rakentamisen yhteydessä. Muut tiesuunnitelmat sekä yleissuunnitelmat hyväksyy Liikennevirasto. Jos kunta, maakunnan liitto, metropolihallinto tai elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on suunnitelman olennaisista kohdista eri mieltä Liikenneviraston kanssa, asia on siirrettävä liikenne- ja viestintäministeriön ratkaistavaksi. Liikennevirasto voi erityisistä syistä muutenkin siirtää suunnitelman liikenne- ja viestintäministeriön hyväksyttäväksi.

104 §

Päätösten ilmoittaminen muistutuksen tehneille ja viranomaisille

— — — — — — — — — — — — — — —

Liikenneviraston on lähetettävä ilmoitus yleis- ja tiesuunnitelman hyväksymispäätöksestä kunnalle, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, maakunnan liitolle ja metropolihallinnolle sekä tarvittaessa muullekin viranomaiselle. Ilmoitukseen on tarvittaessa liitettävä jäljennös suunnitelmasta.

105 §

Muutoksenhaku

— — — — — — — — — — — — — — —

Kunnalla, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella, maakunnan liitolla ja metropolihallinnolla on oikeus hakea valittamalla muutosta sellaiseen yleis- ja tiesuunnitelman hyväksymispäätökseen, jonka vaikutukset ulottuvat kunnan alueelle tai viranomaisen toimialueelle.

— — — — — — — — — — — — — — —

———

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 201 .

12.

Laki

ratalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan ratalain (110/2007) 8 §:n 2 momentti, 10 §:n 2-4 momentti, 11 §, 22 §:n 4 momentti, 28 §, 79 §:n 3 momentti, 91 §:n 2 momentti ja 92 §:n 2 momentti, sellaisina kuin niistä 8 §:n 2 momentti, 10 §:n 3 ja 4 momentti, 22 §:n 4 momentti, 28 §, 79 § 3 momentti, 91 §:n 2 momentti ja 92 §:n 2 momentti ovat laissa 1243/2009, seuraavasti:

8 §

Yleistä rautatien suunnittelusta

— — — — — — — — — — — — — — —

Suunnitelmia tehtäessä radanpitäjä toimii yhteistyössä maakunnan liittojen, metropolihallinnon, kuntien, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä muiden viranomaisten kanssa. Suunnittelun on perustuttava rautatien kehittämisen tarpeisiin, valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin sekä muuhun alueiden käytön suunnitteluun.

— — — — — — — — — — — — — — —

10 §

Rautatiealueen suunnittelu ja alueiden käytön suunnittelu

— — — — — — — — — — — — — — —

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet sekä maakuntakaava, metropolikaava ja yleiskaava on otettava huomioon siten kuin maankäyttö- ja rakennuslaissa säädetään.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, voidaan olemassa olevan rautatien rakentamista koskeva yleissuunnitelma ja ratasuunnitelma laatia, jos hankkeen luonne huomioon ottaen suunnitelman suhde muuhun alueiden käyttöön voidaan riittävästi selvittää yhteistyössä liikenneviranomaisten, kunnan, metropolihallinnon, maakunnan liiton sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kanssa.

Yleissuunnitelmaa ei saa hyväksyä vastoin maakuntakaavaa, metropolikaavaa tai oikeusvaikutteista yleiskaavaa. Yleissuunnitelma voidaan hyväksyä vastoin voimassa olevaa asemakaavaa, jos kunta sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sitä puoltavat. Ratasuunnitelmaa ei saa hyväksyä vastoin oikeusvaikutteista kaavaa.

— — — — — — — — — — — — — — —

11 §

Yleissuunnitelma

Yleissuunnitelma on laadittava, jolleivät hankkeen vaikutukset ole vähäiset taikka rautatiealueen sijainti ja sen vaikutukset ole jo riittävässä määrin ratkaistu asemakaavassa, metropolikaavassa tai oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa. Yleissuunnitelma on aina laadittava sellaisissa hankkeissa, joihin sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (468/1994) 2 luvun mukaista arviointimenettelyä.

22 §

Vuorovaikutus

— — — — — — — — — — — — — — —

Radanpitäjän on pyydettävä yleis- ja ratasuunnitelmasta lausunto niiltä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilta, maakunnan liitoilta, metropolihallinnolta ja kunnilta, joiden alueelle suunnitelma sijoittuu ja joiden alueella suunnitelman vaikutukset muutoin ilmenevät. Radanpitäjän tulee pyytää muulta viranomaiselta lausunto, jos se on päätösharkinnassa tarpeen.

— — — — — — — — — — — — — — —

28 §

Suunnitelmien hyväksyminen

Liikenne- ja viestintäministeriö hyväksyy rautatien lakkauttamista koskevat ratasuunnitelmat, jotka koskevat rautatien lakkauttamista muulloin kuin rautatien rakentamisen yhteydessä. Muut ratasuunnitelmat ja yleissuunnitelmat hyväksyy Liikennevirasto. Jos kunta, maakunnan liitto, metropolihallinto tai elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on suunnitelman olennaisista kohdista eri mieltä Liikenneviraston kanssa, on asia siirrettävä liikenne- ja viestintäministeriön ratkaistavaksi. Liikennevirasto voi erityisistä syistä muutoinkin siirtää suunnitelman

liikenne- ja viestintäministeriön hyväksyttäväksi.

79 §

Rautatien lakkauttaminen muussa yhteydessä

— — — — — — — — — — — — — — —

Liikenne- ja viestintäministeriön tulee ennen tässä pykälässä tarkoitetun päätöksen tekemistä kuulla tarvittaessa asianomaisia ministeriöitä, maakunnan liittoja, metropolihallintoa ja kuntia.

91 §

Päätösten ilmoittaminen muistutuksen tehneille ja viranomaisille

— — — — — — — — — — — — — — —

Radanpitäjän on lähetettävä yleis- ja ratasuunnitelman hyväksymispäätöksestä ilmoitus kunnalle, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, maakunnan liitolle ja metropolihallinnolle sekä tarvittaessa muullekin viranomaiselle. Ilmoitukseen on tarvittaessa liitettävä jäljennös suunnitelmasta.

92 §

Muutoksenhaku

— — — — — — — — — — — — — — —

Kunnalla, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella, maakunnan liitolla ja metropolihallinnolla on oikeus hakea valittamalla muutosta sellaiseen yleis- ja ratasuunnitelman hyväksymispäätökseen, jonka vaikutukset ulottuvat kunnan alueelle tai viranomaisen toimialueelle.

— — — — — — — — — — — — — — —

———

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 201 .

13.

Laki

ilmailulain 86 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ilmailulain (1194/2009) 86 §:n 1 momentti seuraavasti:

86 §

Rakentamislupa-asian käsittelyyn liittyvä kuulemismenettely

Ennen lentopaikan rakentamisluvan myöntämistä on asianomaiselle kunnalle sekä asian laadun mukaan puolustusministeriölle, ympäristöministeriölle, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, maakunnan liitolle ja metropolihallinnolle varattava tilaisuus antaa lausuntonsa asiasta.

— — — — — — — — — — — — — — —

———

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 201 .

14.

Laki

elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain (897/2009) 7 §:n 2 momentti seuraavasti:

7 §

Strateginen suunnittelu ja ohjaus

— — — — — — — — — — — — — —

Työ- ja elinkeinoministeriö laatii yhdessä 8 §:ssä mainittujen ministeriöiden tai keskushallinnon virastojen sekä yhteistyössä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, maakunnan liittojen ja metropolihallinnon kanssa strategia-asiakirjan ja strategiset tulostavoiteasiakirjat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille. Jos strategia-asiakirjan sisällöstä ei saavuteta yksimielisyyttä ministeriöiden kesken, ratkaisee asian valtioneuvosto.

— — — — — — — — — — — — — —

———

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 201 .

15.

Laki

alueiden kehittämisestä ja rakennerahastotoiminnan hallinnoinnista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan alueiden kehittämisestä ja rakennerahastotoiminnan hallinnoinnista annetun lain (7/2014) 3 §, 7 §:n 3 momentti, 17 §, 24 §:n 4 momentti, 28 §:n 1 momentti, 29 §:n 2 momentti ja 32 §:n 1 ja 3 momentti, ja
lisätään 6 §:ään uusi 4 momentti, jolloin nykyinen 4 ja 5 momentti siirtyvät 5 ja 6 momentiksi, sekä 45 §:ään uusi 3 momentti, seuraavasti:

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:
1) alueella maakuntajakolain (1159/1997) mukaisia maakunnan alueita tai valtion aluehallintoviranomaisten toimialueita sekä valtakunnallisessa toiminnassa Manner-Suomen aluetta;
2) metropolialueella metropolihallinnosta annetussa laissa (/) tarkoitettua metropolialuetta;
3) rakennerahastoilla Euroopan aluekehitysrahastoa, jäljempänä aluekehitysrahasto ja Euroopan sosiaalirahastoa, jäljempänä sosiaalirahasto;
4) rakennerahasto-ohjelmalla Kestävää kasvua ja työtä 2014-2020 -toimenpide-ohjelmaa;
5) alueellisilla suunnitelmilla aluelähtöisesti ja alueellisen organisaation johdolla tehtävää ohjelmavalmistelua;
6) valtakunnallisilla teemoilla ohjelmassa olevia valtakunnallisia tavoitteita ja toimintaa, jotka on valmisteltu ministeriöiden kesken niiden keskeisten strategioiden pohjalta;
7) rakennerahastovaroilla Euroopan komission Euroopan unionin talousarvioista

Suomeen myöntämiä rakennerahastojen varoja;

8) välittävällä toimielimellä viranomaista, joka hoitaa hallinto- tai todentamisviranomaisen puolesta tuen saajiin liittyviä tehtäviä; ja

9) yleisasetuksella yhteiseen strategiakehykseen kuuluvaa Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä ja Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yleisistä säännöksistä sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1083/2006 kumoamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) N:o 1303/2013.

6 §

Alueiden kehittämisen suunnittelu

— — — — — — — — — — — — — —

Uudenmaan maakuntasuunnitelmassa ja maakuntaohjelmassa on metropolialuetta koskevat erilliset osiot. Metropolikaavasta säädetään erikseen. Uudenmaan liitto ja metropolihallinto vastaavat yhteistyössä maakuntakaavan ja metropolikaavan yhteensovittamisesta.

— — — — — — — — — — — — — —

7 §

Työ- ja elinkeinoministeriön tehtävät

— — — — — — — — — — — — — —

Lisäksi työ- ja elinkeinoministeriö vastaa maakuntaohjelmien ja muiden tämän lain mukaisten kansallisten ohjelmien valmistelun ja toimeenpanon yhteensovittamisesta, seurannasta ja arvioinnista yhteistyössä ministeriöiden, maakuntien liittojen, metropolihallinnon, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten ja muiden alueiden kehittämisen kannalta keskeisten tahojen kanssa.

17 §

Maakunnan liiton tehtävät

Maakunnan liitto vastaa aluekehittämisen strategisesta kokonaisuudesta ja siinä tehtävässä:

1) vastaa maakunnan yleisestä kehittämisestä ja toimii tällöin yhteistyössä valtion viranomaisten, alueen keskuskaupunkien ja muiden kuntien, yliopistojen ja korkeakoulujen sekä muiden alueiden kehittämiseen osallistuvien tahojen kanssa sekä Lapin maakunnassa saamelaiskäräjien kanssa; yhteistyöstä voidaan laatia yhteistyösopimuksia;

2) kehittää alueensa elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä ottaen huomioon kuntien erilaisista lähtökohdista johtuvat tarpeet ja vahvuudet;

3) osallistuu elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä tarvittavin osin aluehallintovirastojen strategisten ohjausasiakirjojen laatimiseen sekä osallistuu elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten tulossopimuksia koskeviin neuvotteluihin alueen kehittämistavoitteiden huomioon ottamiseksi;

4) vastaa alueellisen pitkän ja keskipitkän aikavälin koulutustarpeiden ennakoinnin yhteensovittamisesta ja alueellisten koulutustavoitteiden valmistelusta osana koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnittelua;

5) vastaa kulttuuria koskevien suunnitelmien ja kehittämistoimenpiteiden yhteensovittamisesta osana maakuntaohjelman toteuttamista;

6) vastaa maakunnan liikennejärjestelmäsuunnitelman suunnitteluprosessin käynnistämisestä, siihen liittyvän yhteistyön johtamisesta ja kyseisen suunnittelun yhteensovittamisesta maakunnan muun suunnittelun kanssa;

7) vastaa alueellisten laaja-alaisten luonnonvaroja ja ympäristöä koskevien suunnitelmien osalta suunnitteluprosessin käynnistämisestä, siihen liittyvän yhteistyön johtamisesta ja kyseisen suunnittelun yhteensovittamisesta maakunnan muun suunnittelun kanssa;

8) laatii kuntien ja muiden koulutuksen järjestäjien hanke-esitysten kiireellisyysjärjestyksen seuraavaa neljää vuotta koskevaan rahoitussuunnitelmaan, lukuun ottamatta liikunnan koulutuskeskusten hankkeita;

9) asettaa alueelliset liikuntaneuvostot;

10) edistää julkisen hallinnon yhteispalvelusta annetussa laissa (223/2007) tarkoitettua yhteispalvelua alueellaan;

11) vastaa ennakoinnin yhteensovittamisesta maakunnassa, arvioi ja seuraa maakunnan ja sen osien kehitystä sekä kehittämistoiminnan vaikuttavuutta;

12) edistää kuntien ja maakuntien välistä yhteistyötä, hoitaa tehtäviinsä liittyviä kansainvälisiä asioita ja yhteyksiä; sekä

13) hoitaa muut tässä laissa säädetyt tehtävänsä.

Metropolihallinto toimii yhteistyössä Uudenmaan liiton kanssa ja hoitaa metropolialueella 1 momentin 3 ja 6 kohdissa tarkoitetut tehtävät.

24 §

Maakunnan yhteistyöryhmä

— — — — — — — — — — — — — —

Yhteistyöryhmässä on oltava kattavasti edustettuina maakunnan alueen kehittämisen kannalta seuraavat keskeiset tahot:

1) alueen kunnat ja maakunnan liitto sekä Uudenmaan maakunnassa metropolihallinto ja Lapin maakunnassa lisäksi saamelaiskäräjät;

2) ohjelmia rahoittavat valtion viranomaiset ja muut yhteistyöryhmän tehtävien kannalta merkittävät valtionhallintoon kuuluvat organisaatiot;

3) alueen kehittämisen kannalta keskeisiä tahoja kuten työmarkkina- ja elinkeinojärjestöjä sekä kansalaisyhteiskuntaa kuten ympäristöjärjestöjä ja tasa-arvon ja syrjimättömyyden edistämisestä vastaavia järjestöjä.

— — — — — — — — — — — — — —

28 §

Maakunnan yhteistyöryhmän tehtävät

Maakunnan yhteistyöryhmän tehtävänä on alueen maakuntaohjelmassa määriteltyjen kehittämistavoitteiden toteuttamiseksi ja eri ohjelmien ja rahoitusvälineiden yhteensovittamiseksi:

1) hyväksyä ja tarvittaessa tarkistaa maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelma, jolla suunnataan maakuntaan osoitettua rakennerahastojen ja vastaavaa kansallista rahoitusta sekä muuta alueen kehittämiseen vaikuttavaa rahoitusta;

2) käsitellä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ja tarvittavilta osin aluehallintoviraston esitykset strategiseksi tulostavoiteasiakirjaksi;

3) antaa tarvittaessa lausuntoja sen toimialueelle kohdistuvista rakennerahasto-ohjelman valtakunnallisista teemoista sekä maaseuturahaston tai muista aluekehityksen kannalta merkittävistä hankesuunnitelmista sekä asettaa tärkeysjärjestykseen alueen osallistumisen niihin; lausunto ei ole rahoittajaa velvoittava;

4) käsittelee maankäyttö- ja rakennuslaissa tarkoitetun metropolisopimuksen, jotta se voidaan ottaa huomioon muussa maakunnan kehittämisessä;

5) antaa 27 §:n 4 momentin mukainen sitova lausunto alueelliseen suunnitelmaan sisältyvästä hankehakemuksesta;

6) edesauttaa laajojen, aluekehittämisen kannalta merkittävien hankekokonaisuuksien valmistelua ja edistää niiden toteuttamista eri rahoitusvälineillä;

7) tehdä tarvittaessa rakennerahasto-ohjelman seurantakomitean hyväksymiä valintakriteerejä tarkentavia alueellisia valintakriteerejä ja ilmoittaa niistä hallintoviranomaiselle sekä huolehtia tarvittavista menettelytavoista niiden soveltamiseksi alueella;

8) määritellä tarvittavat alueelliset menettelyt, joilla varmistetaan rahoitettaviksi hyväksyttävien hankkeiden mahdollisten ympäristövaikutusten selvittäminen ennen rahoituspäätösten tekoa;

9) raportoida rakennerahasto-ohjelman toteutumisesta hallintoviranomaiselle ja tarvittaessa esittää sille rakennerahasto-ohjelmaa koskevia muutostarpeita;

10) tiedottaa rakennerahasto-ohjelman toimeenpanosta;

11) hoitaa tarvittaessa myös muita tehtäviinsä liittyviä ja rakennerahasto-ohjelmien toimeenpanoon liittyviä tehtäviä, joista tarvittaessa määrätään tarkemmin työjärjestyksessä.

— — — — — — — — — — — — — — —

29 §

Valtakunnalliset alueiden kehittämisen painopisteet

— — — — — — — — — — — — — — —

Viranomaisten, maakuntien liittojen ja metropolihallinnon tulee ottaa huomioon aluekehittämispäätös sekä edistää sen toteuttamista. Ministeriöiden tulee pyytää työ- ja elinkeinoministeriöltä lausunto, jos ne tai hallinnonalansa keskushallintoviranomaiset ja liikelaitokset valmistelevat alueelliseen kehitykseen merkittävästi vaikuttavia toimenpiteitä, jotka eivät sisälly aluekehittämispäätökseen tai ne eivät tule käsiteltyä työ- ja elinkeinoministeriön kanssa muussa yhteisessä valmistelussa.

— — — — — — — — — — — — — — —

32 §

Maakuntaohjelma

Maakunnan liitto laatii maakuntasuunnitelmaan perustuvan määräaikaisen maakuntaohjelman. Se sisältää maakunnan mahdollisuuksiin ja tarpeisiin, kulttuuriin ja muihin erityispiirteisiin perustuvat kehittämisen tavoitteet, kuvauksen maakunnan kehittämisen kannalta keskeisistä hankkeista ja muista olennaisista toimenpiteistä, laadittavista yhteistyösopimuksista tavoitteiden saavuttamiseksi ja tarvittaessa määrittelyn alueen kuntien yhteistyöalueista sekä suunnitelman ohjelman rahoittamiseksi. Uudenmaan maakunnassa maakuntaohjelmaan sisältyy metropolialuetta ja Lapin maakunnassa saamelaiskulttuuria koskeva osa.

— — — — — — — — — — — — — — —

Maakuntaohjelma valmistellaan yhteistyössä kuntien, valtion viranomaisten ja alueiden kehittämiseen osallistuvien yhteisöjen ja järjestöjen sekä muiden vastaavien tahojen kanssa. Uudenmaan maakunnassa metropolialuetta koskeva osan valmistelee metropolihallinto ja Lapin maakunnassa saamelaiskulttuuria koskevan osan valmistelee saamelaiskäräjät. Maakuntaohjelma laaditaan kunnanvaltuuston toimikausittain neljäksi vuodeksi. Maakuntaohjelman hyväksyy maakunnan liiton ylin päättävä toimielin. Maakuntaohjelmaa tarkistetaan tarvittaessa aluekehittämispäätöksen perusteella sekä tarvittaessa muulloinkin.

— — — — — — — — — — — — — — —

45 §

Yhteistyösopimus

— — — — — — — — — — — — — — —

Metropolialueella laadittavasta metropolisopimuksesta säädetään maankäyttö- ja rakennuslaissa sekä laissa metropolihallinnosta.

———

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 201 .

16.

Laki

maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 46 a § ja 171 §:n 5 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 1129/2008,

muutetaan 7 §:n 1 momentti, 16 §:n 4 momentti, 17 §:n 1 momentti, 28 §:n 1 momentti, 39 §:n 1 momentti, 47 §:n 1 ja 3 momentti, 48 §:n otsikko, 54 §:n 1 momentti, 65 §:n 3 ja 4 momentti, 66 §:n 1 ja 3 momentti, 71 b §:n otsikko sekä 1 ja 2 momentti, 71 c §:n 2 momentti, 71 d §:n 1 momentti, 92 §, 99 §:n 2 momentti, 173 §:n 2 ja 3 momentti, 177 §:n 1, 3 ja 4 momentti, 178 §, 188 §:n 1, 3 ja 5 momentti, 190 §:n 1 ja 3 momentti, 191 §:n 1 ja 4 momentti, 193 §, 198 §:n 2 momentti, 199 §, 200 §:n 1-3 momentti, 203 § ja 205 §:n 1 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 7 §:n 1 momentti ja 191 §:n 4 momentti laissa 1441/2006, 47 §:n 1 momentti laissa 476/2004, 66 §:n 1 ja 3 momentti, 173 §:n 2 ja 3 momentti, 190 §:n 1 momentti, 191 §:n 1 momentti, 198 §:n 2 momentti ja 205 §:n 1 momentti laissa 1589/2009, 71 b §:n otsikko sekä 1 ja 2 momentti, 71 c §:n 2 momentti ja 71 d §:n 1 momentti laissa 319/2011, 188 §:n 5 momentti, 190 §:n 3 momentti ja 203 § laissa 1129/2008 sekä 199 § osaksi laissa 1589/2009, ja

lisätään 4 §:ään uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3 ja 4 momentti siirtyvät 4 ja 5 momentiksi, 16 §:ään uusi 4 momentti, jolloin nykyinen 4 momentti siirtyy 5 momentiksi, lakiin uusi 19 a §, uusi 4 a luku, 36 §:ään uusi 2 momentti, 48 §:ään uusi 3 momentti, 54 §:ään uusi 5 momentti, 66 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1589/2009, uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2-4 momentti siirtyy 3-5 momentiksi, 101 §:ään uusi 3 momentti, lakiin uusi 137 a §, 177 §:ään uusi 5 momentti, jolloin nykyinen 5 momentti siirtyy 6 momentiksi, lakiin uusi 195 a §, 196 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 1589/2009, uusi 4 momentti ja 201 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1589/2009, uusi 3 ja 4 momentti, seuraavasti:

4 §

Alueiden käytön suunnittelujärjestelmä

— — — — — — — — — — — — — — —

Metropolikaavassa osoitetaan alueiden käytön pääpiirteet metropolihallinnosta annetussa laissa (/) tarkoitetulla metropolialueella.

— — — — — — — — — — — — — — —

7 §

Kaavoituskatsaus

Kunnan tulee vähintään kerran vuodessa laatia katsaus kunnassa, maakunnan liitossa ja metropolihallinnossa vireillä olevista ja lähiaikoina vireille tulevista kaava-asioista, jotka eivät ole merkitykseltään vähäisiä (*kaavoituskatsaus*). Siinä selostetaan lyhyesti kaava-asiat ja niiden käsittelyvaiheet sekä sellaiset päätökset ja muut toimet, joilla on välitöntä vaikutusta kaavoituksen lähtökohtiin, tavoitteisiin, sisältöön ja toteuttamiseen. Kaavoituskatsauksen yhteyteen on metropolialueella ja tonttikysynnän sitä edellyttäessä muuallakin liitettävä arvio asumiseen varattujen tonttien riittävyydestä.

— — — — — — — — — — — — — — —

16 §

Suunnittelutarvealue

— — — — — — — — — — — — — — —

Metropolihallinnosta annetun lain mukainen metropolialue on suunnittelutarvealuetta.

Rakennusluvan erityisistä edellytyksistä tässä pykälässä tarkoitetulla suunnittelutarvealueella säädetään 137 §:ssä ja metropolialueella lisäksi 137 a §:ssä.

— — — — — — — — — — — — — — —

17 §

Asianomaisen ministeriön tehtävät

Ympäristöministeriölle kuuluu alueiden käytön suunnittelun ja rakennustoimen yleinen kehittäminen ja ohjaus. Ympäristöministeriö edistää, ohjaa ja valvoo maakuntakaavoitusta ja metropolikaavoitusta.

— — — — — — — — — — — — — —

19 a §

Metropolihallinnon tehtävät

Metropolihallinnon tehtävänä on metropolihallinnosta annetun lain mukaisen metropolialueen maankäytön suunnittelu ja ohjaus.

28 §

Maakuntakaavan sisältövaatimukset

Maakuntakaavaa laadittaessa on valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet otettava huomioon siten kuin siitä edellä säädetään. Kaavaa laadittaessa on kiinnitettävä huomiota maakunnan oloista johtuviin erityisiin tarpeisiin. Kaava on mahdollisuuksien mukaan yhteen sovitettava maakuntakaava-alueeseen rajoittuvien alueiden maakuntakaavoituksen ja metropolikaavoituksen kanssa.

— — — — — — — — — — — — — —

4 a LUKU

Metropolikaava

34 a §

Metropolikaavan tarkoitus

Metropolikaavan tarkoituksena on metropolihallinnosta annetussa laissa tarkoitetun metropolialueen ympäristöllisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävän kehityksen vahvistaminen edistämällä erityisesti yhdyskuntarakenteen ja liikennejärjestelmän toimivuutta ja taloudellisuutta, asumistarpeita vastaavan asuntotuotannon ja elinkeinoelämän kehittämisen edellytyksiä, sekä sosiaalisesti tasapainoisen elinympäristön kehittämistä.

Metropolikaavassa esitetään metropolialueen maankäytön, yhdyskuntarakenteen, liikennejärjestelmän, asumisen ja maapolitiikan kehittämisen periaatteet ja tavoitteet. Kaavassa osoitetaan lisäksi metropolialueen merkittävät asumisen, elinkeinotoimintojen ja muiden toimintojen sekä niiden kehittämisen kanssa yhteen sovitetut liikenteen ratkaisut.

Metropolikaavassa esitetään myös keskeiset kaavan toteuttamisperiaatteet ja -toimenpiteet sekä tarpeen mukaan eri alueiden toteuttamisjärjestys.

Metropolikaavaa laadittaessa otetaan huomioon valtakunnalliset ja metropolialuetta koskevat tavoitteet sovittaen ne yhteen paikallisten tavoitteiden kanssa.

34 b §

Metropolikaavan laatiminen ja hyväksyminen

Metropolihallinnon tulee huolehtia tarpeellisesta metropolikaavan laatimisesta, kaavan pitämisestä ajan tasalla ja sen kehittämisestä.

Metropolikaava voidaan laatia myös vaiheittain tai osa-alueittain. Vaiheittain tai osa-alueittain laadittavan metropolikaavan tulee perustua metropolialuetta koskevaan riittävään kokonaisnäkemykseen.

Metropolihallinnon tulee metropolikaavaa laadittaessa olla tarpeellisessa määrin yhteistyössä alueen kuntien, kaavan kannalta keskeisten valtion viranomaisten ja muiden kaavan kannalta keskeisten tahojen kanssa. Ympäristöministeriön tulee asettaa yhteinen toimielin ohjaamaan metropolikaavan laadintaa. Toimielimessä tulee metropolihallinnon lisäksi olla edustettuina ainakin ympäristöministeriön sekä liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalat. Metropolikaavaa laadittaessa järjestettävistä viranomaisneuvotteluista säädetään 66 §:ssä.

Metropolikaavan hyväksyy metropolivaltuusto.

34 c §

Rakennuskielto metropolikaavaa laadittaessa

Kun metropolikaavan laatimisesta tai muuttamisesta on päätetty, metropolihallinto voi määrätä alueelle rakennuskiellon.

Rakennuskielto on voimassa enintään viisi vuotta. Kaavoituksen keskeneräisyyden

vuoksi metropolihallinto voi pidentää aikaa enintään viidellä vuodella.

Jos metropolihallinto on määrännyt 1 momentissa tarkoitetun rakennuskiellon, se on voimassa myös alueella, jolle on hyväksytty metropolikaava tai sen muutos, kunnes hyväksymispäätös on saanut lainvoiman.

34 d §

Metropolikaavan sisältövaatimukset

Metropolikaavaa laadittaessa on otettava huomioon kaavan tarkoitus metropolialueen kehityksen ohjaamisessa sekä metropolialueen oloista johtuvat erityiset tarpeet. Erityisesti on katsottava, että merkittävä rakentaminen osoitetaan ensisijaisesti joukkoliikenteellä, erityisesti raideliikenteellä hyvin saavutettaville alueille, olemassa olevaan yhdyskuntarakenteeseen sekä keskusverkkoon tukeutuen.

Metropolikaava on laadittava niin, että kaavan tehtävän ja tavoitteiden vaatimalla tavalla otetaan erityisesti huomioon:

1)maankäytön, asumisen ja liikenteen sekä muiden toimintojen yhteensovittamisen tarpeet;

2) yhdyskuntarakenteen ja liikennejärjestelmän toimivuus, taloudellisuus ja ekologinen kestävyys, olemassa olevan yhdyskuntarakenteen hyväksikäyttö ja tarve yhdyskuntarakenteen eheyttämiseen;

3) mahdollisuudet ilmastonmuutoksen hillintään ja ilmastonmuutokseen varautumiseen;

4) mahdollisuudet turvalliseen, terveelliseen ja väestörakenteeltaan tasapainoiseen elinympäristöön;

5) riittävän asuntotuotannon edellytykset ja muut asumisen tarpeet;

6) palveluverkon kehittämisen tarpeet sekä palvelujen saavutettavuus kävellen, pyöräillen ja joukkoliikenteellä;

7) mahdollisuudet yhdyskuntateknisen huollon järjestämiseen ympäristön, luonnonvarojen ja talouden kannalta kestävällä tavalla;

8) seudun elinkeinoelämän toimintaedellytykset;

9) vesi- ja maa-ainesvarojen kestävä käyttö;

10) maiseman, luonnonarvojen ja kulttuuriperinnön vaaliminen;

11) virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys ja viheralueverkoston jatkuvuus;

12) kaavan toteuttamistoimenpiteiden tarkoituksenmukainen ajoittaminen ja yhteensovittaminen.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet on metropolikaavaa laadittaessa otettava huomioon siten kuin siitä erikseen säädetään. Metropolikaava on riittävästi sovitettava yhteen kaava-alueeseen rajoittuvien alueiden maakuntakaavoituksen kanssa.

Luonnonsuojelulain (1096/1996) 7 ja 77 §:ssä tarkoitettujen luonnonsuojeluohjelmien ja -päätösten sekä 32 §:ssä tarkoitettua maisema-aluetta koskevien perustamispäätösten tulee olla ohjeena metropolikaavaa laadittaessa.

Metropolikaavan toteuttamisen vaikutukset on selvitettävä ja kaavan sisältövaatimukset otettava huomioon sillä tavalla kuin laadittavan metropolikaavan tehtävä ja tavoitteet edellyttävät.

Metropolikaavan toteuttamistoimenpiteitä ja niiden ajoitusta määriteltäessä on kiinnitettävä huomiota kaavan toteuttamisesta kunnalle ja muille kaavaa toteuttaville tahoille aiheutuviin kustannuksiin. Metropolikaava ei saa aiheuttaa maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle kohtuutonta haittaa.

34 e §

Metropolikaavan esitystapa

Metropolikaavaan kuuluvat suunnitelmaosa ja toimeenpano-osa. Kaavaan kuuluvat myös kaavamääräykset ja -merkinnät.

Suunnitelmaosa sisältää pitkän aikavälin tavoitetilan ja metropolialueen merkittävät ratkaisut yhdyskuntarakenteen, liikennejärjestelmän ja muiden toimintojen kehittämisestä. Suunnitelmaosa esitetään kartalla.

Toimeenpano-osassa esitetään kaavan toteuttamisperiaatteet, lähivuosien

kehittämiskohteet ja toteuttamistoimenpiteet sekä toteuttamisjärjestys ja toteutuksen ajoitus metropolikaavan tarkoituksen edellyttämällä tavalla.

Metropolikaavaan liittyy selostus, jossa esitetään kaavan tavoitteiden, eri vaihtoehtojen ja niiden vaikutusten sekä ratkaisujen perusteiden arvioimiseksi tarpeelliset tiedot siten kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään.

34 f §

Metropolikaavan toimeenpano-osan voimassaoloaika

Metropolikaavan toimeenpano-osa on voimassa enintään kahdeksan vuotta kerrallaan. Kaavassa voidaan toimeenpano-osan tai sen tietyn määräyksen voimassaoloaika määrätä lyhyemmäksi.

34 g §

Metropolisopimus

Metropolikaavan toteuttamiseksi tarpeellisista metropolihallinnon, valtion ja kuntien sekä tarpeellisilta osin myös muiden toteuttamisen kannalta keskeisten tahojen toimenpiteistä ja niiden ajoituksesta sovitaan metropolisopimuksessa. Metropolisopimusta laadittaessa otetaan huomioon, mitä metropolikaavan toimeenpano-osassa määrätään kaavan toteuttamisesta.

Metropolisopimuksessa osapuolet voivat sopia myös muista kuin metropolikaavan toteuttamiseen liittyvistä alueen kehittämistoimenpiteistä.

Metropolisopimusta valmisteltaessa tulee sopimuksen lähtökohdista, tavoitteista ja sisällöstä tiedottaa osallisten tiedonsaannin kannalta sopivalla tavalla. Osallisille tulee valmisteltavan sopimuksen tarkoituksen ja merkityksen kannalta sopivalla tavalla varata mahdollisuus esittää mielipiteensä asiasta. Jos metropolisopimuksen valmistelu koskee aluetta, jolla kaavan laatiminen on vireillä, sopimuksen valmistelusta tiedotetaan ja tilaisuus mielipiteen esittämiseen järjestetään kaavan laatimisen yhteydessä. Osallisten määrittelyssä noudatetaan soveltuvin osin, mitä 62 §:ssä säädetään kaavoitukseen osallisista.

34 h §

Metropolikaavamääräykset

Metropolikaavassa voidaan antaa määräyksiä, joita kaavan tarkoitus ja sen sisällölle asetettavat vaatimukset huomioon ottaen tarvitaan kaava-aluetta suunniteltaessa tai rakennettaessa tai kaavaa muutoin toteutettaessa.

Kaavamääräykset voivat muun ohessa koskea:

1) haitallisten ympäristövaikutusten estämistä tai rajoittamista;

2) maiseman, luonnonarvojen, rakennetun ympäristön, kulttuurihistoriallisten arvojen tai muiden erityisten ympäristöarvojen suojelemista;

3) vähittäiskaupan laatua ja kokoa, jos se kaupallisten palvelujen saatavuuden kannalta on tarpeen;

4) alueen yleis- ja asemakaavoituksen ajoitusta ja eri toimintojen mitoitusta riittävällä tarkkuudella;

5) kaavan toteuttamista koskevien liikennehankkeiden ja muiden rakentamis- ja kehittämishankkeiden sekä kaavan muiden toteuttamistoimenpiteiden periaatteita, toteuttamisjärjestystä ja ajoitusta.

34 i §

Metropolikaavan oikeusvaikutukset muuhun suunnitteluun ja viranomaistoimintaan

Metropolikaava ja sen toteuttamista koskevat määräykset on otettava huomioon ja metropolikaavan toteuttamista edistettävä laadittaessa ja muutettaessa yleiskaavaa ja asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi.

Viranomaisten on muutoinkin suunnitellessaan alueiden käyttöä koskevia toimenpiteitä ja päättäessään niiden toteuttamisesta otettava metropolikaava ja sen toteuttamista koskevat määräykset huomioon, edistettävä kaavan toteuttamista ja

katsottava, ettei toimenpiteillä vaikeuteta kaavan toteuttamista.

Metropolikaava ei ole oikeusvaikutteisen yleiskaavan eikä asemakaavan alueella voimassa muutoin kuin 1 momentissa tarkoitetun kaavojen muuttamista koskevan oikeusvaikutuksen osalta. Jos alueella voimassa oleva yleiskaava on ilmeisessä ristiriidassa metropolikaavan kanssa, metropolikaavassa voidaan määrätä, että metropolikaava korvaa yleiskaavan.

34 j §

Rakentamisrajoitus

Metropolikaavassa virkistys- tai suojelualueeksi taikka liikenteen tai teknisen huollon verkostoja tai alueita varten osoitetulla alueella on voimassa rakentamista koskeva rajoitus. Rakentamisrajoituksen aluetta voidaan kaavassa erityisellä määräyksellä laajentaa tai supistaa. Alueella, jolla rakentamisrajoitus on voimassa, ei saa rakentaa niin, että vaikeutetaan metropolikaavan toteutumista.

Rakentamisrajoituksesta johtuvasta lunastus- ja korvausvelvollisuudesta säädetään 101 §:ssä.

36 §

Yleiskaavan laatimistarve

— — — — — — — — — — — — — —

Metropolikaavan alueella kunnan tulee huolehtia tarpeellisesta yleiskaavan laatimisesta ja sen pitämisestä ajan tasalla, ellei metropolikaavassa toisin määrätä

39 §

Yleiskaavan sisältövaatimukset

Yleiskaavaa laadittaessa on maakuntakaava ja metropolikaava otettava huomioon siten kuin siitä edellä säädetään.

— — — — — — — — — — — — — —

47 §

Yhteisen yleiskaavan laatiminen, hyväksyminen ja vahvistaminen

Kunnat voivat antaa yhteisen yleiskaavan laatimisen ja hyväksymisen maakunnan liiton, metropolihallinnon, tehtävään soveltuvan muun kuntayhtymän tai kuntien muun yhteisen toimielimen tehtäväksi sen estämättä, mitä kuntalain 76 §:ssä säädetään kuntien yhteistoiminnan muodoista.

— — — — — — — — — — — — — —

Oikeusvaikutteinen yhteinen yleiskaava saatetaan ympäristöministeriön vahvistettavaksi. Yhteisen yleiskaavan vahvistamiseen sovelletaan, mitä 31 §:ssä säädetään maakuntakaavan vahvistamisesta.

48 §

Maakuntakaavan, metropolikaavan ja yhteisen yleiskaavan suhde

— — — — — — — — — — — — — —

Maakuntakaava ei ole voimassa metropolikaavan alueella. Metropolikaava on 34 i §:ssä säädetyllä tavalla otettava huomioon yhteistä yleiskaavaa laadittaessa ja muutettaessa

54 §

Asemakaavan sisältövaatimukset

Asemakaavaa laadittaessa on maakuntakaava, metropolikaava ja oikeusvaikutteinen yleiskaava otettava huomioon siten kuin siitä edellä säädetään.

— — — — — — — — — — — — — —

Laadittaessa asemakaavaa metropolikaavan alueelle, jolla ei ole oikeusvaikutteista yleiskaavaa ja jota koskee metropolikaavassa 36 §:n 2 momentissa tarkoitettu määräys, ei sovelleta mitä edellä 4 momentissa säädetään

65 §

Kaavaehdotuksen asettaminen julkisesti nähtäville

— — — — — — — — — — — — — —

Mitä tässä pykälässä säädetään kunnasta, koskee maakuntakaavan osalta maakunnan

liittoa ja metropolikaavan osalta metropolihallintoa.

Kaavaehdotuksen asettamisesta nähtäville säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

66 §

Viranomaisneuvottelu

Maakuntakaavaa valmisteltaessa on oltava yhteydessä ympäristöministeriöön ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukseen. Ympäristöministeriön, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen sekä maakunnan liiton kesken on järjestettävä neuvottelu kaavan laadintaan liittyvien valtakunnallisten tavoitteiden ja muiden keskeisten tavoitteiden selvittämiseksi.

Metropolikaavaa valmisteltaessa on ympäristöministeriön, liikenne- ja viestintäministeriön, tarpeen mukaan muiden ministeriöiden, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ja Liikenneviraston sekä metropolihallinnon kesken järjestettävä neuvottelu kaavan laadintaan liittyvien valtakunnallisten ja metropolialuetta koskevien tavoitteiden selvittämiseksi.

— — — — — — — — — — — — — — —

Edellä 1, 2 ja 3 momentissa tarkoitettuun neuvotteluun on kutsuttava ne viranomaiset, joiden toimialaa asia saattaa koskea.

— — — — — — — — — — — — — — —

71 b §

Vähittäiskaupan suuryksiköitä koskevat erityiset sisältövaatimukset maakunta-, metropoli- ja yleiskaavalle

Osoitettaessa maakunta-, metropoli- tai yleiskaavassa vähittäiskaupan suuryksiköitä on sen lisäksi, mitä maakunta-, metropoli- ja yleiskaavasta muutoin säädetään, katsottava, että:

1) suunnitellulla maankäytöllä ei ole merkittäviä haitallisia vaikutuksia keskusta-alueiden kaupallisiin palveluihin ja niiden kehittämiseen;

2) alueelle sijoittuvat palvelut ovat mahdollisuuksien mukaan saavutettavissa joukkoliikenteellä ja kevyellä liikenteellä; sekä

3) suunniteltu maankäyttö edistää sellaisen palveluverkon kehitystä, jossa asiointimatkojen pituudet ovat kohtuulliset ja liikenteestä aiheutuvat haitalliset vaikutukset mahdollisimman vähäiset.

Maakuntakaavassa ja metropolikaavassa tulee esittää merkitykseltään seudullisen vähittäiskaupan suuryksikön koon alaraja. Vähittäiskaupan suuryksiköiden enimmäismitoitus on osoitettava maakuntakaavassa ja metropolikaavassa riittävällä tarkkuudella.

71 c §

Vähittäiskaupan suuryksiköiden sijoittuminen

— — — — — — — — — — — — — — —

Merkitykseltään seudullisen vähittäiskaupan suuryksikön sijoittaminen maakuntakaavan ja metropolikaavan keskustatoiminnoille tarkoitetun alueen ulkopuolelle edellyttää, että vähittäiskaupan suuryksikön sijoituspaikaksi tarkoitettu alue on maakuntakaavassa ja metropolikaavassa erityisesti osoitettu tähän tarkoitukseen.

71 d §

Asemakaavan oikeusvaikutukset vähittäiskaupan suuryksiköiden sijoittumiseen

Vähittäiskaupan suuryksikköä ei saa sijoittaa maakunta-, metropoli- tai yleiskaavan keskustatoiminnoille tarkoitetun alueen ulkopuolelle, ellei alue ole asemakaavassa erityisesti osoitettu tätä tarkoitusta varten.

— — — — — — — — — — — — — — —

92 §

Kunnan oikeus yksityisen tien alueeseen

Jos yleiskaava-alueella tai metropolikaava-alueella yksityisistä teistä annetun lain (358/1962), jäljempänä yksityistielaki, 1 §:n mukainen yksityinen tie tai tie, jonka maanomistaja on yhdyskuntarakentamisen yhteydessä varannut tiealueeksi, sijaitsee sellaisella alueella, joka kaavan mukaan on tarkoitettu liikenneväyläksi, kunnalla on oikeus korvauksetta panna kuntoon tiealue siihen kuuluvine ojineen ja asettaa siihen johtoja sekä luovuttaa se yleiseen liikenteeseen.

99 §

Lunastuslupaan perustuva maan lunastaminen

— — — — — — — — — — — — — — —

Ympäristöministeriö voi antaa kaavan toteuttavalle viranomaiselle oikeuden lunastaa maakuntakaavaan tai metropolikaavaan otetun alueen tai sen käyttöoikeuden supistamisen, jos se on tarpeellista maakuntakaavan tai metropolikaavan toteuttamiseksi valtion, seudun, kuntayhtymän tai kunnan väestön yhteisiä tarpeita varten.

— — — — — — — — — — — — — — —

101 §

Lunastus- ja korvausvelvollisuus

— — — — — — — — — — — — — — —

Mitä edellä tässä pykälässä säädetään, koskee 34 j §:ssä tarkoitetun määräyksen nojalla metropolikaavaa. Lunastus- tai korvausvelvollinen on kaavan toteuttamisesta vastaava julkisyhteisö.

137 a §

Rakennusluvan erityiset edellytykset metropolialueella

Rakennuslupa voidaan 16 §:n 4 momentissa tarkoitetulla suunnittelutarvealueella myöntää erityisestä syystä. Rakennuslupaa myönnettäessä on lisäksi otettava huomioon, mitä edellä 137 §:ssä rakennusluvan erityisistä edellytyksistä säädetään.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, saa rakentaa jo olevaan asuntoon tai maatilaan kuuluvan talousrakennuksen.

Edellä 1 momentissa säädettyjen erityisten edellytysten olemassaolon ratkaisee rakennuslupamenettelystä erillisessä menettelyssä metropolihallinto.

Suunnittelutarveasiaa ratkaistaessa noudatetaan asianosaisten ja viranomaisten kuulemisessa sekä päätöksessä ja siitä ilmoittamisessa soveltuvin osin, mitä 173 ja 174 §:ssä säädetään poikkeamismenettelystä.

173 §

Poikkeamismenettely

— — — — — — — — — — — — — — —

Ennen poikkeamista koskevan asian ratkaisemista on tarvittaessa pyydettävä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen, muun valtion viranomaisen, maakunnan liiton tai metropolihallinnon lausunto, jos poikkeaminen koskee merkittävästi niiden toimialaa. Jos poikkeaminen vaikuttaa merkittävästi naapurikunnan maankäyttöön, on pyydettävä myös naapurikunnan lausunto.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lausunto on kuitenkin pyydettävä aina, kun poikkeaminen koskee:

1) aluetta, jota koskevat erityiset valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet;

2) luonnonsuojelun kannalta merkittävää aluetta;

3) rakennussuojelun kannalta merkittävää kohdetta tai aluetta; tai

4) maakuntakaavassa tai metropolikaavassa virkistys- tai suojelualueeksi varattua aluetta.

— — — — — — — — — — — — — — —

177 §

Määräys suunnitteluvelvoitteen toteuttamiseksi

Jollei kunta huolehdi rakennusjärjestyksen, tarpeellisten yleiskaavojen tai asemakaavojen

laatimisesta taikka pitämisestä ajan tasalla ja on ilmeistä, että se vaikeuttaa laissa alueiden käytön suunnittelulle tai rakentamisen ohjaukselle asetettujen tavoitteiden toteuttamista, ympäristöministeriö voi asettaa määräajan, jonka kuluessa sitä koskeva päätös on tehtävä.

— — — — — — — — — — — — — —

Jollei 1 momentissa tarkoitettua määräystä noudateta, ympäristöministeriö voi velvoittaa kunnan siihen uhkasakolla.

Mitä edellä tässä pykälässä säädetään kunnasta, koskee vastaavasti maakunnan liittoa, jollei se huolehdi tarpeellisesta maakuntakaavan laatimisesta tai sen pitämisestä ajan tasalla, ja metropolihallintoa, jollei se huolehdi metropolikaavan laatimisesta ja sen pitämisestä ajan tasalla.

Mitä edellä 1 momentissa säädetään, sovelletaan vastaavasti, jollei kunta tai muu viranomainen huolehdi metropolikaavassa kaavan toteuttamiseksi annettujen määräysten tai muiden velvoitteiden noudattamisesta.

— — — — — — — — — — — — — —

178 §

Määräys valtakunnallisen alueidenkäyttötavoitteen toteuttamiseksi

Jos edellytysten luominen tietylle alueen käytölle on valtakunnallisen alueidenkäyttötavoitteen toteuttamiseksi yleisen edun kannalta erittäin tärkeää eikä maakuntakaavassa, metropolikaavassa taikka yleis- tai asemakaavassa ole osoitettu tarpeellista ratkaisua, ympäristöministeriö voi antaa maakunnan liitolle, metropolihallinnolle tai kunnalle tähän liittyviä alueen suunnittelutehtävän hoitamista koskevia määräyksiä.

Ennen 1 momentissa tarkoitetun määräyksen antamista on neuvoteltava maakunnan liiton, metropolihallinnon, kunnan ja niiden muiden tahojen kanssa, joita asia koskee. Näiltä on myös pyydettävä asiasta lausunto.

188 §

Muutoksenhaku kaavan ja rakennusjärjestyksen hyväksymispäätöksestä

Metropolikaavan, yleiskaavan, asemakaavan ja rakennusjärjestyksen hyväksymistä koskevaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin kuntalaissa säädetään. Kuntalaissa säädettyä oikaisumenettelyä ei kuitenkaan sovelleta asemakaavan hyväksymistä koskevissa asioissa silloinkaan, kun päätösvalta on 52 §:ssä säädetyllä tavalla siirretty kunnanhallitukselle tai lautakunnalle.

— — — — — — — — — — — — — —

Maakuntakaavan hyväksymistä koskevaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla ympäristöministeriöön. Valitus käsitellään kaavan 31 §:ssä tarkoitetun vahvistamisen yhteydessä. Muutoin muutoksenhaussa sovelletaan, mitä kuntalaissa säädetään.

— — — — — — — — — — — — — —

Hallinto-oikeuden päätökseen, joka koskee metropolikaavan tai oikeusvaikutteisen yleiskaavan alueella olevaa asemakaavaa ja jolla valitus on jätetty tutkimatta tai jolla ei ole muutettu valituksen kohteena ollutta viranomaisen päätöstä siltä osalta, johon valitus kohdistuu, saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Mitä tässä momentissa säädetään, ei koske ranta-asemakaavaa.

— — — — — — — — — — — — — —

190 §

Muutoksenhaku muusta viranomaisen päätöksestä

Muutosta kunnan viranomaisen tämän lain mukaiseen muuhun kuin 188 ja 189 §:ssä tarkoitettuun päätökseen, maakunnan liiton 33 §:n 3 momentissa tarkoitettuun päätökseen sekä metropolihallinnon ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tämän lain nojalla antamaan päätökseen haetaan valittamalla hallinto-oikeuteen. Toimivaltainen hallinto-oikeus määräytyy hallintolainkäyttölain (586/1996) 12 §:n mukaan. Valitettaessa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätöksestä

toimivaltainen hallinto-oikeus on kuitenkin se, jonka tuomiopiirissä pääosa kysymyksessä olevasta alueesta sijaitsee.

— — — — — — — — — — — — — —

Metropolihallinnon suunnittelutarveasiassa tekemää 137 a §:n mukaista päätöstä sekä kunnan viranomaisen suunnittelutarveasiassa tekemää 137 §:n mukaista päätöstä, poikkeamispäätöstä, rakennuslupaa, toimenpidelupaa ja katusuunnitelmaa koskevassa asiassa hallinto-oikeuden päätökseen, jolla valitus on jätetty tutkimatta tai jolla ei ole muutettu valituksen kohteena ollutta viranomaisen päätöstä, saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

— — — — — — — — — — — — — —

191 §

Valitusoikeus kaavan ja rakennusjärjestyksen hyväksymistä koskevasta päätöksestä

Sen lisäksi, mitä kuntalain 92 §:ssä säädetään valitusoikeudesta, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella ja muulla viranomaisella on toimialaansa kuuluvissa asioissa oikeus valittaa kaavan ja rakennusjärjestyksen hyväksymistä koskevasta päätöksestä. Valitusoikeus on myös maakunnan liitolla, metropolihallinnolla ja kunnalla, joiden alueella kaavassa osoitetulla maankäytöllä tai rakennusjärjestyksellä on vaikutuksia.

— — — — — — — — — — — — — —

Muilla kuin kunnalla ei ole oikeutta hakea muutosta hallinto-oikeuden päätökseen, jolla hallinto-oikeus on kumonnut kunnan viranomaisen tekemän kaavan tai rakennusjärjestyksen hyväksymistä koskevan päätöksen. Jos ranta-asemakaavan laatimisesta on huolehtinut maanomistaja, hänellä on kuitenkin oikeus valittaa hallinto-oikeuden päätöksestä. Maakuntakaavan jäätyä vahvistamatta muulla kuin maakunnan liitolla tai kunnalla ei ole oikeutta hakea muutosta. Muilla kuin metropolihallinnolla tai kunnalla ei ole oikeutta hakea muutosta hallinto-oikeuden päätökseen, jolla hallinto-oikeus on kumonnut metropolihallinnon tekemän metropolikaavan hyväksymistä koskevan päätöksen.

193 §

Valitusoikeus poikkeamispäätöksestä ja suunnittelutarveratkaisusta

Valitusoikeus poikkeamispäätöksestä ja kunnan viranomaisen suunnittelutarveasiassa tekemästä 137 §:n mukaisesta päätöksestä sekä metropolihallinnon suunnittelutarveasiassa tekemästä 137 a §:n mukaisesta päätöksestä on:

1) viereisen tai vastapäätä olevan alueen omistajalla ja haltijalla;

2) sellaisen kiinteistön omistajalla ja haltijalla, jonka rakentamiseen tai muuhun käyttämiseen päätös voi olennaisesti vaikuttaa;

3) sillä, jonka asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin hanke saattaa huomattavasti vaikuttaa;

4) sillä, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa;

5) kunnalla ja naapurikunnalla, jonka maankäytön suunnitteluun päätös vaikuttaa;

6) toimialueellaan sellaisella rekisteröidyllä yhdistyksellä, jonka tarkoituksena on luonnon- tai ympäristönsuojelun tai kulttuuriarvojen suojelun edistäminen taikka elinympäristön laatuun muutoin vaikuttaminen;

7) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella;

8) metropolihallinnolla; sekä

9) muulla viranomaisella toimialaansa kuuluvissa asioissa.

195 a §

Viranomaisen oikaisukehotus metropolikaava-asiassa

Ympäristöministeriö ja liikenneministeriö voivat tehdä metropolihallinnolle kirjallisen oikaisukehotuksen metropolikaavasta. Mitä 195 §:ssä säädetään oikaisukehotuksen tekemisen edellytyksistä ja menettelystä, sovelletaan vastaavasti metropolikaavasta tehtävään oikaisukehotukseen.

196 §

Oikaisukehotuksen johdosta tehdyn päätöksen vaikutus valituksiin

— — — — — — — — — — — — — — —

Mitä tässä pykälässä säädetään, koskee vastaavasti metropolikaavan hyväksymispäätöksestä tehtyä oikaisukehotusta.

198 §

Eräiden päätösten tiedoksi antaminen

— — — — — — — — — — — — — — —

Hallinto-oikeuden päätös 188 §:n 1 momentissa tarkoitetussa asiassa annetaan julkipanon jälkeen. Hallinto-oikeuden ja kunnan viranomaisen päätös lupa-asiassa sekä kunnan viranomaisen, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ja hallinto-oikeuden päätös 171 §:ssä tarkoitetussa poikkeamista koskevassa asiassa annetaan julkipanon jälkeen. Ympäristöministeriön 31 §:n 1 momentissa, 33 §:n 3 momentissa, 177 §:n 1 momentissa ja 178 §:ssä sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen 38 §:n 2 momentissa ja 179 §:ssä tarkoitettu päätös annetaan samoin julkipanon jälkeen. Metropolihallinnon 137 a §:ssä tarkoitettu päätös annetaan samoin julkipanon jälkeen.

— — — — — — — — — — — — — — —

199 §

Valtioiden rajat ylittävät ympäristövaikutukset

Jos Suomea velvoittavan kansainvälisen sopimuksen toimeenpano edellyttää tämän lain mukaisen kaavan toteuttamisen ympäristövaikutuksia arvioitaessa yhteistyötä toisen valtion kanssa, kaavaa laativan maakunnan liiton, metropolihallinnon tai kunnan tulee toimittaa ennen kaavan hyväksymistä ympäristöministeriölle ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle sopimuksen mukaista toiselle valtiolle ilmoittamista varten tarpeelliset tiedot.

Ympäristöministeriö huolehtii 1 momentissa tarkoitetun sopimuksen mukaisista toiseen valtioon kohdistuvista ilmoitus- ja neuvottelutehtävistä.

Ilmoitus- ja neuvottelumenettelystä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

200 §

Eräiden päätösten voimaantulo

Kaava, rakennusjärjestys, tonttijako, rakennuskielto, toimenpiderajoitus ja 33 §:n 3 momentin rakentamisrajoitus tulevat voimaan, kun ne on saatettu yleisesti tiedoksi sillä tavoin kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään. Rakennuskielto, jota tarkoitetaan 53 §:n 3 momentissa, tulee kuitenkin voimaan kaavan hyväksymispäätöksellä.

Päätös asemakaavan, yleiskaavan, metropolikaavan, maakuntakaavan ja rakennusjärjestyksen hyväksymisestä on saatettava yleisesti tiedoksi niin kuin kunnalliset ilmoitukset kunnassa julkaistaan. Sama koskee päätöstä rakennuskiellosta, toimenpiderajoituksesta ja 33 §:n 3 momentin rakentamisrajoituksesta.

Kunnan tulee lähettää viipymättä 2 momentissa mainittu päätös tiedoksi valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädettäville viranomaisille.

— — — — — — — — — — — — — — —

201 §

Kaavapäätöksen täytäntöönpanokelpoisuus

— — — — — — — — — — — — — — —

Mitä 1 momentissa säädetään kunnasta, koskee vastaavasti metropolihallintoa metropolikaavan osalta.

Mitä edellä 2 momentissa säädetään 195 §:n nojalla tehdystä oikaisukehotuksesta ja kunnasta, koskee vastaavasti 195 a §:n nojalla tehtyä oikaisukehotusta ja metropolihallintoa

203 §

Muutoksenhaun yhteydessä kaavaan ja rakennusjärjestykseen tehtävät muutokset

Muutoksenhakuviranomainen voi tehdä kaavaan ja rakennusjärjestykseen oikaisunluonteisia korjauksia. Muutoksenhakuviranomainen voi kunnan, metropolihallinnon tai maakunnan liiton suostumuksella tehdä kaavaan myös vähäisiä tarkistuksia, jos tarkistuksilla ei ole vaikutusta muiden kuin siihen suostuneiden etuun tai oikeuteen.

205 §

Viranomaisen tiedonsaantioikeus

Ympäristöministeriöllä ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilla on oikeus saada kunnilta, metropolihallinnolta, maakuntien liitoilta ja muilta viranomaisilta maksutta näillä olevia alueiden käytön ja rakennetun ympäristön seurannan kannalta tarpeellisia tietoja sekä tämän lain mukaista valvonta- ja muuta viranomaistehtävää varten tarpeellisia asiakirjoja siten kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään.

— — — — — — — — — — — — — —

———

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 201 .

Voimaan tullut maakuntakaava on metropolialueella voimassa 32 §:n mukaisin maakuntakaavan oikeusvaikutuksin, kunnes se korvataan tämän lain mukaisella metropolikaavalla tai kumotaan.

Jollei maakuntakaavaa 10 vuoden kuluessa tämän lain voimaan tulosta korvata metropolikaavalla tai kumota, se on voimassa tämän lain mukaisena metropolikaavana.

Tämän lain 137 a §:ssä tarkoitettuun suunnittelutarveasiaan, joka on vireillä kunnan viranomaisessa tämän lain tullessa voimaan, sovelletaan lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

17.

Laki

ympäristönsuojelulain 12 ja 13 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ympäristönsuojelulain (527/2014) 12 § ja 13 §:n 3 momentti seuraavasti:

12 § *Oikeusvaikutteinen kaava toiminnan sijoittamisessa*

Luvanvaraista tai rekisteröitävää toimintaa ei saa sijoittaa asemakaavan vastaisesti. Lisäksi alueella, jolla on voimassa maakuntakaava, metropolikaava tai oikeusvaikutteinen yleiskaava, on katsottava, ettei toiminnan sijoittaminen vaikeuta alueen käyttämistä kaavassa varattuun tarkoitukseen.

13 §

Turvetuotannon sijoittaminen

— — — — — — — — — — — — — —

Tätä pykälää ei sovelleta, jos 1 momentissa tarkoitetut luonnonarvot on otettu huomioon lainvoimaisessa maakuntakaavassa, lainvoimaisessa metropolikaavassa tai lainvoimaisessa, oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa ja toiminta sijoittuu mainitussa kaavassa sille varatulle alueelle.

— — — — — — — — — — — — — —

———

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 201 .

18.

Laki

luonnonsuojelulain 33 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan luonnonsuojelulain (1096/1996) 33 §, sellaisena kuin se on laissa 1587/2009, seuraavasti:

33 §

Maisema-alueen perustaminen

Valtakunnallisesti merkittävän maisema-alueen perustamisesta ja tarkoituksesta päättää ympäristöministeriö. Muusta maisema-alueesta päättää elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus maakunnan liiton tai metropolihallinnon esityksestä.

———

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 201 .

19.

Laki

maa-aineslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maa-aineslain (555/1981) 3 §:n 2 ja 3 momentti, 6 §:n 2 momentti ja 10 §:n 2 ja 3 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 3 §:n 2 momentti ja 6 §:n 2 momentti laissa 134/1999, 3 §:n 3 momentti ja 10 §:n 3 momentti laissa 495/2000 sekä 10 §:n 2 momentti laissa 468/2005, seuraavasti:

3 §

Ainesten ottamisen rajoitukset

— — — — — — — — — — — — — — —

Alueella, jolla on voimassa asemakaava, oikeusvaikutteinen yleiskaava tai metropolikaava, on sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, katsottava, ettei ottaminen vaikeuta alueen käyttämistä kaavassa varattuun tarkoitukseen eikä turmele kaupunki- tai maisemakuvaa.

Maa-aineksia ei saa ilman erityistä syytä ottaa meren tai vesistön rantavyöhykkeellä, ellei aluetta ole asemakaavassa, oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa tai metropolikaavassa osoitettu tätä tarkoitusta varten.

— — — — — — — — — — — — — — —

6 §

Luvan myöntämisen edellytykset

— — — — — — — — — — — — — — —

Alueella, jolla on voimassa toimenpiderajoitus metropolikaavan, yleiskaavan tai asemakaavan laatimista tai muuttamista varten, lupa voidaan myöntää, jollei ottaminen tuota huomattavaa haittaa kaavan laatimiselle tai muuttamiselle, turmele kaupunki- tai maisemakuvaa eikä muutenkaan ole ristiriidassa 3 §:ssä säädettyjen rajoitusten kanssa.

— — — — — — — — — — — — — — —

10 §

Luvan voimassaolo

— — — — — — — — — — — — — — —

Erityisistä syistä lupa voidaan kuitenkin myöntää pitemmäksi ajaksi, kuitenkin enintään viideksitoista vuodeksi, ja kalliokiven louhinnan osalta enintään 20 vuodeksi, jos se hankkeen laajuuteen, esitetyn suunnitelman laatuun ja muihin ainesten ottamisessa huomioon otettaviin seikkoihin nähden katsotaan sopivaksi. Erityisenä syynä voidaan pitää myös sitä, että ottaminen kohdistuu maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) mukaisessa voimassa olevassa maakuntakaavassa, metropolikaavassa tai oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa maa-ainesten ottamiseen varatulle alueelle.

Jos lupa on myönnetty kymmentä vuotta lyhyemmäksi ajaksi ja lupa-ajan päättyessä osa myönnetyn luvan maa-aineksista on vielä ottamatta, voidaan lupa-aikaa jatkaa niin, että kokonaisajaksi tulee enintään kymmenen vuotta. Määräaikaa jatkettaessa voidaan lupamääräyksiä muuttaa tai antaa uusia lupamääräyksiä. Lupaa ei kuitenkaan saa jatkaa, jos alueelle on tullut voimaan maankäyttö- ja rakennuslaissa tarkoitettu asemakaava, oikeusvaikutteinen yleiskaava tai metropolikaava taikka saman lain 34 c, 38 tai 53 §:ssä tarkoitettu toimenpiderajoitus. Lupa-aikaa voidaan jatkaa ilman 7 §:ssä sekä maa-ainesasetuksessa säädettyjä lausuntoja.

———

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 201 .

20.

Laki

rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain 5 ja 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain (498/2010) 5 §:n 2 momentti ja 7 §:n 2 momentti seuraavasti:

5 §

Asian vireilletulo

— — — — — — — — — — — — — — —

Esityksen rakennuksen suojelemisesta saa tehdä omistaja, valtion viranomainen, kunta, jonka alueella rakennus sijaitsee, maakunnan liitto, metropolihallinto ja toimialueellaan sellainen rekisteröity yhteisö, jonka toimialaan kuuluu kulttuuriperinnön vaaliminen.

— — — — — — — — — — — — — — —

7 §

Asianosaisten kuuleminen ja lausunnot

— — — — — — — — — — — — — — —

Kun suojelua koskeva asia on tullut vireille, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi järjestää tilaisuuden, jossa rakennuksen ja kiinteistön omistajalla ja haltijalla, suojeluesityksen tekijällä, valtion viranomaisella, maakunnan liitolla, metropolihallinnolla ja kunnalla, jonka alueella rakennus sijaitsee, sekä niillä, joiden oloihin tai etuihin asia saattaa huomattavasti vaikuttaa, on mahdollisuus tuoda esiin suojelun tarpeeseen, tavoitteisiin ja keinoihin liittyviä näkökohtia.

— — — — — — — — — — — — — — —

———

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 201 .

Liite
Rinnakkaistekstit

4.

Laki

kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastamisesta annetun lain 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastamisesta annetun lain (603/1977) 8 §:n 2 momentti, sellaisen kuin se on laissa 1394/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
8 §	8 §
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Asianomaiselle kunnalle sekä, jos hankkeella on seudullista merkitystä, maakunnan liitolle ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle on varattava 1 momentissa tarkoitettu tilaisuus. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle on varattava vastaava tilaisuus myös, jos hankkeella on ympäristönsuojelun kannalta huomattava merkitys.	Asianomaiselle kunnalle sekä, jos hankkeella on seudullista merkitystä, maakunnan liitolle, *metropolihallinnolle* ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle on varattava 1 momentissa tarkoitettu tilaisuus. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle on varattava vastaava tilaisuus myös, jos hankkeella on ympäristönsuojelun kannalta huomattava merkitys.
	————
	Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 201 .

5.

Laki

vesilain 3 luvun 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vesilain (587/2011) 3 luvun 5 §:n 1 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
5 §	5 §
Suhde maankäytön suunnitteluun	*Suhde maankäytön suunnitteluun*

Lupa-asiaa ratkaistaessa on otettava huomioon asemakaava. Lisäksi on otettava huomioon, mitä maankäyttö- ja rakennuslaissa säädetään maakuntakaavan ja yleiskaavan oikeusvaikutuksista — — — — — — — — — — — — — — —	Lupa-asiaa ratkaistaessa on otettava huomioon asemakaava. Lisäksi on otettava huomioon, mitä maankäyttö- ja rakennuslaissa säädetään maakuntakaavan, *metropolikaavan* ja yleiskaavan oikeusvaikutuksista. — — — — — — — — — — — — — — — ——— Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 201 .

6.

Laki

kiinteistönmuodostamislain 33 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kiinteistönmuodostamislain (554/1995) 33 §:n 1 ja 2 momentti, sellaisena kuin ne ovat laissa 914/2011, seuraavasti:

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
33 §	33 §
Asemakaava-alueen ulkopuolella rakennuspaikaksi tarkoitettu kiinteistö saadaan muodostaa lohkomalla, jos muodostettava kiinteistö täyttää maankäyttö- ja rakennuslaissa sekä sen nojalla annetuissa säännöksissä ja määräyksissä rakennuspaikalle asetetut vaatimukset. Lisäksi on katsottava, ettei vaikeuteta kaavoitusta, kaavan toteuttamista tai alueiden käytön muuta järjestämistä, jos lohkominen koskee:	Asemakaava-alueen ulkopuolella rakennuspaikaksi tarkoitettu kiinteistö saadaan muodostaa lohkomalla, jos muodostettava kiinteistö täyttää maankäyttö- ja rakennuslaissa sekä sen nojalla annetuissa säännöksissä ja määräyksissä rakennuspaikalle asetetut vaatimukset. Lisäksi on katsottava, ettei vaikeuteta kaavoitusta, kaavan toteuttamista tai alueiden käytön muuta järjestämistä, jos lohkominen koskee:
1) oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa virkistys- tai suojelualueeksi osoitettua aluetta;	1) *metropolikaavassa tai* oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa virkistys- tai suojelualueeksi osoitettua aluetta;
2) maankäyttö- ja rakennuslain 16 §:ssä tarkoitettua suunnittelutarvealuetta;	2) maankäyttö- ja rakennuslain 16 §:ssä tarkoitettua suunnittelutarvealuetta;
3) aluetta, jolla on voimassa rakennuskielto asemakaavan laatimista varten; tai	3) aluetta, jolla on voimassa rakennuskielto asemakaavan laatimista varten; tai
4) maankäyttö- ja rakennuslain 72 §:n mukaista ranta-aluetta, jolla ei ole voimassa sellaista oikeusvaikutteista yleiskaavaa, jossa rakentamismahdollisuudesta on erityisesti määrätty.	4) maankäyttö- ja rakennuslain 72 §:n mukaista ranta-aluetta, jolla ei ole voimassa sellaista oikeusvaikutteista yleiskaavaa, jossa rakentamismahdollisuudesta on erityisesti määrätty.
	Rakennuspaikaksi tarkoitettu määräala

Rakennuspaikaksi tarkoitettu määräala saadaan 1 momentin estämättä lohkoa kiinteistöksi, jos

1) kunta antaa perustellusta syystä suostumuksensa lohkomiseen;

2) määräalaa varten on toimitusta aloitettaessa voimassa tai toimituksen kestäessä saadaan maankäyttö- ja rakennuslain 137 §:n mukainen suunnittelutarveratkaisu tai 171 §:n mukainen poikkeus;

3) 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetulla alueella muodostettava kiinteistö on tarkoitettu käytettäväksi maankäyttö- ja rakennuslain 72 §:n 3 momentin mukaiseen rakentamiseen;

4) lohkottavaa aluetta varten on toimitusta aloitettaessa voimassa tai toimituksen kuluessa saadaan muuta kuin tilapäistä rakennusta koskeva rakennuslupa; taikka

5) määräalalle on jo rakennettu asuinrakennus muuta kuin tilapäistä rakennusta koskevan rakennusluvan perusteella, eikä kunta erityisestä syystä vastusta lohkomista.

— — — — — — — — — — — — — — —

saadaan 1 momentin estämättä lohkoa kiinteistöksi, jos:

1) kunta antaa perustellusta syystä suostumuksensa lohkomiseen;

2) määräalaa varten on toimitusta aloitettaessa voimassa tai toimituksen kestäessä saadaan maankäyttö- ja rakennuslain 137 *tai 137* a §:n mukainen suunnittelutarveratkaisu tai 171 §:n mukainen poikkeus;

3) 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetulla alueella muodostettava kiinteistö on tarkoitettu käytettäväksi maankäyttö- ja rakennuslain 72 §:n 3 momentin mukaiseen rakentamiseen;

4) lohkottavaa aluetta varten on toimitusta aloitettaessa voimassa tai toimituksen kuluessa saadaan muuta kuin tilapäistä rakennusta koskeva rakennuslupa; taikka

5) määräalalle on jo rakennettu asuinrakennus muuta kuin tilapäistä rakennusta koskevan rakennusluvan perusteella, eikä kunta erityisestä syystä vastusta lohkomista.

— — — — — — — — — — — — — — —

———

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 201 .

7.

Laki

metsälain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan metsälain (1093/1996) 2 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1085/2013, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

2 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan metsän hoitamiseen ja käyttämiseen metsätalousmaaksi luettavilla alueilla. Lakia ei kuitenkaan sovelleta:

1) luonnonsuojelulain (1096/1996) nojalla

Ehdotus

2 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan metsän hoitamiseen ja käyttämiseen metsätalousmaaksi luettavilla alueilla. Lakia ei kuitenkaan sovelleta:

1) luonnonsuojelulain (1096/1996) nojalla

muodostetuilla suojelualueilla, valtion luonnonsuojelutarkoitukseen hankkimilla alueilla eikä muilla valtion omistamilla alueilla, joita hoidetaan Metsähallituksen tai valtion maata hallinnoivan viranomaisen suojelupäätöksen mukaisesti;

2) maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) mukaisessa kaavassa suojelualueeksi osoitetulla alueella;

3) erämaalain (62/1991) mukaisilla alueilla muutoin kuin tämän lain 12 §:n 1 momentin osalta;

4) asemakaava-alueilla lukuun ottamatta maa- ja metsätalouteen osoitettuja alueita;

5) alueilla, joilla on voimassa toimenpiderajoitus asemakaavan laatimiseksi;

6) oikeusvaikutteisen yleiskaavan alueella lukuun ottamatta maa- ja metsätalouteen ja virkistyskäyttöön osoitettuja alueita;

7) puolustusvoimien ampuma-alueiden maalialueilla.

— — — — — — — — — — — — — —

muodostetuilla suojelualueilla, valtion luonnonsuojelutarkoitukseen hankkimilla alueilla eikä muilla valtion omistamilla alueilla, joita hoidetaan Metsähallituksen tai valtion maata hallinnoivan viranomaisen suojelupäätöksen mukaisesti;

2) maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) mukaisessa kaavassa suojelualueeksi osoitetulla alueella;

3) erämaalain (62/1991) mukaisilla alueilla muutoin kuin tämän lain 12 §:n 1 momentin osalta;

4) asemakaava-alueilla lukuun ottamatta maa- ja metsätalouteen osoitettuja alueita;

5) alueilla, joilla on voimassa toimenpiderajoitus asemakaavan laatimiseksi;

6) *metropolikaavan ja* oikeusvaikutteisen yleiskaavan alueella lukuun ottamatta maa- ja metsätalouteen ja virkistyskäyttöön osoitettuja alueita;

7) puolustusvoimien ampuma-alueiden maalialueilla.

— — — — — — — — — — — — — —

———

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 201 .

8.

Laki

vesihuoltolain 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään vesihuoltolain (119/2001) 5 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 681/2014, uusi 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
5 §	5 §
Vesihuollon yleinen kehittäminen	*Vesihuollon yleinen kehittäminen.*
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
	Metropolihallinto sovittaa yhteen kuntien

vesihuollon kehittämissuunnittelua sekä alueellista yleissuunnittelua metropolialueella.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 201 .

9.

Laki

joukkoliikennelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan joukkoliikennelain (869/2009) 4 §:n 2 momentti, 12 §:n 2 ja 3 momentti, 13 §:n 2 momentti, 14 §:n 1 momentti ja 62 §:n 5 momentti, sellaisina kuin niistä 12 §:n 2 ja 3 momentti ovat laissa 872/2012 sekä 13 §:n 2 momentti, 14 §:n 1 momentti ja 62 §:n 5 momentti ovat laissa 1007/2010, seuraavasti:

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
4 §	4 §
Joukkoliikenteen palvelutason määrittely	*Joukkoliikenteen palvelutason määrittely*
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
Palvelutason määrittelyä valmistellessaan viranomaisten tulee toimia tarpeellisilta osin yhteistyössä keskenään sekä kuntien *ja* maakuntien liittojen kanssa. Palvelutason määrittely on voimassa määräajan.	Palvelutason määrittelyä valmistellessaan viranomaisten tulee toimia tarpeellisilta osin yhteistyössä keskenään sekä kuntien, maakuntien liittojen *ja metropolihallinnon* kanssa. Palvelutason määrittely on voimassa määräajan.
12 §	12 §
Reittiliikenneluvan myöntävät viranomaiset.	*Reittiliikenneluvan myöntävät viranomaiset.*
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
Yksinomaan *Hyvinkään*, Imatran, Kajaanin, Kemin, Kokkolan, Kotkan, Kouvolan, Lappeenrannan, Mikkelin, Rauman, Riihimäen, Rovaniemen, Salon, Savonlinnan, Seinäjoen tai Vaasan alueella harjoitettavaan reittiliikenteeseen luvan myöntää kyseisen kunnan viranomainen. Seudullinen kunnallinen viranomainen myöntää luvan yksinomaan toimivalta-	Yksinomaan Imatran, Kajaanin, Kemin, Kokkolan, Kotkan, Kouvolan, Lappeenrannan, Mikkelin, Rauman, Riihimäen, Rovaniemen, Salon, Savonlinnan, Seinäjoen tai Vaasan alueella harjoitettavaan reittiliikenteeseen luvan myöntää kyseisen kunnan viranomainen. Seudullinen kunnallinen viranomainen myöntää luvan yksinomaan toimivalta-

alueellaan harjoitettavaan reittiliikenteeseen. Seudullisia kunnallisia viranomaisia ovat:	alueellaan harjoitettavaan reittiliikenteeseen. Seudullisia kunnallisia viranomaisia ovat:
1) *Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä Espoon, Helsingin, Kauniaisten, Keravan, Kirkkonummen, Sipoon ja Vantaan kuntien muodostamalla alueella;*	1) *metropolihallinto metropolihallinnosta annetussa laissa (/) tarkoitetulla metropolialueella;*
2) Hämeenlinnan kaupunki Hattulan, Hämeenlinnan ja Janakkalan kuntien muodostamalla alueella;	2) Hämeenlinnan kaupunki Hattulan, Hämeenlinnan ja Janakkalan kuntien muodostamalla alueella;
3) Joensuun kaupunki Joensuun, Kontiolahden ja Liperin kuntien muodostamalla alueella;	3) Joensuun kaupunki Joensuun, Kontiolahden ja Liperin kuntien muodostamalla alueella;
4) Jyväskylän kaupunki Jyväskylän, Laukaan ja Muuramen kuntien muodostamalla alueella;	4) Jyväskylän kaupunki Jyväskylän, Laukaan ja Muuramen kuntien muodostamalla alueella;
5) Kuopion kaupunki Kuopion ja Siilinjärven kuntien muodostamalla alueella;	5) Kuopion kaupunki Kuopion ja Siilinjärven kuntien muodostamalla alueella;
6) Lahden kaupunki Asikkalan, Hartolan, Heinolan, Hollolan, Hämeenkosken, Kärkölän, Lahden, Nastolan, Orimattilan, Padasjoen ja Sysmän kuntien muodostamalla alueella;	6) Lahden kaupunki Asikkalan, Hartolan, Heinolan, Hollolan, Hämeenkosken, Kärkölän, Lahden, Nastolan, Orimattilan, Padasjoen ja Sysmän kuntien muodostamalla alueella;
7) Oulun kaupunki Iin, Kempeleen, Limingan, Lumijoen, Muhoksen, Oulun ja Tyrnävän muodostamalla alueella;	7) Oulun kaupunki Iin, Kempeleen, Limingan, Lumijoen, Muhoksen, Oulun ja Tyrnävän muodostamalla alueella;
8) Porin kaupunki Harjavallan, Kokemäen, Nakkilan, Porin ja Ulvilan kuntien muodostamalla alueella;	8) Porin kaupunki Harjavallan, Kokemäen, Nakkilan, Porin ja Ulvilan kuntien muodostamalla alueella;
9) Tampereen kaupunki Kangasalan, Lempäälän, Nokian, Oriveden, Pirkkalan, Tampereen, Vesilahden ja Ylöjärven kuntien muodostamalla alueella;	9) Tampereen kaupunki Kangasalan, Lempäälän, Nokian, Oriveden, Pirkkalan, Tampereen, Vesilahden ja Ylöjärven kuntien muodostamalla alueella;
10) Turun kaupunki Kaarinan, Liedon, Naantalin, Raision, Ruskon ja Turun kuntien muodostamalla alueella.	10) Turun kaupunki Kaarinan, Liedon, Naantalin, Raision, Ruskon ja Turun kuntien muodostamalla alueella.
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
13 §	13 §
Kutsujoukkoliikenneluvan myöntävät viranomaiset	*Kutsujoukkoliikenneluvan myöntävät viranomaiset*
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
Yksinomaan 12 §:n 2 ja 3 momentissa mainittujen kuntien toimivalta-alueella harjoitettavaan kutsujoukkoliikenteeseen luvan myöntää kyseisen kunnan viranomainen. Yksinomaan *Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän toimivalta-alueella* harjoitettavaan kutsujoukkoliikenteeseen luvan myöntää *Helsingin seudun liikenne*	Yksinomaan 12 §:n 2 ja 3 momentissa mainittujen kuntien toimivalta-alueella harjoitettavaan kutsujoukkoliikenteeseen luvan myöntää kyseisen kunnan viranomainen. Yksinomaan *metropolialueella* harjoitettavaan kutsujoukkoliikenteeseen luvan myöntää *metropolihallinto.*

-kuntayhtymä.

— — — — — — — — — — — — — — —

14 §

Palvelusopimusasetuksessa tarkoitetut toimivaltaiset viranomaiset ja niiden yhteistyö sekä päätös palvelusopimusasetuksen soveltamisesta

Palvelusopimusasetuksessa tarkoitettuja tieliikenteen toimivaltaisia viranomaisia ovat toimivaltaiset elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset sekä 12 §:n 2 ja 3 momentissa mainitut kunnalliset viranomaiset. Viranomaisten keskinäinen toimivallanjako on 12 ja 13 §:ssä säädetyn mukainen, kuitenkin niin, että toimivaltaisen kunnallisen viranomaisen järjestämä liikennepalvelu voi vähäisessä määrin ulottua sen varsinaisen toimivalta-alueen ulkopuolelle. Rautatieliikennettä koskevissa asioissa toimivaltainen viranomainen on liikenne- ja viestintäministeriö ja *omalla toimivalta-alueellaan Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä.* Muuta raideliikennettä koskevissa asioissa toimivaltaisia viranomaisia ovat 12 §:n 2 ja 3 momentissa mainitut kunnalliset viranomaiset omalla toimivalta-alueellaan.

— — — — — — — — — — — — — — —

62 §

Liikennelupien ja sopimusten voimassaoloon liittyvät siirtymäsäännökset

— — — — — — — — — — — — — — —

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän toimivalta-alueella kumpikin sopijapuoli voi irtisanoa siirtymäajan liikennöintisopimuksen päättymään 30 päivänä kesäkuuta 2014 tai myöhemmin noudattaen 18 kuukauden irtisanomisaikaa, jos toimivaltainen viranomainen on tehnyt 14 §:n 4 momentin mukaisen päätöksen liikenteen järjestämisestä palvelusopimusasetuksen mukaisesti ja järjestää liikenteen tarjouskilpailumenettelyssä. Keravan ja Kirkkonummen alueella kumpikin sopijapuoli

— — — — — — — — — — — — — — —

14 §

Palvelusopimusasetuksessa tarkoitetut toimivaltaiset viranomaiset ja niiden yhteistyö sekä päätös palvelusopimusasetuksen soveltamisesta

Palvelusopimusasetuksessa tarkoitettuja tieliikenteen toimivaltaisia viranomaisia ovat toimivaltaiset elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset sekä 12 §:n 2 ja 3 momentissa mainitut kunnalliset viranomaiset. Viranomaisten keskinäinen toimivallanjako on 12 ja 13 §:ssä säädetyn mukainen, kuitenkin niin, että toimivaltaisen kunnallisen viranomaisen järjestämä liikennepalvelu voi vähäisessä määrin ulottua sen varsinaisen toimivalta-alueen ulkopuolelle. Rautatieliikennettä koskevissa asioissa toimivaltainen viranomainen on liikenne- ja viestintäministeriö ja *metropolialueella metropolihallinto.* Muuta raideliikennettä koskevissa asioissa toimivaltaisia viranomaisia ovat 12 §:n 2 ja 3 momentissa mainitut kunnalliset viranomaiset omalla toimivalta-alueellaan.

— — — — — — — — — — — — — — —

62 §

Liikennelupien ja sopimusten voimassaoloon liittyvät siirtymäsäännökset

— — — — — — — — — — — — — — —

Metropolihallinnosta annetussa laissa tarkoitetulla metropolialueella kumpikin sopijapuoli voi irtisanoa siirtymäajan liikennöintisopimuksen päättymään 30 päivänä kesäkuuta 2014 tai myöhemmin noudattaen 18 kuukauden irtisanomisaikaa, jos toimivaltainen viranomainen on tehnyt 14 §:n 4 momentin mukaisen päätöksen liikenteen järjestämisestä palvelusopimusasetuksen mukaisesti ja järjestää liikenteen tarjouskilpailumenettelyssä. Keravan ja

voi kuitenkin irtisanoa siirtymäajan liikennöintisopimuksen päättymään 30 päivänä kesäkuuta 2013 tai myöhemmin noudattaen 18 kuukauden irtisanomisaikaa, jos toimivaltainen viranomainen on tehnyt 14 §:n 4 momentin mukaisen päätöksen liikenteen järjestämisestä palvelusopimusasetuksen mukaisesti ja järjestää liikenteen tarjouskilpailumenettelyssä.	Kirkkonummen alueella kumpikin sopijapuoli voi kuitenkin irtisanoa siirtymäajan liikennöintisopimuksen päättymään 30 päivänä kesäkuuta 2013 tai myöhemmin noudattaen 18 kuukauden irtisanomisaikaa, jos toimivaltainen viranomainen on tehnyt 14 §:n 4 momentin mukaisen päätöksen liikenteen järjestämisestä palvelusopimusasetuksen mukaisesti ja järjestää liikenteen tarjouskilpailumenettelyssä.
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
	———
	Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 201 .

10.

Laki

joukkoliikenteen tarkastusmaksusta annetun lain 1 ja 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan joukkoliikenteen tarkastusmaksusta annetun lain (469/1979) 1 §:n 1 momentti ja 2 §, sellaisin kuin ne ovat laissa 831/2009, seuraavasti;

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
1 §	1 §
Soveltamisala	*Soveltamisala*
Oikeus tarkastusmaksun perimiseen ilman asianmukaista matkalippua joukkoliikenteessä matkustavalta voidaan myöntää kunnalle sekä *pääkaupunkiseudun kuntien jätehuoltoa ja joukkoliikennettä koskevasta yhteistoiminnasta annetun lain (829/2009) 3 §:ssä tarkoitetulle kuntayhtymälle,* jolle rautatieliikenteen osalta voidaan myöntää oikeus tarkastusmaksun keräämiseen valtakunnallisesti.	Oikeus tarkastusmaksun perimiseen ilman asianmukaista matkalippua joukkoliikenteessä matkustavalta voidaan myöntää kunnalle sekä *metropolihallinnolle,* jolle rautatieliikenteen osalta voidaan myöntää oikeus tarkastusmaksun keräämiseen valtakunnallisesti.
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
2 §	2 §
Tarkastusmaksun perimisoikeuden saaneiden tahojen välinen yhteistoiminta	*Tarkastusmaksun perimisoikeuden saaneiden tahojen välinen yhteistoiminta*

Edellä 1 §:n 1 momentissa tarkoitetut julkisyhteisöt voivat sopia toimivaltansa piirissä olevien tarkastusmaksujen perimisestä yhteistoiminnassa. Kunnat voivat myös sopia yhteistoiminnan järjestämisestä niin, että tarkastusmaksujen periminen annetaan toisen kunnan tai *pääkaupunkiseudun kuntien jätehuoltoa ja joukkoliikennettä koskevasta yhteistoiminnasta annetun lain 3 §:ssä tarkoitetun kuntayhtymän* hoidettavaksi yhden tai useamman kunnan puolesta siten kuin kuntalaissa (365/1995) säädetään. Yhteistoimintaa koskeva sopimus on liitettävä tarkastusmaksun perimisoikeutta koskevaan hakemukseen tai, jos sopimus tehdään myöhemmin kuin hakemus, toimitettava liikenne- ja viestintäministeriölle tiedoksi.	Edellä 1 §:n 1 momentissa tarkoitetut julkisyhteisöt voivat sopia toimivaltansa piirissä olevien tarkastusmaksujen perimisestä yhteistoiminnassa. Kunnat voivat myös sopia yhteistoiminnan järjestämisestä niin, että tarkastusmaksujen periminen annetaan toisen kunnan tai *metropolihallinnon* hoidettavaksi yhden tai useamman kunnan puolesta siten kuin kuntalaissa (365/1995) säädetään. Yhteistoimintaa koskeva sopimus on liitettävä tarkastusmaksun perimisoikeutta koskevaan hakemukseen tai, jos sopimus tehdään myöhemmin kuin hakemus, toimitettava liikenne- ja viestintäministeriölle tiedoksi. ——— Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 201 .

11.

Laki

maantielain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan maantielain (503/2005) 17 §:n 2 ja 3 momentti, 18 §, 27 §:n 4 momentti, 99 §, 104 §:n 2 momentti ja 105 §:n 2 momentti, sellaisina kuin niistä 17 §:n 2 ja 3 momentti, 27 §:n 4 momentti, 99 §, 104 §:n 2 momentti ja 105 §:n 2 momentti ovat laissa 1242/2009, seuraavasti:

17 §	17 §
Tien suunnittelu ja alueiden käytön suunnittelu	*Tien suunnittelu ja alueiden käytön suunnittelu*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet sekä maakuntakaava ja yleiskaava on otettava huomioon siten kuin maankäyttö- ja rakennuslaissa säädetään. Yleissuunnitelmaa ei saa hyväksyä vastoin maakuntakaavaa tai oikeusvaikutteista yleiskaavaa. Yleissuunnitelma voidaan hyväksyä vastoin voimassa olevaa asemakaavaa, jos kunta sitä puoltaa. Tiesuunnitelmaa ei saa hyväksyä vastoin oikeusvaikutteista kaavaa.	Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet sekä maakuntakaava, *metropolikaava* ja yleiskaava on otettava huomioon siten kuin maankäyttö- ja rakennuslaissa säädetään. Yleissuunnitelmaa ei saa hyväksyä vastoin maakuntakaavaa, *metropolikaavaa* tai oikeusvaikutteista yleiskaavaa. Yleissuunnitelma voidaan hyväksyä vastoin voimassa olevaa asemakaavaa, jos kunta sitä puoltaa. Tiesuunnitelmaa ei saa hyväksyä

(22.12.2009/1242)

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, voidaan maantie suunnitella, jos tien luonne huomioon ottaen tien sijainti ja suhde muuhun alueiden käyttöön voidaan ilman kaavaakin riittävästi selvittää yhteistyössä kunnan *ja* maakunnan liiton kanssa.

— — — — — — — — — — — — — — —

18 §

Yleissuunnitelma

Yleissuunnitelma on laadittava, jolleivät hankkeen vaikutukset ole vähäiset taikka maantien sijaintia ja sen vaikutuksia ole jo riittävässä määrin ratkaistu asemakaavassa tai oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa. Yleissuunnitelma on aina laadittava sellaisissa hankkeissa, joihin sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (468/1994) 2 luvun mukaista arviointimenettelyä.

27 §

Vuorovaikutus

— — — — — — — — — — — — — — —

Tienpitoviranomaisen on pyydettävä suunnitelmasta lausunto niiltä maakunnan liitoilta ja kunnilta, joiden alueelle suunnitelma sijoittuu tai joiden alueella suunnitelman vaikutukset muutoin ilmenevät. Tienpitoviranomaisen on pyydettävä muulta viranomaiselta lausunto, jos se on päätösharkinnassa tarpeen. Jos tienpitoviranomainen on muu kuin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, myös keskukselta on pyydettävä lausunto.

— — — — — — — — — — — — — — —

99 §

Päätöksenteko

Liikenne- ja viestintäministeriö hyväksyy vastoin oikeusvaikutteista kaavaa.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, voidaan maantie suunnitella, jos tien luonne huomioon ottaen tien sijainti ja suhde muuhun alueiden käyttöön voidaan ilman kaavaakin riittävästi selvittää yhteistyössä kunnan, maakunnan liiton *ja metropolihallinnon* kanssa.

— — — — — — — — — — — — — — —

18 §

Yleissuunnitelma

Yleissuunnitelma on laadittava, jolleivät hankkeen vaikutukset ole vähäiset taikka maantien sijaintia ja sen vaikutuksia ole jo riittävässä määrin ratkaistu *metropolikaavassa,* asemakaavassa tai oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa. Yleissuunnitelma on aina laadittava sellaisissa hankkeissa, joihin sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (468/1994) 2 luvun mukaista arviointimenettelyä.

27 §

Vuorovaikutus

— — — — — — — — — — — — — — —

Tienpitoviranomaisen on pyydettävä suunnitelmasta lausunto niiltä maakunnan liitoilta, *metropolihallinnolta* ja kunnilta, joiden alueelle suunnitelma sijoittuu tai joiden alueella suunnitelman vaikutukset muutoin ilmenevät. Tienpitoviranomaisen on pyydettävä muulta viranomaiselta lausunto, jos se on päätösharkinnassa tarpeen. Jos tienpitoviranomainen on muu kuin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, myös keskukselta on pyydettävä lausunto.

— — — — — — — — — — — — — — —

99 §

Päätöksenteko

Liikenne- ja viestintäministeriö hyväksyy

tiesuunnitelmat, jotka koskevat maantien lakkauttamista muulloin kuin maantien rakentamisen yhteydessä. Muut tiesuunnitelmat sekä yleissuunnitelmat hyväksyy Liikennevirasto. Jos kunta, maakunnan liitto tai elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on suunnitelman olennaisista kohdista eri mieltä Liikenneviraston kanssa, asia on siirrettävä liikenne- ja viestintäministeriön ratkaistavaksi. Liikennevirasto voi erityisistä syistä muutenkin siirtää suunnitelman liikenne- ja viestintäministeriön hyväksyttäväksi.	tiesuunnitelmat, jotka koskevat maantien lakkauttamista muulloin kuin maantien rakentamisen yhteydessä. Muut tiesuunnitelmat sekä yleissuunnitelmat hyväksyy Liikennevirasto. Jos kunta, maakunnan liitto, *metropolihallinto* tai elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on suunnitelman olennaisista kohdista eri mieltä Liikenneviraston kanssa, asia on siirrettävä liikenne- ja viestintäministeriön ratkaistavaksi. Liikennevirasto voi erityisistä syistä muutenkin siirtää suunnitelman liikenne- ja viestintäministeriön hyväksyttäväksi.
104 §	104 §
Päätösten ilmoittaminen muistutuksen tehneille ja viranomaisille	*Päätösten ilmoittaminen muistutuksen tehneille ja viranomaisille*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Liikenneviraston on lähetettävä ilmoitus yleis- ja tiesuunnitelman hyväksymispäätöksestä kunnalle, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle *ja* maakunnan liitolle sekä tarvittaessa muullekin viranomaiselle. Ilmoitukseen on tarvittaessa liitettävä jäljennös suunnitelmasta.	Liikenneviraston on lähetettävä ilmoitus yleis- ja tiesuunnitelman hyväksymispäätöksestä kunnalle, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, maakunnan liitolle *ja metropolihallinnolle* sekä tarvittaessa muullekin viranomaiselle. Ilmoitukseen on tarvittaessa liitettävä jäljennös suunnitelmasta.
105 §	105 §
Muutoksenhaku	*Muutoksenhaku*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Kunnalla, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella *sekä* maakunnan liitolla on oikeus hakea valittamalla muutosta sellaiseen yleis- ja tiesuunnitelman hyväksymispäätökseen, jonka vaikutukset ulottuvat kunnan alueelle tai viranomaisen toimialueelle.	Kunnalla, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella, maakunnan liitolla *ja metropolihallinnolla* on oikeus hakea valittamalla muutosta sellaiseen yleis- ja tiesuunnitelman hyväksymispäätökseen, jonka vaikutukset ulottuvat kunnan alueelle tai viranomaisen toimialueelle.
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
	———
	Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 201 .

12.

Laki

ratalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan ratalain (110/2007) 8 §:n 2 momentti, 10 §:n 2-4 momentti, 11 §, 22 §:n 4 momentti, 28 §, 79 §:n 3 momentti, 91 §:n 2 momentti ja 92 §:n 2 momentti, sellaisina kuin niistä 8 §:n 2 momentti, 10 §:n 3 ja 4 momentti, 22 §:n 4 momentti, 28 §, 79 § 3 momentti, 91 §:n 2 momentti ja 92 §:n 2 momentti ovat laissa 1243/2009, seuraavasti:

8 §	8 §
Yleistä rautatien suunnittelusta	*Yleistä rautatien suunnittelusta*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Suunnitelmia tehtäessä radanpitäjä toimii yhteistyössä maakunnan liittojen, kuntien, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä muiden viranomaisten kanssa. Suunnittelun on perustuttava rautatien kehittämisen tarpeisiin, valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin sekä muuhun alueiden käytön suunnitteluun.	Suunnitelmia tehtäessä radanpitäjä toimii yhteistyössä maakunnan liittojen, *metropolihallinnon,* kuntien, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä muiden viranomaisten kanssa. Suunnittelun on perustuttava rautatien kehittämisen tarpeisiin, valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin sekä muuhun alueiden käytön suunnitteluun.
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
10 §	10 §
Rautatiealueen suunnittelu ja alueiden käytön suunnittelu	*Rautatiealueen suunnittelu ja alueiden käytön suunnittelu*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet sekä maakuntakaava ja yleiskaava on otettava huomioon siten kuin maankäyttö- ja rakennuslaissa säädetään. Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, voidaan olemassa olevan rautatien rakentamista koskeva yleissuunnitelma ja ratasuunnitelma laatia, jos hankkeen luonne huomioon ottaen suunnitelman suhde muuhun alueiden käyttöön voidaan riittävästi selvittää yhteistyössä liikenneviranomaisten, kunnan, maakunnan liiton sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kanssa. Yleissuunnitelmaa ei saa hyväksyä vastoin maakuntakaavaa tai oikeusvaikutteista yleiskaavaa. Yleissuunnitelma voidaan hyväksyä vastoin voimassa olevaa	Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet sekä maakuntakaava, *metropolikaava* ja yleiskaava on otettava huomioon siten kuin maankäyttö- ja rakennuslaissa säädetään. Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, voidaan olemassa olevan rautatien rakentamista koskeva yleissuunnitelma ja ratasuunnitelma laatia, jos hankkeen luonne huomioon ottaen suunnitelman suhde muuhun alueiden käyttöön voidaan riittävästi selvittää yhteistyössä liikenneviranomaisten, kunnan, *metropolihallinnon,* maakunnan liiton sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kanssa. Yleissuunnitelmaa ei saa hyväksyä vastoin maakuntakaavaa, *metropolikaavaa* tai oikeusvaikutteista yleiskaavaa. Yleissuunnitelma voidaan hyväksyä vastoin

asemakaavaa, jos kunta sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sitä puoltavat. Ratasuunnitelmaa ei saa hyväksyä vastoin oikeusvaikutteista kaavaa.

— — — — — — — — — — — — — —

11 §

Yleissuunnitelma

Yleissuunnitelma on laadittava, jolleivät hankkeen vaikutukset ole vähäiset taikka rautatiealueen sijainti ja sen vaikutukset ole jo riittävässä määrin ratkaistu asemakaavassa tai oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa. Yleissuunnitelma on aina laadittava sellaisissa hankkeissa, joihin sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (468/1994) 2 luvun mukaista arviointimenettelyä.

22 §

Vuorovaikutus

— — — — — — — — — — — — — —

Radanpitäjän on pyydettävä yleis- ja ratasuunnitelmasta lausunto niiltä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilta, maakunnan liitoilta ja kunnilta, joiden alueelle suunnitelma sijoittuu ja joiden alueella suunnitelman vaikutukset muutoin ilmenevät. Radanpitäjän tulee pyytää muulta viranomaiselta lausunto, jos se on päätösharkinnassa tarpeen.

— — — — — — — — — — — — — —

28 §

Suunnitelmien hyväksyminen

Liikenne- ja viestintäministeriö hyväksyy rautatien lakkauttamista koskevat ratasuunnitelmat, jotka koskevat rautatien lakkauttamista muulloin kuin rautatien rakentamisen yhteydessä. Muut ratasuunnitelmat ja yleissuunnitelmat hyväksyy Liikennevirasto. Jos kunta, maakunnan liitto tai elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on suunnitelman

voimassa olevaa asemakaavaa, jos kunta sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sitä puoltavat. Ratasuunnitelmaa ei saa hyväksyä vastoin oikeusvaikutteista kaavaa.

— — — — — — — — — — — — — —

11 §

Yleissuunnitelma

Yleissuunnitelma on laadittava, jolleivät hankkeen vaikutukset ole vähäiset taikka rautatiealueen sijainti ja sen vaikutukset ole jo riittävässä määrin ratkaistu asemakaavassa, *metropolikaavassa* tai oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa. Yleissuunnitelma on aina laadittava sellaisissa hankkeissa, joihin sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (468/1994) 2 luvun mukaista arviointimenettelyä.

22 §

Vuorovaikutus

— — — — — — — — — — — — — —

Radanpitäjän on pyydettävä yleis- ja ratasuunnitelmasta lausunto niiltä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilta, maakunnan liitoilta, *metropolihallinnolta* ja kunnilta, joiden alueelle suunnitelma sijoittuu ja joiden alueella suunnitelman vaikutukset muutoin ilmenevät. Radanpitäjän tulee pyytää muulta viranomaiselta lausunto, jos se on päätösharkinnassa tarpeen.

— — — — — — — — — — — — — —

28 §

Suunnitelmien hyväksyminen

Liikenne- ja viestintäministeriö hyväksyy rautatien lakkauttamista koskevat ratasuunnitelmat, jotka koskevat rautatien lakkauttamista muulloin kuin rautatien rakentamisen yhteydessä. Muut ratasuunnitelmat ja yleissuunnitelmat hyväksyy Liikennevirasto. Jos kunta, maakunnan liitto, *metropolihallinto* tai elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on

olennaisista kohdista eri mieltä Liikenneviraston kanssa, on asia siirrettävä liikenne- ja viestintäministeriön ratkaistavaksi. Liikennevirasto voi erityisistä syistä muutoinkin siirtää suunnitelman liikenne- ja viestintäministeriön hyväksyttäväksi.

79 §

Rautatien lakkauttaminen muussa yhteydessä

— — — — — — — — — — — — — — —

Liikenne- ja viestintäministeriön tulee ennen tässä pykälässä tarkoitetun päätöksen tekemistä kuulla tarvittaessa asianomaisia ministeriöitä, maakunnan liittoja ja kuntia

91 §

Päätösten ilmoittaminen muistutuksen tehneille ja viranomaisille

— — — — — — — — — — — — — — —

Radanpitäjän on lähetettävä yleis- ja ratasuunnitelman hyväksymispäätöksestä ilmoitus kunnalle, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle *ja* maakunnan liitolle sekä tarvittaessa muullekin viranomaiselle. Ilmoitukseen on tarvittaessa liitettävä jäljennös suunnitelmasta.

92 §

Muutoksenhaku

— — — — — — — — — — — — — — —

Kunnalla, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella *ja* maakunnan liitolla on oikeus hakea valittamalla muutosta sellaiseen yleis- ja ratasuunnitelman hyväksymispäätökseen, jonka vaikutukset ulottuvat kunnan alueelle tai viranomaisen toimialueelle.

— — — — — — — — — — — — — — —

suunnitelman olennaisista kohdista eri mieltä Liikenneviraston kanssa, on asia siirrettävä liikenne- ja viestintäministeriön ratkaistavaksi. Liikennevirasto voi erityisistä syistä muutoinkin siirtää suunnitelman liikenne- ja viestintäministeriön hyväksyttäväksi.

79 §

Rautatien lakkauttaminen muussa yhteydessä

— — — — — — — — — — — — — — —

Liikenne- ja viestintäministeriön tulee ennen tässä pykälässä tarkoitetun päätöksen tekemistä kuulla tarvittaessa asianomaisia ministeriöitä, maakunnan liittoja, *metropolihallintoa* ja kuntia.

91 §

Päätösten ilmoittaminen muistutuksen tehneille ja viranomaisille

— — — — — — — — — — — — — — —

Radanpitäjän on lähetettävä yleis- ja ratasuunnitelman hyväksymispäätöksestä ilmoitus kunnalle, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, maakunnan liitolle *ja metropolihallinnolle* sekä tarvittaessa muullekin viranomaiselle. Ilmoitukseen on tarvittaessa liitettävä jäljennös suunnitelmasta.

92 §

Muutoksenhaku

— — — — — — — — — — — — — — —

Kunnalla, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella, maakunnan liitolla *ja metropolihallinnolla* on oikeus hakea valittamalla muutosta sellaiseen yleis- ja ratasuunnitelman hyväksymispäätökseen, jonka vaikutukset ulottuvat kunnan alueelle tai viranomaisen toimialueelle.

— — — — — — — — — — — — — — —

———

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 201 .

13.

Laki

ilmailulain 86 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ilmailulain (1194/2009) 86 §:n 1 momentti seuraavasti:

86 §	86 §
Rakentamislupa-asian käsittelyyn liittyvä kuulemismenettely	*Rakentamislupa-asian käsittelyyn liittyvä kuulemismenettely*
Ennen lentopaikan rakentamisluvan myöntämistä on asianomaiselle kunnalle sekä asian laadun mukaan puolustusministeriölle, ympäristöministeriölle, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle *ja* maakunnan liitolle varattava tilaisuus antaa lausuntonsa asiasta.	Ennen lentopaikan rakentamisluvan myöntämistä on asianomaiselle kunnalle sekä asian laadun mukaan puolustusministeriölle, ympäristöministeriölle, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, maakunnan liitolle *ja metropolihallinnolle* varattava tilaisuus antaa lausuntonsa asiasta.
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 201 .

14.

Laki

elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain (897/2009) 7 §:n 2 momentti seuraavasti:

7 §	7 §
Strateginen suunnittelu ja ohjaus	*Strateginen suunnittelu ja ohjaus*

— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Työ- ja elinkeinoministeriö laatii yhdessä 8 §:ssä mainittujen ministeriöiden tai keskushallinnon virastojen sekä yhteistyössä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten *ja* maakunnan liittojen kanssa strategia-asiakirjan ja strategiset tulostavoiteasiakirjat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille. Jos strategia-asiakirjan sisällöstä ei saavuteta yksimielisyyttä ministeriöiden kesken, ratkaisee asian valtioneuvosto.	Työ- ja elinkeinoministeriö laatii yhdessä 8 §:ssä mainittujen ministeriöiden tai keskushallinnon virastojen sekä yhteistyössä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, maakunnan liittojen *ja metropolihallinnon* kanssa strategia-asiakirjan ja strategiset tulostavoiteasiakirjat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille. Jos strategia-asiakirjan sisällöstä ei saavuteta yksimielisyyttä ministeriöiden kesken, ratkaisee asian valtioneuvosto.
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
	————
	Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 201 .

15.

Laki

alueiden kehittämisestä ja rakennerahastotoiminnan hallinnoinnista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan alueiden kehittämisestä ja rakennerahastotoiminnan hallinnoinnista annetun lain (7/2014) 3 §, 7 §:n 3 momentti, 17 §, 24 §:n 4 momentti, 28 §:n 1 momentti, 29 §:n 2 momentti ja 32 §:n 1 ja 3 momentti, ja

lisätään 6 §:ään uusi 4 momentti, jolloin nykyinen 4 ja 5 momentti siirtyvät 5 ja 6 momentiksi, sekä 45 §:ään uusi 3 momentti, seuraavasti:

3 §	3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) alueella maakuntajakolain (1159/1997) mukaisia maakunnan alueita tai valtion aluehallintoviranomaisten toimialueita sekä valtakunnallisessa toiminnassa Manner-Suomen aluetta;

2) rakennerahastoilla Euroopan aluekehitysrahastoa, jäljempänä aluekehitysrahasto ja Euroopan sosiaalirahastoa, jäljempänä sosiaalirahasto;

3) rakennerahasto-ohjelmalla Kestävää kasvua ja työtä 2014−2020 -toimenpide-ohjelmaa;

4) alueellisilla suunnitelmilla aluelähtöisesti ja alueellisen organisaation johdolla tehtävää ohjelmavalmistelua;

5) valtakunnallisilla teemoilla ohjelmassa olevia valtakunnallisia tavoitteita ja toimintaa, jotka on valmisteltu ministeriöiden kesken niiden keskeisten strategioiden pohjalta;

6) rakennerahastovaroilla Euroopan komission Euroopan unionin talousarvioista Suomeen myöntämiä rakennerahastojen varoja;

7) välittävällä toimielimellä viranomaista, joka hoitaa hallinto- tai todentamisviranomaisen puolesta tuen saajiin liittyviä tehtäviä; ja

8) yleisasetuksella yhteiseen strategiakehykseen kuuluvaa Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä ja Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yleisistä säännöksistä sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1083/2006 kumoamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) N:o 1303/2013.

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) alueella maakuntajakolain (1159/1997) mukaisia maakunnan alueita tai valtion aluehallintoviranomaisten toimialueita sekä valtakunnallisessa toiminnassa Manner-Suomen aluetta;

2) metropolialueella metropolihallinnosta annetussa laissa (/) tarkoitettua metropolialuetta;

3) rakennerahastoilla Euroopan aluekehitysrahastoa, jäljempänä aluekehitysrahasto ja Euroopan sosiaalirahastoa, jäljempänä sosiaalirahasto;

4) rakennerahasto-ohjelmalla Kestävää kasvua ja työtä 2014-2020 -toimenpide-ohjelmaa;

5) alueellisilla suunnitelmilla aluelähtöisesti ja alueellisen organisaation johdolla tehtävää ohjelmavalmistelua;

6) valtakunnallisilla teemoilla ohjelmassa olevia valtakunnallisia tavoitteita ja toimintaa, jotka on valmisteltu ministeriöiden kesken niiden keskeisten strategioiden pohjalta;

7) rakennerahastovaroilla Euroopan komission Euroopan unionin talousarvioista Suomeen myöntämiä rakennerahastojen varoja;

8) välittävällä toimielimellä viranomaista, joka hoitaa hallinto- tai todentamisviranomaisen puolesta tuen saajiin liittyviä tehtäviä; ja

9) yleisasetuksella yhteiseen strategiakehykseen kuuluvaa Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä ja Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yleisistä säännöksistä sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1083/2006 kumoamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) N:o 1303/2013.

6 §

Alueiden kehittämisen suunnittelu

— — — — — — — — — — — — — — —

6 §

Alueiden kehittämisen suunnittelu

— — — — — — — — — — — — — — —

Uudenmaan maakuntasuunnitelmassa ja maakuntaohjelmassa on metropolialuetta koskevat erilliset osiot. Metropolikaavasta säädetään erikseen. Uudenmaan liitto ja metropolihallinto vastaavat yhteistyössä maakuntakaavan ja metropolikaavan yhteensovittamisesta.

— — — — — — — — — — — — — — —

7 §

Työ- ja elinkeinoministeriön tehtävät

— — — — — — — — — — — — — — —

Lisäksi työ- ja elinkeinoministeriö vastaa maakuntaohjelmien ja muiden tämän lain mukaisten kansallisten ohjelmien valmistelun ja toimeenpanon yhteensovittamisesta, seurannasta ja arvioinnista yhteistyössä ministeriöiden, maakuntien liittojen, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten ja muiden alueiden kehittämisen kannalta keskeisten tahojen kanssa.

7 §

Työ- ja elinkeinoministeriön tehtävät

— — — — — — — — — — — — — — —

Lisäksi työ- ja elinkeinoministeriö vastaa maakuntaohjelmien ja muiden tämän lain mukaisten kansallisten ohjelmien valmistelun ja toimeenpanon yhteensovittamisesta, seurannasta ja arvioinnista yhteistyössä ministeriöiden, maakuntien liittojen, *metropolihallinnon*, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten ja muiden alueiden kehittämisen kannalta keskeisten tahojen kanssa.

17 §

Maakunnan liiton tehtävät

Maakunnan liitto vastaa aluekehittämisen strategisesta kokonaisuudesta ja siinä tehtävässä:

1) vastaa maakunnan yleisestä kehittämisestä ja toimii tällöin yhteistyössä valtion viranomaisten, alueen keskuskaupunkien ja muiden kuntien, yliopistojen ja korkeakoulujen sekä muiden alueiden kehittämiseen osallistuvien tahojen kanssa sekä Lapin maakunnassa saamelaiskäräjien kanssa; yhteistyöstä voidaan laatia yhteistyösopimuksia;

2) kehittää alueensa elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä ottaen huomioon kuntien erilaisista lähtökohdista johtuvat tarpeet ja vahvuudet;

3) osallistuu elinkeino-, liikenne- ja

17 §

Maakunnan liiton tehtävät

Maakunnan liitto vastaa aluekehittämisen strategisesta kokonaisuudesta ja siinä tehtävässä:

1) vastaa maakunnan yleisestä kehittämisestä ja toimii tällöin yhteistyössä valtion viranomaisten, alueen keskuskaupunkien ja muiden kuntien, yliopistojen ja korkeakoulujen sekä muiden alueiden kehittämiseen osallistuvien tahojen kanssa sekä Lapin maakunnassa saamelaiskäräjien kanssa; yhteistyöstä voidaan laatia yhteistyösopimuksia;

2) kehittää alueensa elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä ottaen huomioon kuntien erilaisista lähtökohdista johtuvat tarpeet ja vahvuudet;

3) osallistuu elinkeino-, liikenne- ja

ympäristökeskusten sekä tarvittavin osin aluehallintovirastojen strategisten ohjausasiakirjojen laatimiseen sekä osallistuu elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten tulossopimuksia koskeviin neuvotteluihin alueen kehittämistavoitteiden huomioon ottamiseksi;

4) vastaa alueellisen pitkän ja keskipitkän aikavälin koulutustarpeiden ennakoinnin yhteensovittamisesta ja alueellisten koulutustavoitteiden valmistelusta osana koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnittelua;

5) vastaa kulttuuria koskevien suunnitelmien ja kehittämistoimenpiteiden yhteensovittamisesta osana maakuntaohjelman toteuttamista;

6) vastaa maakunnan liikennejärjestelmäsuunnitelman suunnitteluprosessin käynnistämisestä, siihen liittyvän yhteistyön johtamisesta ja kyseisen suunnittelun yhteensovittamisesta maakunnan muun suunnittelun kanssa *muualla kuin Helsingin seudulla*;

7) vastaa alueellisten laaja-alaisten luonnonvaroja ja ympäristöä koskevien suunnitelmien osalta suunnitteluprosessin käynnistämisestä, siihen liittyvän yhteistyön johtamisesta ja kyseisen suunnittelun yhteensovittamisesta maakunnan muun suunnittelun kanssa;

8) laatii kuntien ja muiden koulutuksen järjestäjien hanke-esitysten kiireellisyysjärjestyksen seuraavaa neljää vuotta koskevaan rahoitussuunnitelmaan, lukuun ottamatta liikunnan koulutuskeskusten hankkeita;

9) asettaa alueelliset liikuntaneuvostot;

10) edistää julkisen hallinnon yhteispalvelusta annetussa laissa (223/2007) tarkoitettua yhteispalvelua alueellaan;

11) vastaa ennakoinnin yhteensovittamisesta maakunnassa, arvioi ja seuraa maakunnan ja sen osien kehitystä sekä kehittämistoiminnan vaikuttavuutta;

12) edistää kuntien ja maakuntien välistä yhteistyötä, hoitaa tehtäviinsä liittyviä kansainvälisiä asioita ja yhteyksiä; sekä

13) hoitaa muut tässä laissa säädetyt tehtävänsä.

ympäristökeskusten sekä tarvittavin osin aluehallintovirastojen strategisten ohjausasiakirjojen laatimiseen sekä osallistuu elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten tulossopimuksia koskeviin neuvotteluihin alueen kehittämistavoitteiden huomioon ottamiseksi;

4) vastaa alueellisen pitkän ja keskipitkän aikavälin koulutustarpeiden ennakoinnin yhteensovittamisesta ja alueellisten koulutustavoitteiden valmistelusta osana koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnittelua;

5) vastaa kulttuuria koskevien suunnitelmien ja kehittämistoimenpiteiden yhteensovittamisesta osana maakuntaohjelman toteuttamista;

6) vastaa maakunnan liikennejärjestelmäsuunnitelman suunnitteluprosessin käynnistämisestä, siihen liittyvän yhteistyön johtamisesta ja kyseisen suunnittelun yhteensovittamisesta maakunnan muun suunnittelun kanssa;

7) vastaa alueellisten laaja-alaisten luonnonvaroja ja ympäristöä koskevien suunnitelmien osalta suunnitteluprosessin käynnistämisestä, siihen liittyvän yhteistyön johtamisesta ja kyseisen suunnittelun yhteensovittamisesta maakunnan muun suunnittelun kanssa;

8) laatii kuntien ja muiden koulutuksen järjestäjien hanke-esitysten kiireellisyysjärjestyksen seuraavaa neljää vuotta koskevaan rahoitussuunnitelmaan, lukuun ottamatta liikunnan koulutuskeskusten hankkeita;

9) asettaa alueelliset liikuntaneuvostot;

10) edistää julkisen hallinnon yhteispalvelusta annetussa laissa (223/2007) tarkoitettua yhteispalvelua alueellaan;

11) vastaa ennakoinnin yhteensovittamisesta maakunnassa, arvioi ja seuraa maakunnan ja sen osien kehitystä sekä kehittämistoiminnan vaikuttavuutta;

12) edistää kuntien ja maakuntien välistä yhteistyötä, hoitaa tehtäviinsä liittyviä kansainvälisiä asioita ja yhteyksiä; sekä

13) hoitaa muut tässä laissa säädetyt tehtävänsä.

Metropolihallinto toimii yhteistyössä Uudenmaan liiton kanssa ja hoitaa metropolialueella 1 momentin 3 ja 6

kohdissa tarkoitetut tehtävät.

24 §

Maakunnan yhteistyöryhmä

— — — — — — — — — — — — — — —

Yhteistyöryhmässä on oltava kattavasti edustettuina maakunnan alueen kehittämisen kannalta seuraavat keskeiset tahot:

1) alueen kunnat ja maakunnan liitto sekä Lapin maakunnassa lisäksi saamelaiskäräjät;

2) ohjelmia rahoittavat valtion viranomaiset ja muut yhteistyöryhmän tehtävien kannalta merkittävät valtionhallintoon kuuluvat organisaatiot;

3) alueen kehittämisen kannalta keskeisiä tahoja kuten työmarkkina- ja elinkeinojärjestöjä sekä kansalaisyhteiskuntaa kuten ympäristöjärjestöjä ja tasa-arvon ja syrjimättömyyden edistämisestä vastaavia järjestöjä.

— — — — — — — — — — — — — — —

24 §

Maakunnan yhteistyöryhmä

— — — — — — — — — — — — — — —

Yhteistyöryhmässä on oltava kattavasti edustettuina maakunnan alueen kehittämisen kannalta seuraavat keskeiset tahot:

1) alueen kunnat ja maakunnan liitto sekä *Uudenmaan maakunnassa metropolihallinto* ja Lapin maakunnassa lisäksi saamelaiskäräjät;

2) ohjelmia rahoittavat valtion viranomaiset ja muut yhteistyöryhmän tehtävien kannalta merkittävät valtionhallintoon kuuluvat organisaatiot;

3) alueen kehittämisen kannalta keskeisiä tahoja kuten työmarkkina- ja elinkeinojärjestöjä sekä kansalaisyhteiskuntaa kuten ympäristöjärjestöjä ja tasa-arvon ja syrjimättömyyden edistämisestä vastaavia järjestöjä.

— — — — — — — — — — — — — — —

28 §

Maakunnan yhteistyöryhmän tehtävät

Maakunnan yhteistyöryhmän tehtävänä on alueen maakuntaohjelmassa määriteltyjen kehittämistavoitteiden toteuttamiseksi ja eri ohjelmien ja rahoitusvälineiden yhteensovittamiseksi:

1) hyväksyä ja tarvittaessa tarkistaa maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelma, jolla suunnataan maakuntaan osoitettua rakennerahastojen ja vastaavaa kansallista rahoitusta sekä muuta alueen kehittämiseen vaikuttavaa rahoitusta;

2) käsitellä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ja tarvittavilta osin aluehallintoviraston esitykset strategiseksi tulostavoiteasiakirjaksi;

3) antaa tarvittaessa lausuntoja sen toimialueelle kohdistuvista rakennerahasto-ohjelman valtakunnallisista teemoista sekä maaseuturahaston tai muista aluekehityksen kannalta merkittävistä hankesuunnitelmista sekä asettaa tärkeysjärjestykseen alueen

28 §

Maakunnan yhteistyöryhmän tehtävät

Maakunnan yhteistyöryhmän tehtävänä on alueen maakuntaohjelmassa määriteltyjen kehittämistavoitteiden toteuttamiseksi ja eri ohjelmien ja rahoitusvälineiden yhteensovittamiseksi:

1) hyväksyä ja tarvittaessa tarkistaa maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelma, jolla suunnataan maakuntaan osoitettua rakennerahastojen ja vastaavaa kansallista rahoitusta sekä muuta alueen kehittämiseen vaikuttavaa rahoitusta;

2) käsitellä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ja tarvittavilta osin aluehallintoviraston esitykset strategiseksi tulostavoiteasiakirjaksi;

3) antaa tarvittaessa lausuntoja sen toimialueelle kohdistuvista rakennerahasto-ohjelman valtakunnallisista teemoista sekä maaseuturahaston tai muista aluekehityksen kannalta merkittävistä hankesuunnitelmista sekä asettaa tärkeysjärjestykseen alueen

osallistumisen niihin; lausunto ei ole rahoittajaa velvoittava;	osallistumisen niihin; lausunto ei ole rahoittajaa velvoittava;
	4) käsittelee maankäyttö- ja rakennuslaissa tarkoitetun metropolisopimuksen, jotta se voidaan ottaa huomioon muussa maakunnan kehittämisessä;
4) antaa 27 §:n 4 momentin mukainen sitova lausunto alueelliseen suunnitelmaan sisältyvästä hankehakemuksesta;	*5*) antaa 27 §:n 4 momentin mukainen sitova lausunto alueelliseen suunnitelmaan sisältyvästä hankehakemuksesta;
5) edesauttaa laajojen, aluekehittämisen kannalta merkittävien hankekokonaisuuksien valmistelua ja edistää niiden toteuttamista eri rahoitusvälineillä;	*6*) edesauttaa laajojen, aluekehittämisen kannalta merkittävien hankekokonaisuuksien valmistelua ja edistää niiden toteuttamista eri rahoitusvälineillä;
6) tehdä tarvittaessa rakennerahasto-ohjelman seurantakomitean hyväksymiä valintakriteerejä tarkentavia alueellisia valintakriteerejä ja ilmoittaa niistä hallintoviranomaiselle sekä huolehtia tarvittavista menettelytavoista niiden soveltamiseksi alueella;	*7*) tehdä tarvittaessa rakennerahasto-ohjelman seurantakomitean hyväksymiä valintakriteerejä tarkentavia alueellisia valintakriteerejä ja ilmoittaa niistä hallintoviranomaiselle sekä huolehtia tarvittavista menettelytavoista niiden soveltamiseksi alueella;
7) määritellä tarvittavat alueelliset menettelyt, joilla varmistetaan rahoitettaviksi hyväksyttävien hankkeiden mahdollisten ympäristövaikutusten selvittäminen ennen rahoituspäätösten tekoa;	*8*) määritellä tarvittavat alueelliset menettelyt, joilla varmistetaan rahoitettaviksi hyväksyttävien hankkeiden mahdollisten ympäristövaikutusten selvittäminen ennen rahoituspäätösten tekoa;
8) raportoida rakennerahasto-ohjelman toteutumisesta hallintoviranomaiselle ja tarvittaessa esittää sille rakennerahasto-ohjelmaa koskevia muutostarpeita;	*9*) raportoida rakennerahasto-ohjelman toteutumisesta hallintoviranomaiselle ja tarvittaessa esittää sille rakennerahasto-ohjelmaa koskevia muutostarpeita;
9) tiedottaa rakennerahasto-ohjelman toimeenpanosta;	*10*) tiedottaa rakennerahasto-ohjelman toimeenpanosta;
10) hoitaa tarvittaessa myös muita tehtäviinsä liittyviä ja rakennerahasto-ohjelmien toimeenpanoon liittyviä tehtäviä, joista tarvittaessa määrätään tarkemmin työjärjestyksessä.	*11*) hoitaa tarvittaessa myös muita tehtäviinsä liittyviä ja rakennerahasto-ohjelmien toimeenpanoon liittyviä tehtäviä, joista tarvittaessa määrätään tarkemmin työjärjestyksessä.
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
29 §	29 §
Valtakunnalliset alueiden kehittämisen painopisteet	*Valtakunnalliset alueiden kehittämisen painopisteet*
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
Viranomaisten *ja* maakuntien liittojen tulee ottaa huomioon aluekehittämispäätös sekä edistää sen toteuttamista. Ministeriöiden tulee pyytää työ- ja elinkeinoministeriöltä lausunto, jos ne tai hallinnonalansa keskushallintoviranomaiset ja liikelaitokset valmistelevat alueelliseen kehitykseen merkittävästi vaikuttavia toimenpiteitä, jotka	Viranomaisten, maakuntien liittojen *ja metropolihallinnon* tulee ottaa huomioon aluekehittämispäätös sekä edistää sen toteuttamista. Ministeriöiden tulee pyytää työ- ja elinkeinoministeriöltä lausunto, jos ne tai hallinnonalansa keskushallintoviranomaiset ja liikelaitokset valmistelevat alueelliseen kehitykseen

eivät sisälly aluekehittämispäätökseen tai ne eivät tule käsiteltyä työ- ja elinkeinoministeriön kanssa muussa yhteisessä valmistelussa.

— — — — — — — — — — — — — — —

32 §

Maakuntaohjelma

Maakunnan liitto laatii maakuntasuunnitelmaan perustuvan määräaikaisen maakuntaohjelman. Se sisältää maakunnan mahdollisuuksiin ja tarpeisiin, kulttuuriin ja muihin erityispiirteisiin perustuvat kehittämisen tavoitteet, kuvauksen maakunnan kehittämisen kannalta keskeisistä hankkeista ja muista olennaisista toimenpiteistä, laadittavista yhteistyösopimuksista tavoitteiden saavuttamiseksi ja tarvittaessa määrittelyn alueen kuntien yhteistyöalueista sekä suunnitelman ohjelman rahoittamiseksi. *Lapin maakunnassa maakuntaohjelmaan sisältyy saamelaiskulttuuria koskeva osa.*

— — — — — — — — — — — — — — —

Maakuntaohjelma valmistellaan yhteistyössä kuntien, valtion viranomaisten ja alueiden kehittämiseen osallistuvien yhteisöjen ja järjestöjen sekä muiden vastaavien tahojen kanssa. Lapin maakunnassa saamelaiskulttuuria koskevan osan valmistelee saamelaiskäräjät. Maakuntaohjelma laaditaan kunnanvaltuuston toimikausittain neljäksi vuodeksi. Maakuntaohjelman hyväksyy maakunnan liiton ylin päättävä toimielin. Maakuntaohjelmaa tarkistetaan tarvittaessa aluekehittämispäätöksen perusteella sekä tarvittaessa muulloinkin.

— — — — — — — — — — — — — — —

45 §

merkittävästi vaikuttavia toimenpiteitä, jotka eivät sisälly aluekehittämispäätökseen tai ne eivät tule käsiteltyä työ- ja elinkeinoministeriön kanssa muussa yhteisessä valmistelussa.

— — — — — — — — — — — — — — —

32 §

Maakuntaohjelma

Maakunnan liitto laatii maakuntasuunnitelmaan perustuvan määräaikaisen maakuntaohjelman. Se sisältää maakunnan mahdollisuuksiin ja tarpeisiin, kulttuuriin ja muihin erityispiirteisiin perustuvat kehittämisen tavoitteet, kuvauksen maakunnan kehittämisen kannalta keskeisistä hankkeista ja muista olennaisista toimenpiteistä, laadittavista yhteistyösopimuksista tavoitteiden saavuttamiseksi ja tarvittaessa määrittelyn alueen kuntien yhteistyöalueista sekä suunnitelman ohjelman rahoittamiseksi. *Uudenmaan maakunnassa maakuntaohjelmaan sisältyy metropolialuetta ja Lapin maakunnassa saamelaiskulttuuria koskeva osa.*

— — — — — — — — — — — — — — —

Maakuntaohjelma valmistellaan yhteistyössä kuntien, valtion viranomaisten ja alueiden kehittämiseen osallistuvien yhteisöjen ja järjestöjen sekä muiden vastaavien tahojen kanssa. *Uudenmaan maakunnassa metropolialuetta koskeva osan valmistelee metropolihallinto ja* Lapin maakunnassa saamelaiskulttuuria koskevan osan valmistelee saamelaiskäräjät. Maakuntaohjelma laaditaan kunnanvaltuuston toimikausittain neljäksi vuodeksi. Maakuntaohjelman hyväksyy maakunnan liiton ylin päättävä toimielin. Maakuntaohjelmaa tarkistetaan tarvittaessa aluekehittämispäätöksen perusteella sekä tarvittaessa muulloinkin.

— — — — — — — — — — — — — — —

	45 §
Yhteistyösopimus	*Yhteistyösopimus*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
	Metropolialueella laadittavasta metropolisopimuksesta säädetään maankäyttö- ja rakennuslaissa sekä laissa metropolihallinnosta.
	———
	Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 201 .

16.

Laki

maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 46 a § ja 171 §:n 5 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 1129/2008,

muutetaan 7 §:n 1 momentti, 16 §:n 4 momentti, 17 §:n 1 momentti, 28 §:n 1 momentti, 39 §:n 1 momentti, 47 §:n 1 ja 3 momentti, 48 §:n otsikko, 54 §:n 1 momentti, 65 §:n 3 ja 4 momentti, 66 §:n 1 ja 3 momentti, 71 b §:n otsikko sekä 1 ja 2 momentti, 71 c §:n 2 momentti, 71 d §:n 1 momentti, 92 §, 99 §:n 2 momentti, 173 §:n 2 ja 3 momentti, 177 §:n 1, 3 ja 4 momentti, 178 §, 188 §:n 1, 3 ja 5 momentti, 190 §:n 1 ja 3 momentti, 191 §:n 1 ja 4 momentti, 193 §, 198 §:n 2 momentti, 199 §, 200 §:n 1-3 momentti, 203 § ja 205 §:n 1 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 7 §:n 1 momentti ja 191 §:n 4 momentti laissa 1441/2006, 47 §:n 1 momentti laissa 476/2004, 66 §:n 1 ja 3 momentti, 173 §:n 2 ja 3 momentti, 190 §:n 1 momentti, 191 §:n 1 momentti, 198 §:n 2 momentti ja 205 §:n 1 momentti laissa 1589/2009, 71 b §:n otsikko sekä 1 ja 2 momentti, 71 c §:n 2 momentti ja 71 d §:n 1 momentti laissa 319/2011, 188 §:n 5 momentti, 190 §:n 3 momentti ja 203 § laissa 1129/2008 sekä 199 § osaksi laissa 1589/2009, ja

lisätään 4 §:ään uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3 ja 4 momentti siirtyvät 4 ja 5 momentiksi, 16 §:ään uusi 4 momentti, jolloin nykyinen 4 momentti siirtyy 5 momentiksi, lakiin uusi 19 a §, uusi 4 a luku, 36 §:ään uusi 2 momentti, 48 §:ään uusi 3 momentti, 54 §:ään uusi 5 momentti, 66 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1589/2009, uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2-4 momentti siirtyy 3-5 momentiksi, 101 §:ään uusi 3 momentti, lakiin uusi 137 a §, 177 §:ään uusi 5 momentti, jolloin nykyinen 5 momentti siirtyy 6 momentiksi, lakiin uusi 195 a §, 196 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 1589/2009, uusi 4 momentti ja 201 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1589/2009, uusi 3 ja 4 momentti, seuraavasti:

4 §	4 §
Alueiden käytön suunnittelujärjestelmä	*Alueiden käytön suunnittelujärjestelmä*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —

	Metropolikaavassa osoitetaan alueiden käytön pääpiirteet metropolihallinnosta annetussa laissa (/) tarkoitetulla metropolialueella.
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
7 §	7 §
Kaavoituskatsaus	*Kaavoituskatsaus*
Kunnan tulee vähintään kerran vuodessa laatia katsaus kunnassa *ja* maakunnan liitossa vireillä olevista ja lähiaikoina vireille tulevista kaava-asioista, jotka eivät ole merkitykseltään vähäisiä (*kaavoituskatsaus*). Siinä selostetaan lyhyesti kaava-asiat ja niiden käsittelyvaiheet sekä sellaiset päätökset ja muut toimet, joilla on välitöntä vaikutusta kaavoituksen lähtökohtiin, tavoitteisiin, sisältöön ja toteuttamiseen. Kaavoituskatsauksen yhteyteen on kysynnän sitä edellyttäessä liitettävä arvio asumiseen varattujen tonttien riittävyydestä.	Kunnan tulee vähintään kerran vuodessa laatia katsaus kunnassa, maakunnan liitossa *ja metropolihallinnossa* vireillä olevista ja lähiaikoina vireille tulevista kaava-asioista, jotka eivät ole merkitykseltään vähäisiä (*kaavoituskatsaus*). Siinä selostetaan lyhyesti kaava-asiat ja niiden käsittelyvaiheet sekä sellaiset päätökset ja muut toimet, joilla on välitöntä vaikutusta kaavoituksen lähtökohtiin, tavoitteisiin, sisältöön ja toteuttamiseen. Kaavoituskatsauksen yhteyteen on *metropolialueella ja tontti*kysynnän sitä edellyttäessä *muuallakin* liitettävä arvio asumiseen varattujen tonttien riittävyydestä.
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
16 §	16 §
Suunnittelutarvealue	*Suunnittelutarvealue*
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
	Metropolihallinnosta annetun lain mukainen metropolialue on suunnittelutarvealuetta.
Rakennusluvan erityisistä edellytyksistä tässä pykälässä tarkoitetulla suunnittelutarvealueella säädetään 137 §:ssä	Rakennusluvan erityisistä edellytyksistä tässä pykälässä tarkoitetulla suunnittelutarvealueella säädetään 137 §:ssä *ja metropolialueella lisäksi 137 a §:ssä.*
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
17 §	17 §
Asianomaisen ministeriön tehtävät	*Asianomaisen ministeriön tehtävät*
Asianomaiselle ministeriölle kuuluu alueiden käytön suunnittelun ja rakennustoimen yleinen kehittäminen ja ohjaus. *Asianomainen* ministeriö edistää, ohjaa ja valvoo maakuntakaavoitusta.	*Ympäristö*ministeriölle kuuluu alueiden käytön suunnittelun ja rakennustoimen yleinen kehittäminen ja ohjaus. *Ympäristö*ministeriö edistää, ohjaa ja valvoo maakuntakaavoitusta *ja metropolikaavoitusta.*
— — — — — — — — — — — — — —	

— — — — — — — — — — — — — — —

19 a §

Metropolihallinnon tehtävät

Metropolihallinnon tehtävänä on metropolihallinnosta annetun lain mukaisen metropolialueen maankäytön suunnittelu ja ohjaus.

28 §

Maakuntakaavan sisältövaatimukset

Maakuntakaavaa laadittaessa on valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet otettava huomioon siten kuin siitä edellä säädetään. Kaavaa laadittaessa on kiinnitettävä huomiota maakunnan oloista johtuviin erityisiin tarpeisiin. Kaava on mahdollisuuksien mukaan yhteen sovitettava maakuntakaava-alueeseen rajoittuvien alueiden maakuntakaavoituksen kanssa.

— — — — — — — — — — — — — — —

28 §

Maakuntakaavan sisältövaatimukset

Maakuntakaavaa laadittaessa on valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet otettava huomioon siten kuin siitä edellä säädetään. Kaavaa laadittaessa on kiinnitettävä huomiota maakunnan oloista johtuviin erityisiin tarpeisiin. Kaava on mahdollisuuksien mukaan yhteen sovitettava maakuntakaava-alueeseen rajoittuvien alueiden maakuntakaavoituksen *ja metropolikaavoituksen* kanssa.

— — — — — — — — — — — — — — —

4 a LUKU

Metropolikaava

34 a §

Metropolikaavan tarkoitus

Metropolikaavan tarkoituksena on metropolihallinnosta annetussa laissa tarkoitetun metropolialueen ympäristöllisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävän kehityksen vahvistaminen edistämällä erityisesti yhdyskuntarakenteen ja liikennejärjestelmän toimivuutta ja taloudellisuutta, asumistarpeita vastaavan asuntotuotannon ja elinkeinoelämän kehittämisen edellytyksiä, sekä sosiaalisesti tasapainoisen elinympäristön kehittämistä.

Metropolikaavassa esitetään

metropolialueen maankäytön, yhdyskuntarakenteen, liikennejärjestelmän, asumisen ja maapolitiikan kehittämisen periaatteet ja tavoitteet. Kaavassa osoitetaan lisäksi metropolialueen merkittävät asumisen, elinkeinotoimintojen ja muiden toimintojen sekä niiden kehittämisen kanssa yhteen sovitetut liikenteen ratkaisut.

Metropolikaavassa esitetään myös keskeiset kaavan toteuttamisperiaatteet ja -toimenpiteet sekä tarpeen mukaan eri alueiden toteuttamisjärjestys.

Metropolikaavaa laadittaessa otetaan huomioon valtakunnalliset ja metropolialuetta koskevat tavoitteet sovittaen ne yhteen paikallisten tavoitteiden kanssa.

34 b §

Metropolikaavan laatiminen ja hyväksyminen

Metropolihallinnon tulee huolehtia tarpeellisesta metropolikaavan laatimisesta, kaavan pitämisestä ajan tasalla ja sen kehittämisestä.

Metropolikaava voidaan laatia myös vaiheittain tai osa-alueittain. Vaiheittain tai osa-alueittain laadittavan metropolikaavan tulee perustua metropolialuetta koskevaan riittävään kokonaisnäkemykseen.

Metropolihallinnon tulee metropolikaavaa laadittaessa olla tarpeellisessa määrin yhteistyössä alueen kuntien, kaavan kannalta keskeisten valtion viranomaisten ja muiden kaavan kannalta keskeisten tahojen kanssa. Ympäristöministeriön tulee asettaa yhteinen toimielin ohjaamaan metropolikaavan laadintaa. Toimielimessä tulee metropolihallinnon lisäksi olla edustettuina ainakin ympäristöministeriön sekä liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalat. Metropolikaavaa laadittaessa järjestettävistä viranomaisneuvotteluista säädetään 66 §:ssä.

Metropolikaavan hyväksyy metropolivaltuusto.

34 c §

Rakennuskielto metropolikaavaa laadittaessa

Kun metropolikaavan laatimisesta tai muuttamisesta on päätetty, metropolihallinto voi määrätä alueelle rakennuskiellon.

Rakennuskielto on voimassa enintään viisi vuotta. Kaavoituksen keskeneräisyyden vuoksi metropolihallinto voi pidentää aikaa enintään viidellä vuodella.

Jos metropolihallinto on määrännyt 1 momentissa tarkoitetun rakennuskiellon, se on voimassa myös alueella, jolle on hyväksytty metropolikaava tai sen muutos, kunnes hyväksymispäätös on saanut lainvoiman.

34 d §

Metropolikaavan sisältövaatimukset

Metropolikaavaa laadittaessa on otettava huomioon kaavan tarkoitus metropolialueen kehityksen ohjaamisessa sekä metropolialueen oloista johtuvat erityiset tarpeet. Erityisesti on katsottava, että merkittävä rakentaminen osoitetaan ensisijaisesti joukkoliikenteellä, erityisesti raideliikenteellä hyvin saavutettaville alueille, olemassa olevaan yhdyskuntarakenteeseen sekä keskusverkkoon tukeutuen.

Metropolikaava on laadittava niin, että kaavan tehtävän ja tavoitteiden vaatimalla tavalla otetaan erityisesti huomioon:

1)maankäytön, asumisen ja liikenteen sekä muiden toimintojen yhteensovittamisen tarpeet;

2) yhdyskuntarakenteen ja liikennejärjestelmän toimivuus, taloudellisuus ja ekologinen kestävyys, olemassa olevan yhdyskuntarakenteen hyväksikäyttö ja tarve yhdyskuntarakenteen eheyttämiseen;

3) mahdollisuudet ilmastonmuutoksen hillintään ja ilmastonmuutokseen varautumiseen;

4) mahdollisuudet turvalliseen, terveelliseen ja väestörakenteeltaan tasapainoiseen elinympäristöön;

5) riittävän asuntotuotannon edellytykset ja muut asumisen tarpeet;

6) palveluverkon kehittämisen tarpeet sekä palvelujen saavutettavuus kävellen, pyöräillen ja joukkoliikenteellä;

7) mahdollisuudet yhdyskuntateknisen huollon järjestämiseen ympäristön, luonnonvarojen ja talouden kannalta kestävällä tavalla;
8) seudun elinkeinoelämän toimintaedellytykset;
9) vesi- ja maa-ainesvarojen kestävä käyttö;
10) maiseman, luonnonarvojen ja kulttuuriperinnön vaaliminen;
11) virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys ja viheralueverkoston jatkuvuus;
12) kaavan toteuttamistoimenpiteiden tarkoituksenmukainen ajoittaminen ja yhteensovittaminen.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet on metropolikaavaa laadittaessa otettava huomioon siten kuin siitä erikseen säädetään. Metropolikaava on riittävästi sovitettava yhteen kaava-alueeseen rajoittuvien alueiden maakuntakaavoituksen kanssa.

Luonnonsuojelulain (1096/1996) 7 ja 77 §:ssä tarkoitettujen luonnonsuojeluohjelmien ja -päätösten sekä 32 §:ssä tarkoitettua maisema-aluetta koskevien perustamispäätösten tulee olla ohjeena metropolikaavaa laadittaessa.

Metropolikaavan toteuttamisen vaikutukset on selvitettävä ja kaavan sisältövaatimukset otettava huomioon sillä tavalla kuin laadittavan metropolikaavan tehtävä ja tavoitteet edellyttävät.

Metropolikaavan toteuttamistoimenpiteitä ja niiden ajoitusta määriteltäessä on kiinnitettävä huomiota kaavan toteuttamisesta kunnalle ja muille kaavaa toteuttaville tahoille aiheutuviin kustannuksiin. Metropolikaava ei saa aiheuttaa maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle kohtuutonta haittaa.

34 e §

Metropolikaavan esitystapa

Metropolikaavaan kuuluvat suunnitelmaosa ja toimeenpano-osa. Kaavaan kuuluvat myös kaavamääräykset ja -merkinnät.

Suunnitelmaosa sisältää pitkän aikavälin tavoitetilan ja metropolialueen merkittävät

ratkaisut yhdyskuntarakenteen, liikennejärjestelmän ja muiden toimintojen kehittämisestä. Suunnitelmaosa esitetään kartalla.

Toimeenpano-osassa esitetään kaavan toteuttamisperiaatteet, lähivuosien kehittämiskohteet ja toteuttamistoimenpiteet sekä toteuttamisjärjestys ja toteutuksen ajoitus metropolikaavan tarkoituksen edellyttämällä tavalla.

Metropolikaavaan liittyy selostus, jossa esitetään kaavan tavoitteiden, eri vaihtoehtojen ja niiden vaikutusten sekä ratkaisujen perusteiden arvioimiseksi tarpeelliset tiedot siten kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään.

34 f §

Metropolikaavan toimeenpano-osan voimassaoloaika

Metropolikaavan toimeenpano-osa on voimassa enintään kahdeksan vuotta kerrallaan. Kaavassa voidaan toimeenpano-osan tai sen tietyn määräyksen voimassaoloaika määrätä lyhyemmäksi.

34 g §

Metropolisopimus

Metropolikaavan toteuttamiseksi tarpeellisista metropolihallinnon, valtion ja kuntien sekä tarpeellisilta osin myös muiden toteuttamisen kannalta keskeisten tahojen toimenpiteistä ja niiden ajoituksesta sovitaan metropolisopimuksessa. Metropolisopimusta laadittaessa otetaan huomioon, mitä metropolikaavan toimeenpano-osassa määrätään kaavan toteuttamisesta.

Metropolisopimuksessa osapuolet voivat sopia myös muista kuin metropolikaavan toteuttamiseen liittyvistä alueen kehittämistoimenpiteistä.

Metropolisopimusta valmisteltaessa tulee sopimuksen lähtökohdista, tavoitteista ja sisällöstä tiedottaa osallisten tiedonsaannin kannalta sopivalla tavalla. Osallisille tulee valmisteltavan sopimuksen tarkoituksen ja merkityksen kannalta sopivalla tavalla varata mahdollisuus esittää mielipiteensä

asiasta. Jos metropolisopimuksen valmistelu koskee aluetta, jolla kaavan laatiminen on vireillä, sopimuksen valmistelusta tiedotetaan ja tilaisuus mielipiteen esittämiseen järjestetään kaavan laatimisen yhteydessä. Osallisten määrittelyssä noudatetaan soveltuvin osin, mitä 62 §:ssä säädetään kaavoitukseen osallisista.

34 h §

Metropolikaavamääräykset

Metropolikaavassa voidaan antaa määräyksiä, joita kaavan tarkoitus ja sen sisällölle asetettavat vaatimukset huomioon ottaen tarvitaan kaava-aluetta suunniteltaessa tai rakennettaessa tai kaavaa muutoin toteutettaessa.

Kaavamääräykset voivat muun ohessa koskea:

1) haitallisten ympäristövaikutusten estämistä tai rajoittamista;

2) maiseman, luonnonarvojen, rakennetun ympäristön, kulttuurihistoriallisten arvojen tai muiden erityisten ympäristöarvojen suojelemista;

3) vähittäiskaupan laatua ja kokoa, jos se kaupallisten palvelujen saatavuuden kannalta on tarpeen;

4) alueen yleis- ja asemakaavoituksen ajoitusta ja eri toimintojen mitoitusta riittävällä tarkkuudella;

5) *kaavan toteuttamista koskevien liikennehankkeiden ja muiden rakentamis- ja kehittämishankkeiden sekä kaavan muiden toteuttamistoimenpiteiden periaatteita, toteuttamisjärjestystä ja ajoitusta.*

34 i §

Metropolikaavan oikeusvaikutukset muuhun suunnitteluun ja viranomaistoimintaan

Metropolikaava ja sen toteuttamista koskevat määräykset on otettava huomioon ja metropolikaavan toteuttamista edistettävä laadittaessa ja muutettaessa yleiskaavaa ja asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi.

Viranomaisten on muutoinkin

	suunnitellessaan alueiden käyttöä koskevia toimenpiteitä ja päättäessään niiden toteuttamisesta otettava metropolikaava ja sen toteuttamista koskevat määräykset huomioon, edistettävä kaavan toteuttamista ja katsottava, ettei toimenpiteillä vaikeuteta kaavan toteuttamista. *Metropolikaava ei ole oikeusvaikutteisen yleiskaavan eikä asemakaavan alueella voimassa muutoin kuin 1 momentissa tarkoitetun kaavojen muuttamista koskevan oikeusvaikutuksen osalta. Jos alueella voimassa oleva yleiskaava on ilmeisessä ristiriidassa metropolikaavan kanssa, metropolikaavassa voidaan määrätä, että metropolikaava korvaa yleiskaavan.*
	34 j § *Rakentamisrajoitus* *Metropolikaavassa virkistys- tai suojelualueeksi taikka liikenteen tai teknisen huollon verkostoja tai alueita varten osoitetulla alueella on voimassa rakentamista koskeva rajoitus. Rakentamisrajoituksen aluetta voidaan kaavassa erityisellä määräyksellä laajentaa tai supistaa. Alueella, jolla rakentamisrajoitus on voimassa, ei saa rakentaa niin, että vaikeutetaan metropolikaavan toteutumista.* *Rakentamisrajoituksesta johtuvasta lunastus- ja korvausvelvollisuudesta säädetään 101 §:ssä.*
36 § *Yleiskaavan laatimistarve*	36 § *Yleiskaavan laatimistarve*
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — — *Metropolikaavan alueella kunnan tulee huolehtia tarpeellisesta yleiskaavan laatimisesta ja sen pitämisestä ajan tasalla, ellei metropolikaavassa toisin määrätä*
39 §	39 §

Yleiskaavan sisältövaatimukset

Yleiskaavaa laadittaessa on maakuntakaava otettava huomioon siten kuin siitä edellä säädetään.

— — — — — — — — — — — — — — —

46 a §

Pääkaupunkiseudun yleiskaava

Helsingin, Espoon, Vantaan ja Kauniaisten kaupunkeihin laaditaan kuntien yhteinen yleiskaava (pääkaupunkiseudun yleiskaava). Oikeusvaikutteisen pääkaupunkiseudun yleiskaavan tultua voimaan edellä mainittuihin pääkaupunkiseudun kuntiin ei sovelleta 8 eikä 195 §:ää. Poikkeamisvallasta pääkaupunkiseudun yleiskaavan alueella säädetään 171 §:ssä.

47 §

Yhteisen yleiskaavan laatiminen, hyväksyminen ja vahvistaminen

Kunnat voivat antaa yhteisen yleiskaavan laatimisen ja hyväksymisen maakunnan liiton, tehtävään soveltuvan muun kuntayhtymän tai kuntien muun yhteisen toimielimen tehtäväksi sen estämättä, mitä kuntalain 76 §:ssä säädetään kuntien yhteistoiminnan muodoista.

— — — — — — — — — — — — — — —

Oikeusvaikutteinen yhteinen yleiskaava saatetaan *asianomaisen* ministeriön vahvistettavaksi. Yhteisen yleiskaavan vahvistamiseen sovelletaan, mitä 31 §:ssä säädetään maakuntakaavan vahvistamisesta

48 §

Maakuntakaavan ja yhteisen yleiskaavan suhde

Yleiskaavan sisältövaatimukset

Yleiskaavaa laadittaessa on maakuntakaava *ja metropolikaava* otettava huomioon siten kuin siitä edellä säädetään.

— — — — — — — — — — — — — — —

47 §

Yhteisen yleiskaavan laatiminen, hyväksyminen ja vahvistaminen

Kunnat voivat antaa yhteisen yleiskaavan laatimisen ja hyväksymisen maakunnan liiton, *metropolihallinnon,* tehtävään soveltuvan muun kuntayhtymän tai kuntien muun yhteisen toimielimen tehtäväksi sen estämättä, mitä kuntalain 76 §:ssä säädetään kuntien yhteistoiminnan muodoista.

— — — — — — — — — — — — — — —

Oikeusvaikutteinen yhteinen yleiskaava saatetaan *ympäristö*ministeriön vahvistettavaksi. Yhteisen yleiskaavan vahvistamiseen sovelletaan, mitä 31 §:ssä säädetään maakuntakaavan vahvistamisesta.

48 §

*Maakuntakaavan, **metropolikaavan** ja yhteisen yleiskaavan suhde*

— — — — — — — — — — — — — — —

Maakuntakaava ei ole voimassa metropolikaavan alueella. Metropolikaava

on 34 i §:ssä säädetyllä tavalla otettava huomioon yhteistä yleiskaavaa laadittaessa ja muutettaessa

54 §

Asemakaavan sisältövaatimukset

Asemakaavaa laadittaessa on maakuntakaava ja oikeusvaikutteinen yleiskaava otettava huomioon siten kuin siitä edellä säädetään.

— — — — — — — — — — — — — —

54 §

Asemakaavan sisältövaatimukset

Asemakaavaa laadittaessa on maakuntakaava, *metropolikaava* ja oikeusvaikutteinen yleiskaava otettava huomioon siten kuin siitä edellä säädetään.

— — — — — — — — — — — — — —

Laadittaessa asemakaavaa metropolikaavan alueelle, jolla ei ole oikeusvaikutteista yleiskaavaa ja jota koskee metropolikaavassa 36 §:n 2 momentissa tarkoitettu määräys, ei sovelleta mitä edellä 4 momentissa säädetään.

65 §

Kaavaehdotuksen asettaminen julkisesti nähtäville

— — — — — — — — — — — — — —

Mitä tässä pykälässä säädetään kunnasta, koskee maakuntakaavan osalta maakunnan liittoa.

Kaavaehdotuksen asettamisesta nähtäville säädetään tarkemmin asetuksella.

65 §

Kaavaehdotuksen asettaminen julkisesti nähtäville

— — — — — — — — — — — — — —

Mitä tässä pykälässä säädetään kunnasta, koskee maakuntakaavan osalta maakunnan liittoa *ja metropolikaavan osalta metropolihallintoa.*

Kaavaehdotuksen asettamisesta nähtäville säädetään tarkemmin *valtioneuvoston* asetuksella.

66 §

Viranomaisneuvottelu

Maakuntakaavaa valmisteltaessa on oltava yhteydessä *asianomaiseen* ministeriöön ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukseen. *Asianomaisen* ministeriön, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen sekä maakunnan liiton kesken on järjestettävä neuvottelu kaavan laadintaan liittyvien valtakunnallisten tavoitteiden ja muiden keskeisten tavoitteiden selvittämiseksi.

66 §

Viranomaisneuvottelu

Maakuntakaavaa valmisteltaessa on oltava yhteydessä *ympäristö*ministeriöön ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukseen. *Ympäristö*ministeriön, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen sekä maakunnan liiton kesken on järjestettävä neuvottelu kaavan laadintaan liittyvien valtakunnallisten tavoitteiden ja muiden keskeisten tavoitteiden selvittämiseksi.

Metropolikaavaa valmisteltaessa on ympäristöministeriön, liikenne- ja

viestintäministeriön, tarpeen mukaan muiden ministeriöiden, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ja Liikenneviraston sekä metropolihallinnon kesken järjestettävä neuvottelu kaavan laadintaan liittyvien valtakunnallisten ja metropolialuetta koskevien tavoitteiden selvittämiseksi.

— — — — — — — — — — — — — — —

Edellä 1 *ja* 2 momentissa tarkoitettuun neuvotteluun on kutsuttava ne viranomaiset, joiden toimialaa asia saattaa koskea.

— — — — — — — — — — — — — — —

Edellä 1, 2 *ja 3* momentissa tarkoitettuun neuvotteluun on kutsuttava ne viranomaiset, joiden toimialaa asia saattaa koskea.

— — — — — — — — — — — — — — —

71 b §

Vähittäiskaupan suuryksiköitä koskevat erityiset sisältövaatimukset maakunta- ja yleiskaavalle

Osoitettaessa maakunta- tai yleiskaavassa vähittäiskaupan suuryksiköitä on sen lisäksi, mitä maakunta- ja yleiskaavasta muutoin säädetään, katsottava, että:

1) suunnitellulla maankäytöllä ei ole merkittäviä haitallisia vaikutuksia keskusta-alueiden kaupallisiin palveluihin ja niiden kehittämiseen;

2) alueelle sijoittuvat palvelut ovat mahdollisuuksien mukaan saavutettavissa joukkoliikenteellä ja kevyellä liikenteellä; sekä

3) suunniteltu maankäyttö edistää sellaisen palveluverkon kehitystä, jossa asiointimatkojen pituudet ovat kohtuulliset ja liikenteestä aiheutuvat haitalliset vaikutukset mahdollisimman vähäiset.

Maakuntakaavassa tulee esittää merkitykseltään seudullisen vähittäiskaupan suuryksikön koon alaraja. Vähittäiskaupan suuryksiköiden enimmäismitoitus on osoitettava maakuntakaavassa riittävällä tarkkuudella

71 b §

Vähittäiskaupan suuryksiköitä koskevat erityiset sisältövaatimukset maakunta-, ***metropoli-*** *ja yleiskaavalle*

Osoitettaessa maakunta-, *metropoli-* tai yleiskaavassa vähittäiskaupan suuryksiköitä on sen lisäksi, mitä maakunta-, *metropoli-* ja yleiskaavasta muutoin säädetään, katsottava, että:

1) suunnitellulla maankäytöllä ei ole merkittäviä haitallisia vaikutuksia keskusta-alueiden kaupallisiin palveluihin ja niiden kehittämiseen;

2) alueelle sijoittuvat palvelut ovat mahdollisuuksien mukaan saavutettavissa joukkoliikenteellä ja kevyellä liikenteellä; sekä

3) suunniteltu maankäyttö edistää sellaisen palveluverkon kehitystä, jossa asiointimatkojen pituudet ovat kohtuulliset ja liikenteestä aiheutuvat haitalliset vaikutukset mahdollisimman vähäiset.

Maakuntakaavassa *ja metropolikaavassa* tulee esittää merkitykseltään seudullisen vähittäiskaupan suuryksikön koon alaraja. Vähittäiskaupan suuryksiköiden enimmäismitoitus on osoitettava maakuntakaavassa *ja metropolikaavassa* riittävällä tarkkuudella.

71 c §

Vähittäiskaupan suuryksiköiden sijoittuminen

— — — — — — — — — — — — — — —

71 c §

Vähittäiskaupan suuryksiköiden sijoittuminen

Merkitykseltään seudullisen vähittäiskaupan suuryksikön sijoittaminen maakuntakaavan keskustatoiminnoille tarkoitetun alueen ulkopuolelle edellyttää, että vähittäiskaupan suuryksikön sijoituspaikaksi tarkoitettu alue on maakuntakaavassa erityisesti osoitettu tähän tarkoitukseen.	— — —

lunastaa maakuntakaavaan otetun alueen tai sen käyttöoikeuden supistamisen, jos se on tarpeellista maakuntakaavan toteuttamiseksi valtion, seudun, kuntayhtymän tai kunnan väestön yhteisiä tarpeita varten.	lunastaa maakuntakaavaan *tai metropolikaavaan* otetun alueen tai sen käyttöoikeuden supistamisen, jos se on tarpeellista maakuntakaavan *tai metropolikaavan* toteuttamiseksi valtion, seudun, kuntayhtymän tai kunnan väestön yhteisiä tarpeita varten.
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
101 §	101 §
Lunastus- ja korvausvelvollisuus	*Lunastus- ja korvausvelvollisuus*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
	Mitä edellä tässä pykälässä säädetään, koskee 34 j §:ssä tarkoitetun määräyksen nojalla metropolikaavaa. Lunastus- tai korvausvelvollinen on kaavan toteuttamisesta vastaava julkisyhteisö.
	137 a §
	Rakennusluvan erityiset edellytykset metropolialueella
	Rakennuslupa voidaan 16 §:n 4 momentissa tarkoitetulla suunnittelutarvealueella myöntää erityisestä syystä. Rakennuslupaa myönnettäessä on lisäksi otettava huomioon, mitä edellä 137 §:ssä rakennusluvan erityisistä edellytyksistä säädetään. *Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, saa rakentaa jo olevaan asuntoon tai maatilaan kuuluvan talousrakennuksen.* *Edellä 1 momentissa säädettyjen erityisten edellytysten olemassaolon ratkaisee rakennuslupamenettelystä erillisessä menettelyssä metropolihallinto.* *Suunnittelutarveasiaa ratkaistaessa noudatetaan asianosaisten ja viranomaisten kuulemisessa sekä päätöksessä ja siitä ilmoittamisessa soveltuvin osin, mitä 173 ja 174 §:ssä säädetään poikkeamismenettelystä.*
171 §	171 §
Poikkeamisvalta	*Poikkeamisvalta*

— — — — — — — — — — — — — — —

Oikeusvaikutteisen pääkaupunkiseudun yleiskaavan alueella poikkeuksen myöntäminen kuuluu 2 ja 3 momenteissa säädetystä poiketen kunnalle.

— — — — — — — — — — — — — — —

173 §

Poikkeamismenettely

— — — — — — — — — — — — — — —

Ennen poikkeamista koskevan asian ratkaisemista on tarvittaessa pyydettävä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen, muun valtion viranomaisen *tai* maakunnan liiton lausunto, jos poikkeaminen koskee merkittävästi niiden toimialaa. Jos poikkeaminen vaikuttaa merkittävästi naapurikunnan maankäyttöön, on pyydettävä myös naapurikunnan lausunto.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lausunto on kuitenkin pyydettävä aina, kun poikkeaminen koskee:

1) aluetta, jota koskevat erityiset valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet;

2) luonnonsuojelun kannalta merkittävää aluetta;

3) rakennussuojelun kannalta merkittävää kohdetta tai aluetta; tai

4) maakuntakaavassa virkistys- tai suojelualueeksi varattua aluetta.

— — — — — — — — — — — — — — —

177 §

Määräys suunnitteluvelvoitteen toteuttamiseksi

Jollei kunta huolehdi rakennusjärjestyksen, tarpeellisten yleiskaavojen tai asemakaavojen laatimisesta taikka pitämisestä ajan tasalla ja on ilmeistä, että se vaikeuttaa laissa alueiden käytön suunnittelulle tai rakentamisen ohjaukselle asetettujen tavoitteiden toteuttamista, *asianomainen* ministeriö voi asettaa määräajan, jonka kuluessa sitä koskeva päätös on tehtävä.

— — — — — — — — — — — — — — —

Jollei 1 momentissa tarkoitettua määräystä

— — — — — — — — — — — — — — —

173 §

Poikkeamismenettely

— — — — — — — — — — — — — — —

Ennen poikkeamista koskevan asian ratkaisemista on tarvittaessa pyydettävä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen, muun valtion viranomaisen, maakunnan liiton *tai metropolihallinnon* lausunto, jos poikkeaminen koskee merkittävästi niiden toimialaa. Jos poikkeaminen vaikuttaa merkittävästi naapurikunnan maankäyttöön, on pyydettävä myös naapurikunnan lausunto.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lausunto on kuitenkin pyydettävä aina, kun poikkeaminen koskee:

1) aluetta, jota koskevat erityiset valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet;

2) luonnonsuojelun kannalta merkittävää aluetta;

3) rakennussuojelun kannalta merkittävää kohdetta tai aluetta; tai

4) maakuntakaavassa *tai metropolikaavassa* virkistys- tai suojelualueeksi varattua aluetta.

— — — — — — — — — — — — — — —

177 §

Määräys suunnitteluvelvoitteen toteuttamiseksi

Jollei kunta huolehdi rakennusjärjestyksen, tarpeellisten yleiskaavojen tai asemakaavojen laatimisesta taikka pitämisestä ajan tasalla ja on ilmeistä, että se vaikeuttaa laissa alueiden käytön suunnittelulle tai rakentamisen ohjaukselle asetettujen tavoitteiden toteuttamista, *ympäristöministeriö* voi asettaa määräajan, jonka kuluessa sitä koskeva päätös on tehtävä.

— — — — — — — — — — — — — — —

Jollei 1 momentissa tarkoitettua määräystä

noudateta, ministeriö voi velvoittaa kunnan siihen uhkasakolla.

Mitä edellä tässä pykälässä säädetään kunnasta, koskee vastaavasti maakunnan liittoa, jollei se huolehdi tarpeellisesta maakuntakaavan laatimisesta tai sen pitämisestä ajan tasalla.

— — — — — — — — — — — — — —

noudateta, *ympäristö*ministeriö voi velvoittaa kunnan siihen uhkasakolla.

Mitä edellä tässä pykälässä säädetään kunnasta, koskee vastaavasti maakunnan liittoa, jollei se huolehdi tarpeellisesta maakuntakaavan laatimisesta tai sen pitämisestä ajan tasalla, *ja metropolihallintoa, jollei se huolehdi metropolikaavan laatimisesta ja sen pitämisestä ajan tasalla.*

Mitä edellä 1 momentissa säädetään, sovelletaan vastaavasti, jollei kunta tai muu viranomainen huolehdi metropolikaavassa kaavan toteuttamiseksi annettujen määräysten tai muiden velvoitteiden noudattamisesta.

— — — — — — — — — — — — — —

178 §

Määräys valtakunnallisen alueidenkäyttötavoitteen toteuttamiseksi

Jos edellytysten luominen tietylle alueen käytölle on valtakunnallisen alueidenkäyttötavoitteen toteuttamiseksi yleisen edun kannalta erittäin tärkeää eikä maakuntakaavassa taikka yleis- tai asemakaavassa ole osoitettu tarpeellista ratkaisua, *asianomainen* ministeriö voi antaa maakunnan liitolle tai kunnalle tähän liittyviä alueen suunnittelutehtävän hoitamista koskevia määräyksiä.

Ennen 1 momentissa tarkoitetun määräyksen antamista on neuvoteltava maakunnan liiton, kunnan ja niiden muiden tahojen kanssa, joita asia koskee. Näiltä on myös pyydettävä asiasta lausunto

178 §

Määräys valtakunnallisen alueidenkäyttötavoitteen toteuttamiseksi

Jos edellytysten luominen tietylle alueen käytölle on valtakunnallisen alueidenkäyttötavoitteen toteuttamiseksi yleisen edun kannalta erittäin tärkeää eikä maakuntakaavassa, *metropolikaavassa* taikka yleis- tai asemakaavassa ole osoitettu tarpeellista ratkaisua, *ympäristö*ministeriö voi antaa maakunnan liitolle, *metropolihallinnolle* tai kunnalle tähän liittyviä alueen suunnittelutehtävän hoitamista koskevia määräyksiä.

Ennen 1 momentissa tarkoitetun määräyksen antamista on neuvoteltava maakunnan liiton, *metropolihallinnon,* kunnan ja niiden muiden tahojen kanssa, joita asia koskee. Näiltä on myös pyydettävä asiasta lausunto.

188 §

Muutoksenhaku kaavan ja rakennusjärjestyksen hyväksymispäätöksestä

Yleiskaavan, asemakaavan ja rakennusjärjestyksen hyväksymistä koskevaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin kuntalaissa säädetään. Kuntalaissa säädettyä

188 §

Muutoksenhaku kaavan ja rakennusjärjestyksen hyväksymispäätöksestä

*Metropolikaavan, y*leiskaavan, asemakaavan ja rakennusjärjestyksen hyväksymistä koskevaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin kuntalaissa säädetään. Kuntalaissa

oikaisumenettelyä ei kuitenkaan sovelleta asemakaavan hyväksymistä koskevissa asioissa silloinkaan, kun päätösvalta on 52 §:ssä säädetyllä tavalla siirretty kunnanhallitukselle tai lautakunnalle.

— — — — — — — — — — — — — — —

Maakuntakaavan hyväksymistä koskevaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla *asianomaiseen* ministeriöön. Valitus käsitellään kaavan 31 §:ssä tarkoitetun vahvistamisen yhteydessä. Muutoin muutoksenhaussa sovelletaan, mitä kuntalaissa säädetään.

— — — — — — — — — — — — — — —

Hallinto-oikeuden päätökseen, joka koskee oikeusvaikutteisen yleiskaavan alueella olevaa asemakaavaa ja jolla valitus on jätetty tutkimatta tai jolla ei ole muutettu valituksen kohteena ollutta viranomaisen päätöstä siltä osalta, johon valitus kohdistuu, saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Mitä tässä momentissa säädetään, ei koske ranta-asemakaavaa.

— — — — — — — — — — — — — — —

190 §

Muutoksenhaku muusta viranomaisen päätöksestä

Muutosta kunnan viranomaisen tämän lain mukaiseen muuhun kuin 188 ja 189 §:ssä tarkoitettuun päätökseen, maakunnan liiton 33 §:n 3 momentissa tarkoitettuun päätökseen sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tämän lain nojalla antamaan päätökseen haetaan valittamalla hallinto-oikeuteen. Toimivaltainen hallinto-oikeus määräytyy hallintolainkäyttölain (586/1996) 12 §:n mukaan. Valitettaessa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätöksestä toimivaltainen hallinto-oikeus on kuitenkin se, jonka tuomiopiirissä pääosa kysymyksessä olevasta alueesta sijaitsee.

— — — — — — — — — — — — — — —

*K*unnan viranomaisen suunnittelutarveasiassa tekemää 137 §:n mukaista päätöstä, poikkeamispäätöstä, rakennuslupaa, toimenpidelupaa ja katusuunnitelmaa koskevassa asiassa hallinto-oikeuden päätökseen, jolla valitus on jätetty

säädettyä oikaisumenettelyä ei kuitenkaan sovelleta asemakaavan hyväksymistä koskevissa asioissa silloinkaan, kun päätösvalta on 52 §:ssä säädetyllä tavalla siirretty kunnanhallitukselle tai lautakunnalle.

— — — — — — — — — — — — — — —

Maakuntakaavan hyväksymistä koskevaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla *ympäristö*ministeriöön. Valitus käsitellään kaavan 31 §:ssä tarkoitetun vahvistamisen yhteydessä. Muutoin muutoksenhaussa sovelletaan, mitä kuntalaissa säädetään.

— — — — — — — — — — — — — — —

Hallinto-oikeuden päätökseen, joka koskee *metropolikaavan tai* oikeusvaikutteisen yleiskaavan alueella olevaa asemakaavaa ja jolla valitus on jätetty tutkimatta tai jolla ei ole muutettu valituksen kohteena ollutta viranomaisen päätöstä siltä osalta, johon valitus kohdistuu, saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Mitä tässä momentissa säädetään, ei koske ranta-asemakaavaa.

— — — — — — — — — — — — — — —

190 §

Muutoksenhaku muusta viranomaisen päätöksestä

Muutosta kunnan viranomaisen tämän lain mukaiseen muuhun kuin 188 ja 189 §:ssä tarkoitettuun päätökseen, maakunnan liiton 33 §:n 3 momentissa tarkoitettuun päätökseen sekä *metropolihallinnon ja* elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tämän lain nojalla antamaan päätökseen haetaan valittamalla hallinto-oikeuteen. Toimivaltainen hallinto-oikeus määräytyy hallintolainkäyttölain (586/1996) 12 §:n mukaan. Valitettaessa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätöksestä toimivaltainen hallinto-oikeus on kuitenkin se, jonka tuomiopiirissä pääosa kysymyksessä olevasta alueesta sijaitsee.

— — — — — — — — — — — — — — —

Metropolihallinnon suunnittelutarveasiassa tekemää 137 a §:n mukaista päätöstä sekä kunnan viranomaisen suunnittelutarveasiassa tekemää 137 §:n mukaista päätöstä, poikkeamispäätöstä,

tutkimatta tai jolla ei ole muutettu valituksen kohteena ollutta viranomaisen päätöstä, saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

— — — — — — — — — — — — — —

191 §

Valitusoikeus kaavan ja rakennusjärjestyksen hyväksymistä koskevasta päätöksestä

Sen lisäksi, mitä kuntalain 92 §:ssä säädetään valitusoikeudesta, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella ja muulla viranomaisella on toimialaansa kuuluvissa asioissa oikeus valittaa kaavan ja rakennusjärjestyksen hyväksymistä koskevasta päätöksestä. Valitusoikeus on myös maakunnan liitolla ja kunnalla, joiden alueella kaavassa osoitetulla maankäytöllä tai rakennusjärjestyksellä on vaikutuksia.

— — — — — — — — — — — — — —

Muilla kuin kunnalla ei ole oikeutta hakea muutosta hallinto-oikeuden päätökseen, jolla hallinto-oikeus on kumonnut kunnan viranomaisen tekemän kaavan tai rakennusjärjestyksen hyväksymistä koskevan päätöksen. Jos ranta-asemakaavan laatimisesta on huolehtinut maanomistaja, hänellä on kuitenkin oikeus valittaa hallinto-oikeuden päätöksestä. Maakuntakaavan jäätyä vahvistamatta muulla kuin maakunnan liitolla tai kunnalla ei ole oikeutta hakea muutosta.

193 §

Valitusoikeus poikkeamispäätöksestä ja suunnittelutarveratkaisusta

Valitusoikeus poikkeamispäätöksestä ja kunnan viranomaisen suunnittelutarveasiassa rakennuslupaa, toimenpidelupaa ja katusuunnitelmaa koskevassa asiassa hallinto-oikeuden päätökseen, jolla valitus on jätetty tutkimatta tai jolla ei ole muutettu valituksen kohteena ollutta viranomaisen päätöstä, saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

— — — — — — — — — — — — — —

191 §

Valitusoikeus kaavan ja rakennusjärjestyksen hyväksymistä koskevasta päätöksestä

Sen lisäksi, mitä kuntalain 92 §:ssä säädetään valitusoikeudesta, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella ja muulla viranomaisella on toimialaansa kuuluvissa asioissa oikeus valittaa kaavan ja rakennusjärjestyksen hyväksymistä koskevasta päätöksestä. Valitusoikeus on myös maakunnan liitolla, *metropolihallinnolla* ja kunnalla, joiden alueella kaavassa osoitetulla maankäytöllä tai rakennusjärjestyksellä on vaikutuksia.

— — — — — — — — — — — — — —

Muilla kuin kunnalla ei ole oikeutta hakea muutosta hallinto-oikeuden päätökseen, jolla hallinto-oikeus on kumonnut kunnan viranomaisen tekemän kaavan tai rakennusjärjestyksen hyväksymistä koskevan päätöksen. Jos ranta-asemakaavan laatimisesta on huolehtinut maanomistaja, hänellä on kuitenkin oikeus valittaa hallinto-oikeuden päätöksestä. Maakuntakaavan jäätyä vahvistamatta muulla kuin maakunnan liitolla tai kunnalla ei ole oikeutta hakea muutosta. *Muilla kuin metropolihallinnolla tai kunnalla ei ole oikeutta hakea muutosta hallinto-oikeuden päätökseen, jolla hallinto-oikeus on kumonnut metropolihallinnon tekemän metropolikaavan hyväksymistä koskevan päätöksen.*

193 §

Valitusoikeus poikkeamispäätöksestä ja suunnittelutarveratkaisusta

Valitusoikeus poikkeamispäätöksestä ja kunnan viranomaisen suunnittelutarveasiassa

tekemästä 137 §:n mukaisesta päätöksestä on:

1) viereisen tai vastapäätä olevan alueen omistajalla ja haltijalla;
2) sellaisen kiinteistön omistajalla ja haltijalla, jonka rakentamiseen tai muuhun käyttämiseen päätös voi olennaisesti vaikuttaa;
3) sillä, jonka asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin hanke saattaa huomattavasti vaikuttaa;
4) sillä, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa;
5) kunnalla ja naapurikunnalla, jonka maankäytön suunnitteluun päätös vaikuttaa;
6) toimialueellaan sellaisella rekisteröidyllä yhdistyksellä, jonka tarkoituksena on luonnon- tai ympäristönsuojelun tai kulttuuriarvojen suojelun edistäminen taikka elinympäristön laatuun muutoin vaikuttaminen;
7) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella; *sekä*
8) muulla viranomaisella toimialaansa kuuluvissa asioissa.

tekemästä 137 §:n mukaisesta päätöksestä *sekä metropolihallinnon suunnittelutarveasiassa tekemästä 137 a §:n mukaisesta päätöksestä* on:
1) viereisen tai vastapäätä olevan alueen omistajalla ja haltijalla;
2) sellaisen kiinteistön omistajalla ja haltijalla, jonka rakentamiseen tai muuhun käyttämiseen päätös voi olennaisesti vaikuttaa;
3) sillä, jonka asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin hanke saattaa huomattavasti vaikuttaa;
4) sillä, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa;
5) kunnalla ja naapurikunnalla, jonka maankäytön suunnitteluun päätös vaikuttaa;
6) toimialueellaan sellaisella rekisteröidyllä yhdistyksellä, jonka tarkoituksena on luonnon- tai ympäristönsuojelun tai kulttuuriarvojen suojelun edistäminen taikka elinympäristön laatuun muutoin vaikuttaminen;
7) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella;
8) metropolihallinnolla; sekä
9) muulla viranomaisella toimialaansa kuuluvissa asioissa.

195 a §

Viranomaisen oikaisukehotus metropolikaava-asiassa

Ympäristöministeriö ja liikenneministeriö voivat tehdä metropolihallinnolle kirjallisen oikaisukehotuksen metropolikaavasta. Mitä 195 §:ssä säädetään oikaisukehotuksen tekemisen edellytyksistä ja menettelystä, sovelletaan vastaavasti metropolikaavasta tehtävään oikaisukehotukseen.

196 §

Oikaisukehotuksen johdosta tehdyn päätöksen vaikutus valituksiin

— — — — — — — — — — — — — — —

196 §

Oikaisukehotuksen johdosta tehdyn päätöksen vaikutus valituksiin

— — — — — — — — — — — — — — —

Mitä tässä pykälässä säädetään, koskee vastaavasti metropolikaavan

hyväksymispäätöksestä tehtyä oikaisukehotusta.

198 §

Eräiden päätösten tiedoksi antaminen

— — — — — — — — — — — — — — —

Hallinto-oikeuden päätös 188 §:n 1 momentissa tarkoitetussa asiassa annetaan julkipanon jälkeen. Hallinto-oikeuden ja kunnan viranomaisen päätös lupa-asiassa sekä kunnan viranomaisen, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ja hallinto-oikeuden päätös 171 §:ssä tarkoitetussa poikkeamista koskevassa asiassa annetaan julkipanon jälkeen. Ympäristöministeriön 31 §:n 1 momentissa, 33 §:n 3 momentissa, 177 §:n 1 momentissa ja 178 §:ssä sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen 38 §:n 2 momentissa ja 179 §:ssä tarkoitettu päätös annetaan samoin julkipanon jälkeen.

— — — — — — — — — — — — — — —

198 §

Eräiden päätösten tiedoksi antaminen

— — — — — — — — — — — — — — —

Hallinto-oikeuden päätös 188 §:n 1 momentissa tarkoitetussa asiassa annetaan julkipanon jälkeen. Hallinto-oikeuden ja kunnan viranomaisen päätös lupa-asiassa sekä kunnan viranomaisen, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ja hallinto-oikeuden päätös 171 §:ssä tarkoitetussa poikkeamista koskevassa asiassa annetaan julkipanon jälkeen. Ympäristöministeriön 31 §:n 1 momentissa, 33 §:n 3 momentissa, 177 §:n 1 momentissa ja 178 §:ssä sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen 38 §:n 2 momentissa ja 179 §:ssä tarkoitettu päätös annetaan samoin julkipanon jälkeen. *Metropolihallinnon 137 a §:ssä tarkoitettu päätös annetaan samoin julkipanon jälkeen.*

— — — — — — — — — — — — — — —

199 §

Valtioiden rajat ylittävät ympäristövaikutukset

Jos Suomea velvoittavan kansainvälisen sopimuksen toimeenpano edellyttää tämän lain mukaisen kaavan toteuttamisen ympäristövaikutuksia arvioitaessa yhteistyötä toisen valtion kanssa, kaavaa laativan maakunnan liiton tai kunnan tulee toimittaa ennen kaavan hyväksymistä *asianomaiselle* ministeriölle ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle sopimuksen mukaista toiselle valtiolle ilmoittamista varten tarpeelliset tiedot.

Asianomainen ministeriö huolehtii 1 momentissa tarkoitetun sopimuksen mukaisista toiseen valtioon kohdistuvista ilmoitus- ja neuvottelutehtävistä.

Ilmoitus- ja neuvottelumenettelystä säädetään tarkemmin asetuksella

199 §

Valtioiden rajat ylittävät ympäristövaikutukset

Jos Suomea velvoittavan kansainvälisen sopimuksen toimeenpano edellyttää tämän lain mukaisen kaavan toteuttamisen ympäristövaikutuksia arvioitaessa yhteistyötä toisen valtion kanssa, kaavaa laativan maakunnan liiton, *metropolihallinnon* tai kunnan tulee toimittaa ennen kaavan hyväksymistä *ympäristö*ministeriölle ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle sopimuksen mukaista toiselle valtiolle ilmoittamista varten tarpeelliset tiedot.

*Ympäristö*ministeriö huolehtii 1 momentissa tarkoitetun sopimuksen mukaisista toiseen valtioon kohdistuvista ilmoitus- ja neuvottelutehtävistä.

Ilmoitus- ja neuvottelumenettelystä säädetään tarkemmin *valtioneuvoston* asetuksella.

200 §

200 §

Eräiden päätösten voimaantulo

Kaava, rakennusjärjestys, tonttijako, rakennuskielto, toimenpiderajoitus ja 33 §:n 3 momentin rakentamisrajoitus tulevat voimaan, kun ne on saatettu yleisesti tiedoksi sillä tavoin kuin asetuksella tarkemmin säädetään. Rakennuskielto, jota tarkoitetaan 53 §:n 3 momentissa, tulee kuitenkin voimaan kaavan hyväksymispäätöksellä.

Päätös asemakaavan, yleiskaavan, maakuntakaavan ja rakennusjärjestyksen hyväksymisestä on saatettava yleisesti tiedoksi niin kuin kunnalliset ilmoitukset kunnassa julkaistaan. Sama koskee päätöstä rakennuskiellosta, toimenpiderajoituksesta ja 33 §:n 3 momentin rakentamisrajoituksesta.

Kunnan tulee lähettää viipymättä 2 momentissa mainittu päätös tiedoksi asetuksella tarkemmin säädettäville viranomaisille.

— — — — — — — — — — — — — — —

201 §

Kaavapäätöksen täytäntöönpanokelpoisuus

— — — — — — — — — — — — — — —

203 §

Muutoksenhaun yhteydessä kaavaan ja rakennusjärjestykseen tehtävät muutokset

Muutoksenhakuviranomainen voi tehdä kaavaan ja rakennusjärjestykseen oikaisunluonteisia korjauksia. Muutoksenhakuviranomainen voi kunnan tai maakunnan liiton suostumuksella tehdä kaavaan myös vähäisiä tarkistuksia, jos

Eräiden päätösten voimaantulo

Kaava, rakennusjärjestys, tonttijako, rakennuskielto, toimenpiderajoitus ja 33 §:n 3 momentin rakentamisrajoitus tulevat voimaan, kun ne on saatettu yleisesti tiedoksi sillä tavoin kuin *valtioneuvoston* asetuksella tarkemmin säädetään. Rakennuskielto, jota tarkoitetaan 53 §:n 3 momentissa, tulee kuitenkin voimaan kaavan hyväksymispäätöksellä.

Päätös asemakaavan, yleiskaavan, *metropolikaavan*, maakuntakaavan ja rakennusjärjestyksen hyväksymisestä on saatettava yleisesti tiedoksi niin kuin kunnalliset ilmoitukset kunnassa julkaistaan. Sama koskee päätöstä rakennuskiellosta, toimenpiderajoituksesta ja 33 §:n 3 momentin rakentamisrajoituksesta.

Kunnan tulee lähettää viipymättä 2 momentissa mainittu päätös tiedoksi *valtioneuvoston* asetuksella tarkemmin säädettäville viranomaisille.

— — — — — — — — — — — — — — —

201 §

Kaavapäätöksen täytäntöönpanokelpoisuus

— — — — — — — — — — — — — — —

Mitä 1 momentissa säädetään kunnasta, koskee vastaavasti metropolihallintoa metropolikaavan osalta.

Mitä edellä 2 momentissa säädetään 195 §:n nojalla tehdystä oikaisukehotuksesta ja kunnasta, koskee vastaavasti 195 a §:n nojalla tehtyä oikaisukehotusta ja metropolihallintoa

203 §

Muutoksenhaun yhteydessä kaavaan ja rakennusjärjestykseen tehtävät muutokset

Muutoksenhakuviranomainen voi tehdä kaavaan ja rakennusjärjestykseen oikaisunluonteisia korjauksia. Muutoksenhakuviranomainen voi kunnan, *metropolihallinnon* tai maakunnan liiton suostumuksella tehdä kaavaan myös vähäisiä

tarkistuksilla ei ole vaikutusta muiden kuin siihen suostuneiden etuun tai oikeuteen.

205 §

Viranomaisen tiedonsaantioikeus

Asianomaisella ministeriöllä ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilla on oikeus saada kunnilta, maakuntien liitoilta ja muilta viranomaisilta maksutta näillä olevia alueiden käytön ja rakennetun ympäristön seurannan kannalta tarpeellisia tietoja sekä tämän lain mukaista valvonta- ja muuta viranomaistehtävää varten tarpeellisia asiakirjoja siten kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään.

— — — — — — — — — — — — — —

tarkistuksia, jos tarkistuksilla ei ole vaikutusta muiden kuin siihen suostuneiden etuun tai oikeuteen.

205 §

Viranomaisen tiedonsaantioikeus

*Ympäristö*ministeriöllä ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilla on oikeus saada kunnilta, *metropolihallinnolta,* maakuntien liitoilta ja muilta viranomaisilta maksutta näillä olevia alueiden käytön ja rakennetun ympäristön seurannan kannalta tarpeellisia tietoja sekä tämän lain mukaista valvonta- ja muuta viranomaistehtävää varten tarpeellisia asiakirjoja siten kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään.

— — — — — — — — — — — — — —

———

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 201 .

Voimaan tullut maakuntakaava on metropolialueella voimassa 32 §:n mukaisin maakuntakaavan oikeusvaikutuksin, kunnes se korvataan tämän lain mukaisella metropolikaavalla tai kumotaan.

Jollei maakuntakaavaa 10 vuoden kuluessa tämän lain voimaan tulosta korvata metropolikaavalla tai kumota, se on voimassa tämän lain mukaisena metropolikaavana.

Tämän lain 137 a §:ssä tarkoitettuun suunnittelutarveasiaan, joka on vireillä kunnan viranomaisessa tämän lain tullessa voimaan, sovelletaan lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

17.

Laki

ympäristönsuojelulain 12 ja 13 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ympäristönsuojelulain (527/2014) 12 § ja 13 §:n 3 momentti seuraavasti:

12 §	12 §
Oikeusvaikutteinen kaava toiminnan sijoittamisessa	*Oikeusvaikutteinen kaava toiminnan sijoittamisessa*
Luvanvaraista tai rekisteröitävää toimintaa ei saa sijoittaa asemakaavan vastaisesti. Lisäksi alueella, jolla on voimassa maakuntakaava tai oikeusvaikutteinen yleiskaava, on katsottava, ettei toiminnan sijoittaminen vaikeuta alueen käyttämistä kaavassa varattuun tarkoitukseen	Luvanvaraista tai rekisteröitävää toimintaa ei saa sijoittaa asemakaavan vastaisesti. Lisäksi alueella, jolla on voimassa maakuntakaava, *metropolikaava* tai oikeusvaikutteinen yleiskaava, on katsottava, ettei toiminnan sijoittaminen vaikeuta alueen käyttämistä kaavassa varattuun tarkoitukseen.
13 §	13 §
Turvetuotannon sijoittaminen	*Turvetuotannon sijoittaminen*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Tätä pykälää ei sovelleta, jos 1 momentissa tarkoitetut luonnonarvot on otettu huomioon lainvoimaisessa maakuntakaavassa tai lainvoimaisessa, oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa ja toiminta sijoittuu mainitussa kaavassa sille varatulle alueelle.	Tätä pykälää ei sovelleta, jos 1 momentissa tarkoitetut luonnonarvot on otettu huomioon lainvoimaisessa maakuntakaavassa, *lainvoimaisessa metropolikaavassa* tai lainvoimaisessa, oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa ja toiminta sijoittuu mainitussa kaavassa sille varatulle alueelle.
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —

———

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 201 .

18.

Laki

luonnonsuojelulain 33 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan luonnonsuojelulain (1096/1996) 33 §, sellaisena kuin se on laissa 1587/2009, seuraavasti:

33 §	33 §
Maisema-alueen perustaminen	*Maisema-alueen perustaminen*
Valtakunnallisesti merkittävän maisema-alueen perustamisesta ja tarkoituksesta päättää ympäristöministeriö. Muusta maisema-alueesta päättää elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus maakunnan liiton esityksestä.	Valtakunnallisesti merkittävän maisema-alueen perustamisesta ja tarkoituksesta päättää ympäristöministeriö. Muusta maisema-alueesta päättää elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus maakunnan liiton *tai metropolihallinnon* esityksestä.

———

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 201 .

19.

Laki

maa-aineslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maa-aineslain (555/1981) 3 §:n 2 ja 3 momentti, 6 §:n 2 momentti ja 10 §:n 2 ja 3 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 3 §:n 2 momentti ja 6 §:n 2 momentti laissa 134/1999, 3 §:n 3 momentti ja 10 §:n 3 momentti laissa 495/2000 sekä 10 §:n 2 momentti laissa 468/2005, seuraavasti:

3 §	3 §
Ainesten ottamisen rajoitukset	*Ainesten ottamisen rajoitukset*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Alueella, jolla on voimassa asemakaava tai oikeusvaikutteinen yleiskaava, on sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, katsottava, ettei ottaminen vaikeuta alueen käyttämistä kaavassa varattuun tarkoitukseen eikä turmele kaupunki- tai maisemakuvaa.	Alueella, jolla on voimassa asemakaava, oikeusvaikutteinen yleiskaava *tai metropolikaava*, on sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, katsottava, ettei ottaminen vaikeuta alueen käyttämistä kaavassa varattuun tarkoitukseen eikä

Maa-aineksia ei saa ilman erityistä syytä ottaa meren tai vesistön rantavyöhykkeellä, ellei aluetta ole asemakaavassa tai oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa osoitettu tätä tarkoitusta varten.	turmele kaupunki- tai maisemakuvaa. Maa-aineksia ei saa ilman erityistä syytä ottaa meren tai vesistön rantavyöhykkeellä, ellei aluetta ole asemakaavassa, oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa *tai metropolikaavassa* osoitettu tätä tarkoitusta varten.
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
6 §	6 §
Luvan myöntämisen edellytykset	*Luvan myöntämisen edellytykset*
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
Alueella, jolla on voimassa toimenpiderajoitus yleiskaavan tai asemakaavan laatimista tai muuttamista varten, lupa voidaan myöntää, jollei ottaminen tuota huomattavaa haittaa kaavan laatimiselle tai muuttamiselle, turmele kaupunki- tai maisemakuvaa eikä muutenkaan ole ristiriidassa 3 §:ssä säädettyjen rajoitusten kanssa.	Alueella, jolla on voimassa toimenpiderajoitus *metropolikaavan,* yleiskaavan tai asemakaavan laatimista tai muuttamista varten, lupa voidaan myöntää, jollei ottaminen tuota huomattavaa haittaa kaavan laatimiselle tai muuttamiselle, turmele kaupunki- tai maisemakuvaa eikä muutenkaan ole ristiriidassa 3 §:ssä säädettyjen rajoitusten kanssa.
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
10 §	10 §
Luvan voimassaolo	*Luvan voimassaolo*
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
Erityisistä syistä lupa voidaan kuitenkin myöntää pitemmäksi ajaksi, kuitenkin enintään viideksitoista vuodeksi, ja kalliokiven louhinnan osalta enintään 20 vuodeksi, jos se hankeen laajuuteen, esitetyn suunnitelman laatuun ja muihin ainesten ottamisessa huomioon otettaviin seikkoihin nähden katsotaan sopivaksi. Erityisenä syynä voidaan pitää myös sitä, että ottaminen kohdistuu maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) mukaisessa voimassa olevassa maakuntakaavassa tai oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa maa-ainesten ottamiseen varatulle alueelle.	Erityisistä syistä lupa voidaan kuitenkin myöntää pitemmäksi ajaksi, kuitenkin enintään viideksitoista vuodeksi, ja kalliokiven louhinnan osalta enintään 20 vuodeksi, jos se hankkeen laajuuteen, esitetyn suunnitelman laatuun ja muihin ainesten ottamisessa huomioon otettaviin seikkoihin nähden katsotaan sopivaksi. Erityisenä syynä voidaan pitää myös sitä, että ottaminen kohdistuu maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) mukaisessa voimassa olevassa maakuntakaavassa, *metropolikaavassa* tai oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa maa-ainesten ottamiseen varatulle alueelle.
Jos lupa on myönnetty kymmentä vuotta lyhyemmäksi ajaksi ja lupa-ajan päättyessä osa myönnetyn luvan maa-aineksista on vielä ottamatta, voidaan lupa-aikaa jatkaa niin, että kokonaisajaksi tulee enintään kymmenen vuotta. Määräaikaa jatkettaessa voidaan lupamääräyksiä muuttaa tai antaa uusia	Jos lupa on myönnetty kymmentä vuotta lyhyemmäksi ajaksi ja lupa-ajan päättyessä osa myönnetyn luvan maa-aineksista on vielä ottamatta, voidaan lupa-aikaa jatkaa niin, että kokonaisajaksi tulee enintään kymmenen vuotta. Määräaikaa jatkettaessa voidaan lupamääräyksiä muuttaa tai antaa uusia

lupamääräyksiä. Lupaa ei kuitenkaan saa jatkaa, jos alueelle on tullut voimaan maankäyttö ja rakennuslaissa tarkoitettu asemakaava tai oikeusvaikutteinen yleiskaava taikka saman lain 38 tai 53 §:ssä tarkoitettu toimenpiderajoitus. Lupa-aikaa voidaan jatkaa ilman 7 §:ssä sekä maa-ainesasetuksessa säädettyjä lausuntoja.	lupamääräyksiä. Lupaa ei kuitenkaan saa jatkaa, jos alueelle on tullut voimaan maankäyttö- ja rakennuslaissa tarkoitettu asemakaava, oikeusvaikutteinen yleiskaava *tai metropolikaava* taikka saman lain *34 c,* 38 tai 53 §:ssä tarkoitettu toimenpiderajoitus. Lupa-aikaa voidaan jatkaa ilman 7 §:ssä sekä maa-ainesasetuksessa säädettyjä lausuntoja.
	———
	Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 201 .

20.

Laki

rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain 5 ja 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain (498/2010) 5 §:n 2 momentti ja 7 §:n 2 momentti seuraavasti:

5 §	5 §
Asian vireilletulo	*Asian vireilletulo*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Esityksen rakennuksen suojelemisesta saa tehdä omistaja, valtion viranomainen, kunta, jonka alueella rakennus sijaitsee, maakunnan liitto ja toimialueellaan sellainen rekisteröity yhteisö, jonka toimialaan kuuluu kulttuuriperinnön vaaliminen.	Esityksen rakennuksen suojelemisesta saa tehdä omistaja, valtion viranomainen, kunta, jonka alueella rakennus sijaitsee, maakunnan liitto, *metropolihallinto* ja toimialueellaan sellainen rekisteröity yhteisö, jonka toimialaan kuuluu kulttuuriperinnön vaaliminen.
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —

7 §	7 §
Asianosaisten kuuleminen ja lausunnot	*Asianosaisten kuuleminen ja lausunnot*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Kun suojelua koskeva asia on tullut vireille, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi järjestää tilaisuuden, jossa rakennuksen ja kiinteistön omistajalla ja haltijalla, suojeluesityksen tekijällä, valtion viranomaisella, maakunnan liitolla, kunnalla, jonka alueella rakennus sijaitsee, sekä niillä, joiden oloihin tai etuihin asia saattaa huomattavasti vaikuttaa, on mahdollisuus tuoda esiin suojelun tarpeeseen, tavoitteisiin ja keinoihin liittyviä näkökohtia.	Kun suojelua koskeva asia on tullut vireille, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi järjestää tilaisuuden, jossa rakennuksen ja kiinteistön omistajalla ja haltijalla, suojeluesityksen tekijällä, valtion viranomaisella, maakunnan liitolla, *metropolihallinnolla ja* kunnalla, jonka alueella rakennus sijaitsee, sekä niillä, joiden oloihin tai etuihin asia saattaa huomattavasti vaikuttaa, on mahdollisuus tuoda esiin suojelun tarpeeseen, tavoitteisiin ja keinoihin liittyviä näkökohtia.
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
	————
	Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 201 .

Luonnos
10.12.2014

Valtioneuvoston asetus

metropolihallinnon valtionavustuksista

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti säädetään valtionavustuslain (688/2001) 8 §:n nojalla:

1 §

Soveltamisala

Tässä asetuksessa säädetään valtionavustusmäärärahan metropolihallinnolle myöntämisen perusteista.

Valtionavustuksesta säädetään lisäksi valtionavustuslaissa (688/2001).

2 §

Määritelmät

Tässä asetuksessa tarkoitetaan:

1) metropolialueella metropolihallinnosta annetun lain (xx/2015) 3 § mukaista metropolialuetta;

2) metropolihallinnolla metropolihallinnosta annetussa laissa säädettyä metropolihallintoa;

3) metropolialueen yhtenäisellä lippujärjestelmällä metropolihallinnon järjestämään joukkoliikenteen samoin perustein koko sen alueella myytäviä kerta-, sarja- tai kausilippuja;

4) tariffituella kunnan metropolihallinnolle maksamaa tukea matkalippujen hintojen alentamiseksi päätetyllä palvelutasolla.

3 §

Metropolihallinnolle joukkoliikenteen yhtenäiseen lippujärjestelmään ja taksojen alentamiseen myönnettävä valtionavustus

Valtiovarainministeriö voi valtion talousarvion puitteissa myöntää metropolihallinnolle valtionavustusta kustannuksiin, jotka aiheutuvat yhtenäisen lippujärjestelmän luomisesta ja ylläpitämisestä sen koko alueella ja joukkoliikenteen taksojen alentamiseen.

Avustus voi kattaa korkeintaan 10 % yhteenlasketusta tariffituen määrästä.

4 §

Metropolihallinnolle maksettava muu joukkoliikenteen valtionavustus

Valtiovarainministeriö voi valtion talousarvion puitteissa myöntää valtionavustusta metropolialueen liikennejärjestelmää ja joukkoliikennettä koskevien tehtävien hoitamisesta annetun lain (xx/2015) mukaisten

1) kunnille uusien lakisääteisten tehtävien hoitamiseen ja

2) metropolihallinnolle valtiolta siirrettyjen tehtävien hoitamiseen.

Valtionavustus kattaa lakisääteisten tehtävien laajentamisesta ja siirretyistä tehtävistä aiheutuvat kustannukset.

5 §

Metropolihallinnolle metropolikaavoitukseen maksettava valtionavustus

Valtionvarainministeriö myöntää valtion talousarvion puitteissa metropolihallinnolle valtionavustusta maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 4 a -luvun mukaisen metropolikaavan ja erityisesti siihen liittyvän toimeenpano-osan laatimiseen.

8 §

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan päivänä kuuta 201 .

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
Kunta- ja aluehallinto-osasto

Lausuntopyyntö VM093:00/2013

10.12.2014

Jakelussa mainituille

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä metropolihallintoa koskevaksi lainsäädännöksi

Hallitus linjasi 29.8.2013 rakennepoliittisessa ohjelmassaan, että metropolialueen kilpailukyky varmistetaan, estetään segregaatiota sekä tehostetaan maankäytön, asumisen ja liikenteen suunnittelua ja toteutusta edistämällä alueen kuntaliitoksia ja kokoamalla sen tueksi metropolihallinto, jonka ylin päättävä toimielin on vaaleilla valittu valtuusto.

Valtiovarainministeriö asetti 4.10.2013 hallituksen rakennepoliittisen ohjelman linjausten mukaisesti työryhmän valmistelemaan metropolihallintoa koskevaa lainsäädäntöä. Työryhmän tehtävänä oli muun muassa valmistella ehdotus metropolihallinnon hallintomalliksi, rahoituksen ja päätöksenteon järjestämiseksi, metropolihallinnon alueelliseksi toimivallaksi sekä valmistella ehdotus niistä tehtävistä, joita metropolihallinto hoitaisi. Työryhmän tuli toimeksiantonsa mukaisesti valmistella ehdotuksista väliraportti 31.3.2014 mennessä sekä loppuraportti hallituksen esityksen muodossa 15.9.2014 mennessä.

Työryhmän väliraportti julkaistiin 1.4.2014. Väliraportti sisälsi työryhmän kartoittamat mahdollisuudet sekä alustavat ehdotukset metropolihallinnon perustamiseksi. Kunnilta ja muilta asianosaisilta tahoilta pyydettiin lausuntoa työryhmän väliraportista 4.7.2014 mennessä. Yhteenveto väliraportista saaduista lausunnoista julkaistiin 15.8.2014.

Väliraportista saatuihin lausuntoihin perustuen hallitus linjasi 28.8.2014 budjettiriihen yhteydessä, että metropolialueelle perustetaan metropolihallinto erityisesti maankäytön, asumisen ja liikenteen ongelmien ratkaisemiseksi. Metropolihallinto käynnistyy vuoden 2017 kuntavaalien yhteydessä. Metropolihallinto muodostetaan metropolialueen MAL-sopimuskuntien varaan, jolloin metropolihallinnossa ovat mukana Helsinki, Espoo, Vantaa, Kauniainen, Sipoo, Kerava, Tuusula, Järvenpää, Kirkkonummi, Vihti, Nurmijärvi, Mäntsälä, Hyvinkää sekä Pornainen. Näiden lisäksi Porvoo ja Lohja voivat halutessaan liittyä metropolihallintoon.

Metropolihallinnon tehtäväksi tulee metropolikaavan laatiminen ja sen toimeenpanon varmistaminen sekä seuraavat julkishallinnon tehtävät: joukkoliikenteen suunnittelu ja hoitaminen (HSL), HSY:n ympäristöasiat sekä Uudenmaan liitolta siirtyviä tehtäviä. Toimivan asuntopolitiikan toteutumisesta ja metropolihallinnon muista tehtävistä sovitaan lainvalmistelun jatkotyössä. Metropolihallinnolle turvataan kunnista riippumaton rahoitusratkaisu nykyisten kuntayhtymien tuloilla, valtionosuuksilla ja valmistelussa tarkentuvalla rahoitusratkaisulla. Metropolihallinnolle ei tule omaa verotusoikeutta. Metropolihallinnolle tulee vaaleilla valittava valtuusto, jonka vaalitavassa huomioidaan alueellinen ja puoluepoliittinen edustavuus.

Valtiovarainministeriö
Snellmaninkatu 1 A, Helsinki
PL 28, 00023 Valtioneuvosto
www.vm.fi

Puh 09 160 01 tai 09 578 11 (vaihde)
Faksi 09 160 33123
valtiovarainministerio@vm.fi
Y-tunnus 0245439-9

Metropolihallintoa koskevaa lainsäädäntöä valmistelevan työryhmän toimikauden päättymisen 15.9.2014 jälkeen luonnos hallituksen esitykseksi on valmisteltu ministeriöiden virkamiesten yhteistyönä. Vaalijärjestelmävaihtoehtoa ovat työstäneet puolueiden puoluesihteerit. Hallituksen esitystä ei ole vielä poliittisella tasolla lopullisesti linjattu. Luonnos hallituksen esitykseksi on esityksen vaikutusten arvioinnin osalta vielä puutteellinen, ja esitystä tullaan täydentämään lausuntojen perusteella.

Valtiovarainministeriö pyytää jakelussa mainituilta tahoilta lausuntoa metropolihallintoa koskevasta hallituksen esityksen luonnoksesta sekä siihen liittyvästä valtioneuvoston asetuksesta koskien metropolihallinnon valtionavustuksia. Hallituksen esitysluonnos on vielä tässä vaiheessa virkamiesesitys.

Lausunnonantajia pyydetään lausumaan erityisesti alla olevista kysymyksistä.

Lausuntoa antavia tahoja pyydetään arvioimaan hallituksen esityksen luonnosta oman kunnan/organisaation näkökulman ohella metropolialueen kokonaisuuden näkökulmasta käsin.

Kunnat voivat toimittaa oman lausuntonsa ohella myös haluamiensa kuntien kanssa yhteisen lausunnon.

1. Lausunnonantajaa pyydetään lausumaan seuraavista metropolihallintolakiin (lakiehdotus 1) liittyvistä kysymyksistä:

1a. Metropolihallinnon perustamisen tarkoitus ja tavoitteet
1b. Metropolihallinto ja sen jäsenkunnat (2 - 3 §)
1c. Metropolihallinnon toimiala ja metropolihallinnolle siirrettävät tehtävät (4 § sekä esitykseen sisältyvät lakiehdotukset 2-20)
1d. Metropolivaltuusto (5 §)
1e. Metropolivaalit (7 - 13 §)
1f. Asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet (14 - 16 §)
1g. Metropolisopimus (17 §)
1h. Kuntien maksuosuuksien määräytyminen ja valtion rahoitus metropolihallinnolle (18 - 19 § sekä luonnos valtioneuvoston asetukseksi metropolihallinnon valtionavustuksista)
1i. Metropolihallinnon toiminnan käynnistäminen (22 §)
1j. Perussopimus (23 §)
1k. Ensimmäisen metropolivaalit (24 §)
1l. Metropolihallinnon järjestäytyminen (25 §)
1m. Metropolialueen laajentaminen (26 §)
1n. Voimassa olevat viranomaisluvat, vireillä olevat asiat sekä voimassa olevat sopimukset ja sitoumukset (27 - 29 §)
1o. Henkilöstö (30 §)
1p. Lain vaikutukset

2. Maankäyttö- ja rakennuslain muuttamiseen (lakiehdotus 16) liittyen lausunnonantajaa pyydetään erityisesti arvioimaan:

2a. Metropolikaavan ohjaus- ja oikeusvaikutuksia osana kaavajärjestelmää
2b. Metropolikaavan muodostumista kahdesta osasta, suunnitelmaosasta ja toimeenpano-osasta, sekä metropolisopimuksen sisältöä ja suhdetta metropolikaavaan
2c. Metropolialueen osoittamista suunnittelutarvealueeksi ja suunnittelutarveasioiden siirtoa metropolihallinnolle

3. Muihin lakiehdotuksiin (lakiehdotukset 2 - 15 ja 17 - 20) liittyvät asiat

4. Lausunnonantajan esille ottamat muut kysymykset ja asiat

Lausunnot pyydetään toimittamaan **viimeistään 4. helmikuuta 2015** klo 16 mennessä sähköpostitse osoitteeseen valtiovarainministerio@vm.fi.

Päivi Laajala
Osastopäällikkö, ylijohtaja

Lisätietojen antajat

Päivi Laajala, valtiovarainministeriö, p. 0295 530 026, etunimi.sukunimi@vm.fi
Inga Nyholm, valtiovarainministeriö, p. 0295 530 042, etunimi.sukunimi@vm.fi
Ilkka Turunen, valtiovarainministeriö, p. 0295 530 097, etunumi.sukunimi@vm.fi
Teemu Eriksson, valtiovarainministeriö, p. 0295 530 177, etunimi.sukunimi@vm.fi
Pekka Normo, ympäristöministeriö, p. 0295 250 204, etunimi.sukunimi@ymparisto.fi
Maija Neva, ympäristöministeriö, p. 0295 250 193, etunimi.sukunimi@ymparisto.fi

Lisätietoja: www.vm.fi/metropolipolitiikka

Liitteet

Liite 1. Luonnos (10.12.2014) hallituksen esitykseksi metropolihallintoa koskevaksi lainsäädännöksi
Liite 2. Luonnos (10.12.2014) valtioneuvoston asetukseksi metropolihallinnon valtionavustuksista
Liite 3. Utkast (10.12.2014) till propositionens huvudsakliga innehåll, målsättning och de viktigaste förslagen samt lagförslag
Liite 4. Utkast (10.12.2014) till statsrådets förordning om metropolförvaltningens statsbidrag

Jakelu

Askolan kunta
Espoon kaupunki
Hangon kaupunki
Helsingin kaupunki
Hyvinkään kaupunki
Inkoon kunta
Järvenpään kaupunki
Karkkilan kaupunki
Kauniaisten kaupunki
Keravan kaupunki
Kirkkonummen kunta
Lahden kaupunki
Lapinjärven kunta
Lohjan kaupunki
Loviisan kaupunki
Mäntsälän kunta
Myrskylän kunta
Nurmijärven kunta
Orimattilan kaupunki
Pornaisten kunta
Porvoon kaupunki
Pukkilan kunta
Raaseporin kaupunki
Sipoon kunta
Siuntion kunta
Tuusulan kunta
Vantaan kaupunki
Vihdin kunta
Riihimäen kaupunki
Lopen kunta
Hausjärven kunta
KUUMA-seutu

Suomen Kuntaliitto
Valtioneuvoston kanslia
Ulkoasiainministeriö
Oikeusministeriö
Sisäasiainministeriö
Puolustusministeriö
Valtiovarainministeriön budjettiosasto
Opetus- ja kulttuuriministeriö
Maa- ja metsätalousministeriö
Liikenne- ja viestintäministeriö
Työ- ja elinkeinoministeriö
Sosiaali- ja terveysministeriö
Ympäristöministeriö
Etelä-Suomen aluehallintovirasto
Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Liikennevirasto

Uudenmaan liitto
Hämeen liitto
Varsinais-Suomen liitto
Päijät-Hämeen liitto
Kymenlaakson liitto
Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri
Kanta-Hämeen sairaanhoitopiirin kuntayhtymä
Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveysyhtymä
Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri
Carea – Kymenlaakson sairaanhoito- ja sosiaalipalvelujen kuntayhtymä
Helsingin erityishuoltopiiri
Uudenmaan ja Etelä-Hämeen erityishuoltopiiri
Kårkulla samkommun
Espoon seudun koulutuskuntayhtymä OMNIA
Itä-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä
Keski-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä
Länsi-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä Luksia
Samkommunen för yrkesutbildning i Östra Nyland
KT Kuntatyönantajat
Julkisalan koulutettujen neuvottelujärjestö JUKO
Julkis- ja yksityisalojen toimihenkilöliitto Jyty
Kunta-alan unioni
Tekniikka ja Terveys KTN
AKAVA
STTK
SAK
Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL
MTK
Keva
Kunta-alan koulutettu hoitohenkilöstö KoHo ry
Terveyden ja hyvinvoinnin laitos
SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry
Kansalaisyhteiskuntapolitiikan neuvottelukunta
Elinkeinoelämän keskusliitto
Helsingin seudun kauppakamari
Helsingin seudun Suomen Yrittäjien aluejärjestöt
Suomen Yrittäjät
Keskuskauppakamari
Suomen evankelis-luterilainen kirkko
Suomen ortodoksinen kirkko
Folktinget
Kansallinen Kokoomus rp.
Suomen Sosiaalidemokraattinen Puolue rp.
Perussuomalaiset rp.
Suomen Keskusta rp.
Vasemmistoliitto rp.
Vihreä liitto rp.
Suomen ruotsalainen kansanpuolue rp.
Suomen kristillisdemokraatit (KD) rp.
Vasenryhmän eduskuntaryhmä
Muutos 2011 -eduskuntaryhmä
Ammattiosaajien kehittämisyhdistys AMKE

Lapsiasiavaltuutetun toimisto
Suomen nuorisovaltuustojen liitto
Allianssi ry.
Nuorisoasiain neuvottelukunta
Suomen Kotiseutuliitto
Helsingin seudun ympäristöpalvelut HSY
Helsingin seudun liikenne HSL
VR-Yhtymä Oy
Helsingin seudun yliopistot, edustajana metropolipolitiikan neuvottelukunnassa vararehtori Kimmo Kontula (Helsingin yliopisto)
Helsingin seudun ammattikorkeakoulut, edustaja metropolipolitiikan neuvottelukunnassa rehtori Jaakko Tarkkanen (Laurea-ammattikorkeakoulu)
Aalto yliopisto, professori Raine Mäntysalo
Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus ARA
Greater Helsinki Promotion Ltd

Vantaan kaupunginhallituksen lausunto esityksestä metropolihallintoa koskevaksi lainsäädännöksi, asia 9, 26.1.2015

Kokoomuksen kaupunginhallitusryhmän lausunto:

METROPOLIHALLINNON HALLINTOMALLISTA JA RAHOITUKSESTA

Metropolihallintoa koskevaa lainsäädäntöä valmistellut työryhmä katsoi 1.4.2014 annetussa väliraportissaan, että vaaleilla valittava metropolihallinto voitaisiin oikeudellisesti toteuttaa joko nk. pakkokuntayhtymänä tai perustuslain 121 §:n 4 momentin mukaisena, kuntaa suuremmalla hallintoalueella toteutettuna itsehallintojärjestelmänä. Esitysluonnoksen mukaan pakkokuntayhtymää on pidettävä metropolihallinnon tehtävien sekä tehtävien hoitoon tarvittavan rahoituksen näkökulmasta tarkoituksenmukaisempana hallinnon järjestämisen tapana.

Metropolihallinnon järjestäminen kuntayhtymäksi kuntalaissa säädetyssä muodossa on mahdotonta, koska malli perustuu jäsenkuntien keskinäiseen omistussuhteeseen ja perussopimukseen, jossa määritetään mm. kuntaosuudet eli jäsenkuntien osuudet kuntayhtymän varoihin sekä vastuut veloista ja velvoitteista. Jäsenkuntien tulisi lisäksi tilinpäätöksen vahvistavassa kokouksessa päättää mm. vastuuvapauden myöntämisestä kuntayhtymän hallinnolle. Jäsenkuntien konsernitilinpäätöksiin yhdisteltäisiin kuntayhtymän tilinpäätös.

Kuntayhtymämalli soveltuu kuntien yhteisten peruspalvelujen tuottamiseen, ei nyt esitetyn strategisen ja kunnista riippumattomaksi tarkoitetun päätöksenteon alustaksi. Esitysluonnokseen sisältynyt toteamus siitä, että metropolihallinto olisi metropolialueen asukkaiden itsehallintoon perustuva julkisoikeudellinen yhteisö, johon sovellettaisiin pääosin kuntalain kuntayhtymää koskevia säännöksiä, johtaa ongelmiin. Ratkaisematta on mm. kysymys peruspääoman asettamisesta. Asiaa ei ole luonnoksessa edes sivuttu. Peruspääomaosuuksissa on välttämättä otettava huomioon metropolihallinnon jäsenkunnilta tai niiden omistuksessa olevilta yhteisöiltä metropolihallintoon tapahtuva omaisuudensiirto. Samassa yhteydessä ja samoin perustein tulee huomioida äänivallan perusteet, jotka eivät voi määräytyä yksin asukaslukujen mukaisesti, mikäli lopputulos poikkeaisi kunnilta tai niiden määräysvallasta siirtyvien nettovarojen suhteesta. Asiaa voisi arvioida toisin, mikäli toimintoihin liittyvä omaisuus siirtyisi metropolihallinnolle liiketoimintakaupoilla. Kauppojen vaatimat rahoitusjärjestelyt jäävät esitysluonnoksessa vaille mainitaa.

Metropolihallinnon rahoituksesta säädetään niin väljästi, että perusteet jäävät epäselviksi. Lisäksi rahoituksesta säätäminen (myös mahdollisen alijäämän kattamisen osalta) kuntia sitovasti tilanteessa, jossa metropolihallinnon päätöksenteko on täysin itsenäistä, kajoaisi merkittävästi metropolialueen kuntien itsehallintoon kuuluvaan oikeuteen päättää taloudestaan ja siitä, millä tavoin järjestää lain

vaatimat palvelut. Sanottu aiheuttaisi tarpeen säätää metropolilaki perustuslainsäätämisjärjestyksessä.

Kunnat kohdistavat omistajaohjausta niihin kuntayhtymiin, joiden jäseniä ne ovat. Tämä toteutuu pääasiassa menettelyohjeiden antamisena kuntayhtymien hallintoelimissä edustaville henkilöille kunnan kannan ottamisesta käsiteltäviin asioihin. Kuntalain kokonaisuudistuksessa (hallituksen esitys eduskunnalle kuntalaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi, 8.5.2014) korostetaan tarvetta kunnan strategisen suunnittelun ja omistajaohjauksen vahvistamiselle. Kuntalain tavoitteet toimivasta omistajaohjauksesta eivät voi toteutua yhdenmukaisesti niiden päämäärien kanssa, joita metropolihallinnolle on suunniteltu.

METROPOLIHALLINNON TOIMIVALLASTA SUHTEESSA MUIHIN VIRANOMAISIIN ERITYISESTI KAAVOITUKSESSA

Kaavajärjestelmää ehdotetaan esitysluonnoksessa muutettavaksi siten, että metropolikaava korvaisi metropolialueella maakuntakaavan. Metropolikaava tulisi sovittaa yhteen metropolialueen ulkopuolisen alueen maakuntakaavan kanssa, jonka laatimisesta vastaisi edelleen Uudenmaan liitto. Metropolihallintoon kuuluvien kuntien on tarkoitus jäädä edelleen myös Uudenmaan liiton jäseniksi. Lisäksi ehdotetaan, että metropolihallinto olisi edustettuna Uudenmaan maakunnan yhteistyöryhmässä.

Nykykäytännössä ympäristöministeriö laatii valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet, jotka ohjaavat koko maan kaavoitusta ottaen huomioon muun muassa kansainvälisten sopimusten ja EU-direktiivien asettamat velvoitteet. Maakuntien liitot suunnittelevat maakuntakaavan, jonka osalta valtakunnallisten tavoitteiden toteutumista valvoo osaltaan ympäristöministeriö maakuntakaavan vahvistaessaan. Kuntien kaavoitusta ohjaavat ja valvovat ympäristöministeriön lisäksi ELY-keskukset. Mitään kantaa ei oteta siihen, miten yhteensovitetaan muun Uudenmaan maakunnan osalta nykyinen valmistelu, hyväksyntä, ohjaus ja valvonta sekä metropolialueen metropolikaavakäsittely vielä siten, että metropolihallintoon kuuluvat kunnat olisivat yhtäältä jäseniä Uudenmaan liitossa ja toisaalta muodostaisivat metropolihallinnon kautta toisen neuvottelutahon muun maakuntakaavan ja metropolikaavan yhteensovittamisessa. Päätöksentekojärjestys Uudenmaan liiton ja metropolihallinnon välillä, kaavan laadintaprosessi sekä maakunta- ja metropolikaavojen vahvistaminen sekä oikeusvaikutukset poikkeaisivat toisistaan, mikä olisi omiaan pikemminkin hajottamaan kuin yhtenäistämään päätöksentekoa.

Yleisesti voidaan sanoa, että kaavoitukseen liittyvä toimivalta jakaantuu metropolialueella ja laajemmin Uudenmaan maakunnan alueella niin usealle vaihtelevin toimivaltuuksin toimivalle viranomaiselle, että esitetyt muutokset eivät voi toimia tavoitteidensa mukaisesti yhteisiä etuja edistävänä kehityksenä. Mikäli yleiskaava olisi ilmeisessä ristiriidassa metropolikaavan kanssa, voitaisiin

esitysluonnoksen mukaisesti metropolikaavassa määrätä, että metropolikaava korvaa samaa aluetta koskevan voimassaolevan kaupunginvaltuuston hyväksymän (maakuntakaavaa toteuttavan!) yleiskaavan. Sanottu johtaisi varsin perusteelliseen kunnan kaavoitustoimivallan kaventumiseen.

Toimivaltaepäselvyyttä ja -päällekkäisyyttä aiheuttaa lisäksi mm. muutoksenhakuoikeuden jakaantuminen viranomaisten kesken. Esimerkistä käy ratalain muuttamiseksi annetussa lakiesityksessä ehdotettu muutoksenhakuoikeuden kohdistuminen kunnalle, elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskukselle, maakunnan liitolle ja metropolihallinnolle. Edellä mainituilla on oikeus hakea valittamalla muutosta sellaiseen päätökseen, jonka vaikutukset ulottuvat kunnan alueelle tai viranomaisen toimialueelle. Epäselväksi jää, miten toimialue määrittyy metropolihallintoon kuuluvien kuntien ja Uudenmaan liiton välillä, mainittujen kuntien ja metropolihallinnon välillä sekä Uudenmaan liiton ja metropolihallinnon välillä. Koska toimivalta yksittäiskysymyksissä jää tarkentumatta ja viranomaisten toimialueet ovat päällekkäiset, on lopputulos sekava.

MUUTOKSENHAUSTA YLEISESTI

Esitysluonnokseen ei sisälly yleisiä periaatteita metropolihallinnon päätöksiin kohdistuvasta muutoksenhausta. Muutoksenhausta säädettäisiin esitysluonnoksen mukaan erikseen vain maankäyttöön ja kaavoitukseen liittyvissä kysymyksissä. Muilta osin esitysluonnoksen 2 §:n viittauksen voidaan tulkita johtavan soveltamaan kuntalain 11 lukua oikaisuvaatimuksen ja kunnallisvalituksen tekemisestä. Metropolihallinnon viranomaisen päätöksestä oikaisuvaatimuksen ja kunnallisvalituksen saa tehdä myös metropolihallinnon jäsenkunta ja sen jäsen. Kun kunnallisvalituksen voi tehdä paitsi asianosainen (oikeussubjekti, jonka oikeuteen, etuun tai velvollisuuteen päätös kohdistuu) myös jokainen metropolialueeseen kuuluvan kunnan jäsen ja valittaa voi mistä tahansa metropolihallinnon elimen päätöksestä, joka ei ole luonteeltaan valmistelua tai täytäntöönpanoa, voidaan muutoksenhakua ja valituksia koskevan määrän nähdä kasvavan rajusti. Erityisesti valitusherkkinä voidaan nähdä kunnan vahvistamiin ja lainvoimaisiin kaavoituspäätöksiin kajoavat metropolihallinnon päätökset.

Viranomaisten (alueen kunnat, olemassa olevat kuntayhtymät, ELY-keskus ja muut valtion yksiköt) toimivaltaan ja -alueeseen liittyvä epäselvyys ja päällekkäisyys heikentävätpäätöksenteon läpinäkyvyyttä, ennakoitavuutta ja koko hallinnon toimivuutta.

METROPOLIHALLINNON TEHTÄVISTÄ

Esitysluonnoksen mukaan metropolihallinto olisi ns. pakkokuntayhtymä, jonka hoitamista tehtävistä säädettäisiin esitetyssä laissa. Paitsi että tehtävien rajaukset jäävät esitysluonnoksessa auki, sisältyy ratkaisuun ongelmia. Perustuslain

121 §:n mukaisesti kunnille annettavista tehtävistä säädetään lailla. Kokonaan selvittämättä jää, onko ja missä järjestyksessä mahdollista säätää lailla tehtäviä joillekin kunnille ja samanaikaisesti jättää muut kunnan po. järjestämisvastuun ulkopuolelle. Osa metropolihallinnolle siirrettävistä tehtävistä olisi jäsenkunnille säädettäviä uusia lakisääteisiä tehtäviä tai velvoitteita. Tehtävien siirtäminen metropolihallinnolle merkitsisi, että mainitut tehtävät kuuluisivat jatkossa metropolihallintoon kuuluvien kuntien erityiseen toimialaan ja tehtävistä tulisi lakisääteisiä.

Kuntalain 2 a §:ssä säädetään kunnan toiminnasta kilpailutilanteessa markkinoilla. Pykälän mukaan kunnan hoitaessa 2 §:ssä tarkoitettua tehtävää kilpailutilanteessa markkinoilla sen on annettava tehtävä osakeyhtiön, osuuskunnan, yhdistyksen tai säätiön hoidettavaksi. Kunta ei hoida tehtävää kilpailutilanteessa markkinoilla mm., jos tehtävää hoidetaan kuntalain 76 §:ssä tarkoitetulla tavalla yhteistoiminnassa lakiin perustuvan yhteistoimintavelvoitteen perusteella ja palveluja tuotetaan omana toimintana alueen asukkaille ja muille, joille on lain perusteella järjestettävä palveluja.

Sanotusta seuraa, että kilpailutilanteessa markkinoilla toimimista ja yhtiöittämisvelvoitetta arvioitaisiin eri perustein metropolihallintoon kuuluvien kuntien ja muiden osalta. Metropolihallinnolle julkisoikeudellisena yhteisönä annettaisiin laajemmat oikeudet hoitaa tehtäviä yhtiöittämättä kuin muille julkisyhteisöille, joita tehtävien lakisääteisyys tai yhteistoimintavelvoite ei koskisi. Esitysluonnokseen sisältyvät hallintorakenteet merkitsevät kehitystä kilpailulakiin 2013 otetun 4 a luvun vastaisesti, mikä antaa aiheen toimittaa esitys Kilpailu- ja kuluttajaviraston arvioitavaksi.

Esitysluonnoksen kohdassa 2.16 Toteuttamisvaihtoehdot todetaan: *Mikäli kunnat velvoitetaan hoitamaan tehtäviä yhteistoiminnassa, on ratkaistava yhteistoimintajärjestelyn oikeudellinen muoto, yhteistoiminnassa hoidettavien tehtävien rahoitusjärjestelmä, määriteltävä kuinka laajasti ja mitä tehtäviä kunnat yhteistoiminnassa hoitaisivat sekä se, miten yhteistoiminnan päätöksenteko järjestettäisiin.*

Lakiesitys ei noudata hyvän lainvalmistelun periaatteita vaikutusten arvioinnin osalta, muun muassa talouteen ja henkilöstöön kohdistuvat vaikutukset ovat täysin arvioimatta.

Lakiesityksessä esitetty rakennettajaorganisaatio ei millään tavalla liity hyvän asuntopolitiikan hoitamiseen metropolialueella. Rakennuttajaorganisaatiosta ei ole pulaa, metropolialueen asuntopulaan voidaan vaikuttaa hyvällä ja kannustavalla asuntolainsäädännöllä ja varmistamalla, että kaavoitukseen osoitetaan riittävästi resursseja.

Uudenmaan liiton ja sen jäsenkuntien roolia suhteessa metropolihallintoon ei lakiesityksessä ole riittävässä määrin arvioitu. Metropolihallinnon perustaminen tuo seudulle uuden hallinnon tason,

joka esityksen mukaan johtaa vain byrokratian, virkamiesten ja päättäjien lisääntymiseen. Myös kaikki juridiset asiakokonaisuudet jotka liittyvät kuntien jäsenyyteen Uudenmaan liitossa ja samanaikaisesti metropolihallinnossa ovat lakiesityksessä täysin vailla arvioita.

Eduskunta käsittelee juuri hallituksen lakiesitystä sote-järjestämislaiksi. Tämä laki tulee merkittävästi muuttamaan suomalaisten kuntien toimintaa. Kuten tiedossa on, liittyy sote-lain käsittelyyn paljon perustuslaillisia asioita, joita eduskunnan perustuslakivaliokunta joutuu arvioimaan. Ennen metropolihallintoon liittyvää kannanmuodostusta, tulisi kunnilla olla tiedossa ratkaisut sote-järjestämislain osalta.

Nyt annettu esitysluonnos ei vastaa asettamiinsa edellytyksiin tyhjentävästi miltään osin. Koska metropolihallinnolle osoitettavat tehtävät jätetään luonnoksessa auki, vaikutusten arviointeja ei ole riittävästi tehty ja kun metropolihallinnon juridisia vaikutuksia ei riittävästi ole tehty, ei asiasta pysty vielä perustellusti lausumaan eikä esitysluonnoksen pohjalta ole mahdollista antaa hallituksen esitystä eduskunnalle metropolihallintoa koskevaksi lainsäädännöksi.

Edellä perustelluista näkökohdista johtuen, Kokoomuksen kaupunginhallitusryhmä esittää, että Vantaan kaupunki ilmaisee lausuntonaan, että lakiesitystä Metropolihallinnoksi ei tule esittää hyväksyttäväksi valtioneuvostolle ja edelleen eduskunnalle.

13 § Valtiovarainministeriön päätös kuntajaon muuttamista Vantaan kaupungin ja Espoon kaupungin välillä koskevan esityksen hylkäämisestä

VD/5417/00.01.02.02/2013
KN/KK/LL

Hämeenkylän Omakotiyhdistys r.y. esitti 18.11.2013 saapuneella kuntarakennelain 11 § mukaisella esityksellä läntisen Vantaan alueiden liittämistä osaksi Espoon kaupunkia. Liitosesitys koski Vantaan nykyisistä kaupunginosista seuraavia: Linnainen (Vantaan 10 kaupunginosa), Hämevaara (Vantaan 11 kaupunginosa), Hämeenkylä (Vantaan 12 kaupunginosa) sekä Askisto (Vantaan 20 kaupunginosa), sisältäen myös Vihdintien. Vaihtoehtona esitettiin kuntaliitosaluerajauksessa noudatettavaksi seurakuntarajaa, jolloin myös Vapaala, Varisto ja Petikko olisivat olleet osa liitettävää aluetta.

Kaupunginhallitus päätti 2.12.2013 yt pyytää Hämeenkylän Omakotiyhdistys r.y:n esityksestä kuntarakennelain 11 § mukaisesti Espoon kaupunginvaltuuston lausunnon. Espoon kaupunginvaltuusto antoi lausuntonsa 24.3.2014.

Kaupunginvaltuusto antoi 12.5.2014 omakotiyhdistyksen esityksestä lausunnon valtiovarainministeriölle. Lausunnossa todettiin, että Vantaan kaupungin kanta Hämeenkylän Omakotiyhdistyksen esitykseen osittaisesta kuntaliitoksesta on, ettei osittainen kuntaliitos ole perusteltua ottaen huomioon kuntarakennelain 4 §:n tarkoittamat kuntajaon muuttamisen edellytykset. Osakuntaliitos ei edistäisi kuntarakennelain kuntajaon muuttamiselle asetettuja tavoitteita. Kuten liitteenä olevassa esityksessä Vantaan kaupungin lausunnoksi on perustellusti todettu, niin mitään perusteita osakuntaliitokselle ei ole palveluiden järjestämisen, kehittämisen ja saavutettavuuden tai elinkeinojen kehittämisen, tai yhdyskuntarakenteenkaan tarkastelun kannalta. Osakuntaliitos ei edistäisi mitenkään Vantaan toiminnallisia ja taloudellisia edellytyksiä vastata palvelujen järjestämisestä ja tuottamisesta tai muuten edistäisi kunnan toimintakykyä.

Valtiovaranministeriö on 15.1.2015 antamallaan päätöksellä hylännyt Hämeenkylän Omakotiyhdistys r.y:n esityksen. Päätöksessä todetaan, että ottaen huomioon kuntarakennelain 2 §:n mukaiset kuntajaon muuttamisen edellytykset, 19 §:n 2 momentin mukaiset päätöksenteon edellytykset, sekä sen, että Vantaan kaupunki vastustaa esitystä, valtiovarainministeriö katsoo, että kokonaisarvion perusteella esityksen hyväksymiselle ei ole olemassa riittäviä edellytyksiä ja on ilmeistä, että esitystä ei voida hyväksyä.

Kaupunginhallitus 26.1.2015 § 13

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään merkitä tiedoksi valtiovarainministeriön 15.1.2015 antama päätös VM/2578/00.01.01.00/2013.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liite:
- Valtiovarainministeriön 15.1.2015 antama päätös VM/2578/00.01.01.00/2013.

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia

Muutoksenhakuohje: 7.4 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
kaupunginlakimies Kai Ketelimäki, puh. 09 8392 3816, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

15.1.2015

20 01 2015
Dnro VD/5417/00.01.02.02/2013

Hämeenkylän Omakotiyhdistys ry
Vantaan kaupunki
Espoon kaupunki

Hämeenkylän Omakotiyhdistyksen esitys 17.11.2013

Päätös kuntajaon muuttamista Vantaan kaupungin ja Espoon kaupungin välillä koskevan esityksen hylkäämisestä

ESITYS

Hämeenkylän Omakotiyhdistys ry on esittänyt 17.11.2013 kirjeellään Vantaan kaupunginhallitukselle läntisen Vantaan alueiden siirtämistä Vantaan kaupungista Espoon kaupunkiin. Esitys koskee Linnaisten, Hämevaaran, Hämeenkylän sekä Askiston kaupunginosia (vaihtoehto a). Vaihtoehtona esitetään myös seurakuntarajaa, jolloin myös Vapaala, Varisto ja Petikko olisivat osa siirrettävää aluetta (vaihtoehto b). Esityksen tekijät esittävät myös, että Vantaan kaupunki ryhtyisi toimiin, jotka johtavat kuntajakoselvittäjän asettamiseen alueella ja kuntarakennelain mukaiseen päätöksentekoprosessiin.

Vantaan kaupunki on kuntarakennelain (1698/2009) 11 §:n mukaisesti hankkinut esityksestä muutoksen kohteena olevien kuntien valtuustojen lausunnot ja toimittanut esityksen ministeriölle 16.5.2014.

Esityksen perustelut

Esityksen tekijät perustelevat esitystään siten, että läntisen Vantaan nykyinen kehityssuunta eriyttää läntisen osan asukkaita Vantaasta ja lisää yhteenkuuluvuutta Espooseen. Esitys on tehty siksi, että osaliitoksen kautta halutaan säilyttää pientaloalueiden yhteisöllisyys, peruspalvelut, toiminnalliset edellytykset, alueen kehittäminen ja kehittyminen houkuttelevana asuinpaikkana sekä alueiden yhdyskuntarakenteen toimivuus. Esimerkkinä Vantaan kaupungin toimista, jotka heikentävät asukkaiden elinoloja, mainitaan Tuomelan koulun lakkauttaminen Hämeenkylässä. Esityksen tekijät toteavat, että kaupunki on toiminut tässä täysin asukkaiden mielipiteistä piittaamattomasti sekä virheellisten ja vääristeltyjen taloudellisten perustelujen nojalla.

Esityksen tekijät ovat tyytymättömiä siihen, että Vantaan kaupunki on neuvotellut lähes kymmenen vuoden ajan lentokoneiden laskeutumis- ja nousulinjojen keskittämisestä jo rakennetuille asuinalueille ja on tällä toiminnalla osallistunut pysyvän ympäristöhaitan aiheuttamiseen Länsi-Vantaalla. Lisäksi esityksessä katsotaan, että Vantaan kehityskohteet eivät ole viime vuosina juurikaan olleet lännessä, koska kaupungin intressit ovat olleet tulevan Kehäradan varressa. Jo olemassa olevien palveluiden tukeminen ja ylläpitäminen pienemmillä alueilla, kuten läntisen Vantaan pientaloalueilla, ei esityksen mukaan kuulu Vantaan strategiaan. Esimerkkei-

Valtiovarainministeriö
Snellmaninkatu 1 A, Helsinki
PL 28, 00023 Valtioneuvosto
www.vm.fi

Puh 09 160 01 tai 09 578 11 (vaihde)
Faksi 09 160 33123
valtiovarainministerio@vm.fi
Y-tunnus 0245439-9

nä esityksessä todetaan mm. kävelymatkan päässä olevien palveluiden lakkauttaminen ja keskittäminen sekä joukkoliikenneyhteyksien huonontuminen.

Esityksen tekijät vetoavat kuntarakennelain 4 §:n mukaisiin kuntajaon muuttamisen edellytyksiin ja toteavat, että esitetty muutos parantaisi kunnan toiminnallisia ja taloudellisia edellytyksiä vastata palvelujen järjestämisestä ja tuottamisesta sekä parantaisi alueen asukkaiden palveluja ja elinolosuhteita, alueen elinkeinojen toimintamahdollisuuksia ja alueen yhdyskuntarakenteen toimivuutta. Osaliitos Espoon kaupungin kanssa auttaisi mitä todennäköisimmin läntisen Vantaan alueiden kehittämistä tai vähintäänkin pysäyttäisi nyt käynnissä olevan negatiivisen kehityksen.

Lausunnot

Espoon kaupunginvaltuuston 24.3.2014 antaman lausunnon mukaan metropolialueelle on ominaista monikeskuksisuus ja seudulla asioidaan moneen suuntaan. Kaupalliset palvelut ja kuntien omat palvelut ovat metropolialueella hyvät. Oman kunnan palveluiden lisäksi pääkaupunkiseudun muiden kuntien palvelut ovat laajasti asukkaiden käytössä (päivähoito, terveyskeskus, toisen asteen koulutus, kirjasto, työväenopisto, liikunta jne.).

Espoon kaupunki toteaa, että alueen joukkoliikenteen on järjestänyt koko alueen joukkoliikenteen järjestämisestä vastaava HSL, joten kuntaraja ei aiheuta erilaista palvelutasoa joukkoliikenteen järjestämisen kannalta. Nykytilanteessa lippuhinnoittelun raja kulkee kuntarajassa, mutta HSL on siirtymässä vyöhykehinnoitteluun, jolloin tämäkin ero poistuu. Kunnan järjestämät palvelut ovat hyvin saavutettavissa niin Espoon kuin Vantaankin puolella, samoin kaupalliset palvelut.

Työpaikkoja siirrettäväksi esitetyllä alueella on Espoon kaupungin lausunnon mukaan ollut vuonna 2011 noin 3 000 (vaihtoehdossa b noin 8 000). Espoo ei ole alueen asukkaiden merkittävä työssäkäyntisuunta ja alueella käy työssä myös vähän espoolaisia. Vuoden 2011 työssäkäyntitietojen pohjalta esitetyllä osaliitosalueella asuvista käy Helsingissä töissä noin 40 % (2 400 asukasta), Vantaalla noin 36 % (2 100 asukasta) ja Espoossa vain noin 17 % (1 000 asukasta). Prosentit ovat lähes samat myös esitetyllä laajemmalla osaliitosalueella. Esitetyllä osaliitosalueella a käy töissä noin 1 100 vantaalaista (37 % alueella työssäkäyvistä), 800 helsinkiläistä (28 % alueella työssäkäyvistä) ja 400 espoolaista (15 % alueella työssäkäyvistä).

Lentomelu on Espoon kaupungin lausunnon mukaan haaste koko seudulle. Yhteistyö seudun kuntien ja valtion välillä on tärkeää lentomeluasioissa.

Espoon kaupunki tuo esiin lausunnossaan, että metropolialueen erityinen kuntajakoselvitys on käynnistynyt 9.12.2013. Valtiovarainministeriö on määrännyt selvitysalueeksi yhdeksän kaupunkia ja kuntaa mukaan lukien Espoon ja Vantaan. Selvityksen tulee tuottaa tiedot, joiden perusteella voidaan arvioida edellytyksiä yhdistää edellä mainitut kunnat tai osa kunnista yhdeksi tai useammaksi kunnaksi. Selvityksessä tulee ottaa huomioon esiselvityksessä ehdotetut vaihtoehdot kuntajakoselvitysalueiksi. Selvityksessä voidaan tarvittaessa selvittää myös osaliitosvaihtoehtoja. Metropolialueen kuntajakoselvittäjät eivät ole ottaneet kantaa Hämeenkylän Omakotiyhdistys ry:n esitykseen.

Espoon kaupunki toteaa, että Vihdintie jakaa siirrettäväksi esitettyä aluetta ja palveluja. Espoolla ja Vantaalla on tässä asiassa yhteinen intressi. Valtiolla ei ole ollut osoittaa rahoja Vihdintien kehittämiseen, vaikka tarve siihen onkin myönnetty. Espoon kaupunki on lausuntonsa mukaan edelleen halukas hyvässä yhteistyössä Vantaan kaupungin kanssa kehittämään aluetta.

Vantaan kaupunki on 13.5.2014 lausunnossaan todennut, että esitetty osaliitos ei edistäisi mitenkään Vantaan kaupungin toiminnallisia ja taloudellisia edellytyksiä vastata palvelujen järjestämisestä ja tuottamisesta tai muuten edistäisi kunnan toimintakykyä.

Alueen asukkaiden palvelujen ja elinolosuhteiden paraneminen

Vantaan kaupunki toteaa, että esitetty väite Vantaan kaupungin toimimisesta asukkaiden mielipiteistä piittaamattomasti sekä virheellisten ja vääristelyjen taloudellisten perustelujen nojalla ei pidä paikkaansa. Palvelujen saavutettavuus on keskeinen arviointikriteeri kaikkien kaupungin palveluverkkomuutosten valmistelussa. Palveluverkkoa kehitetään tulevina vuosina taloudellisuuteen pyrkien luonnollisesti myös toiminnan eri näkökohdat huomioiden.

Perusopetuksen palveluverkon kehittämistyön valmistelussa on Vantaan lausunnon mukaan huomioitu erityisesti kohtuullisten ja turvallisten koulumatkojen turvaaminen. Samoin valmistelussa on tarkasteltu yhdenvertaisilla kriteereillä Vantaan eri osa-alueiden kouluverkkoja. Vuonna 2013 päätetyt kouluverkkomuutokset ovat jatketta pitkän aikavälin, yhdenvertaisuuden kriteerit huomioivalle palveluverkkojen kehittämistyölle.

Perusopetuksen palveluverkon tehostamisen lähtökohtana on se, että olemassa olevat koulut ovat tehokkaassa käytössä, ja että joistain tiloista ja niiden aiheuttamista vuokra- ja investointikustannuksista luovutaan. Osana suunnitelmaa toteutetaan Tuomelan koulun lakkauttaminen 1.8.2016 alkaen. Suomenkielisen perusopetuksen tilatarkastelun mukaan muuallakin Vantaalla luovutaan tiloista.

Elinkeinojen toimintamahdollisuudet

Vantaan kaupunki toteaa, että kaupunki panostaa läntisen Vantaan elinvoimaisuuden kehittämiseen. Vantaan kaupunginvaltuusto on maaliskuussa 2014 hyväksynyt Vantaan kaupungin elinvoimaohjelman. Elinvoimaohjelmassa on koko Vantaan ja myös erityisesti läntisen Vantaan elinvoiman kehittämiseksi useita tavoitteita ja toimenpiteitä mm. Myyrmäen keskustaan, Kivistöön ja Vehkalaan. Näiden alueiden elinvoiman kehittämistoimien positiiviset vaikutukset ulottuvat laajalle alueelle läntisellä Vantaalla. Myyrmäen keskustaan on mm. kaavoitteilla kauppakeskuksen laajennus, vanhusten palvelukeskus ja asuinkerrostaloja. Elinvoimaohjelman mukaisesti Kivistöä suunnitellaan kestävän kehityksen, taiteen ja hyvien yhteyksien uutena keskuksena. Vantaa omistaa Vehkalan asemanseudulla yhteensä 150 hehtaaria teolliseen ja tuotannolliseen toimintaan kaavoitettua maata ja sinne on mahdollista kaavoittaa peräti 500 000 neliömetriä uusia toimitiloja.

Palveluiden kehittäminen

Vantaan kaupunki toteaa, että esitetyn osaliitosalueen väestö saa nykyisin sosiaali- ja terveyspalvelut pääosin Myyrmäestä. Myyrmäen sosiaali- ja terveyspalvelut tulevat monipuolistumaan tulevaisuudessa. Vantaan kaupungin lausunnon mukaan esitetyllä osaliitosalueella sijaitsevan Pähkinärinteen neuvolan tai Pähkinärinteen hammashoitolan osalta ei ole suunnitelmia niiden siirtämisestä tai keskittämisestä muualle. Oppilashuollon palvelut annetaan koululla ja ovat riippuvaisia koulun sijainnista.

Terveydenhuoltolain mukaan asiakas on voinut vuoden 2014 alusta lukien valita minkä kunnan terveyspalveluita hän haluaa käyttää (ml. neuvola ja suun terveyshuolto). Toistaiseksi (17.2.2014 mennessä) vain yksi kyseisen alueen henkilö

on valinnut terveysasemakseen Espoossa sijaitsevan terveysaseman. Terveyspalvelujen osalta Espoossa asioimiseen ei ole siten lausunnon mukaan nykyisinkään esteitä.

Vantaan kaupungin lausunnon tilastoliitteessä on kuvattu karttapohjalla alueen kunnalliset palvelutoimipisteet sekä myös Espoossa lähialueilla sijaitsevat palvelupisteet. Tilastoliitteessä on myös mitattu matka-aikaa karttapohjalla julkisilla liikennevälineillä Hämeenkylästä ja Hämevaarasta, ja voidaan todeta Vantaan palveluiden olevan lyhyemmällä matka-ajalla saavutettavissa ja yhteydet ovat selkeästi paremmat esimerkiksi Myyrmäen kuin Leppävaaran suuntaan.

Päivähoitopaikka on nykyisinkin kuntarajoista riippumatta mahdollista saada toisen kunnan alueelta. Vuoden 2014 alun tilastojen mukaan Vantaalla oli 6 espoolaislasta hoidossa ja Espoossa 9 vantaalaislasta. Määrät ovat pysyneet tällä tasolla useamman vuoden ajan.

Vantaan kaupunki toteaa lausunnossaan, että Pähkinärinteen kirjaston ja nuorisotyön palvelut ovat asukkaille tärkeitä, ja ne tulevat jatkumaan alueella. Palveluita tullaan edelleen kehittämään resursseja järkevästi koordinoiden. Alueen asukkaat ovat olleet suunnitteluprosessissa aktiivisesti mukana.

Yhdyskuntarakenteen toimivuus

Vantaan kaupunki toteaa, ettei Espoo ole esitetyn osakuntaliitosalueen asukkaiden merkittävä työssäkäyntisuunta eikä alueella käy töissä merkittävästi espoolaisia. Työssäkäynnin suunta on erityisesti Helsinkiin ja muualle Vantaalle.

Vantaan kaupunki tuo esiin, että yhdyskuntarakenteen toimivuuteen ei vaikuta rajojen siirto eikä perusteita osaliitokseen ole yhdyskuntarakenteen toimivuudenkaan kannalta. Yhdyskuntarakenteellisesti alue on Vihdintien varren kaupunkirakennetta, jonka länsireunan kautta kulkee seudullisesti tärkeä Linnaistenmetsän viheryhteys Espoon Keskuspuistoon asti. Toiminnallisesti mm. liikenneyhteyksiltään alue liittyy Myyrmäen aluekeskukseen ja sen palveluihin. Pientaloalueista pienin Vantaan läntisin Linnaisten alue rajautuu suoraan Espoon puoleiseen pientaloalueeseen, joka on rakennettu Pitkäjärven rantaan asti. Vantaan puolella ranta on määritelty maisemallisesti arvokkaaksi rakentamattomaksi alueeksi.

Esitetyllä osaliitosalueella on vielä merkittävästi asuntorakentamisen mahdollisuuksia yleiskaavan 2007 mukaisesti, mutta lisärakentaminenkaan ei muuta Hämeenkylän pohjoisosien luonnetta erityisesti pientaloalueena laajoine virkistysalueineen. Kaupunginosan eteläosassa sijaitseva Pähkinärinne on puolestaan kerrostalovaltaista asuntoaluetta.

Vantaan kaupunki on hyväksynyt alueelle (Petikko, Varisto, Vapaala mukaan lukien) neljän vuoden aikana 15 asemakaavaa asuntojen ja kaupan rakentamiseen, yritystoiminnan edellytysten parantamiseen sekä luonnonsuojelu- ja virkistysalueiksi. Kaupunkisuunnittelulautakunta hyväksyi 20.1.2014 kaupunkisuunnittelun vuoden 2014 suunnitteluohjelman ja sen mukaisesti alueella on vireillä asemakaavoja omakotitonttien ja asumisen lisäämiseksi, yritystoiminnan edellytysten parantamiseksi, Kehä III:n ja Vihdintien parantamiseksi sekä luonnonsuojelu- ja virkistysalueiksi.

Alueen liikenteen kehittäminen

Vantaa kaupunki toteaa, että se pitää Länsi-Vantaan alueen liikenteen kehittämistä

ja maankäytön tehostamista yhtä tärkeänä kuin muunkin Vantaan kehittämistoimenpiteitä. Maankäytön kehittämiskohteiden yhteydessä alueita kehitetään myös liikenteellisesti.

Myös Vantaan kaupunki tuo esiin, että sekä Espoon että Vantaan sisäisen joukkoliikenteen ja kuntarajat ylittävän seudullisen joukkoliikenteen suunnittelusta ja toteutuksesta vastaa seudullinen organisaatio Helsingin Seudun Liikenne – kuntayhtymä (HSL). Kuntarajojen muutoksilla ei ole vaikutusta palvelutasoon. HSL on uudistamassa taksa- ja lippujärjestelmää tämän hetkisten tietojen mukaan vuosina 2016 - 2017. Tällöin kuntarajat eivät enää vaikuta lippujen hintaan, vaan hinta perustuu vyöhykkeisiin.

Kehärata tuo muutoksia Vantaan joukkoliikennematkustajille. Esitetyn osaliitosalueen joukkoliikenteen yhteyksiä ei kuitenkaan HSL:n linjastosuunnitelmissa heikennetä. Suunnitelmassa alueelta on edelleen hyvät liityntäyhteydet Myyrmäkeen, sekä suorat yhteydet Helsinkiin. Vantaan kaupunki on pitänyt suunnitelmaa tehdessä erittäin tärkeänä, että suorat yhteydet tältä alueelta Helsinkiin säilyvät.

Vantaa näkee Vihdintien seudullisesti tärkeänä joukkoliikennekäytävänä, johon valtion Elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskus on kohdistamassa joukkoliikenteen sujuvuutta edistäviä parannustoimenpiteitä. Vantaan kaupunki kiirehtii Vihdintiellä toimenpiteitä, jotka tukeva Vihdintien länsipuolella joukkoliikennepalveluiden kehittämistä ja parantavat Vihdintien liikenteellisen välistyskyvyn parantamista.

Lentomelu

Vantaan kaupunki toteaa lausunnossaan, että lentoaseman sijaintia ei voi muuttaa. Vantaan kaupunki ei vastaa myöskään ilmailuliikenteen hallinnasta ja ohjaamisesta, vaan siitä vastaa Suomen valtio, ja edelleen Finavia. Lentoliikenne ja lentomeluolosuhteet eivät muutu, vaikka Vihdintien länsipuoli olisi osa Espoota. Lentoliikenne on silloinkin Finavian ohjattavana, eikä kuntajaotus vaikuta sääolosuhteisiin tai lentoturvallisuuden vaatimuksiin.

Lentoasema on Vantaan kilpailukyvyn ja työllisyyden kannalta tärkeä toimija. Kaupunki pyrkii sovittamaan yhteen niin lentoliikenteen hyödyt ja haitat. Uutta asutusta ei osoiteta alueille, jossa lentomelun tason on liian korkea asutukselle.

Vantaan kaupunki on tehnyt hyvää yhteistyötä Finavian kanssa lentomelun hallitsemiseksi niin Vantaalla kuin koko Helsingin seudulla. Teknisen kehityksen ansioista lentokoneet ovat tulleet vähämeluisammiksi viimeisen 25 vuoden aikana. Osin tämän ja osin lentoliikenteen ohjauksen ansioista lentomelulle altistuvien määrä on pienentynyt huomattavasti vuodesta 1990 vuoteen 2003.

Metropolialueen kokonaisetu

Vantaan kaupunki viittaa metropolialueen kokonaisuuden kehittämiseksi vireillä oleviin useisiin valtion hankkeisiin. Metropolialueella on käynnistetty kuntarakennelain mukainen yhdeksän kunnan erityinen kuntajakoselvitys, jossa arvioidaan edellytyksiä yhdistää kunnat tai osa kunnista yhdeksi tai useammaksi kunnaksi. Metropolialueen kuntarakennetta tarkastellaan käynnissä olevassa erityisselvityksessä alueen kokonaisedun näkökulmasta.

Lisäksi metropolihallintoa koskevaa lainsäädäntöä on valmistelemassa parhaillaan työryhmä, jonka toimikausi päättyy syksyllä 2014.

Vantaan kaupungin kanta Hämeenkylän Omakotiyhdistyksen osaliitosesitykseen on, ettei osaliitos ole perusteltu ottaen huomioon kuntarakennelain 4 §:n tarkoit-

tamat kuntajaon muuttamisen edellytykset. Osaliitos ei edistäisi kuntarakennelain kuntajaon muuttamiselle asetettuja tavoitteita. Lausuntoonsa viitaten Vantaan kaupunki toteaa, ettei osaliitokselle ole perusteita palveluiden järjestämisen, kehittämisen ja saavutettavuuden tai elinkeinojen kehittämisen tai yhdyskuntarakenteenkaan tarkastelun kannalta.

SOVELLETTAVA LAINSÄÄDÄNTÖ

Kuntajaon kehittämisen tavoitteet

Kuntarakennelain 2 §:n mukaan kuntajaon kehittämisen tavoitteena on elinvoimainen, alueellisesti eheä ja yhdyskuntarakenteeltaan toimiva kuntarakenne, joka vahvistaa kunnan asukkaiden itsehallinnon edellytyksiä. Tavoitteena on myös, että kunta muodostuu työssäkäyntialueesta tai muusta toiminnallisesta kokonaisuudesta, jolla on taloudelliset ja henkilöstövoimavaroihin perustuvat edellytykset vastata kunnan asukkaiden palvelujen järjestämisestä ja rahoituksesta sekä riittävästä omasta palvelutuotannosta.

Kuntajaon muuttamisen edellytykset

Kuntarakennelain 4 §:n mukaan kuntajakoa voidaan muuttaa, jos muutos edistää 2 §:ssä tarkoitettuja kuntajaon kehittämisen tavoitteita sekä parantaa:

1) kunnan toiminnallisia ja taloudellisia edellytyksiä vastata palvelujen järjestämisestä ja tuottamisesta tai muuten edistää kunnan toimintakykyä;
2) alueen asukkaiden palveluja tai elinolosuhteita;
3) alueen elinkeinojen toimintamahdollisuuksia; tai
4) alueen yhdyskuntarakenteen toimivuutta.

Kunnan on muodostuttava yhdestä alueesta, joka muodostaa toiminnallisen kokonaisuuden, jollei valtioneuvosto alueellisen eheyden osalta lain 4 luvussa tarkoitetun erityisen kuntajakoselvityksen perusteella toisin päätä. Erityisellä kuntajakoselvityksellä pyritään siihen, että kunta muodostuisi yhdestä alueesta. Alueella tarkoitetaan yhden tai useamman kunnan tai niiden osan muodostamaa aluetta, johon kuntajaon muutos vaikuttaa. Kuntajaon muuttamisen edellytyksiä arvioidaan myös alueen tulevan kehityksen kannalta.

Päätöksenteon edellytykset siirrettäessä kunnan osa toiseen kuntaan

Kuntarakennelain 19 §:n mukaan kunnan osan siirtämisestä toiseen kuntaan voidaan päättää, jos minkään muutoksen kohteena olevan kunnan valtuusto ei vastusta muutosta.

Kunnan osan siirtämisestä toiseen kuntaan voidaan päättää valtuuston vastustuksesta huolimatta, jos:

1) muutos on muutosta vastustavan kunnan kannalta vähäinen ottaen huomioon muutoksen vaikutukset kunnan asukasmäärään, maapinta-alaan, kunnallisiin palveluihin, talouteen, elinkeinotoimintaan, yhdyskuntarakenteen kehitykseen tai muihin niihin verrattaviin seikkoihin; tai
2) 4 §:n 3 momentissa tarkoitetun alueen kehittäminen edellyttää muutosta eikä muutos merkittävästi heikennä muutosta vastustavan kunnan toimintakykyä ja edellytyksiä vastata palvelujen järjestämisestä tai rahoituksesta.

Toimivallan jako valtioneuvoston ja ministeriön välillä

Kuntarakennelain 21 §:n mukaan valtioneuvosto päättää kuntajaon muuttamisesta tai sitä koskevan esityksen hylkäämisestä.

Ministeriö voi päättää kunnan osan siirtämisestä toiseen kuntaan, jos muutoksen kohteena olevan kunnan valtuusto ei ole sitä vastustanut, tai hylätä esityksen kunnan osan siirtämisestä toiseen kuntaan, jos muutoksen kohteena olevan kunnan valtuusto on sitä vastustanut.

Ministeriö voi heti hylätä esityksen kunnan osan siirtämisestä toiseen kuntaan, jos se katsoo, ettei kuntajaon muuttamiselle ole riittäviä edellytyksiä. Muutoin ministeriö määrää esityksen valmistelevasta käsittelystä 14 §:n mukaisesti.

PÄÄTÖS JA SEN PERUSTELUT

Valtiovarainministeriö hylkää esityksen kuntajaon muuttamisesta Vantaan kaupungin ja Espoon kaupungin välillä.

Sovellettu lainsäädäntö

Kuntarakennelain 21 §:n 3 momentti

Päätöksen perustelut

Esityksen tekijät perustelevat esitystään erityisesti sillä, että muutos parantaisi kunnan toiminnallisia ja taloudellisia edellytyksiä vastata palvelujen järjestämisestä ja tuottamisesta sekä parantaisi alueen asukkaiden palveluja ja elinolosuhteita, alueen elinkeinojen toimintamahdollisuuksia ja alueen yhdyskuntarakenteen toimivuutta. Muutoksen kohteena olevat kunnat tuovat kuitenkin lausunnoissaan yksityiskohtaisesti esiin, että kuntajaon muuttamisella esitetyllä tavalla ei olisi esityksessä todettuja kuntarakennelain 4 §:n mukaisia vaikutuksia.

Esitys koskee Vantaan kaupunkia ja Espoon kaupunkia. Koska Vantaan kaupunki vastustaa esitystä, ei sitä voitaisi hyväksyä kuntarakennelain 19 §:n 1 momentin nojalla. Esitys voitaisiin näin hyväksyä vain 19 §:n 2 momentin nojalla. Mainitussa momentissa säädettyjä päätöksenteon edellytyksiä tulee arvioida Vantaan kaupungin kannalta, koska se on esitystä vastustava kunta. Myöskään Espoon kaupunki ei ole lausunnossaan asettunut suoraan kannattamaan esitettyä muutosta.

Siirrettäväksi esitetyllä alueella asuu esityksen ja kuntien lausuntojen mukaan esitetystä vaihtoehdosta riippuen noin 11 000 tai noin 17 000 asukasta. Vantaan kaupungin asukasmäärä (31.12.2013) on 208 098, joten esitys koskisi vaihtoehdosta riippuen n. 5,2 prosenttia tai n. 8,2 prosenttia Vantaan kaupungin asukasmäärästä. Esitettyä muutosta ei voida pitää Vantaan kaupungin kannalta vähäisenä ottaen huomioon muutoksen vaikutukset kunnan asukasmäärään, maapinta-alaan, kunnallisiin palveluihin, talouteen, elinkeinotoimintaan, yhdyskuntarakenteen kehitykseen tai muihin niihin verrattaviin seikkoihin. Siirrettäväksi esitetty alue on väestömäärältään ja pinta-alaltaan niin suuri, että muutoksen voidaan katsoa heikentävän Vantaan kaupungin toimintakykyä ja edellytyksiä vastata palvelujen järjestämisestä tai rahoituksesta.

Esityksessä todetaan, että alueen kehittäminen ja kehittyminen houkuttelevana asuinpaikkana edellyttää kuntajaon muuttamista. Muutoksen kohteena olevien kuntien lausunnoissa on kuitenkin esitetty esitykseen nähden ristiriitaisia näkemyksiä ja todettu, että alueen kehittäminen ei edellytä muutosta kuntarakennelain 19 §:n 2 momentin 2-kohdassa säädetyllä tavalla. Kuntien esittämien selvitysten perusteella voidaan katsoa, että lain 19 §:n 2 momentin mukaisista päätöksenteon edellytyksistä kumpikaan ei ristiriidattomasti täyty.

Kuntarakennelain 21 §:n 3 momentin mukaan ministeriö voi hylätä esityksen kunnan osan siirtämisestä toiseen kuntaan ilman lain 14 §:ssä tarkoitettua valmistelevaa käsittelyä, jos se katsoo, ettei kuntajaon muuttamiselle ole riittäviä edellytyksiä. Ottaen huomioon kuntarakennelain 2 §:n mukaiset kuntajaon kehittämisen tavoitteet, 4 §:n mukaiset kuntajaon muuttamisen edellytykset, 19 §:n 2 momentin mukaiset päätöksenteon edellytykset, sekä sen, että Vantaan kaupunki vastustaa esitystä, valtiovarainministeriö katsoo, että kokonaisarvion perusteella esityksen hyväksymiselle ei ole olemassa riittäviä edellytyksiä ja on ilmeistä, että esitystä ei voida hyväksyä. Valtiovarainministeriön on näin ollen hylättävä esitys.

Valtiovarainministeriö lähettää päätöksen perusteluineen esityksen tekijöille sekä Vantaan ja Espoon kaupungeille asianomaisina kuntina.

MUUTOKSENHAKU

Kuntarakennelain 53 §:n mukaan esityksen tekijät saavat hakea tähän päätökseen muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten, kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Valitus on tehtävä korkeimmalle hallinto-oikeudelle 30 päivän kuluessa siitä, kun kuntajaon muuttamista tarkoittava päätös on julkaistu säädöskokoelmassa tai muuttamisesityksen hylkäämistä tarkoittava päätös on saatettu esityksen tekijöiden tietoon. Valitusosoitus on päätöksen liitteenä.

Valtiovarainministeriö
Kunta- ja aluehallinto-osasto

Paula Risikko
Liikenne- ja kuntaministeri

Anu Hernesmaa
Neuvotteleva virkamies

LIITE Valitusosoitus

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Tähän päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta korkeimmalta hallinto-oikeudelta kirjallisella valituksella. Valituskirjelmä osoitetaan valitusviranomaiselle ja se on toimitettava valitusajassa korkeimman hallinto-oikeuden kirjaamoon.

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valitusaikaa laskettaessa tiedoksisaantipäivää ei oteta lukuun. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

Tiedoksisaantipäivän osoittaa tiedoksianto- tai saantitodistus. Milloin kysymyksessä on sijaistiedoksianto, päätös katsotaan saadun tiedoksi, ellei muuta näytetä, kolmantena päivänä tiedoksianto- tai saantitodistuksen osoittamasta päivästä. Virkakirjeen katsotaan tulleen viranomaisen tietoon saapumispäivänään.

Valituksen sisältö

Valituskirjelmässä on ilmoitettava
- valittajan nimi ja kotikunta
- päätös, johon haetaan muutosta, miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta, mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi ja millä perusteilla muutosta vaaditaan
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa.

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä.

Valituksen liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä
- päätös, johon muutosta haetaan, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisajankohdasta
- asiamiehen valtakirja
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Valituskirjelmän toimittaminen perille

Valituskirjelmän voi viedä valittaja itse tai hänen valtuuttamansa asiamies. Sen voi omalla vastuullaan lähettää myös postitse tai toimittaa lähetin välityksellä. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen aukioloajan päättymistä. Korkeimman hallinto-oikeuden kirjaamon aukioloaika on kello 8.00-16.15.

Valittajalta peritään korkeimmassa hallinto-oikeudessa **oikeudenkäyntimaksu** 244 euroa. Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetussa laissa (701/1993) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Korkeimman hallinto-oikeuden

postiosoite	PL 180, 00131 Helsinki
käyntiosoite	Fabianinkatu 15, 00130 Helsinki
puhelinvaihde	029 56 40200
telekopio	029 56 40382

14 § **Kaupunginjohtajan toimialan sekä konserni- ja asukaspalvelujen toimialan käyttösuunnitelmien 2015 hyväksyminen sekä muiden lautakuntien käyttösuunnitelmien tiedoksi merkitseminen**

VD/674/02.01.00.00/2015
KN/ML/JTS/EL-H/J-VN/HN/PM/PO/PH

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 19.11.2014 talousarvion vuodelle 2015 ja taloussuunnitelman vuosille 2016–2018 sekä talousarvion täytäntöönpanomääräykset.

Kaupunginvaltuuston hyväksymä talousarvio on muita kaupungin toimielimiä sitova toimintaohje. Kaupunginvaltuuston päättämät tehtävät, sitovat tavoitteet ja niiden toteuttamiseen myönnetyt määrärahat ovat muutettavissa sitovuustasoltaan vain kaupunginvaltuuston päätöksellä.

Käyttösuunnitelmassa tarkennetaan määrärahat ja tuloarviot tulosalueille ja -yksiköille tavoitteiden toteuttamista ja toteutumisen seurantaa varten. Käyttösuunnitelma sisältää tarkistetun toimintasuunnitelman ja määrärahajaon tehtäväalueille, tulosalueille ja yksiköille. Käyttösuunnitelmat esitetään lautakunnissa / johtokunnissa tulosyksiöittäin ja tiliryhmittäin. Niiden tehtäväalueiden, jotka eivät kuulu minkään lautakunnan alaisuuteen, käyttösuunnitelman hyväksyy kaupunginhallitus. Voimassa olevan toimialaorganisaation mukaan kaupunginjohtajan sekä konserni- ja asukaspalvelujen toimialojen käyttösuunnitelmat hyväksyy kaupunginhallitus. Käyttösuunnitelmien laadinnassa on otettava erityisesti huomioon kaupunginvaltuuston päättämät strategiset päämäärät ja sitovien tavoitteiden toteuttamiseen tarvittavat resurssit.

Toimialojen on raportoitava lautakunnille talousarvion ja sitovien tavoitteiden toteutumisesta asetettujen arviointikriteerien mukaisesti lautakuntien päättäminä ajankohtina. Lautakuntien raporteista toimitetaan vuosikolmanneksittain kaupunginhallitukselle ja -valtuustolle katsaus talousarvion ja sitovien tavoitteiden toteutumisesta. Vuoden 2015 talousarviota ja sitovia tavoitteita koskeva raportointi tapahtuu valtuustossa touko- ja syyskuussa sekä vuoden 2016 maaliskuussa.

1. Yleishallinto ja kaupunginjohtajan toimialan käyttösuunnitelma (lautakuntakäsittely)

– Yleishallinnon talousarviokohtaan sisältyvät
– Kaupunginvaltuusto
– Kaupunginhallitus
– Yhteistoimintaosuudet ja avustukset

Kaupunginjohtajan toimialan talousarviokohtaan sisältyvät päätöksentekoa palvelevat seuraavat tulosalueet/tulosyksiköt:

– Elinkeinopalvelut
– Henkilöstökeskus
– Kaupungin kanslia
– Sisäinen tarkastus
– Taloussuunnittelu

Kaupunginjohtajan toimiala valmistelee ja panee täytäntöön kaupunginvaltuustolle ja kaupunginhallitukselle kuuluvat asiat sekä ohjaa ja avustaa kaupungin muita toimielimiä. Kaupunginjohtajan toimiala vastaa keskitetysti kaupungin talouden suunnittelusta ja kaupungin toiminnan tuloksellisuudesta.

Kaupunginjohtajan toimialan käyttösuunnitelman hyväksyy kaupunginhallitus.

Kaupunginvaltuusto on myöntänyt määrärahaa kaupunginjohtajan toimialan käyttömenoihin seuraavasti

1000 euroa	Tulot	Menot	Toimintakate
1020 kaupunginvaltuusto	-958	-958	
1040 kaupunginhallitus	1 810	-12 526	-10 716
1050 yhteistoimintaosuudet ja avustukset		-13 889	-13 889
1110 kaupunginjohtajan toimiala	1 970	-19 906	-17 935

Kaupunginjohtajan toimialan käyttösuunnitelma 2015 sekä tulosalueiden tuloskortit ovat esityslistan liitteenä.

2. Konserni- ja asukaspalveluiden toimialan käyttösuunnitelma (lautakuntakäsittely)

Konserni- ja asukaspalveluiden toimialan johtosäännön mukaan toimiala mm. valmistelee ja panee täytäntöön kaupunginhallituksen yleisjaostolle kuuluvat tehtäväalueensa asiat, huolehtii konserni- ja omistajaohjauksen kehittämisestä, sisäisestä ja ulkoisesta laskentatoimesta ja niihin liittyvien tietojärjestelmien kehittämisestä, kaupungin hankintatoimen kehittämisestä, kaupungin tietohallinnon, tietotekniikan, teletekniikan ja tietohallinnon ohjelmistojen kehittämisestä, kaupungin järjestämisvastuulle kuuluvista työterveyshuollon palveluista, pelastuslaissa ja Keski- Uudenmaan alueen pelastustoimen yhteistoimintasopimuksessa mainittujen palveluiden järjestämisestä sekä kaupungille kuuluvista työllisyysasioista ja kuntouttavasta työtoiminnasta.

Konserni- ja asukaspalveluiden toimialan lautakuntana toimii kaupunginhallitus.

Konserni- ja asukaspalveluiden toimialalla on seuraavat tulosalueet:
1. Talous- ja hallintopalvelut
2. Konsernihallinto ja rahoitus
3. Talouspalvelukeskus
4. Hankintakeskus
5. Tietohallinto
6. Vantaan Työterveys liikelaitos
7. Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitos
8. Työllisyyspalvelut
9. Kuntalaispalvelut

Käyttösuunnitelmassa tarkennetaan määrärahat ja tuloarviot tulosalueille ja -yksiköille tavoitteiden toteuttamista ja toteutumisen seurantaa varten. Konserni- ja asukaspalvelujen käyttösuunnitelman hyväksyy kaupunginhallitus.

Kaupunginvaltuusto on myöntänyt määrärahaa konserni- ja asukaspalvelujen toimialan käyttömenoihin seuraavasti

1000 eur	tulot	menot	netto
Konserni- ja asukaspalvelujen bruttoyksiköt yhteensä	4 899	-40 974	-36 075
Konserni- ja asukaspalvelut nettoyksiköt:			
Helsingin seudun asioimistulkkikeskus	4 683	-4 036	648
Työllisyyspalvelut	4 549	-26 285	-21 736

Konserni- ja asukaspalvelujen toimialan käyttösuunnitelma ja tuloskortit ovat esityslistan liitteenä.

3. Muiden toimielinten hyväksymät käyttösuunnitelmat

Muut toimielimet ovat käsitelleet ja hyväksyneet käyttösuunnitelmansa seuraavasti:

1.	Tarkastuslautakunta	10.12.2014 § 8
2.	Sosiaali- ja terveyslautakunta	16.12.2014 § 7
3.	Opetuslautakunta	16.12.2014 § 6
4.	Vapaa-ajan lautakunta	17.12.2014 § 7
5.	Kaupunkisuunnittelulautakunta	8.12.2014 § 8
6.	Tekninen lautakunta	9.12.2014 § 7
7.	Ympäristölautakunta	11.12.2014 § 5
8.	Suun terveydenhuollon liikelaitoksen johtokunta	9.12.2014 § 6
9.	Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksen johtokunta	9.12.2014 § 6
10.	Vantaan Työterveysliikelaitoksen johtokunta	26.11.2014 § 5

Talousjohtaja toteaa, että muiden toimielimien vuoden 2015 käyttösuunnitelmat on laadittu noudattaen valtuustokauden strategiaa sekä talousarvion täytäntöönpanosta ja käyttösuunnitelmien laatimisesta annettuja ohjeita.

Kaupunginhallitus 26.1.2015 § 14

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) hyväksyä liitteenä oleva yleishallinto ja kaupunginjohtajan toimialan talousarvion käyttösuunnitelma,
b) hyväksyä liitteenä oleva konserni- ja asukaspalvelujen toimialan talousarvion käyttösuunnitelma, ja
c) merkitä tiedoksi tarkastus-, sosiaali- ja terveys-, opetus-, vapaa-ajan-, kaupunkisuunnittelu-, teknisen- sekä ympäristölautakunnan, Vantaan suun terveydenhuollon-, Keski-Uudenmaan pelastustoimen sekä Vantaan työterveys liikelaitosten talousarvion käyttösuunnitelmat.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:
- Yleishallinto ja kaupunginjohtajan toimialan käyttösuunnitelma
- Konserni- ja asukaspalvelujen toimialan käyttösuunnitelma

Täytäntöönpano: taloussuunnittelu, toimialat

Muutoksenhakuohje: 7.4. Oikaisuvaatimus ja valituskielto

Lisätiedot:
talousjohtaja Patrik Marjamaa, puh. 050 310 6906, talousarviopäällikkö Pia Ojavuo, puh. 043 824 9254, etunimi.sukunimi@vantaa.fi

YLEISHALLINTO JA KAUPUNGINJOHTAJAN TOIMIALA KÄYTTÖSUUNNITELMA VUODELLE 2015

SISÄLLYSLUETTELO

Perustelut
Määrärahat toimielintasolla
Määrärahat tehtäväaluetasolla
Määrärahat tulosalue- ja tulosyksikkötasolla
Investointiosa
Tuloskortit

KÄYTTÖSUUNNITELMAN PERUSTELUOSA 2015

1020
KAUPUNGINVALTUUSTO

Määrärahavaraus perustuu kaupunginvaltuuston kahteentoista kokoukseen, kahteentoista valtuustoinfoon, neljään iltakouluun ja kahteen seminaariin. Talousarviokohdalla on varauduttu myös luottamushenkilöiden tietotekniikan käytöstä aiheutuviin kustannuksiin.

10 40
KAUPUNGINHALLITUS

Toiminnan kuvaus

Talousarviokohtaan sisältyvät kaupunginhallituksen, yleisjaoston, nuorisovaltuuston, toimikuntien, käyttövarausten ja muun yleishallinnon määrärahat.

Kaupunginhallitus

Talousarviokohdalle on varattu määräraha kaupunginhallituksen 21 ja yleisjaoston 11 kokousta varten.

Nuorisovaltuuston tärkein tehtävä on vantaalaisten lasten ja nuorten edunvalvonta.
Nuorisovaltuusto seuraa kaupungissa tapahtuvaa nuoria koskevaa päätöksentekoa
ja pyrkii jo valmisteluvaiheessa vaikuttamaan niin, että tehdyt päätökset ovat nuorien
kannalta hyviä ja toimivia. Yhteistyötä koulujen ja oppilaitosten oppilaskuntien kanssa jatketaan mm. osallistumalla Vaikuttaja-päivän toteuttamiseen.
Nuorisovaltuusto näkyy entistä paremmin nuorille suunnatuissa sekä alueellisissa tapahtumissa ja mediassa aktivoiden nuoria vaikuttamaan nuoria koskeviin asioihin. Vuoropuhelua ja yhteistyötä erilaisten toimintaryhmien, päättäjien ja nuorten parissa työskentelevien kanssa lisätään.
Vuonna 2015 järjestettäviin nuorisovaltuustovaaleihin panostetaan entistä enemmän, jotta ehdokkaiden määrä ja äänestysaktiivisuus saadaan kohoamaan.

Kaupunginhallituksen asettamien toimikuntien ja neuvottelukuntien toimintaan sekä pääkaupunkiseudun yhteistyöhön liittyviä kokouksia varten on varattu määrärahaa. Luottamushenkilökoulutukseen on varattu
119 000 euron määräraha. Tämä sisältää myös lautamiesten koulutukseen varatun 5 500 euron määrärahan

Käyttövarauksissa toiminnallisen varauksen määräraha on yhteensä 500 000 euroa. Määrärahasta voidaan maksaa edunvalvonnan ja kaupungin markkinoinnin kustannuksia, joista on suora hyöty kaupungille ja kaupungissa harjoitettavalle elinkeinotoiminnalle. Määrärahaa voidaan käyttää odottamattomien ja Vantaalle strategisesti merkittävien kansainvälisten, kansallisten tai seudullisten kehittämishankkeiden osallistumisen valmisteluun sekä lisäksi aluetoimikuntien alueellisiin projekteihin erillisen suunnitelman mukaan. Määrärahaa käytetään mm. Vantaan asuntomessujen markkinointikustannuksiin.

Opiskelijoiden ja koululaisten kesätyöpaikkoihin on varattu 695 000 euroa. Määrärahaa on tarpeen, koska tarve nuorten ja alan opiskelijoiden kesätyöllistämiseen on ilmeinen. Opiskelijoiden palkkaaminen vaikuttaa myös työvoiman saatavuuteen ja tukee oppilaitosyhteistyötä. Määräraha mahdollistaa noin 400 kesätyöntekijän palkkaamisen.

Työkokeiluihin varattu 142 076 euroa mahdollistaa noin 30 henkilön terveysperusteiseen uravaihtoon liittyvän uuden tehtävän kokeilun. Lisäksi on varattu 150 000 euroa oppisopimuskoulutukseen liittyen terveysperusteiseen tehtävävaihtoon.

Lisäksi talousarvioon on varattu 80 000 euron määräraha vantaalaisille nuorille annettaviin kesätyöseteleihin vantaalaisiin yrityksiin ja yhdistyksiin työllistymiseksi.

Kaupunkijuhlien järjestämiseen on varattu 40 000 euroa.

Talousarviokohdan määrärahaan sisältävät kuntien keskusjärjestöjen maksuosuudet sekä jäsenmaksut niille yhteisöille, joissa Vantaan kaupunki on jäsenenä sekä osuudet Kunnalliselle työmarkkinalaitokselle, HSY:lle ja Uudenmaan liitolle.
Vantaan Veden HSY:lle siirtyneen henkilöstön eläke- ja varhe-maksuvelvoitteisiin on budjetoitu 338 460 euroa. EVTEK - kuntayhtymän purkamisesta johtuvia eläkemenoperusteisia menoja on budjetoitu 131 217 euroa.

Kaupungin osuus verotuskustannusten kattamisessa on 5 550 000 euroa.

Historiatyötä varten on varattu yhteensä 63 000 euroa. Kesällä 2014 järjestettiin arkeologiset kaivaukset Helsingin Pitäjän kirkonkylällä. Vuoden 2015 talousarvioon on varattu 12 000 euroa löytöjen konservointiin ja analyyseihin. Vuonna 2015 Historiatoimikunta keskittyy viime vuosien arkeologisten kaivaustensa tulosten julkaisemiseen ja tunnetuksi tekemiseen. Keskiaikaisten kylätonttien tutkimustuloksista toimitetaan laajalle yleisölle tarkoitettu kirja, jonka toimitus-, kirjoitus-, taitto- ja painokustannuksiin on varattu 32 000 euroa. Tämän lisäksi kaivauksilla toimineen arkeologi Tuuli Heinosen pro gradu -tutkielma Mårtensbyn Lillaksen tilasta julkaistaan, kulut 5000 euroa. Historiatoimikunta aloittaa myös arkeologisen puiston suunnittelutyön. Puistoa suunnitellaan keskiaikaisen Lillaksen kylätontille ja se tekisi näkyväksi Vantaan keskiaikaista historiaa. Kaupunginmuseon julkaisema Matkamme-kirja on runsaasti kuvitettu yleisteos Vantaan historiasta. Historiatoimikunta julkaisee kirjasta englanninkielisen painoksen, jonka käännös-, taitto-, toimitus- ja painokustannuksiin on varattu 11 000 euroa.

Kulttuurin ja liikunnan kumppanuushankkeisiin on varattu yhteensä 350 000 euroa.

10 50
YHTEISTOIMINTAOSUUDET JA –AVUSTUKSET

Tiedekeskussäätiön avustusta varten on varattu yhteensä 3 140 410 euroa.

Suomen Kansallisoopperan vuotuiseen käyttöavustukseen on varattu uuden sopimuksen mukaisesti 471 872 euroa. Yhteistyösopimus sisältää koulujen kanssa tehtävän yhteistyön.

Katumetro-tutkimusohjelmaan on varattu 88 500 euron määräraha.

Vantaan osuus aluepelastuslaitoksen menoihin on 10 125 013 euroa.

HRI-hankkeelle (seututieto) on 13 140 euroa.

Vantaan osuus Suomen luontokeskus Haltian toiminnan järjestämisestä on 50 000 euroa.

11 10
KAUPUNGINJOHTAJAN TOIMIALA

Toiminnan kuvaus

Kaupunginjohtajan toimiala valmistelee ja panee täytäntöön kaupunginvaltuustolle ja kaupunginhallitukselle kuuluvat asiat sekä ohjaa ja avustaa kaupungin muita toimielimiä. Kaupunginjohtajan toimiala vastaa keskitetysti suunnittelusta ja kaupungin toiminnan tuloksellisuudesta.

Talousarviokohtaan sisältyvät päätöksentekoa palvelevat kaupunginjohtajan toimialan tulosalueet/tulosyksiköt:
Yleisjohto: kaupunginjohtajan toimiala yhteiset, projektivaraus
Kaupunginkanslia: yhteiset menot (sisältäen pääkaupunkiseudun yhteistyötä ja kunta- ja palvelurakenneuudistusta koskevat asiat ja kaupungin valmius- ja turvallisuusasiat), hallintopalvelut, lakiasiat ja sihteeristö
Sisäinen tarkastus
Taloussuunnittelu: taloussuunnittelu, strategia, tietopalvelu

Henkilöstökeskus: työnantajapalvelut, henkilöstöedut, henkilöstön hyvinvointi, henkilöstön yhteistoiminta-ryhmä, henkilöstön kehittäminen, henkilöstöpalvelut, luottamusmies- ja työsuojelutoiminta, henkilöstön työterveyshuolto
Elinkeinopalvelut: elinkeinojohtajan hankkeet, yritysneuvonta ja matkailu, elinkeinopalvelujen yhteiset palvelut sekä viestintä ja markkinointi.

Yleisjohto

Yleisjohtoon on varattu määrärahat kaupunginjohtajan menoihin, kaupunginjohtajan toimialan yhteisiin menoihin, aiesopimuksen toteuttamiseen 80 000 euroa ja strategisten projektien omarahoitusosuuksiin 220 000 euroa. Kaupunginjohtaja käyttövaroissa on 50 000 euroa. Kaupunginjohtajan käyttövaroissa on lisäksi varauduttu asuntomessujen markkinointiin 100 000 euroa ja ystävyyskuntavierailuun 170 000 euroa.

Vuoden 2015 alusta lukien Vantaan Innovaatioinstituutti Oy:n toiminta on sulautettu osaksi elinkeinopalvelujen tulosalueen toimintaa. Innovaatioinstituutti Oy:lle on elinkeinopalvelujen talousarviossa 2015 varattu 750 000 euron avustusmääräraha. Käyttösuunnitelmassa avustuksesta on tehty varaukset Innovaatioinstituutista siirtyviin sitoumuksiin. Näiden varausten jälkeen avustusmäärärahaa jää käyttämättä 149 660 euroa, joka on siirretty Yleisjohtoon kaupunginjohtajan käyttövaroihin.

Kaupunginkanslia

Kaupunginkanslian tulosalue vastaa hallintojohtajan johdolla kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen esityslistojen valmistelusta ja pöytäkirjojen laatimisesta, päätösten täytäntöönpanosta sekä kaupungin yhteisistä ja kaupunginjohtajan toimialan lakiasioista. Lisäksi tulosalue huolehtii kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen tarvitsemista hallintopalveluista, yleisten vaalien järjestelyistä, PKS- ja seutuyhteistyön valmistelusta sekä kaupunkitason turvallisuus- ja valmiusasioista.

Sisäinen tarkastus

Sisäinen tarkastus avustaa kaupunginhallitusta ja kaupunginjohtajaa hyvän johtamis- ja hallintotavan, riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan toimivuuden arvioinnissa ja kehittämisessä suorittamalla kaupungin organisaation hallinnon, talouden ja toimintojen tarkastusta sekä tarjoamalla konsultointipalveluja.

Taloussuunnittelu

Taloussuunnittelun tulosalue vastaa kaupungin talousarvion ja –suunnitelman sekä strategian valmistelusta ja raportoimisesta. Lisäksi taloussuunnittelu vastaa kaupunkitasolla keskitetyistä tilasto- ja tutkimuspalveluista, laatutyöstä sekä palveluverkkosuunnittelun kehittämisestä ja koordinoimisesta. Tulosalue koostuu kolmesta yksiköstä, jotka ovat taloussuunnittelu-, strategia- ja tietopalveluyksiköt.

Vuoden 2015 keskeisiä tavoitteita tulosalueella ovat mm. SAP-toiminnanohjausjärjestelmän versionvaihto sekä siihen liittyvä kehittämistyö, tiedolla johtamisen kehittäminen mm. tulosalueen tietojärjestelmähankkeiden kautta, projektisalkunhallinnan kehittäminen sekä Arttu-arviointihankkeeseen osallistuminen. Vuonna 2015 tulosalueen henkilöstömäärä pysyy entisellä tasolla.

Henkilöstökeskus

Henkilöstökeskus muodostuu kahdesta tulosyksiköstä: työnantaja- ja henkilöstöpalvelut. Työnantajapalveluiden visiona on, että ”olemme arvostettu, aktiivinen uudistaja sekä rohkea esimiesten ja johdon sparraajia”. Henkilöstöpalvelujen visiona on, että ”olemme luotettava ja asiakkaan tarpeet tunteva kokonaisvaltaisten palvelusuhdepalveluiden tuottaja, jolla on käytössään modernit tuotantovälineet ja tehokkaasti toimivat tuotantoprosessit”. Koko tulosalueen toiminnan tavoitteena on tukea yhtenäisiä esimiestyön käytäntöjä koko kaupungissa.

Talous- ja velkaohjelman sekä jatkuvien muutosten takia henkilöstöammattilaisten rooli esimiesten tukijana ja sparraajana on korostunut. Kaikki henkilöstökeskuksen systemaattiset esimiesvalmennukset ja konsultaatiot tukevat johtamista haastavassa taloustilanteessa lukuisten muutoshaasteiden parissa.

Resursseja on taloussuunnitelmassa suunnattu erityisesti:

- kaupungin henkilöstön työterveyspalveluiden ostaminen (taso sama kuin vuonna 2014, jolloin tehtiin huomattava korotus palvelunostoihin)
- työsuhdematkalippuetuus (vuonna 2013 käyttö on lisääntynyt edellisvuodesta arviolta noin 20 %:lla, kuten jo vuonna 2012. Vuoden 2014 ennuste on samaa luokkaa: määrärahaa on jouduttu korottamaan talousarvioesityksessä)
- johtamisen valmiuksien kehittämiseen: ylimmän johdon valmennus, johtamisen erikoisammattitutkinnon suorittamiseen sekä uusien ja nykyisten lähiesimiesten valmennuksiin (Esimiehenä Vantaalla ja Tajua-valmennukset)
- työyhteisöjen kehittämisen tukeen (mm. konsultointi ja valmennukset)
- palkitsemisjärjestelmän elementteihin: Tuloksellinen työyhteisö - palkintorahat ja pitkään palvelleiden palkitseminen (määrärahaa on korotettu määrän muutoksen takia)
- hyvinvoinnin edistäminen ja tukeminen (henkilöstöliikunta, sairauspoissaolojen ennaltaehkäisyys liittyvä ryhmätoiminta)
- työpaikkaruokailun subventio-osuuden (jota on jouduttu lisäämään, koska työpaikka-ateriamäärät ovat voimakkaassa kasvussa)

Palvelussuhde- ja palkkapalveluja sekä rekrytoinnin tukipalveluja tuotetaan henkilöstöpalveluista keskitetysti kaikille toimialoille. Keskeinen osa palvelutuotannossa on esimiehille annettava tuki palvelussuhdeasioiden hoidossa. Tavoitteena on, että palveluprosessien tehokkuus paranee ja että Henkilöstöpalveluissa tapahtuva tallennustyö vähenee ja yksikön palvelutehtävien vaatimassa osaamisessa korostuu tiedon, asiakkuuksien ja palvelussuhdeprosessien kokonaishallinta. Tehokkuutta haetaan henkilöstöpalveluiden tarkistustyötä ”sähköistämällä”.

Hr-järjestelmien kehittämisessä painotus on nykyisen järjestelmän teknologian uusimisen jatkaminen ja valmistautuminen opettajien palveluksenottojärjestelmään sekä sellaisten järjestelmäominaisuuksien kehittäminen, jolla lisätään palkanlaskentaprosessien tuottavuutta.

Elinkeinopalvelut

Elinkeinopalveluiden tulosalue vastaa kaupungin elinvoimaisuuden ja elinkeino- ja kansainvälistymispolitiikan strategisesta suunnittelusta ja toteutuksesta sekä elinkeinopoliittisen seutuyhteistyön kehittämisestä. Tulosalueelle kuuluu myös kansainvälisten hankkeiden koordinointi, EU-rahoitus ja yhteistyö metropolialueen kilpailukykystrategian toteutuksessa. Kaupungin viestinnän ja markkinoinnin suunnittelu, ohjaus ja valvonta ovat kokonaisuudessaan tulosalueen tehtävänä kuten myös matkailun kehittäminen ja ystävyyskaupunkitoiminnan järjestäminen.

Elinkeinopalveluiden tavoitteena on toimintojen tehostaminen ja säästöjen hakeminen toimitilojen käytön ja henkilöstöresursoinnin tehostamisella sekä ostopalvelujen hallitulla hyödyntämisellä. Tulosalueen käyttötalousmenojen kasvu alittaa 1,5 prosenttia.

Vantaan kaupunki hyödyntää kaupungin kansainvälistä osaamispohjaa sekä kansainvälisiä toimijaverkostoja ja rahoitusmahdollisuuksia elinvoimaohjelman toteutuksessa.
Vuoden 2015 aikana käynnistetään yrityshautomotoiminta.

Tulosalue toteuttaa keskeisesti elinvoimaohjelmaa. Määrärahoja kohdennetaan jatkossa entistä keskitetymmin tulosalueen perustehtävien ja sen toimintaa vahvasti ohjaavan elinvoimaohjelman toteuttamiseen. Elinkeinopalveluton Vantaan osalta vastuussa myös mm. Suomen suurimpien kaupunkien yhteisen EU-hankkeen, 6Aika-ohjelman, ohjauksesta. Hankerahoituksessa merkittävimmät muutokset kohdentuvat PKS-yhteistyön ja verkostokumppanuuksien tasolle, joita hyödynnetään osana elinvoimaohjelman toteuttamista.

Toiminnan ja organisaation tehostamiseksi keskitetään elinkeinotoiminnalle suunnattua kehitys-, koulutus- ja markkinointitukea yhteen organisaatioon. Siten vuoden 2015 alusta lukien Vantaan Innovaatioinstituutti Oy:n toiminta on sulautettu osaksi elinkeinopalveluja. Innovaatioinstituutille on talousarviossa 2015 varattu 750 000 euron avustusmääräraha. Käyttösuunnitelmassa vapautuneesta avustusmäärärahasta on tehty elinkeinopalvelujen tulosalueelle varaukset Innovaatioinstituutista siirtyviin sitoumuksiin. Voimassa oleviin sitoumuksiin kohdistuvien menovarausten jälkeen aiempaa avustusmäärärahaa jää käyttämättä 149 660 euroa, joka on siirretty Yleisjohtoon kaupunginjohtajan käyttövaroihin.

Elinkeinopalvelujen hankkeet	
Ystävyyskaupunkitoiminta	50 750
Airport Regions Conference ARC	9 500
Eurocities	31 500
Vantaa-Windhoek yhteistyö	50 000
Pääkaupunkiseudun kansainvälinen markkinointi	558 000
Matkailunkehittäminen	62 300
Ympäristöalan kehittäminen	10 750
YritysVantaa	80 000
Yritysneuvonta	51 500
Elinvoimaohjelma	420 860
Innovaatioinstituutti	0

MÄÄRÄRAHAT TOIMIELINTASOLLA

10-11	Yhteensä
10	Yleishallinto
11	Kaupunginjohtajan toimiala

Määrärahat toimielintasolla 10-11 Yhteensä	**KS 2015**
	€
MYYNTITUOTOT	1 827 920
TUET JA AVUSTUKSET	2 240 000
MUUT TOIMINTATUOTOT	2 030
TOIMINTATUOTOT	4 069 950
HENKILÖSTÖKULUT	-12 417 016
PALVELUJEN OSTOT	-26 463 944
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-543 264
AVUSTUKSET	-4 531 225
VUOKRAT	-1 222 704
MUUT TOIMINTAKULUT	-3 005 978
TOIMINTAKULUT	-48 184 130
TOIMINTAKATE	-44 114 180
VUOSIKATE	-44 114 180
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-207 446
TILIKAUDEN TULOS	-44 321 626
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-44 321 626
LASKENNALLISET ERÄT	8 373 229
Tuloslaskelma (sis.erät mukana)	-35 948 397

*sisältää tarkastuslautakunnan ja keskusvaalilautakunnan

	KS 2015
	€
10 Yleishallinto	
MYYNTITUOTOT	1 809 680
TUET JA AVUSTUKSET	290 000
TOIMINTATUOTOT	2 099 680
HENKILÖSTÖKULUT	-3 642 165
PALVELUJEN OSTOT	-18 648 568
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-208 545
AVUSTUKSET	-4 101 592
VUOKRAT	-185 318
MUUT TOIMINTAKULUT	-1 492 181
TOIMINTAKULUT	-28 278 369
TOIMINTAKATE	-26 178 689
VUOSIKATE	-26 178 689
TILIKAUDEN TULOS	-26 178 689
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ(ALIJÄÄMÄ)	-26 178 689

*sisältää tarkastuslautakunnan ja keskusvaalilautakunnan

11 Kaupunginjohtajan toimiala	
MYYNTITUOTOT	18 240
TUET JA AVUSTUKSET	1 950 000
MUUT TOIMINTATUOTOT	2 030
TOIMINTATUOTOT	1 970 270
HENKILÖSTÖKULUT	-8 774 850
PALVELUJEN OSTOT	-7 815 376
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-334 719
AVUSTUKSET	-429 633
VUOKRAT	-1 037 386
MUUT TOIMINTAKULUT	-1 513 797
TOIMINTAKULUT	-19 905 762
TOIMINTAKATE	-17 935 492
VUOSIKATE	-17 935 492
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-207 446
TILIKAUDEN TULOS	-18 142 937
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ(ALIJÄÄMÄ)	-18 142 937
LASKENNALLISET ERÄT	8 373 229
Tuloslaskelma (sis.erät mukana)	-9 769 708

MÄÄRÄRAHAT TEHTÄVÄALUETASOLLA

1020	Kaupunginvaltuusto
1040	Kaupunginhallitus
1050	Yhteistoimintaosuudet ja -avustukset
1110	Kaupunginjohtajan toimiala

Määrärahat tehtäväaluetasolla	KS 2015 €
1020 Kaupunginvaltuusto	
HENKILÖSTÖKULUT	-647 993
PALVELUJEN OSTOT	-172 886
AINEET, TARVIKKEET, TAVARAT	-7 200
VUOKRAT	-130 411
TOIMINTAKULUT	-958 489
TOIMINTAKATE	-958 489
VUOSIKATE	-958 489
TILIKAUDEN TULOS	-958 489
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ(ALIJÄÄMÄ)	-958 489
1040 Kaupunginhallitus	
MYYNTITUOTOT	1 809 680
TOIMINTATUOTOT	1 809 680
HENKILÖSTÖKULUT	-2 314 571
PALVELUJEN OSTOT	-8 100 629
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-185 000
AVUSTUKSET	-400 810
VUOKRAT	-32 998
MUUT TOIMINTAKULUT	-1 491 771
TOIMINTAKULUT	-12 525 779
TOIMINTAKATE	-10 716 099
VUOSIKATE	-10 716 099
TILIKAUDEN TULOS	-10 716 099
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ(ALIJÄÄMÄ)	-10 716 099
1050 Yhteistoimintaosuudet ja avustukset	
PALVELUJEN OSTOT	-10 188 153
AVUSTUKSET	-3 700 782
TOIMINTAKULUT	-13 888 935
TOIMINTAKATE	-13 888 935
VUOSIKATE	-13 888 935
TILIKAUDEN TULOS	-13 888 935
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ(ALIJÄÄMÄ)	-13 888 935
1110 Kaupunginjohtajan toimiala	
MYYNTITUOTOT	18 240
TUET JA AVUSTUKSET	1 950 000
MUUT TOIMINTATUOTOT	2 030
TOIMINTATUOTOT	1 970 270
HENKILÖSTÖKULUT	-8 774 850
PALVELUJEN OSTOT	-7 815 376
AINEET, TARVIKKET JA TAVARAT	-334 719
AVUSTUKSET	-429 633
VUOKRAT	-1 037 386
MUUT TOIMINTAKULUT	-1 513 797
TOIMINTAKULUT	-19 905 762
TOIMINTAKATE	-17 935 492
VUOSIKATE	-17 935 492
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-207 446
TILIKAUDEN TULOS	-18 142 937
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ(ALIJÄÄMÄ)	-18 142 937
LASKENNALLISET ERÄT	8 373 229
Tuloslaskelma (sis.erät mukana)	-9 769 708

TULOSALUE- JA TULOSYKSIKKÖTASO SEURAAVILTA TEHTÄVÄALUEILTA:

1020	Kaupunginvaltuusto
1040	Kaupunginhallitus
1050	Yhteistoimintaosuudet ja -avustukset
1110	Kaupunginjohtajan toimiala

Keskushallinto/käyttösuunnitelma 2015/tulosalue- ja tulosyksikkötaso

10 Yleishallinto

KS 2015
€

Kaupunginvaltuusto

102010000 Kaupunginvaltuusto

TOIMINTAKULUT	-958 489
TOIMINTAKATE	-958 489

Kaupunginhallitus

104010000 Kaupunginhallitus

TOIMINTAKULUT	-790 757
TOIMINTAKATE	-790 757

104020000 Yleisjaosto

TOIMINTAKULUT	-46 062
TOIMINTAKATE	-46 062

104030000 Nuorisovaltuusto

TOIMINTAKULUT	-60 565
TOIMINTAKATE	-60 565

104040000 Toimikunnat

TOIMINTAKULUT	-66 411
TOIMINTAKATE	-66 411

Kh:n käyttövaraukset

104050000 Käyttövaraukset

TOIMINTATUOTOT	26 000
TOIMINTAKULUT	-1 927 820
TOIMINTAKATE	-1 901 820

104050200 Kaupunkijuhla

TOIMINTAKULUT	-40 000
TOIMINTAKATE	-40 000

Muu yleishallinto

104060100 Kunnallisverotus

TOIMINTAKULUT	-5 550 000
TOIMINTAKATE	-5 550 000

104060300 Jäsenmaksut

TOIMINTAKULUT	-895 051
TOIMINTAKATE	-895 051

104060400 Toiminta- ja kohdeavustukset

TOIMINTAKULUT	-810
TOIMINTAKATE	-810

104060500 Historia

TOIMINTAKULUT	-63 000
TOIMINTAKATE	-63 000

Muu kaupunginhallituksen alainen toiminta

104060600 Muu kaupunginhallituksen alainen toiminta

TOIMINTATUOTOT	1 783 680
TOIMINTAKULUT	-3 085 303
TOIMINTAKATE	-1 301 623

Yhteistoimintaosuudet ja -avustukset

105010100 Tiedekeskus

TOIMINTAKULUT	-3 140 410
TOIMINTAKATE	-3 140 410

105010200 Kansallisooppera

TOIMINTAKULUT	-471 872
TOIMINTAKATE	-471 872

105010350 Katumetro-tutkimusohjelma

TOIMINTAKULUT	-88 500
TOIMINTAKATE	-88 500

105010400 Aluepelastus/Vantaa

TOIMINTAKULUT	-10 125 013
TOIMINTAKATE	-10 125 013

105010700 HRI-hanke

TOIMINTAKULUT	-13 140
TOIMINTAKATE	-13 140

105010800 Haltia luontokeskus

TOIMINTAKULUT	-50 000
TOIMINTAKATE	-50 000

11 kaupunginjohtajan toimiala

Yleisjohto

Kaupunginjohtajan toimiala yhteiset

111010100 Kaupunginjohtajat

TOIMINTAKULUT	-307 931
TOIMINTAKATE	-307 931

111010110 Kaupunginjohtajan käyttövarat

TOIMINTAKULUT	-469 660
TOIMINTAKATE	-469 660

111080100 Kajo yhteiset

TOIMINTAKULUT	-408 605
TOIMINTAKATE	-408 605

Kehitysprojektit

111010216 Aiesopimuksen toteuttaminen

TOIMINTAKULUT	-80 000
TOIMINTAKATE	-80 000

111010218 Strategisten projektien omarah.osuudet

TOIMINTAKULUT	-220 000
TOIMINTAKATE	-220 000

Kaupunginkanslia

111020000 Kaupunginkanslian yhteiset menot

TOIMINTAKULUT	-485 991
TOIMINTAKATE	-485 991

111020001 Turvallisuuden edistäminen

TOIMINTAKULUT	-30 880
TOIMINTAKATE	-30 880

111020100 Hallintopalvelut

TOIMINTAKULUT	-623 749
TOIMINTAKATE	-623 749

111020200 Lakiasiat ja sihteeristö

TOIMINTAKULUT	-605 719
TOIMINTAKATE	-605 719

Sisäinen tarkastus

111030000 Sisäinen tarkastus

TOIMINTAKULUT	-432 536
TOIMINTAKATE	-432 536

Taloussuunnittelu

111040200 Tietopalvelu

TOIMINTAKULUT	-387 731
TOIMINTAKATE	-387 731

111040300 Taloussuunnittelu

TOIMINTATUOTOT	2 000
TOIMINTAKULUT	-925 584
TOIMINTAKATE	-923 584

111040400 Strategia

TOIMINTAKULUT	-189 127
TOIMINTAKATE	-189 127

Henkilöstökeskus

111050000 Työnantajapalvelut

TOIMINTAKULUT	-1 476 448
TOIMINTAKATE	-1 476 448

111050800 Henkilöstöedut

TOIMINTAKULUT	-883 000
TOIMINTAKATE	-883 000

Henkilöstön työhyvinvointi

111050200 Henkilöstön hyvinvointi

TOIMINTATUOTOT	2 030
TOIMINTAKULUT	-79 940
TOIMINTAKATE	-77 910

111050240 Varhaiskuntoutus

TOIMINTAKULUT	-97 000
TOIMINTAKATE	-97 000

Hytti (henkilöstön yhteistoimintaryhmä)

111050300 Hyvinvoinnin edistämisen tuki

TOIMINTAKULUT	-27 000
TOIMINTAKATE	-27 000

Henkilöstön kehittäminen

111050400 Johtamisen ja työyhteisöjen kehittäminen

TOIMINTAKULUT	-301 250
TOIMINTAKATE	-301 250

111050450 Omaehtoinen koulutus

TOIMINTAKULUT	-40 000
TOIMINTAKATE	-40 000

Henkilöstöpalvelut

111050500 Henkilöstöpalvelut

TOIMINTAKULUT	-4 098 863
TOIMINTAKATE	-4 098 863

Luottamusmies- ja työsuojelutoiminta
111050600 Luottamusmies- ja työsuojelutoiminta

TOIMINTAKULUT	-127 449
TOIMINTAKATE	-127 449

Henkilöstön työterveyshuolto
111050700 Henkilöstön työterveyshuolto

TOIMINTATUOTOT	1 900 000
TOIMINTAKULUT	-17 500
TOIMINTAKATE	1 882 500

111050701 Työterveyshuolto, liikelaitos

TOIMINTAKULUT	-2 480 000
TOIMINTAKATE	-2 480 000

111050702 Työterveyshuolto, ulkoinen

TOIMINTAKULUT	-1 055 000
TOIMINTAKATE	-1 055 000

111050703 Työterv.huolto, pelastuslaitos

TOIMINTAKULUT	-218 602
TOIMINTAKATE	-218 602

111050711 Pelastussukeltajien hammashuolto

TOIMINTAKULUT	-1 500
TOIMINTAKATE	-1 500

Elinkeinopalvelut

Elinkeinojohtajan hankkeet
Kansainväliset hankkeet
104060200 Ystävyyskaupunkitoiminta

TOIMINTAKULUT	-50 750
TOIMINTAKATE	-50 750

111020505 Airport Regions Conference ARC

TOIMINTAKULUT	-9 500
TOIMINTAKATE	-9 500

111020508 Eurocities

TOIMINTAKULUT	-31 500
TOIMINTAKATE	-31 500

111020514 Vantaa Windhoek yhteistyö 2013 -2014

TOIMINTAKULUT	-50 000
TOIMINTAKATE	-50 000

PKS-yhteistyöhankkeet
105010500 Pääkaupunkiseudun kansainvälinen markkinointiyhtiö

TOIMINTAKULUT	-558 000
TOIMINTAKATE	-558 000

111010201 Matkailun kehittäminen

TOIMINTAKULUT	-62 300
TOIMINTAKATE	-62 300

111010202 Ympäristöalan kehittäminen

TOIMINTAKULUT	-10 750
TOIMINTAKATE	-10 750

Verkostopartnerit

111010207 YritysVantaa

TOIMINTAKULUT	-80 000
TOIMINTAKATE	-80 000

Elinvoimaohjelman toteuttaminen

111010214 Yritysneuvonta

TOIMINTAKULUT	-51 500
TOIMINTAKATE	-51 500

111010217 Elinvoimaohjelma

TOIMINTAKULUT	-420 860
TOIMINTAKATE	-420 860

Yritysneuvonta ja matkailu

111061000 Yritysneuvonta ja matkailu

TOIMINTAKULUT	-988 419
TOIMINTAKATE	-988 419

Elikeinopalveluiden yhteiset palvelut

111060400 Elinkeinopalvelut yhteiset toiminnot

TOIMINTAKULUT	-431 726
TOIMINTAKATE	-431 726

Viestintä ja markkinointi

111060000 Viestinnän ryhmä

TOIMINTAKULUT	-1 089 392
TOIMINTAKATE	-1 089 392

Kaupunginjohtajan toimiala /käyttöomaisuusinvestoinnit 2015

Irtain omaisuus

Ei investointeja

TULOSKORTIT

Tuloskortin tiivistelmä

KAJO/Kaupunginkanslia 2015. *Päivitys 30.12.2014*

ARVOT Innovatiivisuus | Kestävä kehitys | Yhteisöllisyys

Kaupungin talous tasapainossa	Kaupunkirakenne eheytyy	Kaupungin elinvoima vahvistuu	Palvelut uudistuvat	Muutosta toteutetaan johtamisen kautta

KAJOn toimialan roolin kehittäminen kaupunginjohtajan johtamisen tukena

- Tulosalueen roolia kehitetään kaupunkitasoiseen ohjausrooliin
  - Asiakkuudenhoitomallin laatiminen
  - Sihteeristön verkostoyhteistyö
  - Valmistelijoiden koulutus
  - Lakimiesverkoston kehittäminen
  - Kaupunginhallituksen toiminnan kehittäminen
  - Johdon sihteerien verkosto

Kaupunginkanslian prosessien kehittäminen ja kuvaaminen

- Aloitteiden käsittelyprosessit

Työviestinnän kehittäminen

- Työviestinnän osaamisen kehittämnen
- Lyncin käyttöönotto työviestinnässä
- Sharepointin käyttöönotto työvälineenä
- Astan käytön sujuvoittaminen

Kaupunginkanslian sisäisen ja ulkoisen viestinnän kehittäminen

- Viestintäsuunnitelman laatiminen
- Avaimen sisällön kehittäminen

Sähköisten palveluiden lisääminen

- Luottamushenkilöiden sähköisten palveluiden kehittäminen
- Lomakesuunnittelun ja tietohallinnon yhteistyönä sähköisten palveluiden kehittäminen

Sujuvat juristipalvelut

- Eduskuntavaalien virheetön toteutuminen
- Päätökset lainvoimaisia

Työhyvinvoinnin parantaminen

- Päättyvien projektien juhlistaminen
- Työhyvinvointipäivät
- Kehittämis- ja koulutuspäivät
- Työtilojen kehittäminen

Tuloskortin 2015 tiivistelmä

KAJO / Sisäinen tarkastus

ARVOT Innovatiivisuus | Kestävä kehitys | Yhteisöllisyys

Kaupungin talous tasapainossa	Kaupunkirakenne eheytyy	Kaupungin elinvoima vahvistuu	Palvelut uudistuvat	Muutosta toteutetaan johtamisen kautta

Kaupungin talous tasapainossa

- Vuosisuunnitelmaan otetaan mukaan TVO:ta tukevia tarkastuksia

Kaupunkirakenne eheytyy

Kaupungin elinvoima vahvistuu

Palvelut uudistuvat

- Osallistutaan kehitys-hankkeisiin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asiantuntijana
- Astan käyttöä tehostetaan

Muutosta toteutetaan johtamisen kautta

- Henkilöstön ammattitaidon kehittämiseen ja ylläpitoon panostetaan
- Sairauspoissaolot vähenevät

Toimialan/tulosalueen muut tavoitteet

- tarkastustyö toteutuu vuosi-suunnitelman mukaisesti
- tarkastustyön yhtenä painopistealueena on Maton hankinnat
- koko toiminnan vaikuttavuus asiakaspalautteella mitattuna pysyy vähintään nykyisellä tasolla

Tuloskortin tiivistelmä 2015

Toimiala / tulosalue: Taloussuunnittelu

ARVOT Innovatiivisuus | Kestävä kehitys | Yhteisöllisyys

Kaupungin talous tasapainossa | Kaupunkirakenne eheytyy | Kaupungin elinvoima vahvistuu | Palvelut uudistuvat | Muutosta toteutetaan johtamisen kautta

Kaupungin talous tasapainossa

- Talousarviossa pysyminen
- Vuoden 2016 talousarvion valmistelu TVO:n periaatteiden mukaisesti
- TVO:n jatkotoimenpiteiden valmistelu
- Taloussuunnittelu- ja raportointijärjestelmän uudistaminen
- Vyörytyslaskennan kehittäminen

Kaupunkirakenne eheytyy

- Projektisalkunhallinnan vakiinnuttaminen
- Kaupunginosittainen tulojakaumaselvitys
- Palveluverkkosuunnitelman toteuttaminen
- Rakennustunnisteiden uusimisen aiheuttamat muutokset

Kaupungin elinvoima vahvistuu

- Elinkeinoraportoinnin kehittäminen
- 6AIKA-hankkeen edistäminen
- Toimintaympäristötiedon kokoaminen ja analysoiminen

Palvelut uudistuvat

- Avoimen kk-talousraportin ja talousarvion visualisoimisen selvittäminen
- Hyvinvointitiedon integroiminen
- Tiedolla johtamisen kehittäminen

Muutosta toteutetaan johtamisen kautta

- Valtuustokauden 2013-2016 strategian väliarviointi
- Hyvistä suorituksista palkitseminen
- Ajantasaiset kehittymis- ja koulutussuunnitelmat

Tuloskortin tiivistelmä

Heke 2015 päivitetty 17.12.2015

ARVOT Innovatiivisuus | Kestävä kehitys | Yhteisöllisyys

Kaupungin talous tasapainossa	Kaupunkirakenne eheytyy	Kaupungin elinvoima vahvistuu	Palvelut uudistuvat	Muutosta toteutetaan johtamisen kautta

Talous

- eVälkkeen optimaalinen käyttö
- Työterveyshuollon kustannustehokkuus
- Optimaalinen työaikasuunnittelu
- eOppiminen laajenee
- Johdon työpöytä ja hr

Asiakas

- Strateginen johtaminen toimii
- Ennakoivan rekrytoinnin toimintamallit käytössä
- Johtamisjärjestelmän ja henkilöstöarvioinnin kehittämiskohteiden nostojen integrointi
- Terveys- ja turvallisuusjohtamisen tuki toimii
- Konsas-yhteistyö toimii

Prosessit

- Ammatillisen osaamisen kehittämisen prosessi toimii
- Palkanlaskennan rutiiniprosessit uudistetaan
- TTh-palveluiden ja valmennustuotteiden määrittely
- Korvaavan työn malli luodaan
- Pasukirja on uudistettu

Henkilöstö

- Kokonaisvaltainen toimintakulttuurin huomioiva asiakkuus
- Suunnitelmallinen, kasvava välitön asiakastyö
- Hr –henkilöiden tuki ja vuorovaikutus toimii
- Strateginen johtaminen toimi

Tuloskortin tiivistelmä 2015

Toimiala / tulosalue: Kaupunginjohtajan toimiala / Elinkeinopalvelut

ARVOT Innovatiivisuus | Kestävä kehitys | Yhteisöllisyys

Kaupungin talous tasapainossa	Kaupunkirakenne eheytyy	Kaupungin elinvoima vahvistuu	Palvelut uudistuvat	Muutosta toteutetaan johtamisen kautta

Kaupungin talous tasapainossa

- Tulosalueen talousarviossa pysyminen
- Resurssien tehokas kohdentaminen
- Uuden yritystoiminnan edellytysten luominen
- Kansallisen ja EU-rahoituksen hyödyntäminen kehitystyöhön

Kaupunkirakenne eheytyy

- Kaupunkirakenteen eheyttämistä tukevan Elinvoimaohjelman toimenpidekokonaisuuden johtaminen

Kaupungin elinvoima vahvistuu

- Kaupungin elinvoimaohjelman toimeenpanosuunnitelman toteuttaminen

Palvelut uudistuvat

- Matkailupalvelujen tehostaminen
- Kaupunkimarkkinoinnin tehostaminen
- Yritysten neuvontapalvelun prosessien selkeyttäminen

Muutosta toteutetaan johtamisen kautta

- Tulosalueen ohjaus- ja koordinointiroolin vahvistaminen
- Osaamisen vahvistaminen
- Innovaatioinstituutin toiminnan sulauttaminen osaksi elinkeinopalveluja

Toimialan/tulosalueen muut tavoitteet

Kaupungin vetovoimaisuuden lisääminen hyödyntäen Asuntomessuja ja kehärataa yritys- ja asukasmarkkinoinnissa

Tulosalueen uuden toimintamallin käyttöönotto

Brändityön tulosten hyödyntäminen

KONSERNI- JA ASUKASPALVELUJEN TOIMIALA
KÄYTTÖSUUNNITELMA VUODELLE 2015

SISÄLLYSLUETTELO

Perustelut
Määrärahat tulosalue- ja tulosyksikkötasolla
Investointiosa
Tuloskortit

KÄYTTÖSUUNNITELMAN PERUSTELUOSA 2015

17
KONSERNI- JA ASUKASPALVELUJEN TOIMIALA

Toiminnan kuvaus
Toimialan tehtävinä korostuvat konsernin sisäiset palvelut ja suoraan kuntalaisille annetut palvelut. Toimiala toimii keskitetyn hankkijan/ tilaajan roolissa nimetyissä tehtävissä ja toisaalta suorittaa omistajaohjausta konserniin kuuluviin yhtiöihin nähden. Tämän lisäksi muita konsernipalveluita ovat rahoituksen, talouspalvelukeskuksen ja tietohallinnon tehtävät.

Talousarviokohtaan sisältyvät päätöksentekoa palvelevat konserni- ja asukaspalvelujen toimialan tulosalueet/tulosyksiköt:

Talous- ja hallintopalvelut: talous, hallinto, kehittäminen, lainopilliset palvelut sekä kiinteistöjen käyttäjäpalvelut
Konsernihallinto ja rahoitus: konsernistrategia, omistajaohjaus, konserniraportointi, rahoitus, korkoriskien hallinta, riskienhallinta
Talouspalvelukeskus: kaupungin kirjanpito- ja tilinpäätöstehtävät, konsernitilinpäätös, ostolaskujen käsittely ja -reskontra, myyntilaskutus ja perintätehtävät, ulkoinen ja sisäinen laskentatoimi
Tietohallinnon palvelukeskus: tietotekniikka, teletekniikka, ohjelmistot
Hankintakeskus: hankintatoimen kehittäminen, materiaalihankinnat, palveluhankintojen koordinointi, kilpailuttamisprosessit
Kuntalaispalvelut: alueellinen toiminta, asukasdemokratia, aluetoimikunnat, yhteisö- ja vapaaehtoistoiminta, järjestötilojen hallinnointi
Työllisyyspalvelut: työllisyyden edistäminen ja kehittäminen, työpajatoiminta

17 10
TALOUS- JA HALLINTOPALVELUT

Vuosien 2015–2016 aikana toteutetaan uuden kiinteistöhallintajärjestelmän käyttöönotto yhdessä tilakeskuksen kanssa. Järjestelmällä tullaan hoitamaan kiinteistöjen käyttäjäpalveluiden ohjaus niiden hankinnasta laadunvalvontaan ja aina laskutuksen seurantaan asti. Toimialat ja tulosalueet saavat myös käyttöoikeuksia järjestelmään ja palveluntuottajat velvoitetaan käyttämään samaa kokonaisuutta. Tällä tavalla saadaan aikaiseksi tietopankki jolla toimitilojen hallintaa saadaan järkeistettyä.
Käyttäjäpalvelujen ohjauksessa on sovittu kattavasti palveluista ja niiden hinnoittelusta kaikkien palveluntuottajien ja asiakastulosalueiden osalta vuoden 2015 loppuun asti.

17 20
KONSERNIHALLINTO JA RAHOITUS

Onnistunut varainhankinta ja hallittu korkoriski
• Vantaan kaupungin keskimääräinen lainamarginaali on matalampi kuin kuntasektorin keskimääräinen lainamarginaali,
• Lainasalkun duraatio (= lainasalkun keskimääräinen korkosidonnaisuusaika) suurempi tai yhtä suuri kuin 0,6,
• Lainasalkun korkomenot max. 20,2 milj. euroa vuonna 2015. Kaupunkikonsernin tukeminen sille asetettujen päämäärien saavuttamisessa
• Riskienhallinnan kehittäminen Omistajaohjauksen vahvistaminen
• Konserniyhteisöille asetetaan sitovat tavoitteet
• Navigoinnit

17 30
TALOUSPALVELUKESKUS

Vuonna 2015 taloushallinnon palvelutuotantoa on suunniteltu laajennettavan konserniyhtiöiden suuntaan siten, että palveluita tarjotaan 25 yhtiölle (11 yhtiötä v. 2014). Ulkoisen laskennan tehtäviä keskitetään edelleen ja sisäisen laskennan tehtävien järkeistäminen aloitetaan.

17 40
TIETOHALLINNON PALVELUKESKUS

Tietohallinnon palvelukeskus jatkaa tietohallinto-ohjelman toimeenpanoa vuosina 2015–2017. Keskeisenä tavoitteena on edistää sähköistä asiointia, tiedolla johtamista, tieto- ja viestintäteknisten ratkaisujen modernisointia sekä siirtyä palveluhankintapohjaiseen palvelutuotantoon. Kevään 2015 valtuustoseminaariin tuodaan info Vantaan tietohallinnon kokonaiskuvasta.

Vuoden 2015 aikana kilpailutetaan kaupungissa SAP -toiminnanohjausjärjestelmä ja perustietotekniikan palvelukokonaisuus. Käyttöön otetaan yhdentyvän viestinnän ratkaisut sekä pilvipalvelut. Infrastruktuuria uusitaan tukemaan mobiliteettia ja liikkuvaa työtä. Sähköisessä asioinnissa siirrytään käyttämään avoimen lähdekoodin ohjelmistoja. Sähköisen asioinnin edistämistä varten luodaan sähköisen asioinnin ekosysteemi. Tiedolla johtamista edistetään ottamalla käyttöön iteratiivisesti tiedolla johtamisen ratkaisu. Kaupungin tietoturvaa edistetään saavuttamalla perustietoturvataso vuoden 2015 aikana.

17 50
HANKINTAKESKUS

Vuoden 2015 aikana tullaan jatkamaan jo aloitettua logististen palvelujen uudelleen järjestämistä. Hoitotarvikkeiden hankinnat tullaan siirtämään vuoden 2016 alusta HUS-Logistiikka liikelaitokselle. Muiden tuoteryhmien osalta tilanne käydään läpi sopimuskokonaisuuksittain vuoden 2015 aikana. Hankintojen keskittämistä ja tilaamisen tehostamista jatketaan.

17 60
KUNTALAISPALVELUT

Toiminnan kehittämisen painopisteitä vuonna 2015 ovat:

- Monipuolisten osallistavien menetelmien kehittäminen ja pilotointi.
- Vantaa-info on avattu Dixissä ja asiakaspalvelun resurssit ovat tehokkaassa käytössä.
- Monikanavaista asiointi- ja neuvontapalvelua kehitetään.
- Vantaalla on toimintamalli ruoka-avun ja ylijäämäruoan jakamiseksi ja logistiikan kehittämiseksi.
- Kuntalaispalveluiden hallinnoimat tilat ovat tehokkaassa ja tarkoituksenmukaisessa käytössä.
- Palvelujen suunnittelu ja tekeminen vuorovaikutteisesti asiakkaan ja asukkaan kanssa vakiintuu toimintatapana.
- Vantaalla on kaupunkitasoinen malli asiakirjahallinnolle ja arkistoinnille.

17 70
TYÖLLISYYSPALVELUT

Uudet lait (laki monialaisesta yhteispalvelusta, laki julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta, laki sosiaalisista yrityksistä) tuovat uusia asiakaskohderyhmiä kunnille. Heille uusien palvelujen kehittäminen ja tarjoaminen saumattomasti.

Madalletaan asiakkaiden kynnystä tulla palveluihin palvelumuotoilun keinoin. Kohdennetaan palveluita eri asiakasryhmille heidän tarpeidensa mukaan.

Petra-hankkeen toiminta jatkuu vähintään vuoden 2015 loppuun. Hankkeessa selvitetään nuorten työllisyyspalveluiden laajentamista alle 30-vuotiaille työttömille nuorille.

TULOSALUE- JA TULOSYKSIKKÖTASO SEURAAVILTA TEHTÄVÄALUEILTA:

17	Toimialataso
1710B	Talous- ja hallintopalvelut bruttoyksiköt
1710N	Helsingin asioimistulkkikeskus
1720	Konsernihallinto ja rahoitus
1730	Talouspalvelukeskus
1740	Tietohallinnon palvelukeskus
1750	Hankintakeskus
171220	Asukaspalvelut yhteiset
1760	Kuntalaispalvelut
1770	Työllisyyspalvelut

Määrärahat toimialatasolla	**KS 2015**
	* 1.000 EUR
MYYNTITUOTOT	8 899
MAKSUTUOTOT	85
TUET JA AVUSTUKSET	4 444
MUUT TOIMINTATUOTOT	702
TOIMINTATUOTOT	14 131
Valmistus omaan käyttöön, henkilöstökulu	300
Valmistus omaan käyttöön, palvelujen ost	550
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	850
HENKILÖSTÖKULUT	-27 435
PALVELUJEN OSTOT	-19 975
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-1 307
AVUSTUKSET	-12 902
MUUT TOIMINTAKULUT	-10 526
TOIMINTAKULUT	-72 145
TOIMINTAKATE	-57 164

1710B Talous- ja hallintopalvelut bruttoyksiköt	**KS 2015**
	* 1.000 EUR
MYYNTITUOTOT	1 417
TUET JA AVUSTUKSET	186
TOIMINTATUOTOT	1 604
HENKILÖSTÖKULUT	-1 588
PALVELUJEN OSTOT	-1 962
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-32
MUUT TOIMINTAKULUT	-177
TOIMINTAKULUT	-3 759
TOIMINTAKATE	-2 156

1710N Helsingin asioimistulkkikeskus	**KS 2015**
	* 1.000 EUR
MYYNTITUOTOT	4 683
TOIMINTATUOTOT	4 683
HENKILÖSTÖKULUT	-2 888
PALVELUJEN OSTOT	-1 037
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-35
MUUT TOIMINTAKULUT	-75
TOIMINTAKULUT	-4 036
TOIMINTAKATE	648

1720 Konsernihallinto ja rahoitus	**KS 2015**
	* 1.000 EUR
MUUT TOIMINTATUOTOT	54
TOIMINTATUOTOT	54
HENKILÖSTÖKULUT	-601
PALVELUJEN OSTOT	-104
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-4
MUUT TOIMINTAKULUT	-85
TOIMINTAKULUT	-793
TOIMINTAKATE	-739

1730 Talouspalvelukeskus	**KS 2015**
	* 1.000 EUR
MYYNTITUOTOT	345
MUUT TOIMINTATUOTOT	276
TOIMINTATUOTOT	621
HENKILÖSTÖKULUT	-2 444
PALVELUJEN OSTOT	-694
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-12
MUUT TOIMINTAKULUT	-222
TOIMINTAKULUT	-3 372
TOIMINTAKATE	-2 751

1740 Tietohallinnon palvelukeskus	**KS 2015**
	* 1.000 EUR
MYYNTITUOTOT	1 002
TOIMINTATUOTOT	1 002
Valmistus omaan käyttöön, henkilöstökulu	300
Valmistus omaan käyttöön, palvelujen ost	550
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	850
HENKILÖSTÖKULUT	-3 012
PALVELUJEN OSTOT	-13 527
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-29
MUUT TOIMINTAKULUT	-6 747
TOIMINTAKULUT	-23 314
TOIMINTAKATE	-21 463

1750 Hankintakeskus	**KS 2015**
	* 1.000 EUR
MYYNTITUOTOT	1 064
TOIMINTATUOTOT	1 064
HENKILÖSTÖKULUT	-1 929
PALVELUJEN OSTOT	-733
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-882
MUUT TOIMINTAKULUT	-520
TOIMINTAKULUT	-4 064
TOIMINTAKATE	-3 000

171220 Asukaspalvelut yhteiset	**KS 2015**
	* 1.000 EUR
TUET JA AVUSTUKSET	4
MUUT TOIMINTATUOTOT	3
TOIMINTATUOTOT	6
HENKILÖSTÖKULUT	-140
PALVELUJEN OSTOT	-164
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-23
AVUSTUKSET	-21
MUUT TOIMINTAKULUT	-3
TOIMINTAKULUT	-351
TOIMINTAKATE	-345

1760 Kuntalaispalvelut	**KS 2015**
	* 1.000 EUR
MYYNTITUOTOT	194
MAKSUTUOTOT	74
MUUT TOIMINTATUOTOT	279
TOIMINTATUOTOT	548
HENKILÖSTÖKULUT	-3 453
PALVELUJEN OSTOT	-246
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-53
AVUSTUKSET	-708
MUUT TOIMINTAKULUT	-1 709
TOIMINTAKULUT	-6 170
TOIMINTAKATE	-5 621

1770 Työllisyyspalvelut	**KS 2015**
	* 1.000 EUR
MYYNTITUOTOT	193
MAKSUTUOTOT	11
TUET JA AVUSTUKSET	4 255
MUUT TOIMINTATUOTOT	90
TOIMINTATUOTOT	4 549
HENKILÖSTÖKULUT	-11 379
PALVELUJEN OSTOT	-1 508
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-237
AVUSTUKSET	-12 174
MUUT TOIMINTAKULUT	-987
TOIMINTAKULUT	-26 285
TOIMINTAKATE	-21 736

Konserni- ja asukaspalvelujen toimiala /käyttöomaisuusinvestoinnit 2015

Irtain omaisuus

		Työohjelma 2015
		* 1.000 EUR
Tietohallinto	Käyttöomaisuusinvestoinnit	-50
	Rahoitusosuudet	
	Myyntituottojen jäännösarvot	
Tilaajapalvelut, koneiden uusinta	Käyttöomaisuusinvestoinnit	-80
	Rahoitusosuudet	
	Myyntituottojen jäännösarvot	
Yhteispalvelupisteet	Käyttöomaisuusinvestoinnit	-100
	Rahoitusosuudet	
	Myyntituottojen jäännösarvot	
Asemakeskuksen kalustaminen	Käyttöomaisuusinvestoinnit	-30
	Rahoitusosuudet	
	Myyntituottojen jäännösarvot	
Pesulan laitekanta	Käyttöomaisuusinvestoinnit	-100
	Rahoitusosuudet	
	Myyntituottojen jäännösarvot	
Kokonaistulos	Käyttöomaisuusinvestoinnit	-360
	Rahoitusosuudet	
	Myyntituottojen jäännösarvot	

Aineeton omaisuus

		Työohjelma 2015 * 1.000 EUR
Keskitetyt hankkeet tietotekniikka	Käyttöomaisuusinvestoinnit	-4 641
	Rahoitusosuudet	
	Myyntituottojen jäännösarvot	
Keskitetyt hankkeet vok	Käyttöomaisuusinvestoinnit	-835
	Rahoitusosuudet	
	Myyntituottojen jäännösarvot	
Vapas valmistus omaan käyttöön	Käyttöomaisuusinvestoinnit	-15
	Rahoitusosuudet	
	Myyntituottojen jäännösarvot	
Tilapalvelut Oy	Käyttöomaisuusinvestoinnit	-50
	Rahoitusosuudet	
	Myyntituottojen jäännösarvot	
Konsas hankkeet	Käyttöomaisuusinvestoinnit	-150
	Rahoitusosuudet	
	Myyntituottojen jäännösarvot	
Soster hankkeet	Käyttöomaisuusinvestoinnit	-2 049
	Rahoitusosuudet	
	Myyntituottojen jäännösarvot	
Sito hankkeet	Käyttöomaisuusinvestoinnit	-310
	Rahoitusosuudet	
	Myyntituottojen jäännösarvot	
Maankäyttö hankkeet	Käyttöomaisuusinvestoinnit	-450
	Rahoitusosuudet	
	Myyntituottojen jäännösarvot	
Kokonaistulos	Käyttöomaisuusinvestoinnit	-8 500
	Rahoitusosuudet	
	Myyntituottojen jäännösarvot	

Tuloskortin tiivistelmä 2015
Konserni- ja asukaspalvelut
ARVOT Innovatiivisuus | Kestävä kehitys | Yhteisöllisyys
Kaupungin talous tasapainossa
Kaupunkirakenne eheytyy
Kaupungin elinvoima vahvistuu
Palvelut uudistuvat
Muutosta toteutetaan johtamisen kautta
VANTAA
Kaupungin talous tasapainossa
• Onnistunut varainhankinta
• Omistajaohjauksen vahvistaminen
• Konserniyhtiöiden palvelutuotannon laajentaminen
• Toimintakulujen ja –tuottojen kasvu TVO:n mukaisesti
• Logististen toimintojen uudelleen järjestelyt
Kaupunkirakenne eheytyy
• Tietohallinto-ohjelman toimeenpano
• Ympäristökriteerien huomioiminen tarjouskilpailuissa
• Sähköinen kilpailutusjärjestelmä koko kaupungin käytössä
Kaupungin elinvoima vahvistuu
• Tietohallinto-ohjelman toimeenpano
• Koko kaupungin kierrätyspalveluiden uudelleen järjestäminen
• Nuorten alle 25-vuotiaiden työttömien määrä laskee 10% vuoteen 2014 verrattuna
Palvelut uudistuvat
• Riskienhallintaa kehitetään kaupungin yhtiöissä
• Sähköisten palveluiden toimenpideohjelman toteutus
• Vantaa-info toiminnassa
• Palvelujen suunnittelu ja tekeminen vuorovaikutteisesti asiakkaan / asukkaan kanssa vakiintuu
• Cloudian sähköinen sopimushallinta käytössä
Muutosta toteutetaan johtamisen kautta
• Osaavan työvoiman varmistaminen
• Henkilöstön ammatillisen osaamisen kehittymistä tuetaan
• Tiedottamisen systemaattisuus, läpinäkyvyys, oikea-aikaisuus ja avoimuus
Toimialan/tulosalueen muut tavoitteet
• Vantaalla on kaupunkitasoinen malli asiakirjahallinnolle
• Kuntalaispalveluiden hallinnoimat tilat ovat tehokkaassa ja tarkoituksenmukaisessa käytössä
• Toteutetaan toimintamallia ruoka-avun jakamiseksi, hävikkiruoan logistiikan ja kansalaistoiminnan kehittämiseksi

Tuloskortin tiivistelmä 2015

Konserni- ja asukaspalvelut / Konsernihallinto ja rahoitus

ARVOT Innovatiivisuus | Kestävä kehitys | Yhteisöllisyys

Kaupungin talous tasapainossa

- Onnistunut varainhankinta
- Hallittu korkoriski
- Toimintakulujen kasvu talous- ja velkaohjelman mukaisesti
- Kaupunkikonsernin tukeminen sille asetettujen päämäärien saavuttamisessa
- Kuntalainhuomioiminen omistajaohjauksessa
- Omistajaohjauksen vahvistaminen

Kaupunkirakenne eheytyy

Kaupungin elinvoima vahvistuu

Palvelut uudistuvat

- Riskienhallintaa kehitetään kaupungin yhtiöissä

Muutosta toteutetaan johtamisen kautta

- Osaavan työvoiman varmistaminen
- Tuloksellinen ja energisoiva johtajuus

Toimialan/tulosalueen muut tavoitteet

VANTAA

Tuloskortin tiivistelmä 2015

Konserni- ja asukaspalvelut / talouspalvelukeskus

ARVOT Innovatiivisuus | Kestävä kehitys | Yhteisöllisyys

Kaupungin talous tasapainossa	Kaupunkirakenne eheytyy	Kaupungin elinvoima vahvistuu	Palvelut uudistuvat	Muutosta toteutetaan johtamisen kautta

Talous

- Toimintakulujen ja –tuottojen kasvu talous- ja velkaohjelman mukaisesti
- Konserniyhtiöiden palvelutuotannon laajentaminen

Asiakas

- Ulkoisen laskennan kehittäminen yhteistyössä asiakkaiden kanssa
- Sisäisen asiakaspalvelun parantaminen
- Ulkoisen laskutusasiakaspalvelun parantaminen

Prosessit

- Ostolaskuprosessin tehostaminen
- Myyntilaskutusprosessin tehostaminen
- Sisäisen laskennan kehittäminen kaupunkitasoisesti
- Kaupungin ja talouspalvelukeskuksen hoitamien tytäryhtiöiden arvonlisäverokannan prosessin kehittäminen

Henkilöstö

- Lyhytaikaisten sairauspoissaolojen vähentäminen
- Työhyvinvoinnin lisääminen parantamalla osallistumismahdollisuuksia toiminnan kehittämiseen itsearviointien kautta

VANTAA

Tuloskortin tiivistelmä 2015

Konserni- ja asukaspalvelut / Tietohallinto

ARVOT Innovatiivisuus | Kestävä kehitys | Yhteisöllisyys

Kaupungin talous tasapainossa

Kaupunkirakenne eheytyy

- Tietohallinto-ohjelman toimeenpano

Kaupungin elinvoima vahvistuu

- Tietohallinto-ohjelman toimeenpano

Palvelut uudistuvat

- Tietohallinto-ohjelman toimeenpano
- Sähköisten palveluiden toimenpideohjelman toteutus

Muutosta toteutetaan johtamisen kautta

- Tietohallinto-ohelman toimeenpano

Toimialan/tulosalueen muut tavoitteet

VANTAA

Tuloskortin tiivistelmä 2015

Konserni- ja asukaspalvelut / Hankintakeskus

ARVOT Innovatiivisuus | Kestävä kehitys | Yhteisöllisyys

VANTAA

Kaupungin talous tasapainossa

- Logististen toimintojen uudelleen järjestelyt
- **Tilaamisen tehostaminen:** katalogiostojen automaattinen kohdistaminen
- **Tilaamisen tehostaminen:** optimaalinen tilausoikeuksien määrä, tilaajien kouluttaminen
- Selkeämmät osto-ohjeet

Kaupunkirakenne eheytyy

- Ympäristökriteerien huomioiminen tarjouskilpailuissa
- Sähköinen kilpailutusjärjestelmä koko kaupungin käytössä

Kaupungin elinvoima vahvistuu

- Koko kaupungin kierrätyspalveluiden uudelleen järjestäminen

Palvelut uudistuvat

- Cloudian sähköinen sopimushallinta käytössä

Muutosta toteutetaan johtamisen kautta

- Oman osaamisen arviointi ja sen kehittäminen
- Sisäisen asiakkaan toimintaan tutustuminen

Toimialan/tulosalueen muut tavoitteet

Tuloskortin tiivistelmä 2015

Konserni- ja asukaspalvelut / Kuntalaispalvelut

ARVOT Innovatiivisuus | Kestävä kehitys | Yhteisöllisyys

Kaupungin talous tasapainossa

- Hankerahoitus kasvaa vuoteen 2014 verrattuna
- Kustannustehokas yhteistyö kumppanien kanssa

Kaupunkirakenne eheytyy

Kaupungin elinvoima vahvistuu

- Asukkaiden osallisuutta on edistetään uusilla ja monipuolisilla menetelmillä

Palvelut uudistuvat

- Palvelujen suunnittelu ja tekeminen vuorovaikutteisesti asiakkaan/asukkaan kanssa vakiintuu
- Vantaa-info toiminnassa
- Asiakaspalvelun resurssit on otettu tehokkaasti käyttöön
- Monikanavaista asiointi- ja asiakaspalvelua kehitetään
- Toimintaa arvioidaan ja kehitetään asiakaspalautteen pohjalta

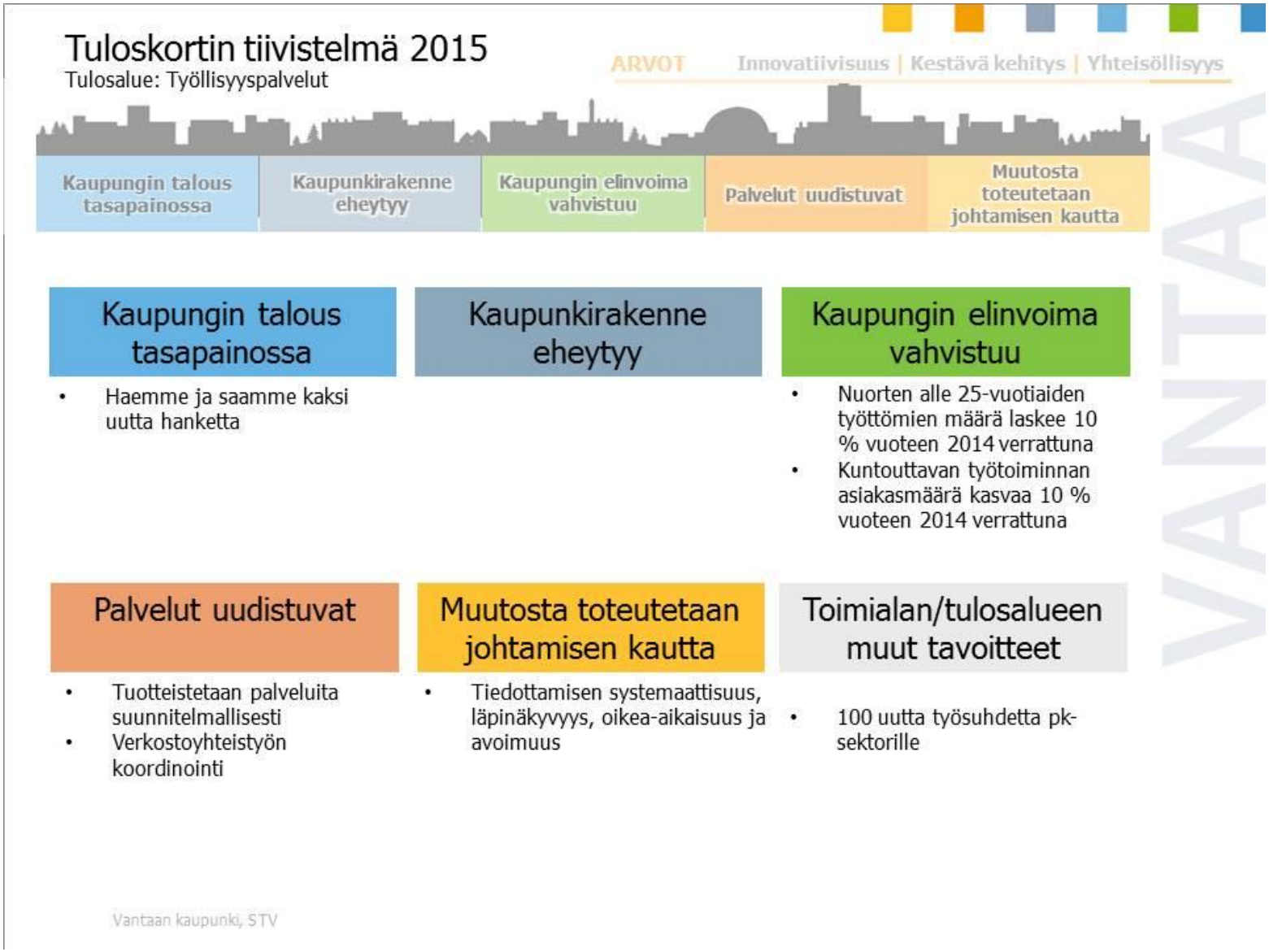
Muutosta toteutetaan johtamisen kautta

- Henkilöstön ammatillisen osaamisen kehittymistä tuetaan
- Kuntalaispalveluiden johtamisjärjestelmä tukee tavoitteiden saavuttamista ja työhyvinvointia

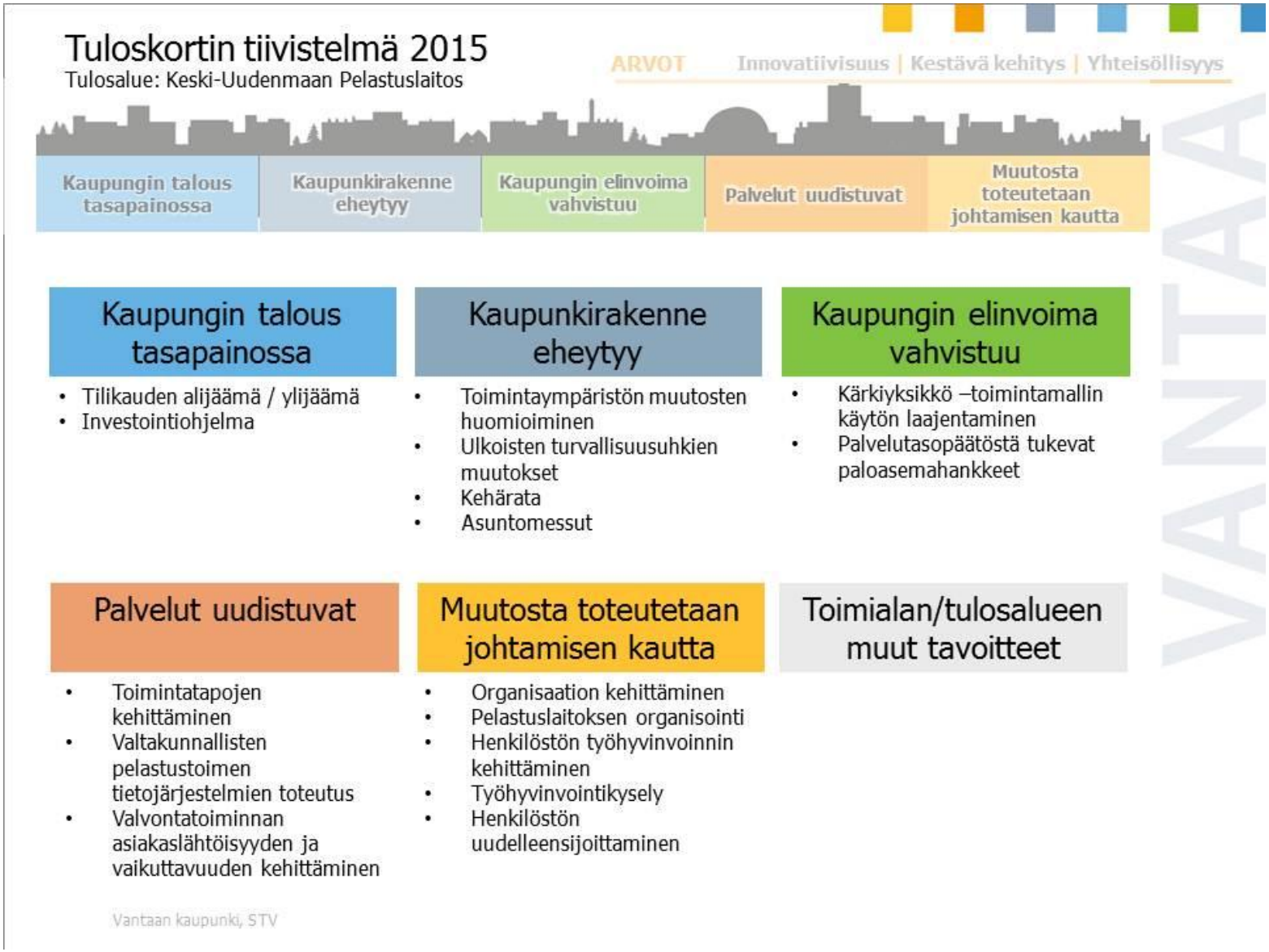
Toimialan/tulosalueen muut tavoitteet

- Kuntalaispalveluiden hallinnoimat tilat ovat tehokkaassa ja tarkoituksenmukaisessa käytössä
- Vantaalla on kaupunkitasoinen malli asiakirjahallinnolle
- Toteutetaan toimintamallia ruoka-avun jakamiseksi, hävikkiruoan logistiikan ja kansalaistoiminnan kehittämiseksi

VANTAA

Tuloskortin tiivistelmä 2015
Tulosalue: Työllisyyspalvelut
ARVOT Innovatiivisuus | Kestävä kehitys | Yhteisöllisyys
Kaupungin talous tasapainossa
Kaupunkirakenne eheytyy
Kaupungin elinvoima vahvistuu
Palvelut uudistuvat
Muutosta toteutetaan johtamisen kautta
Kaupungin talous tasapainossa
• Haemme ja saamme kaksi uutta hanketta
Kaupunkirakenne eheytyy
Kaupungin elinvoima vahvistuu
• Nuorten alle 25-vuotiaiden työttömien määrä laskee 10 % vuoteen 2014 verrattuna
• Kuntouttavan työtoiminnan asiakasmäärä kasvaa 10 % vuoteen 2014 verrattuna
Palvelut uudistuvat
• Tuotteistetaan palveluita suunnitelmallisesti
• Verkostoyhteistyön koordinointi
Muutosta toteutetaan johtamisen kautta
• Tiedottamisen systemaattisuus, läpinäkyvyys, oikea-aikaisuus ja avoimuus
Toimialan/tulosalueen muut tavoitteet
• 100 uutta työsuhdetta pk-sektorille
Vantaan kaupunki, STV
VANTAA

Tuloskortin tiivistelmä 2015
Konserni- ja asukaspalvelut / Talous- ja hallintopalvelut
ARVOT Innovatiivisuus | Kestävä kehitys | Yhteisöllisyys
Kaupungin talous tasapainossa
Kaupunkirakenne eheytyy
Kaupungin elinvoima vahvistuu
Palvelut uudistuvat
Muutosta toteutetaan johtamisen kautta
Kaupungin talous tasapainossa
Keittiöverkkoselvityksen mukaiset toimenpiteet tehty erillisen suunnitelman mukaan
Pyykkihuollon osuuden vähentäminen ostopalveluna tilattavasta puhtauspalvelusta vuoden 2015 aikana
Kaupunkirakenne eheytyy
Kaupungin elinvoima vahvistuu
Asukkaiden osallisuutta on edistetään uusilla ja monipuolisilla menetelmillä
Palvelut uudistuvat
Yleisjaoston valmisteluyhteistyön parantaminen toimialojen kanssa
Johtamisjärjestelmän päivittäminen
Kaupungin uusien nettisivujen ja Konsaksen Avaimen sivujen jatkuva ylläpito
Uuden projektinhallintamallin talousohjeistuksen soveltaminen
Kiinteistöhallintajärjestelmän 1. vaihe otetaan käyttöön
Muutosta toteutetaan johtamisen kautta
Tulosaluetasoinen koulutusohjelma Heken kanssa
Sairauspoissaolot vähenevät suhteessa vuoteen 2014
Toimialan/tulosalueen muut tavoitteet
Vantin ja kaupungin toimiala- ja tulosaluekohtaisten palvelusopimusten laatiminen
Ensimmäinen kokonaispalvelumallin mukainen kilpailutus tehty
VANTAA

Tuloskortin tiivistelmä 2015
Tulosalue: Keski-Uudenmaan Pelastuslaitos
ARVOT Innovatiivisuus | Kestävä kehitys | Yhteisöllisyys
Kaupungin talous tasapainossa
Kaupunkirakenne eheytyy
Kaupungin elinvoima vahvistuu
Palvelut uudistuvat
Muutosta toteutetaan johtamisen kautta
Kaupungin talous tasapainossa
• Tilikauden alijäämä / ylijäämä
• Investointiohjelma
Kaupunkirakenne eheytyy
• Toimintaympäristön muutosten huomioiminen
• Ulkoisten turvallisuusuhkien muutokset
• Kehärata
• Asuntomessut
Kaupungin elinvoima vahvistuu
• Kärkiyksikkö –toimintamallin käytön laajentaminen
• Palvelutasopäätöstä tukevat paloasemahankkeet
Palvelut uudistuvat
• Toimintatapojen kehittäminen
• Valtakunnallisten pelastustoimen tietojärjestelmien toteutus
• Valvontatoiminnan asiakaslähtöisyyden ja vaikuttavuuden kehittäminen
Muutosta toteutetaan johtamisen kautta
• Organisaation kehittäminen
• Pelastuslaitoksen organisointi
• Henkilöstön työhyvinvoinnin kehittäminen
• Työhyvinvointikysely
• Henkilöstön uudelleensijoittaminen
Toimialan/tulosalueen muut tavoitteet
Vantaan kaupunki, STV
VANTAA

Tuloskortin tiivistelmä 2015

Vantaan Työterveys liikelaitos

ARVOT Innovatiivisuus | Kestävä kehitys | Yhteisöllisyys

Kaupungin talous tasapainossa

- Liikevaihdon kasvu
- Asiakasyritysten määrän kasvu
- Nollatulos

Kaupunkirakenne eheytyy

Kaupungin elinvoima vahvistuu

Palvelut uudistuvat

- Asiakkaita palvelevien riittävien tilojen kartoitus pääkaupunkiseudulla
- Ajanmukaiset tuotteet
- Liikelaitoksen brändi edesauttaa liikelaitoksen uskottavuutta ja laajentumista

Muutosta toteutetaan johtamisen kautta

- Osaamisen ja kiinnostuksen kaappaaminen
- Liikelaitoksen osaamiskapasiteetin kasvattaminen
- Henkilökuntakapasiteetti vastaa tarvetta
- Esimiesten johtamistaidon kehittyminen

Toimialan/tulosalueen muut tavoitteet

- Yhtenäinen laatu
- Verkoston kehittäminen ja kumppanuuksien kartoittaminen
- Viestinnän tehostaminen

VANTAA

15 § **Kuntalain 51 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapuneet päätökset**

ML/BI

Kaupunginhallitukselle on kuntalain 51 §:n mukaista ottomenettelyä varten lähetetty seuraavat päätökset:

Rahoitusjohtajan päätökset
§ 1 Alitilittäjäoikeuksien jatkaminen Vantaa-infossa
§ 2 Alitilittäjäoikeuksien myöntäminen Vantaa-infossa

Hankintajohtajan päätökset
§ 1 Vuoden 2015 tilausoikeuksien myöntäminen hankintakeskuksen tulosalueella
§ 2 Teollisten elintarvikkeiden ja tuoretuotteiden tukkutoimitusten hankinnan keskeyttäminen
§ 3 Osallistuminen KL-Kuntahankinnat Oy:n kautta AV-laitteiden ja niihin liittyvien palveluiden yhteishankintaan

Vahinkorahaston asiamiehen päätökset
§ 1 Korvausvaatimus, autovahinko, 28.2.2014, kaupungin varikolle siirretyn peräkärryn rikkoutuminen (110,00 €)
§ 2 Korvausvaatimus autovahinko 2.7.2014 Kellokukantie 2
§ 3 Korvausvaatimus autovahinko Ohtolankadulla 22.9.2014 (702,47 €)
§ 4 Kivijärvi Oy/Kaupungin kiinteistöihin kohdistunut ilkivalta ajalla 16.5.-15.7.2014 (9 608,63 €)
§ 5 Kivijärvi Oy/Kaupungin kiinteistöihin kohdistunut ilkivalta ajalla 11.7.-13.8.2014 (9 417,72 €)
§ 6 Kivijärvi Oy/Kaupungin kiinteistöihin kohdistunut ilkivalta ajalla 15.8.-9.10.2014 (9 723,06 €)
§ 7 Kivijärvi Oy/Kaupungin kiinteistöihin kohdistunut ilkivalta ajalta 8.10.-7.11.2014 (5 338,93 €)
§ 8 Kivijärvi Oy/Kaupungin kiinteistöihin kohdistunut ilkivalta ajalla 09.05. - 17.12.2014 (1 826,50 €)
§ 9 HP-Pesu Oy ja PR-Clean Oy/Kaupungin kiinteistöihin kohdistunut ilkivalta ajalla 6.6.-17.11.2014
(2 995,50 €)
§ 10 HP-Pesu Oy ja PR-Clean Oy/Kaupungin kiinteistöihin kohdistunut ilkivalta ajalla 17.04.-23.09.2014
(6 489,50 €)
§ 11 HP-Pesu Oy ja PR-Clean Oy/Kaupungin kiinteistöihin kohdistunut ilkivalta ajalta 02.05.-18.08.2014
(6 014,00 €)

Tietohallintojohtajan päätökset
§ 134 KELA -virkailijan käyttöoikeusryhmien hankinta VATJnettiin
§ 2 Fore -kustannushallintapalvelun hankinta
§ 3 Hakunilanrinteen koulun 100 Mbit/s liityntäyhteyden hankinta DNA Oy:ltä

Kaupunginhallitus 26.1.2015 § 15

Konsernipalveluiden apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään olla ottamatta kaupunginhallituksen käsiteltäväksi esittelyosassa mainittuja ottamiskelpoisia päätöksiä.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia

16 § Tiedekeskussäätiön vuoden 2015 avustuksen maksaminen

VD/617/02.01.00.00/2015
ML/PvN/MH/PO/PH

Kaupunginhallitus päätti 7.6.2010 hyväksyä Vantaan kaupungin, opetus- ja kulttuuriministeriön sekä Tiedekeskussäätiön välisen aiesopimuksen Tiedekeskussäätiön ylläpitämän Tiedekeskus Heurekan toimintaedellytysten turvaamiseksi (aiesopimus). Aiesopimuksessa ja sen 2.12.2011 allekirjoitetussa lisäpöytäkirjassa määritellään kaupungin ja valtion säätiölle suorittaman avustuksen taso sekä kehitys. Aiesopimuksen mukaan Vantaan kaupungin avustuksen määrää tarkistetaan vuosittain elinkustannusindeksin muutosten mukaisesti.

Vantaan kaupungin ja Tiedekeskussäätiön välillä allekirjoitettiin 10.4.2012 sopimus Vantaan kaupungin Tiedekeskussäätiölle myöntämän avustuksen ehdoista ja yhteistyöstä säätiön hallinnossa. Sopimukseen allekirjoitettiin 23.1.2013 liitepöytäkirja, jolla muutettiin avustuksen maksuaikataulua.

Vuonna 2014 kaupungin Tiedekeskussäätiölle maksama avustus oli 3 076 987 euroa. Aiesopimuksen mukaisesti elinkustannusindeksin muutoksella korjattu vuoden 2015 avustus on 3 109 547 euroa.

Vantaan kaupungin vuoden 2015 talousarvion menokohdalle ”10 50 Yhteistoimintaosuudet ja avustukset” on varattu 3 140 410 euroa Tiedekeskussäätiön avustukseen.

Aiesopimuksen ja sovitun maksuaikataulun mukaiset avustussuoritukset vuodelle 2015 määräytyvät seuraavasti:

5.2.2015	777 386,75 euroa
5.5.2015	777 386,75 euroa
5.8.2015	777 386,75 euroa
5.11.2015	777 386,75 euroa

Talousjohtajalla ei ole huomautettavaa esitykseen.

Kaupunginhallitus 26.1.2015 § 16

Konsernipalveluiden apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään oikeuttaa talouspalvelukeskus maksamaan edellä esitystekstissä mainituissa erissä Tiedekeskussäätiölle avustusta vuonna 2015 yhteensä 3 109 547 euroa.

Tarkastetaan ja hyväksytään pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.
Käsittely:
Merkittiin, että kaupunginhallituksen puheenjohtajan Tapani Mäkinen ja kaupunginhallituksen II varapuheenjohtaja Jaakko Niinistö poistuivat yhteisöjääviyden vuoksi kokoushuoneesta tämän asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi. Puheenjohtajana toimi kaupunginhallituksen jäsen Esko Ranto.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Tarkastettiin ja hyväksyttiin pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Täytäntöönpano: talouspalvelukeskus

Muutoksenhakuohje: 7.4. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
controller Merja Haapasaari, puh. 040 717 4289, etunimi.sukunimi@vantaa.fi

17 § **Kulttuuripalvelujen vuoden 2015 avustusmäärärahan jako Vapaa-ajan lautakunnan kokous 17.12.2014 § 9 / kaupunginhallituksen käsiteltäväksi otettu asia**

VD/967/02.03.01.03/2014
ML/AL/KK/LL

Kaupunginjohtaja päätti 19.12.2014 § 94 käyttää otto-oikeuttaan Vapaa-ajan lautakunnan pöytäkirjan 11/17.12.2014 §:ään 9 ”Kulttuuripalvelujen vuoden 2015 avustusmäärärahan jako”.

Vapaa-ajan lautakunta käsitteli 17.12.2014 § 9 kulttuuripalvelujen vuoden 2015 avustusmäärärahan jakoa ja kulttuurijohtajan esitys avustusmäärärahan myöntämisestä oli seuraava:

Päätetään

a) myöntää **Vantaan orkesteri ry:lle** toiminta-avustus vuodelle 2015, 132 000 euroa, hakemuksen myöhästymisestä huolimatta.

b) jakaa vapaa-ajan lautakunnan vuoden 2015 talousarviossa kulttuuripalveluihin tarkoitettu 791 000 € suuruinen avustusmääräraha seuraavasti:

Tanssiteatteri Raatikon Kannatus ry	118 000 €	
Suomen Ilmailumuseosäätiö		50 000 €
Vantaa-Seura-Vandasällskapet ry	10 000 €	
Teatteri Vantaan kannatusyhdistys ry	67 000 €	
Tanssiteatteri Dis Tanzin kannatusyhdistys ry	10 000 €	
BRQ Vantaa ry		35 000 €
Vantaan Taiteilijaseura ry	26 500 €	
Taito Uusimaa ry/käsityökeskustoiminta	26 500 €	
Tikkurilan Teatteri ry	20 000 €	
Myyrmäen Näyttämö ry	11 000 €	
Toiminta-avustukset taiteen perusopetukseen ja muuhun taidekasvatukseen		200 000 €
Toiminta-avustukset eläkeläis- ja veteraanijärjestöille	42 000 €	
Taiteilijoiden apurahat	76 700 €	
Kohdeavustukset	90 300 €	
Itsenäisyyspäivän juhlan avustukset	8 000 €	

c) edellyttää avustuksen saajien toimittavan kulttuuripalveluihin vuoden 2014 tilinpäätösasiakirjat ja vuoden 2015 tarkennetun toiminta- ja taloussuunnitelman viimeistään 30.4.2015 sekä vuoden 2016 toiminta-avustushakemuksen viimeistään 31.10.2015.

d) ilmoittaa avustuksen saajille, että lautakunnan avustusperiaatteiden mukaisesti avustusmäärä tai tilittämättä jäänyt osa peritään takaisin, mikäli hyväksyttävää tilitystä ei ole toimitettu määräaikaan mennessä.

e) oikeuttaa kulttuuripalvelut maksamaan toiminta-avustuksen ennakkoa sitoumusta vastaan enintään 50 % edellisenä vuonna myönnetystä avustuksesta.

Vapaa-ajan lautakunta päätti yksimielisesti myöntää avustusmäärärahaa kulttuurijohtajan esityksen mukaisesti, lukuun ottamatta **Vantaan orkesteri ry:n** toiminta-avustusta (kohta-a), jolle lautakunta päätti olla myöntämättä avustusmäärärahaa, koska hakemus saapui myöhästyneenä.

Kulttuurijohtaja toteaa, että Vantaan Viihdeorkesteri on yksi kaupunkimme merkittävimmistä kulttuuri-instituutioista. Orkesteritoiminnan ja konserttien jatkuminen Vantaalla ei ole mahdollista ilman toiminta-avustusta.

Ote lautakunnan päätöksestä, äänestyspöytäkirja, sekä kaupunginjohtajan päätös otto-oikeuden käyttämisestä lautakunnan päätökseen ovat asian liitteinä, muut asiaan liittyvät asiakirjat ovat nähtävillä kokouksessa.

Kaupunginjohtajan esitys kaupunginhallitukselle on saman sisältöinen kuin kulttuurijohtajan esitys vapaa-ajan lautakunnan 17.12.2014 kokouksessa.

Kaupunginhallitus 12.1.2015 § 26

Kaupunginjohtaja vs:n esitys:
Päätetään jakaa vapaa-ajan lautakunnan vuoden 2015 talousarviossa kulttuuripalveluihin tarkoitettu 923 000 € suuruinen avustusmääräraha seuraavasti:

a)	Vantaan orkesteri ry	132 000 €
b)	Tanssiteatteri Raatikon Kannatus ry	118 000 €
	Suomen Ilmailumuseosäätiö	50 000 €
	Vantaa-Seura-Vandasällskapet ry	10 000 €
	Teatteri Vantaan kannatusyhdistys ry	67 000 €
	Tanssiteatteri Dis Tanzin kannatusyhdistys ry	10 000 €
	BRQ Vantaa ry	35 000 €
	Vantaan Taiteilijaseura ry	26 500 €
	Taito Uusimaa ry/käsityökeskustoiminta	26 500 €
	Tikkurilan Teatteri ry	20 000 €
	Myyrmäen Näyttämö ry	11 000 €
	Toiminta-avustukset taiteen perusopetukseen ja muuhun taidekasvatukseen	200 000 €
	Toiminta-avustukset eläkeläis- ja veteraanijärjestöille	42 000 €
	Taiteilijoiden apurahat	76 700 €
	Kohdeavustukset	90 300 €
	Itsenäisyyspäivän juhlan avustukset	8 000 €

c) edellyttää avustuksen saajien toimittavan kulttuuripalveluihin vuoden 2014 tilinpäätösasiakirjat ja vuoden 2015 tarkennetun toiminta- ja taloussuunnitelman viimeistään 30.4.2015 sekä vuoden 2016 toiminta-avustushakemuksen viimeistään 31.10.2015,
d) ilmoittaa avustuksen saajille, että lautakunnan avustusperiaatteiden mukaisesti avustusmäärä tai tilittämättä jäänyt osa peritään takaisin, mikäli hyväksyttävää tilitystä ei ole toimitettu määräaikaan mennessä ja
e) oikeuttaa kulttuuripalvelut maksamaan toiminta-avustuksen ennakkoa sitoumusta vastaan enintään 50 % edellisenä vuonna myönnetystä avustuksesta.

Tarkastetaan ja hyväksytään pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.
Päätös:
Päätettiin yksimielisesti jättää asia pöydälle kaupunginhallituksen seuraavaan kokoukseen.

———

Kaupunginhallitus 26.1.2015 § 17

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään jakaa vapaa-ajan lautakunnan vuoden 2015 talousarviossa kulttuuripalveluihin tarkoitettu 923 000 € suuruinen avustusmääräraha seuraavasti:

a)	Vantaan orkesteri ry	132 000 €
b)	Tanssiteatteri Raatikon Kannatus ry	118 000 €
	Suomen Ilmailumuseosäätiö	50 000 €
	Vantaa-Seura-Vandasällskapet ry	10 000 €
	Teatteri Vantaan kannatusyhdistys ry	67 000 €
	Tanssiteatteri Dis Tanzin kannatusyhdistys ry	10 000 €
	BRQ Vantaa ry	35 000 €
	Vantaan Taiteilijaseura ry	26 500 €
	Taito Uusimaa ry/käsityökeskustoiminta	26 500 €
	Tikkurilan Teatteri ry	20 000 €
	Myyrmäen Näyttämö ry	11 000 €
	Toiminta-avustukset taiteen perusopetukseen ja muuhun taidekasvatukseen	200 000 €
	Toiminta-avustukset eläkeläis- ja veteraanijärjestöille	42 000 €
	Taiteilijoiden apurahat	76 700 €

Kohdeavustukset	90 300 €
Itsenäisyyspäivän juhlan avustukset	8 000 €

c) edellyttää avustuksen saajien toimittavan kulttuuripalveluihin vuoden 2014 tilinpäätösasiakirjat ja vuoden 2015 tarkennetun toiminta- ja taloussuunnitelman viimeistään 30.4.2015 sekä vuoden 2016 toiminta-avustushakemuksen viimeistään 31.10.2015,

d) ilmoittaa avustuksen saajille, että lautakunnan avustusperiaatteiden mukaisesti avustusmäärä tai tilittämättä jäänyt osa peritään takaisin, mikäli hyväksyttävää tilitystä ei ole toimitettu määräaikaan mennessä ja

e) oikeuttaa kulttuuripalvelut maksamaan toiminta-avustuksen ennakkoa sitoumusta vastaan enintään 50 % edellisenä vuonna myönnetystä avustuksesta.

Tarkastetaan ja hyväksytään pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.
Päätös:
Päätettiin yksimielisesti palauttaa asia uudelleen valmisteltavaksi.

Liitteet:
- Ote Vapaa-ajan lautakunnan kokouksen 17.12.2014 § 9 pöytäkirjasta Kulttuuripalvelujen vuoden 2015 avustusmäärärahan jako
- Kaupunginjohtajan päätös 19.12.2014 § 94

Nähtävillä kokouksessa:
- Avustusten jakauma vuosina 2010–2014 ja ehdotus vuodelle 2015
- Hakijoiden toimintatiedot vuosilta 2010–2015
- Toiminta-avustushakemukset ovat nähtävänä kokouksessa.

Täytäntöönpano: kulttuuripalvelut

Muutoksenhakuohje: 1. oikaisuvaatimus

Lisätietoja:
kulttuurijohtaja Annukka Larkio, puh. 050 318 1686, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi
kulttuurituottaja Annikki Alku, puh. 040 548 3443, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

SISÄLLYSLUETTELO

Vapaa-ajan lautakunta ote pöytäkirjasta 17.12.2014

Pöytäkirjan kansilehti 1
9 § Kulttuuripalvelujen vuoden 2015 avustusmäärärahan jako/ AL 3
Kulttuuripalvelujen vuoden 2015 avustusmäärärahan jako 5
Äänestysliite_Vapaa-ajan lautakunta 17.12.2014 asia 9 6
Muutoksenhakuohje 1/ Oikaisuvaatimus 7

Vapaa-ajan lautakunnan kokous

Aika 17.12.2014 klo. 16.30- 18.05
Paikka Vernissa-kahvila, Tikkurilantien 36, 01300 Vantaa

Osallistujat

Jäsenet	Läsnä	**Varajäsenet**	Läsnä
Laakso Päivi, puheenjohtaja	paikalla	Niemelä-Pynttäri Marjut	
Norres Lars, varapuheenjohtaja	paikalla	Puranen Hannu	
Abdi Faysal	paikalla	Ruotsalainen Ville	
Anttila Sara	poissa	Karasjoki Riitta	
Blomster Toni	paikalla	Saastamoinen Pekka	
Herranen Jouni	paikalla	Pesonen Petrus	
Juntunen Juha	paikalla	Lihavainen Antti	
Kaartokallio Loviisa	poissa	Ahonen Riitta	
Khalili Serveh	paikalla	Laaksonen Sirkka	
Kivimäki Kaarlo	paikalla	Hautakangas Tanja	
Lappalainen Annika	paikalla	Uhlgren Jouni	
Lindblad Christina	paikalla	Vihma Anu	
Mäkilaine Kirsi	paikalla	Järä Juha	
Olin Tessa	paikalla	Ånäs Helena	
Ravi Mikko	paikalla	Välilä Markus	
Vasarainen Merja-Liisa	paikalla	Enden Päivi	
Virta Raija	paikalla	Homan Riikka	
Kaupunginhallituksen edustaja		**Kaupunginhallituksen varaedustaja**	
Aura Anssi	paikalla	Multala Sari	
Nuorisovaltuuston edustaja		**Nuorisovaltuuston varaedustaja**	
Talja Joni	paikalla	Ahmed Sadiq	

Muut osallistujat		Läsnä
Lehto-Häggroth Elina, apulaiskaupunginjohtaja	esittelijä §:t 1-7	paikalla
Ahola Eija, nuorisopalveluiden johtaja	esittelijä §:t 14,15	paikalla
Kallislahti Veli-Matti, liikuntajohtaja		paikalla
Larkio Annukka, kulttuurijohtaja	esittelijä §:t 8-13	paikalla
Tanninen Eila, talous- ja hallintojohtaja	esittelijä §:t 16	paikalla
Mikos Suvituuli, vs. viestintäpäällikkö		paikalla
Leena Normia-Ahlsten, hallinnon suunnittelija, pöytäkirjanpitäjä		paikalla

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Todettiin

Allekirjoitukset

Puheenjohtaja Päivi Laakso

Pöytäkirjanpitäjä Leena Normia-Ahlsten

Pöytäkirjan tarkastus

Aika ja paikka 19.12.2014, Sivistystoimen neuvonta, Asematie 6 A, 01300 Vantaa

Juha Juntunen Serveh Khalili

Pykälät 2,4 ja 15 tarkastettiin ja hyväksyttiin kokouksessa.

Pöytäkirja on yleisesti nähtävänä

Aika ja paikka 23.12.2014 klo 8.15 - 16.00, Kirjaamo, Asematie 7, 01300 Vantaa (Tikkurila)

9 § **Kulttuuripalvelujen vuoden 2015 avustusmäärärahan jako/ AL**

VD/967/02.03.01.03/2014

Vantaan kaupunginvaltuuston 17.11.2014 vahvistamassa vuoden 2015 talousarviossa vapaa-ajan lautakunnan/kulttuuripalvelut -määrärahoista avustuksiin on merkitty 923 000 €.

Vapaa-ajan lautakunnan tekemät sopimukset Tanssiteatteri Raatikon Kannatus ry:n ja Teatteri Vantaan kannatusyhdistys ry:n kanssa edellyttävät kaupungin ilmoittavan vuosiavustuksensa suuruuden tammikuun 15. päivään mennessä.

Tanssiteatteri Raatikon Kannatus ry, Suomen Ilmailumuseosäätiö, Vantaa-Seura-Vandasälskapet ry, Teatteri Vantaan kannatusyhdistys ry, Tanssiteatteri/Dansteater Dis Tanzin kannatusyhdistys ry, BRG Vantaa ry, Vantaan Taiteilijaseura ry, Taito Uusimaa ry (käsityökeskustoiminta), Tikkurilan Teatteri ry ja Myyrmäen Näyttämö ry ovat lähettäneet toiminta-avustushakemuksensa vuodelle 2015 avustusperiaatteissa annettuun määräaikaan 31.10.2014 mennessä. **Vantaan orkesteri ry**:n hakemus saapui myöhästyneenä. Toiminnanjohtaja Janne Rönnbäck perustelee hakemuksen myöhässä jättämistä seuraavasti: "Konserttitalo Martinuksen remontointi käynnistyy vuoden 2015 keväällä. Vantaan Viihdeorkesteri joutuu siirtämään orkesterin toimiston, soitinvaraston ja nuottikirjaston toisaalle sekä hakemaan uudet tilat harjoituksia ja Vantaalla tapahtuvaa konsertointia varten. Tarvittavien väistötilojen hakeminen, muuton organisonti sekä uusien harjoitustilojen etsiminen on aiheuttanut orkesterille huomattavaa ylimääräistä työkuormaa. Pahoittelemme tästä johtuvaa toiminta-avustushakemuksen myöhästymistä.”

Kulttuurijohtaja toteaa, että Vantaan Viihdeorkesteri on yksi kaupunkimme merkittävimmistä kulttuuri-instituutioista. Orkesteritoiminnan ja konserttien jatkuminen Vantaalla ei ole mahdollista ilman toiminta-avustusta.

Lautakunnalle jaettavasta hakijoiden talous- ja toimintavertailusta käyvät ilmi eri menoerien osuudet tilinpäätök-sissä vuosina 2010–2013, talousarviotiedot vuosilta 2014–2015, julkisen tuen osuus menoista, edellisten vuosien avustukset sekä yleisömäärät.

Avustusmääräraha on esityksessä jaettu em. hakijayhteisöjen toiminta-avustusten lisäksi toiminta-avustuksiin Vantaalla taiteen perusopetusta ja muuta taidekasvatusta antaville laitoksille ja yhteisöille, toiminta-avustuksiin vanhus- ja eläkeläisjärjestöille, kohdeavustuksiin ja itsenäisyyspäivän juhlan avustuksiin sekä taiteilija-apurahoihin. Taiteilija-apurahojen määrärahaan sisältyvät varaukset taiteilija-apurahoihin, Vantaan kulttuuripalkintoon sekä Vantaan Taiteilijaseura ry:n residenssitoimintaan.

Lautakunnan aikaisempien päätösten mukaisesti esitetään nyt päätettäväksi kulttuurilaitosten vuotuiset avustukset sekä varaukset yllä mainittuihin ja myöhemmin jaettaviin muihin toiminta-avustuksiin, kohdeavustuksiin ja taiteilija-apurahoihin.

Vapaa-ajan lautakunta 17.12.2014 § 9

Kulttuurijohtajan esitys:
Päätetään

a) myöntää **Vantaan orkesteri ry:lle** toiminta-avustus vuodelle 2015, 132 000 euroa, hakemuksen myöhästymisestä huolimatta.

b) jakaa vapaa-ajan lautakunnan vuoden 2015 talousarviossa kulttuuripalveluihin tarkoitettu 791 000 € suuruinen avustusmääräraha seuraavasti:

Tanssiteatteri Raatikon Kannatus ry	118 000 €	
Suomen Ilmailumuseosäätiö		50 000 €
Vantaa-Seura-Vandasällskapet ry	10 000 €	
Teatteri Vantaan kannatusyhdistys ry	67 000 €	
Tanssiteatteri Dis Tanzin kannatusyhdistys ry	10 000 €	
BRQ Vantaa ry		35 000 €
Vantaan Taiteilijaseura ry	26 500 €	
Taito Uusimaa ry/käsityökeskustoiminta	26 500 €	

Tikkurilan Teatteri ry	20 000 €	
Myyrmäen Näyttämö ry	11 000 €	
Toiminta-avustukset taiteen perusopetukseen ja muuhun taidekasvatukseen		200 000 €
Toiminta-avustukset eläkeläis- ja veteraanijärjestöille	42 000 €	
Taiteilijoiden apurahat	76 700 €	
Kohdeavustukset	90 300 €	
Itsenäisyyspäivän juhlan avustukset	8 000 €	

c) edellyttää avustuksen saajien toimittavan kulttuuripalveluihin vuoden 2014 tilinpäätösasiakirjat ja vuoden 2015 tarkennetun toiminta- ja taloussuunnitelman viimeistään 30.4.2015 sekä vuoden 2016 toiminta-avustushakemuksen viimeistään 31.10.2015.

d) ilmoittaa avustuksen saajille, että lautakunnan avustusperiaatteiden mukaisesti avustusmäärä tai tilittämättä jäänyt osa peritään takaisin, mikäli hyväksyttävää tilitystä ei ole toimitettu määräaikaan mennessä.

e) oikeuttaa kulttuuripalvelut maksamaan toiminta-avustuksen ennakkoa sitoumusta vastaan enintään 50 % edellisenä vuonna myönnetystä avustuksesta.

Käsittely:
Lautakunnan jäsen Raija Virta poistui kokoustilasta yhteisöjäävinä asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.

Lautakunnan jäsen Annika Lappalainen teki Jouni Herrasen kannattamana muutosesityksen kohdasta a, että Vantaan orkesteri ry:lle ei myönnetä esittelijän esityksen mukaisesti toiminta-avustusta vuodelle 2015.

Puheenjohtaja totesi, että asiassa oli tullut kannatettu muutosesitys, joten päätettiin suorittaa nimenhuutoäänestys.

Suoritetussa äänestyksessä jäsen Annika Lappalaisen esitys sai kahdeksan (8) ääntä ja pohjaesityksen mukainen esitys sai kuusi (6) ääntä. Kaksi (2) jäsentä oli poissa kokouksesta.

Päätös:
Hyväksyttiin muutettu a-kohta siten, ettei Vantaan orkesteri ry:lle myönnetä toiminta-avustusta vuodelle 2015. Muut kohdat hyväksyttiin esityksen mukaisesti.

Liitteet: Kulttuuripalvelujen vuoden 2015 avustusmäärärahan jako
Äänestysliite

Asiakirjat: Avustusten jakauma vuosina 2010–2014 ja ehdotus vuodelle 2015
Hakijoiden toimintatiedot vuosilta 2010–2015
Toiminta-avustushakemukset ovat nähtävänä kokouksessa.

Täytäntöönpano: kulttuuripalvelut
-ote ao. yhteisöt

Muutoksenhakuohje: oikaisuvaatimus vapaa-ajan lautakunnalle

Lisätietoja:
Annukka Larkio, 050 318 1686, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi
Annikki Alku, 040 548 3443, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Vapaa-ajan lautakunta 18.12.2014							
KULTTUURITOIMINTAAN TARKOITETUN AVUSTUSMÄÄRÄRAHAN 2015 JAKO							
Jaettavissa oleva määräraha 923 000 euroa							
	Päätös 2010	**Päätös 2011**	**Päätös 2012**	**Päätös 2013**	**Päätös 2014**	**Anoo 2015 (laitokset)**	**Esitys 2015**
VANTAAN ORKESTERI RY	132,000	134,000	132,000	132,000	132,000	**160,000**	**132,000**
TANSSITEATTERI RAATIKON KANNATUS RY	119,500	125,000	123,000	123,000	116,000	**125,000**	**118,000**
SUOMEN ILMAILUMUSEOSÄÄTIÖ	51,000	54,000	52,000	52,000	50,000	**75,000**	**50,000**
VANTAA-SEURA - VANDASÄLLSKAPET RY	9,000	10,000	11,000	11,000	10,000	**13,000**	**10,000**
TEATTERI VANTAAN KANNATUSYHDISTYS RY	63,500	68,500	66,500	66,500	66,500	**100,000**	**67,000**
MUSIKINSTITUTET KUNGSVÄGEN I VANDA	96,000						
TANSSITEATTERI DIS TANZIN KANNATUSYHDISTYS RY	10,000	10,000	11,000	11,000	10,000	**11,500**	**10,000**
BRQ VANTAA RY (ent. SUOMALAISEN BAROKKIORKESTERIN KANNATUSYHDISTYS RY)	39,000	39,000	37,000	37,000	35,000	**40,000**	**35,000**
VANTAAN TAITEILIJASEURA RY	24,000	27,000	26,000	26,000	26,000	**35,000**	**26,500**
TAITO UUSIMAA RY (käsityökeskukset)	26,000	27,000	26,000	26,000	26,000	**36,000**	**26,500**
TIKKURILAN TEATERI RY			15,000	15,000	19,500	**25,000**	**20,000**
MYYRMÄEN NÄYTTÄMÖ RY					10,000	**25,000**	**11,000**
KUUROJEN LIITTO RY/TEATTERI TOTTI					5,000		
LAITOKSET YHTEENSÄ	**570,000**	**494,500**	**499,500**	**499,500**	**506,000**	**645,500**	**506,000**
TOIMINTA-AVUSTUKSET, josta	**240,000**	**254,000**	**259,000**	**247,500**	**242,000**		**242,000**
- taiteen perusopetus ja muu taidekasvatus	202,000	210,000	202,000	202,000	200,000		**200,000**
- sivistysjärjestöjen paikallisyhdistykset	3000	3,000	3,000	0		**Yhdist. tpo ja t-kasvatukseen**	
- eläkeläisjärjestöt	35,000	41,000	54,000	45,500	42,000		**42,000**
TAITEILIJOIDEN APURAHAT, josta:	**70,000**	**78,500**	**70,944**	**77,700**	**76,700**		**76,700**
- Vantaan kulttuuripalkinto (vm 2012)	5,000	5,000	5,000	10,000	**10,000**		**10,000**
- työhuonetuki	6,444	6,444	7,192	7,200	**7,200**		
- kv. taiteilijavaihti (residenssi-toiminta)	4,500	4,500	4,500	4,500	**4,500**		**4,500**
- taiteilija-apurahat	54,056	62,556	54,252	50,000	**55,000**		**62,200**
- 10-vuotisjuhlarahasto, yhdistetty. tait.apurahoihin	8,500	7,500	5,000	5,000			
- Kulttuuriseppä			1,000	1,000	**0**		**0**
KOHDEAVUSTUKSET	**100,170**	**105,096**	**80,556**	**90,300**	**90,300**		**90,300**
ITSENÄISYYSPÄIVÄN JUHLAN AVUSTUKSET							**8,000**
JÄÄ MYÖHEMMIN JAETTAVAKSI							
AVUSTUKSET YHTEENSÄ	**988,670**	**939,596**	**915,000**	**915,000**	**915,000**		**923,000**

Vapaa-ajan lautakunnan äänestysliite

17.12.14 § 9

Vapaa-ajan lautakunnan kokous xx.xx.201x asia x/ § x

Esittelijän esitys: jaa
muutosesitys: ei

	jaa	ei		jaa	ei
Faysal Abdi	X		Ville Ruotsalainen		
~~Sara Anttila~~			Riitta Karasjoki		
Toni Blomster		X	Pekka Saastamoinen		
Jouni Herranen		X	Petrus Pesonen		
Juha Juntunen		X	Antti Lihavainen		
~~Loviisa Kaartokallio~~			Riitta Ahonen		
Serveh Khalili		X	Sirkka Laaksonen		
Kaarlo Kivimäki		X	Tanja Hautakangas		
Annika Lappalainen		X	Jouni Uhlgren		
Christina Lindblad		X	Anu Vihma		
Kirsi Mäkilaine		X	Juha Järä		
Lars Norres	X		Hannu Puranen		
Tessa Olin	X		Helena Ånäs		
Mikko Ravi	X		Markus Välilä		
Merja-Liisa Vasarainen	X		Päivi Enden		
~~Raija Virta~~			Riikka Homan		
Päivi Laakso	X		Marjut Niemelä-Pynttäri		
Yhteensä	6	8			

Poissa 2 **Tyhjää** _____

Muutoksenhakuohje 1/ Oikaisuvaatimus §§ 7, 9-13, 15, 16,

Tässä kokouksessa tehtyihin päätöksiin tyytymätön voi tehdä oikaisuvaatimuksen, ellei muutoksenhakuohjeen kohdan 5. Oikaisuvaatimus / valituskielto alakohdissa 5.1 tai 5.2 toisin mainita.

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen.

Oikaisuvaatimus tehdään **Vantaan vapaa-ajan lautakunnalle**.

Oikaisuvaatimusaika

Oikaisuvaatimus on jätettävä **14 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaannista tiedoksisaantipäivää lukuun ottamatta.

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, kun pöytäkirja on asetettu julkisesti nähtäväksi.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, 7 päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksiantotodistukseen merkittynä aikana taikka kolmantena päivänä sähköisen viestin lähettämisestä.

Oikaisuvaatimuksen toimittaminen viranomaiselle

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisena. Oikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimus perusteineen. Kirjallinen oikaisuvaatimus on muutoksenhakijan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitettava. Kirjelmässä on mainittava oikaisuvaatimuksen tekijän, ja jos hän ei ole allekirjoittajana, myös allekirjoittajan nimi, asuinkunta ja postiosoite.

Oikaisuvaatimusasiakirjat on muutoksenhakijan tai hänen valtuuttamansa asiamiehen toimitettava viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä, tai mikäli määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä tai muu sellainen päivä, jona työt virastoissa on keskeytettävä, ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Oikaisuvaatimuksen voi toimittaa myös telekopiona (faksina) tai sähköpostina. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjästä, eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Sähköisen viestin (faksin tai sähköpostin) katsotaan saapuneen viranomaiselle silloin, kun se on viranomaisen käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä siten, että viestiä voidaan käsitellä.

Oikaisuvaatimus toimitetaan aina omalla vastuulla.

Yhteystiedot:

Vantaan kaupungin kirjaamo
Vapaa-ajan lautakunta
Asematie 7, 01300 Vantaa
puhelin: 09 8392 2184, faksinumero: 09 8392 4163
sähköpostiosoite: kirjaamo@vantaa.fi
virka-aika: klo 8.15 - 16.00

Kaupunginjohtajan toimiala /
Kaupunginjohtaja Kari Nenonen

Otto-oikeuden käyttäminen

Vapaa-ajan lautakunta on 17.12.2014 § 9 päättänyt kulttuuripalvelujen vuoden 2015 avustusmäärärahan jaosta.

Päätös:
Päätän hallintosäännön 14 §:n nojalla ottaa vapaa-ajan lautakunnan päätöksen 17.12.2014 § 9 kaupunginhallituksen käsiteltäväksi.

Päiväys	Vantaa 19.12.2014
Allekirjoitus	
Nimen selvennys	Kari Nenonen
Virka-asema	kaupunginjohtaja
Jakelu:	vapaa-ajan lautakunnan puheenjohtaja Päivi Laakso, lautakunnan sihteeri Leena Normia-Ahlsten, kaupunginhallituksen puheenjohtaja Tapani Mäkinen, kaupunginlakimies Kai Ketelimäki, kaupunginkanslian sihteeristö
Täytäntöönpano:	kaupunginkanslia

Tämä päätöspöytäkirja on yleisesti nähtävänä

Aika: 29.12.2014klo 8.15 – 16.00

Paikka: Vantaan kaupunki, Kirjaamo, Asematie 7, 01300 Vantaa (Tikkurila)

Oikaisuvaatimusohjeet

Tähän päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen.

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen.

Oikaisuvaatimus tehdään Vantaan kaupunginhallitukselle, postiosoite: Vantaan kaupunki, Kirjaamo, Asematie 7, 01300 Vantaa, Tikkurila tai sähköpostitse osoitteella: kirjaamo@vantaa.fi

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, kun pöytäkirja on asetettu julkisesti nähtäväksi. Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, 7 päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksiantotodistukseen merkittynä aikana.

Oikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimus perusteineen ja se on oikaisuvaatimuksen tekijän allekirjoitettava.

Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjästä eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Sähköinen viesti katsotaan saapuneeksi viranomaiselle silloin, kun se on viranomaisen käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä siten, että viestiä voidaan käsitellä.

Oikaisuvaatimus on toimitettava oikaisuvaatimusviranomaiselle ennen oikaisuvaatimusajan päättymistä.

Oikaisuvaatimus toimitetaan aina omalla vastuulla.

18 § Oikaisuvaatimus vahingonkorvausta koskevaan vahinkorahaston asiamiehen päätökseen § 47 / 2014

VD/3966/03.01.02.01/2013
ML/TH/PH

Vahinkorahaston asiamies on 11.3.2014 tekemällään päätöksellä § 47/2014 hylännyt L. ja S.T.:n sekä D. ja N.R.:n korvausvaatimuksen, jolla vaadittiin Vantaan kaupunkia korvaamaan Kustaantien – Suomantien tietyömaan sekä Pertinkujalla olevan varikon aiheuttamat vahingot sekä asumishaitta. Korvausvaatimus oli yhteensä 24.600,00 euroa.

L. ja S.T. sekä D. ja N.R. ovat tehneet päätöksestä oikaisuvaatimuksen vaatien edelleen kaupunkia korvaamaan aiheutuneet vahingot ja oikaisemaan aiemman päätöksen. Oikaisuvaatimuksen korvausvaatimus on sama 24.600,00 euroa ja perusteet vahingonkorvausvastuun syntymiselle ovat pysyneet samana.

Vaatimuksen mukaan hiekka- savi- ja betonipöly sekä sadeilmalla savilieju ovat kohtuuttomasti lianneet kiinteistöjä sekä aiheuttanut kohtuuttoman asumis- ja terveyshaitan.

Oikaisuvaatimuksen perustaksi esitetyt seikat:

L. ja S.T. sekä D. ja N.R. esittävät oikaisuvaatimuksessaan, että he ovat saaneet päätöksen joka koskee pelkästään kiinteistöä Pertinkuja 2a. He odottavat edelleen päätöstä koskien kiinteistöä Pertinkuja 2b. Lisäksi he selventävät hakemuksessaan, että korvaukset jakautuvat tasan kiinteistöjen omistajien kesken.

L. ja S.T:n. sekä D. ja N.R:n mukaan väite siitä, että he eivät ole esittäneet asianmukaista selvitystä kustannuksista on perätön. Alkuperäisessä vahingonkorvausvaatimuksessa olevat hinnat ovat kustannusarvioita, jotka on pyydetty palveluntarjoajilta tai hinnan arvioinnissa on käytetty palveluntarjoajien keskiarvohintoja.

Oikaisuvaatimuksen laatijat vetoavat siihen, että kadunpidon kunnossapitopäällikön konsultointi asiassa on outo. Väitteen tueksi esitetään katupäällikön suullista toteamusta töiden epäammattimaisesta suorittamisesta.

L. ja S.T. sekä D. ja N.R. esittävät vielä, että vahingot käyvät selville heidän lähettämistään kuvista. Kustannukset ovat oikaisua vaativien näkemyksen mukaan myös jo toteutuneet, sillä he ovat omatoimisesti pesseet kiinteistön ulko- ja sisäpintoja sekä huoltaneet ilmanvaihtojärjestelmää.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan lakimies toteaa oikaisuvaatimuksesta seuraavaa:

Vahinkorahaston asiamiehen päätös § 47/2014 koskee Pertinkuja 2a:ta ja Pertinkuja 2b:tä. Päätökset on lähetetty L. ja S.T.:lle sekä D. ja N.R.:lle. Päätöksessä mainitaan nimenomaisesti, että päätöstä tehtäessä korvausvaatimusta on tulkittu niin, että korvaukset jakautuvan tasan jokaisen korvauksenhakijan välillä. Korvausten jakautumista hakijoiden kesken on tulkittu niin kuin L. ja S.T. sekä D. ja N.R. ovat oikaisuvaatimuksessa esittäneet.

Vahingonkorvauslain mukaan korvausvelvollisuus syntyy sille, joka tahallaan tai huolimattomuudellaan aiheuttaa toiselle vahinkoa. Korvauksen hakijan tulee osoittaa aiheutunut vahinko, vahingonaiheuttajan tuottamus sekä näiden välinen syy-yhteys. Vahingonkärsijällä on myös velvollisuus mahdollisuuksiensa mukaan rajoittaa kärsimänsä vahingon määrää.

Vahingoista sekä niiden aiheuttamista kustannuksista voidaan todeta, että alkuperäisen kustannuslaskelman perusteeksi ei edelleenkään ole esitetty kuitteja tai kustannusarviota yhdeltäkään palveluntarjoajalta. Aiheutuneista vahingoista ei oikaisuvaatimuksessa ole esitetty uutta näyttöä. Kustannuslaskelman perustana olevien toimenpiteiden suorittamisesta ei myöskään ole esitetty selvitystä.

L. ja S.T.: sekä D. ja N.R.: kertovat oikaisuvaatimuksessa, että he ovat omatoimisesti huoltaneet ilmastointilaitetta sekä pesseensä omatoimisesti kiinteistön ulkopintoja. Selvitystä syntyneistä kustannuksia ei ole esitetty.

Hakijoille on vahinkorahaston asiamiehen päätöksellä suoritettu korvausta tarpeellisista sisätilojen siivouskustannuksista sekä ikkunoiden pesuista. Muita korvattavia kustannuksia tai esitettyjä vahinkoja ei ole tosiasiallisesti näytetty syntyneen.

Oikaisuvaatimuksessa ei ole esitetty sellaisia uusia ratkaisevia seikkoja, joiden perusteella olisi tullut näytetyksi, että vahinkorahaston asiamiehen päätöstä § 47/2014 tulisi oikaista.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan lakimies esittää, että L. ja S.T.:n sekä D. ja N.R.:n oikaisuvaatimus hylätään.

Oikaisuvaatimus, vahinkorahaston asiamiehen päätös sekä vahinkorahaston päätöksen valmisteluvaiheessa käytössä ollut lausunto ja muu asiaan vaikuttava materiaali ovat nähtävänä kokouksessa.

Kaupunginhallitus 26.1.2015 § 18

Konsernipalveluiden apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään edellä esitetyn perusteella hylätä L. ja S.T.:n sekä D. ja N.R.:n oikaisuvaatimus vahinkorahaston asiamiehen päätökseen § 47/2014.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia

Muutoksenhakuohje: 2. Kunnallisvalitus oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen

Lisätiedot:
lakimies Tommi Hietanen, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

19 § **Oikaisuvaatimus vahingonkorvausta koskevaan vahinkorahaston asiamiehen päätökseen § 59 / 2014**

VD/5516/03.01.02.01/2013
ML/TH/PH

Vahinkorahaston asiamies on 28.3.2014 tekemällään päätöksellä hylännyt S.N.:n vahingonkorvaushakemuksen, jolla vaadittiin Vantaan kaupunkia korvaamaan S.N.:n Toyota Hiace-merkkisestä autosta Vantaan kaupungin siirtovarastossa 21.11.2013 varastettu Ny Gård kiinteistöpalvelu Oy:n sekä S.N.:n omaisuus.

S.N. on oikaisuvaatimuksessaan vedonnut mm. siihen, että hänelle ei ole ilmoitettu auton siirrosta varikolle ja hänelle ja poliisille ei ole ilmoitettu, että autoon on murtauduttu.

Asiaa valmistellut lakimies toteaa asiasta seuraavaa:

Oikaisuvaatimuksessa on ainoastaan arvosteltu varikon toimintaa autoon murtautumisen jälkeen. Oikaisuvaatimuksessa ei sen sijaan ole tuotu esiin mitään sellaista seikkaa, jonka perusteella Vantaan kaupungin vahingonkorvausvelvollisuutta tuli arvioida vahinkorahaston asiamiehen päätöksestä poikkeavasti.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan lakimies esittää, että S.N.:n oikaisuvaatimus hylätään.

Oikaisuvaatimus, vahinkorahaston asiamiehen päätös sekä vahinkorahaston päätöksen valmisteluvaiheessa käytössä ollut lausunto ja muu asiaan vaikuttava materiaali ovat nähtävänä kokouksessa.

Kaupunginhallitus 26.1.2015 § 19

Konsernipalveluiden apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään edellä esitetyn perusteella hylätä S.N:n oikaisuvaatimus vahinkorahaston asiamiehen päätökseen § 59 / 2014.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia

Muutoksenhakuohje: 2. Kunnallisvalitus oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen

Lisätiedot:
lakimies Tommi Hietanen, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

20 § **Oikaisuvaatimus vahingonkorvausta koskevaan vahinkorahaston asiamiehen päätökseen § 86 / 2014**

VD/1015/03.01.02.01/2014
ML/TH/PH

Vahinkorahaston asiamies on 16.4.2014 tekemällään päätöksellä § 86/2014 hyväksynyt DHL Freight Oy:n vahingonkorvausvaatimuksen, mutta kohtuullistanut korvaussummaa alkuperäisestä. Alkuperäisestä vahingonkorvausvaatimuksessa esitetystä korvausmäärästä on DHL Freight Oy:lle maksettu 40 prosenttia. Tämän lisäksi DHL Freight Oy:lle on korvattu ainoastaan korjaustöiden arvonlisäveroton osuus. Alkuperäisessä korvausvaatimuksessa Vantaan kaupunkia vaadittiin maksamaan korvaus arvonlisäveroineen.

DHL Freight Oy on 5.5.2014 tehnyt vahinkorahaston asiamiehen päätöksestä oikaisuvaatimuksen, jossa vaaditaan korvaukset maksettavaksi alkuperäisessä korvausvaatimuksessa esitetyssä laajuudessa, mutta arvonlisäverottomana. Vaatimuksen määrä on yhteensä 1.616,74 euroa.

Oikaisuvaatimuksessa DHL Freight Oy ei hyväksy sitä, että rikkoutuneen aidan on katsottu vaatineen korjausta vain kymmeneltä metriltä vahingonkorvausvaatimuksessa esitetyn 25 metrin sijaan. Oikaisuvaatimusta on perusteltu sillä, että vahingoittunut aita on alumiininen verkkoaita, jonka eri osat ovat toisissaan kiinni. Aitaa pystyssä pitäviin pylväisiin on kiinnitetty alumiininen yhtenäinen aitaverkko, reunalanka ja piikkilangat.

DHL Freight Oy:n selvityksen mukaan kun yllä mainitunlaisen yhtenäisen aidan päälle kaatuu painava puu, kaatuu ja vaurioituu aita pahoin siitä kohtaa, johon puu osuu. Mutta koska aidan rakenne on yhtenäinen vetää, painaa ja taivuttaa kaatunut puu yhtenäisen aitarakenteen aitapylväät ja aitapylväiden betonianturat yms. selkeästi paikoiltaan ja vinoon myös pitemmältä matkalta ikään kuin ketjureaktiona.

DHL Freight Oy:n korvausvaatimus perustuu todelliseen aiheutuneeseen vahinkoon ja aidan korjauksen suorittaneen aita-alan ammattilaisen Pur-Ait Oy:n katselmuksen perusteella tekemään tarjoukseen. Pur-Ait Oy:n tarjouksen mukaan välittömät kustannukset puun kaatumisen aiheuttamien vaurioiden korjauksesta olivat 1616,74 euroa (alv 0).

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan lakimies toteaa oikaisuvaatimuksesta seuraavaa:

Oikaisuvaatimuksen tekijä on oikaisuvaatimuksessa antanut tarkempaa selvitystä aidan ominaisuuksista ja aidalle tapahtuneesta vahingosta.

Kun otetaan huomioon aidan rakenteen yhtenäisyys, sekä aita-alan ammattilaisen tekemä katselmukseen perustuva tarjous aidan korjaamisesta, on pidettävä todennäköisenä, että aita on vahingoittunut laajemmalta alueelta kuin mihin vahinkorahaston asiamiehen päätöksen korvaussumma on perustunut.

Alkuperäisen korvausvaatimuksen liitteenä toimitetuista kuvista ei ole voinut luotettavasti päätellä aidalle koituneiden vahinkojen laajuutta. Kuvien perusteella vahingoittunut osa aidasta näyttää olevan noin 10 metriä. Oikaisuvaatimuksessa aidan ominaisuuksista ja rakenteesta annetun selvityksen perusteella on todettava, että vahinkojen laajuus saattaa ulottua laajemmalle, kuin mitä toimitettujen kuvien perusteella voidaan päätellä.

DHL Freight Oy on antanut oikaisuvaatimuksessa selvityksen aidan ominaisuuksista. Annetun selvityksen perusteella on mahdollista, että painava ja suurella energialla kaatuva puu vetää ja taivuttaa yhtenäistä aitarakennelmaa mukanaan aiheuttaen laajaa vahinkoa aidan pylväille ja perustuksille. Tämän lisäksi DHL Freight Oy on viitannut aita-alan ammattilaisen Pur-Ait Oy:n katselmuksen perusteella antamaan kustannusarvioon aidan vaurioiden korjaamisesta.

Yllä mainittujen seikkojen perusteella, sekä oikaisuvaatimusta vastaan puhuvien seikkojen puutteen johdosta, on oikaisuvaatimuksessa esitettyä selvitystä pidettävä uskottavana. On todennäköistä, että aita on vaatinut korjausta aita-alan ammattilaisen Pur-Ait Oy:n tarjouksessa esittämältä matkalta (noin 25 metriä).

DHL Freight Oy:lle tulee korvata aiheutunut vahinko kokonaan ja maksaa aidan korjauksesta aiheutuneiden kustannusten arvonlisäveroton osuus. Maksettava korvausmäärä on yhteensä 1.616,74 euroa. Vahinkorahaston asiamiehen päätöksen § 86/2014 perusteella DHL Freight Oy:lle on aikaisemmin korvattu 646,69 euroa.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan lakimies esittää, että DHL Freight Oy:n oikaisuvaatimus hyväksytään ja sille suoritetaan aiemman vahingonkorvauksen lisäksi 970,05 euroa.

Oikaisuvaatimus, vahinkorahaston asiamiehen päätös sekä vahinkorahaston päätöksen valmisteluvaiheessa käytössä ollut lausunto ja muu asiaan vaikuttava materiaali ovat nähtävänä kokouksessa.

Kaupunginhallitus 26.1.2015 § 20

Konsernipalveluiden apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään edellä esitetyn perusteella hyväksyä DHL Freight Oy:n oikaisuvaatimus ja maksaa sille vahinkorahastosta aiemman vahingonkorvauksen lisäksi 970,05 euroa.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia ja vahinkorahaston asiamies

Muutoksenhakuohje: 2. Kunnallisvalitus oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen

Lisätiedot:
lakimies Tommi Hietanen, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

21 § Oikaisuvaatimus vahingonkorvausta koskevaan vahinkorahaston asiamiehen päätökseen § 99 / 2014

KA/106/03.01.02.01/2013
ML/TH/PH

Vahinkorahaston asiamies on 7.5.2014 tekemällään päätöksellä § 99 / 2014 hyväksynyt osittain Sarlin Group Oy Ab:n vahingonkorvausvaatimuksen, jossa Vantaan kaupunkia vaaditaan korvaamaan yhtiön aidalle aiheutunut vahinko.

Yhtiön aita oli vahingoittunut lumenaurauksen yhteydessä. Korvausvaatimus perustuu JV-Pelti Oy:n laskuun aidan korjaustöistä sekä Sarlin Group Oy Ab:n erittelyyn. Laskelman ja erittelyn mukaan korjauksen hinta on väliaikaisen korjauksen osalta 5 521,09 euroa (+ alv 24 %), sisältäen työtunnit, kilometrikorvauksen, vuokratuotteet ja muut tarvikkeet. Lopullisen korjauksen osalta korjauksen hinta on 6 913,21 euroa (+ alv 24 %) sisältäen työtunnit, kilometrikorvaukset, autonvuokrat, vuokratuotteet, jätemaksut sekä rakennusmateriaalit. Korjausten loppusummaksi muodostuu 12 434,30 euroa (+ alv 24 %) eli yhteensä arvonlisäveroineen 15 418,53 euroa.

Vahinkorahaston asiamies on hyväksynyt vaatimuksen seuraavin rajoituksin. Vantaan kaupunki on velvollinen korvaamaan yhtiön aidalle aiheutuneen vahingon rajoitetusti. Vaatimuksessa on todettu, että aidasta on kaatunut noin 70 prosenttia. Vahingonkärsijä ei ole kuitenkaan esittänyt mitään näyttöä arviolleen eikä vahingoittuneen aidan osuus ilmene myöskään JV-Pelti Oy:n laskuerittelystä. Tiemestareiden tarkastuksen yhteydessä otettujen kuvien perusteella vahingoittunutta aitaa voidaan arvioida olevan alle puolet koko aidasta. Vantaan kaupunki on korvannut 50 prosenttia vahingoittuneesta aidasta vaaditun 70 prosentin sijaan.

Kaupunki ei myöskään ole velvollinen korvaamaan korjauskustannusten arvonlisäverollista hintaa, koska yritystoiminnassa arvonlisäveron osuus ei jää vahingonkärsijän lopulliseksi kustannukseksi.

Vantaan kaupungin vastuulla ei voida katsoa olevan myöskään alkuperäisessä korvausvaatimuksessa mainittuja vuokrakuluja betoniporsaista ajalta 1.5 - 4.6.2013. Korvausvaatimuksessa esitetyn laskun perusteella lopulliset aidan korjaustyöt on ollut tarkoitus aloittaa maan lopullisesti sulettua. Lopullista korjaustyötä ei laskutustietojen perusteella ole kuitenkaan aloitettu yhtäjaksoisesti kun vasta 5.6.2013. Sen sijaan 1.5.2013 on jatkettu betoniporsaiden ja elementtitukien vuokraamista, josta on aiheutunut ylimääräistä laskutettavaa yhteensä 1 127 euroa. Vahingonkärsijän voidaan katsoa näin toimimalla lisänneen kärsimänsä vahingon määrää. Koska viivästykseen ei myöskään voida katsoa olevan mitään vahingonkorvaukseen liittyvää perustetta, ei betoniporsaiden ja elementtitukien vuokrakuluja ajalta 1.5 - 4.6.2013 voida katsoa Vantaan kaupungin vastuulle.

Vahinkorahasto on yllä mainituilla perusteilla maksanut kohtuullisena korvausmääränä 8 000 euroa Sarlin Group Oy Ab:lle.

Oikaisuvaatimuksessa Sarlin Group Oy Ab vaatii, että vahingonkorvaus maksetaan kokonaisuudessaan alkuperäisen vahingonkorvausvaatimuksen mukaan. Sarlin Group Oy Ab vaatii myös, että korvaussummalle maksetaan lain mukaista viivästyskorkoa. Oikaisuvaatimuksen perusteena on se, että asian käsittely on kestänyt liian kauan.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan lakimies toteaa asiasta seuraavaa:

Oikaisuvaatimuksessa ei ole esitetty mitään perusteita oikaisuvaatimuksen tueksi. Se, että asian käsittely on Sarlin Group Oy Ab:n mielestä kestänyt liian kauan, on valitettavaa. Se ei kuitenkaan ole peruste vahinkorahaston asiamiehen päätöksen muuttamiseksi.

Alkuperäisessä vahingonkorvausvaatimuksessa ei ole vaadittu viivästyskorkoa maksettavaksi. Oikaisuvaatimuksella voidaan pelkästään hakea oikaisua vahinkorahaston asiamiehen tekemään

päätökseen. Siinä ei näin ollen voida esittää uusia vaatimuksia. Uudet vaatimukset on ensisijaisesti esitettävä vahinkorahastolle.

Yllä esitettyyn perustuen ei vahinkorahaston asiamiehen tekemän päätöksen muuttamiseksi ole esitetty perusteita.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan lakimies esittää, että oikaisuvaatimus hylätään.

Oikaisuvaatimus, vahinkorahaston asiamiehen päätös sekä vahinkorahaston päätöksen valmisteluvaiheessa käytössä ollut lausunto ja muu asiaan vaikuttava materiaali ovat nähtävänä kokouksessa.

Kaupunginhallitus 26.1.2015 § 21

Konsernipalveluiden apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään edellä esitetyn perusteella hylätä Sarlin Group Oy Ab:n oikaisuvaatimus vahinkorahaston asiamiehen päätökseen § 99 / 2014.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia

Muutoksenhakuohje: 2. Kunnallisvalitus oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen

Lisätiedot:
lakimies Tommi Hietanen, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

22 § Oikaisuvaatimus vahingonkorvausta koskevaan vahinkorahaston asiamiehen päätökseen § 123 / 2014

VD/5241/03.01.02.01/2014
ML/HN/PH

Konsernihallinnon ja rahoituksen tulosalueen vahinkorahaston asiamies on 27.8.2014 tekemällään päätöksellä § 123 / 2014 hylännyt E. O:n asioiden hoitaja I. O:n vahingonkorvausvaatimuksen, jossa vaaditaan Vantaan kaupunkia korvaamaan E. O:lle 10.1.2014 kadonneen alahammasproteesin kustannukset yhteensä 450,00 euroa.

I.O. on tehnyt edellä mainitusta päätöksestä 18.9.2014 saapuneen oikaisuvaatimuksen vaatien, että kaupunki maksaa vaaditun korvauksen yhteensä 450,00 euroa.

Oikaisuvaatimuksen mukaan I. O. vaatii oikaisua viranhaltijan päätökseen § 123 / 2014, koskien E. O:n hukkuneita hammasproteeseja. E. O sairastaa pitkälle edennyttä Parkinsonin tautia ja on vahvasti dementoitunut. E. O. oli Katriinan sairaalassa hoidettavana usean keuhkokuumeen vuoksi, joiden seurauksena hänen tilansa on erittäin heikko.

E. O ei pääse sängystä ilman hoitajan apua ylös, eikä pysty liikkumaan kuin avustettuna. E. O:n ymmärrys ja muisti on sellaisessa tilassa, että hän ei pysty huolehtimaan itsestään, tavaroistaan tai asioistaan. Täten katson, että hoitohenkilökunnalle kuuluu seurata ja valvoa hammasproteesia.

Hammasproteesin katoamisesta ilmoitettiin sairaalan henkilökunnalle heti, kun omaiset havaitsivat asian. Henkilökunnan kanssa käytyjen keskustelujen perusteella annettiin ymmärtää, että sairaala korvaa hukkuneet proteesit.

Katriinan sairaala osasto 4 B lähihoitajan selvityksen mukaan ” E. O. on ollut hoidettavana Katriinan sairaalan osastolla. Omaisen kertoman mukaan alaproteesi on hävinnyt 10.1.2014. Osaston 4 B:n saatua tiedon proteesin häviämisestä, ovat hoitajat etsineet kaikki mahdolliset paikat potilaan ympäristöstä, laatikostot, vuoteen ja kaikki. Osastolta oli myös soitettu Ravantin pesulaan, josta hammasproteesia ei myöskään ole löytynyt. ”

Katriinan sairaalan hoitaja P. V. on tarkistanut hoitojakson tiedoista potilaan osastolla oloajan vointia ja hoitajien tekemien merkintöjen mukaan E. O. on liikkunut osastolla ollessa aluksi rollaattorilla itsenäisesti ja hoitojakson loppupuolella avustettuna siirtynyt pyörätuoliin. E. O on liikkunut pyörätuolilla osastolla ja muutoin syönyt ja juonut itsenäisesti.

Vahingonkorvausvelvollisuuden syntyminen edellyttää tahallisuutta tai tuottamusta. Tuottamuksella tarkoitetaan huolimattomuutta tai laiminlyöntiä. Korvauksen hakijan tulee osoittaa aiheutunut vahinko, vahingonaiheuttajan tuottamus sekä näiden välinen syy-yhteys. Koska vahingon ei edellä mainitulla perusteilla ole näytetty johtuneen Vantaan kaupungin henkilökunnan syyksi luettavasta huolimattomuudesta tai laiminlyönnistä, katson, ettei kaupunki ole korvausvelvollinen E. O:lle aiheutuneesta vahingosta.

Vahinkorahaston asiamies esittää, että oikaisuvaatimus tulisi hylätä.

Oikaisuvaatimus ja vahinkorahaston asiamiehen päätös ovat nähtävänä kokouksessa.

Kaupunginhallitus 26.1.2015 § 22

Konsernipalveluiden apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään edellä esitetyn perusteella hylätä I.O.:n oikaisuvaatimus vahinkorahaston asiamiehen päätökseen § 123 /2014.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia

Muutoksenhakuohje: 2. Kunnallisvalitus oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen

23 § **Kuntalain 51 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapuneet päätökset**

HN/BI

Kaupunginhallitukselle on kuntalain 51 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapuneet päätökset:

Työllisyyspalveluiden johtaja vs. päätökset

§ 1	Järjestöjen työllistämistuen myöntäminen Korson omakotiyhdistys ry:lle
§ 2	Yritysten työllistämistuen myöntäminen T:mi Arja Tegström-Häkkinen/ K-Market Mikkola:lle
§ 3	Järjestöjen työllistämistuen myöntäminen Audentes ry:lle
§ 4	Yritysten työllistämistuen myöntäminen Kivenlahden moottori Oy:lle
§ 5	Yritysten työllistämistuen myöntäminen TKS-Consulting Oy:lle
§ 6	Järjestöjen työllistämistuen myöntäminen Helsingin ja Uudenmaan Näkövammaiset ry:lle
§ 7	Yritysten työllistämistuen myöntäminen Ankare Ky:lle
§ 8	Järjestöjen työllistämistuen myöntäminen Suomen Punainen Risti, Kontti-ketju, Vantaan Kontti:lle
§ 9	Järjestöjen työllistämistuen myöntäminen Suomen Punainen Risti, Kontti-ketju, Vantaan Kontti:lle
§ 10	Kielteinen päätös järjestöjen työllistämistuen myöntämisestä Joosua Missio ry:lle
§ 11	Työnohjaajan hankintapäätös /Työllisyyspalveluiden Työraide –kuntakokeiluhanke
§ 12	Yritysten työllistämistuen myöntäminen Certimo Oy:lle
§ 13	Järjestöjen työllistämistuen myöntäminen Korson Työttömät Ry:lle
§ 14	Järjestöjen työllistämistuen myöntäminen Suomen Punainen Risti, Kontti-ketju, Vantaan Kontti:lle
§ 15	Järjestöjen työllistämistuen myöntäminen Suomen Punainen Risti, Kontti-ketju, Vantaan Kontti:lle
§ 16	Järjestöjen työllistämistuen myöntäminen Helsingin Idelia Osuuskunta:lle
§ 17	Yritysten työllistämistuen myöntäminen Oy Cycle Center Service Ltd:lle
§ 18	Järjestöjen työllistämistuen myöntäminen Suomen Punainen Risti, Kontti-ketju Vantaan Kontti:lle
§ 19	Järjestöjen työllistämistuen myöntäminen Venäläinen Kulttuuridemokraattinen Liito ry:lle
§ 20	Järjestöjen työllistämistuen myöntäminen Suomen Punainen Risti, Kontti-ketju, Vantaan Kontti:lle
§ 21	Järjestöjen työllistämistuen myöntäminen Simonkylän Omakotiyhdistys ry:lle
§ 22	Järjestöjen työllistämistuen myöntäminen Työttömien yhdistys Ruokatupa ry:lle
§ 23	Järjestöjen työllistämistuen myöntäminen Työttömien yhdistys Ruokatupa ry:lle
§ 24	Yritysten työllistämistuen myöntäminen T:mi Arja Tegström-Häkkinen/ K-Market Mikkola:lle

Kaupunginhallitus 26.1.2015 § 23

Asukaspalveluiden apulaiskaupunginjohtaja va:n esitys:
Päätetään olla ottamatta kaupunginhallituksen käsiteltäväksi esittelyosassa mainittuja ottamiskelpoisia päätöksiä.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia

24 § Esisopimus yhteistyöstä Edupolin kanssa "Aura"-ESR-hankkeessa 2015-2018

624/00.04 02/2015
HN/AT/KK/KK

Vantaan kaupunginhallituksen ja kaupunginjohtajan toimialan johtosäännön 4 § momentin 4 mukaan kaupunginhallituksen tehtävänä on päättää kaupunginvaltuuston hyväksymän strategian mukaisesti kaupungin työllisyyspolitiikan toteuttamisesta ja työllisyysasioiden hoitamisesta.

Aura -hanke auttaa 50+ -ikäisiä ensisijaisesti lähiaikoina työttömiksi jääneitä löytämään uuden työpaikan, ensisijaisesti koulutuksen kautta. Se myös tukee asiakkaita työllistymään yrittäjänä. Näin hanke ehkäisee ennalta yli 50-vuotiaiden työttömyyden pitkittymistä ja sen myötä syrjäytymistä ja terveysongelmia. Hanke ottaa Vantaalla 70-100 asiakasta vuodessa.

Hanke rakentaa oppilaitosyhteistyössä ammatillisen koulutuksen palveluita, jotka auttavat yli 50-vuotiaita työllistymään ja jotka vastaavat työpaikkojen osaamis- ja rekrytointitarpeisiin. Hanke toteuttaa tiivistä yritysyhteistyötä asiakkaiden työllistymisten onnistumiseksi ja tuottamaan mielekästä työllistävää koulutusta. Hankkeella on Vantaalla alueellinen valmentaja. Hanke toteuttaa Vantaalla henkilökohtaista ohjausta, ryhmävalmennusta ja vertaistukea ja tekee tiivistä työpaikkayhteistyötä työllistymisen onnistumiseksi. Asiakas voi osallistua työvoimapoliittiseen valmennukseen ja jatkaa ammatillista osaamista lisäävään koulutukseen. Hanke painottaa jo hankitun osaamisen tunnustamista.

Vantaan kaupunki osallistuu hankkeen alueellista toimintaa suunnittelevaan ja seuraavaan ryhmään. Vantaan kaupunki osallistuu hankkeen kuntarahoitukseen Vantaalla tapahtuvan toiminnan osalta. Vantaan kaupungin rahoitusosuus hankkeessa on 15 000 euroa vuodessa, mikäli hankkeelle myönnetään ESR-rahoitus. Vuoden 2015 osalta Vantaan kaupunki rahoittaa hanketta 7 500 eurolla ja yhteensä kolmen vuoden ajalta Vantaan kaupungin rahoitusosuus on 45 000 euroa.

Kaupunginhallitus 26.1.2015 § 24

Asukaspalveluiden apulaiskaupunginjohtaja va:n esitys:
Päätetään
a) hyväksyä liitteen mukainen esisopimus yhteistyöstä ’Aura’-ESR-hankkeessa ajalla 1.7.2015–30.6.2018
b) oikeuttaa työllisyyspalvelut tekemään sopimukseen tarvittaessa vähäisiä teknisiä muutoksia ja
c) oikeuttaa työllisyyspalveluiden vs. johtaja allekirjoittamaan sopimus.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liite
- Esisopimus yhteistyöstä Aura-hankkeessa

Täytäntöönpano: työllisyyspalvelut
Muutoksenhakuohje: 1. oikaisuvaatimus

Lisätiedot:
Apulaiskaupunginjohtaja va. Heidi Nygren, työllisyyspalveluiden johtaja vs. Anu Tirkkonen, puh. 040 547 3944, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

SOPIMUS YHTEISTYÖSTÄ
ESR-RAHOITUSHAKEMUKSEN LIITTEEKSI, Aura –hanke

Hallinnoija	Organisaatio:	Itä-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä, Edupoli
	Osoite:	Virnatie 5 A, 01300 Vantaa
	Yhteyshenkilö:	Taina Paananen
	Puhelin:	040 7266 903
	sähköposti:	taina.paananen@edupoli.fi
Partneri	Organisaatio:	Vantaan kaupunki
	Yhteyshenkilö:	Katariina Keskitalo
	Y-tunnus:	0124610 - 9
	Osoite:	Vernissakatu 6, 01300 Vantaa
	Puhelin:	050 3045539
	Sähköposti:	katariina.keskitalo@vantaa.fi
Sopimuksen kohde	**Yhteistyö Aura –hankkeessa 2015-2018**	
Sopimuksen kesto	1.7.2015-30.6.2018	
Sopimuksen sisältö	Aura -hanke auttaa 50+ -ikäisiä ensisijaisesti lähiaikoina työttömiksi jääneitä löytämään uuden työpaikan, ensisijaisesti koulutuksen kautta. Se myös tukee asiakkaita työllistymään yrittäjänä. Näin hanke ehkäisee ennalta yli 50-vuotiaiden työttömyyden pitkittymistä ja sen myötä syrjäytymistä ja terveysongelmia. Hanke ottaa Vantaalla 70-100 asiakasta vuodessa. Hanke rakentaa oppilaitosyhteistyössä ammatillisen koulutuksen palveluita, jotka auttavat yli 50-vuotiaita työllistymään ja jotka vastaavat työpaikkojen osaamis- ja rekrytointitarpeisiin. Hanke toteuttaa tiivistä yritysyhteistyötä asiakkaiden työllistymisten onnistumiseksi ja tuottamaan mielekästä työllistävää koulutusta. Hankkeella on Vantaalla alueellinen valmentaja ja hanke toteuttaa Vantaalla henkilökohtaista ohjausta, ryhmävalmennusta ja vertaistukea ja tekee tiivistä työpaikkayhteistyötä työllistymisen onnistumiseksi. Asiakas voi osallistua työvoimapoliittiseen valmennukseen ja jatkaa ammatillista osaamista lisäävään koulutukseen. Hanke painottaa jo hankitun osaamisen tunnustamista. Vantaan kaupunki osallistuu hankkeen alueellista toimintaa suunnittelevaan ja seuraavaan ryhmään. Vantaan kaupunki osallistuu hankkeen kuntarahoitukseen Vantaalla tapahtuvan toiminnan osalta. Yhteistyön muodoista sovitaan yhteistyökumppanin kanssa, niin että yhteistyö palvelee parhaiten yhteistyökumppanin ja hankkeen asiakkaan tarpeita. Tällä esisopimuksella partneri ilmoittaa halukkuutensa yhteistyöhön ja sitoutuu osallistumaan hankkeen rahoitukseen 15 000 € vuodessa (sillä ehdolla että hanke saa ERS-rahoituksen). Puolen vuoden ajalta kuntarahoitusosuus on 7 500 €.	
Maksatus/rahoitus	Aura -hanke on Euroopan Sosiaalirahaston (ESR) rahoittama ja Hämeen ELY-keskuksen valvoma hanke. Edupoli hallinnoi hanketta.	
Sopimuksen laadinta	Tätä sopimusta on tehty kolme saman sisältöistä kappaletta, yksi kullekin sopijaosapuolelle ja yksi kappale rahoittajalle hakemuksen liitteenä.	
Allekirjoitus paikka ja päiväys allekirjoitus nimen selvennys asema organisaatiossa organisaatio	Vantaalla	Vantaalla Taina Paananen Projektipäällikkö, Edupoli

25 § Lausunto sisäasiainministeriölle luonnoksesta turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahaston kansalliseksi toimeenpano-ohjelmaksi 2014-2020

VD/3965/00.04
HN/HL/MT/LL

Sisäministeriö on pyytänyt Vantaan kaupungilta lausuntoa luonnoksesta turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahaston kansalliseksi toimeenpano-ohjelmaksi EU-rahoitusohjelmakaudelle 2014–2020. Lausuntopyyntö saapui 22.12.2014 ja sitä pyydetään 26.1.2015 mennessä.

Toimeenpano-ohjelma on viimeinen vaihe laajassa valmistelutyössä, jonka tuloksena aikaisempi pakolaisrahasto ja kotouttamisrahasto on sulautettu yhdeksi turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahastoksi. Ohjelmaan liittyvästä valmistelutyöstä on pyydetty kaupungilta lausuntoja valmistelun eri vaiheissa. Vantaan kaupunginhallitus antoi viimeksi 3.11.2014 § 13 lausunnon luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi sisäasioiden rahastoista. Lausunnossa todettiin, että mainittujen rahastojen yhdistäminen on sikäli kannatettavaa, että aikaisempi ongelma kohderyhmien keinotekoisesta rajaamisesta pakolaistaustaisiin ja muihin kolmansista maista muuttaneisiin poistuu. Toisaalta lausunto nosti esiin huolen siitä, että tiukentunut ennakkomaksumalli vaikeuttaa hallinnointia järjestöjen kohdalla. Nämä näkökulmat ovat tärkeitä myös toimeenpano-ohjelman toteutuksessa.

Sisäasioiden alalle perustetusta turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahastosta voidaan ohjelmakaudella 2014–2020 tukea toimenpiteitä, jotka koskevat turvapaikkapolitiikkaa, uudelleensijoittamista, laillista maahanmuuttoa, kolmansien maiden kansalaisten kotoutumista ja paluita. Rahastolle on laadittu ohjelmakauden kattava kansallinen ohjelmaesitys, jonka valtioneuvosto on hyväksynyt 6.11.2014. Euroopan komission hyväksyntä ohjelmalle on odotettavissa maaliskuussa 2015.

Kansallista ohjelmaa ja siinä kuvattuja kansallisia tavoitteita tarkennetaan kansallisella toimeenpano-ohjelmalla. Lausunnossa toivotaan erityisesti näkemyksiä toimeenpano-ohjelmaan kirjattujen, kansallisessa ohjelmassa määriteltyjen kansallisten tavoitteiden puitteissa tuettavista käytännön toimista. Komission asettamat erityistavoitteet ja niiden alaiset kansalliset tavoitteet, joille rahoitus jakautuisi, ovat seuraavat:

-Erityistavoite 1: Yhteisen eurooppalaisen turvapaikkajärjestelmän vahvistaminen ja kehittäminen. Kansallinen tavoite 1.1: Vastaanotto- ja turvapaikkajärjestelmät 1.2: Turvapaikkapolitiikan arviointi 1.3 Uudelleensijoittaminen
-Erityistavoite 2: Kotouttaminen ja laillinen maahanmuutto. Kansallinen tavoite 2.1: Laillinen maahanmuutto 2.2: Kotoutuminen 2.3: Valmiuksien kehittäminen
-Erityistavoite 3: Paluu. Kansallinen tavoite 3.1: Paluun liitännäistoimenpiteet 3.2: Paluutoimenpiteet 3.3: Yhteistyö
-Erityistavoite 5: Suomen uudelleensijoittamisohjelman jatkuvuuden ja toimivuuden varmistaminen. Kansallinen tavoite 5.1: Viranomaisprosessien kehittäminen 5.2: Vastaanottoa edistävän valmennuksen kehittäminen
-Erityistavoite 6: Kiintiöpakolaisten kuntaan sijoittamisen toimivuuden varmistaminen. Kansallinen tavoite 6.1: Kuntasijoituksen tehostaminen ja kuntapaikkojen saatavuuden varmistaminen 6.2: Kiintiöpakolaisten kotoutumisen edistäminen.

Vantaan lausunto on valmisteltu yhteistyössä Helsingin ja Espoon vastaavien viranomaisten kanssa.

Kaupunginhallitus 26.1.2015 § 25

Asukaspalveluiden apulaiskaupunginjohtaja va:n esitys:
Päätetään antaa sisäasianministeriölle seuraava lausunto luonnoksesta turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahaston kansalliseksi toimeenpano-ohjelmaksi 2014–2020:

”Toimeenpano-ohjelma jakautuu kuuden erityistavoitteen alle. Suurin osa erityistavoitteista keskittyy valtion vastuulla oleviin toimiin, mm. vastaanotto- ja turvapaikkaprosessien kehittämiseen, maahanmuuttohallinnon ja kotouttamisen seurannan kehittämiseen. Tavoitteet ovat kansallisia ja niiden toteuttaminen vaatii laajaa sektorien välistä yhteistyötä. Toteutettavat hankkeet sijoittunevat siksi luontevimmin esim. ministeriöiden alaisuuteen, ei niinkään kuntien ja kansalaisjärjestöjen toimeenpantaviksi.

Toimeenpano-ohjelma korostaa tärkeitä asioita kuten mm. kotoutumisen, osallisuuden ja hyvinvoinnin edistämistä. Kohderyhmänä ovat myös erityisesti haavoittuvassa asemassa olevat maahanmuuttajat. Kohderyhmän työmarkkina-aseman kohentaminen on mainittu tavoitteena, mutta varsinaiset työllistämiseen ja rekrytoimiseen liittyvät toimet rahoitetaan Euroopan Sosiaalirahaston kautta. Joissain tapauksissa ei ole aivan selkeää kummasta rahastosta on tarkoituksenmukaista hakea hanketukea.

Toimeenpano-ohjelma korostaa kansalaisjärjestöjen roolia viranomaisten palvelujen täydentäjänä kotouttamisessa (tavoite 2.2). Yksi nostoista on järjestöjen toiminnan vakiinnuttaminen osaksi kotouttamisen kokonaisuutta. Tavoite on kannatettava. Järjestöjen rooli kotoutumisen edistämisessä ja kansalaisyhteiskunnan vahvistamisessa on Vantaalla ollut perinteisesti suuri. Kaupungin kannalta onkin huolestuttavaa, että koko toimeenpano-ohjelman rahoituksesta vain pieni osuus on varattu kotouttamiseen. Koko kansallisen toimeenpano-ohjelman rahoituksesta (kaikkiaan 44 138 777 euroa), kotouttamisen ja laillisen maahanmuuton osuus on 5 935 130,60 euroa.

Turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahastolle perustetaan seurantakomitea, jossa edustettuina ovat ”rahaston tavoitteiden kannalta keskeiset viranomaiset” (s. 6). Kuntia ei ole mainittu erikseen, mutta Vantaan kaupungin mielestä pääkaupunkiseudun tulisi olla edustettuna alueen suuren maahanmuuttajamäärän vuoksi.”

Tarkastetaan ja hyväksytään pöytäkirja tämän asian osalta heti kokouksessa.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Tarkastettiin ja hyväksyttiin pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Liitteet:
- Lausuntopyyntö luonnoksesta turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahaston kansalliseksi toimeenpano-ohjelmaksi 2014–2020
- Turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahaston kansallinen toimeenpano-ohjelma

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia

Muutoksenhakuohje: 7.4. oikaisu- ja valituskielto

Lisätiedot:
Apulaiskaupunginjohtaja va. Heidi Nygren; monikulttuurisuusasiain päällikkö Hannele Lautiola, puh. 09 8392 6058, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Jakelussa mainituille

Lausuntopyyntö luonnoksesta turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahaston kansalliseksi toimeenpano-ohjelmaksi 2014-2020

Sisäministeriö pyytää jakelussa mainituilta lausuntoa oheisesta luonnoksesta turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahaston kansalliseksi toimeenpano-ohjelmaksi EU-rahoitusohjelmakaudelle 2014-2020.

Sisäasioiden alalle on ohjelmakaudelle 2014-2020 perustettu turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahasto, josta voidaan tukea toimenpiteitä, jotka koskevat turvapaikkapolitiikkaa, uudelleensijoittamista, laillista maahanmuuttoa, kolmansien maiden kansalaisten kotoutumista ja paluita. Rahastolle on laadittu ohjelmakauden kattava kansallinen ohjelmaesitys, jonka valtioneuvosto on hyväksynyt ennen sen toimittamista Euroopan komission hyväksyttäväksi. Esitys kansalliseksi ohjelmaksi on luettavissa rahastojen verkkosivuilla osoitteessa www.eusa-rahastot.fi

Kansallista ohjelmaa ja siinä kuvattuja kansallisia tavoitteita tarkennetaan ja konkretisoidaan kansallisella toimeenpano-ohjelmalla. Toimeenpano-ohjelmassa ei voida muuttaa kansallisessa ohjelmassa määriteltyjä tavoitteita, vaan siinä kuvataan niitä rahoitettavia toimia, joilla kansallisessa ohjelmassa kuvattuihin tavoitteisiin pyritään. Toimeenpano-ohjelmaa on valmisteltu sisäministeriön johdolla työryhmässä, johon kuuluu rahaston kannalta keskeisten hallinnonalojen edustajia. Ohjelmaa varten on myös kartoitettu järjestökentän näkemyksiä kansallisista tarpeista rahoitettavien toimien osalta.

Lausunnoissa toivotaan erityisesti näkemyksiä toimeenpano-ohjelmaan kirjattujen, kansallisessa ohjelmassa määriteltyjen, kansallisten tavoitteiden puitteissa tuettavista käytännön toimista.

Lausunnot pyydetään toimittamaan maanantaihin **26.1.2015 mennessä** sisäministeriölle (Sisäministeriö, PL 26, 00023 VALTIONEUVOSTO) sähköisessä muodossa (doc- tai rtf-tiedostona) sähköpostiosoitteeseen kirjaamo@intermin.fi.

Lisätietoja asiasta antavat ylitarkastaja Iikka Saunamäki, puh. 0295 488 267 (iikka.saunamaki@intermin.fi) ja ylitarkastaja Kristiina Mauriala, puh. 0295 488 275 (kristiina.mauriala@intermin.fi).

Ylijohtaja Laura Yli-Vakkuri

Ylitarkastaja Sanna Virtanen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Sisäministeriö SM 19.12.2014 klo 15:03. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Postiosoite:
Sisäministeriö
PL 26
00023 Valtioneuvosto

Käyntiosoitteet:
Kirkkokatu 12, Helsinki
Vuorikatu 20, Helsinki

Puhelin:
Vaihde
0295 480 171
Faksi:
09 1604 4635

Virkasähköpostiosoite:
kirjaamo@intermin.fi
www.intermin.fi

19.12.2014

Liitteet

Luonnos turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahaston kansalliseksi toimeenpano-ohjelmaksi 2014-2020

Jakelu

Valtionneuvoston kanslia
Oikeusministeriö
Valtiovarainministeriö
Opetus- ja kulttuuriministeriö
Sosiaali- ja terveysministeriö
Työ- ja elinkeinoministeriö
Ulkoasiainministeriö
Ympäristöministeriö
Sisäministeriö
- Hallinto- ja kehittämisyksikkö
- Oikeusyksikkö
- Sisäisen tarkastuksen yksikkö
- Maahanmuutto-osasto
- Poliisiosasto
- Rajavartio-osasto
- Sisäisen turvallisuuden sihteeristö
- Vähemmistövaltuutettu
- Syrjintälautakunta

- Poliisihallitus
- Maahanmuuttovirasto

- Helsingin vastaanottokeskus
- Joutsenon vastaanottokeskus
- Kajaanin vastaanottokeskus
- Kotkan vastaanottokeskus
- Kristiinankaupungin vastaanottokeskus (SPR)
- Lammin vastaanottokeskus (SPR)
- Metsälän vastaanottokeskus
- Mänttä-Vilppulan vastaanottokeskus (SPR)
- Oravaisten vastaanottokeskus
- Oulun vastaanottokeskus
- Rovaniemen vastaanottokeskus (SPR)
- Tampereen yksityismajoitusyksikkö (SPR)
- Turun vastaanottokeskus (SPR)
- Vaasan vastaanottokeskus

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset
- Etelä-Pohjanmaa
- Etelä-Savo
- Häme
- Kaakkois-Suomi
- Kainuu
- Keski-Suomi
- Lappi
- Pirkanmaa
- Pohjanmaa
- Pohjois-Karjala
- Pohjois-Pohjanmaa
- Pohjois-Savo
- Satakunta
- Uusimaa
- Varsinais-Suomi

Suomen kuntaliitto
Etnisten suhteiden neuvottelukunta (ETNO)

Espoon kaupunki
Helsingin kaupunki
Hämeenlinnan kaupunki
Joensuun kaupunki
Jyväskylän kaupunki
Kuopion kaupunki
Lappeenrannan kaupunki
Oulun kaupunki

19.12.2014

Porin kaupunki
Rovaniemen kaupunki
Tampereen kaupunki
Turun kaupunki
Vaasan kaupunki
Vantaan kaupunki

Amnesty International, Suomen osasto ry
Ensi- ja turvakotien liitto
Etnisten suhteiden ja kansainvälisen muuttoliikkeen tutkimuksen seura (ETMU)
Helsingin Diakonissalaitos
Ihmisoikeusliitto ry
Inkerikeskus ry
International Organization for Migration (IOM)
Lastensuojelun keskusliitto
Mannerheimin Lastensuojeluliitto
Monika-naiset liitto ry
Pakolaisneuvonta ry
Pääkaupunkiseudun monikulttuurijärjestöjen yhteistyöverkosto MONIHELI ry
Siirtolaisuusinstituutti
Somaliliitto ry
Suomen evankelis-luterilainen kirkko
Suomen monikulttuurinen Liikuntaliitto ry (FIMU ry)
Suomen Nuorisoyhteistyö - Allianssi ry
Suomen pakolaisapu
Suomen Punainen Risti
Suomen venäjänkielisten yhdistysten liitto (FARO)
Terveyden- ja hyvinvoinninlaitos
Vantaan Nicehearts ry
Väestöliitto ry
YK:n pakolaisjärjestö (UNHCR), Baltian ja Pohjoismaiden aluetoimisto

Akava ry
Elinkeinoelämän keskusliitto EK
Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
Suomen yrittäjät ry
Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry
Valo ry

Tiedoksi

Kansliapäällikkö Nerg
Valtiosihteeri Anttoora
Erityisavustaja Falk

Turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahaston kansallinen toimeenpano-ohjelma

luonnosversio 19.12.2014

Sisällys

1. Johdanto ... 3

1.1 Yleistä ... 4

1.2 Yhteistyö ... 6

1.3. Yhteensovittaminen ... 6

2. Rahoituksen kohdentamisen yleiset periaatteet ... 7

3. Tuettavien hankkeiden ja tuettavan toiminnan valintaperusteet ... 9

3.1. Valintaperusteet ... 9

Muodolliset valintaperusteet ... 9

Arviointiperusteet ... 10

4. Kansallisen ohjelman erityistavoitteiden ja kansallisten tavoitteiden mukaisesti toteutettavat toimet ... 11

Erityistavoite 1: Yhteisen eurooppalaisen turvapaikkajärjestelmän vahvistaminen ja kehittäminen ... 11

Kansallinen tavoite 1.1: Vastaanotto- ja turvapaikkajärjestelmät ... 11

Tavoitteet ... 11

Rahoitettavat toimet ... 13

Tulokset ... 15

Esimerkkejä tuensaajista ... 16

Rahoitus ja aikataulut ... 16

Kansallinen tavoite 1.2: Turvapaikkapolitiikan arviointi ... 17

Tavoitteet ... 17

Rahoitettavat toimet ... 17

Tulokset ... 18

Esimerkkejä tuensaajista ... 19

Rahoitus ja aikataulu ... 19

Kansallinen tavoite 1.3: Uudelleensijoittaminen ... 19

Tavoitteet ... 19

Rahoitettavat toimet ... 20
Tulokset ... 21
Esimerkkejä tuensaajista ... 21
Rahoitus ja aikataulu ... 21
Erityistavoite 2: Kotouttaminen ja laillinen maahanmuutto ... 22
Kansallinen tavoite 2.1: Laillinen maahanmuutto ... 22
Tavoitteet ... 22
Rahoitettavat toimet ... 23
Tulokset ... 23
Esimerkkejä tuensaajista ... 24
Rahoitus ja aikataulu ... 24
Kansallinen tavoite 2.2: Kotoutuminen ... 24
Tavoitteet ... 24
Rahoitettavat toimet ... 26
Tulokset ... 28
Tuensaajat ... 28
Rahoitus ja aikataulu ... 28
Kansallinen tavoite 2.3: Valmiuksien kehittäminen ... 29
Rahoitettavat toimet ... 30
Esimerkkejä tuensaajista ... 31
Tulokset ... 31
Rahoitus ja aikataulu ... 32
Erityistavoite 3: Paluu ... 32
Kansallinen tavoite 3.1: Paluun liitännäistoimenpiteet ... 32
Tavoite ... 32
Rahoitettavat toimet ... 33
Tulokset ... 35
Esimerkkejä tuensaajista ... 35
Rahoitus ja aikataulu ... 35
Kansallinen tavoite 3.2: Paluutoimenpiteet ... 35
Tavoitteet ... 35
Rahoitettavat toimet ... 36
Tulokset ... 37
Esimerkkejä tuensaajista ... 37

Rahoitus ja aikataulu ... 37
Kansallinen tavoite 3.3: Yhteistyö ... 38
Tavoitteet ... 38
Rahoitettavat toimet ... 38
Tulokset ... 39
Tuensaajat ... 39
Rahoitus ja aikataulu ... 39
Yhteenveto erityistavoitteiden rahoituksesta ja aikataulusta ... 41
Tekninen tuki ... 41
Tavoitteet, toimenpiteet ja tulokset ... 41
Esimerkkejä tuensaajista ... 42
Rahoitus ja aikataulu ... 42
5. Uudelleensijoittamiseen tarkoitetuista määrärahoista myönnettävän tuen tavoitteet ja painopisteet ja niiden mukaisesti toteutettavat toimet (vain AMIF) ... 42
5.1. Tausta ... 42
5.2. Lähtötilannekuvaus ... 42
5.3. Määrärahan käytön tavoitteet ja painopisteet ... 44
Erityistavoite 5. Suomen uudelleensijoittamisohjelman jatkuvuuden ja toimivuuden turvaaminen ... 44
Erityistavoite 6. Kiintiöpakolaisten kuntaan sijoittamisen toimivuuden varmistaminen ... 44
5.4. Toteutettavat toimet ... 45
Kansallinen tavoite 5.1: Viranomaisprosessien kehittäminen ... 45
Kansallinen tavoite 5.2: Vastaanottoa edistävän valmennuksen kehittäminen ... 46
Kansallinen tavoite 6.1: Kuntasijoituksen tehostaminen ja kuntapaikkojen saatavuuden varmistaminen ... 46
Kansallinen tavoite 6.2: Kiintiöpakolaisten kotoutumisen edistäminen ... 47
5.5. Odotettavissa olevat tulokset ... 47
5.6. Mahdolliset tuensaajat ... 47
5.7. Alustava suunnitelma rahoitusosuuden jakamisesta eri toimintojen kesken ... 49

1. Johdanto

1.1 Yleistä

Tämä toimeenpano-ohjelma perustuu turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahaston kansalliseen ohjelmaan, jonka sisäministeriö on valmistellut yhteistyössä rahaston tavoitteiden kannalta keskeisten tahojen kanssa. Valtioneuvosto hyväksyi esityksen kansalliseksi ohjelmaksi 6.11.2014. Komission hyväksyntä ohjelmalle on odotettavissa maaliskuussa 2015.

Toimeenpano-ohjelma on laadittu tarkentamaan kansallista ohjelmaa rahastojen tavoitteiden toteuttamisen ja määrärahojen jaon osalta. Toimeenpano-ohjelma sisältää kuvauksen kansallisen ohjelman erityistavoitteiden ja kansallisten tavoitteiden mukaisesti toteutettavista toimista ja niistä odotettavista tuloksista, kansalliseen ohjelmaan sisältyvän rahoituksen kohdentamisessa noudatettavista periaatteista sekä kansallisen ohjelman ja toimeenpano-ohjelman perusteella tuettavien hankkeiden ja toiminnan valintaperusteista. Uudelleensijoittamista koskevan määrärahan osalta toimeenpano-ohjelmassa määritellään myös tuen käytön tavoitteet ja näiden tavoitteiden mukaisesti toteutettavat toimet ja niistä odotettavat tulokset. Lisäksi toimeenpano-ohjelmassa kuvataan ohjelman valmisteluvaiheet sekä rahaston tavoitteiden kannalta merkityksellisten EU:n muista rahoitusvälineistä vastaavien tahojen kanssa tehtävää yhteistyötä. Kansallinen toimeenpano-ohjelma kattaa koko ohjelmakauden 2014–2020. Hankkeiden toteutusaika on 2014–2022.

Merkittävät muutokset toimeenpano-ohjelmaan hyväksyy valtioneuvosto. Merkitykseltään vähäisistä muutoksista päättää sisäministeriö.

Toimeenpano-ohjelman soveltamisala kattaa Manner-Suomen ja Ahvenanmaan maakunnan.

Rahaston ohjelmarakenne on kuvattu seuraavassa:

Erityistavoite 1: Yhteisen eurooppalaisen turvapaikkajärjestelmän vahvistaminen ja kehittäminen

Kansallinen tavoite nro	Kansallisen tavoitteen nimi
Kansallinen tavoite 1.1	Vastaanotto- ja turvapaikkajärjestelmät
Kansallinen tavoite 1.2	Turvapaikkapolitiikan arviointi
Kansallinen tavoite 1.3	Uudelleensijoittaminen

Erityistavoite 2: Kotouttaminen ja laillinen maahanmuutto

Kansallisen tavoitteen nro	Kansallisen tavoitteen nimi
Kansallinen tavoite 2.1	Laillinen maahanmuutto

Kansallinen tavoite 2.2	Kotouttaminen
Kansallinen tavoite 2.3	Valmiuksien kehittäminen

Erityistavoite 3: Paluu

Kansallisen tavoitteen nro	Kansallisen tavoitteen nimi
Kansallinen tavoite 3.1	Paluun liitännäistoimenpiteet
Kansallinen tavoite 3.2	Paluutoimenpiteet
Kansallinen tavoite 3.3	Yhteistyö

Erityistavoite 4: Yhteisvastuullisuus

Kansalliseen ohjelmaesitykseen ei ole sisällytetty tähän erityistavoitteeseen liittyviä tavoitteita.

Uudelleensijoittamisen määrärahalla toteutettavat erityistavoitteet:

Erityistavoite 5: Suomen uudelleensijoittamisohjelman jatkuvuuden ja toimivuuden turvaaminen

Kansallisen tavoitteen nro	Kansallisen tavoitteen nimi
Kansallinen tavoite 5.1	Viranomaisprosessien kehittäminen
Kansallinen tavoite 5.2	Vastaanottoa edistävän valmennuksen kehittäminen

Erityistavoite 6: Kiintiöpakolaisten kuntaan sijoittamisen toimivuuden varmistaminen

Kansallisen tavoitteen nro	Kansallisen tavoitteen nimi
Kansallinen tavoite 6.1	Kuntasijoituksen tehostaminen ja kuntapaikkojen saatavuuden varmistaminen
Kansallinen tavoite 6.2	Kiintiöpakolaisten kotoutumisen edistäminen

1.2 Yhteistyö

Sisäministeriö on valmistellut lausunnoille lähtevän ehdotuksen kansalliseksi toimeenpano-ohjelmaksi yhteistyössä sisäasioiden rahoitusohjelmien valmistelutyöryhmän kanssa, jossa ovat edustettuina sisäministeriön maahanmuutto-, poliisi-, pelastus- ja rajavartio-osastot, työ- ja elinkeinoministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, ulkoministeriö, valtiovarainministeriö, maahanmuuttovirasto, poliisihallitus, Tulli, Etnisten suhteiden neuvottelukunta, Rikosuhripäivystys ja Suomen Kuntaliitto.

Toimeenpano-ohjelmasta on pyydetty lausunto (tahot lisätään myöhemmin) …

Toimeenpano-ohjelmaesitys käsitellään EU-jaostoissa 6 ja 7.

Turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahastolle perustetaan seurantakomitea, joka tukee rahaston vastuuviranomaisen toimintaa ja osallistuu toimeenpano-ohjelman valmisteluun, täytäntöönpanoon, seurantaan ja arviointiin. Seurantakomiteassa ovat edustettuina rahaston tavoitteiden kannalta keskeiset ministeriöt, muut viranomaiset, yhdistykset ja järjestöt sekä muut vastaavat tahot.

1.3. Yhteensovittaminen

Euroopan parlamentin ja komission antaman rahaston yleisiä säädöksiä koskevan asetuksen (EU) N:o 514/2014 (horisontaaliasetus) artiklassa 3 edellytetään, että rahastosta myönnettävän tuen tulee täydentää kansallista, alueellista ja paikallista toimintaa, että rahastosta tuetut toimet täydentävät unionin muita välineitä ja ovat johdonmukaisia suhteessa unionin muihin toimiin ja painopisteisiin.

Kolmansissa maissa toteutettavien tai niihin liittyvien toimien osalta tulee varmistaa toimien koordinointi Euroopan ulkoasianhallinnon kanssa. Näissä toimissa tulee hyödyntää toimien yhteisvaikutusta ja noudattaa johdonmukaisuutta muiden unionin ulkopuolella toteutettavien, unionin rahoitusvälineiden kautta tuettavien toimien kanssa. Turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahastossa tulee huomioida erityisesti myös unionin humanitaarisen politiikan tavoitteet ja periaatteet.

Turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahaston perustamisesta annetun Euroopan parlamentin ja komission asetuksen (EU) N:o 516/2014 artiklan 9 mukaan rahastosta tuettavat kotouttamistoimet tulee yhteensovittaa Euroopan sosiaalirahastosta rahoitettavien toimien kanssa. Tästä syystä rahaston kansallinen ohjelmaesitys on valmisteltu läheisessä yhteistyössä työ- ja elinkeinoministeriön kanssa, joka vastaa Euroopan sosiaalirahaston hallinnoinnista Suomessa. Rahaston kansalliset tavoitteet on suunniteltu niin, että ne eivät ole päällekkäisiä Euroopan sosiaalirahaston ohjelman tavoitteiden kanssa.

Rahaston vastuuviranomainen vastaa rahaston tavoitteiden yhteensovittamisesta muiden rahoitusohjelmien kanssa tarvittavin toimenpitein. Rahaston seurantakomitea tukee vastuuviranomaista tavoitteiden ja toimien yhteensovittamisessa.

2. Rahoituksen kohdentamisen yleiset periaatteet

Suomen kansallisen ohjelman määrärahan perusosa koko ohjelmakaudella on 23 488 777 €. Tämän perusosan lisäksi Suomi on hakenut rahastosta muuttuvaa määrärahan osaa uudelleensijoitettujen pakolaisten vastaanottamiseen. Komissio myöntää vuosien 2014 ja 2015 muuttuvan osan jäsenvaltioille kansallisen ohjelman hyväksymisen yhteydessä. Vuosien 2016-2020 osalta muuttuvaa osaa haetaan komissiolta myöhemmin erikseen kahden vuoden välein.

Rahoituksen jakautuminen rahaston erityistavoitteiden ja kansallisten tavoitteiden välillä on määritelty esityksessä rahaston kansalliseksi ohjelmaksi. Kansalliseen ohjelmaan ei ole esitetty rahoitusta erityistoimille eikä erityistavoitteeseen 4. Kansallisen ohjelmaesityksen rahoituksenjakotaulukko on esitetty seuraavassa:

Kansallinen tavoite 1.1: Vastaanotto/ turvapaikka	5 299 223,75	12,01 %
Kansallinen tavoite 1.2: Arviointi	1 059 844,75	2,40 %
Kansallinen tavoite 1.3: Uudelleensijoittaminen	847 875,80	1,92 %
Kansalliset tavoitteet välisumma	7 206 944,30	16,33 %
Erityistoimi 1: Kauttakulkukeskukset	0,00	0,00 %
Erityistoimi 2. Turvapaikan saanti	0,00	0,00 %
ERITYISTAVOITE 1 YHTEENSÄ	7 206 944,30	16,33 %
Kansallinen tavoite 2.1: Laillinen maahanmuutto	847 875,80	1,92 %
Kansallinen tavoite 2.2: Kotouttaminen	5 935 130,60	13,45 %
Kansallinen tavoite 2.3: Valmiudet (kapasiteetti)	2 331 658,45	5,28 %
Kansalliset tavoitteet välisumma	9 114 664,85	20,65 %
Erityistoimi 1: Yhteiset aloitteet	0,00	0,00 %

Erityistoimi 2: Ilman huoltajaa olevat alaikäiset	0,00	0,00 %
Erityistoimi 3: Laillinen maahanmuutto	0,00	0,00 %
ERITYISTAVOITE 2 YHTEENSÄ	9 114 664,85	20,65 %
Kansallinen tavoite 3.1: Paluun liitännäistoimenpiteet	1 695 751,60	3,84 %
Kansallinen tavoite 3.2: Paluutoimenpiteet	2 119 689,50	4,80 %
Kansallinen tavoite 3.3: Yhteistyö	1 059 844,75	2,40 %
Kansalliset tavoitteet välisumma	4 875 285,85	11,05 %
Erityistoimi 1: Yhteinen palauttaminen	0,00	0,00 %
Erityistoimi 2: Yhteinen uudelleenkotouttaminen	0,00	0,00 %
Erityistoimi 3: Perheen yhtenäisyys ja ilman huoltajaa olevat alaikäiset	0,00	0,00 %
ERITYISTAVOITE 3 YHTEENSÄ	4 875 285,85	11,05 %
Kansallinen tavoite 4.1: Siirrot	0,00	0,00 %
ERITYISTAVOITE 4 YHTEENSÄ	0,00	0,00 %
Erityistapaukset (komissiolta haettu uudelleensijoittamisen määräraha vuosille 2014.2015) yhteensä	20 650 000,00	46,78 %
Tekninen apu (Enimmäismäärä = kiinteä summa + (kokonaismääräraha) * 5,5 %)	2 291 882,00	5,19 %
AMIF YHTEENSÄ	44 138 777,00	100,00 %

Taulukko 1. AMIF rahoitussuunnitelma

Toimeenpano-ohjelmassa määritellään edellä kuvatun rahoituksen vuosittainen jakautuminen. Rahoituksen jakautuminen on kuvattu jäljempänä kunkin kansallisen tavoitteen kuvauksen yhteydessä sekä yhteenvetona erityistavoitteiden ja kansallisten tavoitteiden kuvauksen lopussa, kohdan 4 loppuosassa.

Suunnitelma uudelleensijoittamisen määrärahan jakautumisesta sitä koskevien erityistavoitteiden ja kansallisten tavoitteiden välillä on kuvattu kohdassa 5.7.

Rahastosta järjestetään vuosittain haku, jossa julistetaan haettavaksi toimeenpano-ohjelmassa kyseiselle vuodelle kustakin erityistavoitteesta ja kansallisesta tavoitteesta varattu osuus. Mikäli jollekin vuodelle varattua rahoitusta jää jakamatta, se siirretään jaettavaksi osana seuraavan vuoden osuutta.

Euroopan komissio tulee jatkossa antamaan tarkentavaa ohjeistusta siitä missä määrin kansallisessa ohjelmassa tietylle kansalliselle tavoitteelle varattua määrärahaa on mahdollista siirtää ohjelman toimeenpanon aikana johonkin toiseen kansalliseen tavoitteeseen ilman kansallisen ohjelman muuttamista. Toimeenpano-ohjelmassa tullaan soveltamaan siirtojen suhteen samaa menettelyä kuin kansallisessa ohjelmassa. Suomen kansallisen ohjelman perusosasta myönnettävän tuen osuus hankkeen kaikista tukikelpoisista kustannuksista on enintään 75 prosenttia. Perusosasta myönnetään tuki hanketukena. Uudelleensijoittamisen määrärahasta myönnettävä tuki voi kattaa hankkeen tai toiminnan tukikelpoisten kustannusten täyden määrän. Uudelleensijoittamisen määrärahasta myönnettävä tuki voidaan myöntää hanke- tai toimintatukena.

3. Tuettavien hankkeiden ja tuettavan toiminnan valintaperusteet

Rahastosta julistetaan rahoitusta haettavaksi vuosittain erikseen ilmoitettavana hakuaikana. Pääsääntöisesti kaikki erityistavoitteet ja kansalliset tavoitteet avataan hakuun vuosittain. Tukea hankkeelle tai toimintaan myönnetään yhdellä tukipäätöksellä enintään kolmeksi vuodeksi.

3.1. Valintaperusteet

Tukea voidaan myöntää seuraavat valintaperusteet täyttäville hankkeille tai toiminnalle.

Muodolliset valintaperusteet

Valintaprosessiin hyväksytään vain hakemukset, jotka täyttävät seuraavat yleiset muodolliset valintaperusteet:

- hakemus on toimitettu vastuuviranomaisen hakuilmoituksessa asettamaan määräaikaan mennessä rahaston sähköisen järjestelmän kautta tai viralliselle hakulomakkeelle laadittuna sisäministeriön kirjaamoon
- hakemuksen liitteenä on toimitettu allekirjoitetut rahoitussitoumukset kaikilta hankkeen yhteisrahoittajilta,

- hakemuksen liitteenä on toimitettu muut hakuilmoituksessa edellytetyt liitteet,
- haetulle hankkeelle tai toiminnalle ei ole myönnetty tukea jostakin toisesta lähteestä EU:n talousarviosta
- hakemus on täytetty joko suomen- tai ruotsin kielellä.

Kaikille hakijoille ilmoitetaan kirjallisesti hakemuksen vastaanottamisesta ja siitä, täyttääkö hakemus edellä luetellut varsinaiseen valintaprosessiin vaadittavat muodolliset valintaperusteet.

Arviointiperusteet

Valintaprosessiin edenneet hakemukset arvioidaan seuraavien valintaperusteiden mukaisen yhtenäisen pisteytysjärjestelmän mukaisesti.

Tavoitteiden mukaisuus: Rahaston tavoitteiden ja kansallisen ohjelman ja kansallisen toimeenpano-ohjelman tavoitteiden mukaisuus ja näiden tavoitteiden edistäminen.

Hakijan taloudelliset ja muut edellytykset toteuttaa hanke tai toiminta suunnitellussa muodossa ja suunnitellussa ajassa
Tarpeellisuus ja täydentävyys: Hankkeen tai toiminnan täydentävyys verrattuna muihin kotimaisiin tai Euroopan unionin toimenpiteisiin ja tavoitteisiin. Soveltuuko hanke tai toiminta tuettavaksi paremmin jostain muusta rahoituslähteestä?

Tavoiteltavat tulokset ja niiden sovellettavuus: Mahdollisuus luoda uusia ja pysyviä toimintatapoja, jotka ovat sovellettavissa laajemmin.

Edellytykset toiminnan jatkumiselle: Hakijan edellytykset vastata hankkeella aikaansaadun toiminnan jatkuvuudesta (ellei se hankkeen luonteen vuoksi ole tarpeetonta).

Kohderyhmän huomioiminen (mikäli kansallisen tavoitteen kannalta relevanttia): Kansallisen tavoitteen mukaisen kohderyhmän tavoittaminen ja kohderyhmän toimista saama tuki. Kohderyhmän edustajien osallistuminen hankkeeseen tai toimintaan.

Hankkeen tai toiminnan kustannustehokkuus: Hankkeelle on varattu riittävät resurssit ja talousarvio on realistinen. Taloudellinen panostus suhteessa hankkeesta saataviin tuloksiin.
Tekninen apu

4. Kansallisen ohjelman erityistavoitteiden ja kansallisten tavoitteiden mukaisesti toteutettavat toimet

Erityistavoite 1: Yhteisen eurooppalaisen turvapaikkajärjestelmän vahvistaminen ja kehittäminen

Kansallisen ohjelman erityistavoitteessa 1 keskitytään vastaanotto- ja turvapaikkajärjestelmän kehittämiseen sekä uudelleensijoittamisen tukemiseen. Erityistavoitteen tarkempi kuvaus löytyy kansallisesta ohjelmasta. Erityistavoite on jaettu kolmeen kansalliseen tavoitteeseen, joiden puitteissa toteutettavat toimenpiteet aikatauluineen ja rahoituksineen on kuvattu alla.

Kansallinen tavoite 1.1: Vastaanotto- ja turvapaikkajärjestelmät

Tavoitteet

Turvapaikka-, maahanmuutto ja kotouttamisrahaston kansallisen ohjelman mukaisesti kansallisen tavoitteen 1.1 puitteissa tuetaan toimia, jotka koskevat vastaanotto- ja turvapaikkajärjestelmän kehittämistä yhteistyössä eri viranomaisten ja kolmannen sektorin kanssa turvapaikkahakemusten käsittelyn nopeuttamiseksi sekä yhteisen eurooppalaisen turvapaikkajärjestelmän (jäljempänä CEAS) saattamiseksi kansallisesti voimaan, turvapaikanhakijoiden vastaanoton tukemista ja vastaanottojärjestelmän sopeuttamista.

Kansallisessa ohjelmassa tavoitteeksi asetettu korkeatasoisen ja yhtäläiset oikeudet ja etuudet turvaavan suojelun tarjoaminen sitä tarvitseville sekä turvapaikkahakemusten käsittelyn nopeuttaminen noudattavat Maahanmuuton tulevaisuus 2020 -strategiaa. Käsittelyn nopeuttamiseksi turvapaikkamenettelyssä on tarpeen turvata riittävät henkilöstöresurssit ja vahvistaa mukana olevien viranomaisten yhteistyötä, tiedonkulkua sekä työnjaon toimivuutta. Usean eri hallinnonalan viranomaisen toiminnan yhteensovittaminen on haastavaa ja vaatii tiivistä käytännön yhteistyötä. Rahoitettavissa toimissa tulee huomioida kaikki Suomea sitovat ihmisoikeusvelvoitteet.

Suomen lainsäädäntö ja käytännöt tulee saattaa vastaamaan yhteistä eurooppalaista turvapaikkajärjestelmää ja sen puitteissa laadittuja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivejä (määritelmädirektiivi, menettelydirektiivi ja vastaanottodirektiivi) ja asetuksia (vastuunmäärittämisasetus, Eurodac-asetus). Direktiivien täytäntöönpano edellyttää, että viranomaisille ja kolmannen sektorin edustajille kohdennetaan CEAS:n toimeenpanoa

tukevia koulutus- ja tiedotustoimenpiteitä. EASO-yhteistyö ja kokemusten vaihto eri jäsenvaltioiden kesken on keskeistä samoin kuin UNHCR:n kanssa tehtävä yhteistyö.

CEAS:n kansallinen toimeenpano luo tarpeita kehittää ja yhtenäistää myös vastaanottojärjestelmää ja -olosuhteita. Vastaanottokeskuspalveluiden kustannustehokkuutta parannetaan. Vastaanottokeskusten on voitava tarjota yhdenvertaisuus- ja syrjimättömyysperiaatteen mukaisesti yksilöllisiin tarpeisiin perustuvia palveluita ja tukitoimia. Vastaanotto- ja turvapaikkajärjestelmien kehittämisen yleisenä tavoitteena onkin, että palvelut ja tukitoimet vastaisivat aiempaa paremmin ja vaikuttavammin turvapaikanhakijoiden niin yleisiin kuin yksilöllisiin tarpeisiin. Esimerkiksi kuntien ja vastaanottokeskusten työntekijöille, erityisesti sosiaali- ja terveydenhoitopalveluissa toimiville tulee suunnata osaamis- ja pätevyystasoa vahvistavaa koulutusta.

Turvapaikanhakijoiden vastaanotto toteutetaan varmistamalla inhimillinen kohtelu ja ihmisarvon kunnioittaminen. Vastaanotossa tulee kiinnittää huomiota kaikkien vastaanottojärjestelmän piirissä olevien turvapaikanhakija-asiakkaiden, mutta erityisesti haavoittuvassa asemassa oleviin ryhmien, kuten yksinhuoltajanaisten, vammautuneiden ja vammaisten henkilöiden mukaan lukien traumakokemuksista ja mielenterveysongelmista kärsivien, kidutuksen uhrien, lukutaidottomien tai vailla huoltajaa olevien alaikäisten, erityistarpeiden tunnistamiseen ja auttamiseen sekä terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen eri tavoin. Tavoitteena on myös, että asiakkaiden yhdenvertainen ja syrjimätön kohtelu toteutuu vastaanottojärjestelmässä. Yksintulleiden alaikäisten edustajien järjestelmää kehitetään edelleen.

Suomeen saapuneiden turvapaikanhakijoiden määrä on viime vuosina tasaantunut. Järjestelmän on silti pystyttävä varautumaan ja sopeutumaan turvapaikanhakijamäärien vaihteluihin sekä varmistamaan hakijan henkilöllisyyden, kansallisuuden ja turvapaikanhakijaryhmän tunnistaminen turvapaikkatutkinnan alkuvaiheessa. Hakijan identifioimiseksi henkilöllisyyden ja kansalaisuuden osalta tehostetaan henkilöasiakirjojen aitouden varmentamista.

Turvapaikanhakijoiden oma toimintakyky ja aktiivinen osallistuminen turvapaikkaprosessissa on keskeistä, minkä mahdollistamiseksi tarjotaan tiedottamista, palveluja ja tukea prosessin kaikissa vaiheissa. Oikeudellisen neuvonnan saatavuus turvataan erityisesti turvapaikkamenettelyn alkuvaiheessa.

Kansallisen tavoitteen 1.1 kautta rahoitettujen toimien kohderyhmänä ovat henkilöt, joille on myönnetty direktiivissä 2011/95/EU tarkoitettu pakolaisasema tai toissijainen suojeluasema; kiintiöpakolaisina saapuneet uudelleensijoitetut henkilöt; henkilöt, jotka ovat turvapaikkamenettelyssä hakeneet jompaakumpaa edellä mainittua kansainvälisen suojelun

muotoa mutta eivät vielä ole saaneet lopullista päätöstä sekä henkilöt, jotka saavat tilapäistä suojelua.

Rahoitettavat toimet

Kansallisessa ohjelmassa tämän kansallisen tavoitteen kohdalla esitetään toteutettavaksi seuraavia rahoitettavia toimia.

Turvapaikkaprosessin kehittäminen

Rahaston tuella kehitetään turvapaikkaprosessia ja varmistetaan sen lainmukaisuus ja tehokkuus toteuttamalla toimia, jotka kehittävät viranomaisten ammatti- ja hallintorajat ylittävää poikkihallinnollista yhteistyötä sekä parantavat viranomaisten työmenetelmiä, työvälineitä ja työnjaon toimivuutta. Turvapaikkapuhuttelua kehitetään turvapaikkamenettelyn oikeusvarmuuden parantamiseksi.

Prosessiin osallistuvien viranomaisten yhteistyötä pyritään parantamaan kehittämällä muun muassa yhteisiä toimintamalleja, operatiivista yhteistyötä, koordinointia, ohjausta ja tiedonvaihtoa. Samoin toteutetaan toimia, joilla kehitetään käytössä olevia työvälineitä ja yhteisiä asiankäsittely- ja raportointijärjestelmiä. Asiakkaiden palveluprosesseja pyritään kuvaamaan ja yhdenmukaistamaan turvapaikka- ja vastaanottojärjestelmässä toimivan henkilöstön työn jäsentämiseksi.

Ammatti- ja hallintorajat ylittävää yhteistyötä kehitetään turvapaikkaprosessia koskevissa asioissa eri viranomaisten, erityisesti Maahanmuuttoviraston, Rajavartiolaitoksen ja poliisin kesken, mutta sisäisen turvallisuuden tukemisen osalta myös KRP:n, Supon sekä puolustusvoimien tiedustelulaitoksen kanssa. Turvapaikka-asioissa kehitetään myös viranomaisten yhteistyötä kolmannen sektorin toimijoihin esimerkiksi koulutusyhteistyön liittyen sekä oikeudellisten näkökulmien osalta.

Turvapaikka- ja vastaanottojärjestelmässä työskentelevien, esimerkiksi vastaanottokeskusten, kuntien ja järjestöjen työntekijöiden ja erityisesti sosiaali- ja terveydenhoitopalveluissa toimivien, ammatillista osaamista ja pätevyyttä parannetaan koulutuksella ja tiedotusta kehittämällä. Turvapaikkamenettelyyn osallistuville viranomaisille järjestetään koulutusta esimerkiksi yhteisön säännöstössä vahvistettujen periaatteiden ja toimenpiteiden täytäntöönpanoon ja yhteiseen eurooppalaiseen turvapaikkajärjestelmään liittyen sekä lähtömaatiedon käyttämisestä turvapaikkatutkinnassa ja päätöksenteossa. Rahoitettavissa toimissa huomioidaan tarve sekä suomen- että ruotsinkieliselle koulutukselle ja tiedotukselle.

Rahaston tuella tehostetaan turvapaikkaprosessin alkuvaiheen toimenpiteitä ja turvapaikkatutkintaa. Kansainvälistä suojelua hakevan henkilöllisyyden sekä lähtömaan tai kansalaisuuden selvittämistä sekä asiakirjojen aitouden tarkistamista kehitetään tutkinnan alkuvaiheessa muun muassa teknisiä keinoja, menetelmiä ja osaamista kehittämällä, kansallisella ja kansainvälisellä yhteistyöllä ja tiedonvaihdolla sekä hyödyntämällä muualla luotuja hyviä identifioimisprosesseja ja -käytänteitä. Turvapaikkatutkintaa pyritään yhdenmukaistamaan kansallisesti. Lisäksi kehitetään teknisiä keinoja kuten esimerkiksi ikätutkimusjärjestelmiä ja -menettelyjä, kasvojentunnistuksen sekä kielianalyysien käyttämistä identifioinnin menetelmänä. Asiakirjojen aitoustutkimusta osana turvapaikkatutkintaa edistetään kouluttamalla tutkintaan osallistuvia viranomaisia.

Turvapaikanhakijoiden vastaanoton tukeminen

Rahastosta tuetaan toimia, joilla turvataan laadukkaiden oikeusapupalvelujen olemassaolo kehittämällä turvapaikanhakijoiden oikeusapujärjestelmän toimivuutta ja kustannustehokkuutta sekä turvapaikanhakijoiden oikeudellisen neuvonnan laatua ja saatavuutta. Yleisen oikeudellisen neuvonnan saatavuus varmistetaan heti turvapaikkaprosessin alkuvaiheessa. Lisäksi tuetaan toimia, joilla varmistetaan turvapaikanhakijoiden oikeusturva, yhdenmukainen ja inhimillinen kohtelu sekä turvapaikkaprosessiin osallistuminen esimerkiksi tuottamalla, kehittämällä ja kääntämällä kohderyhmälle tarkoitettua tiedotusmateriaalia ja kehittämällä erilaisia tukipalveluja, tiedotuskäytäntöjä ja informaatiokoulutusta koskien esimerkiksi turvapaikka- ja vastaanottomenettelyä, vastaanottopalveluita, yhteiskuntaa, työ- ja perhe-elämää, hyvinvointia ja terveyttä sekä kotoutumisen edellytyksiä. Oikeudellista neuvontaa tarjoavien järjestöjen palveluita pyritään hyödyntämään osana oikeusapupalvelujen kokonaisuutta.

Vastaanotto-olosuhteita parannetaan erityisesti haavoittuvassa asemassa olevien turvapaikanhakijoiden, esimerkiksi vailla huoltajaa olevien alaikäisten, vammaisten, kidutuksen uhrien ja lukutaidottomien tunnistamiseksi mahdollisimman aikaisessa vaiheessa turvapaikkamenettelyä ja näiden terveyteen, hyvinvointiin ja toimintakykyyn liittyvien erityistarpeiden huomioimiseksi. Vastaanottojärjestelmässä toimivan henkilöstön osaamista parannetaan koulutuksella ja erityispalveluja kehitetään tarpeen mukaan yhteistoiminnassa viranomaisten ja järjestöjen kesken. Tiedotusmateriaalia tuotetaan haavoittuvassa asemassa olevien turvapaikanhakijoiden tueksi ja tunnistamiseksi.

Kehitetään turvapaikanhakijoille suunnattua opetus-, ryhmä- ja kerhotoimintaa. Parannetaan erityistä tukea tarvitsevien ryhmien kuten lasten, syrjäytymisvaarassa olevien nuorten, yksinhuoltajaäitien ja lapsiperheiden palveluita. Tehostetaan vapaaehtoistoiminnan hyödyntämistä turvapaikanhakijoille tarjottavien palveluiden ja aktivoivan toiminnan tuottamisessa ja tarjotaan siihen liittyvää tukea ja ohjausta. Tuetaan

kantaväestölle suunnattua viestintää ja tiedotusta turvapaikanhakijoiden vastaanotosta ja vastaanottojärjestelmän toiminnasta. Kehitetään ja otetaan käyttöön erilaisia mielenterveyttä edistäviä, ongelmia ja häiriöitä ennaltaehkäiseviä ja korjaavia kuntoutus - ja mielenterveyspalveluja sekä -menetelmiä.

Ilman huoltajaa olevien alaikäisten turvapaikanhakijoiden edustajien järjestelmää kehitetään. Erityisesti huomioidaan edustajien rekrytoimiseen ja kouluttamiseen sekä heidän tukemiseensa ja ohjaukseensa liittyviä tarpeita. Tehostetaan lastensuojelutyön asiantuntemuksen hyödyntämistä arvioitaessa lapsen etua turvapaikka- ja vastaanottomenettelyssä ja parannetaan eri ammattiryhmien asiantuntemusta lapsen edun arviointiin.

Vastaanottojärjestelmän sopeuttaminen

Luodaan ja kehitetään kansallinen toimintamalli turvapaikanhakijamäärien nopeisiin vaihteluihin ja suurten maahantulijamäärien vastaanottoon varautumiseksi sekä vastaanottojärjestelmän sopeuttamiseksi muuttuviin olosuhteisiin. Kehitetään malli, jossa vastaanotto- ja majoituskapasiteetin joustavuus ja reagointikyky saavutetaan nykyistä laajemmalla vuokra-asuntojen käytöllä. Kehitetään valtion vastaanottokeskusten roolia erityisryhmien kuten alaikäisten ja ihmiskaupan uhrien vastaanotossa ja palvelujen antamisessa. Selkeytetään lisäksi valtion vastaanottokeskuksien roolia ja tehtäviä valmiuksien koordinoinnissa.

Viranomaisten ja kansalaisjärjestöjen välistä yhteistyötä, alueellisia rakenteita ja toimintamalleja sekä maahantulijoiden rekisteröimiseen liittyviä sähköisiä tietojärjestelmiä kehitetään. Maahantulovarautumisen suunnittelua edistetään alue- ja paikallistason ohjauksella, koulutuksella ja harjoitustoiminnalla. Tilastointia, tiedon tuottamista ja raportointia tehostetaan ja luodaan tilannekuvan tuottamisen malli osana varautumistyötä.

Kehitetään malli, jolla vastaanottoa kehitetään kokonaisuutena. Mallissa kuvataan, kuinka vastaanottojärjestelmän toimintaprosessit, tekniikat, tiedot ja järjestelmät toimivat kokonaisuutena.

Tulokset

Turvapaikkaprosessin alkuvaihe tehostuu ja turvapaikkahakemuksia koskevan päätöksenteon laatu paranee. Viranomaisten välisen yhteistyön ja tiedonvaihdon kehittämiseksi luodaan yhteisiä työskentely- ja toimintamalleja sekä parannetaan työvälineitä ja asiointijärjestelmiä. Turvapaikanhakijoiden identifiointi ja henkilöllisyyden sekä hakijaryhmän tunnistaminen tehostuvat.

Turvapaikanhakijoiden kanssa työskentelevien ammatillista osaamista ja turvapaikanhakijoiden vastaanotto-olosuhteita parannetaan kouluttamalla turvapaikkaprosessiin osallistuvia virkamiehiä, vastaanottojärjestelmässä työskenteleviä, kuntien ja järjestöjen henkilöstöä sekä alaikäisinä yksintulleiden turvapaikanhakijoiden edustajia. Laaditaan ohjeistusta ja materiaalia turvapaikanhakijoiden sekä kiintiöpakolaisina kuntaan muuttavien kanssa työskenteleville tahoille sekä tarjotaan oikeudellista tukea kohderyhmälle. Erityistä tukea tarvitsevien lasten, nuorten, naisten, yksinhuoltajaäitien ja lapsiperheiden palveluita ja tukitoimia kehitetään ja turvapaikanhakijoiden osallisuutta turvapaikkaprosessissa lisätään.

Luodaan kansallinen toimintamalli turvapaikanhakijoiden määrän vaihteluihin varautumiseksi sekä tehdään tarvittavat tietojärjestelmämuutokset. Kehitetään tilastointia ja tuotetaan raportteja päätöksenteon tueksi.

Vastaanottokeskuspalveluita yhtenäistetään kustannustehokkuuden parantamiseksi. Vastaanottokustannusten taso laskee yhteisten toimintamallien myötä.

Esimerkkejä tuensaajista

Kansallisen tavoitteen 1.1 mukaisissa toimissa tuensaajina voivat olla kansalliset, alueelliset ja paikalliset viranomaiset, erityisesti turva- vastaanottopaikkaprosessissa mukana olevat tahot kuten sisäministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, poliisi, Rajavartiolaitos, Maahanmuuttovirasto, valtion aluehallinnon viranomaiset, vastaanottokeskukset, vähemmistövaltuutettu, oikeusaputoimistot, kunnat, koulutusorganisaatiot sekä kansalaisjärjestöt.

Rahoitus ja aikataulut

Kansalliseen tavoitteeseen 1.1 on kansallisessa ohjelmassa varattu rahoitusta ohjelmakaudelle yhteensä 5 299 223,75 euroa.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
1.1: Vastaanotto- ja turvapaikkajärjes-telmät	0	1 324 805,94	1 059 844,75	953 860,27	794 883,56	635 906,85	529 922,38

Kansallinen tavoite 1.2: Turvapaikkapolitiikan arviointi

Tavoitteet

Rahaston kansallisessa ohjelmassa linjataan kansallisen tavoitteen 1.2 osalta pyrkimys turvapaikkaprosessin laadun varmistamiseksi ja vastaanottokapasiteetin monitoroimiseksi kehittämällä arviointimenetelmiä ja viranomaisten tietojärjestelmiä. Myös yhteisen eurooppalaisten turvapaikkajärjestelmän kansallinen toimeenpano luo tarpeita kehittää ja sopeuttaa vastaanottojärjestelmää ja -olosuhteita. Turvapaikkamenettelyn käsittelyaikojen nopeuttaminen, turvapaikkapolitiikan ja -järjestelmän kehittäminen sekä laadun parantaminen edellyttävät toimivia kansallisia arviointi- ja valvontamekanismeja. Turvapaikkapolitiikkaa ja turvapaikkamenettelyä kehitetään, seurataan ja arvioidaan tutkimusten ja arviointiraporttien perusteella. Turvapaikkaprosessin tehostamiseksi ja käsittelyaikojen nopeuttamiseksi tarkastellaan prosessin eri vaiheita ja käsittelyaikojen kestoja. Aiheesta tehdään kansallisesti tutkimuksia ja selvityksiä.

Osana yhteisen eurooppalaisen turvapaikkajärjestelmän toimeenpanoa tulee pyrkiä hyödyntämään eri jäsenvaltioiden turvapaikkaviranomaisten keräämää maatietoa. Maatiedon jakaminen ja sujuva kommunikointi jäsenvaltioiden turvapaikkaviranomaisten kesken edistävät tiedon ajantasaisuutta ja paikkansapitävyyttä ja siten turvapaikkamenettelyn sujuvuutta. Maatiedon keräämistä, hankintaa, analysointia ja dokumentointia sekä maahanmuuttoviranomaisten käyttämiä ja ylläpitämiä tietojärjestelmiä ja tietokantoja sekä niiden raportointiominaisuuksia kehitetään. Yhteistyötä EASO:n ja muiden jäsenvaltioiden maatietopalvelujen kanssa pyritään hyödyntämään.

Erityisesti haavoittuvassa asemassa olevia hakijoita ja muita erityisryhmiä koskevan raportoinnin edellytyksiä tietojärjestelmästä parannetaan mahdollisesti yhteistyössä muiden jäsenvaltioiden kanssa.

Rahoitettavat toimet

Kansallisessa ohjelmassa tämän kansallisen tavoitteen kohdalla esitetään toteutettavaksi seuraavia rahoitettavia toimia.

Rahastosta on tarkoitus tukea toimia, joilla tuotetaan, tilastoidaan ja analysoidaan tietoa turvapaikkamenettelystä, muun muassa päätöksenteon laatua koskevaa tietoa. Tarkoituksena on lisäksi kehittää tätä toimintaa tukevia tieto- ja tilastojärjestelmiä ja tietokantoja. Myös turvapaikka-asioiden seurantaa pyritään parantamaan turvapaikkamenettelyn toimintaedellytysten kehittämiseksi. Kehitetään ja otetaan käyttöön

analyysityökaluja tukemaan turvapaikanhakijoiden vastaanottoa ja turvapaikkaprosessia. Parannetaan turvapaikkapolitiikan toteuttamiseen liittyviä analyyseja, ennusteita ja kehitetään tilastojen ja raporttien laatimiseen välineitä yhteistyössä turvapaikkaprosessissa olevien toimijoiden kanssa. Turvapaikkahakemuksia koskevan päätöksenteon laatua parannetaan esimerkiksi yhteistyössä UNHCR:n kanssa.

Tuotetaan ja tilastoidaan tietoa turvapaikanhakijoiden vastaanottojärjestelmästä ja monitoroidaan vastaanottokapasiteettia muun muassa vastaanottojärjestelmän sopeuttamiseksi muuttuviin hakijamääriin. Kehitetään välineitä hakijamääriä koskevien ennusteiden tekoon ja menettelyjä, joiden avulla toimintaa ja taloutta voidaan seurata ja ennakoida turvapaikkaprosessin koko keston ajan hakemuksen jättämisestä päätöksen lainvoimaiseksi tuloon saakka. Pyritään kehittämään turvapaikanhakijoiden vuosittaisen määrän kehittymisen arviointia vastaanottokapasiteetin hallinnoimiseksi tehokkaammin.

Kehitetään turvapaikanhakijoiden lähtömaita ja –olosuhteita koskevan maatiedon keräämistä, analysointia ja dokumentointia. Lisätään kansallisen ja kansainvälisen tason yhteistyötä, esimerkiksi EASO:n, Eurostatin ja muiden mahdollisten tahojen kanssa, lähtömaita koskevan tiedon kokoamisessa, kehittämisessä ja analysoinnissa sekä asiaan liittyvien ohjeiden antamisessa. Kehitetään eri osapuolten saatavilla olevia oikeudellisia ja maakohtaisten tietojen tietokantoja, ja parannetaan muita kansainväliseen suojeluun liittyviä tietokantoja.

Tulokset

Tuotetaan yksityiskohtaisempaa tietoa turvapaikkamenettelystä ja vastaanottojärjestelmästä sekä varmistetaan, että saatavilla on ajantasaista ja luotettavaa lähtömaatietoa. Kehitetään välineitä ennusteiden, raporttien ja tilastojen tuottamiseksi vastaanotto- ja laajemmin turvapaikkaprosessista.

Kansallisten maahanmuuttoviranomaisten lähtömaatietoa käännätetään englanniksi eurooppalaista COI-yhteistyötä varten. Kansallisia maatietokantoja kehitetään tietovarannoista turvapaikkapuhuttelun aktiivisiksi työvälineiksi, joiden tietoja voi käyttää turvapaikkapuhuttelun aikana puhuttelun tukena. Luodaan maatietokantoihin esimerkiksi kaupunkikohtaisia tietopaketteja, joihin sisältyy karttoja, valokuvia ja muita sellaisia tietoja ja hakuominaisuuksia, joita voidaan hyödyntää turvapaikkapuhuttelussa. Yleiseurooppalaisiin koulutusmoduuleihin perustuvaa turvapaikka-asioiden koulutusta kehitetään ja annetaan virkamiehille. Oikeudellisia tietokantoja kehitetään käyttäjien ja päätöksentekijöiden kannalta tehokkaammaksi välineeksi tukemaan turvapaikka-asioiden käsittelyä ja ratkaisua.

Esimerkkejä tuensaajista

Kansallisen tavoitteen 1.2 mukaisissa toimissa tuensaajina voivat olla kansalliset viranomaiset, erityisesti turvapaikkaprosessissa mukana olevat tahot kuten sisäministeriö, poliisi, Rajavartiolaitos, Maahanmuuttovirasto, vastaanottokeskukset, vähemmistövaltuutettu, sekä pakolaisille ja turvapaikanhakijoille oikeudellista ja muuta neuvontaa ja apua tarjoavat kansalaisjärjestöt.

Rahoitus ja aikataulu

Kansalliseen tavoitteeseen 1.2 on kansallisessa ohjelmassa varattu rahoitusta ohjelmakaudelle yhteensä 1 059 844,75 euroa.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
1.2: Turvapaikka-politiikan arviointi	0	264 961,19	211 968,95	190 772,05	158 976,71	127 181,37	105 984,48

Kansallinen tavoite 1.3: Uudelleensijoittaminen

Tavoitteet

Rahaston kansallisessa ohjelmassa linjataan kansallisen tavoitteen 1.3 osalta tarve uudelleensijoittamispolitiikan sujuvasta toimeenpanosta ja joustavasta mukautumisesta pakolaistilanteen muutoksiin. Kansallisen tavoitteen mukaisilla toimilla pyritään tukemaan erityisesti paikallis- ja aluetason toimia ja ratkaisuja vastaanottovalmiuksien parantamiseksi ja kiintiöpakolaisten kuntaan sijoittamiseksi nopeuttamiseksi.

Uudelleensijoittamista koskevan päätöksenteon tueksi ja vastaanoton edellytysten parantamiseksi tulee olla riittävästi tietoa pakolaisten lähtöolosuhteista ja kansainvälisen

suojelun tarpeesta. Uudelleensijoittamiseen liittyvää tiedonhankintaa sekä parhaiden käytäntöjen ja kokemusten jakamista kehitetään. .

Kansainvälisen suojelun järjestelmien kehittäminen kolmansissa maissa on keskeistä. Varmistetaan kansallisten viranomaisten ja UNHCR:n välinen säännöllinen yhteistyö. Lisätään kansallisten maahanmuuttoviranomaisten ja kolmansien maiden viranomaisten välistä yhteistyötä sekä jäsenvaltioiden keskinäistä yhteistyötä. Kansalaisyhteiskunnan ja viranomaisten välistä yhteistyötä ja parhaiden käytäntöjen vaihtoa uudelleensijoittamistoiminnassa tehostetaan.

Viime vuosina pakolaisten kuntiin sijoittaminen on ollut vaikeaa. Syiksi on nähty mm. taloudellisten ja henkilöstöresurssien ja valtion laskennallisten korvausten riittämättömyys, hallinnollisesti raskas korvausjärjestelmä sekä pula asunnoista erityisesti suuremmilla paikkakunnilla. Kuntapaikkoja ei ole löytynyt riittävästi, ja kuntiin sijoittumisen odotusajat ovat olleet liian pitkiä. Erityisesti hätätapauksina saapuneiden kiintiöpakolaisten kuntiin sijoittamisen nopeuttaminen on nähty tärkeäksi. Kuntapaikkatilanteen parantamiseksi kehitetään malleja ja ratkaisuja, joilla kuntien vastaanottovalmiuksia parannetaan ja kiintiöpakolaisten kuntaan sijoittamista nopeutetaan erityisesti hätätapausten sekä haavoittuvassa asemassa olevien kiintiöpakolaisten osalta.

Uudelleensijoittamisohjelman toimeenpano on poikkihallinnollinen prosessi, johon osallistuu myös kolmannen sektorin toimijoita. Yhteistyötä sujuvoitetaan ja työnjakoa selkeytetään.

Kansallisen tavoitteen 1.3 kautta rahoitettujen toimien kohderyhmänä ovat Suomeen valitut kiintiöpakolaiset, siten ollen henkilöt, joita uudelleensijoitetaan tai jotka on jo uudelleensijoitettu Suomeen.

Uudelleensijoittamiseen liittyviä muita toimia tuetaan uudelleensijoittamisen määrärahasta (erityistavoitteet 5 ja 6).

Rahoitettavat toimet

Kansallisessa ohjelmassa tämän kansallisen tavoitteen kohdalla esitetään toteutettavaksi seuraavia rahoitettavia toimia:

Kiintiöpakolaisten kuntaan sijoittamista nopeutetaan kuntien ja aluehallinnon omien kehittämistoimien kautta sekä kuntaan sijoittumisen alkuvaiheen valmiuksia parantamalla. Uudelleensijoittamiseen osallistuvia viranomaisia ja muita toimijoita koulutetaan ja vastaanottovalmiuksia parannetaan erilaisia malleja ja ratkaisuja kehittämällä. Alue- ja

paikallishallintoa tuetaan uudelleensijoittamiseen liittyvien toimintojen kehittämisessä ja arvioinnissa.

Tietoja, parhaita käytäntöjä ja kokemuksia jaetaan kansallisten ja paikallisten viranomaisten, kolmannen sektorin toimijoiden, sekä myös muiden jäsenvaltioiden ja UNHCR:n kanssa uudelleensijoittamisen tueksi ja järjestelmän kehittämiseksi. Tehostetaan uudelleensijoittamistoimien kehittämiseen liittyvää yhteistyötä keskus- ja aluehallinnon viranomaisten, muiden viranomaisten, kansalaisjärjestöjen ja muiden kansalaisyhteiskunnan toimijoiden kanssa. Osallistutaan uudelleensijoittamisen kehittämiseen EU:ssa esimerkiksi osallistumalla kumppanuushankkeisiin ja ottamalla kumppanivaltioita mukaan valintaprosessiin esimerkiksi yhteisille haastattelu- ja valintamatkoille. Osallistutaan uudelleensijoittamisen kehittämiseen sekä tehostetaan yhteistyötä ja tietojenvaihtoa UNHCR:n kanssa.

Uudelleensijoittamiseen liittyvää yleistä tietoisuutta alue- ja paikallistasolla lisätään esimerkiksi toimintoihin painottuvilla kantaväestölle suunnatuilla tiedotus- ja viestintäkampanjoilla.

Tulokset

Tavoiteltuna tuloksena on kiintiöpakolaisten sujuva kuntaan sijoittaminen sekä toimiva uudelleensijoittamisprosessi. Kuntien työntekijöitä ja muita uudelleensijoittamiseen osallistuvia toimijoita koulutetaan. Kehitetään malleja ja ratkaisuja uudelleensijoittamisen tueksi. Yhteistyö ja tiedonvaihto uudelleensijoittamisasioissa niin kansallisesti kuin kansainvälisestikin tehostuu. Kantaväestön tietoisuus pakolaisuudesta lisääntyy, kun tiedotusmateriaalia tuotetaan ja levitetään.

Esimerkkejä tuensaajista

Uudelleensijoittamisprosessiin osallistuvat kansalliset, alueelliset ja paikalliset viranomaiset, kuten sisäministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, maahanmuuttovirasto, ELY-keskukset ja kunnat sekä uudelleensijoitettavia henkilöitä tukevat kolmannen sektorin toimijat.

Rahoitus ja aikataulu

Kansalliseen tavoitteeseen 1.3 on kansallisessa ohjelmassa varattu rahoitusta ohjelmakaudelle yhteensä 847 875,80 euroa.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020

1.3: Uudelleen-sijoittaminen	0	211 968,95	169 575,16	152 617,64	127 181,37	101 745,10	84 787,58

Erityistavoite 2: Kotouttaminen ja laillinen maahanmuutto

Kansallisen ohjelman erityistavoitteessa 2 keskitytään laillisen maahanmuuton tukemiseen ja kotouttamiseen. Erityistavoitteen tarkempi kuvaus löytyy kansallisesta ohjelmasta. Erityistavoite on jaettu kolmeen kansalliseen tavoitteeseen, joiden puitteissa toteutettavat toimenpiteet aikatauluineen ja rahoituksineen on kuvattu alla.

Kansallinen tavoite 2.1: Laillinen maahanmuutto

Tavoitteet

Rahaston kansallisen ohjelman mukaisesti tämän kansallisen tavoitteen puitteissa rahoitetaan laillista maahanmuuttoa ja sen mahdollisuuksia tukevia tiedotus- ja koulutustoimia. Keskeisenä kehittämistarpeena on puuttua tiedonsaannin puutteisiin lähtömaissa kolmansissa maissa. Rahoituksen avulla tarjolla olevaa informaationsaantia tehostetaan. Ohjelman tavoitteena on myös lähtömaissa tarjolla olevan kielenopetuksen tehostaminen huomioiden erityisesti haavoittuvassa asemassa olevat maahanmuuttajat.

Maahanmuutto 2020 -strategian mukaisesti Suomi haluaa tukea taloudellisiin ja yhteiskunnallisiin tarpeisiin perustuvaa työvoiman maahanmuuttoa, joka perustuu työmarkkinoiden todellisiin tarpeisiin. EU:n sisämarkkinoiden ohella tulee varautua lisääntyvään tarpeeseen saada ulkomaista työvoimaa myös EU:n ulkopuolelta. Tilastojen perusteella muun muassa lähialueet ja Aasia ovat tärkeitä työntekijöiden maahanmuuttoalueita Suomeen. Rahoitettavien toimien avulla on tarkoituksena kohdistaa toimenpiteet juuri kolmansien maiden kansalaisille, jotka ovat muuttamassa tai suunnittelevat muuttoa Suomeen

Kuten Maahanmuuton tulevaisuus 2020 -strategiassa tiedostetaan, maahanmuuttoon ja työmarkkinoiden kansainvälistymiseen voi liittyä epäkohtia, kuten laitonta maahanmuuttoa, harmaata työtekoa tms. Laitonta maahanmuuttoa on ehkäistävä ja torjuttava viranomaisyhteistyössä niin lähtömaissa, lähialueilla, ulkorajoilla kuin sisämaassakin.

Suomeen töihin tuleville on annettava tietoa Suomen työlainsäädännöstä ja työehdoista jo lähtömaassa.

Maahantuloon liittyvien väärinkäytösten ehkäisemiseksi kolmansissa maissa on tarpeen tehostaa mm. oikean tiedon jakamista, kielikoulutusta ja ammattitaidon arvioimista. Oleskeluluvanhakijoilla ei useinkaan ole riittävää tietoa kohdemaasta, ja heiltä saattaa puuttua alan ammattitaito kokonaan tai ammattitaito on kyseiseen tehtävään riittämätön. Lisäksi laillisia maahanmuuttokanavia saatetaan käyttää hyväksi muun muassa väärennettyjen asiakirjojen avulla tai hakeutumalla esimerkiksi opiskelemaan mutta siirtymällä pimeään työhön.

Rahoitettavat toimet

Ohjelmasta rahoitetaan hankkeita, joissa toteutetaan erityisesti seuraavanlaisia toimenpiteitä:

Laillisen maahanmuuton tukeminen

Rahaston tuella toteutetaan tiedotustoimia, joilla vahvistetaan lähtömaissa kolmansista maista tuleville maahanmuuttajille saatavilla olevaa, oikeaa tietoa Suomesta. Tarkoituksena kehittää toimenpiteitä, joiden avulla oleskeluluvan hakijoille kolmansissa maissa jaetaan aktiivisesti tietoa työvoiman maahanmuuttoon liittyen lupamenettelyistä, työntekijän oikeuksista ja velvollisuuksista, työlainsäädännöstä ja työehdoista ennen maahantuloa. Lisäksi jaettava tieto voi koskea suomalaista yhteiskuntaa ja elämistä Suomessa yleensä.

Rahoitettavia toimia voivat olla esimerkiksi informaatiokampanjat, materiaalin tuottaminen ja verkossa olevan Suomea koskevan tiedon kehittäminen. Tavoitteena on myös kehittää lähtömaissa tarjolla olevaa suomen ja ruotsin kielen opetusta, kurssien sisältöä ja jakelua.

Edellä mainittuja toimenpiteitä pyritään toteuttamaan myös yhteistyössä muiden jäsenvaltioiden kanssa.

Tulokset

Tavoiteltuna tuloksena on, että kolmansista maista tuleville maahanmuuttajille on lähtömaissa saatavilla ajantasaista ja kattavaa tietoa Suomesta sekä kielikoulutusta aiempaa laajemmin.

Esimerkkejä tuensaajista

Kansallisen tavoitteen 2.1 mukaisissa toimissa tuensaajina voivat olla kansalliset, alueelliset ja paikalliset viranomaiset, yleishyödylliset yritykset sekä kansalaisjärjestöt.

Rahoitus ja aikataulu

Kansalliseen tavoitteeseen 2.1 on kansallisessa ohjelmassa varattu rahoitusta ohjelmakaudelle yhteensä 847 875,80 euroa.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
2.1.: Laillinen maahanmuutto	0	211 968,95	169 575,16	152 617,64	127 181,37	101 745,10	84 787,58

Kansallinen tavoite 2.2: Kotoutuminen

Tavoitteet

Kansallisen tavoitteen 2.2. tavoitteena on tukea toimintoja, joiden kautta pyritään lisäämään kolmansista maista tulevien maahanmuuttajien osallisuutta ja hyvinvointia. Itse työllistämiseen ja rekrytointiin liittyviä toimia EU-rahoituksen osalta rahoitetaan ensisijaisesti Euroopan sosiaalirahaston (ESR) kautta. AMIF:n kautta rahoitettavissa toiminnoissa keskitytään kotoutumisen, osallisuuden ja hyvinvoinnin edistämiseen yleisemmällä tasolla ja maahanmuuttajien erityistarpeet huomioiden. Rahastosta rahoitettavien toimenpiteiden kohderyhmänä ovat pääasiallisesti haavoittuvassa asemassa olevat tai erityisiä toimenpiteitä tarvitsevat kolmansien maiden kansalaiset, kuten

pakolaistaustaiset, ikääntyneet, kotona lapsia hoitavat vanhemmat, yksinhuoltajat, lapset sekä nuoret, ja kuntoutusta tarvitsevat henkilöt, jotka eivät maahantulon alkuvaiheessa suuntaudu suoraan työmarkkinoille.

Lisääntyvän maahanmuuton myötä monikulttuurisuus, monikielisyys sekä arvojen ja tapojen monimuotoisuus tulevat yhä suuremmassa määrin osaksi suomalaista yhteiskuntaa. Kotoutuminen on jatkuva, kahdensuuntainen prosessi, joka edellyttää sitoutumista niin maahanmuuttajilta itseltään kuin vastaanottavalta yhteiskunnalta.

Maahanmuuton kasvu asettaa muutostarpeita myös julkisille palveluille. Kotouttamisen edistäminen on poikkihallinnollista ja ulottuu eri viranomaisten vastuualueelle. Palveluiden saatavuus, henkilöstön osaaminen ja maahanmuuttajien palvelutarpeiden tunnistaminen ovat avainasemassa kotoutumisprosessin sujuvassa etenemisessä. Maahanmuuttajien määrän lisääntyessä ja tulijoiden taustojen monimuotoistuessa erityistarpeet tulee ottaa paremmin huomioon niin palveluiden sisältöä kuin henkilöstön osaamista kehittämällä. Myös erityisten kotouttamistoimenpiteiden merkitys kasvaa.

Päävastuu kotoutumislain mukaisista kotouttamistoimenpiteistä on kunnilla ja työ- ja elinkeino-toimistoilla. Kansalaisjärjestöt, mukaan lukien maahanmuuttajajärjestöt, ovat kuitenkin merkittävässä asemassa viranomaisten tarjoamien palvelujen täydentäjänä sekä yhteistyökumppaneina kotoutumista tukevia palveluita suunniteltaessa ja toteutettaessa. Kansalaisjärjestöt ovat jo pitkään kehittäneet ja tuottaneet monipuolista kotoutumista tukevaa toimintaa ja järjestöillä on merkittävä rooli mm. maahanmuuttajien kansalaisyhteiskunnassa toimimisen ja osallisuuden edistämisessä. Järjestöt tukevat maahanmuuttajien verkostoitumista kantaväestön kanssa, uuden kielen ja kulttuurin omaksumista sekä elämänhallinnan ja arkitaitojen lisääntymistä. Niin ikään järjestöt tuottavat erityisryhmille räätälöityjä kotoutumispalveluita, ja niillä on usein merkittävä rooli vertaistukitoiminnan ja erilaisten kulttuurisensitiivisten palveluiden tuottajina.

Viranomaisten ja järjestöjen yhteistoimintaa kehittämällä voidaan nykyistä tehokkaammin vakiinnuttaa järjestöjen toimintaa osaksi kotouttamisen kokonaisuutta. Yhteistyösuhteiden luominen viranomaisten ja järjestöjen välille sekä kolmannen sektorin kotoutumistyön kokeilut, kehittäminen ja tuotteistaminen vaativat sekä osaavia työntekijöitä että muita kehittämistyökaluja.

Turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahaston ohjelman tavoitteena on vastata kasvavan maahanmuuton asettamiin haasteisiin ja muutostarpeisiin kotouttamisessa rahoittamalla toimia, joiden avulla kehitetään julkisia palveluita sekä niitä täydentäviä palveluita, alkuvaiheen ohjausta sekä muita kotoutumistoimintoja.

Alkuvaiheen ohjauksessa tavoitteena on nopeuttaa kotouttamista sellaisin keinoin, että oikeanlaista, kohderyhmän tarpeisiin soveltuvaa ohjausta ja neuvontaa on saatavilla. Tämä

edellyttää joustavia, uusia yhteistyömuotoja ja tehokasta viranomaisten ja järjestöjen välistä yhteistyötä.

Rahoitettavilla toimilla on tarkoitus parantaa kuntien vastaanottovalmiuksia ja kehittää kotouttamispalveluita eri alueiden ja kuntien palveluntarpeet ja palvelujen kehittämistarpeet huomioiden sekä kohderyhmien taustat ja tarpeet tunnistaen. Tuettavassa toiminnassa korostetaan erityisesti kumppanuutta viranomaisten ja kansalaisjärjestöjen välillä kotouttamistoimien kehittämisessä.

Myös kolmansista maista tulevien maahanmuuttajien osallisuuden lisääminen, heidän ja vastaanottavan yhteiskunnan välisen vuorovaikutuksen parantaminen ja hyvien etnisten suhteiden edistäminen ovat rahoituksen painopisteitä. Järjestöjen mahdollisuutta tuottaa laadukkaita ja kulttuurisensitiivisiä palveluja voidaan tukea edistämällä järjestöjen osallistumista kokonaisvaltaiseen kotoutumisen suunnitteluun nykyistä tehokkaammin. Viranomaisten ja kolmannen sektorin yhteisissä kehittämishankkeissa tulee varmistaa yhteistyön ja kumppanuuden aito ja tasapuolinen kehittäminen. Samalla on tärkeä varmistaa, että yhteistyö perustuu selkeään roolijakoon ja sopimuksiin.

Rahoitettavat toimet

Ohjelmasta rahoitetaan hankkeita, joissa toteutetaan erityisesti seuraavanlaisia toimenpiteitä:

Kotoutumisen tukeminen

Rahaston avulla tuetaan erityisesti haavoittuvassa asemassa olevien kolmansien maiden kansalaisten, kuten lasten, syrjäytymisvaarassa olevien nuorten, lasten kanssa kotona olevien vanhempien, luku- ja kirjoitustaidottomien, vammaisten ja muuten erityistä tukea tarvitsevien, kotoutumista toimin, joissa lisätään yhteiskuntatietoisuutta, yhteiskunnallisia ja työelämässä tarvittavia valmiuksia. Toimien avulla pyritään parantamaan kohderyhmän työmarkkina-asemaa. Hankkeissa voidaan esimerkiksi suunnitella räätälöityä, henkilöiden erityistarpeisiin ja elämäntilanteisiin soveltuvaa kielikoulutusta tai perehdyttävää koulutusta, kuten yhteiskunnan pelisääntöihin opastavaa koulutusta tai kirjallisen toimimisen sekä sähköisen asioinnin kulttuuria, joiden avulla helpotetaan asioimista ja oikeanlaisen kielen käyttämistä erilaisissa tilanteissa.

Kuntien vastaanottovalmiuksia parannetaan ja kotouttamispalveluita kehitetään kunnissa myös vahvistamalla kuntatyöntekijöiden osaamista ja kuntien resursseja vastaanoton ja kotouttamisen edistämiseksi, lisäämällä kuntien ja ELY-keskusten tietoutta mm. pakolaisten

lähtöolosuhteista ja erityistarpeista sekä tehostamalla eri toimijoiden yhteistyötä. Kehittämistoimissa painotetaan yhteistyötä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Rahoitettavissa toimissa huomioidaan tarpeet sekä suomen- että ruotsinkieliselle koulutukselle ja tiedonsaannille.

Yksi keskeinen painopiste on laadukkaiden alkuvaiheen toimenpiteiden kehittäminen vahvistamalla samalla kansalaisjärjestöjen roolia kotouttamispalvelujen tarjoajana. Pyrkimyksenä on kehittää joustavia uusia työmuotoja, tehostaa yhteistyötä sekä mallintaa paikallistason monialaisen yhteistyön järjestämistä kunnissa. Samalla tuetaan yhdenvertaisuuden toteutumista palvelujärjestelmässä luomalla toimintamuotoja, joissa maahanmuuttajat ja heidän järjestönsä osallistuvat kumppanuudessa viranomaisten kanssa kotouttamistoimien kehittämiseen sekä toimivat kolmansista maista tulevien maahanmuuttajien kotoutumisen tukena. Rahoitettavia toimia voivat olla esimerkiksi kunta- ja järjestötoimijoiden yhteistyön kehittäminen yhteisten esiselvitysten ja verkostoyhteistyön avulla. Alkuvaiheen toiminnoissa voidaan kehittää esimerkiksi neuvontaa, ohjausta ja kielikoulutusta, sekä maahanmuuttajien verkostoitumista, vertaisryhmiin hakeutumista ja uusia toimintatapoja, kuten mentorointia. Toimien toteuttamisessa tulee välttää päällekkäisyydet ESR-hankkeiden kanssa.

Kolmansista maista tulevien maahanmuuttajien terveyden, hyvinvoinnin ja elämänhallinnan edistämiseksi kehitetään, testataan ja levitetään toimintamuotoja ja työmenetelmiä, esim. heille soveltuvia sosiaali- ja terveyspalveluja sekä ennaltaehkäisevää ja kuntouttavaa työtä sekä madaltamalla esim. kansalaistoimintaan tai kunnallisen nuorisotyön tarjontaan osallistumisen kynnystä.

Kolmansista maista tulevien maahanmuuttajien osallisuutta lisätään, heidän ja vastaanottavan yhteiskunnan välistä vuorovaikutusta parannetaan ja hyviä etnisiä suhteita yhteistyössä viranomaisten ja järjestöjen kesken edistetään luomalla, testaamalla, mallintamalla ja levittämällä yhteistoiminnan malleja. Kolmansien maiden kansalaisten osallisuuden lisäämiseksi nuorisotyössä sekä liikunta- ja kulttuuritoimissa voidaan tukea esimerkiksi kehittämällä ohjaavaa työtä ja toimintaa, joka huomioi kulttuurit, sukupuolisensitiivisyyden, eri ikäluokat ja tasa-arvon, sekä madaltaa osallistumisen kynnystä. Työntekijöille voidaan järjestää koulutusta liittyen sukupuolisensitiivisyyden ja kulttuurien huomioimiseen kotouttamisen alkuvaiheen toiminnoissa. Eri toimialojen ja seurojen toimintaa tulee koordinoida niin, että erityisryhmät huomioidaan ja mahdollisuudet lajikokeiluihin ja harrastustoimintaan taataan myös erityisryhmille. Kulttuuritoimissa voidaan tukea esimerkiksi hankkeita, joissa lisätään ja hyödynnetään kulttuurin ja vapaa-ajan tasa-arvoa ja osallisuutta edistäviä vaikutuksia. Rahoitettavia toimia voivat olla esimerkiksi kirjastojen, museoiden tai muiden vapaa-ajan palveluiden kehittäminen palvelemaan kolmansien maiden kansalaisia sekä työntekijöille suunnattavat tasa-arvokoulutukset.

Viranomaisten ja kolmansien maiden kansalaisten välistä vuoropuhelua edistetään toimilla, jotka madaltavat kynnystä asioida viranomaisten kanssa ja edistävät viranomaisia kohtaan tunnettua luottamusta.

Pyrkimyksenä on lisätä luottamusta suomalaista demokraattista ja poliittista järjestelmää kohtaan sekä tukea kolmansien maiden kansalaisten kansalaisaktiivisuutta ja yhdenvertaisia vaikuttamismahdollisuuksia. Tähän pyritään rahoittamalla esimerkiksi paikallistasolla toteutettavia tehokkaita tiedotustoimia, dialogia ja foorumeita sisältäviä hankkeita sekä niiden tuloksia levittäviä ja näkyvyyttä lisääviä valtakunnallisia hankkeita. Rahoituksen avulla tuetaan myös maahanmuuttajajärjestöjen itse toteuttamia, osallisuutta edistäviä hankkeita.

Tulokset

Tavoiteltuna tuloksena alkuvaiheen kotouttamistoimet sekä yhteistyö kotoutumistoimissa tehostuvat ja kotoutumistyön laatu paranee. Eri toimijoiden roolit selkiytyvät ja yhdenvertaisuus vahvistuu. Kotouttamistoimiin osallistuvien osaaminen ja taidot alkuvaiheen kotoutumistoimiin liittyen ovat lisääntyneet. Kuntien osalta vastaanottovalmius paranee ja resurssit, palvelut ja työmallit kehittyvät . Tietous maahanmuuttajien tarpeiden tunnistamisesta on lisääntynyt ja tiedonsaanti ja -kulku ovat kehittyneet. Tuloksena syntyy uudenlaisia, paikallisiin tarpeisiin soveltuvia ja laadukkaita alkuvaiheen toimenpiteitä järjestöjen ja viranomaisten yhteistyönä.

Haavoittuvassa asemassa olevien kohderyhmien kotouttamisessa tuloksena syntyy kestävään käyttöön soveltuvaa ja laajempaan käyttöön levitettävää kohderyhmän tarpeet huomioivaa koulutusta tai kielikoulutuksen ja perehdytyksen malleja. Pitkällä aikavälillä kohderyhmän yhteiskuntatietoisuus ja valmiudet ovat lisääntyneet.

Maahanmuuttajien osallisuuden, kansalaisaktiivisuuden ja vaikuttamismahdollisuuksien lisäämiseen ja osallistumisen kynnyksen madaltamiseen on syntynyt yhteistoiminnan malleja. On kehitetty konkreettisia keinoja edistää maahanmuuttajien, erityisesti nuorten aktiivista osallistumista vapaa-ajan toimintaan ja uusia toimintamalleja ja työmenetelmiä esimerkiksi maahanmuuttajien parissa tehtävään nuorisotyöhön. Pitkällä tähtäimellä osallisuus, vaikuttamismahdollisuudet ja kansalaisaktiivisuus lisääntyvät.

Tuensaajat

Kansallisen tavoitteen 2.2. mukaisissa toimissa tuensaajina voivat olla kansalliset, alueelliset ja paikalliset viranomaiset, kolmannen sektorin toimijat, koulutusorganisaatiot sekä yleishyödylliset yritykset.

Rahoitus ja aikataulu

Kansalliseen tavoitteeseen 2.2. on kansallisessa ohjelmassa varattu rahoitusta ohjelmakaudelle yhteensä 5 935 130,60 euroa.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
2.2. Kotoutuminen	0,00	1 483 782,65	1 187 026,12	1 068 323,51	890 269,59	712 215,67	593 513,06

Kansallinen tavoite 2.3: Valmiuksien kehittäminen

Tavoitteet

Kansallisen tavoitteen 2.3. keskeisenä tavoitteena on kehittää maahanmuuttohallinnon toimintaa parantamalla viranomaisten välistä yhteistyötä ja maahanmuuton seurantaa sekä yksinkertaistamalla lupamenettelyjä. Pyrkimyksenä on myös kehittää maahanmuuton tilastointia ja analyysitoimintaa sekä seurata strategioiden toteutumista. Maahanmuuton tulevaisuus 2020 -strategian mukaisesti Suomen maahanmuuttopolitiikan toimeenpanolla tähdätään osaltaan maahantulomenettelyjen selkeyteen ja toimivuuteen.

Maahanmuuton alkuvaiheeseen liittyy poikkihallinnollisen lupaprosessin lisäksi muita viranomaisasiointeja ja rekisteröintilanteita, joissa maahanmuuttaja joutuu esittämään osittain samoja selvityksiä eri viranomaisille. Jotta laillista maahanmuuttoa voidaan tukea ja vastata kasvavaan maahanmuuttoon, on tarpeen kehittää viranomaismenettelyjä ja -yhteistyötä sekä pyrittävä kertaalleen viranomaisrekisteriin kerätyn tiedon hyödyntämiseen muissa/seuraavissa viranomaisasioinneissa.

Kotouttamisen kehittäminen ja maahanmuuttajien kotoutumisen edistäminen sekä resurssien kohdentaminen edellyttävät myös kotouttamisen toimeenpanon ja vaikutusten aiempaa tarkempaa seurantaa. Sisäasiainministeriön maahanmuutto-osaston kotouttamisyksikössä kehitettiin vuosina 2009 ja 2010 aiemman kehittämistyön pohjalta kotouttamisen, kotoutumisen ja etnisten suhteiden seurantajärjestelmä, josta saadun tiedon pohjalta kootaan säännöllisesti kotoutumisen tilan kokonaiskatsaus päätöksenteon taustaksi ja tueksi. Seurantajärjestelmä otettiin käyttöön vuoden 2012 aikana ja ensimmäinen kokonaiskatsaus valmistui vuonna 2013. Olemassa olevan maahanmuuttajien kotoutumisen seurantajärjestelmän välineiden avulla ei saada kaikkea kotoutumiseen liittyvää tietoa, vaan lisäksi tarvitaan myös erillisiä selvityksiä ja tutkimuksia. Kehitetty

seurantajärjestelmä ei myöskään tuota tietoa kotouttamistoimenpiteiden tai -palvelujen kustannustehokkuudesta. Lisäksi tarvitaan enemmän tietoa kotouttamisohjelmien ja toimenpiteiden sekä palveluiden vaikuttavuudesta paikallistasolla.

Toimien tavoitteena on saada entistä parempaa ja yksityiskohtaisempaa tietoa ulkomaisen työvoiman todellisesta tarpeesta. Tämä edellyttää työvoiman maahanmuuttoa koskevan tilastotiedon ja analyysitoiminnan kehittämistä. Yksityiskohtaisempi ja laadukas tieto toimii pohjana nykyisen lupamenettelyn läpikäymiselle ja analysoinnille. Näin havaitaan mahdolliset tarpeet järjestelmän parantamiselle ja lainsäädäntömuutoksille. Tällä tavoin tuetaan myös joustavaa lupamenettelyä.

Maahanmuuton kasvaessa on viranomaismenettelyjä tehostettava. Turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahaston ohjelman tavoitteena on tukea viranomaisten lupamenettelyjen tehostamista toimilla, joiden avulla kehitetään tietojärjestelmiä ja lisätään asiakkaiden mahdollisuuksia sähköiseen asiointiin. Toimien avulla on tarpeen kehittää asiakasneuvontaa monikanavaisesti sekä ylläpitää ja kehittää prosesseihin osallistuvien viranomaisten osaamista teknologisia ratkaisuja hyödyntäen. Myös viranomaisyhteistyötä eri lupaprosesseissa ja valvonnassa tulee kehittää ja lisätä prosessin omistajuutta ja läpinäkyvyyttä.

Kansallisen viranomaisyhteistyön ohella tavoitteena on lisätä yhteistyötä muiden jäsenvaltioiden kanssa myös laillisen maahantulokanavien väärinkäytön ja laittoman maahanmuuton torjumiseksi. Riskiprofiilihakijoiden tunnistamiseen ja seulontaan liittyviä yhteistyömahdollisuuksia tulisi kehittää. Tämä koskee erityisesti lähialueita. Etenkin viime aikoina on noussut esille myös Euroopan sisäisiä laittoman maahanmuuton virtoja koskevan tiedon merkitys laittoman maahanmuuton ehkäisemisessä. Tiedossa on, että yli 90 prosenttia Suomeen suuntautuvasta laittomasta maahanmuutosta tapahtuu sisärajojen kautta.

Rahoitettavat toimet

Ohjelmasta rahoitetaan hankkeita, joissa toteutetaan erityisesti seuraavanlaisia toimenpiteitä:

Maahanmuuttohallinnon kehittäminen

Maahanmuuttohallintoa, erityisesti lupamenettelyjä, kehitetään parantamalla viranomaisten poikkihallinnollista yhteistyötä sekä maahanmuuton seurantaa, tilastointia ja tietojen vaihtoa. Sähköisiä asiointimahdollisuuksia laajennetaan, lupa-asiakirjoja ja henkilöidentifiointia kehitetään ja lupamenettelyjä yksinkertaistetaan asioinnin sujuvoittamiseksi ja helpottamiseksi, sekä palvelun tavoittamisen parantamiseksi. Samalla prosessin avoimuus, läpinäkyvyys ja oikeusvarmuus lisääntyvät. Palvelujen ja niiden saatavuuden kehittämisessä huomioidaan kolmansista maista tulevien maahanmuuttaja-

asiakkaiden lähtökohdat ja palvelutarpeet. Lisäksi kehitetään sähköistä asiointipalvelujärjestelmää ja asiakkaiden valmiuksia siinä toimimiseksi.

Rahaston tuella pyritään myös parantamaan maahanmuuttajien sähköistä neuvontaa ja asiakaspalvelua kehittämällä e-asioinnin ratkaisuja lupamenettelyjen nopeuttamiseksi esimerkiksi mahdollistamalla asiakirjaliikenteen hoitaminen sähköisesti. Viranomaisten toimintatapoja pyritään kehittämään ja asiakkaiden valmiuksia toimia sähköisessä asiointiympäristössä parantamaan järjestämällä niin viranomaisille kuin maahanmuuttajille kohdennettua tiedotusta ja koulutusta sähköisestä asioinnista.

Tuen painopisteenä on myös maahanmuuton tilastoinnin ja analyysitoiminnan sekä työkalujen kehittäminen ja strategioiden seuranta esimerkiksi tilasto- ja tutkimustiedon saatavuutta ja käyttöä kehittämällä. Lisäksi hankitaan päätöksentekoa koskevaa tutkimustietoa.

Maahanmuuttojärjestelmän eheyden turvaaminen

Maahanmuuton viranomaismenettelyjä kehitetään syventämällä yhteistyötä maahanmuuttohallinnon, poliisin ja rajavartiolaitoksen kesken sekä kehittämällä yhteistyötä muiden jäsenvaltioiden kanssa maahanmuuttojärjestelmän eheyden turvaamiseksi ja laillisen maahanmuuton edistämiseksi. Tähän liittyvät myös toimet maahanmuuttojärjestelmän eheyden turvaamiseksi, joilla tehostetaan lupaedellytysten (ml. asiakirjojen) selvittämistä sekä yhteistyötä ja tiedonvaihtoa muiden jäsenvaltioiden kanssa.

Kotoutumisen seurannan kehittäminen

Kotouttamisen ja hyvien etnisten suhteiden seurantaa kehitetään edelleen erityisesti alue- ja paikallistasolla mm. kotouttamislain toimeenpanon arvioinnin ja seurannan tehostamiseksi. Yhtenäisiä alueellisia ja paikallisia indikaattoreita ja seurantamalleja kehittämällä ja määrittämällä parannetaan kotouttamisen ja hyvien etnisten suhteiden toimeenpanon ohjausta ja toimenpiteiden vaikuttavuuden arviointia.

Esimerkkejä tuensaajista

Kansallisen tavoitteen 2.3. mukaisissa toimissa tuensaajina voivat olla kansalliset, alueelliset ja paikalliset viranomaiset, kolmannen sektorin toimijat, koulutusorganisaatiot sekä yleishyödylliset yritykset.

Tulokset

Tavoiteltuna tuloksena on, että maahanmuuttohallinnon menettelyt ovat parantuneet erityisesti lupamenettelyjen osalta ja saatavilla on ajantasaista tilasto- ja tutkimustietoa. Viranomaisten välinen yhteistyö, yhteistyö muiden jäsenvaltioiden kanssa ja yhteistyö kansalaisjärjestöjen kanssa ovat parantuneet maahanmuuttojärjestelmän eheyden turvaamiseksi ja laillisen maahanmuuton edistämiseksi. Alueelliselle ja paikalliselle tasolle on kehitetty yhtenäiset kotoutumisen ja hyvien etnisten suhteiden indikaattorit ja seurantamallit.

Rahoitus ja aikataulu

Kansalliseen tavoitteeseen 2.3. on kansallisessa ohjelmassa varattu rahoitusta ohjelmakaudelle yhteensä 2 331 658,44 euroa.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
2.3. Valmiuksien kehittäminen	0	582 914,61	466 331,69	419 698,52	349 748,77	279 799,01	233 165,84

Erityistavoite 3: Paluu

Kansallisen ohjelman erityistavoitteessa 3 keskitytään vapaaehtoiseen paluuseen, uudelleenkotouttamistukijärjestelmän kehittämiseen, maastapoistamismenettelyjen kehittämiseen sekä paluun seurantaan ja uudelleenkotoutumisen jälkiseurantaan liittyviin toimintoihin. Erityistavoitteen tarkempi kuvaus löytyy kansallisesta ohjelmasta. Erityistavoite on jaettu kolmeen kansalliseen tavoitteeseen, joiden puitteissa toteutettavat toimenpiteet aikatauluineen ja rahoituksineen on kuvattu alla.

Kansallinen tavoite 3.1: Paluun liitännäistoimenpiteet

Tavoite

Kansallisen tavoitteen 3.1. keskeisiä aihekokonaisuuksia ovat vapaaehtoisen paluun järjestelmän kehittäminen sekä säilöönoton sisällön ja sen vaihtoehtojen kehittäminen.

Paluudirektiivin mukaisesti vapaaehtoinen paluu on ensisijainen paluun muoto. Vapaaehtoisen paluun järjestelmän vakiinnuttamista koskevalla lainsäädäntöhankkeella on luotu edellytykset vapaaehtoisen paluun järjestelmän vakiinnuttamiseksi. Vakiinnutetussa järjestelmässä turvapaikkahakemuksensa peruuttaneet tai kielteisen päätöksen saaneet turvapaikanhakijat pyritään ohjaamaan poistumaan tuettuina vapaaehtoisesti.

Kielteisestä turvapaikkapäätöksestä johtuvat käännytykset pyritään panemaan täytäntöön nykyistä nopeammin. Vapaaehtoisen paluun järjestelmän vakiinnuttamisen tavoitteena on, että yhä useampi maasta poistamispäätöksen saanut palaa vapaaehtoisesti ja että järjestelmä tukee pysyvää uudelleenkotoutumista. On tarpeen kehittää toimiva ja mahdollisimman kustannustehokas vapaaehtoisen paluun järjestelmä, joka ei kannusta väärinkäytöksiin. Vapaaehtoisen paluun järjestelmän kehittämisessä selvitetään mahdollisuuksia hyödyntää lähtömaatietoa vapaaehtoisen paluun eri vaiheissa. Vapaaehtoisen paluun järjestelmän vakiinnuttamisessa hyödynnetään myös ohjelmakaudella 2007-2013 paluurahaston osarahoituksella toteutettujen, vapaaehtoisen paluuohjelman kehittämiseen keskittyneiden hankkeiden tuloksia. Hankkeissa tunnistettiin kehittämistarpeita etenkin paluuavustuksen osalta, jotta kestävää uudelleenkotoutumista voitaisiin edistää ja seurata.

Ulkomaalaislain säilöönottoa koskevien säännösten tarkistamista koskeva hanke on valmistellut hallitusohjelman edellyttämiä muutoksia ulkomaalaislakiin sekä lakiin säilöön otettujen ulkomaalaisten kohtelusta ja säilöönottoyksiköstä. Ehdotukset koskevat mm. lasten säilöönoton yksityiskohtaisempaa sääntelyä ja EU säädöksistä johtuvia muutoksia. Tämän vuoksi on tarve toteuttaa toimia, joilla voidaan kokeilla ja kehittää innovatiivisesti viranomaisyhteistyötä, säilöönoton sisältöä ja erilaisia, tulevaisuudessa mahdollisia säilöönotolle vaihtoehtoisia turvaamismuotoja. Näitä toimia toteutetaan rahaston rahoituksella.

Kansallisen tavoitteen 3.1. toimien lopullisia kohderyhmiä ovat kolmansien maiden kansalaiset, jotka ovat hakeneet kansainvälistä suojelua ja päättävät palata vapaaehtoisesti, tai jotka kansainvälistä suojelua koskevan kielteisen päätöksen saatuaan eivät enää täytä jäsenvaltioon saapumisen tai jäämisen ehtoja. Kohderyhmään kuuluvat myös tilapäistä suojelua saaneet henkilöt.

Rahoitettavat toimet

Vapaaehtoisen paluun järjestelmän vakiinnuttamiseen liittyvät sekä sitä tukevat ja täydentävät toimet

Rahastosta tuetaan toimia, joiden tavoitteena on edistää vapaaehtoisen paluun järjestelmän vakinaistamista viranomaisten ohjaamaksi toiminnaksi sekä tukea ja sitä kautta edistää mm.

kielteisen turvapaikkapäätöksen saaneiden ja turvapaikkahakemuksensa peruuttaneiden ulkomaalaisten vapaaehtoista paluuta heidän kotimaahansa tai pysyvään asuinmaahansa.

Vapaaehtoinen paluu vakiinnutetaan hallinnollisesti viranomaistoiminnoiksi Maahanmuuttovirastossa ja vastaanottokeskuksissa. Järjestelmän ja siihen liittyvien prosessien vakiinnuttamiseksi ja kehittämiseksi tuetaan toimintoja, joiden avulla lisätään vapaaehtoisen paluun järjestelmään liittyvien asianosaisten viranomaisten osaamista, työnjakoa ja -menetelmiä prosessin kaikissa vaiheissa. Rahoituksen avulla myös lisätään yleisesti asianosaisten viranomaisten tietoisuutta vapaaehtoisesta paluusta sekä kehitetään viranomaisten omia tiedotustoimia ja tehokasta kohderyhmien palveluihin ohjaamista Tähän liittyen tuetaan myös tiedonvaihtoa ja verkostoitumista viranomaisten sekä kansalaisjärjestöjen kesken. Rahoitettavia toimia ovat esimerkiksi toimivaltaisten viranomaisten henkilöstön koulutus, ohjeiden laatiminen toimijoille sekä kohderyhmälle suunnattavan neuvonnan kehittäminen. Kansallisen tavoitteen kautta tuetaan myös vapaaehtoisen paluun toimeenpanoon tarvittavien tietojärjestelmämuutosten toteuttamista

Vakiinnutettavan viranomaistoiminnan kehittämisen ohella voidaan tukea täydentäviä toimia, kuten muiden viranomaisten tai järjestöjen toimintaa, jonka tavoitteena on osaltaan tukea ja edistää vakiinnutettavan vapaaehtoisen paluun järjestelmää. Rahoitettavia toimintoja voivat olla esimerkiksi järjestöjen toteuttamat toimet, kuten kohderyhmille suunnattu etsivä työ, neuvonta sekä tiedon jakaminen vapaaehtoisen paluun järjestelmästä.

Säilöönoton sisällön ja sen vaihtoehtojen kehittämiseen liittyvät toimet

Säilöönoton sisältöjä ja säilöönoton vaihtoehtoja sekä viranomaisyhteistyötä kehitetään toteuttamalla toimia, joilla varmistetaan uuden lainsäädännön tehokas toimeenpano ja joissa huomioidaan lainsäädännön sisältämät ihmisoikeusvelvoitteet ja lapsen edun arviointi. Rahoitettavia toimia ovat esimerkiksi lainsäädäntöuudistuksesta tiedottaminen, henkilöstön ja muiden toimijoiden koulutus, säilöönoton sisällön sekä sille vaihtoehtoisten turvaamistoimenpidemuotojen kehittäminen ja toteuttaminen mukaan lukien tarvittavat laite- ja järjestelmähankinnat.

Tulokset

Tavoiteltuna tuloksena on, että vapaaehtoisen paluun järjestelmä on vakiinnutettu, siihen liittyvät käytännöt ja prosessit toimivat sujuvasti ja vapaaehtoinen paluu vaihtoehtona viranomaisen täytäntöönpanemille paluille on lisääntynyt. Vapaaehtoisesta paluusta on saatavilla riittävästi tietoa sekä viranomaisille, järjestöille että palaajille. Palaajille tarjottavaa laadukasta ja monikielistä neuvontaa on saatavilla. Säilöönoton sisältöä on kehitetty ja käytössä on vaihtoehtoisia turvaamistoimenpidemuotoja.

Esimerkkejä tuensaajista

Kansallisen tavoitteen 3.1. mukaisissa toimissa tuensaajina voivat olla kansalliset, alueelliset ja paikalliset viranomaiset, kolmannen sektorin toimijat, koulutusorganisaatiot sekä yleishyödylliset yritykset.

Rahoitus ja aikataulu

Kansalliseen tavoitteeseen 3.1. on kansallisessa ohjelmassa varattu rahoitusta ohjelmakaudelle yhteensä 1 695 751,61 euroa.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
3.1. Liitännäis-toimenpiteet	0	423 937,90	339 150,32	305 235,29	254 362,75	203 490,19	169 575,16

Kansallinen tavoite 3.2: Paluutoimenpiteet

Tavoitteet

Kansallisessa tavoitteessa 3.2. keskeisenä tavoitteena on vapaaehtoisen paluun järjestelmän tehokas toimeenpano ja jatkokehittäminen. Kansallisen tavoitteen alla keskitytään myös maastapoistamisprosessin parantamiseen ja nopeuttamiseen kehittämällä henkilöllisyyden selvittämistä ja matkustusasiakirjojen hankintaa sekä kehittämällä yhteistyötä

viranomaisten kesken niin Suomessa kuin edustustojen ja kolmansien maiden viranomaisten kanssa.

Kasvava rajaliikenne ja maahanmuutto tuovat haasteita viranomaistoiminnalle laittoman maahanmuuton torjumisessa. Usein käytetty tapa tulla laittomasti maahan on käyttää asiakirjoja, jotka eivät kaikilta osin vastaa todellisuutta. Jälkikäteinen maassaoloedellytysten selvittäminen ja laittomasti maahan tulleen henkilön maastapoistamiseen liittyvät toimet työllistävät usein monia viranomaisia ja aiheuttavat kustannuksia.

Maastapoistettavien henkilöllisyyden selvittäminen ja matkustusasiakirjojen hankinta tiettyihin maihin on haasteellista ja hidasta ja osin tästä syystä viiveet poistamisessa kasvavat. Paluurahaston tuella on toteutettu hankkeita, joissa on kehitetty maastapoistamisen prosesseja ja yhtenäisten ja toimivien mallien kehittämistä on tarpeen jatkaa.

Palautusten kannalta haasteellisten maiden osalta tavoitteena on lyhentää täytäntöönpanoviiveitä. On tarpeen luoda ja kehittää suoria kontakteja haasteellisten kohdemaiden edustustoihin ja palautettavien maahanpääsystä vastaaviin viranomaisiin kohdemaissa. Identifioimattomien ja heikosti identifioitujen maastapoistettavien palautuksia tulee tehostaa. Samoin on tarpeen kehittää myös yhteistyötä Suomen edustojen kanssa maastapoistettavien identifioimiseen ja tarvittavien matkustusasiakirjojen hankkimiseen liittyvissä asioissa. Poliisille ja muille viranomaisille on tarpeen luoda malleja ja työkaluja maastapoistettavien identifioimiseen. Hyviä käytäntöjä luodaan myös kehittämällä viranomaisyhteistyötä. Hyväksi havaitut identifioimismallit tulee hyödyntää myös maassaolon edellytysten selvittämisen sekä turvapaikkaprosessin alkuvaiheessa.

Yhteistyötä viranomaisten kesken Suomessa sekä kolmansien maiden viranomaisten ja Suomen edustustojen kanssa mm. maastapoistamisprosessin nopeuttamiseksi ja parhaiden käytäntöjen saamiseksi tulee lisätä.

Säännöksillä ja toimivalla paluujärjestelmällä pyritään varmistamaan se, että Suomeen ei synny ilman maassaolo-oikeutta oleskelevien ihmisten joukkoa. Vapaaehtoista paluuta pidetään ensisijaisena vaihtoehtona.

Rahoitettavat toimet

Vapaaehtoisen paluun prosessien kehittäminen

Rahoitettavien toimien avulla varmistetaan vapaaehtoisen paluun järjestelmän tehokas toimeenpano ja kehitetään vapaaehtoisen paluun prosesseja. Haavoittuvassa asemassa olevien henkilöiden erityistarpeet huomioidaan kehittämällä tukemisen muotoja

yksilöllisten tarpeiden mukaan. Muiden maiden paluujärjestelmistä, paluutukijärjestelmistä ja -käytännöistä hankitaan tietoa ja toteutetaan seurantaa. Paluutukijärjestelmää kehitetään siten, että sillä voidaan tarvittaessa pyrkiä tehostamaan vapaaehtoisia paluita tiettyihin kohdemaihin tai tiettyjen kohderyhmien osalta.

Vapaaehtoisen paluun palaajien matkajärjestelyjä kehitetään laadukkaan ja kustannustehokkaan palvelun varmistamiseksi esimerkiksi hankkimalla tietoa muiden maiden vastaavista järjestelyistä ja seuraamalla niiden kehittämistä.

Maastapoistamisprosessin kehittäminen

Maastapoistamisprosessia parannetaan niiden kolmansien maiden kansalaisten osalta, joiden maassaolon edellytykset eivät täyty, ja jotka eivät ole palanneet vapaaehtoisesti mm. kehittämällä maastapoistettavien henkilöllisyyden selvittämistä ja matkustusasiakirjojen hankintaa palautusten täytäntöönpanoviiveiden lyhentämiseksi, ml. sähköisten työkalujen kehittäminen.

Yhteistyötä viranomaisten kesken Suomessa sekä kolmansien maiden viranomaisten ja Suomen edustustojen kanssa kehitetään mm. maastapoistamisprosessin nopeuttamiseksi ja parhaiden käytäntöjen vaihtamiseksi verkostoitumalla ja tiedonvaihtoa kehittämällä

Tulokset

Tavoiteltuna tuloksena vapaaehtoisen paluun järjestelmää toimeenpannaan tehokkaasti ja haavoittuvassa asemassa olevien erityistarpeet on huomioitu. Maastapoistamisprosessi on nopeutunut ja yhteistyötä viranomaisten ja kolmansien maiden välillä on kehitetty.

Esimerkkejä tuensaajista

Kansallisen tavoitteen 3.2. mukaisissa toimissa tuensaajina voivat olla kansalliset, alueelliset ja paikalliset viranomaiset, kolmannen sektorin toimijat, koulutusorganisaatiot sekä yleishyödylliset yritykset.

Rahoitus ja aikataulu

Kansalliseen tavoitteeseen 3.2. on kansallisessa ohjelmassa varattu rahoitusta ohjelmakaudelle yhteensä 2 119 689,53 euroa.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
3.2. Paluutoimen-piteet	0,0	529 922,38	423 937,91	381 544,12	317 953,43	254 362,74	211 968,95

Kansallinen tavoite 3.3: Yhteistyö

Tavoitteet

Kansallisen tavoitteen 3.3. alla kehitetään uudelleenkotoutumistuen käytön jälkiseurantaa ja arviointia sekä kartoitetaan ja toteutetaan niihin liittyviä yhteisiä toimia lähtömaissa. Pyrkimyksenä on myös selvittää toteutusmahdollisuuksia sekä toteuttaa muiden jäsenvaltioiden kanssa yhteisiä uudelleenkotoutumishankkeita lähtömaissa. Yhteisten toimien avulla voitaisiin tehostaa kestävää uudelleenkotoutumista. Lisäksi voidaan selvittää mahdollisuuksia toteuttaa yhteisiä toimia, joiden kautta voitaisiin vahvistaa kolmansien maiden osallistumista takaisinottosopimusten ja paluuyhteistyöpöytäkirjojen täytäntöönpanoon. Palauttamisen tehokkuutta on tarpeen tutkia ja analysoida tarpeellisten tietojärjestelmien avulla. Tarkoituksena on myös kehittää palautusten valvonnan suunnittelua ja toteutusta.

Rahoitettavat toimet

Tilastointiin, analysointiin ja maatiedon hankintaan liittyvät toimet

Tilastointia ja analysointia kehitetään ja tilastoinnista vastaavia koulutetetaan, jotta saadaan luotettavaa tietoa laittomasta maahantulosta, maastapoistamisesta ja sen kehityksestä.

Paluun ja palauttamisen eri vaiheiden kannalta relevantin maatiedon hankintaa kehitetään mm. hankkimalla ja analysoimalla tietoa terveyden- ja sairaanhoidon tasosta sekä oikeusjärjestyksestä kohdevaltioissa.

Vapaaehtoisen paluun kautta kotimaihinsa palanneiden henkilöiden jälkiseurantaa ja monitorointia kehitetään niin, että sen kautta kautta saatavaa tietoa voidaan hyödyntää vapaaehtoisen paluun järjestelmän ja tukien jatkokehittämisessä.

Palautusten valvontaan liittyvät toimet

Palautusten valvonnan suunnittelua, käynnistämistä ja kehittämistä tuetaan mm. vertaamalla valvonnan hyviä käytäntöjä ja kehittämällä toimintatapoja sekä asiaan liittyvää koulutusta viranomaisille. Tavoitteena on kehittää maasta poistamisen valvontaa, lisätä toiminnan läpinäkyvyyttä ja vahvistaa sekä palautettavien että heidän saattajiensa oikeusturvaa.

Uudelleenkotoutumiseen liittyvät toimet

Uudelleenkotoutumisen tukemiseen, jälkiseurantaan ja arviointiin liittyen toteutetaan toimia, joihin voidaan lukea mukaan yhteiset hankkeet lähtömaissa. Lähtömaittain tai tiettyihin maihin kohdistettua uudelleenkotoutumista tukemalla voidaan edesauttaa henkilöiden pysyvää paluuta kotimaihinsa ja edistää yhteistyötä lähtömaiden viranomaisten kanssa mm. paluuseen tarvittavien asiakirjojen järjestämisessä. Rahaston tuella selvitetään mahdollisuuksia toteuttaa muiden jäsenvaltioiden kanssa yhteisiä uudelleenkotoutumishankkeita lähtömaissa kestävän uudelleenkotoutumisen tehostamiseksi. Samalla selvitetään myös mahdollisuuksia toteuttaa yhteisiä toimia, joiden kautta voitaisiin vahvistaa kolmansien maiden osallistumista takaisinottosopimusten ja paluuyhteistyöpöytäkirjojen täytäntöönpanoon.

Tulokset

Tavoiteltuna tuloksena paluuseen ja maastapoistamiseen liittyvä tilastointi ja analyysitoiminta ovat kehittyneet ja relevanttia maatietoa on saatavilla. Palautusten valvontaa ja uudelleenkotoutumista on kehitetty.

Tuensaajat

Kansallisen tavoitteen 3.3. mukaisissa toimissa tuensaajina voivat olla kansalliset, alueelliset ja paikalliset viranomaiset, kolmannen sektorin toimijat, koulutusorganisaatiot sekä yleishyödylliset yritykset.

Rahoitus ja aikataulu

Kansalliseen tavoitteeseen 3.3. on kansallisessa ohjelmassa varattu rahoitusta ohjelmakaudelle yhteensä 1 059 844,73 euroa.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
3.3. Yhteistyö	0	264 961,18	211 968,95	190 772,05	158 976,71	127 181,37	105 984,47

Yhteenveto erityistavoitteiden rahoituksesta ja aikataulusta

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Yhteensä
1.1: Vastaanotto- ja turvapaikka-järjestelmät	0	1 324 805,94	1 059 844,75	953 860,27	794 883,56	635 906,85	529 922,38	5 299 223,75
1.2: Turvapaikka-politiikan arviointi	0	264 961,19	211 968,95	190 772,05	158 976,71	127 181,37	105 984,48	1 059 844,75
1.3: Uudelleen-sijoittaminen	0	211 968,95	169 575,16	152 617,64	127 181,37	101 745,10	84 787,58	847 875,80
Erityistavoite 1 yhteensä	0	1 801 736,08	1 441 388,86	1 297 249,96	1 081 041,64	864 833,32	720 694,44	7 206 944,30
2.1: Laillinen maahanmuutto	0	211 968,95	169 575,16	152 617,64	127 181,37	101 745,10	84 787,58	847 875,80
2.2: Kotoutumi-nen	0	1 483 782,65	1 187 026,12	1 068 323,51	890 269,59	712 215,67	593 513,06	5 935 130,60
2.3: Valmiuksien kehittäminen	0	582 914,61	466 331,69	419 698,52	349 748,77	279 799,01	233 165,84	2 331 658,44
Erityistavoite 2 yhteensä	0	2 278 666,21	1 822 932,97	1 640 639,67	1 367 199,73	1 093 759,78	911 466,48	9 114 664,84
3.1: Liitännäis-toimenpiteet	0	423 937,90	339 150,32	305 235,29	254 362,75	203 490,19	169 575,16	1 695 751,61
3.2: Paluu-toimenpiteet	0	529 922,38	423 937,91	381 544,12	317 953,43	254 362,74	211 968,95	2 119 689,53
3.3: Yhteistyö	0	264 961,18	211 968,95	190 772,05	158 976,71	127 181,37	105 984,47	1 059 844,73
Erityistavoite 3 yhteensä	0	1 218 821,46	975 057,18	877 551,46	731 292,89	585 034,30	487 528,58	4 875 285,87
Erityistavoitteet yhteensä	0	5 299 223,75	4 239 379,01	3 815 441,09	3 179 534,26	2 543 627,40	2 119 689,50	21 196 895,01

Tekninen tuki

Tavoitteet, toimenpiteet ja tulokset

Teknistä apua voidaan käyttää horisontaaliasetuksen (EU) N:o 514/2014 artiklassa 20 säädetyin tavoin toimintaan, joka koskee rahaston kansallisen ohjelman valmistelua, hallinnointia, seurantaa, arviointia, tiedotusta, viestintää, verkostoitumista, valvontaa ja tarkastuksia sekä toimenpiteitä, joilla vahvistetaan hallinnollisia valmiuksia rahastojen täytäntöönpanemiseksi.

Esimerkkejä tuensaajista

Rahaston vastuuviranomainen.

Rahoitus ja aikataulu

Rahaston vastuuviranomainen päättää vuosittain teknisen avun käyttöä koskevasta suunnitelmasta ja seuraa teknisen avun käyttöä sekä laatii teknistä apua koskevat selvitykset. Rahaston tarkastusviranomainen tarkastaa teknisen avun käyttöä.

5. Uudelleensijoittamiseen tarkoitetuista määrärahoista myönnettävän tuen tavoitteet ja painopisteet ja niiden mukaisesti toteutettavat toimet (vain AMIF)

5.1. Tausta

Turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahastoon sisältyy jäsenvaltion perusrahoitusosuuden lisäksi erillinen uudelleensijoittamisohjelman määräraha (asetus xxx/2014, artikla 17), joka maksetaan jäsenvaltiolle vastaanotettujen uudelleensijoitettujen pakolaisten lukumäärän perusteella. Rahoitusosuus myönnetään jäsenvaltioille kahden vuoden välein ja korvauksen saamiseksi kyseisten pakolaisten on tullut saapua Suomeen kyseisellä ajanjaksolla. Yhdestä uudelleensijoitetusta pakolaisesta maksettava kertakorvaus on 6 000 euroa, tai unionin uudelleensijoittamisohjelman painopisteiden mukaisten ryhmien osalta 10 000 euroa per pakolainen.

Määrärahasta myönnettävän tuen osalta EU:n lainsäädäntöön ei sisälly tuen käytön osalta tavoitteita tai painopisteitä, joten ne on tarpeen määritellä kansallisesti rahaston kansallisessa toimeenpano-ohjelmassa.

5.2. Lähtötilannekuvaus

Sisäministeriö valmistelee vuosittain yhteistyössä ulkoasiainministeriön ja työ- ja elinkeinoministeriön kanssa esityksen valtioneuvostolle siitä, miltä alueilta Suomeen otetaan kiintiöpakolaisia. Esityksen pohjana ovat neuvottelut UNHCR:n kanssa ja sen Suomelle tekemä esitys. Vuodesta 2001 talousarviossa on varattu vuosittain määräraha 750 kiintiöpakolaisen vastaanottamiseksi. Suomi on päättänyt kasvattaa vuoden 2014

pakolaiskiintiötään 300 henkilöllä syyrialaispakolaisten auttamiseksi. Kansallisen uudelleensijoittamisohjelman eli ns. pakolaiskiintiön kohdentamispäätöksen valmistelun lähtökohtana on, että Suomi jatkaa pääsääntöisesti samojen pakolaisryhmien uudelleensijoittamista kuin mitä on uudelleensijoitettu aikaisempina vuosina. UNHCR:n tavoitteena on tiettyjä pakolaistilanteita priorisoimalla saada uudelleensijoittamistoiminta osaksi pakolaistilanteiden laajempaa suojelu- ja ratkaisustrategiaa. UNHCR on huomioinut esityksissään Suomen toiveen samojen pakolaisryhmien uudelleensijoittamisen jatkumisesta. Sekä Suomen että UNHCR:n kannalta on tärkeää säilyttää mahdollisimman linjakas systemaattisuus ja jatkuvuus Suomen uudelleensijoittamispolitiikassa.

Suomi painottaa erityisesti haavoittuvimpien ryhmien, kuten lapsiperheiden ja yksinäisten naisten uudelleensijoittamista. Pakolaiskiintiöön valitaan sellaisia henkilöitä, joiden kansainvälisen suojelun ja uudelleen sijoittamisen tarve on suurin.

Suomen vuotuisesta pakolaiskiintiöstä on tietty osa varattu hätätapauksille, jotka UNHCR arvioi joko erittäin kiireellisiksi (emergency) tai kiireellisiksi (urgent). UNHCR esittää hätätapauksina valittaviksi henkilöitä, joilla on kiireellinen uudelleensijoittamisen tarve suojelun tarpeen tai muiden esim. humanitaaristen tai lääketieteellisten syiden perusteella. Suomi on varannut vuosittaisessa pakolaiskiintiössään 100 paikkaa hätätapauksille. Tämä määrä on vakiintunut.

Pakolaisten kuntasijoitusta ja kotoutumista edesauttavat jo olemassa olevien, samoista pakolaisryhmistä koostuvien yhteisöjen kokemukset ja tuki. Kunnissa on pakolaisista jo useampien vuosien kokemus ja siitä syystä osaamista työskennellä näiden ryhmien vastaanotossa ja kotouttamisessa. Saatavilla on myös tulkkikapasiteettia mukaan lukien vastaanoton alkuvaiheessa välttämättömät kyseisiin harvinaisiin kieliin liittyvät asioimistulkkipalvelut.

Pakolaisten vastaanotto kunnissa on vapaaehtoista ja perustuu elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kanssa tehtäviin vastaanottosopimuksiin. Kuntapaikkojen varmistamiseksi on tärkeä turvata riittävät resurssit pakolaisten vastaanottamiseen paikallistasolla. Suurimmat menot kuntasektorilla kohdistuvat sosiaali- ja terveystoimeen sekä opetus- ja kulttuuritoimeen. Kuntapaikkatarpeisiin ei viime vuosina ole täysin voitu vastata, mutta tilanne on parantunut viime aikoina.

Kiintiöpakolaisten vastaanottoa ja viranomaisten välistä yhteistyötä on kehitetty viime vuosina merkittävässä määrin Euroopan pakolaisrahastosta osarahoitetuilla hankkeilla. Kehittämistoimien ja rahallisen tuen tuloksena vastaanottoon on saatu mukaan uusia kuntia ja kuntapaikkatilannetta on saatu merkittävästi parannettua. Jatkossa on tärkeä hyödyntää saavutettuja tuloksia ja jatkaa toiminnan tukemista ja kehittämistä. Uudelleensijoittamisen määräraha on tarpeen kohdentaa ensisijaisesti sellaisiin tunnistettuihin tarpeisiin, joita tukemalla voidaan edistää pakolaisten uudelleensijoittamista.

5.3. Määrärahan käytön tavoitteet ja painopisteet

Erityistavoite 5. Suomen uudelleensijoittamisohjelman jatkuvuuden ja toimivuuden turvaaminen

Kiintiöpakolaispolitiikka on ja tulee jatkossakin olemaan keskeinen osa Suomen kansainvälisen suojelun politiikkaa. Uudelleensijoittamalla pakolaisia Suomi antaa signaalin siitä, että se osallistuu osana kansainvälistä yhteisöä kriisien helpottamiseen ja kansainväliseen vastuunkantoon. Suomi pyrkii pakolaisten uudelleensijoittamisessa jatkuvuuteen. Pakolaiskiintiön kohdentamispäätös tulee panna tehokkaasti täytäntöön ja varmistaa, että vuosittainen kiintiö voidaan täyttää UNHCR:n kanssa sovituissa aikamäärissä.

Uudelleensijoittamisohjelman toimeenpano on poikkihallinnollinen prosessi, johon osallistuu viranomaisten lisäksi kolmannen sektorin toimijoita. Viranomaisprosessia on tarpeen selkiyttää mm. yhteistyön sujuvoittamisen ja työnjaon selventämisen näkökulmasta. Kiintiöpakolaisten valintamenettelyjä tulee kehittää ja arvioida.

Alkuvaiheen kotoutumisen parantamiseksi valituille kiintiöpakolaisille on tärkeä tarjota koulutusta jo ennen heidän maahantuloaan kulttuuriorientaatiokoulutuksen muodossa sekä maahan saapumisen jälkeen. Jatkossa tulee vahvistaa pakolaisten tiedoksisaantia suomalaisesta yhteiskunnasta.

Erityistavoite 6. Kiintiöpakolaisten kuntaan sijoittamisen toimivuuden varmistaminen

Keskeinen haaste on viime vuosina ollut pakolaisten kuntiin sijoittamisen vaikeutuminen. Kuntapaikkoja ei ole löytynyt riittävästi, ja myös kuntiin sijoittumisen odotusajat ovat olleet pitkät. Erityisesti hätätapauksille ei ole pystytty järjestämään kuntapaikkoja kohtuullisen ajan kuluessa. Kuntien halukkuuteen vastaanottaa kansainvälisiä suojelua saavia ovat vaikuttaneet valtion maksamat, riittämättömiksi kritisoidut, korvaukset vastaanoton järjestämisestä. Haasteeseen on vastattu korottamalla kunnille maksettavia korvauksia, joka onkin tuottanut viimeisen vuoden aikana positiivisia tuloksia lisääntyneiden kuntapaikkojen muodossa.

Kuntapaikkojen saatavuus tulee varmistaa myös jatkossa. Tärkeää on tukea kuntia niin, että kuntapaikkojen saaminen tehostuu edelleen ja pysyy hyvällä tasolla. Pyritään parantamaan alue- ja paikallishallinnon mahdollisuuksia uudelleensijoittamiseen liittyvän toiminnan kehittämiseen ja arviointiin. Vakiintuneiden pakolaisryhmien vastaanotto helpottaa pakolaisten kuntiin sijoittamista ja kotouttamistyötä ja siten kuntasijoituspaikkojen saamista.

Tavoitteena on myös tukea kiintiöpakolaisten pakolaissopimuksen mukaisten oikeuksien toteutumista täysimääräisesti siten, että heidän kotoutumisensa Suomeen tapahtuu kestävällä tavalla. Pyrkimyksenä on pakolaisten palvelujen kehittäminen heille keskeisissä palvelumuodoissa kunnissa, peruspalveluissa sekä tietyissä erityispalveluissa, kuten psykososiaalisissa palveluissa. Erityisesti pakolaisten posttraumaattisten oireiden hoitoon tulisi panostaa.

5.4. Toteutettavat toimet

Kansallinen tavoite 5.1: Viranomaisprosessien kehittäminen

- Kehitetään kotoutumisen ja vastaanoton edellytysten arviointia kiintiövalinnassa erityisesti arviointia ja ohjeistusta yhtenäistämällä ja varmistamalla tiedonkulku vastaanottaviin kuntiin.

- Valintapäätöksen tosiasiapohjan vahvistaminen: Kiintiöpakolaisten lähtöolosuhteiden kartoitus niin sanottujen pre-selection tai fact-finding –matkojen avulla sekä lähtömaatiedon hankinta

- Kiintiöpakolaisten henkilöllisyyden selvittämiseen liittyvät kehittämistoimenpiteet mm. henkilöllisyysasiakirjojen laadunarviointi, asiakirjatutkimukseen erikoistuneiden virkamiesten osallistuminen valintamatkoille.

- Valintamatkoihin liittyvät kehittämistoimet mm. matkojen turvallisen läpiviemisen varmistaminen, erilliset haastattelumatkat tai muu mahdollinen taustaselvityksen kehittäminen maahantulon esteenä olevan yleisen järjestyksen ja turvallisuuden vaarantamiseen liittyvän-syyn selvittämiseksi niiden hätätapausten osalta, joiden valintaa ei pystytä tekemään paperivalinnan perusteella, kotouttamisasiantuntijoiden valintaprosessin selkiyttäminen.

- Kiintiöpakolaisten valintamatkoille osallistuvien asiantuntijoiden (erityisesti kotouttamisasiantuntijat ja suojelupoliisin virkamiehet) osaamisen ja erityisasiantuntijuuden vahvistaminen

- Turvataan uudelleensijoittamisprosessin kehittämistyön henkilöstöresurssit

- Kehitetään tietojärjestelmiä erityisesti valtion kunnille maksamien korvausten järjestelmää sekä kiintiöpakolaisten maahantulon rekisteröimisen yhdenmukaistamista tavoitteena sujuvan uudelleensijoittamisen teknisten edellytysten varmistaminen

- Arvioidaan ja kehitetään kiintiöpakolaisten maahantuloa ja avustamista, mm. järjestöjen kanssa tehtävä yhteistyö, toimintaympäristön muutoksesta johtuvat kehittämistarpeet vakiintuneissa käytännöissä ja toimintatavoissa.

Kansallinen tavoite 5.2: Vastaanottoa edistävän valmennuksen kehittäminen

- Valmennetaan pakolaisia Suomeen saapumiseen ja asettautumiseen, etenkin järjestämällä kulttuuriorientaatiokoulutuksia ennen maahantuloa, ja jatkokehittämällä sitä tukevia verkkosivuja ja muuta materiaalia.

Kansallinen tavoite 6.1: Kuntasijoituksen tehostaminen ja kuntapaikkojen saatavuuden varmistaminen

Tavoitteena on varmistaa kuntapaikkojen saatavuus kiintiöpakolaisille. Tätä tarkoitusta varten kuntia on tarpeen tukea kaikkien kansainvälistä suojelua saavien henkilöiden vastaanotossa.

- Vahvistetaan kuntien resursseja vastaanoton turvaamiseksi korottamalla kunnille maksettavia laskennallisia korvauksia.

- Kehitetään hätätapausten nopeutettua vastaanottoa mm. jatkamalla jo solmittuja sopimuksia Tampereen ja Jyväskylän kaupunkien kanssa ja pyrkimällä lisäämään sopimusten piirissä olevien kaupunkien/kuntien lukumäärää noin 5-7:ään.

- Kuntasijoitusten tehostamiseksi lisätään pakolaisia vastaanottavien kuntien ja sijoittamiseen osallistuvien ELY:jen tietoutta mm. pakolaisten lähtöolosuhteista ja valitun ryhmän erityistarpeista (mm. seminaarit, materiaalin tuottaminen).

- Tuetaan alue- ja paikallishallintoa uudelleensijoittamiseen liittyvien toimintojen kehittämisessä ja arvioinnissa.

Kansallinen tavoite 6.2: Kiintiöpakolaisten kotoutumisen edistäminen

Tavoitteena on tukea toimia, joissa lähtökohtana ovat kiintiöpakolaisten erityistarpeet, mutta toimenpiteet voivat välillisesti hyödyttää myös muita kansainvälistä suojelua saavia henkilöitä.

- Edistetään pakolaisten hyvinvointia ja terveyttä kehittämällä ensi sijassa heille soveltuvia mielenterveyspalveluja; sekä peruspalvelujen että tiettyjen erityispalvelujen osalta, kuten psykososiaaliset palvelut ja posttraumaattisten oireiden hoito. Pakolaisten mielenterveyspalvelujen kehittämiseksi sekä palvelujen saatavuuden varmistamiseksi käynnistetään kattava, valtakunnallinen selvitys- ja palveluhanke.

- Laajennetaan alueellisesti pakolaisten asumisen tukemiseksi kehitettyjä toimintamalleja erityisesti suurimpiin kasvukeskuksiin. Kehitetään poikkihallinnollisesti asumisen tukipalveluja, jotka perustuvat moniammatillisiin toimintatapoihin. Edellytetään keskinäistä yhteistyötä TEM:n, SM:n, YM:n ja STM:n kesken. Lisäksi pyritään yhteistyöhön kuntatoimijoiden ja järjestöjen kanssa.

5.5. Odotettavissa olevat tulokset

Viranomaisten yhteistyö uudelleensijoittamisprosessin eri vaiheissa on sujuvaa ja menettelyt ovat toimivia.

Myönteisen päätöksen tekemisen jälkeen kiintiössä valitut pakolaiset saapuvat Suomeen ilman kohtuutonta viivästystä. Tehdyt päätökset perustuvat riittävälle tiedolle valittujen pakolaisten taustaolosuhteista, mikä tukee pakolaisten edellytyksiä kotoutua Suomeen sekä yleistä järjestystä ja turvallisuutta.

Kuntasijoituspaikkoja on saatavilla ja kunnilla on riittävä asiantuntemus pakolaisten vastaanotosta.

Kiintiöpakolaisten kuntien asukkaiksi asettuminen on sujuvaa ja heille on tarvittaessa tarjolla kotoutumista tukevia erityispalveluja.

5.6. Mahdolliset tuensaajat

Työ- ja elinkeinoministeriö, muut ministeriöt, Maahanmuuttovirasto, Suojelupoliisi, ELY-keskukset, kunnat ja kaupungit, järjestöt ja yhdistykset, sosiaali- ja terveydenhuollon toimijat sekä mahdolliset muut toimijat.

Osa rahoituksesta jaetaan toimintatukena uudelleensijoittamisohjelmasta vastaaville viranomaisille ja osa hanketukena viranomaisille tai muille toimijoille edellä esitettyjen tavoitteiden ja toimintojen toteuttamiseksi.

5.7. Alustava suunnitelma rahoitusosuuden jakamisesta eri toimintojen kesken

Arvio uudelleensijoittamisen määrärahasta vuosittain ohjelmakaudella 2014-2020

	Henkilö-määrä	€
Uudelleensijoittamisen painopisteiden mukaiset henkilöt (10 000€)	375	3 750 000
Muut uudelleensijoitettavat (6000€)	375	2 250 000
YHTEENSÄ	750	6 000 000

Alustava esitys vuosittaisen rahoituksen jakamisesta

	% osuus	€
PP 1.1: Viranomaismenettelyjen kehittäminen	17%	1 020 000
PP 1.2: Vastaanottoa edistävän koulutuksen kehittäminen	5%	300 000
PP 2.1: Kuntaan osoittamisen tehostaminen	55%	3 300 000
PP 2.2: Kiintiöpakolaisten kotoutumisen edistäminen	23%	1 380 000
Tekninen apu*	*	*
YHTEENSÄ	100%	6 000 000

Mikäli Suomen vuosittainen uudelleensijoittamisen määrärahan saanto ylittää ohjelmaan kirjatun 6 milj. euroa, laaditaan toimeenpano-ohjelman täydennys, jossa määritellään ylimenevän rahoituksen käytön tavoitteet ja painopisteet. Mikäli saanto alittaa 6 milj. euroa, rahoituksen jaossa noudatetaan edellä mainittua prosentuaalista jakoa.

Ohjelmaan kirjattu 6 miljoonaa euroa suunnataan pääsääntöisesti toiminta- tai hanketukena uudelleensijoittamiseen liittyvistä toimista vastaaville viranomaisille. Kaikille suunnattuun hankehakuun kohdennettava osuus määritellään pääsääntöisesti osana siitä summasta, joka ylittää 6 miljoonaa euroa. Kaikille suunnatun haun puitteissa on mahdollista toteuttaa seuraavia ohjelman painopisteiden 2.1. ja 2.2. mukaisia toimenpiteitä:

- Kehitetään malleja ja ratkaisuja kuntasijoituksen tehostamiseksi kuntien vastaanottovalmiuksia parantamalla

- Kehitetään kiintiöpakolaisten tarvitsemia erityispalveluja alue- ja paikallistasolla

* Teknisen avun osuus määritetään myöhemmin. Osuus määritellään toimeenpano-ohjelmassa siinä tapauksessa, että sitä ei sisällytetä rahaston kansalliseen ohjelmaan. Hallituksen esityksessä rahastoja koskevaksi laiksi määritellään teknisen tuen osuudeksi uudelleensijoittamisen määrärahan osalta enintään 5,5 %.

26 § **Kuntalain 51 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapunut sosiaali- ja terveyslautakunnan pöytäkirja**

JTS/BI

Kaupunginhallitukselle on kuntalain 51 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapunut seuraava pöytäkirja:

- **Sosiaali- ja terveyslautakunta** nro 1/19.1.2015

Kaupunginhallitus 26.1.2015 § 26

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään olla ottamatta kaupunginhallituksen käsiteltäväksi esittelyosassa mainitussa pöytäkirjassa olevia ottamiskelpoisia päätöksiä.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: sosiaali- ja terveystoimi

27 § **Kuntalain 51 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapunut Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen johtokunnan pöytäkirja**

JTS/BI

Kaupunginhallitukselle on kuntalain 51 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapunut seuraava pöytäkirja:

- **Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen johtokunnan** pöytäkirja nro 1/21.1.2015

Kaupunginhallitus 26.1.2015 § 27

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään olla ottamatta kaupunginhallituksen käsiteltäväksi esittelyosassa mainitussa pöytäkirjassa olevia ottamiskelpoisia päätöksiä.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: sosiaali- ja terveystoimi

28 § Selvitys lastensuojelun nykytilasta Vantaalla

VD/5225/02.01.00.00/2014
JTS/MP/KV/LL

Kaupunginhallitus päätti 3.11.2014 § 30, että lastensuojelusta annetaan kokonaisvaltainen selvitys kaupunginhallitukselle tammikuun 2015 loppuun mennessä. Selvitys liitteenä.

Kaupunginhallitus 26.1.2015 § 28

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään hyväksyä sosiaali- ja terveystoimen tekemä selvitys lastensuojelusta.
Käsittely:
Merkittiin, että perhepalvelujen johtaja Maritta Pesonen selosti asiaa kokouksen alussa. Paikalla vastaamassa kysymyksiin olivat myös palvelupäällikkö Kati Villgren ja sosiaalityön esimies Anna Vuori.

Apulaiskaupunginjohtaja muutti päätösesitystään seuraavasti:
”Päätetään merkitä tiedoksi lastensuojelun nykytilanteesta annettu selostus. Lastensuojeluselvitys tuodaan raporttimuotoisena kaupunginhallituksen hyväksyttäväksi 2.3.2015 kokoukseen.”
Päätös:
Hyväksyttiin muutettu esitys.

Liite:
- Selvitys lastensuojelun nykytilasta Vantaalla

Täytäntöönpano: perhepalvelut, lastensuojelu

Muutoksenhakuohje: 7.4 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
perhepalveluiden johtaja Maritta Pesonen, puh. 09 8392 3640, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi
palvelupäällikkö Kati Villgren, puh. 09 8392 8749, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Selvitys lastensuojelun nykytilasta Vantaalla

Selvityksen tavoite ja toteutus
Selvitystä varten asetettiin työryhmä lastensuojeluun. Selvityksen painopisteeksi määriteltiin koko henkilöstön kuuleminen heidän työtilanteestaan.

Yksiköiden esimiehet kokosivat pohjatiedot: johtamis- ja henkilöstörakenne, asiakastilastot, asiakastyön rakenteet, palvelukuvaukset ja tuotteet, oppilaitosyhteistyö ja asiakaspalautteen. Jokainen lastensuojeluntiimi kävi läpi samat teemat ja kysymykset, jotka pohjautuivat lastensuojelun laatusuosituksiin (Lastensuojelun laatusuositus 2014 STM).
Teemat olivat:

- Osallisuus lastensuojeluasiassa ja kokemusasiantuntijuuden hyödyntäminen palveluita kehitettäessä
- Lapsilähtöinen yhteinen palvelujärjestelmä ja eri toimijoiden välinen yhteistyö
- Osaavat ammattilaiset, tehtävänjako ja työn tuki
- Moniulotteinen arviointi

Keskustelujen materiaali tiivistettiin, ja jokaisesta laatusuosituksen teemasta nostettiin esiin pääkohdat: toimivat käytännöt, ongelmakohdat ja kehittämisehdotukset. Yhteisessä työpajassa kiteytettiin selvityksen keskeinen sisältö ja toimenpide-ehdotukset.

Lastensuojelun toimintaympäristö
Lastensuojelun avohuollon toimintayksiköitä on kolme: Koivukylä, Myyrmäki ja Tikkurila. Lastensuojelun sosiaalityön vakansseja on 56, yhdeksän johtavaa sosiaalityöntekijää ja kolme lastensuojelun esimiestä. Lastensuojeluun kuuluu myös lastensuojelun tukiyksikkö, Kuuselan perhekuntoutuskeskus, Tammirinteen ja Viertolan vastaanottokodit sekä perheasiainyksikkö sekä sijais- ja jälkihuoltopalvelut. Näissä palveluissa vakansseja on yhteensä 265 vakanssia.

Lastensuojelun avohuollon asiakasprosessi on jaettu lastensuojelun tarpeen selvitykseen ja suunnitelmalliseen työhön. Vuonna 2014 tehtiin 4005 lastensuojeluilmoitusta ja lastensuojelutarpeen selvityksiä tehtiin 1840. Lastensuojelun suunnitelmallisessa työssä sosiaalityöntekijä on vastuusosiaalityöntekijä 40 - 60 lapselle. Lisäksi sosiaalityöntekijä toimii työparina lähes yhtä monen lapsen asioissa. Vuonna 2014 avohuollon tukitoimena sijoitettiin 128 lasta, kiireellisesti huostaan otettiin 215 lasta ja huostaan otettiin 71 lasta.

Tehdyssä selvityksessä nousee esiin muodollisesti pätevien sosiaalityöntekijöiden hälyttävän pieni määrä lastensuojelun

avohuollossa sekä työntekijöiden suuri vaihtuvuus. Johtavien ja kehittäjäsosiaalityöntekijöiden lisäksi 56:sta sosiaalityöntekijästä muodollisesti päteviä sosiaalityöntekijöitä on tällä hetkellä yhdeksän eli 16% asiakastyötä tekevistä sosiaalityöntekijöistä. Vuonna 2014 avohuollossa on aloittanut yhteensä 27 uutta sosiaalityöntekijää eli 48% kaikista sosiaalityöntekijöistä. Vaihtuvuus tarkoittaa jatkuvaa perehdytystä ja työn kehittämisen vaikeutuu sekä asiakastyö pirstaloituu.

Sosiaalityöntekijöiden koulutusmäärät yliopistossa ovat riittämättömät nykyisiin tarpeisiin nähden esim. Helsingin yliopistossa vuonna 2014 oli 20 aloituspaikkaa sosiaalityössä. Pääkaupunkiseudun sosiaalipalvelujen johtajat ovat yrittäneet vaikuttaa aloitusmäärien lisäämiseen.

Lastensuojeluselvityksen johtopäätökset

Henkilöstön arvioissa lastensuojelutyön laadusta käy ilmi, että monia asioita tehdään hyvin. Avoin ja osallistava dokumentointi on koko lastensuojelun läpäisevä periaate. Asiakkaat ovat mukana arvioinnissa ja parhaimmillaan yhteiset neuvottelut kokoavat eri tahojen näkemyksiä. Asiakastyön rakenteissa oleva yhteistyö koetaan toimivaksi esim. yhteiset neuvottelut tai verkostotapaamiset. Oman työn kehittäminen tiimi ja toimipiste tasolla koetaan mahdolliseksi ja siihen kannustetaan

Selvityksen pohjalta voidaan myös todeta, että kaikkein huolestuttavin tilanne on avohuollon suunnitelmallisessa sosiaalityössä, joka otetaan erityisen huomion kohteeksi. Suunnitelmallisen sosiaalityön toimenkuva on kaikkein laajin, asiakasmäärät paikoin suuret, vaihtuvuus suurinta koko lastensuojelussa ja huostaanottojen arviointi ja valmistelu tuo aikarajapaineita.

Henkilöstön vaihtuvuuden pienentämiseksi sekä muodollisesti pätevien työntekijöiden saatavuuden parantamiseksi esitetään lastensuojelun tehtäväkohtaisten palkkojen tason tarkastelua suhteessa muihin kuntiin rekrytoinnin varmistamiseksi. Palvelusuhdepalvelukäsikirjassa on jo linjattu, että sosiaalityön maisteriopiskelijoille voidaan myöntää viisi päivää vuodessa palkallisia opiskelupäiviä. Tämän lisäksi ehdotetaan, että sosiaalityön maisteriopiskelijat saisivat ns. gradu vapaan opintojen loppuun viemiseksi.

Selvityksessä nousi esiin myös paljon lastensuojelun asiakastyön laadun parantamiseksi tehtäviä toimenpiteitä, joiden toteuttamiseksi lastensuojeluun laaditaan kehittämissuunnitelma.

Selvityksen lisäksi uusi sosiaalihuoltolaki velvoittaa lapsiperheiden palvelujen painopisteen siirtämistä ehkäiseviin palveluihin joiden arvioidaan vaikuttavan

lastensuojelun asiakasmääriin vähentävästi sekä pidemmällä aikavälillä myös raskaiden korjaavien toimenpiteiden tarve vähenee.

29 § **Kuntalain 51 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapuneet pöytäkirjat**

EL-H/BI

Kaupunginhallitukselle on kuntalain 51 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapunut seuraavat pöytäkirjat:

- **Opetuslautakunta** nro 1/19.1.2015
- **Vapaa-ajanlautakunta** nro 1/20.1.2015

Kaupunginhallitus 26.1.2015 § 29

Sivistystoimen apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään olla ottamatta kaupunginhallituksen käsiteltäväksi esittelyosassa mainituissa pöytäkirjoissa olevia ottamiskelpoisia päätöksiä.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

30 § **Kuntalain 51 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapuneet pöytäkirjat**

J-VN/PK

Kaupunginhallitukselle on kuntalain 51 §:n mukaista ottomenettelyä varten lähetetty seuraavat pöytäkirjat:

- kaupunkisuunnittelulautakunta nro 1/ 19.1.2015
- tekninen lautakunta nro 1/ 20.1.2015
- ympäristölautakunta nro 1/ 21.1.2015

Kaupunginhallitus 26.1.2015 § 30

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään olla ottamatta kaupunginhallituksen käsiteltäväksi esittelyosassa mainituissa pöytäkirjoissa olevia ottamiskelpoisia päätöksiä.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: maankäytön, ympäristön ja rakentamisen toimiala

31 § Martinlaakson kehityskuva 014200, 17 Martinlaakso

1979/10.02.03/2013
J-VN/TLA/TKA/JOR/ESN/JB

Martinlaaksossa on tekeillä kehityskuva, joka ohjaa uutta rakentamista viitteellisesti ja määrittää yleispiirteiset reunaehdot meneillään oleville ja tulevaisuudessa laadittavilla asemakaavamuutoksille. Kehityskuvaa tehdään yhdessä virkamiesten, asukkaiden, alueen yrittäjien ja muille osallisten kanssa. Asukkailta on saatu paljon ideoita ja kommentteja jo työn alkuvaiheessa.

Martinlaakson kehityskuvan **tarkastelualue** rajautuu pohjoisessa Martinkyläntiehen ja etelässä viheralueisiin. Idässä alue rajoittuu Hämeenlinnanväylään ja lännessä Raappavuorentielle asti. Osittain tarkastelualue on laajempikin, esimerkiksi liikenteen, rakennusperinnön ja maisemallisten lähtökohtien osalta.

Työn tavoitteena on määrittää periaatteet Martinlaakson keskustan kehittämiselle. Martinlaaksoa halutaan kehittää elinvoimaisena, omaleimaisena ja viihtyisänä keskustana ja kaupunginosana. Kehityskuvassa tutkitaan muun muassa keskusta-alueen kehittämistä, alueen imagoa, täydennysrakentamisen alueita, maisemaa, liikenneasioita ja ekologisuutta. Kehitettäviä alueita ovat muun muassa Martinkeskuksen, nuorisotalon sekä purettavan Laajavuoren koulun tontit.

Martinlaakson kaupunkikuvallinen pääpaino keskittyy tällä hetkellä radan varteen ja uuden punatiilisen keskuksen ympärille. Arvokasta Martinlaaksossa on myös sen väljä rakenne ja vehreä ympäristö. Kehityskuvan yhteydessä tutkitaan alueella jo vireillä olevia rakentamisen alueita sekä ehdotetaan potentiaalisia täydennysrakentamisen paikkoja. Tällä hetkellä vireillä olevat asemakaavat ja asemakaavamuutokset mahdollistavat noin 68 000 k-m2 uutta asumista. Tämä tarkoittaa vähintään 1 700 uutta asukasta. Lisäksi muut täydennysrakentamiseen tutkittavat alueet vireillä olevien hankkeiden lisäksi käsittävät arviolta noin 40 000–50 000 k-m2 uutta asuinrakentamista, mikä tarkoittaisi noin 1 000–1 250 uutta asukasta.

Kehityskuvassa on määritelty niin sanottuja *'urbaanin sykkeen alueita'*, joille sijoittuu runsaasti uutta asuinrakentamista, palveluita, kivijalkakauppoja sekä asukkaiden yhteistilaa alueelle suunniteltavan uuden päiväkodin yhteyteen. Pääpaino on Martinlaakson koululta asemalle vievällä raitilla, josta pyritään tekemään asukkaiden yhteinen ulko-olohuone. Suunnittelussa on vahva kevyen liikenteen näkökulma ja turvallinen kulku erityisryhmille. Kaupunkimaisilla, täydentyvillä katujulkisivuilla luodaan yhtenäisyyttä raittien varrelle ja kaupunkikuvallisesti tärkeille katujulkisivuille.

Kehityskuvan tavoitteena on myös edistää liikennejärjestelmän kestävyyttä ja tehokkuutta siten, että yhä useampi matka tehdään jalan, pyörällä ja joukkoliikenteellä kaikissa ikäryhmissä. Työn aikana tutkittiin tarkemmin alueen kehittämiskohteita. Muun muassa Laajaniityntietä asemalta Martinlaaksonpolulle on ideoitu jalankulkijaystävällisenä ”shared space” -tyyppisenä katuna.

Kehityskuvassa esitetään periaatteet suunnittelun eri osa-alueille. Näitä ovat:
- Viheralueiden kehittämisen periaatteet
- Yleiset kaupunkikuvalliset periaatteet
- Täydennysrakentamisen periaatteet
- Sujuvan ja turvallisen liikkumisen periaatteet
- Elinvoimaisen Martinlaakson kehittämisperiaatteet
- Asukkaiden oma kaupunki -kehittämisperiaatteet

Periaatteet on esitetty tarkemmin kehityskuvaraportissa.

Kehityskuvatyö on tehty kaupungin työnä.

Osallistuminen ja vuorovaikutusmenettely
MRL 63 §:n mukainen osallistumis- ja arviointisuunnitelma on tehty 16.5.2013.
MRL 62 §:n mukaisesti kaavan vireille tulosta on ilmoitettu Vantaan Sanomissa ja osallisille on varattu mahdollisuus lausua mielipiteensä asiasta. Mielipiteitä saapui niukasti, kirjeitse kolme ja sähköpostitse kaksi. Työpajatyyppiseen asukastilaisuuteen 4.6.2013 osallistui 15 asukasta. Sen sijaan netin asukaskyselyyn vastattiin runsaasti. Vastauksia saatiin 289. Kannanottoja muilta tahoilta ei osallistumis- ja arviointivaiheessa saapunut. Mielipiteet on esitetty kehityskuvaraportissa tarkemmin.

Kaupungin maapoliittiset linjaukset
Kehityskuvatyö noudattaa kaupungin maapoliittisia linjauksia (KV 17.12.2012).

Kaupunkisuunnittelulautakunta 24.2.2014 § 19

Kaupunkisuunnittelujohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginhallitukselle, että
a) asetetaan nähtäville 30 päiväksi MRA 30 §:n mukaisesti 24.2.2014 päivätty Kehityskuvaraportti 014200, Martinlaakso 17 / Martinlaakson kehityskuva,
b) oikeutetaan kaupunkisuunnittelu pyytämään tarvittavat lausunnot.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

———

Kaupunginhallitus 3.3.2014 § 47

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) asettaa nähtäville 30 päiväksi MRA 30 §:n mukaisesti 24.2.2014 päivätty Kehityskuvaraportti 014200, Martinlaakso 17 / Martinlaakson kehityskuva,
b) oikeuttaa kaupunkisuunnittelu pyytämään tarvittavat lausunnot.
Käsittely:
Merkittiin, että asemakaavasuunnittelija Johanna Rajala selosti asiaa kokouksen alussa.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

———

Nähtävilläolo
Kehityskuvaraportti ja sen liiteaineisto käsiteltiin kaupunkisuunnittelulautakunnassa 24.2.2014. Kaupunginhallitus päätti 3.3.2014 asettaa nähtäville 30 päiväksi (19.3.–17.4.2014) MRA 30 §:n mukaisesti 24.2.2014 päivätyn Martinlaakson kehityskuvaraportin 014200, sekä oikeutti kaupunkisuunnittelun pyytämään tarvittavat lausunnot.

Nähtävilläoloaikana 8.4.2014 järjestettiin Martinlaakson koululla työpajatyyppinen asukastilaisuus, jossa osalliset saivat kommentoida kehityskuvan visioita ja ideoita. Yhteistyö illan aikana koettiin sekä asukkaiden että virkamiesten osalta positiiviseksi ja rakentavaa keskustelua käytiin hedelmällisin tuloksin. Raitti asemalta koululle miellettiin alueen ”aortaksi”. Urbaanin sykkeen alueen toivottiin osin jatkuvan uuden kauppakeskuksen itäpuolelle Kukinpolulle saakka. Asiaa tutkitaan tarkemmin asemakaavoissa, jotka rajoittuvat raittiin asemalta Kukinkujalle. Tällöin asukkaita tulisi kuulla asiasta uudelleen. Asemanseudulle haluttiin enemmän taidetta, mm. alikulkuihin maalattuja taideteoksia. Yleisesti ottaen keskusteluissa katsottiin positiivisesti tulevaisuuteen. Uudeksi sloganiksi ehdotettiin ”mahdollisuuksien Martinlaakso”. Kulkuyhteyksien solmupisteeseen haluttaisiin kahvilla, jonne olisi helppo mennä. Toivottiin, että virkamiehet luottaisivat asukkaisiin ja antaisivat heille myös vastuuta ja tehtäviä oman alueensa suunnittelussa ja ideoinnissa. Palautteiden perusteella raportin osioita on päivitetty. Kaikki työpajan tuotokset ja palautteet on koottu erilliseksi liitteeksi 3. Myös paikallisia lukiolaisia osallistettiin kehityskuvan periaatteista taidekilpailun muodossa.

Mielipiteet ja lausunnot
Lausuntoja saatiin 3 kpl; HSL:ltä, HSY:ltä ja Myyrmäen aluetoimikunnalta. Mielipiteitä saatiin 5 kpl. Lausunnot ja mielipiteet sekä niiden vastineet on esitetty tarkemmin erillisessä liitteessä 4. HSY:n lausunnon johdosta kehitysraporttiin on lisätty kohta kiinteistöjen jätehuollosta liitekuvineen.

Nettikysely asukkaille: karttapohjaisen palautejärjestelmän pilottiprojekti Harava
Karttapohjaisella nettikyselyllä kartoitettiin Martinlaakson asukkaiden ja muiden asiasta kiinnostuneiden näkemyksiä Martinlaakson kehityskuvassa esitetyistä periaatteista. Aihealueita ovat muun muassa täydennysrakentamisen paikat, reitit, esteettömyys ja palvelut. Vastauksia saatiin yli sadalta henkilöltä. Suurin osa vastaajista oli Myyrmäen suuralueelta, mutta myös alueella työskentelevät ja ohikulkevat vastasivat kyselyyn. Ikäjakaumaltaan vastaajat edustivat kaikki ikäluokkia. Kyselyn palautteet on koottu erilliseksi liitteeksi 5. Niihin palataan aluekohtaisesti, kun kyseistä aluetta asemakaavoitetaan.

Tehdyt tarkistukset kehityskuvaraporttiin
Kehityskuvaraporttia on päivitetty saadun palautteen, kyselyiden tulosten ja muun osallisuusmateriaalin perusteella:

- Kohtaa Martinlaakson kehityskuvan esteettömyystavoitteista on täydennetty
- Kehitysraporttiin on lisätty kohta kiinteistöjen jätehuollosta liitekuvineen.
- Täydennysrakentamisen periaatteisiin on tehty lisäys ekotehokkuudesta sekä riittävistä lumitiloista ja lumikuormien lähisiirtopaikoista asuinalueille.
- Vireillä olevan uuden asuntokerrosalan määrää on tarkennettu sivulla 53 ’Eheyttä täydennysrakentamisella’
- Kehityskuvaraporttiin on lisätty tekstiä kestävästä rakentamisesta kohtaan 2.1 ekologinen kaupunki.
- Viitteellisiin selostuksiin täydennysrakentamispaikoista (1–19) on lisätty raportin nähtävilläolon aikana saadut asukaspalautteet kustakin kohteesta
- Karttaa täydennysrakentamispaikoista on päivitetty vireillä olevien kohteiden ja kahden uuden kohteen (18,19) osalta (kuva 113)
- Karttaa Martinlaakson täydennysrakentamisen ja palveluiden sijoittumisen mahdollisuuksista on päivitetty vireillä olevien täydennysrakentamiskohteiden osalta (Kuva 148)
- Havainnekuvaa (kuva 150) yleissuunnitelmasta on päivitetty vireillä olevien kohteiden osalta

Martinlaakson kehityskuvaan tulee palata alueella vireillä olevissa asemakaavoissa, asemakaavamuutoksissa tai muissa suunnitelmissa. Tällöin tulisi tarkistaa aluekohtaisesti, mitä kehitystoimenpiteitä tai rajoituksia on kyseiselle paikalle kehityskuvassa esitetty.

Kaupunkisuunnittelulautakunta 19.1.2015 § 10

Kaupunkisuunnittelujohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen valtuustolle, että
a) annetaan liitteen mukaiset vastineet mielipiteisiin ja lausuntoihin ja tehdään esitetyt tarkistukset,
b) saatetaan kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi 19.1.2015 päivätty, Martinlaakson kehityskuvaraportti 014200, 17 Martinlaakso / Martinlaakson kehityskuva

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

———

Kaupunginhallitus 26.1.2015 § 31

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) antaa liitteen mukaiset vastineet mielipiteisiin ja lausuntoihin ja tehdä esitetyt tarkistukset, ja
b) saattaa kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi 19.1.2015 päivätty Martinlaakson kehityskuvaraportti 014200, 17 Martinlaakso / Martinlaakson kehityskuva.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:
- Martinlaakson kehityskuvaraportti osa 1/19.1.2015
- Martinlaakson kehityskuvaraportti osa 2/19.1.2015
- Asukastyöpajan palautteet 8.4.2014
- Mielipiteet ja lausunnot kehityskuvaraportista 19.1.2015
- Harava – karttapohjaisen nettikyselyn palaute 4.12.2014

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia, esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 7.4 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot: aluearkkitehti Timo Kallaluoto, puh. 09 8392 2675
asemakaavasuunnittelija Johanna Rajala, puh. 8392 2238
etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

MARTINLAAKSON KEHITYSKUVA

Kehityskuvaraportti nro 014200, 19.1.2015

Vantaan kaupunki / Maankäyttö, Kaupunkisuunnittelu

LIITE: Kaupunginhallitus 26.01.2015 / 31 §

Sisällys

0. Johdanto 4
1. Lähtökohdat....6
1.1 Juuret 6
Maisemarakenne, luonto ja ympäristö 6
Kaupunkirakenteen kehitys - Miten on tultu vuoteen 2014? 7
Viime vuosien hankkeita....10
1.2 Martinlaakso tänään (fyysinen ympäristö)....13
Kaupunkikuva 13
Kulttuurihistorialliset arvot, rakennussuojelukohteet 17
Martinlaakson liikenteen nykytila....20
Viheralueet 22
1.3 Martinlaaksossa asutaan, opiskellaan ja tehdään töitä....25
Väestö....25
Työpaikat....25
Asuminen....25
Palvelut....27
1.4 Martsarin henki – Martsarilaiset (kokemuksellinen ympäristö)....29
Martinlaakson asumiskulttuuri....29
Haastattelumateriaalia....30
Osallistuminen 1....34
Paikan henki – Martinlaakson luonne 40
2. Martinlaakson kehittämisen tavoitteet 41
2.1 Mitä on ekologinen kaupunki?....41
2.2 Vihreä Martinlaakso – ulkotilojen kehityskuva 42
2.3 Eheä kaupunkikuva....48
Yleiset kaupunkikuvalliset periaatteet 48
Eheyttä täydennysrakentamisella....53
Kaavatalous....62
2.4 Sujuva ja turvallinen liikkuminen....65
Kehityskohteita....65
Joukkoliikenteen kehittäminen 71
Pysäköinnin kehittäminen 72
Esteettömyys 73
2.5 Elinvoimainen Martinlaakso 74
Virikkeellinen ja eloisa keskusta....75
Asumisen kehittäminen, asumisvaihtoehtoja....79
Palvelut....80
2.6 Asukkaiden oma kaupunki – asukkaiden kädenjälki....82
3. Tavoitteista totta – Visio 83
3.1 Yhteenveto kehittämisperiaatteista:....83
3.2 Viitesuunnitelma....85
3.3 Nähtäville, osallistuminen 2....88
3.4 Johtopäätöksiä....92
4. Liitteet 93

Esipuhe

Martinlaakso on asukkaidensa arvostama kaupunginosa, jossa ollaan erityisen tyytyväisiä alueen vehreyteen, hyviin ulkoilumahdollisuuksiin sekä liikenneyhteyksiin. Alueella asuu jo monia toisen polven martinlaaksolaisia. Ja martinlaaksolaiset tietävät kaiken formulasta!

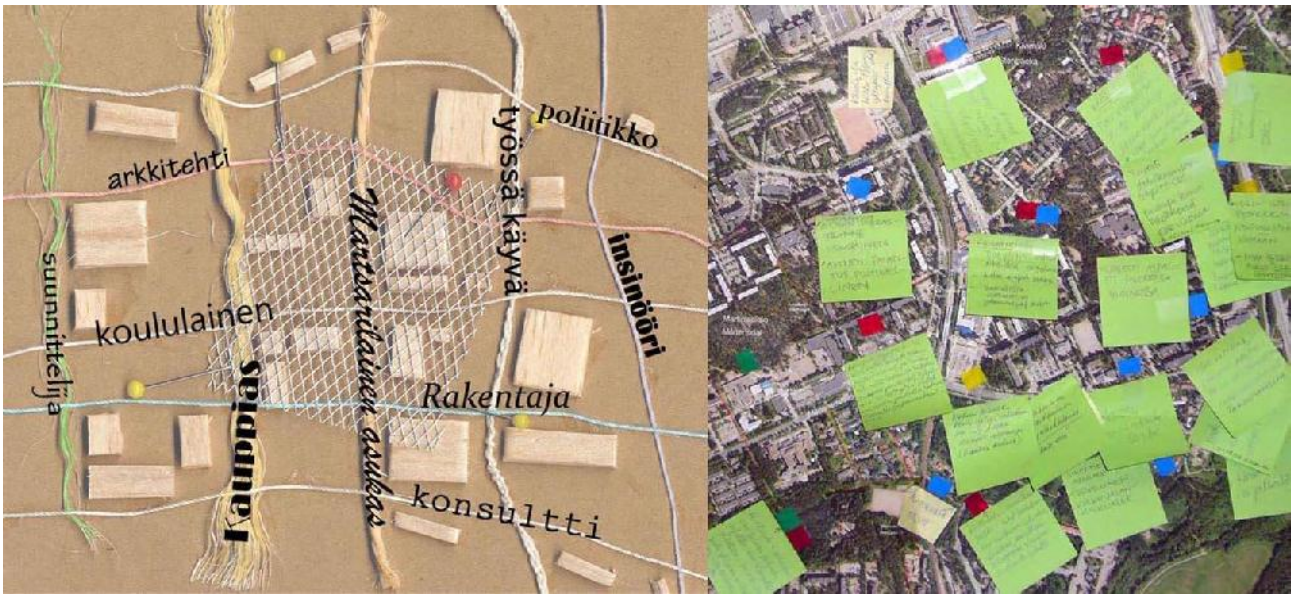
Martinlaakson taloja peruskorjataan ja alueen tyhjät tai väljästi rakennetut tontit kiinnostavat. Haluamme Vantaan kaupunkisuunnittelussa varmistaa, että vireillä olevat hankkeet toteutuessaan vahvistavat alueen parhaita piirteitä ja lisäävät ihmisten viihtyisyyttä omassa kotiympäristössään. Siksi olemme yhdessä martinlaaksolaisten kanssa tehneet alueelle kehityskuvaa, jossa alueen tulevalle kehitykselle luodaan kehityslinjat ja suunnitteluperiaatteet. Olemme saaneet valtavasti ideoita ja pyrkineet siirtämään paikallistuntemusta kehityskuvaan.

Martinlaakson kehitys seuraa uutta urbaania ajattelua: halutaan asua keskustoissa, joista pääsee sekä viheralueille että muihin kaupunkimaisiin keskustoihin ja joissa on hyvät palvelut. Tämä näkökulma on myös mukana Vantaan strategiassa ja haluamme kehittää keskustoistamme kiinnostavia, monipuolisia ja asukkaidensa arvostamia kaupunkikeskustoja. Lisäksi raideyhteydet, viheralueiden viisas suunnittelu ja yhteisten kaupunkitilojen vahvistaminen tekevät ympäristöstä kestävän kehityksen mukaista.

Kehityskuvan näkökulma on yleispiirteinen ja toimii asemakaavoituksen lähtökohtana. Tarvittaessa eri näkökulmista tehdään tarkempia selvityksiä ja suunnitelmia. Hyvä yhteistyö asukkaiden ja muiden tahojen kanssa jatkuu!

Vantaalla 19.1.2015

Kaupunkisuunnittelujohtaja Tarja Laine

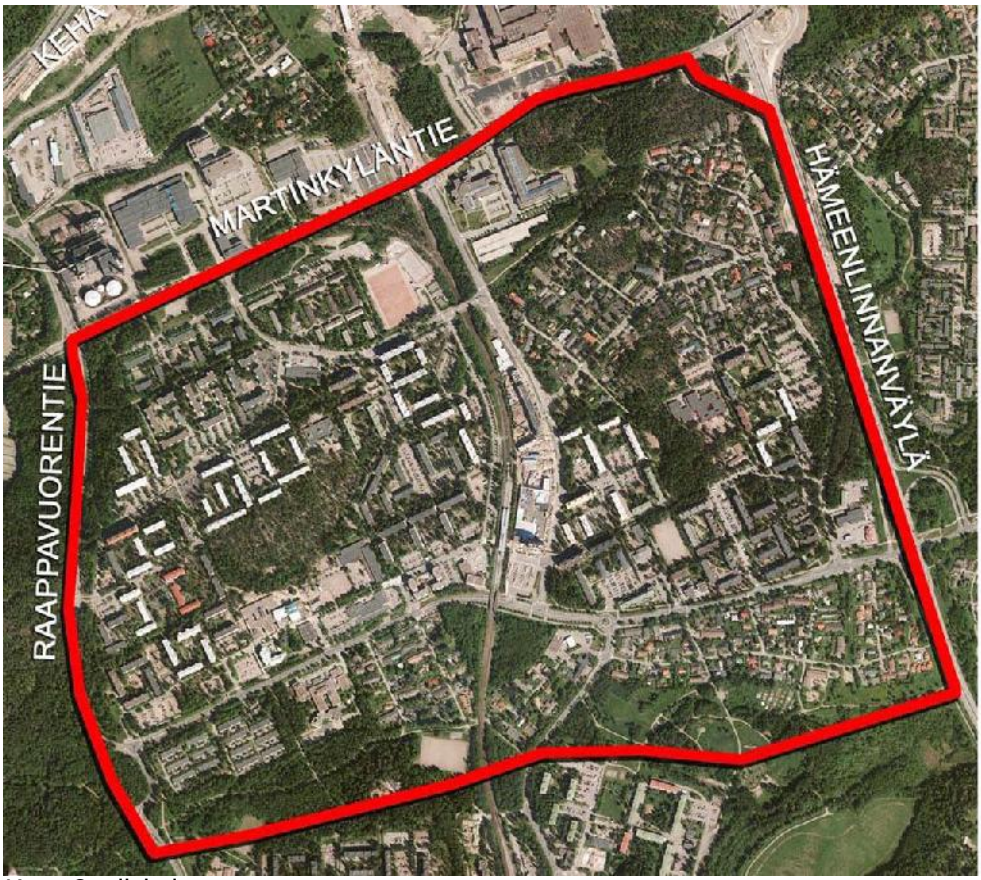
0. Johdanto

Martinlaakso sijaitsee Luoteis-Vantaalla ja kuuluu samannimiseen palvelualueeseen. Martinlaakso rajautuu pohjoisesta Kehä III:en, idästä Hämeenlinnanväylään ja etelästä se erottuu Kaivokselan ja Myllypuron alueesta Jokiuomanpuiston ja Viherpuiston muodostamalla vihervyöhykkeellä. Lännessä Martinlaakson alue päättyy Raappavuorentiehen. Pohjoisin osa Martinlaaksoa (Martinkyläntien pohjoispuoli) on yritysaluetta, jossa sijaitsee kaksi Vantaan teollista rakennusperintökohdetta Sanomala ja Martinlaakson lämpövoimala (Vantaan energia).

Kehityskuvan tarkastelualue rajautuu pohjoisessa Martinkyläntiehen ja etelässä viheralueisiin. Idässä alue rajoittuu Hämeenlinnanväylään ja lännessä Raappavuorentielle asti. Osittain tarkastelualue on laajempikin, esimerkiksi liikenteen, rakennusperinnön ja maisemallisten lähtökohtien osalta.

Martinlaakson keskustan kerrostaloalueen rakentaminen alkoi aluerakentamiskohteena vuonna 1968. Betonielementtirakenteiset asuinkerrostalot ovat 3 - 7 -kerroksisia, suorakulmaisia, tasakattoisia ja sijoitettu suurimmaksi osaksi Laajavuorentien suuntaiseen koordinaatistoon. Martinlaakson reunamilla sijaitsevat pientaloalueet ovat vehreitä ja viihtyisiä. Kaupunginosassa oli 1990-luvulla kehityshanke, jolloin betonielementtirakennuksia ja lähiympäristöä korjattiin ja julkisivuja uusittiin. Alun perin yhtenäisesti rakennettu alue on nyt monimuotoinen, koska alueella on kokeiltu erilaisia korjaustapoja. Martinlaakson kaupunkikuvallinen pääpaino keskittyy tällä hetkellä radan varteen ja uuden punatiilisen keskuksen ympärille. Arvokasta Martinlaaksossa on myös sen väljä rakenne ja vehreä ympäristö.

Martinlaaksossa on melko kattavat palvelut. Alueelle ovat sijoittuneet mm. konserttitalo Martinus, kirjasto, terveysasema ja kauppaoppilaitos sekä lukuisia yrityksiä. Kaupallisista palveluista tärkein on juuri valmistunut uusi aseman kauppakeskus.

Kuva 3. sijainti

Martinlaakson kehityskuva - mikä se on?

Kehityskuvassa tutkitaan muun muassa keskusta-alueen kehittämistä, alueen imagoa, täydennysrakentamisen alueita, maisemaa, liikenneasioita ja ekologisuutta. Kehityskuva tehdään Martinlaaksolaisille asukkaille, yrittäjille, alueella asioiville ja työskenteleville sekä kokonaisvaltaisen keskustan kehittämisen tueksi. Kehityskuva ohjaa uutta rakentamista viitteellisesti ja määrittää yleispiirteiset reunaehdot meneillään oleville ja tulevaisuudessa laadittavilla asemakaavamuutoksille.

Kehityskuvatyön tavoitteena on määrittää periaatteet kaupunginosan kehittämiselle. Kehityskuva ohjaa uutta rakentamista viitteellisesti ja määrittää yleispiirteiset reunaehdot meneillään oleville ja tulevaisuudessa laadittavilla asemakaavamuutoksille. Martinlaaksoa halutaan kehittää elinvoimaisena, omaleimaisena ja viihtyisänä keskustana ja kaupunginosana. Kehityskuvassa tutkitaan muun muassa keskusta-alueen kehittämistä, alueen imagoa, täydennysrakentamisen alueita, maisemaa, liikenneasioita ja palveluita. Martinlaakson imagoon kiinnitetään huomiota. Pohditaan, halutaanko imagoa muuttaa, parantaa vai pitää ennallaan. Mietitään mitkä ovat Martinlaakson vahvuudet. Miksi siellä halutaan tai ei haluta asua. Martinlaaksoa halutaan kehittää elinvoimaisena, omaleimaisena ja viihtyisänä keskustana ja kaupunginosana, jonne halutaan muuttaa ja jossa halutaan käydä.

Kehityskuvan rakenne koostuu kolmesta osasta: lähtökohdista, kehittämisen tavoitteista ja tavoitteista totta –osiosta. Lähtökohdat-osassa kuvataan Martinlaakson juuria eli miten on tultu vuoteen 2014 sekä nykytilannetta, paikan henkeä ja asukasnäkökulmaa. Kehittämisen tavoitteissa on painotettu yhteisöllisyyttä, toiminnallisuutta, erilaista kestävää kehitystä sekä kaupunkikuvallisia tekijöitä. Suunnittelussa pyritään ekologisesti monipuolisen ympäristön muotoutumiseen. Hulevesien luonnonmukainen käsittely toteutetaan kaupungin hulevesiohjelman mukaisesti. Yhteisöllisyyttä pyritään luomaan suunnittelun keinoin tavoitteena elävä kaupunkikeskusta, jossa asutaan, tehdään töitä ja vietetään vapaa-aikaa. Tavoitteista totta –osassa kuvataan miten kehityskuvaa ”toteutetaan” konkreettisissa hankkeissa. Alueen kehittämisen eri lähtökohdista on esitetty periaatteet. Annetaan myös esimerkkejä toivotusta laatutasosta ja referenssikuvia onnistuneista kohteista

.

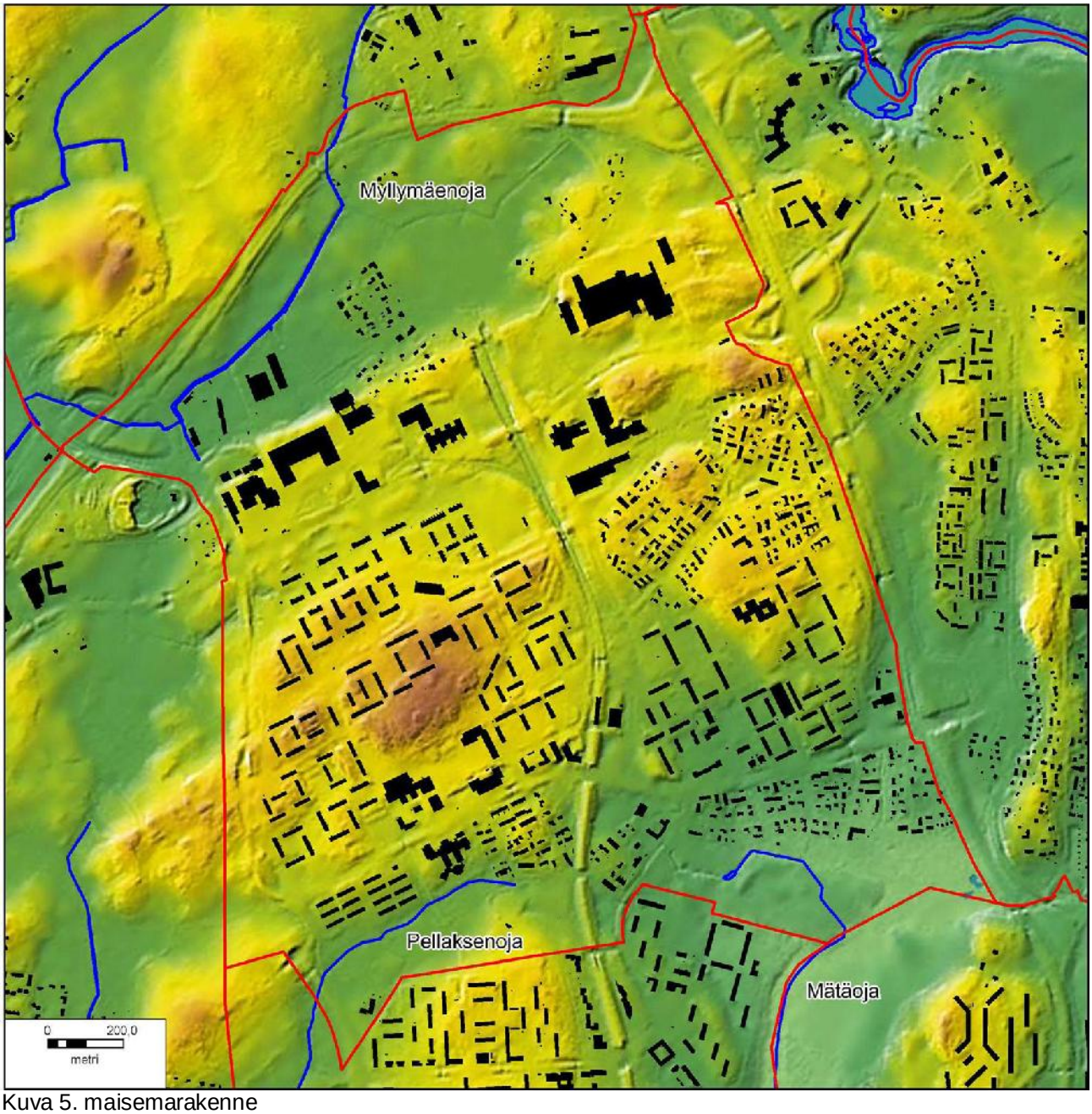
Kuva 4.Kehityskuvan rakenne

1. Lähtökohdat

1.1 Juuret

Maisemarakenne, luonto ja ympäristö

Maisemarakenne ja maiseman historialliset ominaispiirteet

Kuva 5. maisemarakenne

Martinlaakson kaupunginosan keskellä kohoaa lounaasta koilliseen suuntautuneiden osin moreenipeitteisten kallioselänteiden sarja, joista Laajavuori on suurin. Kaupunginosan pohjoisosassa on kallioperän murrokseen syntynyt savilaakso, joka on raivattu niityiksi ja sittemmin pelloiksi alkaen 1700-luvulta. Savilaaksoa on myös kaupunginosan länsipuolella Varistossa, ja nämä pellot ovat edelleen viljelyksessä. Kaakkoiskulmassa ja itäpuolella on Mätäojan laaksoon liittyvää savilaaksoa, joka on entistä peltoa. Kaupunginosan keskipaikkeilla on pienempi laakso, jossa Laajakorven kenttä on entisen pellon kohdalla.

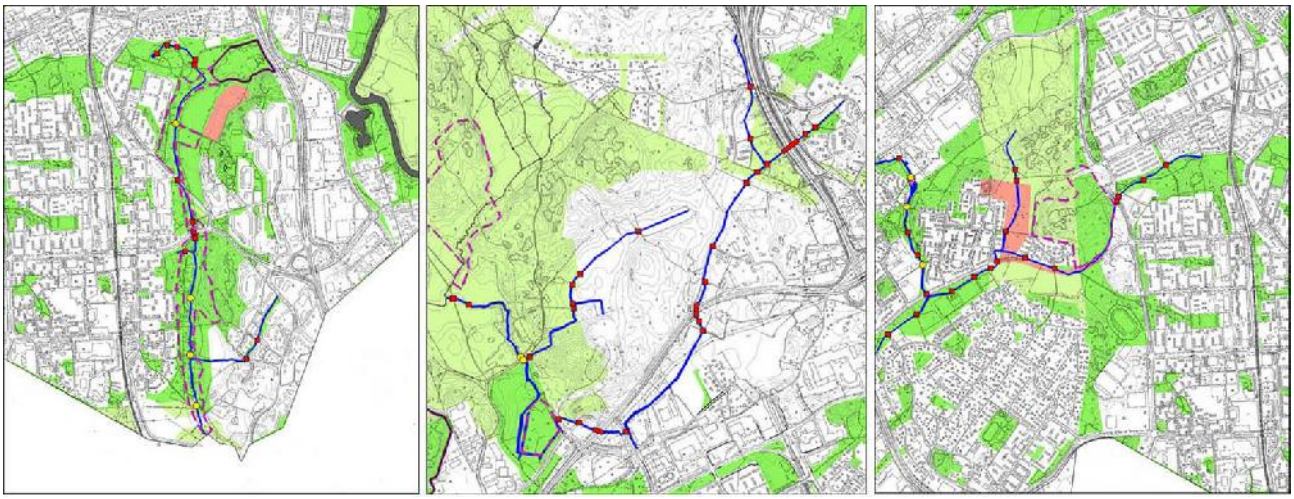
Martinlaakson selänteet ovat vedenjakajina Vantaanjoen, Pitkäjärven ja Helsingin Mätäjoen valuma-alueiden välillä. Laaksoissa virtaavat purot. Pohjoisosan läpi virtaa Myllymäenoja, joka on Van-

taan virtavesiselvityksessä tulkittu vesilain mukaiseksi puroksi. Eteläosan laaksossa vedenjakaja on radan kohdalla. Idässä vedet virtaavat Mätäojaan ja lännessä taas Pellaksenojaan ja sitä kautta Pitkäjärveen. Suuri rantatie kulkee alueen pohjoisosassa.

Hulevedet

Hulevedet kerätään alueelta pääasiassa hulevesiviemäreissä, mutta myös avo-ojakuivatusratkaisuja löytyy. Martinlaakso kuuluu sekä Mätäjoen että Pitkäjärven valuma-alueisiin. Radan itäpuolinen osa kuuluu pääasiassa Mätäjoen valuma-alueeseen ja länsipuolinen osa Pitkäjärven valuma-alueeseen.

Martinlaakson kaakkoisosan hulevedet ohjataan Jokiuomanpuistoon, josta hulevedet päätyvät Mätäojan kautta Helsingin puolelle Mätäjokeen, joka laskee mereen Laajalahdessa. Martinlaakson pohjoisosan hulevesistä osa ohjataan pohjoisosassa virtaavaan Myllymäenojaan ja osa Raappavuorilla virtaavaan Pellaksenojaan. Lounaisosan hulevedet ohjautuvat Viherpuistosta lähtevään Pellaksenojan toiseen haaraan. Sekä Myllymäenoja että Pellaksenoja laskevat lopulta Pitkäjärveen.

Kuva 6. Mätäoja, Pellaksenoja ja Myllymäenoja

Kaupunkirakenteen kehitys - Miten on tultu vuoteen 2014?

Taustaa

Martinlaakson alue on osa vanhaa Martinkylän maarekisterikylää, josta myös nimi Martinlaakso on peräisin. Jo 1600-luvulla alueella on ollut kyläkeskus ja 5 kantatilaa. Historia näkyy myös katujen nimissä, kuten Kukintie ja Kukinkuja. Ne on pyritty säilyttämään muistona eräästä paikallisesta henkilöstä Göran Bondesta, jonka kerrotaan olleen rakennuttamassa hansakauppiaiden laivaa, kugia.

Vanhat kylät Myllymäki eli Kvarnbacka ja Martinkylä eli Mårtensby sijaitsivat pääosiltaan nykyisen Vantaanlaakson alueella. (Kts. Samuel Brotheruksen kartat Helsingin pitäjän Martinkylästä vuodelta1699). Varhaisimmat tiedot Mårtenbystä löytyvät 1500-luvun alusta Räävelin (nk. Tallinna) porvareiden tilikirjoista. Myllymäen kylänpaikka sijaitsee Martinlaakson alueen koilliskulmassa lähellä Kehä III:n ja Hämeenlinnan väylän liittymää. lähellä sijaitsevat myös Mårtensbyn kalkkilouhokset. Nämä kaivannot liittyvät mahdollisesti Hämeenkylän kaivoksen tai Vantaan ruukin ympäristöön tehtyihin malminetsintöihin.[1]

Kylien kantatilat sijaitsivat alunperin Vantaanjoen mutkassa, Vantaankosken eteläpuolella pitkänä pohjois-eteläsuuntaisena vyöhykkeen. Kantatiloista Månsas on jakautunut Nedre ja Övre Månsaksen tiloihin. Näiden tilojen rakennuksia on Martinlaaksossa Isontammentien varressa. Tähän paikalle ne ovat rakentuneet luultavasti 1900-luvun alussa (ensimmäinen merkintä Pitäjän kartalla 1933). Uusimman inventointitiedon perusteella on arveltu, että Övre Månsasin vanha päärakennus

[1] Saltikoff et al. Helsingin seudun vanhat kaivokset ja louhokset

olisi rakennettu Isontammentie 4:n 1920-luvulla.[2] Tämä rakennus kuitenkin paloi vuonna 1980. Nedre Månsasin nykyinen päärakennus on vuodelta 1965 ja se sijaitsee Isontammentie 2:ssa. Nykyinen Övre Månsasin päärakennus on rakennusrekisterin mukaan vuodelta 1940.[3]

1960-luvulla kaupunkien hallitsematonta laajenemista alettiin hillitä. Pyrittiin tehokkaaseen rakentamiseen varsinaisilla kaupunkialueilla. Liikenneongelmia pyrittiin ratkomaan hajakeskittämisen periaatteella, jossa rakentaminen ryhmiteltiin tietyn kokoisiin itsenäisiin yksikköihin. Alettiin kehittää aluerakentamissopimuksia, joilla myös kunnallistekniikan rakentamisvelvoitetta siirrettiin pois maalaiskunnalta. Samalla asuntorakentaminen alkoi painottua enemmän asuinkerrostaloihin. Aluerakentamisesta tuli merkittävä toteutusmuoto. Rakennetun ympäristön tavoitteeksi tuli kaupunkimaisuus, johon pyrittiin strukturalismin keinoin. Se edellytti erilaiset rakenteiden kuten sosiaalisten kontaktien, palveluiden, teknisten järjestelmien ja liikenteen verkostojen huomioon ottamista. Tavoitteeksi tuli sekoittuneen kaupunkirakenteen muodostaminen. Uskottiin, että kompaktikaupunki olisi myös kontaktikaupunki.

Kuva 7. Martinlaakson ”alkupamaus”, Kuva 8. Ensimmäisiä rakennuksia

Varsinaista Martinlaakson kaupunginosaa alettiin rakentaa 1960-luvun lopulla. Syksyllä 1967 Salpa Oy, Rakennustoimisto A. Puolimatka Oy ja Rakennustoimisto Jussi Ketola sekä muut maanomistajat solmivat Helsingin maalaiskunnan kanassa aluerakentamissopimuksen. Kunnanvaltuusto hyväksyi asemakaavaehdotuksen 25.3.1968 ja kunnallistekniset työt päästiin aloittamaan poikkeusluvin. Kaava vahvistettiin vasta 1973 ja sitä oli muunneltu välissä joiltain osin. Suurin muutos oli ratalinjauksen siirtäminen aiottua idemmäksi. Alun perin ratalinjaus oli suunniteltu Martinkeskukselle ja sieltä maanalaisena yhteytenä Laajavuoren alueen alitse. Suurin osa Martinlaaksoa rakennettiin siis poikkeusluvin. Kaavoituksen periaatteena oli luonnonläheisyys. Puita kaadettiin ainoastaan niiltä paikoilta mihin rakennettiin. Pihoille jätettiin puita ja suurimpia siirtolohkareita, mikä teki niistä hyvin luonnonmukaisia. Tonttitehokkuudet olivat keskimäärin e=0,75. Perustettiin Martinlaakson Huolto Oy, jolle koko alueen huolto keskitettiin. Se korvasi vanhan isännöitsijä- ja talonmiesjärjestelmän. Aluerakentajana Salpa Oy vaikutti myös esimerkiksi Martinlaakson uimahallin rakentamiseen. Se lahjoitti osan rakentamiskustannuksista ja oli myös sen rakennuttaja.

1970-luku oli Vantaalla hyvin kiihkeän väestönkasvun aikaa. Aluekeskuksia kehitettiin monipuolisemmiksi ja muutenkin suunnittelussa siirryttiin pienten askelten täydentävään ja korjaavaan suunnittelutapaan. Erityisesti keskustojen alueita pyrittiin tiivistämään rakentamisella. Myös palveluita tuli alueelle. Martinkeskus avattiin 1970. Rakennettiin myös kouluja ja oppilaitoksia, uimahalli ja nuorisotalo. Lahden ja Tuusulan moottoritiet valmistuivat 1973. Kiihtyvä autoistuminen alkoi tuoda esiin omat ongelmansa, joten myös joukkoliikenteeseen alettiin satsata. Monikeskuksisen kunnan sisäisen liikenteen tärkeyteen alettiin kiinnittää huomiota. Martinlaakson radan suunnittelu alkoi 1960-luvun lopulla ja rata valmistui 1975. Joukkoliikennekokeilu johti lopulta Vantaan Liikenne Oy:n perustamiseen. Syöttöliikenteen järjestäminen busseilla rautatieasemille otettiin esiin.

[2] Eskola, Vantaan vanhan rakennuskannan inventointi ”Vaari”, 2013.
[3] Vuosiluvut Vampatista

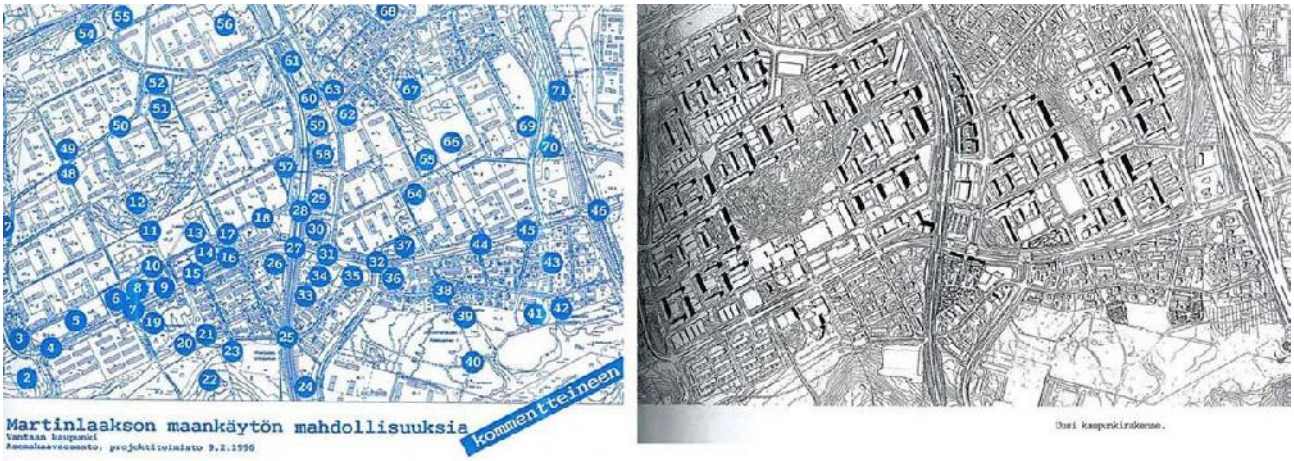
Martinlaakso oli osa suurempaa nauhakaupunki-suunnitelmaa, joka alkoi Helsingin puolelta Haagasta. Suunnitelma perustui junarataan, jonka piti jatkua Petikkoon saakka. Suunnitelmat eivät kuitenkaan toteutuneet kokonaisuudessaan muun muassa lentomelun takia. Martinlaakson pohjois-osassa sijaitseva Vantaankosken juna-asema valmistui vasta vuonna 1991.

80-luvulla vaikutti postmodernismi suunnitteluihanne, joka pyrki tuomaan esteettiset arvot takaisin suunnitteluun. Vantaallakin suunnittelu painottui pirstoutuneen kaupunkirakenteen eheyttämiseen. Asuntoalueet tuli suunnitella tukemaan olemassa olevaa kaupunki- ja palvelurakennetta. Vanhat omakotialueet olivat usein kaupunkikuvallisesti hajanaisia ja koostuivat lähinnä tyyppitaloista.

1990-luvun kehityshanke

1990-luvulla kaupunki jaettiin viiteen palvelualueeseen, joille kaupunginvaltuusto nimesi aluetoimikunnat. Aluetoimikunta toimii asukkaiden ja heitä edustavien järjestöjen linkkinä kaupungin päättäjiin. Vantaata haluttiin kehittää verkostomaisina omaleimaisina yhdyskuntina. Vuonna 2000 voimaan tulleen uuden maankäyttö- ja rakennuslain tavoitteena on hyvän elinympäristön ja yhdyskuntien kestävän kehityksen edistäminen sekä avoimen ja vuorovaikutteisen suunnittelukulttuurin vahvistaminen.

1990-luvun puolivälissä aloitettiin Martinlaakson kehityshanke, joka liittyi valtion asuntorahaston lähiökehitysprojektiin. Asuinalueiden kehitysprojektin ASKE:n yhtenä projektialueena oli Martinlaakso. Sen tavoitteena oli parantaa peruskorjausvaiheessa olevien yhdyskuntien elinoloja. Martinlaakson alueellinen kehittämistoimikunta oli perustettu 1993. Kehityshankkeen tavoitteita ja tarpeita olivat määrittelemässä kaupungin virkamiehien lisäksi asukkaat, yritykset ja huoltoyhtiöt. Laadittiin Martinlaakson oma kehityskuva - Kylän ääni -raportti 1995. Tämän jälkeen tehtiin selvitys maankäytön mahdollisuuksista, joka oli pohjana myös myöhemmälle keskustasuunnitelmalle. Selvitys käsitti kartoituksen Martinlaakson lisärakentamis- ja ympäristön parantamismahdollisuuksista ja esiin nousseista ideoista. Raportista pyydettiin palautetta, jonka perusteella kohteille annettiin arvioitu toteuttamisluokka kiireellisyyden ja tarpeellisuuden mukaan.

Kuva 9. Kehityshankkeen raportin kuvia

Selvityksen ja mielipiteiden perusteella tärkeimmiksi hankkeiksi osoittautuivat rautatieaseman ja bussiterminaalin parantaminen sekä Martintorin aikaansaaminen Martinkeskuksen eteen. Muita tärkeitä hankkeita olivat muun muassa vanhusten palvelutalo, Kivivuorentien risteys, Martinkeskus, Laajaniityntie, aseman liikekeskus ja Jokiuomanpuiston parannustyö.

Lisärakentamisen yksi tavoite oli aikaansaada uudempi rakennuskerrostuma 60- ja 70-lukujen lähiörakentamisen jälkeen. Tarkoitus oli erottaa uusi rakentaminen keltatiilisenä. Tämä näkyi muun muassa Martinus-salin julkisivussa. Vuosina 1995-1999 alueen ilme uusiutui, kun taloyhtiöt korjasivat edullisten perusparannuslainojen avulla omia rakennuksia ja pihojaan ja kaupunki kunnosti katuja ja puistoja. Jokainen peruskorjauskohde tehtiin omana hankkeenaan ja eri kohteissa toteutettiin erilaisia korjaustapoja. ASKE:n alkumetreillä pohdittiin alueen suojelunäkökohtia, mutta suunnitelmissa päätettiin lähteä uudistuslinjalle. Martinlaakson kerrostaloalueiden uusi värikkäämpi ilme pastelli- ja luonnonsävyinen saatiin kehityshankkeen aikana. Asukkaille kesällä 2013 tehty nettikysely osoitti, että muun muassa tästä syystä alue koetaan viihtyisänä (katso kohta 1.4).

Kuvat 10-13. Kehityshankkeen aikana peruskorjattuja asuinkerrostaloja

Aseman seudun parantamista

2000-luvulla kaupunkisuunnittelu on ollut enemmän visioiden, arvojen ja strategioiden kehittelyä kaavojen laatimisen sijaan. Hierarkiasta on siirrytty verkostomaiseen kaupunkirakenteeseen. Yleisenä tavoitteena pidetään olemassa olevien alueiden eheyttämistä ekologisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti kestävän kehityksen hengessä. Keskustojen lähialueille alettiin sijoittaa matalaa ja tiivistä asuntorakentamista.
Viime vuosina on keskitytty Martinlaakson asemanseudun kohentamiseen. Marsalkan asuinkerrostalot valmistuivat 2007. Martinlaakson uusi ostari valmistui 2011. Sen yhteyteen sijoitettu 15-kerroksinen asuintorni muodostaa uuden keskuksen maamerkin. Kauppakeskuksen pohjoispuolelle muodostettiin 6-8-kerroksinen asuinkorttelikokonaisuus "Martinmuuri", joka tarjoaa sekä vapaarahoitteisia asuntoja että senioriasumista hyvien liikenneyhteyksien ja palveluiden ääreltä. Aseman pohjoisen sisäänkäynnin yhteyteen, Ostarin ja Martinmuurin väliin, rakennettiin pieni kivetty Laajaniitynaukio. Syksyllä 2012 valmistunut kohde oli yksi Vantaan World Design Capital Helsinki 2012 -hankkeista. Aukiolle tuotiin design-kalusteita ja -ympäristörakenteita. Hankkeen tavoitteena on ollut toteuttaa asukkaille viihtyisä ulkotila korkealaatuisen arkkitehtuurin ja muotoilun keinoin.

Viime vuosien hankkeita

Marsalkka asuinkerrostalot
Tilaaja: Apteekkien eläkekassa, Suunnittelija: Arkkitehdit Ingervo Oy
Suunnitteluajankohta: 2004, Toteutus: 2006-2007

Marsalkan asuinkerrostalot käsittävät yhteensä 126 asuntoa. Kerrostalot ovat Martinlaaksontielle päin kuusikerroksisia ja Laajaniityntielle päin kahdeksankerroksisia. Paikka on keskeinen ja kaupunkikuvallisesti merkittävä, joten julkisivujen arkkitehtuuriin on kiinnitetty erityistä huomiota. Kerrostalojen alakerrokset ovat vaaleaa savitiiltä ja yläosat vaaleaa rappausta.

Kuvat 14-15.

Martinlaakson Ostari
Tilaaja: Citycon Oyj, Suunnittelija: Arkkitehtitoimisto Petri Rouhiainen Oy
Suunnitteluajankohta: 2007-2010, Toteutus: 2011-2012

Martinlaakson aseman viereen noussut moderni arkkitehtuuri korostaa aluetta Martinlaakson keskuksena. Punatiilen käyttö julkisivuissa tekee alueen ilmeestä yhtenäisen. Uusi ostoskeskus Martinlaakson Ostari valmistui vuonna 2011. Se tarjoaa monipuoliset palvelut erinomaisten kulkuyhteyksien varrella sekä asukkaille että työmatkalaisille. Ostoskeskuksen yhteyteen on sijoitettu 140 liityntäpysäköintipaikkaa. Martinlaakson Ostarille on myönnetty ympäristösertifikaatti muun muassa rakennuksen energiatehokkuuden ansiosta. Ostarissa toimii tällä hetkellä lukuisia liikkeitä ja palveluita kuten kaksi päivittäistavarakauppaa, ravintola, apteekki, pankki, hammaslääkäri, kuntosali, kukkakauppa ja kahviloita.
Rakennuksen yhteydessä oleva 15-kerroksinen asuintorni muodostaa uuden keskuksen maamerkin. Sen räystäslinja on muotoiltu veistoksellisesti, mikä antaa koko Martinlaaksolle uuden, omaan aikaamme sopivan silhuetin. Tornin moderneista asunnoista ja kattoterassilta avautuu huikeat näköalat ympäristöön.

Kuvat 16-18. Martinlaakson uusi ostari ja asuintorni

Martinmuurin asuinkortteli
Tilaaja: SRV Westerlund Oy, Suunnittelija: Arkkitehtitoimisto Forma-Futura Oy
Suunnitteluajankohta: 2007-2010, Toteutus: 2011-2012

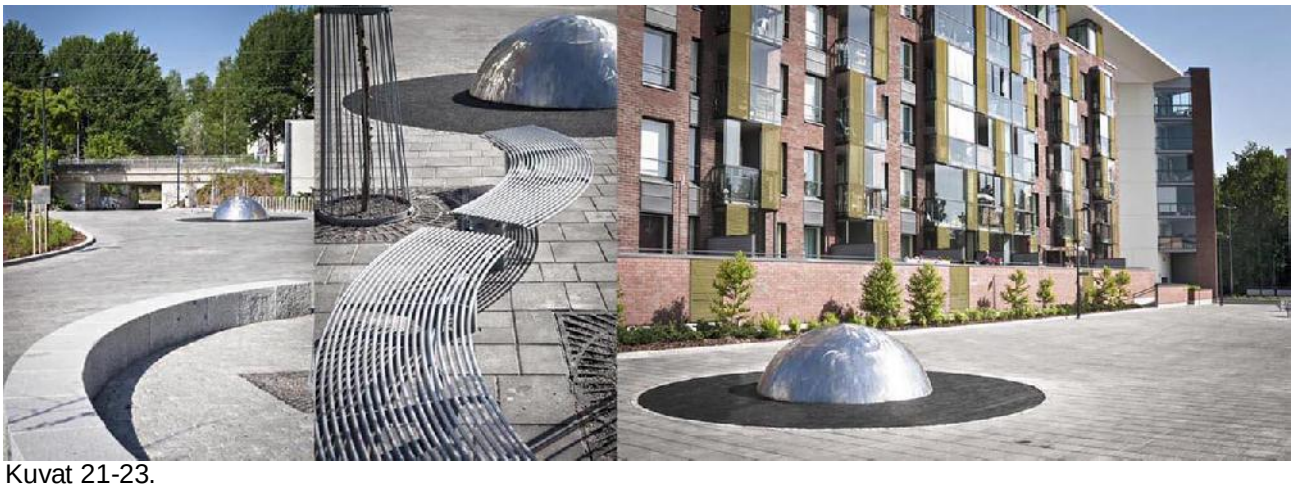
Kauppakeskuksen pohjoispuolelle suunniteltu asuinkorttelikokonaisuus sisältää sekä vapaarahoitteisia asuntoja että senioriasumista. Julkisivujen arkkitehtuurissa on pyritty yhtenäisyyteen, kuitenkin välttäen yksitoikkoisuutta ja liiallista massiivisuutta. Kivivuorentien puoleista julkisivua on jaksotettu erisävyisillä punatiilipinnoilla ja elävöitetty ikkunoiden ja lasierkkereiden sommitelmalla.
Monissa asunnoissa on lasitettu parveke, joka aukeaa taloyhtiön omalle vehreälle sisäpihalle. Korttelin yhteinen piha-alue on suunniteltu yhtenäisesti ilman raja-aitoja ja suojattu ratamelua vastaan meluesteellä. Pysäköintilaitos on rakennettu osaksi asuinkorttelin rakennusryhmää, ikään kuin muuriaiheen päätteeksi. Senioritalossa on panostettu myös yhteistiloihin.

Kuvat 19-20. Uutta asuinkerrostalorakentamista junaradan varrella (Martinmuuri)

Laajaniitynaukio
Osoite: Kivivuorentie 6, Vantaa
Tilaaja: Vantaan kaupunki / Kuntatekniikan keskus, Suunnittelija: Ramboll Finland Oy
Suunnittelu: 2011, Toteutus: 2012-2013

Martinlaakson uuden ostoskeskuksen ja Martinmuurin asuinkorttelin väliin rakennettiin keskusta-aukio, joka oli yksi Vantaan World Design Capital 2012 -hankkeista. Sen suunnittelun tavoitteena on ollut luoda ympäröivään arkkitehtuuriin sopiva korkeatasoinen kaupunkitila, joka yhdistää alueen toiminnat toisiinsa. Aukio on monikäyttöinen - osin alueellista kevyttä liikennettä palveleva ja osin oleskeluun soveltuva. Alueen käyttäjien tarpeet kuten esteettömyys on huomioitu suunnittelussa. Pyöreä oleskelualue rakennetaan aurinkoisimmalle ja suojaisimmalle paikalle. Laajaniitynaukiolle sijoitetaan lisäksi kaarevia designpenkkejä oleskeluun, teosmainen Dome -leikkiväline ja istutuksia. Laajaniitynaukio toimii viheralueena Martinlaakson tiivistyvässä kaupunkirakenteessa, ja siitä syystä alueelle suunnitellaan runsasta kasvillisuutta. Istutukset myös suojaavat aukion toimintoja radan ja kadun melulta. Kasvilajikkeiksi on suunniteltu muun muassa kauniisti kukkivia pilvikirsikoita, tuohituomia, tuoksuvia pikkujasmikkeita sekä ikivihreitä okakuusia.

Kuvat 21-23.

Martinlaakson koulun laajennus
Martinlaakson koulu laajennus on toteutettu tilakeskuksen johdolla viime vuosina. Suunnittelussa pyrittiin pitäytymään olemassa olevan rakennuksen suunnittelukielessä. Pihoilla huomioitiin muun muassa hulevesinäkökulmaa.

Kuvat 24-25.

1.2 Martinlaakso tänään (fyysinen ympäristö)

Kaupunkikuva

Kaupunkikuva alueella on kerrostalovaltainen. Rakennuskanta koostuu suureksi osaksi betonielementtirakenteisista lamellitaloista. Osalla asuinrakennuksista on ollut julkisivuremontti, jossa muun muassa julkisivun väritystä on muutettu raikkaammaksi. Martinlaakson reunamilla sijaitsevat pientaloalueet ovat vehreitä ja viihtyisiä. Martinlaakson kaupunkikuvallinen pääpaino keskittyy tällä hetkellä radan varteen ja uuden punatiilisen keskuksen ympärille. Arvokasta Martinlaaksossa on myös sen väljä rakenne ja vehreä ympäristö.

Kuvat 26-27.

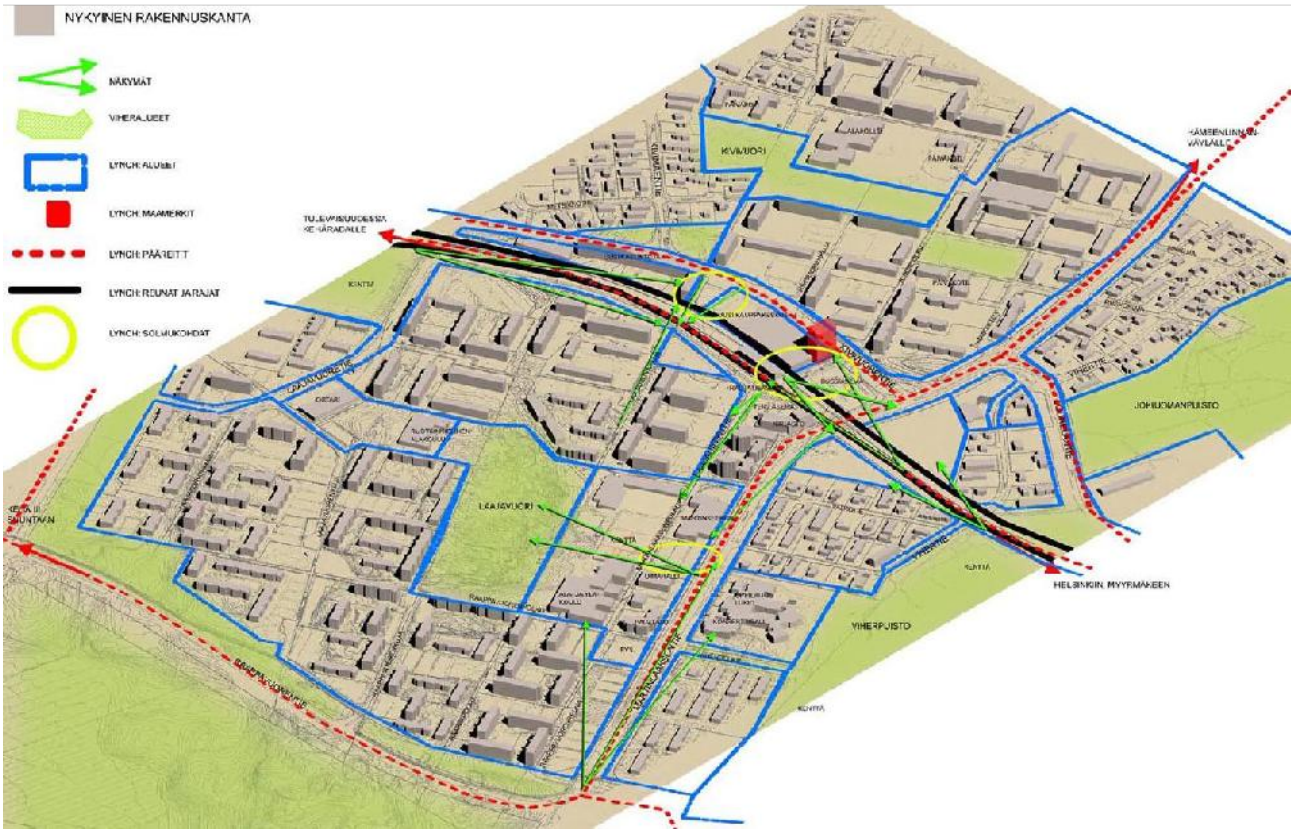
Martinlaakson rakennuskanta koostuu pääosin 5-7-kerroksisia asuinkerrostaloista. Karttakuva kuitenkin havainnollistaa, että erityisesti kaupunginosan laitamilla on runsaasti 1-2-kerroksisia pientaloja. Dominoivin rakennusmassa on uuden ostarin yhteydessä sijaitseva 14-kerroksinen asuintorni. Tämän lisäksi alueelta löytyy myös joitain 8-kerroksisia asuinkerrostaloja. (katso kuva 36)

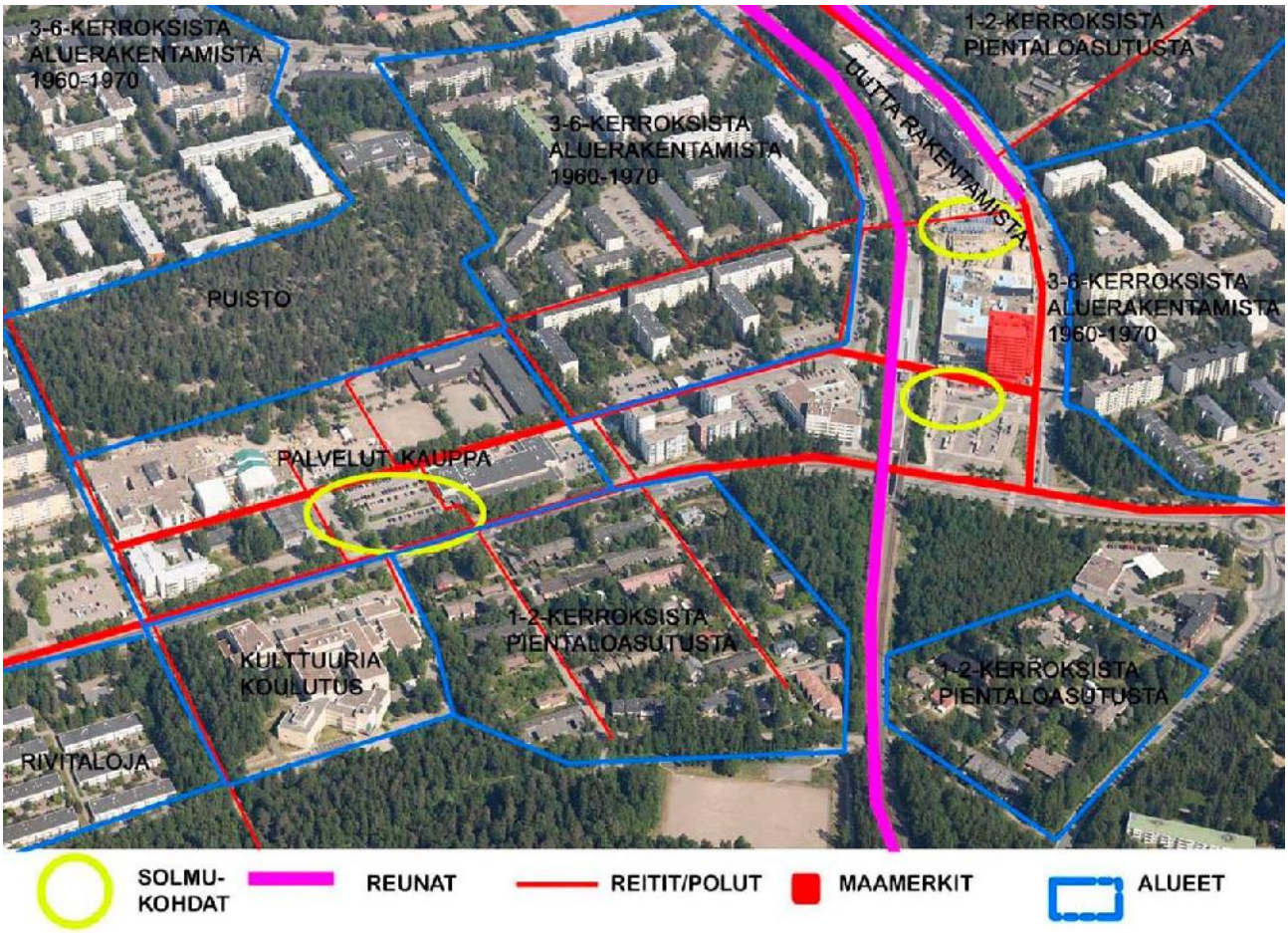
Martinlaakso on muutakin kuin betonia! Itse asiassa hyvin yleinen materiaali alueella on tiili. Tämän vuoksi myös uuden aseman seudun rakentamisen lähtökohtana oli punatiilinen keskustarakentaminen. Asuinkerrostalojen julkisivuissa on käytetty enimmäkseen rappausta ja kasettipintoja. Loppujen lopuksi varsinaista betonipintaa näkyy lähinnä siltojen ja alikulkujen rakenteissa. Martinlaakso saatetaan mielikuvissa nähdä harmaana, mutta tämä ei todellisuudessa pidä paikkaansa. Totta on, että osa katujen varsien rakennuksista on betonin harmaita, mutta esimerkiksi 60- ja 70-luvuilla rakennetut asuintalot ovat 90-luvun kehityshankkeen aikana saaneet vaaleita luonnonsävyjä ja pastellivärejä julkisivuihin. Vanhoilta pientaloalueilta löytyy runsaasti puna- ja keltatiilisiä rakennuksia. Julkisten rakennusten, erityisesti koulujen julkisivuja yhdistävät kirkkaat raikkaat perusvärit.

Martinlaakson nykytilannetta on analysoitu Kevin Lynchin teorian keinoin. Kartalla erottuvat erityyppiset alueet, maamerkit, reitit, solmukohdat, reunat ja tärkeimmät näkymälinjat. Kaupunkikuvallinen pääpaino keskittyy tällä hetkellä radan varteen ja uuden punatiilisen keskuksen ympärille. Luettava ja kuviteltavissa oleva fyysinen ympäristö auttaa orientoitumaan ympäristössä ja estää eksymästä. Ihmisillä on tapana muodostaa kognitiivisia karttoja mielessään löytääkseen tien kohteeseen. Arkkitehti Kevin Lynch on tutkinut aihetta laajasti. Kirjassaan “The Image of the City” hän tulkitsee kognitiivista teoriaa suunnittelun kielelle (Lynch 1990). Lynch esitti siinä luettavuuden (legibility) käsitteen. Se tarkoittaa sitä miten helposti ihminen pystyy muodostamaan kognitiivisen kartan tietystä paikasta mielessään. Kokeidensa kautta Lynch yritti selvittää, mitkä tekijät tekevät paikasta luettavamman ja helpomman orientoitua, sekä miten kaupunkia voi kuvat jollekulle, joka ei ole aikaisemmin käynyt siellä. Lynch sai selville, että ihmiset yrittävät mielessään yksinkertaistaa fyysistä ympäristöään ja järjestää sitä viiden elementin avulla; reunat, polut, alueet, solmukohdat ja maamerkit. Nämä elementit helpottavat ihmisen kykyä muodostaa kuva ympäristöstä.

Kuvat 28-32. Kevin lynchin viisi elementtiä

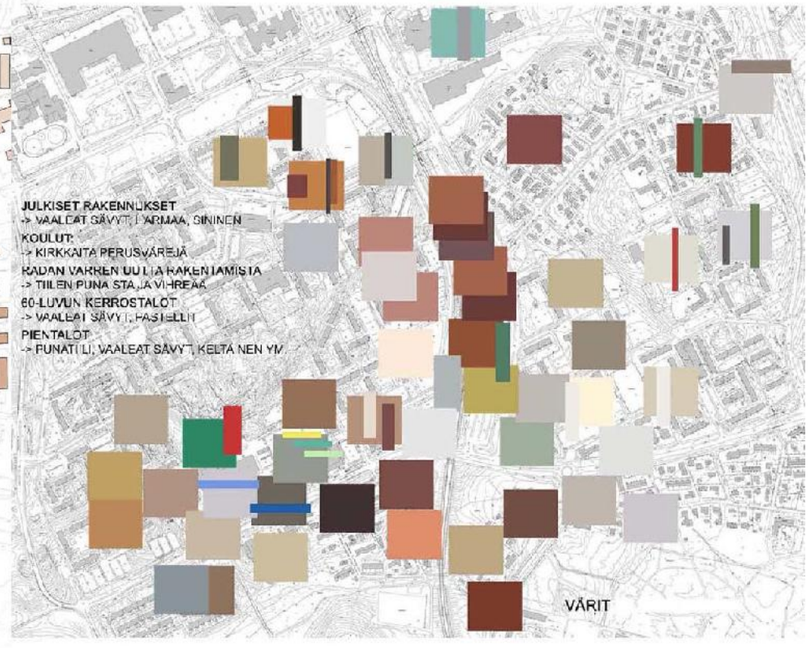
Kuvat 33-34. Analyysiä Kevin Lynchin mukaan

Kuva 35.

SANOMALAN ALUE
PIENTALOALUE
TOIMISTOJA
TEHDASALUE
PIENTALOALUE:
- MAASTON MUOTO ANTANUT HYVÄT LÄHTÖKOHDAT, KAUNISTA KUMPUILUA
- VÄLISSÄ 50-LUVUN TALOJA, JOILLAIN PIHOILLA KAUNISTA PUUSTOA
- TÄYDENNYSRAKENTAMISEN MYÖTÄ ALUEEN VEHREYS VÄHENTYNYT
- TIIVISTYNYT ALUE, PIENTALOJA MONELTA VUOSIKYMMENELTÄ
- MONET UUDEMPIEN RIVITALOJEN JA OMAKOTITALOJENKIN PIHAT HYVIN PIENIÄ
RIVITALOALUE
- YHTENÄINEN ARKKITEHTONINEN ILME
- VIIHTYISIÄ YHTEISPIHOJA
- VEHREÄ
- ONNISTUNEESTI SANEERATTUJA
HENKI HIEMAN
KAUPPAKESKUS
OSTARIN ALUE MUODOSTAA KALLIUNKIN KUVALLISESTI OLMAN MATALAMPIKERROKSEN PALVELUVYÖHYKKEEN. RUOTSINKIELISEN KOULUN ALUEEN KANSSA RAKENNUS SIJOITTUU YMPÄRISTÖNSÄ KANNALTA SOPIVALLE KOHDALLE, JOSSA KOHTAAVAT PALVELUT, KERROSTALOVYÖHYKKEET, RIVITALOALUE SEKÄ BUSSIRETKEILIJÄ- JA KEVYTLIIKENNE.
HENKI HIEMAN
VIIHTYISÄ LEIKKIPIHA
RAKENNUS JÄNISTÄ
KAUPPAKESKUS
SISÄÄNTULOAUKIO MARTINLAAKSON
UUTTA ASUNTOTUOTANTOA MARTINLAAKSON
NÄYTTÄVÄÄ ASUNTOARKKITEHTUURIA
HYVÄ ESIMERKKI VIIHTYISÄSTÄ SISÄPIHASTA, ONNISTUNUT SANEERAUS VAIKKA 50-LUVUN HENKI HIEMAN VIELÄ TUNTUU, MODERNI
3-6-KERROKSISIA LAMELLITALOJA (1960-1970)
3-6-KERROKSISIA LAMELLITALOJA (1960-1970)
VAIHTELEVAA MUURIMAISTA JULKISIVUPINTAA
KIVIMÄEN KOULU
KIRKASVARINEN KOULURAKENNUS
TÖHRYINEN ALIKULKU
UUSI AUKIO
RAKENNUKSEN PÄÄTY NÄKYY AUKION PÄÄTTEENÄ
PITKÄ RAKENNUKSEN
TURVALLISUUTTA PARANNETTU VALAISTUKSELLA
MARTINLAAKSON ALOITUSKORTTELI
SANEERATTU PASTELLISÄVYIN
ASEMA
UUSI OSTARI
PELOTTAVA ALIKULKU
UUSI MAAMERKKI
3-6-KERROKSISIA LAMELLITALOJA (1960-1970)
SISÄÄNTULO MARTINI AAKSOON
LAAJAVUORI
KILANTEEN PUUT
HIENOT GRANIITTIPORTAAT JA KYMMENSITUTKIMET
PURETTAVA KOULU
RAAPPAVUORENTIE
RIHOILLA HYÖDYNNETTY ALKUPERÄISTÄ LUONTOA
MARTINLAAKSON KOULU
HIENOSTI LAAJENNETTU VÄRIKÄS KOULURAKENNUS
3-6-KERROKSISIA LAMELLITALOJA (1960-1970)
SCRVS ALUE
ONNISTUNUTTA JUTTIA ASUNTORAKENTAMISTA
BUSSI-ASEMA
TIIVISTYNYT ALUE, PIENTALOJA MONELTA VUOSIKYMMENELTÄ
PIENTALOASUTUSTA
PIENTALOASUTUSTA
PIENTALOASUTUSTA
RAKENNUKSET SIJOITETTU MAASTOON ONNISTUNEESTI
SEKAMETSÄRETTI
ONNISTUNUT SANEERAUSKOHDE
MARTINLAAKSONTIE
MARTINUS SALI, UKIO, OPPILAITOS
SISÄÄNTULO MARTINLAAKSOON
RIVITALOALUE
VIHERPUISTO

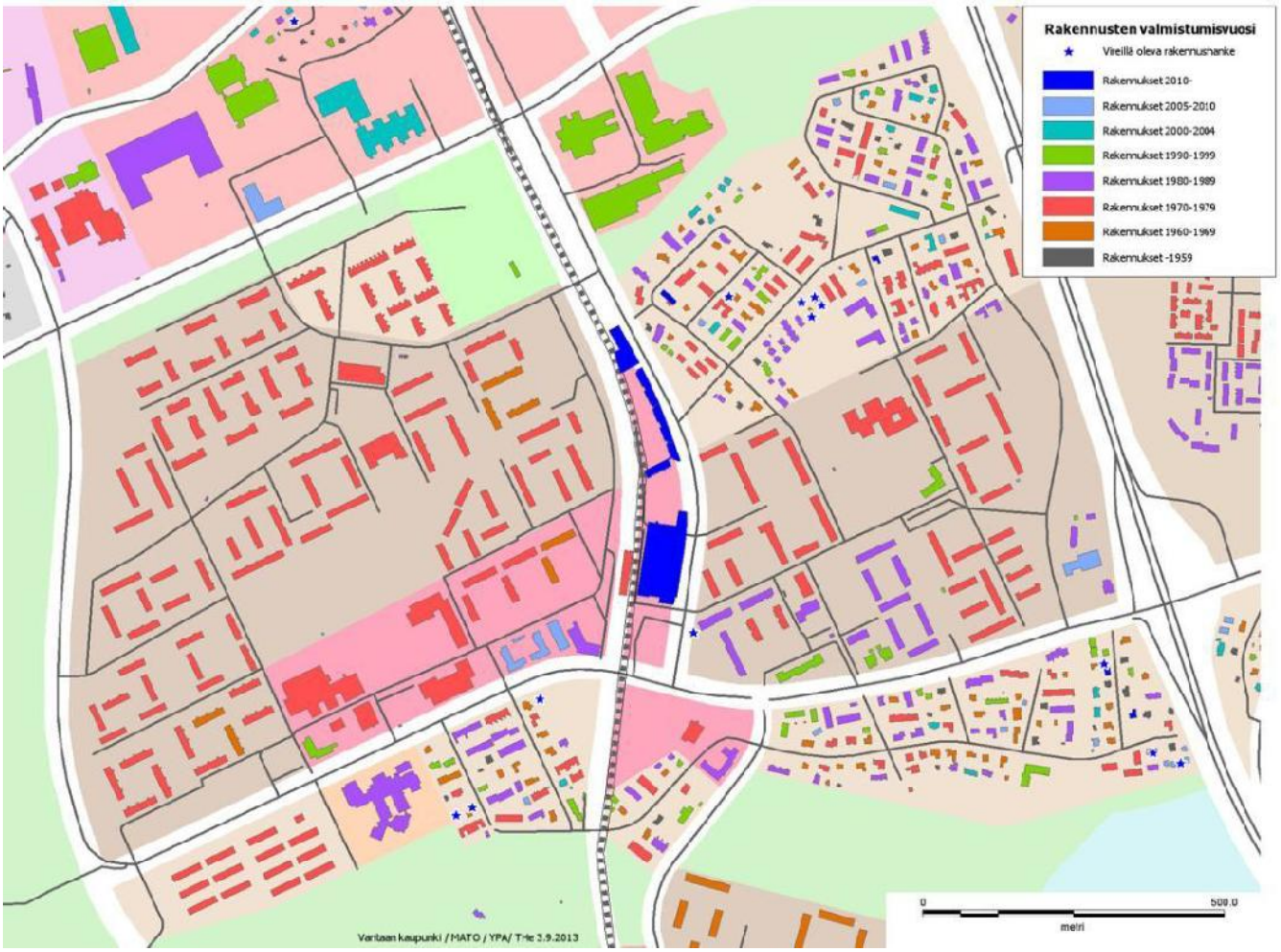

Kuva 36. Kerrosluvut, nykytilanne
Kuva 37. Martinlaakson rakennusmateriaaleja
Kuva 38. Martinlaakson värejä

Kulttuurihistorialliset arvot, rakennussuojelukohteet

Pääosa Martinlaakson rakennetusta kulttuuriympäristöstä on modernia, 1950-luvun puolivälin jälkeen rakennettua. Näin ollen rakennuskannan arvottaminen pitää suhteuttaa modernin yhteiskunnan kehitykseen, etenkin aluerakentamiseen, jonka kohteena Martinlaakso oli 1960-luvulta lähtien.

Kuva 39. Rakennuskanta valmistumisvuoden mukaan

Vantaalla modernia rakennuskulttuuria on inventoitu ja arvotettu vuonna 2002 valmistuneeesa *Vantaan Moderni rakennuskulttuuri 1930-1979* -inventoinnissa. Inventoinnissa on käytetty kolmiportaista arvotusluokittelua (arvotusluokituksen mahdollisesti muuttuessa tulee kohteet arvottaa uuden luokituksen mukaan tapauskohtaisesti):

> ***A1 –kohde**: Kohde on Vantaan rakennusperinnön kannalta (tai maakunnallisesti, valtakunnallisesti tai kansainvälisesti) merkittävä. Tavoitteena on säilyttää kohde ja kunnostaa se alkuperäistä arkkitehtuuria kunnioittaen ja mahdollisesti palauttaen.*
>
> ***A2 –kohde**: Kohde on lähiympäristön kannalta merkittävä. Tavoitteena on säilyttää kohde ja kunnostaa se alkuperäistä arkkitehtuuria kunnioittaen ja mahdollisesti palauttaen. Vähäiset muutokset kohteessa ovat mahdollisia.*
>
> ***B-kohteet** ovat A-kohteita vähemmän merkittäviä, mutta niistäkin on olemassa inventointitietoa.*

Aluerakentamisen päästyä käyntiin ja ensimmäisten asukkaiden saavuttua uusiin rakennuksiin 1969 Laajavuoren alueella, tuli palvelujen kehittäminen ajankohtaiseksi. Tärkeimmät julkiset rakennukset sijoitettiin Martinlaaksonpolun varteen. Martinkeskuksen kohdalle oli suunniteltu metroasema, joten se oli luonnollinen keskuksen paikka. Martinlaaksonpolun julkiset rakennukset muodostavat vielä tämän päivän Martinlaaksossa tyylillisesti yhtenäisen kokonaisuuden, jonka osia ovat Martinlaakson yhtenäiskoulu (inventointiluokitus A2 nostettu restauroinnin jälkeen A1:en),

Martinlaakson nuorisotalo (A2), Martinlaakson uimahalli (B) ja Martinkeskus (A2). Martinlaakson yhtenäiskoulusta ja nuorisotalosta on teetetty rakennushistorialliset selvitykset, joiden perusteella rakennusten kulttuurihistoriallista arvoa pohditaan maankäytön päätösten yhtydessä ja korjaus- ja muutostoimenpiteissä. Tarvittavat selvitykset kulttuurihistoriallisista arvoista tulisi täydentää myös Martinkeskuksen osalta.

Martinlaaksonpolun varressa sijaitsee myös Olavi Puusaaren vuonna 1971 rakennettu Laajavuoren ala-aste (luokitustunnus B), joka rakennusaikansa puolesta kuuluu edellä mainittuun kokonaisuuteen, mutta joka tyylillisesti kuitenkin poikkeaa muista. Rakennuksessa on todettu sisäilmaongelmia, eikä sen suojelulle ole ollut riittäviä perusteita.

Aluerakentamiseen liittyvien asuinrakennusten arkkitehtoninen yhteneväisyys on alueella hajonnut erilaisten korjausten yhteydessä. Alkuperäisen asemakaavan periaatteet voidaan kuitenkin yhä hahmottaa rakennusten sijoittelussa suurten pihojen ympärille.

Muita edellä mainitussa inventoinnissa huomioittuja rakennuskultturikohteita Martinlaaksossa ovat:

Kivimäen pientaloalue, jossa 1970-luvulla rakennetut pientalot muodostavat yhtenäisen kokonaisuuden (luokitustunnus B).

Martinlaaksontie 40 ja 42 rivitalot (luokitustunnus A2)

Yksittäisistä rakennuksista merkittävimpiä ovat:

Talot Helasuo ja Pihkala, Lintukallionkuja 3 ja 5, arkkitehti Juhani Kulovesi, rakennettu 1972 (A1).

As Oy Skyttä, Kukintie 8, arkkitehti Seppo Heinämäki, rakennettu 1973 (A2).

Martinlaakson alueen pohjoisosissa sijaitsevalla teollisuus vyöhykkeellä sijaitsee kaksi Vantaan kaupungin teollista rakennusperintökohdetta Sanomala ja Martinlaakson lämpövoimala (Vantaan energia). Sanomala on saanut teollisen rakennusperinnön inventoinnissa (Vantaan kaupunki 2006) luokitustunnuksen A1 ja lämpövoimala luokitustunnuksen A2.

Martinlaakson koulu kuuluu modernin rakennuskannan inventoinnissa (Vantaan moderni rakennuskulttuuri 1930-1979', 2002) luokkaan A1. Rakennuksesta on laadittu tarkempi rakennushistoriallinen selvitys ja sitä on äskettäin laajennettu. Koulu on aikansa esimerkki peruskoulurakentamisesta. Viereinen uimahallirakennus on luokkaa B.

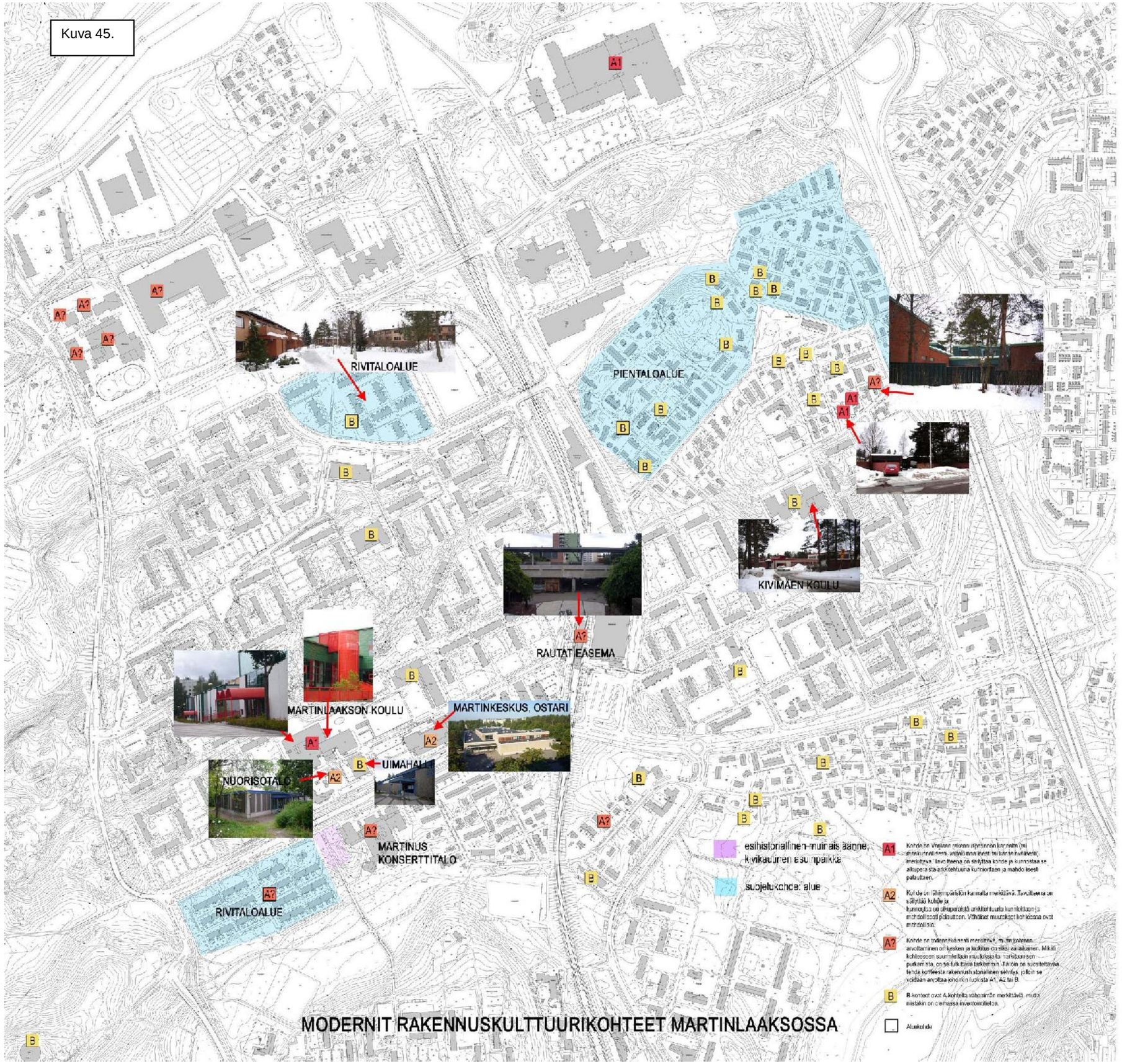

Kuvat 40-42. Martinus-konserttisal/ uimahalli/ vanha nuorisotila

Kuvat 43-44. rautatieasema/ bussiasema

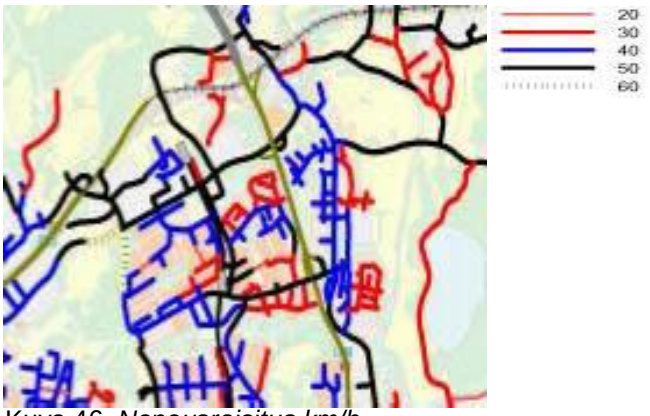
Kuva 45.

RIVITALOALUE
PIENTALOALUE
KIVIMÄEN KOULU
RAUTATIEASEMA
MARTINLAAKSON KOULU
MARTINKESKUS, OSTARI
NUORISOTALO
UIMAHALLI
MARTINUS KONSERTTITALO
RIVITALOALUE
esihistoriallinen muinais jäänne, kivikautinen asuinpaikka
suojelukohde: alue
MODERNIT RAKENNUSKULTTUURIKOHTEET MARTINLAAKSOSSA

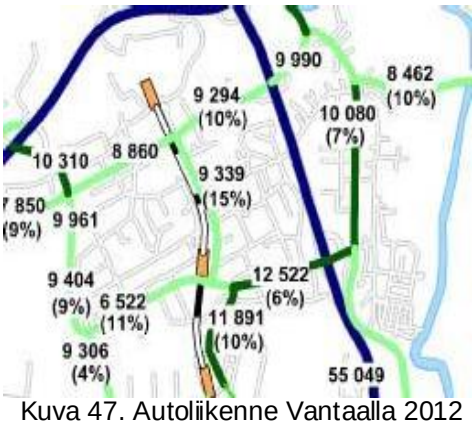
Martinlaakson liikenteen nykytila

Liikenneverkko

Martinlaakson liikenneverkko on järjestetty pääosin ulkosyöttöisesti niin, että katuverkon sisäpuoli on rauhoitettu autoliikenteeltä. Katuverkko on jäsennelty pääkatuihin, kokoojakatuihin ja tonttikatuihin. Martinlaakson reunustamat pääkadut ovat Martinlaaksontie, Raappavuorentie, Kivivuorentie ja Martinkyläntie. Pää- ja kokoojakaduilla nopeusrajoitukset ovat pääosin 40–60 km/h ja tonttikaduilla 30–40 km/h.

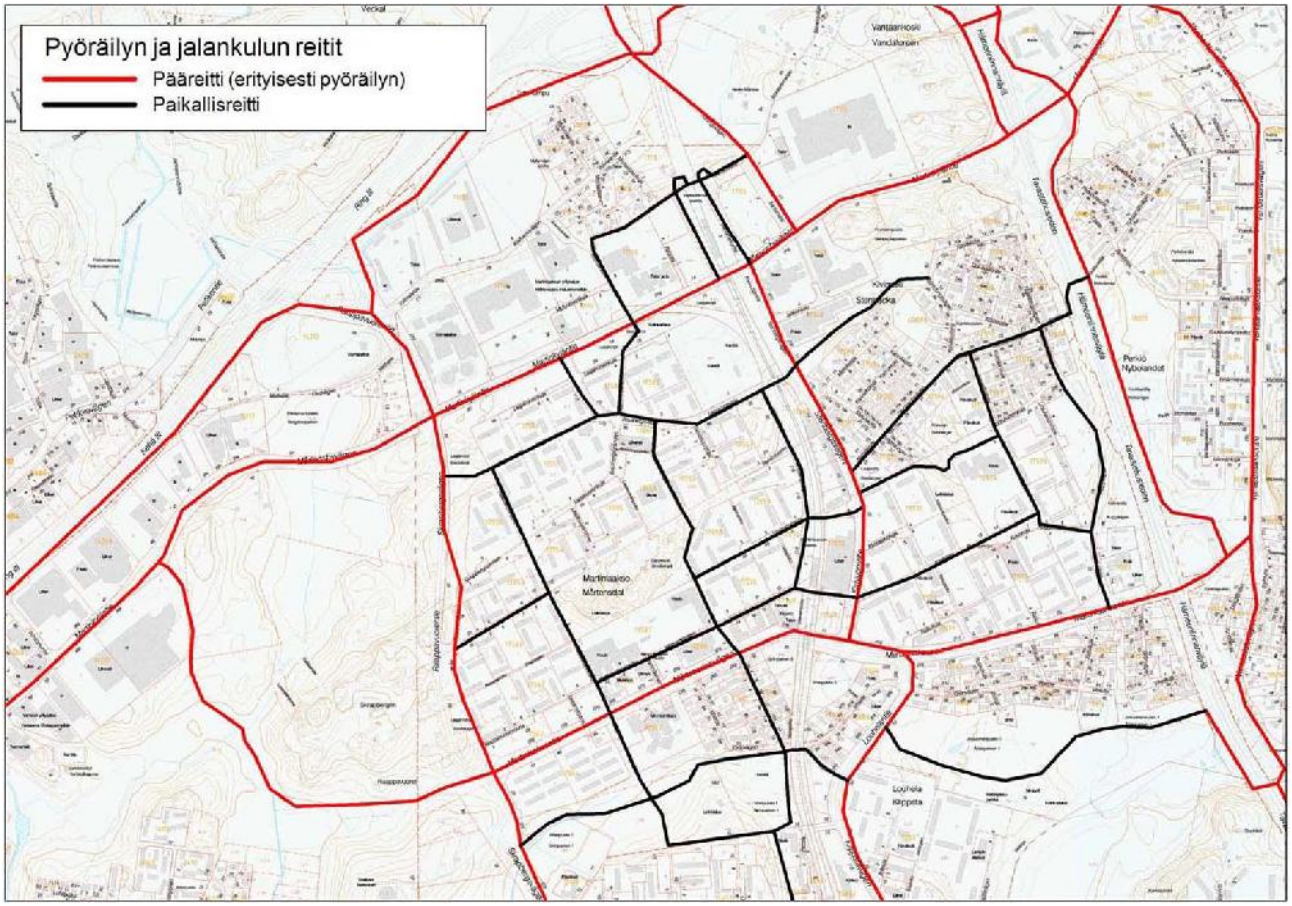

Kuva 46. *Nopeusrajoitus km/h*

Kuva 47. Autoliikenne Vantaalla 2012

Martinlaakson autoliikenteestä eroteltu jalankulun ja pyöräilyn verkko tarjoaa kattavat ja turvalliset yhteydet alueen sisällä ja lähiympäristöön. Verkko voidaan jakaa karkeasti pää- ja paikallisreitteihin. Kortteleiden keskellä kulkevat reitit ovat luonteeltaan paikallisia jalankulkuraitteja. Paikallisreiteillä pyöräily on lähipalveluille suuntautuvaa. Nopeampi ja alueelta ulos suuntautuva pyöräily sijoittuu pää- ja kokoojakatujen varsien pääreiteille. Martinlaaksonpolku toimii palvelut yhdistävänä reittinä Martinlaakson uudelta ostarilta koululle saakka.

Kuva 48.

Autoliikenteen määrät

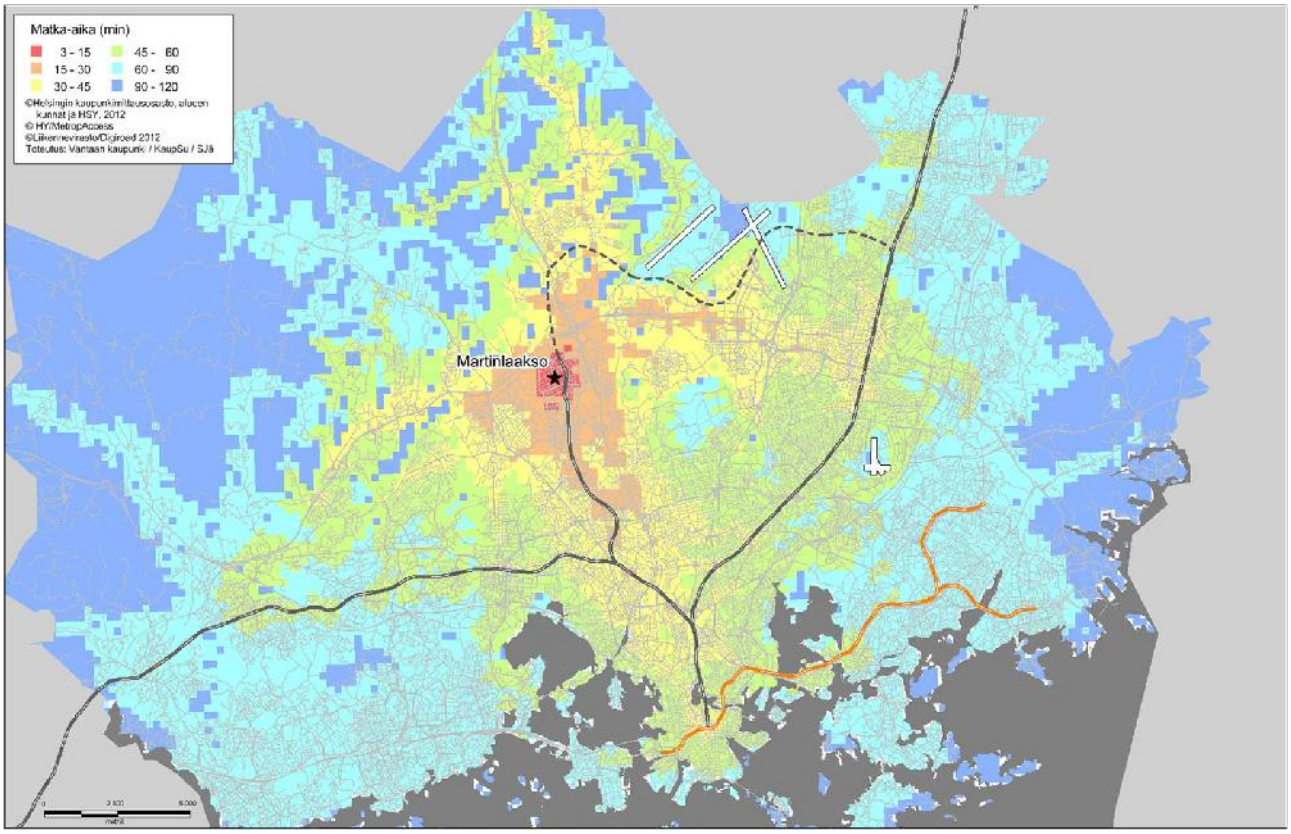
Martinlaaksontien keskimääräinen arkivuorokausiliikennemäärä oli vuonna 2012 6522 ajoneuvoa vuorokaudessa, josta raskaanliikenteen osuus oli 11 %. Ennusteliikennemäärä vuodelle 2030 Kivivuorentien puoleisessa päässä on 5500 ajoneuvoa / vrk ja Raappavuorentien puoleisessa päässä 11 200 ajoneuvoa / vrk. Ennusteliikennemäärä vuonna 2030 Martinlaaksontiellä välillä Raappavuorentie – Hämeenlinnanväylä on 15 700–25 400 ajoneuvoa / vrk (Autoliikenne Vantaalla 2012). Martinkyläntien liikennemäärät olivat 8860–9990 ajoneuvoa / vrk.

Pysäköinti

Yleisiä pysäköintipaikkoja on alueella jonkin verran. Juna-aseman liityntäpysäköintipaikat sijaitsevat ostoskeskuksen katolla pysäköintikannella. Kiinteistöjen autopaikat ovat sijoittuneet tonteille, lähinnä maantasopysäköintialueille.

Joukkoliikenne

Joukkoliikenteen palvelutaso on Martinlaaksossa nykyisin hyvä, ja tulevina vuosina se paranee entisestään. Vuonna 2015 valmistuu Vantaankosken radan ja pääradan yhdistävä Kehärata, jota pitkin Martinlaaksosta pääsee junalla Myyrmäen suunnan lisäksi myös esimerkiksi Tikkurilaan, lentoasemalle ja Aviapoliksen työpaikka-alueelle. Junien lisäksi aluetta palvelee varsin kattava bussilinjasto, jota käyttämällä pääsee läpi viikon esimerkiksi kauppakeskus Jumboon sekä Hämeenlinnanväylän ja Mannerheimintien varren pysäkeille. Bussiliikenteen pääkatuja Martinlaaksossa ovat Martinlaaksontie, Martinkyläntie, Kivivuorentie ja Laajavuorentie.

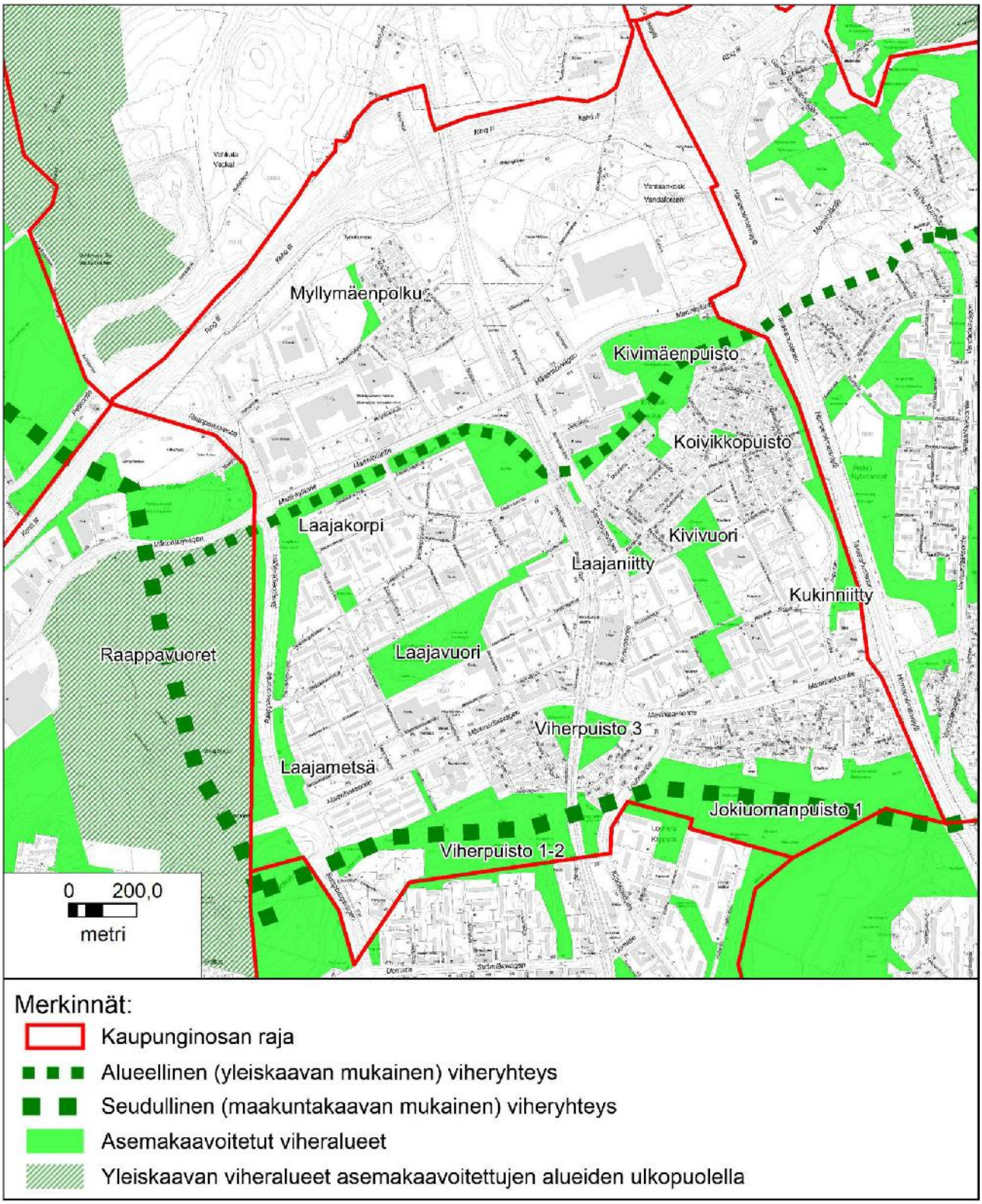

Kuva 49. Martinlaakson saavutettavuus joukkoliikenteellä lokakuussa 2013.

Liikenteen vaikutukset

Osa Martinlaaksosta on lentomelualuetta, jolla lentomelun desibelitaso on Lden 50 - 55 dB. Kansainvälisen käytännön mukaisesti asumisen katsotaan olevan terveellistä alle 55 dB meluvyöhykkeellä. Alueelle voidaan kaavoittaa uusia asuinalueita, jos melunsuojaus otetaan huomioon rakenteissa. YTV:n raportin 'Väestön altistuminen ilmansaasteille pääkaupunkiseudulla' (2007) mukaan Martinlaakson alueella olevat liikenteen ja teollisuuden päästöjen aiheuttamat pienhiukkas- ja typpioksidipitoisuudet ovat suhteellisen pieniä.

Viheralueet

Kuva 50.

Viheralueverkosto

Martinlaakso on vehreä kaupunginosa. Laajat viheralueet ovat lyhyen kävelymatkan päässä joka puolelta, kaupunginosassa on myös sisäisiä viheralueita ja kerrostalopihatkin ovat todella suuria. Asukkaat arvostavat ainutlaatuisia viheralueitaan.

Martinlaakson kaupunginosaa rajaavat etelässä ja lännessä viheraluekokonaisuudet, jotka ovat tärkeitä seudullisen viheralueverkoston osia. Kaupunginosan pohjoisosa on lentomelualuetta ja yleiskaavassa osoitettu lähinnä työpaikka-alueeksi. Tämän alueen ainoa yleis- tai asemakaavoitettu viheralue on pieni Myllymäenpolun maisemaniitty.

Kaupunginosan poikki kulkee yleiskaavan osoittama alueellinen viheryhteys, johon liittyy urheilupuisto ja laajempi Kivimäenpuiston kokonaisuus.

Radan länsipuolisessa osassa Martinlaaksoa kaupunkirakenteen ideana on kaupungin keskellä oleva laajempi viheralue, kaupungin ”keuhkot”, eli Laajavuori, johon lukuisat leikkipaikat, koulujen ulkoilualueet ja ulkoilureitit tukeutuvat. Radan itäpuolella vastaava rooli on Kivivuoren kokonaisuudella.

Viheryhteyksien ja kaupunginosan keskeisten viheralueiden lisäksi Martinlaaksossa on liikenneväyliin rajoittuvia metsäisiä kaistaleita ja enimmäkseen leikkipaikkoina olevia pienempiä viheralueita. Viherpuisto 3:n kahdella erillisellä palalla ei ole suurta merkitystä kaupunkirakenteessa tai palveluverkossa, mutta alue on metsätyypiltään lehtoa ja siellä on pieniä noroja tai ojia, joten alueella on merkitystä luonnon monimuotoisuuden ja hulevesien hallinnan kannalta.

<u>Laajavuori</u>

Tärkeä kaupunginosan sisäinen viheralue, jonka reunoilla on useita leikkipaikkoja, ja jonka läpi menee ulkoilureittejä. Luonteeltaan alue on kallioista mäntyvaltaista metsää. Alarinteillä on kuitenkin myös rehevämpiä metsätyyppejä: Lounaiskulmassa lehtomaista kangasta, jonka pääpuulaji on rauduskoivu, mutta jossa kasvaa myös pähkinäpensasta ja metsälehmusta. Koillisin kärki on kallionaluslehto, jossa kasvaa männyn ohella vaahteraa ja joitain tammia.
Pohjoisreunalla ja kaakossa on tuoretta kangasta.

Maisemakuvaltaan hyvin kaunista metsää, kuitenkin sulkeutuneena metsätilana pelottava. Asukkaat ehdottivat polkuja ja penkkejä.

<u>Kivivuori</u>

Radan itäpuolella kaupunginosan sisäinen viheralue, jossa leikkipaikka ja kenttiä. Kallion lakialue ja kalliopaljastuma on säilytetty. Metsäinen alue koulun ja päiväkodin vieressä.

Pohjoisosa kalliometsää, eteläosa lehtomaista kangasmetsää. Pääpuulaji kalliometsässä mänty ja etelässä kuusi.

<u>Kivimäenpuisto</u>

Kivimäenpuistossa on kallioalueita, joilla kasvaa mäntyjä ja alavampia osia, joissa on avointa nurmikkoa ja metsäisiä osia, joihin on istutettu muun muassa tammia. Puistoon on istutettu myös alppiruusuja. Puistossa on pieni korpi. Martinkyläntien varressa on tuoretta kangasta, jonka pääpuulajina rauduskoivu.

Koivikkopuisto

Leikkipaikaksi rakennettu, palvelee lähialueen asukkaita.

Viherpuisto 3

Lehto, varttunutta metsää, pääpuulajeina haapa, harmaaleppä ja hieskoivu, myös vaahteraa.
Alueella on metsälain mukainen luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeä kasvupaikka, noro.

Laajaniitty

Pohjoisosa on suojaviheralueen luonteista metsikköä. Eteläosa on rakennettu leikkipaikaksi.

Kukinniitty

Suojaviheraluetta, jolla kulkee asfaltoitu käytävä. Kallioita, joilla kasvaa mäntyjä ja tuoreita ja lehtomaisia kangasmetsiä. pääpuulajeina rauduskoivu, haapakuusi. Eteläisimmässä osassa raitaa kasvava lehto.

Jokiuomanpuisto 1

Savilaaksoon perustettu viheraluekokonaisuus, jossa on mm. koira-aitaus, matonpesupaikka, minigolf, leikkipaikka ja viljelypalstoja. Erilaisia avoimia pintoja: käyttönurmikkoa, niittynurmea ja maisemapeltoa. Mätäoja alkaa täältä. Viheralueella on myös luonnonsuojelualuetta, joka on suota (korpea ja nevaa) ja lehtoa. Myös suojelualueen vieressä on lehtometsää.

Viherpuisto 1 ja 2

Metsäinen viheraluekokonaisuus, jossa on kaksi isoa pallokenttää, talvisin luistinrataa, ja leikkipaikka. Saviseen laaksoon on syntynyt lehtoa ja korpea, joissa kasvaa mm. kuusia, haapoja ja hieskoivuja. Pellaksenojan latva on täällä. Hiekkaisella ja silttisellä rinteellä on lehtomaisia kangasmetsää, jossa kasvaa mm. kuusia ja rauduskoivuja.

Laajakorpi

Raappavuorentiehen ja Martinkyläntiehen rajoittuva viheralue. Pohjoinen Martinkyläntien vieressä oleva osuus on osa viheralueverkostoa. Tämän osuuden koillisin osa liittyy urheilupuistoon. Pääosin täyttömaalla olevalla viheralueella on koirapuisto, käyttönurmikoita ja pari pientä metsikköä, joissa kasvaa mm. rauduskoivuja, tammia ja mäntyjä.

Raappavuorentiehen rajoittuva osuus on asutusta suojaavaa metsää, tyypiltään kuusivaltaisia tuoreita kangasmetsiä. Kalliota on paikoin louhittu siten, että leikkaukset näkyvät hyvin tieltä.

Laajametsä

Viheralueen maaperä on pääosin moreenia ja kalliota ja kallio on paikoitellen myös näkyvissä. Luonteeltaan alue on asutusta suojaavaa metsää, joka on tyypiltään kuusivaltaista tuoretta ja lehtomaista kangasmetsää. Asutuksen tuntumassa on myös leikkikenttä ja käyttönurmikkoa. Laajakorven ja -metsän alueilla kulkevalla ulkoilureitillä on metsän tuntua, vaikka metsäkaistale onkin kapea.

1.3 Martinlaaksossa asutaan, opiskellaan ja tehdään töitä

Väestö

Martinlaakso on asukasmäärältään Vantaan toiseksi suurin kaupunginosa, jossa asui vuoden 2013 alussa reilut 11 800 henkeä. Kaupunginosan väestönkehitys oli pitkään laskusuuntainen: väestö vähentyi 30 vuodessa yli 3 000 asukkaalla saavuttaen alimman tasonsa 11 132 asukasta vuonna 2006. Sen jälkeen Martinlaakson väestö lähti uuteen kasvuun osin täydennysrakentamisen ansiosta ja kaupunginosassa oli vuoden 2013 alussa asukkaita 11 804. Väestön ikärakenne on nykyisin vanhusvoittoinen.

1.1.2013	Martinlaakso	Vantaa
asukkaat	11 804	205 312
0-6 v.	8,0	9,1
7-15 v.	8,3	10,2
16-64 v.	64,2	67,2
65+ v.	19.5	13,4
vieraskieliset	14,4%	11,9%

Taulukko 1. Ikärakenne

Työpaikat

Työpaikkaomavaraisuus oli noussut Vantaalla keskeiseksi tavoitteeksi 1970-luvun alkupuolella. Työpaikkoja oli osoitettu runsaasti erityisesti Kehä III:n varteen. Työpaikkaomavaraisuus on edelleen pysynyt Vantaan tavoitteena nykypäiviin asti.

Martinlaaksossa on runsaasti työpaikkoja, yli 5 300. Työpaikat ovat sekä julkisella että yksityisellä sektoreilla. Työpaikkojen määrä on lisääntynyt huomattavasti aina vuodesta 1980 lähtien. Monet työpaikat sijaitsevat Kehä III:n eteläpuoleisella yritysalueella, joka sai 1970-luvulla alkunsa Martinlaakson voimalaitoksesta ja Sanomalasta. Vantaankosken aseman ympärille on Sanomalan lisäksi sijoittunut myös muuta korkeaan tietotaitoon, ympäristöosaamiseen ja informaatiotuotantoon erikoistunutta osaamista.

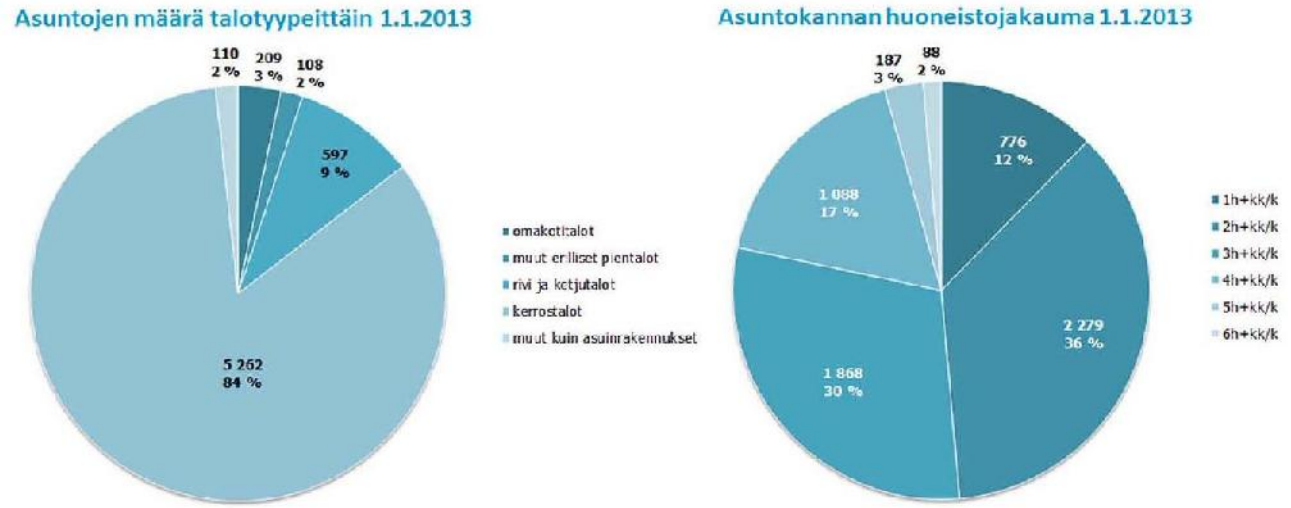
31.12.2010	Martinlaakso	Vantaa
työpaikat	4 787	103 955
työvoima	5 306	99 594
työpaikkaomavaraisuus	90,2%	104,3%
työttömyys (31.12.2011)	10,1%	8,5%

Taulukko 2. työpaikat

Asuminen

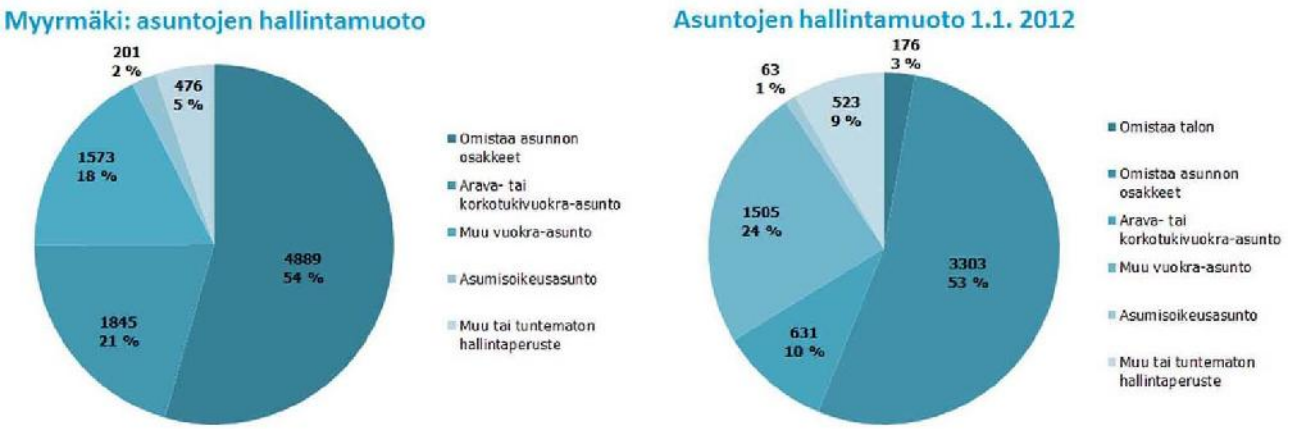
Viime vuosina Martinlaaksossa on rakennettu asuntoja erityisesti aseman ympäristöön, jonne on noussut uusia omistus- ja vuokra-asuntoja sekä vuonna 2012 avatun Martinlaakson ostarin yhteyteen ja tuntumaan junaradan itäpuolelle.

Asuntoja Martinlaaksossa oli vuoden 2013 alussa yhteensä 6 286, joista 5 262 (84% asuntokannasta) kerrostaloissa, 317 (5% asuntokannasta) omakoti- ja muissa erillisissä pientaloissa sekä 597 (9% asuntokannasta) rivi- ja ketjutaloissa. Martinlaaksossa asuntokannan huoneistojakauma on pienasuntovoittoinen. Lähes puolet asunnoista on yksiöitä tai kaksiota ja kolmioiden osuus on 30 prosenttia. Yli neljän huoneen perheasuntoja on reilut 20 prosenttia asuntokannasta.

Taulukko 3. Asuntojen määrä talotyypeittäin 1.1.2013, Asuntojen huoneistojakauma 1.1.2013

Asuntojen hallintamuodoissa korostuu omistusasuminen, jonka osuus on 56 prosenttia. Arava- ja korkotukivuokra-asuntoja on 10 prosenttia ja vapaarahoitteisia vuokra-asuntoja 24 prosenttia asuntokannasta. Asumisoikeusasuntoja on vain prosentti ja hallintamuoto on tuntematon noin 9 prosentilla asuntokannasta.

Taulukko 4. Asuntojen hallintamuoto 1.1.2012

Vantaan suuralueista Myyrmäessä on tällä hetkellä eniten yli 65-vuotiaita asukkaita. Heitä on noin 18 prosenttia alueen väestöstä. Senioreiden osuuden ennustetaan pysyvän Myyrmäessä suuralueista suurimpana myös seuraavan kymmenen vuoden kuluessa. Vuonna 2023 ikääntyneitä on suuralueella jo yli 22 prosenttia väestöstä. Myyrmäen suuralueella sijaitsee myös eniten yksinasuvia yli 65-vuotiaita, noin 3350 asuntokuntaa. Myymäessä ja Martinlaaksossa väestön ikääntyessä kasvaa väistämättä tarve esteettömille ja elämäntilanteen mukaan muunneltaville asunnoille. Yksinasuvien senioreiden suuri määrä aiheuttaa myös kysyntää pienille ja kohtuuhintaisille asunnoille.

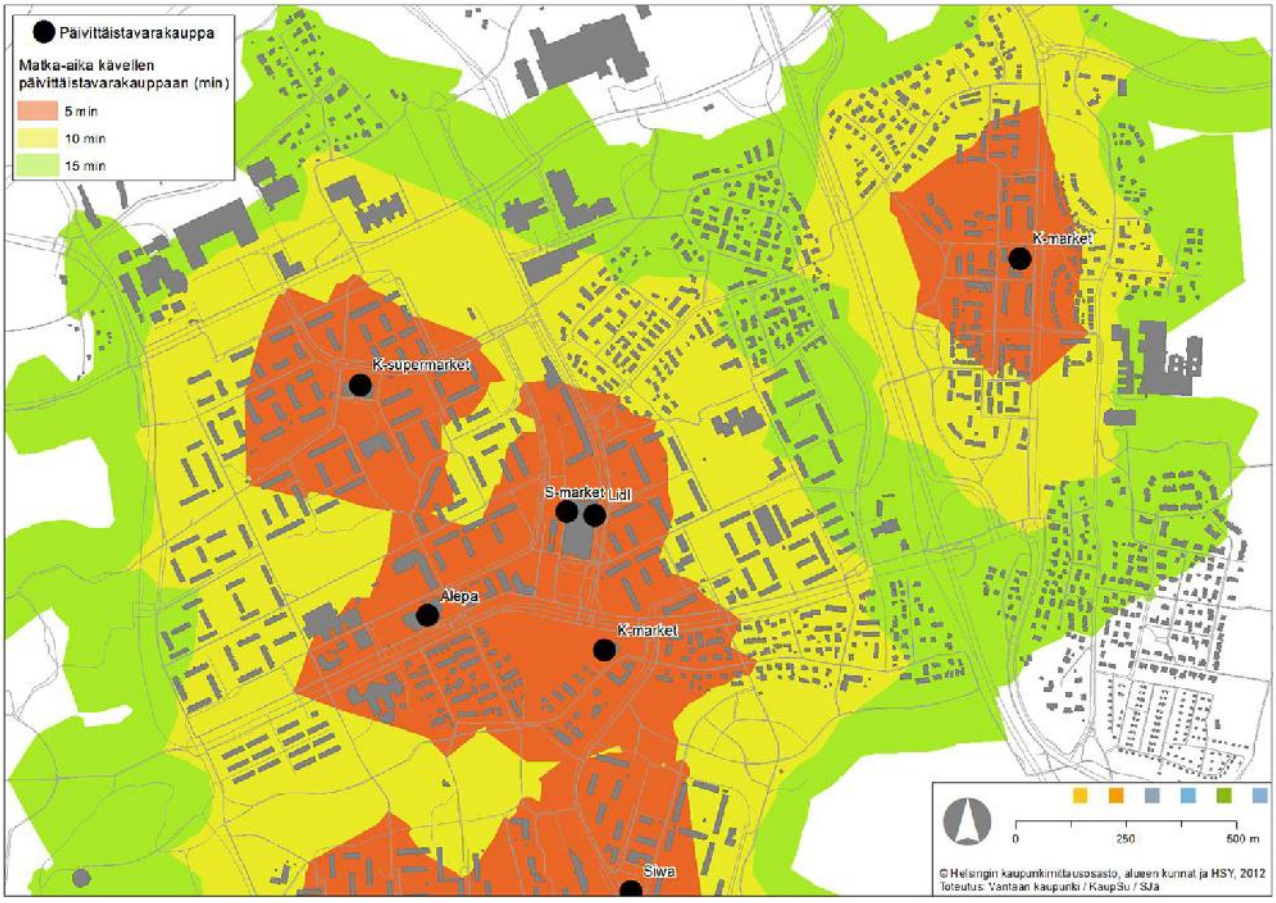
Palvelut

Nykyään Martinlaaksossa on melko kattavat palvelut. Alueelle ovat sijoittuneet nykyään mm. konserttitalo Martinus ja kauppaoppilaitos sekä lukuisia yrityksiä. Vuonna 1988 valmistuneessa julkisten tilojen rakennuskompleksissa Martinmiilussa toimii kunnallisia palveluita kuten kirjasto ja terveysasema.

Kaupalliset palvelut

Martinlaaksossa on hyvät päivittäistavarakaupan palvelut. Päivittäistavarakaupan myyntialaa on asukasta kohden selvästi enemmän kuin pääkaupunkiseudulla keskimäärin, vaikka myynti asukasta kohden onkin keskimääräistä pienempää (KSV 2013). Alueen viisi päivittäistavarakauppaa ovat hyvin saavutettavissa ja ne sijaitsevat rakenteellisesti järkevästi alueen eri osissa keskeisillä paikoilla (kuva 51). Keskimäärin päivittäistavarakauppa on saavutettavissa alueella reilussa kuudessa minuutissa (450 metriä), minkä johdosta saavutettavuus on merkittävästi parempaa kuin Vantaalla keskimäärin.

Martinlaakson ostarissa sijaitsee muutamia erikoiskaupan myymälöitä, mutta lähimmät suuret erikoiskaupan keskittymät sijaitsevat Pakkalan Jumbossa, Myyrmäen Myyrmannissa sekä naapurikuntien kaupan keskittymissä. Tilaa vaativaa kauppaa suunnittelualueella ei ole.

Kuva 51. Päivittäistavarakaupan saavutettavuus kävellen Martinlaaksossa.

Muu palvelurakenne

Martinlaaksossa opiskellaan eri kouluissa ja oppilaitoksissa. Martinlaakson juuri laajennetussa yhtenäiskoulussa on luokat ensimmäisestä yhdeksänteen. Kivimäen koulussa sekä Mårtensdalin ruotsinkielisessä alakoulussa on luokat kuudenteen asti. Martinlaakson lukio toimii Martinus-salin yhteydessä, samoin kauppaoppilaitos Mercuria. Alueen kouluihin tullaan opiskelemaan myös kauempaa. Lähin ammattikorkeakoulu Metropolia sijaitsee parin kilometrin päässä Myyrmäessä.

Kuva 52. Martinlaakson palvelutilanne 24.1.2014

Päiväkodit

Päiväkodiksi määritellään kiinteistö tai huoneisto, jossa on kotialueita samalla tontilla yhdessä tai useammassa rakennuksessa. Mikäli tontilla on useampi rakennus, nimitetään päärakennusta päiväkodiksi ja toista rakennusta lisärakennukseksi. Päiväkotitila taas on kotialue erillään päiväkodista tai muun kuin päivähoitotoiminnan yhteydessä (esim. esiopetusryhmä koululla). Tämän määritelmän mukaan Martinlaakson alueella on kahdeksan päiväkotia, yksi lisärakennus ja kolme päiväkotitilaa.

Jokiuoma, Martintupa ja Metsikköpolku ovat vuokrapäiväkoteja, Laajavuori, Martinkeskus ja avoin päiväkoti Soittorasia osaketiloja. Muut ovat kaupungin omia rakennuksia. Laajavuori ja Martintupa sijaitsevat kerrostalon alakerrassa, Martinkeskus purettavassa ostokeskuksessa. Muut sijaitsevat kaupungin omilla tonteilla, Metsikköpolku Kivimäen koulun kanssa samalla tontilla ja Lintukallio sekä Kivimäen päiväkoti samalla tontilla. Kivimäen ja Laajavuoren kouluilla toimii esiopetusryhmä. Jokiuoma, Metsikköpolku, Lintukallio ja Timotei ovat ns. 10 – päiväkoteja, joita tehtiin 1980 -90 lukujen taitteessa 10 kappaletta sarjatuotantona edullisesti tiukalla mitoituksella vastaamaan päivähoitotarpeen äkkinäiseen lisääntymiseen. Alueella toimii myös kaksi yksityistä päiväkotia, joista toisen kanssa Vantaan kaupungilla on vuoteen 2016 asti voimassa oleva ostopalvelusopimus. Näissä päiväkodeissa on tällä hetkellä hoidossa noin 40 lasta, mikä on 5,2 % alueen päivähoidossa olevista lapsista.

1.4 Martsarin henki – Martsarilaiset (kokemuksellinen ympäristö)

Martinlaakson asumiskulttuuri

Aulis Nylund on kirjassaan Martinlaakso – lähiön arkea ja juhlaa kuvannut Martinlaakson asumiskulttuuria ja elämänmenoa monien vuosikymmenien ajalta. Suuri osa Martinlaaksoon 70-luvulla rakennetuista asunnoista oli Asuntohallituksen lainoittamia Arava-asuntoja. Myös vapaarahoitteisia vuokra-asuntoja rakennettiin.

Taloyhtiöissä on alusta saakka ollut talkoohenkeä. Esimerkiksi Laajaniityntie 10:n asukkaat viimeistelivät piha-alueensa itse. He halusivat myös säästää taloyhtiön kuluissa hoitamalla itse paikoitusalueen sähköistyksen vaatimat kaivuutyöt. Tämä kaikki loi hyvää yhteishenkeä asukkaiden kesken. Asukkaisen hyvää yhteishenkeä kuvaa myös monina vuosina vietetyt Martinlaakson rakentamisen vuosijuhlat sekä erilaiset pihajuhlat. 2000-luvulta lähtien on järjestetty jo perinteeksi muodostuneita Martinmarkkinoita. Tällöin Martinkeskuksen kauppiaat ja paikalliset yhdistykset esittäytyvät ja muutakin ohjelmaa on tarjolla.

Kuvat 53-54.

Martinlaaksossa toimii lukuisia yhdistyksiä ja harrasteryhmiä. Samana vuonna 1974 kun Vantaan kauppala muuttui Vantaan kaupungiksi perustettiin Martinlaakson asukasyhdistys. Se on toiminut aktiivisesti muun muassa kaavoitusasioissa. Vantaan lähiönäyttämö perustettiin 1979 ja se on toiminut aina näihin päiviin saakka. Asukkaat ovat aktivoituneet yhdessä muun muassa Töhryille Stop-projektissa yhteistyössä kaupungin kanssa. 2000-luvun tienoilla laitettiin alulle myös alueesta kertovat nettisivut, jonka tavoitteena oli luoda paikallinen tieto- ja keskustelufoorumi. Tällä hetkellä kaupunginosakohtaisia nettisivuja ylläpitää Martinlaakson asukasyhdistys.

Kuvat 55-57.

Martinlaaksossa asuu tai on asunut monia tunnettuja suomalaisia kuten Jorma Hynninen, Annikki Tähti, Virve Rosti ja Christal Snow. Martsari on tullut tunnetuksi myös formulakuskiemme Mika Häkkisen ja Mika Salon ansiosta, jotka ovat molemmat viettäneet lapsuutensa Martinlaaksossa. Mikä Häkkinen on jopa saanut keskustaan oman aukion voitettuaan ensimmäisen maailmanmestaruuden. Aukion avajaiset oli vuonna 1999 oli suuri media tapahtuma. Paikalla oli muun muassa formulaselostaja Matti Kyllönen.

Kuvat 58-60.

Haastattelumateriaalia

Asukashaastatteluja Martinlaaksossa
Kehityskuvaa varten oli tarve saada näkemys alueen asukkaiden sekä erityisesti lasten ja nuorten ajatuksista Martinlaaksosta. Kaupunkisuunnittelussa harjoittelijana ollut sosiologian opiskelija Paula Mäki työsti haastatteluja osana Pro Gradu-tutkielmaansa, jonka tarkoitus oli selvittää, millaisia ovat nuorten hengailupaikat vantaalaisessa Martinlaakson lähiössä. Tehtävänä oli tarkastella hengailupaikkojen ominaisuuksia nuorten, asukkaiden ja tilan näkökulmasta. Tutkielma sijoittuu kaupunkitutkimuksen ja maantieteellisen nuoruudentutkimuksen kentälle ja on otteeltaan laadullinen.

Haastattelututkimuksen aineiston muodosti Martinlaakson koulun oppilailla täytetty kyselylomake sekä alueen asukkaiden ja nuorten kanssa tehdyt teemahaastattelut. Haastattelut ja kyselyt tehtiin pääosin syksyllä 2011.

Tutkimus osoitti, että nuorten hengailussa on kyse ensisijaisesti sosiaalisesta toiminnasta, ystävien tapaamisesta ja uusiin ihmisiin tutustumisesta. Hengailupaikkoja valittiin aineiston perusteella sen mukaan, että ne olivat tarpeeksi avoimia halutulle toiminnalle sen lisäksi, että siellä liikkui mahdollisimman paljon muita ihmisiä. Julkiset tilat olivat tutkimustulosten perusteella avoimempia nuorten hengailulle kuin puolijulkiset tilat. Puolijulkiset tilat ovat tärkeitä erityisesti kylmällä ja sateisellä säällä, jolloin ulkotiloissa oleskelua ei pidetty miellyttävänä. Asukkaat kiinnittivät nuorten hengailuun huomiota lähinnä silloin, kun se koettiin häiritsevänä. Siten suurin osa nuorten joutilaasta oleskelusta vaikutti sosiaalisesti hyväksytyltä. Hengailupaikat tunnistettiin yleensä ympäristöjen visuaalisesta epäjärjestyksestä, kuten tageista ja graffiteista, tai juhlivista, humaltuneista tai kovaäänisistä nuorista. Visuaalisen epäjärjestyksen pelättiin olevan uhka myös sosiaaliselle järjestykselle. Sosiaalisesti epäjärjestäytyneeksi miellettyä paikkaa pidettiin pelottavana ja sitä mielellään vältettiin. (Mäki 2012)

Teemahaastattelut
11 teemahaastattelua käsitti lähinnä aikuisväestöä, iältään 19 – 91 vuotiaita. Aihealueita olivat palvelut, liikkuminen, ulkoilu- ja harrastusmahdollisuudet, sosiaaliset paikat, pelon paikat, epämiellyttävät paikat ja lempipaikat.

Tuloksia teemahaastatteluista (haastateltavien kommentteja ***kursiivilla***):

Palvelut

”Kannattaa käydä näissä lähikaupoissa, että ne pysyisi – ainakin ruokakaupat.”

”Ja se on yks lohtu (uudet asukkaat), että sitten pitäis olla terveyspalvelut lähellä”

- Koettiin pääosin hyviksi
- Kaivattiin laboratoriota ja postia, vaate- ja kenkäkauppoja, Alkoa, yleistavarakauppaa, ravintolaa ja tasokasta baaria.
- Haettiin yleisimmin Myyrmannista, sen jälkeen Helsingistä tai Jumbosta

Liikkuminen

”Meil on hyvät yhteydet ihan mihin paikkaan vaan: lentokentälle, Hesaan, Espooseen. Et täs on hirveen hyvät nämä bussi ja junayhteydet.”

- Kävellen ja pyörällä: lähipalvelut, Myyrmäki, koulumatkat
- Julkisilla: työmatkat, kauppareissut, vapaa-aika, Myymäki, Helsinki, Tikkurila, Espoo
- Autolla: kauppareissut (Jumbo & Myyrmanni), mökkimatkat, työmatkat

Vilkkaat kävelyreitit ja ulkoilualueet

- Vilkkaana kävelyreittinä korostui Martinlaaksonpolku koululta asemalle. Se koettiin sosiaalisena paikkana, jonne voisi sijoittua asuntoja ja esimerkiksi kahvila.
- Raappavuorenpolkua pitkin Martinlaaksontien ali jatkaen Viherpolkua saavutetaan suosittu ulkoilualue Viherpuisto
- Puistoalueet toimivat ulkoilualueina. Raappavuorenpuistoon toivottiin jopa puutarhapalstoja. Koillinen pientaloalue koettiin tärkeänä kävelyalueena.
- Liikenteellisesti vaaralliseksi paikaksi osoittautui Raappavuorentien ja Raappavuorenkujan risteys.

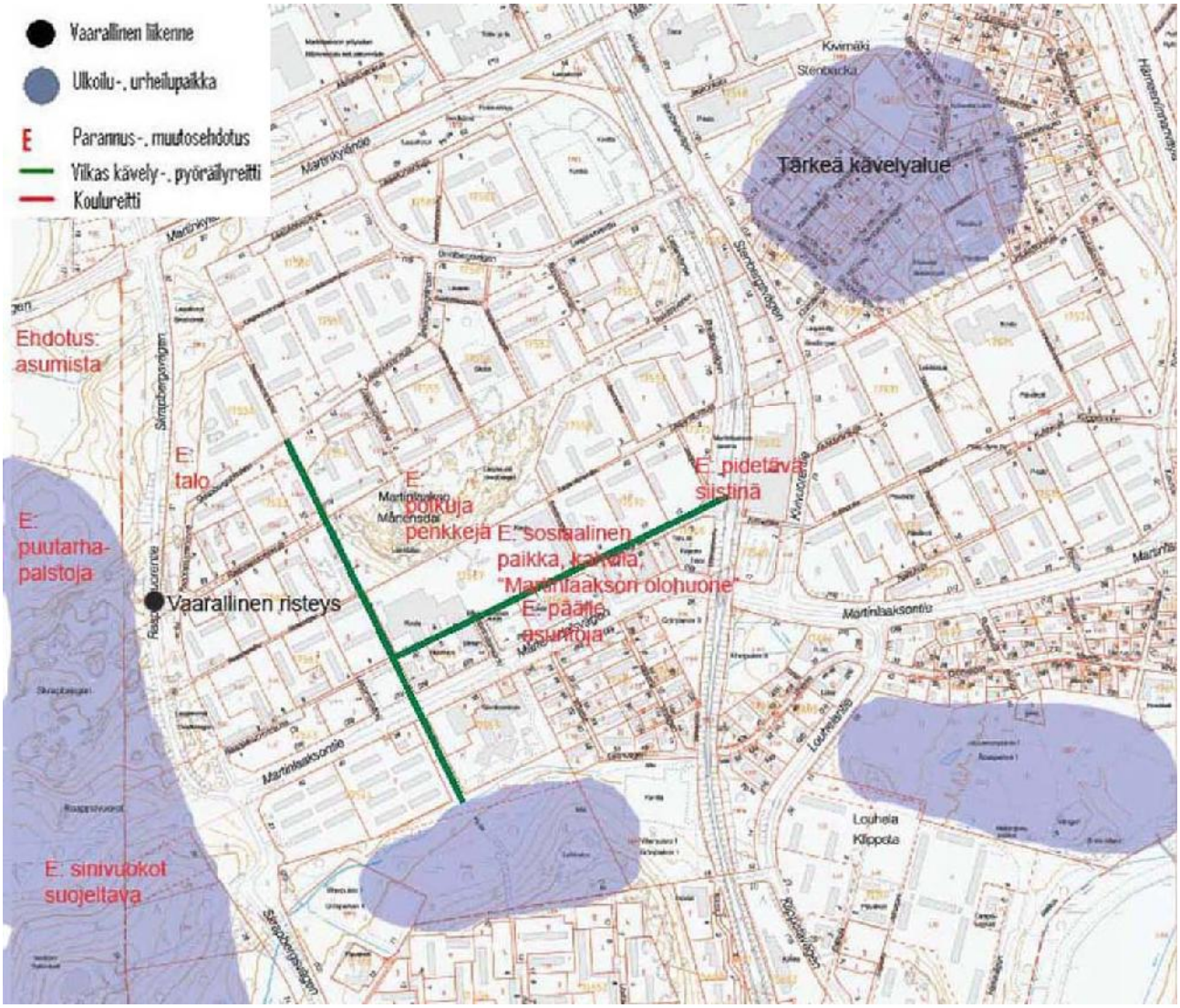
Pelon paikat

”Asemalla en niinkään liiku. Sitä meillä pidetään, et se on rauhaton. - -. Ei mun kimppuun ole koskaan käyty. Ehkei ne ole katsoneet niin vanhaksi, että tuon kimppuun pitäisi käydäkään”

” Kyllä mä aina kyttään, ettei kukaan seuraa mua. Kyllä mä varuillaan olen.”

”Jos mä tulen tuolta noin ja ovat tässä näin niin kyllä lähden hiljalleen käveleen toiseen suuntaan kotiin, mä pääsen montaa kautta kotiin”

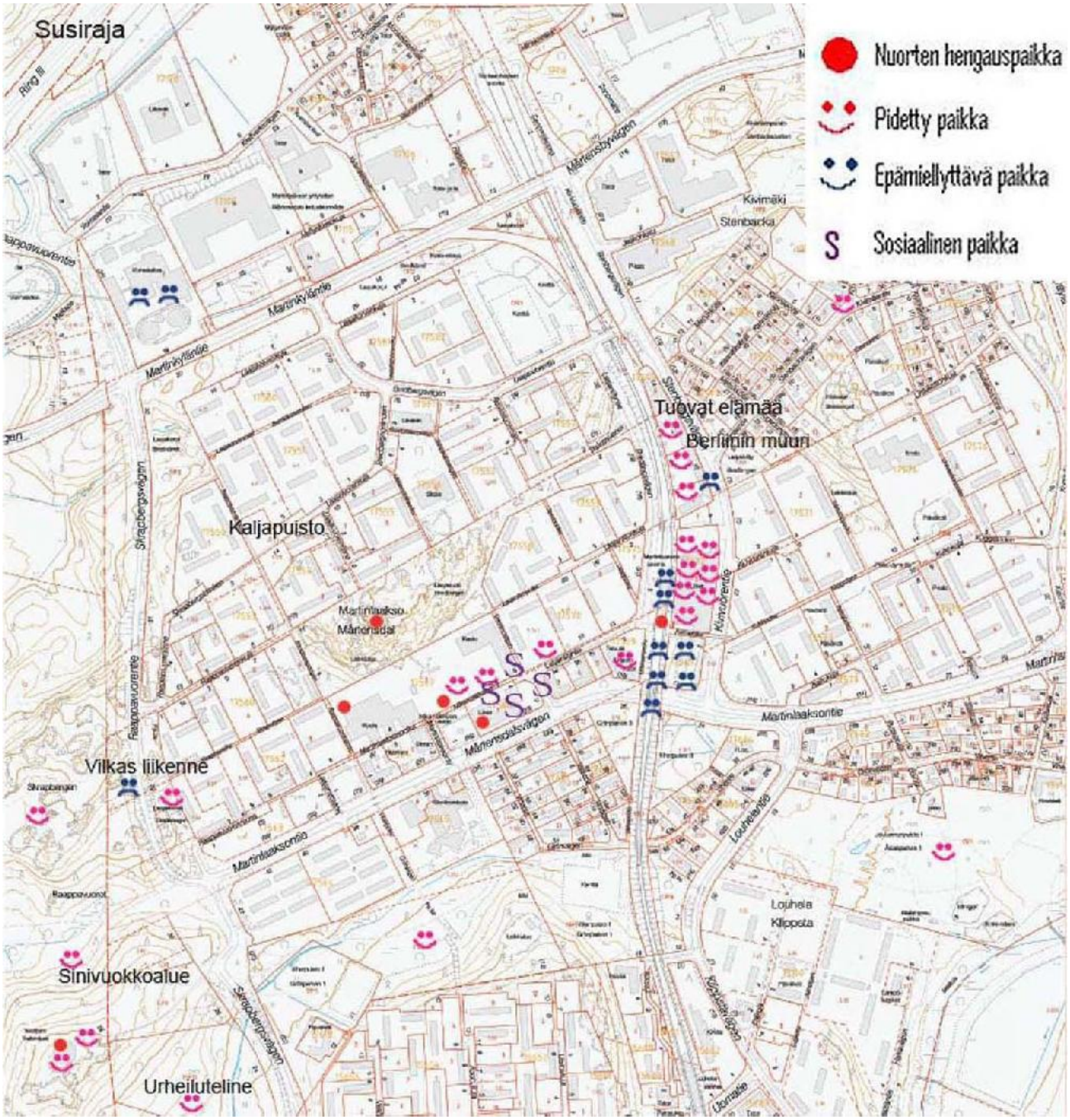
- Pelottavaksi koettu paikka oli erityisesti asemanseutu illalla.

Kuva 61.

Erilaisia paikkoja

- Aikuisten kokemia nuorten hengailupaikkoja olivat mm. kauppakeskusten seudut, koulun ympäristö sekä Laajavuoren puisto.
- Martinkeskus koettiin sosiaaliseksi paikaksi.
- Martinlaaksonpolun ympäristö sekä uusi kauppakeskus ja asuinrakentaminen radan toisella puolella koettiin pääosin pidetyksi paikoiksi.
- Epämiellyttäviksi koettuja paikkoja olivat mm. rautatie- ja bussiasema sekä kauempana voimalaitoksen alue.

Kuva 62.

Nuorten kyselylomake

12 täytettyä kyselylomaketta saatiin paikalliselta koululta 13 – 15 vuotiailta oppilailta. Tämän lisäksi tehtiin 2 kävelyhaastattelua. Aihealueita olivat nuorten hengauspaikat, liikenteen vuoksi vaaralliset paikat, epämiellyttävät paikat, lempipaikat, koulureitti ja yleisimmät reitit sekä ulkoilupaikat.

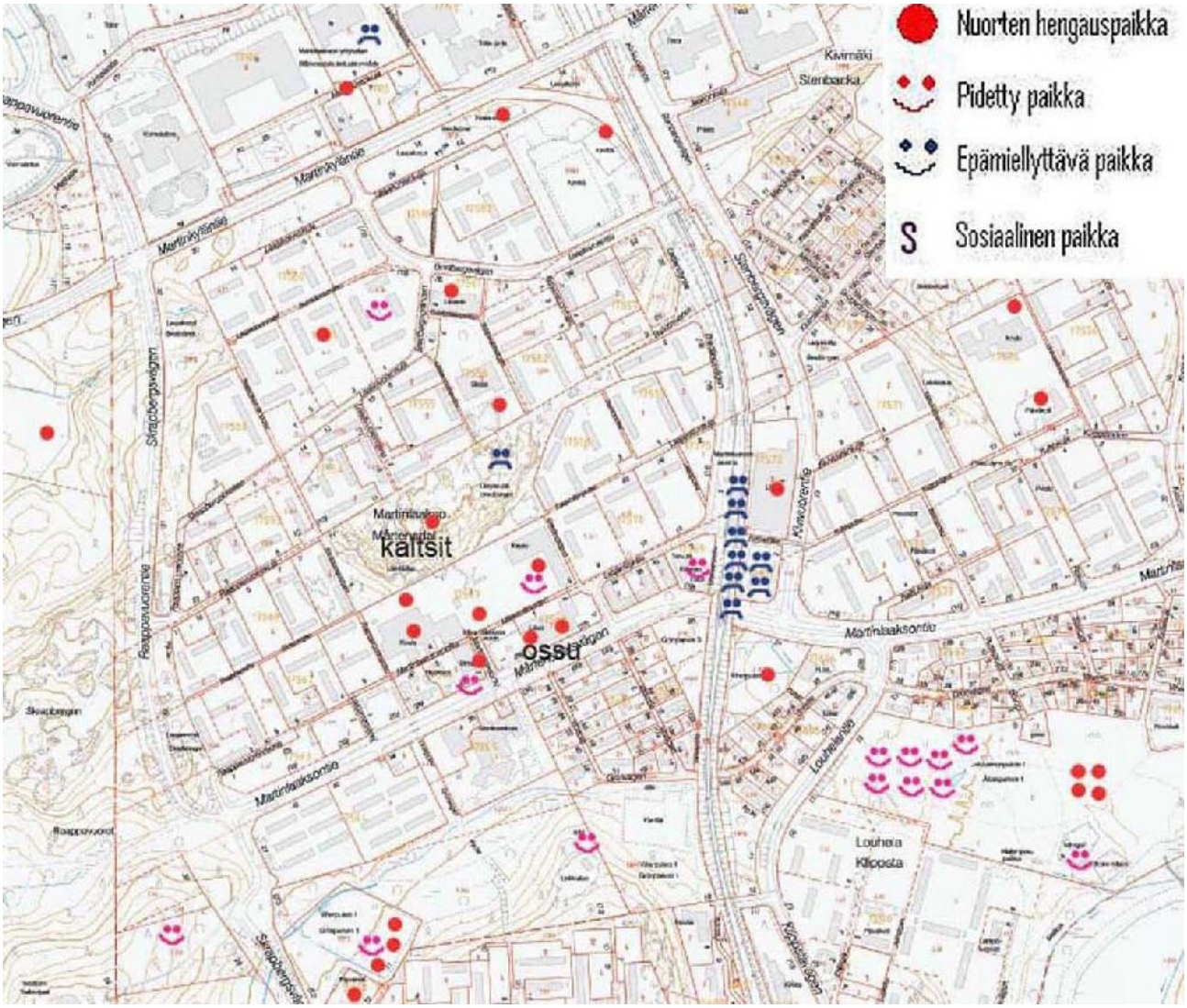
Tuloksia nuorten haastatteluista:

Koulu- ja vapaa-ajan reitit

- Koulureitit sijoittuivat kyselyssä väliaikaisen koulun reiteille, joten tulevaisuudessa lasten koulureitit tulevat näyttämään erilaisilta kuin tässä kyselyssä. Martinlaaksonpolun merkitys koululaisten reittinä todennäköisesti olisi suurempi, jos kysely tehtäisiin nyt, kun Martinlaakson koulun laajennus on jo käytössä.
- Vapaa-ajan reitteinä korostuvat yhteydet Myyrmäkeen.
- Vaarallisina paikkoina koettiin erityisesti Martinlaaksontien ylitykset.

Erilaisia paikkoja

- Nuorten hengailupaikkoina erottuivat erityisesti Martinlaakson polun ympäristö koululta aseman suuntaan sekä puistoalueet, jotka myös olivat pidettyjä paikkoja.
- Aseman seutu koettiin epämiellyttävänä

Kuva 63.

Johtopäätöksiä

Martinlaaksonpolku korostui sekä kulkureittinä että sosiaalisena paikkana. Näyttäisi siltä, että alueella on helpompi liikkua pohjois-etelä – suunnassa kuin itä-länsi-suutaisesti osittain johtuen junaradan jakavasta vaikutuksesta. Viheralueet korostuivat vapaa-ajan kulkureiteissä. Vehreät kävelypolut innostavat ulkoiluun. Viheralueen halutaan olevan lähellä. Sen sijaan nuoret ovat valmiita menemään kauemmaksikin. Aseman huono maine rajoittaa asemanseudun käyttöä etenkin illalla. Uuden asuinrakentamisen koettiin tuovan Martinlaaksoon elämää ja ehkäisevän palvelujen siirtymistä. Uuden liikekeskuksen odotetaan parantavan palveluja. Jatkossa voitaisiin tutkia uuden liikekeskuksen vaikutuksia asukkaiden kulutuskäyttäytymiseen ja arkeen sekä erityisesti nuorten osalta Martinlaakson koulun laajennuksen vaikutusta.

Osallistuminen 1

Kehityskuvatyö laitettiin vireille toukokuussa 2013. Osallisille lähetettiin osallistumis- ja arviointisuunnitelma kirjeitse tai sähköpostilla. Mielipiteitä saapui niukasti, kirjeitse 3 kpl ja sähköpostitse 3 kpl.

- Kivimäen alueen asukkaat vastustavat Kivivuorenkallion puistoalueen sekä Kivimäen koulun viereisen puistoalueen ottamista täydennysrakentamiseen.
  ➔ *Kehityskuvassa näille aluelle ei ole määritelty täydennysrakentamista.*

- As Oy Martinkukon sekä As Oy Vihertie 43:n asukkaat toivovat junaradan itäpuolisen Viherpuiston säilyttämistä puistona.
  ➔ *Alue on yleiskaavan keskustatoimintojen aluetta ja täten osoitettu täydennysrakentamiseen. Tontin tarkemmassa suunnittelussa voidaan kuitenkin ottaa huomioon viereinen pientaloalue uudisrakennusten sijoittelussa ja rakennusmassan madaltumisena pientaloalueen suuntaan. Jatkosuunnittelussa tutkitaan myös voidaanko kulku tontille järjestää suoraan Martinlaaksontieltä.*

- Pitkään Martinlaaksossa asunut pariskunta toivoi erityisesti seniori-ikäisille sopivia korkeatasoisia, uusia kerrostaloasuntoja Länsi-Vantaalta.
  ➔ *Martinlaaksoon on suunnitteilla senioreiden erityisasumista vanhan nuorisotalon tontille. Myös Laajavuorenvuoren koulutontin tontinluovutuskilpailun suunnitteluohjeissa kannustetaan löytämään sellaisia ratkaisuja, jotka mahdollista eri-ikäisten laadukkaan asumisen korttelissa. Myös Myyrmäkeen on suunnitteilla senioriasumista.*

- Laajaniityntie 10:n asukas toivoo uuden rakentamisen noudattavan aluerakentamisen periaatteita. Hän kritisoi myös uutta Kivivuorentien varren punatiilistä rakentamista epäsopivaksi Martinlaaksoon.
  ➔ *Martinlaakson kokonaisvaltaisessa suunnittelussa pyritään luomaan alueelle kerrostuneisuutta kuten 90-luvun kehityshankkeessa tehtiin. Uusi rakentaminen pyritään sovittamaan nykyiseen rakennuskantaan. Rakentamisessa saa kuitenkin näkyä tämän päivän moderni arkkitehtuuri.*

Työpajatyyppiseen asukastilaisuuteen osallistui 15 asukasta. Sen sijaan netin asukaskyselyyn vastattiin runsaasti. Vastauksia saatiin 289. Kannanottoja muilta tahoilta ei osallistumis- ja arviointivaiheessa saapunut.

Asukastilaisuus 1: asukkaiden mielikuvat alueesta, imago, ideointi

Martinlaaksossa pidettiin työpajatyyppinen asukastilaisuus 4.6.2013. Paikalla oli kaupungilla 11 virkamiestä ja asukkaita noin 15. Kaupunkisuunnittelujohtaja Tarja Laine avasi tilaisuuden ja toivotti kaikki tervetulleeksi. Asemakaavasuunnittelija Johanna Rajala kertoi lyhyesti kehityskuvatyön taustoista. Tämän jälkeen jakauduttiin kolmeen ideointiryhmään, joissa jokaisessa on 4-5 kaupungin asiantuntijaa ohjaamassa ja kirjaamassa ideointia: Kullakin ryhmällä oli oma teemansa, jota työstettiin ryhmissä. Työpisteet vaihtuivat 20 minuutin välein siten, että lopuksi jokainen oli osallistunut kunkin työpisteen työskentelyyn. Lopuksi ryhmien koordinaattorit esittelivät tuotokset. Ryhmien aiheita olivat Martinlaakson imago, liikkuminen Martinlaaksossa ja Martinlaakson rakentaminen. Imago-ryhmässä pohdittiin, halutaanko imagoa muuttaa, parantaa vai pitää ennallaan. Mietittiin mitkä ovat Martinlaakson vahvuudet ja heikkoudet.

Alla olevat kommentit on kerätty työpajan aikana ja ne edustavat eri osallistujien mielipiteitä:

1. Martinlaakson imago

Halutaanko imagoa muuttaa, parantaa vai pitää ennallaan?

Mitkä ovat Martinlaakson vahvuudet?

- Vihreys, ulkoilumahdollisuudet, keskuspuisto
- Lasten hyvät harrastusmahdollisuudet
- Löytyy erityyppisiä asuntoja
- Luonnonläheisyys tärkeintä
- Laajavuori, idyllinen
- Viheryhteydet
- Palvelut löytyy mm. palvelutalo
- Martsarin kaltsit, keltsut ja ostaritapaamiset
- Asunnonyhtiö järjestää: Martinmarkkinat
- Vanha ostari
- Vahva kotiseuturakkaus
- Hyvät liikenneyhteydet -> lentokenttä, poikittaisliikenne, suorat, sujuvaa arkea niin on lapsiperheen hyvä olla ja turvallisuus
- Martsarin henki -> hyvää kotiseutua
- Monimuotoisuus
- Urheilukenttä
- Uimahalli
- Vihreätä
- Isot pihat
- Palvelut ja neuvolat
- Mika Häkkisen aukio
- Martinlaaksossa asuu paljon julkkiksia, mm. muusikoita
- Kulttuuria: Martinus-Sali
- nuorisotila uusittu, uusi skeittipuisto
- inhimillinen mittakaava
- vaihtelevuus, väljyys

Martinlaakson heikkoudet?

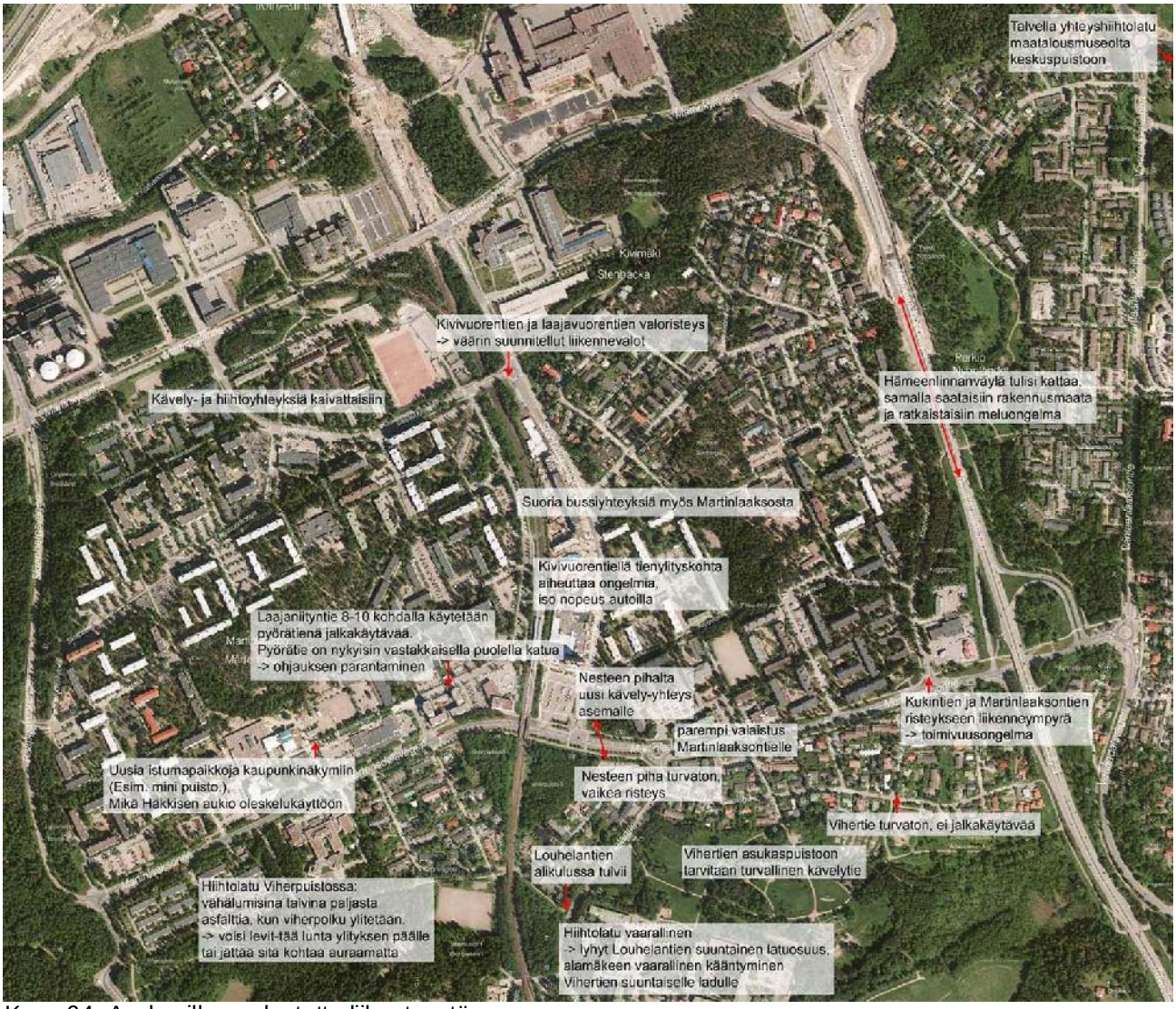
- Martinlaakson asema ja sen lähiympäristö, turvaton paikka, asemarakennus haisee ja epäsiisti
- alikulut epäsiistejä
- Kivimäen koulu kamala -> jotain tehtävä
- Slummiutumisen vaara
- Julkiset palvelut huononevat
- Alikulku pelottava ja kauhea
- Asema huono, pilaa imagon
- alueella liian vähän työpaikkoja
- rapistuneet rakennukset
- Osa Martinlaaksolaisista ei arvosta omaa aluettaan tarpeeksi

Iskulauseita:

- “Takaisin juurille”, ”Tavallisten ihmisten paikka”, “Sujuva arki”, “Martsarin henki”, “Vaahteroiden kaupunki”, “Pieni ja idyllinen”, ”Mika-Mika-Maa”, ”Mainio Martsari”, ”Juuret Martinlaaksossa”

2. Liikkuminen Martinlaaksossa

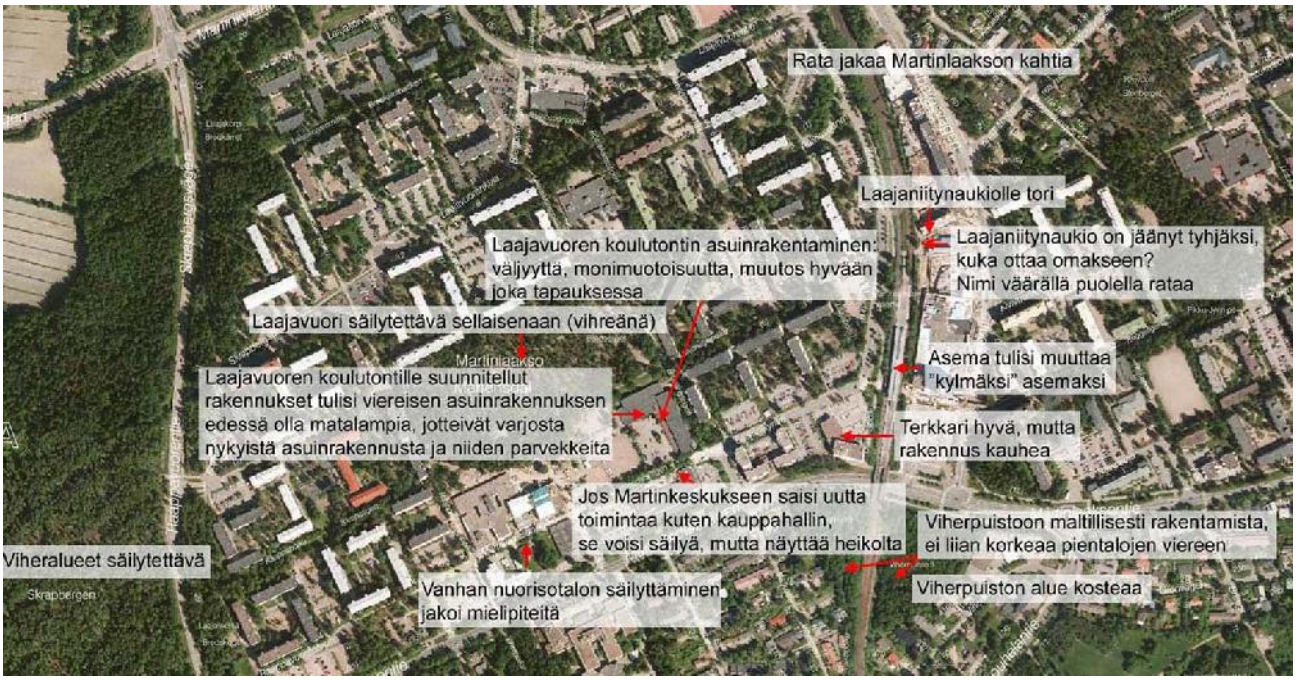
- Hiihtolatu Viherpuistossa: vähälumisina talvina paljasta asfalttia, kun viherpolku ylitetään. -> voisi levittää lunta ylityksen päälle tai jättää sitä kohtaa auraamatta
- Laajaniityntie 8-10 kohdalla käytetään pyörätienä jalkakäytävää. Pyörätie on nykyisin vastakkaisella puolella katua -> ohjauksen parantaminen
- Martinlaakson aseman porrastilanne vajavainen, autojen paikoitus puutteellinen
- Kävely- ja hiihtoyhteyksiä kaivattaisiin
- Kivivuorentien ja laajavuorentien valoristeys -> väärin suunnitellut liikennevalot
- Yleisesti talvikunnossapito huonoa jalankulkuteillä ja isot lumikasat ovat näköesteenä teillä
- Talvikunnossapito parempi kuin edellisenä vuonna
- Yleisesti asfaltit huonossa kunnossa
- Hiihtolatu vaarallinen -> lyhyt Louhelantien suuntainen latuosuus, alamäkeen vaarallinen kääntyminen Vihertien suuntaiselle ladulle
- Vihertien asukaspuistoon tarvitaan turvallinen kävelytie
- Nesteen piha turvaton, vaikea risteys
- Vihertie turvaton, ei jalkakäytävää
- Kukintien ja Martinlaaksontien risteykseen liikenneympyrä -> toimivuusongelma
- Uusia istumapaikkoja kaupunkinäkymiin (Esim. mini puisto.)
- Mikä Häkkisen aukio oleskelukäyttöön
- Talvella yhteyshiihtolatu maatalousmuseolta keskuspuistoon
- Suoria bussiyhteyksiä myös Martinlaaksosta
- Nesteeltä Kukinniityn kevyenliikenteen raitti vantaanlaakson puolelle huonokuntoinen ja alikulku pelottava
- Louhelantien alikulussa tulvii
- Kivivuorentiellä tienylityskohta aiheuttaa ongelmia, iso nopeus autoilla

Kuva 64. Asukasillan palautetta liikenteestä

3. Martinlaakson rakentaminen

- Jos Martinkeskukseen saisi uutta toimintaa kuten kauppahallin, se voisi säilyä, mutta näyttää heikolta
- Laajavuoren koulutontille suunnitellut rakennukset tulisi viereisen asuinrakennuksen edessä olla matalampia, jotteivät varjosta nykyistä asuinrakennusta ja niiden parvekkeita
- Martinlaakso on parantunut, harmaus vähentynyt
- Laajaniitynaukiolle tori
- Rata jakaa Martinlaakson kahtia
- Marsalkan asuinrakennukset: hyvä kun rakennusmassojen väliin jätettiin matalampi osa
- Palvelut tulisi turvata kun rakentaminen lisääntyy
- Ruokakauppa tulisi Martinkeskuksen tontilla säilyttää, Martinkeskus monelle tärkeä paikka, mutta kunto huono, uuteen vaikea luoda samanlaista henkeä
- ei liian tiivistä rakentamista, väljyys säilytettävä
- Viherpuiston alue kosteaa
- Martinkeskuksen purkaminen ok, joitain muistumia voisi jättää
- Nykyisiä piha-alueita tulisi parantaa
- kaupallinen vetovoima rajallinen, lähellä Myyrmäki ja Jumbo
- Martinkeskuksen tontille ei kapakoita
- Viheralueet säilytettävä
- Laajavuori säilytettävä sellaisenaan (vihreänä)
- Vanhan nuorisotalon säilyttäminen jakoi mielipiteitä
- Tori Martinlaaksoon
- Laajavuoren koulutontin asuinrakentaminen: väljyyttä, monimuotoisuutta, muutos hyvään joka tapauksessa
- Viherpuistoon maltillisesti rakentamista, ei liian korkeaa pientalojen viereen
- Asema tulisi muuttaa ”kylmäksi” asemaksi
- Terkkari hyvä, mutta rakennus kauhea
- Laajaniitynaukio on jäänyt tyhjäksi, kuka ottaa omakseen? Nimi väärällä puolella rataa
- Palvelut pitäisi pysyä ajantasaisina

Kuva 65. Asukasillan palautetta rakentamisesta

Työpajassa syntyneitä muita ideoita Martinlaakson kehittämisestä:

- Hämeenlinnanväylä tulisi kattaa, samalla saataisiin rakennusmaata ja ratkaistaisiin meluongelma
- Martinlaaksoon ilmoitustaulu
- Koululaisten maalausprojekteja
- Torielämää Martinlaaksoon
- Lisää työpaikkoja, toimistotilaa, varastotilaa
- Mika Häkkisen aukiosta tehtävä näkyvämpi
- lisää erikoiskauppoja

Nettikysely

Martinlaakson kehittämisestä tehtiin nettikysely asukkaille touko- ja kesäkuun aikana. Pienimuotoisella kyselyllä kartoitettiin asukkaiden ja muiden asiasta kiinnostuneiden näkemyksiä Martinlaakson nykytilasta ja alueen kehittämisestä. Kyselyllä haettiin suuntaa antavia linjoja ja ideoita kaupunkisuunnitteluun ja tekeillä olevaan Martinlaakson kehityskuvaan. Aihealueita olivat mielikuvat, Martinlaakson imago ja tulevaisuus. Vastauksia saatiin yhteensä 289. Vastaajista 54 % asuu Martinlaaksossa, 13 % vastaajista on töissä Martinlaaksossa. Muu osa on lähinnä opiskelijoita ja koululaisia, jotka eivät asu Martinlaaksossa.

Suurin osa vastaajista (72%) kaipasi Martinlaakson imagoon muutosta. Eniten imagon muutosta toivottiin rautatieaseman ja sen lähiympäristön suhteen. Alue koettiin yleisesti rauhattomaksi ja epäsiistiksi. Yleisilmeeltä osa vastaajista (erityisesti alueella vierailevat) koki Martinlaakson betoniseksi, harmaaksi ja tylsäksi. Haluttaisiin lisää väriä, virikkeellisyyttä ja toimintaa. Martinlaaksossa asuvat sen sijaan kokivat alueensa värikkäänä ja viihtyisäksi. Vehreän luonnonläheisyyden toivottiin säilyvän.

Muutamia kommentteja ja ehdotuksia imagon parantamiseksi:

- Raikkautta, kansainvälisyyttä lisäämällä kahviloita, ravintoloita, liikkeitä ja palveluita.
- Martinlaaksolaisten itse tulisi kunnioittaa omaa asuinaluettaan, monet väheksyvät
- Tietynlaista pirteyttä, nykyinen julkisivu ja maine on väsynyt. Ei liikaa uutta ja modernia, vaan perinteikästä 'kylä-henkeä'. Lisää vihreyttä talojen keskelle.
- Alueelle pitäisi löytää joku "oma juttu", joka erottaa Martinlaakson muista pk-seudun alueista.
- Infoa Martsarista maailmalle, PRää, viherrakentamista ja kaupunkiviljelyä, kulttuurien kohtauspaikkoja

Martinlaakso koettiin hyväksi paikasta asua erinomaisten liikenneyhteyksien sekä palvelujen ja luonnon läheisyyden takia. Sen sijaan aseman seudun turvattomuus, osittainen rähjäisyys ja lähiömäisyys koettiin asumisviihtyvyyttä alentavina tekijöinä.

Kysyttiin, mitkä kolme kuvaa edustaa parhaiten vastaajan mielikuvaa Martinlaaksosta. Yli puolet vastaajista koki uuden ostarin (54% vastaajista) vastaavan mielikuvaa parhaiten. Myös Martinlaakson koulun julkisivu (31%), värikkäät perusparannetut talot (24%), Martinkeskuksen ostari (23%), uimahalli (21% vastaajista) ja Martinlaaksontien alikulku (18% vastaajista) edustivat vastaajien mielikuvia. Naisille viheralueiden merkitys oli hieman suurempi kuin miehille, joille sen sijaan Martinkeskus oli tärkeämpi kuin naisille. Alle 20-vuotiaista peräti 71 % koki uuden ostarin voimakkaimpana mielikuvana alueesta. Yli 65-vuotiaden vastauksissa korostuivat kuvat asuinalueista, esimerkiksi värikkäät perusparannetut talot ja asuinalueen sisäiset kävelyraitit. Monet heistä ovat asuneet alueella vuosikymmeniä ja kokevat oman asuinkorttelinsa positiivisena mielikuvana alueesta. Yleisesti alueella asuvat valitsivat luonto- ja asuinalueaiheisia kuvia enemmän kuin ne, jotka eivät asu alueella. Heillä vastauksissa korostuivat enemmän alueen ohi kulkiessa vilahtavat maisemat kuten Martinlaaksontien varsi.

Kuvat 66-71. Kuvia kysymyksestä *'mitkä kolme kuvaa edustaa parhaiten vastaajan mielikuvaa Martinlaaksosta'*

Kysymyksessä Martinlaaksoa edustavista materiaaleista ehdotettiin eniten seuraavia: maalattu pinta (48% vastaajista), betoni (41%), oranssinruskea tiili (30%), pesubetoni (27%) ja vaalea tiili (24%). Martinlaaksoa edustavissa väreissä nousi esille harmaan eri sävyjä, punaruskeat sävyt, pastellisävyt ja luonnon sävyt. Nuoret kokivat alueen värit hieman harmaampina kuin seniorit, joiden vastauksissa korostuivat erityisesti luonnonsävyt.

Kuva 72.

Martinlaaksoa kuvattiin eniten sanoilla *luonnonläheinen* (42%), *harmaa* (38%), *ihan kiva* (31%), *ja-lankulkuystävällinen* (30%), *keskinkertainen* (26%), *viihtyisä* (26%), *monikulttuurinen* (23%) ja *sot-kuinen* (18%). Nuorilla korostui sana *'harmaa'*, senioreilla erityisesti *'luonnonläheinen'*.

Kyselyssä pyydettiin vastaajia merkitsemään eri asioita vahvuuksiksi, mahdollisuuksiksi, heikkouk-siksi tai uhkiksi swot-analyysin tavoin. Muun muassa *'Täydennysrakentamisella lisää asukkaita'* koki vahvuutena tai mahdollisuutena 58% vastaajista, heikkoutena tai uhkana sen koki 32% (EOS 10%). Muita mahdollisuuksia/vahvuuksia olivat esimerkiksi aktiiviset asukkaat, tuleva kehärata, Myyrmäen läheisyys, viheralueet ja pyöräilijäystävällinen kaupunginosa. Heikkouksina nousi esiin keskeneräisyys sekä autopaikkojen ja yhteistilojen puute. Uhkiksi mainittiin muun muassa kasvava lentomelu, liian tiivis rakentaminen, nuorison virikkeiden vähäisyys ja palveluiden lakkautusuhat. Suuret parkkialueet, aluerakentamisen aikainen arkkitehtuuri ja Martinkeskuksen tontin kehittämi-nen jakoivat mielipiteet.

Suuri osa vastaajista toivoi uuden rakentamisen olevan arkkitehtuuriltaan Martinlaakson vanhaan rakennuskantaan sopivia, tähän päivään ”päivitettyjä”, maustettuna väriruiskein. Haluttiin ekologis-ta, vaihtelevaa ja ”vihreää” rakentamista.

Kuvat 73-76.

Martinlaaksonpolkua asemalta koululle on tarkoitus kehittää virikkeellisenä ja turvallisena kevyen liikenteen raittina. Kysyttiin mitä Martinlaaksonpolun katukuva kaipaisi. Eniten ehdotettiin seuraa-via: penkkejä (49%), kiinteitä istutuksia (41%), katukahviloita (40%), puita (33%), torielämää (31%), lisää valaisimia (29%), vesielementti (25%).

Kommentteja Martinlaaksonpolun kehittämisestä:

- Mika Häkkisen aukiolle leikki-formula-auto lapsille. Pelkkä paalu on säälittävä.
- Säilytetään Martinlaaksonpolun vihreys, polku voisi olla jonkinlainen olohuone
- Kukkia, kenties vaihtuva taide-sermi tai vitriini! Paikallisten taidetta esiin ilostuttamaan! Koululaisetkin suoltavat taidetta jota olis kiva nähdä.
- kesätori olisi todella mukava.
- Voisi yrittää luoda omaa "pikkukaupunki" tyyliä.
- Nuorille ja teineille jotain tekemistä ettei niiden tarvitse siirtyä paikasta toiseen kun aina ajetaan pois.
- Taidetta, piirroksia, erilaisia viherkasveja ja joku osa polusta voisi olla "sisustettavissa" aina kuluvan vuoden ajan mukaan.
- Martinlaaksolaisuus. Ei sitä että kopioidaan muualta vaan tehdään omanlainen
- Ikäkausien ja kulttuurien kirjo.
- Siisteyttä ja julkisivujen parannusta
- Turvallinen liikkuminen myös ikäihmisille

Kuvat 77-81. Kuvia kysymyksestä '*Mitä Martinlaaksonpolun katukuva kaipaisi'*

Martinlaakson kehittämisestä esitettiin monia hyviä ideoita. Tässä muutamia:

- Martinlaaksoa pitäisi kehittää lähiöstä kaupungiksi.
- siistimpi aseman seutu, palveluiden parantaminen, viheralueiden säästäminen, ei liian tiivistä rankentamista. Väriä rakennuksien seiniin
- Aseman uudistus. Epämääräistä sakkia vetävät sisätilat ja pimeät alikulut tulisi uudistaa rohkeasti.
- Nuorille suunnattua toimintaa ja tiloja, tavoitteena heidän oman asuinalueensa arvostuksen nosto ja siitä vastuunkanto
- Martinlaakson ympäristö pitäisi kohentaa, virikkeellisyyttä lisätä, puukotuksista ja ampumisesta aiheutunut ikävää kohua Martsarista, uusi Ostoskeskus hyvä alueelle kuten myös uudet talot. Läpikulkupaikka liikaa, alueelle omaleimaisuutta lisää vrt. Kartanonkoski.
- Aluetta saneerattaessa vanhan säilyttäminen, mutta rakennuksien värikkyyden lisääminen. Myös väljähkö asemakaava tulisi säilyttää Myyrmäen tapaan. Myrtsi on asukasystävällinen alue viheralueineen. Olemassaolevaa hyvää ei saa hukata aluetta uudistettaessa.
- Voisi mainostaa ympäristöystävälliseksi ja vaikka kohentaa ekologisuutta!
- Sotkuisten, vanhentuneiden rakennusten (Martinkeskus ja juna-asema) purkaminen tai kunnostaminen.
- yhteisiä tiloja, korttelitiloja, pieniä, kaikille avoimia :)

Vastaukset on esitetty tarkemmin liitteessä 2. Keväällä 2014 on tarkoitus tehdä toinen nettikysely, jossa asukkaat voivat karttapohjaisen kyselyn avulla kertoa tarkemmin mielipiteensä alueen kehittämisestä.

Yhteenveto osallisten näkemyksistä

Asukkaiden ja muiden osallisten tärkeimmät huomiot ja näkemykset tiivistyvät seuraavasti:

- Halutaan siistimpi ja turvallisempi aseman seutu.
- palveluiden parantaminen, lisää myös yhteisöllistä tilaa
- viheralueiden säästäminen, ei liian tiivistä rankentamista.
- Väriä rakennuksien seiniin
- Martinlaakso voisi profiloitua ekologisena kaupunginosana

Paikan henki – Martinlaakson luonne

Nykytila-analyysien, haastatteluiden ja asukaskyselyiden perusteella Martinlaakson luonne tiivistyy seuraaviin kohtiin:

Vahva paikallinen yhteisöllisyys - martsarilaisuus:

- juuret aluerakentamisen alkuajoilta, erityinen kotiseuturakkaus, "tavallisten ihmisten paikka"

Luonnonläheinen Martinlaakso:

- puistot, isot yhteispihat

Harrastusten ja vapaa-ajan Martinlaakso:

- Kulttuuritarjontaa arvostetaan: Martinus-sali, paikallisia teatteriryhmiä
- Formulat – Mika Häkkinen ja Mika Salo
- runsaasti harrastusmahdollisuuksi, mm. skeittipuisto, uimahalli, urheilukenttä

Kaupunkikuva muutakin kuin betonia!

- Runsaasti punatiilisiä rakennuksia, asuinkerrostaloissa pastellisävyjä, väljä rakenne
- Tutustumalla paikkaan lähemmin mielikuva Martinlaaksosta paranee

Paikallinen yrittäjyys

- pienliikkeet, Martinmarkkinat

2. Martinlaakson kehittämisen tavoitteet

2.1 Mitä on ekologinen kaupunki?

”Voisi mainostaa ympäristöystävälliseksi ja vaikka kohentaa ekologisuutta! ”

”Lisää vihreyttä talojen keskelle”

”jäljellä olevat viheralueet tulee säilyttää”

Kestävä kehitys on ympäristöongelmien ratkaisuun kehitetty toimintamalli, jonka päämääränä on turvata tuleville sukupolville yhtä hyvät tai paremmat toimintamahdollisuudet kuin nykyisillä sukupolvilla on. Kestävään kehitykseen pyritään esimerkiksi valtakunnallisilla alueidenkäyttötavoitteilla: ”*Alueidenkäytöllä edistetään yhdyskuntien ja elinympäristöjen ekologista, taloudellista, sosiaalista ja kulttuurista kestävyyttä. Olemassa olevia yhdyskuntarakenteita hyödynnetään sekä eheytetään kaupunkiseutuja ja taajamia. Taajamia eheytettäessä parannetaan elinympäristön laatua*.”

Yhdyskuntasuunnittelussa kestävän kehityksen tavoitteita on pyritty toteuttamaan erityisesti raideliikenteeseen perustuvalla kaupunkirakenteella. Kaupunkirakennetta asemien lähellä tiivistetään, jotta mahdollisimman monilla ihmisillä olisi mahdollisuus liikkua julkisilla kulkuneuvoilla tai kävellen ja pyöräillen, ja siten vähentää moottoriajoneuvoliikenteestä aiheutuvia moninaisia ympäristöhaittoja.

Kestävän rakentaminen ja rakennusten käyttö on yksi merkittävä päämäärä kaupungin ilmastonmuutostyössä. Kaupunki edistää tätä tavoitetta ohjaamalla ja tukemalla energiatehokasta uudis- ja korjausrakentamista, parantamalla kaupungin omien rakennusten energiatehokkuutta ja selvittämällä uusiutuvan energian käyttömahdollisuuksia. Martinlaakson 60-70-luvun rakennuskannan osalta asiaa voidaan käsitellä tarvittaessa laajemmin erillisessä selvityksessä. Alueen tulevassa asemakaavoituksessa pyritään etsimään ja luomaan mahdollisuuksia aiempaa vähäpäästöisempään elämään ja rakennettuun ympäristöön. Alueen asemakaavoituksessa tullaan hyödyntämään kaavojen ilmastovaikutuksia ja ekotehokkuutta arvioivia työkaluja, ja alueen kehittämisessä matalahiilisemmäksi selvitetään muun muassa uusiutuvan energian käyttömahdollisuuksia, esimerkiksi aurinkosähkön- ja lämmön hyödyntämisen osalta.

Samalla, kun ennen väljiä alueita rakennetaan tiiviimmiksi, menetetään kuitenkin joitain arvoja. Tiiviissä kaupunkirakenteessa on vähemmän tilaa veden luonnolliselle kierrolle, eri lajien elinympäristöille, ihmisten ulko-oleskelulle ja pientalojen pihoille.

Viime aikoina keskusteluun on nostettu ekosysteemipalvelujen käsite. Ekosysteemipalveluilla tarkoitetaan luonnon hyötyjä ihmisille. Ne voidaan jakaa tuotanto- ylläpito-, sääntely- ja kulttuuripalveluihin. Ekosysteemipalvelujen näkökulma voi uudella tapaa nostaa esille kaupungin eirakennettujen alueiden välttämättömyyden. Kaupunkien viheralueiden ekosysteemipalveluita ovat esimerkiksi ilman puhdistaminen, pienilmaston säätely, melun torjunta, hulevesien johtaminen, kuivatus ja puhdistus sekä virkistäytyminen ja maisemasta nauttiminen.

Erilaiset kestävästä kehityksestä tai ekologisuudesta johdetut tavoitteet ovat siis ristiriidassa keskenään. Kaupunkia rakennettaessa näitä tavoitteita on kuitenkin sovitettava sellaiseksi kokonaisuudeksi, joka on riittävän hyvää kaikista eri näkökulmista.

Sateet tulevat ilmastonmuutoksen myötä lisääntymään. Kaupungissa on siis varattava tilaa, jossa vesi voi viipyä, haihtua ja puhdistua ennen kuin se virtaa vesistöihin. Veden näkyminen maisemassa täyttää samalla myös esteettisiä tavoitteita.

Viherkerroin on menetelmä, jota on hyödynnetty ulkomailla ja myös Suomessa kaupunkiympäristön ekologisuuden arviointiin. Esimerkiksi Helsingille kehitetty viherkerroin on laskentatyökalu, jonka avulla voidaan arvioida viherpintojen ja -elementtien hyötyjä hulevesien säätelyn ja muiden

ekosysteemipalvelujen kannalta (Viherkerroinmenetelmän kehittäminen Helsingin kaupungille. Loppuraportti 29.11.2013).

Tiiviissä kaupungissa luonnon monimuotoisuudelle ja virkistäytymiselle on luotava edellytyksiä myös katoille, kansille ja seinille. Viherkatoista voidaan luoda monimuotoisia biotooppeja, joilla on elintilaa esimerkiksi niittyjen lajistolle, joka maatalouden muutosten myötä on käynyt maatalousympäristöissä harvinaiseksi.

Martinlaaksossa:

- Tiivistetään kaupunkirakennetta kävelyetäisyydellä asemasta.
- Rakennetaan nykyisille pysäköintikentille tai rakennetaan enemmän ja monipuolisemmin purettujen rakennusten tilalle, ja vain vähän viheralueille.
- Säilytetään viheralueiden verkosto, jossa ekologiset yhteydet ja yhtenäiset ulkoilureitit ovat mahdollisia.
- Säilytetään rakentamattomia metsäisiä alueita ja maaperää sekä pihoilla että viheralueilla.
- Luodaan viihtyisää kävely-ympäristöä ja sujuvia pyöräilyreittejä.
- Kehitetään kestävää hulevesien hallintaa.
- Kannustetaan viljelemään pihoilla tai katoilla.
- Kannustetaan rakentamaan viherkattoja.

Kuvat 82-83. Kallioselänteiden kerrostalojen isoja, luonnonläheisiä pihoja.

2.2 Vihreä Martinlaakso – ulkotilojen kehityskuva

Ekologisen kaupungin tavoitteet (luvussa 2.1.) koskevat kaupungin kokonaisuutta, myös ulkotiloja, mutta lisäksi on ajateltava myös ulkotilojen toiminnallisuutta ja viihtyisyyttä. Ihmiset tarvitsevat käytettäviä puistoja, katuja, aukioita, pihoja, nurmikoita, pelipaikkoja, leikkipaikkoja, oleskelupaikkoja, terasseja ja urheilu- ja kuntoilupaikkoja. Erilaisista hyvän ympäristön tavoitteista johtuu tässäkin ristiriitoja: esimerkiksi hulevesien hallinnan kannalta hyvä piha, joka on täynnä isoja puita, voi olla liian varjoisa ollakseen viihtyisä.

Pientaloalueilla on perinteisesti viihdytty omilla pihoilla. Pientaloalueiden tiivistyessä saattaa kuitenkin käydä niin, että taloilla ei enää olekaan pihoja, joilla mahtuisi leikkimään tai viljelemään. Tiiviiden pientaloalueiden yhteydessä on oltava kulutusta kestäviä julkisia leikki- ja oleskelupaikkoja viljelymahdollisuuksia unohtamatta. Martinlaaksossa on hyvä puistoleikkipaikkojen ja puistokenttien verkosto ja lisäksi kaksi uutta toimintapuistoa. Jokiuomanpuistossa on viljelypalstoja.

Viheralueiden palveluverkkosuunnitelma on esitetty Vantaan viheralueohjelmassa 2011-2020.

Martinlaaksossa:

- Parannetaan viheralueiden käytettävyyttä.
- Rakennetaan kaupunkimaista ulkotilaa – luodaan sosiaalista tilaa.

Täydennysrakentamisten yhteydessä myös viherympäristöä kehitetään.

Ulkotilojen kehityskuva, kartta 1:
Alueiden luonne ja kehittämistavoitteet

Kallioselänteiden kerrostaloalueet

Näillä alueilla on säilynyt kallioselänteiden alkuperäistä maastoa ja kasvillisuutta. Kalliopaljastumat, joita on varsinkin radan länsipuolisessa osassa Martinlaaksoa, ovat hienoja elementtejä pihoilla.

Kerrostalokortteleiden suuret pihat täyttävät monia tavoitteita: niillä on tilaa monipuoliselle kasvi- ja eläinlajistolle, tilaa ihmisten leikkiin ja oleskeluun ja tilaa veden kierrolle.

Näillä alueilla suuret pihat säilytetään. Alueita voidaan täydennysrakentaa, mutta ei pihoille vaan pysäköintialueille tai liikennealueille.

Pihojen hoidossa ja kehittämisessä kannattaa hyödyntää alkuperäisen luonnon elementtejä ja säilyttää kaikki kalliopaljastumat. Kasvillisuutta voisi rikastaa nykyistä enemmänkin ja istuttaa kunkin paikan olosuhteissa viihtyvää monipuolista kasvillisuutta. Puista kannattaa säilyttää esimerkiksi kaunismuotoisia mäntyjä. Varjostavia puita voidaan tapauskohtaisesti harkiten poistaa.

Tasankojen ja laaksojen kerrostaloalueet

Radan itäpuolella oleva tasangolle ja soistuneelle metsämaalle rakennettu osuus Martinlaaksosta kestää muutoksia. Jopa täydennysrakentamista pihoille voisi täällä tutkia.

Radan länsipuolinen alue on rakennettu laakson pohjalle. Alue on täyttömaalla, joten pihoilla ei ole alkuperäisiä luonnonelementtejä.

84. Pieniä viljelypalstoja kerrostalopihalla Hammarby Sjöstadissa toukokuussa 2013.

Viljely kerrostalopihoilla

Kerrostalopihoilla voisi olla asukkaiden pieniä viljelypalstoja. Palstoille järjestetään aurinkoinen ja suojaisa paikka ja riittävästi kasvualustaa. Kasteluun kerätään kattovesiä. Esimerkiksi yrttien viljely onnistuu vallan mainiosti kallioisillakin pihoilla.

Yhtenäiset rivitaloalueet

Nämä rivitaloalueet ovat eheitä kokonaisuuksia.

Pientaloalueet

Martinlaakson pientaloalueet ovat aikojen saatossa tiiviiksi rakennettuja monikerroksisia, mutta paikoin myös epäyhtenäisiä alueita. Pientaloalueiden tiivistyessä edelleen on kiinnitettävä nykyistä suurempaa huomiota uusien rakennusten sijoitteluun. Rakennukset pitäisi sijoittaa siten, että jokaiseen taloon tai asuntoon kuuluu myös piha. Pihoja pitäisi rajata siten, että syntyy yksityisiä oleskelupaikkoja. Pientalot pitäisi myös rakentaa useampaan kuin yhteen kerrokseen, jotta pihatilaa säästyisi.

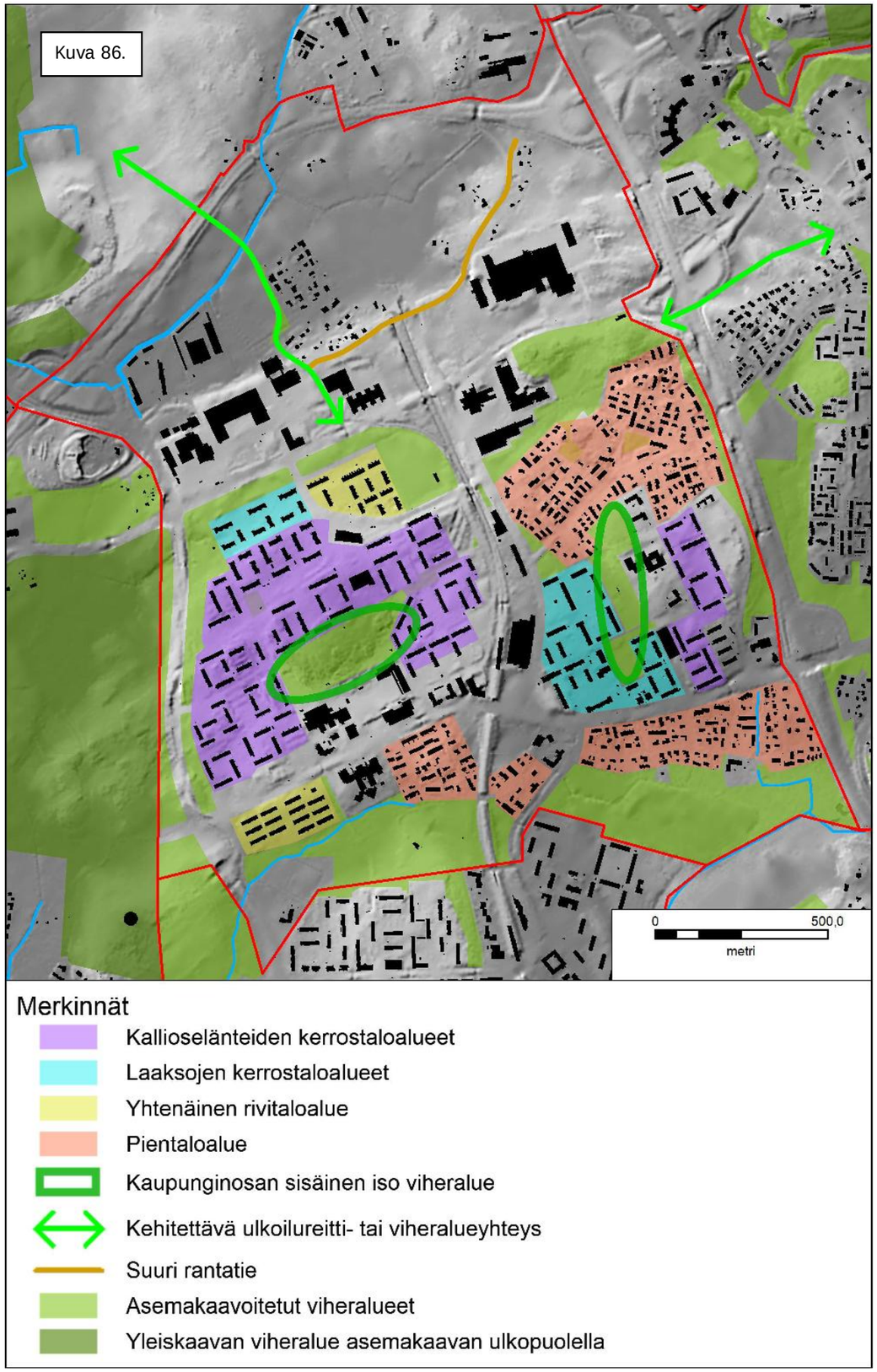
Maaston muodot, avokalliot ja puusto on otettava huomioon rakennusten sijoittelussa. Selänteelle rakennetulla pientaloalueella on kaunista vanhaa puustoa, erityisesti mäntyjä, joita tulisi säästää.

Pientaloalueet ovat suosittuja kävelyalueita. Pihojen istutukset luovat viihtyisyyttä kävely-ympäristöön.

Helpointa ja luontevinta pienimuotoinen viljely on omalla pihalla asunnon vieressä, kun kasvien hoito ja käyttö on lähellä. Viljelyyn tarvitaan aurinkoa, joten rakennukset tai puut eivät saisi liiaksi varjostaa oman pihan viljelypalstaa.

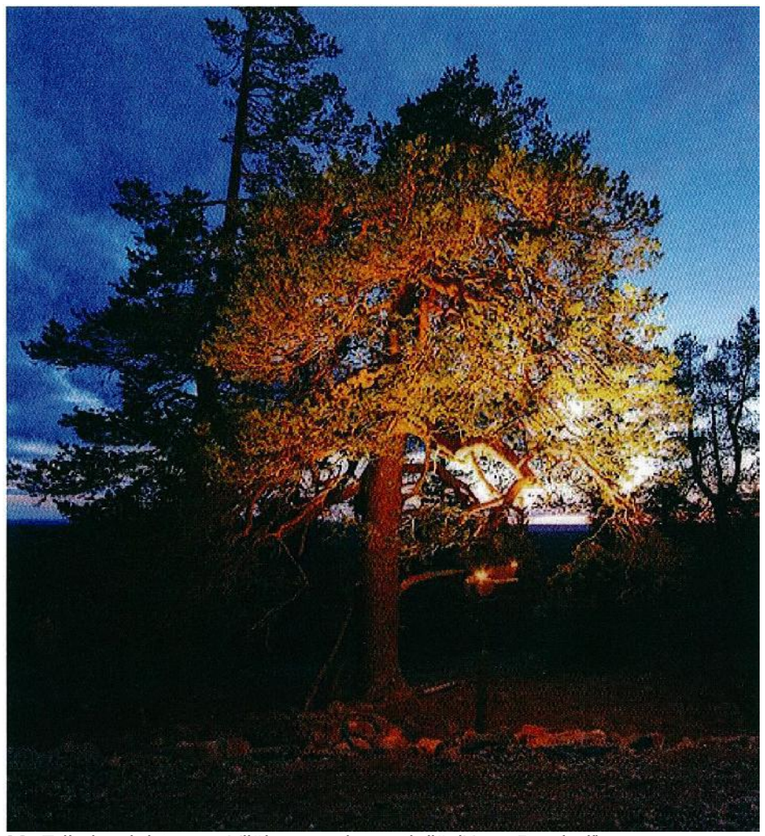

85. Maaston muotoihin kauniisti sovitettu pientaloalue näkyy ulkoilureitiltä Viherpuistosta.

87. Laajavuoren kalliometsää.

88. Erikoisvalaistu puu Ylläksen maisematiellä (Kuva:Ramboll)

Laajavuoren ja Kivivuoren kokonaisuudet säilytetään ja niitä kehitetään. Lähtökohtana on alkuperäinen kallioselänne ja sen kasvillisuus. Kulkua ohjataan perustamalla uusia ulkoilupolkuja. Paikoin maisemaa voidaan avartaa puustoa karsimalla. Puistoihin suunnitellaan erikoisvalaistus. Esimerkiksi kaunismuotoisia vanhoja mäntyjä ja kalliopintoja voidaan valaista. Lisää istuskelupaikkoja tehdään polkujen varsille.

Laajempiin yhteyksiin liittyvät viheralueet

Raappavuoret - Laajakorpi – Kivimäenpuisto – Vantaanlaakso

Viheryhteyttä vahvistetaan toiminnallisesti ja ekologisena yhteytenä. Yleiskaavan osoittaman viheryhteyden kohdalle on myös asemakaavoitettava viheralueita Vantaanlaakson kaupunginosassa. Yleiskaavan mukainen ulkoilureittiyhteys pitäisi toteuttaa.

Jokiuomanpuisto 1 – Viherpuisto 1-2

Vakiintuneet viheralueet säilytetään ja niitä kehitetään edelleen. Jokiuomanpuistoa on kehitetty viime vuosina. Sinne on perustettu kosteikkoja ja tehty istutuksia.

Täydennysrakennettavat viheralueet

Viherpuisto 3:a rakennettaessa otetaan huomioon alueen luontoarvot. Kasvullista maata pyritään säilyttämään mahdollisimman paljon. Maaperän kasvukykyä hyödynnetään pihan istutuksissa. Hulevedet käsitellään alueella ja niitä ohjataan oleviin kosteisiin painanteisiin.

Martinlaakson pohjoisosa

Myllymäenojan uoma, joka sijaitsee alueella, tulee säilyttää avoimena, ja sille pitää varata riittävästi tilaa. Alueelle pitää asemakaavoittaa riittävästi alueen sisäisiä viheralueita.

Työpaikkarakentamisen pihoilla tulee olemaan suuri merkitys ekosysteemipalvelujen tarjoajina. Pihoilla pitää olla läpäisevää pintaa ja monimuotoista kasvillisuutta.

89. Lapsi leikki hulevesikosteikossa Freiburgissa.

90. Vehreät reitit: Syysväriä Kukinpolun varrella.

91-92. Vehreät reitit: ulkoilureitti Laajametsän viheralueella ja Kukinpolku.

Ulkotilojen kehityskuva, kartta 2: Reitit, hulevedet ja ympäristön kehittämisajatukset

Urbaani syke - Ulkotila yhdistyy rakennusten alimpien kerrosten liiketiloihin, työtiloihin ja etupihoihin ja levenee välillä aukioiksi. Ulkotila rakennetaan laadukkaaksi ja viihtyisäksi käyttäen erilaisia pintamateriaaleja, kasvillisuutta, kalusteita ja valaistusta.

Vehreät reitit - Kevyen liikenteen turvallinen ja viihtyisä verkosto säilytetään ja sitä kohennetaan. Raittien valaistus ja pinnoitteet ovat paikoin kunnostuksen tarpeessa. Mahdollisuuksien mukaan rakennetaan pyöräilylle erilliset kaistat. Usein tonteilla oleva kasvillisuus tekee kävelyreitistä miellyttävän. Mahdollisen täydennysrakentamisen yhteydessä säilytetään tonttien kasvillisuutta kävelyreittien varrella.

Uusi vehreä reitti

Uusia ulkoilupolkuja – linjausta tarkennetaan jatkossa

Maiseman kauniita kohtia muualla kuin asemakaavoitetulla viheralueella. Mahdollisen täydennysrakentamisen yhteydessä tutkitaan tarkemmin säilytettävä maasto ja kasvillisuus sekä rakentamisen liittyminen maisemaan.

Hulevedet:

Nykyiset avo-ojat

Kadut, joille on mahdollista rakentaa hulevesipainanteita tai hulevesien biosuodatusta

Uusi hulevesiaihe tontilla tai puistossa. Tässä on esitetty joitain, muuallekin voidaan tehdä.

Ympäristöä kehitetään:

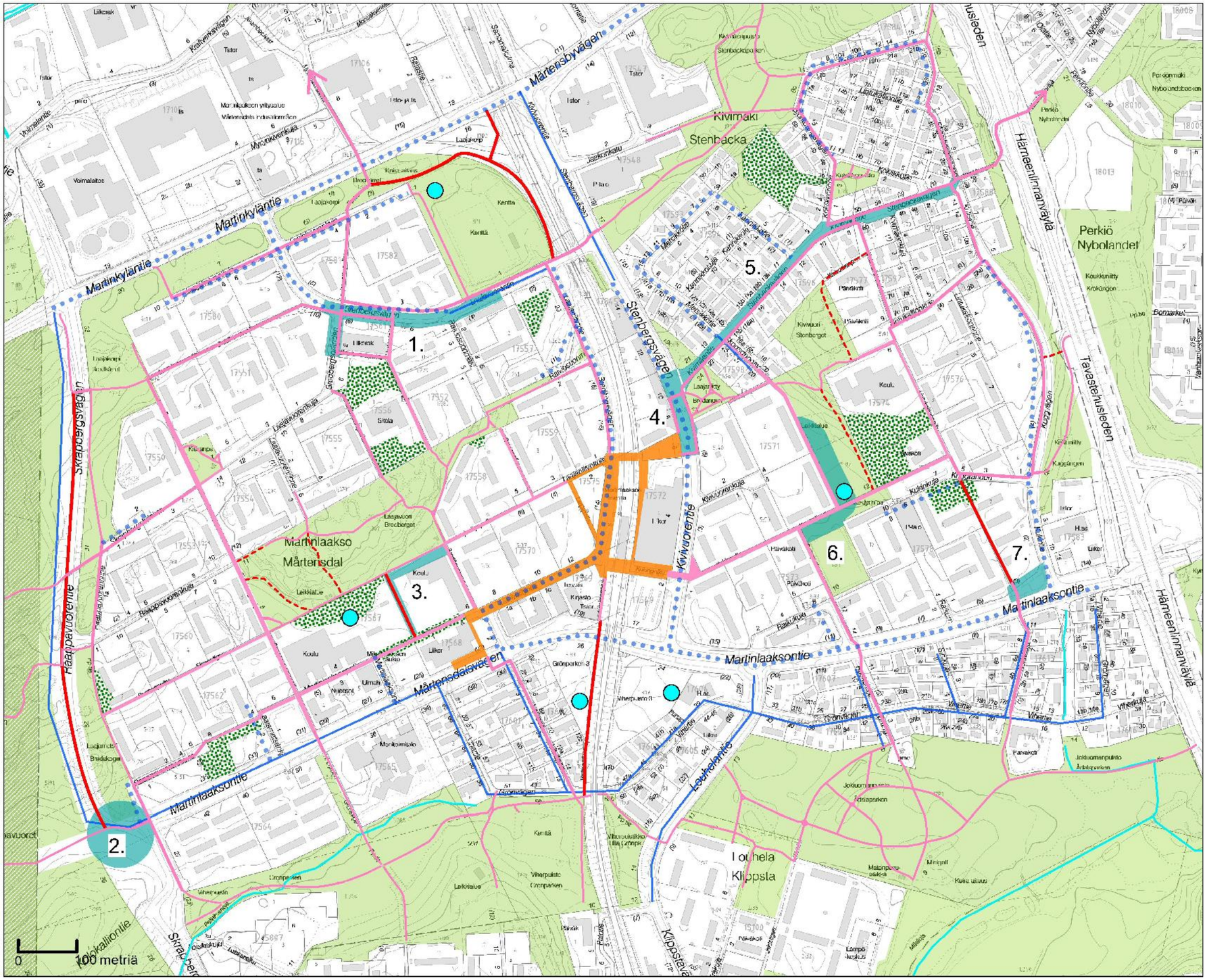
1. Laajavuorentien pohjoisreunalla tonttien monipuolinen kasvillisuus muodostaa kauniin reunan katutilalle. Katupuina on vaahteroita. Eteläpuolella maiseman muodostavat osin epämääräisesti rajautuvat pysäköintialueet, kioskit ja kulunut maasto. Aluetta pitäisi kehittää kokonaisuutena ja samalla luoda viihtyisä kävelyympäristö.
2. Kiertoliittymä suunnitellaan osaksi kaupunkikuvallista kokonaisuutta. Punaisella merkitty uusi vehreä reitti on tässä pyörätie, jonka tarkempi linjaus suunnitellaan Raappavuorentien mahdollisen saneerauksen yhteydessä.
3. Alueen täydennysrakentamisen yhteydessä suunnitellaan uusi reittiyhteys Martinlaaksonpolulta Laajavuorelle. Tontin ulkotilat liitetään luontevasti Laajavuoreen ja raitteihin.
4. Kävely-yhteys Laajaniitynaukiolta Laajaniitylle ja Kivimäentielle pitäisi tehdä nykyistä sujuvammaksi. Jos Kivivuorentielle jossain vaiheessa tehdään avoin hulevesijärjestelmä, voidaan samalla myös kulkureittejä tutkia.
5. Kivimäentielle pyöräilylle ja jalankululle omat reitit ja istutuksia.
6. Kentän ympäristö on kunnostuksen tarpeessa. Pikku-Jyrin puistoa kentän ja Kukinpolun välissä kehitetään puistomaiseksi: valoisammaksi ja paremmin kulutusta kestäväksi. Hulevesien viivyttäminen Kivivuoren lounaisosassa olisi mahdollista.
7. Kukintien ja Martilaaksontien kulmasta rakennetaan kaupunkikuvallisesti korkeatasoinen.

Taustalla:

Asemakaavoitetut viheralueet

Yleiskaavan viheralueet ilman asemakaavoitettuja alueita

Puro

Kuva 93.

Hulevedet kaupunkiympäristössä

Pitkäjärven valuma-alue on tulvimisherkkää aluetta. Kivistön, Keimolan ja Vehkalan rakentuminen tulevat lisäämään valuma-alueen virtaamia nykyisestä ellei hulevesien imeytystä ja viivytystä tehdä jo niiden syntypaikalla. Uusilla asuin- ja työpaikka-alueilla panostetaan hulevesien hallintaan, mutta samanaikaisesti on tärkeää viivyttää hulevesiä myös jo rakentuneilla alueilla. Martinlaaksossa hulevesiä muodostuu etenkin kerrostalojen kattopinnoilla ja asfalttipintaisilta pysäköintialueilta ja pysäköintilaitoksista. Kuten uusilla alueilla, myös Martinlaaksossa tulee uudis- ja täydennysrakentamisessa noudattaa Vantaan hulevesiohjelmaa. Martinlaaksossa virtaa yhteensä kolme vesilain mukaista vesistöä; Myllymäenoja, Mätäoja ja Pellaksenoja. Tulevaisuuden suunnittelussa ja kaavoituksessa tulisi näille vesistöille jättää riittävästi tilaa, jotta niiden eliöstön elinolosuhteita ei heikennettäisi.

Hulevesien hallintaa tonteilla

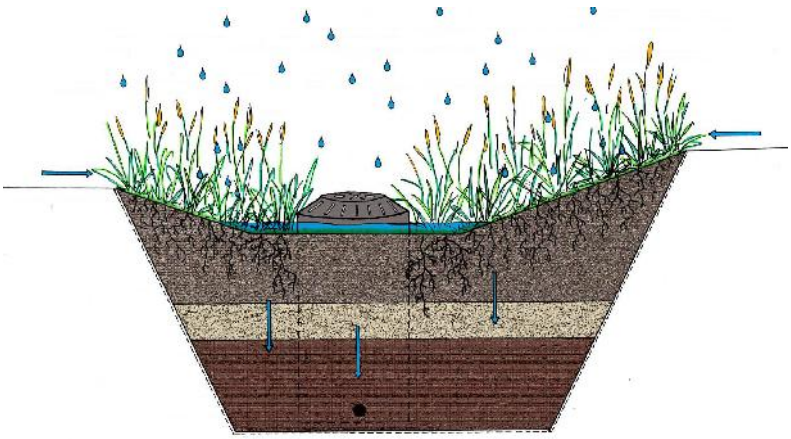
Hulevesiohjelman mukaisesti hulevesien muodostumista pyritään ensisijaisesti vähentämään. Määrää voidaan vähentää korvaamalla vettä läpäisemättömiä pintoja läpäisevillä materiaaleilla. Asfalttipäällysteisiä alueita, kuten pysäköintialueita ja tontin kulkuyhteyksiä, voidaan korvata esimerkiksi kivituhkalla tai nurmikiveyksellä, jotka päästävät vettä lävitseen. Katot voidaan toteuttaa viherkattoina tai kattopuutarhoina, jotka paitsi kuluttavat vettä myös tasaavat rakennuksen lämpötilan vaihteluita ja mahdollistavat kattojen hyötykäytön myös asukkaille. Muodostuvaa hulevettä voidaan hyödyntää keräämällä katoille satavaa vettä saaveihin, jolloin vettä voidaan käyttää pihalla kasteluun. Mahdollistamalla tonteille kaupunkiviljelypalstoja, lisätään vettä kuluttavien kasvien määrää, yhteisöllisyyttä ja viihtyisyyttä.

Kuvat 94-95. Viherkatto vähentää muodostuvan huleveden määrää ja hulevesiallas viivyttää hulevesiä.

Jos huleveden syntyä tai hyötykäyttöä ei saada riittävässä määrin toteutettua, tulee hulevesiä imeyttää tai ainakin viivyttää pihoilla. Viivytyksen jälkeen hulevedet ohjataan yleiseen hulevesijärjestelmään. Viherpainanteet sekä rehevä ja monipuolinen kasvillisuus lisäävät kasvillisuuden ja eliöstön monimuotoisuutta samalla, kun rakenteet viivyttävät ja puhdistavat hulevesiä.

Kuva 96. Poikkileikkaus hulevesiä suodattavasta rakenteesta.

Hulevesien hallintaa katualueilla

Katualueilla hulevesiä voidaan imeyttää ja viivyttää säilyttämällä nykyisiä avo-ojia ja painanteita sekä lisäämällä näitä rakenteita katujen kunnostuksen yhteydessä. Katujen saneerauksen yhteydessä voidaan ajoradan reunakivet poistaa ja viherkaistaa madaltaa painanteeksi, jonne kadun hulevedet ohjataan. Hulevesien laatua saadaan parannettua ohjaamalla kadulle satavia vesiä painanteisiin, joissa kiintoainesta saadaan laskeutettua painanteen pohjalle ja ravinteita ja raskasmetalleja sidottua kasvillisuuden avulla. Näillä toimenpiteillä parannetaan vastaanottavan puron vedenlaatua ja sitä kautta puron eliöstön elinolosuhteita. Viherpainanteet lisäävät turvallisuutta erottamalla kevyen liikenteen kulun ajoradasta. Samalla ne lisäävät myös katualueiden vehreyttä ja sitä kautta viihtyisyyttä.

Kehityskuvan yhteydessä arvioitiin pintakuivatukseen soveltuvia katuja sekä katuja, jotka jo nykyisin toimivat tässä tarkoituksessa. Nämä kadut on esitetty kartalla s. 45. Katujen saneerausten yhteydessä tulee tarkemmin tarkastella todelliset mahdollisuudet pintakuivatuksen toteuttamiselle tai nykyisten rakenteiden säilyttämiselle.

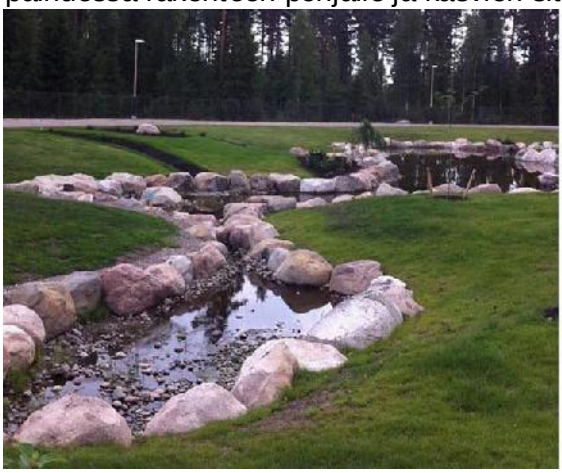

Kuvat 97-98. Kaupunkimainen hulevesikanava sekä hulevesiä imeyttävä pihakatu.

Hulevesien hallintaa puistoissa

Tonteilta ja katualueilta hulevedet päätyvät ojissa ja hulevesiviemäreissä puistoissa sijaitseviin puroihin. Mikäli tonteilla ja katualueilla ei saada riittäviä hulevesien hallintatoimenpiteitä suoritettua ja puron alajuoksulla on tulvimisongelmia, voidaan puistoon suunnitella hulevesien viivytysaltaita tai kosteikkoja. Näillä rakenteilla saadaan vesiä viivytettyä, mutta myös puhdistettua kiintoaineiden painuessa rakenteen pohjalle ja kasvien sitoessa vedestä ravinteita ja raskasmetalleja.

Kuvat 99-100. Hulevesiaiheita puistoissa Hyvinkäällä ja Haminassa

2.3 Eheä kaupunkikuva

Yleiset kaupunkikuvalliset periaatteet

1. URBAANIN SYKKEEN ALUEET

Urbaanin sykkeen alueille sijoittuu runsaasti uutta asuinrakentamista ja palveluita. Pääpaino on Martinlaakson koululta asemalle vievällä raitilla, josta pyritään tekemään asukkaiden yhteinen ”ulko-olohuone”. Raitin tärkeys asukkaille tuli esille jo haastatteluissa, nettikyselyssä ja asukasillassa. Raitin suunnittelussa tulee olla vahva kevyen liikenteen näkökulma ja turvallinen kulku erityisryhmille. Raitti sisältää erilaisia virikkeitä kauppakeskukselta koululle, kuten esimerkiksi kävelyraittia, aukioita, pihakatua, jne…

2. KAUPUNKIMAISET, TÄYDENTYVÄT KATUJULKISIVUT

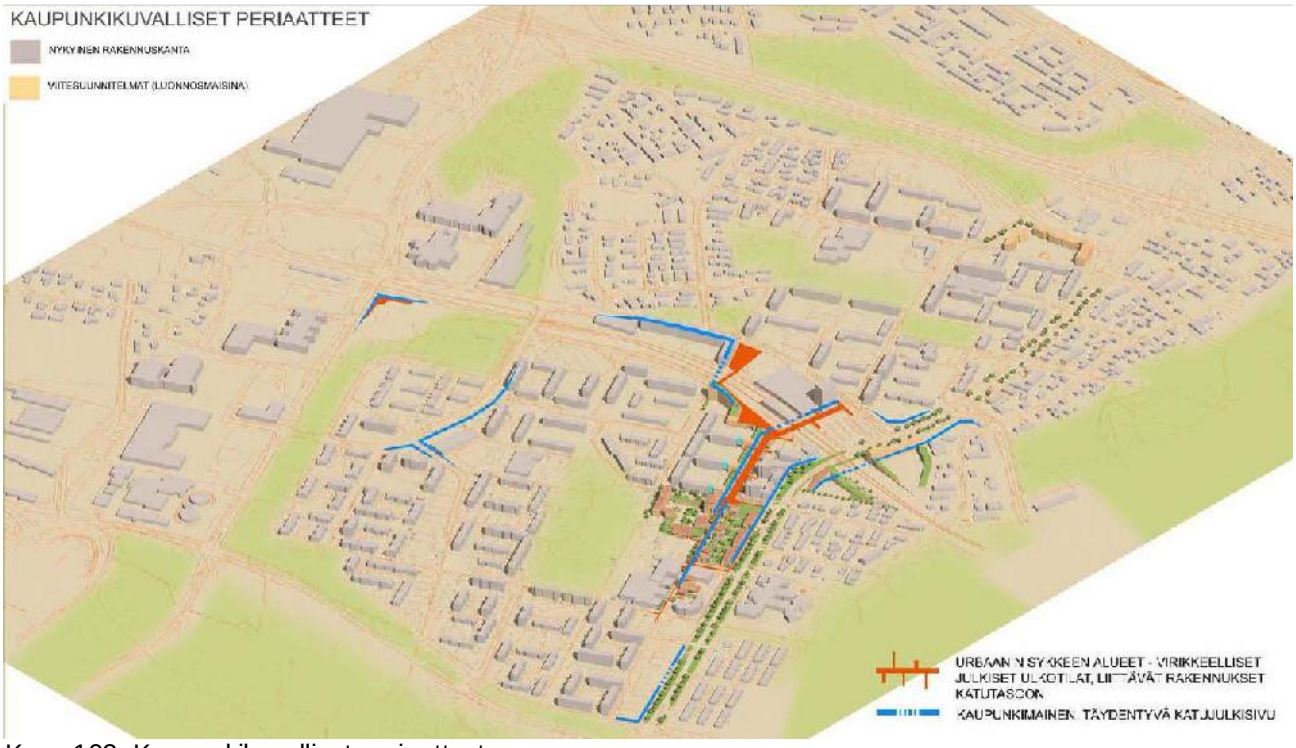
Luodaan yhtenäisyyttä raittien varrelle ja kaupunkikuvallisesti tärkeille katujulkisivuille. Martinlaakson itä- ja länsipuoliskot ”kudotaan” yhteen kaupunkisuunnittelullisin keinoin radan aiheuttaman estevaikutuksen eliminoimiseksi. Martinlaaksontielle pyritään luomaan yhtenäinen ja täydentyvä katujulkisivu, joka kuitenkin sisältää myös yllätyksellisyyttä ja kerroksellisuutta. Katutilassa säilytetään bulevardimaisuus ja otetaan huomioon jalankulkijan, pyöräilijän, autoilijan ja julkisen liikenteen käyttäjän näkökulmat.

3. MAAMERKIT JA MERKITTÄVÄT KAUPUNKIKUVALLISET KIINNEKOHDAT

Korkeammat rakennukset toimivat maamerkkeinä. Ne tulee havaita jo kaukaa. Kaupunkikuvalliset kiinnekohdat helpottavat ympäristössä liikkujaa jäsentämään ja hahmottamaan aluetta. Niitä ovat esimerkiksi korkeampi rakennuksen osa, erikoinen julkisivu, muusta rakenteesta poikkeava kattomuoto, materiaali, sommittelu tai väritys. Saapumiskohdat Martinlaaksoon ovat kaupunkikuvallisesti tärkeitä paikkoja. Ne pyritään suunnittelemaan arkkitehtuuriltaan mielenkiintoisiksi kiintopisteiksi ja tunnistettaviksi Martinlaakson ”kulmapisteiksi”. Tulijalle välittyy ajatus Martinlaaksoon saapumisesta ja alueen identiteetistä. Alueen sisällä 8-kerroksiset asuintornit jaksottavat kävelyraitin vartta asemalta koululle. Tornit pyritään suunnittelemaan rungoltaan kapeiksi, jotta ne eivät varjosta pohjoispuolisia alueita. Tornien välistä aurinko pääsee vapaasti paistamaan pohjoispuolen tonteille.

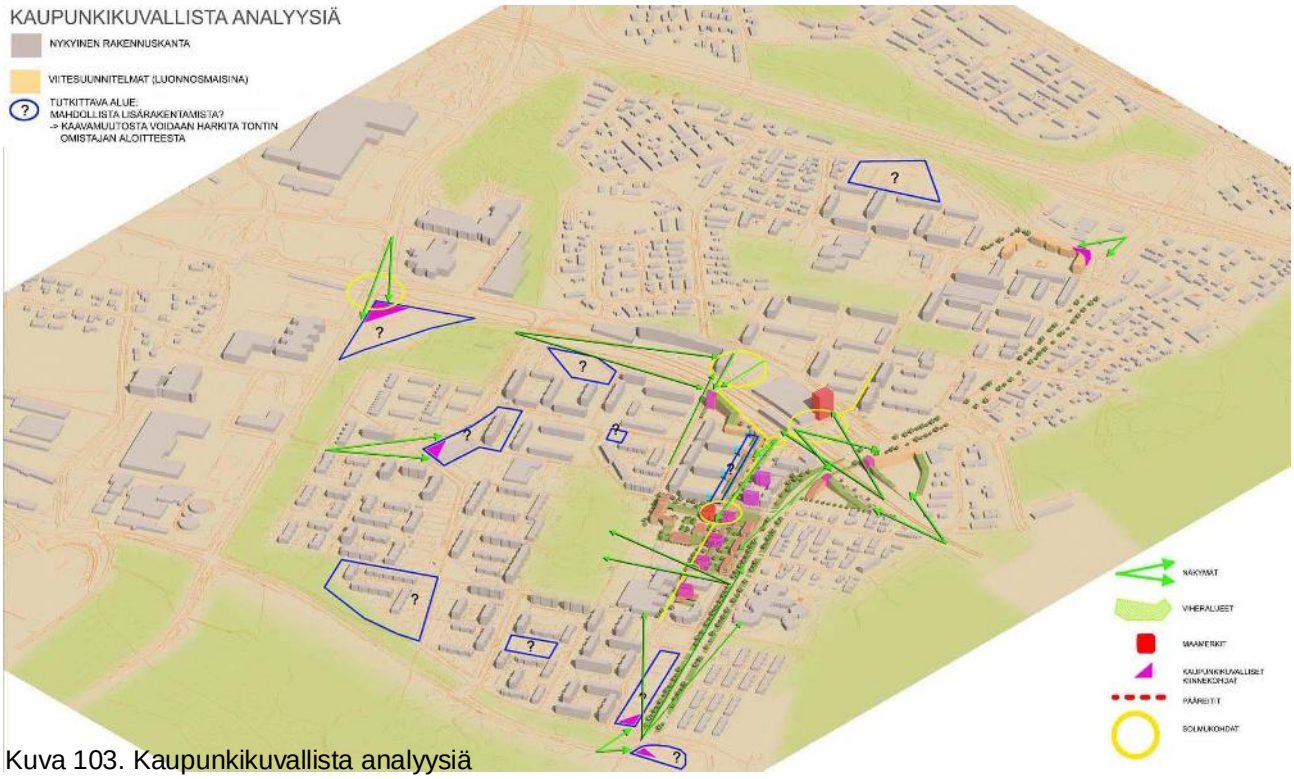
Kuva 101. Yleiset kaupunkikuvalliset periaatteet

Kuva 102. Kaupunkikuvalliset periaatteet

Kaupunkitilan hahmottaminen
"Luettavan" ja ymmärrettävän ympäristön luominen auttaa ihmistä orientoitumaan ja selkeyttää tilan ymmärtämistä. Samalla paikan erityispiirteet tulevat esille ja se ymmärretään oma paikkanaan, joka on erilainen kuin muut paikat. Paikka voidaan identifioida tai muistaa tietyn muiston tai kokemuksen kautta.

Kokonaissuunnitelmassa olemassa olevat ja uudet pikkuaukiot ja torialueet pyritään yhdistämään mielenkiintoiseksi sarjaksi erilaisia urbaaneja kaupunkitiloja, Ne toimivat myös pieninä sosiaalisina solmukohtina. Raittia jaksottaa sarja erityyppisiä aukioita: uuden ostarin edusta – ”Martinaukio” – Mika Häkkisen aukio. Välillä kaupunkitila tiivistyy ja kuljetaan porttimaisten tilojen läpi. Välillä tila aukeaa vihreille pihoille ja virkistysalueiden suuntaan. Tärkeät näkymälinjat muun muassa Laajavuoren puiston suuntaan pyritään säilyttämään.

Kuva 103. Kaupunkikuvallista analyysiä

Kuva 104. Näkymä Martinlaaksontieltä: viitteellinen kuva Martinkeskuksen tontin uudesta rakentamisesta

Kuva 105. Viitteellinen kuva Martinkeskuksen ja Laajavuoren tonttien uudesta rakentamisesta

Arkkitehtuuri

”Tietynlaista pirteyttä, nykyinen julkisivu ja maine on väsynyt. Ei liikaa uutta ja modernia, vaan perinteikästä 'kylähenkeä'. Lisää vihreyttä talojen keskelle”

”siistimpi aseman seutu, väriä rakennuksien seiniin”

”Martinlaaksolaisuus. Ei sitä että kopioidaan muualta vaan tehdään omanlainen”

Täydennysrakentamisen arkkitehtuurille asetetaan kehityskuvassa tiettyjä vaatimuksia. Pyritään luomaan sellaisia suunnitteluratkaisuja, jotka sopeutuvat muun muassa paikalliseen rakennusperintöön, historiaan ja maisemaan. Täydentyvien katujulkisivujen linjoille sekä kaupunkikuvallisesti tärkeille paikoille sijoittuva rakentaminen edellyttää erityistä panostusta rakennusten arkkitehtuuriin. Materiaali- ja värivalinnoissa tulee huomioida olemassa oleva rakennuskanta. Julkisissa ja kaupallisissa rakennuksissa mukaan lukien asuinrakennusten kivijalkaliiketilat voidaan käyttää kirkkaita perusvärejä erottamaan ne selkeämmin muusta rakenteesta.

Rakennetusta ympäristöstä tulisi löytää vaihtelevuutta siten, että yhdessä se kuitenkin muodostaisi yhtenäisen kokonaisuuden. Asunto- ja talotyypit voivat olla erilaisia kunhan niitä yhdistää jokin elementti. Yksittäinen asunto voidaan tietyin ehdoin suunnitella hyvinkin omaleimaiseksi ja toisista erottuvaksi. Yksittäiset asuntoarkkitehtuurit voivat antaa alueelle erityisluonnetta, josta se muistetaan.

Myös asukkaille tehdyn nettikyselyn palautteesta on saatu hyviä huomioita. Kuten kyselyn palauteosiossa todettiin, suuri osa vastaajista toivoi uuden rakentamisen olevan arkkitehtuuriltaan Martinlaakson vanhaan rakennuskantaan sopivaa, tähän päivään ”päivitettyjä”, maustettuna väriruiskein. Haluttiin ekologista, vaihtelevaa ja ”vihreää” rakentamista.

Vantaa valmistelee uutta arkkitehtuuripoliittista ohjelmaa. Työ tehdään vuoden 2014 aikana. Edellinen arkkitehtuuristrategia valmistui vuonna 2007. Valtioneuvosto hyväksyi 17.12.1998 valtakunnallisen arkkitehtuuripolittisen ohjelman, joka toimii ohjeena kaupunkien ohjelmatyössä. Ohjelmassa todetaan mm. että jokaisella kansalaisella on oikeus nauttia hyvästä ympäristöstä ja korkeatasoisesta arkkitehtuurista. Arkkitehtuuripolitiikan keinoin pyritään parantamaan rakentamisen laatua, antamaan sisältöä kestävän kehityksen periaatteisiin kaavoituksessa ja rakentamisessa sekä lisäämään avoimuutta ja vuorovaikutteisuutta. Nämä ovat myös maankäyttö-ja rakennuslakiuudistuksessa keskeisiä tavoitteita.

Kuvat 106-109. Asukaskyselyssä eniten valitut kuvat asuntoarkkitehtuurista

Rakennusperinnön turvaaminen, suojelukohteet

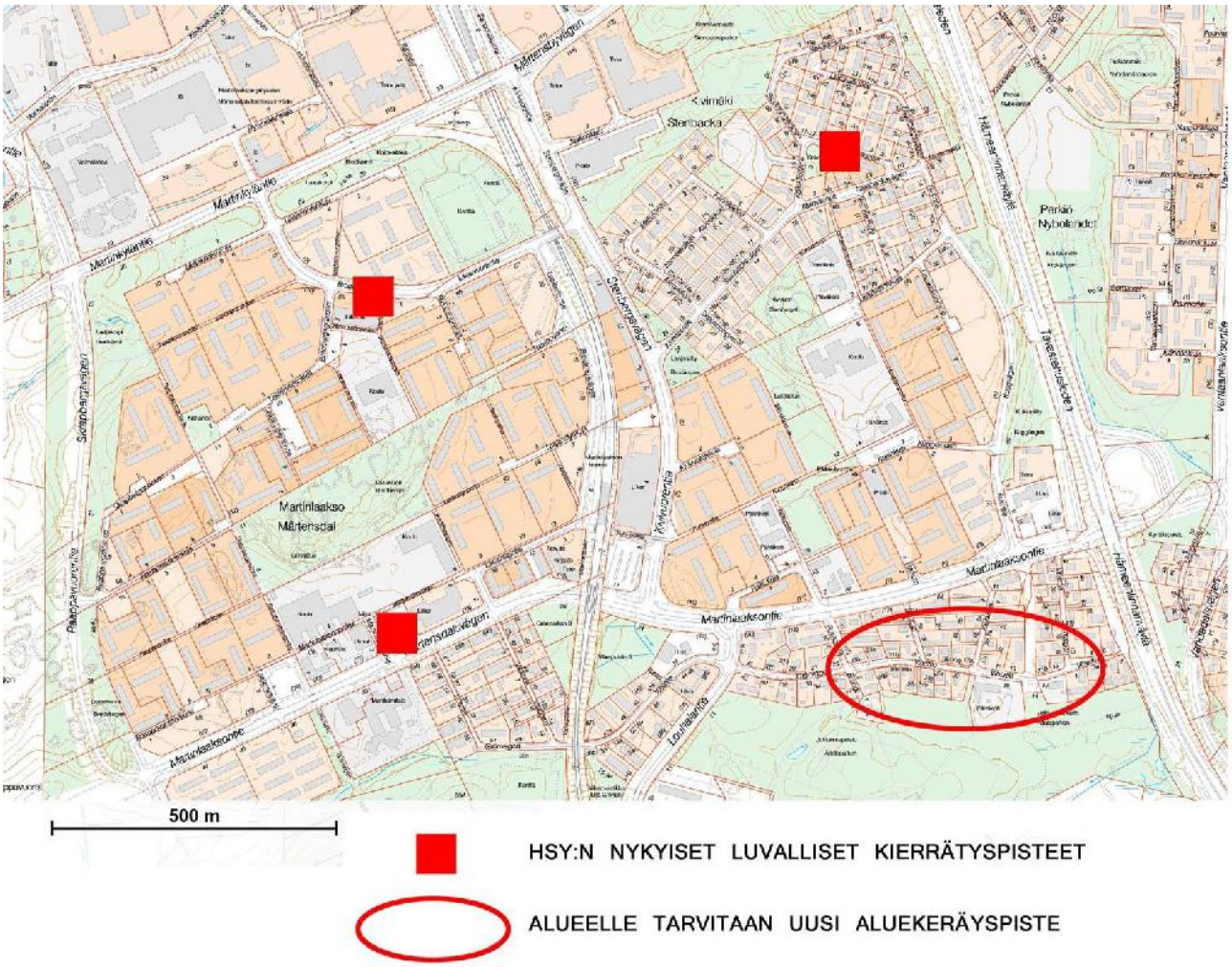
”Aluetta saneerattaessa vanhan säilyttäminen, mutta rakennuksien värikkyyden lisääminen”

Kulttuurihistorian kannalta merkittävimmät julkiset rakennukset keskittyvät Martinlaaksonpolun varrelle. Kiistattomin suojelukohde on Martinlaakson koulu. Yleisesti rakennusten suojeluperusteet tulee aina määritellä kaavatyön yhteydessä riittävin selvityksin. Maankäytön suunnittelussa tehdään tarvittaessa alueellisia ja rakennuskohtaisia kulttuuriympäristöselvityksiä.

Muuta

Tarkemmassa asemakaavasuunnittelussa erityisesti uusille asuinalueille tulee varata riittävät lumitilat. Samalla tulisi tutkia mihin voidaan sijoittaa mahdolliset lumien kaatopaikat. Kaavahankekohtaisesti voidaan esittää lumikuormille myös lähisiirtopaikkoja.

Kiinteistöjen jätehuolto käsitellään tapauskohtaisesti kiinteistöittäin. Nykyisten ja ehdotettujen uusien kierrätyspisteiden sijainnit on esitty kuvassa 110.

kuva 110. Aluekeräyspisteet

Eheyttä täydennysrakentamisella

" Martinlaaksoa pitäisi kehittää lähiöstä kaupungiksi"

"Lisää asukkaita tiivistysrakentamisen avulla. Kokeiluja esim. taloyhtiöt joissa olisi vähemmän autopaikkoja. Parkkitalojen tai -luolien rakentaminen jolloin vapautuisi tilaa asuntorakentamiselle. Uusien talojen kivijalkoihin liiketiloja."

"Viheralueiden säästäminen, ei liian tiivistä rakentamista"

" Isoja puistomaisia pihoja ja ympäristöjä hyvien palveluiden äärellä."

"Yksi tärkein parannus olisi koirapuiston nykyaikaistaminen."

Pitkällä tähtäimellä Martinlaaksosta halutaan kehittää parhaimmat ominaispiirteensä säilyttävä vehreä ja tiivis, puutarhamainen kaupunki, jossa uudis- ja täydennysrakentaminen muodostaa selkeitä kaupunkimaisia kortteleita. Alkuperäinen kaupunkisuunnittelullinen ajatus Martinlaaksossakin oli kontaktikaupunki - tiivistä vastareaktiona metsäkaupungille. Nyt tiivis tiivistyy entisestään. Kehityskuvan yhteydessä tutkitaan alueella jo vireillä olevia rakentamisen alueita sekä ehdotetaan potentiaalisia täydennysrakentamisen paikkoja (lähinnä yleiskaavan pohjalta). Tällä hetkellä vireillä olevat asemakaavat ja asemakaavamuutokset mahdollistavat noin 68 000 k-m2 uutta asumista. Tämä tarkoittaa vähintään 1700 uutta asukasta. Lisäksi muut täydennysrakentamiseen tutkittavat alueet vireillä olevien hankkeiden lisäksi käsittävät enimmillään noin 40 000 – 50 000 k-m2 uutta asuinrakentamista, mikä tarkoittaisi noin 1000 - 1250 uutta asukasta. Uusi rakentaminen täytyy kuitenkin ajoittaa tarkasti siten, että alueet rakentuvat vähitellen, eikä kaikkea kerralla. Kaavamuutoksia voidaan harkita tontin omistajan aloitteesta.

Vireillä olevia ja muita potentiaalisia täydennysrakentamiskohteita

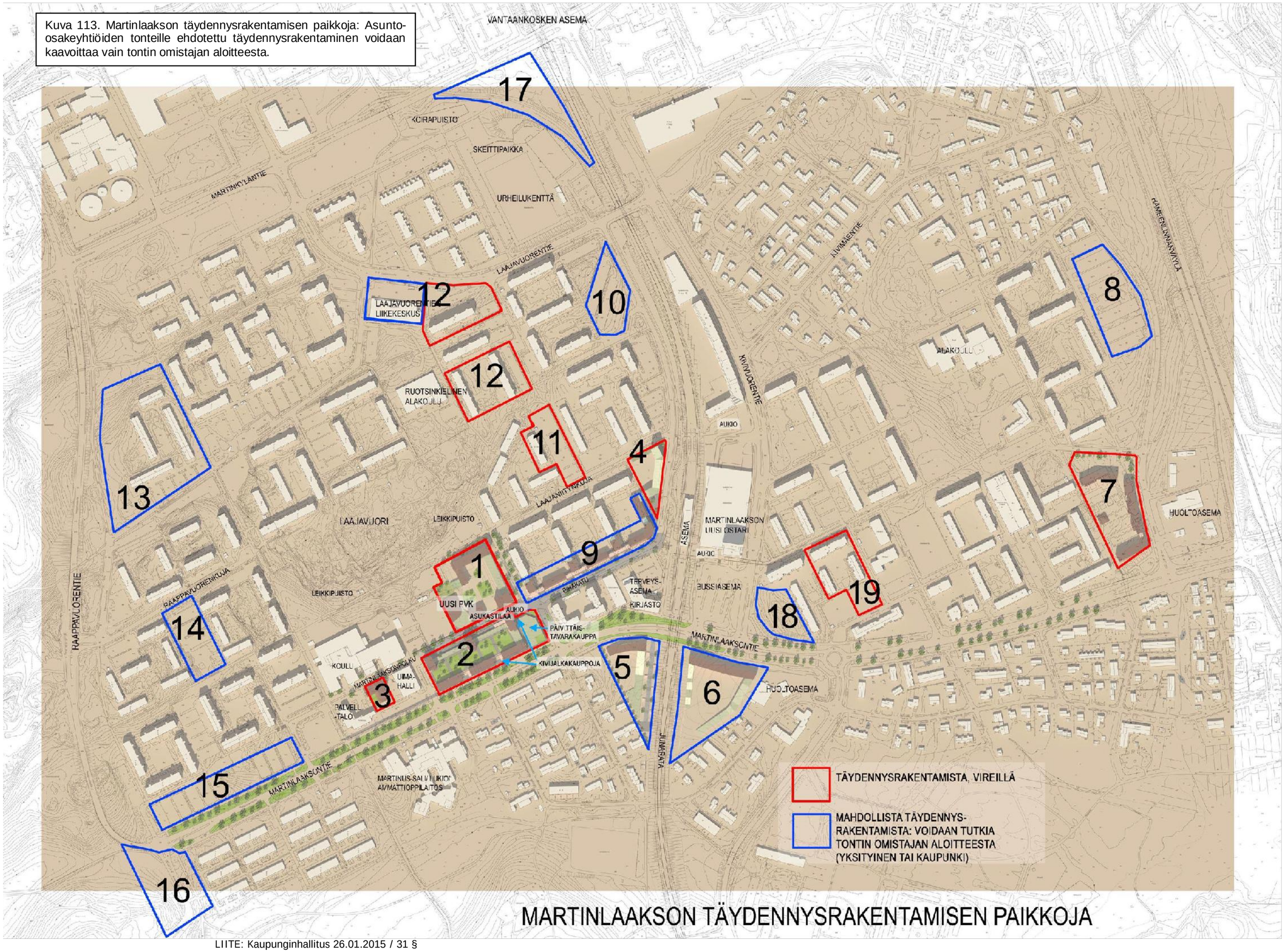
Kartalla on merkitty vireillä olevia kaavahankkeita sekä ehdotettuja täydennysrakentamisen paikkoja. Merkintä kartalla ei välttämättä tarkoita, että paikka tullaan rakentamaan, vaan tutkitaan, onko tontille mahdollista täydennysrakentaa. Myös muille kuin ehdotetuille paikoille voidaan ehdottaa täydennysrakenrtamista kehityskuvan periaatteiden mukaisesti. Asukastyöpajassa sekä karttapohjaisella nettikyselylllä kysyttiin myös asukkaiden mielipiteitä ja ehdotuksia rakentamisen paikoista.

Kuvat 111-112. Kuvia asemakaavamuutoksesta 002159, vammaisten ja senioreiden erityisasumista

Kuva 113. Martinlaakson täydennysrakentamisen paikkoja: Asunto-osakeyhtiöiden tonteille ehdotettu täydennysrakentaminen voidaan kaavoittaa vain tontin omistajan aloitteesta.

MARTINLAAKSON TÄYDENNYSRAKENTAMISEN PAIKKOJA

1 Laajavuoren koulun tontti, ”Elämänkaarikortteli”

- vireillä, asemakaavamuutos 002031, tontinluovutuskilpailu keväällä 2014
- Rakentamisen aloitus n. 2017
- n. 18 000 kem2 asumista
- 450 asukasta
- liiketilaa n. 200 kem2, päiväkoti, jonka yhteyteen yhteisöllistä tilaa
- Tontti kaupungin omistuksessa
- Laajavuoren koulu puretaan huonokuntoisuuden vuoksi. Viereinen Martinlaakson koulu on peruskorjattu ja laajennettu äskettäin. Vapaaksi jäävälle Laajavuoren koulun tontille on tarkoitus suunnitella asuinrakentamista sekä päiväkoti ja yhteisöllistä tilaa.

Erityistä suunnittelussa huomioitavaa:

- Martinlaakson kaupunkikuvallisten ja maisemallisten tavoitteiden toteutuminen. mm. liittyminen katutilaan ja muihin rajapintoihin
- Toiminnallisuus: mm. laadukas piha, toimintojen yhteensovittaminen, kivijalkakauppojen sijoittaminen, liikenteellinen sujuvuus, esteettömyys
- Asumismuotojen monipuolisuus
- Pihan laadukkaat suunnitteluratkaisut, mm. hulevedet.
- Yhteisöllisyyteen liittyvä suunnittelufilosofia: Päiväkotiin suunnitellaan sali, jossa on mahdollisuus pelata sählyä (20x10 m), ruokailutila (60-70 m2) ja kotikeittiö (20 m2). Näitä tiloja voidaan vuokrata kuntalaisille vapaa-ajan käyttöön. Tiloihin järjestetään erillinen sisäänkäynti.
- Päiväkodin yhdistäminen muuhun rakenteeseen (asuinkortteli ja koulu)
- edellyttää maanalaista/pihakannen alaista pysäköintiä
- Suunnitelman keskeinen lähtökohta on luoda Martinlaaksoon keskustakortteli, jossa kohtaavat eri-ikäiset ja eri elämänvaiheessa olevat ihmiset sekä palvelut ja virikkeellinen urbaani katuympäristö.
- Alue suunnitellaan yhdessä eteläpuolisen Martinkeskuksen tontin uuden asuinrakentamisen kanssa. Kulku elämänkaarikorttelin parkkipaikoille järjestetään maanalaisena Martinlaaksonpolun ali. Samalla taataan jalankulkijoiden kannalta turvallinen kulkuyhteys koululta asemalle.

Asukaspalaute raportin nähtävilläolon aikana

- *Laajavuorentien koulun paikan avoimuus säilytettävä*
- *Tärkeä Martinlaakson visuaalinen elementti ovat vaahterat! Jo Martinlaakson logo on muotoiltu vaahteranlehden ympärille. Tätä historiallista visuaalista omaleimaisuutta kannattaa ja pitää säilyttää.*
- *Martinlaaksonpolun varren kehittäminen tärkeää*
- *Laajavuoren koulun tilalle rakennettavat kohteet on suunniteltava niin, etteivät ne varjosta Laajaniityntie 8:n taloa enempää kuin nykyinen koulurakennus.*
- *Vanha koulu kannattaa purkaa ja rakentaa asumista tilalle.*
- *matalahko rakentaminen, jottei avaraa yleismaisemaa menetettäisi*
- *Pelialue säilytettävä*

2 Martinkeskuksen tontti

- vireillä, asemakaavamuutos 002178
- Rakentamisen aloitus n. 2016
- n. 18 000 kem2 asumista
- 450 asukasta
- liiketilaa n. 1000 kem2
- Tontti osin yksityisen, osin kaupungin omistuksessa

Erityistä suunnittelussa huomioitavaa:

- Martinkeskuksen paikalle on tutkittu erilaisia vaihtoehtoja, mm. purkavia ja säilyttäviä. Nykytilassaan ostari ei voi kauan toimia. Se on jo melkein tyhjentynyt liikkeistä.
- Kaupungin teettämän Ostari-inventoinnin (Helasvuo & Vainio, 2008) jatkotyössä Martinkeskus on ehdotettu kategoriaan, jossa se voidaan purkaa, jos se on alueen kokonaisuuden kehittämisen kannalta toimivampi ratkaisu kuin säilyttäminen. Kaupunki on esittänyt ensisi-

jaisena vaihtoehtona tontille uutta asuinrakentamista, päivittäistavarakauppaa sekä kivijalkaliikkeitä. Vaihtoehdot tutkitaan tarkemmin ja tarvittavat lisäselvitykset teetetään kaavatyön yhteydessä.

- Martinlaakson kaupunkikuvallisten ja maisemallisten tavoitteiden toteutuminen. mm. liittyminen katutilaan ja muihin rajapintoihin, asuinkortteleiden suhde Martinlaaksonpolkuun
- Uusi rakentaminen täydentää Martinlaaksontien katujulkisivua
- Päivittäistavarakaupan sijoittuminen ja sisäänkäyntien suuntaus
- huoltoliikenne, asiakaspysäköinti, asiakasliikenne, missä ihmisvirrat?
- kivijalkakauppojen toteutuminen, minkä tyyppistä liiketilaa?
- edellyttää maanalaista/pihakannen alaista pysäköintiä
- Alue suunnitellaan yhdessä pohjoispuolisen elämänkaarikorttelin (nykyisen Laajavuoren koulutontin) uuden asuinrakentamisen kanssa. Kulku elämänkaarikorttelin parkkipaikoille järjestetään maanalaisena Martinlaaksonpolun ali. Samalla taataan jalankulkijoiden kannalta turvallinen kulkuyhteys koululta asemalle.

Asukaspalaute raportin nähtävilläolon aikana

- *Martinkeskukseen uimahalli, ihan tavallinen*
- *Martinkeskusta ei tule purkaa. Päivittäistavara- ja pientarvikeliikkeitä Martinkeskukseen. HOK-Elannon ylivalta liikekeskuksen hallinnossa poistettava. Kirpparit pois, kunnon liikkeitä tilalle.*
- *Laajaniityntie 1:n, 8:n, Laajavuoren koulun ja vanhan Ostarin välinen aukio vaahteroineen ja muistolaattoineen on kaupunkikuvallisesti ja kaupunkihistoriallisesti Martinlaakson olennaisin paikka. Tämä pitää ehdottomasti säästää entisellään.*
- *Martsarin vanhan ostarin tilalle uusi ostari, johon yhdistettynä asuntoja, vanha alkaa olla jo aikansa nähnyt. Rakennuksessa voisi olla ravintoloita/kahviloita ja muutamia pienempiä kauppoja. Tässä voisi olla joku pienempi ruokakauppa.*
- *Toivottavasti tulee niitä kivijalkapuoteja/kahviloita/elämää*
- *Tärkeää, ettei liiketilojen kustannukset kohoa niin, ettei kivijalkakauppoja (päivittäistavara) saadakaan vanhan ostoskeskuksen tilalle.*
- *Vanha ostari säilytettävä ja ehostettava!*
- *Ulkoa käytäviä liikkeitä / kauppoja / kahviloita kävelytien varteen*
- *Jos vanha ostoskeskus puretaan, liiketiloja tuskin kannattaa enää keskittää jonnekin uuteen liikerakennukseen, vaan ripotella katutasoon esim. Martinlaaksonpolun ympärille.*
- *säästetään ostari ja tehdään siitä liikuntatila*

3 Erityisasumista

- vireillä, asemakaavamuutos 002159
- Rakentamisen aloitus n. 2015
- n. 3 000 kem2 vammaisten ja senioreiden asumista
- n. 70 asukasta
- Tontti kaupungin omistuksessa
- Huonokuntoinen nuorisotalo on tarkoitus purkaa ja paikalle rakennetaan erityisasumista omalle tontilleen.

Erityistä suunnittelussa huomioitavaa:

- esteettömät ja hyvät yhteydet virkistysalueisiin ja palveluihin
- viihtyisä piha
- julkisen liikenteen pysäkit ja parkkipaikat vieraille
- Asemakaavamuutoksen yhteydessä tutkitaan myös mahdollista VAV:n vuokra-asuntojen sijoittamista erityisasumisen yhteyteen.

Asukaspalaute raportin nähtävilläolon aikana

- *purettavaan nuorisotaloon väliaikainen ruokajakelupiste (Vahti ry)*

4 kolmiotontti asumiseen

- vireillä, asemakaavamuutos 001946
- Rakentamisen aloitus 2018 jälkeen
- 3 500 – 4 500 kem2 asumista: tontilla 17575/1 sijaitseva nykyinen paikoitusalue muutetaan asuinkerrostalotontiksi
- 90-115 asukasta
- Tontti yksityisen omistuksessa

Erityistä suunnittelussa huomioitavaa:

- junaradan läheisyys: melu, näkymät, asuntotyypit
- soveltuisi hyvin autottomille
- edellyttää maanalaista/pihakannen alaista pysäköintiä
- Uusi rakennusmassa tulee sijoittaa siten, että tontin länsipuolelle saadaan suojaisa ja aurinkoinen piha-alue, ja että asuntojen suuntaus olisi valon saannin kannalta mahdollisimman hyvä.
- Asuinrakennuksen korkein osa voisi toimia kaupunkikuvallisena kiinnekohtana Laajaniitynaukion päätteenä.

Asukaspalaute raportin nähtävilläolon aikana

- *joutomaata*
- *kolmiotontti hyvä paikka rakentamiseen*
- *Nykyinen pysäköinitialue on yksityisessä omistuksessa eikä sinne voi kaavoittaa toistaiseksi mitään täydennysrakentamista.*
- *Tontti on yksityisaluetta ja sille on omistavilla taloyhtiöillä muuta käyttöä.*

5 Täydennysrakentamista radan länsipuolelle

- ei vielä vireillä
- n. 5 000 kem2 asumista
- n. 125 asukasta

Erityistä suunnittelussa huomioitavaa:

- Täydentää Martinlaaksontien katujulkisivua
- junaradan läheisyys: melu, tärinä, näkymät, asuntotyypit
- soveltuisi hyvin autottomille
- edellyttäisi pysäköintilaitosta tai maanalaista pysäköintiä

Asukaspalaute raportin nähtävilläolon aikana

- *hyvä paikka rakentaa nykyistä hukkatilaa, hyvää työpaikkatilaa, radanvarsi hyvä*
- *Säilytettävä puistomaisena*
- *Radan ympäristö on hyvä ottaa käyttöön, nykyiset pusikot eivät ole edes virkistyskäytössä.*

6 Täydennysrakentamista radan itäpuolelle

- ei vielä vireillä
- n. 10 000 kem2 asumista
- n. 250 asukasta

Erityistä suunnittelussa huomioitavaa:

- Täydentää Martinlaaksontien katujulkisivua
- junaradan läheisyys: melu, tärinä, näkymät, asuntotyypit
- tulee rakentaa liiketilaa katutasoon Martinlaaksontien puolelle
- soveltuisi hyvin autottomille
- edellyttäisi pysäköintilaitosta tai maanalaista pysäköintiä

Asukaspalaute raportin nähtävilläolon aikana

- *hyvä paikka rakentaa nykyistä hukkatilaa, hyvää työpaikkatilaa, radanvarsi hyvä*
- *ei liian korkeaa ja ihan kadun varteen, puro ja satakieli turvattava*
- *Säilytettävä puistomaisena*

7 Sato:n asuinkortteli

- vireillä, asemakaavamuutos 002209
- Rakentamisen aloitus n. 2016
- n. 11 700 kem2 asumista
- n. 290 asukasta
- Tontti yksityisen omistuksessa

Erityistä suunnittelussa huomioitavaa:

- Martinlaakson kaupunkikuvallinen kulmapiste
- melu, pihan suuntaus

Asukaspalaute raportin nähtävilläolon aikana

- *uusi rakentaminen matalaa*
- *Rivitalot ovat vanhoja ja huonokuntoisa. Suunnitteilla olevat talot ovat aika korkeita.*
- *Tässä on hyvä mahdollisuus kehittää edustavaa "porttia" Martinlaaksoon Hämeenlinnan-väylän suunnasta tultaessa.*
- *Uudet asuintalot vanhojen tilalle.*

8 Täydennysrakentamista tutkitaan

- ei vielä vireillä
- voidaan tehdä asemakaavamuutos yhteistyössä kiinteistön omistajien kanssa
- n. 10 000 kem2 asumista
- 250 asukasta

Erityistä suunnittelussa huomioitavaa:

- suhde liikennemeluun
- edellyttäisi pysäköintilaitosta tai maanalaista pysäköintiä

Asukaspalaute raportin nähtävilläolon aikana

- *Erinomainen paikka uudelle kerrostaloalueelle. Autopaikat rakennusten alle.*
- *en kannata*
- *Liikenteen melu? Muutoin sopiva täydennyspaikka.*

9 Täydennysrakentamista tutkitaan

- ei vielä vireillä
- voidaan tehdä asemakaavamuutos yhteistyössä kiinteistön omistajien kanssa
- 2-8 -kerroksista?
- n. x kem2 asumista, x asukasta

Erityistä suunnittelussa huomioitavaa:

- Suhde katutilaan: Laajaniityntkadun luonne pihakatuna tai pihakatumaisena katuna
- edellyttäisi pysäköintilaitosta tai maanalaista pysäköintiä

Asukaspalaute raportin nähtävilläolon aikana

- *korkeat talot ruutukaavassa -> tuulitunnelit*
- *autopaikat mietityttävät*
- *osa asukkaista vastustaa jyrkästi*
- *Laajaniityntie 8 - 12 tonteille ei tulla sallimaan täydennysrakentamista. Asuntojen arvo putoaa välittömästi mikäli kuvitteellinen rakennuksien muuri toteutetaan taloyhtiöiden omistamille tonteille.*
- *Nykyinen pysäköintialue on yksityisessä omistuksessa eikä sinne voi kaavoittaa toistaiseksi mitään täydennysrakentamista.*
- *Kuvitteellinen pihakatu ei onnistu. Liian kallis toteuttaa. Taloyhtiöt eivät salli rakentamista tonteilleen. Pihojen avoimmuus säilytettävä. Talomuuri pihojen eteläsivuille täysin absurdi ajatus.*
- *Sopii hyvin parkkikentille, rakennukset voisivat rajata katutilaa ja tarjota hieman liiketiloja.*
- *matalaa rakentamista, jottei väylästä tulisi kuilumainen ja kolkko*
- *ei missään tapauksessa täydennysrakentamista Laajaniityntielle*
- *Uudisrakennukset Laajaniityntie 8-12:n tonteille voidaan suoralta kädeltä unohtaa. Asukkaat eivät halua luopua viheralueistaan. (Alueen vihreys on olennainen asia miksi täällä asutaan!)*

10 Täydennysrakentamista tutkitaan

- ei vielä vireillä
- voidaan tehdä asemakaavamuutos yhteistyössä kiinteistön omistajien kanssa
- n. 5 000 kem2 asumista
- n. 125 asukasta

Erityistä suunnittelussa huomioitavaa:

- edellyttäisi pysäköintilaitosta tai maanalaista pysäköintiä

Asukaspalaute raportin nähtävilläolon aikana

- *Onko todellista potentiaalia? Onko nykyisten taloyhtiöiden kannalta taloudellisesti mielekästä / kestävää? Olisiko tässä kaupunkipientalokorttelille paikka? Pysäköintijärjestelyt? Vai skyscaper / urbaani olohuone / toiminnallinen kylätalo…*
- *Louhimalla nykyisen parkkipaikan Raiviosuonrinteen tasolle saadaan siihen 3 tasoinen parkkihalli ja sen päälle asuntoja kolmeen -neljään kerrokseen. U-muotoisen asuintalon sisäpiha (pitkä sivu Raiviosuonrinteen suuntainen) liittyisi päiväkodin leikkipihaan.*
- *Alueelle on muutenkin vaikea pysäköidä autoja, joten parkkihalli on ainoa mahdollinen rakennus kyseiselle tontille. Raskaalle liikenteellekkin voisi harkita muutamaa hyvin suunniteltua paikkaa kyseiseltä tontilta tai ainakin lähistöltä.*

11 Täydennysrakentamista tutkitaan

- vireillä, asemakaavamuutos 002245 (tullut vireille raportin nähtävillä olon jälkeen)
- n. x kem2 asumista -> tarkentuu suunnittelun edetessä
- n. x asukasta -> tarkentuu suunnittelun edetessä

Erityistä suunnittelussa huomioitavaa:

- edellyttäisi pysäköintilaitosta tai maanalaista pysäköintiä
- Suunnittelussa tulee huomioida erityisesti viereisten asuinrakennusten sijainti

Asukaspalaute raportin nähtävilläolon aikana

- -

12 Sato/ Raiviosuonmäki

- vireillä, asemakaavamuutos 002249 (tullut vireille raportin nähtävillä olon jälkeen)
- n. 10 700 kem2 uutta asuinkerrosalaa (huom! osa vanhaa rakennuskantaa korvataan, hankkeen kokonaiskerrosala n. 18 000kem2)
- n. 270 uutta asukasta
- Tontti Sato:n omistuksessa

Erityistä suunnittelussa huomioitavaa:

- Täydentää Laajavuorentien katujulkisivua
- Päivittäistavarakauppa palveluna edellytetään säilytettäväksi
- edellyttäisi pysäköintilaitosta tai maanalaista pysäköintiä

Asukaspalaute raportin nähtävilläolon aikana

- *Täydennysrakentamisellä tässä kohteessa voitaisiin merkittävästi parantaa lähiympäristön laatua, joka on tällä hetkellä aika huono.*
- *Onhan tossa tilaa vaikka mille, mutta nyt toi kohta on ihanan avara. Jos nyt jotain pitää rakentaa, niin jokin hyvin matala rakennus esim. nykyiselle kukkakaupalle ja mahdollisesti jollekkin toiselle pienelle liikkeelle.*
- *Jos liiketalo puretaan, pitää varmistaa että pohjoisessa Martsarissa on tulevaisuudessa myös palveluita lähellä.*
- *Erittäin pieni maapläntti, ei mitään järkeä rakentaa! Mahtuu ehkä yksi talo.*

13 Täydennysrakentamista tutkitaan

- ei vielä vireillä
- voidaan tehdä asemakaavamuutos yhteistyössä kiinteistön omistajien kanssa
- n. x kem2 asumista, x asukasta

Erityistä suunnittelussa huomioitavaa:

- Martinlaakson kaupunkikuvallinen kulmapiste
- aluetta rajaavan metsävyöhykkeen ja ulkoilureitin suhde täydennysrakentamiseen

Asukaspalaute raportin nähtävilläolon aikana
- -

14 Täydennysrakentamista tutkitaan
- ei vielä vireillä
- voidaan tehdä asemakaavamuutos yhteistyössä kiinteistön omistajien kanssa
- n. x kem2 asumista, x asukasta

Erityistä suunnittelussa huomioitavaa:
- Uuden rakentamisen tulee sopeutua olemassa olevaan korttelirakenteeseen

Asukaspalaute raportin nähtävilläolon aikana
- *en halua tuohon rakennettavan taloa*

15 Täydennysrakentamista tutkitaan
- ei vielä vireillä
- voidaan tehdä asemakaavamuutos yhteistyössä kiinteistön omistajien kanssa
- n. x kem2 asumista, x asukasta

Erityistä suunnittelussa huomioitavaa:
- Keskeinen kohta Martinlaaksoon saavuttaessa, kaupunkikuvallisesti tärkeä alue
- Täydentää Martinlaaksontien katujulkisivua
- edellyttäisi pysäköintilaitosta tai maanalaista pysäköintiä

Asukaspalaute raportin nähtävilläolon aikana
- *Kannatettavaa täydennysrakentamista. Ehkä näitä lähialueen kortteleita voitaisiin täydentää muiltakin osin pysäköintialueiden uudelleenjärjestelyillä?*

16 Täydennysrakentamista tutkitaan
- ei vielä vireillä
- voidaan tehdä asemakaavamuutos yhteistyössä kiinteistön omistajien kanssa
- n. x kem2 asumista, x asukasta

Erityistä suunnittelussa huomioitavaa:
- Martinlaakson kaupunkikuvallinen kulmapiste
- uudet liikennejärjestelyt ja pikaraitiovaraus
- edellyttäisi pysäköintilaitosta tai maanalaista pysäköintiä
- suuret liikennemäärät suhteessa asumisen luonteeseen ja sijoittumiseen

Asukaspalaute raportin nähtävilläolon aikana
- *Raappavuorentien suoristus n 16 kohdalla, tontti vapautuu rakentamiseen*

17 Täydennysrakentamista tutkitaan
- ei vielä vireillä
- tutkitaan asumiseen
- n. x kem2 asumista, x asukasta

Erityistä suunnittelussa huomioitavaa:
- Martinlaakson kaupunkikuvallinen kulmapiste
- uudet liikennejärjestelyt ja pikaraitiovaraus
- edellyttäisi pysäköintilaitosta tai maanalaista pysäköintiä

Asukaspalaute raportin nähtävilläolon aikana
- *hyvä paikka rakentaa*
- *pitääkö skeittipaikka siirtää?*
- *Tyhjä kulma, johon voi rakentaa, mutta vain siten, että soveltuu urheilupuistoon hyvin.*
- *Kentät eivät saa kärsiä, tärkeitä alueita alueen lapsille.*

18 Täydennysrakentamista tutkitaan
- ei vielä vireillä
- tutkitaan asumiseen
- n. x kem2 asumista, x asukasta

Erityistä suunnittelussa huomioitavaa:
- kaupunkikuvallisesti tärkeä kohta, yhdistyy aseman seutuun

- edellyttäisi maanalaista pysäköintiä
- maastonmuodot haastelliset

Asukaspalaute raportin nähtävilläolon aikana

- ehdotus tämän paikan täydennysrakentamiseen tullut asukaskyselyn kautta

19 Täydennysrakentamista pysäköintialueelle

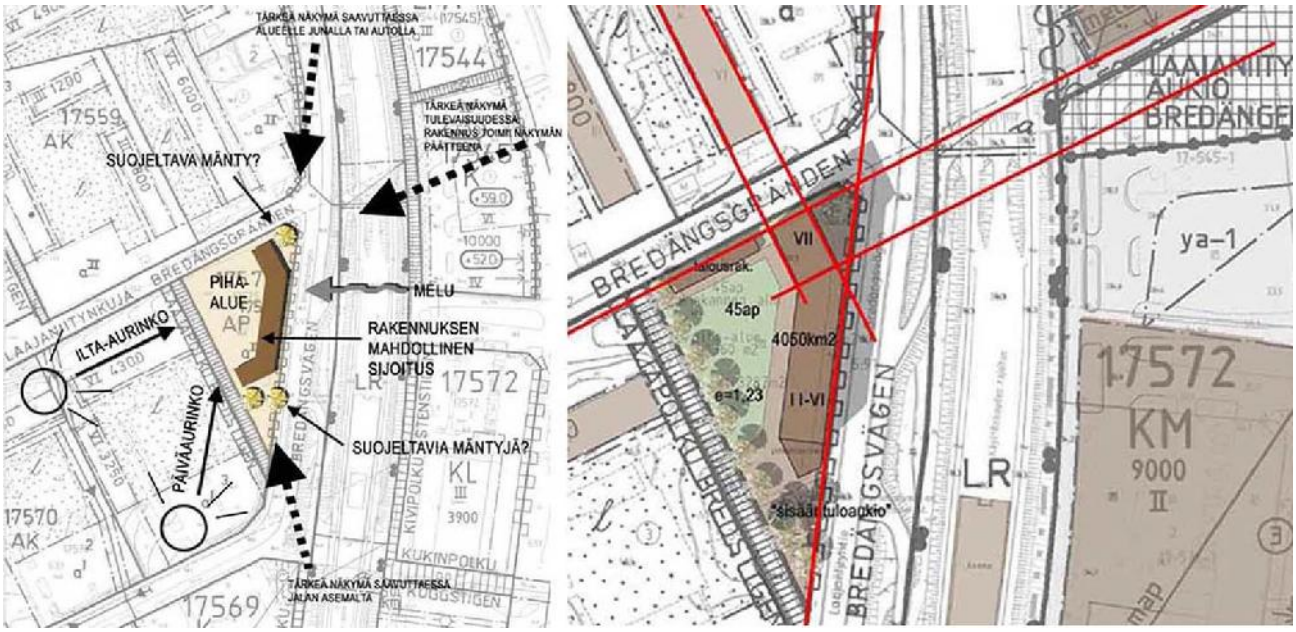
- vireillä, asemakaavamuutos 002257 (tullut vireille raportin nähtävillä olon jälkeen)
- uusi kuusikerroksinen kerrostalo nykyiselle pysäköintialueelle
- n. 2000 kem2 asumista, 50 asukasta

Erityistä suunnittelussa huomioitavaa:

- mm. pihan jäsentely

Asukaspalaute raportin nähtävilläolon aikana

- -

Kuva 114. kaupunkisuunnittelun luonnos tontinkäytöstä, kaavamuutos 001946 Laajaniitynkuja 2, täydennysrakentamiskohde 4

Kaavatalous

Kaavataloudella tarkoitetaan lähinnä maankäytön muutoksen aiheuttamia kustannuksia ja tuloja. Asemakaavan muutos aiheuttaa kunnalle ainakin kaavoituskustannuksia, yhdyskuntateknisen huollon (infra) rakentamistarpeita, mahdollisesti myös esirakentamista. Näitä peritään maanomistajilta kaavoitus-, toteuttamis- ja kunnallistekniikan sopimuksilla. Maanomistaja hyötyy silti kaavoituksella saatavasta rakennusoikeuden myynnistä, kunta puolestaan kiinteistö-, ja tuloveroina.

Myös palveluiden turvaaminen on olennainen osa tiivistyvässä palvelurakenteessa. Palvelut voidaan tuottaa tehokkaammin, kun niiden käyttäjiä on riittävästi. Palvelujen järjestämistä on viime vuosina kaupungin talouden parantamiseksi tehostettu, mikä on tarkoittanut esimerkiksi päiväkotien ja koulujen yhdistämisiä.

Martinlaakso on jo sen verran tiiviisti rakennettu alue, että täysin uutta infrarakentamista ei juurikaan tarvita; kadut, kaukolämpö-, vesi- ja viemärijohdot ynnä muut ovat jo hyvin pitkälti valmiiksi rakennettuja. Näiden kapasiteettia pitää tietysti tutkia ja tarpeen tulla lisätä, mutta ylipäätään tiivistyvä yhdyskuntarakentaminen tulee kaupungille edulliseksi ja sen edistäminen on toivottavaa. Myös autoilun tarpeen vähentäminen tiivistämällä rakentamista hyvien joukkoliikenneyhteyksien lähellä on kannatettavaa muun muassa ilmastovaikutusten vuoksi.

Rakentamisen taloudellisuus

Hankalaksi taloudellisen yhtälön saamisen toimivaksi varsinkin asunto-osakeyhtiöillä tekee etupäässä pysäköinti. Nykyiset laajat parkkikentät ovat olleet edullisia rakentaa ja ylläpitää, mutta tuhlaavat hyvää rakennusmaata. Nykyisten autopaikkojen korvaaminen rakenteellisella pysäköinnillä (kansiratkaisut, pysäköintilaitos, parkkihalli) on kallista, mutta tilalle saatava rakennusoikeus kompensoi tätä.

Karkeasti voidaan sanoa, että yhden maantasopaikan rakentamiskustannukset vaativat rakennuttajalle kymmenen neliön rakennusoikeutta ja on asunnon myyntihinnassa mitattuna kahden asuinneliön hinta. Rakenteellisen pysäköinnin hinta vaihtelee ratkaisusta riippuen ja on nelin- tai jopa kuusinkertainen maantasopaikkaan verrattuna.

Tulevaisuudessa todennäköisesti käy niin, että autopaikkojen rakentamiskustannuksia siirretään entistä enemmän autopaikkojen tarvitsijoille, mikä toisaalta helpottaa taloudellista yhtälöä rakennuttajan kannalta.

Esimerkki tiivistävän täydennysrakentamisen kannattavuudesta, Laajaniityntie 8-12

Esimerkissä on pohdittu aivan aseman vieressä sijaitsevien kolmen asunto-osakeyhtiön parkkipaikalle sijoittuvaa uutta rakentamista. Paikka on kaupunkikuvallisesti ja myös toiminnallisesti merkittävä.

Suunnitelma perustuu tilanteeseen, jossa viereinen koulutontti rakennetaan suunnitelman mukaisesti niin, että tontin alle rakennetaan pysäköintitaso. Täältä tehtäisiin yhteys viereiselle tontille ja läpi koko korttelin niin, että toinen kulkuaukko olisi Laajaniityntien ja Laajapolun risteyksen läheisyydessä. Jos tämä on vaikea toteuttaa voidaan Laajaniityn koulutontin sijasta toiseksi liittymäksi tutkia myös Laajaniityntien länsipäätä.

Tämän maanalaisen pysäköintirivin päällä olisi kansi, jonka päällä on myös pysäköintiä. Lisäksi Laajaniityntie 12 tontin pohjoispuolelle Laajaniitynkujan varteen tulisi uusia maantasopaikkoja. Lisäksi uusia maantasopaikkoja voitaisiin osoittaa Laajaniityntien ja Laajaniitynpolun kulmaan. Liiketilojen autopaikat sekä vieraspysäköinti voitaisiin ensisijaisesti saada järjestymään kadun varteen.

Autopaikkojen määrä on laskettu uudella normilla, joka on Vantaan keskusta-alueilla kokeiluluontoisesti käytössä vuoden 2018 loppuun asti. Tällöin autopaikkojen (ap) minimimäärä uusilla asuinrakennuksilla on 1 ap / 130 k-m². Vuodesta 2011 voimassa ollutta normi on kerrosneliöillä laskettuna melko sama, mutta siinä rajoituksen luo asuntojen lukumäärään sidottu normi 0.6 ap / asunto. Kumpaakin normia käytettäessä olemassa olevien autopaikkojen määrä on säilytetty.

Laajaniityntien varteen tulisi kaksi neljäkerroksista kerrostaloa ja itäosaan kuudesta kahdeksaan kerroksinen kerrostalo. Nämä eivät merkitsevästi varjostaisi olemassa olevien talojen reunustamia isoja pihoja, mutta näkymiä asunnoista ne tietysti muuttavat.

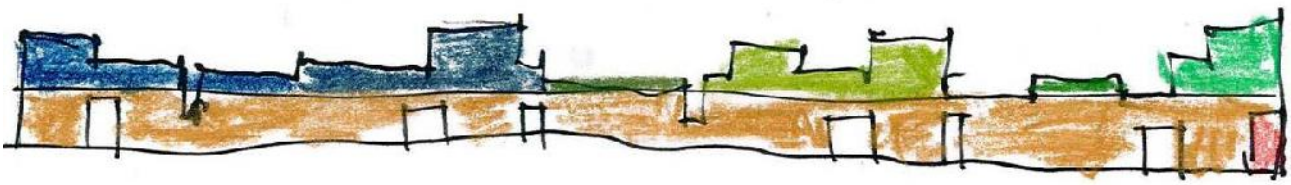
Tällaisella ratkaisulla saataisiin noin 12 000 k-m² - 14 000 k-m² uutta asuinkerrosalaa sekä lisäksi jonkin verran (esim. 600 k-m²) liiketilaa. Asuntoina tämä tarkoittaa 160 - 190 asuntoa (nykyisissä taloissa 288 asuntoa).

Taloudellinen vaikutus tonttien omistajille riippuu jonkin verran pysäköintijärjestelyistä: jos kaikki autopaikat toteutettaisiin rakenteellisena pysäköintinä, autopaikkojen rakentamiskustannukset söisivät rakennusoikeuden myynnistä saatavan tulon niin pieneksi ettei hanke olisi houkutteleva maanomistajalle tai rakennuttajaliikkeelle. Sen sijaan jo 40 maantasopaikan järjestäminen aikaansaa yli puolen miljoonan euron tulot mikä tekee noin 1700 euroa per nykyinen asunto. Myös tehokkaammalla rakentamisella saattaa olla tuloja nostava vaikutus.

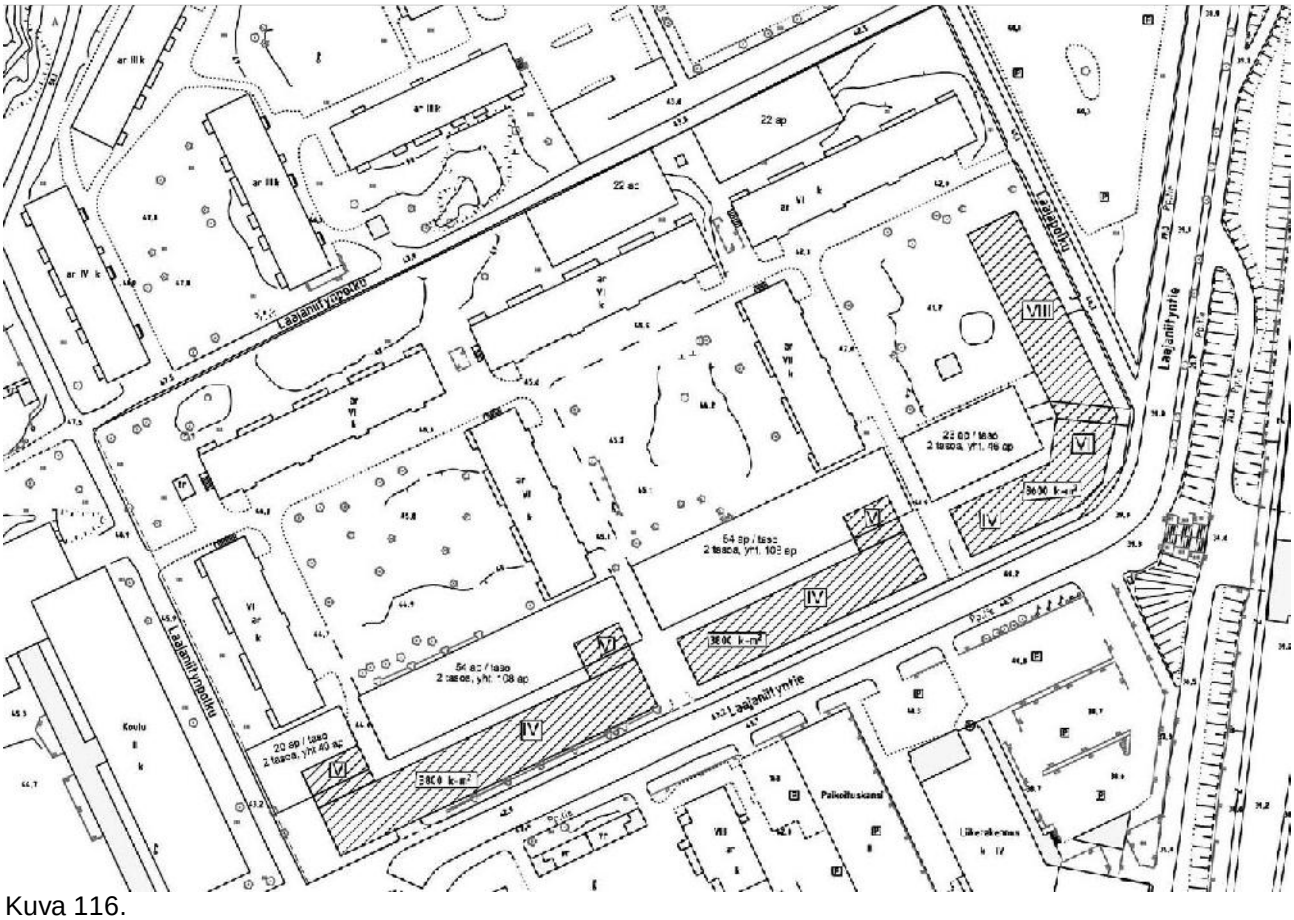
Karkea laskelma ei sisällä esimerkiksi johtosiirtoja tai kaupungille maksettavaa kehittämiskorvausta. Tässä voi olla nykyisen käytännön ongelma: asunto-osakeyhtiöillä ei ole mahdollisuuksia päästä kannattavaan tulokseen tiivistämishankkeissa, jos kaupunki edellyttää kehittämiskorvauksena puolta tulevasta rakennusoikeuden arvosta rahana. Esimerkiksi Helsingissä kehittämiskorvausta lasketaan vasta miljoona euroa ylittävältä osalta.

Asunto-osakeyhtiöiden saaminen mukaan tällaisiin hankkeisiin saattaa olla vaikeaa, koska ne vaativat asiantuntemusta sekä rakennuttamisesta että esimerkiksi asunto-osakeyhtiölaista ja vaivaa sekä laajaa yksimielisyyttä osakkaiden kesken.

Seuraavissa kuvissa rakennusmassoja on sijoitettu likimääräisesti ajatelluille paikoille.

Kuva 115.

Kuva 116.

Kuva 117. Näkymä aseman suunnalta Laajaniityntielle: viitteellinen kuva Laajaniityntien varren potentiaalisesta täydennysrakentamisesta

2.4 Sujuva ja turvallinen liikkuminen

”Turvallinen liikkuminen myös ikäihmisille”

”Martinlaakson vahvuus on hyvä joukkoliikenne”

”Alueella (ja alueelta) työssäkäyvien ihmisten liikkumistarpeiden (julkinen liikenne, yksityisautoilu ja kevyt liikenne) kartoitus ja niiden huomiointi suunnittelussa”

”Autot pois pyöräteiltä ja jalkakäytäviltä”

”Jättäkää Martinlaaksonpolku rauhaan ja pankaa kuriin autoilijat, jotka ajavat ostarin ylätasanteelle koulun ja lastentarhan vierestä.”

”Vihertielle jalkakäytävä.”

”Pyörätiet kuntoon,myös puistotiet.”

”Jos Martinlaaksoa kehitetään viihtyisämmäksi ja jalankulkuystävällisemmäksi, voisin tulevaisuudessa siirtää pyöräilylenkkini sinne ja jopa harkita muuttavanikin sinne, sillä Martinlaaksosta on hyvät julkisen liikenteen yhteydet muualle, esim. Helsinkiin ja Tikkurilaan.”

Kehityskohteita

Tavoitteet

Tavoitteena on edistää liikennejärjestelmän kestävyyttä ja tehokkuutta. Tulevaisuuden liikennejärjestelmä tarjoaa kaikille tasa-arvoiset liikkumismahdollisuudet ja tyydyttää kuljetustarpeet. Liikennejärjestelmä aiheuttaa vähemmän haittoja ihmisille ja luonnolle. Liikennejärjestelmä hyödyntää eri kulkumuotojen positiiviset vaikutukset Martinlaakson kehitykseen.

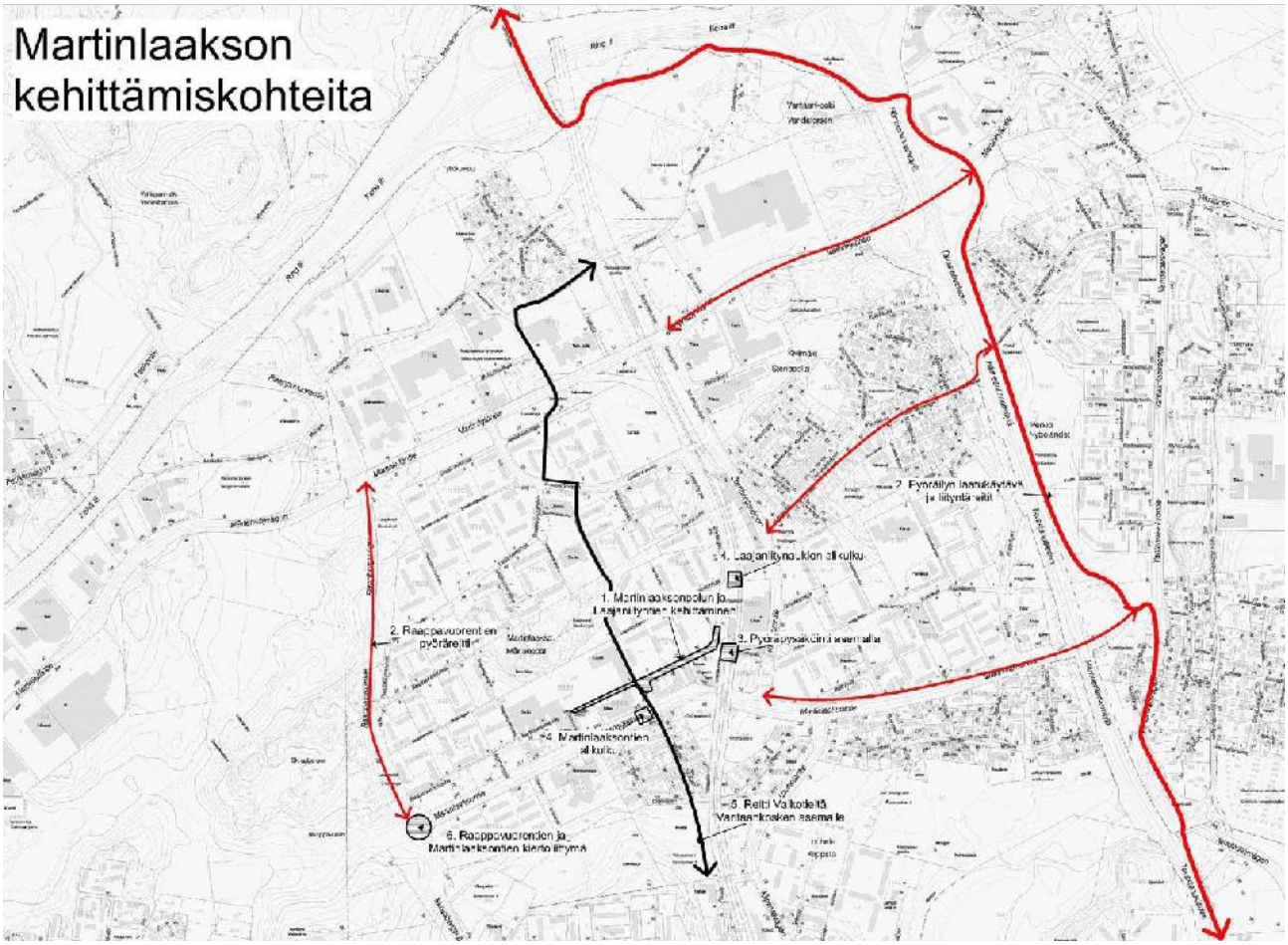
Tavoitteena on, että yhä useampi matka tehdään jalan, pyörällä ja joukkoliikenteellä kaikissa ikäryhmissä. Eri kulkumuotoja yhdistetään entistä useammin ja matkanteon valinnanmahdollisuudet lisääntyvät. Myös autoliikenteen tarpeet turvataan.

Liikennejärjestelmää tulee tarkastella kokonaisuutena, jolloin eri katuluokista muodostuu liikkujille loogiset ja katuympäristö ohjaa liikkujaa turvalliseen liikennekäyttäytymiseen. Tarpeellisia kehityssuunnitelmia ovat muun muassa:

- nopeusrajoitusten tarkistaminen,
- autopysäköinnin järjestäminen,
- joukkoliikenteen parannukset ja pikaraitiolinjauksen suunnittelu,
- jalankulun ja pyöräilyn verkkosuunnitelmat,
- pyöräpysäköinti sekä
- esteettömyyden ja liikenneturvallisuuden parannuskohteet.

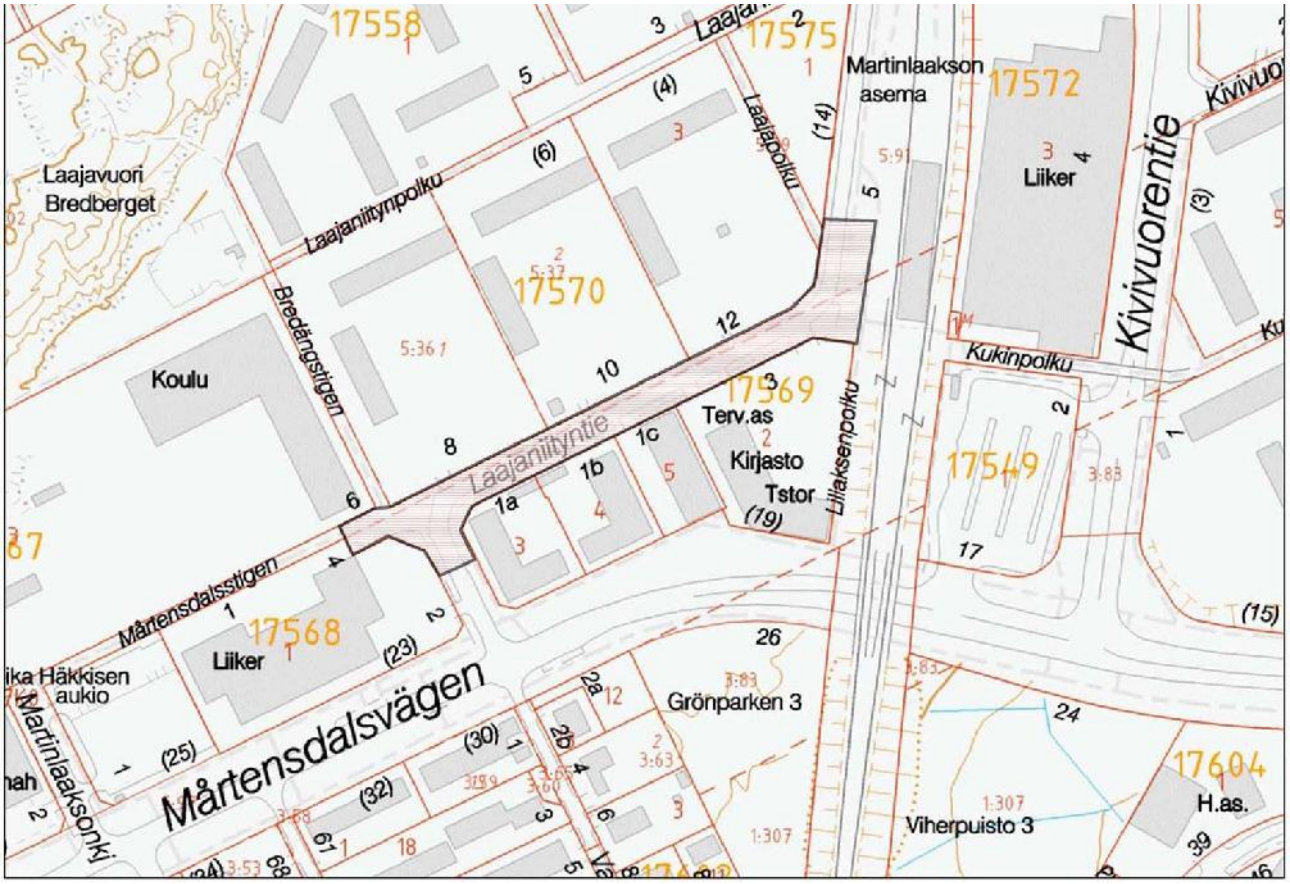
Yleiset kehittämiskohteet

Työn aikana tutkittiin tarkemmin Martinlaakson alueen kehittämiskohteita.

Kuva 118. Kehittämiskohteita

1. Laajaniityntien pihakatu

Kuva 119. Laajaniityntie

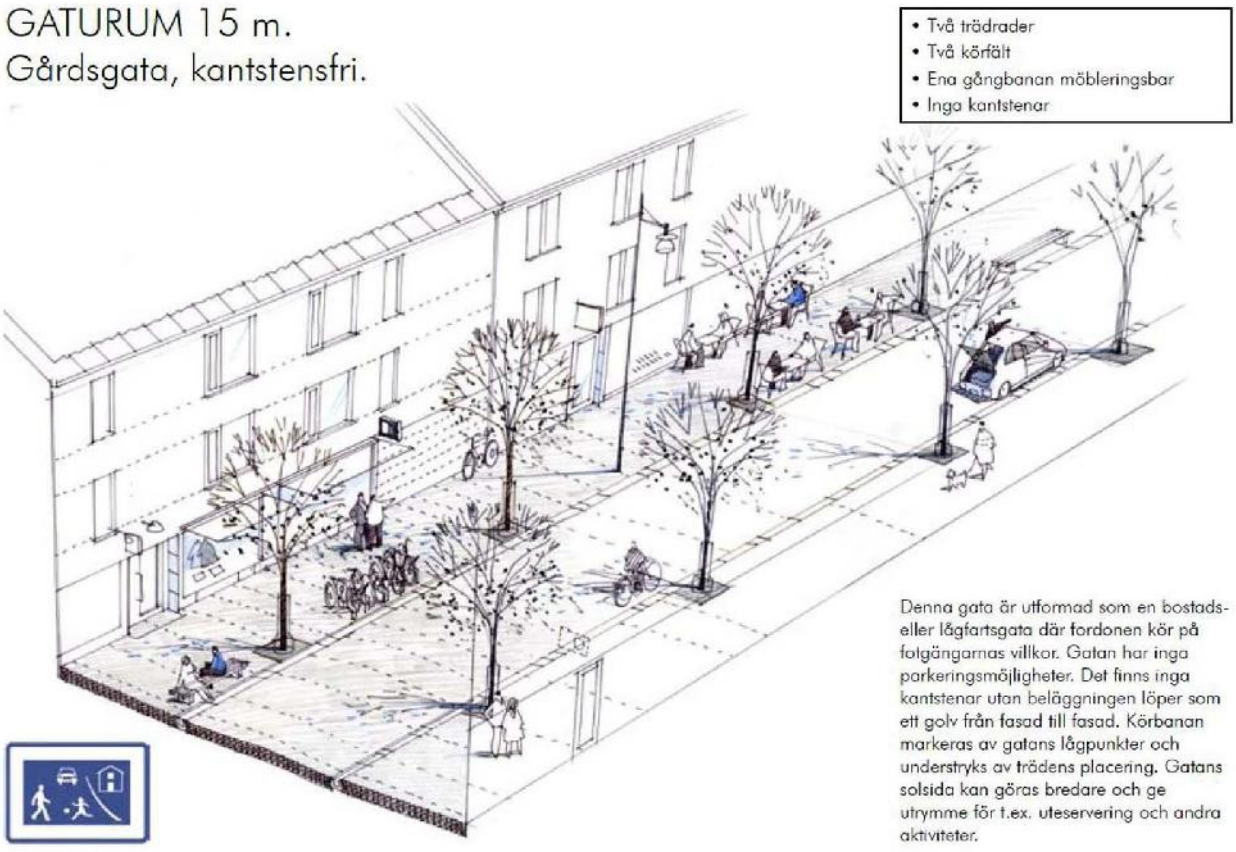
Laajaniityntie on nopeusrajoituksella 30 km/h oleva paikallinen kokoojakatu. Laajaniityntie on tärkeä jalankulun reitti Martinlaakson asemalle ja ostoskeskukseen. Martinlaaksonpolulta aseman kulmalle on noin 200 metriä. Katu toimii Martinlaaksonpolun jatkeena, mutta tällä hetkellä katu ei houkuttele kävelemään. Suoralla kadulla ajonopeudet saattavat helposti nousta yli nopeusrajoituksen.

Kuva 120. Laajaniityntie aseman suunnalta, Kuva 121. Laajaniityntie asemalle päin, Kuva 122. Laajaniityntie talvisena sunnuntaiaamuna

Martinlaaksonpolun kävelyreittiä asemalle on tarkoitus kehittää sosiaaliseksi tapahtumaraitiksi. Laajaniityntiellä on perusteltua säilyttää mahdollisuus ajaa moottoriajoneuvolla muun muassa viereisten asuinrakennusten asukaspysäköinnin, julkisten palveluiden ja pelastusteiden takia. Jalankulun, pyöräilyn ja ajoneuvoliikenteen sovittaminen kadulle viihtyisästi ja turvallisesti voidaan tehdä hillitsemällä liikenteen nopeuksia katuympäristön luonteen avulla.
Ruotsalaisessa Trafik för en attraktiv stad -suunnitteluohjeessa (TRAST 2006) on esimerkkejä eri katutyypeistä. Ohjeessa hyödynnetään laajalti ns. shared space-suunnittelufilosofiaa, jossa eri liikennemuotoja ei erotella toisistaan liikennemerkein ja väylin, vaan kadun kalusteiden ja materiaalien avulla osoitetaan pääasiallinen kulkupaikka. Katuympäristön luonne viestittää liikkujaa ajamaan hiljaa ja ottamaan muut huomioon. Liikenneympäristö on eri liikkumismuodoille tasa-arvoinen ja turvallinen (Mattsson 2010.).

Kuva 123. Pihakatu TRAST-ohjeessa (TRAST 2006)

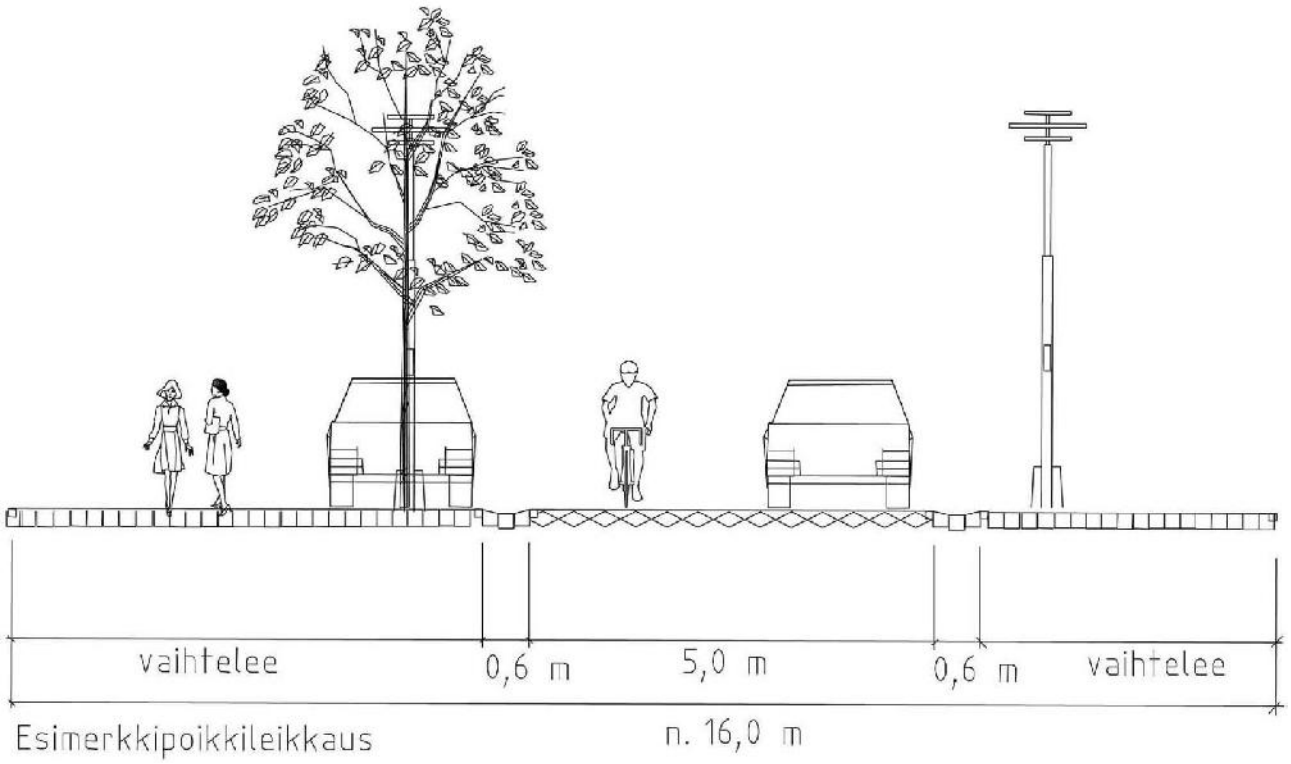

Kuva 124. Luonnonmukaista hulevesien hallintaa kadulla Berliinin Stralaussa. Kadun hulevedet valuvat painanteeseen, jossa on rehevää kasvillisuutta. Laajaniitynkujan hulevesien hallintaa voitaisiin toteuttaa tämän tapaisesti.
Kuva 125. Bussi- ja huoltoliikenteelle sallittu kauppakatu Kemptenissä Saksassa

Jos Laajaniityntien pohjoispuolelle sijoitetaan lisärakentamista, on myös Laajaniityntien luonnetta helpompi muuttaa. Laajaniityntien katutila on leveydeltään noin 16 metriä ja kadulla liikkuu liikennelaskennan perusteella suunnilleen samassa suhteessa autoja, jalankulkijoita ja pyöräilijöitä, joten se on otollinen pihakatumaiselle kadulle. Liikenteellisten ratkaisujen toimivuus tulee tarkastella erikseen tutkimusten avulla. Vaikka lisärakentaminen ei heti toteutuisikaan, tulisi Laajaniityntien luonnetta silti tutkia lähiympäristösuunnitelmassa.

Laajaniityntiellä moottoriajoneuvoille ja polkupyörille varattu kadunosa voidaan rajata muusta tilasta materiaalieroin, vesikouruin, pollarein, istutuksin ja kalustein. Nykyisin kadulla ei ole sallittu pysäköintiä. Asiakaspysäköintiä varten voisi osoittaa paikkoja esimerkiksi puiden välistä. Pihakatumainen osuus alkaa ja loppuu molemmissa päissä aukioilla, joissa ajoväylä voidaan rajata esimerkiksi pollareilla.

Kuva 126. Esimerkkipoikkileikkaus Laajaniityntiestä pihakatuna

2. Pyöräilyverkon kehittäminen ja pyöräilyn laatukäytävä

Martinlaakson autoliikenteestä eroteltu kevyen liikenteen verkko mahdollistaa alueen sisäisen liikkumisen turvallisesti ja nopeasti. Lyhyillä matkoilla pyöräilynopeudet ovat vähäiset ja liikkujien kesken aiheutuu vähän ongelmia.

Haasteita aiheutuu siellä, missä pyöräilynopeudet ovat suuremmat ja matkat pidempiä. Raappavuorentien suuntainen pääpyöräreitti kulkee talojen vierestä, jolloin varsinkin alamäessä nopeat pyöräilijät voivat aiheuttaa turvattomuuden tunnetta. Nykyisin pyöräilijöiden nopeuksia hillitään kukkalaatikoiden avulla. Lisäksi reittiä on vaikea hahmottaa, kun katua ei ole vieressä. Raappavuorentien mahdollisen saneerauksen yhteydessä pääpyöräreitti tulisi sijoittaa lähemmäksi katua.

Ongelmallisimmat paikat ovat alueen pääkaduilla, joissa pyöräliikenne risteää autoliikenteen kanssa ja joissa jalankulkuliikenne on vilkasta. Liikkujien nopeuserot aiheuttavat usein ongelmia yhdistetyillä jalankulku- ja pyöräteillä. Pyöräilyn sujuvuus ja turvallisuus tulee taata suunnitteluratkaisujen avulla.

Kuva 127. Pyöräilijöitä hidastamaan tehdyt kukkalaatikot Raappavuorenreunalla
Kuva 128. Kivivuorentiellä pyöräilyn tila on ahtaalla

Hollannissa ja Tanskassa etenkin työmatkapyöräilyä on pyritty edistämään tarjoamalla erityisen laadukkaita reittejä kaupunkien ja kaupunginosien välillä. HSL:n seudullisten pääpyöräreittien ja laatukäytävien määrittelytyössä (HSL, 2012) Helsingistä Kivistöön kulkevan laatukäytävä kulkee Martinlaakson kautta. Laatukäytävä on pitkämatkaisen pyöräilyn pääreitti, joka yhdistää tärkeimpiä asutus- ja liikekeskustoja toisiinsa ja jossa pyöräilylle taataan normaalia korkeampi palvelutaso. Laatukäytävälle asetettiin työssä eri maankäytön alueille erilaiset laatutasotavoitteet. Jalankulku erotellaan pyöräilystä selkeästi ja liittymäjärjestelyissä pyöräliikennettä suositaan aina kun se on mahdollista.

Laatukäytävän linjausvaihtoehtoja tutkittiin tarkemmin syksyllä 2013. Nykyinen nopea yhteys kulkee Hämeenlinnaväylän vartta ja sen kehittäminen on mahdollista pienillä investoinneilla. Reitti kuitenkin sijaitsee Martinlaaksosta hieman syrjässä, mikä vähentää sen houkuttelevuutta.

Toisena vaihtoehtona laatukäytävän tarkasteltiin kulkevan Louhelantieltä Kivivuorentietä pitkin edelleen Vantaankosken asemalle. Louhelantiellä ja Martinlaaksontien lyhyellä osuudella laatukäytävän sijoituksessa ei ollut ongelmia. Kivivuorentiellä laatukäytävän rakentaminen edellyttäisi kuitenkin paljon erilaisia toimenpiteitä, sillä katutilaa on niukalti.

Tarkastelussa ehdotettiin lopulta laatukäytävän sijoittamista Hämeenlinnanväylän varteen ja liityntäreittien kehittämistä.

3. Pyöräpysäköinti

Pyöräpysäköinnin tarjonta on olennainen osa pyöräilyn edistämistä. Uudisrakennuksissa tulee edellyttää helppokäyttöisien ja säältä suojattujen pyöräpaikkojen tarjontaa. Suurimmat pyöräpysäköintitarpeet kohdistuvat kouluihin, julkisiin palveluihin ja ostoskeskuksen alueelle.

Martinlaakson aseman pyöräpysäköinti ei vastaa nykyajan laatuvaatimuksia. Telineet ovat osittain rikki ja niihin saa pyörän vain eturenkaasta kiinni, mikä helpottaa pyörän varastamista. Viereisen ostoskeskuksen edessä on pyörätelineitä, jotka ovat myös ahkerassa liityntäpysäköintikäytössä runkolukitusmahdollisuuden vuoksi. Aseman kunnostuksen yhteydessä pyöräpysäköinnin laatuun ja riittävyyteen tulee kiinnittää erityisesti huomiota.

Kuva 129. Ostoskeskuksen hyvät pyörätelineet Kuva
Kuva 130. Martinlaaksontien alikulku
Kuva 131. Martinlaaksontien alikulku

4. Alikulut

Monet alueen alikuluista ovat saneerauksen tarpeessa. Erityisesti Martinlaaksontien alittava alikulku Valkotien vieressä on epäkäytännöllinen ja ahdas. Näkemäolosuhteet aukon reunalla ovat huonot, alikulkuun johtavat portaat ovat jyrkät ja varsinkin liikuntaesteiselle vaikeasti kuljettavat. Alikulku voisi toimia paremmin, jos reitistä pääsisi suoraan esimerkiksi kauppakeskuksen pihalle ja Martinlaaksonpolulle. Myös Laajaniityntieltä uudelle Laajaniitynaukiolle johtava alikulku kaipaa ehostusta.

5. Reitti Valkotieltä Vantaankosken asemalle

Myyrmäenraitilta Martinlaaksoon kulkeva reitti radan länsipuolta jatkuu Valkotien kautta. Valkotie on läpiajettava tonttikatu, jossa ei ole jalkakäytävää. Jalkakäytävän rakentaminen Valkotielle palvelisi reitin toimivuutta ja lisäisi jalankulkijoiden turvallisuutta.

Martinlaaksonpolulta pohjoiseen reitti yhdistää Martinlaakson etelä- ja pohjoisosan aina Vantaanlaakson asemalle asti. Reitti ei kuitenkaan hahmotu helposti. Reittiä voidaan parantaa muun muassa pienillä liikenneturvallisuustoimenpiteillä, valaistuksella ja viitoituksella.

6. Raappavuorentien ja Martinlaaksontien kiertoliittymä

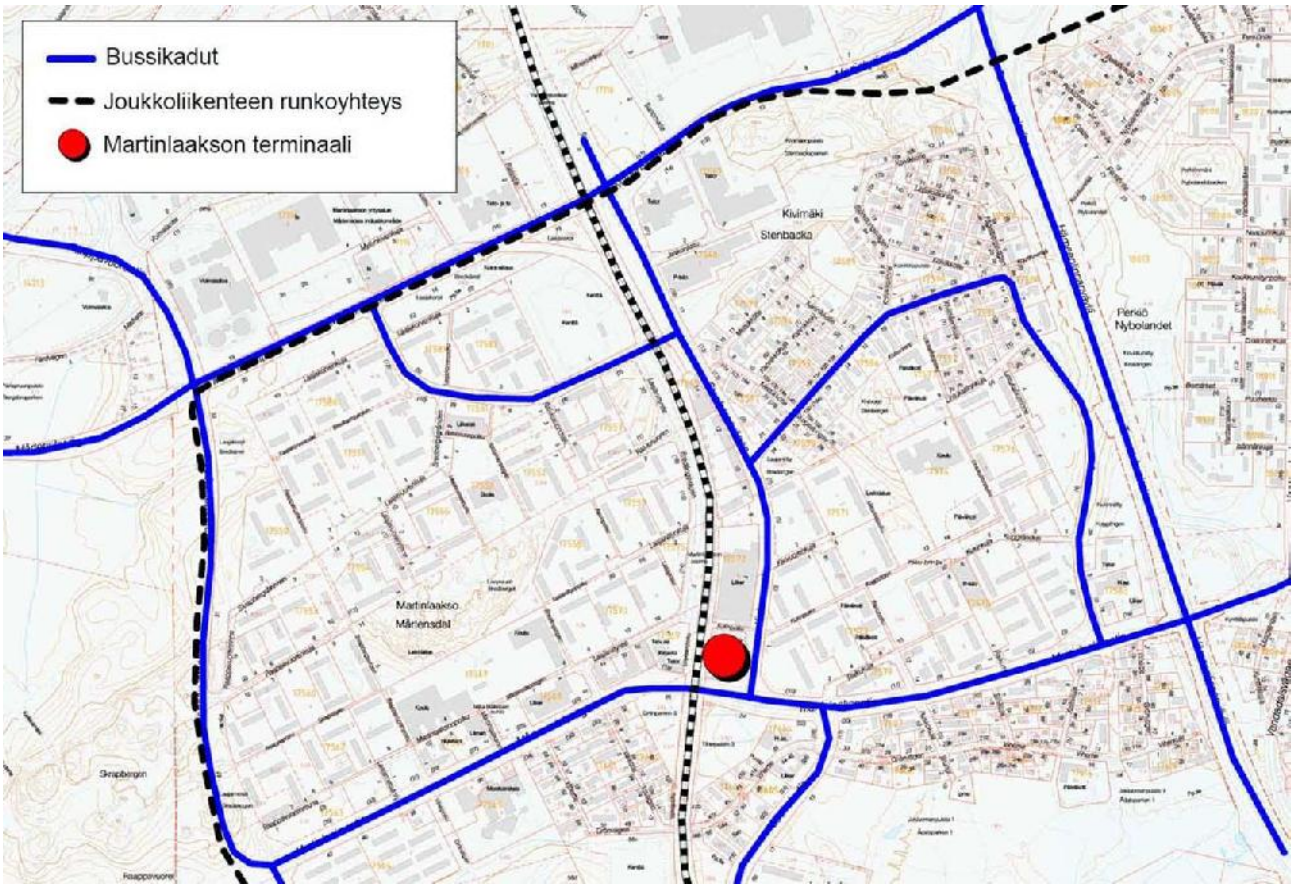
Raappavuorentien ja Martinlaaksontien välinen risteys on liikkujille haastava, sillä Raappavuorentie laskeutuu jyrkästi ja nopeudet ovat korkeat. Paikkaan on suunniteltu kiertoliittymää, joka parantaisi liikenneturvallisuutta.

Joukkoliikenteen kehittäminen

Runkoyhteys

Yleiskaavaan on merkitty joukkoliikenteen runkoyhteys Martinlaaksontieltä Raappavuorentielle. Tätä yhteyttä on tutkittu toteutettavaksi joko busseilla tai pikaraitiotienä. Linjaus kulkee Martinlaakson reunoja pitkin, mutta pysäkkien vaikutusalueet ulottuvat alueen sisälle. Runkolinjan pitkän pysäkkivälin johdosta Martinlaakson alueen kohdalle pysäkkejä tulisi todennäköisesti yksi Raappavuorentielle ja kaksi tai kolme Martinkyläntielle, jolloin alueen länsi- ja pohjoisreunan asukkaiden joukkoliikenteen palvelutaso nousee huomattavasti. Runkoyhteydellä voisi kulkea sen toteutuessa Myyrmäestä Martinlaakson kautta Pakkalaan, lentoasemalle, Tikkurilaan ja sieltä edelleen Hakunilaan ja Länsimäkeen.

Runkoyhteyden toteutumisaikataulusta ei ole suunnitelmia, mutta todennäköisesti se toteutuu ensimmäisessä vaiheessa tiheänä bussiyhteytenä. Kulkumuodosta riippumatta runkoyhteyden palvelutasoon kuuluu pysäkkien korkeatasoisuus ja esteettömyys sekä hyvät ja selkeät kävelyreitit pysäkeille.

Kuva 132. Martinlaakson bussikadut ja runkoyhteysvaraus.

Martinlaakson terminaali

Martinlaakson terminaali toimii bussi- ja raideliikenteen solmukohtana, joka sijaitsee Martinlaakson keskustassa uuden ostoskeskuksen edessä. Alueella on joitakin toiminnallisia ongelmia, joiden ratkaisemiseksi on käynnistetty suunnittelu. Pääpainona on bussien liikennöinnin sujuvoittaminen pienillä laiturien uudelleenjärjestelyillä sekä paikan löytäminen alueen saattoliikenteen lyhytaikaisille pysäköintipaikoille, jonka lisäksi tutkitaan taksiaseman siirtämistä keskeisemmälle paikalle.

Näiden pienten, nopeasti toteutettavien toimenpiteiden lisäksi terminaalista halutaan kehittää pidemmällä aikavälillä viihtyisä kaupunkitila, joka valaistuksen ja vihersuunnittelun avulla antaa kuvan turvallisesta ja mukavasta ympäristöstä. Myös terminaalin esteettömyyteen ja ajantasaiseen matkustajainformaatioon halutaan panostaa jatkossa.

Rautatieasema

Martinlaakson asema on pitkään herättänyt keskustelua muun muassa rähjäisyyden ja turvattomuuden takia. Esillä on ollut myös aseman muuttaminen niin sanotuksi kylmäasemaksi. Tällöin asemahalli purettaisiin. Nyt tekeillä olevassa aseman peruskorjauksen hankesuunnitelmassa (Tilakeskus) asema säilyy toistaiseksi lämpimänä asemana. Muuttaminen kylmäasemaksi olisi kallista. Asema on myös luokiteltu rakennushistoriallisesti arvokkaaksi, joten osittainen purkaminen ei tulisi kysymykseen. Asema on puhdaslinjainen aikakautensa betoniarkkitehtuurin edustaja, eikä kunnostuksessa saa hävittää aseman alkuperäistä arkkitehtuuria ja ilmettä. Hankesuunnitelmassa on esitetty rakenteiden ja pintojen kunnostamista ja uusimista sekä tarkistetaan asemalla olevien huonetilojen käyttöä verrattuna tilatarpeisiin. Myös valaistusta ja esteettömyyttä parannetaan. Asemahallista tehdään avarampi ja valoisampi. Pintoja graffitisuojataan. Peruskorjaustarve perustuu tilojen nykyisen huonon kunnon lisäksi Vantaan lähijuna-asemien kehittämisselvityksessä (YTV 2008) esitettyihin asemien turvallisuutta, esteettömyyttä, viihtyisyyttä sekä asematilojen käytön helppoutta parantaviin toimenpide-ehdotuksiin. Osa kunnostuksista on jo tehty.

Kuvat 133-135. Rautatieaseman nykytilanne

Pysäköinnin kehittäminen

Ajoneuvojen asukaspysäköinti järjestetään tonteilla tai erillisissä pysäköintilaitoksissa. Kaupunki haluaa edistää pysäköintilaitoksien rakentamismahdollisuuksia keskuksissa varmistamalla niiden kaavalliset edellytykset. Mahdollisten pysäköintilaitosten tai –alueiden tulee olla korkeatasoisesti toteutettuja ja sopia kaupunkikuvaan. Rakennushankkeeseen ryhtyvän on kyettävä suunnittelemaan pysäköintipaikkojen riittävä määrä ottaen huomioon rakennuksen koko elinkaari: kaupunki asettaa normeillaan asukaspysäköintipaikkojen osalta ainoastaan vaatimuksen vähimmäismäärästä ja toivoo suunnittelussa kiinnitettävän huomiota myös vieraspysäköinnin toimivuuteen. Asukaspysäköinnin oletettu tarve on aseman lähistöllä pienempi kuin vastaavasti kauempana sijaitsevilla alueilla, mutta siihen vaikuttaa myös moni muu tekijä. Polkupyörän käyttöä kulkumuotona edistetään muun muassa suunnittelemalla riittävän kokoiset laadukkaat ja helposti käytettävät pyörän varastointimahdollisuudet ja muut oheistilat tonteille.

Kuva 136. Pysäköintitalo Kemptenissä.

Esteettömyys

Mahdollisuus itsenäiseen liikkumiseen on keskeinen elämänlaadun tekijä, eikä ympäristön tulisi sulkea ketään ulkopuolelle vaan mahdollistaa kaikkien yhdenvertainen toiminta. Esteetön, kaikille soveltuva liikkumisympäristö on itsenäisen ja omatoimisen elämän edellytys (Vantaan esteettömyysohjelma). Myös Vantaalla esteettömyys tarkoittaa kaikkien mahdollisuutta liikkua ja toimia omien halujensa ja tarpeidensa puitteissa. Esteettömyys ei tarkoita vain liikuntaesteisten mahdollisuutta liikkua kaupungissa, vaan se sisältää myös kaikki aistivammaiset sekä henkilöt, joiden havainnointi- ja toimintakyvyssä on rajoitteita. Erilaiset ihmiset tarvitsevat siten erilaisia asioita esteettömyyden toteutumiseksi. Jollekin riittää korjaukset fyysisessä ympäristössä, toiset tarvitsevat kuljetuspalveluita ja avustajaa. Esteetön ympäristö on hyväksi kaikille kuntalaisille, sillä se helpottaa myös esimerkiksi lastenvaunujen ja matkalaukkujen kanssa liikkumista.

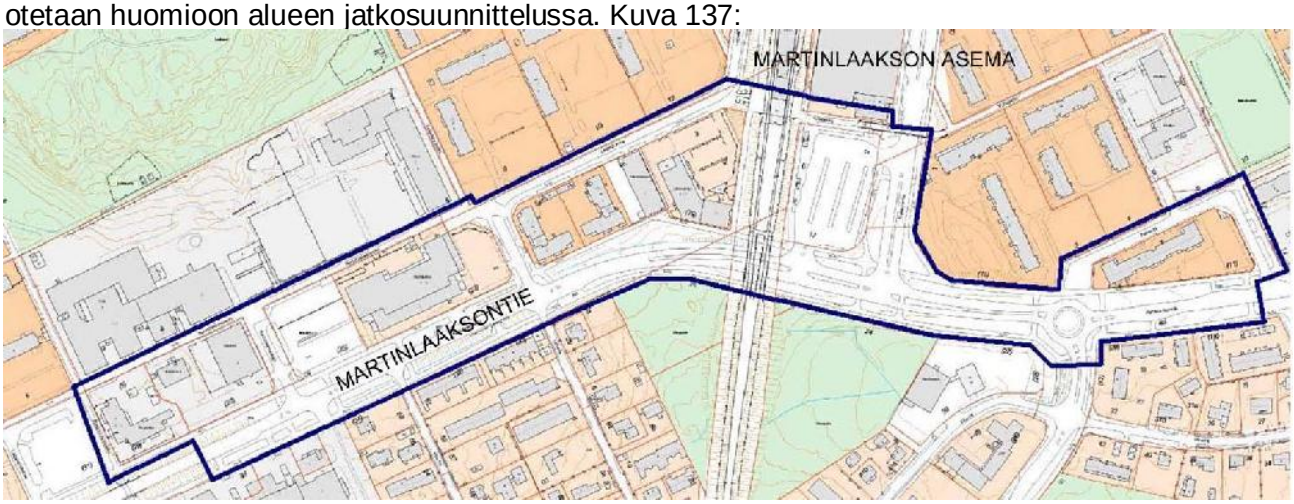
Ympäristö tai yksittäinen rakennus on esteetön, kun se on kaikille käyttäjille toimiva, turvallinen ja miellyttävä, ja kun rakennuksen kaikkiin tiloihin ja kerrostasoihin on helppo kaikkien päästä. Tilat ja niissä olevat toiminnot ovat mahdollisimman helppokäyttöisiä ja loogisia. Esteetön ympäristö auttaa kaikkia tilojen käyttäjiä, sillä esimerkiksi tavaroiden kuljettaminen, siivous ja tilojen huolto helpottuvat fyysisesti esteettömässä ympäristössä.

Esteetön joukkoliikenne kattaa koko matkaketjun. Se koostuu monesta osatekijästä, muun muassa kaikkien käytettävissä olevista liikennevälineistä ja niitä palvelevista pysäkki- ja laiturirakenteista sekä asema- ja terminaalirakennuksista ja informaatiojärjestelmistä. Turvallisuus vähentää tapaturmia. Esteettömyys ei yleensä tule rakennusvaiheessa kalliimmaksi, vaan vaatii vain hyvää suunnittelua ja suunnitelmien toteuttamista. Esteetön ympäristö mahdollistaa itsenäisen asumisen tai asioimisen henkilöille, jotka huonosti toimivassa ympäristössä olisivat toisten avun varassa.

Vantaan kaupunki edistää vammaisten ihmisten yhdenvertaisuutta huomioimalla esteettömyyden suunnittelun lähtökohtana. Joukkoliikenteen esteettömyyttä edistetään yhteistyössä HSL:n kanssa. (Vantaan vammaispoliittinen ohjelma ja toimenpidesuunnitelma vuosille 2012-2016) Kaupunki tekee yhteistyötä vammaisneuvoston ja vammaisjärjestöjen kanssa vammaisten ihmisten osallisuuden kehittämiseksi päätöksenteossa. Kestävän kehityksen periaatteet ovat mukana Vantaan kaupunkisuunnittelussa sekä uudis- ja korjausrakentamisessa.

Martinlaakson kehityskuvan esteettömyystavoitteet

Martinlaaksontien varteen uimahallin ja palvelutalon väliin suunnitellaan vammaisten erityisasumista. Alueen rakentaminen esteettömäksi ympäristöksi on haaste. Tavoitteena on Martinlaaksontien pysäkkien (Martinlaaksonkujan kohdalla) muuttaminen esteettömiksi. Martinlaakson aseman seudun esteettömyyden toteuttaminen on suuri tulevaisuuden haaste. Vantaan liikennesuunnittelu on tehnyt esteettömyyskartoituksen Martinlaakson keskusta-alueesta. Alue sijoittuu vanhusten palvelutalojen ja keskeisten palvelukohteiden välille kuvan 137 mukaisesti. Selvityksessä on määritelty rajatun alueen kulkuväylien, risteyksien, ennalta määriteltyjen palvelukohteiden sisäänkäyntien sekä joukkoliikennepysäkkien esteettömyyden nykytila. Nykytila-analyysin pohjalta on esitetty toimenpide-ehdotukset esteettömyyden parantamiseksi alueella. Selvityksen toimenpide-ehdotukset otetaan huomioon alueen jatkosuunnittelussa. Kuva 137:

2.5 Elinvoimainen Martinlaakso

”Raikkautta, kansainvälisyyttä lisäämällä kahviloita, ravintoloita, liikkeitä ja palveluita”

”Taidetta, piirroksia, erilaisia viherkasveja ja joku osa polusta voisi olla "sisustettavissa" aina kuluvan vuoden ajan mukaan”

”kesätori olisi todella mukava”

” Uusia tarhapaikkoja, lapsiperheitä tullut lisää ja kaikki eivät mahdu päiväkoteihin, ilmaisharrastusmahdollisuuksia nuorille, leikkipuistoja joihin olisi mahdollista myös koti äitien päästä lastensa kanssa päivällä ja uusia leikki paikkoja.”

Keskeinen osa elinvoimaista kaupunkia ovat elinvoimaiset ja omaleimaiset asuinalueet. Kasvavan kaupungin ideaalissa kehitys ei saa rajoittua vain sen historiallisen, hallinnollisen tai kaupallisen keskustan kehittämiseen vaan myös asumispainotteisia suuralueita tulisi kehittää ja vaalia osana monikeskuksista kaupunkikokonaisuutta.

Erityiseen tärkeää tämä on yhdyskuntarakenteeltaan sirpaleiselle ja aidon monikeskuksiselle Vantaalle. Kaavoittajien, rakennuttajien ja asukkaiden yhteisin toimin tuleekin huomioida se että sekä uudet että vanhat asuinalueet kehittyvät viihtyisiksi, omaleimaisiksi ja ihmisiä kiinnostaviksi asuinalueiksi joihin asukkaan voivat samaistua, kiintyä ja juurtua.

Asuinalueen kiinnostavuutta, toiminnallisuutta ja elinvoimaa lisäävät alueen yleisen viihtyisyyden, ympäristön turvallisuuden sekä liikkumisen helppouden rinnalla sieltä saatavissa olevat palvelut - niin julkiset kuin yksityiset. Myös alueen omaleimaisuutta tukevat tapahtumat ja yhteisöllisyyttä lisäävät kohtaamisen tilat ja kaupunkiympäristöt ovat merkittävä osa niin alueen kiinnostavuuden kuin maineenhallinnan näkökulmasta.

Uusien ja jo olemassa olevien asuinalueiden kehittämisessä olisi tärkeää turvata tai ennemminkin lisätä paikallista kivijalkayrittäjyyteen sopivaa, ihmisten kohtaamista mahdollistavaa ja kiinnostavaan viipyilyyn kannustavaa ja ihmismittakaavaista kaupunkiympäristöä. Paikallista kaupallista rakentamista tukemalla voidaan turvata myös asuinalueiden viihtyisyys, ympärivuorokautisuus sekä soveltuminen myös mahdollisimman hyvin myös ikäihmisille sekä autottomille talouksille.

Kaupunkien ja asuinalueiden välisessä eräänlaisessa asukaskilpailussa tärkeään asemaan nousee erottautuminen omaleimaisella ja kiinnostavalla tavalla. Siksi niin uusille kuin erityisesti vanhemmille asuinalueille keskeinen kilpailuetu olisi kyky luoda alueelle omintakeista profiilia, korostaa sille omaisia tunnuspiirteitä tai vahvuuksia (asumismuotoja, profiloivia työpaikkakeskittymiä, oppilaitoksia, harrasteympäristöjä, kaupunkikulttuurin muotoja, tms), huolehtia näitä vahvuuksia tukevasta mainetyöstä sekä rakentaa niitä tukevia kiinnostavia, ihmismittakaavaisia julkisia tiloja.

Virikkeellinen ja eloisa keskusta

Yhteisöllisyys, sosiaalinen aspekti suunnitteluun
Suunnittelun keinoin pyritään luomaan yhteisöllisyyttä tavoitteena elävä kaupunkikeskusta, jossa asutaan, tehdään töitä ja vietetään vapaa-aikaa. Alueelle suunnitellaan solmukohtia, joissa ihmisten "polut" risteävät, sekä turvallisia paikkoja, joissa asukkaat tapaavat toisiaan ja viettävät vapaa-aikaa. Näitä solmukohtia ovat esimerkiksi aukiot, raitit, pihakadut, yhteispihat. Tavoitteellisessa kaupunkikeskustassa asuu eri-ikäisiä ihmisiä ja erilaisia perhekuntia, myös yksin eläviä. Asemakaavoilla pyritään tarjoamaan monipuolinen talotyyppien ja niiden yhdistelmien, huoneistojakauman ja hallintamuotojen tarjonta. Ajatuksena on, että alueen sisällä voidaan muuttaa ihmisen elinkaaren mukaisesti; yksiöstä kaksioon, kaksiosta perheasuntoon jne. Tämän takia asuntojen muunneltavuuden tulisi kiinnittää erityistä huomiota. Yhteisöllisyyden syntymiseen tarvitaan aikaa. Suunnittelulla voidaan kuitenkin luoda potentiaalinen kasvualusta yhteisöllisyydelle.

Ihmisten välistä kanssakäymistä voidaan lisätä suunnittelun keinoin, esimerkiksi sekoittamalla toimintoja ja käyttötarkoituksia (’mixed land uses’/ ’mixed uses’). Ihmiset myös haluavat viettää aikaa sellaisissa tiloissa, missä inhimillinen ja pieni mittakaava. Tämän vuoksi on tärkeää, että kävelykatujen ja aukioiden rakentamisessa kiinnitetään huomiota katutason mittakaavaan ja arkkitehtuuriin. Vaikka aukiota ympäröivät tai kävelykadun viereiset rakennukset olisivatkin korkeita, tulee katutasolle silti välittyä inhimillinen mittakaava. Tämä voidaan saavuttaa esimerkiksi terassoimalla rakennusmassaa (kuva 138) tai kiinnittämällä erityistä huomiota katutason julkisivun suunnitteluun (kuvat 138-142).

Kuvat 138-139.

Kuvat 140-142.

Kadun varren kivijalkakerroksen sekä varsinaisen katutilan tulee tarjota erilaista informaatiota ja virikettä ympäristöstä. Näitä ovat erilaiset kadun varren yksityiskohdat, elämykset ja ”visuaaliset kohokohdat".

- *Esimerkkejä:*
  - ihmiset: lapset leikkivät, hääparin seuraaminen, katumuusikot, tapahtumat
  - pikkukaupat ja niiden näyteikkunat, näyttelyt, lehtikioskit ja niiden lööpit, valokuvanäyttely ikkunassa
  - opasteet, kyltit, tienviitat
  - kadun kalusteet: pysähtymispaikat, penkit, katulamput, jne.
  - arkkitehtuuri: värit, materiaalit, muodot, sommittelu

Kuva 143.

Erilaiset tapahtumat ja aktiviteetit tuovat ihmisiä kaupunkitiloihin; kaduille, toreille ja aukioille. Julkisten tilojen sijainti on tärkeä. Asuinalueilla tämä tarkoittaa lähinnä puoli-julkisia ulkotiloja, kuten pikkukatuja ja aukioita. Aukion vetovoima on usein juuri sen sijainnissa. Tori tai aukio tulisikin sijaita kevyen liikenteen solmukohdassa palveluiden vieressä. Aukion tai torialueen suunnittelun kannalta tärkeitä asioita ovat mikroilmasto luominen, valoisuusolosuhteet sekä kadun kalusteiden luonne ja sijoittelu. Aukiolla tulisi olla jotain aktiviteetteja, jotain visuaalista mitä seurata tai jotain mitä kuunnella, haistaa tai koskettaa. Ihmisen tulisi voida käyttää kaikkia aistejaan ympäristön havainnoimiseen.

Ympäristön havainnointi eri aistien avulla (Jan Gehl: 2001):

- *Kuulo*
  - alle 7 m: melko tehokas/ 7-35 m: luentosalit/ yli 35 m: kuuleminen heikkenee
  - keskustelu, lasten leikkiminen, musiikki, askeleet, ulkoilman äänet, eläimet, luonnonäänet: tuuli, sade jne.
- *Hajuaisti*
  - alle 1m: heikot tuoksut iholta, hiuksista ja vaatteista/ 2-3m: parfyymi/ 5-30m: tuoreen leivän tuoksu, kahvipaahtimo etc.
- *Näkö*
  - 100m: erottaa ihmisen hahmon
  - 70-100m: erottaa sukupuolen, summittaisen iän ja tekemisen
  - 30m: kasvon piirteet, tarkempi ikä/ 20-25m: tunteet ja mieliala
  - 1-3m: yksityiskohdat
- *Tunto*
  - pintamateriaalit, luonto
- *Tasapaino*
  - portaat, luiskat, rampit, parvekkeet ym.

Urbaanin sykkeen alueen katutilojen tarkemmassa suunnittelussa hyödynnetään Jan Gehlin (2001) huomioita onnistuneesta julkisesta ulkotilasta:

Hyödynnetään sosiaalisia etäisyyksiä suunnittelussa:
- 0-0.45m: intiimi
- 0.45-1.3m: henkilökohtainen (läheiset ystävät, perhe)
- 1.3-3.75m: sosiaalinen (keskustelu tuttujen esim. naapurien kanssa)
- 3.75-…m: "julkinen" etäisyys

Ulkona oleskelua edesauttavat suunnittelulliset tekijät (Jan Gehl):
- *Käveleminen*:
  - enintään 400-500m etäisyys
- *Seisoskelu*:
  - pollarit/ jotain, johon nojata/ auringonsuojat/ pylväät/ jne.
  - suojattu paikka, ei esillä: "selusta turvattu"
- *Istuskelu*:
  - syöminen, juominen, lukeminen, pelien pelaaminen, auringonotto, ihmisvilinän seuraaminen, juttelu
  - penkit, suihkulähteiden reunat, aidanteet, muurit, istutuspenkkien reunat, portaat
  - vähintään 100 m välein sijoitettuna

Aktiviteetit:
- *1. Pakolliset tärkeät aktiviteetit*
  - työmatka
  - koulumatka
  - kauppamatka
  - bussin odottelu
- *2. Vapaaehtoiset aktiviteetit*
  - ulkona jaloittelu, lenkkeily, kävely
  - istuskelu auringossa
  - ihmisvilinän seuraaminen
- *3. sosiaaliset aktiviteetit*
  - lasten leikkiminen
  - tervehtiminen
  - keskustelut
  - yhteisölluiset aktiviteetit, kyläjuhlat jne.
  - passiiviset kontaktit: “nähdä ja kuulla”

Sosiaaliset kontaktit
- *Intensiteetti*
  - läheiset kontaktit – ystävät – tutut – sattumalta tavatut kontaktit – passiiviset kontaktit
  - mahdollisuus sosiaalisiin kontakteihin kaikilla näillä tasoilla
  - ihmisiä yhdistää: sama matka, kiinnostukset kohteet, naapuruus – sama pihapiiri, kulttuuritausta, asuinpaikka yleensä, yhteiset ongelmat tai ilonaiheet

Erityisryhmien huomioiminen katutilan suunnittelussa
Erityisesti lapset tarvitsevat sellaisia inspiroivia ympäristöjä, jotka antavat haasteita ja virikkeitä ajattelulle ja luovuudelle. Tulisi suunnitella paikkoja, jotka tukevat lapsien kehitystä, mutta eivät eristä heitä muista ikäryhmistä. Asuinalueiden asuntojakauman tulisi olla mahdollisimman monipuolinen ja tarjota asumistoimintoja eri-ikäisille. Hyvin suunnitellussa asuinympäristössä asukkaat tapaavat toisiaan helposti esimerkiksi yhteispihalla, syntyy epävirallisia keskusteluja ja opitaan myös katsomalla ja seuraamalla muita.

Nuorille tulisi tarjota erilaisia hengailupaikkoja, sellaisia joissa he saavat halutessaan olla omassa rauhassa, mutta myös sellaisia, joissa nuoret ovat osana vilkasta kaupunkiympäristöä, siellä missä ”tapahtuu”. Myös senioreille on tärkeää saada olla siellä missä on elämää ja muita ihmisiä. Esimerkiksi kauppareissun tulisi olla turvallinen, virikkeellinen matka, jonka varrella törmää tuttuihin ja voi piipahtaa hetkeksi kahvittelemaan toriaukion viereiseen pikkukahvilaan, josta näkee muiden eläkeläisten kerääntyneen viereiseen pöytään pelaamaan shakkia.

Katutilan esteettömyys takaa turvallisen liikkumisen kaikille. Esimerkiksi liikuntarajoitteisen asukkaan elämänpiiri laajenee, kun hän voi turvallisesti liikkua asunnostaan vaikkapa ostarille.

Kuva 144. Näkymä Laajaniityntieltä Martinlaaksonpolulle: viitteellinen kuva uudesta aukiosta, jonka ympärille sijoittuu kivijalkaliiketiloja

Kuva 145. Näkymä Martinlaaksontieltä: viitteellinen kuva Martinkeskuksen tontin uudesta rakentamisesta

Asumisen kehittäminen, asumisvaihtoehtoja

Elämänkaariasuminen

Elämänkaariajattelussa otetaan huomioon ihmisten mahdollisuus asua ja viihtyä tutuksi tulleella alueella elämäntilanteiden ja asumistarpeiden muuttuessa. Asumisen elinkaaren suunnittelussa on oleellista huomioida alueen toimintojen ja palvelujen monipuolisuus, asuntotyyppien ja hallintamuotojen vaihtelevuus, esteettömyys sekä tilojen muunneltavuus. Asuntojen suunnittelussa tulee kiinnittää huomiota rakennuksen elinkaareen ja tarkoituksenmukaisiin materiaalivalintoihin. Tätä suunnittelufilosofiaa pyritään hyödyntämään Laajaniityn koulutontille sijoittuvan asuntorakentamisen tontinluovutuskilpailussa.

Kuvat 146-147. Kuvia Kampin elämänkaarikorttelista, jonne sijoittuu muun muassa omistusasumista, vuokra-asumista, palvelutalo ja päiväkoti

Senioriasumisen trendit

Ikääntyneiden asumista kotona mahdollisimman pitkään tuetaan määrätietoisesti ja kaupunki pyrkii tuomaan tarvittavat palvelut asiakkaiden omaan kotiin. Seniori-ikäisiä kannustetaan yhä vahvemmin miettimään oman asuntonsa esteettömyyttä ja muunneltavuutta jo hyvissä ajoin. Yli 65-vuotiaan väestöryhmän toiveet ja tarpeet asumisen suhteen vaihtelevat kuitenkin keskenään hyvin paljon. Myös mahdollisuudet vaikuttaa omaan asumiseen vaihtelevat varallisuuden määrän ja käytettävissä olevien tulojen mukaan.

Senioriasumisen markkinat ja kysyntä ovat selvässä kasvussa. Senioritaloja, joissa korostetaan esteetöntä asumista ja usein myös yhteisöllistä elämäntapaa, on jo olemassa erilaisilla hallintamuodoilla. Senioritalot muistuttavat pitkälti aivan tavallisia omistus-, vuokra- tai asumisoikeusasuntoja, mutta niihin on tarvittaessa mahdollista ostaa yksityisiä palveluja tai sitten kunta voi tuottaa ne kotihoidon palveluna. Mikäli omassa kodissa ei enää pärjää esimerkiksi muistisairauden seurauksena, on mahdollisuutena erilaiset yksityiset tai kunnalliset palvelutalot ja tehostetun asumispalvelun yksiköt.

Erilaisten elämäntapojen ja asumistoiveiden myötä tarvitaan useita ratkaisuja ja konsepteja ikääntyneiden asumisen rahoitusmalleihin, hallintamuotoihin ja yhteisöllisyyden vaihtoehtoihin. Vaihtoehtoina voi olla esimerkiksi senioreille suunnattuja omia taloja ja kampuksia tai toisaalta taas eri-ikäisiä ihmisiä yhdistäviä useamman sukupolven asumismalleja.

Pelkkä uusien esteettömien asuntojen rakentaminen ei riitä ikääntyvän väestön asuntotarpeeseen, vaan muutoksia täytyy tehdä myös olemassa olevaan asuntokantaan. Ympäristöministeriön Ikääntyneiden asumisen kehittämisohjelmassa vuosille 2013–2017 yhtenä neljästä toimenpiteestä mainitaan esteettömyyden parantaminen ja asuntojen korjaaminen. Näitä toimenpiteitä ovat esimerkiksi hissien jälkiasennus ja asuntojen korjausavustukset. Olemassa olevan asuntokannan muuttaminen ja korjaaminen esteettömäksi ovat pitkälti asunto-osakeyhtiöiden aktiivisuuden varassa, mutta neuvontaa muutosprojekteihin ja avustushakemuksiin on saatavissa kaupungilta ja järjestöiltä.

Palvelut

Kehityskuva osana on tutkittu nykyisten ja uusien palveluiden sijoittumista alueelle. Palveluita sijoittuu erityisesti Martinlaaksonpolun varteen, raitille uudelta ostarilta koululle. Nykyisellä Martinkeskuksen tontilla esitetään asuinrakentamisen lisäksi päivittäistavarakauppa ja kivijalkakauppoja elävöittämään katutilaa. Myös Martinlaaksontien varteen tulisi suunnitella elävää katutilaa, kivijalkakauppoja ym. Paikkoja uusille kaupungin palveluille on tutkittu.

Urbaanin sykkeen alue yhdistää uuden Martinlaakson ostarin ja uuden suunnitteilla olevan ”pikkukeskuksen” palveluineen. Myös raitin varrelle asuinkerrostalojen katutasoon tulee sijoittua pikkuputiikkeja ja pienyrityksiä. Martinkeskus on esitetty kehityskuvassa korvattavaksi asuinrakentamisella, jonka yhteyteen sijoitetaan päivittäistavarakauppa ja kivijalkaliikkeitä. Samalla Martinkeskuksen ostarin sisäkauppakäytävä korvataan uudella aukiolla, joka toimii asukkaiden uutena ulko-olohuoneena.

Martinlaakson väestömäärän kasvaessa kasvaa myös vähittäiskaupan sekä kaupallisten palveluiden kysyntä, jonka johdosta myös liiketilaa tarvitaan todennäköisesti lisää alueella. Päivittäistavarakauppa ja erikoiskauppa ovat kasvaneet voimakkaasti Uudellamaalla 2000-luvun ensimmäisen vuosikymmen aikana. Kasvun ennustetaan jatkuvan myös tulevaisuudessa, joskin sen uskotaan hidastuvan (Uudenmaan liitto, 2012). Vastikään laadittujen yleispiirteisten palveluverkkoselvitysten (Uudenmaan liitto, 2012; KSV 2013) perusteella liiketilan tarpeen ennustetaan kasvavan merkittävästi pääkaupunkiseudulla, joskin verkkokaupan kasvun ennakoimisen vaikeus hankaloittaa todellisen tarpeen arvioimista. Selvityksessä käytettyjen arvioiden perusteella uusi asukas kasvattaa liiketilatarvetta karkeasti taulukon 5 mukaisesti. Luonnollisesti luvut ovat vain suuntaa antavia arvioita, mutta niiden avulla voi karkeasti hahmottaa myös Martinlaakson teoreettista liiketilapotentiaalia. Erikoiskaupan ja tilaa vaativan kaupan kysynnästä valtaosa ohjautunee kuitenkin edelleen seudun suurempiin kaupallisiin keskittymiin.

Taulukko 5. Väestönkasvusta aiheutuva teoreettinen lisätarve liiketilalle.

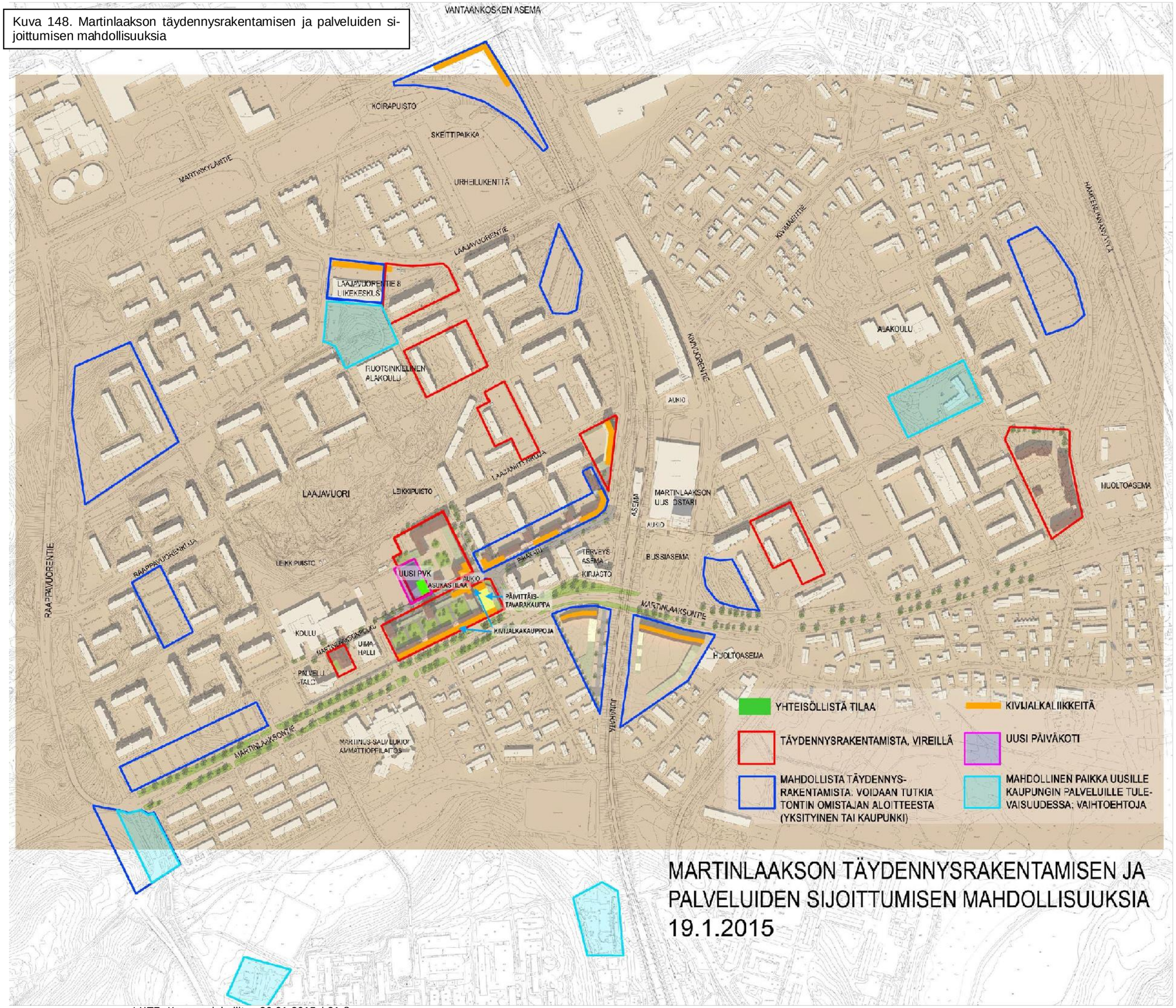
	per 1 asukas	per 1000 asukasta
Päivittäistavarakauppa & Alko	0,47 k-m2	473 k-m2
Tilaa vaativa kauppa	0,97 k-m2	965 k-m2
Muu erikoiskauppa	1,21 k-m2	1206 k-m2
Kaupalliset palvelut	1,06 k-m2	1058 k-m2

Martinlaakson alueen päiväkotiverkoston kehittämishanke kytkettiin mukaan kaupunkisuunnittelun syksyllä 2012 käynnistämään Martinlaakson kehityskuvahankkeeseen, jonka yhtenä osa-alueena oli palveluiden parantaminen. Selvitykseen kuului Martinlaakson alueen olemassa olevien päiväkotitilojen kartoitus, alueen päivähoidon tarpeen selvittäminen ja päiväkotien määrän ja kokojen optimointi suhteessa lasten määrään ja sijoittumiseen alueella seuraavan 10 -20 vuoden aikana.

Väestöennusteen 2013 -2023 mukaan koko Myyrmäen suuralue tarvitsee päivähoitoikäisten lasten (10 kk-6v.) määrän kasvusta johtuen uutta hoitokapasiteettia noin 180 lapselle ja Martinlaaksossa päivähoitopaikkojen painopisteen siirtämistä keskusta-alueella ja radan länsipuolelle. Tässä yhteydessä on selvitetty tonttivaihtoehtoja mahdollisille uusille päiväkodeille. Lisäksi Martinlaakson toimitilaverkko tarvitsee uudistamista, jolla saadaan terveellisiä ja turvallisia uusia tai peruskorjattuja tiloja. Osa päiväkodeista on esitetty korvattaviksi. Nämä ovat teknisesti ja rakenteellisesti huonokuntoisia, toiminnallisesti huonoja sekä usein myös taloudellisesti kestämättömiä. Yksityisiä päiväkoteja olisi mahdollisesti tulossa alueelle lisääkin, jos niille pystytään osoittamaan soveltuva tontti.

Jatkossa asukasluvun kasvaessa tutkitaan takemmin myös kouluverkon kunto ja koulupaikkojen riittävyys koko Myyrmäen suuralueella.

Kuva 148. Martinlaakson täydennysrakentamisen ja palveluiden sijoittumisen mahdollisuuksia

2.6 Asukkaiden oma kaupunki – asukkaiden kädenjälki

”yhteisiä tiloja, korttelitiloja, pieniä, kaikille avoimia :)”

”Kukkia, kenties vaihtuva taide-sermi tai vitriini! Paikallisten taidetta esiin ilostuttamaan! Koululaisetkin suoltavat taidetta jota olis kiva nähdä”

”Alueelle pitäisi löytää joku "oma juttu", joka erottaa Martinlaakson muista pk-seudun alueista.”

”Mika Häkkisen aukiolle leikki-formula-auto lapsille. Pelkkä paalu on säälittävä”

On ilmeistä, että yhteisöllisyyden käsite liittyy läheisesti ihmisten sosiaalisiin tarpeisiin ja heidän mahdollisuuksiin tavata muita ihmisiä ja olla vuorovaikutuksessa muiden ihmisten kanssa päivittäin. Kun asukas on luonut sosiaalisen verkoston, hän voi luottaa siihen, että saa apua ja tukea muilta vaikeissa tilanteissa tai vaikka seuraa muista asukkaista. Esimerkiksi harrastustoimintaa voidaan järjestää yhdessä, jos asuinalueella on yhteisöllistä tilaa. Yksinäinen eläkeläinen voi tuntea olonsa turvalliseksi tietäen, että lähellä asuu tuttuja ihmisiä. Vanhemmat voivat jättää lapsensa leikkimään asuntojen ympäröimälle yhteispihalle tietäen, että kustakin asunnosta voi pitää leikkialuetta silmällä. Tietyillä suunnitteluratkaisuilla, kuten luomalla alueelle eriasteista yksityisyyttä, on mahdollista luoda ympäristöä, jossa luonnollinen valvonta toimii hyvin.

Asukkaiden kädenjälki

Kaupunkisuunnittelun haasteena on luoda suunnittelulle sellaiset kehitykset, johon myös asukkaat voivat tarttua ja vaikuttaa lopputulokseen. Asukkailta saatu palaute, ns. hiljainen tieto tai kollektiivinen viisaus, ovat parhaimmillaan tärkeitä rakennuspalikoita suunnitteluprosessissa. Kun ryhmä ihmisiä toimii yhteisen tavoitteen eteen, he muodostavat luonnollisesti ystävyyssiteitä ja on todennäköistä heidän kesken syntyy ajan mittaan yhteisöllisyyttä. Heillä saattaa olla samankaltaisia mielikuvia alueestaan ja he puhuvat naapurustostaan "meidän paikkana", "meidän katuna" tai "meidän talona". Kehityskuvan tavoitteena on, että asukkaat voivat kokea saaneensa jollain tavoin vaikuttaa suunnitteluratkaisuihin ja kehityslinjoihin. Pelkällä fyysisen ympäristön suunnittelulla ei voida luoda paikan henkeä, vaan korkeintaan asettaa alustan, jolla paikan henki voi potentiaalisesti alkaa kasvaa. Usein kaikkein muistetuimmat ja mielenkiintoisimmat ympäristön elementit ovat niitä suunnitelmiin jätettyjä "aukkoja", jotka asukkaat ovat ajan myötä täyttäneet (kuva 148).

Kuva 149.

3. Tavoitteista totta – Visio

3.1 Yhteenveto kehittämisperiaatteista:

Viheralueiden kehittämisen periaatteet

- Säilytetään viheralueiden verkosto, jossa ekologiset yhteydet ja yhtenäiset ulkoilureitit ovat mahdollisia.
- Säilytetään rakentamattomia metsäisiä alueita ja maaperää sekä pihoilla että viheralueilla.
- Luodaan viihtyisää kävely-ympäristöä ja sujuvia pyöräilyreittejä.
- Kehitetään kestävää hulevesien hallintaa.
- Kannustetaan viljelemään pihoilla tai katoilla.
- Kannustetaan rakentamaan viherkattoja.
- Parannetaan viheralueiden käytettävyyttä.
- Rakennetaan kaupunkimaista ulkotilaa.

Yleiset kaupunkikuvalliset periaatteet

- Keskustaan suunnitellaan urbaanin sykkeen alueita, joille sijoittuu runsaasti uutta asuinrakentamista ja palveluita.
- Luodaan yhtenäisyyttä raittien varrelle ja kaupunkikuvallisesti tärkeille katujulkisivuille.
- Kaupunkitilan havainnointia parannetaan kaupunkikuvallisilla kiinnekohdilla, jotka helpottavat ympäristössä liikkujaa jäsentämään ja hahmottamaan aluetta.

Täydennysrakentamisen periaatteet

Yleiset

- Tiivistetään kaupunkirakennetta kävelyetäisyydellä asemasta.
- Täydennysrakentaminen tulee vaiheistaa suhteessa päiväkoti- ja koulupalveluihin.
- Monipuolistetaan asuntotarjontaa.
- Täydennysrakentamisen tulee olla liikenteellisesti, maisemallisesti ja ekologisesti järkeviä toteuttaa.
- Täydennysrakentamisen tulee olla ekotehokasta sekä taloudellisesti kannattavaa.
- Asuntorakentamisessa tulee pyrkiä monipuoliseeen asuntotyyppien ja hallintamuotojen tarjontaan.
- Asuinrakennusten elinkaaren suunnittelussa tulee huomioida esteettömyys sekä tilojen muunneltavuus.
- Liiketilan sijoittaminen asuinrakennusten kivijalkaan ”urbaanin sykkeen” alueella (Martinlaaksonpolun alkupään uusi aukio + Laajaniityntien pihakatumainen osuus, Martinkeskuksen tontin Martinlaaksontien puoleinen osuus)
- Ajoneuvojen asukaspysäköinti järjestetään tonteilla tai erillisissä pysäköintilaitoksissa. Kaupunki haluaa edistää pysäköintilaitoksien rakentamismahdollisuuksia keskuksissa varmistamalla niiden kaavalliset edellytykset.
- Rakennushankkeeseen ryhtyvän kyettävä suunnittelemaan pysäköintipaikkojen riittävä määrä ottaen huomioon rakennuksen koko elinkaari.
- Polkupyörän käyttöä kulkumuotona edistetään muun muassa suunnittelemalla riittävän kokoiset laadukkaat ja helposti käytettävät pyörän varastointimahdollisuudet ja muut oheistilat tonteille.
- Uusille asuinalueille tulee varata riittävät lumitilat ja lumikuormien lähisiirtopaikat.

Kaupunkikuva

- Kaupunkimaiset, täydentyvät julkisivut tärkeimpien raittien ja katujen varrella
- Kulttuurihistoriallisten arvojen huomioonottaminen inventoiduissa kohteissa sekä julkisissa rakennuksissa tulee huomioida tapauskohtaisesti.
- Mahdollisten pysäköintilaitosten tai –alueiden tulee olla korkeatasoisesti toteutettuja ja sopia kaupunkikuvaan.
- Kaupunkikuvallisesti tärkeille paikoille halutaan luoda kaupunkimaisempaa korttelirakennetta.

Täydennysrakentamisen arkkitehtuuriset periaatteet

- Rakennusten julkisivujen käsittely kaupunkimaisesti, materiaalien, aukotuksen ja jäsentelyn osalta
- Maantasokerroksiin katujen puolella tulee sijoittaa toiminnallisesti aktiivisia tiloja, esimerkiksi liiketiloja, kerhohuoneistoja, yhteistiloja tms
- Nykyisen rakennuskannan korjausrakentamisessa tulee säilyttää kunkin aikakauden arkkitehtuurille ominaiset piirteet.
- Suunnittelussa tulee huomioda Vantaan arkkitehtuuripoliittiset periaatteet.

Sijoittuminen

- Sijoittuminen yleiskaavan mukaisille täydennysrakentamisalueille
- Rakentamisen keskittäminen Martinlaaksonpolun varteen
- Rakennetaan nykyisille pysäköintikentille tai rakennetaan enemmän ja monipuolisemmin purettujen rakennusten tilalle, ja vain vähän viheralueille.
- Pyritään säilyttämään aluerakentamisen aikaista korttelirakennetta ja sisäpihoja, uutta rakentamista ei vehreille sisäpihoille, korkeintaan rajaamaan pihaa
- Taloyhtiöiden laajat parkkipaikka-alueet, joille mahtuisi täydennysrakentamista -> Neuvotellaan tontin omistajien kanssa, selvitetään rakentamisen kannattavuus ja soveltuminen kaupunkikuvaan. Kaavamuutosta voidaan harkita tontin omistajan aloitteesta.
- Uusi rakentaminen ei saa aiheuttaa kohtuutonta haittaa naapuritaloille, esimerkiksi varjostusta koko päivän ajan.

Sujuvan ja turvallisen liikkumisen periaatteet

- Tavoitteena on, että yhä useampi matka tehdään jalan, pyörällä ja joukkoliikenteellä kaikissa ikäryhmissä.
- Suunnittelun lähtökohtana tulee olla esteetön ja tasavertainen liikkumisympäristö kaikille ihmisille.
- Kehitetään jalankulun ja pyöräilyn reitistöä ja pyöräpysäköintiä
- Tehdään toimenpiteitä liikenneturvallisuuden parantamiseksi, mm. nopeusrajoitusten tarkistaminen
- Aseman seudun lyhytaikaista pysäköintiä kehitetään
- Martinlaakson rautatieaseman ja bussiterminaalin alueen toiminnallisuutta ja turvallisuutta parannetaan.
- Laajaniityntien katutilaa Laajaniitynpolulta rautatieasemalle kehitetään turvalliseksi ja virikkeelliseksi raitiksi myös jalankulkijoille ja pyöräilijöille.

Elinvoimaisen Martinlaakson kehittämisperiaatteet

- Keskusta-aluetta kehitetään virikkeellisenä ja omaleimaisena alueen ytimenä: Urbaanin sykkeen alueelle sijoitetaan erikokoista liike- ja toimistotilaa asuinrakennusten katutasoon.
- Palveluita keskitetään erityisesti Martinlaaksonpolun ja Laajaniityntien varteen, raitille uudelta ostarilta koululle.
- Martinlaaksoa kehitetään yhteistyössä asukkaiden kanssa omaleimaiseksi, muista keskustoista erottuvaksi ja tunnistettavaksi alueeksi.
- Järjestetään enemmän yhteistyötä alueen yrittäjien kanssa.

Asukkaiden oma kaupunki - kehittämisperiaatteet

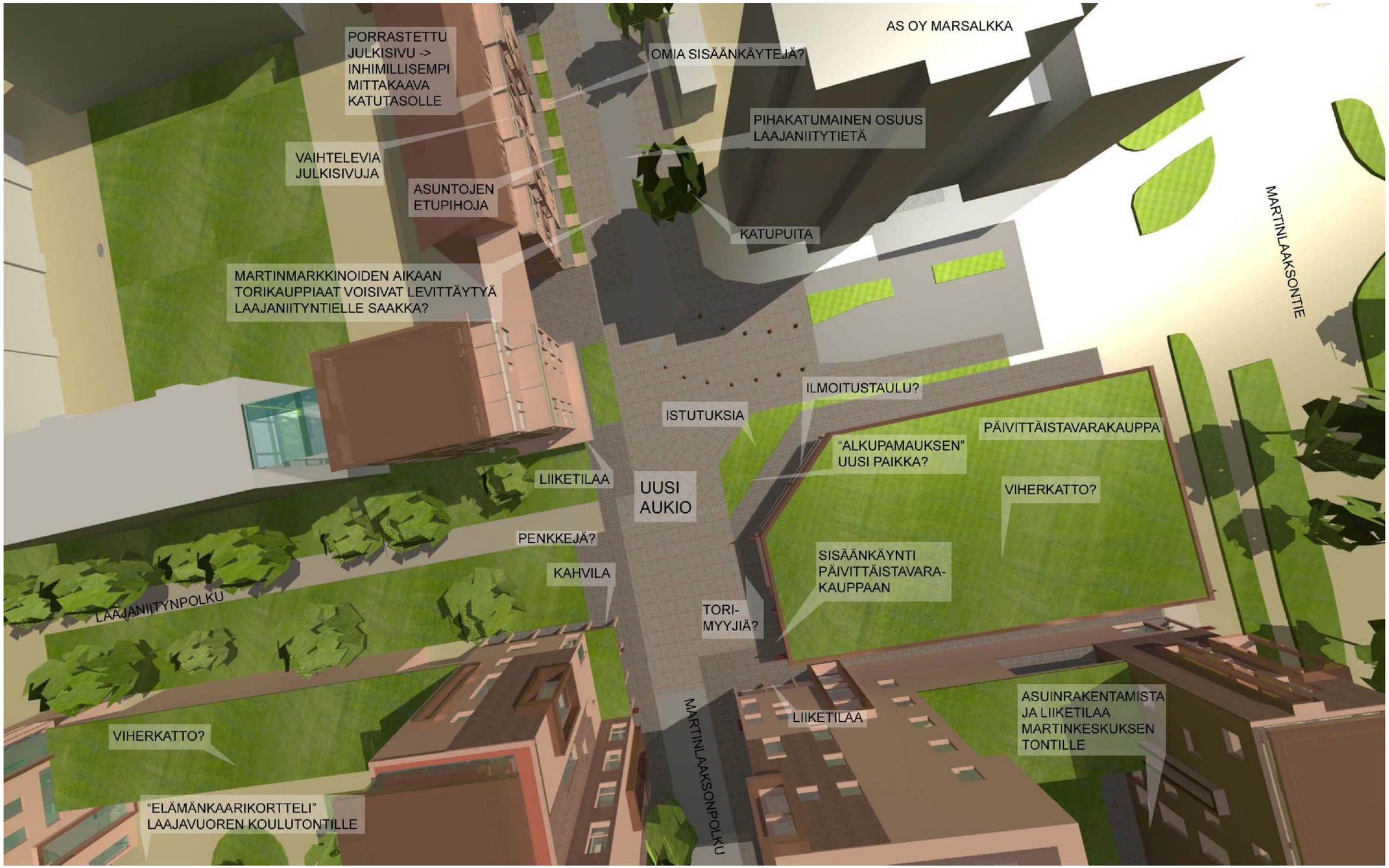
- Asemakaavoissa edistetään yhteisöllisiä ratkaisuja ja kannustetaan rakentamaan yhteistiloja tai kylätaloja
- Asukkaita ja muita osallisia kuullaan asukastilaisuuksia ja ideoidaan miten, asukkaiden kädenjälki voisi paremmin näkyä kaupunkiympäristössä
- Laajavuoren koulun tontille sijoittuvan päiväkodin yhteyteen suunnitellaan sali, jossa on mahdollisuus pelata sählyä, ruokailutila ja kotikeittiö. Näitä tiloja voidaan vuokrata kuntalaisille vapaa-ajan käyttöön. Tiloihin järjestetään erillinen sisäänkäynti.

VIITESUUNITELMA 19.1.2015
NYKYINEN RAKENNUSKANTA
VIITESUUNNITELMAT (LUONNOSMAISINA)
+ MYÖS VIREILLÄ OLEVAT HANKKEET
TUTKITTAVA ALUE: MAHDOLLISTA LISÄRAKENTAMISTA?
-> KAAVAMUUTOSTA VOIDAAN HARKITA TONTIN
OMISTAJAN ALOITTEESTA
VANTAANLAAKSON ASEMA
TULEVAISUUDESSA
KEHÄRADALLE
KENTTÄ
JUNARATA
"MARTINMUURI"
LAAJANTYMUKIO
ASUNTOJA
SUUNNITTELLA
MARTINLAAKSON OSTARI
KIVIMAENTIE
KIVIVUORI
PÄIVÄKOTI
ALAKOULU
ASUNTOJA
SUUNNITTELLA
HÄMEENLINNAN-
VÄYLÄLLE
SINIKUJA
RUSKOKUJA
PAIVAKOTI
KIVIVUORENTIE
VIHERTIE
JOKIUOMANPUISTO
LOUHELANTIE
RAUTATIEASEMA
BUSSIASEMA
TORI
KIRJASTO
YLEISKAAVAN MUKAISTA
TÄYDENNYSRAKENTAMISTA
LAAJAVUORETIE
OSTARI
RUOTSINKIELINEN
ALAKOULU
LAAJAVUORI
KEHÄ III
SUUNTAAN
KENTTÄ
UIMAHALLI
ALA- JA YLÄ-
KOULU
ERITYIS-
ASUMISTA
PALVTALO
PYS.
KONSERTTISALI
VIHERPUISTO
HELSINKIIN, MYYRMÄKEEN
RAAPPAVUORENTIE
RAAPPAVUORET
KAUPUNKIKUVALLINEN
SISÄÄNKÄYNTI
MARTINLAAKSOON

Kuva 150.

Kuva 151.

Kuva 152. Tulevaisuuden visio Martinlaaksonpolun päätteenä olevasta aukiosta. Huom! Laajaniityntie varren rakentaminen toteutuu vain tontin omistajan aloitteesta (ideointia: Kauhanen, Muukka, Olkkola, Rajala)

3.3 Nähtäville, osallistuminen 2

Kehityskuvaraportti ja sen liiteaineisto käsiteltiin kaupunkisuunnittelulautakunnassa 24.2.2014. Kaupunginhallitus päätti 3.3.2014 asettaa nähtäville 30 päiväksi (19.3.-17.4.2014.) MRA 30 §:n mukaisesti 24.2.2014 päivätyn Martinlaakson kehityskuvaraportin 014200, sekä oikeutti kaupunkisuunnittelun pyytämään tarvittavat lausunnot.

Asukastilaisuus 2: työpajatyyppinen asukastilaisuus 8.4.2014
Nähtävilläoloaikana järjestettiin työpajatyyppinen asukastilaisuus, jossa osalliset saivat kommentoida kehityskuvan visioita ja ideoita. Martinlaakson koululla järjestetyssä tilaisuudessa keskusteltiin hyvässä hengessä alueen kehittämisestä. Paikalla oli kaupungilta peräti 21 virkamiestä ja asukkaita noin 50.

Asukasilta aloitettiin yllätysnumerolla kulttuurin parissa; Kirjailija ja filosofi Pauli Artturi Luttinen esitti runojaan tilaisuuden alkuun. Sen jälkeen kaupunkisuunnittelujohtaja Tarja Laine avasi tilaisuuden ja toivotti kaikki tervetulleeksi. Laine tiivisti omassa esityksessään kaupunkisuunnittelun näkökulman lauseeseen ”*lisää Martinlaaksoa Martinlaaksoon*”, mikä selvästi miellytti asukkaita. Kaupunkisuunnittelujohtajan puheenvuorossa korostui myös paikan hengen ymmärtäminen suunnittelussa sekä asukkaiden kädenjälki. Elinkeinojohtaja Jose Valanta kertoi elinvoimaisista keskustoista ja yleisesti Vantaan uudesta elinkeino-ohjelmasta. Valannan mukaan kaupunkikeskustojen tulisi erottautua omaleimaisella ja kiinnostavalla tavalla. Martinlaaksossakin on tärkeää luoda alueelle omintakeinen profiili ja korostaa sille ominaisia tunnuspiirteitä ja vahvuuksia. Asukasyhdistyksen puheenvuorossa yhdistyksen puheenjohtaja Timo Saarinen toi esille asukkaille tärkeitä kehittämistarpeita kuten asemanseudun paikoitustilanteen parantamisen. Kehityskuvan eri osiot esiteltiin monen suunnittelijan voimin. Puhuttiin muun muassa ulkotiloista, liikenteestä, esteettömyydestä, hulevesistä, palveluista ja täydennysrakentamisesta. Tietopalvelupäällikkö Päivi Rapo kertoi osallisuuden toteuttamisessa käytettävästä nettipohjaisesta karttakyselytyökalun periaatteista. Vantaan kaupunki on mukana pilottiorganisaationa, joka kokeilee Valtiovarainministeriön SADe-hankkeeseen liittyvää Harava-kyselytyökalua muun muassa Martinlaakson kehityskuvan yhteydessä.

Esitysten jälkeen jakauduttiin kolmeen työpajaryhmään, joissa jokaisessa oli kaupungin asiantuntijoita ohjaamassa ja kirjaamassa ideointia: Kullakin ryhmällä oli oma teemansa, jota työstettiin ryhmissä. Työpisteet vaihtuivat 15 minuutin välein siten, että lopuksi jokainen oli osallistunut kunkin työpisteen työskentelyyn. Lopuksi ryhmien koordinaattorit esittelevät tuotokset. Ryhmien aiheita olivat elinvoimainen Martinlaakso, ulkotilat ja liikenne sekä kaupunkikuva ja asuminen. Kehityskuvassa esitetty urbaani syke viritti paljon keskustelua ja ideoita.

Yhteistyö illan aikana koettiin sekä asukkaiden että virkamiesten osalta positiiviseksi ja rakentavaa keskustelua käytiin hedelmällisin tuloksin. Raitti asemalta koululle miellettiin alueen ”aortaksi”. Urbaanin sykkeen alueen toivottiin osin jatkuvan uuden kauppakeskuksen itäpuolelle Kukinpolulle saakka. Asiaa tutkitaan tarkemmin asemakaavoissa, jotka rajoittuvat raittiin asemalta Kukinkujalle. Tällöin asukkaita tulisi kuulla asiasta uudelleen. Asemanseudulle haluttiin enemmän taidetta, mm. alikulkuihin maalattuja taideteoksia. Yleisesti ottaen keskusteluissa katsottiin positiivisesti tulevaisuuteen. Uudeksi sloganiksi ehdotettiin ”mahdollisuuksien Martinlaakso”. Kulkuyhteyksien solmupisteeseen haluttaisiin kahvilla, jonne olisi helppo mennä. Toivottiin, eetä virkamiehet luottaisivat asukkaisiin ja antaisivat heille myös vastuuta ja tehtäviä oman alueensa suunnittelussa ja ideoinnissa. Palautteiden perusteella raportin osioita on päivitetty. Kaikki työpajan tuotokset ja palautteet on koottu tämän raportin erilliseksi liitteeksi 4.

kuva 153. työskentelyä työpajassa

Mielipiteet ja lausunnot

Lausuntoja saatiin 3 kpl ja mielipiteitä 5 kpl. Lausunnot ja mielipiteet sekä niiden vastineet on esitetty tarkemmin liitteessä 5.

Lausunnot lyhyesti:

HSL HELSINGIN SEUDUN LIIKENNE: Jatkosuunnittelussa tulee turvata Martinkyläntien ja Kivivuorentien seudulliset pääpyöräilyreitit. Pysäköinti alueella on suunniteltava siten, että se ei rajoita täydennysrakentamisen mahdollisuuksia hyvän joukkoliikennepalvelun alueella. Asia tulee ottaa huomioon kaavojen pysäköintinormeissa. Martinlaakson asemaa suunniteltaessa tulee huolehtia esteettömyydestä ja turvallisuudesta. Aseman yhteyteen tulee esittää riittävästi liityntäpysäköintipaikkoja pyörille ja autoille. Bussiterminaalin ja aseman välille tulisi toteuttaa uusi aikataulunäyttö. Martinkyläntien ja Laajavuorentien risteykseen ehdotetaan kiertoliittymää.

➔ *Uusi rakentaminen suunnataan yleiskaavan mukaisille täydennysrakentamisalueille, erityisesti nykyisille pysäköintikentille. Rakennetaan enemmän ja monipuolisemmin purettujen rakennusten tilalle, ja vain vähän viheralueille. Mahdollisimman suuri osa pysäköintiä pyritään toteuttamaan rakenteellisina ratkaisuina (kuten pihakannen alle tai pysäköintitalona).*

➔ *Martinkyläntien ja Laajavuorentien risteyksessä ei ole tilaa kiertoliittymälle, koska Martinkyläntien eteläpuolella kulkevalla puistokaistaleella on varauduttu pikaraitiotiehen. Liittymän sujuvoittamiseksi tarkastellaan muita vaihtoehtoja, kuten valo-ohjausta. Martinlaakson bussiterminaalin laitureita tullaan kehittämään ja lisäämään polkupyörien pysäköintipaikkoja Martinlaakson asemalla. Samassa yhteydessä tarkastellaan myös aikataulunäyttötarpeet. Raappavuorentien ja Martinkyläntien raitiotievaraus otetaan huomioon alueen asemakaavoissa.*

HSY HELSINGIN SEUDUN YMPÄRISTÖPALVELUT: Kehittämisperiaatteisiin tulisi lisätä energianäkökulma sekä rakentamisen uudistuotannon että korjausrakentamisen osalta. Kehityskuvassa tulisi käsitellä kiinteistöjen jätehuollon järjestäminen. Kiinteistökohtaisessa jätekeräyksen järjestämisessä tulee varautua jätteiden lajitteluun asianmukaisin tiloin. Aluekohtaisten kierrätyspisteiden sijoittelussa tulee ottaa huomioon HSY:n ohjeet. Jatkosuunnittelussa tulee selvittää uuden vesihuollon tarve ja sen kustannukset sekä huomioida riittävät tilavaraukset putkille ja laitteille.

➔ *Alueen tulevissa asemaavoissa voidaan mahdollisesti hyödyntää matalahiilisen aluekehityksen tukityökaluja. Uudis- ja korjausrakentamisen osalta noudatetaan periaatteita, joihin Vantaan kaupunki oin sitoutunut. Erityisesti 60-70-luvun rakennuskannan osalta asiaa voidaan käsitellä tarvittaessa laajemmin erillisessä selvityksessä. Kiinteistöjen jätehuolto käsitellään tapauskohtaisesti kiinteistöittäin. Nykyisten ja ehdotettujen uusien kierrätyspisteiden sijainnit esitetään liitekartassa, jos liitetään raporttiin. Nykyiset vesihuoltolinjat otetaan huomioon kaavahankkeiden yhteydessä.*

➔ *Tarkistukset: Kehitysraporttiin lisätään kohta kiinteistöjen jätehuolto liitekuvineen sekä tekstiä kestävästä rakentamisesta kohtaan 2.1 ekologinen kaupunki.*

Myyrmäen aluetoimikunta: Myyrmäen aluetoimikunta pitää Martinlaakson kehityskuvaa lähtökohdiltaan hyvänä. Aluetoimikunta toivoo, että Martinlaaksonpolusta tehdään elävä väylä, eräänlainen ”Martinlaakson aortta”, jonka varrella on mm. liiketiloja ja kahviloita vanhan Martinkeskuksen palveluja korvaamaan. Elävä väylä voisi jatkua Kukinpolulta Vesitorninmäelle saakka. Martinlaakso ei saa jakautua Länsi- ja Itä-Martinlaaksoon, vaan yhteyttä radan eri puolten välillä on vahvistettava. Lisäksi toimivaa ja esteetöntä kävelyreittiä Myyrmäkeen Viherpuiston ja radan välissä pidetään tärkeänä. Martinlaakson asemalta länteen olisi parannettava esteetöntä yhteyttä korkeiden portaiden ohi Martinpolun varren liikkeisiin, uimahallille, Martinukseen jne.

Jos Martinkeskus puretaan, Alepan tilalle on saatava korvaava kauppa ja myös rakennusaikainen tilapäinen vähittäiskaupan sijainti olisi ratkaistava.

Martinlaakson historian ja tarinallisuuden hyödyntäminen nähdään tärkeänä alueen omaleimaisuuden vahvistamisessa.

➔ *Urbaanin sykkeen alueen jatkumista uuden kauppakeskuksen itäpuolelle Kukinpolulle saakka tutkitaan tarkemmin asemakaavoissa, jotka rajoittuvat raittiin asemalta Kukinkujalle. Tällöin asukkaita tulisi kuulla asiasta uudelleen.*

➔ *Esteetöntä kävelyreittiä Myyrmäkeen Viherpuiston ja radan välissä tutkitaan Viherpuiston täydennysrakentamisen yhteydessä. Vantaan liikennesuunnittelu on tehnyt esteettömyyskartoituksen Martinlaakson keskusta-alueesta.*

➔ *Martinkeskuksen purkamisen yhteydessä voidaan tutkia kaupan väliaikaista sijoituspaikkaa.*

➔ *Martinlaakson historiaa, asukkaiden ajatuksia ja muun muassa formula-teemaa voidaan hyödyntää jatkosuunnittelussa esimerkiksi rakentamiseen liittyvän taiteen tai ympäristötaiteen keinoin.*

Saadut **mielipiteet** lyhyesti:

Mielipide 1: toivomus Metsikköpolun ja Kukinpolun kulmassa olevan "puiston" kunnostuksesta

➔ *Ulkotilojen kehittämistarpeet voidaan ottaa esille, kun lähialueita kaavoitetaan. Alueiden yksityiskohtaisemmasta jatkosuunnittelusta, toteutuksesta ja ylläpidosta vastaa kuntatekniikka.*

Mielipide 2: Martinlaakso kaipaa eniten palvelujen kehittämistä. Alueelle on turhaa muodostaa enää uusia ”keskustoja”. Kehityskuvan viitteellisen talomuurin rakentaminen Laajaniityntien pohjoispuolelle yksityisten taloyhtiöiden tontille ei tule onnistumaan. Yksimielisyyttä kolmessa eri taloyhtiössä ei varmasti saada.
Martinlaakso on alun pitäen mielletty luonnonläheiseksi, väljästi rakennetuksi, viihtyisäksi, valoisaksi ja yhtenäisen ominaisilmeen omaavaksi kerrostalovaltaiseksi lähiöksi. Uudet Kivivuorentien varren rakennukset kuten tornitalo, uuden ostarin parkkitalon tiilimuuri ja tummanpunatiiliset asuinkerrostalot vinoräystäineen ovat jo pilanneet alueen valoisan vaaleasävyisen kokonaisilmeen. Viheralueet tulee säilyttää nykyisellään.
Monimuotoisen ja melkoisia korkeuseroja käsittävän maiseman vuoksi liikuntarajoitteisilla saattaa olla monin paikoin hankaluuksia. Erityisesti siirtyminen radan länsipuolelta itäpuolen palveluiden saavuttamiseksi on hankalaa.
Vieraspysäköinti on koko alueella erittäin hankalaa ja vaikeaa toteuttaa, kun kadunvarsipysäköintikin on yleisesti kiellettyä.
Täydennysrakentaminen todetaan Martinlaakson kaltaisessa lähiössä lähinnä kirosanaksi, koska sillä vain tuhotaan alueen luonnonläheisyys, väljyys ja viihtyvyys. Laajavuoren koulun tontille rakentamisessa on huomioitava lähirakennusten ominaispiirteet ja sävyt. Martinkeskus on säilytettävä jo Vantaan kaupungin rakennusperintö-dokumentin esittämällä tavalla ja sen palveluita parannettava läntisen alueen asukkaita paremmin palvelevaksi. Martinlaaksolla on oma 70-luvun kokonaisarkkitehtuuri. Se tulee säilyttää ja huomioida myös kaikissa korjaus- ja täydennysrakentamistoimenpiteissä. Valtaosin taloyhtiöt ovat jo suurelta osin parantaneet alueen ilmettä omilla peruskorjauksillaan.

➔ *Martinlaakson kokonaisvaltaisessa suunnittelussa pyritään luomaan alueelle kerrostuneisuutta kuten 90-luvun kehityshankkeessa tehtiin. Uusi rakentaminen pyritään sovittamaan nykyiseen rakennuskantaan. Rakentamisessa saa kuitenkin näkyä tämän päivän moderni arkkitehtuuri. Nykyisen rakennuskannan korjausrakentamisessa tulee säilyttää kunkin aikakauden arkkitehtuurille ominaiset piirteet.*

➔ *Asunto-osakeyhtiöiden tonteille ehdotettu täydennysrakentaminen voidaan kaavoittaa vain tontin omistajan aloitteesta. Tällöin neuvotellaan tontin omistajien kanssa, sekä selvitetään rakentamisen kannattavuus ja soveltuminen kaupunkikuvaan.*

➔ *Vantaan liikennesuunnittelu on tehnyt esteettömyyskartoituksen Martinlaakson keskusta-alueesta. Alue sijoittuu vanhusten palvelutalojen ja keskeisten palvelukohteiden välille. Selvityksessä on määritelty rajatun alueen kulkuväylien, risteyksien, ennalta määriteltyjen palvelukohteiden sisäänkäyntien sekä joukkoliikennepysäkkien esteettömyyden nykytila. Nykytila-analyysin pohjalta on esitetty toimenpide-ehdotukset esteettömyyden parantamiseksi alueella. Selvityksen toimenpide-ehdotukset otetaan huomioon alueen jatkosuunnittelussa.*

➔ *Kehityskuva osana on tutkittu nykyisten ja uusien palveluiden sijoittumista alueelle. Palveluita sijoittuu erityisesti Martinlaaksonpolun varteen, raitille uudelta ostarilta koululle. Nykyisellä Martinkeskuksen tontilla esitetään asuinrakentamisen lisäksi päivittäistavarakauppa ja kivijalkakauppoja elävöittämään katutilaa. Myös Martinlaaksontien varteen on tarkoitus suunnitella elävää katutilaa, kivijalkakauppoja ym. Myös paikkoja uusille kaupungin palveluille on tutkittu osana kehityskuvaa. Martinlaakson väestömäärän kasvaessa kasvaa myös vähittäiskaupan sekä kaupallisten palveluiden kysyntä, jonka johdosta myös liiketilaa tarvitaan todennäköisesti lisää alueella.*

➔ *Uusi rakentaminen suunnataan yleiskaavan mukaisille täydennysrakentamisalueille, erityisesti nykyisille pysäköintikentille. Rakennetaan enemmän ja monipuolisemmin purettujen rakennusten tilalle, ja vain vähän viheralueille.*

Mielipide 3: Asumme Martinlaaksossa omakotitalossa osoitteessa Viherkuja 7. Samassa osoitteessa on 5 samanlaista asuntoa. Talomme on rakennettu HYVIN lähelle Hämeenlinnantietä ja meluhaitta on erittäin huomattava. Erittäin ikäväksi asian tekee se, että taloa ostaessamme vuonna 2006 sekä välittäjä, että rakennusliike vakuuttivat meille, että meluvalli ollaan rakentamassa aivan lähiaikoina. Tämä tieto oli ratkaisevassa asemassa ostopäätöstä tehdessämme.

➔ *Hämeenlinnanväylä on valtion tie. Siksi meluntorjunta on valtion vastuulla. Rakentaminen sijoittuu vanhalle asemakaava-alueelle vuodelta 1975, jolloin tulevaa melua ei ole voitu huomioida kaavassa. Kiinteistövälittäjän olisi pitänyt selvittää alueen meluolosuhteet eikä antaa väärää tietoa tuleville asukkaille. Asukkaiden tulisi ottaa asiasta yhteyttä valtion viranomaisiin.*

Mielipide 4: Kävisin mielelläni kivijalkakaupoissa, vaikka niissä olisi kalliimpaa kuin suurissa ostoskeskuksissa. Ajatus Laajaniityntie tekemisestä kävelykaduksi asemalta koululle on loistava. Yksityisautoilua ei tule suosia ja mitä järkeä on pitää kallista tonttimaata autojen parkkipaikkana? Ylipäätään Martinlaakson tulisi profiloitua vihreänä, urbaanina kaupunginosana. Täydennysrakentaminen ok, että saadaan hieman urbaanimpi katukuva mutta ei liian korkeita taloja, mieluusti korkeintaan kolme- tai nelikerroksisia.

➔ *Kivijalkaliiketilojen syntymistä pyritään edistämään ns. urbaanin sykkeen alueilla. Rakentamisen kerroskorkeudet tutkitaan tapauskohtaisesti asemakaavojen yhteydessä.*

Mielipide 5: Aluetta kun kehitellään, ehdottaisin skeittipuiston laajentamista suureksi freestyleparkiksi joita vantaalla ei ole, Helsingissä on useita jotka ovat todella suosittuja. Scootaus on vahvasti nousussa 8-14v keskuudessa, skeittaus ja BMX -pyöräily hieman vanhemmilla. Asia vaikuttaisi varmasti nuorien ja lapsiperheiden kiinnostukseen alueeseen.

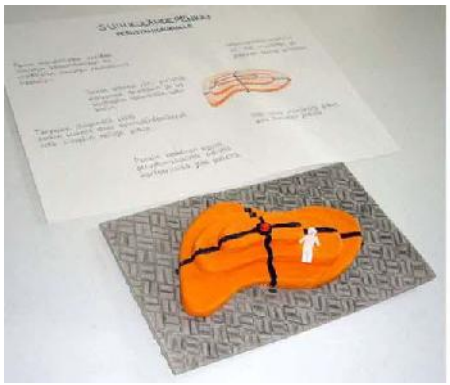
➔ *Ulkotilojen kehittämistarpeet voidaan ottaa esille, kun lähialueita kaavoitetaan. Asiaan voidaan palata, kun Vantaankosken asemanseutua kehitetään. Tähän liittyy Martinkyläntien ja Kivivuorentien risteyksen eteläpuolisen alueen mahdollinen täydennysrakentaminen. Alueiden yksityiskohtaisemmasta jatkosuunnittelusta, toteutuksesta ja ylläpidosta vastaa kuntatekniikka.*

Kysely asukkaille: karttapohjaisen palautejärjestelmän pilottiprojekti Harava

Karttapohjaisella nettikyselyllä kartoitettiin Martinlaakson asukkaiden ja muiden asiasta kiinnostuneiden näkemyksiä Martinlaakson kehityskuvassa esitetyistä periaatteista. Aihealueita ovat muun muassa täydennysrakentamisen paikat, reitit, esteettömyys ja palvelut. Vastauksia saatiin yli sadalta henkilöltä. Suurin osa vastaajista oli Myyrmäen suuralueelta, mutta myös alueella työskentelevät ja ohikulkevat vastasivat kyselyyn. Ikäjakaumaltaan vastaajat edustivat kaikki ikäluokkia. Kyselyn palautteet on koottu tämän raportin erilliseksi liitteeksi 6. Niihin palataan aluekohtaisesti, kun kyseistä aluetta asemakaavoitetaan.

Nuorten osallisuus - Taidekilpailu lukiolaisille kehityskuvan periaatteista

Toukokuussa 2014 järjestettiin taidekilpailu Martinlaakson lukiolaisille yhteistyössä asukaspalveluiden, Myyrmäen aluetoimikunnan ja koulun opettajan kanssa. Kilpailu toteutettiin osana kuvaamataidon kurssia. Kysyimme lukiolaisilta, mitä kehityskuvassa esitetty ”*urbaani syke*” heille merkitsee. Toteutustapa oli vapaa. Moni nuorista oli uudistanut Mika Häkkisen aukiota, toiset taas olivat suunnitelleet erilaisia kadunkalusteita, joita voitaisiin käyttää aukioilla. Kilpailuraati oli todella vaikuttunut lukiolaisten hauskoista ideoista. Myyrmäen aluetoimikunta lahjoitti ennen kesää kaikille leffaliput. Voittajat saavat palkinnot Myyrmäen aluetoimikunnan järjestämässä asukastilaisuudessa 10.9. Lisäksi kuvaamataidon oppilaat olivat tehneet ryhmätöinä erilaisia kuvakollaaseja, siitä minkälaisen ympäristön he kokevat miellyttävänä ja mitä he toivoisivat näkeväänsä Martinlaakson katukuvassa.

Kuva 154. Kilpailun voittaja Maiju Lindberg on ideoinut orgaanisen muotoisen suihkulähdepenkin aukiolle
Kuva 155. Ote kilpailun toiseksi tulleesta ehdotuksesta

Myös saman lukion maantieteen kurssin kanssa tehtiin yhteistyötä. Aiheena yhdelle oppitunnille oli sovittu paikkatiedot sekä Kevin Lynchin teorian soveltaminen kaupunkisuunnitteluun. Esitysten jälkeen oppilaille annettiin erilaisia tehtäviä, muun muassa mielikuvakartan piirtäminen Martinlaaksosta. Tulokset analysoitiin yhdessä tunnin lopussa.

Kokemuksia yhteistyöstä lasten ja nuorten kanssa

Lasten ja nuorten kanssa tehdystä yhteistyöstä on ollut ihan konkreettista hyötyä Martinlaakson kehityskuvatyölle. Muun muassa kyselyiden kautta olemme saaneet vahvistusta suunnittelun suurille linjoille ja esittäneet ratkaisuja myös nuorilta saadun palautteen perusteella. Nuorten havainnot ympäristöstä olivat nokkelia ja ytimekkäitä. Pyrimme huomioimaan nuorten ajatuksia myös jatkosuunnittelussa.

Kuva 156. Muuta kilpailun satoa

3.4 Johtopäätöksiä

Kehityskuvaraporttia on päivitetty saadun palautteen, kyselyiden tulosten ja muun osallisuusmateriaalin perusteella:

- Kohtaa Martinlaakson kehityskuvan esteettömyystavoitteista on täydennetty
- Kehitysraporttiin on lisätty kohta kiinteistöjen jätehuollosta liitekuvineen.
- Täydennysrakentamisen periaatteisiin on tehty lisäys ekotehokkuudesta sekä riittävistä lumitiloista ja lumikuormien lähisiirtopaikoista asuinalueille.
- Vireillä olevan uuden asuntokerrosalan määrää on tarkennettu sivulla 53 ’Eheyttä täydennysrakentamisella’
- Kehityskuvaraporttiin on lisätty tekstiä kestävästä rakentamisesta kohtaan 2.1 ekologinen kaupunki.
- Viitteellisiin selostuksiin täydennysrakentamispaikoista (1-19) on lisätty raportin nähtävilläolon aikana saadut asukaspalautteet kustakin kohteesta
- Karttaa täydennysrakentamispaikoista on päivitetty vireillä olevien kohteiden ja kahden uuden kohteen (18,19) osalta (kuva 113)
- Karttaa Martinlaakson täydennysrakentamisen ja palveluiden sijoittumisen mahdollisuuksista on päivitetty vireillä olevien täydennysrakentamiskohteiden osalta (Kuva 148)
- Havainnekuvaa (kuva 150) yleissuunnitelmasta on päivitetty vireillä olevien kohteiden osalta

Martinlaakson kehityskuvaan tulee palata alueella vireillä olevissa asemakaavoissa, asemakaavamuutoksissa tai muissa suunnitelmissa. Tällöin tulisi tarkistaa aluekohtaisesti, mitä kehitystoimenpiteitä tai rajoituksia on kyseiselle paikalle kehityskuvassa esitetty.

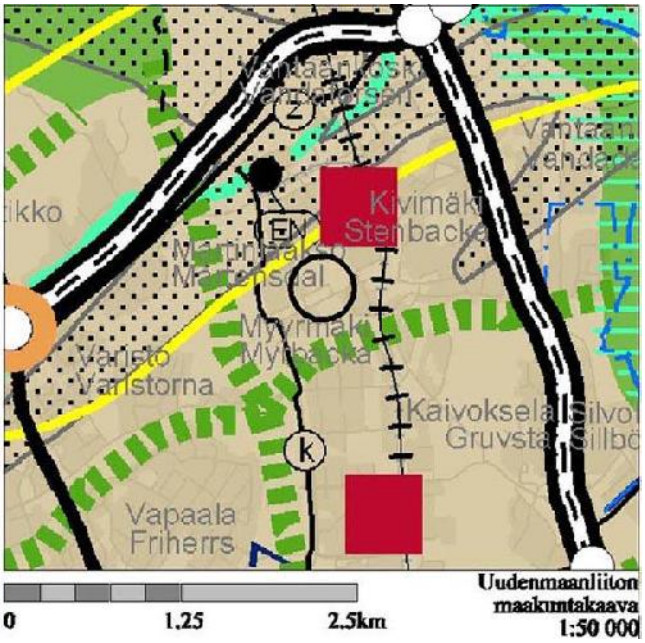
4. Liitteet

Liite A. Kaavatilanne
Liite B. Työryhmän kokoonpano
Liite C. Lähteet
Liite D. Kuvalähteet
Liite E. Erilliset liitteet

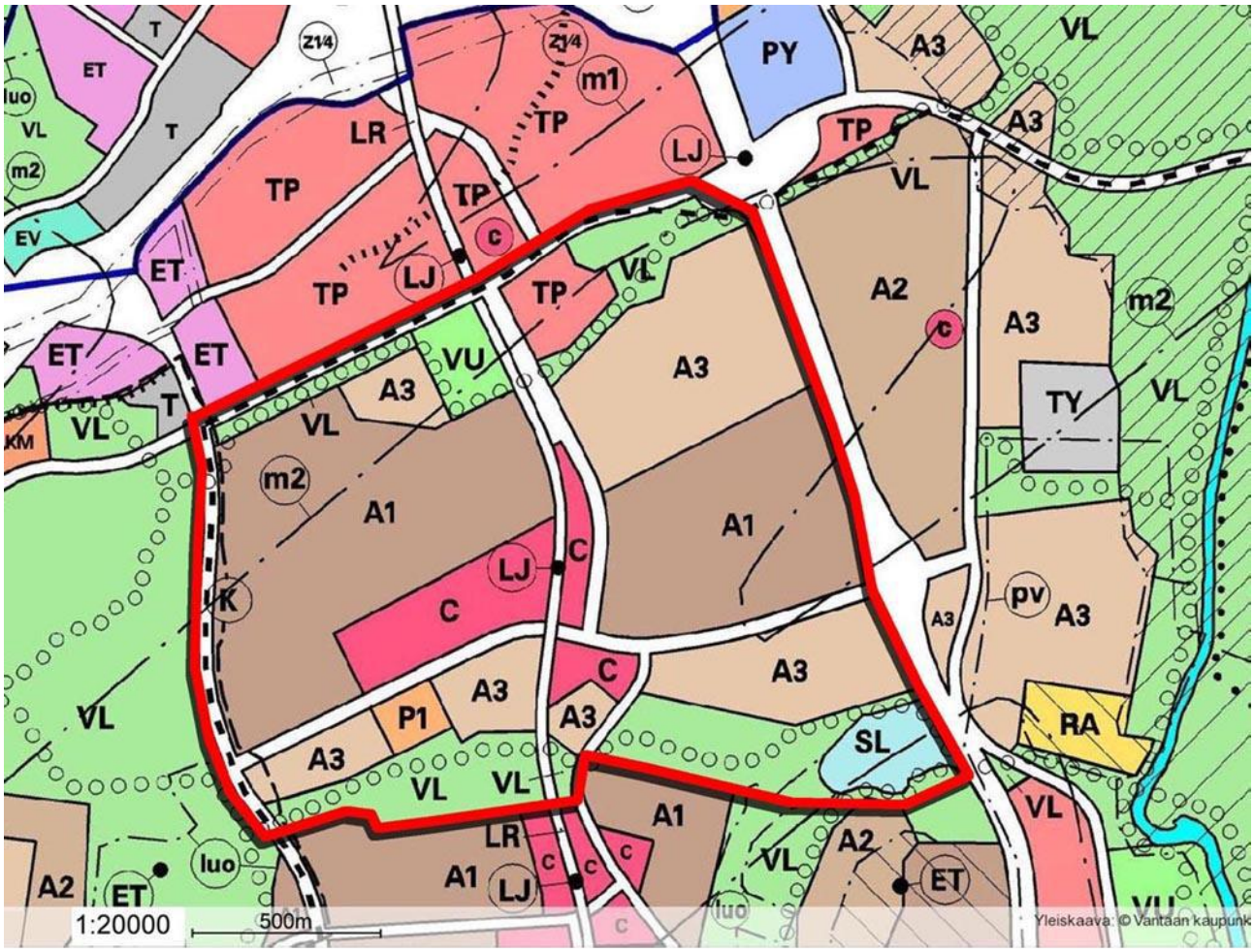
A. Kaavatilanne

Maakuntakaavassa (YM 8.11.2006) alue on keskustatoimintojen aluetta. Valmisteilla olevassa 2. vaihemaakuntakaavassa Martinlaakso ei ole enää keskusta vaan tiivistettävää aluetta.

Yleiskaavassa (Kv 17.12.2007) alue on pääosin keskustatoimintojen aluetta (C) ja tehokkaan asumisen aluetta (A1). Alueen etelä- ja pohjoisosassa on myös pientaloaluetta (A3).

Yleiskaavamerkinnät ja -määräykset

A1 — **Tehokas asuntoalue**
Alueelle saa rakentaa ensisijaisesti asuinkerrostaloja. Alueella voidaan sallia asuinympäristöön soveltuvia työtiloja.

A3 — **Pientaloalue**
Alueelle saa rakentaa ensisijaisesti pientaloja. Alueella voidaan sallia asuinympäristöön soveltuvia työtiloja.

C — **Keskustatoimintojen alue**
Alue varataan toimisto-, liike- ja palvelutiloille, asunnoille sekä keskusta-alueelle soveltuville työpaikkatoiminnoille.

P1 — **Palvelujen alue**
Alue varataan yksityisille ja julkisille palvelutiloille. Alueella voidaan sallia urheilulaitoksia, majoitus- ja ravitsemustiloja sekä näyttely-, koulutus-, virkistys- ja kulttuuritiloja. Alueelle ei saa sijoittaa vähittäiskaupan suuryksikköä.

TP — **Työpaikka-alue**
Alue varataan työvoimavaltaisia ja ympäristöhäiriötä aiheuttamattomia toimisto-, tuotanto- ja palvelutyöpaikkoja varten.

VL — **Lähivirkistysalue**
Alue varataan yleiseen virkistystoimintaan ja lähiluonnon alueella sallitaan ulkoilua tai muuta yleistä virkistystoimintaa palveleva rakentaminen. Maisemaa muuttava maanrakennustyö, puiden kaataminen tai muu näihin verrattava toimenpide on luvanvaraista kuten maankäyttö- ja rakennuslain 128 §:ssä on säädetty.

Ohjeellinen ulkoilureitti

VU — **Urheilu- ja virkistyspalvelujen alue**
Alue varataan urheilu-, virkistys- ja vapaa-ajantoiminnoille. Alueella sallitaan näihin toimintoihin liittyvä rakentaminen, ei kuitenkaan suurten urheilulaitosten rakentamista.

SL — **Luonnonsuojelualue**
Luonnonsuojelulain nojalla rauhoitettu tai rauhoitettava luonnonsuojelualue. Alueen suojelu turvataan maankäyttö- ja rakennuslain nojalla, kunnes luonnonsuojelulainsäädännön mukainen rauhoitus astuu voimaan. Alueella sallitaan ainoastaan sen käyttötarkoitusta palveleva vähäinen rakentaminen. Maisemaa muuttava maanrakennustyö, puiden kaataminen tai muu näihin verrattavissa oleva toimenpide on luvanvaraista siten kuin maankäyttö- ja rakennuslain 128 §:ssä on säädetty.

K — **Maakaasun runkojohto**

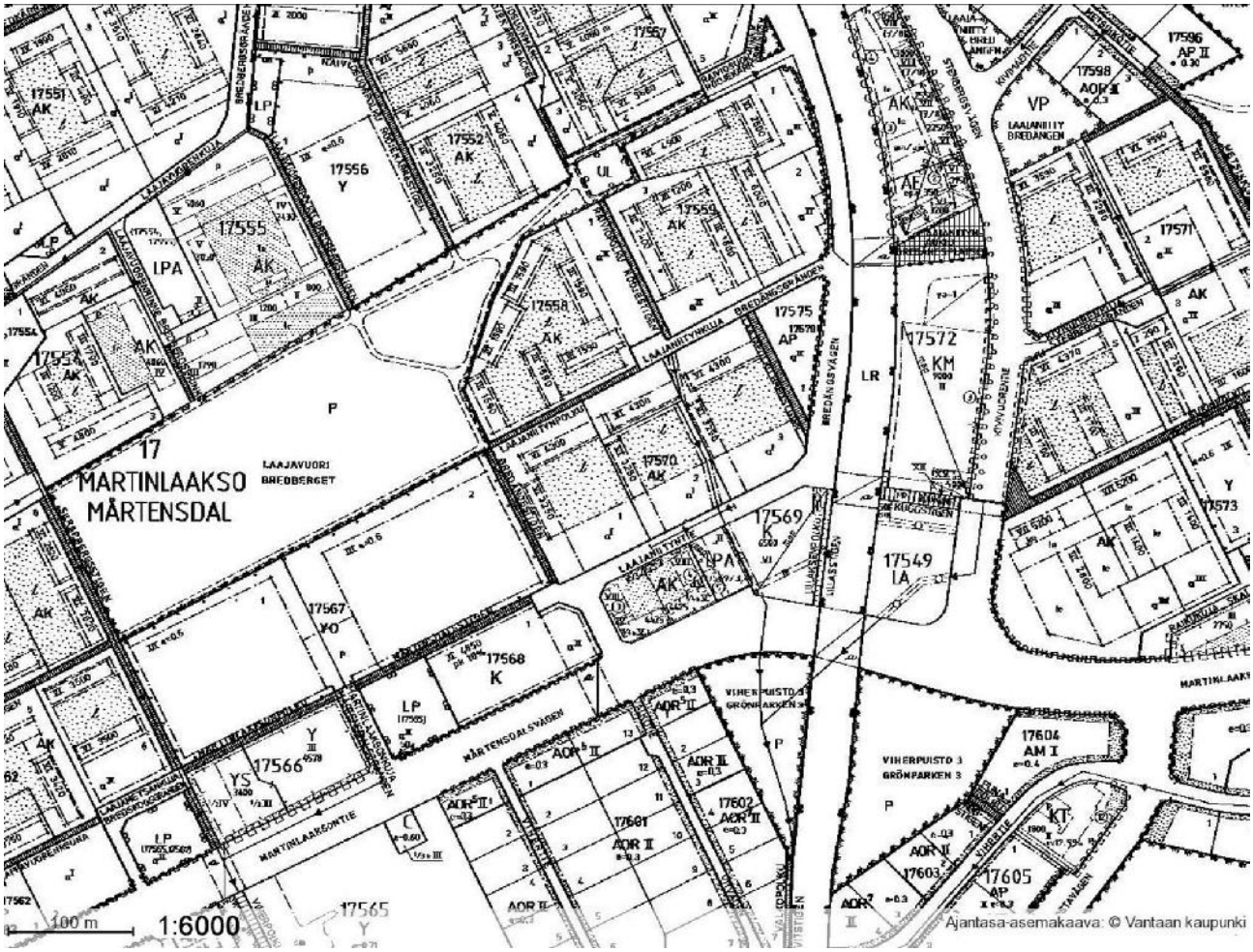
LJ — **Joukkoliikenteen terminaali**
Alueella varaudutaan raideliikenteen tai linja-autoliikenteen terminaalirakennusten ja pysäkkialueiden sekä liityntäpysäköinnin tarpeisiin.

Ohjeellinen joukkoliikenteen runkoyhteys

m2 — **Lentomeluvyöhyke 2 (LDEN 55-60 dB)**
Alueella ei sallita uuden asutuksen eikä uusien sairaaloiden, hoitolaitosten, vanhainkotien, päiväkotien, oppilaitosten rakentamista tai muiden sellaisten toimintojen sijoittamista, jotka ovat herkkiä melun haitoille. Alueella jo olevan asutuksen ja melulle herkän muun toiminnan säilyttäminen, korjaaminen ja vähäinen täydentäminen on mahdollista.

m3 — **Lentomeluvyöhyke 3 (LDEN 50-55 dB)**

Asemakaavatilanne: alueen asemakaava koostuu monella vuosikymmenellä tehdyistä asemakaavoista ja asemakaavamuutoksista. Pääosin alueella sijaitsee asuinkerrostalojen korttelialueita (AK), liike- ja toimistorakennusten korttelialueita (K), rivitalojen ja erillisten pientalojen korttelialueita (AOR) ja asuinpientalojen korttelialueita (AP). Julkisten ja yleisten rakennusten korttelialueet ovat merkitty asemakaavaan Y-alkuisin tunnuksin. Viheralueet on merkinnällä P tai VL.

B. Työryhmän kokoonpano

Nimi	Toimenkuva	Osuus/ vastuualue/ kommentointi
Kaupunkisuunnittelu:		
Heikkola Joni	yleiskaavasuunnittelija	kaupalliset palvelut, osayleiskaavallinen näkemys
Jaakola Ari, kevät 2012 asti	tietopalvelupäällikkö	haastattelututkimuksen kommentointi
Järvi Mikko	kaavoitusinsinööri	täydennysrakentamisen kannattavuus, kaavatalous
Jäppinen Sakari	yleiskaavasuunnittelija	kaupalliset palvelut, osayleiskaavallinen näkemys
Kallaluoto Timo	aluearkkitehti	taustat, 90-luvun kehityshankkeet, yhteydenpito eri tahoihin, suunnitteluedellytysten varmistaminen
Kauhanen Jyrki	asemakaavasuunnittelija	täydennysrakentamisen ideointi
Laine Tarja	kaupunkisuunnittelujohtaja	kannustus ja kommentointi, yhteydenpito eri tahoihin, suunnitteluedellytysten varmistaminen
Muukka Laura	maisema-arkkitehti	nykytilanteen analyysi, ekologinen kaupunki – periaatteet, ulkotilojen kehityskuva, täydennysrakentamisen ideointi
Mäki Paula	harjoittelija	asukashaastattelut

Olkkola Anne	asemakaavasuunnittelija	täydennysrakentamisen ideointi
Pentinmikko Anitta	kehityspäällikkö	”sparraus”, keskustojen yleisen kehittämisen periaatteet
Rajala Johanna	asemakaavasuunnittelija	analyysit, täydennysrakentamisen ideointi, kokonaisuuden ja raportin kokoaminen, työn organisointi, havainnekuvat
Rapo Päivi, kevät 2013 alkaen	tietopalvelupäällikkö	haastatteludatan hyödyntäminen (Harava-pilottikohde)
Shala Agon	kesätyöntekijä	Martinlaakson lähiympäristön kehittämiseen liittyvä ideointi ja luonnostelu, mm. Mika Häkkisen aukion parannusehdotukset
Elinkeinopalvelut:		
Jose Valanta	elinkeinojohtaja	Elinvoimaiset keskustat
Kuntatekniikka:		
Burjam Heidi	maisema-arkkitehti	viheralueet, julkiset ulkotilat
Heiska Ilari	liikenneinsinööri	liikenneasiat yleisesti, paikoitus
Hiltula Mira	insinööriharjoittelija	esteettömyys
Hulkko Tiina	liikenneinsinööri	joukkoliikenneasiat
Jääskeläinen Paula	Kehitysinsinööri	Kunnallisteknisten sopimusten valmistelu
Keskinen Hanna	maisema-arkkitehti / puistosuunnittelupäällikkö	viheralueet, julkiset ulkotilat
Komulainen Elina, kevät 2013 alkaen	suunnitteluinsinööri	hulevedet, tekniseen huoltoon liittyvät kysymykset
Koskinen Emmi	liikenneinsinööri	joukkoliikenneasiat, esteettömyys
Orava Marika, syksy 2012 asti	vesihuollon suunnittelupäällikkö	hulevedet, tekniseen huoltoon liittyvät kysymykset
Pasanen Teppo	liikenneinsinööri	liikenneasiat yleisesti, kevyt liikenne, Laajaniityntien ideointi
Virtanen Jaana	liikenneinsinööri	liikenneasiat yleisesti, esteettömyys
Rakennusvalvonta:		
Kärki Matti	lupa-arkkitehti	kaupunkikuva, täydennysrakentamisen ideointi
Kaupunginmuseo*:*		
Moberg Jaana, syksy 2012 asti	rakennustutkija	suojelukohteet
Vuojolainen Anne/ Paavola Susanna, 2013 alk.	rakennustutkija	suojelukohteet
Yrityspalvelut:		
Henriksson Tomi	asumisen erityisasiantuntija	asuntopolitiikka, asumisen kehittäminen
Hurme Tuula	Asumisasioiden päällikkö	asuntopolitiikka, asumisen kehittäminen
Virkkunen Heikki	Projektijohtaja	keskustojen kehittäminen
Koivisto Sakari	Projektijohtaja	keskustojen kehittäminen
Ympäristökeskus:		
Vähämäki Jaakko	Johtava ympäristösuunnittelija	ympäristöasiat
Tilakeskus:		
Juolahti Mikko	Rakennuttaja-arkkitehti	kaupungin omistamien kiinteistöjen hallinta ja käyttö
Tanner Ritva	Rakennuttaja-arkkitehti	kaupungin omistamien kiinteistöjen hallinta ja käyttö
Törmä Arja	Rakennuttaja-arkkitehti	kaupungin omistamien kiinteistöjen hallinta ja käyttö
Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala:		
Mellais Asta	suunnittelija	Palveluympäristö ja toimitilat

Sivistystoimi, rakentamisasiat:		
Kurki Aimo	toimistoarkkitehti	Koulujen ja oppilaitosten palveluverkko
Riehunkangas Päivi	suunnittelija	Varhaiskasvatuksen palveluverkko
Asukkaat:		
Martinlaakson asukasyhdistys		kommentointi, työpajoihin osallistuminen tms.
Asukkaat		kommentointi, työpajoihin osallistuminen tms.
Yritykset:		
Martinlaakson Ostari/ Citycon		kommentointi, työpajoihin osallistuminen?
muita?		
Muuta:		
Myyrmäen aluetoimikunta		kommentointi, työpajoihin osallistuminen?

C. Lähteet

- Gehl, Jan (2001), *Life between buildings – Using public space*, The Danish Architectural Press, Skive
- Hirvonen, Sari (2005). *Ruraali Urbaani - Vantaan kaupunkisuunnittelun historia*. Vantaan kaupunkisuunnittelu 8/2005, C18:2005
- HSL Helsingin seudun liikenne, *Helsingin seudun pääpyöräilyverkon ja pyöräilyn laatukäytävien määrittely*, HSL:n julkaisuja 21/2012, 2012.
- KSV (2013). Helsingin yleiskaava. *Helsingin palveluverkkoselvitys sekä tavoiteverkko 2050*. Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston yleissuunnitteluosaston selvityksiä 2013:10.
- Lynch, Kevin (1990), *The image of the city*: The M.I.T. Press, Cambridge, USA
- Mattsson, Ruut-Maria. *Shared Space –suunnittelumetodin soveltaminen ja käyttömahdollisuudet Suomessa.* Diplomityö, Tampereen teknillinen yliopisto, 2009.
- Mäki, Paula. *Kaupunkitila osana nuorten arkea - Hengailun tiloja suomalaisessa lähiössä*. Pro gradu –tutkielma, Yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitos, Jyväskylän yliopisto 2012
- Nylund, Aulis. *Martinlaakso – arkea ja juhlaa*, Martinlaakson Asukasyhdistys ry, 2009
- Paavola, Susanna. *Rakennuskulttuuri Martinlaaksossa*, Vantaan kaupunginmuseo, 28.5.2013
- TRAST, Trafik för en attraktiv stad. Trafikverket. 2006, http://www.trafikverket.se/PageFiles/56347/gatutyper_en_exempelsamling.pdf
- Uudenmaan liitto (2013). *Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaava. Kaupan palveluverkon mitoittaminen ja vaikutusten arviointi*. Uudenmaan liiton julkaisuja E-125 – 2013.
- *Vantaa alueittain 2010*
- YTK ryhmätyö 2011: *suunnittelukäsitykset case Vantaa*

D. Kuvalähteet:

- Arkkitehtitoimisto Rouhiainen: 16-18, 66
- Asukastilaisuudesta kerätys kommentit: 64-65
- Henriksson Tomi: 39, taulukot 1-4
- Hiltula mira: 137
- http://www.trafikverket.se/PageFiles/56347/gatutyper_en_exempelsamling.pdf : 113
- Jäppinen Sakari: 49, 51, taulukko 5
- Järvi Mikko: 116
- Kauhanen Jyrki: 115
- Komulainen Elina: 94, 99, 100
- Lehikoinen Elina: 96
- Liikennesuunnittelu, Vantaan kaupunki: 132
- '*Martinlaakso – arkea ja juhlaa*' –Kirjasta, Nylund, Aulis. 8, 53-60
- Muukka Laura: 5, 11-13, 42, 50, 82-83, 112, 124
- Muukka Laura ja Rajala Johanna: 35,

- Mäki Paula: 61-63
- Niskanen Petteri: 153
- Niva Seppo: 95, 98
- Martinlaakson kehityshanke 1996: 9
- Olkkola Anne: 138-140, 142
- Pasanen Teppo: 48, 118-122, 125, 126, 128-131, 136
- Raami Pertti: 14,15,19-27, 40, 44, 67
- Ramboll Oy: 88
- Salpa Rakennuttaa –lehti 1968: 7
- Vesanen Sari: 97
- Ympäristökeskus, Pienvesiselvitys: 6
- Muut kuvat: Johanna Rajala

E. Erilliset liitteet

- Liite 1. Asukashaastatteluita
- Liite 2. Nettikysely Martinlaakson kehittämisestä, touko- ja kesäkuu 2013, vastaukset ja palautteet
- Liite 3. Paavola, Susanna. *Martinlaakson rakennusperintö*, Vantaan kaupunginmuseo, 7.2.2014
- Liite 4. Asukastyöpajan palautteet 8.4.2014
- Liite 5. Mielipiteet ja lausunnot kehityskuvaraportista 19.1.2015
- Liite 6. Harava – karttapohjaisen nettikyselyn palaute 4.12.2014

Martinlaakson kehityskuva, nro 014200, Asukastilaisuus 2, 8.4.2014 klo 17-19.30

Alla olevat kommentit on kerätty työpajan aikana ja ne edustavat eri osallistujien mielipiteitä aiheen mukaan:

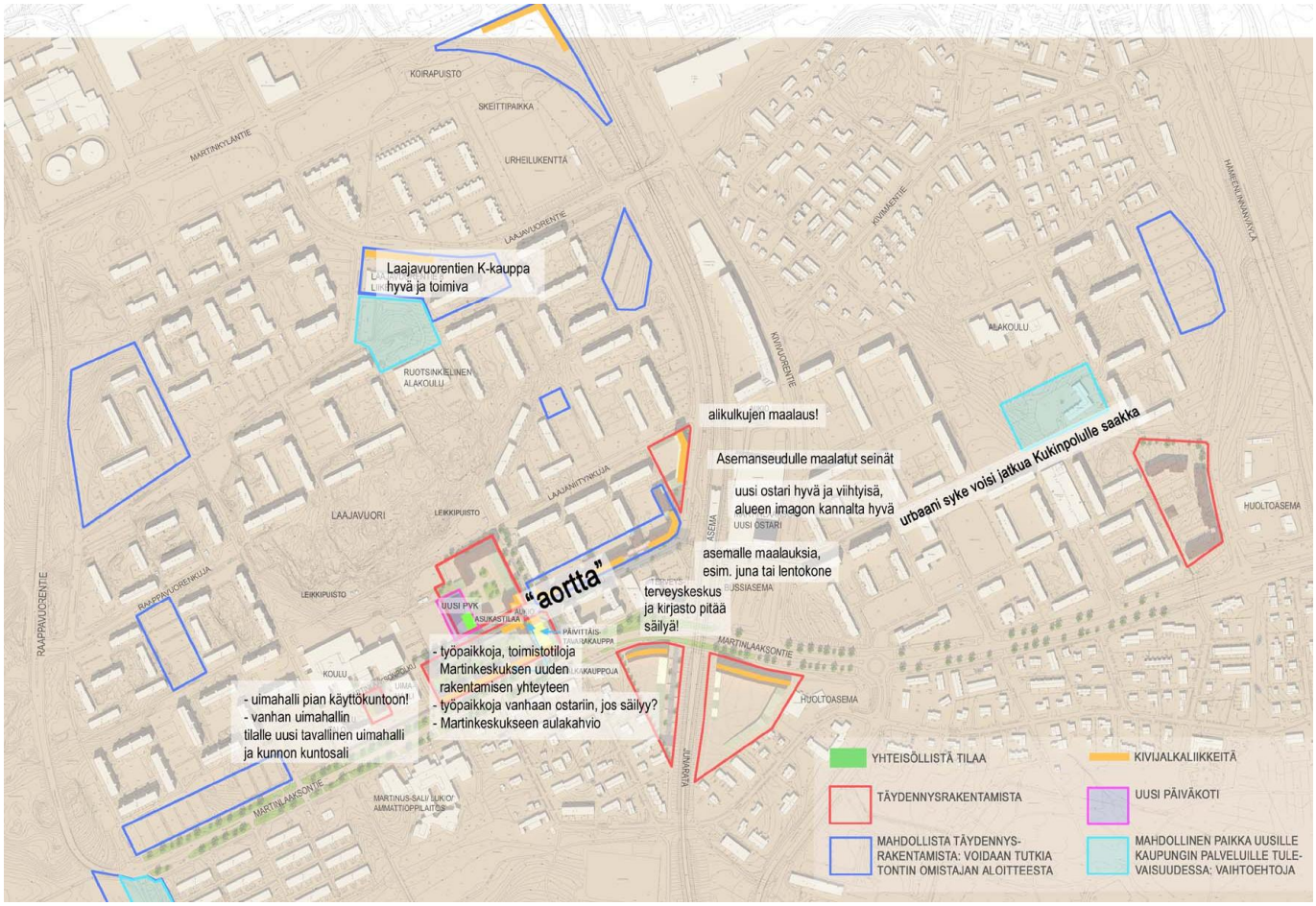
1. Elinvoimainen Martinlaakso

➔ *Keskustojen kehittäminen, palvelut, yritykset, yrittäminen*

➔ *Asukkaiden oma kaupunki: Osallistuminen, kyselyt, yhteisöllisyys*

Kommentit kartalla:

- *uusi ostari hyvä ja viihtyisä, alueen imagon kannalta hyvä*
- *aortta*
- *toimitiloja (toimistot) Martinkeskuksen tontin rakentamisen yhteyteen*
- *Laajavuorentien K-kauppa hyvä*
- *vanhan uimahallin tilalle uusi tavallinen uimahalli ja kunnon kuntosali*
- *urbaani syke voisi jatkua Kukinpolulle saakka*
- *työpaikkoja, toimistotiloja Martinkeskuksen uuden rakentamisen yhteyteen*
- *terveyskeskus ja kirjasto pitää säilyä!*
- *työpaikkoja vanhaan ostariin, jos säilyy?*
- *uimahalli pian käyttökuntoon!'*
- *asemalle maalauksia, esim. juna tai lentokone*
- *alikulkujen maalaus!*
- *Martinkeskukseen aulakahvio*
- *Asemanseudulle maalatut seinät*

Muut kommentit:

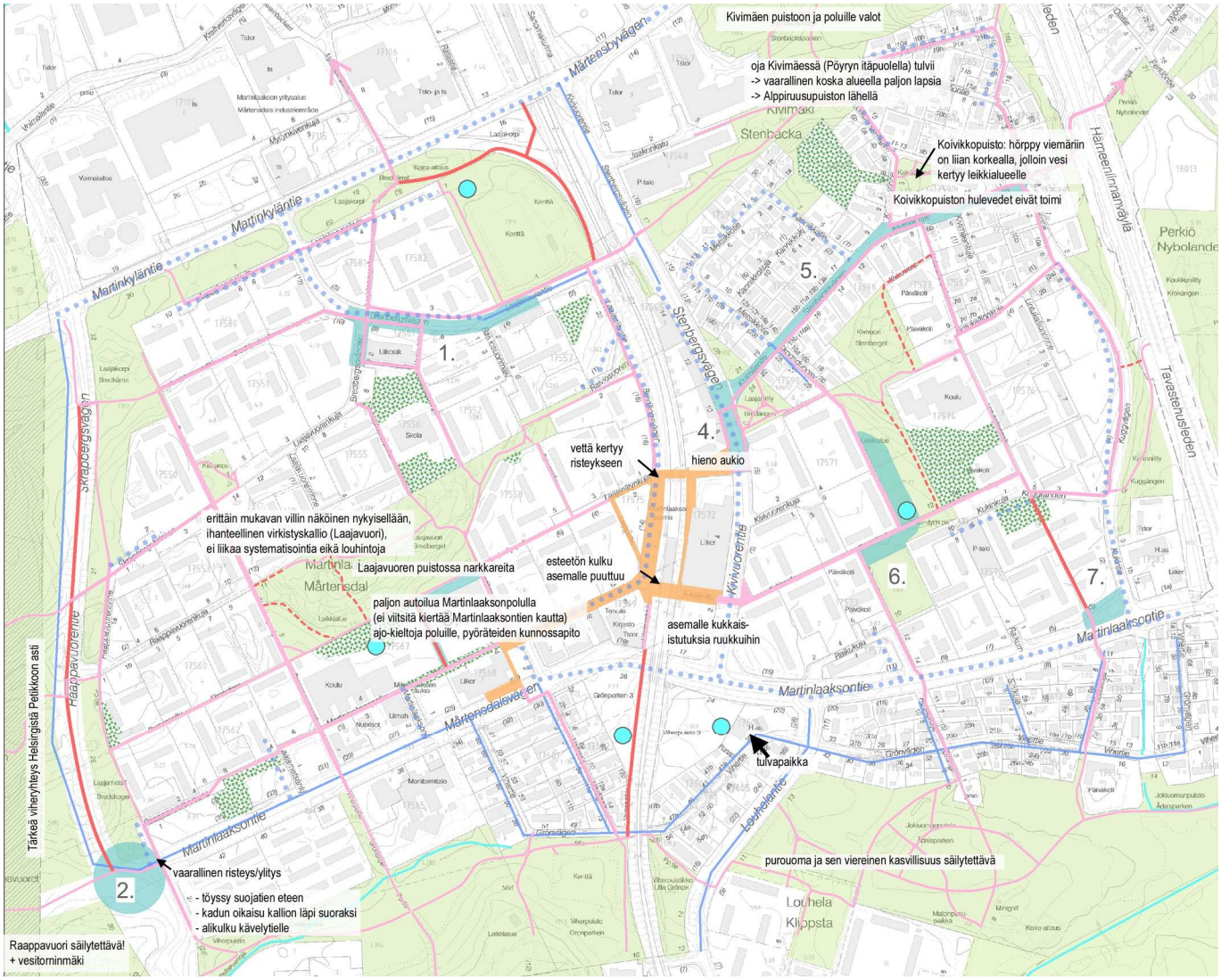
- lisää asukkaita jotta palvelut säilyy
- ei saa jämähtää vanhaan, pitää katsoa eteenpäin
- sekoittunutta rakennetta, asuminen, työpaikat, palvelut
- Alepalle olisi hyvä osoittaa tilapäinen kivijalkaliiketila, joka rakennettaisiin ennenkuin Martinkeskus puretaan, länsiosien (Raappavuoren viereiset) asukkaat tarvitsevat sitä
- vanhusten perhepäivähoito
- kokonaisuus uimahalli- asema- ostari
- lisää kuntopolkuja
- alikulkuja voisi maalata
- Martinlaakson tulisi olla avoin ja kutsuva myös nuorille
- nuorille kilpailukykyiset asuntomahdollisuudet
- Martinlaaksoa pitää kehittää, ei pidä jämähtää vanhaan
- vaikea saada ihmisiä liikkeelle yhdistystoimistaan
- uusi slogan: mahdollisuuksien Martinlaakso
- haluttaisiin kahvilla, jonne on helppo mennä, kulkuyhteyksien solmupisteeseen
- luotetaan ihmisiin, annetaan vastuuta ja tehtäviä
- esteetön keskusta-alue tärkeä
- Martinkeskuksen Alepa voitava siirtää väliaikaispaikkaan, jos Martinkeskus puretaan, paikan oltava tarpeeksi lännessä, jottei kaukana asemasta asuvat ala autoilla ostoksille
- kivijalkakauppoja tarvitaan (elintarvikkeet), tuleeko kivijalkakauppojen paikkoihin kaljakuppiloita?
- outlet/kirppiskeskus
- Pelätään ettei uusia liiketiloja tule alueelle, ettei alue houkuttele tarpeeksi
- vanhan ostarin palvelut -> Martinkeskus enemmän suojeltava kuin asema (historia), kunnon peruskorjaus tarvittaisiin, mutta omistajat ei halua, ei toimi nykyään
- Martinkeskus pitää purkaa, ei samanlaisia virheitä uudestaan, pitää tehdä toiminnallisia
- muitakin työpaikkoja kuin kauppoja, monimuotoista
- ruoan jakelupiste vähäosaisille
- ne, jotka haluavat urbaania sykettä eivät asu Vantaalla
- ihmiset eivät kiinnostu asukasyhdistyksestä
- väylä ostarilta uimahallille -> kaupat tulisi keskittyä kävelytien varrelle, elämän virta -> voisi jatkua asemalta Kukinpolulle, hyvä auraus ja hiekoitus, turvallinen
- eri toimintojen rypäs, tukevat toinen toisiaan
- miten elinvoima houkuttelisi nuoria? – hintataso, kulkuyhteydet, palvelut, korkeatasoiset koulut
- kirjasto ja terveyskeskus tarvitaan tulevaisuudessakin
- Vantaalaisille asukasyhdistyksille yhteistä seminaaria toivottiin
- martsarilainen yhteisöllisyys? ei pidä lähteä negatiivisuudesta, mahdollisuuksien Martinlaakso
- miten nuoret kiinnostuisivat?
- pitää luottaa ihmisiin, he osaavat tehdä itse! (vertaa Myyrmäki liike)
- elävä kaupunki, missä ihmiset luontaisesti kulkee (ei liika elävää tilaa, jos ei ihmisiä, jotka käyttävät)
- tarvitaan kahvila, johon on helppo mennä (vertaa Pemböle)
- lapsiperheitä muuttaa alueelle paljon, turvallisia paikkoja kohdata
- seurakunta ja ratahallintokeskus mukaan suunnitteluun
- elinvoimaisuus: väylä ostarilta asemalle, aortta, kirjasto, raitilla helppo liikkua, olisi sisäkatu… , vanhukset -> vaikeita kohtia, aseman kytkeminen ostarille, terveyskeskus, Kukinpolulle jatke, Martinkeskus on surullinen -> parantaa voi vain purkamalla
- Alueen kehittäminen tärkeämpää kuin paikalleen jämähtäminen
- Martinlaakson länsipuolelle kauppa
- Martinlaakson itäosaankin haluttaisiin asukastilaa
- Martinlaaksoon torialue
- Martinkeskus: palveluita paljon aikoinaan, kirpparit, jotain pitää tehdä, parempi kuin vanha, toisista merkkipilari, Alepa ei riitä, uusi on tärkeää, tarvitaan muutoksia
- Pitää luottaa ihmisiin
- Tiloja toimintaan: esim. toppahousutanssit, lapsiperheiden kohtaaminen
- raitti/aortta uimahallilta asemalle: asumista, kauppoja, ravintolat, kirjasto, uimahalli, terveysasema
- lisää liiketilaa Martinlaakson länsiosaan
- Martinlaaksossa tulisi olla riittävät kaupalliset palvelut, pelkkä päivittäistavarakauppa ei riitä
- liikenteellisesti hankala paikka nykyään

2. Viheralueet ja liikenne

- ➔ *Vihreä Martinlaakso: Viheralueet, hulevedet, kaupunkiviljely, viherkatot ym.*
- ➔ *Sujuva ja turvallinen liikkuminen: Kadut, raitit, esteettömyys, joukkoliikenne, pysäköinti*

Ulkotilat, kommentit kartalla:

- *Kivimäen puistoon poluille valot*
- *Koivikkopuisto: hörppy viemäriin on liian korkealla jolloin vesi kertyy leikkialueelle*
- *erittäin mukavan villin näköinen nykyisellään, ihanteellinen virkistyskallio (Laajavuori), ei liikaa systematisointia eikä louhintoja*
- *paljon autoilua Martinlaaksonpolulla (ei viitsitä kiertää Martinlaaksontien kautta), ajokieltoja poluille, pyöräteiden kunnossapito*
- *asemalle kukkaisistutuksia ruukkuihin*
- *töyssy suojatien eteen, kadun oikaisu kallion läpi suoraksi, alikulku kävelytielle*
- *oja Kivimäessä (Pöyryn itäpuolella) tulvii -> vaarallinen koska alueella paljon lapsia -> Alppiruusupuiston lähellä*
- *vaarallinen risteys/ylitys*
- *Raappavuori säilytettävä! + vesitorninmäki*
- *vettä kertyy risteykseen*
- *esteetön kulku asemalle puuttuu*
- *hieno aukio*
- *Laajavuoren puistossa narkkareita*
- *Koivikkopuiston hulevedet eivät toimi*
- *Tärkeä viheryhteys Helsingistä Petikkoon asti*

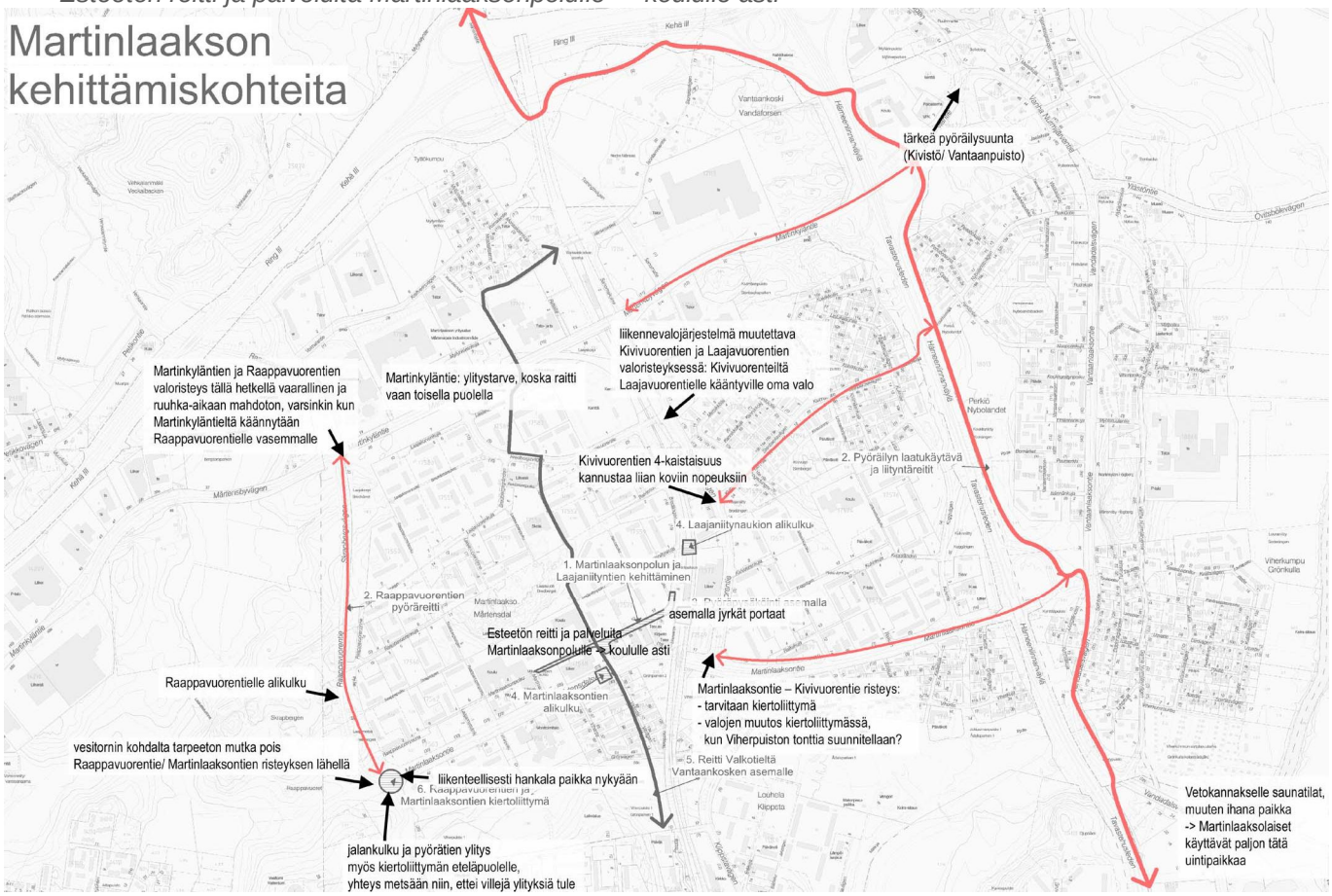

Ulkotilat, muut kommentit:

- Kehityskuva näyttää hyvältä viheralueiden kannalta
- valoja Kivimäen puistoon
- kaupalliset palvelut puuttuvat lounaisosasta Martinlaaksoa, Martinkeskuksen palvelut parannettava, opastus monitoimitalolle junalta on puutteellinen
- hyvää on ”autoton” keskusta-> kevyen liikenteen väylä, luonnonläheisyys ei ole tiivistämistä -> voiko sitä säilyttää, mäet vähentävät liikkumista mäkien poikki
- luonnonläheisyys teemaan sopiva kasvillisuus -> ei vieraita lajeja
- esteetön pääsy kauppaan hankalaa, rakennusten sisäinen esteettömyys!, Kivivuorentien uudet talot jakavat mielipiteitä
- suosittuja taloyhtiöitä
- kävelykatu tosi hyvä ajatus
- jos Martinkeskusta ei pureta, sisätiloja viihtyisämmiksi, esim kasveilla
- kuntoliikkujien huomiointi (nyt ei mainittu), valaistusta, hiihtoreittejä, vaelluspolkuja
- lisää väriä betonipintoihin, puumateriaali
- kuntopolut ei parhaassa mahdollisessa kunnossa.
- Raappavuori + vesitorninmäki säilytettävä
- bensa-aseman lähellä olevat viheralueet säästettävä
- tarvitaan kestäviä penkkejä, on tehty ilkivaltaa

Liikenne, kommentit kartalla:

- *Vetokannakselle saunatilat, muuten ihana paikka -> Martinlaaksolaiset käyttävät paljon tätä uintipaikkaa*
- *vesitornin kohdalta tarpeeton mutka pois Raappavuorentie/ Martinlaaksontien risteyksen lähellä*
- *asemalla jyrkät portaat*
- *Martinkyläntien ja Raappavuorentien valoristeys tällä hetkellä vaarallinen ja ruuhka-aikaan mahdoton, varsinkin kun Martinkyläntieltä käännytään Raappavuorentielle vasemmalle*
- *jalankulku ja pyörätien ylitys myös kiertoliittymän eteläpuolelle, yhteys metsään niin, ettei villejä ylityksiä tule*
- *liikennevalojärjestelmä muutettava Kivivuorentien ja Laajavuorentien valoristeyksessä, Kivivuorenteiltä Laajavuorentielle kääntyville oma valo*
- *tärkeä pyöräilysuunta (Kivistö/ Vantaanpuisto)*
- *Raappavuorentielle alikulku*
- *Martinlaaksontie – Kivivuorentie valojen muutos kiertoliittymässä, kun Viherpuiston tonttia suunnitellaan?*
- *Kivivuorentien 4-kaistaisuus kannustaa liian koviin nopeuksiin*
- *Kivivuorentie/ Martinlaaksontien risteys -> liikenneympyrä*
- *Martinkyläntie: ylitystarve, koska raitti vaan toisella puolella*
- *Esteetön reitti ja palveluita Martinlaaksonpolulle -> koululle asti*

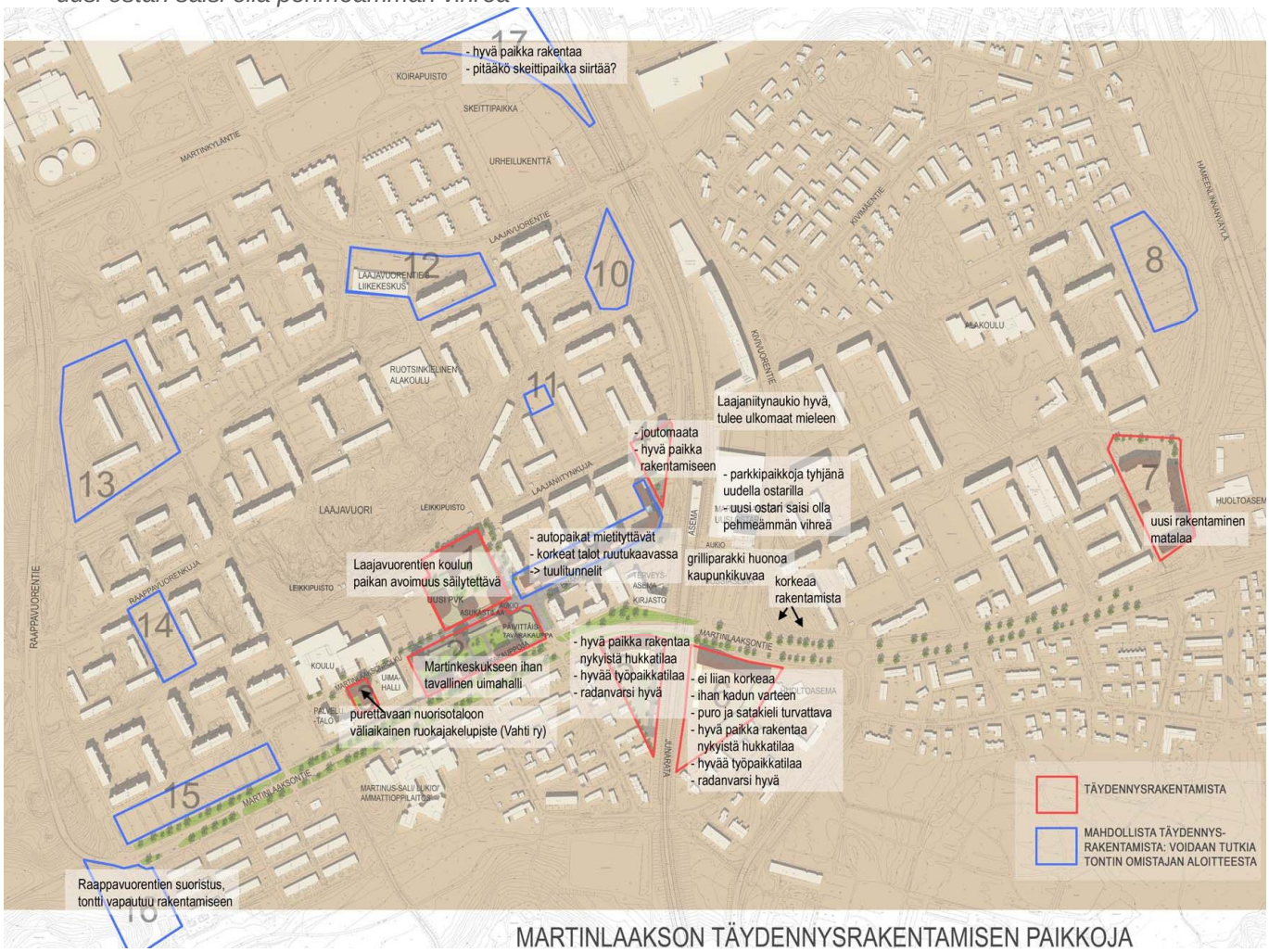
Liikenne, muut kommentit:

- Bulevardimaisia teitä
- Vantaalla tapahtuu – infotaulut uusiksi, nykyiset epäsiistejä
- liikuntavälineitä kaikenikäisille -> purettavan koulun tilalle, Raappavuoreen ”pölkkyjen” tilalle/lähelle
- raittiverkosto hyvä
- tunneleissa näkyvyys huono
- alikulkujen näkymät/peilit? Kaivokselassa malli
- kivijalkaliikkeiden pysäköintiratkaisut?
- Väriä hyvä olla, muttei kovin rajuja
- vaarallisen jyrkkä ylikulku Kivivuorentien yli
- tärkeä yhteys radan varrella Myyrmäkeen asti, laatutason nostaminen (nyt kuoppainen hiekkatie)

3. Kaupunkikuva ja Asuminen (*Täydennysrakentaminen, rakennusperintö, arkkitehtuuri, asumistrendit, ym.)*

Kommentit kartalla:

- *Täydennysrakentamispaikka nro 1: Laajavuorentien koulun paikan avoimuus säilytettävä*
- *Täyd.rak.paikka nro 2: Martinkeskukseen uimahalli, ihan tavallinen*
- *Täyd.rak.paikka nro 3: purettavaan nuorisotaloon väliaikainen ruokajakelupiste (Vahti ry)*
- *Täyd.rak.paikka nro 4: joutomaata*
- *Täyd.rak.paikka nro 4: kolmiotontti hyvä paikka rakentamiseen*
- *Täyd.rak.paikka nro 5 ja 6: hyvä paikka rakentaa nykyistä hukkatilaa, hyvää työpaikkatilaa, radanvarsi hyvä*
- *Täyd.rak.paikka nro 6: ei liian korkeaa ja ihan kadun varteen, puro ja satakieli turvattava*
- *Täyd.rak.paikka nro 7: uusi rakentaminen matalaa*
- *Täyd.rak.paikka nro 9: korkeat talot ruutukaavassa -> tuulitunnelit*
- *Täyd.rak.paikka nro 9: autopaikat mietityttävät*
- *Täyd.rak.paikka nro 16: Raappavuorentien suoristus n 16 kohdalla, tontti vapautuu rakentamiseen*
- *Täyd.rak.paikka nro 17: hyvä paikka rakentaa*
- *Täyd.rak.paikka nro 17: pitääkö skeittipaikka siirtää?*
- *parkkipaikkoja tyhjänä uudella ostarilla*
- *grilliparakki huonoa kaupunkikuvaa*
- *Laajaniitynaukio hyvä, tulee ulkomaat mieleen*
- *korkeaa rakentamista*
- *uusi ostari saisi olla pehmeämmän vihreä*

Muut kommentit:

- voiko Martinlaakso olla hyvä kaikille ikäryhmille?
- kauppojen sijainti -> kivijalat takatilaa
- kuntopolku & hoito
- vanha ostari: siinä on vielä vanha luettelo liikkeistä, jotka ovat muuttaneet uuteen ostariin, luettelo on harhaan johtava
- työpaikkoja/atk-palvelut: lisää, tärkeitä, nuoria lisää: hintataso kilpailukykyistä, vantaan asunnotto-mat/paikallista ruokajakelua, mukaan paikalliset brändit
- liikkumisen virrat selvitettävä
- lisää kahviloita
- pysäköinnin riittävyys, kustannukset, varjostukset, liityntäpysäköinti
- sukupolvenmuutokset elävöittäneet ja nuorentaneet, uusi syntyminen
- ei paljon linjasaneerattuja taloja, joten samalla tasolla vanhat 2000–2500 e/m2, uudet 4000 e/m2
- kerroksellisuus, esihistoria, keskiaika, Göran Bonde!
- uusi rakentaminen ei saa varjostaa nykyistä rakennuskantaa
- Laajaniityntien täydennysrakentaminen kiinnostaa
- Kukinpolku rähjäinen, voi kauppaa tulla?
- puistomaista arkkitehtuuria, tyylikästä, hillittyä, ei räikeää, levotonta
- tuuliefekti Laajaniityntien varrella?
- assan grilliparakki hirveä
- Miten rakennusaikaiset palvelut järjestyvät?
- Martinlaaksonpolun julkisten rakennusten käsittely kokonaisuutena -> paikoitus Martinlaaksontieltä, Kivivuo-rentie toimii liikenteellisesti
- uusi uimahalli samalla kuin muut ympäröivät uusiutuu
- Martinlaaksonpolku ajorata – kääntöpaikka
- toimistorakentamista äänivalleiksi isoille väylille
- asemalle rajoitettu kulku: ”suljettu lipunmyynti”
- pysäköintipaikkojen riittävyys turvattava
- kivivuorentien varren uusi asuntorakentaminen jakaa mielipiteitä
- Laajaniitynaukio kiva -> kuin ulkomailla
- ei parkkipaikkoja naapurikuntalaisille paitsi lentomelualueille
- Martsarissa linja-autoasema, joka toimii (miksi suunnitella Myrtsiin)
- uusi ostari järkyttävän näköinen
- enemmän senioreille (vertaa päiväkodit)
- Ei massiivisia korkeita kerrostaloja (vertaa Martsarin ostarin massiivitalot)

Kaupunginhallitus 3.3.2014 päätti asettaa nähtäville 30 päiväksi (19.3.-17.4.2014.) MRA 30 §:n mukaisesti 24.2.2014 päivätty Kehityskuvaraportti 014200, Martinlaakso 17 / Martinlaakson kehityskuva, sekä oikeutti kaupunkisuunnittelun pyytämään tarvittavat lausunnot Martinlaakson kehityskuvasta nro 014200, Martinlaakso. Lausuntoja saatiin 3 kpl ja mielipiteitä 5 kpl.

NRO 1: Reijo Vainio, 10.4.2014

Lausunto:
Liitteenä olevista tiedostoista selviää toivomus Metsikköpolun ja Kukinpolun kulmassa olevan "puiston" kunnostukseen liittyvät toiveeni - joiden täyttymistä olen odottanut vuodesta 1971, jolloin siitä maksoimme asuntokaupan yhteydessä. (Liitteenä olevissa kuvissa alue on selvästi vettynyt)

Vastine:
Martinlaakson ulkotilojen kehityskuvassa alueelle on asetettu seuraavia kehittämistavoitteita:
- *Paikkaan on osoitettu uusi hulevesiaihe tontilla tai puistossa.*
- *Samalla on todettu, että kentän ympäristö olisi kunnostuksen tarpeessa. Pikku-Jyrin puistoa kentän ja Kukinpolun välissä tulisi kehittää jatkossa puistomaiseksi: valoisammaksi ja paremmin kulutusta kestäväksi. Hulevesien viivyttäminen Kivivuoren lounaisosassa olisi mahdollista.*

Ulkotilojen kehittämistarpeet voidaan ottaa esille, kun lähialueita kaavoitetaan. Alueiden yksityiskohtaisemmasta jatkosuunnittelusta, toteutuksesta ja ylläpidosta vastaa kuntatekniikka.

Tarkistukset:
-

NRO 2: Aulis Nylund, 10.4.2014

Lausunto:
1. ELINVOIMAINEN MARTINLAAKSO
♦ Keskustojen kehittäminen, palvelut, yritykset, yrittäminen
♦ Asukkaiden oma kaupunki: osallistuminen, kyselyt, yhteisöllisyys
Martinlaakso kaipaa eniten palvelujen kehittämistä. Alueelle on turhaa muodostaa enää uusia ”keskustoja”. Yksi keskusta on jo – bussiterminaalin ja uuden ostarin alue. Laajaniitynaukiolle pitäisi tehdä jotain. Nyt se seisoo tyhjän panttina. toritoimintaa ja tapahtumia. Laajaniityntien aukio puolestaan on alueen varsinainen juhlapaikka lipputankoineen ja muistolaattoineen.
Laajaniityntien muuttaminen ”pihakaduksi” tai ”raitiksi” on erittäin hankalaa toteuttaa. Aseman puoleisessa mutkassa jyrkät portaat tai hankala huonosti hoidettu kiertotie.
Kehityskuvan viitteellisen talomuurin rakentaminen Laajaniityntien pohjoispuolelle yksityisten taloyhtiöiden tontille ei tule onnistumaan. Yksimielisyyttä kolmessa eri taloyhtiössä ei varmasti saada.
Palvelut Martinlaaksossa ovat jopa heikommat kuin pienessä kirkonkylässä (esim. Loppi). Kaupalliset palvelut ovat hajautettuna liian kaukana toisistaan. Esimerkiksi Martinkeskuksessa oli aikaisemmin sekä S-ryhmän että K-ryhmän kaupat rinnakkain. Uuden ostarin palvelut ovat radan länsipuolen liikuntarajoitteisille erittäin vaikeasti tavoitettavissa (taksilla pääsee parhaiten suoraan muualle). Pienliikkeitä ja pienyrityksiä ei juurikaan ole.
Asukkaiden osallistuminen erilaisiin tapahtumiin on verrattain laimeaa. mm. mmutaman aktiivin turvin toimivan asukasyhdistyksen järjestämät Martinmarkkinat toimivat juuri niin kauan kuin rahaa riittää (kirjan myynnistä saaduilla tuloilla).
Yhteisöllisyyttä löytyy taloyhtiöissä erilaisten omien talkoiden, vuosijuhlien ja kirpputorien muodossa. Tietyissä taloyhtiöissä kauemmin asuneet asukkaat tuntevat hyvin toisensa.
Laajavuoren laulu on hyvä esimerkki alueen luonnoläheisen ilmeen toteuttamiseksi ja ”Martsarin hengen” luomiseksi omalla tavallaan.

2. VIHERALUEET JA LIIKENNE

♦ Vihreä Martinlaakso: viheralueet, hulevedet, kaupunkiviljely, viherkatot ym.

♦ Sujuva turvallinen liikkuminen: kadut, raitit, esteettömyys, joukkoliikenne, pysäköinti

Martinlaakso on alun pitäen mielletty luonnonläheiseksi, väljästi rakennetuksi, viihtyisäksi, valoisaksi ja yhtenäisen ominaisilmeen omaavaksi kerrostalovaltaiseksi lähiöksi. Uudet Kivivuorentien varren rakennukset kuten tornitalo, uuden ostarin parkkitalon tiilimuuri ja tummanpunatiiliset asuinkerrostalot vinoräystäineen ovat jo pilanneet alueen valoisan vaaleasävyisen kokonaisilmeen. Viheralueet tulee säilyttää nykyisellään.

Hulevesistä ei Martinlaaksossa juurikaan ole ongelmia, koska alue on niin monimuotoinen korkeuseroineen. Kaupunkiviljelylle tai viherkatoille ei juurikaan ole mahdollisuuksia Martinlaakson kerrostaloalueilla.

Martinlaakso suunniteltiin jo alun alkaen jalankulkijoille (myös koululaisille) turvalliseksi liikkua, koska koko Laajavuoren ympäristö on täysin autoilusta vapaata aluetta. Laajaniityntien muodostaminen ”raitiksi” on selostettu kohdassa 1.

Monimuotoisen ja melkoisia korkeuseroja käsittävän maiseman vuoksi liikuntarajoitteisilla saattaa olla monin paikoin hankaluuksia. Erityisesti siirtyminen radan länsipuolelta itäpuolen palveluiden saavuttamiseksi on hankalaa (myös lapsiperheille). Myös eräissä asuinkerrostaloissa hissit sijaitsevat eri tasossa kuin asunnot. Joukkoliikenne on nykyisellään erittäin hyvä Martinlaakson sijainnin vuoksi. Vieraspysäköinti on koko alueella erittäin hankalaa ja vaikeaa toteuttaa, kun kadunvarsipysäköintikin on yleisesti kiellettyä.

3. KAUPUNKIKUVA JA ASUMINEN

♦ Täydennysrakentaminen, rakennusperintö, arkkitehtuuri, asumistrendit ym.

Täydennysrakentaminen todetaan Martinlaakson kaltaisessa lähiössä lähinnä kirosanaksi, koska sillä vain tuho-taan alueen luonnonläheisyys, väljyys ja viihtyvyys. Jo toteutuneilla täydennysrakentamisilla (ks. edellinen kohta) on Martinlaakson ominaisilme tuhottu. Länsipuoli on vielä säästynyt. Laajavuoren koulun tontille rakentamisessa on huomioitava lähirakennusten ominaispiirteet ja sävyt. EI MITÄÄN AKKITEHTONISTA SOOLOILUA!

Martinkeskus on säilytettävä jo Vantaan kaupungin rakennusperintö-dokumentin esittämällä tavalla ja sen palveluita parannettava läntisen alueen asukkaita paremmin palvelevaksi (tatuointiliike? – kenellä vanhuksella on tarve).

Martinlaaksolla on oma 70-luvun kokonaisarkkitehtuuri. Se tulee säilyttää ja huomioida myös kaikissa korjaus- ja täydennysrakentamistoimenpiteissä. Valtaosin taloyhtiöt ovat jo suurelta osin parantaneet alueen ilmettä omilla peruskorjauksillaan.

Vastine:

- *Martinlaakson kokonaisvaltaisessa suunnittelussa pyritään luomaan alueelle kerrostuneisuutta kuten 90-luvun kehityshankkeessa tehtiin. Uusi rakentaminen pyritään sovittamaan nykyiseen rakennuskantaan. Rakentamisessa saa kuitenkin näkyä tämän päivän moderni arkkitehtuuri. Nykyisen rakennuskannan korjausrakentamisessa tulee säilyttää kunkin aikakauden arkkitehtuurille ominaiset piirteet.*
- *Asunto-osakeyhtiöiden tonteille ehdotettu täydennysrakentaminen voidaan kaavoittaa vain tontin omistajan aloitteesta. Tällöin neuvotellaan tontin omistajien kanssa, sekä selvitetään rakentamisen kannattavuus ja soveltuminen kaupunkikuvaan.*
- *Vantaan liikennesuunnittelu on tehnyt esteettömyyskartoituksen Martinlaakson keskusta-alueesta. Alue sijoittuu vanhusten palvelutalojen ja keskeisten palvelukohteiden välille. Selvityksessä on määritelty rajatun alueen kulkuväylien, risteyksien, ennalta määriteltyjen palvelukohteiden sisäänkäyntien sekä joukkoliikennepysäkkien esteettömyyden nykytila. Nykytila-analyysin pohjalta on esitetty toimenpide-ehdotukset esteettömyyden parantamiseksi alueella. Selvityksen toimenpide-ehdotukset otetaan huomioon alueen jatkosuunnittelussa.*
- *Kehityskuva osana on tutkittu nykyisten ja uusien palveluiden sijoittumista alueelle. Palveluita sijoittuu erityisesti Martinlaaksonpolun varteen, raitille uudelta ostarilta koululle. Nykyisellä Martinkeskuksen tontilla esitetään asuinrakentamisen lisäksi päivittäistavarakauppa ja kivijalkakauppoja elävöittämään katutilaa. Myös Martinlaaksontien varteen on tarkoitus suunnitella elävää katutilaa, kivijalkakauppoja ym. Myös paikkoja uusille kaupungin palveluille on tutkittu osana kehityskuvaa. Martinlaakson väestömäärän kasvaessa kasvaa myös vähittäiskaupan sekä kaupallisten palveluiden kysyntä, jonka johdosta myös liiketilaa tarvitaan todennäköisesti lisää alueella.*
- *Uusi rakentaminen suunnataan yleiskaavan mukaisille täydennysrakentamisalueille, erityisesti nykyisille pysäköintikentille. Rakennetaan enemmän ja monipuolisemmin purettujen rakennusten tilalle, ja vain vähän viheralueille.*

Tarkistukset: -

NRO 3: Anna-Riikka ja Marko Rintala, 15.4.2014

Lausunto:
Asumme Martinlaaksossa omakotitalossa osoitteessa Viherkuja 7. Samassa osoitteessa on 5 samanlaista asuntoa. Talomme on rakennettu HYVIN lähelle Hämeenlinnantietä ja meluhaitta on erittäin huomattava. Lapset valittavat, että pihalla ollessa täytyy keskustellessa huutaa, että tulee kuulluksi. Pihalla oleskeleminen on meluhaitan vuoksi erittäin epämiellyttävää, eikä siellä paljon tule oleskeltuakaan. Kesällä ei voi kuvitellakaan pitävänsä ikkunoita yöllä auki, kun äänet kuuluvat aivan suoraan korvan juuresta. Pyykkejäkään pihalla ei voi kuivata, kun autojen pakokaasut likaavat ne.

Erittäin ikäväksi asian tekee se, että taloa ostaessamme vuonna 2006 sekä välittäjä, että rakennusliike vakuuttivat meille, että meluvalli ollaan rakentamassa aivan lähiaikoina. Tämä tieto oli ratkaisevassa asemassa ostopäätöstä tehdessämme. Olen suorastaan ällistynyt siitä, että miten ihmeessä asuinrakennus on edes voitu rakentaa näin lähelle huomattavaa melusaastetta? Mitä asialle voidaan tehdä? Joka tapauksessa jotain on tehtävä, että asumisesta tulisi edes jotenkuten siedettävää.

Vastine: *Hämeenlinnanväylä on valtion tie. Siksi meluntorjunta on valtion vastuulla. Rakentaminen sijoittuu vanhalle asemakaava-alueelle vuodelta 1975, jolloin tulevaa melua ei ole voitu huomioida kaavassa. Kiinteistövälittäjän olisi pitänyt selvittää alueen meluolosuhteet eikä antaa väärää tietoa tuleville asukkaille. Asukkaiden tulisi ottaa asiasta yhteyttä valtion viranomaisiin.*

Tarkistukset: -

NRO 4
Kimmo Kontturi, 28.4.2014

Lausunto:
Kiva, että asukkailta kysytään mielipiteitä alueiden kehittämisestä. Tässäpä omiani Martinlaakson kehityskuvasta nro 014200:
1. Kävisin mielelläni kivijalkakaupoissa, vaikka niissä olisi kalliimpaa kuin suurissa ostoskeskuksissa.
2. Ajatus Laajaniityntie tekemisestä kävelykaduksi asemalta koululle on loistava. Yksityisautoilua ei tule suosia ja mitä järkeä on pitää kallista tonttimaata autojen parkkipaikkana? Ylipäätään Martinlaakson tulisi profiloitua vihreänä, urbaanina kaupunginosana.
3. Täydennysrakentaminen ok, että saadaan hieman urbaanimpi katukuva mutta ei liian korkeita taloja, mieluusti korkeintaan kolme- tai nelikerroksisia.

Vastine: *Kivijalkaliiketilojen syntymistä pyritään edistämään ns. urbaanin sykkeen alueilla. Rakentamisen kerroskorkeudet tutkitaan tapauskohtaisesti asemakaavojen yhteydessä.*

Tarkistukset: -

NRO 5
Nimetön mielipiteen lähettäjä, 30.4.2014

Lausunto:
Aluetta kun kehitellään, ehdottaisin skeittipuiston laajentamista suureksi freestyleparkiksi joita vantaalla ei ole, Helsingissä on useita jotka ovat todella suosittuja. Scootaus on vahvasti nousussa 8-14v keskuudessa, skeittaus ja BMX -pyöräily hieman vanhemmilla. Asia vaikuttaisi varmasti nuorien ja lapsiperheiden kiinnostukseen alueeseen.

Vastine: *Ulkotilojen kehittämistarpeet voidaan ottaa esille, kun lähialueita kaavoitetaan. Asiaan voidaan palata, kun Vantaankosken asemanseutua kehitetään. Tähän liittyy Martinkyläntien ja Kivivuorentien risteyksen eteläpuolisen alueen mahdollinen täydennysrakentaminen. Alueiden yksityiskohtaisemmasta jatkosuunnittelusta, toteutuksesta ja ylläpidosta vastaa kuntatekniikka.*

Tarkistukset: -

NRO 6
HSL HELSINGIN SEUDUN LIIKENNE, 26.5.2014

Lausunto:

Martinlaakson kehityskuvatyön tarkoituksena on määrittää kaupunginosan kehittämisen periaatteet asemakaavoituksen lähtökohdaksi. Kehityskuvan tarkastelualuetta rajaavat pohjoisessa Martinkyläntie, idässä Hämeenlinnanväylä, lännessä Raappavuorentie sekä etelässä viheralueet. Kehityskuvassa on käsitelty monipuolisesti alueen imagoa, keskusta-alueen kehittämistä, täydennysrakentamista sekä liikenneasioita.

Olemassa olevien alueiden tiivistäminen hyvän joukkoliikennepalvelun tuntumassa on Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelman ja maankäytön tavoitteiden mukaista. Joukkoliikenteen hyvä palvelutaso paranee alueella entisestään Kehäradan valmistuttua, jolloin avautuu mm. nopea yhteys lentokentän alueelle. Myös alueella olevat monipuoliset palvelut sekä keskusten kehittäminen keskustoiksi tukevat autotonta elämäntapaa. Autoliikenteen rauhoittaminen ja kävelyalueiden laajentaminen sekä shared space -tyyppiset ratkaisut lisäävät keskustan viihtyisyyttä ja tukevat palveluiden saavutettavuutta kävellen.

Alueen nykyinen autoliikenteestä eroteltu jalankulun ja pyöräilyn verkko tarjoaa hyvät yhteydet lähipalveluihin. Jatkosuunnittelussa tulee turvata Martinkyläntien ja Kivivuorentien seudulliset pääpyöräilyreitit (PÄÄVE). Pyöräilyä voidaan edistää myös esimerkiksi kattamalla tärkeimmät pysäköintipaikat ja varustamalla ne runkolukittavilla pyörätelineillä.

Pysäköinti alueella on suunniteltava siten, ettei se rajoita täydennysrakentamisen mahdollisuuksia hyvän joukkoliikennepalvelun alueella. Asia tulee ottaa huomioon kaavojen pysäköintinormeissa. Hyviä keinoja pysäköinnin tehostamiseen ovat mm. keskitetty pysäköinti, vuoroittaispysäköinti ja nimeämättömät pysäköintipaikat.

Martinlaakson asemaa kehitettäessä tulee huolehtia esteettömyydestä ja turvallisuudesta. Aseman yhteyteen on Helsingin seudun liityntäpysäköintistrategiassa (2012) esitetty 155 polkupyörä- ja 83 autopaikkaa vuonna 2020. Viereisen bussiterminaalin ja aseman välille on tarpeen toteuttaa aikataulunäyttö palvelemaan sekä junan että bussien käyttäjiä.

Martinkyläntien ja Laajavuorentien risteys on joukkoliikenteen kannalta ongelmallinen, koska Laajavuorentieltä tuleva bussiliikenne joutuu odottamaan pääsyä ruuhkaiselle Martinkyläntielle. Risteykseen rakennettava kiertoliittymä ratkaisisi ongelman. Raappavuoren- ja Martinkyläntietä pitkin kulkeva raitiotievaraus Martinlaakson keskustassa tulee huomioida asemakaavoissa.

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)

Suvi Rihtniemi
toimitusjohtaja

Johanna Vilkuna
osaston johtajan sijainen

Vastine: *Uusi rakentaminen suunnataan yleiskaavan mukaisille täydennysrakentamisalueille, erityisesti nykyisille pysäköintikentille. Rakennetaan enemmän ja monipuolisemmin purettujen rakennusten tilalle, ja vain vähän viheralueille. Mahdollisimman suuri osa pysäköintiä pyritään toteuttamaan rakenteellisina ratkaisuina (kuten pihakannen alle tai pysäköintitalona). Martinkyläntien ja Laajavuorentien risteyksessä ei ole tilaa kiertoliittymälle, koska Martinkyläntien eteläpuolella kulkevalla puistokaistaleella on varauduttu pikaraitiotiehen. Liittymän sujuvoittamiseksi tarkastellaan muita vaihtoehtoja, kuten valo-ohjausta. Martinlaakson bussiterminaalin laitureita tullaan kehittämään ja lisäämään polkupyörien pysäköintipaikkoja Martinlaakson asemalla. Samassa yhteydessä tarkastellaan myös aikataulunäyttötarpeet.*
Tarkistukset: -

NRO 7
HSY HELSINGIN SEUDUN YMPÄRISTÖPALVELUT, 30.5.2014

Lausunto:

Pääkaupunkiseudun ilmastostrategian 2030 tavoitteena on hiilineutraalius vuoteen 2050 mennessä. Hiilineutraaliuteen tähdättäessä Martinlaakson kehittämisperiaatteisiin tulisi lisätä energianäkökulma sekä uudistuotannon että korjausrakentamisen osalta; Martinlaakson rakennuskanta on pitkälti 1960–70-luvuilta, ja korjausrakentamisen ja energiaremonttien kautta saatava energiansäästövaikutus voi olla hyvinkin suuri.

Pääkaupunkiseudun ilmastostrategiassa on nostettu esiin kestävät raidesolmut. Toimivat, tehokkaat ja houkuttelevat raideliikenteen matkaketjut tarjoavat vähäpäästöisen liikkumisvaihtoehdon. Martinlaakson alueella on erittäin hyvät edellytykset vähentää liikenteen ilmansaaste- ja kasvihuonekaasupäästöjä kehittämällä juna- ja kevyen liikenteen käyttöä.

Täydennysrakentamisessa on muistettava ottaa huomioon liikenteen ilmanlaatu- ja meluhaittojen torjunta rakennusten ja toimintojen sijoittelussa sekä esimerkiksi julkisivujen avautumisessa häiriöttömämpään suuntaan. Asemanseutujen elävöittäminen tulisi olla yksi tavoite asemanseutujen suunnittelussa.

Martinlaakson kehityskuvassa ei ole käsitelty kiinteistöjen jätehuollon järjestämistä. Jatkosuunnittelussa tulee huomioida myös alueen jätehuollon järjestäminen liikennejärjestelyineen ja asianmukaisine tiloineen. Yksinkertaisimmillaan jätehuollon järjestelyissä tulee varautua kiinteistökohtaisiin jätetiloihin, jotka mahdollistavat jätteiden lajittelun, mutta tarkastelussa on hyvä selvittää myös muut vaihtoehdot.

Kiinteistökohtaisten keräysten ulkopuolelle jäävien asukkaiden lajittelumahdollisuuksia lisätään hyödynnettävien jätteiden (esim. paperi, kartonki, lasi, metalli) kierrätyspisteverkostolla. Verkostoa ollaan parhaillaan uusimassa pääkaupunkiseudun kunnissa. Kierrätyspisteiden tulee olla ihmisten luontaisten kulkureittien sekä jäteautoliikenteen kannalta helposti saavutettavissa paikoissa. Hyviä sijoituspaikkoja yleisesti ovat mm. kauppa- ja ostoskeskukset sekä torit.

HSY:llä on kolme luvallista kierrätyspistettä Martinlaakson kehityskuvan alueella:

- Laajavuorenkuja 2: iso kierrätyspiste syväkeräysastioin
- Martinlaaksontie 25: iso kierrätyspiste pintakeräysastioin
- Koivikkotie/Koivikkopuisto: paperinkeräyspiste syväkeräysastialla

Kiinteistökohtaisen keräyksen vuoksi Martinlaakson alueella tarvitaan jatkossa 1 iso kierrätyspiste. Toivottavaa olisi, että Laajavuorenkuja 2:n kierrätyspiste säilyisi. Paperipisteitä olisi hyvä saada vähintään 1 lisää Vihertien omakotitaloalueelle. Koivikkotien/Koivikkopuiston paperipisteen toivotaan säilyvän.

Martinlaakson alueella yhdistyy useita runkovesijohtoja, jotka tulee erityisesti huomioida alueen kehittämisessä ja tiivistämisessä. Mikäli maankäytön muutokset aiheuttavat merkittävää muutostarvetta olemassa oleville vesihuoltojärjestelmille, tulee ratkaisuja miettiä ja niistä sopia yhdessä HSY:n kanssa.

Jatkosuunnittelun yhteydessä tulee selvittää uuden vesihuollon tarve ja sen kustannukset sekä huomioida riittävät tilavaraukset vesihuollon putkille ja laitteille. Alustava vesihuollon yleissuunnitelma tulee laatia kaavoituksen yhteydessä ja esittää osana kaavaselostusta.

HSY:n oikeus sijoittaa, ylläpitää ja huoltaa vesijohto- ja viemäriverkkoa tulee huomioida alueen suunnittelussa sekä toteuttamista koskevissa sopimuksissa.

HSY pitää erittäin hyvänä periaatteita hulevesien kestävästä hallinnasta, viheralueiden verkoston säilyttämisestä sekä viherkattojen rakentamisen edistämisestä. Ne edistävät ekologisen kaupungin ja viihtyisän kaupunkiympäristön lisäksi ilmastonmuutokseen ja sään ääri-ilmiöihin varautumista. Ilmastonmuutoksen myötä hellejaksojen arvioidaan lisääntyvän, mikä on hyvä ottaa huomioon täydennysrakentamisessa. Alueen suunnittelun yhteydessä tulee kaupungin hulevesiohjelman/-strategian mukaisesti selvittää alueella muodostuvien hulevesien imeytys- ja viivytysmahdollisuudet ja huomioida niiden vaatimat tilavaraukset sekä laatia hulevesien hallintasuunnitelma.

Vesihuoltopalveluiden teknisen ja taloudellisen järjestämisen kannalta merkittävin tekijä on tiivis yhdyskuntarakenne. Vesihuoltopalveluiden järjestämisen näkökulmasta maankäytön suunnittelun tulisi pääsääntöisesti tukeutua nykyiseen yhdyskuntarakenteeseen sitä tiivistämällä ja laajentamalla. Voidaankin todeta, että Martinlaakson kehittäminen ja tiivistäminen on vesihuollon näkökulmasta tehokasta ja taloudellista.
Yhteyshenkilöt tarvittaessa ovat:

HSY:n kehittämisyksikkö, projektipäällikkö Jussi Pirinen, puh. 09 1561 3013,
jätehuolto, projekti-insinööri Suvi Anttonen, puh. 09 1561 2436,
seutu- ja ympäristötieto, projektipäällikkö Pia Tynys, puh. 09 1561 2047,
vesihuolto, yksikön päällikkö Toni Haapakoski, puh. 09 1561 3319

Vastine:
Kestävän rakentaminen ja rakennusten käyttö on yksi merkittävä päämäärä kaupungin ilmastonmuutostyössä. Kaupunki edistää tätä tavoitetta ohjaamalla ja tukemalla energiatehokasta uudis- ja korjausrakentamista, parantamalla kaupungin omien rakennusten energiatehokkuutta ja selvittämällä uusiutuvan energian käyttömahdollisuuksia. Martinlaakson 60-70-luvun rakennuskannan osalta asiaa voidaan käsitellä tarvittaessa laajemmin erillisessä selvityksessä.

Alueen tulevassa asemakaavoituksessa pyritään etsimään ja luomaan mahdollisuuksia aiempaa vähäpäästöisempään elämään ja rakennettuun ympäristöön. Alueen asemakaavoituksessa tullaan hyödyntämään kaavojen ilmastovaikutuksia ja ekotehokkuutta arvioivia työkaluja, ja alueen kehittämisessä matalahiilisemmäksi selvitetään muun muassa uusiutuvan energian käyttömahdollisuuksia, esimerkiksi aurinkosähkön- ja lämmön hyödyntämisen osalta.

Kiinteistöjen jätehuolto käsitellään tapauskohtaisesti kiinteistöittäin. Nykyisten ja ehdotettujen uusien kierrätyspisteiden sijainnit esitetään liitekartassa, jos liitetään raporttiin. Nykyiset vesihuoltolinjat otetaan huomioon kaavahankkeiden yhteydessä.

Tarkistukset: Kehityskuvaraporttiin lisätään tekstiä kestävästä rakentamisesta sekä kohta kiinteistöjen jätehuollosta liitekuvineen.

NRO 8
Myyrmäen aluetoimikunta, 10.4.2014

Myyrmäen aluetoimikunta pitää Martinlaakson kehityskuvaa lähtökohdiltaan hyvänä. Aluetoimikunta toivoo, että Martinlaaksonpolusta tehdään elävä väylä, eräänlainen ”Martinlaakson aortta”, jonka varrella on mm. liiketiloja ja kahviloita vanhan Martinkeskuksen palveluja korvaamaan. Väylästä voisi muodostua kaikenikäisten martinlaaksolaisten kohtaamispaikka liikuttaessa eri palvelupaikkoihin. Martinlaaksontie puolestaan olisi bulevardi autoille.

Elävä väylä voisi jatkua Kukinpolulta Vesitorninmäelle saakka. Martinlaakso ei saa jakautua Länsi- ja Itä-Martinlaaksoon, vaan yhteyttä radan eri puolten välillä on vahvistettava. Lisäksi toimivaa ja esteetöntä kävelyreittiä Myyrmäkeen Viherpuiston ja radan välissä pidetään tärkeänä. Myös katkeamaton yhteys ulkoilijoille Myyrmäen vesitorninmäen yli Petikon ulkoilualueelle tarvitaan. Martinlaakson asemalta länteen olisi parannettava esteetöntä yhteyttä korkeiden portaiden ohi Martinpolun varren liikkeisiin, uimahallille, Martinukseen jne. Aseman Ostarilta itäpuolelle olisi rakennettava uusi, nykyistä loivapiirteisempi ylikulkusilta Kivivuorentien yli itään. Nykyisellä sillalla on tapahtunut useita pahoja liukastumisia.

Jos Martinkeskus puretaan, Alepan tilalle on saatava korvaava kauppa ja myös rakennusaikainen tilapäinen vähittäiskaupan sijainti olisi ratkaistava. Ei saa muodostua tilannetta, jossa läntisimmän Martinlaakson asukkaat joutuvat autoilemaan kauppaan.

Martinlaakson historian ja tarinallisuuden hyödyntäminen nähdään tärkeänä alueen omaleimaisuuden vahvistamisessa. Mika Häkkisen aukiota pitää kehittää, sinne voisi rakentaa esimerkiksi betonisen formula-auton, joka kiinnostaisi lapsia. Alueen geologista historiaa (Vantaanjoen muinainen uoma Mätäoja ja sen sivujoki, puro Viherpuiston ja Martinlaakson välissä, jatkuu läpi Jokiuomanpuiston), arkeologisia löytöjä (mm. kivikautinen punamultahauta ja liedenpohja Martinuksen kulmalla) ja keskiajan/uuden ajan alun historiaa, (Göran Bonden ja muiden talonpoikaispurjehtijoiden kauppamatkat Tallinnaan ym.) voisi hyödyntää esim. julkisivuelementteinä uusien talojen seinissä Martinlaaksonpolun varrella lomittaen sitä nyky-Martinlaakson syntyvaiheiden tarinoilla (formula-Mikat, 70-luvun Suomen suurin ala-aste 1200 oppilaineen, Laajavuoren koulun laulu ym.).

Lisäksi aluetoimikunta pitää tärkeänä Martinlaakson uimahallin kunnostusta. Hallille on tarvetta erityisesti koululaisten (kolme suurta koulua, yli 1000 oppilasta: Martinlaakson yhtenäiskoulu, Martinlaakson lukio ja Mercuria kauppaoppilaitos) ja ikäihmisten keskuudessa.

Martinlaaksontien risteyksen kiertoliittymä pitää rakentaa pikaisella aikataululla ja siitä pitää tehdä riittävän laaja, jotta liityntäliikenteen bussit mahtuvat kunnolla kääntymään.

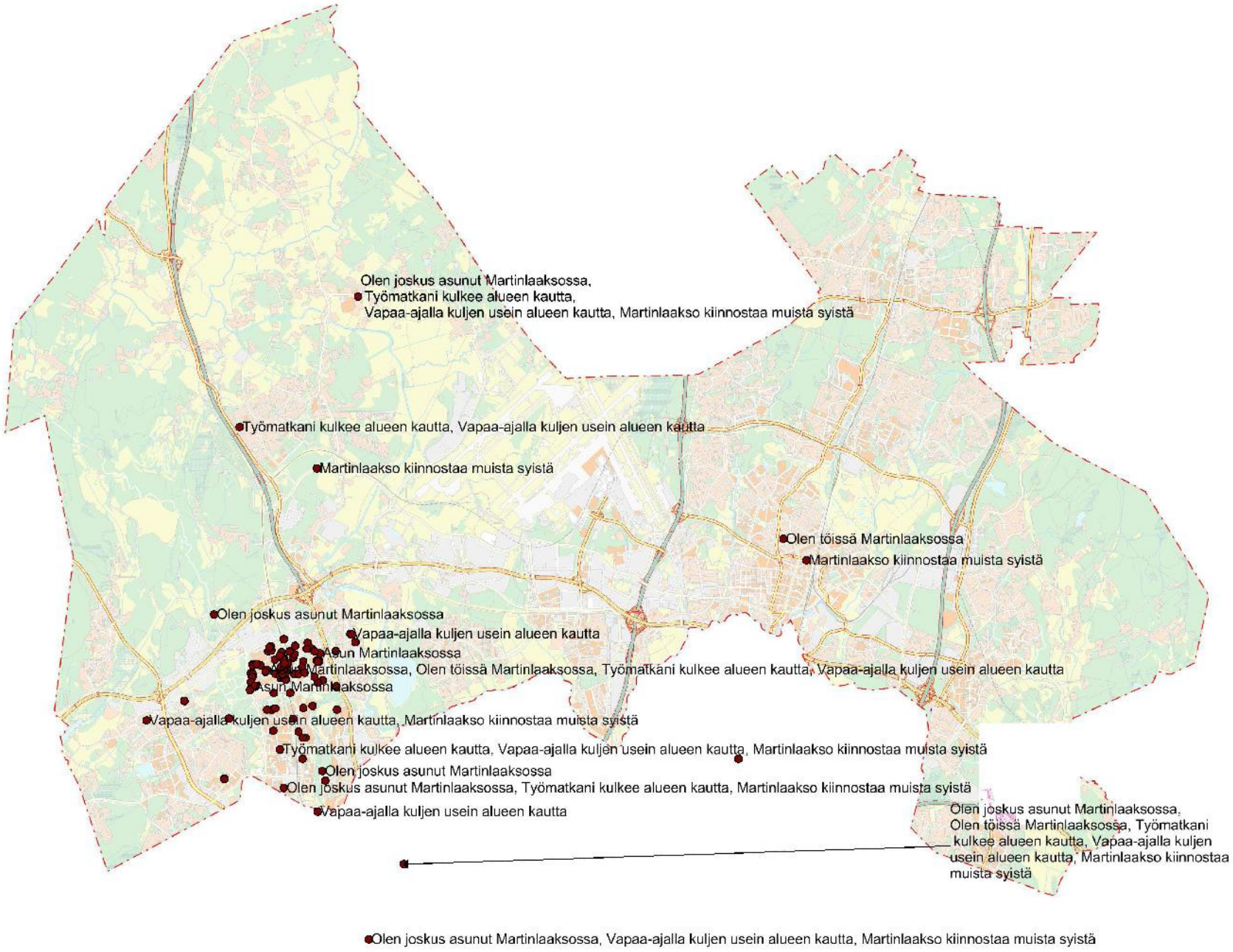
Vastine:
Urbaanin sykkeen alueen jatkumista uuden kauppakeskuksen itäpuolelle Kukinpolulle saakka tutkitaan tarkemmin asemakaavoissa, jotka rajoittuvat raittiin asemalta Kukinkujalle. Tällöin asukkaita tulisi kuulla asiasta uudelleen.

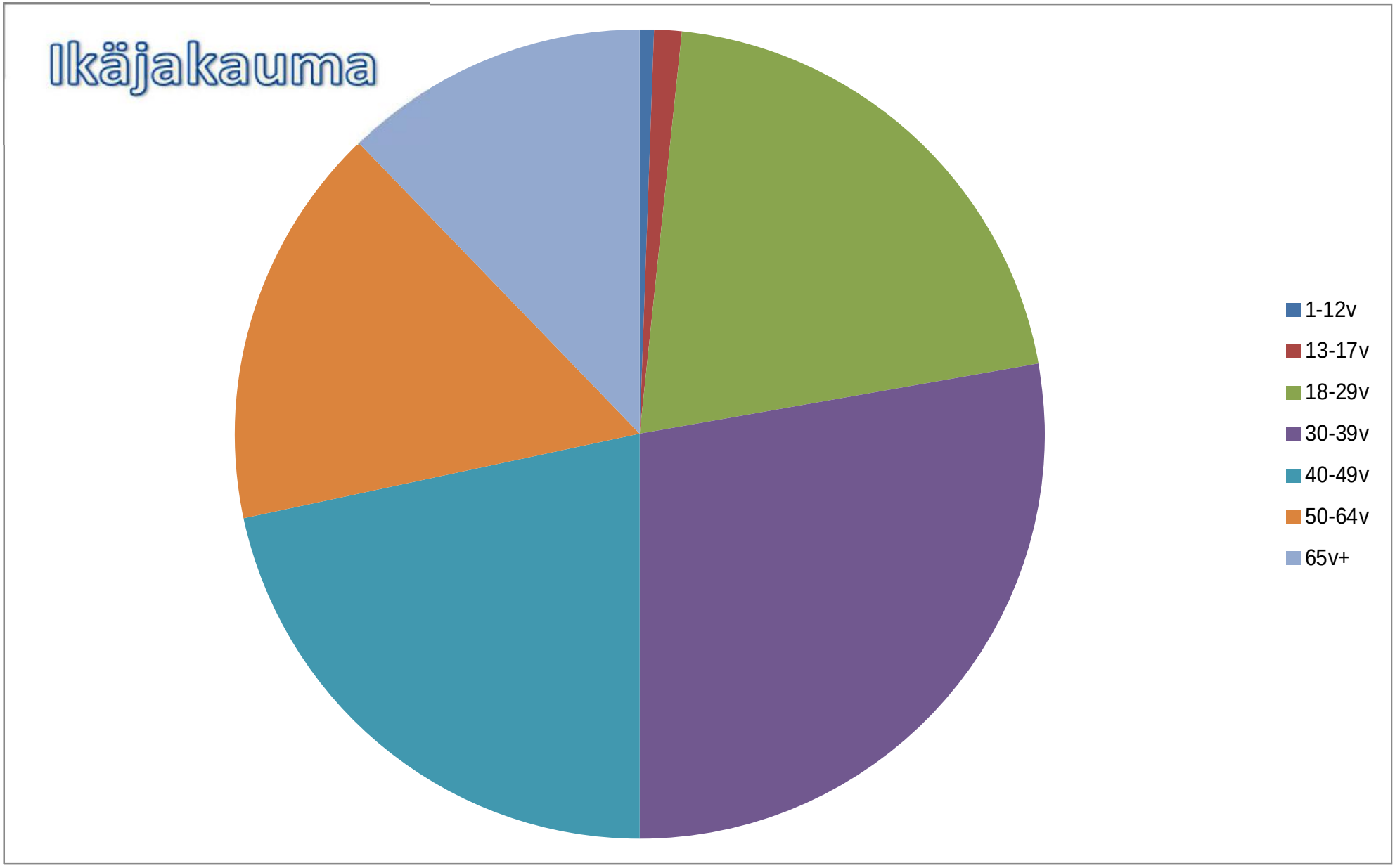
Esteetöntä kävelyreittiä Myyrmäkeen Viherpuiston ja radan välissä tutkitaan Viherpuiston täydennysrakentamisen yhteydessä. Vantaan liikennesuunnittelu on tehnyt esteettömyyskartoituksen Martinlaakson keskusta-alueesta. Alue sijoittuu vanhusten palvelutalojen ja keskeisten palvelukohteiden välille (raportin sivu 73). Selvityksessä on määritelty rajatun alueen kulkuväylien, risteyksien, ennalta määriteltyjen palvelukohteiden sisäänkäyntien sekä joukkoliikennepysäkkien esteettömyyden nykytila. Nykytila-analyysin pohjalta on esitetty toimenpide-ehdotukset esteettömyyden parantamiseksi alueella. Selvityksen toimenpide-ehdotukset otetaan huomioon alueen jatkosuunnittelussa.

Martinkeskuksen purkamisen yhteydessä voidaan tutkia kaupan väliaikaista sijoituspaikkaa. Martinlaakson historiaa, asukkaiden ajatuksia ja muun muassa formula-teemaa voidaan hyödyntää jatkosuunnittelussa esimerkiksi rakentamiseen liittyvän taiteen tai ympäristötaiteen keinoin. Martinlaakson uimahallin korjaustyöt ovat valmistuneet ja se on avattu käyttäjille.

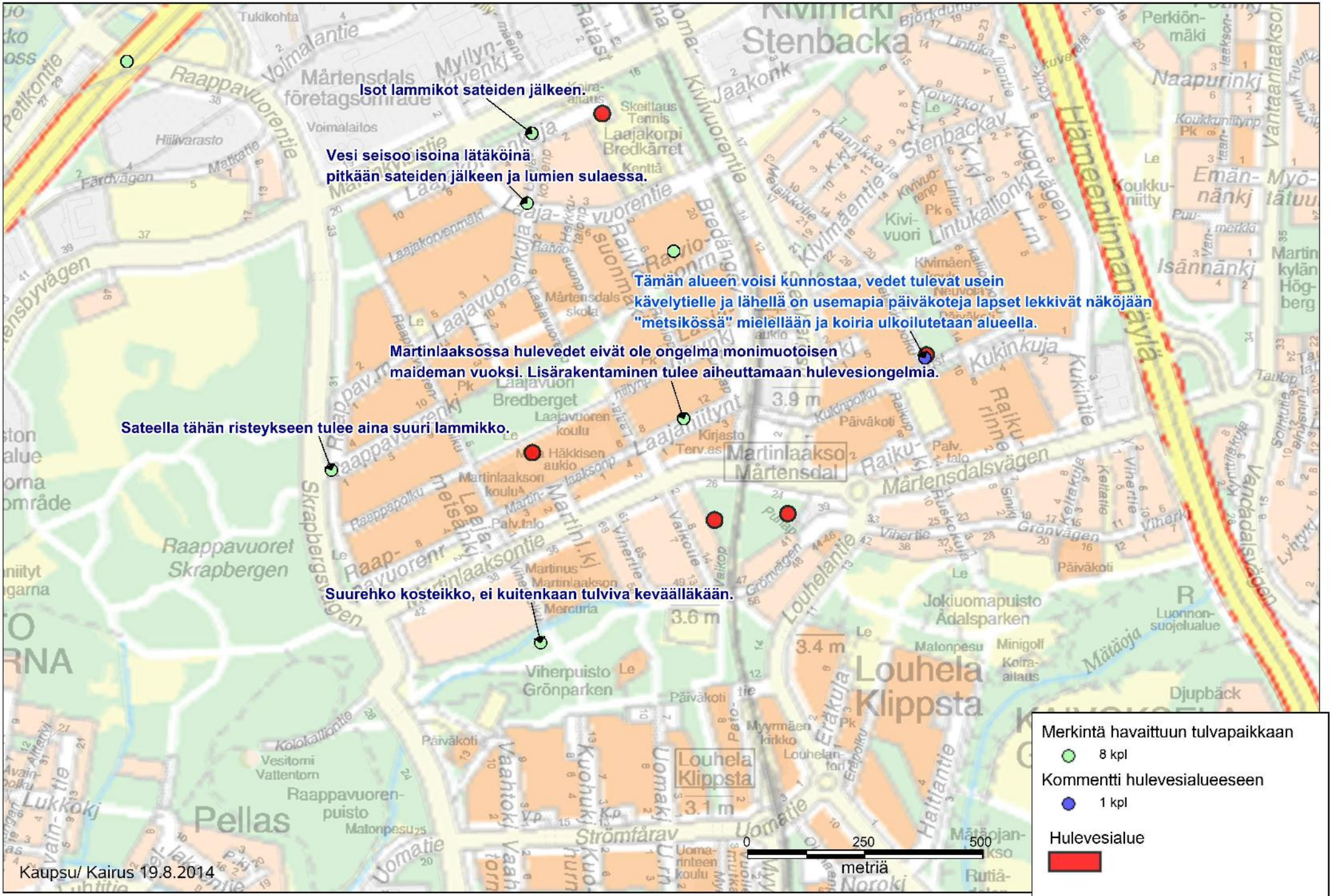
Tarkistukset: -

Osoita kotisi kartalla. (103 kpl)

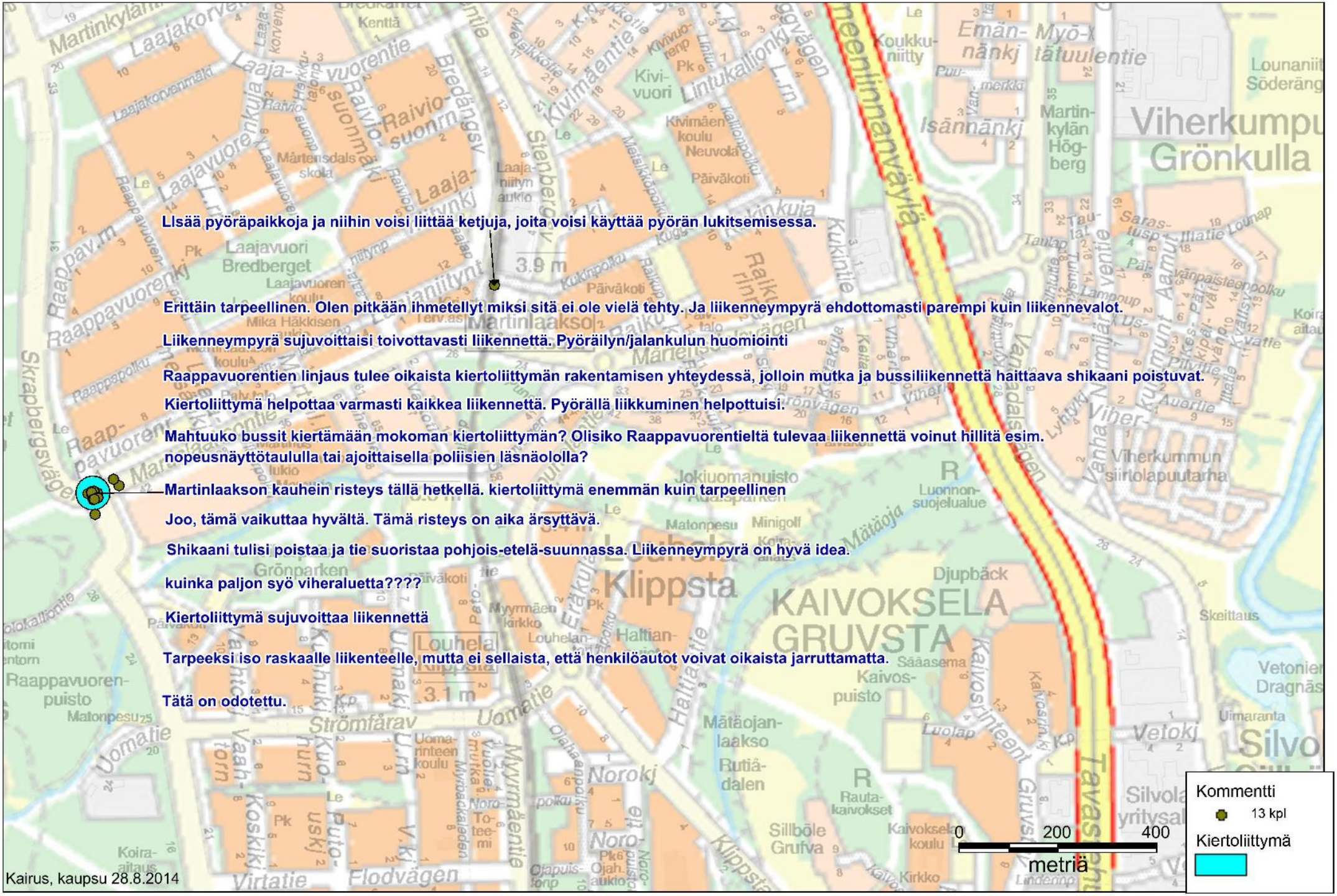

Ikäjakauma
1-12v
13-17v
18-29v
30-39v
40-49v
50-64v
65v+

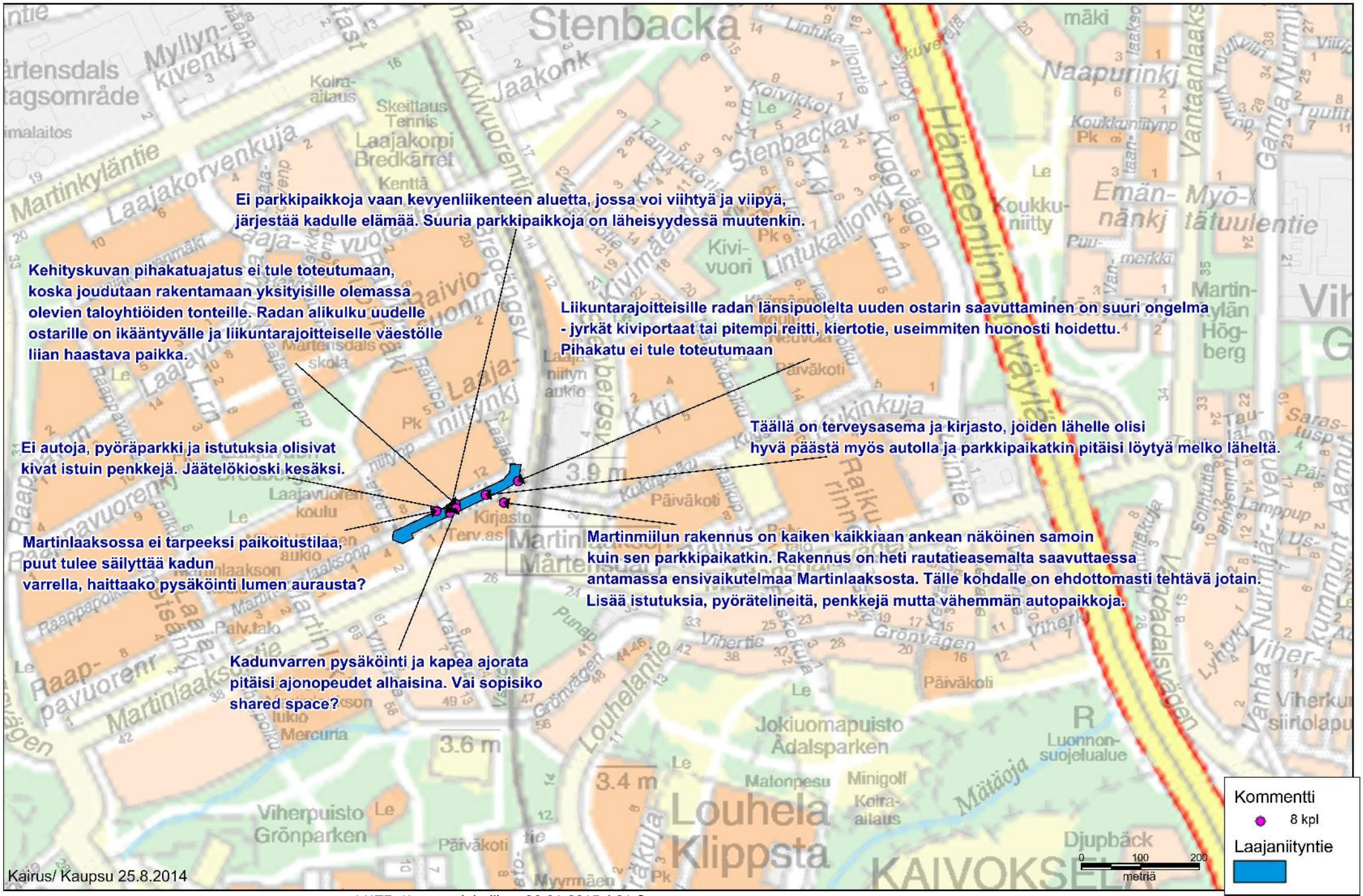
Kommentoi hulevesialueita ja tulvapaikkoja

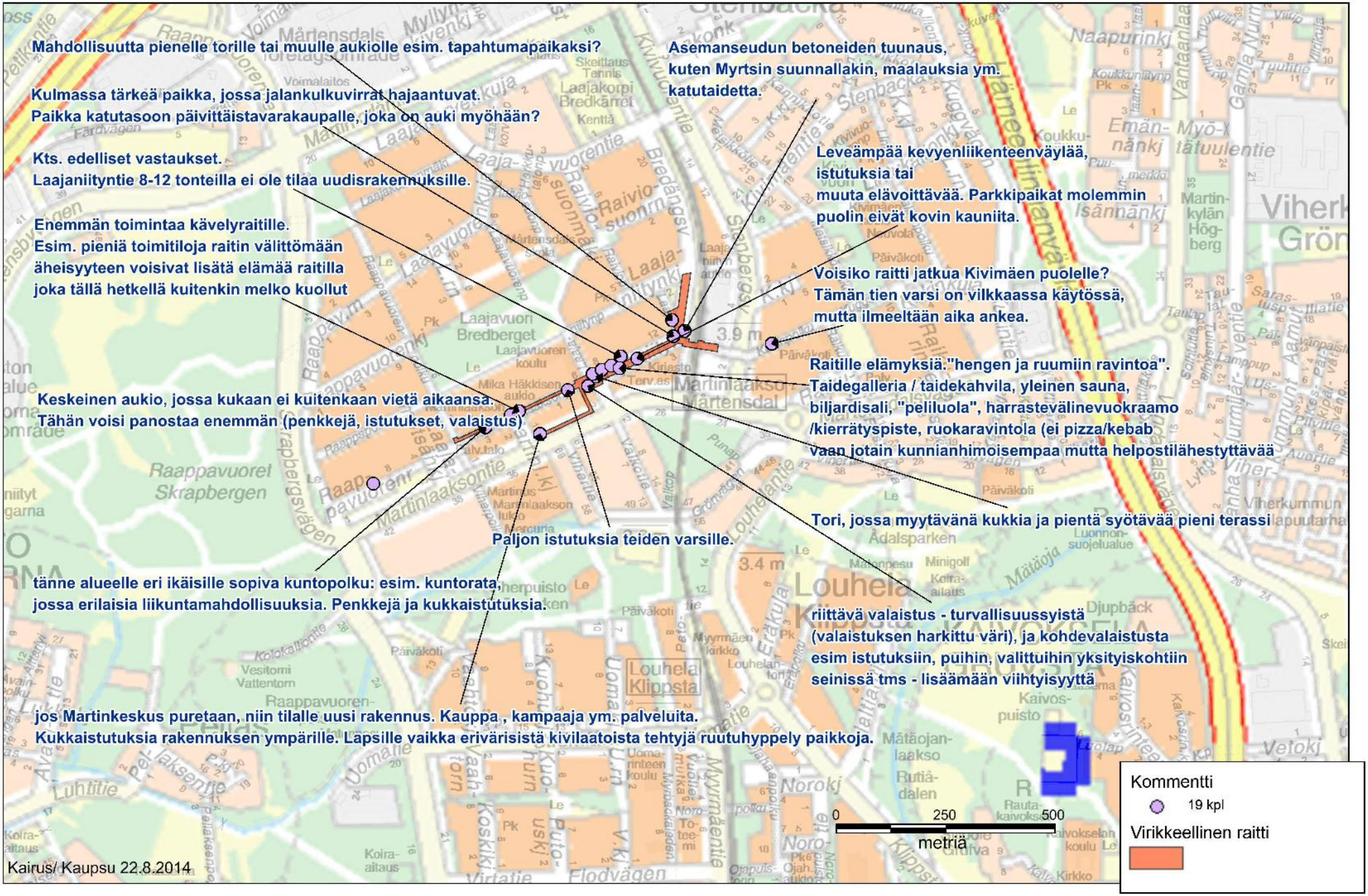
Kommentoi uutta kiertoliittymää (sininen ympyrä).

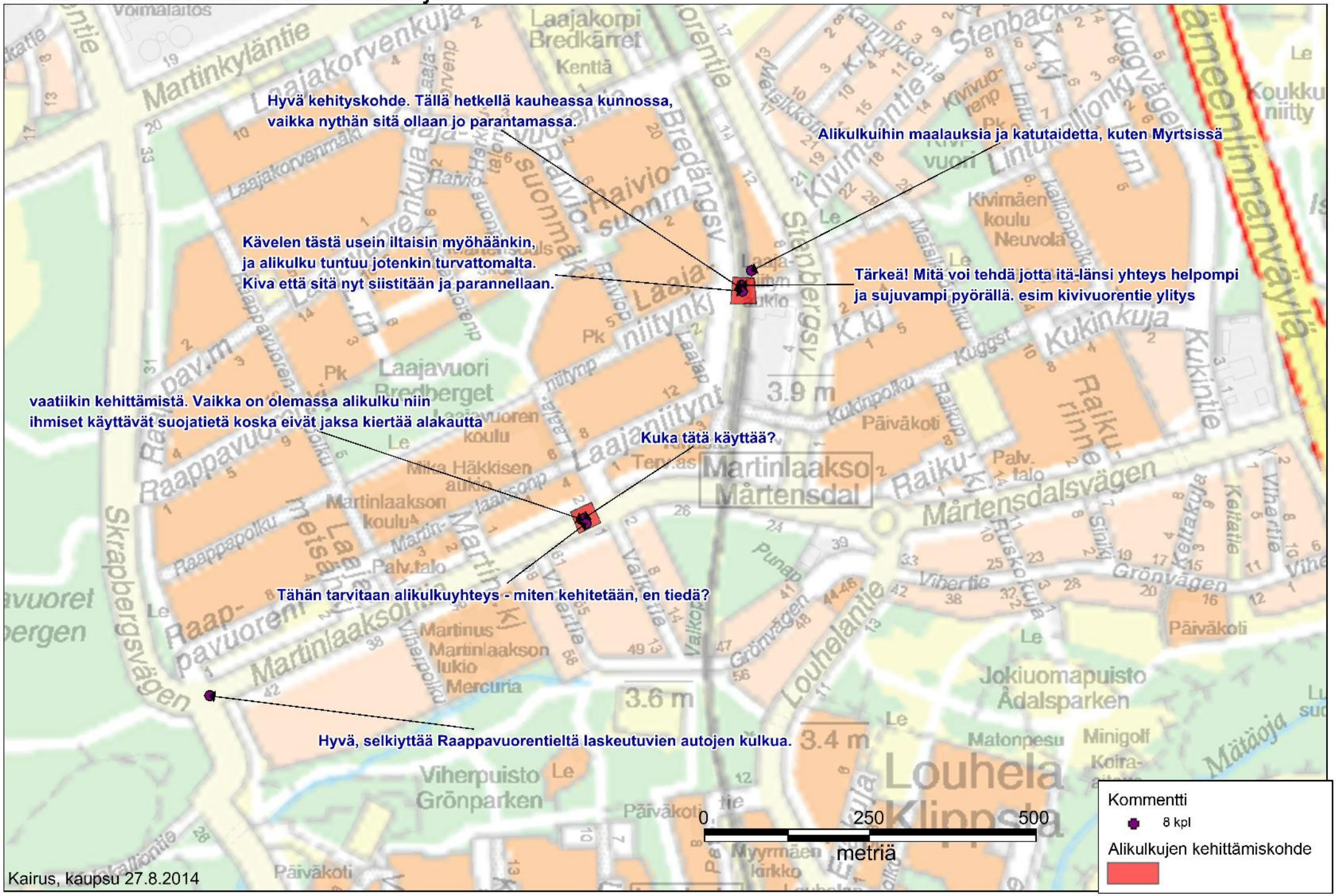
Kommentoi Laajaniityntien osuudelle ideoitua pihakatumaista osuutta (sinisellä merkitty alue)
Tulisiko tällä osuudella olla esimerkiksi kadunvarren autojen pysäköintipaikkoja, pyöräpysäköintiä, oma pyöräkaista, puita, tms.

Esitä omia ideoita raitin varrelle

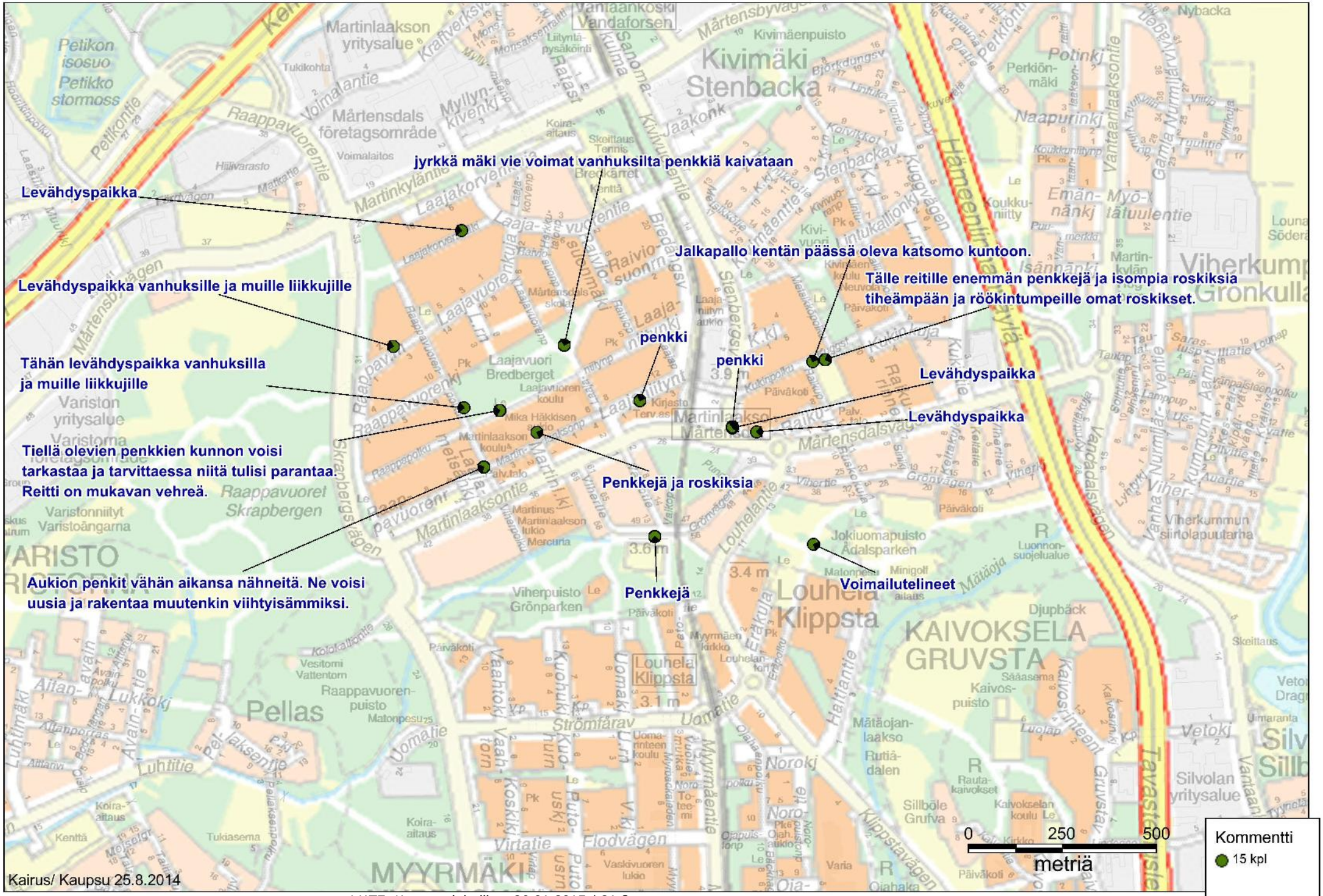
Kommentoi kehitettäviä alikulkuja

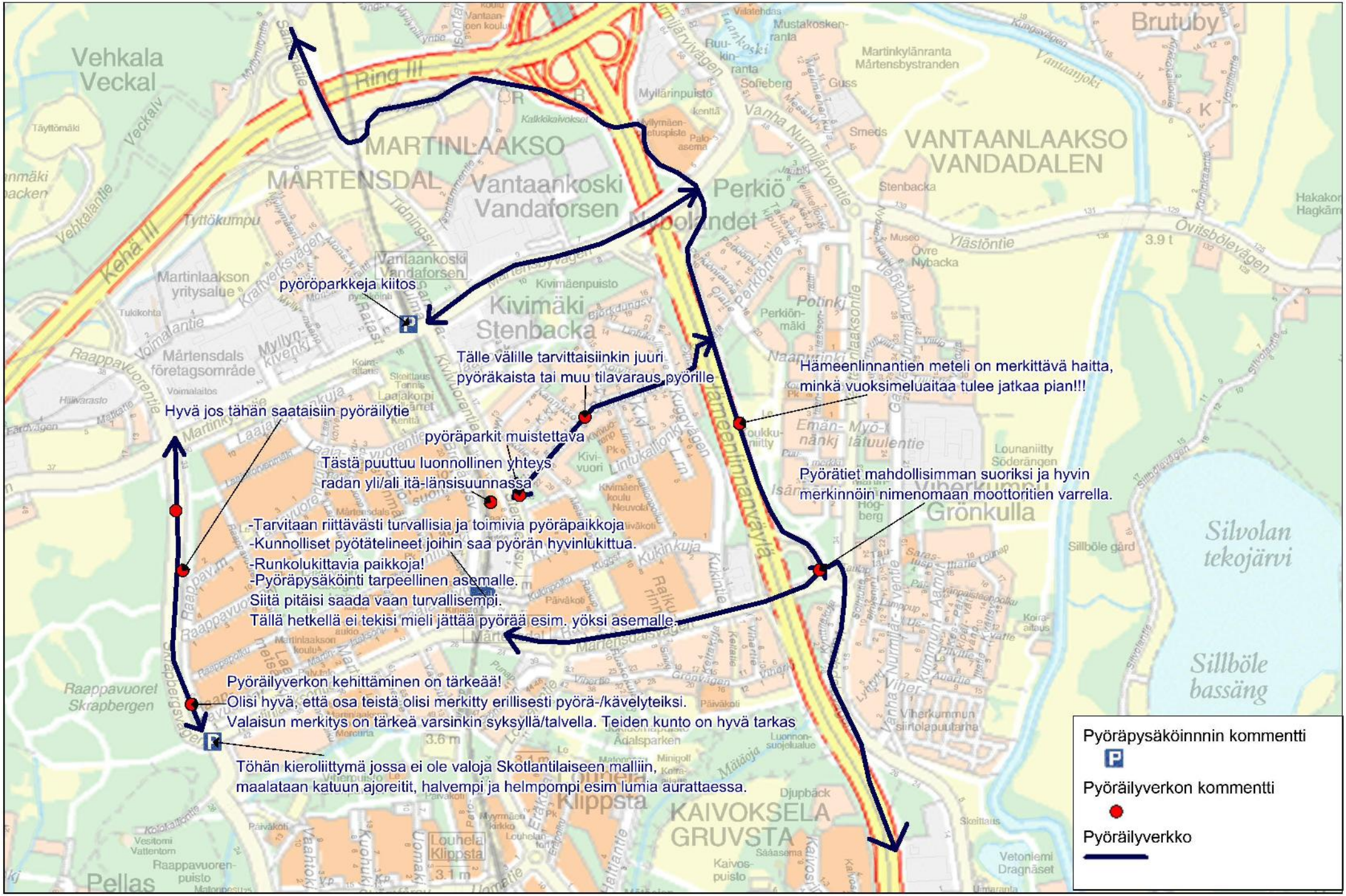
Näytä kartalta esteettömyyden kannalta ongelmallisia paikkoja?
Esim. korkea reunakivi, jyrkkä kohta, vaurioitunut tien kohta, muu este, esteettömän reitin katkeaminen tms.

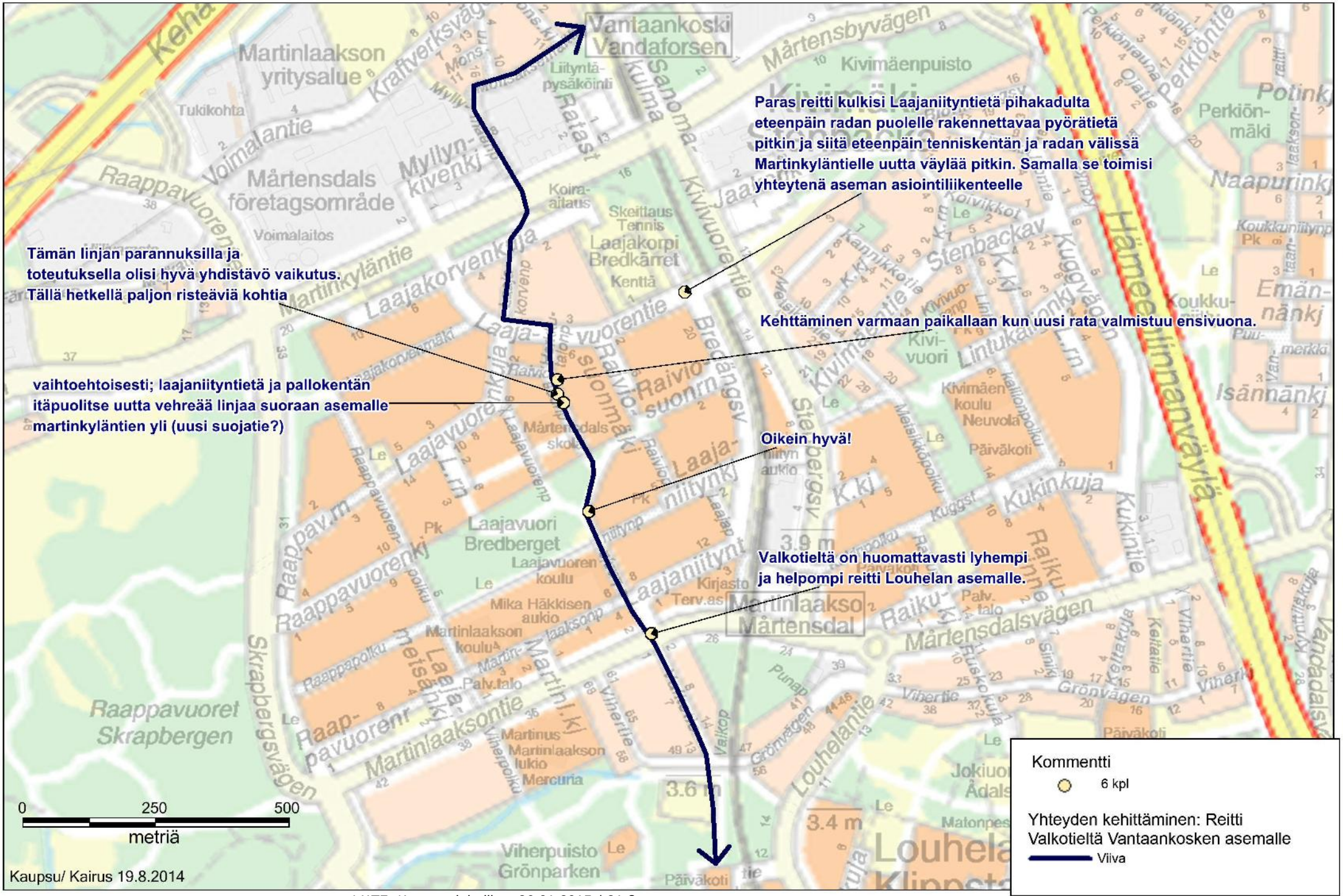
Ehdota levähdyspaikkaa. (penkki, katos tms.)

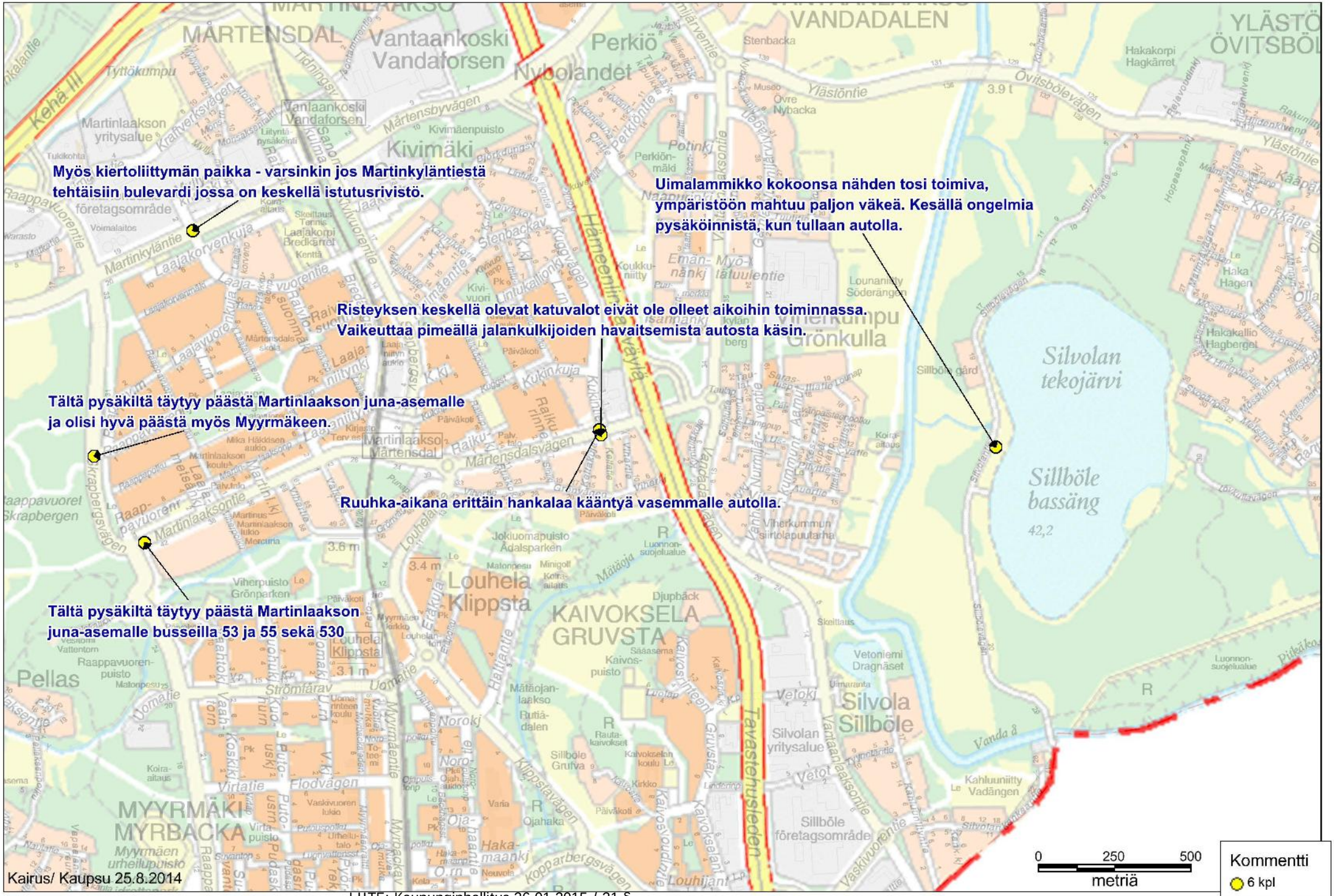
Kommentoi liikenteen kehittämiskohteita

Kommentoi Valkotie-Vantaankoski -yhteyden kehittämistä

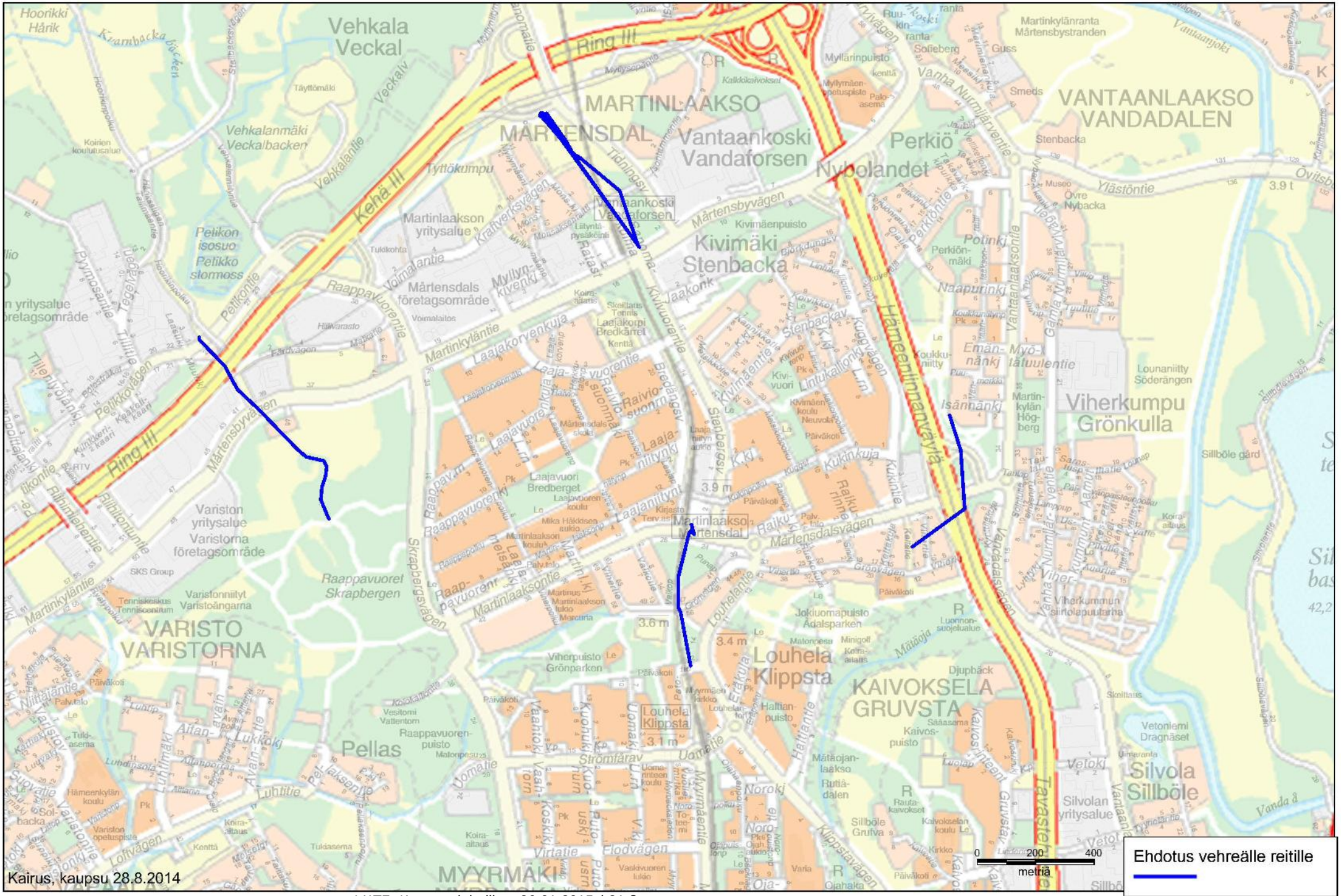
Muita huomioita liikenteestä?

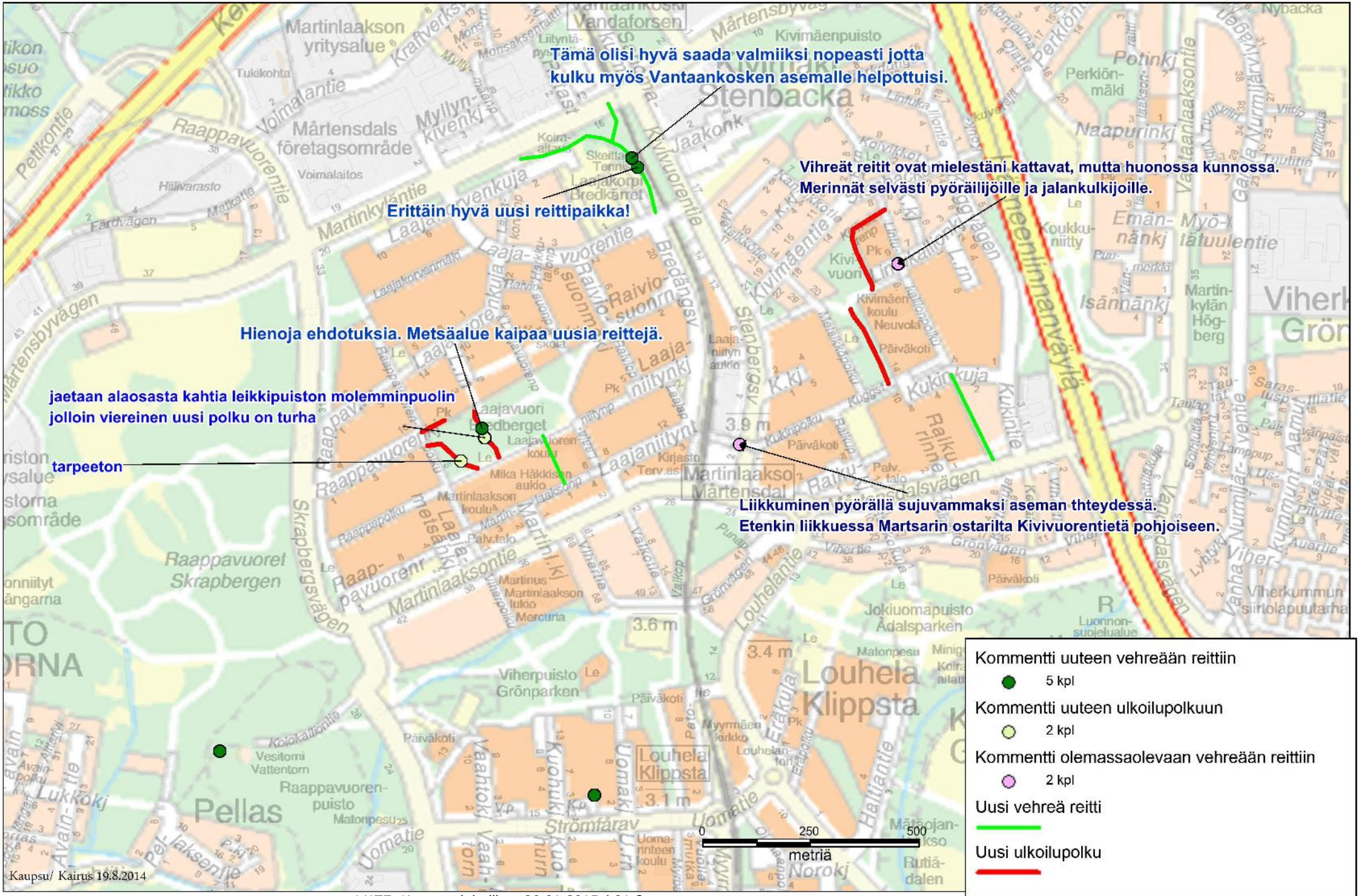
Kommentoi viherympäristön kehittämisalueita

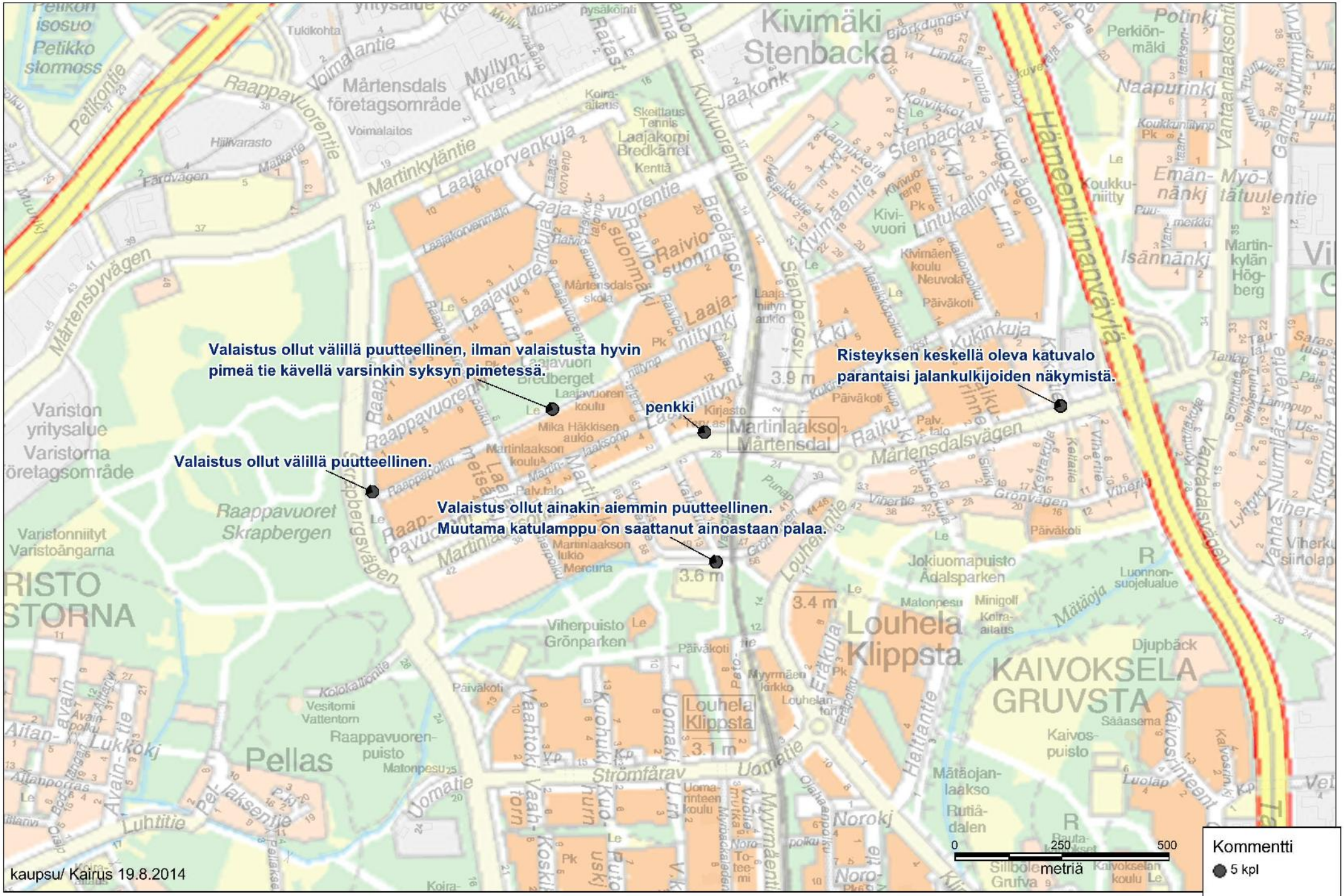
Ehdota uutta vehreää reittiä.

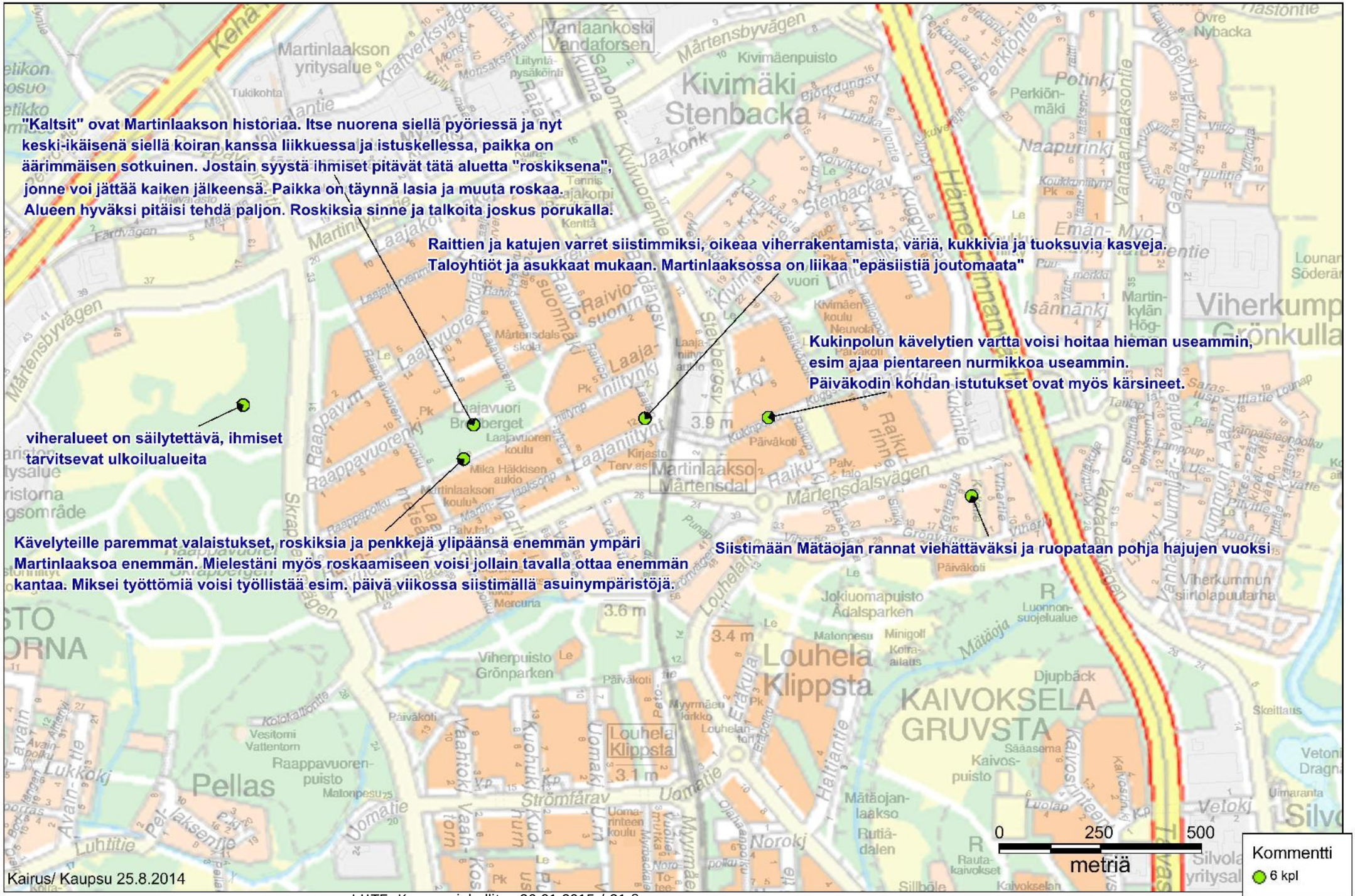
Kommentoi vehreitä reittejä

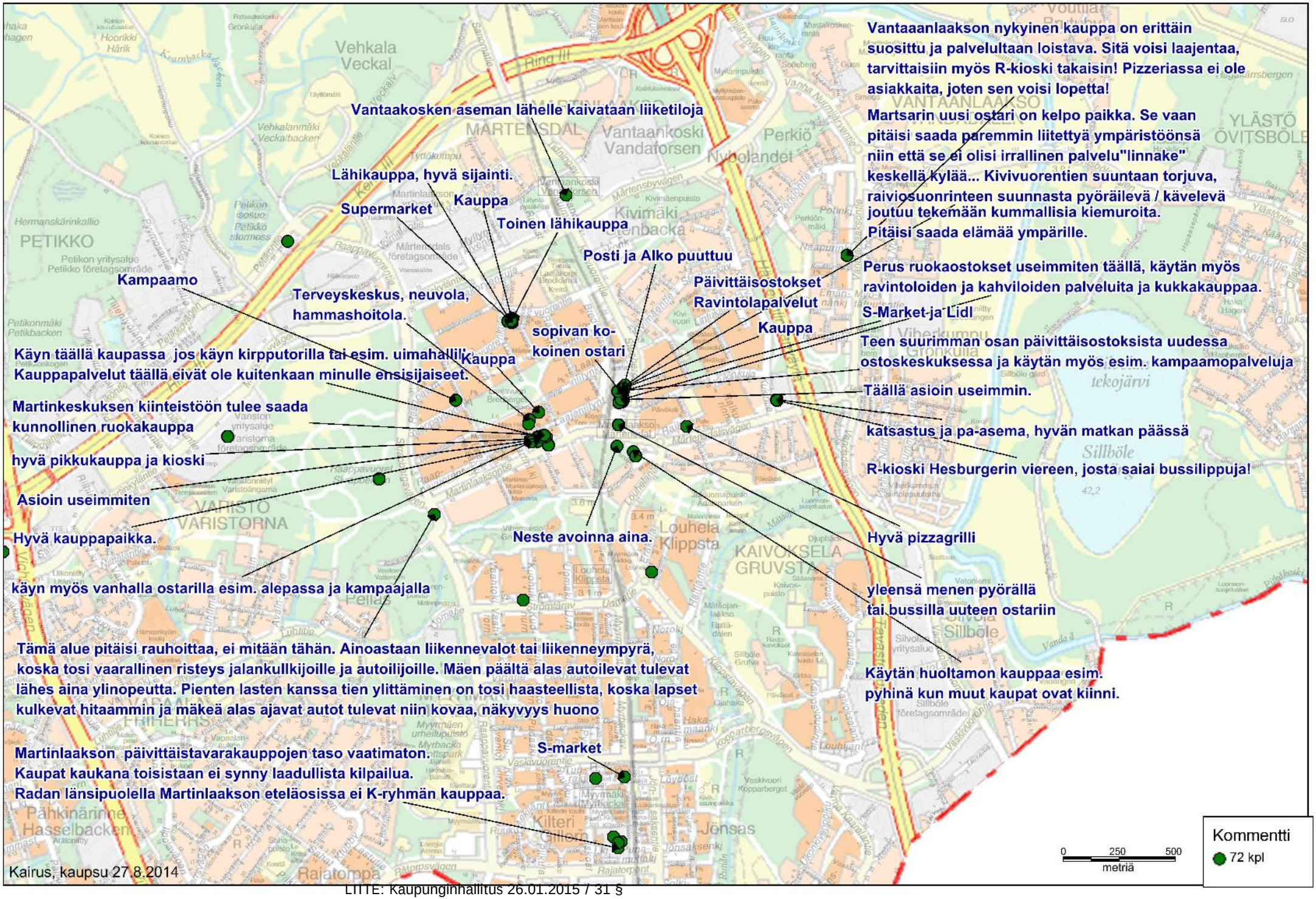
Näytä kartalta paikat, joissa on puutteellinen valaistus.

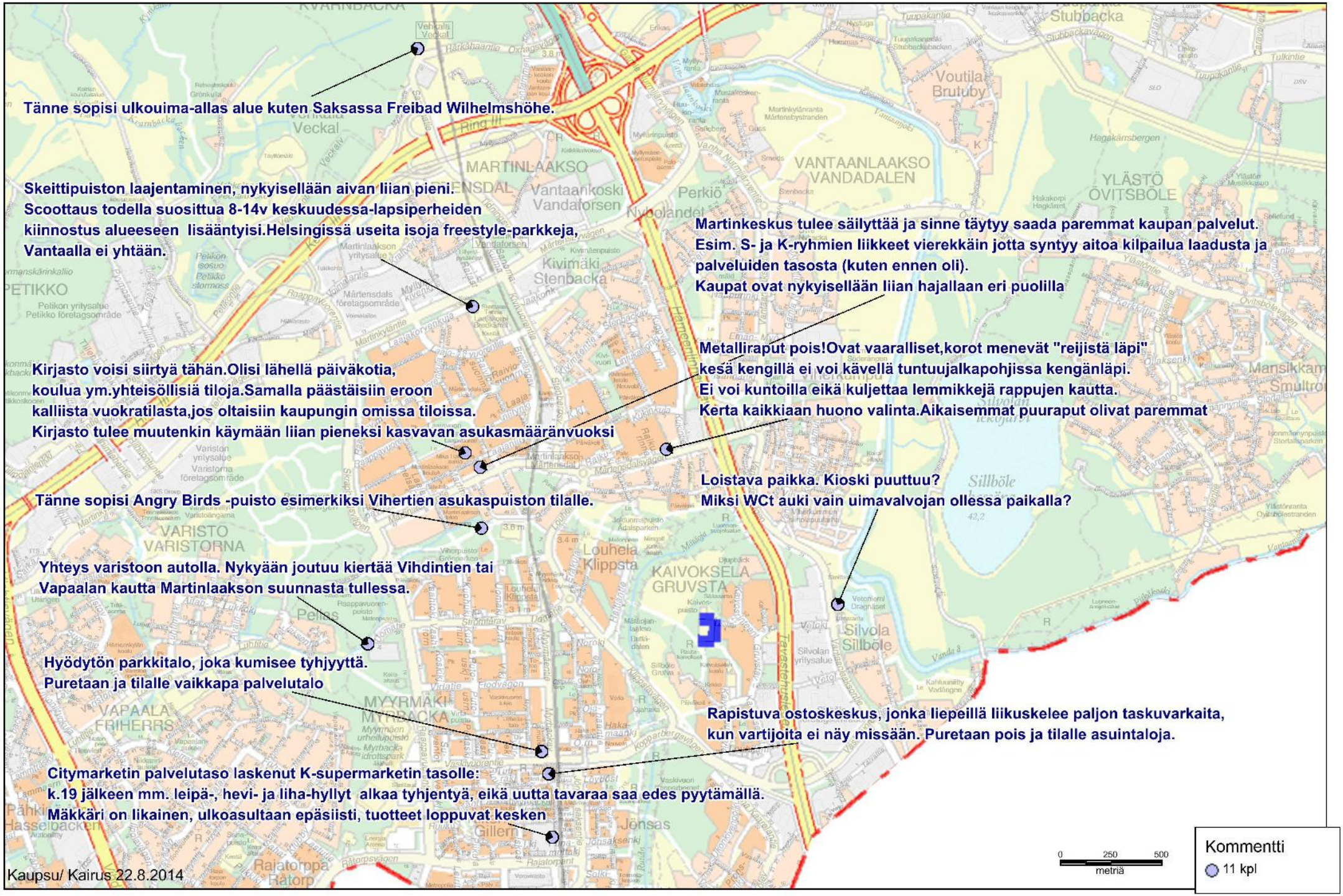
Muita huomioita viherympäristöstä?

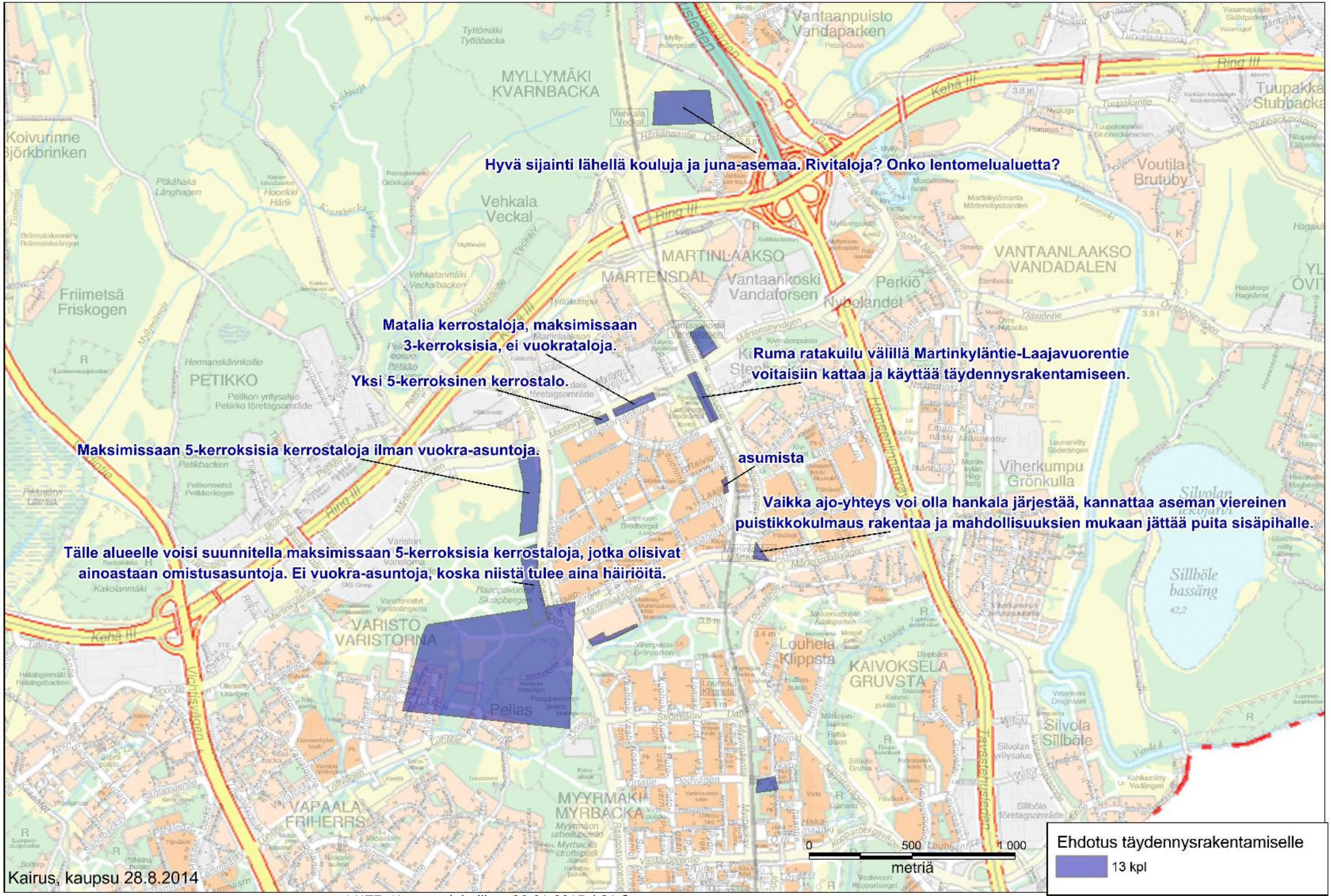
Merkitse kartalle kolme kauppapaikkaa, jossa asioit useimmiten? Voit merkitä halutessasi yksittäisen kaupan tai laajemman kaupallisen keskittymän.

Parannusehdotukseni tai muu huomio kartalla koskien palveluita

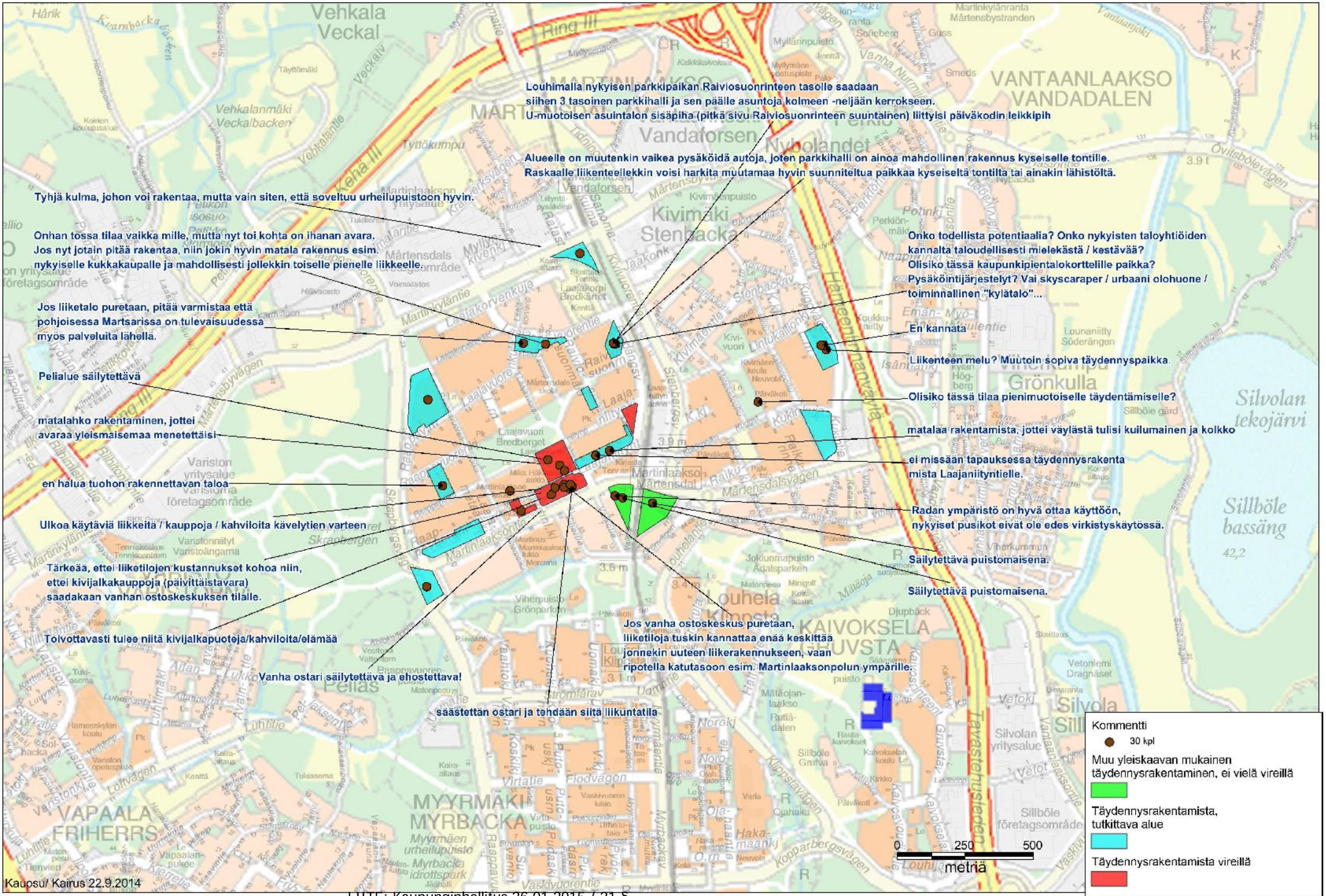
Ehdota täydennysrakentamisen aluetta (muu kuin ehdotettu)

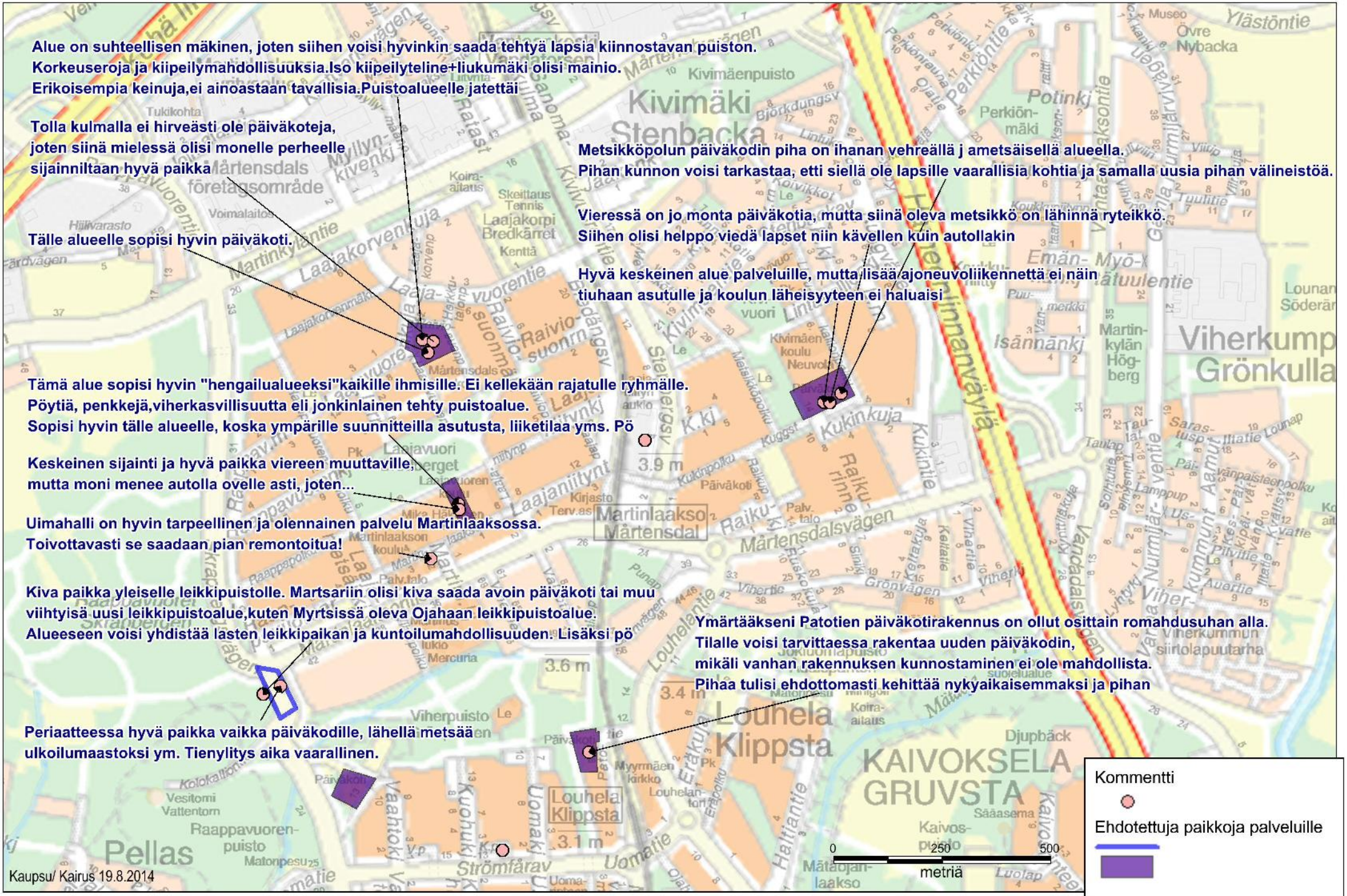
Kommentoi täydennysrakentamiskohteita. 1/2

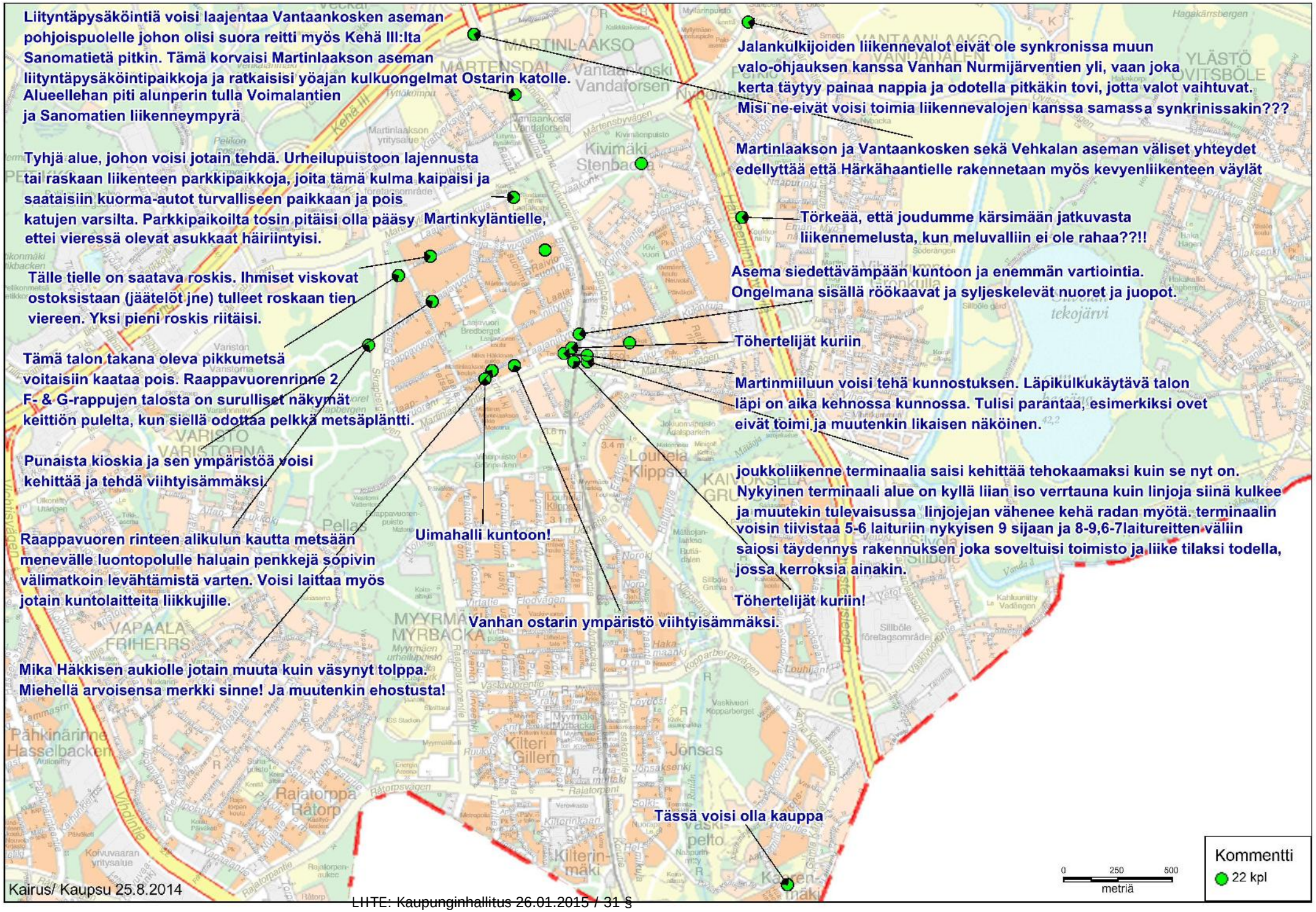
Kommentoi täydennysrakentamiskohteita. 2/2

Kommentoi viitesuunnitelman ehdotettuja paikkoja kaupungin uusille palveluille, kuten päiväkodeille

Mitä muuta haluat kartalta kertoa? (2 kommenttia poistettu)

Kairus/ Kaupsu 25.8.2014

41068 Mitä muita ajatuksia kehityskuva herättää?

Minun puolestani saa rakentaa kohtuukorkeaakin rohkeasti. Uimahallin tulevaisuus, länsi-Vantaalla paljon käyttäjiä! Viljelypalstasuunnitelmia, niitä oli ainakin jonkin verran kaivattu. Asukastila oli suunnitelmissakin, hyvä! Paljon kaikenlaisia kivoja ajatuksia, toteuttamaan toivottavasti päästään. Lähipalvelut tärkeitä, esim. terveyspalvelut.

Martinlaaksoon kaibataan torni taloja lisää asemien läheisyyteen 12-40 kerroksisia rakennuksia!!

Laajavuoren koulun tilalle on suunniteltu asuinrakennuksia. Miten on suunniteltu näiden talojen pysäköintipaikoille ajo? Tontille pääsemiseksi pitää ajaa Martinlaaksonpolulla, joka on kävelytie, koska suoraa ajolinjaa ei ole tontille ilman pienen matkan ajoa Martinlaaksonpolulla. Meneekö pysäköintipaikoille reitti alikulkutunnelina, jotta autoliikenne ei joudu kulkemaan kävelykadun kautta? Martinlaaksontien ja Raappavuorentien risteys on tehty niin hölmösti, kuin voi vain olla, koska mutkamäen alaosan kohdalla on risteys neljään suuntaan ja suojatiet ovat kaikkiin suuntiin kyseisessä risteyksessä. En ole missään muualla maailmassa nähnyt risteystä, mikä olisi tehty suoraan mutkassa tulevan mäen alle. Risteyksen kohtaa pitäisi muuttaa turvallisuussyistä. Martinlaakson uimahalli on kiinni, koska katto ei ole kunnossa. Nyt kun Martinlaakson uimahalli todennäköisesti remontoidaan, olisi järkevää tehdä samalla isommat muutokset uimahalliin, eli tehdä siitä nykyvaatimusten mukainen uinti/vapaa-ajankeskus, missä olisi esim. poreallas/terapia-allas ja höyrysauna. Toivottavasti remontti saadaan nopeasti rahoitetuksi ja työt saadaan nopeasti tehdyksi.
Martinlaakson kehitys vaikuttaa hyvältä varsinkin kun nyt selvästi siihen kiinnitetään entistä enemmän huomiota. Tilaakin Martinlaaksossa on uusille maankäyttöratkaisuille ja yhdyskuntarakenteen tiivistämiseen on alueella hyvät lähtökohdat monissa paikoissa. Mielestäni Martinlaaksolla on erinomainen mahdollisuus kehittyä elinvoimaiseksi ja 'vähä-autoiseksi' lähiöksi. Martinlaakso-Myyrmäki akselia tulisi kehittää myös enemmän yhdessä. Alueet ovat hyvin paljon vuorovaikutuksessa keskenään ja liikennettä on puolin ja toisin huomattavasti. Alueiden tulisi olla yhtenäisemmät varsinkin kevyenliikenteen osalta.

Vantaankosken asemalle paremmat kulkuyhteydet, urheilukentän lähettyvillä asuville.

Joukkoliikenne on muutakin kuin rataa pitkin tapahtuvaa. Koko ajan kuitenkin Martinlaaksontietä kulkevien bussien määrää on vähennetty. Siitäkin huolimatta, että suuri osa Martsarin vanhuksista asuu juuri tuon tien varrella ja käyttää nimenomaan bussia liikkumiseen. Asemalta esim. Raappavuorenreunalle illalla kävéleminen ei todellakaan houkuttele, edes meitä hieman nuorempia.

Asema javanha ostari maan tasalle!

Hyviä ajatuksia, kunhan otetaan huomioon myös ympäristö ja liikenne suunnittelussa vanhukset ja liikuntarajoitteiset palvelujen käyttäjät. Heitä on paljon ja määrä tulee lisääntymään hyvin pian. He valitsevat asuinpaikan arkielämän sujuvuuden kannalta parhaan mahdollisen, ei niinkään näköalan ja neliöiden mukaan.

Nykyisellään olevat puistot/puutarhat pitää säilyttää mukaan lukien Jokiuoman puito. Koulujen pihoille enemmän vartiointia "nuoret kuuntelevat" musiikkia huomattavan kovalla. Nuorille joku paikka minne mennä. Heidän pitäisi ise osallistua suunnitteeluun ja huoletia paikasta yhdessä. Isoja kauppoja ei tarvita pieni puutarha kauppa olisi kuitenkinpaikallaan. Muuten olen viihtynyt Martinlaaksossa olen "alkuperäisasukkaita".
Vaikuttaa hyvältä.

Yleisilmeen tulisi olla siistimpi ja aluetta parantaa, jotta se houkuttelisi enemmän uusia asukkaita. Leikkipuistoja lisää lapsille ja viheralueita tulisi kehittää. Talot siistimmän näköisiksi. Osa kerrostaloista, esimerkiksi Raiviosuonrinteellä/-mäellä ovat hyvin rapistuneen näköisiä. Tekevät alueesta karun näköisen. Tällöin pelkkä viheralueiden kunnostaminen ei riitä. Uimahallikaan ei ole mistään uusimmasta päästä ulkonäoltään ja vanha nuorisotalo on elähtäneen näköinen. Sen tilalle voisi tehdä esimerkiksi iltapäiväkerhontilat tms? Alikulkutunneleihin oli jo aloitettu tekemään maalauksia, mikä on hyvä juttu.

Toivottavasti Martinlaaksosta kehittyy yhteisöllisempi, avoimempi, elävämpi kaupunginosa, jossa ihmisten olisi helppo ja mukava siirtyä kotikoloistaan "kylälle" toimimaan, harrastamaan, oleilemaan, viihtymään...

Betoniylivoimaisuudesta pitäisi päästä eroon uusien rakennusten osalta. Kuitenkin niin, että sopivat vanhan sekaan. Valaistukseen kiinnitettävä huomiota - tällä hetkellä betonin ja kalsean valaistuksen yhdistelmä herättää turvattomuutta. Myös matalaa täydennysrakentamista voisi harkita sinne, minne se muun rakennuskannan osalta sopii, ettei lähiömäisyys korostu liikaa. Rakentaminen ja sen pääomasijoitus pitää olla taloudellisesti sellaista, ettei se vaikuta palveluiden heikentymiseen pitkällä välillä (esim. liian korkeat liiketilavuokrat karkottavat pienyrittäjät)
Kaikenlaisia.

Myös Seutulan alue tarvitsee peruspalveluja, koska yksi kaupungin suurimmista yksittäisitä työpaikoista on siellä ja väestöä sen vuoksi alueella paljon. Kauppaa tarvitaan!!!! Vantaanlaakson ostarin kaupan suurentaminen ja tyhjäkäynnillä käyvien palvelujen poistaminen sieltä mm. pizzeria ja pubi! Hämeenlinnantien meluvallia tulee jatkaa etelään. Törkeää, että alueen asukkaat altistetaan jatkuvalle liikenteen melulle lentomelun lisäksi. Terveysvaikutus on merkittävä!!!
Kiva kun Martsaria kehitetään asukkaille mukavammaksi. En ole autoilija joka lähtee suuriin marketteihin ostoksille, joten arvostan hyviä palveluita kävelymatkan päässä. Uusi ostoskeskus ja nopea junayhteys Helsinkiin oli raktaisevia syitä miksi päätin muuttaa Martinlaaksoon muutama vuosi sitten. Asema, kirjaston rakennus ja vanha ostoskeskus ovat aika rähjäisiä ja vähän epäsiistin oloisia. Hyvä kun uimahalli saadaan viimein korjattua!

Laajaniityntien täydennysrakentaminen taloyhtiöiden parkkipaikoille on aiheuttanut aikamoista kalabaliikkia. Nyt asukkaat ovat sitä mieltä että kaupunki pakottaa rakentamaan tonteille lisää taloja. Täysin kuolleena syntynyt ajatus. Mihin laitetaan kaikki autot??? Maanalainen paikoitus ei ole mikään ratkaisu. Se on liian kallis.

Martinlaakson aseman remontti ei voi odottaa eikä pelkkä pintasilaus auta asiaa yhtään. Asema on ruma kuin mikä ja kerää nykyisellään epämääristä ainesta. Asemahalli tulisi remontoida liiketilaksi (kauppahalli?) ja sulkea kulku sen kautta kokonaan. Hissi voisi olla samanlainen kuin Vantaankosken asemallakin ja sen tulisi laskeutua suoraan aseman alikäytävään. Kun aseman keskellä on hissi ja portaat sekä kummassakin päässä kulkuluiska niin hallin kautta kulkua ei tarvita. Hissi voidaan määritellä myös yksityisalueeksi jonka käytöstä tehdään samanlainen sopimus kuin autoparkistakin: astumalla hissiin käyttäjä hyväksyy hissin käyttöehdot joihin kuuluu myös sisään astuneen kuvaaminen sekä vahingonkorvausvelvollisuus. Uskon, että ne jotka hissiä tarvitsevat, hyväksyvät nämä ehdot sen ilmaisesta käytöstä. Jos ei voi ehtoja hyväksyä niin ei ole pakko astua hissiin. Yksityisalue voisi olla vuokrahissi jota Liikennevirasto/Ratahallintokeskus tai kaupunki siis vuokraa hissiyhtiöltä elinkaarimallilla.

Martinlaaksossa parasta on vihreä luonto, jota ei saa tuhota taloja rakentamalla!

klv valaistus on liian usein riippuvainen viereisen ajoradan valaistuksesta välissä kasvavat lehtevät vaahterat varjostavat ja käytännössä monin paikoin klv on valaisematon! ratkaisuna ehdotan puiden korvaamista matalilla pensailla ja siellä missä mahdollista tievalotolpiin liitetään lisäorsi kohti klv:ää (klvn pinnoitteen laatu on sitten omaa luokkaansa etenkin nyt kun elisa ym firmat ovat repineet väylät kulkukelvottomaan kuntoon jo monena kesänä)

32 § Kaupunkisuunnittelun työohjelma 2015

VD/10903/00.01.02.00/2014
J-VN/TLA/MSI/TKA/ATI/VKA/LVA/APE/SRU/JB

Vantaan kaupunkisuunnittelun työohjelma 2015 toteuttaa Vantaan kaupungin strategiaa 2013–2016 sekä Vantaan kaupungin maapoliittisia linjauksia ja elinvoimaohjelmaa. Kaupunkisuunnittelun työ on pitkäjänteistä ja kaavoituksen painopisteessä on edelleen keskusten ja joukkoliikennevyöhykkeiden vahvistaminen. Tämä tarkoittaa, että asemakaavoitus keskitetään näille alueille ja mahdollisuuksien mukaan kaupungin maille.

Työohjelmalla ohjataan kaupunkisuunnittelun toiminnan painopisteitä.

Kaupunkisuunnittelun keskeisiä tavoitteita vuonna 2015 ovat
- kaupunkikeskusten ja joukkoliikennevyöhykkeiden potentiaalin tunnistaminen ja kehittäminen Joukkoliikennekaupunki Vantaa 2015 -selvityksen periaatteiden pohjalta
- kaupungin maiden kaavoituksen lisääminen. Tänä vuonna 2015 kaavoitusohjelmasta kaupungin maille asuntokaavoista sijoittuu noin 90 %, mutta lukua on mahdoton pitää niin korkeana vuodesta toiseen. Viiden vuoden keskiarvo on noin 50 %.
- asuntokaavoituksen varmistaminen niin, että laadukkaan ja kohtuuhintaisen asumisen edellytykset syntyvät.
- kaavoitusprosessin kehittäminen niin, että pystymme täyttämään valtion ja kaupungin meille asettamat kaavoituksen tavoitteet.

Hyväksytyn, uuden asuntokerrosalan määrä on viimeisen kymmenen vuoden aikana ollut keskimäärin 160 000 kem2. Tämä määrä tulee nostaa 250 000 kem2:iin vuonna 2016. Lisäksi kaupungilla tulee olla asuntokaavavarantoa miljoona k-m2.

Kaupunki on talousarviossa varannut kaupunkisuunnittelulle mahdollisuuden palkata kuusi asiantuntijaa kaavoitustehtäviin vauhdittamaan kaavoitusta. Tämän lisäksi uudistamme omia toimintatapojamme ja yhteistyömuotoja.

Työohjelman avulla seurataan myös työn tuloksellisuutta. Ohjelmaan on liitetty 5-vuotissuunnitelma, jolla seurataan syntyvän asuntokerrosalan määriä sekä kaavoitettavien pientalotonttien lukumäärää, sekä 5- ja 10-vuotisennuste kaavavarannolle.

Vuonna 2014 asemakaavatöitä käsiteltiin kaupunkisuunnittelulautakunnassa 68 ja kaupunginhallituksessa 56 kertaa. Asemakaavoja ja kaavamuutoksia hyväksyttiin kaupunginhallituksessa ja -valtuustossa 31 kpl ja ne sisälsivät uutta asuntokerrosalaa lähes 210 000 k-m2, työpaikkakerrosalaa lähes 168 000 k-m2 ja erillispientalojen kerrosalaa 320 k-m2.

Kaupunkisuunnittelulautakunta 19.1.2015 § 14

Kaupunkisuunnittelujohtajan esitys:
Päätetään
a) hyväksyä ohjeellisena kaupunkisuunnittelun työohjelma 2015,
b) esittää kaupunginhallitukselle merkittäväksi työohjelma tiedoksi.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

———

Kaupunginhallitus 26.1.2015 § 32

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään merkitä kaupunkisuunnittelun työohjelma 2015 tiedoksi.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liite:
- Kaupunkisuunnittelun työohjelma vuodelle 2015

Muutoksenhakuohje: 7.4 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot: kehittämispäällikkö Anitta Pentinmikko, puh. 09 8392 2677
etunimi.sukunimi@vantaa.fi

VANTAA

Työohjelma vuodelle 2015
Kaupunkisuunnittelu

Kaupunkisuunnittelulautakunta 19.1.2015

Julkaisija Kaupunkisuunnittelu
Tekstit Tarja Laine, Anitta Pentinmikko, Timo Kallaluoto, Vesa Karisalo, Mari Siivola, Asta Tirkkonen, Lea Varpanen
Kartat Antti Kairus
Taulukot Antti Kairus, Päivi Rapo
Ulkoasu, taitto Ritva-Leena Kujala
Kannen kuva Keimolanmäki, WSP
C1/2015

Sisällysluettelo

Esipuhe: Vuosi 2015 ja uudet tavoitteet	2
Asuntokaavoitusta tehostetaan tulevina vuosina + 25%	4
Organisaatiokaavio (tulosyksiköt ja henkilökunta)	5
Kaupunkisuunnittelun tuloskortti 2015	6
Vantaa kasvaa ja kehittyy joukkoliikennekaupunkina	7
Vantaan arkkitehtuuristrategia 2015	8
Uusia työkaluja ilmanstovaikutusten arviointiin ja kaavatalouteen	11
Tietopalveluyksikkö	13
Yleiskaavayksikkö	17
Länsi-Vantaan asemakaavayksikkö	23
Kivistön asemakaavayksikkö	29
Keski-Vantaan asemakaavayksikkö	33
Itä-Vantaan asemakaavayksikkö	38

LIITE: Kaupunginhallitus 26.01.2015 / 32 §

Esipuhe

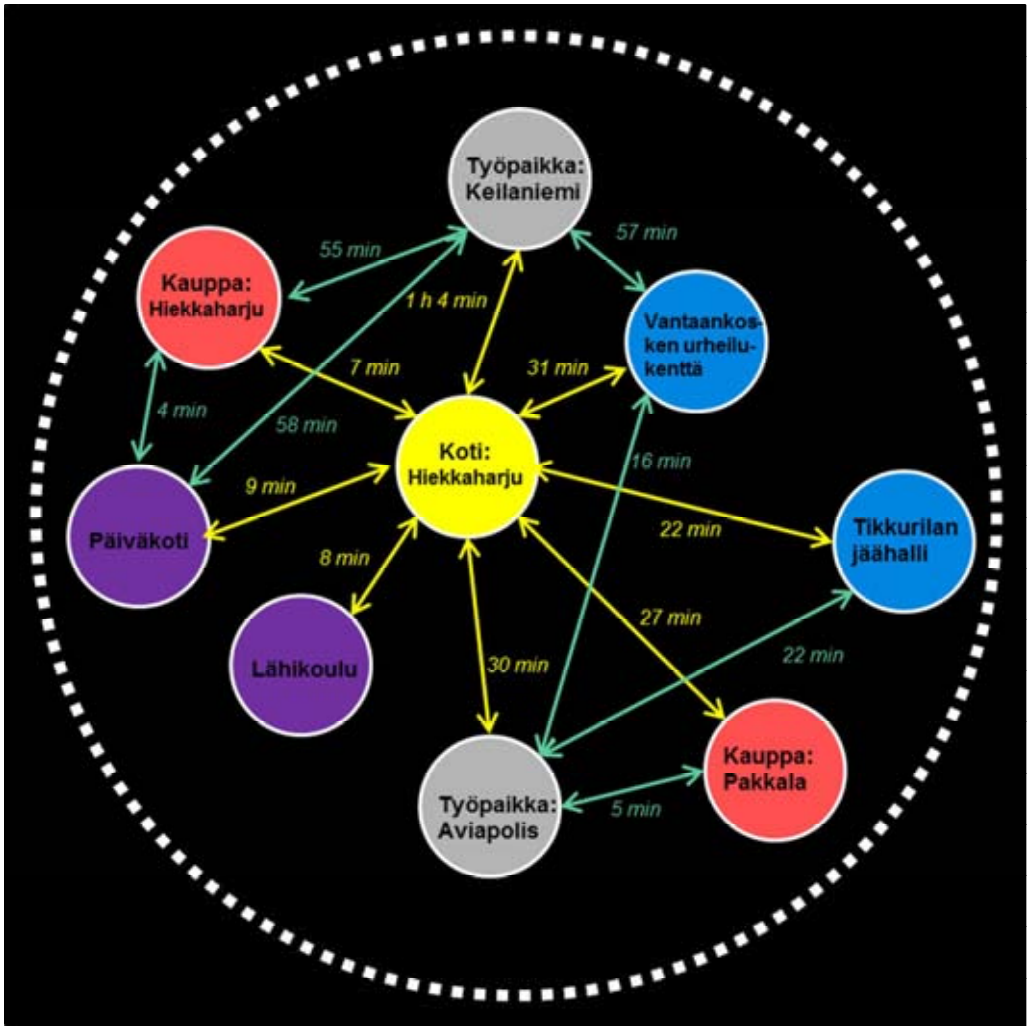
Vuosi 2015 ja uudet tavoitteet

Kaupunkisuunnittelun tulosalueen tavoitteena on aito ja kestävä kaupunki. Sanoissa kiteytyvät Vantaan kaupungin strategiasta ja maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan tavoitteista johdetut tehtävät kaupunkisuunnittelulle. Pitkäjänteisen työn tulokset näkyvät juuri nyt runsaana yhteistyökumppaneiltamme saatuna myönteisenä palautteena.

Kaupunkisuunnittelun keskeisiä punaisia lankoja vuonna 2015 ovat:

- Kaupunkikeskusten ja joukkoliikennevyöhykkeiden potentiaalin tunnistaminen ja kehittäminen Joukkoliikennekaupunki Vantaa 2015 –selvityksen periaatteiden pohjalta. Katsomme pitkälle tulevaisuuteen ja työmottona on 100 000 uutta asukasta ja 100 000 uutta työpaikkaa.
- Asuntokaavoituksen varmistaminen niin, että laadukkaan ja kohtuuhintaisen asumisen edellytykset syntyvät. Haluamme olla kohtuuhintaisen asumisen laadukas malli.
- Arkkitehtuuristrategian toimenpiteiden käynnistäminen tarkoittaa erityisesti osaamisen kehittämistä. Vahvistamme siis mm. resurssiviisautta ja laatutietoisuutta. Luovuus ei kulu käyttämällä!
- Vantaan elinvoimaohjelman ja kaupungin yrityselämän edellytysten varmistamisessa kaavoitus haluaa olla luotettava kumppani. Kilpailukyvyssä mitataan myös kaupunkirakentamisen laatua.
- Osallistumista ja osallistamista kehittämällä saamme uusia resursseja kaupungin ja kaupunkisuunnittelun voimavaraksi. Vantaa haluaa olla tunnettu siitä, että täällä kuunnellaan asukkaita.

Kivijalkana tälle työlle on kaavoitusprosessin kehittäminen niin, että pystymme täyttämään valtion ja kaupungin meille asettamat kaavoituksen tavoitteet. Hyväksytyn, uuden asuntokerrosalan määrä on viimeisen kymmenen vuoden aikana ollut keskimäärin 160 000 k-m² vuodessa. Tämä määrä tulee nostaa 250 000 k-m²:iin vuonna 2016. Kaupunki on talousarviossa varannut kaupunkisuunnittelulle mahdollisuuden palkata kuusi asiantuntijaa kaavoitustehtäviin vauhdittamaan kaavoitusta. Tämän lisäksi uudistamme omia toimintatapojamme ja yhteistyömuotoja. Me onnistumme, koska osaamme ja haluamme uudistua ja valjastaa käyttöömme omat ja yhteiset resurssimme.

Vaikka määrälliset tavoitteet näyttävät nyt keskeisiltä ja haluamme se saavuttaa, eivät ne kuitenkaan ole meidän visiomme. Meidän tehtävämme on luoda edellytykset kaupungille, jossa asukkaat viihtyvät, yritykset pystyvät toimimaan ja joka pystyy selviytymään ilmastotavoitteista. Ja tämän haluamme tehdä rohkeasti, innovatiivisesti ja inhimillisesti.

Työn iloa vuodelle 2015!

Vantaalla 19.1.2015

Tarja Laine, kaupunkisuunnittelujohtaja

Kuva: Ihmisten ”liikkumiskaavio” Joukkoliikennekaupunki Vantaa 2015 – selvityksen periaatteiden pohjalta

Asuntokaavoitusta tehostetaan tulevina vuosina + 25%

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 22.9.2014 § 8 valtion ja Helsingin seudun kuntien välisen sopimuksen suurten infrahankkeiden tukemiseksi ja asumisen edistämiseksi. Vantaan kaupungille sopimus tarkoittaa mm. asuntoasemakaavoituksen lisäämistä niin, että nykyisen MAL- tavoitteen 200 000 kem^2:a nostetaan 25% vuosina 2016- 2019. Tällä hetkellä asuntokaavoituksen 10 vuoden keskiarvo on noin 160 000 kem2. Lisäksi asuntokaavoituksen asemakaavavarantoa nostetaan vastaamaan viiden vuoden tarvetta (1 miljoona kem^2).

Sopimuksen mukaan kaavat on sijoitettava joukkoliikenteen saavutettavuuden kannalta hyvin. Asuntotuotannosta on 20% oltava yleishyödyllistä asumista. Mahdollinen kaavoitusvaje siirretään seuraavan vuoden tavoitteeseen.

Kaupunkisuunnittelun kymmenen vuoden keskiarvo asuntotuotannossa on ollut noin 160 000 kem^2. Nyt kaava tuotantoa on nostettava noin 90 000 kem^2. Kaupungin talousarvioon on lisätty kaupunkisuunnittelulle mahdollisuus kuuteen lisäresurssiin vuodesta 2015 alkaen. Siitä huolimatta kaavoituksen tehostamisen kannalta merkittävintä on toimintatapojen ja prosessien kehittäminen ja vahvistaminen.

TOIMINNAN TEHOSTAMINEN (40%)

Ohjelmoinnin kehittäminen edelleen
Kaupungin maalle tehtävien kaavojen priorisointi ja varantokaavojen tekemisen kehittäminen
Kaavaprosessi: aloituskokous, kumppanien parempi sitouttaminen, isommat kaavoitettavat alueet jne
Koulutuksen ja erikoistumisen lisääminen
Kehittämiskeskusteluiden roolin vahvistaminen

KONSULTTIMÄÄRÄRAHOJEN KÄYTÖN LISÄÄMINEN (20%)

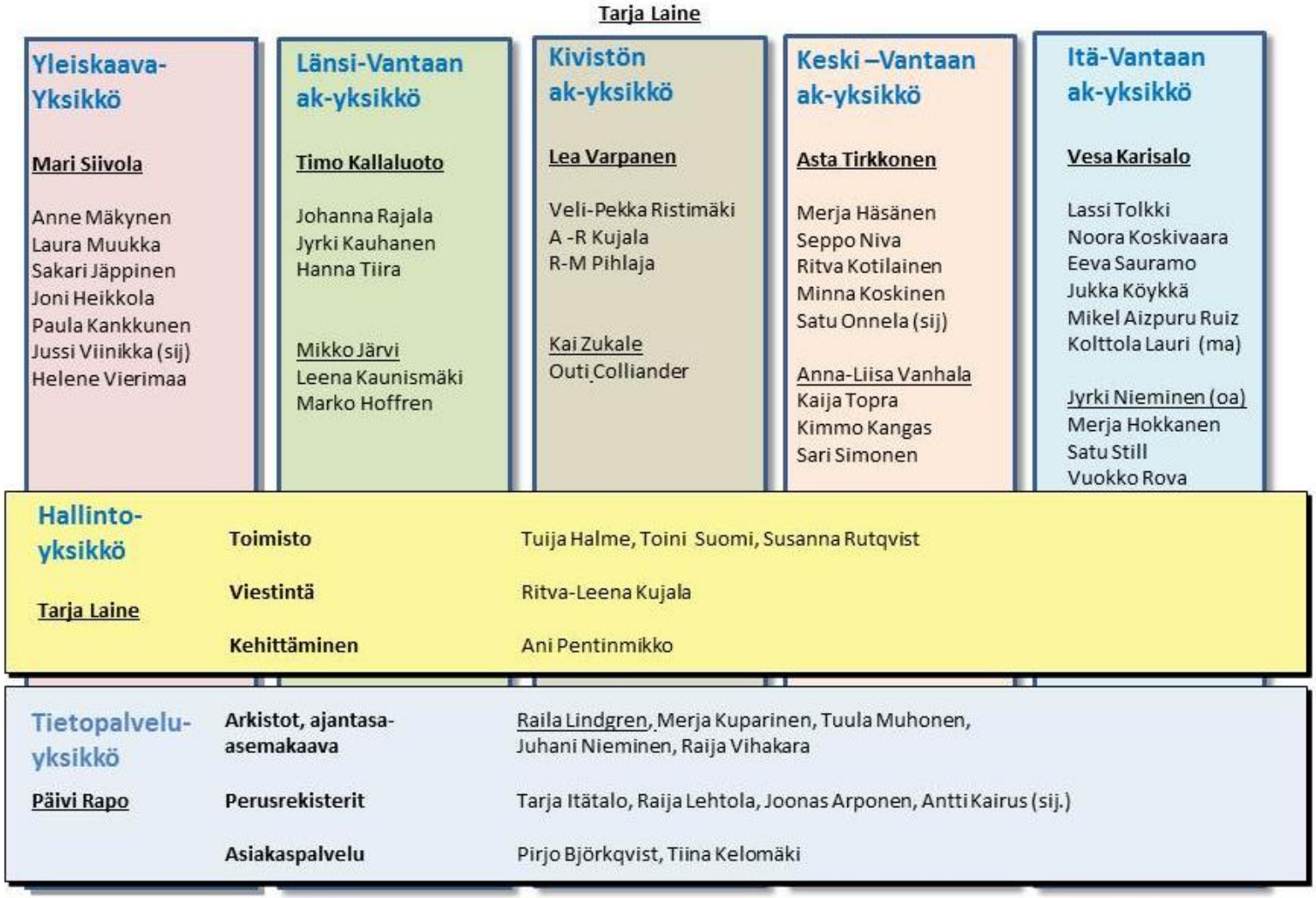
Suunnitelmallisuus ja varojen yhdistäminen, Marja-Vantaa –rahaston hyödyntäminen

LISÄHENKILÖSTÖN PALKKAAMINEN (40%)

Pientaloalueiden kaavoituksen koordinaattori
Vuorovaikutuskoordinaattori
Kaavoittajat/ insinöörit/suunnitteluavustajat; selvitettävä

Kaupunkisuunnittelun tulosyksiköt ja henkilökunta 1.1.2015

Yhteystiedot: http://www.vantaa.fi/fi/kaavoitus_ja_maankaytto/asiakaspalvelu_ja_neuvonta/kaupunkisuunnittelun_henkilokunta

Kaupunkisuunnittelun tuloskortti 2015

ARVOT Innovatiivisuus | Kestävä kehitys | Yhteisöllisyys

Toimiala/tulosalue KAUPSU

Kaupungin talous tasapainossa	Kaupunkirakenne eheytyy	Kaupungin elinvoima vahvistuu	Palvelut uudistuvat	Muutosta toteutetaan johtamisen kautta

Kaupungin talous tasapainossa

Kaavoitetaan kaupungin omistamaa maata, varmistetaan kaavavaranto ja osallistutaan kilpailuttamiseen
Kaavojen toteuttamiskelpoisuuden kehittämishanke valmistuu
SuKaRe onnistuu

Kaupunkirakenne eheytyy

Joukkoliikennekaupunki-työtä jatketaan
Kivistön kaupunkikeskuksen asemakaava hyväksytään, Aviapoliksen kaavarunko valmistuu, Tikkurilan, Myyrmäen ja Korson asemakaavoitus edistyy
Hakunilan kehittämiskuva päivitetään valmistuu sekä Kaivokselan ja sen ympäristön kehittäminen alkaa

Kaupungin elinvoima vahvistuu

Vantaan rooli metropolissa vahvistuu
Vehkalan työpaikka-alueiden kaavoitus jatkuu
Arkkitehtuuristrategiaa toteutetaan
Kuusijärven kehittämissuunnitelman luonnos valmistuu
Keskustojen ja työpaikkojen profilointi tukee kaupungin brändiä

Palvelut uudistuvat

Osallisuusmenetelmiä kehitetään
Palvelulähtöiset internet-sivustot valmistuvat
Osallistutaan asuntomessujen ohjelman tuottamiseen
Osallistutaan kohtuuhintaisen asuntotuotannon toimintamallin laatimiseen

Muutosta toteutetaan johtamisen kautta

Uusi johtamisjärjestelmä käyttöön
Tiedollajohtamisen strategia valmistuu
Henkilökohtaiset kehittämissuunnitelmat jokaiselle
Sairauspoissaolot vähenevät

Toimialan/tulosalueen muut tavoitteet

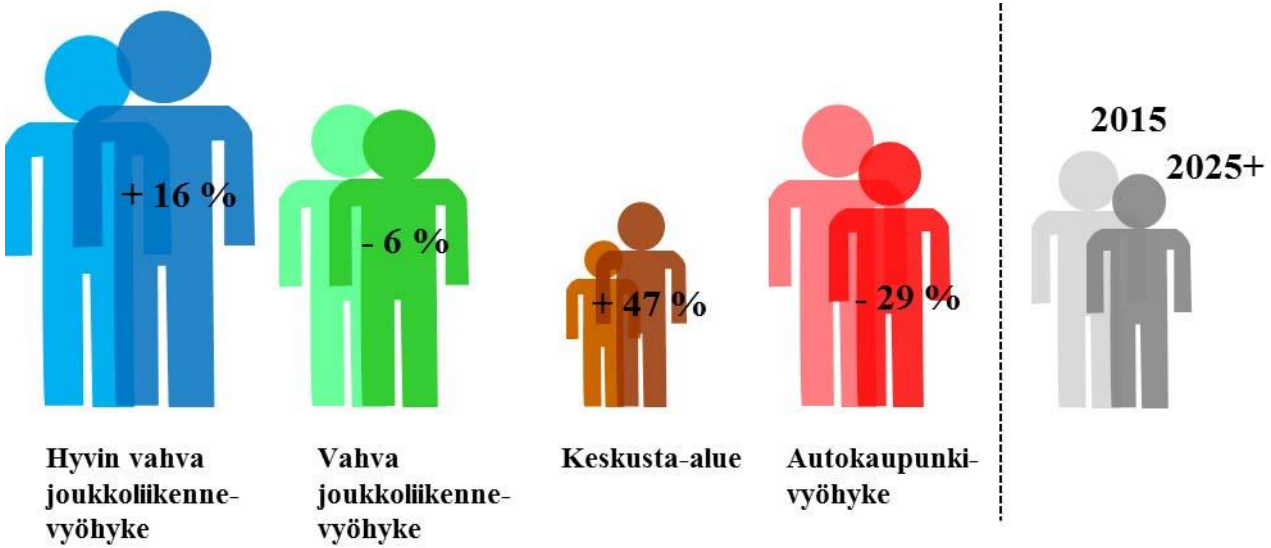
Valmistellaan 25 % kaavoituksen lisäyksen toimenpiteet
Tuomelan asemakaava valmistuu
Hevoshaan asemakaava valmistuu
Varikkoselvitys valmistuu
Jatketaan kaavatalouslaskennan ja ilmastovaikutusten arvioinnin kehittämistä

VANTAA

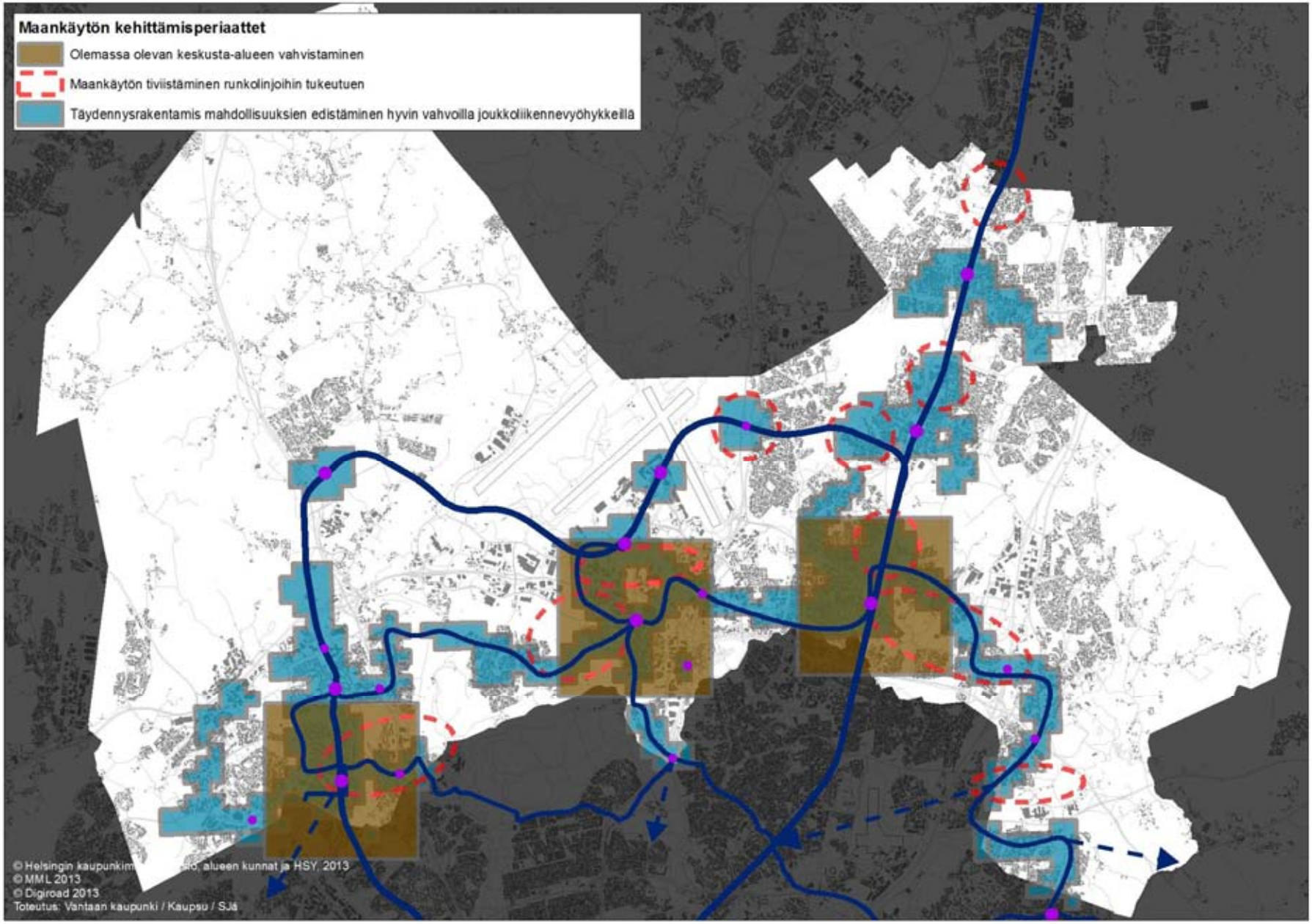
Vantaa kasvaa ja kehittyy joukkoliikennekaupunkina (Sakari Jäppinen, yleiskaavasuunnittelija)

Heinäkuussa liikenteelle avautuva Kehärata on seudun merkittävimpiä raideliikenneinvestointeja vuosikymmeniin. Sen myötä lentoasemalle muodostuu vaihdoton raideyhteys yli kahdeltakymmeneltä asemalta. Kehärata kuroo Länsi- ja Itä-Vantaata yhteen tarjoten samalla erinomaisen ponnahduslaudan 2000-luvun vantaalaiselle joukkoliikennekaupungille.

Viime vuonna valmistunut Joukkoliikennekaupunki Vantaa –työ luotsaa Vantaata kohti joukkoliikennekaupunkia, kaupunkia, jossa liikkuminen perustuu kestäviin kulkumuotoihin. Se on kaupungin strategian mukainen tahtotila, joka edellyttää tietoisia valintoja ja toimenpiteitä kasvavan kaupungin rakenteen hallinnassa. Työ toimii kaupungin kestävän kasvun selkärankana ohjaten kasvua keskustoihin ja vahvoille joukkoliikennevyöhykkeille kehittyvän joukkoliikenteen runkolinjaston ääreen. Tänä vuonna kehitystä edistetään merkittävillä kaavatöillä esimerkiksi Aviapoliksessa, Kaivokselassa, Hakunilassa, Myyrmäessä ja Martinlaakossa. Kaupunki kasvaa ja kehittyy joukkoliikennekaupunkina.

Kuva: Väestön määrä joukkoliikennevyöhykkeillä vuosina 2015 ja 2025

Maankäytön kehittämisperiaattet
Olemassa olevan keskusta-alueen vahvistaminen
Maankäytön tiivistäminen runkolinjoihin tukeutuen
Täydennysrakentamis mahdollisuuksien edistäminen hyvin vahvoilla joukkoliikennevyöhykkeillä
© Helsingin kaupunkim
alueen kunnat ja HSY, 2013
© MML 2013
© Digiroad 2013
Toteutus: Vantaan kaupunki / Kaupsu / SJä

Vantaan arkkitehtuuristrategia 2015 (Anitta Pentinmikko, kehittämispäällikkö)

Vantaan arkkitehtuuristrategia 2015 linjaa asioita ja tekijöitä, joilla kaupunkia rakennetaan tuleville polville. Strategia sisältää myös esityksiä työtavoiksi ja toimenpiteiksi, joilla edistetään kaupungin sisäistä yhteistyötä ja arkkitehtuurin laadun valvontaa sekä arkkitehtuuriviestintää. Strategia luo suuntaa tulevaisuuteen Se toimii ohjeena tuleville päätöksille ja valinnoille.

Yhteinen suunta

Vantaasta kehitetään monikeskuksista joukkoliikennekaupunkia, jossa kaikkien on hyvä asua, tehdä työtä ja harrastaa. Jokainen asuntoalue, keskusta ja asemaseutu tarvitsee tunnistettavuutta, oman arkkitehtuurinsa ja sisääntulonsa.

Kaupunki kaipaa näyttävää arkkitehtuuria, mutta myös pienet arjen arkkitehtuurin toimet luovat mielihyvää ja välittämistä. Kaikki mikä kannattaa tehdä, kannattaa tehdä hyvin. Vantaalainen vau ei maksa paljoa.

Vantaan kaupungin arvot innovatiivisuus, kestävä kehitys ja yhteisöllisyys

Kaupungin arvona oleva innovatiivisuus näkyy vantaalaisessa rakentamisessa ja arkkitehtuurissa ennakkoluulottomina ja rohkeina ratkaisuina. Kestävä kehitys ilmenee rakennusten ja alueiden suunnittelussa sekä kulttuuri- ja luontoarvojen kunnioittamisena. Yhteisöllisyys ja vuorovaikutus on vantaalainen työtapa, jota kehitetään edelleen.

Myös kaupungin ohjelmista monet, kuten maapoliittinen ohjelma, elinvoimaohjelma ja ympäristöohjelma, asunto-ohjelma sekä Lasten ja nuorten Vantaa ovat linjanneet sisältöä. Arkkitehtuuristrategialuonnos saadaan kommenteille vuoden alussa. Strategiatyön lisäksi keväällä valmistuvat Vantaan kaupunkisuunnittelupeli, Vantaa -värityskirja sekä tietokanta Vantaan arkkitehtuurikohteista.

Koko kaupungin ohjelma

Työhön ovat osallistuneet tilakeskus, kuntatekniikka, rakennusvalvonta, yrityspalvelut, kaupunginmuseo ja ympäristökeskus sekä yhteistyökumppaneita, mm. Lasten ja nuorten arkkitehtuurikoulu Arkki, Lasten ja nuorten Vantaa II –projekti, Tikkurilan lukio sekä Vantaan taidemuseo.

Työhön osallistettiin myös kuntalaisia ja päättäjiä. Aktiiviset www-sivut , asukaskyselyt ja munvantaa –blogi ovat nostaneet myös vantaalaisen kaupunkikeskustelun esille.

Arkkitehtuuristrategiatyön 10 tavoitetta:

1. Tunnistetaan kohteessa vantaalaisuus sekä paikan henki ja vahvistetaan niitä rakentamisen keinoin.
2. Luodaan yhteisiä tavoitetiloja, kuten liikennejärjestelmät, kehityskuvat ja visiot.
3. Asetetaan tavoitetasot ja laatuvaatimukset hyvälle ympäristölle ja arkkitehtuurille, otetaan laatukäsikirjat käyttöön.
4. Tavoitteena taloudellisuus, tehokkuus ja toteutuskelpoisuus.
5. Selkeytetään prosesseja ja tunnistetaan ja vastuutetaan ne avainhenkilöt, joilla on vastuu arkkitehtuurista ja rakentamisen laadusta.
6. Haetaan arkkitehtuurilla julkisuutta.
7. Osallistetaan kuntalaisia ja näytetään mallia.
8. Panostetaan kestävän kehityksen mukaiseen rakentamiseen.
9. Kannustetaan hyvään ympäristöön.
10. Tuodaan luonto ja taide osaksi kaupunkia.

Uusia työkaluja ilmastovaikutusten arviointiin ja kaavatalouteen

Ilmastovaikutusten arviointi on yksi Vantaan ympäristöohjelman tavoitteista

Kaavojen valmistelussa arvioidaan ilmastovaikutuksia erilaisilla laskentamenetelmillä.
Vantaa käyttää kahta laskentatyökalua vaikutusten arviointiin: KekoB ja Maltti-työkaluja.

- Vantaan ja Helsingin kaupungit koekäyttävät LOCO-hankkeessa (Low Carbon Neighbourhood Construction) kehitettyä matalahiilisen aluerakentamiseen tukityökalua MALTTIa vielä kevään 2015 ajan.
- Vantaa on mukana myös Kaupunkien ja kuntien aluetasoiset ekolaskurit – KEKO –projektissa, missä luodaan alueellisen ekotehokkuuden arviointityökalu yhdyskuntasuunnitteluun. KEKO B - laskentaohjelma on Vantaan kaavoituksen käytössä ja työkalua kokeillaan eri kaavatasoilla.

Molempia työkaluja hyödynnetään kaavojen ilmastovaikutusten arvioinnissaa. Vuoden 2015 työohjelman töistä lasketaan mm. Lipstikka, Martinlaakson kilpailutyöt, Hercules, sekä Aviapoliksen kaavarunkotyö. Ohjelmien pääkäyytäjänä Vantaalla on Paula Kankkunen, yleiskaavoitus.

Vantaa pilotoi OnePlanetLiving –konseptia Kivistön kaupunkikeskuksessa

OnePlanetLiving eli OPL on Englannista lähtöisin oleva kestävän elämäntavan konsepti, jota on käytetty useassa hankkeessa ympäri maailman. Konseptin vahvuutena nähdään sen ymmärrettävyys, joka perustuu maapallon käytettävissä olevien resurssien niukkuuteen ja niiden oikeudenmukaiseen jjakamiseen. Tarkoituksena on kannustaa ihmisiä ja yhteisöjä sosiaalisesti ja ekologisesti kestävään elämäntapaan.

Vantaa pilotoi OnePlanetLiving –konseptia Kivistön kaupunkikeskus –hankkeessa yhteistyössä hankeosapuolten kanssa (Sitra, HOK-Elanto, Ruokakesko, NCC ja Skanska). Kokeiluhanke käsittää OnePlanetLiving Action Plan -vaiheen, eli kestävän kehityksen toimintasuunnitelman laatimisen Kivistön kaupunkikeskushankkeelle Vantaan edustajana pilotissa on Anna-Riita Kujala, asemakaavoitus.

Kivistön alueesta halutaan rakentaa kansallisen ekologisen rakentamisen mallialue. OnePlanetLiving -konseptin katsotaan toimivan erilaisia kestävän kehityksen toimintoja ja ohjelmia yhdistävänä työkaluna ja etenkin kestävän kehityksen viestinnän välineenä. Toimintamallin toivotaan nopeuttavan yhteiskunnallista uudistusta kohti kestävää kehitystä ja resurssiviisautta.

Vantaan kaupunkisuunnittelu on koonnut kaavataloustyöryhmän

Asemakaavatöissä lasketaan ja arvioidaan aiempaa tarkemmin kaavojen kaavataloutta ja toteuttamiskelpoisuutta. Kaavataoustyöryhmään kutsutaan asiantuntijoita maankäyttötoimen eri yksiköistä. Edustettuina ovat kaupunkisuunnittelun lisäksi mm. kuntatekniikan keskuksesta geotekniikan, vesihuollon ja liikennesuunnittelun sekä kehitysyksikön (sopimusvalmistelu) edustajia ja yrityspalveluista projektijohtaja tai tonttipäällikkö.

Työryhmän tehtävänä on ohjata ja auttaa kaavatöiden kaavatalouden arvioinnissa sekä seurata kaavojen toteutumista. Myyrmäen Loiskekuja on case-esimerkki, jossa seurataan infrarakentamisen arvioituja ja toteutuneita kustannuksia koko suunnittelu- ja rakentamisprosessin ajalta aina valmistumiseen saakka.

Vuonna 2014 suppeaa kaavatalouden arviointia kokeiltiin kahdessa kaavoituskohteessa, 002127 Ylästö sekä 002112 Askisto. Kummatkin ovat kaupungin oman maan pientaloalueiden täydennyskaavoitusta.

Kevään 2015 aikana kokeillaan ulkopuolista kaavatalouskonsulttia Kormuniitynpuiston ja Tuomelan koulun asemakaavatöissä sekä Aviapolis-alueella.

Jatkossa ainakin kaupungin maata kaavoitettaessa kaavataloutta tarkastellaan mahdollisimman aikaisessa vaiheessa, jotta eri vaihtoehtojen erot tulevat esiin. Tarkoituksena on saada aikaan toteutuskelpoinen ja taloudellinen ratkaisu.

Kaavataloustyöryhmää vetää Mikko Järvi, kaupunkisuunnittelu.

Tietopalveluyksikkö (tietopalvelupäällikkö Päivi Rapo)

Kaupunkisuunnittelun tietopalveluyksikkö vastaa kaavojen hallinnollisesta käsittelystä, kaavarekisteristä, arkistoinnista ja tietopalvelusta sekä asiakaspalvelusta.

Kaavoituksen tilastointi ja seuranta

Asemakaavoituksen tilastoinnista ja seurannasta vastaa kaupunkisuunnittelun tietopalveluyksikkö.

Vuosi- ja osavuositilastot

Kaupunkisuunnittelulle asetettujen tulostavoitteiden toteutumista seurataan kaavoituksen vuosi- ja osavuositilastoilla. Tilastoissa seurataan hyväksyttyjen kaavojen netto kerrosalaa ja määrä sekä erityisesti asumiseen kaavoitetun rakennusoikeuden määrää. Vuonna 2014 laadittu hieman yli 200 000 m² uutta asumiseen tarkoitettua rakennusoikeutta. (Päivi Rapo, Antti Kairus)

MAL-seuranta

HSY kerää kaksi kertaa vuodessa kunnista asuntotuotanto- ja asemakaavoitustietoja Helsingin seudun MAL-aiesopimuksen toteutumisen seurantaa. Tietopalveluyksikkö osallistuu MAL-seurannan tilastointiin, jossa säännöllisesti tarkastellaan kuntien kaavoitustavoitteiden toteutumista. Vantaan MAL-tavoitteena on kaavoittaa 250 000 m²/vuosi asumiseen vuosina 2016-2019. (Päivi Rapo, Antti Kairus)

Rakennusmaavaranto – SeutuRAMAVA

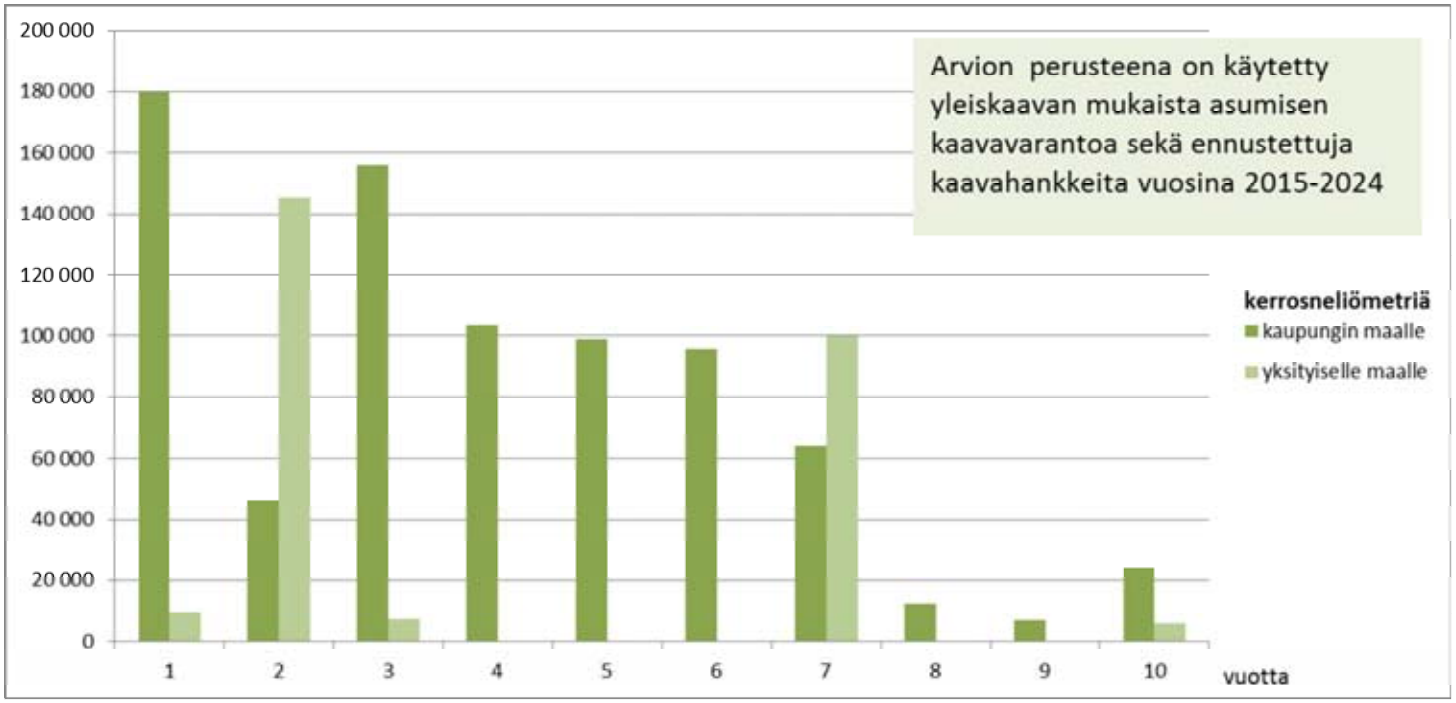
HSY kerää kaavoitustietoja myös käytettäväksi mm. SeutuRAMAVAssa. SeutuRAMAVA tarjoaa koottua ja yhdenmukaista paikkatietoa lainvoimaisista asemakaavoista pääkaupunkiseudun neljästä kaupungista Helsingistä, Espoosta, Vantaalta ja Kauniaisista. HSY tuottaa SeutuRAMAVAn Seudullisen perusrekisterin (Sepe) aineistoista. (Päivi Rapo, Antti Kairus)

Kymmenen suurimman kunnan vertailu

Kaupunkisuunnittelu on osallistunut useana vuonna myös 10 suurimman kunnan vertailuun. Kaavoitustietojen lisäksi vertaillaan mm. resursseja, kaavojen käsittelyaikoja ja valitusten määriä. Vantaa on pärjännyt vertailussa hyvin mm. käsittelyaikojen ja valitusten määrän suhteen. (Päivi Rapo, Antti Kairus)

Kaavoittaminen kaupungin maille

Pylväsdiagrammissa on esitetty arvioi vuosina 2015-2024 kaupungin ja yksityisen maalle kaavoitettavan osuuden muutoksesta. Yksityisten maille kaavoitettavia hankkeita on vaikea arvioida kovin kauas tulevaisuuteen.

Seuraavassa taulukossa on esitetty asuntorakentamisennusteeseen perustuva 5 – ja 10-vuotisennuste kaupungin maille vuosina 2015 -2024. Ennusteen perusteena on käytetty yleiskaavavarantoon perustavaa asuntorakentamisennustetta ja sitä on täydennetty lähivuosina käynnistyvillä kaavoitushankkeilla, jotka sijoittuvat kaupungin maille.

Asemakaavoitus 5- ja 10- vuotisennuste kaupungin omistamille maille

Kaupungin-osa	Työnimi	Käyttötar A3	A2	A1	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Linnainen	Linnaisten eteläosa	20 000							20 000					
Hämevaara	Viikatepuisto	4 000	4 000					8 000						
Hämeenkylä	Ainonkuja		2 800			2 800								
Hämeenkylä	Tuomela		3 600			3 600								
Varisto	Variston laajennusalue		20 000							20 000				
Myyrmäki	Myyrmäen keskusta			30 000				30 000						
Myyrmäki	Piipuisto			6 000		6 000								
Myyrmäki	Ojapuisto			4 000		4 000								
Myyrmäki	Ajopuunpuisto			8 000			8 000							
Myyrmäki	Raappavuoret (Luhtitien pohjoispuoli)							10 000						
Myyrmäki	Myyrmäenmetsä (Luhtitien eteläpuoli)							25 000						
Myyrmäki	Norotie			9 000						9 000				
Martilaakso	Viherpuisto 3 (Uomatie 24-26)		2 300	13 700				16 000						
Vantaanlaakso	Potinkorpi		2 400								2 400			
Petikko	Friimetsä		100 000											
Ylästö	Etelä-Ylästö	20 000									20 000			
Ylästö	Kuukusentie	3 000			3 000									
Pakkala	Lustikulla			20 000										
Kivistö	Kivistön koulun ympäristö, kaupunki ja Sandell			48 000	48 000									
Kivistö	Keskusta-asuminen 5, kaupunki ja Sandell			43 000	43 000									
Kivistö	Kaupunkikeskus 1, kaupunki ja Sandell			85 780	85 780									
Kivistö	Keskusta-asuminen 6, kaupunki ja Erikas			30 000		30 000								
Kivistö	Keskusta-asuminen 7, kaupunki ja Erikas			120 000			120 000							
Kivistö	Keskusta-asuminen 8, kaupunki ja Erikas			48 000					48 000					
Kivistö	Riipiläntie 1, kaupunki ja Sandell, Vehkoset			17 000			17 000							
Kivistö	Riipiläntie 2, Sandell, Vehkoset			14 400				14 400						
Kivistö	Riipiläntie 3, Sandell Vehkoset			15 500					15 500					
Kivistö	Kehäradan eteläpuoli 1, kaupunki			33 000						33 000				
Kivistö	Kehäradan eteläpuoli 2, kaupunki			30 000							30 000			
Tikkurila	Viertola, Peltolantori			14 000						14 000				
Tikkurila	Hiekkaharju, Malmimäenpuisto	4 500									4 500			
Tikkurila	Hiekkaharju, Tarhurinpuisto			9 000			9 000							
Koivukylä	Havukoski, Piippalakinpuisto		12 000											12 000
Koivukylä	Päiväkumpu, Ulpuntie	2 000							2 000					
Korso	Korso, Urpiaisentie			10 000										
Korso	Vallinoja, Saviontie	4 700								4 700				
Korso	Vallinoja, Kotkanrinne	7 400									7 400			
Korso	Vallinoja, Siepporinne		6 750	6 750					13 500					
Korso	Leppäkorpi, Oljemarkinmetsä	6 000	6 000											12 000
Korso	Metsola, Mäyräkuja 8			3 500						3 500				
Korso	Metsola, Peltomyyränkuja (Toyota)			14 000										
Korso	Metsola, Rautaportti			14 500										
Korso	Jokivarsi, Sorvatie 2-8	1 000	1 000				2 000							
Korso	Mikkola, Kaakkoisväylänpuisto		3 200	9 200								12 400		
Hakunila	Hakunila, Kaskela		27 000											
Hakunila	Hakunila, Saagapolku			7 000									7 000	
Hakunila	Länsimäki, Pallaksen koulu			11 500						11 500				
	Yhteensä	**72 600**	**191 050**	**674 830**	**179 780**	**46 400**	**156 000**	**103 400**	**99 000**	**95 700**	**64 300**	**12 400**	**7 000**	**24 000**

Asuntokaavoitus kaupungin maille yhteensä vuosina 2015-2026 **938 480**

kaupungin maille vuosina 2015-2019 **584 580**

kaupungin maille vuosina 2019-2024 **203 400**

Harava-kyselytyökalun pilotti päättyy

Vantaan kaupunki on osallistunut Valtiovarainministeriön SADE-ohjelmaan eli Sähköisen asioinnin ja demokratian vauhdittamisohjelmaan kuuluvaan rakennetun ympäristön ja asumisen palvelukokonaisuuden yhteydessä kehitetyn karttapohjaisen kyselytyökalun, Haravan kehittämiseen. Kehittämistä koordinoi Ympäristöministeriö ja Suomen ympäristökeskus. Harava-työkalun käyttöönoton koordinointi Vantaalla on kuulunut pilotin aikana kaupunkisuunnittelun tietopalveluyksikölle.

Pilotin aikana toteutetaan kaikkiaan 10 kyselyä, joista viimeiset tehdään vuoden 2015 aikana. Pilotin päättymisen jälkeen päätetään, jatkuuko Harvan käyttö Vantaalla. (Päivi Rapo, Antti Kairus)

Yleiskaavayksikkö (Yleiskaavapäällikkö Mari Siivola)

Yleiskaavayksikön työt jakaantuvat sekä seudulliseen vaikuttamiseen että paikallisten suunnitelmien ja selvitysten laadintaan. Seudun suunnitelmista merkittävimmät ovat Helsingin ja Sipoon kanssa yhdessä laadittava Östersundomin yleiskaava ja Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaava.

Kaupungin strategian mukaisesti kaupunkirakenteen kasvun ja palvelurakenteen halutaan tukeutuvan raideliikenteeseen ja joukkoliikenteen laatukäytäviin. Voimassa olevassa yleiskaava 2007 on sama eheyttämisen tavoite, mutta tarvetta on arvioida miten hyvin yleiskaava riittää tavoitteiden toteuttamiseen. Tätä työtä on tehty jo 2014 ”Joukkoliikennekaupunki Vantaa” työssä sekä Y-tonttiselvityksessä. Samaan tavoitteeseen tähtäävät käynnissä olevat kaupan ja viherrakenteen selvitykset sekä Luoteis-Vantaan maankäyttöselvityksen päivitys. Selvitykset toimivat myös vuorovaikutuksessa seudullisten suunnitelmien laadinnassa, kuten käynnissä oleva 4. vaihemaakuntakaava, ja jo valmistuneiden suunnitelmien tulkinnassa. Erityisesti vantaalaisia kaupan linjauksia on tarvetta päivittää syksyllä 2014 vahvistuneen 2. vaihemaakuntakaavan mukaisesti.

Voimassa olevien yleiskaavojen arviointityö alkaa vasta loppuvuodesta 2015. Siinä linjataan seuraavan yleiskaavatyön toimintamalli. Koska kokonaisarviointi tulee olemaan aikaa vievä prosessi, tehdään ennen sitä vielä Kaivokselaan yleiskaavan muutos, mikä mahdollistaa työpaikka-alueen muuttumisen osittain asuntorakentamiseen, ja viimeistellään käynnissä oleva Aviapoliksen kaavarunko.

Yleiskaavatasoiset suunnitelmat

YK0044 Aviapoliksen kaavarunko

Aviapoliksen ydinalueelle laaditaan voimassa olevaa yleiskaavaa tarkentava kaavarunko, joka mahdollistaa alueen rakentumisen urbaaniksi ja viihtyisäksi monitoimintoiseksi kaupunkikeskustaksi. Valmistuttuaan kaavarunko ohjaa alueen asemaakaavoitusta ja hankekehittämistä. Työtä tehdään laajan yhteistyöverkoston kanssa siten, että suunnitteluun saadaan mukaan myös yksityisten toimijoiden ja maanomistajien uudet ideat. Kaavarunko valmistuu syksyyn 2015 mennessä.

(Mari Siivola, Merja Häsänen, Sakari Jäppinen, Anne Mäkynen, Joni Heikkola, Ritva-Leena Kujala)

YK0042 Luoteis-Vantaan osayleiskaavan pohjaselvitys

Vuonna 2010 2. vaihemaakuntakaavan pohjaksi laaditun maankäyttöselvityksen jatkotyöstäminen siten, että selvityksen pohjalta voidaan vaikuttaa käynnissä olevan 4. vaihemaakuntakaavan sisältöön. Maakuntakaavan teemoina ovat mm. elinkeinot ja logistiikka, viherrakenne ja kulttuurimaisemat. Selvitystyö pohjaa tulevia yleiskaavatöitä ja valmistuu kevään 2015 aikana.
(Mari Siivola, Jussi Viinikka, Anne Mäkynen, Tiina Hulkko)

YK0045 Yleiskaavan muutos: Kaivoksela

Joukkoliikennekaupunki Vantaa -työssä linjattiin aluekokonaisuuksia, joiden muuttaminen nykyistä tehokkaampaan käyttöön vahvistaisi kestävään liikkumiseen perustuvaa kaupunkikehitystä. Kaivokselan vajaakäyttöinen työpaikka-alue 2015 käynnistyvän Jokeri II varrella on yksi näistä aluekokonaisuuksista. Myös maanomistajilta on saatu ehdotuksia alueen muuttamisesta asuinkäyttöön. Yleiskaavan muutoksen valmistelu käynnistyy loppukeväästä siten, että alueen asemakaavojen laadinta voidaan käynnistää tarvittaessa rinnakkain muutosprosessin kanssa.
(Mari Siivola, Anne Mäkynen, Sakari Jäppinen; Johanna Rajala)

Helsingin seudun maankäyttösuunnitelma ja Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelma

Helsingin seudun aiesopimuksen 2012 – 2015 edellyttämän maankäyttösuunnitelman ja siihen sisältyvän asuntostrategian sekä Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelman (HLJ 2015) luonnokset valmistuivat loppuvuodesta 2014. Alkuvuodesta suunnitelmaluonnoksia muokataan lausuntojen pohjalta siten, että ne valmistuvat huhtikuun alkuun mennessä seuraavien MAL-sopimusneuvottelujen pohjaksi.
(Mari Siivola, Sakari Jäppinen, Tiina Hulkko)

Uudenmaan maakuntakaava

Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaava on edennyt luonnosvaiheeseen. Kaavan tavoitteena on tukea kestävää kilpailukykyä ja hyvinvointia Uudellamaalla. Neljäs vaihekaava on aiempia maakuntakaavoja strategisempi. Siinä määritellään suuret yhteiset kehittämislinjat mm. seuraavien teemojen osalta elinkeinot, logistiikka, viherrakenne ja kulttuuriympäristöt. Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavaan laaditaan Östersundomin aluetta koskeva täydennys, joka tulee sisältämään myös 4. vaihemaakuntakaavan teemat.
(Mari Siivola, Anne Mäkynen, Sakari Jäppinen, Joni Heikkola, Jussi Viinikka)

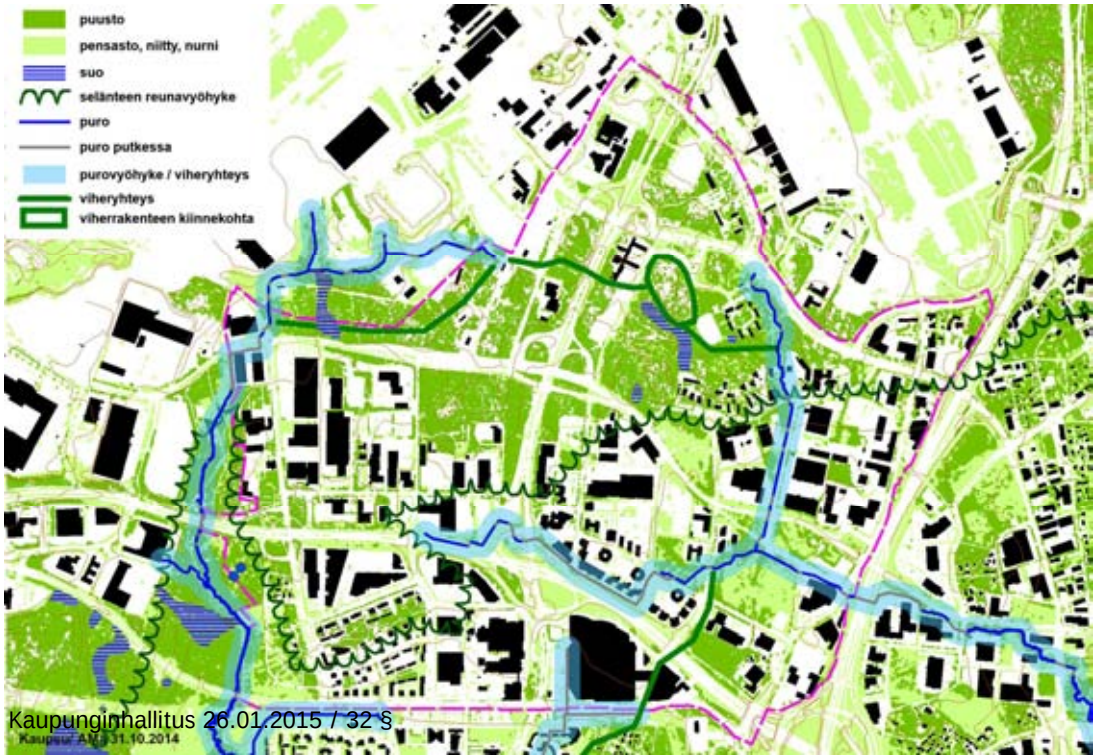
YK0035 Östersundomin yhteinen yleiskaava

Yleiskaavaehdotus on nähtävillä ja lausunnoilla heti alkuvuodesta 2015. Tavoitteena on, että kommenttien pohjalta muokattu yleiskaava lähtee vahvistumiskäsittelyyn vuoden 2015 aikana. (Mari Siivola, Vesa Karisalo)

Selvitykset

YK0038 Vantaan viherrakenne

Yleiskaavan 2007 pohjaksi vuonna 2002 laadittu Viheralueselvitys päivitetään ja uudistetaan. Viherrakennetta tarkastellaan myös ekosysteemipalveluiden näkökulmasta. Selvityksessä käsitellään viherverkoston kasvupotentiaalia ja jatkuvuutta, viherverkoston tarjoamia virkistysmahdollisuuksia, virkistysalueiden saavutettavuutta ja käyttöpainetta, viljelymaata ja metsiä luonnonvarana sekä luonnon monimuotoisuutta.. Kaavoissa varatun viheralueverkoston lisäksi tarkastellaan myös tonttimaan kasvullisten alueiden merkitystä viherrakenteen osana. Viherrakenneselvitys palvelee muun muassa Vantaan maankäytön tehostamisen selvityksiä. Uudenmaan liiton 4. vaihemaakuntakaavan yhteydessä tehdään kaksi aihepiiriin liittyvää selvitystä, joita Vantaan työ sekä hyödyttää että hyödyntää. Vantaan viherrakennetyö palvelee myös muita seudullisia maankäyttöselvityksiä. (Anne Mäkynen)

Kuva: Viherrakenneanalyysi Aviapoliksen kaavarunkotyöhön. Rakentamattomilla alueilla on vielä runsaasti puustoa ja muuta kasvullista aluetta, mutta rakennetulla alueella kasvullista maata on hyvin vähän. Kun Aviapolis kehittyy myös asuinympäristöksi, se tarvitsee viheralueita. Purokäytävistä ja niitä yhdistävistä viheryhteyksistä syntyy viheralueverkoston runko, mutta myös tontit muuttuvat toimintojen muuttuessa.

LIITE: Kaupunginhallitus 26.01.2015 / 32 §

YK0043 Kaupan palveluverkkoselvitys

Vähittäiskauppaa ohjaavat maankäyttö- ja rakennuslain säädökset uudistuivat keväällä 2011. Tämän jälkeen seudulliset kaupan kysymykset on ratkaistu syksyllä 2014 vahvistetussa toisessa vaihemaakuntakaavassa. Vantaan kaupan palveluverkkoselvitys tarkentaa maakuntakaavan ratkaisuja kuntatasolle ja ottaa kantaa kaupan maankäytölliseen ohjaamiseen muuttuneessa toimintaympäristössä.

Selvityksessä mitoitetaan kaupan liiketilan lisätarve ja osoitetaan sen alueellinen jakautuminen, määritellään kaupan alueiden rajaukset sekä uudet potentiaaliset kaupan paikat. Selvitys tehdään yhteistyössä kaupan edustajien kanssa. Vantaan kaupan palveluverkkoselvitys palvelee mm. tulevia yleis- ja asemakaavatasoisia suunnitelmia.
(Joni Heikkola)

Kestävä ja kokonaisvaltainen hulevesien hallinta

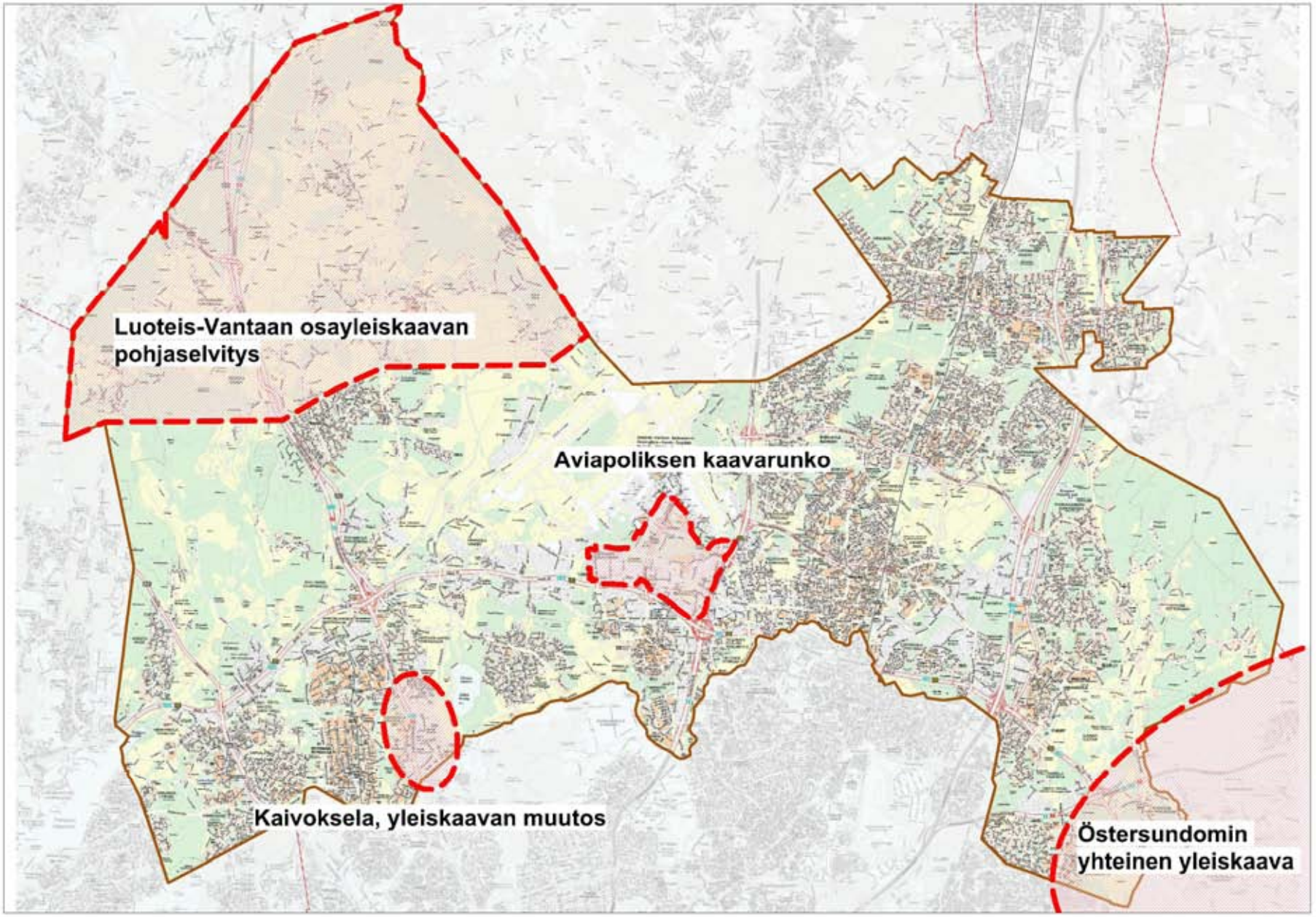
Viherrakenneselvityksen rinnalla tehdään yleiskaavatasoinen tarkastelu hulevesien hallinnasta ja purojen kantokyvystä maankäytön yhteensovittamiseksi.
(Paula Kankkunen)

Maankäytön toteuttamisen ohjelmointi

Maankäytön toteuttamisen ohjelmoinnissa jatketaan maankäytön tarkoituksenmukaista ja oikeanaikaista kehittämistä sekä selvitetään resurssien kohdentamisen tarpeet kehitettäville alueille. Maankäytön toteuttamisen ohjelmoinnin keskeisin tehtävä on toimia tiedonvälittäjänä ja koordinoijana eri tulosalueiden välillä.

Ohjelmointityö tuottaa vuosittain mm. asuntorakentamisennusteen sekä kaava- ja palveluvarantotiedot, joita on mahdollista käsitellä paikkatietoympäristössä. Kyseisiä tietovarantoja kehitetään ja ne integroidaan entistä paremmin mm. kaavoitusohjelmaan, palveluverkkosuunnitelmiin, investointiohjelmiin sekä kaupungin maanhankintaan.
(Mari Siivola, Sakari Jäppinen, Joni Heikkola)

Yleiskaavayksikön työohjelman kohteet

Länsi-Vantaan asemakaavayksikkö (aluearkkitehti Timo Kallaluoto)

Kehittämisen haasteet

Myyrmäki ja Martinlaakso ovat kehittymässä monipuolisiksi kaupunkikeskuksiksi rautatieasemien ympärille. Myyrmäessä on vireillä keskustan suunnittelu- ja toteuttamiskilpailu, joka sisältää asuntorakentamista ja kivijalkakauppoja. Martinlaaksossa keskustaa kehitetään Martinkeskuksen ja Laajavuoren koulun suunnittelu- ja toteutuskilpailujen pohjalta. Molemmissa kaupunginosissa on Kehärataan liittyen runsaasti täydennysrakentamisen mahdollisuuksia. Tämä tarjoaa asumismahdollisuuksia, tuo alueelle uusia asukkaita ja monipuolistaa väestörakennetta.

Pientaloalueilla pyritään hyödyntämään potentiaalia täydennysrakentamiseen. Merkittävimmät pientalokaavat on laadittavana Askistoon ja Ylästöön.

Alueellinen kehittäminen

Täydennysrakentaminen on yleiskaavan keskeisiä periaatteita, joten täydennysrakentamisen mahdollisuuksia tutkitaan kaikissa kaupunginosissa, kuitenkin erityisesti keskustoissa ja joukkoliikennevyöhykkeillä. Samalla kaavoitetaan myös yleiskaavan mukaisia virkistys- ja luonnonsuojelualueita. Myös tieverkon parantamiseen liittyen on vireillä useita asemakaavoja.

Myyrmäkeen alkaa alueellisen kehityskuvan laatiminen. Martinlaakson kehityskuva valmistuu. Lisäksi alkaa Kaivoksela – Silvolan yleissuunnitelman laatiminen.

Asuntotuotanto

Myyrmäessä on huomattava potentiaali uudelle asuntorakentamiselle. Myyrmäen keskustan kaavamuutos luo edellytykset kehittää Myyrmäen keskusta monipuoliseksi ja viihtyisäksi kaupunkikeskukseksi. Kehittämishankkeessa keskusta-asumista ja liiketiloja lisätään aivan kaupallisten palvelujen ytimeen. Samalla keskustan lähiympäristöä kehitetään viihtyisäksi julkiseksi ulkotilaksi.

Keskustaan sijoittuu myös palvelukeskus vanhuksille ja vammaisille. Merkittäviä asuinkerrostalojen kaavoituskohteita on myös Raappavuorentien länsipuolella (35 000 k-m^2) sekä Ajopuunpuistossa, Piipuistossa, Ojapuistossa, Uomarinteellä, Kilterinkujalla ja Eräkujalla. Loiskekujan kaavan (20 000 k-m2) toteuttaminen on alkanut. Lisäksi Metropolia ammattikorkeakoulu on laajentamassa tilojaan.

Martinlaaksossa on vireillä useita asemakaavahankkeita. Martinlaakson kehityskuva antaa suuntaviivat kaupunginosan kehittämiselle ja täydentämiselle. Martinkeskuksen ja Laajavuoren koulutontin paikalle ollaan kaavoittamassa asuntorakentamista 36 000 k-m2, kauppaa ja muuta liiketilaa. Martinlaaksonpolusta ideoidaan asukkaiden ulko-olohuone ja virikkeellinen kevyen liikenteen raitti. Muita kaavamuutoskohteita asuntojen lisärakentamiseen on laadittavana Raiviosuonmäelle, Laajaniitynkujalle ja Raikukujalle.

Länsi-Vantaalla on laadittavana myös useita pientalokaavoja mm. Askistoon ja Ylästöön. Hämeenkylässä Tuomelan koulutontti kaavoitetaan asumiseen.

Hämeenkylän kartanoon liittyen suunnitellaan puukerrostalokorttelia Vanhankyläntien koillispuolelle.

Työpaikkarakentaminen

Vantaankosken asemalla on mahdollisuuksia työpaikkarakentamiselle. Alueella on osin jo voimaan tulleita asemakaavoja ja osin uuttakin kaavoitettavaa.

Petikossa ja Varistossa lisätään yritysten toimintamahdollisuuksia mm. sallimalla vähittäiskaupan suuryksikköjen rakentamista. Tiilipojanlenkille kaavaillaan monipuolista toimitilaa pienyrityksille.

Myllymäen koulutontin kaava muutetaan toimitilarakentamiselle sopivaksi.

Erityiskohteet

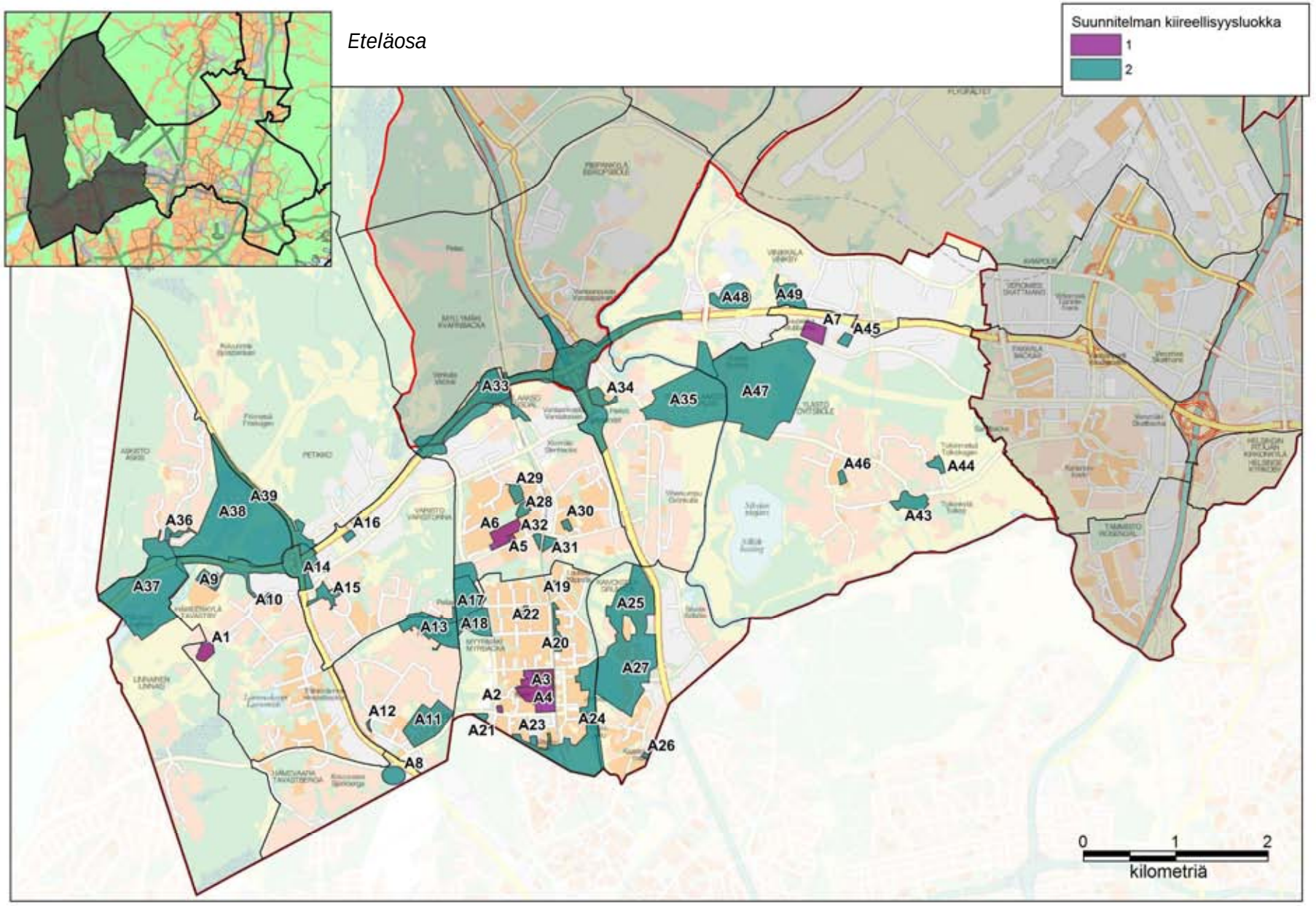
Kehä III:n ja Vihdintien asemakaavat sisältävät tiesuunnitelmien mukaiset tiealueet sekä virkistys- ja luonnonsuojelualueita. Samalla Askistoon kaavoitetaan uusia omakotitontteja.

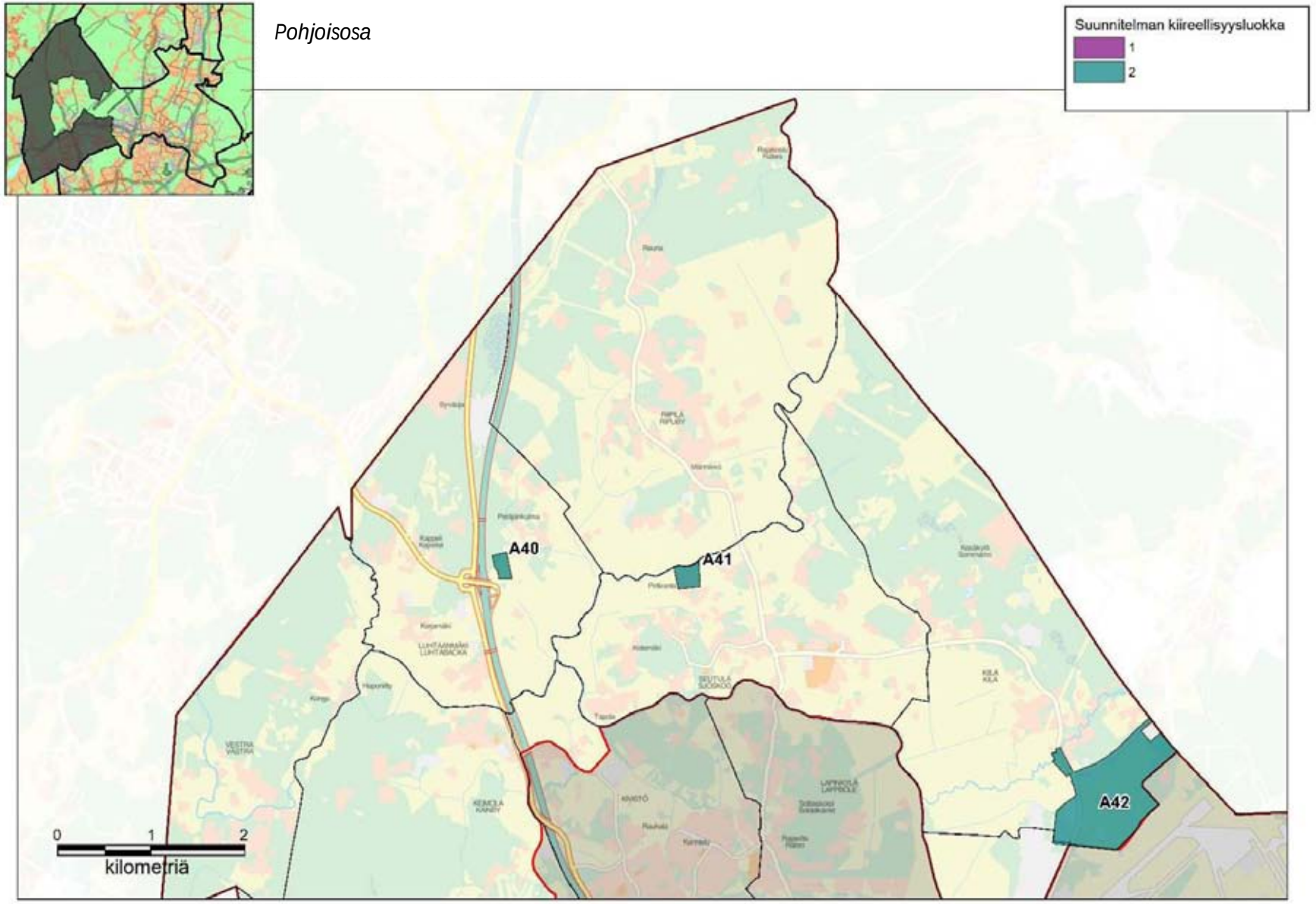
Kaivokselan ja Rajatorpan kaavatyöt jatkuvat. Ne sisältävät pysäköintijärjestelyjä ja alueen arkkitehtuurin määrittämistä kaavaan.

Kuva: Laajavuoren suunnitelmia

Länsi-Vantaan asemakaavayksikön työohjelman kohteet

Pohjoisosa
Suunnitelman kiireellisyysluokka
1
2
A40
A41
A42
0
1
2
kilometriä

nro	Kaupunginosa	Kaavanro	Kaavan nimi	Kohde	Suunnittelija	Konsultit	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
A1	Hämeenkylä	002220	Tuomelan koulutontti	Hämeenkylä 12000/1, Ainontie 44	Kallaluoto	Kaupunki	—	—	—	—	k	>>	>>	>>	k	kh	kv	
A2	Myyrmäki	002232	Piipuisto	Myyrmäki, Piipuisto	Kallaluoto	Kaupunki	—	—	—	k	>>	>>	>>	k	kh	kv		
A3	Myyrmäki	002251	Myyrmäen palvelukeskus ym. (sis. 002087 Isomyyri)	kaavamuutoksen 001925 pohjoisosa	Kallaluoto	Kaupunki	—	k	>>	>>	>>	k	>>	kh	kv			
A4	Myyrmäki	001925	Myyrmäen keskusta	Myyrmäen keskusta-asuminen ja kauppaa	Tiira	Kaupunki / voittajat	>>	>>	>>	>>	k	kh	>>	>>	>>	>>	>>	k
A5	Martinlaakso	002178	Martinkeskus	Martinkeskuksen tontille asumista, kauppa ja liiketiloja	Rajala	Martinlaakson liikekeskus Oy / Pohjola Oy / Arkkit.tsto Petri Rouhiainen Oy	—	—	—	k	kh	>>	>>	>>	k	kh	kv	
A6	Martinlaakso	002031	Laajavuoren koulutontti	Laajavuoren koulutontille asumista, liiketiloja ja päiväkoti	Rajala	kaupunki / T2h, Avain / Arkkit.tsto Helamaa-Heiskanen	—	—	—	k	kh	>>	>>	>>	k	kh	kv	
A7	Ylästö	002242	Nuolenkärjenkuja	Ylästö, kortteli 40102, Kalliosolantie	Kuparinen	Kaupunki	—	k	>>	>>	k kh	kv						
A8	Hämevaara	001901	Köysikuja	Köysikuja, Vihdintien liikennealue ja asumista	Kauhanen						o	—	—	—	—	—	k	kh
A9	Hämeenkylä	121300	Hämeenkylän kartano	Vanhankyläntie 11:n toimistotontti asumiseen 15 000 k-m2, hotellin laajennus ja asemakaavan ajantasaistus	Kallaluoto Kauhanen	Varma / Arkkit.tsto HMV Oy, arkkit. Eero Lonka	—	—	—	—	—	—	—	—	k	kh	>>	>>
A10	Hämeenkylä	002207	Ainonkuja ja Vakokuja	Hämeenkylä, Y-kortteli 12010	Kallaluoto		—	k	>>	>>	>>	k	>>	kh	kv			
A11	Vapaala	002048	Rajatorppa	Rajatorpan pysäköinti; sisältää 002005, Rajatorpan ostoskeskus	Kallaluoto	Rajatorpan huolto Oy osakasyhtiöiden valtuuttamana, Rajatorpan ostoskeskus Oy / SCC Viatek, Arkkitehtitoimisto Juha Mutanen Oy	—	—	—	—	—	—	—	k	kh	>>	>>	>>
A12	Vapaala	002120	Vapaalantie 10	Vapaalantie 10, omakotitontteja	Kallaluoto	Kaupunki / -	—	—	—	—	—	—	—	k	>>	>>	k	kh
A13	Vapaala, Varisto	141100	Varisto 11	Varisto 11, Luhtitie ja Vapaalanpuisto	Kallaluoto	Kaupunki / -	—	—	—	—	—	—	—	—	—	k	>>	>>
A14	Varisto	002098	Sarkatie 4 ja 7	Sarkatie 4 ja 7, Vihdintien tiealue, mahsollisesti vähittäiskaupan suuryksikkö	Kallaluoto	Vantaan MacBread Oy, kaupunki / ELY-keskus / Finnmap Infra Oy	—	—	k	kh	>>	>>	>>	k	kh	kv		
A15	Varisto	002189	Ulkoniitty ja Haravakuja 19	Haravakuja 19:n tontin laajennus, Ulkoniitty, pientaloja	Kauhanen	Yksityinen / Arkkitehtuuritoimisto Seppo Kokko Oy								o	—	—	—	—
A16	Varisto	002253	Riihimiehentie 8	Varisto, 14207/7, 8	Kallaluoto		—	k	kh	>>	>>	k kh	>>	kv				
A17	Myyrmäki	002049	Raappavuoret, Loisketie	Uomatien pohjois- ja Raappavuorentien länsipuolen asuinkortteli, Raappavuoret, Luhtitie, Loisketie 10 000 k-m2	Tiira	Kaupunki	—	—	o	—	—	—	—	—	k	>>	>>	>>
A18	Myyrmäki	002156	Myyrmäenmetsä, Lainerinne ja Suistokuja	Uomatien etelä- ja Raappavuorentien länsipuoleiset asuinkorttelit, Lainerinne, Suistokuja, Myyrmäenmetsä 25 000 k-m2	Tiira	Kaupunki	—	—	o	—	—	—	—	—	k	>>	>>	>>
A19	Myyrmäki	002217	Eräkuja 2	Myyrmäki, Eräkuja 2	Kallaluoto	Ermari Oy / YIT / Arkkitehdit T Grönlund Oy	kv											
A20	Myyrmäki	002230	Ojapuisto	Myyrmäki, Ojapuisto	Kauhanen	Kaupunki	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	k
A21	Myyrmäki	002231	Ajopuunpuisto	Myyrmäki, Ajopuunpuisto	Kauhanen	Kaupunki								o	—	—	—	—
A22	Myyrmäki	002235	Uomarinne	Myyrmäki, 15658/1, 15666	Rajala		—	k	kh	>>	>>	>>	>>	k	kh	kv		
A23	Myyrmäki	002243	Kilterinkuja 4	Myyrmäki, 15801/2	Tiira	ELO / A-konsultit			o	—	—	—	—	—	k	kh	>>	>>

nro	Kaupunginosa	Kaavanro	Kaavan nimi	Kohde	Suunnittelija	Konsultit	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
A24	Myyrmäki, Kaivoksela	152300	Myyrmäki 23	Kehä II:n Korutien liittymä, Honkasuontunneli, Kiterinmäenpuisto, Löydöspuisto, korttelin laajennus	Kallaluoto	Kaupunki / ELY-keskus / Ramboll, Sito, A-konsultit	>>	>>	>>	k	kh	kv						
A25	Kaivoksela	001721	Vanha Kaivoksela	Vanha Kaivoksela, asemakaavan ajantasaistaminen ja pysäköinti. Sisältää 001721 Kaivosvoudintie 2 ja 4 pysäköinti, 001867 Kaivokselan koulun ympäristö, 001989 Kaivokselan ostoskeskus	Rajala	Kaupunki, As.Oy Kaivosvouti / -	—	—	—	o	—	—	—	—	—	—	—	k
A26	Kaivoksela	002072	Laitilankuja 7	Laitilankuja 7, tarpeeton katualue liitetään tonttiin	Järvi	Yksityinen / -	—	o	—	k	kh	>>	>>	k	kh	kv		
A27	Kaivoksela	001989	Kaivokselan ostoskeskus	Kaivokselan ostoskeskus, asumista ja liiketiloja	Rajala	Kaivospuhos Oy ja Koy Kaivoskaupat / Arkkitehtitoimisto CJN Oy	—	—	—	o	—	—	—	—	k	kh	>>	>>
A28	Martinlaakso	002245	Laajanitynkuja 5	Martinlaakso, 17558/1	Kallaluto	Y-säätiö / Arkkit.tsto Mäki-Marttunen	—	k	kh	>>	>>	>>	>>	k	kh	kv		
A29	Martinlaakso	002249	Raiviosuonmäki 1 ja 7	Martinlaakso, 17552/1 ja 4	Rajala	Saato Oy / Arkkit.tsto ArkOpen	—	—	—	k	kh	>>	>>	>>	k	kh	kv	
A30	Martinlaakso	002257	Raikukuja 4	Martinlaakso, 17573/2	Järvi	Sato Oy / Arkkit.tsto Vuorelma	—	—	k	kh	>>	>>	>>	k	kh	kv		
A31	Martinlaakso	001307	Viherpuisto 3, kerrostalot	Martinlaakso, Viherpuisto 3, Punakuja, Uomatie 24	Rajala										o	—	—	—
A32	Martinlaakso	001307	Viherpuisto 3, pientalot	Martinlaakso, Viherpuisto 3, Uomatie 26	Rajala										o	—	—	—
A33	Martinlaakso, Vantaanlaakso, Viinikkala	181000	Kehä III	Kehä III:n tiealue välillä Raappavuori - Tuupakka ja Hämeenlinnanväylä Martinkyläntieltä Kivistöön	Järvi	Kaupunki / Uudenmaan ELY-keskus / Ramboll Finland Oy	kv											
A34	Vantaanlaakso	002222	Myllymäen koulun ympäristö	Vantaanlaakso 18107/1 ja 2 sekä 18022	Kallaluoto		—	—	k	>>	>>	>>	>>	k	kh	kv		
A35	Vantaanlaakso	181100	Stenbacka ja Smeds	Vantaanlaakso 11, Stenbacka ja Smeds (ent. 001943) sekä Ylästöntie	Kallaluoto	Yksityiset / Arkkitehtitoimisto Matti Iiramo	>>	>>	>>	k	kh	kv						
A36	Askisto	002112	Askinpuistikko	Askinpuistikon omakotitontit	Kallaluoto		>>	>>	>>	k	kh	kv						
A37	Askisto	200400	Askisto 3	Askisto 3, Kehä III:n tiealue, Pitkäjrävennitty ja Uudenkyläntien ympäristö. Sisältää 001496, neljä omakotitaloa (y)	Kallaluoto	Kaupunki, yksityiset / Uudenmaan ELY-keskus / Finnmap Infra Oy	>>	>>	>>	k	kh	kv						
A38	Askisto, Petikko	200500	Askisto 5	Askisto 5, Pikkujärvi ja Kakolanmäki sekä Lehtokujan omakotitontit	Kallaluoto	Kaupunki, Uudenmaan ELY-keskus	>>	>>	>>	k	kh	kv						
A39	Petikko	261500	Vihdintie,Tiilipojanlenkki	Vihdintie, Tiilipojanlenkki 8 ja 9	Kallaluoto	Kaupunki, Koy Talentum/Hartela / arkkit. Harto Helsinen	—	—	k	kh	>>	>>	>>	k	kh	kv		
A40	Luhtaanmäki	310200	Tiepalvelualue	Luhtaanmäen tiepalvelualue														
A41	Seutula	330200	Pirttiranta	Pirttirannan loma-asuntoalue	Tasanko		—	—	—	—	o	—	—	—	—	—	—	—
A42	Kiila	002172	Lavanko	Lavangon moottorirata ja teollisuutta	Kuparinen	Kaupunki / Vantaan vauhtikeskus Oy / Arkkitehtitoimisto Forma-Futura	—	k	>>	>>	k kh	kv						
A43	Ylästö	402100	Ylästö 7	Ylästö 7, Ylästöntien eteläpuolen asuinalue Isonmännyntien molemmin puolin	Kallaluoto	YIT-Rakennus Oy, yksityiset / -	—	—	—	o	—	—	—	k	kh	>>	>>	k
A44	Ylästö	002127	Kuukusentie	Kuukusentie, Kuukusenkuja, omakotitontteja Peltovuorentien varrelle	Kallaluoto	Kaupunki / -	>>	>>	k	kh	kv							
A45	Ylästö	002212	Linkokuja	Ylästö 40105/3,6	Kuparinen		—	—	—	—	k	kh	>>	>>	>>	k	kh	kv
A46	Ylästö	002213	Ahokuja	Ylästö 40055	Järvi		—	—	k	kh	>>	>>	>>	k	kh	kv		
A47	Ylästö	400700	Voutila	Voutilan kylä	Kauhanen	Kaupunki / -	—	—	—	—	—	—	—	—	o	—	—	k
A48	Viinikkala	002073	Turvalaakso	Viinikkala 41100/1,41101/1,3.5							o	—	—	—	—	k	kh	>>
A49	Viinikkala	001983	Varsikuja	Viinikkala Varsikuja 41270,41271				o	—	—	—	—	—	k	kh	>>	>>	>>

Kaava luokiteltu kiireelliseksi

o MRL 62 § mukainen tiedottaminen, sekä osallistumis- ja arviointisuunnitelma, jossa mahdolliset yleisötilaisuudet
kh kaupunginhallitus
kv kaupunginvaltuusto
— laadinta
>>> nähtävillä ja lausunnoilla
(k) Kaupungin hakema kaavamuutos.
(y) Yksityisen hakema kaavamuutos.
s sopimusneuvottelut
kil kilpailutus

Kivistön asemakaavayksikkö (kaavoituspäällikkö Lea Varpanen)

Kehittämisen haasteet

Kehärata otetaan käyttöön ja kaupunkielämän mahdollisuuksia radan varrella edistetään. Kivistön uuden keskustan toteuttaminen on käynnistynyt vauhdilla ja asuntojen kysyntä on runsasta: alueella on voimassa kaikkiaan viisi asumisen asemakaavaa, lisäksi yksi palveluja sisältävä (Aurinkokivi) sekä keskitetyn putkijätejärjestelmän koonti-aseman kaava. Kaikki nämä kaava-alueet ovat rakenteilla. Merkittävin vaikutuksiltaan on Vantaan asuntomessualue keskustan koillisnurkassa, joka rakentuu aikataulun mukaisesti.

Asuntomessutapahtuma tuo Kivistöön runsaasti kävijöitä. Myös Keimolanmäen asuntorakentaminen on käynnistymässä usealla hankkeella.

Kaupunkikeskus Colosseum

Kivistön keskustan ytimeen, Kehäradan aseman ympärille muodostuu kumppanuushankkeena monipuolinen kaupunkikeskus kauppoineen ja palveluineen, asuin- ja työpaikkakortteleineen sekä linja-autoterminaaleineen: koko Kivistön symbolirakennus, ns. Colosseum saa hahmonsa. Kaavatyö on ehdotusvaiheessa, tavoitteena on hyväksymisvaihe vuoden 2015 keväällä niin, että kaupunginvaltuusto saisi aineiston käsittelyyn ennen kesälomakautta 2015. Kaavatyö sisältää kaikkiaan kerrosalaa eri käyttötarkoituksille yht. n. 350 000 k-m^2.

Lisää asuntorakentamista

Asumisen mahdollisuuksia edistetään kahdella meneillään olevalla laajalla kaavatyöllä: Kivistön koulun ympäristö ja Keskusta-asuminen 5 eli ns. Herkules-korttelit. Yhteensä niissä on asumisen kerrosalaa n. 93 000 k-m^2. Meneillään on myös Keskusta-asuminen 7, joka sisältää Tikkurilantien linjauksen muutoksen ja tien varren asuinkortteleita yht. n. 110 000 k-m^2. Entuudestaan asumisen varantoa on n. 155 000 k-m^2.

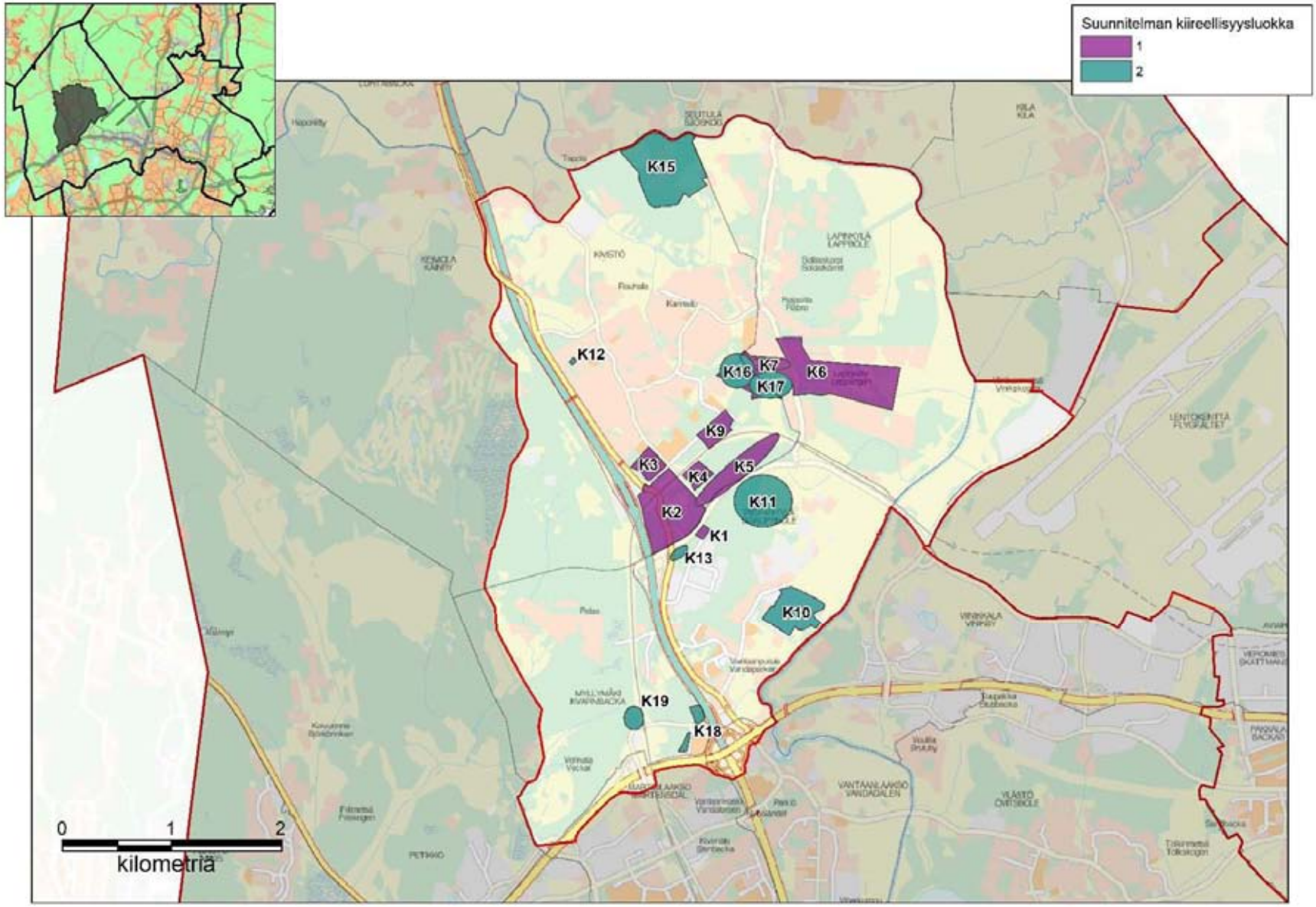
Uusina töinä v. 2015 alkaa Keskusta-asuminen 6 Ruusukvartsinkadun ja Kehäradan välisellä osalla. Riipiläntien eteläosassa Murtotien eteläpuolella jatkuu v. 2010 keskeytynyt maankäytön yleissuunnitelman laatiminen, osin yksityisille maille. Laajan alueen ensimmäiset asemakaavat käynnistyvät myös. Palveluiden kehittämiseen liittyy rakennus- ja kulttuurihistoriallisesti merkittävän Linnan kartanon kehityshanke Vantaanjoen varressa.

Vehkalan työpaikka-alue laajenee Vehkalan aseman itäpuolella yksityisille maille sekä Kehä 3:n että valtatie 3:n varressa.

Kuva: Näkymä Härkähaantieltä Vehkalan aseman suuntaan

Kivistön asemakaavayksikön työohjelman kohteet

nro	Kaupunginosa	Kaavanro	Kaavan nimi	Kohde	Suunnittelija	Konsultit	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
K1	Piispankylä	211700	Mestarintien siirto	Mestarintien ja Tikkurilantien liittymän siirto.	Zukale		o	----	----	k, kh	>>>	>>>	----	k,kh	kv			
K2	Kivistö	230800	Kivistön Kaupunkikeskus 1	Kaupunkikeskus 1: Kehäradan etelä- ja pohjoispuolinen osa Colosseumia, alueet vt 3:ltaKeimolantielle (sisältää entisen kaavatyön 230700), kauppakeskus ja hyperit, liike-, palvelut-, asuin- ja palvelutilat, linja-autoterminaali, rautatiealueen leveyden tarkistaminen, OPL	Ristimäki, Pihlaja, Kujala / Tiira -> 13.10.	kaupungin kilpailuttamat toteuttajakumppanit NCC ja Skanska (Arkkitehtitoimistot ARPT, C&J, AA-R) sekä Hok-Elanto ja Kesko (Arkkitehti Hakamäki, Arkkit.tsto Innovarch), Trafix, Byman-Ruokonen / Harris-Kjisik Oy / Kehärataprojekti	>>>	----	----	k	kh,kv						
K3	Kivistö	231600	Kivistön koulun ympäristö	Asumista ja päiväkoti nykyisen koulun paikalle	Ristimäki	Arkkitehdit Harris-Kjisik / Ramboll / omana työnä	k	kh	kv									
K4	Kivistö	231800	Kivistön Keskusta-asuminen 5	Asumista Kehäradan ja Safiriaukion eteläpuolelle, ns. Herkules -korttelit.	Kujala	rakentajakumppani Lujatalo, konsultti L Arkkitehdit	k,kh	>>>	>>>	----	----	----	----	----	k,kh	kv		
K5	Kivistö	232000	Kivistön Keskusta-asuminen 7	Tikkurilantien siirto etelään, asumista, työpaikkatontteja, jne.	Varpanen, Kujala		k,kh	>>>	>>>	----	k,kh	kv						
K6	Lapinkylä	240400	Riipiläntien varren yleissuunnitelma	Riipiläntien varren osayleiskaavan A2 ja A3 alueita	Pihlaja		----	o	----	----	----	k	----	>>>	>>>	k		
K7	Lapinkylä	240500	Riipiläntien varsi osa 1	Asumista Sinikvartsinkadun pohjoispuolelle. Sinikvartsinkadun jatke Riipiläntielle	Pihlaja										o	----	----	k,kh
K8	Myllymäki	R00121	Vehkalan 1. työpaikka-alueen rakentamisohje		Ristimäki				k									
K9	Kivistö	231900	Kivistön Keskusta-asuminen 6	Asumista Kehäradan ja pääkadun väliselle alueelle, keskusta-asuminen 2:n itäpuolelle	Kujala		----	o	----	----	----	----	----	----	----	k,kh	>>>	>>>
K10	Piispankylä	002264	Varman vanhentunut asemakaava	Kortteli 21139/3. Teollisuustontin asemakaavan ajantasaistaminen.	Zukale		----	----	----	o	----	----	----	----	----	k,kh	>>>	>>>
K11	Piispankylä	211800	Kivistön liikuntakeskus	Liikuntakeskus Tikkurilantien eteläpuolelle.	Kujala												o	----
K12	Kivistö	002216	Hiekkakiventie 14	Kortteli 23006. Lähivirkistysalueen osan liittäminen tonttiin ja tehokkuusluvun nosto.	Zukale		kh	kv										
K13	Kivistö	002265	Vantaankoskentien ja Tikkurilantien ramppialue	Kivistön eritasoliittymän ramppien väliin bensa-asema	Zukale			----	o	----	----	----	----	----	k,kh	>>>	>>>	----
K14	Kivistö	R00120	Kivistön koulun ympäristön rakentamisohje		Ristimäki						k							
K15	Kivistö	232200	Linnan kartanon alue	Suojelukysymykset, hevosmaneesi, lisärakentaminen	Pihlaja				o	----	----	----	----	----	----	----	----	----
K16	Lapinkylä	240600	Riipiläntien varsi osa 2	Asumista Sinikvartsinkadun länsipuolelle.	Pihlaja												----	o
K17	Lapinkylä	240700	Riipiläntien varsi osa 3	Asumista Sinikvartsinkadun eteläpuolelle.	Pihlaja												----	o
K18	Myllymäki	251000	Vehkalan työpaikka-alueet 2	yksityiset maanomistajat	Ristimäki		o	----	k	kh	>>>	>>>	----	----	k,kh	kv		
K19	Myllymäki	251100	Pääkonttoritontti	Pääkonttoritontti Vehkalan aseman yhteyteen.	Ristimäki							o	----	----	----	k	kh	>>>

Kaava luokiteltu kireelliseksi

o MRL 62 § mukainen tiedottaminen, sekä osallistumis- ja arviointisuunnitelma, jossa mahdolliset yleisötilaisuudet
kh kaupunginhallitus
kv kaupunginvaltuusto
---- laadinta
>>> nähtävillä ja lausunnoilla
(k) Kaupungin hakema kaavamuutos.
(y) Yksityisen hakema kaavamuutos.
s sopimusneuvottelut (uusi!)

Keski-Vantaan asemakaavayksikkö (aluearkkitehti Asta Tirkkonen)

Kehittämisen haasteet

Tikkurila on Vantaan hallinnollinen keskus ja Suomen toiseksi vilkkain rautatieasema. Se muuttuu ja kasvaa silmissä: matkakeskus Dixin ensimmäinen vaihe valmistuu alkuvuonna 2015 ja uudet kerrostalot tarjoavat mahdollisuuksia kaupunkimaiseen asumiseen sadoille uusille asukkaille. Kaupungintalon ympäristö ja Tikkurilan uusi tori valmistuvat 2015. Kehäradan valmistuminen kesällä 2015 parantaa Tikkurilan saavutettavuutta ja liittää sen entistä paremmin pääkaupunkiseutuun, lentoasemaan, Aviapolikseen ja muuhun Länsi-Vantaaseen.

Aviapolis on mahdollisuus koko Suomen mittakaavassa. Siitä tulee aidosti kansainvälinen, tulevaisuuden kaupunki, jossa työ ja asuminen sekä paikallisuus ja kansainvälisyys liittyvät toisiinsa. Kehärata lisää alueen saavutettavuutta ja tekee siitä houkuttelevan ja kiinnostavan. Aluetta kehitetään, suunnitellaan ja rakennetaan yhteistyössä kaupungin, yrittäjien, maanomistajien ja asukkaiden kanssa. Veromiehen alue on asetettu rakennuskieltoon asemakaavan tarkistamista varten 29.10.2015 asti. Alueen kaavarunkotyö käynnistyi keväällä 2014.

Kehä III:n ja Lentoasemantien liittymien parantaminen vaikuttaa tulevaisuudessa niitä ympäröivien alueiden suunnitteluun. Saavutettavuuden paraneminen lisää Kehä III:n pohjoisreunan tonttien houkuttelevuutta.

Alueellinen kehittäminen / yhteistyöhankkeet

Aviapolis-alueen kehittämistyö jatkuu Lentoasemakiinteistöjen kanssa. Kärkihankkeena alueella on Aviapolis-aseman eteläistä ulostuloa ympäröivän korttelin asemakaavoittaminen.

Kaupunkisuunnittelu jatkaa edelleen yhteistyötä myös Aviapolis-kehitysryhmän kanssa.

Asuntotuotanto

Asuntotuotanto keskittyy erityisesti keskusta-alueille sekä yleiskaavan täydennysrakentamisalueille.

Tikkurilassa on keskustan kaavahankkeissa syntymässä n. 84 000 k-m^2 asuntorakentamista. Lisäksi asuntohankkeita on käynnissä Viertolassa ja käynnistymässä Aviapoliksen alueella. Osa Aviapolis-aseman ympäristöstä varataan asuntorakentamiseen. Osa asuntohankkeista sisältää varauksia erityisryhmien asumiselle.

Työpaikkarakentaminen

Veromiehen ja Aviapoliksen työpaikka-alueet ovat valtakunnallisesti merkittävä työpaikkakeskittymä, joka tavoittelee lisää myös kansainvälistä merkittävyyttä. Myös työpaikkarakentamisessa tavoitellaan kiinnostavuutta, monipuolisuutta, laadukasta ympäristöä sekä hyvää saavutettavuutta. Hyvä näkyvyys ja sijainti Kehä III:n ja Lentoasemantien varressa houkuttelee alueelle toimijoita.

Tavoitteena on myös monipuolistaa Koivuhaan työpaikkatarjontaa.

Erityiskohteet

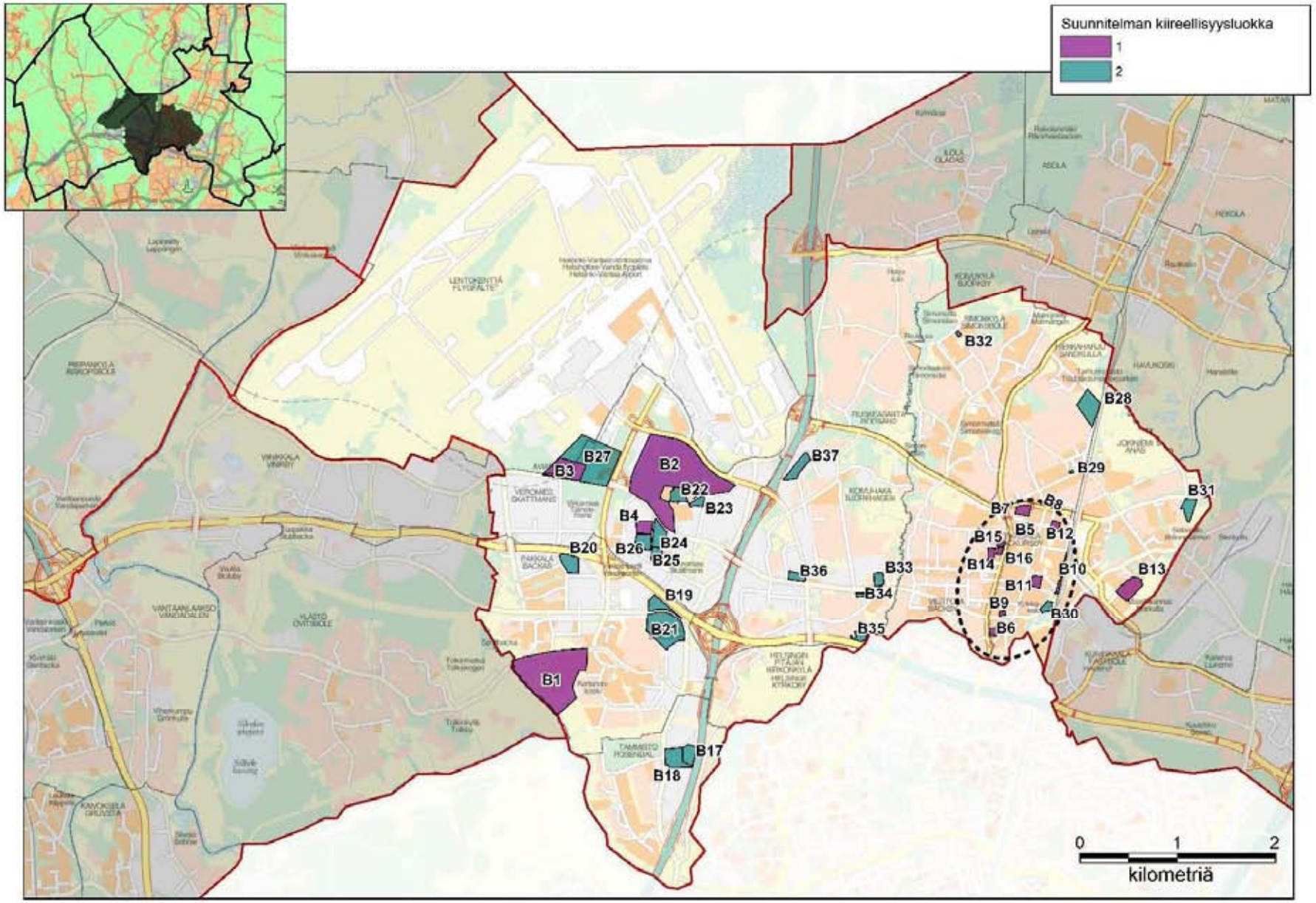
Tikkurilan jokirannan ympäristön suunnittelun tavoitteena on luoda edellytykset Keravanjoen rantavyöhykkeiden kehittämiseksi kaupunkilaisten olohuoneeksi ja kehittää toimintoja ympäröivissä kiinteistöissä.

Backaksen kartanoalueen asemakaavoitustyö jatkuu. Alueen toimintoja kehitetään ympäristöä kunnioittavalla lisärakentamisella. Kulttuurihistoriallisesti arvokas ympäristö suojellaan. Kartanon sijainti valtakunnallisesti arvokkaassa kulttuurihistoriallisessa maisemassa asettaa rakentamiselle ja toiminnalle rajat, mutta luo myös mahdollisuuksia arvokkaan ympäristön hyödyntämiselle alueen kehittämisessä.

Kuva: Näkymä Kultarikontien varrelta

Keski-Vantaan asemakaavayksikön työohjelman kohteet

nro	Kaupunginosa	Kaavanro	Kaavan nimi	Kohde	Suunnittelija	Konsultit	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
B1	Pakkala	511800	Backaksen kartano	Backaksen kartano	Kotilainen, Häsänen							k,kh		>>>		k,kh	kv	
B2	Veromies	002150	Aerolan asuinalue	Korttelit 52307, 52103 ja lentokenttäaluetta / Aerolan asuinalue	Häsänen, Muukka	Arkk.tsto Heikkinen-Komonen Oy, Mais.ark. Byman-Ruokonen	kil	kil	kil	kil	kil	o						
B3	Veromies	002151	Aviapolis-aseman aloituskortteli	Aviapolis-aseman ympäristö, lentokenttäaluetta,	Kotilainen, Häsänen, Tirkkonen, Muukka	Ark.tsto Helamaa&Pulkkinen, Innovarch Oy	>>>	k	kh,kv									
B4	Veromies	002258	Huberin halli	osa korttelia 52126	Kotilainen		o		s	k	kh	>>>			k,kh	kv		
B5	Tikkurila	002224	Orvokkirinne 4, vuokra-asuntoja	kortteli 61300/1	Koskinen		>>>	>>>	k	kh,kv								
B6	Tikkurila	002228	Horsmakuja 1	Kortteli 61103/7	Niva		>>>	k	kh,kv									
B7	Tikkurila	002229	Orvokkitie 20	osa korttelia 61305	Koskinen, Kotilainen		k	kh,kv										
B8	Tikkurila	062600	Tikkurilan kaavarunko	Tikkurilan kaavarunko	Niva, Kotilainen, Koskinen, Muukka, Tirkkonen		k											
B9	Tikkurila	002237	Orvokkikuja 1	kortteli 61107/1	Niva		k,kh	>>>	>>>		k	kh,kv						
B10	Tikkurila	002247	Tikkurilan asemakeskus	kortteli 61308/1, 2	Koskinen		>>>	>>>	k,kh	kv								
B11	Tikkurila	002254	Tikkurilan kirkon kortteli	kortteli 61204/5	Niva			kil	kil	kil	kil	kil		kil		o		
B12	Tikkurila	002263	Kortteli 61220	Kortetli 61220	Kotilainen			o				s	k,kh		>>>		k,kh	kv
B13	Jokiniemi	002234	Metla	kortteli 62042/1	Koskinen						s	k,kh		>>>	>>>	k,kh	kv	
B14	Viertola	002147	Kultarikontie 5-7	Osa korttelia 63172, Kultarikontie 5-7	Niva	Ark. tsto. Jukka Turtiainen	k	kh	>>>	>>>	k	kh,kv						
B15	Viertola	002256	Hernetie 1	kortteli 63173/3, 4	Niva				o			s		k,kh	>>>	>>>		k
B16	Viertola	002174	Pajunotko	Kortteli 6317/2, Pajunotko	Niva (Ölander)	Ark.tsto HMV Oy		k	kh	>>>	>>>	k,kh		kv				
B17	Tammisto	002171	Sähkötie 3-5	Kortteli 50004/18 /Gigantti ja XXL	Onnela	Kiint. Oy Vantaan Sähkötie 3, Gigantti			k,kh	>>>	>>>			k,kh	kv			
B18	Tammisto	002255	Sähkötie 1	kortteli 50004/20	Koskinen				o			s		k,kh	kv	>>>	>>>	
B19	Pakkala	002194	Hotelli Flamingo	Flamingon laajennus	Niva	Haroma & partners	>>>		k,kh	kv								
B20	Pakkala	002177	Silvastintie 2	kortteli 51207/45	Onnela		>>>	>>>	k,kh	kv								
B21	Pakkala	002236	Tammiston sähköasema	kortteli 51314/43, 44	Onnela			k,kh	>>>			k,kh		kv				
B22	Veromies	002191	Aerola/ VVO	Kortteli 52306/ 10, Aerola /VVO	Niva	Arktsto Jarmo Pulkkinen	>>>		k,kh	kv								
B23	Veromies	002196	Pyhtäänkorventie 8	kortteli 52308/11	Ölander												o	
B24	Veromies	002204	Perintötie 5	kortteli 52121/10	Häsänen				o									
B25	Veromies	002205	Perintötie3	kortteli 52127/1	Häsänen				o									
B26	Veromies	002260	kortteli 52125	osa korttelia 52125	Koskinen					o					s	k,kh	kv	>>>
B27	Veromies	002192	Aviapolis-aseman kaavarunko	Aviapolis-aseman ympäristö, kaavarunko	Ölander, Häsänen, Tirkkonen, Muukka	Ark.tsto HelsinkiZürich, Sito Oy					-	-	-		-	-	-	
B28	Hiekkaharju	002261	Kulleropuisto	60070-70074, 60082, Kulleropuisto	Kotilainen			o			s	k,kh		>>>		k,kh	kv	

nro	Kaupunginosa	Kaava nro	Kaavan nimi	Kohde	Suunnittelija	Konsultit	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
B29	Hiekkaharju	002227	Talkootie 1, Asuinkerrostalo	kortteli 60012/2	Kotilainen		k	kh	>>>			k,kh		kv				
B30	Tikkurila	002190	Hotelli Vantaa	Kortteli 61113, Hotellin laajennus	Niva	Hotelli Vantaa laajenee										k,kh	>>>	
B31	Jokiniemi	002262	Gammelbacka	osa Satomäenranta-puistoa	Koskinen					o					s	k,kh	kv	>>>
B32	Simonkylä	002153	Kallioimarteenrinne	Kortteli 65897/1, Kallioimarre	Koskinen		o			s	k,kh	kv	>>>	>>>	k,kh	kv		
B33	Koivuhaka	002166	Koivuhaan pientalot	Osa korttelia 68161,	Niva, Vanhala, Muukka		k,kh	>>>		k	kh,kv							
B34	Koivuhaka	002202	Kuriirikuja 3	kortteli 68143/7	Onnela			k	kh,kv									
B34	Koivuhaka	002203	Kuriirikuja 3	kortteli 68143/8, TEHDÄÄN 002202 YHTEYDESSÄ	Onnela			k	kh,kv									
B35	Koivuhaka	002211	Uusitie 12 ja 15	kortteli 68156, yhdessä 001536 kanssa	Vanhala, Kuparinen													
B36	Koivuhaka	002240	Onvest Oy	kortteli 68010/14, 20	Kuparinen		k,kh											
B37	Koivuhaka	002252	Koivupuistontie-Koivulehdontie	kortteli 68104 ja VP-alue	Kuparinen			k,kh	>>>			k,kh		kv				

Kaava luokiteltu kiireelliseksi

o MRL 62 § mukainen tiedottaminen, sekä osallistumis- ja arviointisuunnitelma, jossa mahdolliset yleisötilaisuudet
kh kaupunginhallitus
kv kaupunginvaltuusto
- laadinta
>>> nähtävillä ja lausunnoilla
(k) Kaupungin hakema kaavamuutos.
(y) Yksityisen hakema kaavamuutos.
s sopimusneuvottelut
kil kilpailutus

Itä-Vantaan asemakaavayksikkö (aluearkkitehti Vesa Karisalo)

Kehittämisen haasteet

Itä-Vantaa kasvaa kolmen merkittävän keskustan, Korson, Koivukylän ja Hakunilan ympärillä. Keskuksia kehitetään omaleimaisina ja monipuolisina kaupunkiympäristöinä. Niissä turvataan monipuolinen ja jatkuva asuntotuotanto, palvelut, joukkoliikenneyhteydet ja yhteydet viheralueille. Lisäksi vahvistetaan Länsimäen alueen asuntotuotannon käynnistämistä ympäristöministeriön asuntoalueohjelman kohdealueena.

Östersundomin kasvusuunta liitetään Vantaan rakenteeseen.

Alueellinen kehittäminen / keskustojen kehittäminen / yhteistyöhankkeet

Korsossa keskustaa kehitetään keskustakilpailun tulosten perusteella. Vuoden aikana käynnistetään asemakaavan muutoksia, joilla toteutetaan kilpailun tavoitteita monipuolisesta asuin- ja palvelukeskustasta. Korso on omaleimainen kylänsä, jonka yhteisöllisyys pitää näkyä kaupunkikuvassakin.

Koivukylän keskustaa kehitetään keskustasuunnitelma 2009:n mukaisesti. Keskustaan suunnitellaan mm. uutta kaupan, palvelun ja asumisen keskusta (~ 30 000 k-m^2), joka liittyy saumattomasti Hakopolun liikekiinteistöön ja rautatieasemaan.

Helsingin ja Vantaan seurakuntayhtymät ovat yksi merkittävä maanomistaja Koivukylän alueella, ja heidän kanssaan kehitetään Leinelän, Rekolanmäen ja Elmo-urheilupuiston alueita.

Hakunilan keskustan kokonaissuunnitelman päivitystyö käynnistyy 2015.

Hevoshaantiellä jatkuu asemakaavan muutostyö Kormuniitty. Siinä tutkitaan asuinkortteleita entiselle julkisen rakentamisen ja erityisasumisen korttelialueille Urheilupuiston vieressä.

Kaupunkisuunnittelu jatkaa Hakkilan alueen kehittämistä ja yhteistyötä Vantaan Akselin kehitysryhmässä.

Asuntotuotanto

Asuntotuotantoa edistetään kaavoittamalla yleiskaavan mukaisia täydennysrakentamisalueita enimmäkseen kaupungin omistamilla mailla.

Koivukylän alueella Leinelä 1-alueen asuntorakentamista jatketaan edelleen. Alkuperäistä suunnitelmaa muokataan kaavamuutoksilla.

Uutta asuntoaluetta kaavoitetaan yleiskaavan mukaisesti Vaaralassa Lähdepuiston alueella. Alue voidaan ottaa rakentamiseen kun Kehä 3:n melusuojaus on toteutettu.

Leppäkorvessa Oljemarkin alueella käynnistyy Leppäkorpi 4A -asemakaavatyö.

Hakunilan alueen asuntotuotantoa pyritään lisäämään, jotta nykyinen asukasmäärä ja palvelutaso voidaan alueella taata. Uusi keskustan laajennuksen asuntoalue sijoittuu osittain kaupungin omistamille maille (42 000 k-m^2). Länsimäessä on käynnissä merkittävä asuntokaavahanke kaupungin omistamalle maalle (12 500 k-m) . Maalinauhantiellä on myös suunniteltu täydennysrakentamiskohdetta.

Työpaikkarakentaminen

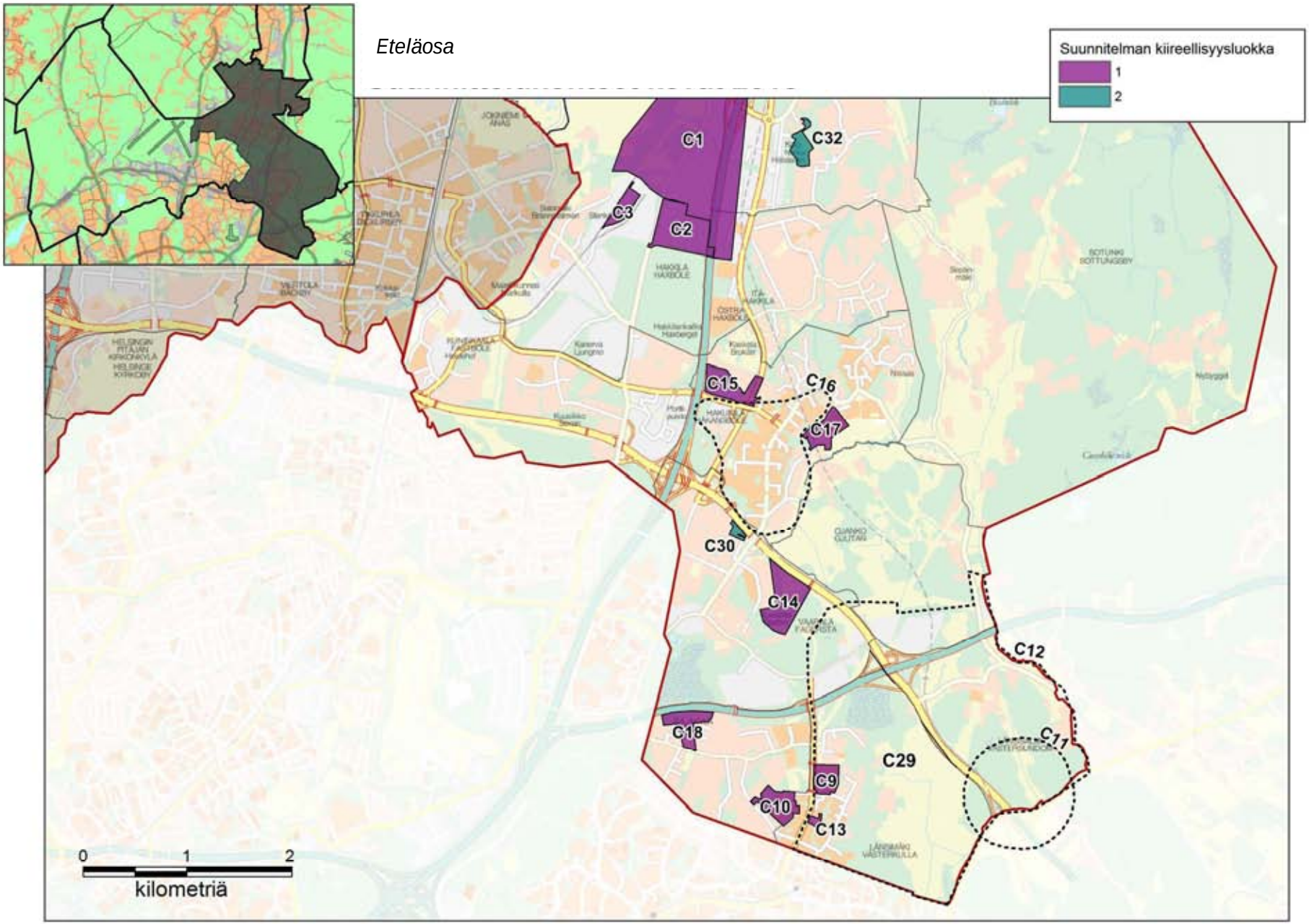
Työpaikkarakentaminen keskittyy voimakkaasti Vantaan Akselin alueelle, minne siirtyy merkittäviä logistiikka- ja tuotantolaitoksia. Hakkilan alueen kaavoittaminen jatkuu kaavarunkotöiden pohjalta asemakaavan muutoksina.

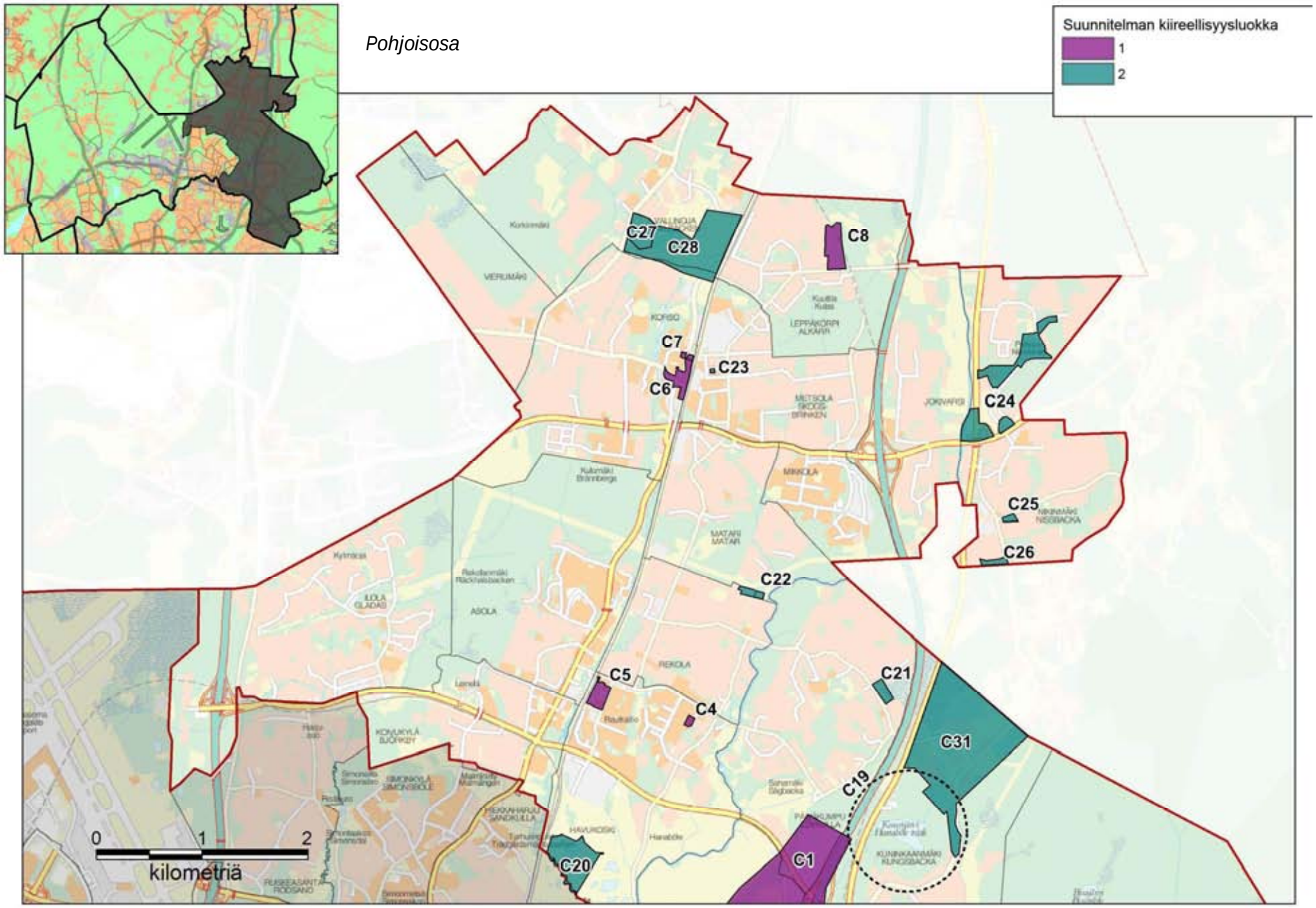
Erityiskohteet

Östersundomin yhteisen yleiskaavan nähtävilläolo on heti vuoden alussa. Vantaan osalta kaavassa varaudutaan noin 10 000 asukkaan lisäykseen Länsisalmen keskuksessa sekä Länsimäen pohjoisosan työpaikka-alueilla noin 3000 uuteen työpaikkaan.

Kaupunkisuunnittelu osallistuu Länsimäen asuntoalueohjelman toteutukseen. Ohjelma luo Länsimäkeen edellytyksiä mm. monipuoliselle asukastyölle ja tuo tukea alueen kunnallistekniikan investointeihin. Alueen kaavamuutoksia kytketään ohjelmaan.

Itä-Vantaan asemakaavayksikön työohjelman kohteet

Pohjoisosa
Suunnitelman kiireellisyysluokka
1
2
C27
C28
C8
C7
C6
C23
C24
C25
C26
C22
C5
C4
C21
C31
C19
C1
C20
0
1
2
kilometriä

nro	Kaupunginosa	Kaavanro	Kaavan nimi	Kohde	Suunnittelija	Konsultit	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
C1	Hakkila	082400	Vantaan Akselin kaavarunko 2	Logistiikkaa	Köykkä	(k) / Arkkitehdit Anttila & Rusanen Oy	----	----	----	----	----	k						
C2	Hakkila	002095	Metso	Hakkila K86200 ja katu-aluetta teollisuus- ja varastorakentamiseen	Köykkä	Arkkitehtitoimisto R-H. Laakso Oy	----	----	----	k,kh	>>>	>>>		k,kh				
C3	Hakkila	002118	Kontino	Kortteli 66019 / 2,3	Sauramo	(y) Laitila Arkkitehdit Oy			k,kh									
C4	Havukoski	002186	Tarhapuisto	Purettavan koulukiinteistön tilalle asuinkerrostalorakentamista (k)	Tolkki	konsultti	----	----	k	>>>	>>>	k,kh						
C5	Havukoski	002114	Koivutori	Korttelit 74401,74406 sekä virkistys ja puistoalueet. Liike-ja toimistotilaa muutetaan liike-, toimisto- ja asuintilaksi	Tolkki	(k) / TKD/Arkkitehtitoimisto Larkas&Laine	----	----	k	kh	>>>	>>>		k,kh	kv			
C6	Korso		Keskustakilpailun kaavamuutokset	Käynnistetään kun osallistujat tiedetään	Tolkki		----	----	----	----	----	----	----	o				
C7	Korso	002144	Korson tornitalo	Korttelit 81101 ja 81102. Korson keskustaan asuintornitalo ja asemanmäelle uusi kevyenliikenteen yhteys	Tolkki	(k) Skanska / Arkkitehtitoimisto L-N Oy			o	----	----	k,kh		>>>	>>>	k,kh		
C8	Leppäkorpi	840500	Leppäkorpi 4A	Asuminen, virkistys, lähikauppa. Kaupungin maalle	Koskivaara, Aizpuru		----	----	----	----	----	----	----	k,kh	>>>	>>>		
C9	Länsimäki	002187	Pallas	Purettavan koulurakennuksen tilalle uutta rakentamista (k)	Sauramo		----	----	k,kh	>>>	>>>			k,kh	kv			
C10	Länsimäki	002241	Maalinauhantie 6-16	VAV. Täydennysrakentamista. Asuntoja	Köykkä	VAV / konsultti	----	----	k	kh	>>>	>>>		k,kh				
C11	Länsimäki	Y/Px	Länsisalmen keskus	Östersundomin yhteisen yleiskaavan mukainen metrokeskus. Yleissuunnitelma	Köykkä		----	----	----	----	----	----	----	----	k,kh			
C12	Länsimäki	Y/P7	Östersundomin yhteinen yleiskaava		Karisalo / Köykkä /Yleiskaavoitus	Vantaa, Helsinki, Sipoo/ Useita selvityskonsultteja		>>>	>>>									
C13	Länsimäki		Kuntopolku	Kuntopolku Y-tontit Asuntoja ja palveluja			----	----	----	----	----	----	----	----	----	0		
C14	Vaarala	002239	Lähdepuisto	Yleiskaavan mukaista asumista	Sauramo		----	----	----	----	----	----	----	---	----	k,kh	>>>	>>>
C15	Hakunila	001987	Hakunilan keskusta	Destia, Hakunilan varikko asuinkortteliksi	Karisalo, Köykkä	Arkkitehtitoimisto Petri Rouhiainen Oy												
C16	Hakunila		Hakunilan keskustan kaavarunko	Yhteistyössä yleiskaavoituksen kanssa	Karisalo, Köykkä	Konsultti	---	----	----	----	----	----	----	----	k,kh	----	----	
C17	Hakunila	002226	Kormuniityn asuinalue	Uusi asuinalue urheilupuiston viereen	Tolkki, Koskivaara, Aizpuru		----	----	----	----	k,kh			>>>	>>>	k,kh	kv	
C18	Rajakylä	002238	Rimapuisto	osa Rimapuistoa Lähikaupalle	Aizpuru						o	----	----	----	----	k,kh	>>>	>>>
C19	Kuninkaanmäki	091400	Kuusijärvi-Sipoonkorpi -selvitys.	Sipoonkorven kansallispuiston ympäristön ja Kuusijärven virkistysalueen toiminnallinen ja maisemallinen selvitys (k)	Muukka													
C20	Havukoski	741600	Rosenlund	Omakotitaloalue. Käsittely riippuu sopimustilanteesta.	Karisalo		----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----
C21	Päiväkumpu	750800 rkm	Päiväkumpu 8	Seniorikeskus, Ulpuntie	Koskivaara	(k) Arkkitehtitoimisto Matti Iiramo Oy	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----
C22	Matari	002128	Joukontie, K 80120	Y kortteli ja 73273 TY-3 muutetaan senioriasumiselle (k)	Koskivaara	(k) Arkkitehtitoimisto Matti Iiramo Oy	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----
C23	Metsola	002218	Metsotorni	Metsola, 83104/5. Toimistotalo erityisasumiselle.	Tolkki		kh	kv										
C24	Nikinmäki	002206	Harrikuja	Senioriasuntoja, asuntoja, Lahdentien tiealue.	Koskivaara		----	----	k,kh	>>>	>>>	k,kh						
C25	Nikinmäki	002134	Nikinmäki osa K86151	Rakennusoikeuden lisäys	Nieminen					o	----	----	----	----	k,kh	>>>	>>>	
C26	Nikinmäki	002246	Nikinmäki, K 86153	Äyriäisenkuja	Hokkanen													
C27	Vallinoja	880800	Vallinoja 8	Tiivis-matala -pientaloja kaupungin omistamille maille	Tolkki	(k,y)	---	----	kl	----	----	----	----	----	----	----	----	
C28	Vallinoja	081200	Vallinojan kaavarunko	Vallinkylän asuntoalue, asema	Tolkki	(y,k) FCG Maisemaselvitys 2009	----	----	----	----	----	---	----	----	----	----	----	----
C29	Länsimäki	091500	Länsimäki -selvitystyö		Köykkä						o	----	----	----	----	----	----	----
C30	Vaarala	001737	Vaarala, K93222	K-korttelialue asumiseen	Sauramo		----	----	----	----	k,kh	>>>	>>>		k,kh			
C31	Kuninkaanmäki		Byända asemakaava	Yleiskaavan A4- ja virkistysalueita asemakaavaan	Karisalo	Arkkitehdit Harris-Kjisik	---	---	----	----	----	----	----	----	o	----	----	
C32	Kuninkaanmäki		Maanmittarintie	Puistoon rakennettu uima-allas itontin laajennus. Täydennysrakentamista laajemmaltikin	Koskivaara											o	----	----

Kaava luokiteltu kiireelliseksi

o MRL 62 § mukainen tiedottaminen, sekä osallistumis- ja arviointisuunnitelma, jossa mahdolliset yleisötilaisuudet
kh kaupunginhallitus
kv kaupunginvaltuusto
— laadinta
>>> nähtävillä ja lausunnoilla
(k) Kaupungin hakema kaavamuutos.
(y) Yksityisen hakema kaavamuutos.
s sopimusneuvottelut
kil kilpailutus

Vantaa

Vantaan kaupunki
Maankäytön, rakentamisenja ympäristön toimiala
Kaupunkisuunnittelu
Kielotie 28, 01300 Vantaa

33 § **Rakennuskiellon määrääminen alueelle nro 90098R, Pirttiranta**

VD/9945/10.02.06/2014
J-VN/TLA/APE/SRU/JB

Vantaan Pirttirannan alue määrätään rakennuskieltoon alueen asemakaavoittamisen ajaksi.

Maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 53 § 1 momentin 1 kohdan nojalla kunta voi määrätä rakennuskiellon alueelle, jolla asemakaavan laatiminen tai muuttaminen on vireillä. MRL 53 § 2 momentin nojalla rakennuskielto on voimassa enintään kaksi vuotta. Kunta voi kaavoituksen keskeneräisyyden vuoksi pidentää kieltoaikaa kaksi vuotta kerrallaan. Kunnan määräämä rakennuskielto kaava-alueen laajentamiseksi voi kuitenkin kestää enintään kahdeksan vuotta, mutta muutoin rakennuskiellolla ei ole aikarajaa. Rakennuskiellosta voi hakea poikkeamista.
Kunta voi määrätä asemakaavan laatimisen tai muuttamisen ajaksi rakennuskiellon turvaamaan, ettei kaavoituksen aikana ryhdytä toimenpiteisiin, jotka estäisivät tai vaikeuttaisivat tulevan kaavan laatimista ja toteuttamista.

Vantaan Pirttiranta on yleiskaavassa loma-asuntoaluetta RA (Alue varataan yksiasuntoisille loma-asunnoille ja ryhmäpuutarhoille. Alueella voidaan sallia myös aluetta palvelevia yhteistiloja). Pirttirannan alueella ei ole asemakaavaa.

Kieltoalueella toimii Pirttiranta Oy jonka alueella on noin 57 lomarakennusta. Näistä ilmeisesti yli puolet on ympärivuotisesti asuttuja. Alueella on tulvavallista huolimatta tulvan ja sortuman vaaraa.

Vantaan kaupunkisuunnittelu ottaa alueen asemakaavoittamisen vuoden 2015 työohjelmaan. Kaupunki katsoo, että alueen asuntorakentamisen ja käytön edellytykset on syytä tutkia asemakaavatyön yhteydessä, ja alueelle esitetään rakennuskieltoa asemakaavan laatimiseksi (MRL132, 53 § 1.mom).

Kaupunkisuunnittelulautakunta 19.1.2015 § 13

Kaupunkisuunnittelujohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle, että
a) määrätään maankäyttö- ja rakennuslain 53 §:n 1 momentin mukainen rakennuskielto 18.1.2017 asti liitekarttaan merkitylle alueelle, numero 90098R,
b) päätöstä on noudatettava maankäyttö- ja rakennuslain 202 §:n nojalla ennen kuin se on saanut lainvoiman,
c) pöytäkirjan tämä pykälä tarkastetaan heti kokouksessa.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

———

Kaupunginhallitus 26.1.2015 § 33

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginvaltuustolle, että
a) määrätään maankäyttö- ja rakennuslain 53 §:n 1 momentin mukainen rakennuskielto 18.1.2017 asti liitekarttaan merkitylle alueelle, numero 90098R,
b) päätöstä on noudatettava maankäyttö- ja rakennuslain 202 §:n nojalla ennen kuin se on saanut lainvoiman, ja
c) pöytäkirjan tämä pykälä tarkastetaan heti kokouksessa.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liite:
- Uusi rakennuskieltoaluekartta: Pirttiranta

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia, esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 7.4 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot: kehittämispäällikkö Anitta Pentinmikko, puh. 8392 2677
kaavoitusteknikko Raila Lindgren, puh. 8392 2230
etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

416-7-52 Ruhanrie

416-7-39

416-7-45

Vanhaanjoki

416-4-642

416-4-233

416-4-200

416-4-586

416-4-643

Pirttirannantie

416-4-199

416-4-461

416-4-479

416-4-462

416-4-355

416-4-352

416-4-353

416-4-354

416-4-205

416-4-237

416-4-647

416-4-583

34 § **Lunastusluvan hakeminen ympäristöministeriöltä Keimolan kylässä sijaitsevan Marja-Vantaan osayleiskaavassa asuntotuotantoon ja siihen liittyvään yhdyskuntarakentamiseen osoitetun noin 43,4 ha:n suuruisen alueen lunastamiselle Saras-nimisestä kiinteistöstä**

VD/10411/10.00.01.02.00/2014
KN/LM-H/AV-P/TMA/JB

Maapoliittiset linjaukset

Kaupunginvaltuuston 17.12.2012 § 13 hyväksymä Vantaan kaupungin maapoliittiset linjaukset on strateginen asiakirja, jossa kaupunginvaltuusto on määritellyt maapoliittiset tavoitteet ja toimenpidesuositukset koskien mm. kaavoitusta, maanhankintaa ja maanluovutusta.

Maanhankinta 2013–2016

Vantaan kaupungin maanhankintaa ohjaavat maapoliittiset linjaukset, joiden tärkein tavoite on luoda kaupungille mahdollisuus rakentamisen ja tonttimarkkinoiden parempaan hallintaan. Vahvalla maapoliittisella otteella kaupunki voi tasapainottaa talouttaan ja hallita entistä enemmän rakentamisen suuntaamista ja ajoittamista. Näin saadaan sekä kaupungin kunnallistekniset- että palveluinvestoinnit täysimääräisesti ja oikea-aikaisesti hyödynnetyksi.

Kun kaupunki omistaa maaomaisuutta se voi kaavoittaa ja luovuttaa tontteja rakentamiseen sieltä, missä luovuttaminen palvelee parhaiten kaupungin kulloinkin voimassa olevia asunto-, elinkeino- ja palvelurakentamisen strategisia tavoitteita. Kaupungin luovuttaessa omistamaansa maata, se pystyy varmistamaan alueiden laadun ja erityisesti asumisen osalta turvaamaan kohtuuhintaisen asuntotuotannon ja alueiden sosiaalisen eheyden. Työpaikka-alueiden osalta se mahdollistaa erityisesti alueen profiloinnin ja monipuolisen elinkeinorakenteen. Aktiivisella maanhankinnalla varmistetaan asunto- ja työpaikkarakentamiseen soveltuvan maan riittävyys jatkossakin. Tämän vuoksi kaupungin on tarkoituksenmukaista hankkia itselleen lisää maata. Lisäksi maanhankinnalla turvataan luonnonsuojelun ja yleisen virkistyskäytön vaatimuksia.

Pääasiallinen maanhankintakeino on vapaaehtoinen kiinteistökauppa. Asetetut tavoitteet saavutetaan luotettavimmin, kun maanhankinnat tehdään riittävän ajoissa ja maan ostotoiminta on aktiivista. Maa pyritään hankkimaan kaupungin omistukseen ennen asemakaavoitusta. Maata hankitaan alueilta, jotka tukevat yhdyskuntarakenteen eheyttämistä sekä kaupungin pitkän aikavälin strategioiden toteuttamista.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala on tutkinut maanhankintakohteita, joiden hankkiminen kaupungin omistukseen vuosina 2013–2016 olisi kaupungin tasapainoisen kehittämisen kannalta tärkeää. Maanhankintakohteita on tutkittu huolella ja lopullisiin esityksiin valitut kohteet käydään läpi eri alojen asiantuntijakokouksissa, jotta voidaan varmistua, että kyseisten maa-alueiden hankkiminen kaupungin omistukseen on erityisen tarpeellista. Näistä kohteista päättävät lopullisesti asianomaiset luottamushenkilöelimet.

Maapolitiikan täytäntöönpanon ohjausryhmä 20.5.2013 totesi, että maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala / yrityspalvelut ryhtyy aktiivisesti neuvottelemaan ja hankkimaan maata edellä mainituin perustein valittavista kohteista.

Kaupunginhallitus päätti 17.6.2013 kaupunkisuunnittelulautakunnan esityksestä hyväksyä kaupungin maapoliittiset linjaukset maankäytön suunnittelulle, ja todeta, että maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala / yrityspalvelut ryhtyy aktiivisesti neuvottelemaan ja hankkimaan maata edellä mainituin perustein valittavista kohteista.

Yrityspalvelut on käynnistänyt vuosina 2013 ja 2014 neuvotteluja edellä mainitut edellytykset täyttävistä kohteista. Käydyistä neuvotteluista suurin osa on jo johtanut vapaaehtoiseen kauppaan.

Kiinteistö, johon lunastuslupahakemus kohdistuu

Vantaan kaupungin Keimolan kylässä sijaitseva, Kurt Erik ja Meri Alli Ingrid Sarinin kuolinpesien omistama kohdekarttaliitteen (liite 1a ja 1b) osoittama noin 43,4 ha:n suuruinen maa-alue Saras-

nimisestä kiinteistöstä, kiinteistötunnus 92-406-3-245 (jäljempänä lunastettavaksi esitettävä alue). Koko kiinteistön kiinteistörekisteriotteen mukainen pinta-ala on 70,21 ha.

Lunastettavaksi esitettävä alue on Marja-Vantaan osayleiskaavassa osoitettu noin 25,2 ha:n osalta pientaloalueeksi (A4), noin 8,3 ha:n osalta suojaviheralueeksi (EV), noin 3,3 ha:n osalta urheilu- ja virkistyspalvelujen alueeksi (VU), noin 2,9 ha:n osalta lähivirkistysalueeksi (VL) ja noin 3,7 ha:n osalta tieliikenteen alueeksi (L), eli pääosin asuntorakentamiseen ja siihen liittyvään yhdyskuntarakentamiseen. Osa lunastettavaksi esitettävästä alueesta sijaitsee Marja-Vantaan osayleiskaavassa lentomeluvyöhyke 3:ksi (LDEN 50–55 dB) osoitetulla alueella ja loput alueella, jonka rakentamiseen lentomelu ei vaikuta.

Lunastettavaksi esitettävä alue on tällä hetkellä viljeltyä peltoa ja metsää. Viljellyt, yhteensä noin 19,8 ha:n suuruiset alueet, maanomistajat ovat vuokranneet ulkopuoliselle viljelijälle. Mikäli alue siirtyy kaupungin omistukseen, on kaupunki valmis neuvottelemaan alueen vuokraamisesta edelleen viljelytarkoituksiin, kunnes aluetta tarvitaan muuhun käyttöön.

Lunastettavaksi esitettävään alueeseen kohdistuu useita kulkurasitteita, joihin lunastaminen ei vaikuta.

Lunastettavaksi esitettävällä alueella sijaitsee kolme vuosina 1920–1940 valmistunutta arvotonta ja purkukuntoista talousrakennusta.

Maanomistajien kanssa käydyt neuvottelut

Vantaan kaupungin yrityspalvelut ilmoitti 29.11.2013 maanomistajille lähetetyllä kirjeellä halukkuudestaan neuvotella Vantaan kaupungin Keimolan kylässä sijaitsevan noin 43,4–44,6 ha:n suuruisen alueen ostamisesta Saras-nimisestä kiinteistöstä, kiinteistötunnus 92-406-3-245. Vaihtoehto 1, eli noin 43,4 ha:n suuruinen alue oli nyt lunastettavaksi esitettävä alue.

Ensimmäinen palaveri asian tiimoilta pidettiin 5.2.2014. Tapaamisessa eivät kaikki maanomistajat olleet edustettuina, joten tapaamisen tarkoitukseksi jäi alustavasti esitellä kaupungin kiinnostus kohteeseen ja kertoa Vantaan kaupunginvaltuuston hyväksymistä maapoliittisista linjauksista sekä kaupungin yleisistä hinnoitteluperiaatteista.

Kaupunki lähetti 19.6.2014 päivätyllä kirjeellä Keimolan kylässä sijaitsevan Saras-nimisen kiinteistön maanomistajille ostotarjouksen, jolla kaupunki tarjoutui ostamaan em. tilasta tarjouksen liitteenä olleiden karttaliitteiden osoittaman noin 43,4–44,6 ha:n suuruisen alueen joko talouskeskuksen pihapiireineen (pihapiirin pinta-ala n. 1,2 ha) tai ilman. Tarjous oli voimassa 31.8.2014 asti.

Hinnoittelu perustui osayleiskaavan osoittamaan maankäyttöön. Rakentamiseen osoitetun alueen osalta hinnoittelussa käytettiin detaljikaavoittamattoman maan hintaa 8 €/m^2. Osayleiskaavassa rakentamiseen osoitettuun alueeseen sisältyy myös kadut ja muut tarvittavat yleiset alueet. Osayleiskaavassa osoitettujen urheilu-, virkistyspalvelu- ja lähivirkistysalueiden hinnan kaupunki katsoi olevan 2 €/m^2. Suojaviheralueen ja tieliikenteen alueen hinta oli 1 €/m^2. Kokonaiskauppahintana kaupunki tarjosi alueesta 2 260 000–2 416 000 euroa vaihtoehdosta riippuen.

Yrityspalvelujohtajan, tonttipäällikön ja maanomistajien edustajan 18.8.2014 pitämässä palaverissa maanomistajien edustaja halusi varmistaa, että 19.6.2014 allekirjoitetusta kaupungin ostotarjouksesta oli keskusteltu laajemminkin kaupungin sisällä ja että ostotarjousta tukee myös toimialan apulaiskaupunginjohtaja. Lisäksi maanomistajien edustaja ilmoitti, että maanomistajat tulevat esittämään kaupungin ostotarjouksessa mainittuun määräaikaan mennessä oman vastatarjouksensa kyseessä olevasta alueesta.

Maanomistajat esittivät kaupungille oman näkemyksensä kyseessä olevan alueen hinnasta yhteisellä 29.8.2014 allekirjoitetulla vastatarjouksella. Tarjoushinta oli 12 282 701,51 euroa. Vastatarjous käsitti alueen ilman kiinteistön talouskeskuksen rakennuksia ja niiden pihapiiriä. Maanomistajat toivoivat vastatarjouksensa johtavan jatkoneuvotteluihin ja myönteiseen lopputulokseen.

Maanomistajien tarjoushinta perustui heidän ja SRV Yhtiöt Oyj:n välillä toukokuussa 2007 allekirjoitettuun vuoden 2014 hintatasoon inflaatiokorjattuun esisopimukseen, joka koski kooltaan ja sijainniltaan kaupungin ostotarjouksen kanssa vertailtavissa olevia alueita. Esisopimus, jossa lopullisen sopimuksen syntymisen ehtona oli tietyn rakennusoikeuden sisältävän asemakaavan hyväksyminen

alueelle, oli voimassa vuoden 2011 loppuun. Esisopimus on rauennut, koska ehdot lopullisen kaupan tekemiselle eivät täyttyneet.

Kaupungin ja maanomistajien näkemys alueen käyvästä hinnasta poikkesi erittäin paljon toisistaan, mutta koska kummallakin osapuolella näytti olevan sama tahtotila saattaa alue kaupungin omistukseen, kutsui kaupunki maanomistajat neuvotteluun, jossa voitaisiin vielä yrittää löytää yhteisymmärrystä hinnoittelulle. Neuvottelu pidettiin 22.9.2014.

Kaupungin edustajat esittelivät maanomistajille kaupungin hinnoitteluperusteet maan käyvän hinnan määrittämiseksi. Hinnoittelu perustuu pääsääntöisesti lähivuosina toteutuneisiin vertailukelpoisiin kiinteistökauppoihin. Maanmittaustoimitus- ja maaoikeuskäytäntö tukee edellä mainittua hinnoitteluperiaatetta. Maaoikeuden näkemys lähivuosien aikana antamiensa tuomioiden perusteella on, että Vantaalla yleiskaavassa ei-rakentamiseen osoitetun maan markkina-arvo on 1–6 €/m^2 ja yleiskaavassa rakentamiseen osoitetun maan markkina-arvo on 5–12 €/m^2. Kyseessä on siis detaljikaavoittamattoman maan hinta.

Neuvottelun kohteena ollut alue Saras-nimisestä kiinteistöstä sijaitsee Kivistön kaupunginosan pohjoisosassa, jonka asemakaavoitusaikataulua kaupungilla ei ole. Kivistön kaupunginosan eteläisen osan kaavoittaminen, suunnittelu ja toteuttaminen ovat viime vuosina olleet ja edelleen ovat erittäin paljon mm. kaupunkisuunnittelun resursseja sitovaa. Tulevaisuudessa Kivistön kaupunginosan eteläisen osan valmistuttua on kaupungin yksi luonnollisista ja mahdollisista laajenemissuunnista Kivistön kaupunginosan pohjoisosa. Alueella ei ole valmista kunnallistekniikkaa. Marja-Vantaan osayleiskaavassa ostotarjouksen kohteena olleesta alueesta on noin 25,4 ha osoitettu pientaloalueeksi (A4). Kaupungin ostotarjouksessa rakentamiseen osoitetusta alueesta tarjottiin 8 €/m^2. Ostotarjouksen kohteena olleen alueen osayleiskaavassa ei rakentamiseen osoitetuista alueista kaupunki tarjosi urheilu-, virkistyspalvelu- ja lähivirkistysalueiden osalta 2 €/m^2 ja suojaviheralueen sekä tieliikenteen alueen osalta 1 €/m^2. Neuvottelun päätteeksi kaupunki lupasi harkita ensimmäisen tarjouksensa korottamista.

Kaupunki lähetti 29.9.2014 päivätyllä kirjeellä maanomistajille uuden korotetun ostotarjouksen, jolla kaupunki tarjoutui edelleen ostamaan alueen joko rakennuksineen ja pihapiireineen (pihapiirin pinta-ala n. 1,2 ha) tai ilman. Tarjous oli voimassa 22.10.2014 asti. Kaupungin korotettu tarjous osayleiskaavassa rakentamiseen osoitetun detaljikaavoittamattoman maan hinnaksi oli 8,50 €/m^2. Osayleiskaavan osoittamista urheilu-, virkistyspalvelu- ja lähivirkistysalueista kaupunki tarjosi edelleen 2 €/m^2 ja tieliikenteen alueesta 1 €/m^2. Osayleiskaavan osoittaman suojaviheralueen osalta kaupungin korotettu tarjous oli 2 €/m^2. Uudessa tarjouksessa kaupunki tarjosi kokonaiskauppahintana alueesta 2 469 000–2 628 500 euroa vaihtoehdosta riippuen. Ostotarjoukseen sisältyi maanomistajille lupaus, että mikäli alue siirtyisi kaupungin toiveen mukaisesti kaupungin omistukseen, tarvittaessa kaupunki neuvottelee viljeltyjen peltojen vuokrauksesta edelleen viljelytarkoituksiin aina siihen saakka, kunnes alueet tarvitaan muuhun käyttöön.

22.10.2014 maanomistajat toimittivat oman vastatarjouksensa kaupungin 29.9.2014 tekemään toiseen ostotarjoukseen. Vastatarjous käsitti edelleen alueen ilman kiinteistön talouskeskuksen rakennuksia ja niiden pihapiiriä. Maanomistajien vastatarjous alueesta on 11 515 032,67 euroa. Vastatarjous perustui siihen, että kaupunki oli nostanut toisessa ostotarjouksessaan asuinrakentamiseen tarkoitetun maan hintaa 6,25 prosenttia. Näin ollen maanomistajat puolestaan alensivat ensimmäistä vastatarjoustaan vastaavasti 6,25 prosentilla toiseen vastatarjoukseen.

Koska maanomistajien kanssa käydyissä neuvotteluissa, ei huomattavan suuren hintakäsityseron vuoksi ole päästy vapaaehtoisin keinoin sellaiseen ratkaisuun, jossa Kivistön kaupunginosassa sijaitsevasta Saras-nimisestä kiinteistöstä noin 43,4–44,6 ha:n suuruinen alue olisi saatu hankittua detaljikaavoittamattomana maana kaupungille, on maapoliittisten linjausten mukaisesti käynnistetty erityisen harkinnan jälkeen edellä mainitun kohdekarttaliitteen osoittaman noin 43,4 ha:n suuruisen alueen lunastusmenettelyn valmistelu. Lunastuslain (Lain kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta 603/1977) mukaan lunastettavasta omaisuudesta määrätään sen käyvän hinnan mukainen täysi korvaus. Kaupungin käsityksen mukaan sen ostotarjous vastaa käypää hintaa. Lunastettavaksi esitettävä alue ei sisällä talouskeskuksen rakennuksia eikä näiden pihapiiriä. Pihapiiri on pyritty rajaamaan riittävän väljäksi.

Neuvottelumuistiot ja osto-/vastatarjoukset ovat nähtävillä kokouksessa.

Vertailukauppoja

Maanomistajille esiteltiin 22.9.2014 neuvottelussa tuoreena vertailukauppana Vantaan kaupungin ja yksityisen maanomistajan 29.8.2014 allekirjoittama kiinteistökauppa, jossa kaupunki osti yhteensä noin 6,884 ha:n suuruisen kolmepalstaisen maa-alueen Havukosken kaupunginosasta. Palsta, jolle yleiskaavassa matalaksi ja tiiviiksi asuntoalueeksi (A2) osoitettu noin 5,6 ha:n suuruinen alue sijaitsee, on jo asemakaavoitetun ja valmiin kunnallistekniikan vieressä. Edellä mainitut valmiudet mahdollistavat alueen asemakaavoituksen käynnistämisen lähitulevaisuudessa, jotta Vantaan kaupunki pystyy lähi vuosina toteuttamaan valtion ja Helsingin seudun kuntien välisen tontti- ja asuntotuotantoa koskevan aiesopimuksen tavoitteet (liite 2). Yleiskaavassa rakentamiseen osoitetusta alueesta kaupunki maksoi 12 €/m^2. Yleiskaavan mukaisesta liikennealueesta ja luonnonsuojelualueesta sekä asemakaavan mukaisesta Laurintie-nimisestä katualueesta kaupunki maksoi kustakin 1 €/m^2. Yleiskaavassa matalaksi ja tiiviiksi asuntoalueeksi (A2) osoitetun alueen rakentamistehokkuus on suurempaa kuin pientaloalueeksi (A4) osoitetulla alueella.

Vantaa kaupunki ja Casatino Produktion Oy:n konkurssipesä ovat 21.11.2014 allekirjoittaneet kiinteistökaupan, jolla kaupunki osti yhteensä noin 2,95 ha:n suuruisen alueen Lapinkylän kylästä 250 000 euron kauppahinnalla. Kauppahinta vastaa kokonaispinta-alalle laskettuna 8,48 euron neliöhintaa. Kaupan kohteesta noin 2,1 ha on osoitettu Marja-Vantaan osayleiskaavassa pientaloalueeksi (A3) ja noin 0,85 ha lähivirkistysalueeksi (VL). Alue sijaitsee asemakaavoitetun, valmiin kunnallistekniikan ja rakennetun alueen vieressä. Kaupan kohteen alueella ei ole asemakaavaa.

Lisäksi kaupunki on tehnyt useita yleiskaavassa ei rakentamiseen tarkoitetun maan kauppoja, joissa hintataso on ollut sama kuin nyt lunastettavaksi esitettävän alueen ei rakentamiseen tarkoitettujen alueiden hinta.

Edellä esitetyt kaupat poikkeavat nyt lunastettavaksi esitetystä alueesta siten, että ne sijaitsevat asemakaavoitetun, valmiin kunnallistekniikan ja rakennettujen alueiden vieressä. Lisäksi ne ovat yleiskaavassa osoitettu tehokkaampaan rakentamiseen (A2 ja A3) kuin nyt lunastettavaksi esitettävä alue (A4). Näiden jo tehtyjen kauppojen hintaa korottavat seikat huomioon ottaen kauppoja voidaan pitää lunastettavaksi esitettävän alueen hinnoittelun perusteeksi soveltuvina vertailukauppoina.

Lunastamisen edellytykset yleisesti

Maankäyttö- ja rakennuslaissa (MRL, 132/1999) säädetään lunastuslupaan perustuvasta maan lunastamisesta seuraavaa:

> 99 § Lunastuslupaan perustuva maan lunastaminen
>
> Asianomainen ministeriö voi yleisen tarpeen vaatiessa myöntää kunnalle luvan lunastaa alueen, joka tarvitaan yhdyskuntarakentamiseen ja siihen liittyviin järjestelyihin tai muutoin kunnan suunnitelmallista kehittämistä varten.
>
> Asianomainen ministeriö voi antaa kaavan toteuttavalle viranomaiselle oikeuden lunastaa maakuntakaavaan otetun alueen tai sen käyttöoikeuden supistamisen, jos se on tarpeellista maakuntakaavan toteuttamiseksi valtion, seudun, kuntayhtymän tai kunnan väestön yhteisiä tarpeita varten.
>
> Asianomainen ministeriö voi lisäksi myöntää kunnalle luvan lunastaa alueen, joka on yleiskaavassa osoitettu liikenneväyläksi, asuntorakentamiseen tai siihen liittyvään yhdyskuntarakentamiseen ja jota tarvitaan kunnan suunnitelmanmukaiseen yhdyskuntakehitykseen, sekä alueen, joka on tarkoitettu kunnan tai kuntayhtymän laitokselle tai muihin näiden tarpeisiin. Asuntorakentamiseen tai siihen liittyvään yhdyskuntarakentamiseen lunastettavaan alueeseen voi sisältyä myös virkistys- ja suojelualuetta.

Kunnan tulee voida näyttää, ettei kunnassa ole riittävästi ja kohtuullisilla ehdoilla käytettävissä rakennusmaata tai että lunastamista on muutoin pidettävä tarpeellisena yleisen asuntorakentamisen tai kunnan suunnitelmanmukaisen rakentamisen edistämistä varten.

Yleisen tarpeen osoittaminen

Aluetta tarvitaan kaupungin suunnitelmanmukaiseen yhdyskuntakehitykseen, jonka turvaamiseksi kaupunki on sitoutunut seudullisiin ja valtakunnallisiin sopimuksiin ja laatinut tavoitteisiin perustuvia pitkän tähtäimen investointisuunnitelmia.

1. Yleiskaava

Vantaan yleiskaavassa 1992, Helsingin seudun taajamaseutukaavassa ja maakuntakaavassa on esitetty Länsi-Vantaalla Martinlaakson rataa ja siihen tukeutuvaa kaupunkirakennetta jatkettavaksi pohjoiseen. Kaupunginvaltuusto päätti osayleiskaavan laatimisesta Marja-Vantaan alueelle hyväksyessään koko Vantaan yleiskaavan 1992. Osayleiskaavalla tarkennettiin ja muutettiin eräiltä osin yleiskaavassa 1992 osoitettua maankäyttöratkaisua. Työhön liittyi selvityksiä mm. kaupunkirakenteesta, palveluista, liikenteestä, luonnosta ja kulttuurimaisemista. Osayleiskaava antaa tällaisenaan toimintalinjoja alueen käyttöönotolle ja perustellun maankäyttöratkaisun eri osa-alueiden asemakaavoitukselle.

Lunastettavaksi esitettävällä Saras-nimisen kiinteistön alueella on voimassa kaupunginvaltuuston 19.6.2006 hyväksymä oikeusvaikutteinen Marja-Vantaan osayleiskaava, joka tuli voimaan 9.7.2008

Lunastettavaksi esitettävällä alueella ei ole voimassa asemakaavoja.

2. Aiesopimukset valtion ja Helsingin seudun kuntien välillä

Vantaa sitoutui vuoden 2008 alussa tehdyssä valtion ja Helsingin seudun kuntien asuntotuotantoa koskevassa aiesopimuksessa luomaan edellytykset keskimäärin 2000 uuden asunnon toteuttamiseen vuosittain seuraavan kymmenen vuoden aikana.

Valtion ja Helsingin seudun kuntien välinen uusin maankäytön, asumisen ja liikenteen yhteistä tahtotilaa kuvaava aiesopimus 2012–2015 (MAL) on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 18.6.2012 § 14. Sopimuksella edistetään myös pitkäjänteistä, seudullista ajattelua sekä kuntien keskinäistä sopimista ja sitoutumista yhteisiin tavoitteisiin. Tavoitteena on neljäksi vuodeksi tehtävä sopimus, joka sisältää myös pidemmän aikavälin tavoitteita ja periaatteita. Sopimuksen mukaan kunnat sitoutuvat, muiden toimien ohella, luomaan edellytykset kiintiönsä mukaisen asuntotuotantotavoitteen toteutumiselle osoittamalla asemakaavoissa tarvittavan uuden rakennusoikeuden ja varmistamalla asemakaava-alueiden toteuttamisedellytykset (luku VII, kohta 1.). Lisäksi kunnat sitoutuvat liiteaineiston mukaisiin asuntotuotannon määrällisiin tavoitteisiin, joka Vantaan kaupungin osalta on keskimäärin 2 000 asuntoa vuodessa (liite 2, taulukko 1). Marja-Vantaa on nimetty asuntotuotantotavoitteiden ensisijaisiksi kohdealueeksi 092-11 (liitteet 3 ja 4, taulukko 2 ja kartta 2).

Valtion ja Helsingin seudun kuntien välinen sopimus suurten infrahankkeiden tukemiseksi ja asumisen edistämiseksi on allekirjoitettu 25.8.2014. Sopimuksen tarkoituksena on edistää Helsingin seudun suuria infrastruktuurihankkeita ja edistää samalla alueen asuntotuotantoa. Sopimuksessa Helsinki, Espoo ja Vantaa ovat sitoutuneet nostamaan MAL-aiesopimuksen 2012–2015 kaavoitustavoitettaan 25 prosentilla. Vantaalla tämä tarkoittaa nykyisen aiesopimustavoitteen 200 000 k-m2/vuosi nostamista tasolle 250 000 k-m2/vuosi vuodesta 2016 alkaen.

Sopimuksessa on myös edellytetty, että asuntotuotantotavoitteen toteutumisen mahdollistamiseksi Helsingin seudun kunnat varmistavat asumiseen tarkoitettujen asemakaava-alueiden toteuttamisedellytykset ja tonttien käyttöön saamisen tehostamalla mm. maapolitiikkaansa.

3. Väestönkasvu ja asuntorakentamisen lähtökohdat

Vantaan väestöennuste koostuu kahdesta itsenäisestä osasta, koko kaupungin ennusteesta ja osa-alueittaisesta ennusteesta. Osa-alueittainen ennuste kattaa kaupunginosa- ja suuraluetason, siinä käsitellään ennustevuonna rakennettavan asuntokannan väestönlisäykset ja sitä vanhemmassa asuntokannassa, ns. vanhassa asuntokannassa, tapahtuvat väestönmuutokset erikseen. Koko kaupungin ennuste kattaa vuodet 2015–2040 ja osa-alueittainen ennuste vuodet 2015–2024. Vuoden 2014 alussa Vantaalla oli 208 098 asukasta. 1990-luvulta lähtien väestönkasvu on ollut melko tasaista, noin 2 000–2 500 henkilöä vuosittain. Väestöennusteen mukaan Vantaan väkiluvun ennustetaan kasvavan vuoteen 2025 mennessä noin 25 980 henkilöllä niin, että kaupungin väkiluku on tuolloin 234 078 henkilöä. Kivistön suuralueen rakentaminen keskittyy Kivistön ja Keimolan kaupunginosiin,

joissa rakennettavat alueet ovat uusia. Kivistön rakentaminen on vilkkaimmillaan vuonna 2015, mutta uudisrakentaminen jatkuu koko ennustejakson ajan. Kivistön kaupunginosaan tulee uutta väestöä 4 500 henkeä ja Keimolan kaupunginosaan 1 000 henkeä vuosina 2014–2023.

Uudisrakentamisen vaikutus väestönkehitykseen koostuu asuntorakentamisennusteesta (vuodet 2014–2023) ja viime vuosien perusteella lasketuista asumisväljyyksien keskiarvoista ja niiden kehitykseen perustuvista oletuksista. Vantaan asuntokuntarakenne on tasaisesti kehittynyt kohti pienempiä asuntokuntia. Vuoden 2008 alussa asuntokuntien keskikoko oli Vantaalla 2,16, kun se kymmenen vuotta aiemmin oli 2,30 henkilöä. Keskimääräisen asuntokuntakoon arvioidaan olevan vuonna 2017 noin 2,10 henkilöä. Asuntokuntien määrän lisääntyminen kasvattaa osaltaan asuntokysyntää.

Vantaan kaupunginvaltuusto hyväksyi 6.4.2009 § 4 Vantaan kaupungin asunto-ohjelman vuosille 2009–2017. Asunto-ohjelmassa esitetään Vantaan kaupungin asuntopoliittiset linjaukset. Sen tavoitteena on turvata Vantaalla asuntomarkkinoiden kysyntää vastaava asuntotuotanto. Asunto-ohjelmassa näytetään suuntaviivat ja tavoiteaikataulu tulevalle asuntorakentamiselle alueittain. Asunto-ohjelma on osa suurempaa kokonaisuutta eli kaupungin kokonaisstrategiaa (Vantaan tasapainotettu strategia) ja Vantaan maankäytön toteuttamisen ohjelmointia. Sen tehtävänä on kuvata tulevien vuosien asuntorakentamista Vantaan kaupungin alueella. Ohjelmassa on kolme strategista tavoitetta, jotka asuinalueiden toteuttamiseen ja rakentamisen ajoitukseen liittyvien tavoitteiden kanssa ulottuvat vuoden 2017 loppuun asti.

Vuonna 2013 asuntorakentamisen laskennallinen asemakaavavaranto Vantaalla oli noin 1 840 000 k-m^2, josta kerrostalovarantoa oli noin 440 000 k-m^2 (arvioitu riittävyys: 3–4 vuotta). Koko laskennallisesta varannosta vain noin 20 % on kaupungin omistamalla maalla.

Asemakaavavaranto rakentamattomilla tonteilla oli 2/2013 yhteensä 730 000 k-m^2, josta kaupungin omistuksessa 340 000 k-m^2 (47 %).

Maan tarpeesta

Edellä olevilla perusteilla on katsottava, että kaupunki tarvitsee lunastettavaksi esitettävää aluetta yhdyskuntarakentamiseen ja siihen liittyviin järjestelyihin sekä kaupungin suunnitelmallista kehittämistä varten. Alue on osoitettu kaupunginvaltuuston hyväksymässä Marja-Vantaan osayleiskaavassa asuntorakentamiseen ja siihen liittyvään yhdyskuntarakentamiseen. Suunnitelmallisuus ja suunnittelun toteutuminen edellyttävät oikea-aikaista ja riittävän varhaista maanhankintaa tarpeellisen tonttireservin aikaansaamiseksi. Tarve aiheutuu paitsi kaupungin omasta kehityksestä niin myös ylikunnallisista ja seudullisista sitoumuksista ja suunnitelmista.

Yhteenveto

Koska maanhankinta vapaaehtoisin kaupoin ei ole edennyt kaupungin turvatun ja suunnitelmallisen kasvun kannalta keskeisellä alueella toivotusti, ovat edellytykset lunastusluvan myöntämiseen edellä esitetyillä perusteilla MRL 99 §:n 1 ja 3 momenttien mukaan olemassa.

Neuvotteluja jatketaan mahdollisuuksien mukaan mahdollisen lunastustoimituksen vireillä ollessa.

Kaupunkisuunnittelulautakunta 8.12.2014 § 29

Yrityspalvelujohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle, että Vantaan kaupunki hakee ympäristöministeriöltä maankäyttö- ja rakennuslain 99 §:n 1 ja 3 momentin nojalla lupaa saada lunastaa Vantaan kaupungille edellä esittelytekstissä todetuin perustein liitteenä olevalla kohdekartalla osoitettu noin 43,4 ha:n suuruinen alue Saras-nimisestä tilasta (92-406-3-245), joka Marja-Vantaan osayleiskaavassa on osoitettu asuntorakentamiseen ja siihen liittyvään yhdyskuntarakentamiseen.
Käsittely:
Varapuheenjohtaja Timo Karénin esityksestä lautakunta päätti jättää asian pöydälle seuraavaan kokoukseen.

Merkittiin, että apulaiskaupunginjohtaja Juha-Veikko Nikulainen poistui yleislausekejääviyden vuoksi kokoushuoneesta tämän asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.
Päätös:

Päätettiin jättää asia pöydälle seuraavaan kokoukseen.

———

Kaupunkisuunnittelulautakunta 19.1.2015 § 17

Yrityspalvelujohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle, että Vantaan kaupunki hakee ympäristöministeriöltä maankäyttö- ja rakennuslain 99 §:n 1 ja 3 momentin nojalla lupaa saada lunastaa Vantaan kaupungille edellä esittelytekstissä todetuin perustein liitteenä olevalla kohdekartalla osoitettu noin 43,4 ha:n suuruinen alue Saras-nimisestä tilasta (92-406-3-245), joka Marja-Vantaan osayleiskaavassa on osoitettu asuntorakentamiseen ja siihen liittyvään yhdyskuntarakentamiseen.
Käsittely:
Varapuheenjohtaja Timo Karén esitti asian palauttamista uudelleen valmisteluun. Jäsen Göran Härmälä kannatti tehtyä palautusesitystä.

Puheenjohtaja totesi, että asiasta joudutaan äänestämään ja teki seuraavan äänestysesityksen; He, jotka kannattavat yrityspalvelujohtajan esitystä, äänestävät jaa, ja he, jotka kannattavat varapuheenjohtaja Karénin esitystä, äänestävät ei. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Äänestyksessä annettiin 10 jaa-ääntä, 6 ei-ääntä ja yksi jäsen äänesti tyhjää.

Puheenjohtaja totesi palautusesityksen tulleen hylätyksi.

Merkittiin, että apulaiskaupunginjohtaja Juha-Veikko Nikulainen poistui yleislausekejääviyden vuoksi kokoushuoneesta tämän asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.
Päätös:
Hyväksyttiin yrityspalvelujohtajan esitys.

———

Kaupunginhallitus 26.1.2015 § 34

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginvaltuustolle, että Vantaan kaupunki hakee ympäristöministeriöltä maankäyttö- ja rakennuslain 99 §:n 1 ja 3 momentin nojalla lupaa saada lunastaa Vantaan kaupungille edellä esittelytekstissä todetuin perustein liitteenä olevalla kohdekartalla osoitettu noin 43,4 ha:n suuruinen alue Saras-nimisestä tilasta (92-406-3-245), joka Marja-Vantaan osayleiskaavassa on osoitettu asuntorakentamiseen ja siihen liittyvään yhdyskuntarakentamiseen.
Käsittely:
Merkittiin, että tonttipäällikkö Armi Vähä-Piikkiö oli kokouksen alussa paikalla vastaamassa kysymyksiin.

Merkittiin, että apulaiskaupunginjohtaja Juha-Veikko Nikulainen poistui yleislausekejääviyden vuoksi kokoushuoneesta tämän asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.

Muutettiin asian esittelijäksi kaupunginjohtaja.
Päätös:
Päätettiin yksimielisesti jättää asia pöydälle seuraavaan kokoukseen.

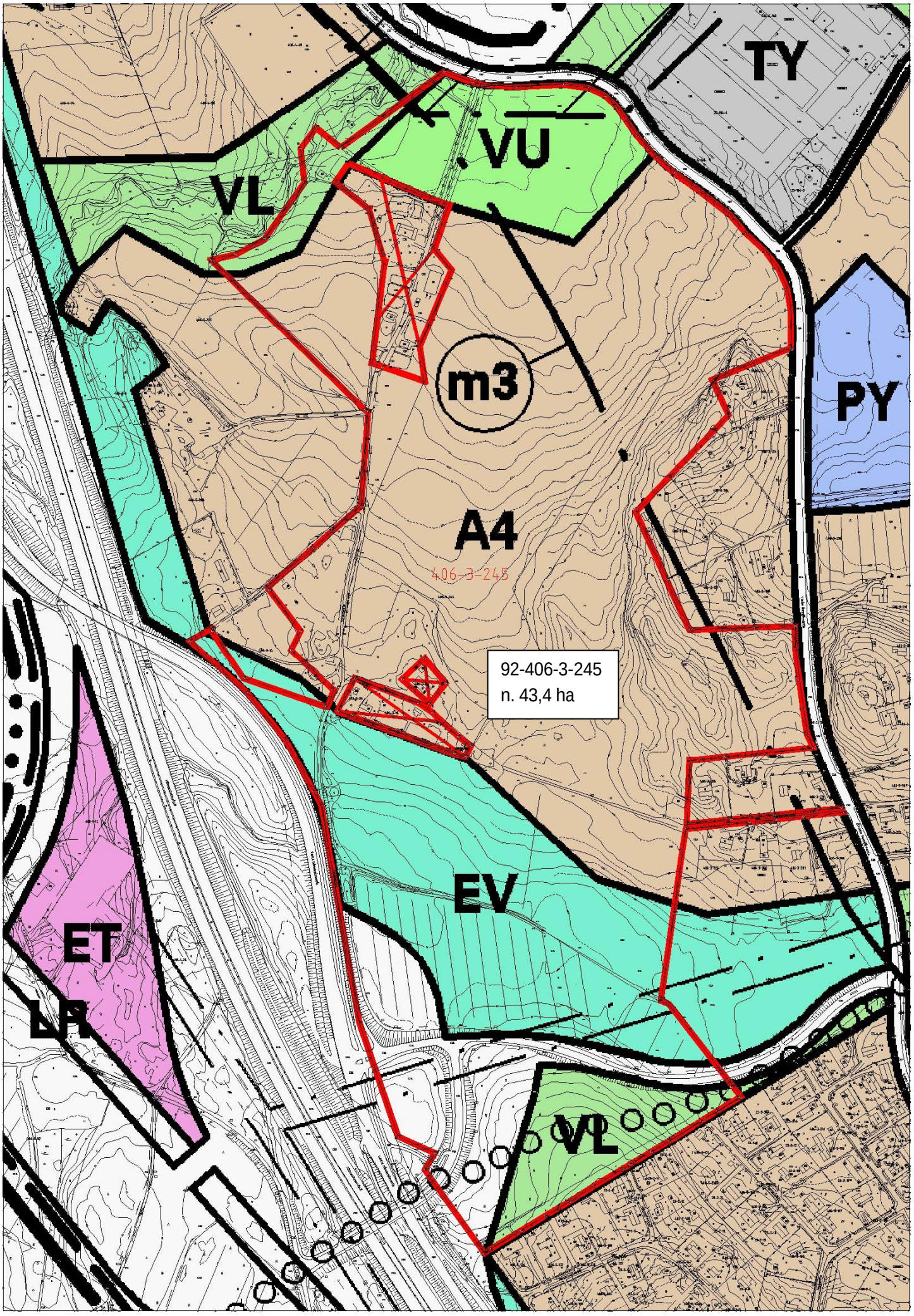
Liitteet:
- Kohdekartta 1A
- Kohdekartta 1B
- Liite 2. MAL 2012–2015, asuntotuotannon tavoitteet kunnittain (taulukko 1)
- Liite 3. MAL 2012–2015 asuntotuotannon tavoitteet ensisijaisilla kohdealueilla (taulukko 2)
- Liite 4. MAL 2012–2015 asuntotuotannon tavoitteet ensisijaisilla kohdealueilla (kartta 2)

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia, esitys valtuustolle

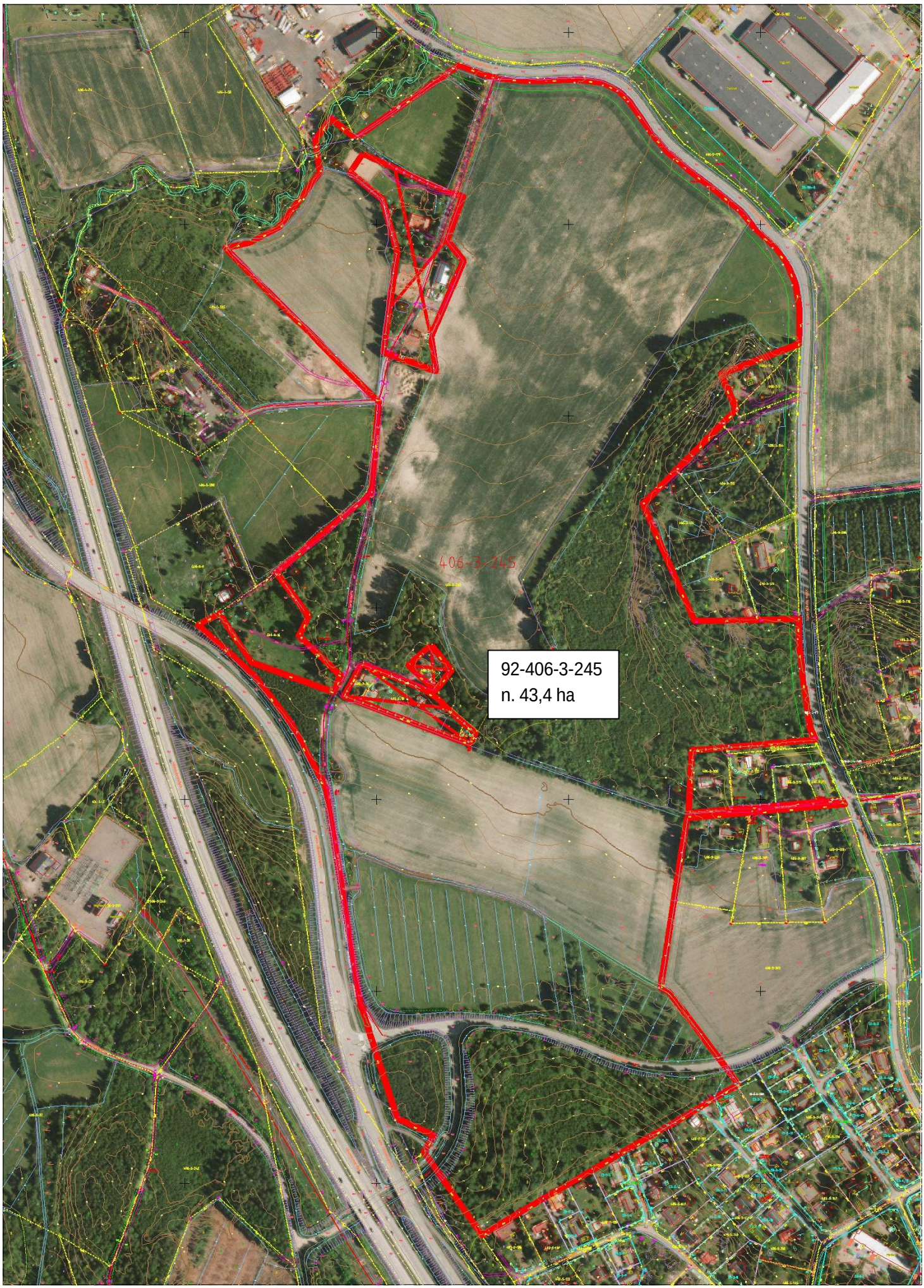
Muutoksenhakuohje: 7.4 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot: tonttipäällikkö Armi Vähä-Piikkiö, puh. 09 8392 4253

maankäyttöinsinööri Taina Andersson, puh. 09 8392 2077
etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Ote osayleiskaavasta **Liite 1A**

Ilmakuva **Liite 1B**

LIITE 2

Taulukko 1: Helsingin seudun asuntotuotannon tavoitteet ja tuotannon edellyttämä asemakaavoitettu kerrosala kaudella 2012 - 2015

Kunta/seutu	Asuntotuotantavoite kaudella 2012 - 2015		ARA-tuotannon tavoite kaudella 2012 - 2015			Tuotantotavoitteen edellyttämä asemakaavoitettu kerrosala kaudella 2012 - 2015, kerrosneliömetriä			
	Keskim. vuodessa, asuntoja	Kaudella yhteensä, asuntoja	ARA-asuntojen osuus [1]	Keskim. vuodessa, ARA-asuntoja	Kaudella yhteensä, ARA-asuntoja	Keskim. vuodessa, kem^2	Kaudella yhteensä, kem^2	Asemakaavat voimassa [2], kem^2	Kaavallinen valmius [3]
Espoo	2 500	10 000	20 %	500	2 000	250 000	1 000 000	660 000	66 %
Helsinki	5 000	20 000	20 %	1 000	4 000	450 000	1 800 000	1 548 000	86 %
Kauniainen	60	240	20 %	12	48	6750	27 000	27 000	100 %
Vantaa	2 000	8 000	20 %	400	1 600	200 000	800 000	592 000	74 %
PKS yhteensä	9 560	38 240	20 %	1 912	7 648	906 750	3 627 000	2 827 000	78 %
Hyvinkää	300	1 200	20 %	60	240	23 825	95 300	95 300	100 %
Järvenpää	430	1 720	20 %	86	344	35 000	140 000	109 200	78 %
Kerava	390	1 560	20 %	78	312	32 500	130 000	118 300	91 %
Kirkkonummi	330	1 320	20 %	66	264	30 000	120 000	120 000	100 %
Mäntsälä	160	640	20 %	32	128	18 750	75 000	42 000	56 %
Nurmijärvi	330	1 320	20 %	66	264	31 000	124 000	97 960	79 %
Pornainen	60	240	20 %	12	48	8 500	34 000	29 580	87 %
Sipoo	330	1 320	20 %	66	264	43 250	173 000	100 340	58 %
Tuusula	350	1 400	20 %	70	280	48 750	195 000	66 300	34 %
Vihti	260	1 040	20 %	52	208	26 250	105 000	74 550	71 %
KUUMA yhteensä [4]	2 940	11 760	20 %	588	2 352	297 825	1 191 300	853 530	72 %
Helsingin seutu yhteensä	12 500	50 000	20 %	2 500	10 000	1 204 575	4 818 300	3 680 530	76 %

[1] osuus asuntotuotantotavoitteesta

[2] Helsinki maaliskuu 2012 (TASKE), muu PKS-alue lokakuu 2011 (HSY/SeutuRAMAVA) ja KUUMA-alue 1.1.2012 (Uudenmaan liiton kyselyt)

[3] voimassa olevien asemakaavojen mukaisen kerrosalan osuus tuotantotavoitteen edellyttämästä koko kerrosalasta koko kaudella

[4] kunnittaiset tavoitteet ovat KUUMA-kuntien asumisryhmän aineistosta

Aineistot koottu Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä HSY:ssä ja Uudenmaan liitossa, lähteinä PKS-kuntien asuntotuotantotavoitteet ja -arviot sekä HSY/SeutuRAMAVA; KUUMA-kuntien osalta Uudenmaan liiton kyselyt 2011 ja 2012

Aineisto tarkistettu 27.4.2012

LIITE: Kaupunginhallitus 26.01.2015 / 34 §

Taulukko 2: Asuntotuotannon tavoitteet asumisen ensijaisilla kohdealueilla vuosina 2012 - 2015 (tarkistetut tiedot 15.5.2012)

Vantaa

Kohdealue-tunnus (ks. kartta)	Kohdealueen nimi	Asuntotuotantotavoite kohdealueella v. 2012-15, asuntoja				Kaavallinen valmius, [1] lokakuu 2012
		AK-asuntoja yhteensä	AP-asuntoja yhteensä	Asuntoja yhteensä	Asuntoja keskim. vuodessa	
092_01	Hakunila-Lahdentie	117	36	153	38	43 %
092_02	Tikkurilantie-Jokiniemi	1 167	112	1 279	320	55 %
092_03	Hiekkaharju-Jokiniemi	578	81	659	165	69 %
092_04	Leinelä-Koivukylä	1 018	237	1 255	314	100 %
092_05	Ilola	59	168	227	57	82 %
092_06	Korso-Vallinoja	127	60	187	47	73 %
092_07	Leppäkorpi-Jokivarsi	0	141	141	35	100 %
092_08	Nikinmäki	0	266	266	67	100 %
092_09	Pakkala-Veromies	613	94	707	177	26 %
092_10	Ylästö	0	110	110	28	100 %
092_11	Marja-Vantaa	833	284	1 117	279	100 %
092_12	Koivurinne-Friimetsä	0	12	12	3	100 %
092_13	Kuninkaankolmio, Vantaa	872	169	1 041	260	45 %
	Kohdealueiden tuotanto yhteensä	5 384	1 770	7 154	1 789	71 %
	Kohdealueiden ulkopuolinen tuotanto yhteensä [2]	0	845	846	211	100 %
	Asuntotuotantotavoite yhteensä	5 384	2 615	8 000	2 000	74 %

[1] voimassa olevien asemakaavojen mukaisen kerrosalan (SeutuRAMAVA) osuus kohdealueen asuntotuotannon edellyttämästä kerrosalasta

[2] asuntotuotannon kokonaistavoitteen (8 000 asuntoa) edellyttämä tuotanto kohdealueiden ulkopuolella

Lähde: Vantaan kaupunki

Kauniainen

Kohdealue-tunnus (ks. kartta)	Kohdealueen nimi	Asuntotuotantotavoite kohdealueella v. 2012-15, asuntoja				Kaavallinen valmius, [1] lokakuu 2012
		AK-asuntoja yhteensä	AP-asuntoja yhteensä	Asuntoja yhteensä	Asuntoja keskim. vuodessa	
235_1	Kauniainen, asuntotuotantotavoite yhteensä	170	70	240	60	100 %

[1] voimassa olevien asemakaavojen mukaisen kerrosalan (SeutuRAMAVA) osuus kohdealueen asuntotuotannon edellyttämästä kerrosalasta

Lähde: Kauniaisten kaupunki

AK = asuinkerrostalot

AP = asuinpientalo (erilliset pientalot sekä rivi- ja ketjutalot)

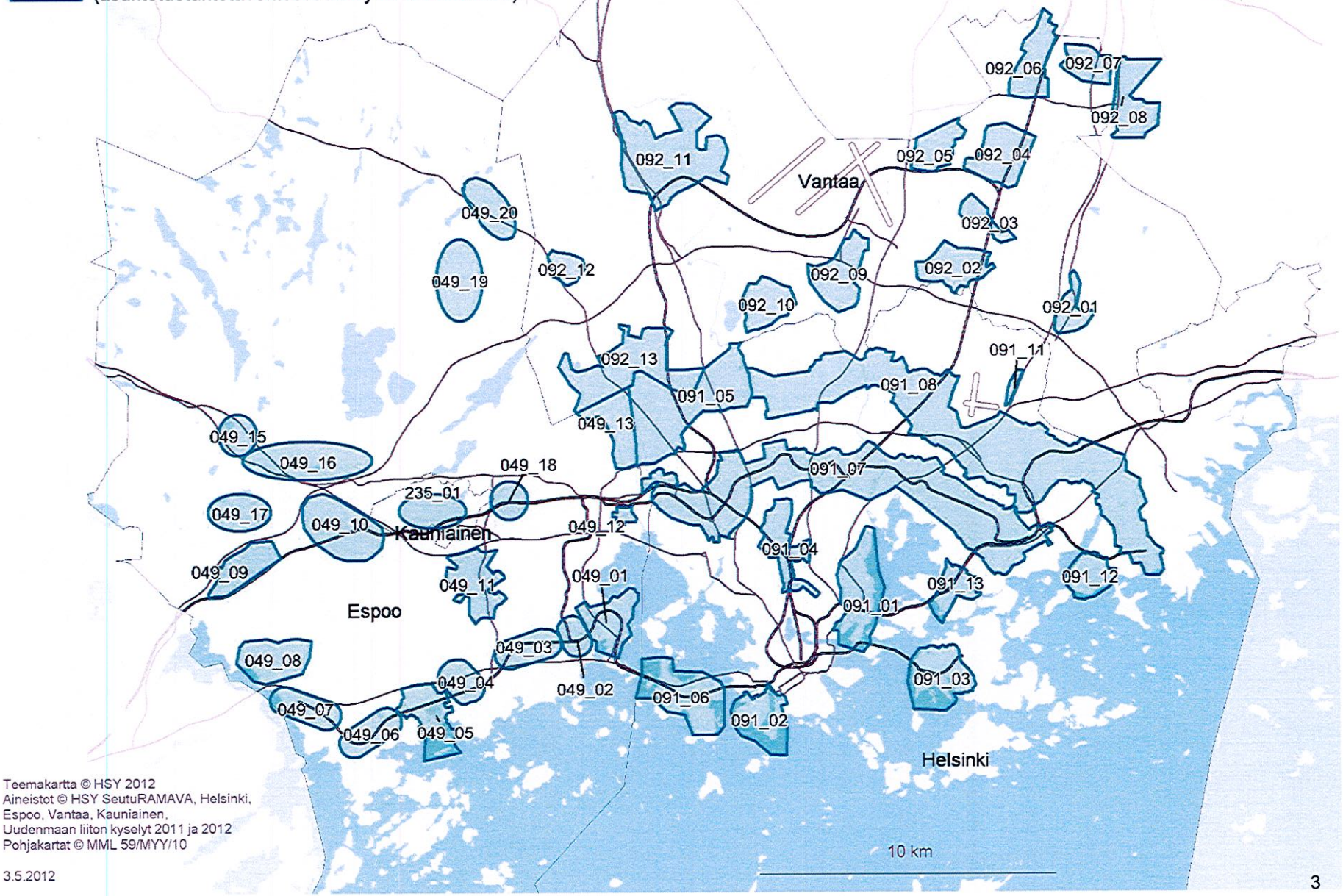
Aineistot koottu Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä HSY:ssä ja Uudenmaan liitossa, lähteinä PKS-kuntien asuntotuotantotavoitteet ja -arviot sekä HSY/SeutuRAMAVA; KUUMA-kuntien osalta Uudenmaan liiton kyselyt 2011 ja 2012

LIITE: Kaupunginhallitus 26.01.2015 / 34 §

LIITE 4

Kartta 2: Asumisen ensisijaiset kohdealueet pääkaupunkiseudulla vuosina 2012 - 2015 , aluetunnukset

kohdealueet
(asuntotuotantotavoitteet esitetty liitetaulukossa 2)

Teemakartta © HSY 2012
Aineistot © HSY SeutuRAMAVA, Helsinki, Espoo, Vantaa, Kauniainen, Uudenmaan liiton kyselyt 2011 ja 2012
Pohjakartat © MML 59/MYY/10

3.5.2012

LIITE: Kaupunginhallitus 26.01.2015 / 34 §

35 § Asuntotonttien yleisten luovutusperiaatteiden, luovutusehtojen ja luovutushintojen hyväksyminen vuonna 2015 luovutettaville tonteille

VD/194/10.00.02.00/2015
J-VN/LM-H/TH/JB

Kaupunginhallitus hyväksyi 27.1.2014 § 38 asuntotonttien luovutusperiaatteet, luovutushinnat ja luovutusehdot vuodelle 2014.

HSY:n hallitus päätti 19.12.2014 esittää asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus ARA:n hyväksyttäväksi pääkaupunkiseudulla vuonna 2015 valtion tukemassa asuntotuotannossa sovellettavat tonttien enimmäishinnat. ARA on 19.12.2014 päättänyt vuonna 2015 pääkaupunkiseudulla sovellettavista tonttien enimmäishinnoista. ARA:n päätös karttoineen on liitteenä.

HSY:n tonttikustannustoimikunnan tehtävänä on määritellä alueittain yhtenäinen ja johdonmukainen kohtuullisen hintatason yläraja, jota käytetään ohjeena ARA-tuotantoon luovutettavien tonttien hinnoittelussa. Esitys kootaan kartalle, jossa enimmäishinnat näkyvät vyöhykkeinä, joille on määritelty erikseen hinnat kerrostalo- ja pientalotonteille. Toimikunnan työn pohjaksi kootaan kunnittain hintatilasto toteutuneista pientalotonttikaupoista.

Pientalotonttien kauppa on hiljentynyt ja vuonna 2014 kauppoja tehtiin vuoden alusta syyskuun loppuun pääkaupunkiseudulla noin 16 % vähemmän kuin samana tarkastelujaksona vuotta aikaisemmin. Kauppoja on myös tehty hyvin epätasaisesti eri alueilla. Pientalotonttien hinnat ovat myös laskeneet ensimmäistä kertaa sitten vuoden 2008. Koko pääkaupunkiseudulla hinnat ovat laskeneet noin 5 % verrattuna edelliseen vuoteen 2013. HSY:n tonttikustannustoimikunta päätyi esittämään, että vuoden 2015 hinnat pidetään ennallaan eli vuoden 2014 tasossa.

Käyrien muotoon toimikunta esitti paikallisia tarkistuksia pääradan vyöhykkeen länsi- ja itäpuolilla, jossa käyriä esitettiin siirrettäväksi pohjoiseen. Tarkistuksen vaikutukset kohdistuvat kehäradan vyöhykkeeseen ja mm. tulevien asemien ympäristöihin. Itä-Vantaalle syntyy tarkistuksen myötä hintatasoltaan aiempaa yhtenäisempi vyöhyke Mellunmäen metroaseman ympäristöstä Länsimäestä Hakunilaan ja Itä-Hakkilaan. Koko seudun keskimääräistä hintatasoa muutokset nostavat noin 1,5 %, joskin paikalliset vaikutukset voivat olla suuremmat.

Koska kerrostalotonttien osalta ei ole käytettävissä kattavia hintatilastoja, lasketaan niiden hinnat kaavamaisesti vähentämällä pientalotonteille määritellystä enimmäishinnasta 20 prosenttia.

Asuntotonttien luovutusperiaatteiden, luovutushintojen ja luovutusehtojen muuttamiseen vuodesta 2014 ei ole tullut tarvetta, koska ne tarkistettiin vuoden 2013 alussa vastaamaan kaupunginvaltuuston 17.12.2012 hyväksymiä maapoliittisia linjauksia.

Kaupunkisuunnittelulautakunta on 19.1.2015 § 19 päättänyt esittää kaupunginhallitukselle periaatteet, joita noudatetaan luovutettaessa asuntotontteja ja asuntorakentamiseen tarkoitettuja yleisten rakennusten tontteja eli ns. erityispalvelutontteja.

Apulaiskaupunginjohtajan esitys kaupunginhallitukselle on kaupunkisuunnittelulautakunnan esityksen mukainen.

Kaupunginhallitus 26.1.2015 § 35

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään, että luovutettaessa asuntotontteja ja asuntorakentamiseen tarkoitettuja yleisten rakennusten tontteja eli ns. erityispalvelutontteja noudatetaan seuraavia periaatteita:

1) LUOVUTUSMUOTO
Tontit luovutetaan pääsääntöisesti myymällä.
Tontit voidaan myös erityistapauksessa vuokrata.
Erityispalvelutontit voidaan myös vuokrata.

2) LUOVUTUSHINTA JA VUOKRA

Tontit myydään käypään hintaan. Valtion tukeman asuntuotannon tontit myydään liitteen mukaisella ARA:n hyväksymällä enimmäishinnalla.

Vapaarahoitteiseen vuokra-asunto- tai muuhun vastaavaan asuntotuotantoon tontit myydään ARA:n hyväksymällä enimmäishinnalla, jota korotetaan 10–20 %:lla.

Vapaarahoitteiseen asuntotuotantoon, jonka pyrkimyksenä on estää asuinalueiden sosiaalisen rakenteen eriytymistä, voidaan tontti myydä ARA:n hyväksymällä enimmäishinnalla.

Rakentamiseen, jonka tavoitteena on kehittää uusia malleja kohtuuhintaiseen asuntotuotantoon, voidaan tontti myydä ARA:n hyväksymällä enimmäishinnalla. Tällöin asuntojen enimmäismyyntihinnan hyväksyy kaupunki.

Erityispalvelutontit myydään tai vuokrataan ARA:n hyväksymällä enimmäishinnalla tai vuosivuokralla. Tontin vuotuinen vuokramaksu on pääsääntöisesti 4–6 prosenttia edellä mainituin perustein vahvistettavasta tontin hinnasta. Vuokramaksu sidotaan elinkustannusindeksiin indeksilain sallimalla tavalla.

Tontinosien luovutuksissa käytetään kussakin tapauksessa määriteltävää keskimääräistä käypää hintaa.

3) LUOVUTUSEHDOT
Rakentamisvelvoite ja luovutuskielto
Tontinostajan tai vuokralaisen tulee sitoutua aloittamaan rakennustyö vuoden kuluessa kauppakirjan allekirjoittamisesta ja rakentamaan tontille 2,5 vuoden kuluessa kauppa-kirjan allekirjoittamisesta 80 prosenttia tontin kerrosalasta. Jos tontti ei ole luovutusajankohtana rakentamiskelpoinen, luetaan määräaika siitä, kun tontti on rakentamiskelpoinen.

Tontinostajan tulee sitoutua olemaan luovuttamatta tonttia ennen rakentamisvelvollisuuden täyttämistä jonka kaupunki hyväksyy. Rakentamisvelvollisuuden täyttämisen turvaamiseksi ja rakentamattoman tontin edelleen luovuttamisen estämiseksi otetaan kauppakirjaan tai vuokrasopimukseen sopimussakkolauseke. Sopimussakon määrä tulee olla enintään kauppahinnan viisinkertainen tai vuosivuokran satakertainen määrä. Sopimussakkoa voidaan alentaa tai sen perimisestä luopua pätevästä syystä.

Vesijohdon ja jätevesiviemärin liittymismaksut
Tontin saajalta peritään liittymismaksut yleiseen vesijohtoon ja viemäriin kulloinkin voimassa olevien säännösten ja niiden nojalla tehtyjen päätösten mukaisesti.

Energiatehokkuus
Energiatehokkuuden osalta noudatetaan rakennusluvan myöntämishetkellä voimassa olevia energiamääräyksiä.

Yhtiömuotoisen erillistalo-, paritalo- ja rivitalohuoneiston lämmityksen, käyttöveden ja sähkön kulutusta osoittavat näyttölaitteet ja ohjaavat säätölaitteet on sijoitettava sellaiseen paikkaan, että niiden seuraaminen ja käyttö on helppoa ja kannustavaa.

Kerrostalotonttien energiatehokkuusvaatimukset sovitaan tonttikohtaisesti erikseen.

Lähiympäristösuunnitelmavelvoite
Tontinostajan tai vuokralaisen tulee esittää ympäristön laatutaso kaupungin hyväksyttäväksi (korttelisuunnitelma).

Lohkominen
Tontit pyritään luovuttamaan kiinteistörekisteriin merkittyinä itsenäisinä kiinteistöinä. Tontinsaajalta peritään tonttien lohkomiskustannukset.

Yleinen sopimussakko
Tontin ostajalle tai vuokralaiselle asetetaan kauppa/vuokrasopimuksessa enintään tontin myyntiajan myyntihinnan suuruinen sopimussakko tai vaihtoehtoisesti 20 vuoden vuokranmaksua vastaava

sopimussakko, mikäli ostaja rikkoo muutoin (pois lukien rakentamisvelvoite ja edelleen luovutus) tämän sopimuksen mukaisia velvoitteitaan.

Vuokra-aika
Vuokra-aika on 50 vuotta.

Erityisasumisen palveluntuottaja
Erityisasumiseen luovutettavien tonttien tontinluovutusehdoksi kirjataan, että kunnan on voitava halutessaan vaihtaa palvelutalossa toimivaa palveluntuottajaa esimerkiksi kilpailutuksen seurauksena ja säilyttää samalla asukkaiden vuokrasuhde.

Hintojen, luovutusehtojen ja -periaatteiden voimassaoloaika
Tonttien hinnat, luovutusehdot ja -periaatteet ovat voimassa 1.2.2015–31.1.2016.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:
- ARA:n 19.12.2014 tekemä päätös ja hintakartta

Täytäntöönpano: maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus

Lisätiedot:
asumisasioiden päällikkö Tuula Hurme, puh. 09 8392 2030, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

ara Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus

19.12.2014 Dnro 20726/681/14

HSY

PL 100
00066 HSY

HSY Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän esitys 19.12.2014

VALTION TUKEMASSA ASUNTOTUOTANNOSSA SOVELLETTAVAT ENIMMÄISTONTTIHINNAT PÄÄKAUPUNKISEUDULLA VUONNA 2015

Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus (ARA) on 19.12.2014 päättänyt pääkaupunkiseudulla vuonna 2015 valtion tukemassa asuntotuotannossa sovellettavista enimmäistonttihinnoista seuraavasti.

1 Valtion tukemaan, muuhun kuin asukkaiden omatoimiseen, asuntotuotantoon luovutettavia tontteja hinnoiteltaessa noudatetaan seuraavia enimmäishintoja, jotka on osoitettu vyöhykkeittäin hintakartalla euroina kerrosneliömetriä kohti erikseen pientalo- ja kerrostalotonteille:

Hintavyöhykkeiden rajat (hintakäyrät)	Pientalotontin enimmäishinta €/kem²	Kerrostalotontin enimmäishinta €/kem²
I	275	220
II	385	310
III	460	370
IV	530	425

Vyöhykkeen mukaiseen tontin hintaan voidaan lisätä kohtuulliset, voimassa olevien taksojen mukaiset kunnallistekniset kustannukset. Sen sijaan kaavoituskustannukset sisältyvät tontin hintaan.

Tontin asuntokerrosalan hintaa määriteltäessä ei oteta huomioon tontilla olevaa muuhun kuin asumiseen käytettävää kerrosalaa (kuten liike- palvelu- tai muu vastaava), joka hinnoitellaan erikseen.

2 Pientalotontin hinta voidaan periä silloin, kun talotyyppi on määritelty asemakaavassa merkinnöillä AR, AP ja AO tai niiden yhdistelmillä. Tiivis- ja matalahenkisessä kohteessa voidaan tapauskohtaisesti hyväksyä myös talotyyppi AKR pientaloksi. Jos talotyyppiä ei ole määritelty, käytetään pientalon määrittelyssä tehokkuuslukua (et ≤ 0,50) ja kerrosluvun rajoitusta alle kolme.

3 Hintavyöhykkeiden rajakäyrien välisellä alueella käytetään suoraviivaista interpolointia.

Osoite PL 30 Vesijärvenkatu 11 A 15141 Lahti
Adress PB 30 Vesijärvenkatu 11 A 15141 Lahtis
Puhelin • Telefon 020 610 125
E-mail kirjaamo.ara@ara.fi etunimi.sukunimi@ara.fi fornamn.slaktnamn@ara.fi
Web www.ara.fi

LIITE: Kaupunginhallitus 26.01.2015 / 35 §

ara Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus

4 Jos tontti sijaitsee nykyisessä tai tulevassa keskuksessa hyvällä paikalla, esimerkiksi hyvien julkisten tai kaupallisten palvelujen tai esimerkiksi rautatie- tai metroaseman läheisyydessä (maksimietäisyys 1 000 m), voidaan tontin enimmäishintaa korottaa enintään 15 prosentilla.

5 Rannalla sijaitsevien tonttien hintoja voidaan korottaa enintään 20 prosenttia.

6 Vuokratonteille toteutettavassa asuntotuotannossa tontin vuosivuokra on enintään 4 prosenttia em. tontin enimmäishinnasta. Tontin vuosivuokra voidaan sitoa elinkustannusindeksiin.

7 Kalleimmilla alueilla IV-vyöhykkeen sisäpuolella sovitaan tonttien enimmäishintojen kohtuullisesta tasosta erikseen.

8 Ne perustellut tapaukset, joissa tontti jää vajaasti rakennetuksi ja rakennetun kerrosalan mukaisesti laskettu hinta sen vuoksi ylittää suositellun enimmäishinnan, voidaan hyväksyä asuntolainakelpoiseksi edellyttäen, että sallittu rakennusoikeus on alitettu enintään 5 prosenttia. Jos rakennusoikeuden alitus on yli 5 prosenttia, on tontin hintaa tai vuokraa vastaavasti alennettava.

9 Mikäli luovutettavan tontin maaperä aiheuttaa kunnan normaalitasoon nähden poikkeuksellisen korkeat rakennusten perustamiskustannukset tai tontinsaajan kustannusvastuulle siirretään huomattavia purku- puhdistus- tai johtojen siirtokustannuksia, on nämä otettava huomioon tontinhintaa alentavana tekijänä.

Päätöstä sovelletaan vuonna 2015 valtion tukemaan asuntotuotantoon. Mikäli tontin luovutus tapahtuu myöhempänä ajankohtana, käytetään asianomaiseksi vuodeksi määriteltävää enimmäishintaa.

Lisätietoja antaa yli-insinööri Timo Hieta puh. 029 525 0839.

Hannu Rossilahti
Ylijohtaja

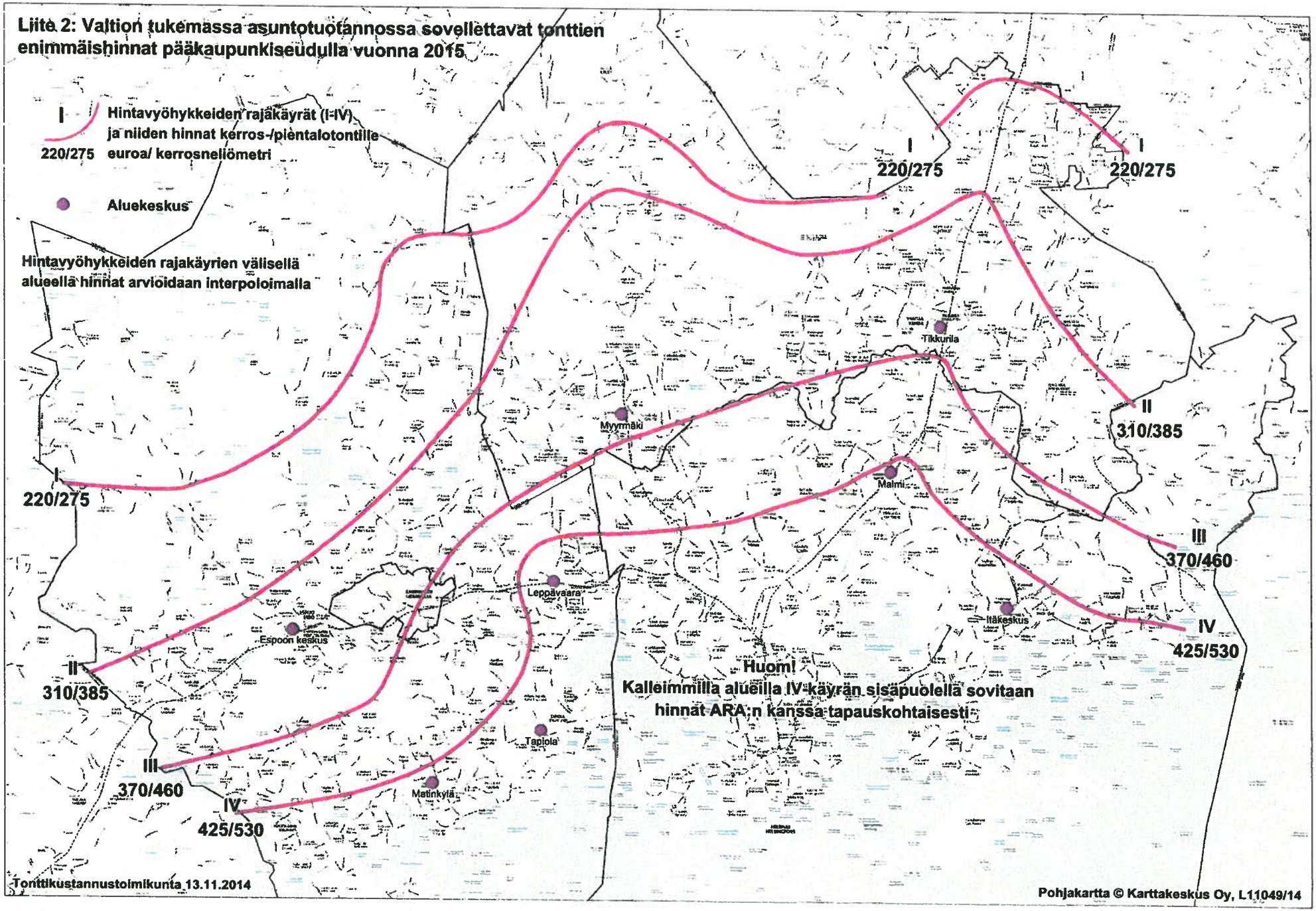
Timo Hieta
Yli-insinööri

LIITE Hintakartta

JAKELU Helsingin kaupunki / Esko Patrikainen
Espoon kaupunki / Laura Schrey
Kauniaisten kaupunki / Johanna Määttälä
Vantaan kaupunki / Tuula Hurme
Suomen kuntaliitto / Matti Holopainen

TIEDOKSI Ympäristöministeriö
Uudenmaan liitto
Asunto-, toimitila- ja rakennuttajaliitto RAKLI ry
Rakennusteollisuus RT

Osoite PL 30 Vesijärvenkatu 11 A 15141 Lahti
Adress PB 30 Vesijärvenkatu 11 A 15141 Lahtis
Puhelin • Telefon 020 610 125
E-mail kirjaamo.ara@ara.fi etunimi.sukunimi@ara.fi fornamn.slaktnamn@ara.fi
Web www.ara.fi

Liite 2: Valtion tukemassa asuntotuotannossa sovellettavat tonttien enimmäishinnat pääkaupunkiseudulla vuonna 2015
I
220/275
Hintavyöhykkeiden rajakäyrät (I-IV) ja niiden hinnat kerros-/pientalotontille euroa/ kerrosneliömetri
Aluekeskus
Hintavyöhykkeiden rajakäyrien välisellä alueella hinnat arvioidaan interpoloimalla
I 220/275
II 310/385
III 370/460
IV 425/530
Tikkurila
Myyrmäki
Malmi
Leppävaara
Espoon keskus
Itäkeskus
Tapiola
Matinkylä
Huom!
Kalleimmilla alueilla IV-käyrän sisäpuolella sovitaan hinnat ARA:n kanssa tapauskohtaisesti
Tonttikustannustoimikunta 13.11.2014
Pohjakartta © Karttakeskus Oy, L11049/14

36 § Vuokrattujen pientalotonttien tarjoaminen vuokramiesten lunastettavaksi vuonna 2015

VD/195/10.00.02.00/2015
J-VN/LM-H/TH/MH/JB

Kaupungilta vuokrattuja pientalotontteja on vuosina 1992–2014 tarjottu vuokralaisten lunastettaviksi. Tarjouskierrokset ovat johtaneet yhteensä 392 tontin myyntiin. Vuosina 2012, 2013 ja 2014 luovutettaessa pientalotontteja ei vuokrausvaihtoehtoa ollut. Vuosien 2007–2011 luovutusehtojen mukaan vuokramies voi halutessaan myöhemmin ostaa tontin omakseen kulloinkin voimassa olevalla myyntihinnalla.

Vuonna 2014 lunastettiin 9 tonttia. Vuosina 2006–2013 on lunastettu tontteja muutamasta lähes kolmeenkymmeneen.

Vuokrattuja tontteja on vuoden 2015 alussa yhteensä 454 kappaletta ja ne sijaitsevat Linnaisissa, Hämevaarassa, Hämeenkylässä, Varistossa, Askistossa, Kivistössä, Ylästössä, Hiekkaharjussa, Kuninkaalassa, Simonkylässä, Ruskeasannassa, Koivukylässä, Ilolassa, Päiväkummussa, Matarissa, Korsossa, Metsolassa, Nikinmäessä, Hakunilassa ja Kuninkaanmäessä.

Vuokratonttien hinnoittelussa siirryttiin vuonna 2007 käyttämään soveltuvin osin suoraan Valtion asuntorahaston vahvistamia hintoja, jotka seuraavat vapaiden markkinoiden hintakehitystä maltillisesti ottaen huomioon kaupunginosien väliset hintaerot. Vuosina 2009–2010 tonttien lunastushinnat olivat samat kuin vuonna 2008. Vuodelle 2011 lunastushintoja korotettiin keskimäärin noin 8,8 prosenttia, minkä jälkeen hintoja ei ole korotettu, koska ARA- hintojakaan ei ole korotettu.

Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus ARA on 19.12.2014 päättänyt, että vuonna 2015 noudatetaan vuoden 2014 enimmäistonttihintoja. Hintakäyrien muotoa on tarkistettu vähäisessä määrin pääradan sekä Kehäradan läheisyydessä, joka vaikuttaa joitakin prosentteja korottavasti hintoihin. Toisaalta omakotitonttien hinnat ovat laskeneet vuoden 2014 aikana, josta syystä vuokratonttien lunastushintoihin ei esitetä korotuksia vuodelle 2015.

Tonttien lunastushinnat esitetään olemaan voimassa 31.1.2016 asti.

Tonttien lunastusmahdollisuudesta tiedotetaan vuokralaisille maaliskuussa kirjeellä.

Kaupunkisuunnittelulautakunta on 19.1.2015 § 20 päättänyt esittää kaupunginhallitukselle vuokrattujen pientalotonttien myymistä vuokramiehille.

Apulaiskaupunginjohtajan esitys kaupunginhallitukselle on kaupunkisuunnittelulautakunnan esityksen mukainen.

Kaupunginhallitus 26.1.2015 § 36

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään, että vuokrattuja pientalotontteja myydään vuokramiehille seuraavasti:

1. LUOVUTUSALUEET

Vuokratut pientalotontit sijaitsevat Linnaisissa, Hämevaarassa, Hämeenkylässä, Varistossa, Askistossa, Kivistössä, Ylästössä, Hiekkaharjussa, Kuninkaalassa, Simonkylässä, Ruskeasannassa, Koivukylässä, Ilolassa, Päiväkummussa, Matarissa, Korsossa, Metsolassa, Nikinmäessä, Hakunilassa ja Kuninkaanmäessä.

2. LUOVUTUSHINTA

Alueelliset perushinnat 700 m²:n suuruisilla tonteilla, jotka on vuokrattu **ennen vuotta 2007**, ovat seuraavat:

10 Linnainen	66 500 euroa
11 Hämevaara	67 900 euroa

12 Hämeenkylä	60 200 euroa
14 Varisto	63 700 euroa
20 Askisto	57 400 euroa
40 Ylästö	63 000 euroa
64 Kuninkaala	63 700 euroa
65 Simonkylä	58 800 euroa
67 Ruskeasanta	55 300 euroa
71 Ilola	49 000 euroa
75 Päiväkumpu	50 400 euroa
80 Matari	49 000 euroa
81 Korso	46 200 euroa
83 Metsola	47 600 euroa
94 Hakunila	53 900 euroa

Tonttien hinnoittelussa alle 700 m²:n suuruisella tontilla käytetään suoraan alueellista neliömetrihintaa.

Tontin koon ollessa yli 700 m² yhden asunnon tontin hintaa laskettaessa 700 m²:n ylittävältä osalta korotuksesta huomioidaan vain yksi kolmasosa. Paritalotonttien osalta perushinnan perusteella laskettavaa hintaa alennetaan 20 %.

Vuosina 2007–2010 vuokrattujen tonttien lunastushinta lasketaan alueellisen kerrosneliömetrihinnan mukaan. Alueelliset kerrosneliömetrihinnat ovat:

23 Kivistö	480 euroa/k-m²
60 Hiekkaharju	500 euroa/k-m²
70 Koivukylä	480 euroa/k-m²
71 Ilola	350 euroa/k-m²
86 Nikinmäki	370 euroa/k-m²

Kivistöstä vuonna 2011 vuokrattujen tonttien luovutushinta on **495 euroa/k-m²** vuonna 2015. Luovutushintana käytetään vuoden 2011 myyntihintaa.

Ilolasta vuonna 2011 vuokrattujen tonttien luovutushinta on **370 euroa/k-m²** vuonna 2015. Luovutushintana käytetään vuoden 2011 myyntihintaa.

Kuninkaanmäestä vuonna 2011 vuokratun tontin luovutushinta on **500 euroa/k-m²** vuonna 2015. Luovutushintana käytetään vuoden 2011 myyntihintaa.

Asumisasioiden päällikkö vahvistaa myyntipäätöksessään alueellisten hintojen perusteella jokaisen tontin hinnan erikseen ottaen huomioon mm. tontin muodon, sijainnin ja maaperän.

3. HINTOJEN VOIMASSAOLOAIKA

Luovutushinnat ovat voimassa 1.2.2015–31.1.2016.

4. MYYNTIPÄÄTÖS

Asumisasioiden päällikkö oikeutetaan myymään vuokrattuja pientalotontteja vuokralaisten hakemusten mukaisesti edellä esitetyllä tavalla määritellyillä myyntihinnoilla.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus

Lisätiedot: asumisasioiden päällikkö Tuula Hurme, puh. 09 8392 2030
asuntoinsinööri Marja Hannikainen, puh. 09 8392 3355
etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

37 § Allekirjoitettuja kauppakirjoja, kauppakirjan muutos, luovutuskirjoja, liiketilan vuokrasopimus ja kunnallistekniikan rakentamissopimus

369/10.00.00.00/2015
J-VN/SO/JB

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala / yrityspalvelujen tulosalue on ilmoittanut seuraavien kauppakirjojen, kauppakirjan muutoksen, luovutuskirjojen, liiketilan vuokrasopimuksen ja kunnallistekniikan rakentamissopimuksen allekirjoittamisesta:

11.12.2014 on allekirjoitettu kauppakirja, jolla Kiinteistö Oy Piiskankylän Mestarintie myy Vantaan kaupungille Piispankylän korttelin 21124 tontin nro 1. (VD/9506/2014)

12.12.2014 on allekirjoitettu kauppakirja, jolla Gunvor Frigren ja Stig Johansson myyvät Vantaan kaupungille Rekolan kylässä sijaitsevan Storberget-nimisen tilan RN:o 4:938. (VD/9696/2014)

12.12.2014 on allekirjoitettu kauppakirja, jolla Karl Malmström myy Vantaan kaupungille n. 15 499 m2 suuruisen määräalan Martinkylän kylässä sijaitsevasta Smeds -nimisestä tilasta RN:o 4:22. (VD/9243/2014)

15.12.2014 on allekirjoitettu kauppakirja, jolla Gunilla Åstrand myy Vantaan kaupungille Riipilän kylässä sijaitsevan Solhagen-nimisen tilan RN:o 1:130. (VD/9637/2014)

16.12.2014 on allekirjoitettu kauppakirja, jolla Bernt Weck myy Vantaan kaupungille Hakkilan kylässä sijaitsevista tiloista Gammelkulla RN:o 1:153 n. 30 354 m2 suuruisen määräalan ja Gammelkulla I RN:o 1:149 n. 9 500 m2 suuruisen määräalan. (VD/8340/2014)

17.12.2014 on allekirjoitettu kauppakirja, jolla Vantaan kaupunki myy Sanna Rautiaiselle ja Nicola Salvetille n. 23 m2 suuruisen määräalan Keimolan kylässä sijaitsevasta Koivisto-nimisestä tilasta RN:o 2:142. (VD/9905/2014)

17.12.2014 on allekirjoitettu liiketilan vuokrasopimus Vantaan kaupungin ja YIT Rakennus Oy:n välillä Tikkurilan kylässä Valtion rautatiealueella (kiinteistötunnus: 92-421-7-42) sijaitsevalla Asemasillalla olevista yht. n. 220 m2 suuruisista liiketiloista. (KA/289/2012)

18.12.2014 on allekirjoitettu luovutuskirja, jolla Kiinteistö Oy Vantaan Erikas luovuttaa Vantaan kaupungille Kivistön kaupunginosan korttelista 23132 tontit nrot 9, 11 ja 12 sekä n. 7 479 m2 suuruisen määräalan Lapinkylän kylässä sijaitsevasta Kaukola-nimisestä tilasta RN:o 8:0. (VD/9516/2014)

19.12.2014 on allekirjoitettu kauppakirja, jolla Anneli Askola, Kirsti Takki, Anu Pääkkönen, Heli Kuurne ja Kati Salmon myyvät Vantaan kaupungille n. 17 940 m2 suuruisen määräalan Tikkurilan kylässä sijaitsevasta Klökars-nimisestä tilasta RN:o 5:552. (Kuntek/2402/2013)

22.12.2014 on allekirjoitettu kauppakirja, jolla Camilla Niemi myy Vantaan kaupungille Riipilän kylässä sijaitsevan Hemhagen-nimisen tilan RN:o 1:131. (VD/9660/2014)

30.12.2014 on allekirjoitettu kauppakirjan muutos, jolla Vantaan kaupunki myyjänä ja Suomen Osatontti Oy ostajana ja YIT Rakennus Oy toteuttajana ovat sopineet lisäyksen ja muutoksen tekemisestä asianosaisten välillä 16.12.2013 allekirjoitettuun kauppakirjaan, jolla kaupunki on myynyt ostajalle Kivistön kaupunginosan korttelin 23127 tontit nrot 2 ja 5 rakennusoikeuden ylittämisestä ja kauppahinnan korottamisesta. (VD/8814/2014)

30.12.2014 on allekirjoitettu kauppakirja, jolla Paul Westerholmin ja Sigrid Westerholmin kuolinpesän osakkaat myyvät Vantaan kaupungille Rekolan kylässä sijaitsevat tilat Miklagård RN:o 4:544 ja Bäckskog RN:o 4:553 sekä useita määräaloja eri tiloista Rekolasta ja Sotungista (Kuusijärven ulkoilualue). (VD/8565/2014)

7.1.2015 on allekirjoitettu kunnallistekniikan rakentamissopimus Vantaan kaupungin ja Erikoissijoitusrahasto eQ Hoivakiinteistön välillä Metsolan korttelissa 83105 tontti nro 5.

Sopimuksen hyväksymisen jälkeen on ilmennyt, että sopimusalueen nykyinen omistaja on Erikoissijoitusrahasto eQ Hoivakiinteistöt eikä Korson Sosiaalidemokraattinen Työväenyhdistys Oy.
(VD/8433/2014)

8.1.2015 on allekirjoitettu kauppakirja, jolla Vantaan kaupunki myy Kari ja Marita Puusniekalle Askiston kaupunginosan korttelin 20018 tontin nro 5. (VD/9835/2014)

8.1.2015 on allekirjoitettu kauppakirja, jolla Vantaan kaupunki myy Cong´e Ji ja Jianjun Chen määräosan 487/2977 Kivistön kaupunginosan korttelista 23172 tontista nro 10. (VD/4834/2014)

8.1.2015 on allekirjoitettu kauppakirja, jolla Vantaan kaupunki myy Ari ja Anna Mannermaalle määräosan 502/2977 Kivistön kaupunginosan korttelista 23172 tontista nro 10. (VD/4834/2014)

8.1.2015 on allekirjoitettu kauppakirja, jolla Vantaan kaupunki myy Sami ja Suvi Anttilalle määräosan 570/2977 Kivistön kaupunginosan korttelista 23172 tontista nro 10. (VD/4834/2014)

9.1.2015 on allekirjoitettu kauppakirja, jolla Vantaan kaupunki myy Kalle ja Terttu Manniselle Korson kaupunginosan korttelin 81019 tontin nro 4. (VD/10045/2014)

14.1.2015 on allekirjoitettu kauppakirja, jolla Vantaan kaupunki myy Fiskarhedenvillan Oy:lle Kivistön kaupunginosan korttelin 23173 tontin nro 5. (VD/2208/2014)

16.1.2015 on allekirjoitettu luovutuskirja, jolla Nokia Oyj luovuttaa Vantaan kaupungille Veromiehenkylän kylässä sijaitsevan Kuusela-nimisen ns. haamukiinteistön RN:o 12:11. (VD/7767/2014)

16.1.2015 on allekirjoitettu kauppakirja, jolla Vantaan kaupunki myy Asunto Oy Vantaan Leksankuja 4 B:lle määräosan 2400/4800 Keimolan kaupunginosan korttelista 22015 tontista nro 5 ja määräosan 2400/22000 tontista nro 6. (VD/8640/2014)

16.1.2015 on allekirjoitettu kauppakirja, jolla Vantaan kaupunki myy TA-Asumisoikeus Oy:lle Keimolan kaupunginosan korttelin 22015 tontin nro 3 ja määräosan 4800/22000 tontista nro 6. (VD/8640/2014)

Kaupunginhallitus 26.1.2015 § 37

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään hyväksyä suoritetut toimenpiteet ja merkitä allekirjoitetut kauppakirjat, kauppakirjan muutos, luovutuskirjat, liiketilan vuokrasopimus ja kunnallistekniikan rakentamissopimus tiedoksi ja antaa niistä aiheutuvat täytäntöönpanotoimenpiteet eri tulosyksiköiden suoritettaviksi.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: Kh:n täytäntöönpano-ohje 1.6.1998 § 21

Muutoksenhakuohje: 7.4 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

38 § Kaupanvahvistajan ilmoitus kiinteistökaupasta: Wulff-Yhtiöt Oyj / Reserve Capital Finland Oy

VD/237/10.00.01.01.01/2015
J-VN/LM-H/AV-P/JHo/EN/JB

Julkinen kaupanvahvistaja Paula Ojaniemi on jättänyt Vantaan kaupungille ilmoituksen seuraavasta 26.11.2014 tehdystä kiinteistökaupasta:

Myyjä Wulff-Yhtiöt Oyj

Ostaja Reserve Capital Finland Oy

Kohde Vantaan kaupungin Veromiehen kaupunginosan korttelissa 52308 sijaitseva tontti nro 11, kiinteistötunnus 92-52-308-11, osoite Manttaalitie 14, 01530 Vantaa. Tontin pinta-ala on kiinteistörekisterin mukaan 10 052 m^2, rakennusoikeus 6 031 k-m^2 (e=0.60).

Kauppahinta on 1 500 000 euroa, noin 149 euroa / m^2, noin 249 euroa / k-m^2.

Kaupan kohde on asemakaavassa osoitettu teollisuus- ja varastorakennusten ja laitosten korttelialueeksi (T-3). Kaupan kohde rajoittuu pohjoisessa sekä idässä kaupungin omistamiin katualueisiin ja lännessä myös kaupungin omistamaan tonttiin.

Yrityspalvelujohtaja on 8.1.2015 ilmoittanut, että Vantaan kaupungilla on etuosto-oikeus kiinteistökaupassa. Yrityspalvelujohtaja ei ole puoltanut etuosto-oikeuden käyttämistä, koska kaupungilla ei ole tarvetta hankkia ko. kiinteistöä.

Kauppakirja on kaupunginhallituksen kokousasiakirjoissa.

Kaupunginhallitus 26.1.2015 § 38

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään olla käyttämättä etuostolain mukaista etuosto-oikeutta 26.11.2014 tehdyssä kiinteistökaupassa, joka koskee Veromiehen kaupunginosan korttelissa 52308 sijaitsevaa tonttia nro 11, kiinteistötunnus 92-52-308-11. Tontin pinta-ala on kiinteistörekisterin mukaan 10 052 m^2.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

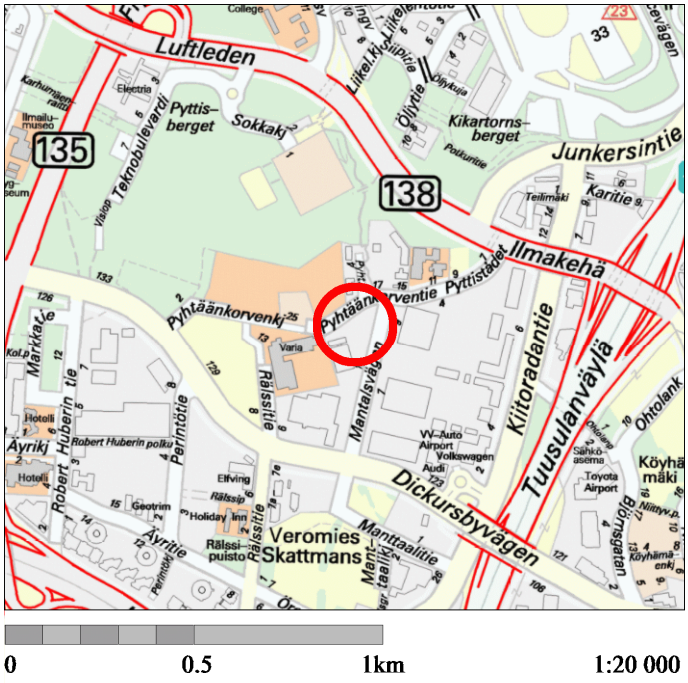
Liite:
- Kartta

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia

Muutoksenhakuohje: 7.1 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
maankäyttöteknikko Jorma Hopponen, puh. 09 8392 4040, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

KOHTEEN SIJAINTI

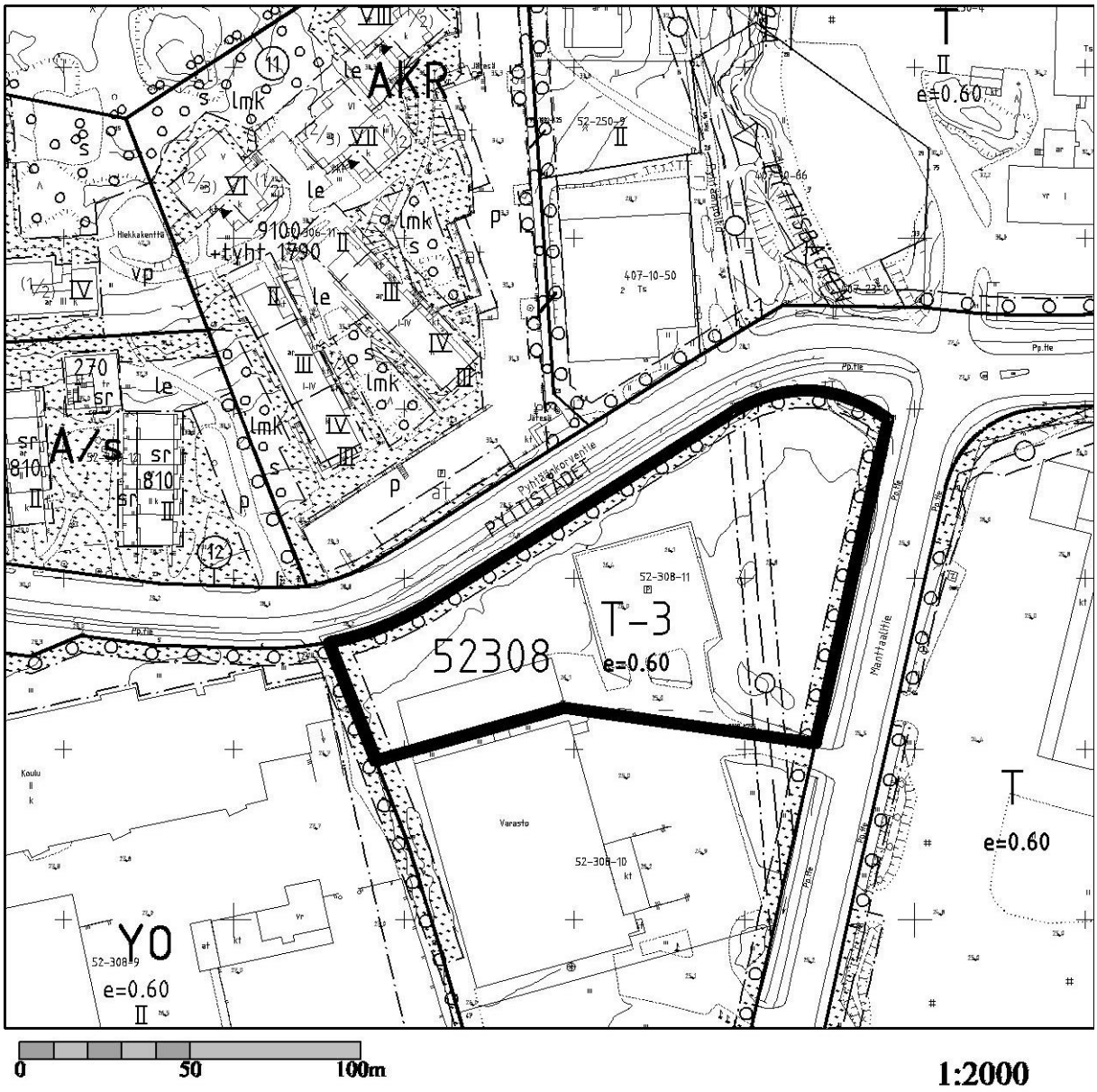

KARTTA ETUOSTOA VARTEN

Kaupunginosa: VEROMIES (52)

Kortteli: 52308

Tontti: 11

39 § Etuosto-oikeuden käyttäminen kiinteistökaupassa: Kulmala Mikko Juhani / Vekkox Oy

VD/309/10.00.01.01.01/2015

Asia poistettiin listalta.

40 § **Etuosto-oikeuden käyttäminen kiinteistökaupassa: Ilmolahti Oili / Vekkox Oy**

VD/10526/10.00.01.01.01/2014

Asia poistettiin listalta.

41 § Korkeimman hallinto-oikeuden päätös 15.1.2015, asemakaavaa nro 002110/Tikkurila koskeva valituslupahakemus / tiedoksi

KA/3503/10.02.04.01/2010
J-VN/KK/JB

Kaupunginvaltuusto on 7.4.2014 § 15 hyväksynyt 10.3.2014 päivätyn asemakaavamuutoksen nro 002110, 61 Tikkurila / Kielotie 2–6.

Jarno Eskelinen on valittanut kaupunginvaltuuston päätöksestä Helsingin hallinto-oikeudelle.

Kaupunginhallitus on 26.5.2014 § 24 antanut Helsingin hallinto-oikeudelle lausunnon, jossa valitus esitetään hylättäväksi aiheettomana.

Helsingin hallinto-oikeus hylkäsi valituksen 10.9.2014 antamallaan päätöksellä (14/0678/5).

Jarno Eskelinen on hakenut korkeimmalta hallinto-oikeudelta asemakaavaa koskevaa valituslupaa.

Korkein hallinto-oikeus on 15.1.2015 päättänyt olla myöntämättä valituslupaa eikä siten anna ratkaisua valitukseen.

Kaupunginhallitus 26.1.2015 § 41

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään merkitä tiedoksi korkeimman hallinto-oikeuden 15.1.2015 antama päätös 87/dnro 3200/1/14.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liite:
- Korkeimman hallinto-oikeuden 15.1.2015 antama päätös 87/dnro 3200/1/14

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia

Muutoksenhakuohje: 7.4 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
kaupunginlakimies Kai Ketelimäki, puh. 09 8392 3816, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

KORKEIMMAN HALLINTO-OIKEUDEN PÄÄTÖS

Antopäivä
15.1.2015
Taltionumero
87
Diaarinumero
3200/1/14

VANTAAN KAUPUNKI
Kirjaamo
SAAPUNUT 16. 01. 2015
Dnro KA/3503/10.02.04.01/2010

Asia Asemakaavaa koskeva valituslupahakemus

Muutoksenhakija Jarno Eskelinen

Päätös, jota valituslupahakemus koskee

Helsingin hallinto-oikeus 10.9.2014 nro 14/0678/5

Asian vaiheet Vantaan kaupunginvaltuusto on 7.4.2014 tekemällään päätöksellä § 15 hyväksynyt asemakaavan.

Hallinto-oikeus on hylännyt valituksen.

Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisu

Valituslupaa ei myönnetä. Korkein hallinto-oikeus ei siten anna ratkaisua valitukseen.

Sen perusteella, mitä asiassa on esitetty ja mitä asiakirjoista muutoin ilmenee, asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi

ei ole maankäyttö- ja rakennuslain 188 §:n 5 momentissa ja hallintolainkäyttölain 13 §:n 2 momentissa säädettyä valitusluvan myöntämisen perustetta.

Korkein hallinto-oikeus:

Riitta Mutikainen
hallintoneuvos

Hannu Ranta
hallintoneuvos

Tuomas Lehtonen
hallintoneuvos

Mika Seppälä
hallintoneuvos

Janne Aer
hallintoneuvos

Petteri Leppikorpi
Asian esittelijä, esittelijäneuvos

Jakelu

Päätös
Jäljennös

Jarno Eskelinen, oikeudenkäyntimaksu 122 euroa
Helsingin hallinto-oikeus
Vantaan kaupunginhallitus
Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue
Ympäristöministeriö

Asematie 7
01300 Vantaa

Toimituskirjan jäljennöksen oikeaksi todistaa

Jaostosihteeri Katri Sokka

42 § Tikkurilan keskustan kaavarunko 062600

KA/1343/10.02.04.01/2013
J-VN/TLA/ATI/NIS/SRU/JB

Tikkurilasta tehdään aito ja elävä kaupunkikeskusta, jossa on monipuolisesti asuntoja ja palveluja kävelyetäisyydellä rautatieasemasta. Kaavarungon tavoitteena on kokonaisuuden hallinta nopeasti uudistuvassa keskustassa. Kaavarunko ei anna suoraan määräyksiä uudelle rakentamiselle, vaan määrittää reunaehdot tulevaisuudessa laadittaville asemakaavamuutoksille.

Alueena on Tikkurilan keskusta, johon sisältyy Tikkurilan kaupunginosan lisäksi keskustaan kuuluvia alueita myös Viertolan ja Jokiniemen kaupunginosista. Alue rajautuu pohjoisessa Valkoisenlähteentiehen ja idässä Jokiniementiehen. Etelässä vastaan tulee Helsingin vastainen kaupungin raja ja lännessä alue ulottuu Talvikkitien länsipuolisiin sekä Peltolantoriin rajautuviin kortteleihin.

Kaavarungon laadinta käynnistyi vuoden 2013 alussa. Sitä on laadittu kaupunkisuunnittelun omana työnä ja mukana on ollut laaja ryhmä kaupungin asiantuntijoita eri toimialoilta. Suunnitteluvälineeksi valikoitui kaavarunko, sillä Tikkurilan keskustan kaltaiselle, suuria muutoksia kokevalle alueelle tarvittiin työkalu, joka sijoittuu asemakaavan ja yleiskaavan väliin.

Tikkurilan valtti on sen sijainti. Täältä on sujuvat yhteydet ympäri maailmaa. Liikenteen solmukohta tarjoaa valtavan kasvupotentiaalin yrityksille ja asutukselle. Kävelyetäisyydellä Tikkurilan asemasta on tilaa rakentaa asuntoja jopa 6 000 uudelle asukkaalle ja työpaikoille on osoittaa tonttimaata heti radan toiselta puolelta Jokiniemestä. Palvelut ja liike-elämä seuraavat asukasluvun ja asiakaspotentiaalin kasvua. Moniin muihin aluekeskuksiin verrattuna Tikkurila edustaa ”aitoa” kaupunkia. Sieltä löytyy pitkän historian muokkaamaa paikan henkeä.

Kaavarungon keskeinen ajatus on täydentää olemassa olevaa yhdyskuntaa ottamalla rakenteen sisällä olevat alueet käyttöön. Matala ja usein huonokuntoinenkin rakennuskanta tekee tilaa uudelle kaupunkikeskustalle. Rakentaminen hyödyntää täysin olemassa olevaa infrarakennetta. Se tukeutuu kokonaan nykyisiin raideliikenneyhteyksiin ja nykyiseen katuverkkoon. Myös vesihuolto-, energia- ja dataverkostot on jo rakennettu.

Valtaosa uudisrakentamisesta on **asumista**. Uusia asuntoja kaavarungon alueella valmistuu lähivuosikymmeninä noin 5 000–6 000 uudelle asukkaalle eli noin 250 000 kerrosneliömetriä. Lisäksi voimassa olevissa asemakaavoissa on käyttämätöntä kaavavarantoa, mikä nostaa kokonaisrakennusoikeuden määrän noin 300 000 kerrosneliömetriin.

Liike- ja toimitilojen osuus ei ole yhtä suuri, vaikka kadunvarsien alimmat kerrokset ovatkin keskusta-alueella yleensä liiketiloja. Suurimmat varaukset **liiketiloille** ovat C-alueilla; Asematien ja Tikkuraitin muodostamalla akselilla Liiketilojen lisäys nykyiseen verrattuna on kaavarungon alueella noin 30 000–40 000 kerrosneliömetriä.

Radan itäreuna Jokiniemessä on altista ratamelulle ja tärinälle, joten ainakin alimmat kerrokset ovat luontevia liike- ja toimitilarakentamiseen. **Toimitilojen** määrä on Jokiniemessä noin 70 000–80 000 kerrosneliömetriä.

Uusia **virkistysalueita**, kaupunkipuistoja on osoitettu kolmeen kohteeseen: Keravanjoen rantaan puretun Villa Åvikin paikalle, Jokiniemeen teollisuusradan tilalle ja Tikkurilanpuiston laajennukseksi kirjaston edustalle.

Osallistuminen ja vuorovaikutusmenettely
MRL 63 §:n mukainen osallistumis- ja arviointisuunnitelma on tehty 11.3.2013.

MRL 62 §:n mukaisesti kaavan vireille tulosta on ilmoitettu Vantaan kaupungin asukaslehdessä ja osallisille on varattu mahdollisuus lausua mielipiteensä asiasta. Mielipiteitä saatiin kuusi kappaletta.

Kaupunkisuunnittelu teki keväällä 2013 kaikille avoimen ”Minkälainen on sinun Tikkurilasi” -**nettikyselyn**, jolla kartoitettiin asukkaiden mielipiteitä Tikkurilan kehittämisestä. Kysely keräsi yhteensä 276 vastausta. Vastausten perusteella asukkaiden ja suunnittelijoiden käsitys Tikkurilan tulevaisuudesta on sama: Tikkurilasta halutaan aito ja elävä kaupunkikeskusta.

Kaupungin maapoliittiset linjaukset
Kaavarunko noudattaa kaupungin maapoliittisia linjauksia (KV 17.12.2012).

Kaupunkisuunnittelulautakunta 14.4.2014 § 14

Kaupunkisuunnittelujohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginhallitukselle, että
a) asetetaan nähtäville 30 päiväksi MRA 30 §:n mukaisesti 14.4.2014 päivätty Tikkurilan keskustan kaavarunko 062600 kaavoituksen valmisteluaineistona,
b) oikeutetaan kaupunkisuunnittelu pyytämään tarvittavat lausunnot.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

———

Kaupunginhallitus 28.4.2014 § 38

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) asettaa nähtäville 30 päiväksi MRA 30 §:n mukaisesti 14.4.2014 päivätty Tikkurilan keskustan kaavarunko 062600 kaavoituksen valmisteluaineistona, ja
b) oikeuttaa kaupunkisuunnittelu pyytämään tarvittavat lausunnot.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

———

Nähtävilläolo
Tikkurilan keskustan kaavarunko on ollut MRA 30 §:n nojalla nähtävillä 7.5.–5.6.2014. Tänä aikana jätettiin yksi mielipide.

Kaavalausunnot
Kaupunginhallitus päätti 28.4.2014 oikeuttaa kaupunkisuunnittelun pyytämään tarvittavat lausunnot. Lausuntoja pyydettiin kymmeneltä lausunnonantajalta ja saatiin kuusi.

Lausuntojen ja mielipiteen perusteella kaavarunkoon ei tehty muutoksia.

Kaupunkisuunnittelulautakunta 19.1.2015 § 9

Kaupunkisuunnittelujohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginhallitukselle, että
a) annetaan liitteen mukaiset vastineet lausuntoihin ja mielipiteeseen,
b) hyväksytään 19.1.2015 päivätty Tikkurilan keskustan kaavarunko, 062600 kaavoituksen valmisteluaineistoksi.

Käsittely:
Merkittiin, että kaupunkisuunnittelujohtaja poisti esittelyosan viimeisen kappaleen ”Kaavamuutoksen hyväksyjä”.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

———

Kaupunginhallitus 26.1.2015 § 42

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) antaa liitteen mukaiset vastineet lausuntoihin ja mielipiteeseen, ja
b) hyväksyä 19.1.2015 päivätty Tikkurilan keskustan kaavarunko, 062600 kaavoituksen valmisteluaineistoksi.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:
- Kaavarungon selostus 19.1.2015
- Mielipide ja vastine 19.1.2015
- Lausunnot ja vastineet 19.1.2015

Täytäntöönpano:	maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala
Muutoksenhakuohje:	7.4 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto
Lisätiedot:	aluearkkitehti Asta Tirkkonen, puh. 8392 6185 asemakaavasuunnittelija Seppo Niva, puh. 8392 8044 etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

TIKKURILAN KESKUSTAN KAAVARUNKO 062600

VANTAAN KAUPUNKI / KAUPUNKISUUNNITTELU 19.1.2015

MINNA KOSKINEN, RITVA KOTILAINEN, LAURA MUUKKA, SEPPO NIVA / KESKI-VANTAAN ASEMAKAAVAYKSIKKÖ / KAUPUNKISUUNNITTELU / VANTAA

LIITE: Kaupunginhallitus 26.01.2015 / 42 §

TIKKURILAN KESKUSTAN KAAVARUNKO 19.1.2015

Sisällys

JOHDANTO 1

1. TIKKURILA, TIKSI, STIDILÄ 2

1.1 SUUNNITTELUALUEEN SIJAINTI JA RAJAUS 2
1.2 TIKKURILASSA ON VIRTAA 2
1.3 GLOBAALIT MEGATRENDIT PAIKALLISESTI 3

2. MAALIKYLÄSTÄ KAUPUNGIN KESKUSTAKSI 5

2.1 TIKKURILAN KAAVARUNKO 5
2.1 MITOITUS 7
2.2 RAKENTAMISEN KORKEUS 8
2.3 TOIMINTOJEN SIJOITTUMINEN 10
2.4 KAUPUNKIKUVA 15
2.5 KAUPALLINEN JULKISIVU 16
2.6 VIHERALUEET ja julkiset ulkotilat 16
2.7 LIIKENNE 20

3. TIKKURILAN VÄRILÄISKÄT 24

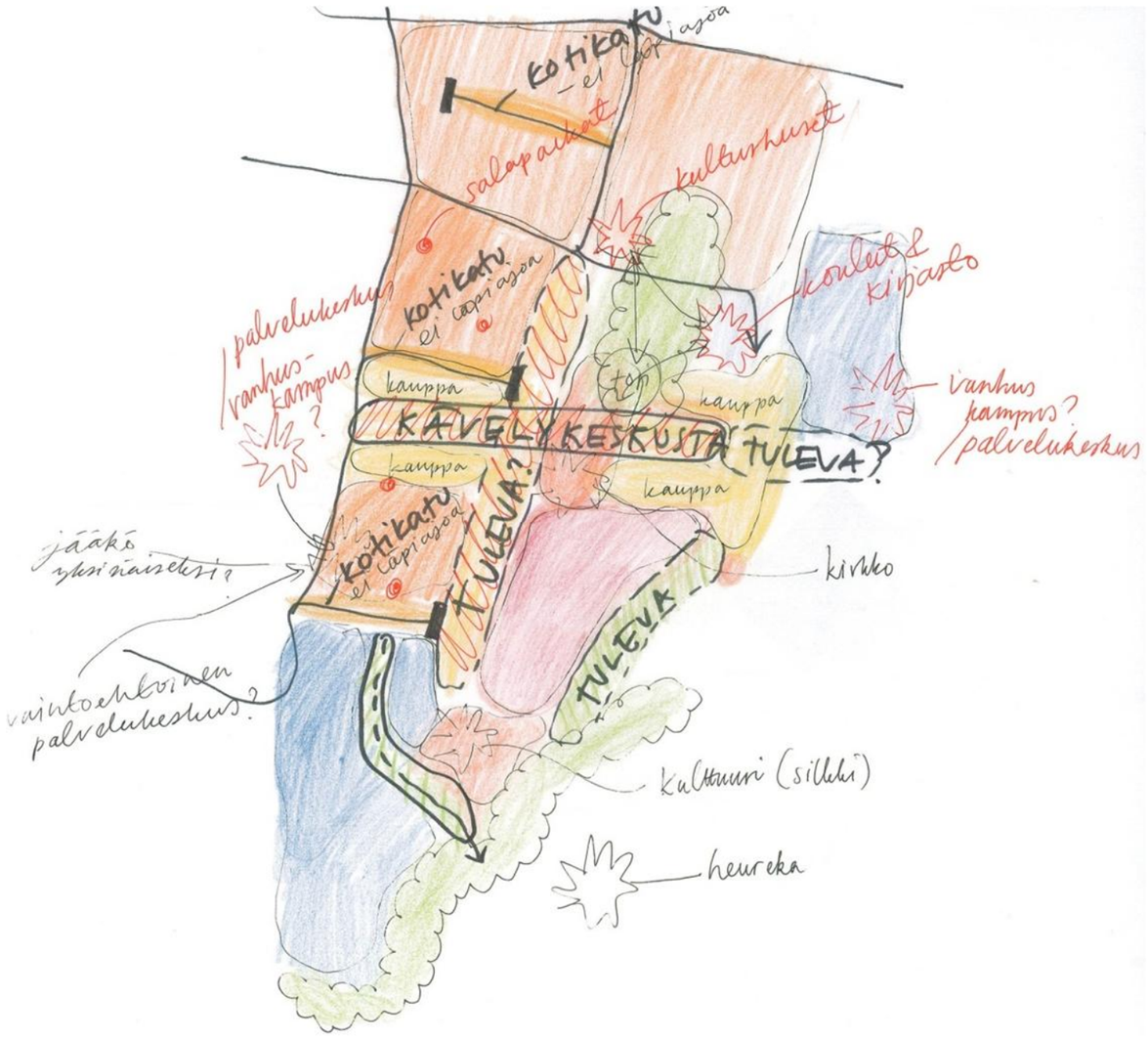
4. PROSESSI JA ASUKASYHTEISTYÖ 36

4.1 PROSESSIN KULKU JA ASUKASYHTEISTYÖ 36
4.2 NETTIKYSELY 36
4.3 SENIORIFOORUMI 37
4.4 LASTEN JA NUORTEN OSALLISUUS 37

5. LÄHTÖAINEISTO 38

5.1 MAISEMA JA HISTORIA 38
5.2 RAKENNETTU YMPÄRISTÖ 38
5.3 VIHERALUEET 39
5.4 VÄESTÖ JA TYÖPAIKAT 39
5.5 SOSIAALINEN RAKENNE, TURVALLISUUS 39
5.6 LIIKENNE 40
5.7 INFRA 41
5.8 YMPÄRISTÖHÄIRIÖT 41
5.9 ALUETTA KOSKEVAT SUUNNITELMAT JA SELVITYKSET 42

6. SUUNNITTELUORGANISAATIO 44

JOHDANTO

Tikkurila on Vantaan keskus –vai onko? Epäilemättä se on hallinnollinen keskus, johon kaupungin ja valtion virastot sijoittuvat. Kaupunginosa on myös merkittävin työpaikkakeskittymä Vantaalla heti lentokentän jälkeen. Tikkurila on lisäksi joukkoliikenneyhteyksiltään ainutlaatuinen koko Suomessa, joten sillä on edessään huikeat tulevaisuuden näkymät.

Tikkurila on uinunut vuosikymmeniä ja uusia asuintaloja on rakennettu harvakseltaan. Asukasluku on jämähtänyt paikalleen eikä asukkaiden varallisuus tai koulutustaso ole juurikaan noussut. Vähittäiskaupan tarjonta on hiljalleen hiipunut ja ostovoima on ohjautunut Jumboon.

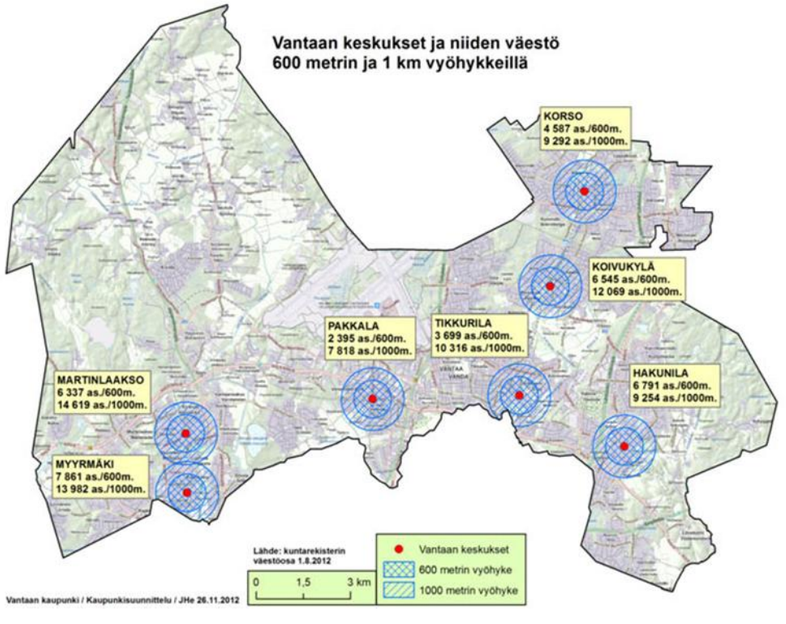
Kehäradan rakentaminen on kuitenkin herättänyt Tikkurilan uuteen nousuun. Investorit ovat innokkaita sijoittamaan Tikkurilaan ja kaupunkiuudistukseen on löytynyt myös poliittista tahtoa. Merkkinä tästä on Suomen mittakaavassakin valtava keskustauudistus, jossa vanhaa 1950-luvun keskustaa korjataan ja rinnakkain rakennetaan uutta. Kaupungintalon peruskorjaus, maanalainen pysäköintitila ja toria reunustava kerrostalo on saatu valmiiksi. Kaksi kokonaan uutta asuinkorttelia nousee kaupungintalon ja radan väliin ja aseman uusi liike- ja toimistokeskus matkakeskuksineen on kohonnut vanhan keskustan yläpuolelle. Kävelykeskusta laajenee kaksinkertaiseksi ja tori siirtyy sen ytimeen. Kaupunki satsaa julkiseen kaupunkitilaan ja uuteen Tikkurilanpuistoon.

Muutoksille ei näy loppua. Radan itäpuolelle rakennetaan uusia asuinkortteleita ja Kielotien varrelle kaavoitetaan kahdeksankerroksisia asuin- ja liikerakennuksia korvaamaan matalaa ja tehotonta 1960- ja 70-lukujen rakennuskantaa. Uusia asukkaita halutaan lisää. Asukastiheys rautatieaseman lähellä on nykyisellään vain puolet Myyrmäen asukastiheydestä.

Tikkurilan vallannut positiivinen kierre halutaan saada jatkumaan. Tämän työn tarkoituksena on kaivaa esiin kaupunginosan vahvuudet ja korostaa niitä. Heikkouksiin ja epäkohtiin kaavarunko tarjoaa ratkaisumalleja, joihin kaupunkisuunnittelulla voidaan vaikuttaa. Tavoitteena on tehdä Tikkurilasta aito kaupunkikeskusta, jossa on tarjolla monipuolisesti asuntoja erilaisille ihmisille ja erilaisiin tarpeisiin. Tiivis, kaupunkimainen rakenne mahdollistaa palvelujen ja joukkoliikenteen hyvän saavutettavuuden. Tikkurilassa on mahdollista kehittää yksityisautoista riippumatonta kaupunkirakennetta, jossa palvelut ja hyvät joukkoliikenneyhteydet ovat kävelyetäisyydellä.

Kaavarungon laadinta käynnistyi vuoden 2013 alussa. Sitä on laadittu kaupunkisuunnittelun omana työnä ja mukana on ollut laaja ryhmä kaupungin asiantuntijoita eri toimialoilta. Suunnitteluvälineeksi valikoitui kaavarunko, sillä Tikkurilan keskustan kaltaiselle, suuria muutoksia kokevalle alueelle tarvittiin työkalu, joka sijoittuu asemakaavan ja yleiskaavan väliin.

Kaavarunko ei anna suoraan määräyksiä uudelle rakentamiselle. Se kuitenkin antaa yleispiirteiset reunaehdot tulevaisuudessa laadittaville asemakaavamuutoksille, joiden pohjalta rakentaminen tapahtuu. Asemakaavamuutokset laaditaan kuten tähänkin asti, yleensä maanomistajien omasta aloitteesta.

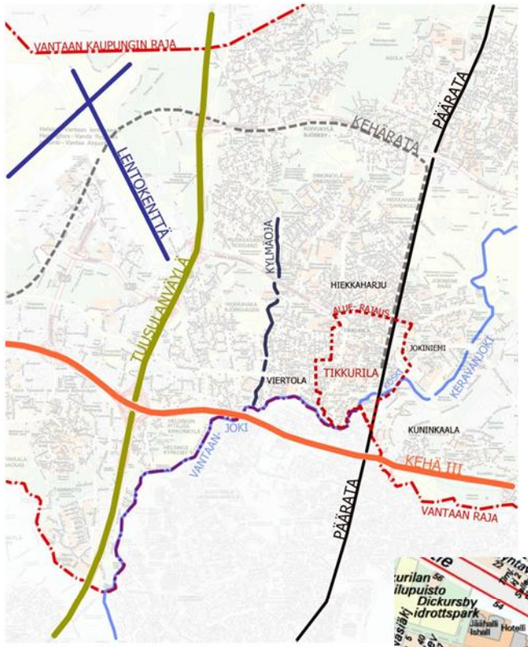

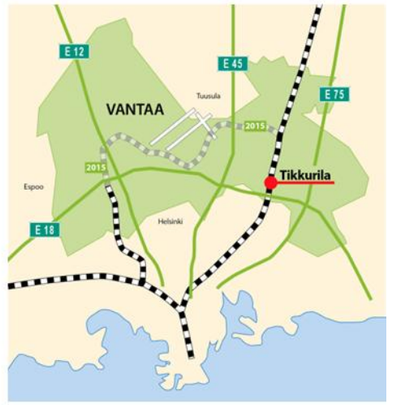
1. TIKKURILA, TIKSI, STIDILÄ

1.1 SUUNNITTELUALUEEN SIJAINTI JA RAJAUS

Tikkurila sijaitsee Kehä III:n pohjoispuolella, pääradan varrella. Lentoasema on vajaan viiden kilometrin päässä. Alue on Helsingin metropolialueen keskellä, raideliikenteen, lentoliikenteen ja tieliikenteen solmukohdassa. Kun kehäradan liikenne käynnistyy kesällä 2015, Tikkurilasta tulee Suomen toiseksi vilkkain rautatieasema, jossa vaihdetaan kaukojunista lähiliikenteeseen ja lentoaseman juniin.

Suunnittelualueena on Tikkurilan keskusta, johon sisältyy Tikkurilan kaupunginosan lisäksi keskustaan kuuluvia alueita myös Viertolan ja Jokiniemen kaupunginosista. Alue rajautuu pohjoisessa Valkoisenlähteentiehen ja idässä Jokiniementiehen. Etelässä vastaan tulee Helsingin vastainen kaupungin raja ja lännessä alue ulottuu Talvikkitien länsipuolisiin sekä Peltolantoriin rajautuviin kortteleihin.

Tulevaisuuden Tikkurila on koko alueen elinvoimainen veturi, joka yhdessä Lentoaseman kanssa – hyödyntäen kentän positiivista imagoa ja tehokkuutta, ottaa käyttöönsä myös viimeisimpiä teknisiä innovaatioita mm. liikenteen ohjauksen ja älyliikenteen saralla.

-asukaskysely

1.2 TIKKURILASSA ON VIRTAA

Tikkurilan valtti on sen sijainti. Täältä on sujuvat yhteydet ympäri maailmaa. Liikenteen solmukohta tarjoaa valtavan kasvupotentiaalin yrityksille ja asutukselle. Kävelyetäisyydellä Tikkurilan asemasta on tilaa rakentaa asuntoja jopa 6 000 uudelle asukkaalle ja työpaikoille on osoittaa tonttimaata heti radan toiselta puolelta Jokiniemestä. Palvelut ja liike-elämä seuraavat asukasluvun ja asiakaspotentiaalin kasvua. Vuonna 2014 pari kertaa vuorokaudessa kulkevien Pietarin junien kulkutiheys kasvaa moninkertaiseksi ja Tikkurila on asema, jossa venäläiset vaihtavat lentokentälle vievään junaan. Asemasta ympäristöineen on tulossa elämää kuhiseva noodi, kaupunkirakenteen solmukohta.

Moniin muihin aluekeskuksiin verrattuna Tikkurila edustaa ”aitoa” kaupunkia. Sieltä löytyy pitkän historian muokkaamaa paikan henkeä; pikkukaupunkia, jonka keskustassa kirkko ja kaupungintalo ovat oikeilla paikoillaan.

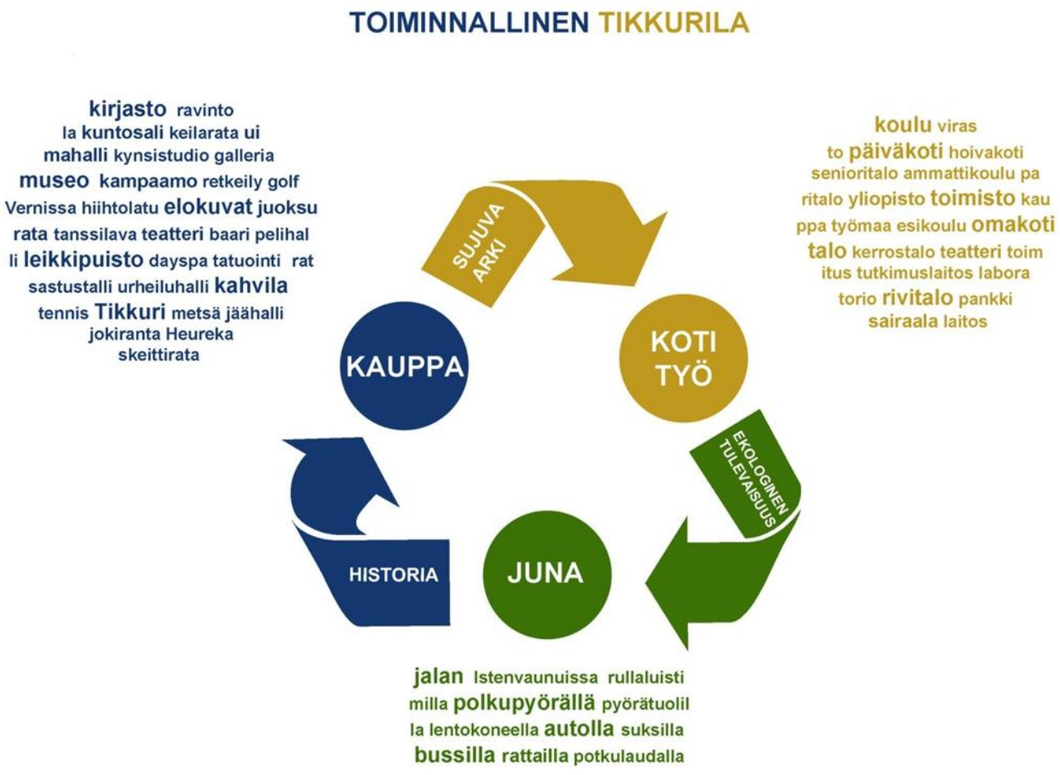
Keskusta on alueeltaan kompakti. Liikkuminen hoituu helposti kävellen tai pyörällä. Autoistumisen kulttuuri on edelleen vahva, joskin merkkejä sen hiipumisesta näkyy: auto ei ole enää nuorille statussymboli, vaan sen sijaan hankitaan vaikkapa kallis pyörä tai useampi. Vuonna 2013 joukkoliikenteen matkustajamäärä HSL:n alueella kasvoi nopeammin kuin henkilöautoliikenteen määrä ensimmäistä kertaa 50 vuoteen. Tiivis kaupunkirakenne vaatii väistämättä kalliita pysäköintiratkaisuja, kun autot eivät enää mahdu asfaltoidulle kerrostalopihalle. Vantaan keskustoissa kokeillaan uutta, väljempää asuinrakentamisen autopaikkanormia. Jos autoistumisen astetta Tikkurilan keskustassa saadaan laskettua, muuttuu keskustan tiivistäminen taloudellisemmaksi. Autoilua keskustassa ei kuitenkaan haluta kieltää, vaan se halutaan tehdä tarpeettomaksi.

Tikkurilan keskustaa kehitetään kohti tiivistä ja kaikkina vuorokauden aikoina elävää kaupunkikeskustaa. Kaupunkirakenteen uudistuessa eri toimintoja asuntoja, liiketiloja ja toimistoja sijoitetaan toisiinsa lomittuen. Sekoittuneessa kaupunkirakenteessa kalliit autopaikat saadaan vuorottaispysäköinnillä tehokkaaseen käyttöön.

Kaupunkisuunnittelu teki keväällä 2013 kaikille avoimen ”Minkälainen on sinun Tikkurilasi”-nettikyselyn, jolla kartoitettiin asukkaiden mielipiteitä Tikkurilan kehittämisestä. Kysely keräsi yhteensä 276 vastausta. Vastausten perusteella asukkaiden ja suunnittelijoiden käsitys Tikkurilan tulevaisuudesta on sama: Tikkurilasta halutaan aito ja elävä kaupunkikeskusta.

TIKKURILAN ÄSSÄT:

- sijainti liikennevirtojen solmukohdassa, noodi
- rakentamiseen sopivaa, vapaata maata aseman lähellä
- ajallisesti kerrostunut, ”aito” kaupunki
- kompakti alue, jossa kaikki on lähellä

1.3 GLOBAALIT MEGATRENDIT PAIKALLISESTI

Ilmasto muuttuu, meren pinta nousee, energia ja raaka-aineet kallistuvat, maapallon kestokyky on ylittynyt. Ennusteiden mukaan keskiluokkaan kuuluva väestö kaksinkertaistuu maailmassa vuoteen 2030 mennessä. Tuotanto ei kasva samaa tahtia. Maailmaa uhkaa pula ruoasta ja vedestä. Öljy ei ehkä lopu, mutta sen tuottaminen käy kalliimmaksi.

Taloushistorioitsijat ovat hahmottaneet teollisuusyhteiskunnan kehityksessä pitkän aikavälin, eli noin 40–60 vuoden syklejä. Kussakin syklissä on ollut pääteknologia, joka on ajanut kehitystä eteenpäin, kuten höyrykone, rautatie, öljy ja autoteollisuus. Viimeisimmän syklin suurin moottori oli tietotekniikka. Seuraavan syklin suurena veturina toimivat resurssien käyttöä tehostavat teknologiat uskoo erityisasiantuntija Markku Wilenius Turun yliopiston tulevaisuuden tutkimuskeskuksesta.

Wileniuksen mielestä tässä on kuitenkin Euroopalle myös uusi mahdollisuus. Aletaan ennen kaikkea tuottaa sellaista teknologiaa, jolla saadaan kasvatettua radikaalisti materiaali- ja energiatehokkuutta. Ja toisaalta keksitään myös aivan uudenlaisia tuotteita, joilla pystytään korvaamaan näitä uusiutumattomista luonnonvaroista tehtyjä tuotteita.[1]

Miten resurssipulan aikakausi vaikuttaa paikallisesti? Olemme koulutettuja ja maailman mittakaavassa vauraita, joten meillä on hyvät mahdollisuudet uuden teknologian kehittelyyn ja käyttöön ottoon. Tikkurila on sikäli hyvässä asemassa, että me voimme lisäksi tukeutua raideliikenteeseen.[2]

Väestön kasvu jatkuu, osa tiheästi asutuista seuduista jää nousevan merenpinnan armoille. Muuttoliike, joka on luonut nykyisen kaltaisen Vantaan, jatkuu –tällä kertaa globaalilla tasolla. Kantaväestö ikääntyy ja huoltosuhde heikkenee, joskin maahanmuutto paikkaa tilannetta. Vuonna 2030 väestö on entistä vanhempaa ja etnisesti kirjavampaa.[3]

Asumisen tulevaisuus

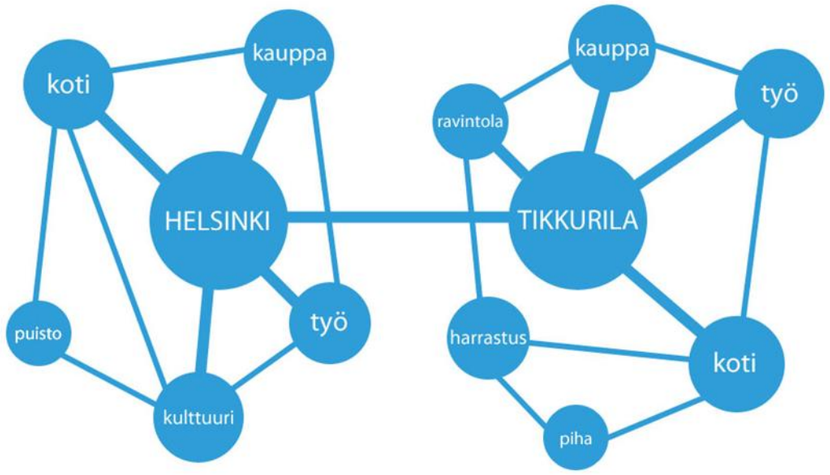
Voiko asumisen tapamme sitten muuttua suuresti? Jos vertaamme tulevaisuutta menneisiin vuosikymmeniin, niin elämäntapamme ja asuminen sen mukana ovat muuttuneet paljon. Asuntokunnat ovat pienentyneet ja vastaavasti asuinneliöitä on henkeä kohti koko ajan enemmän varallisuuden noustessa. Asunnossa, jossa ennen asui kuusihenkinen perhe, asutaan nyt yksin. Sata vuotta vanhat talot ovat muuntuneet moderniin asumiseen: ulkohuussien ja pihasaunojen tilalle on rakennettu kylpyhuoneet ja sähkövirtaa riittää laitteille, joista ei aiemmin kerrottu edes tieteiskirjoissa. 1900-luvun loppu oli voimakasta yhtenäiskulttuurin aikaa. Kaikista tuvista loimotti television kalpea valo puoli yhdeksän uutisten aikana. Nyt emme enää katso samoja kanavia tai seuraa samaa mediaa. Television ja sanomalehtien rooli on suuressa murroksessa, kun Internet avaa meille koko maailman uutis- ja viihdetarjonnan. Kulttuurinen yhteys, jossa olemme kasvaneet, eriytyy ja samalla myös käsityksemme siitä, millaiseksi haluamme elämämme rakentaa. Omakotitalo ja auto eivät ole enää hyvän elämän mittareita. Me emme

[1] http://yle.fi/uutiset/maailmaa_uhkaa_ankara_pula__kaikesta/7018115

[2] IPCC: Climate Change 2013: The Physical Science Basis / www.climatechange2013.org

[3] IPCC 2007 WGII Ch. 6

voi enää suunnitella asuntoja, jotka olisivat yhdellä kertaa kaikille sopivia. Suunnittelijoina voimme tarjota mahdollisimman monipuolisen rungon, alustan, jolle tuleva käyttäjä luo itsensä näköisen asunnon, kodin.[4]

Kaupan näkymät

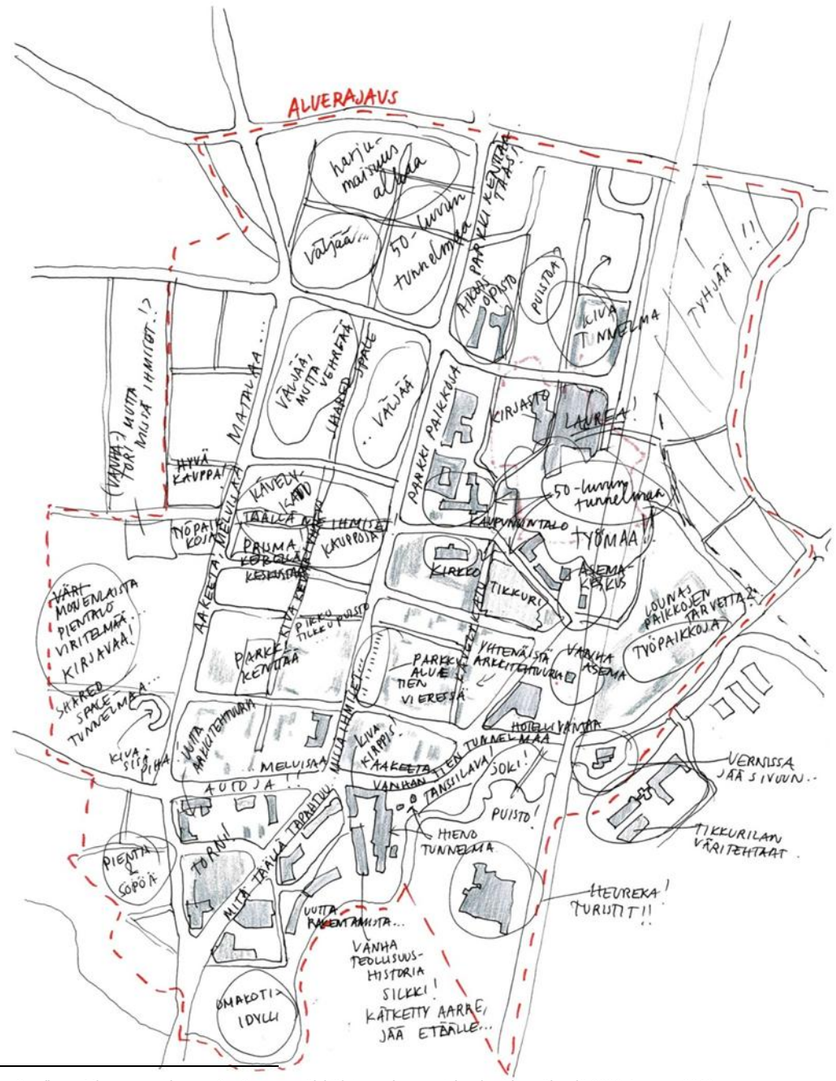
Kaupan keskittyminen ja pakkautuminen megaluokan keskuksiin on ollut vallitseva kehitys viime vuosiin saakka. Perinteiset kauppahallit ehtivät pienistä kaupungeista jo kuolla pois. Suunta on kuitenkin kääntynyt ja esimerkiksi uudelleen avattu Hietalahden kauppahalli on erityisesti nuorten suosiossa. Sama kehitys koskee torikauppaa. Kyse on osin ihmisten ostovoiman kasvusta: ei metsästetä halvimpia tarjouksia ympäri pääkaupunkiseutua, vaan ostetaan puhdasta ja tuoretta tutulta myyjältä. Toinen selitys on mukavuudenhalu: miksi käyttää vapaapäivä ja ahtautua autoon puolipäiväretkelle ostoskeskukseen, kun voi ohimennen hankkia tarvittavan kalan tai salaatin torimyyjältä.

Meneillään on toisaalta kaupallinen murros, jossa merkittävä osa kaupankäynnistä siirtyy Internetiin. Sillä on heijastuksensa myös perinteiselle, fyysiselle ja kaupunkikuvassa näkyvälle kaupalle.

Elämme taloudellisen, teknologisen ja yhteiskunnallisen murroksen kautta, joka ei voi olla vaikuttamatta elämäntapaamme tai valintoihimme. Vastareaktiona globalisaatioon ja vallalla oleviin menestymisen malleihin etsitään "ihmisen mittaisia" ratkaisuja korostamalla paikallisuutta (Mannermaa). Tällaisessa "uuden paikallisuuden - paikallisten ratkaisujen" ilmapiirissä Tikkurila näyttäytyy pikkukaupunkina, joka täyttää city-ihmisen tarpeet asuinympäristönä. Palvelut löytyvät lähempää kuin metropolialueen keskuksesta tai kehäväylien varrelta.

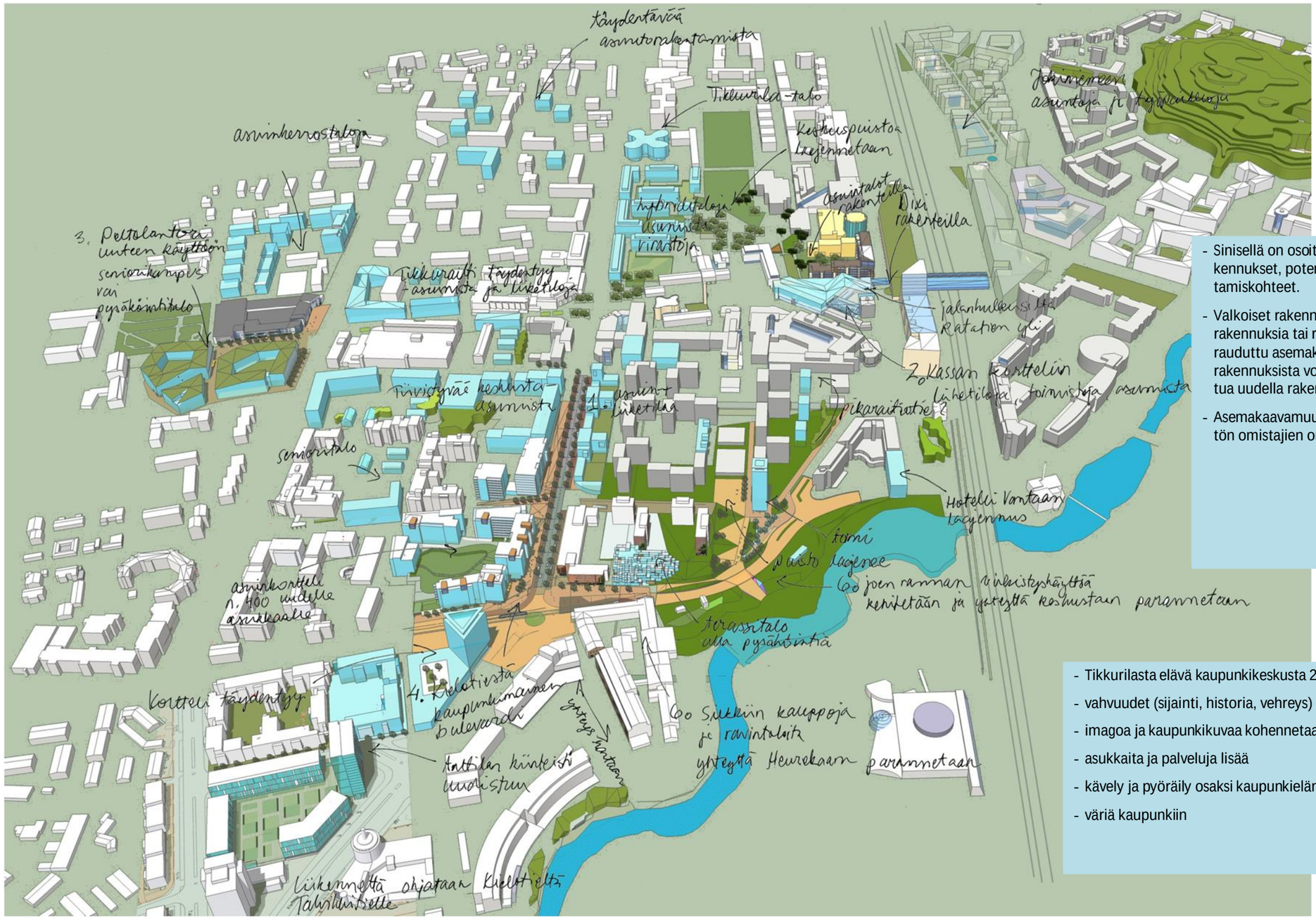
[4] Anneli Juntto: Asumisen muutos ja tulevaisuus, Rakennetarkastelu, Erilaistuva asuminen, osaprojekti I, SY 33, 2008.
Sitra: Suomi muutosten edellä – Raportti Suomen haasteista, 2001

Eräiden käsitysten mukaan olemme siirtymässä palvelu- ja informaatiotaloudesta kohti tarina- tai elämystaloutta. Tikkurilalla on hyvät lähtökohdat uusille ajatuksille. Meillä on hieno silkkitehdas Heurekan naapurissa. Se tarjoaa kaivatut puitteet lähiruoalle, pienpanimoille tai elämykselliselle kaupalle. Se tarjoaa paikan, identifioitumiskohteen, jossa universaalit virtaukset ilmentyvät lokaalisti.[5]

[5] Tony Sandberg: Minne menet kauppa? – Suomen päivittäistavarakaupan tulevaisuuden näkymiä 2030, Laurea, 2010.
Mannermaa, M. 2004. Heikoista signaaleista vahva tulevaisuus. 2., painos. WS Bookwell Oy, Porvoo.

2. MAALIKYLÄSTÄ KAUPUNGIN KESKUSTAKSI

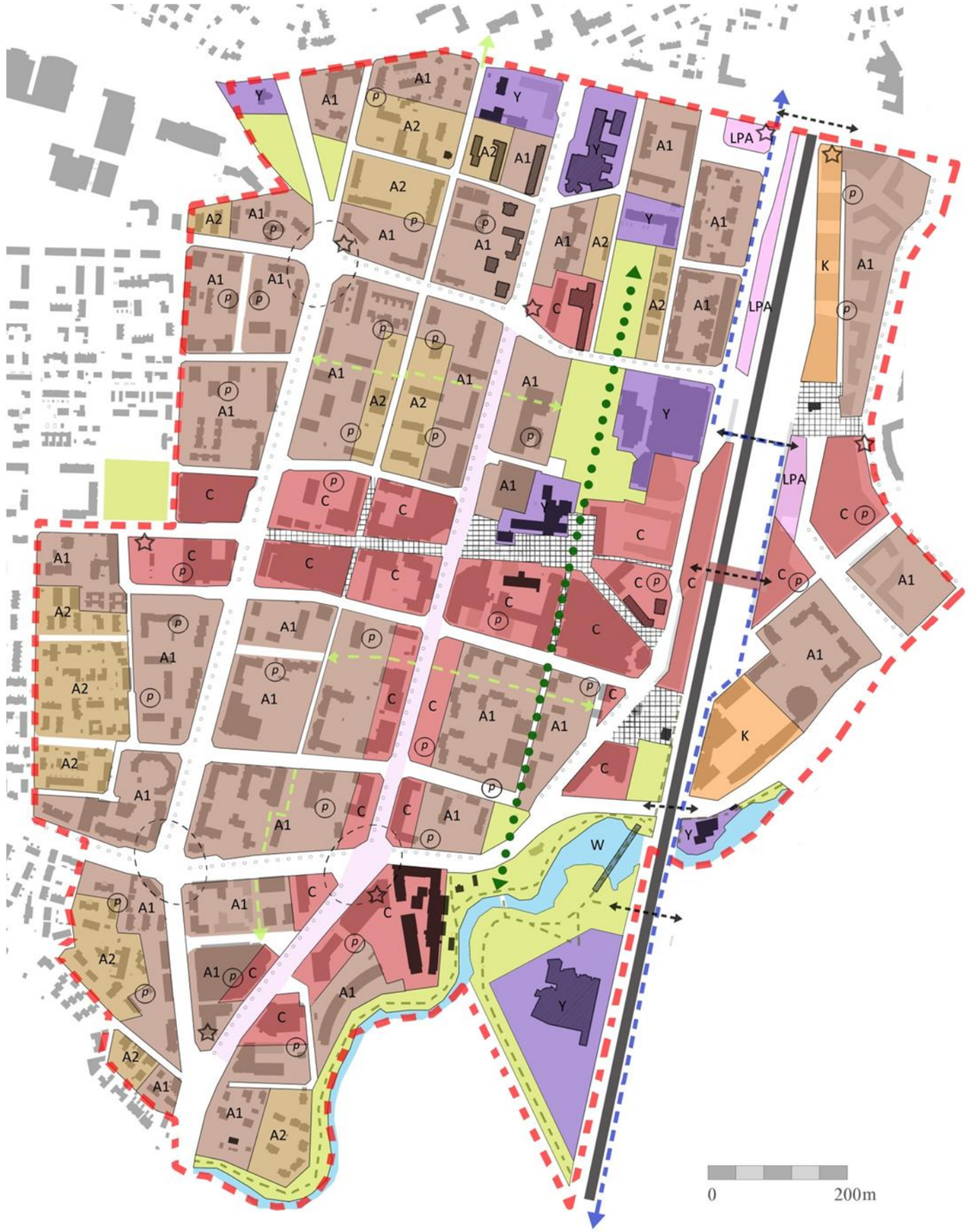
- Sinisellä on osoitettu mahdolliset uudet rakennukset, potentiaaliset täydennysrakentamiskohteet.
- Valkoiset rakennukset ovat olemassa olevia rakennuksia tai rakennuksia, joihin on varauduttu asemakaavassa. Osa valkoisistakin rakennuksista voi jossakin vaiheessa korvautua uudella rakentamisella.
- Asemakaavamuutoksiin vaaditaan kiinteistön omistajien omaa aloitetta

- Tikkurilasta elävä kaupunkikeskusta 24/7
- vahvuudet (sijainti, historia, vehreys) hyödynnetään
- imagoa ja kaupunkikuvaa kohennetaan
- asukkaita ja palveluja lisää
- kävely ja pyöräily osaksi kaupunkielämää
- väriä kaupunkiin

2.1 TIKKURILAN KAAVARUNKO

MERKKIEN SELITYKSET:

- C — KESKUSTATOIMINTOJEN ALUE
- K — LIIKE- JA TOIMISTORAKENNUSTEN ALUE
- Y — YLEISTEN RAKENNUSTEN ALUE
- LPA — PYSÄKÖINNILLE VARATTU ALUE
- A1 — TEHOKAS ASUNTOALUE, ENSISIJAISESTI KERROSTALOILLE
- A2 — MATALA JA TIIVIS ASUNTOALUE, ENSISIJAISESTI PIENKERROSTALOJA JA KYTKETTYJÄ PIENTALOJA.
- V — VIRKISTYSALUE
- W — VESIALUE
- ASEMAKAAVALLA SUOJELTU RAKENNUS
- SUOJELTAVAKSI ESITETTÄVÄ RAKENNUS
- (p) — ALUEEN TIIVISTYMINEN EDELLYTTÄÄ KESKITETTYÄ PYSÄKÖINTIÄ, SYMBOLI OSOITTAA PYSÄKÖINNIN LIKIMÄÄRÄISEN SIJAINNIN
- KESKUSTABULEVARDINA KEHITETTÄVÄ KIELOTIE
- KEHITETTÄVÄ RISTEYSALUE
- VEHKAPOLKU, ESIKKOPUISTON JA RANNAN YHDISTÄVÄ PÄÄREITTI
- KORTTELIRAITTI
- PIKAPYÖRÄTIE, TIKKURILAN BAANA
- KATUPUUT
- RADAN ALITTAVA/YLITTÄVÄ KÄVELY- JA PYÖRÄILY-YHTEYS
- ULKOILUREITTI
- KESKUSTAN KÄVELYALUE
- FOKUSPISTE, NÄKYMÄ-AKSELIN PÄÄTE TEI MUU MERKITYKSELLINEN PAIKKA, JOKA TULEE OTTAA HUOMIOON RAKENNUSTA SUUNNITELTAESSA.

- Tikkurilan keskusta on erinomaisten raideliikenneyhteyksien varrella. Se on kompakti alue, jossa toiminnot yhdistyvät sekoittuneen kaupunkirakenteen periaatteiden mukaisesti.
- Tuleva rakentaminen ei vaadi uusia katuja, yhdyskuntatekniikan verkostot on jo pääosin rakennettu. Tiivistyvä asutus käyttää aluksi nykyisiä palveluita.
- Tikkurilan keskustaan on mahdollista rakentaa asuntoja monipuolisesti kaikentyyppiseen tarpeeseen. Keskustan nykyiset palvelut ovat kävely-etäisyydellä. Kaupallisille palveluille kaavoitetaan lisää tilaa, koulun ja terveyskeskuksen laajentamiseen. Uusiin päiväkoteihin ja senioriasuntoihin on varauduttu.
- Tikkurila on joukkoliikenteen solmukohdassa, jossa kauemmas suuntautuvilla matkoilla käytetään ensisijaisesti joukkoliikennettä. Alueen sisäinen liikkuminen perustuu jalankulkuun ja pyöräilyyn, joiden reiteistä tehdään turvallisempia ja houkuttelevampia. Hybridirakennuksia suositaan, mikä vähentää liikkumisen tarvetta ja mahdollistaa tehokkaan vuorottais-pysäköinnin.
- Asuntokannasta tulee monipuolinen ja palvelujen kirjo kasvaa. Keskustan kävely-ympäristöstä tulee esteetön ja virikkeellinen. Houkutteleva julkinen kaupunkitila luo edellytykset sosiaaliseen kanssakäymiseen – kaupunkielämään.
- Tiivistyvä kaupunkirakenne säästää kaupungin voimavaroja, tuo verotuloja ja tekee uusien yritysten ja palvelujen perustamisen mahdolliseksi. Kaupunkielämä ja sen sosiaaliset yhteydet ruokkivat talouselämää ja uusien innovaatioiden syntymistä.
- Tiivis ja toiminnoiltaan sekoittunut kaupunkirakenne vähentää liikkumisen tarvetta ja sitä kautta liikenteen päästöjä ja meluhaittoja. Kun yhdyskuntarakenne ei hajaudu, eivät luonnonarvoille aiheutuvat haitatkaan leviä laajalle alueelle.
- Alue on rakennettua. Luotoarvoiltaan merkittävin alue on Keravanjoki rantoineen, joka säilyy virkistysalueena. Alueelle tyypilliset vehreät raitit säilytetään ja asuinpihojen istutettuja alueita hyödynnetään vehreän yleisilmeen säilymisessä.
- Tikkurilan arvokkaimmat rakennukset on suojeltu asemakaavoilla. Uudemman rakennuskulttuurin merkittävimmät kohteet on osoitettu kaavarungossa. Ne suojeltaneen tulevissa asemakaavoissa.
- Pääasialliset virkistysalueet ovat keskustan pohjoispuolella oleva urheilupuisto sekä etelässä sijaitseva Keravanjoen varsi. Molemmilta on yhteys seudulliseen viheralueverkostoon. Tikkurilanpuistoa laajennetaan pohjoiseen, jolloin keskustan virkistysaluetarjonta paranee merkittävästi.

2.1 MITOITUS

- vuoteen 2030 , uutta asuinkerrosalaa noin 250 000 k-m^2
- (nykyisillä kaavoilla lisäksi 50 000 k-m^2)
- n. 4 000 – 4 500 asuntoa
- n. 5 000 – 6 000 uutta asukasta
- uutta liike- ja toimitilaa noin 105 000 k-m^2
- n. 2 000 työpaikkaa
- n. 2 500 vuorottaiskäytössä olevaa autopaikkaa
- vuosina 2030 –2050, asuinkerrosalaa 200 000 k-m^2 lisää

Kaavarungon keskeinen ajatus on täydentää olemassa olevaa yhdyskuntaa ottamalla rakenteen sisällä olevat alueet käyttöön. Matala ja usein huonokuntoinenkin rakennuskanta tekee tilaa uudelle kaupunkikeskustalle. Rakentaminen hyödyntää täysin olemassa olevaa infrarakennetta. Se tukeutuu kokonaan nykyisiin raideliikenneyhteyksiin ja nykyiseen katuverkkoon. Myös vesihuolto-, energia- ja dataverkostot on jo rakennettu.

Valtaosa tulevasta rakennusoikeudesta on asumista. Uusia asuntoja kaavarungon alueella valmistuu lähivuosikymmeninä noin 5 000 – 6 000 uudelle asukkaalle eli noin 250 000 kerrosneliömetriä. Tästä noin 220 000 kerrosneliömetriä sijoittuu kaavarungon osoittamille asumisen (A) korttelialueille ja 30 000 keskustatoimintojen (C) alueille. Keskustatoimintojen alueelle voi sijoittua palvelu- ja liikerakentamista sekä hallintoa ja asumista. Lisäksi voimassa olevissa asemakaavoissa on käyttämätöntä kaavavarantoa, mikä nostaa kokonaisrakennusoikeuden määrän noin 300 000 kerrosneliömetriin.

Asumista sijoittuu koko keskusta-alueelle. Liike- ja toimitilojen osuus ei ole yhtä suuri, vaikka kadunvarsien alimmat kerrokset ovatkin keskusta-alueella yleensä liiketiloja. Suurimmat varaukset liiketiloille ovat C-alueilla; Asematien ja Tikkuraitin muodostamalla akselilla. Lännessä akselin päätteenä on Peltolantori, jonka kaupallista vetovoimaa vahvistaa torin ja viereisen Työväen yhdistyksen kortteleille osoitettu rakennusoikeus. Itäpäässä taas valmistuu Dixi ja siihen liittyvä Kassan kortteli, sekä radan itäpuoliset C-korttelit. Kielotien varressa liiketilat ovat enimmäkseen kivijalkakauppoja. Liiketilojen lisäys nykyiseen verrattuna on kaavarungon alueella noin 30 000 – 40 000 kerrosneliömetriä.

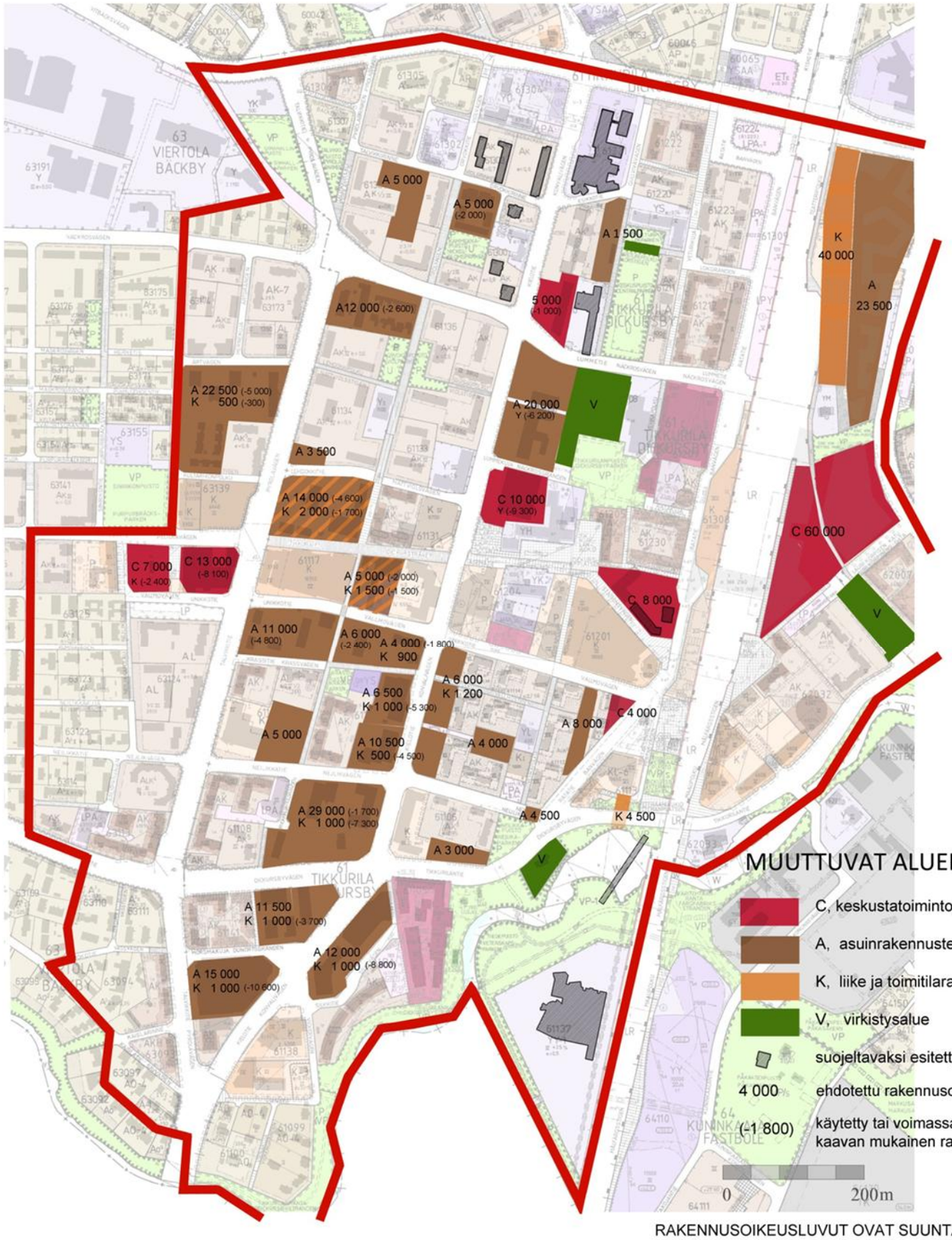
Radan itäreuna Jokiniemessä on altista ratamelulle ja tärinälle, joten ainakin alimmat kerrokset ovat luontevia liike- ja toimitilarakentamiseen. Toimitilojen määrä on Jokiniemessä noin 70 000 -80 000 kerrosneliömetriä. Tikkurilan puolella toimitilojen kokonaismäärä kasvaa jonkin verran mm. Hotelli Vantaan laajennuksen sekä rakenteilla olevan asema- ja liikekeskuksen ansiosta. Iso osa toimitiloista sijoittuu keskustatoimintojen alueelle tai asuinkortteleiden maantasokerroksiin.

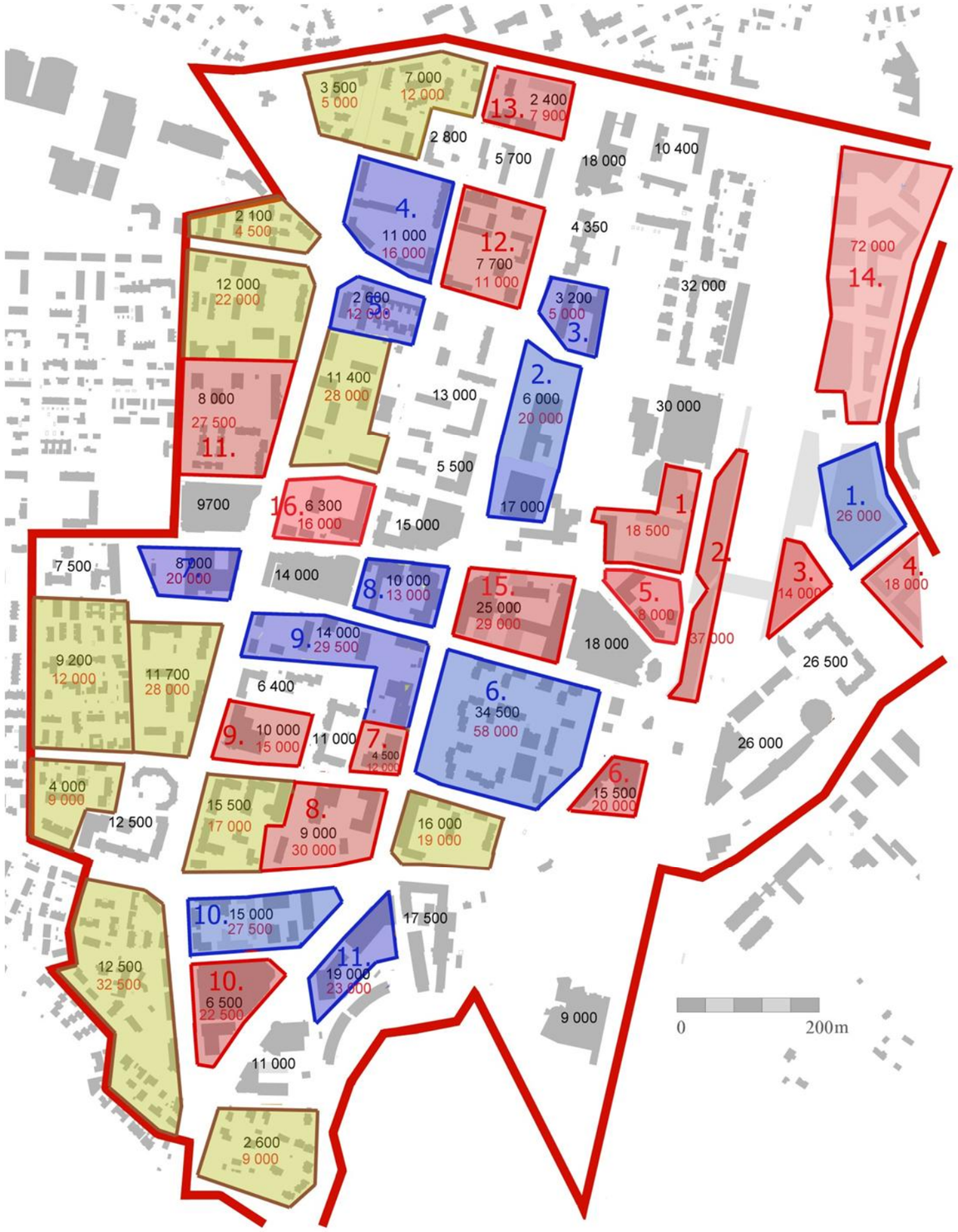
Uusia virkistysalueita (V), käytännössä kaupunkipuistoja on osoitettu kolmeen kohteeseen: Keravanjoen rantaan puretun Villa Åvikin paikalle, Jokiniemeen teollisuusradan tilalle ja Tikkurilanpuiston laajennukseksi kirjaston edustalle.

Tikkurilan rakennuskanta ei ole arkkitehtuuriltaan yhtenäistä. Siksi kaavarungon ehdottamat toimenpiteet tulevalle rakentamiselle eivät määrittele haluttua arkkitehtuuria tyhjentävästi. Arkkitehtuuri määrittyy tapaus kerrallaan ja tulevien vuosikymmenten ajatusten mukaisesti. Vaativien julkisivujen laatutaso halutaan kuitenkin varmistaa. Tikkurilan imagon ja kaupunkikuvan kannalta tärkeimmät julkisivut sijoittuvat näkyvimpiin kohtiin, merkittävimpien katujen varsille tai avointen tilojen reunoille, kuten radan varteen tai Tikkurilanpuiston reunalle. Tärkeimpinä katuina nousi esille Kielotie ja Asematie sekä Tikkurilantie.

Tikkurilantie,
K2-suunnitelmasta,
Arkkitehtitsto
Kai Wartiainen Oy.

HANKKEIDEN TOTEUTUMISAIKATAULU:

- 2020

1. Ratatien korttelit, 18 500, Skanska, YIT; rakenteilla, -2016
2. Liike- ja asemakeskus Dixi, 37 000, YIT; rakenteilla, -2018
3. Liikekortteli, 14 000, Sponda; alustavia neuvotteluja, 2015 -
4. Asuinkortteli, 18 000, VVO; rakenteilla , - 2016
5. Kassan kortteli, 8 000, Vantaan kaupunki, rakent. 2021 -
6. Hotelli Vantaa, 4 500, kaavatyö käynnissä, rakent. -2017
7. YH-kodit, 7 500, kaavatyö käynnissä, rakent. 2014 -
8. Kielotie 2-6, 21 500, SRV, kaavatyö käynnissä, rakent. 2014 -
9. Neilikkatie 17, senioritalo, 5 000, alustavia neuvotteluja, rakent. 2016 -
10. ent. Anttila,asuinkortteli 16 000, alustavia neuvotteluja, rakent. 2017 -
11. Kultarikontien asuinkortteli 19 500, NCC, kaavatyö käynnissä, rakent. 2015 -
12. Orvokkikujan asuinkortteli 3 300, kaavatyö alkaa 2014, rakent. 2015 -
13. Oksanmäen koulukortteli 5 500, kaava valmis, rakent. 2020 -
14. Jokiniemen korttelit 72 000, Vantaan kaupunki, rakent. 2018 -
15. Kirkko/ terveyskeskus 4 000, kaava valmis, rakent. 2018 -
16. Tikkuraitin kortteli 61132 9 700, alustavia neuvotteluja, rakent. 2018 -

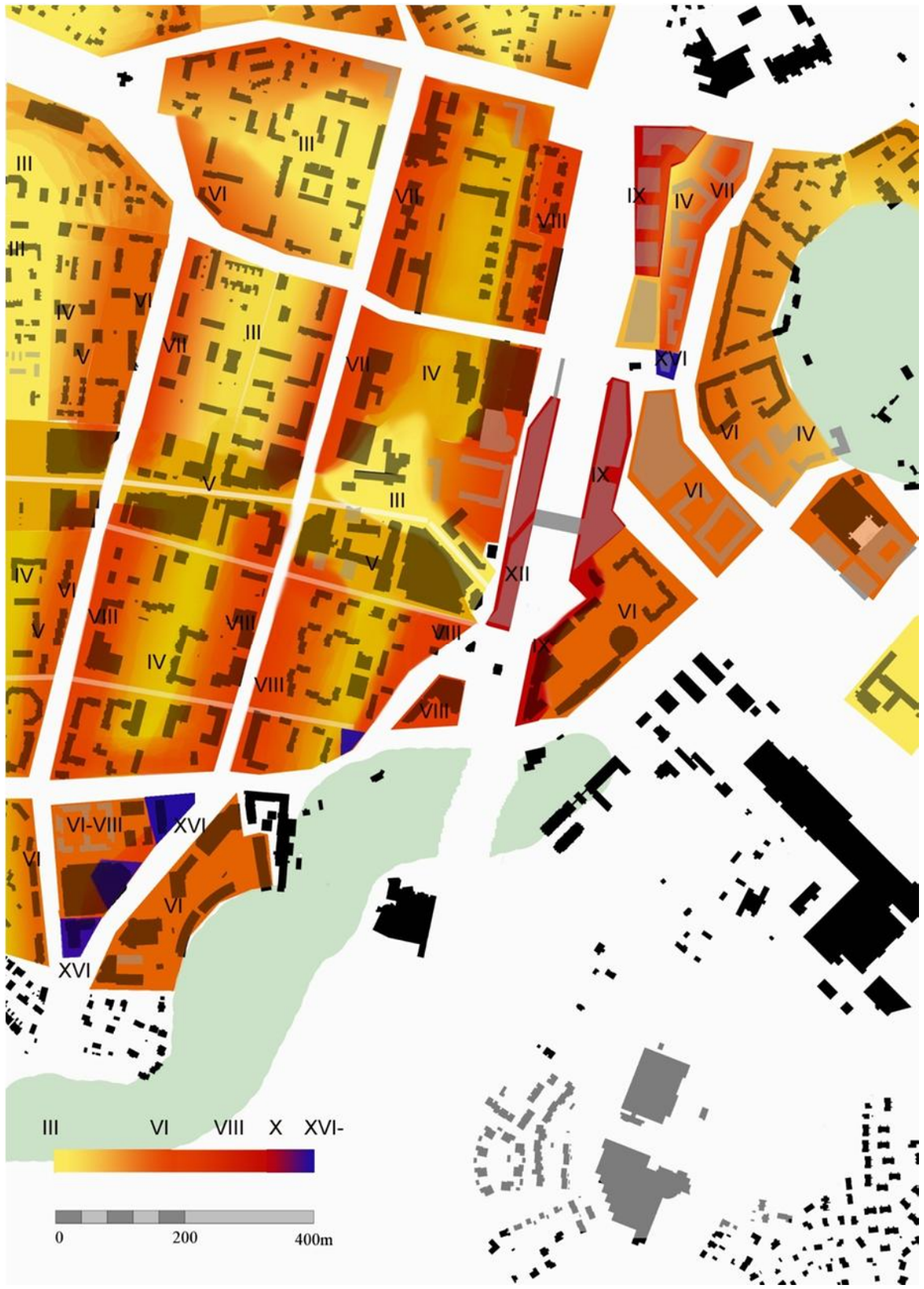
- 2030

1. Jokiniemi, Sponda 18 000,
2. Virastokorttelit asumiseen, 16 000,
3. Tikkurila-talo, 1 800,
4. Oksanmäen täydennysrakentaminen, 5 000,
5. Lummetien asuinrakentaminen, 9 400,
6. Kukkakedon täydennysrakentaminen, 13 500,
7. Peltolantorin korttelit, 12 000,
8. Tikkuraitin kortteli, 3 000,
9. Unikkotien korttelit, 15 500
10. Horsmakujan täydennysrakentuminen, 10 000
11. Toimistotalojen korvaaminen, 4 000

- 2050

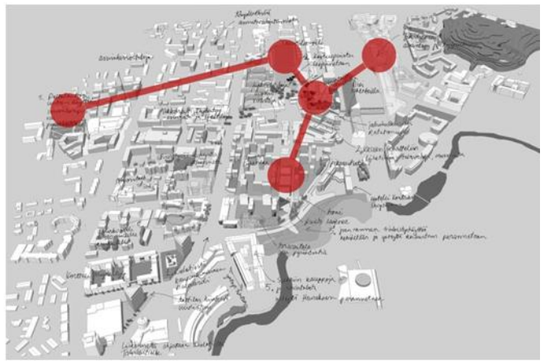
RAKENNUSOIKEUSLUVUT OVAT SUUNTAA ANTAVIA.
NE TÄSMENTYVÄT VASTA ASEMAKAAVAVAIHEESSA.

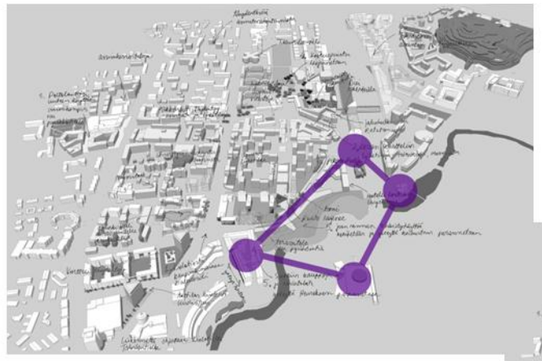
2.2 RAKENTAMISEN KORKEUS

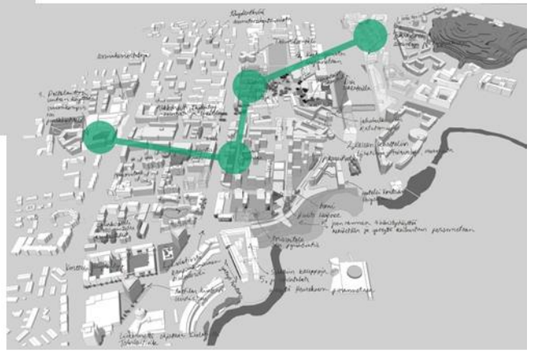
2.3 TOIMINTOJEN SIJOITTUMINEN

Päiväkodit voivat sijaita joko puistojen reunalla (Sinirikonpuisto, Keskuspuisto ja Neilikkapuisto) tai osana korttelia, jolloin niiden leikkipiha sijoittuu kortteli- tai kattopihalle.

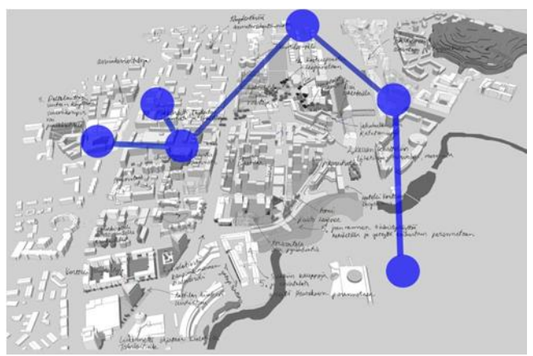

Kulttuurin ja matkailijan Tikkurila. Vernissa, Heureka, Kaupunginmuseo ja Silkki muodostavat kompaktin matkailukohteen Keravanjoen rantaan.

Hybridirakennukset: Peltolantori, Kukkaketo, Virastokeskus ja Jokiniemi.
Hybriditaloissa toiminnot sekoittuvat. Esimerkiksi alin kerros on liiketilaa, 2.– 3. kerros toimistotilaa ja yläkerrokset asuntoja. Näin talon autopaikat ovat vuorottaiskäytössä, mikä laskee rakentamiskustannuksia merkittävästi.

Keskitetty pysäköinti. Pysäköinti sijoittuu keskitetysti pihakansien alle tai pysäköintitaloihin. Jokiniemi ja Ratatien pohjoisosa ovat luontevia paikkoja liityntäpysäköintiin. Mahdollisia pysäköintirakennuksia voi sijoittua Heurekaa vastapäätä ja Talvikkitien ja Peltolantien kulman tuntumaan.

Asuminen

Tikkurilaan tulee rakentaa asuntoja mahdollisimman laajalla kirjolla. Kattoterassiasuntoja hybriditalojen päälle, suuria loft-asuntoja vanhaan tehtaaseen, perinteisiä perheasuntoja, pieniä asuntoja citysinkuille ja opiskelijoille, opiskelijoiden tai vanhusten kommuuniasuntoja, asuntoja frendeille ja toisenlaisille frendeille, omapihaisia asuntoja, saunallisia ja saunattomia asuntoja, asuntoja, joissa voi tehdä työnsä tai harrastaa kaupunkiviljelyä. Periaatteena on kuitenkin, että asuminen on sitä tiiviimpää, mitä lähempänä ollaan Tikkurilan asemaa.

Asumista sijoittuu koko Tikkurilan keskustan kaavarungon alueelle, sinne missä korttelirakenne kestää tiivistämisen ja paikoitus on ratkaistavissa. Ensimmäisenä muuttuu eteläinen Kielotien varsi, jossa asemakaavamuutokset ovat jo loppusuoralla. Niissä matalan liikerakentamisen tilalle nousee kahdeksankerroksisia asuinkortteleita. Viereiselle tontille, Tikkurilantie 57:ään käynnistynee kaavatyö vuoden 2014 aikana ja entisen Anttilan tontin kaavamuutos on jo käynnissä. Esitetyissä luonnoksissa korttelia reunustaa seitsenkerroksiset asuintalot. Kielotien ja Horsmakujan kulmaan on esitetty 16-kerroksista asuintornia Kielotornin pariksi. Yhteistä näille asuinkorttelikaavoille on, että Kielotien katutasoon tulee aina liiketilaa.

Toinen lähivuosina rakentuva alue on Talvikkitien länsipuolinen kortteli Ylivedon pohjoispuolella, jonka asemakaavat ovat myös työn alla. Kielotien pohjoisosan, virastokorttelien paikalle kaavoitetaan tulevaisuudessa asuinkortteleita, jotka rajautuvat toiselta puolelta Tikkurilanpuistoon. Pysäköinti sijoittuu pihakansien alle.

Kukkakedon alueella täydennysrakentamisen paikkoja on useita. Kielotien varteen mahtuu yhdistettyjä liike- ja asuintaloja, joihin lisäksi sijoittuu sekä uusien että vanhojen asuntojen autopaikat kaksikerroksiseen autohalliin. Korttelin sisäisten parkkikenttien paikalle voi sijoittua täydennysrakentamista. Neilikkatien katualueen päälle on tutkittu tornitalon sijoittumista. Pysäköinti voidaan hoitaa Neilikkatien katualueella, jossa kadun tilalle on mahdollista rakentaa kaksitasoinen ja maastoon piilotettu pysäköintihalli.

Tikkurilan korttelijako on harva eli korttelit ovat aika suuria. Niitä on mahdollista jakaa ja tehdä korttelien sisäisestä mittakaavasta inhimillisempää. Valoisuuden ja ilmavuuden vaikutelma ei kärsi, jos korttelipihoja täydennetään kaupunkipientaloilla tai asukastaloilla.

Pohjoiseen Oksanmäen suuntaan rakentamisen volyymi pienenee ja rakenne muuttuu; umpikortteliin perustuvien ratkaisujen sijaan pistemäinen täydennysrakentaminen toimii alueella paremmin.

- tiivistä asumista aseman lähelle
- asuntokannasta monipuolista

Työpaikat

Keskustan työpaikat ovat hallinnossa ja palveluissa. Virastot eivät ole lähdössä muualle, mutta niiden sijoittuminen alueen sisällä voi muuttua. Sekoittuneen kaupunkirakenteen periaatteiden mukaisesti toimistojen ei tarvitse sijoittua omille korttelialueilleen, vaan ne voivat olla osana asuin- tai liikekorttelia tai sijoittua samoihin rakennuksiin, jolloin katutason liiketilojen päällä olisi 2-3 kerrosta toimistoja ja ylimpänä asuinkerrokset (ns. hybriditalo).

Jos tarvetta on suurille ja yhtenäisille toimitilakortteleille, niin selkeimmin niitä tarjoaa radan itäpuoli, Jokiniemi, jossa on paljon rakentamatonta tonttimaata ja lyhyt kävelymatka asemalle.

Palvelut ja pienet yritykset voivat keskustan alueella sijoittua asuinkortteleiden kivijalkaan aivan kuten perinteisessä kaupungissa.

- sekoittunut kaupunkirakenne
- hybriditalojen suosiminen

Kaupalliset palvelut

Pelkästään Tikkurilan keskustan tuntumassa on tulevaisuudessa noin 5 000 – 6 000 asukasta nykyistä enemmän. Lisäksi ympäröivät asuinalueet Hiekkaharjussa, Koivuhaassa, Viertolassa ja Jokiniemessä tiivistyvät tulevina vuosikymmeninä. Kaupan asiakaspotentiaali kasvaa siis nykyisestä huomattavasti. Lisäksi uudet kaupan hankkeet mm. asemakeskuksen ja Tikkurin yhteyteen tekevät Tikkurilasta houkuttelevan ostoskohteen. Vaikka kauppa elää murroksessa nettikaupan yleistyessä, niin keskustan kaupoilla on hyvät mahdollisuudet menestyä kilpailussa asiakkaista[6]. Edellytyksenä on, että riittävä kaupallinen volyymi yhdistyy ja julkinen katutila tehdään viihtyisäksi.

Perinteistä kivijalkakauppaa tuetaan kaavoituksella. Suuriin kaupan yksiköihin verrattuna kivijalkakaupat ovat tilankäytöltään joustavampia. Tulevaisuuden kaupallisia tarpeita on vaikea ennustaa, mutta kivijalkakaupoille varattu tila taipuu monenlaiseen käyttöön, kunkin ajan omiin tarpeisiin.

Merkittävin kaupallinen akseli, Asematie vahvistuu. Aseman seudulle on rakenteilla olevan DIxin lisäksi muita kaupan hankkeita: Tikkurin kortteli täydentyy, Kassan kortteliin ja Jokiniemen puolelle on tulossa kaupan hankkeita. Peltolantorin reunaan ja aseman ympäristöön rakennetaan kaupalliset keskittymät. Kielotien heikompaa kaupallista akselia vahvistetaan katutason liiketiloilla, kahviloilla ja ravintoloilla. Samalla varmistetaan, ettei kadun kaupallinen akseli katkeile, vaan se jatkuu yhtenäisenä Silkkitehtaalle asti. Silkistä tehdään ”vaihtoehtoinen” elämyk-

[6] [6] Elävät kaupunkikeskukset, Kaupunkiympäristön monipuolisuus ja laatu verkostokaupungin keskuksissa, Söderström, SUOMEN YMPÄRISTÖ 32 / 2012.

sellinen kaupallinen keskus, jossa on käsityö-, herkku-, design- yms. puoteja. Sijainti Heurekan naapurissa houkuttelee myös matkailijat Silkkiin.

Elintarvikekaupassa on selviä nousevia ja kehittyviä näkymiä: luomuruoka, lähiruoka, terveellisyys, hitaus, etnisyys, teknologisuus, eettisyys, kokemuksellisuus, funktionaalisuus. Nämä ovat selkeitä vahvoja trendejä, joiden voidaan olettaa pysyvän vahvoina myös tulevaisuudessa.[7]

Uudet kaavahankkeet asuinkerrostaloineen tuovat runsaasti asukkaita keskustan eteläpuolelle. Se kasvattaa palvelujen kysyntää. Kielotien tulevissa asemakaavoissa vaaditaan uusiin rakennuksiin liike- ja myymälätiloja katutasoon. Katujen kulmauksissa tulee lisäksi varautua kahviloihin ja ravintoloihin, mikä tulee ottaa huomioon rakennusten suunnittelussa. Kielotien kaupallinen vetovoima vahvistuu pikkuhiljaa, kun kadun varren kortteleita rakennetaan.

Keskustaan on mahdollista rakentaa lisää kauppakeskuksia, kunhan liiketilat avautuvat myös katutilaan, jolloin vaikutus alueen elävyyteen paranee.[8] Näinhän on esim. Tikkurin kauppakeskuksessa.

Kaavarungon mukainen rakentaminen tuottaa alueella noin 30 000 – 40 000 kerrosneliömetriä uutta kaupallista pinta-alaa. Kaupan volyymin kasvu ei perustu pelkästään alueen oman asukasluvun lisäykseen. Sitä kasvattaa myös noin 11 000 alueella työskentelevää sekä asemakeskuksen kävijävirta, josta osa käyttää Tikkurilan kaupallisia palveluja.

Tikkurilan palveluissa on vielä puutteita.
- *asukaskysely*

[7] Sandberg

[8] Ibid.

Jotta Tikkurila voi kilpailla varsinaisten kauppakeskusten kanssa, sen täytyy profiloitua oman tyyppisekseen. Sen täytyy pystyä houkuttelemaan asemakeskuksen venäläismatkailijoita käyttämään aikaansa Dixiä kauempana. Tikkurila valttina on aitous eli ratkaisu, jossa koko keskusta toimii kauppakeskuksena. Se tarkoittaa riittävän suurta ja laadukasta kaupallista volyymia, joka ei katkeile. Lisäksi vetovoimaisuus vaatii suurta panostusta julkiseen kaupunkitilaan ja sen miellyttävyyteen. Tikkurilan keskustakaupan tulevaisuus riippuu kaupallisista toimijoista, joiden väliselle yhteistyölle täytyy löytää foorumi.

- Tikkurilan keskustasta kauppakeskus
- kivijalkakauppojen renessanssi
- kaupallisen julkisivun jatkuminen yhtenäisenä
- Silkkiin elämyksellistä kauppaa

Hotellit

Sijainti liikenteen solmukohdassa kätevästi lentoaseman ulottuvilla tekee Tikkurilasta houkuttelevan majoittumiskohteen. Vantaan hotellien käyttöaste on korkea. Tiedekeskus Heureka houkuttelee lapsiperheitä, hyvät liikenneyhteydet bisnesmatkustajia ja hotelli Vantaan viikonloppupaketit bailaajia.

Kun kehärata valmistuu, alkaa Tikkurila kilpailla myös lentokenttähotellien sijoituspaikkana. Helpon ja nopean lentokenttäyhteyden lisäksi tarjottavana on aitoa kaupunkiympäristöä. Kun hotelli sijoittuu lähelle asemaa, matkailija löytää sen helposti ja jaksaa kuljettaa matkatavaransa. Hotelli Vantaa on aikeissa laajentua ja Dixin eteläpäädyssä on kaavavaraus uudelle hotellille. Aseman tuntumaan on mahdollista rakentaa uusia hotelleja myös Kassan kortteliin tai Jokiniemen puolelle, mutta vasta kun asemakaavaa on muutettu.

Julkiset ja muut palvelut

Asukasluvun kasvulla on vaikutuksensa myös julkisten palvelujen tarpeeseen. Nykyisen kaltainen asukasjakauma, jossa on paljon yksin- ja kaksinasuvia ei tarvitse niinkään paljon päiväkoteja tai kouluja. Muutaman tuhannen uuden asukkaan lisäys näkyy kuitenkin myös lasten lukumäärässä, vaikka osuus väestöstä pysyisi edelleen vantaalaisittain matalana. Koulujen nykyinen määrä riittää. Peltolan koulua voidaan tarvittaessa laajentaa. Uusia päiväkoteja todennäköisesti tarvitaan, vaikka Sinirikonpuiston viereen rakennettava päiväkoti valmistuukin pian.

Uudet päiväkodit eivät sijoitu kaupunkirakenteeseen totuttujen periaatteiden mukaisesti. Keskustassa ei ole enää suuria tontteja, joille voitaisiin rakentaa erillinen, yksikerroksinen päiväkoti omalle, isolle pihalleen. Uusille päiväkodeille etsitään paikkaa muun korttelirakenteen seasta. Asuinkerrostalojen maantasokerrokseen sijoittuva päiväkoti voisi sijoittaa leikkipihansa väljälle korttelipihalle. Tai päiväkoti voisi sijoittua vaikkapa kirjaston vieressä olevaan Elisan kaapelikeskukseen, jolle ei nykyisellään ole käyttöä. Silloin lasten leikkipihana olisi Tikkurilanpuis-

to. Yksi mahdollisuus on tutkia eurooppalaisten esimerkkien mukaista liikerakentamisessa syntyvien laajojen kattopintojen käyttöä mielekkäästi. Isoille kattopinnoille on mahdollista istuttaa kattopuutarhoja, jotka ovat osaksi leikkipihoja. Katolle voi sijoittaa päiväkotirakennuksen samalla periaatteella, kuin rakennus olisi omalla isolla tontillaan. Aurinkoinen ja liikenteeltä suojaisa kattopiha tulee tietenkin tehdä turvalliseksi aitaamalla esimerkiksi läpinäkyvin pleksiaitauksin. Päiväkotipihathan ovat aidattuja joka tapauksessa.

Senioreiden ja vanhusten määrä kasvaa merkittävästi jo nykyisellä väestöpohjalla. Se tarkoittaa erilaisten hoivapalvelujen ja seniorikotien tarpeen kasvua. Uusia asuntoja senioreille on tulossa useampaankin Tikkurilan keskustakortteliin ja esimerkiksi terveyskeskuksen korttelissa on mahdollisuus lisärakentamiseen. Kotona asutaan todennäköisesti mahdollisimman pitkään ja sitä tuetaan teknisin innovaation ja ulkoa tarjottavin palveluin.

Liikkumisympäristön suunnittelussa vanhusten määrän kasvu on otettava huomioon. Tarvittavat parannukset ovat usein luonteeltaan arkisia ja kaikkia hyödyttäviä asioita. Reunakivien luiskaaminen helpottaa kulkemista myös pyörällä tai lastenvaunujen kanssa. Virikkeellinen ympäristö, jossa on hyvin palveluja, tekee kaikenlaisesta kaupungilla liikkumisesta miellyttävämpää. Liikkumisrajoitteinen kaipaa paikkoja, joissa voi istahtaa. Tarve on helppo ratkaista tuomalla katutilaan penkkejä. Ne voivat olla kaupungin vastuulla osana julkista tilaa, mutta myös yksityisten kahviloiden ja ravintoloiden terasseilla. Kaupungin keskustassa tulee olla myös riittävän tiheä verkosto yleisökäytössä olevia vessoja.

Kaupunki rakentaa ikääntyvän väestön tarpeisiin seniorikampuksen, jossa erityyppinen omatoimiasuminen ja jatkuvaa hoitoa edellyttävä hoiva-asuminen nivoutuvat julkisten ja yksityisten palvelujen ympärille. Kampukselle on esitetty sijoituspaikaksi Peltolantoria tai Jokiniemeä.

- lapset, vanhukset ja erityisryhmät osaksi kaupunkia ja sen elämää
- esteetön ja virikkeellinen kävely-ympäristö

Kuva K2-suunnitelmasta, Arkkitehtitsto. Kai Wartiainen Oy.

Julkinen kaupunkitila

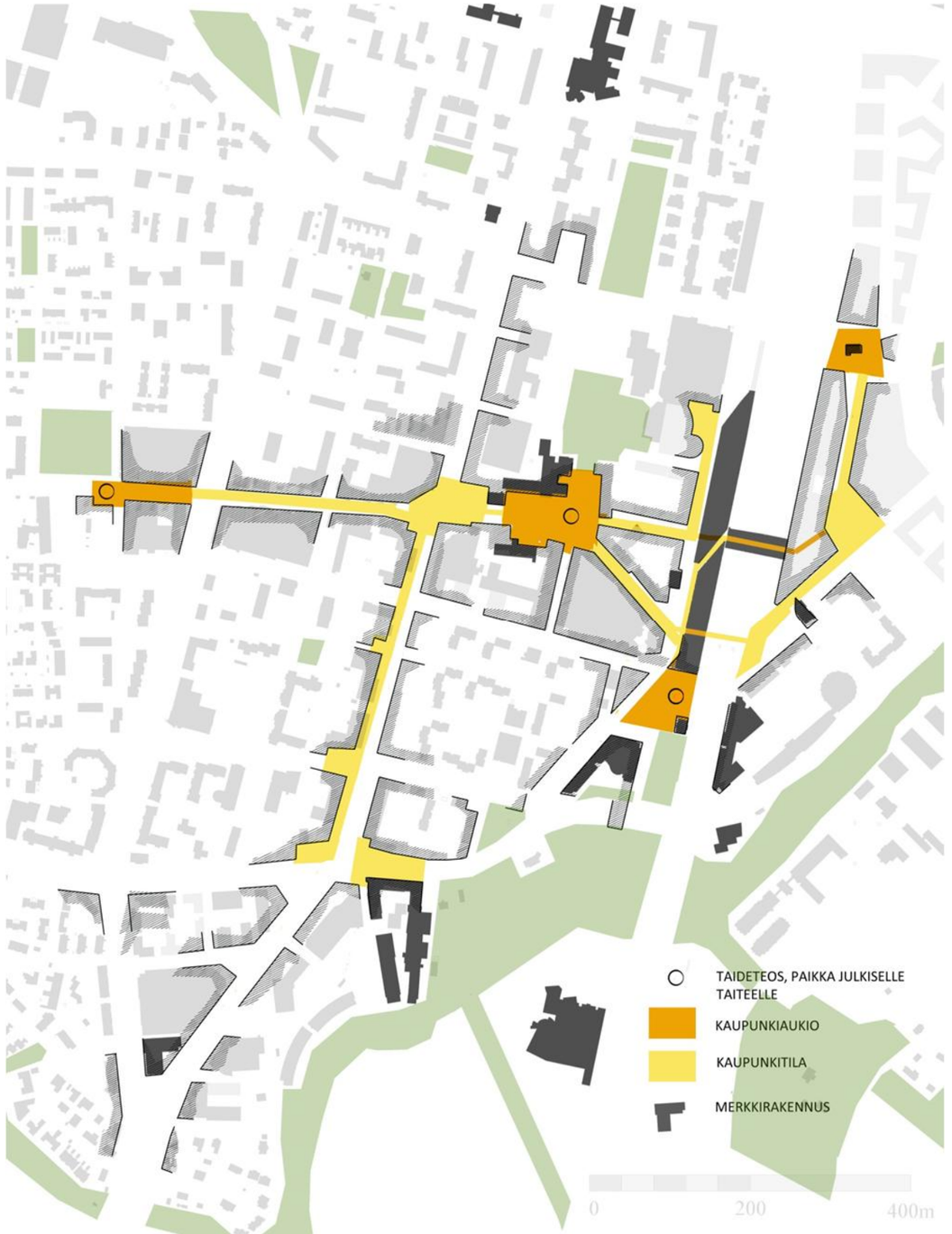
Suositut aukiot tai vilkkaasti liikennöidyt risteykset ovat tärkeitä kaupungin toiminnallisia ytimiä. Ne ovat paikkoja, joihin ihmiset kokevat luontevimmaksi pysähtyä tarkkailemaan ympäristöä tai pysähtyä rupattelemaan. Kaupungilla vietetään aktiivisesti aikaa omien tuttavien kanssa ja keskeisenä kiinnostuksen kohteena ja viihtyvyyttä lisäävänä tekijänä ovat toiset ihmiset ja heidän toimintansa seuraaminen. Julkinen kaupunkitila on edellytys kaupunkielämän syntymiselle.[9]

Tikkurilan tärkeimmät julkiset tilat ovat kävelykatu Tikkuraitti ja sen tulevat jatkeet asemalle asti. Sen varrelle sijoittuu tori ja keskeisin puisto eli Tikkurilanpuisto. Liikekeskus Dixin viimeisen vaiheen valmistuttua sen ja kaupunginmuseon väliin rakennetaan komea kaupunkitila, Carl Albert Edelfeltin aukio.

Kielotie muutetaan joukkoliikennepainotteiseksi kaduksi. Sen katutilasta tehdään miellyttävä ja kävelyyn houkutteleva. Kadun muuttaminen kaupunkibulevardiksi aloitetaan eteläpäästä Tikkuraitin ja Talvikkitien väliseltä osuudelta. Myöhemmin uudistusta voidaan jatkaa pohjoisessa Lummetielle saakka.

Julkista kaupunkitilaa ovat myös rakennetut puistot, joista merkittävimmät ovat Keravanjoen rannan puistovyöhyke sekä Tikkurilanpuisto. Tärkeimmillä julkisilla alueilla tulee panostaa laadukkaaseen suunnitteluun ja toteutukseen.

[9] Elävät kaupunkikeskukset, Kaupunkiympäristön monipuolisuus ja laatu verkostokaupungin keskuksissa, Söderström, SUOMEN YMPÄRISTÖ 32 / 2012.

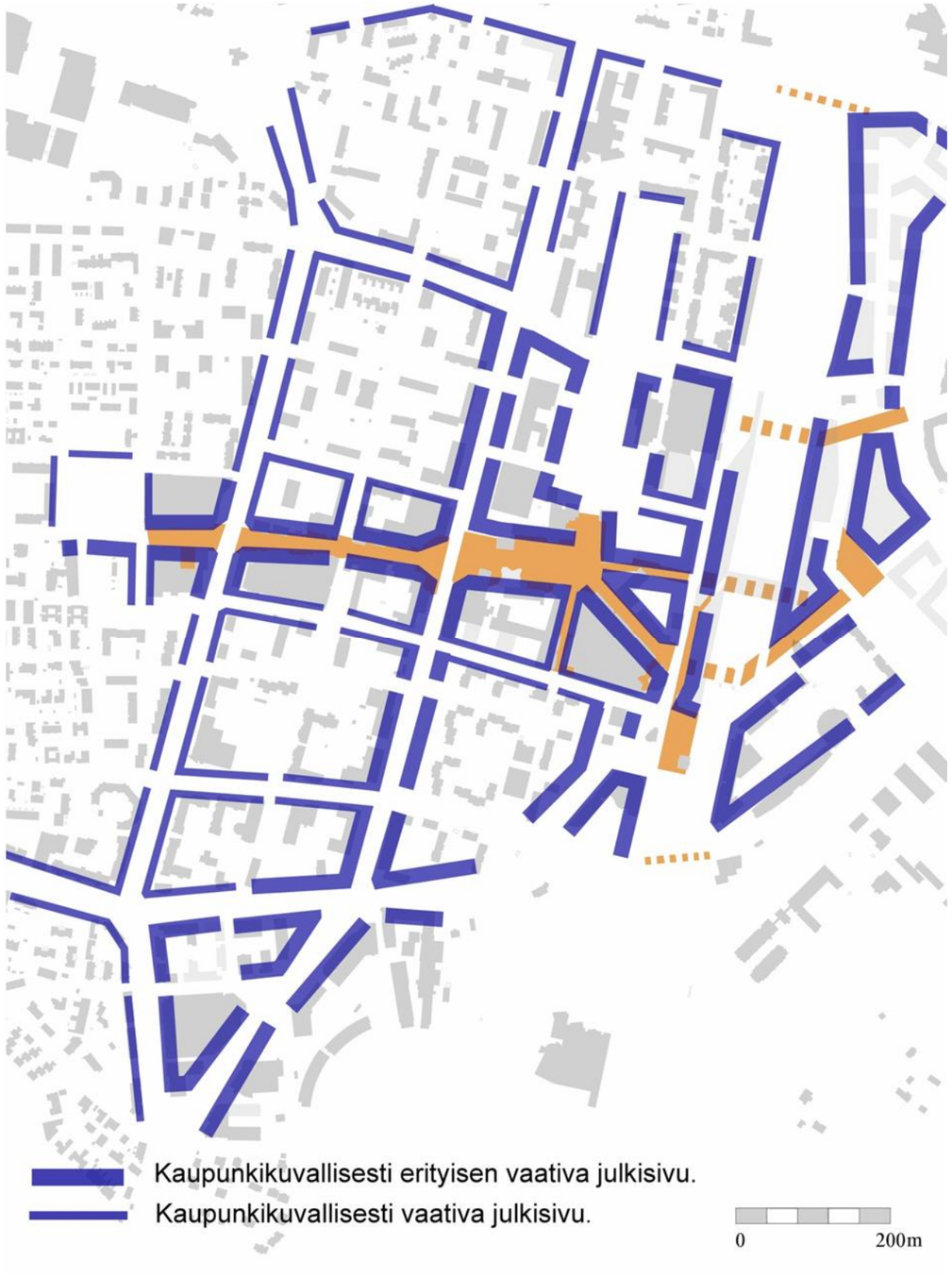
2.4 KAUPUNKIKUVA

Kaupunkikuvallisesti erityisen vaativaksi on arvioitu Tikkuraitin kävelykatuympäristö, Kielotien varsi, keskeiset radanvarsijulkisivut, Jokiniemen uuden alueen korttelijulkisivut, Tikkurilantie-Kielotie-Talvikkitie-kolmio Tikkurilan eteläisenä porttina sekä Kaupunginmuseon ympäristö. Vaativia julkisivuja ovat ydinkeskustan reunoilla sijaitsevat pääväylien julkisivut (Talvikkitie, Lummetie, Valkoisenlähteentie, Tikkurilantie) sekä merkittävimmät kaupunkitiloja rajaavat julkisivut.

- Julkisivut tulee käsitellä keskustan pääjulkisivujen tapaan ja niissä tulee käyttää keskustan arvon mukaisia materiaaleja. Jos rakennuksissa käytetään julkisivuelementtejä, tulee käyttää kuoriseinärakennetta tai kevytelementtejä.
- Rakennusten pääsuunnittelijoilta vaaditaan erityistä ammattitaitoa ja kokemusta vastaavien vaativien julkisivujen suunnittelusta.
- Erityisen vaativilla julkisivuilla tulee maantasokerrosten julkisivu tehdä luonnonkivestä. Ylemmissä kerroksissa sallittuja pääasiallisia materiaaleja ovat muurattu tiili ja rappaus, joko muurattuna tai lämpörapattuna. Puuta ja lasia saa käyttää.
- Katujulkisivujen alinta ja ylintä kerrosta tulee korostaa arkkitehtuurin keinoin esim. sisäänvedoin.
- Kaupallisia julkisivuja koskee lisäksi vaatimus näyteikkunajulkisivuista (ks. 4.3)
- Sisäänkäyntejä tulee korostaa arkkitehtuurin keinoin mm. katoksin.
- Julkisivut tulee tehdä koko rakennusalan pituudelta rajaamaan katutilaa ja suojaamaan taakseen jäävää korttelia liikenteen melulta.
- Julkisivuväriksi suositellaan tummaa skandinaavista väriskaalaa tai vaihtoehtoisesti Tikkurilan omaa skaalaa.

2.5 KAUPALLINEN JULKISIVU

Vahvat kaupalliset julkisivut keskittyvät Kielotien ja Asematie/Tikkuraitin varteen. Kävelykeskusta Peltolantorilta Asematietä ja Männistönpolkua pitkin torilta matkakeskukseen muodostaa kaupallisen vyöhykkeen, joka jatkuu asemasiltaa pitkin Jokiniemen puolelle.

Aseman lähellä kauppa profiloituu palvelemaan jalankulkijoita ja joukkoliikenteen käyttäjiä sekä matkailijoita. Se ei tietenkään tarkoita sitä, etteikö tälläkin alueella liikkeille varattaisi pysäköintipaikkoja. Peltolantorin puolella profilointi on enemmän autoiluun painottuva. Kielotien ja muiden katujen varsien kaupallinen profiili painottuu kivijalkakauppoihin ja erikoistavarakauppaan. Kivijalkakauppojen tulee olla vähintään 100 m^2 :n kokoisia, jolloin ne voivat muuntua kunkin ajan kaupallisten tarpeiden mukaan.

Katuun rajautuvien pohjakerrosten luonteella on keskeinen vaikutus elävän kaupunkiympäristön muodostumiselle. Liiketilojen julkisivuilla voidaan vaikuttaa siihen, miten miellyttäväksi ympäristö koetaan tai miten houkutteleva se on ostosympäristönä. Aktiivisten ja avoimien julkisivujen luona vietetään pidempi aika katutilassa, esim. näyteikkunoita katsellen.[10]

- Vahva kaupallinen julkisivu tarkoittaa sitä, että katutasossa kadunpuoleisista tiloista vähintään 80 % on oltava liike- ja myymälätilaksi soveltuvaa tilaa, joiden katujulkisivu tulee tehdä näyteikkunajulkisivuna. Näyteikkunoita ei saa peittää.
- Heikommalla kaupallisella julkisivulla vastaava vaatimus on 40 %.
- Liiketilojen vähimmäiskerroskorkeus tulee olla vähintään noin 4 m.

[10] ibid.

2.6 VIHERALUEET JA ULKOTILAT

Ekosysteemipalvelut ja luonnon monimuotoisuus

Ekosysteemipalveluilla tarkoitetaan luonnon hyötyjä ihmisille. Ne voidaan jakaa tuotanto-, säätely- tuki- ja kulttuuripalveluihin. Kaupunkien viheralueiden ekosysteemipalveluita ovat esimerkiksi ilman puhdistaminen, pienilmaston säätely, hiilen sitominen, melun torjunta, hulevesien johtaminen, kuivatus ja puhdistus sekä virkistäytyminen ja maisemasta nauttiminen.[11] Ekosysteemipalvelujen näkökulma voi uudella tapaa nostaa esille kaupungin rakentamattomien alueiden välttämättömyyden.

Viherkerroin on menetelmä, jota on hyödynnetty kaupunkisuunnittelussa ulkomailla ja myös Suomessa. Esimerkiksi Helsingille kehitetty viherkerroin on laskentatyökalu, jonka avulla voidaan arvioida viherpintojen ja -elementtien hyötyjä hulevesien säätelyn ja muiden ekosysteemipalvelujen kannalta.[12]

Pihat ovat tärkeitä ekosysteemipalvelujen turvaajia Tikkurilassa, jossa julkisia viheralueita on vähän: niillä on merkitystä hulevesien käsittelyssä, kasvullisena maana, eri kasvi- ja eläinlajien elinympäristönä ja leviämisreittinä sekä viihtyisinä ja vehreinä alueina, joilla on mahdollista myös viljellä.

Tiiviissä kaupungissa luonnon monimuotoisuudelle ja virkistäytymiselle on luotava edellytyksiä myös katoille, kansille ja seinille. Esimerkiksi viherkatoista voidaan luoda monimuotoisia biotooppeja, joilla on elintilaa vaikkapa niittyjen lajistolle, joka maatalouden muutosten myötä on käynyt maatalousympäristöissä harvinaiseksi. Katoista voidaan kehittää vehreitä oleskelukeitaita ja niille voidaan perustaa viljelypalstoja. Vantaan tiivistyviin kaupunkikeskuksiin halutaan monenlaisia viherkattoja. Kaupunkisuunnittelulautakunta on hyväksynyt 20.1.2014 asemakaavoituksen lähtöaineistoksi Rakennettavien alueiden hulevedet ja kattokasvillisuus -ohjeen, jossa tästä tavoitteesta kerrotaan tarkemmin.

Tikkurilassa:

- Säilytetään ja vahvistetaan viheryhteyksiä.
- Kävely-ympäristöt ovat toimivia ja houkuttelevia.
- Perustetaan keskustapuistoja.
- Säilytetään ja istutetaan jaloja lehtipuita.
- Hallitaan hulevesiä kauniisti.
- Kannustetaan viljelemään pihoilla tai katoilla.
- Kannustetaan rakentamaan viherkattoja.

Vantaan viheralueohjelma

Vantaan viheralueohjelmassa 2011-2020 on esitetty julkisten viheralueiden kehittämisen tavoitteet. Viheralueohjelma sisältää Tikkurilan alueen palveluverkkosuunnitelman, jossa on määritelty viheralueiden nykyiset, poistuvat ja kehitettävät palvelut vuoteen 2020 saakka.

[11] Ariluoma, Mari. Kaupunki ekosysteemipalvelujen tuottajana. Diplomityö maisema-arkkitehtuuri, Aalto-yliopisto 13.11.2012.

[12] Oy Eero Paloheimo ecocity Ltd. Viherkerroinmenetelmän kehittäminen Helsingin kaupungille. Loppuraportti 29.11.2013.

Säilytetään ja vahvistetaan viheryhteyksiä

Viheryhteyksillä tarkoitetaan toisaalta ihmisten virkistäytymistä palvelevia viheralue-vyöhykkeitä, joita ulkoilureitit yhdistävät, ja toisaalta ekologisia yhteyksiä, joita pitkin kasvi- ja eläinlajit voivat liikkua tai levitä. Ekologiset yhteydet voivat kulkea myös pihoilla. Väljässä kaupunkirakenteessa pihoille mahtuu isoja puita ja monimuotoista kasvillisuutta, joiden avulla monet kasvi- tai eläinlajit voivat liikkua tai levitä. Kaupunkirakenteen tiivistyessä kasvullisen maan osuus vähenee. Ekologiset yhteydet voivat katketa ja elinympäristöjä hävitä. Tikkurilan tärkein, maakuntakaavan mukainen viheryhteys kulkee Keravanjoen rantaa pitkin. (Ks. ideasuunnitelma sivulla 32)

Ei ole enää mahdollistaa kaavoittaa Winterinmäeltä harjun eteläosan kautta urheilupuistoon ja siitä edelleen Tikkurilan keskuspuistoon ulottuvaa julkista viheraluetta, mutta sen sijaan tällä vyöhykkeellä voidaan pihoja ja katualueita kehittää vehreinä ja puustoisina.

Viheralueita kuvaavassa kartassa on nostettu esille Hiekkaharjun puustovyöhyke ja tonttien vihreä tärkeimpien kävelyreittien varrella ja Keravanjoen varressa. Kasvullista maata, puita ja muuta kasvillisuutta tulisi säästää erityisesti näillä alueilla toisaalta esteettisyyden ja viihtyisyyden takia ja toisaalta potentiaalisten ekologisten yhteyksien takia. Urheilupuistoa tulisi kehittää vehreämmäksi.

Kävely-ympäristöt ovat toimivia ja houkuttelevia

Jan Gehl on kirjoissaan, esimerkiksi Cities for People, kertonut kaupunkiympäristön toimivuudesta ympäristöpsykologisesta näkökulmasta. Kaupunkikeskuksen suunnittelussa on lähdettävä siitä, millaisia ovat ihmisen fyysiset ja psyykkiset ominaisuudet. Esimerkiksi jalankulkijoilla on taipumus valita lyhyin reitti eikä turvallisinta reittiä. Siksi monimutkaiset systeemit, joissa ihmisiä johdatellaan ylös ja alas, eivät toimi. On siis suunniteltava siten, että kävellen pääsee lyhyintä reittiä, ja autoilijat väistävät tai kiertävät. [13]

Elävässä kaupunkikeskuksessa pitää olla paljon jalan liikkuvia ihmisiä, koska se luo turvallisuudentunnetta, ja koska ihmiset katselevat mielellään toisia ihmisiä. Luvussa 2.5 on esitetty, minne halutaan vahvoja kaupallisia julkisivuja. Nämä alueet yhdistyvät kävelykeskustaan ja kävelijän kannalta paremmaksi kehitettävään Kielotiehen. Näyteikkunat ja kahvilat houkuttelevat ihmisiä viipymään katutilassa. Viipymään voidaan houkutella myös keskustapuistossa luomalla erilaisia oleskelun ja toiminnan paikkoja.

Tikkurilan rauhallisten kävelyraittien verkosto säilytetään. Monilla vanhoilla raiteilla vehreän ilmeen muodostaa tonteilla oleva kasvillisuus. Istutuksia ja puita säilytetään ja kehitetään siten, että puutarhamaisuus säilyy.

Parhaillaan ollaan rakentamassa Asematiestä Tikkuraittia jatkavaa kävelykatua ja uutta aukiota ja keskustapuistoa. Taidetta on suunniteltu osaksi ympäristökokonaisuutta. Taiteilijaryhmän taidekonseptin keskeiset teemat ovat olleet Tikkurilan lähtökohdista muotoutuneet koti ja 1950-luku. Tikkuraitin kunnostuksesta on laadittu yleissuunnitelma vuonna 2009.

[13] Gehl, Jan. Cities for people. Washington 2010.

Tikkurilassa on edelleen kävelijän kannalta monia ongelmallisia kohtia, esimerkiksi Kielotien ja Tikkurilantien ylitykset. Luvussa 2.7 kerrotaan liikenteen tavoitteista. Liikenteestä saadaan hiljaisempaa ohjaamalla läpiajoliikennettä pois keskustasta. Lisäksi todelliseen ja koettuun turvallisuuteen pitää vaikuttaa rakenteellisin keinoin, esimerkiksi korotetuilla suojateillä ja valaistuksella.

Perustetaan keskustapuistoja

Tikkurilaan halutaan lisää asukkaita. Tiiviissä kaupungissa hyvin rakennetut, kestävät ja monipuolisesti varustellut julkiset ulkotilat ovat tärkeitä viihtymisen kannalta. Koska Tikkurilassa puistoja on vähän ja laajat virkistysalueet melko kaukana, tulee julkisia viheralueita asemakaavoittaa lisää ja parantaa olevien viheralueiden käytettävyyttä.

Keravanjoelta Tikkurilantien yli pohjoiseen Keskuspuistoon asti kehitetään yhtenäinen puisto- ja kävelyalue. Nykyinen kirjaston pysäköintipaikka muutetaan puistoksi. Keravanjoen varrelta ja Tikkurilanpuistosta on esitetty erilliset ideasuunnitelmat sivuilla 32 ja 28.

Säilytetään ja istutetaan jaloja lehtipuita

Tikkurilan keskusta on pääosin entistä peltoa ja niittyä. Vanhoja jaloja lehtipuita on vähän. Aikoinaan pelloiksi raivattiin ensimmäisenä kasvukyvyltään paras maa, lehdot, joissa saattoi luontaisesti kasvaa jaloja lehtipuita, kuten metsälehmuksia, tammia tai kynäjalavia. Kaupungissa vanhat jalot lehtipuut kertovat rakennetun ympäristön iästä. Tikkurilassa niitä on aseman vieressä.

Tavoitteena on lisätä jalojen lehtipuiden määrää Tikkurilassa. Hyvässä kasvussa olevat jalot lehtipuut pyritään säilyttämään. Jaloja lehtipuita myös istutetaan lisää sellaisille paikoille, joilla ennestään kasvaa nopeakasvuisia, mutta lyhytikäisiä puita, kuten poppeleita tai koivuja. Tikkurilan olosuhteisiin sopivia lajeja ovat esimerkiksi tammi, vuori- ja kynäjalava sekä lehmukset.

Isoksi kasvavia katupuita istutetaan liikenneväylien yhteyteen, varsinkin Lummetielle. Jos tilaa ei muuten ole riittävästi, käytetään kantavaa kasvualustaa.

Hallitaan hulevesiä kauniisti

Tikkurilasta on tehty hulevesijärjestelmän toiminnallinen selvitys, jossa on esitetty, mille alueille vesi tulvii, kun sataa paljon. Sateet tulevat ilmastonmuutoksen myötä lisääntymään. Tikkurilan savikko on herkästi tulvivaa aluetta, jossa hulevesitulvien hallinta on erityisen tärkeää.

Erityisesti herkästi tulvivissa paikoissa varataan tulvalle tilaa. Hulevesiaiheista rakennetaan kauniita ja kaupunkimaisia. Hulevesiaiheissa vesi viipyy, haihtuu ja puhdistuu ennen kuin se virtaa vesistöihin. Hulevesiaiheita voidaan tehdä myös liikennealueille esimerkiksi kiertoliittymien keskelle.

Kaupunkimainen hulevesiaihe Berliinin Potsdamerplatzilla.

Tikkurilaan ollaan rakentamassa enemmän ja parempia julkisia ulkotiloja ihmisten iloksi. Havainnekuva Asematiestä, maisemasuunnittelu Hemgård 2009.

Hiekkaharjun puustovyöhyke. Komeita mäntyjä, harjumetsän rippeitä, säästetään talojen välissä.

Tikkurilan isoksi ehtineet puut ovat monesti nopeakasvuisia lajeja, kuten kuvan valkopoppelit.

Sinirikonpuistoon on vastikään rakennettu monipuolinen leikkipaikka. (kuva:Satu Nätynki)

Jaloja lehtipuita, kuten kuvan tammi, säästetään, ja istutetaan lisää.

Ihmiset osaavat käyttää kaupungin ulkotiloja luovasti. Viihtyisässä kaupungissa onkin monenlaisia ulkotiloja ihmisten käyttöön. Lumiukko on Krassipuiston viereisellä rakentamattomalla tontilla.

2.7 LIIKENNE

Tikkurilassa etäisyydet ovat lyhyitä ja maasto tasaista, joten keskusta on hyvin saavutettavissa kävellen ja pyöräillen. Tavoitteena on nostaa molempien kulkutapojen osuutta suhteessa autoliikenteeseen.

Läpiajoliikenne ohjataan pois keskustan kaduilta. Raskas liikenne mm. Tikkurila Oy:n tehtaille ohjataan opastein käyttämään suoria yhteyksiä Kehä III:lta Kuninkaalan kautta, jolloin rekkaliikenne ei enää kuormita Tikkurilan keskustaa. Vantaan Akselin kaavarungossa on esitetty yhteys Santaradantie-Valkoisenlähteentie, joka tukee samaa tavoitetta laajemmallakin alueella.

WSP Oy:n tekemän liikennetarkastelun perusteella keskustan liikenneverkko kestää ehdotetun kaltaisen väestön lisäyksen. Pääkatujen automäärä vuonna 2012 on laskenut 16 % verrattuna vuoteen 2004, mikä johtuu pääosin katuverkon täydentymisestä (Valkoisenlähteentie ja Jokiniementie). Vuoteen 2035 mennessä liikennemäärän arvioidaan kasvavan neljänneksen nykyisestä. Arvio perustuu HSL:n ennusteisiin ja on todennäköisesti yläkanttiin, sillä se perustuu vuoden 2008 liikennepolitiikkaan ja asenteisiin sekä arvoihin, eikä ota huomioon kaavatyön tavoitteita. Malli myös olettaa huipputuntien liikennemäärien kasvavan, kun todellisuudessa huipputunnit leviävät ajallisesti laajemmiksi eli esim. työmatkaliikennettä aikaistetaan tai myöhennetään, niin ettei jouduta pahimpaan ruuhkaan. Selvityksen mukaan ainoa ruuhkautuva kohta on Valkoisenlähteentien ja Talvikkitien risteyksessä. Risteys ruuhkautuu jo nykyisellään, eikä ongelma ole helposti ratkaistavissa lisäämättä läpiajoa Tikkurilassa.

Kielotie muutetaan joukkoliikennepainotteiseksi kaduksi ja keskustan liikennettä ohjataan Talvikkitielle. Työnjako katujen kesken selkeyttää keskustan katuverkkoa ja parantaa joukkoliikenteen toimintaedellytyksiä. Etelästä saapuva liikenne ohjautuu nykyisin kiertoliittymästä Kielotielle. Kielotie kavennetaan jo eteläpäästään 1+1-kaistaiseksi ja liittymää muotoillaan niin, että Talvikkitie tuntuu Tikkurilaan saapujalle luontevalta valinnalta. Kielotieltä vapautuu kaistoja pyöräilyyn ja kadunvarsipysäköintiin ja siitä tehdään vehreä kaupunkibulevardi puuriveineen ja kadunvarsikauppoineen. Liikenneselvityksessä ehdotetaan liikennevalojen poistamista Kielotieltä Tikkurilantien ja Lummetien väliseltä osuudelta. Kielotien rauhoittaminen ei ruuhkauta Talvikkitietä tai muita keskustan katuja.

Pikaraitiotiesuunnitelmassa on sijoitettu pysäkki Lehdokkitien ja Kielotien risteykseen. Lehdokkitien katkaisu itäpäästään aiheuttaisi liikenteen siirtymisen muille reiteille ja ruuhkauttaisi Talvikkitien risteyksen.

Ratatien ja Tikkurilantien risteykseen on suunniteltu kiertoliittymää, joka parantaa risteyksen välityskykyä. Neilikkatien kytkemistä risteyksen neljänneksi haaraksi selvitettiin, mutta ratkaisu lisäisi viivytyksiä Unikkotiellä eikä parantaisi joukkoliikenteen toimintaa. Sen sijaan yksisuuntainen ajoyhteys Neilikkatielle on mahdollista poistaa, jolloin Neilikkatien katualuetta voidaan hyödyntää enemmän esim. kadunvarsipysäköintiin.

Suunnittelun aikana tutkittiin Peltolantien katkaisua Talvikkitien suunnasta. Ratkaisu osoittautui huonoksi, sillä liikenne ohjautuisi Viertolan asuntokaduille kuten Sinirikontielle. (Tikkurilan kaavarungon liikenneselvitys, 24.1.2014,WSP)

Kävely ja pyöräily

Tikkurilassa on helppo liikkua kävellen tai pyörällä, koska etäisyydet ovat lyhyitä ja maaston tasaista. Alle kilometrin mittaisista matkoista yli 60 prosenttia tehdään jalan (Liikenne- ja viestintäministeriö 4/2011). Tulos vahvistui myös kaavarungon asukaskyselyn perusteella: yli 40 prosenttia kertoi liikkuvansa kävellen päivittäin.

Kävelyn ja pyöräilyn valtakunnallisen strategian tavoitteena on nostaa näiden kulkutapaosuutta 20 prosenttia vuoteen 2020 mennessä (Liikenne- ja viestintäministeriö 4/2011). Tikkurilassa erityisesti pyöräilyn osuutta voidaan lisätä. Pyöräily liityntäliikennemuotona kasvaa Kehäradan valmistuttua.

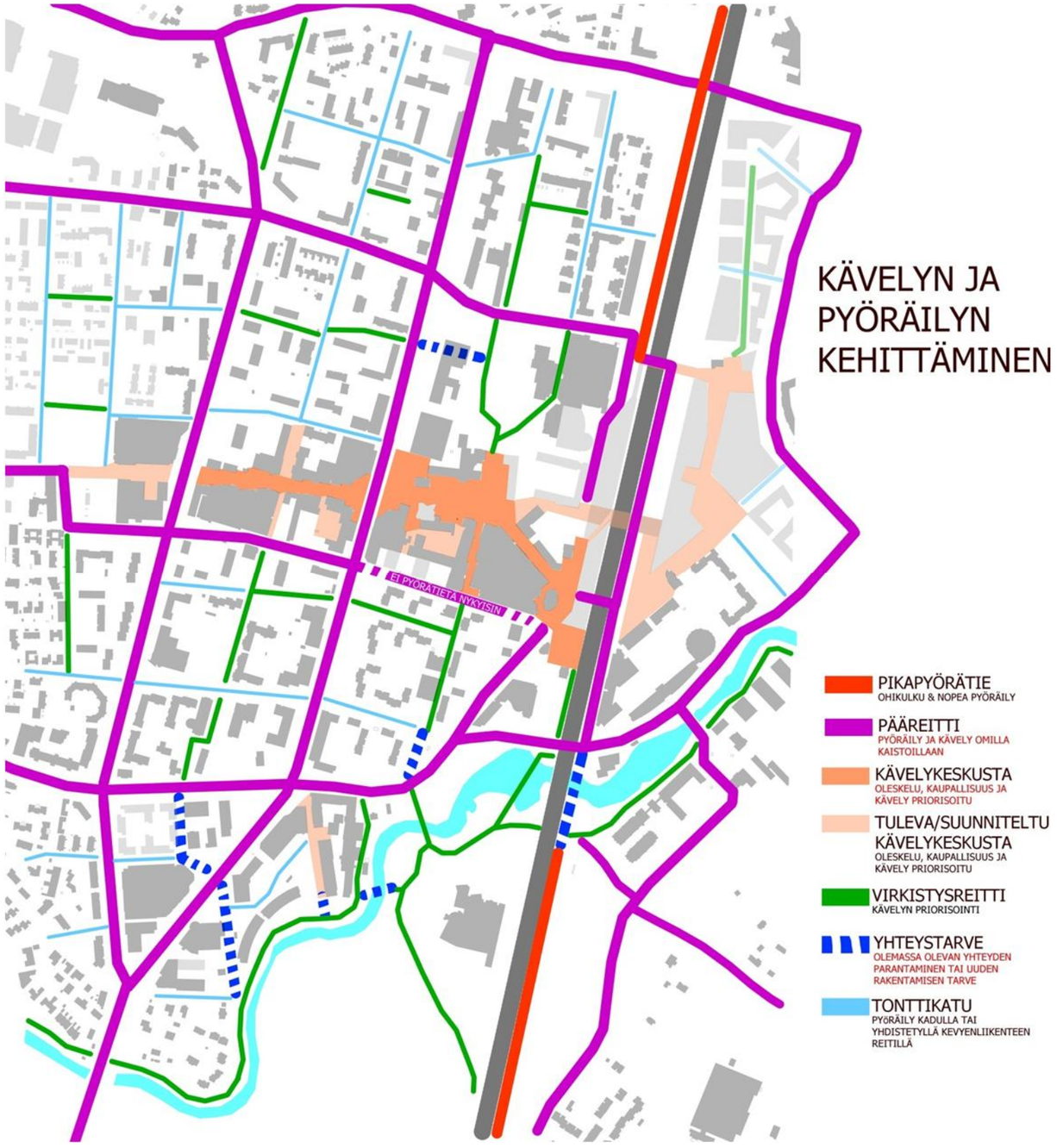
Tikkurilan keskustassa on enimmäkseen yhdistettyjä kävely- ja pyöräteitä. Autoliikenteestä eriytetty pyöräily lisää pyöräilijöiden turvallisuutta, mutta jalankulkijat kokevat ne turvattomiksi, jos pyöräilijöiden määrä ja ajonopeudet kasvavat liikaa. Nopea pyöräily tulisikin ohjata ”pikapyörätielle”, joka on pituudeltaan ja sujuvuudeltaan optimoitu. Keskustassa liikkumisympäristön tulee olla kiinnostava, virikkeellinen, sujuva ja esteetön sekä kävelijöille että pyöräilijöille.

Kävely-ympäristön laatu paranee, kun Asematie muuttuu kävelykaduksi ja tori siirtyy sen varrelle. Tavoitteena on laajentaa kävelykeskustaa myös länteen, Peltolantielle. Joen rantaan avataan entistä parempia yhteyksiä pohjoisesta ja Tikkuraittia uudistetaan. Kielotien katutila tiivistyy ja monipuolistuu, kun kadunvarren korttelit uusiutuvat. Autojen nopeuksia hillitään keskustassa, läpiajon määrää vähennetään ja läpiajajat ohjataan Talvikkitielle. Asemakeskus parantaa yhteyksiä Jokiniemen puolelle.

Pyöräreittien sujuvuutta, viihtyisyyttä ja turvallisuutta parannetaan. Vilkkaiden pääteiden, kuten Kielo- ja Talvikkitien varteen tehdään erilliset kaistat kävelylle ja pyöräilylle. Nämä merkitään liikennemerkkien lisäksi katumaalauksin. Väylien luonteen muuttumista kesken katua vältetään. Jos yksittäiset jalkakäytävät säilyvät, maalataan pyöräkaistat ajoväylille. Radan varteen sijoittuu Tikkurilan ”pikapyörätie”, joka valmistuessaan ohjaa ohiajajat ja asemalle saapuvat pyöräilijät nopeasti määränpäähänsä. Keskustassa, palveluiden ja kauppojen läheisyydessä päämäärätietoisen liikkumisen rinnalla korostuu ajanviete, kadulla oleskelu ja näyteikkunashoppailu. Näiden alueiden yhteyteen on varattava riittävästi paikkoja pyöräpysäköintiin. Vauhdikkaammat ohikulkupyöräilijät ohjataan pois näiltä alueilta.

Pyöräilyn kasvu vaikuttaa myös asuinkortteleissa. Pyörän käyttö on tehtävä helpoksi, säilytys turvalliseksi ja pysäköintipaikkoja on varattava riittävästi. Ns. kuljetuspyöriin ja yhteispyöriin sekä huoltotiloihin voidaan uusissa asuintaloissa varautua.

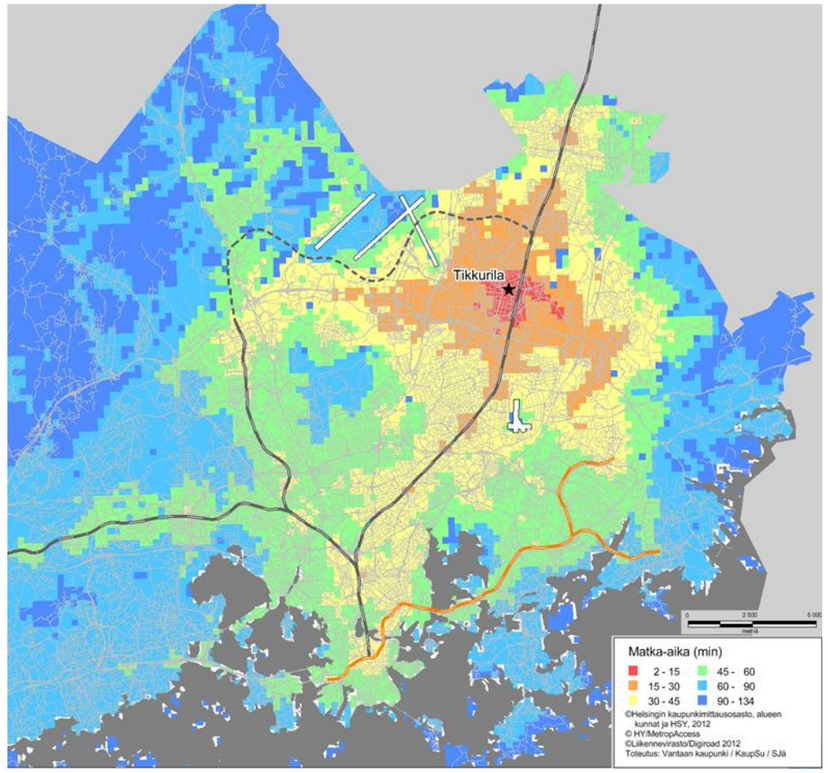
- Kävelykeskusta laajenee Jokiniemeen ja Peltolantorille.
- Pyöräreittien jatkuvuus ja turvallisuus
- Pyöräilyn kasvu otetaan huomioon asuntosuunnittelussa.
- Aseman viereen tehdään lukittuja liityntäpysäköintipaikkoja pyörille.

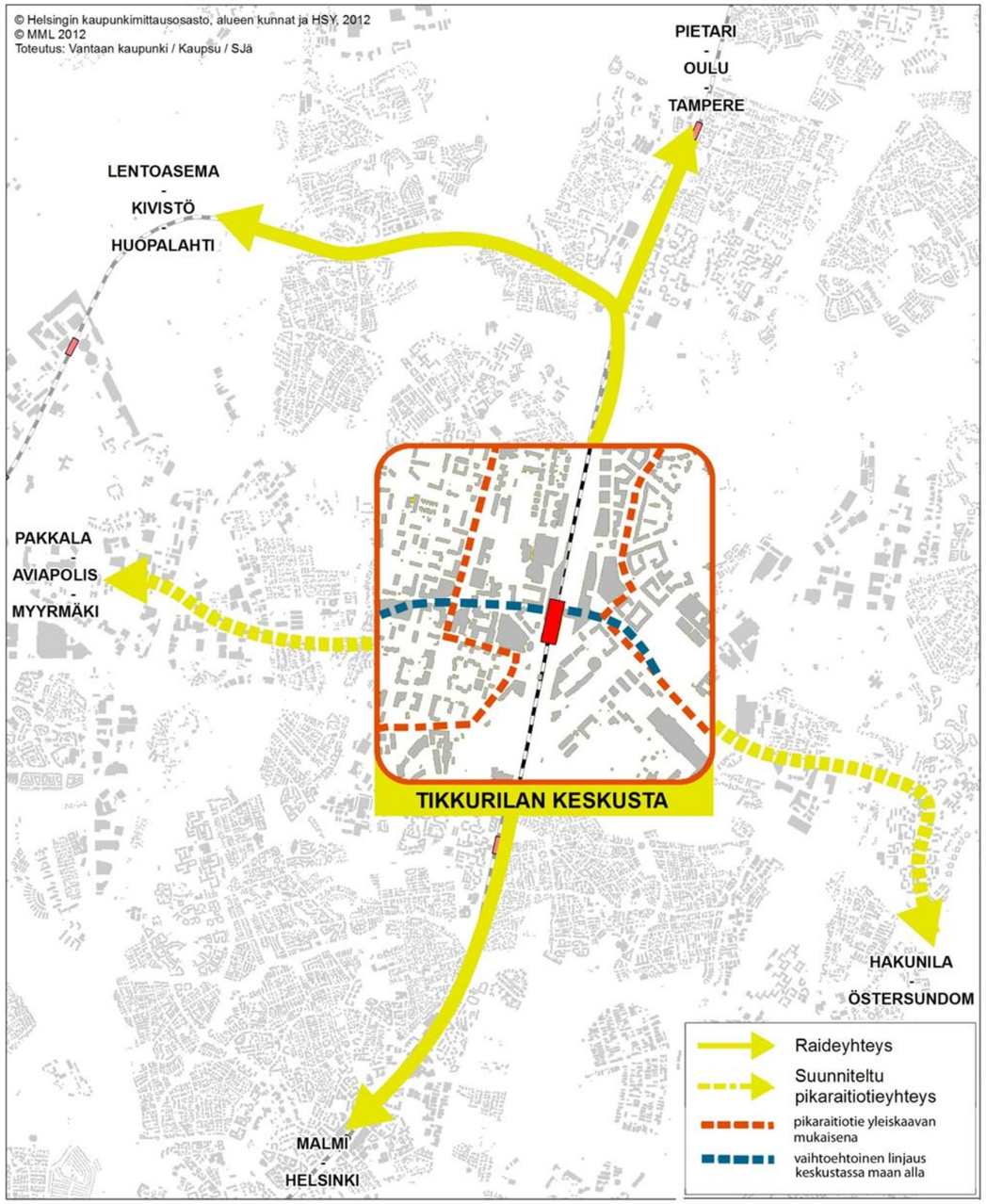

Joukkoliikenne

Tikkurila on tärkeä joukkoliikenteen solmukohta. Täällä pääradan kaukojunista vaihdetaan Kehäradan juniin tai muihin pääkaupunkiseudun lähijuniin. Tikkurilassa pysähtyvät kaikki kaukoliikenteen junat mukaan lukien Pietarin ja Moskovan junat. Tikkurilan asemasta tulee Suomen toiseksi vilkkain rautatieasema, kun Kehäradan liikenne käynnistyy. Vuoden 2014 lopulla valmistuvassa Matkakeskuksessa vaihdetaan myös junista paikallisliikenteen linja-autoihin. Bussiterminaali siirtyy uusille laitureilleen katutasoon liikekeskuksen alle.

Pitemmän tähtäimen suunnitelmissa on yleiskaavan mukaisen joukkoliikenteen runkolinjan, pikaraitiotieyhteyden rakentaminen Tikkurilan keskustan läpi. Yleiskaavan mukainen linjaus Tikkurilantie – Ratatie – Unikkotie – Kielotie - Valkoisenlähteentie – Jokiniementie on ongelmallinen, koska se ei mene suoraan matkakeskuksen kautta. Vaihtoehtoisena ratkaisuna esitetään kalliimpaa keskustassa maan alla kulkevaa linjausta, jonka etuna olisi suora yhteys asemalle ja säästö matka-ajoissa.

Tikkurilan saavutettavuus joukkoliikenteellä 2013.

Pysäköinti

Kaavarungon alueelle rakennetaan lähivuosikymmeninä noin 300 000 kerrosneliömetriä uutta asuinkerrosneliömetriä. Osa siitä on jo rakenteilla tai asemakaavat ovat valmiina. Täysin uutta kaavoitetaan noin 250 000 kerrosneliömetriä. Se tarkoittaa noin 3 800 uutta asuntoa (asuntojen keskipinta-alaksi arvioitu 65 m^2). Tehdyn autopaikkakyselyn perusteella Tikkurilassa on asuntoa kohti noin 0,86 autopaikkaa, joista 13 % oli vajaalla käytöllä, joten noin 0,75 autopaikkaa asuntoa kohti näyttää olevan nykyinen tarve (Kysely, Kaupunkisuunnittelu, 2013). Kaupunkisuunnittelulautakunta teki 9.12.2013 päätöksen, jonka mukaan keskustoissa kokeillaan asuntorakentamisessa normia 1 ap / 130 k-m^2. Määrä tuottaisi Tikkurilaan vajaat 1 900 autopaikkaa tuleviin kaavoihin. Mukaan ei ole laskettu liiketilojen autopaikkoja.

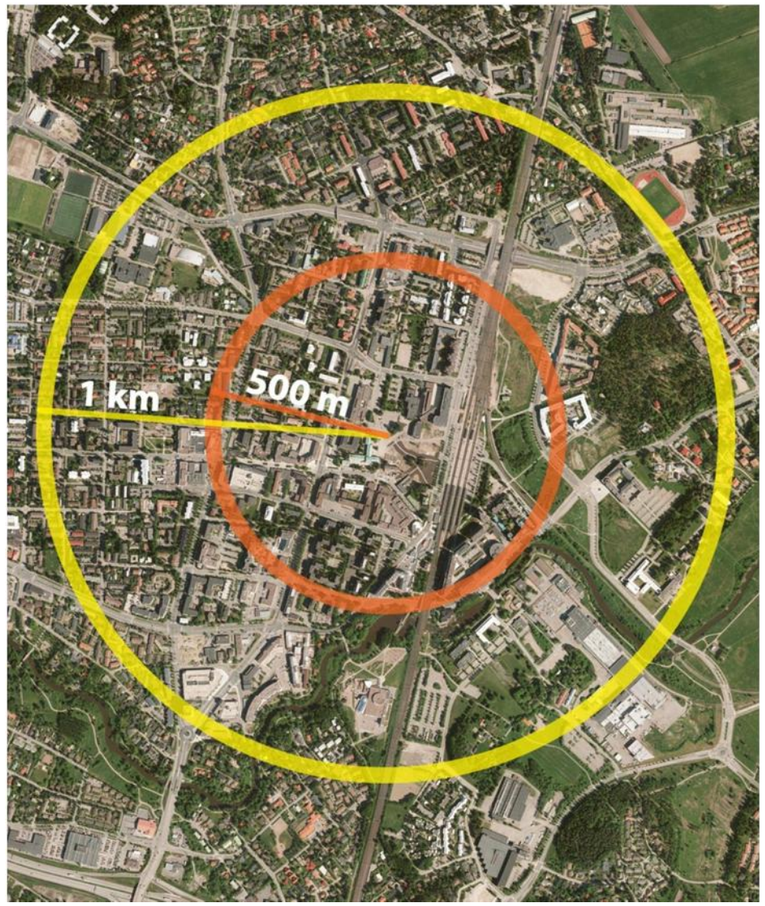
Kaupunkirakenteen tiivistyessä autojen määrä asukasta kohti vähenee. Auton säilyttäminen tulee kalliiksi. Julkinen liikenne ja palvelut ovat yhä paremmin saatavilla. On siis luultavaa, että autoistumisaste Tikkurilan keskustassa laskee nykyisestä.

Mihin sitten autot Tikkurilassa mahtuvat? Valtaosa sijoittuu asuintalojen omaan korttelin, yleisimmin pihakannen alle. Maanpäälliset pysäköintitalot tulevat myös kysymykseen, varsinkin silloin kun niillä hoidetaan yhtä taloyhtiötä laajemman alueen pysäköinti. Keskustaan tarvitaan myös kaupallisia pysäköintilaitoksia, joilla turvataan maksullisten autopaikkojen riittävyys. Tehokkaalle, nelikampaiselle pysäköintitalolle sopivia paikkoja Tikkurilassa on Heurekan itäpuolella sekä Peltolantorin ja Unikkotien liepeillä, jos korttelit lähtevät laajemmassa mitassa rakentumaan. Uutta asutusta ja liityntäpysäköintiä palvelevia pysäköintitaloja on mahdollista sijoittaa Jokiniemeen lähelle asemakeskusta ja radan länsipuolelle Ratatien rampin rajaamalle LPA-alueelle. 5–6-kerroksiseen pysäköintitaloon mahtuu hyvin 350–500 autoa.

Kivijalkakauppojen asiointipysäköintiä hoidetaan pääsääntöisesti kadunvarsipysäköinnillä. Paikkoja osoitetaan lyhytaikaiseen pysäköintiin ja niistä tehdään maksullisia. Jos kyseessä on suurempi kaupallinen yksikkö tai toimistorakennus, sijoitetaan pysäköinti sen yhteyteen rakenteellisesti. Pysäköinti saadaan taloudellisesti järkevämmälle pohjalle siirtymällä nimeämättömiin autopaikkoihin ja vuorottaispysäköintiin. Myös autopaikan hinnan tuominen näkyväksi irrottamalla se asunnon hinnasta pakottaa miettimään auton omistamisen tarpeellisuutta ja toivottavasti laskee itse asunnon ostohintaa.

Pysäköintitalo voi olla myös arkkitehtuuria.

Tikkurilassa kaikki on lähellä.

Pyöräilystä halutaan aito liikkumisvaihtoehto. Yläkuvassa pyöräpysäköintilaitos Freiburgista. Laitos sijoittuu rautatieaseman tuntumaan ja palvelee liityntäpyöräilyä.

3. TIKKURILAN VÄRILÄISKÄT

Kielotie ja Kukkaketo

Kielotien kaupunkikuva on haastava ja hajanainen. Katutila hahmottuu vaikeasti; rakennukset ovat joko liian matalia tai liian kaukana kadun reunasta –usein molempia. Kadun ja rakennuksen väli on useimmiten pysäköintialuetta.

Kielotien länsipuolisia kortteleita rakennetaan nyt kolmatta kertaa. Vanha puutaloalue väistyi 1960 ja -70 luvuilla leveän katuväylän ja matalan liikerakentamisen tieltä. Nyt matalien ja tehottomien liikerakennusten tilalle kaavoitetaan keskimäärin kahdeksankerroksisia asuinkortteleita, joiden katutasossa on liiketilaa. Pysäköinti sijoitetaan pihakansien alle.

Autotalon korttelin (Kielotie 2-6) ja Kielotien senioritalon asemakaavamuutokset ovat jo loppusuoralla. Uudet rakennukset sijoittuvat Kielotien reunaan ja ovat riittävän korkeita rajaamaan leveää katutilaa. Kivijalkakaupat ja ravintolat avautuvat ulkotilaan. Katutilan jäsennöinti materiaalein, istutuksin ja kadunkalustein luo tilalle jalankulkijan mittakaavaa ja tekee ympäristöstä miellyttävää. Eteläisen, entisen Anttilan tontin suunnittelu on käynnistynyt keväällä 2014 ja Tikkurilantie 57:n vuokratalon uudelleen kaavoitus käynnistyy viimeistään syksyllä 2014. Periaate on kaikissa muutoksissa sama: asumista kivijalkakauppojen yläpuolella ja pysäköinti piiloon.

Kielotien itäpuolella on punatiilisten rakennusten vyöhyke: Silkkitehdas, Silkinkaari, Kela, Grandin kortteli, Kukkakedon asuinkorttelit ja terveystalo. Kukkakedon asuinalue uudistuu Kielotien länsipuoleen verrattuna hienovaraisemmin. Punatiilinen alue rakennettiin jo alun perin tehokkaasti, seitsemän kerroksen korkuiseksi. Vanhat talot pysyvät paikallaan, mutta rakennukset ovat tulossa ikään, jossa isot korjaustyöt tulevat eteen. Korjauskulujen kattamiseksi on mahdollista rakentaa uutta alueille, joissa nyt on maantasopysäköintiä.

Kielotien puolella asfalttikenttien paikalle mahtuu rakennusrivi, jossa kapearunkoista liiketilaa on kadun puolella. Sisäpihan puolella, liiketilan takana on pysäköintitilaa kahdessa tasossa. Liiketilojen ja osittain pysäköinnin päälle tehdään asuntoja kuuteen tai seitsemään kerrokseen. Asuinrakennukset sijoittuvat niin, että ne eivät varjosta vanhoja kerrostaloja. Asuntopihat sijoittuvat pihakansille, pysäköinnin päälle, suojaan Kielotien liikennemelulta.

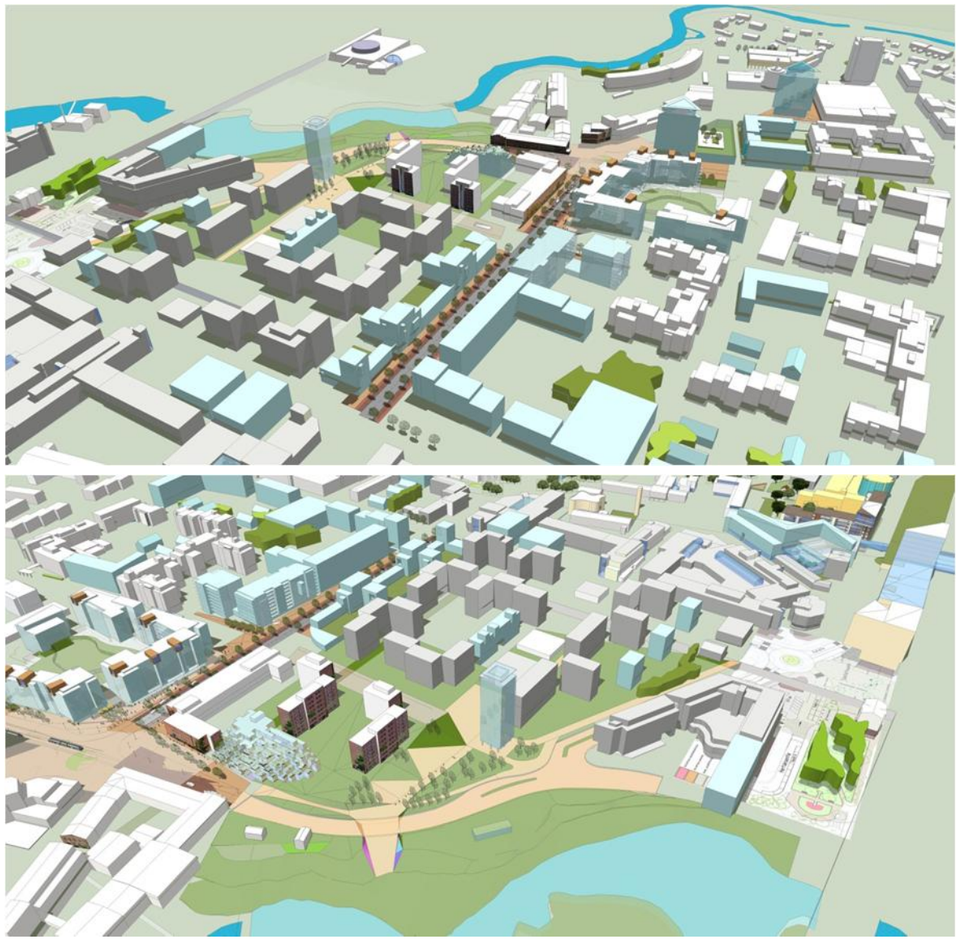
- asuntoja lisää n. 110 000 k-m^2, n. 850 autopaikkaa
- uusia asukkaita n. 2 200
- liiketilan lisäys katutasossa n. 1 500 k-m^2
- toimitilaa n. 30 000 k-m^2 nykyistä vähemmän

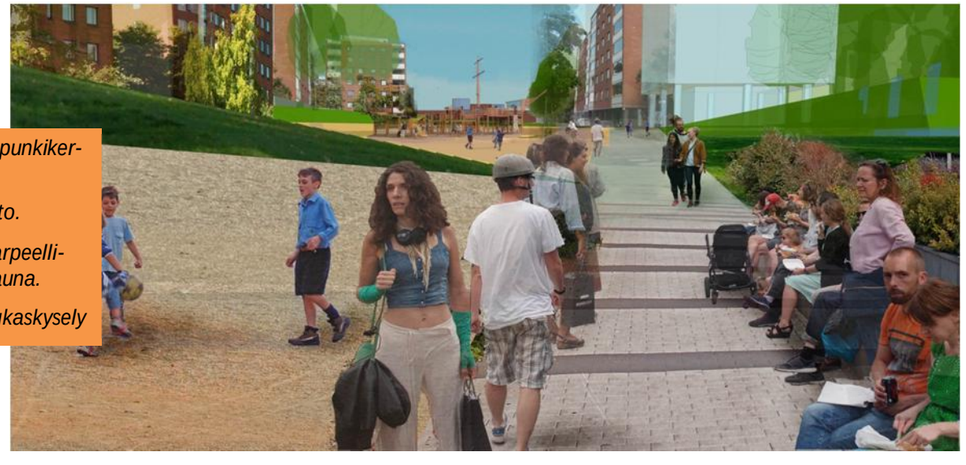
- ensisijainen toiveasunto on ”kaupunkikerrostalossa”

- Tärkein yhteistila on pyörävarasto.

- Asuntokohtainen sauna ei ole tarpeellinen, jos taloyhtiössä on yhteissauna.

-asukaskysely

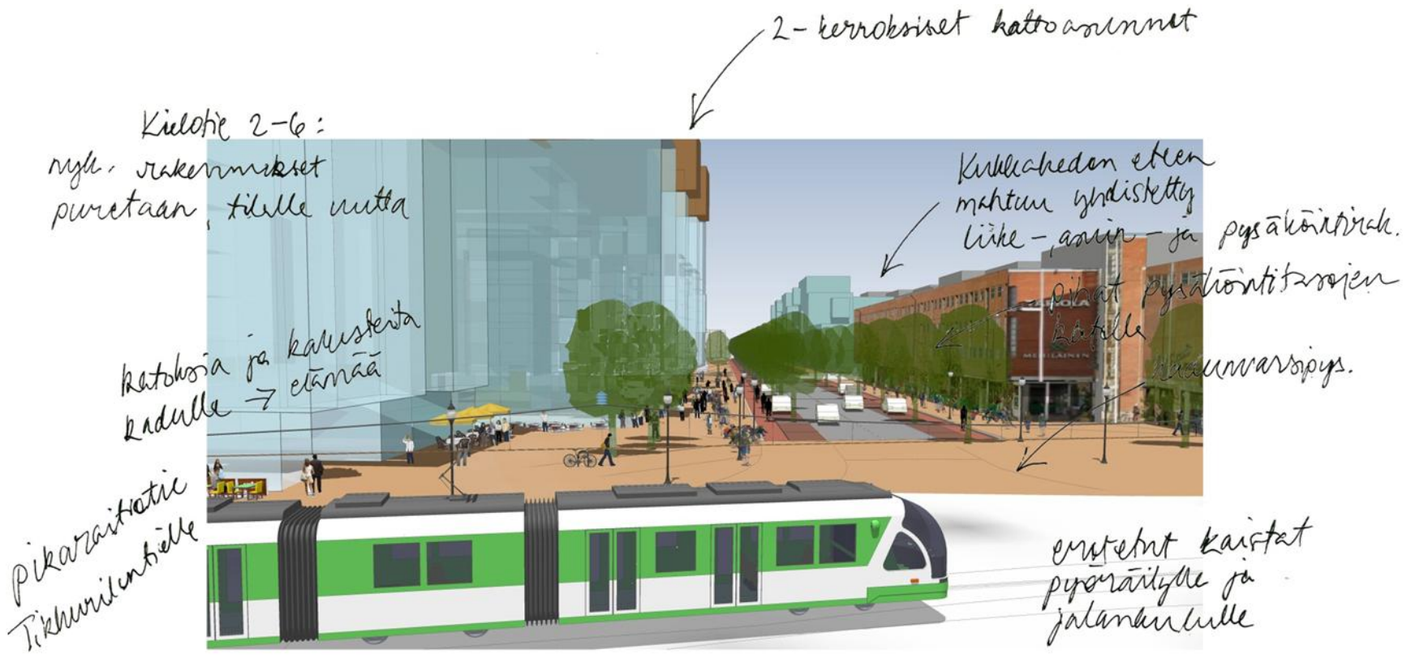

Tikkurilantien varteen, viistosti Silkkiä vastapäätä on luonnosteltu terassitaloa. Alimmista kerroksistaan terassitalo on syvärunkoinen. Syntyvään pimeään tilaan sijoitetaan korttelin autopaikat useampaan kerrokseen, asunnot avautuvat kohti aurinkoa ja jokivarren maisemaa.

Täydentävän rakentamisen paikkoja on myös suurkorttelin Ratatien puolella sekä Vehkapolun varrella, viimeistään siinä vaiheessa kun mietitään yksikerroksisten rakennusten kunnostusta tai korvaamista uudella. Vehkapolun varsi on alueen sisällä, joten uusien rakennusten pitää olla matalampia, pienimittakaavaisia, ehkä kolmekerroksisia kaupunkipientaloja.

Kielotien luonne katuna muuttuu. Tikkurilan läpiajava liikenne ohjataan Talvikkitielle ja Kielotiestä tehdään joukkoliikennepainotteinen katu. Ohjaus tapahtuu eteläisen liikenneympyrän kohdalla, opastein ja esim. reunakorotuksella. Kielotie muuttuu nelikaistaisesta kaksikaistaiseksi. Vapautuva tila käytetään kadunvarsipysäköintiin ja katupuihin. Pyörätiet erotetaan kävelystä erilliseksi kaistakseen.

Tikkurilantiellä varaudutaan pikaraitolinjan rakentamiseen. Tie on merkittävä itälänsisuuntainen yhteys ja se muodostaa eteläisen Tikkurilan liikenteellisen solmukohdan Kielotien risteykseen. Viesti saapumisesta keskusta-alueelle ja ”historialliseen” sydämeen Silkkitehtaan kohdalla osoitetaan katumateriaalein.

Katukuvaan ihmisiä ja

elämää. Sitä tuovat katukahvilat, kivijalkakaupat,

torielämä, penkit ja puut.

Kassan kortteli

Kassatalon liike- ja asuinrakennukset esitetään molemmat suojeltaviksi. Se ei kuitenkaan tarkoita sitä, etteikö keskeistä korttelia torin ja aseman välissä voitaisi täydennysrakentaa. Kaupunkisuunnittelussa on visioitu kortteliin liikerakentamista, jossa pari alinta kerrosta olisi kaupallista toimintaa ja kokonaisuuden yläpuolelle voidaan rakentaa asuntoja erilliseen, enintään nelikerroksiseen, käärmetaloon. Asuintalon pihat sijoittuisivat liikekeskuksen katolle.

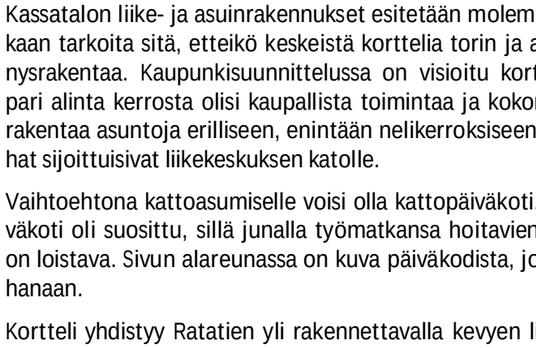
Vaihtoehtona kattoasumiselle voisi olla kattopäiväkoti. Korttelissa sijainnut päiväpäiväkoti oli suosittu, sillä junalla työmatkansa hoitavien vanhempien kannalta sijainti on loistava. Sivun alareunassa on kuva päiväkodista, joka käyttää kattopihaa leikkipihanaan.

Kortteli yhdistyy Ratatien yli rakennettavalla kevyen liikenteen sillalla suoraan Asemakeskukseen. Siltavaraus on merkitty asemakeskuksen asemakaavaan ja se sijoittuu suoraan radan ylittävän asemasillan jatkeeksi.

Uusi kaupallinen keskus on tärkeä välittäjä, jolla asemakeskuksen liikkeet ja Tikkurin liikekeskus saadaan nivottua toisiinsa, niin ettei kaupallinen ”julkisivu” mistään kohtaa katkea. Asematien yli voidaan rakentaa kevyen liikenteen silta Tikkurin ja uuden rakennuksen välille, tai sitten yhteys toteutetaan hienovaraisemmin esimerkiksi korkealla, Asematien yllä sijaitsevalla katoksella, joka liittää keskukset visuaalisesti ja mentaalisesti toisiinsa.

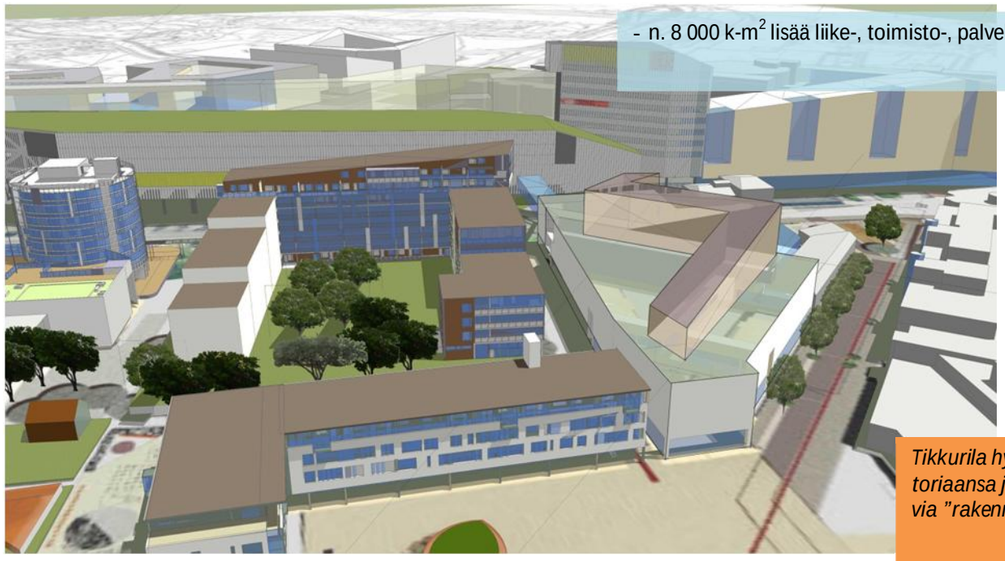
Vanhaan, 1950-luvulla rakennettuun korkeaan Kassatalon asuinrakennukseen voidaan sijoittaa esim. huoneistohotelli. Retro-hotellissa 50-lukulaisuus säilyisi myös sisustuksessa. Matala osa säilyttää Asematien puoleisen julkisivunsa, mutta takapihalle voi sijoittua kahvila- ja ravintolaterasseja lasikatteen alle.

Autot sijoittuvat kellaripysäköintiin korttelin alle. Ajoyhteys tulee Unikkotieltä, Tikkurin pysäköinnin läpi ja edelleen Asematien alta.

Esimerkki päiväkodista, joka sijoittuu pysäköintihallin päälle. Piha on rakennettu hallin katolle.

- n. 8 000 k-m^2 lisää liike-, toimisto-, palvelu- ja asuintiloja

Tikkurila hyödyntää historiaansa ja siitä saatavia ”rakennusaineksia.

-asukaskysely

Peltolantori

- n. 12 000 k-m^2 lisää liike-, toimisto-, palvelu- ja asuintiloja

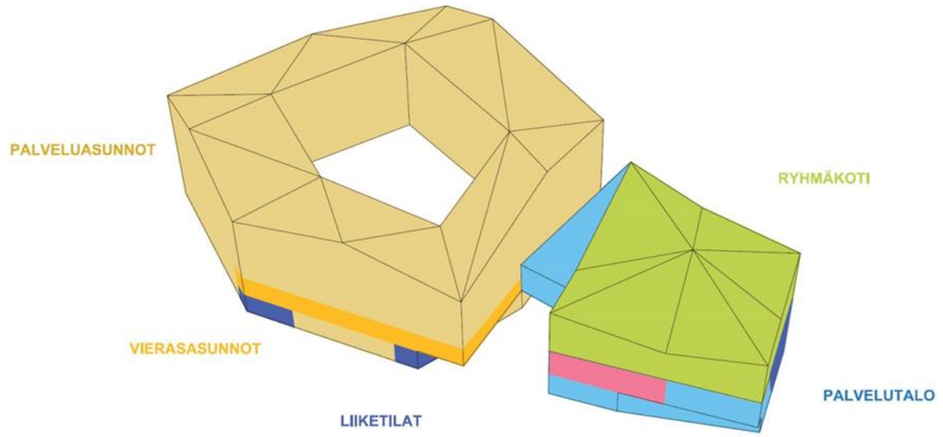
Peltolantori jää tyhjilleen, kun torikauppa siirtyy uuden torin valmistuttua kaupungintalon viereen. Vanhalle torille on tutkittu mm. seniorikampuksen sijoittamista. Yhdessä viereisen Folkhälsanin talon kanssa seniorikampus pystyy palvelemaan ikääntyvien asukkaiden tarpeita monipuolisesti. Paikka tarjoaa hyvät kävely- ja pyöräilymahdollisuudet sekä joukkoliikenteen yhteydet liikuntarajoitteisille. Palvelut ja Sinirikonpuisto ovat aivan vieressä.

Seniorikampuksen mallina on arkkitehti Julia Hertellin vuonna 2010 tekemä diplomityö. Hertell suunnitteli noin 10 000 kerrosneliömetrin palvelutalo- ja senioriasuntokokonaisuuden Jokiniemeen. Suunnittelun lähtökohdat määriteltiin yhteistyönä Vantaan kaupungin sosiaali- ja terveystoimen kanssa.

Viereisen Työväenyhdistyksen liikerakennuksen paikalle on tutkittu korkeampaa ja tehokkaampaa hybriditaloa, jossa katutasossa on liiketilaa, päällä toimistoja ja asuntoja. Pysäköinti sijoittuu kellarikerroksiin.

Peltolantien muuttaminen pelkäksi kävelykaduksi osoittautui ylivoimaiseksi, sillä jos Peltolantien läpiajettavuus katkaistaan, hakeutuu autoliikenne asuntokaduille kuten Sinirikontielle. Ylivedon ja uusien rakennusten välisellä kortteliosuudella katuympäristö tehdään kuitenkin jalankulkijoiden kannalta nykyistä miellyttävämmäksi. Ajokaistoja kavennetaan ja reunaan istutetaan katupuita.

Alueella on hulevesiselvityksen perusteella riski kaupunkitulvien esiintymiseen, joten hulevesien käsittely tulee ottaa huomioon ja hyödyntää vesiä alueen viihtyvyystekijänä. Uusien rakennusten viherkatot tukevat samaa päämäärää. Ne sitovat ja viivyttävät noin 50 % äkillisten rankkasateiden vesimäärästä.

Palvelutalo ja senioriasuntoja Jokiniemeen, Diplomityö, TKK Arkkitehtiosasto, 2010, Julia Hertell

Koulu- ja terveyspalvelut sekä urheilumahdollisuudet ovat kunnossa. Päiväkotipaikkojen riittävyys huolettaa.

-asukaskysely

Virastokorttelit ja Tikkurilanpuisto

Rakentamisella rajataan selkeä suorakaiteen muotoinen puisto, kuin pikku-Central Park. Korkea talo kohoaa pitkulaisen puiston päätteenä. Tähän sopisi vaikka terassitalo, jonka ulkoterasseilta avautuisivat hienot näkymät puistoon.

Virastokortteli Kielotien itäpuolella muuttuu lähivuosina. Itä-Uudenmaan poliisilaitos on entisen veroviraston tiloissa paossa poliisi- ja oikeustalon remonttia, mutta siirtyy takaisin vakituiselle paikalleen kunnostustöiden valmistuttua. Sen jälkeen rakennus todennäköisesti puretaan.

Kaupungin virastotalo Kielotie 13:ssa joudutaan joko perusteellisesti korjaamaan tai kokonaan purkamaan. Purkupäätös avaa mahdollisuuden koko alueen suunnitteluun. Asumisen lisääminen Tikkurilanpuiston reunaan sijoittuvalla alueella on luonteva vaihtoehto. Kielotien puolella katutasoon tulee sijoittaa myös liiketiloja. Asuinrakennukset ryhmittyvät kansipihojen ympärille, pysäköinti sijoittuu kansien alle. Nykyinen Lummepuisto muutetaan osaksi korttelia, mutta vastaavasti Orvokkipolun kohdalta avataan uusi viher- ja kevyen liikenteen yhteys Tikkurilanpuistoon.

Rakentaminen on korkeinta kadun reunassa ja mittakaava pienenee puiston puolella: kerrosluku laskee ja pohjoisessa puistoa rajaa kolmekerroksisten kaupunkitalojen rivi. Talojen asunnoissa on aina pieni oma piha. Pienimittakaavainen kaupunkitalonauha jatkuu eteläisen Vehkapolun varrella, Kukkakedon alueella.

Aikuisopistoa Lummetien pohjoispuolella esitetään pääosin suojeltavaksi, mutta sen matala länsisiipi voitaisiin korvata tehokkaammalla rakentamisella. Rakennus sijoittuu kohtaan, jossa Tikkurilan keskusta pohjoiseen mentäessä loppuu. Se on eräänlainen solmukohta, joka tarvitsee julkista ja aktiivista toimintaa ja joka päättää kävelypainotteisen keskusta-alueen. Rakennus voisi toimia Tikkurila-talona, avoimena kulttuurin- ja vapaa-ajankeskuksena, joka kerää eri alojen harrastajia, opiskelijoita ja nuoria yhteen.

Uusiin kortteleihin sijoitetaan tilat myös uusille päiväkodeille. Päiväkodit ovat terassitalon alimmassa kerroksessa ja Uusissa kortteleissa on myös pienempi kivijalkapäiväkoti.

Nykyisen maantasopysäköinnin kohdalle ehdotamme pysäköintitaloa, jossa olisi viherseinä puistoon päin.

Tikkurilanpuistoon voidaan sijoittaa monia erilaisia toimintoja. Tässä on esitetty joitain ajatuksia. Alueen ideointia jatketaan yhdessä asukkaiden kanssa.

Reunat

Läntinen rakennuksiin liittyvä reuna päällystetään kovilla materiaaleilla. Kielotien varren uudet korttelit liittyvät puistoon. Reunassa voisi olla korotettu tasanne, jolla olisi esimerkiksi terasseja, joilta voi katsella puistoon hieman ylempää. Rakennusten väliin jää myös pienempi aukio. Portailla voi istua ja katsella aukiolle. Sujuva jalankulkureitti on maan tasossa.

Aukiomainen raitti talojen välissä johtaa suoraan kohti Orvokkipolkua.

- n. 22 000 k-m^2 uusia asuntoja, n. 170 autopaikkaa

Eteläosassa Tikkurilan keskustan katu- ja viheralueiden yleisuunnitelma 2009, maisemasuunnittelu Hemgård

Hulevesiaihe

Hulevesiaiheessa vesi viipyy ja imeytyy hitaasti maaperään, joka on täyttömaan alla savea. Hulevesiaiheen toinen puoli liittyy kovapintaiseen raittiin ja toinen puoli kohoaa loivasti. Siihen istutetaan rehevää ja kukkivaa kosteikkokasvillisuutta. Kentän kohdalla aihe on kapeampi. Hulevesiaiheeseen tulee vettä, kun sataa. Sateiden välillä se kuivuu kokonaan.

Uusien kortteleiden pysäköintikansipihoilta ja katoilta hulevedet voidaan tässä johtaa puiston puolelle, koska aiheeseen tarvitaan vettä. Tutkitaan, voidaanko myös radan alikuluista pumpata vettä tänne.

Reitit

Kävelyraittiverkostoa parannetaan. Korttelien läpi puhkaistaan kaksi uutta kävelyraittia. Puiston raitit yhdistyvät jouhevasti laajempaan reitistöön. Nykyisen kirjaston parkkipaikan reunaan on kulunut polku, koska ihmiset kävelevät poikittain parkkipaikan yli. Raitit rakennetaan puiston ihmisten luontaisten kulkureittien mukaan.

Urbaani monitoimikenttä nykyisen hiekkakentän paikalle

Talvisin tekojäärata toisi talvisen ajan käyttömahdollisuuksia ja elävyyttä ulkotilaan. Viereen voisi tehdä toisen pienemmän kentän, esimerkiksi rantalentis- tai petankkikentän. Kenttien välissä olisi kahvila, tilaa tekojääradan vaatimille rakennuksille ja aurinkoinen terassi. Pienen katsomon rakentamista kentän länsilaidalle voisi tutkia. Keskipäivän ja illan aurinko ei siinä paista katsojien silmiin. Katsomon takana voisi olla hulevesiaiheeseen liittyvää rehevää kasvillisuutta.

Pieniä viljelypalstoja

Kauniisti rajattuja pieniä viljelypalstoja, vaikkapa autopaikan kokoisia (2,5*5m), annettaisiin innokkaiden kaupunkiviljelijöiden käyttöön.

Kirjaston edusta

Ajo kirjaston pysäköintihalliin poistetaan. Maasto kohotetaan nousemaan kirjaston parkkihallin seinää vasten. Kirjaston seinustaa vasten muodostuu lämmin oleskelupaikka.

Alueella on pilaantunutta maata. Suunnitelmaluonnoksessa on esitetty joitain säilytettäviä puista, mutta on mahdollista, että nykyisiä puista ei voida säilyttää, kun maaperä puhdistetaan. Jos mahdolista, nykyisiä puita (jalava, koivu, vaahtera) säilytetään. Istutetaan lisäksi jaloja lehtipuita, kuten tammia. Alueelle voidaan istuttaa myös kukkivia puistopuita ja eksoottisempiakin lajeja. Puistossa on erilaisia varjoisia ja aurinkoisia istuskelupaikkoja.

Lummetie päällystetään puiston kohdalla erottuvasti. Suojatiet esimerkiksi korotetaan. Lummetielle myös istutetaan katupuut.

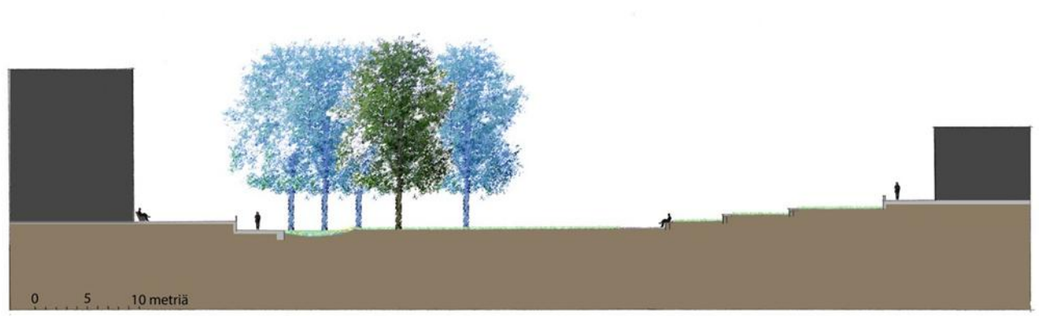

Hulevesiaiheen rakennettu ja luonnonmukainen reuna Hammarby Sjöstadissa Tukholmassa. Kohta muistuttaa muuten Tikkurilanpuiston reunaa, mutta hulevesiaiheessa ei olisi näin paljoa vettä.
Kaupunkipuiston tunnelmaa Baselissa. Vanhat puut ovat tärkeitä.

Rautatientorin jääpuisto Helsingissä. Tekojääkentässä on istuskeluun sopiva reuna, eikä korkeaa aitaa ympärillä.

Leikkaus A-A

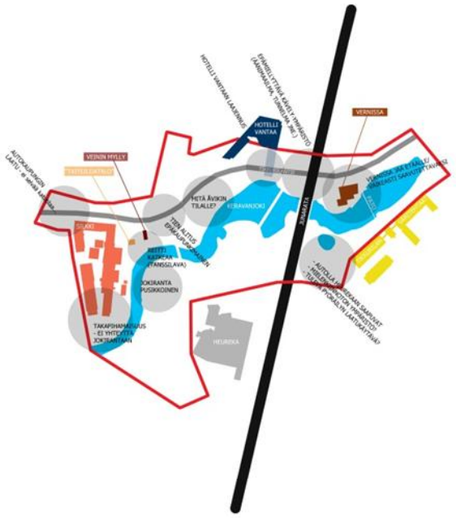
Joen ranta, Silkki

Keravanjoki, sen tarjoama vesivoima sekä rautatie ovat olleet tärkeimmät tekijät Tikkurilan teolliselle historialle. Vanha punatiilinen silkkitehdas on hieno jäänne tuolta ajalta. Tehdas, Söderlingin mylly, Villa Söderbo, Vernissa ja Heureka tekevät vehreästä jokivarresta monipuolisen kulttuurikohteen.

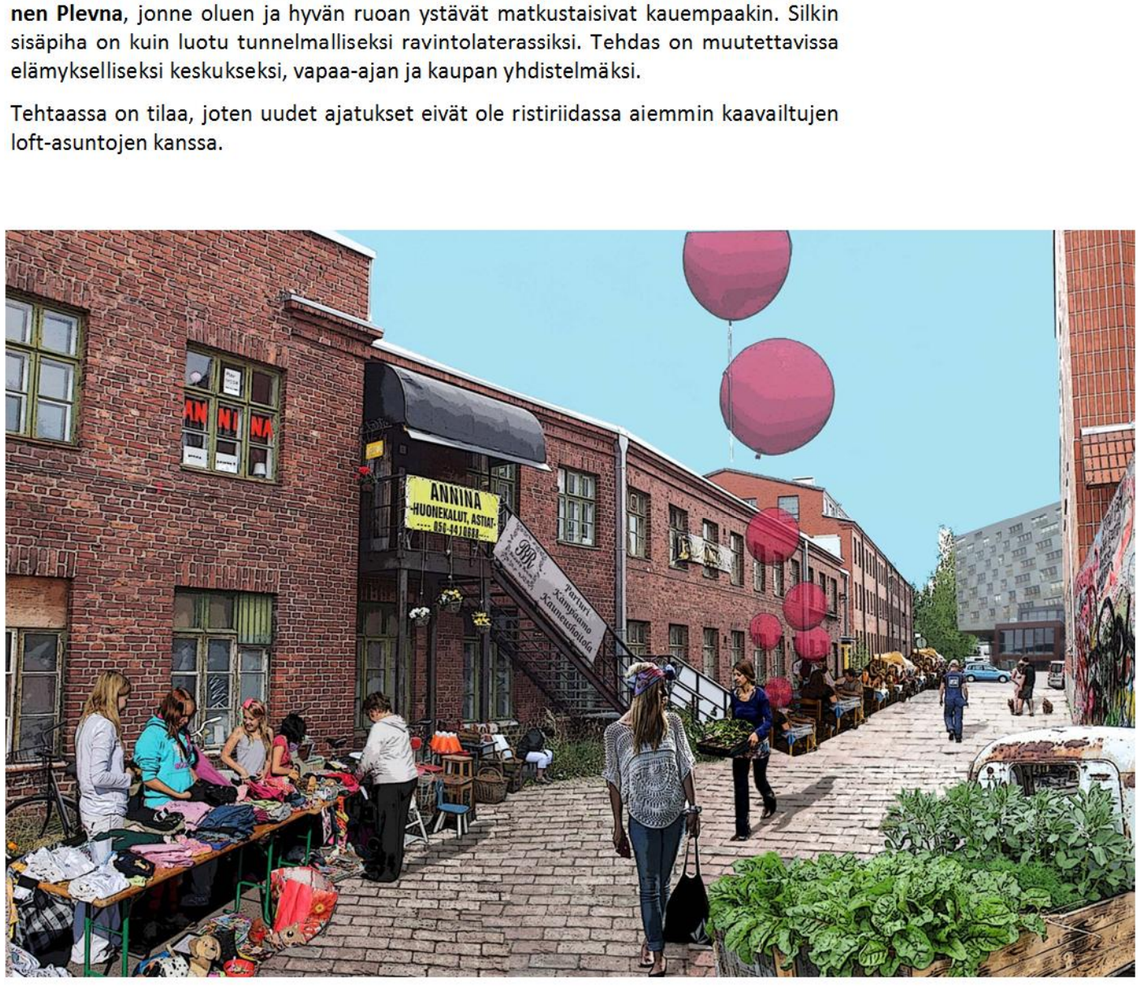
Silkkitehdas on Tikkurilan ikoninen merkkirakennus. Se kertoo teollisesta historiasta ja on osa asukkaiden identiteettiä, mielenmaisemaa. Korttelin asemakaavaa on muutettu useaan otteeseen viime vuosina, mutta esimerkiksi kaivattuja loft-asuntoja ei ole vieläkään tehty. Rakennus on kuitenkin ollut käytössä eri yritysten toimitiloina ja sen vuokrausaste on ollut hyvä.

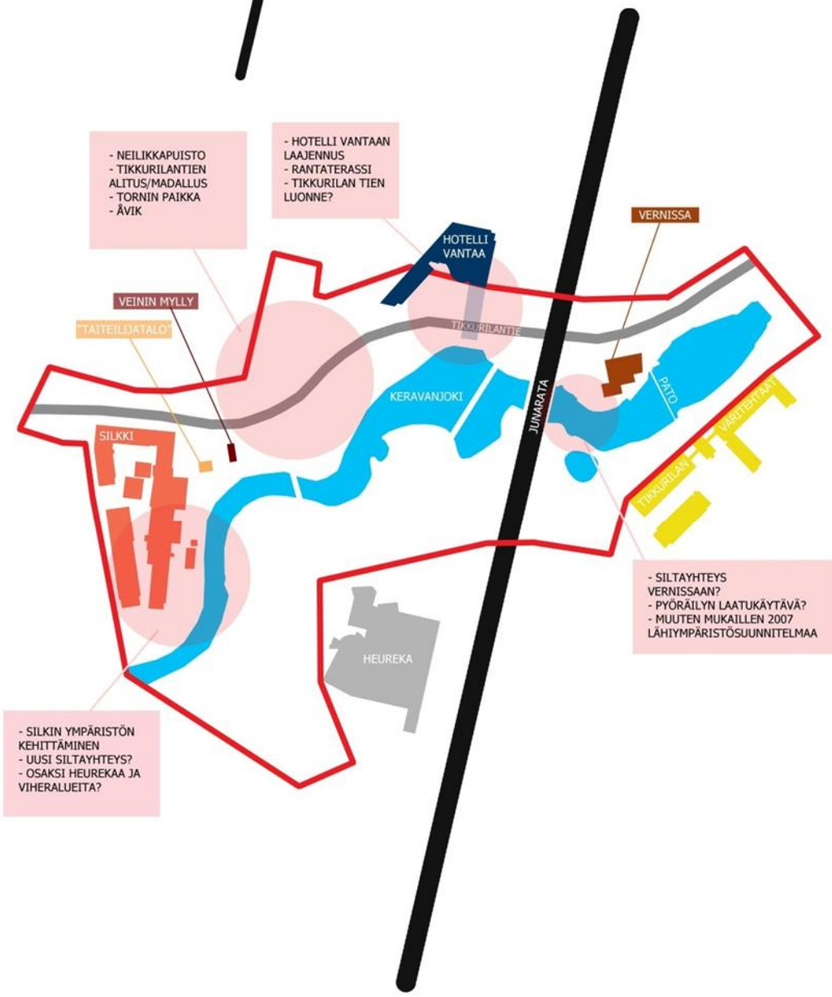
Toisaalta kunnostustaan odottava tehdas on täynnä mahdollisuuksia. Se sijoittuu merkittävän matkailukohteen eli Heurekan naapuriin ja sillä olisi **Heurekan parina paljon tarjottavaa matkailijoille**. Voisiko sinne sijoittua Heurekan laajennukseen kaavailtua toimintaa: **mediateekkiä ja näyttely- ja museotilaa**? Sen lisäksi sinne mahtuisi **design- ja käsityökauppoja** ja vaikkapa pienpanimo ja **panimoravintola, vantaalainen Plevna**, jonne oluen ja hyvän ruoan ystävät matkustaisivat kauempaakin. Silkin sisäpiha on kuin luotu tunnelmalliseksi ravintolaterassiksi. Tehdas on muutettavissa elämykselliseksi keskukseksi, vapaa-ajan ja kaupan yhdistelmäksi.

Tehtaassa on tilaa, joten uudet ajatukset eivät ole ristiriidassa aiemmin kaavailtujen loft-asuntojen kanssa.

- Silkissä n. 18 000 k-m^2 tilaa liikkeille, työpaikoille, asunnoille

JOKINIEMI
TIKKURILAN KESKUSTA
KAUPUNGINTALO
KESKUSTAPUISTO
ASEMAKESKUS
HOTELLI
VANTAA
VERNISSA
JOKINIEMI
VEININ MYLLY
TAITEILIJATALO
KERAVANJOKI
SILKKI
JUNARATA
HEUREKA
HELSINGIN PITÄJÄN
KIRKONKYLÄ TMS.
PUISTOLA / HELSINKI

Le
Chapitre
RESTAURANT
CAFFE

Ajatuksia Tikkurilanrannasta ja aikaisemmin laaditut suunnitelmat

Täydennysrakentaminen rajaa uutta aukiota. Aukiosta rakennetaan kaupunkikuvallisesti yhtenäinen seinästä seinään. Tutkitaan, onko mahdollista säilyttää osa lehtikuusista. Aukio voi olla kalteva tai tukimuureja voidaan käyttää. Ajorata erotetaan esimerkiksi pollareilla kävelyalueista. Kaupunkielämää houkutellaan alimpien kerrosten liiketiloilla ja vaikkapa puiden katveessa olevilla terasseilla.

Tikkurilan Silkki, lähiympäristösuunnitelma. Studio Terra oy, 11.7.2007. Lähiympäristösuunnitelman lähtökohtana oli, että Silkkiin tulee asumista.

Tällä hetkellä alue on takapihamainen. Tähän voisi joko rakentaa jotain tai pysäköintipaikka pitäisi jäsennellä materiaalein ja istutuksin. Vaaleahko kivituhkapinta sopisi Silkin kulttuurimaisemaan. Jäsentelyssä voisi käyttää esimerkiksi punatiilisiä matalia muureja tai luonnonkiviraitoja. Asemakaavassa määrätty puurivi pitäisi istuttaa.

Reittiyhteys jokirantaan on tärkeä. Jos Silkkiin tulee asuntoja, tarvitaan tilaa leikkiin ja oleskeluun. Jos tulee ravintola, tässä on oiva paikka terassille. Voitaisiin myös loiventaa rinnettä ja perustaa oleskelunurmikkoa.

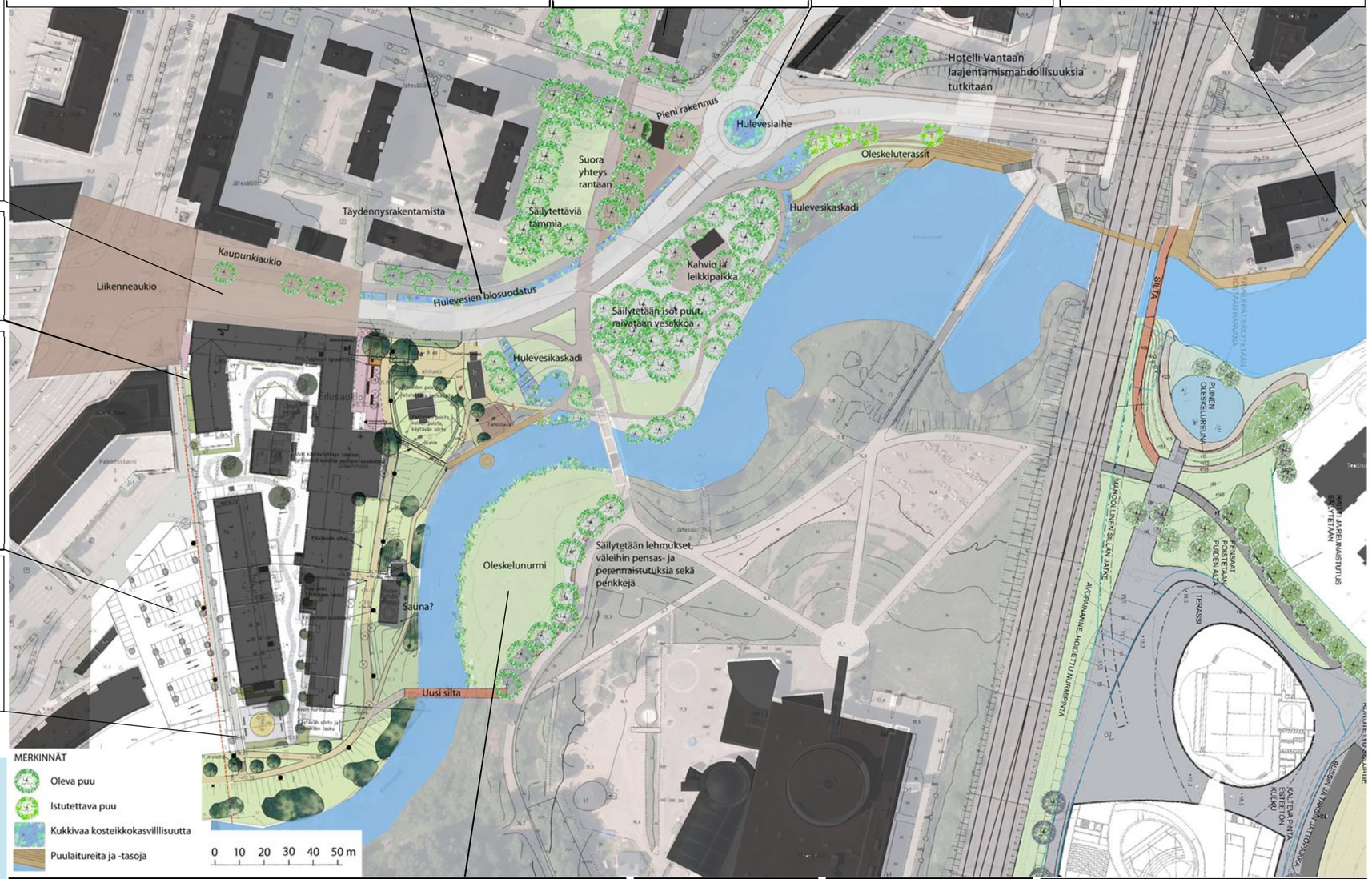
- Tikkurilanrannassa luonnon monimuotoisuus ja korkeatasoinen ympäristörakentaminen kohtaavat.
- Tikkurilan keskustasta pääsee kävellen jokirantaan selkeästi ja vaivattomasti.
- Jokiranta on oleskelupaikka ja tapahtumapaikka.

Tikkurilantien kunnostuksen yhteydessä perustetaan hulevesien biosuodatusalueita. Ne rakennetaan kaupunkimaisiksi käyttäen esimerkiksi luonnonkivirajauksia. Biosuodatusaltaisiin istutetaan kukkivia perennoja.

Hulevesikaskadit. Hulevesiputkesta vedet laskevat kaskadin kautta Keravanjokeen. Samalla vedet puhdistuvat.

Kiertoliittymä ja joen ranta rakennetaan kaupunkikuvallisesti yhtenäisenä kokonaisuutena.

Tikkurilankosken padon ja kalatien kunnostusta suunnitellaan. Jos nykyinen kalatie puretaan, voidaan rantaa ottaa oleskelukäyttöön.

Oleskelupuisto. Laajahko avoin käyttönurmikko. Ulkoilureitin varrella on lehmuksia, jotka säilytetään. Niiden lomasta aukeavat näkymät kohti Silkkiä. Reitin varrella on penkkejä. Penkit suunnataan katsomaan kohti Silkkiä. penkkien luona kukkivat hoidetut istutukset. Rantavyöhykkeelle istutetaan kukkivaa kosteikkokasvillisuutta.

Uudesta sillasta tehdään taiteellisesti korkeatasoinen.

Heurekan pihan ja julkisen viheralueen yhdistymistä nykyistä jouhevammin tutkitaan.

Vantaan kulttuurikeskuksen lähiympäristösuunnitelma. Laura Muukka, KAUPSU, 7.3.2007

Luonnon monimuotoisuus

Tikkurilanrannasta on löydetty arvokasta ja uhanalaista perhos- ja kasvilajistoa. Ympäristökeskuksessa selvitetään rantojen arvokasta lajistoa ja luontotyyppejä. Selvityksestä saatua tietoa käytetään tarkemman suunnittelun lähtöaineistona.

Luonnon monimuotoisuutta voidaan lisätä esimerkiksi istuttamalla lisää alueella jo aikaisemmin viihtyneitä lajeja, kuten kyläkurjenpolvea ja lehtopähkämöä. Rantavyöhykkeiden kosteista niityistä voidaan luoda lajistoltaan monipuolisia.

Kyläkurjenpolvikasvusto hotellin laajennuksen läheltä siirretään paikkaan, jossa se viihtyy ja voi levitä.

Rakennukset ympärillä ja sisällä

Heurekan parkkipaikalle suunniteltiin vuonna 2007 kulttuurikeskittymää. Näillä näkymin silloinen suunnitelma ei ole toteutumassa, mutta jokin merkkirakennus paikassa voisi olla.

Puretun Åvikin kohdan rakennettavuus on tutkittava tarkemmin. Tässä ehdotetaan siihen leikkipaikkaa ja kevytrakenteista kahvilaa. Jossain jokirannassa voisi olla yleinen sauna. Tässä se on esitetty Silkin vanhaan pumppaamoon.

Tikkurilantie on osa Suurta rantatietä

Nykyisellään Tikkurilantie on este keskustan ja jokirannan välissä. Pääsyn keskustasta jokirantaan pitäisi olla helppo ja luonteva.

Tikkurilantietä tulisi kehittää ja kunnostaa siten, että sen historiallinen luonne otetaan huomioon. Yleiskaavamääräyksessä todetaan: *”Tarkemmanasteisessa suunnittelussa on tutkittava tien linjauksen ja sitä rajaavien historialliseen tiemiljööseen kuuluvien rakennusten ja rakenteiden sekä miljöössä merkittävän kulttuurikasvillisuuden säilyttäminen.”*

Tikkurilantien ja sen ympäristön historiallista ilmettä voitaisiin Silkin, Söderlingin myllyn, Söderbron ja nykyisen alikulun kohdalla palauttaa siten, että tietä madallettaisiin lähemmäs alkuperäistä, jolloin vanha rakennettu ympäristö liittyisi jouhevammin tiehen, eikä olisi tiehen nähden kuopassa, kuten nykyisin. Ideasuunnitelmassa yllä oikealla on esitetty, että nykyinen alikulku puretaan ja tietä lasketaan. Korkeustasot on merkitty kuvaan. Ulkoilureitti joen rantaan on kaltevuudeltaan esteettömyyden perustason mukainen eli alle 8 %. Lännessä Tikkurilantiehen liittyvä osuus on esteettömyyden erikoistason mukainen eli alle 5 %.

Tieympäristöön liittyvät hyvässä kasvussa olevat noin 40-50 -vuotiaat tammet kannattaa säilyttää. Nuo vuosikymmenet on jo voitettu tiellä kohti vanhoja, paksurunkoisia ikitammia.

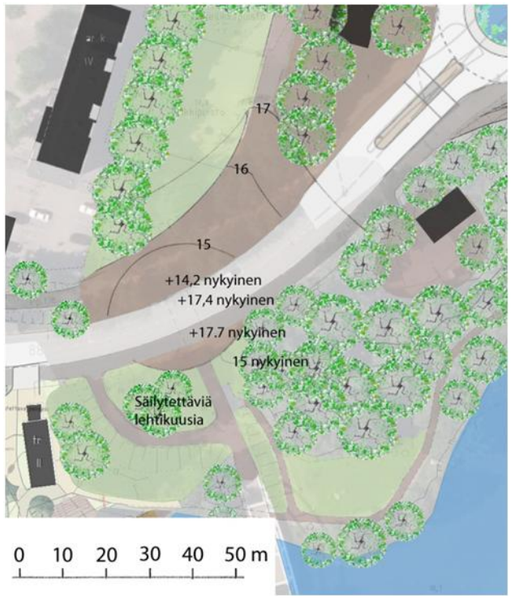
Yllä: Kevyt liikenne ylittää Tikkurilantien esim. korotettua suojatietä pitkin tasossa.
Alla oikealla: kevyt liikenne ohjataan uuteen, avaraan alikulkuun.
Alla vasemmalla: Kukkivaa kosteikkokasvillisuutta Vihdissä.

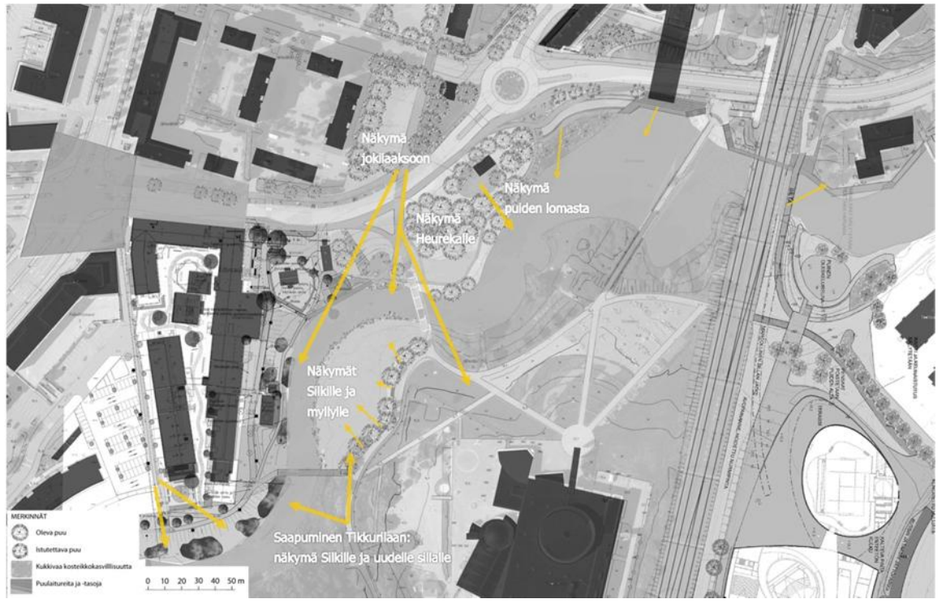
Jos todetaan, että kevyelle liikenteelle parempi on risteäminen ajoneuvoliikenteen kanssa eri tasoissa, voidaan rakentaa uusi avarampi alikulku. Se on esitetty alinna oikealla. Tässä vaihtoehdossa maastoa kaivettaisiin Tikkurilantiestä pohjoiseen.

Tikkurilantien ja Ratatien risteykseen on kaavailtu kiertoliittymää liikenteen turvallisuuden parantamiseksi. Kiertoliittymä pitää sovittaa osaksi yhtenäisesti rakennettua ympäristökokonaisuutta.

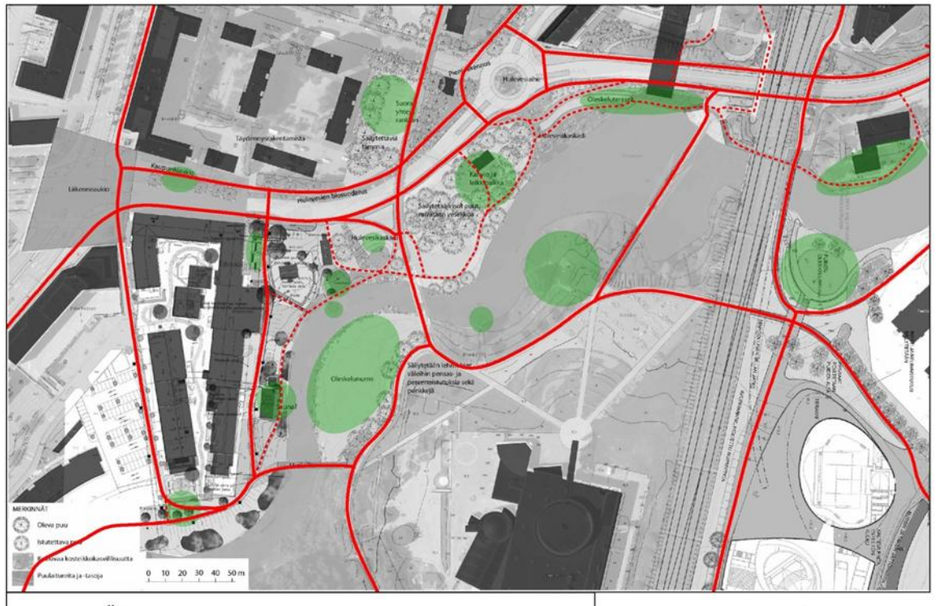

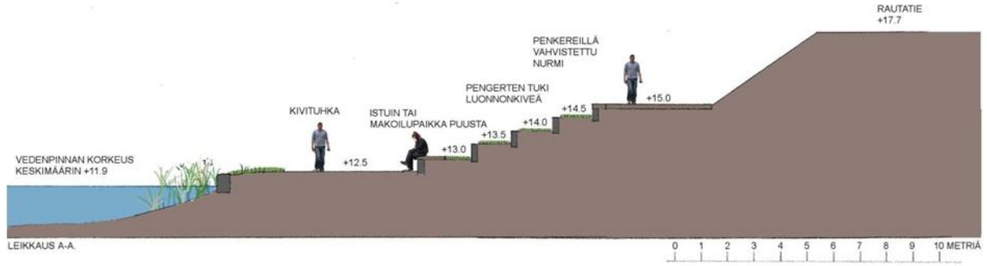

Näkymäkaavio

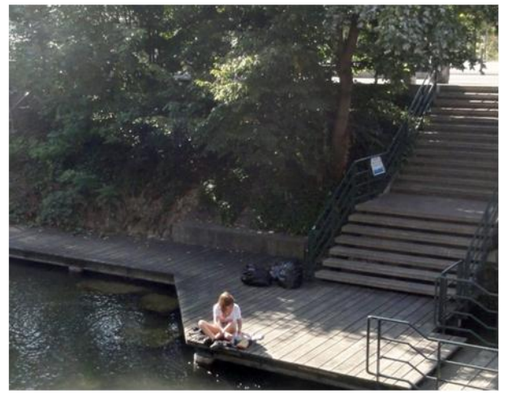
Reittikaavio

Idealeikkaus
Leikkaus on Vantaan kulttuurikeskuksen lähiympäristösuunnitelmasta. Toisellakin puolella rataa Tikkurilantien varressa jokiranta voisi muotoilla saman tyyppisesti.

Ylinnä vasemmalla: Taiteellinen silta Amsterdamissa.
Keskellä vasemmalla: Vanhaan teollisuusrakennukseen kunnostetun ravintolan terassi, kosteikkokasvillisuutta ja rakennettua rantaa Amsterdamissa.
Alinna vasemmalla: Kaupunkimainen hulevesirakenne ja hulevesikaskadi Berliinin Potsdamerplatzilla.
Ylinnä oikealla: Korkealaatuista ympäristörakentamista, istutettua kosteikkokasvillisuutta ja hulevesien käsittelyä Amsterdamissa
Alinna oikealla: Veden äärellä viihtyjä Zürichissa.

Jokiniemi

Pääradan itäpuolelle kaavaillaan tiivistä ja kaupunkimaista toimitila- ja asuntoaluetta, jonka tuleva asemakeskus, Dixi yhdistää aidoksi Tikkurilan osaksi.

Radan varsi soveltuu hyvin julkisten tilojen, toimitilojen tai erityisasumisen käyttöön. Jokiniementien puoli painottuu perinteisempään asumiseen. Radan viereen on mahdollista tutkia hybriditalojen rakentamista, jolloin rakenteisiin sijoitetusta pysäköinnistä saataisiin täysi hyöty, kun asumisen ja toimitilojen käyttämät autopaikat ovat vuoroittaisessa käytössä.

Suunnittelun keskeisenä kysymyksenä on, kuinka Jokiniemen puoleinen kaupunkirakenne liittyy asemakeskukseen ja uuteen radan ylittävään asemasiltaan. Arkkitehtitoimisto B & M:n luonnoksissa asemakeskuksen pariksi ehdotetaan mittavaa liike- ja toimitilarakentamista, joka sijoittuu Spondan omistamalle maalle. Pysäköinti on sijoitettu pysäköintitaloon pääradan viereen, Santaradan teollisuusraiteen päälle. Sinne sijoittuu myös liityntäpysäköinnin paikkoja siinä vaiheessa, kun maantasopaikat vähenevät kortteleiden rakentuessa.

Teollisuusraiteen poistuminen tulevaisuudessa on mahdollista, jos Hakkilan radan kunnossapitoon tarvittavalle alueelle löydetään korvaava sijainti. Aseman kohdalle on haluttu muodostaa asema-aukio, jonka yhteyteen tulee pikaraitiotien pysäkki.

Rakennukset ovat pääosin 5 - 8 kerrosta korkeita, mutta Jokiniementien varteen on esitetty myös 12-kerroksista tornia. Asukkaiden pysäköintiin on osoitettu kaksi mahdollisuutta: sijoittaa pysäköinti kortteleiden alle tai keskitetysti raitin ja toimistotalojen alle.

Suunnittelun teemana on Tikkurilan ja varsinkin Jokiniemen kunniakas historia vanhoine maalitehtaineen. Tehdasrakennukset ovat poissa, mutta värikäs menneisyys voi näkyä toimistorakennusten arkkitehtuurissa esimerkiksi raikkaina väripintoina.

Tiiviitä ja kaupunkimaisia asuin- ja toimitilakortteleita yhdistää alueen keskellä kulkeva jalankulkuraitti. Katutason palvelut tekevät miljööstä aidon ja vaihtelevan. Ainoa olemassa oleva rakennus, Villa Grönberg, on suojeltu. Se sijaitsee radan alikulun kohdalla, kevyen liikenteen solmukohdassa ja on ihanteellinen asukkaiden kokoontumispaikka esimerkiksi kahvilana.

Arkkitehtitoimisto B & M on laatinut Jokiniemen kehittämissuunnitelman vuonna 2007 ja päivittänyt suunnitelman vuonna 2011. Suunnitelmat ovat olleet nähtävillä ja lausunnoilla kaavamuutoksen valmisteluaineistona.

- n. 40 000 k-m^2 uusia asuntoja, n. 180 autopaikkaa
- n. 80 000 k-m^2 toimitiloja

Kuvat:
Jokjniemen kehittämissuunnitelma,
Arkkitehtuuritoimisto B & M Oy.

4. PROSESSI JA ASUKASYHTEISTYÖ

4.1 PROSESSIN KULKU JA ASUKASYHTEISTYÖ

Tikkurilan keskustaa koskeva kaavarunkotyö käynnistettiin 11.1.2013 pidetyssä aloituskokouksessa. Suunnittelun alkamisesta tiedotettiin jokaiseen kotiin jaetussa Vantaan kaupungin asukaslehdessä 15.3.2013. Lisäksi maanomistajia, naapureita ja viranomaisia informoitiin kirjeitse tai sähköpostilla. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma laadittiin 11.3.2013 ja mielipiteet pyydettiin 19.4.2013 mennessä (MRL 62 §, MRL 63 §). Mielipiteitä saatiin yhteensä kuusi kappaletta. Valtuustosalissa järjestettiin yleisötilaisuus 9.4.2013, jossa esiteltiin työn lähtökohtia.

4.2 NETTIKYSELY

Kaikille avoin ”Minkälainen on sinun Tikkurilasi”-kysely keräsi yhteensä 276 vastausta. Kysely oli avoinna 11.3. – 2.5.2013. Siitä tiedotettiin Vantaan kaupungin internet- ja Facebook-sivuilla, Tikkurilan kaavarungon osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa, asukasillassa (9.4.2013) ja Vantaan kaupungin asukaslehdessä.

Noin 85 % vastanneista oli vantaalaisia ja heistä 60 % asui Tikkurilassa. Pääosa vastanneista oli iältään 31 - 64-vuotiaita. Nais- ja miesvastaajia oli lähes yhtä paljon.

Imago ja kaupunkikuva

- Tikkurilan keskustan vahvuuksina nähtiin Keravanjoen puistoalueet, vanhat historialliset tehdasrakennukset, kävelykeskusta ja rakenteilla oleva asemakeskus.
- Materiaaleista Tikkurilaa edustaa parhaiten vanha punatiili, jota seuraavat liuskekivi, rappaus, klinkkeri ja lasi. Värisuosikit liittyivät materiaalivalintoihin.
- Tikkurilaa kuvaavat adjektiivit: keskeneräinen, hajanainen, tylsä, harmaa, sotkuinen, väljä, ruma. Tikkurilan sydämen puuttuminen, turvattomuus, rakennusten huonokuntoisuus ja kivijalkakauppojen vähyys koettiin Tikkurilan puutteiksi.

Tikkurilan keskustan imago sai kouluarvosanan 6 ½ ja suurin osa koki, että imagoa tulisi ehdottomasti parantaa. Tikkurilassa nähdään paljon potentiaalia. Yleinen mielipide oli, että Tikkurila on ominaisuuksiltaan paljon ulkonäköään laadukkaampi: saavutettavuus, lentokenttä ja uusi asemakeskus luovat paineita Tikkurilan kasvojen kohotukselle. Muutokselta toivottiin kaupunkimaisuutta, lisää palveluita: kahviloita ja kivijalkakauppoja, siisteyttä, valoisuutta ja turvallisuutta. Suunnitteluun odotetaan rohkeaa otetta, mutta myös herkkyyttä tunnistaa ja säilyttää ne piirteet, jotka tekevät Tikkurilasta Tikkurilan.

Palvelut

Koulut, terveyspalvelut ja urheilumahdollisuudet koettiin pääosin hyviksi. Kaupoissa, ravintoloissa ja kahviloissa nähtiin puolestaan eniten parantamisen varaa. Vastaajat olivat huolissaan päiväkotipaikkojen riittävyydestä.

Keskustaan kaivattiin mm. luomukauppaa, kangaskauppaa, kirpputoria, kenkäkauppaa, käsityö-taidekahvilaa, lankakauppaa, kierrätyspistettä, avantouintimahdollisuutta, ulkoilmakonserttipaikkaa, tunnelmallista olutravintolaa, sushiravintolaa, viinibaaria jne.

Liikkuminen

Tikkurilassa (tai Tikkurilaan) liikutaan pääosin kävellen, henkilöautolla ja junalla. Pyöräilijöitä oli vähän, mikä selittyy kyselyn ajankohdalla (varhainen kevät). Parannusta kaivattiin Tikkurilan pyöräteiden laatuun, selkeyteen ja jatkuvuuteen ja toivottiin parempaa erottelua pyöräilyn ja kävelyn välille. Kevyenliikenteen reitit saivat muuten positiivista palautetta. Kunnostamalla, järkevöittämällä liikennevaloja ja lisäämällä reitistön esteettömyyttä saataisiin nykyisistä reiteistä entistä parempia. Kävelykeskustan laajentuminen Asematielle oli kiitelty kehityssuunta. Lisäksi toivottiin Keravanjoen rantareittien laajentumista Tikkurilantien pohjoispuolelle, että saataisiin joenvarren puistoalueet paremmin osaksi koko Tikkurilaa.

Asuminen

Suurin osa kyselyyn vastanneista asui kerrostalossa. Kerrostaloasumisen hyviä puolia olivat mm. palveluiden läheisyys, asumisen helppous ja hyvät yhteydet. Huonoiksi puoliksi nousivat tilan puute, äänekäs naapuri, levottomuus ja liikenteen melu. Silti suurin osa vastanneista valitsi ensisijaiseksi muuttotoiveekseen jatkossakin ”kaupunkikerrostalon, monipuolisten palveluiden läheisyydestä”. Kakkosena tulevaisuuden asumiselle nähtiin ”kaupunkipientalo, jossa on pieni piha ja monipuoliset palvelut kävelyetäisyydellä”.

Vastaajat nostivat pyörävaraston kerrostaloasumisen tärkeimmäksi yhteistilaksi. Muina tärkeinä yhteistiloina pidettiin pesutupaa, yhteissaunaa, lastenvaunuvarastoa, pyykinkuivaustilaa ja kokoustilaa. Asuntokohtainen sauna oli suurimman osan mielestä ” ei ollenkaan tärkeä”, jos taloyhtiössä on yhteissauna.

Virkistysalueet

Tikkurilan puistoista miellyttävimmiksi valittiin Tikkurilanranta ja Tiedepuisto, Sinirikonpuisto ja Tikkurilanpuisto. Yleisesti puistoja pidettiin ”joutomaaplänteinä”: pieninä ja huonosti hoidettuina. Puistojen toivottiin olevan suurempia ja lastenleikkialueiden vähemmän aidattuja.

Tulevaisuuden Tikkurila

Katukuvaan kaivattiin ihmisiä ja eloa. Kuvavalintakysymyksen suosituimpia vaihtoehtoja olivat katukahvilat, kivijalkakaupat, torielämä, penkit ja puut. Avoimessa kysymyksessä Tikkurilan katukuvasta, keskustaan visioitiin juhlapuistoa, laadukkuutta, valoa, väriä, erilaisia julkisivuja, taidetta, kunnollista infopistettä, hymyä, lapsiystävällisyyttä, tapahtumia, selkeämpiä ja kauniimpia opasteita jne.

Vapaamuotoinen ”tulevaisuuden visio” maalasi kuvaa elävästä ja urbaanista keskuksesta, jonka tunnistaisi yhdeksi Suomen suurimpien kaupunkien keskustaksi. ”Tikkurila on Vantaan vilkas, vehreä, helposti saavutet-

tava hallinnollinen keskus, jota se ilmentää korkeatasoisella arkkitehtuurilla, kadunkalusteilla ja merkkirakennuksilla. Tikkurila hyödyntää historiaansa ja siitä saatavia ”rakennusaineksia”. Keskustan katukuvasta näkyy kansainvälisyys; maahanmuuttajien pienyrittäjyydelle on luotu toimintamahdollisuuksia. Kerrostumia vanhasta rakenteesta ja ajan kulusta näkyy rakenteessa.

Tulevaisuuden Tikkurilassa kuljetaan kävellen ja pyörällä. Mittakaava on tiivistämisestä huolimatta inhimillinen.”

4.3 SENIORIFOORUMI

Seniorifoorumin osana 24.5.2013 järjestettiin ”Millainen on tulevaisuuden Tikkurila”-työpaja. Työpajassa keskusteltiin senioreiden toiveista ja huolista. Esille nousivat neljä pääteemaa: Tikkurilasta elävä kaupunkikeskus, seniorikampus Peltolan torille, liikenteen uudet ratkaisut ja esteetön liikkuminen.

Elävän kaupunkikeskustan saavuttamisen edellytyksenä nähtiin nykyistä korkeampi rakentaminen ja asukasmäärän lisääminen. Suurempi asukastiheys turvaisi jo olemassa olevia palveluita ja lisäisi kysyntää myös uusille yrittäjille. Seniorit kokivat kävelyetäisyydellä sijaitsevat palvelut elintärkeäksi viihtyvyystekijäksi keskusta-asumiselle. Esteetön liikkuminen edellyttäisi penkkien lisäämistä Tikkurilan katukuvaan, talviliukkauden hoitamista uusilla ratkaisuilla (mm. katujen kattaminen tai lämmittäminen) ja kaiteiden lisäämistä portaiden yhteyteen.

Keskustan läpiajoliikenteen haittoihin kaivattiin ratkaisua. Ajoittain ruuhkautuva liikenne aiheuttaa terveydelle haitallisia hiukkaspäästöjä ja luo epämiellyttävää kävelyympäristöä. Tavallisen pysäköinnin rinnalle ideoitiin autojen pitkäaikaissäilytystä, jonka ei tarvitsisi sijaita asunnon välittömässä läheisyydessä.

4.4 LASTEN JA NUORTEN OSALLISUUS

Tikkurilan keskustan kaavarunko oli yksi Vantaan lasten ja nuorten osallistamisen pilottihankkeista. Hanke toteutettiin keväällä 2013 lapsille ja nuorille suunnatulla nettikyselyllä ja osallisuustyöpajalla yhdessä Peltolan koulun kanssa.

Lasten ja nuorten nettikysely

Kaikille suunnattua nettikyselyä lyhennettiin saadun palautteen ja nuorten kommenttien pohjalta. Mukaan liitettiin muutama pelkästään lapsille ja nuorille suunnattu kysymys. Vastauksia tuli 132 kappaletta. Nuoret arvostavat Tikkurilassa eniten joenrantaa, Tikkuraittia, uutta asemakeskusta, Heurekaa ja julkisia puistoja. Palveluita, kuten kahviloita ja vaatekauppoja kaivattiin lisää. Tikkurilan puutteiksi koettiin yleinen sotkuisuus sekä rakennusten ja teiden huonokuntoisuus. Asemanseudun turvattomuus huoletti.

Tikkurilalle sai arvosanan 8 (asukaskysely 6½). Positiivisempi asenne näkyi myös nuorten Tikkurilalle antamissa määritteissä: harmaan, keskeneräisen, tylsän ja sotkuisen rinnalle nousivat myös ihan kiva ja viihtyisä. Yli 70 % oli sitä mieltä, että Tikkurilan keskustan imagoa tulisi parantaa.

Uusi arkkitehtuuri, kaupunkimaisuus ja siisteys painottuivat Tikkurilan kehityksessä. Rakennuksiin kaivattiin lisää väriä, muotoa ja korkeutta; tulevaan kaupunkiin lisää elämää, kulttuuritapahtumia ja tilaa myös nuorille. Esimerkkeinä nuorten tapaamispaikoista mainittiin miellyttävää ulkotilaa sisältävä suurempi kauppakeskus, kahvilat, kirjasto ja viihtyisät puistot.

Osallisuustyöpaja

Työpaja toteutettiin toukokuussa 2013 osana Peltolan koulun yhteiskuntaopin kurssia. Yhdeksännen luokan oppilaat tutustuivat kunnallishallintoon ja vastasivat yhdessä nettikyselyyn.

Oppilaille esiteltiin Tikkurilan kaavarunkotyötä, suunnitelmia ja käynnissä olevia rakennushankkeita. Oppilaat tutustuivat maastoon valokuvaten ja videoiden. Työryhmävaihtoehtoina olivat palveluryhmä, harrastusryhmä, tapaamispaikkaryhmä, liikenneryhmä, tila nuorille -ryhmä ja tulevaisuusryhmä. Useimmat valitsivat teemakseen vapaasti ideoitavan tulevaisuuden. Valmiissa töissä Tikkurilasta visioitiin kunnon keskustaa kahviloineen, nuorisotiloineen ja temppupyöräratoineen. Rohkea arkkitehtuuri ja ekologisuus sekä pyöräilyn ottaminen paremmin huomioon suunnittelussa painottuivat nuorten näkemyksissä. Nuoret toivoivat myös pääsevänsä osallistumaan heille suunnattujen harrastusmahdollisuuksien suunnittelemiseen ja toteuttamiseen.

5. LÄHTÖAINEISTO

5.1 MAISEMA JA HISTORIA

Tikkurilan keskusta sijaitsee pääosin Keravanjoen laakson savitasangolla. Pohjoisessa tasanko päättyy Hiekkaharjun harjuun, joka kulkee luoteesta kaakkoon ja päättyy kalliosydämiseen Winterinmäkeen, joka muodostaa idässä selkeän rajan maisematilalle. Meri on hionut maisemaa ja harju nousee loivasti laaksoa korkeammalle. Harjua peittävä männikkö nostaa silhuetin kuitenkin selvästi kaukomaisemassa hahmottuvaksi. Keravanjoki on uurtanut uomansa maisemaan laajalla savitasangolla. Peruskallio työntyy esiin paksun savikerroksen alta muodostaen kalliokynnyksen Tikkurilankoskeen.

Jokivarren viljelyolosuhteet sekä sen tarjoama kulkureitti yhdessä Suuren rantatien kanssa loivat edellytykset alueen kehitykselle. Kuninkaalan kyläkeskus sijaitsi joen eteläpuolisilla kumpareilla ja Tikkurilan kyläkeskus Kylmäojan suulla, nykyisessä Viertolassa. Koski mahdollisti vesimyllyjen rakentamisen, ja kylien myllyt olivatkin Tikkurilankosken molemmin puolin. Myöhemmin, 1800-luvun lopulla, rautatien rakentaminen teki nykyisestä Tikkurilasta liikenteellisen solmukohdan, johon alkoi syntyä vesivoimaan perustuvaa teollisuutta ja tiiviimpää asutusta.

Tikkurila on rakennettu jokivarren savimaille raivatuille peloille, joista osa on ollut viljeltynä jo ainakin 1600-luvulta alkaen. Suurin osa nykyistä keskustaa oli peltona vielä 1950-luvulla. Maiseman historiasta kertoo alueen puusto. Tilojen rajoja merkanneita kuusiaitoja näkyy paikoin korkeaksi kasvaneina puuriveinä. Suuremmat lehtipuut ovat enimmäkseen nopeakasvuisia lajeja, kuten poppeleita, pajuja tai koivuja. Vanhoja jaloja lehtipuita on vanhan asemapuiston alueella.

5.2 RAKENNETTU YMPÄRISTÖ

Tikkurilan kaupunkikuvassa on yhä 1950-luvun pienimittakaavaisen kauppalan tunnelmaa, joskin 1960- ja 70-luku toivat autokaupungin ihanteet: leveät, suorat kadut ja asfalttikenttien ympäröimät kerrostalot.

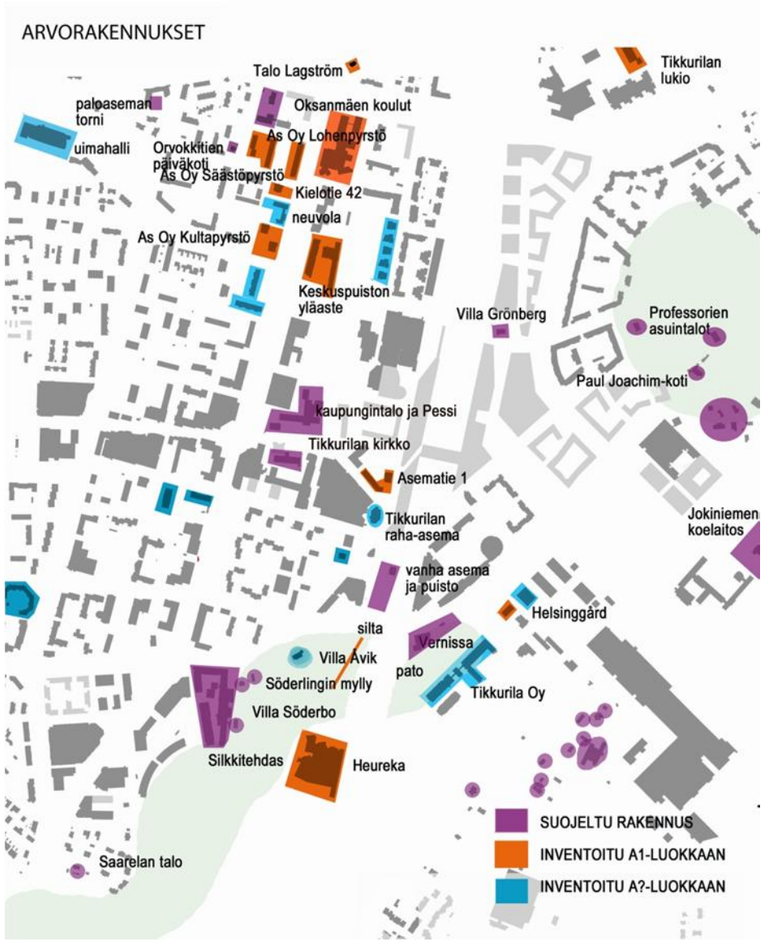
Rakennuskanta on keskimäärin nuorta, toisen maailmansodan jälkeen rakennettua. Harvoina poikkeuksina on valtakunnallisestikin arvokas rautatieasemarakennus puistoineen ja Keravanjoen rannan rakennukset, silkki- ja vernissatehtaat. Vanhin rakennuskerrostuma on suojeltu asemakaavoilla.

Asematiellä, Tikkurilan ytimessä on kirkon, kaupungintalon ja Asematie 1:n muodostama kokonaisuus 1950-luvulta. Kirkko ja kaupungintalo ovat osoittaneet kaupunginosan keskipisteen ja luoneet vahvan 50-luvun identiteetin. Toinen rakennusrypäs samalta ajalta löytyy Kielotien pohjoisosasta, Oksanmäestä. Harvinaiseksi käynyt 1950-luvun rakennuskanta on arvotettu Vantaan vanhojen ja modernien rakennuskulttuurikohteiden inventoinnissa luokkaan A1 ja ne suojellaan tulevaisuudessa tehtävillä asemakaavoilla.

Rakentamisen suuri volyymi on 1960-luvulta tai sitä nuoremmalta ajalta. Varsinkin 1980-luvun loppuun huipentunut nousukausi toi keskustaan punatiili- tai klinkkeripintaisia asuinkerrostaloja, pankkeja, isoja kauppakeskuksia kuten Tikkurin, Prisman, Anttilan ja Laurean ammattikorkeakoulun, jonka piti alun perin olla kauppakeskus.

Tikkurilan rakennuskanta on edelleen pääasiassa kolme- tai neljäkerroksista. Tehokkaimmin on rakennettu Tikkuraitin ja Asematien kävelykatuakselin varren korttelit sekä Ratatien varsi. Matalasta rakennusmatosta kohoaa maamerkkinä 16-kerroksinen Kielotorni sekä aseman uusi toimistotorni. Kaupunkikuva on keskimäärin löysä ja pirstaleinen.

Tikkurilan korttelirakenne on omintakeinen. Autoilupainotteiset tiet ovat tyypillisesti leveitä, yllätyksettömiä, "ei-kaupunkimaisia" tiloja, joita pysäköintikentät entisestään korostavat. Niiden kanssa vuorottelevat kevyenliikenteen raitit ja pihakatumaiset tiet, vehreine ilmeineen. Rakennetut puistot, kaupunkilaisten ”olohuoneet” puuttuvat. Julkinen kaupunkitila sijoittuu Tikkuraitin kävelykadulle ja sen jatkeelle kaupungintalon edustalle.

5.3 VIHERALUEET

Tikkurilan keskustassa on vähän viheralueita. Puutarhapalstoista periytynyt kaupunkirakenne näkyy siinä, että yhtenäisen puiston sijaan alueen viheralueverkosto koostuu sirpaleisista postimerkkipuistoista, joihin leikkikentät ja pelikentät sijoittuvat. Keskustassa kävelykadut ja raitit palvelevat osin samanlaisia käyttötarpeita kuin viheralueet: ulko-oleskelua ja liikuntaa.

Laajemmat virkistysaluekokonaisuudet ovat keskustan ulkopuolella. Noin puolentoista kilometrin päässä lännessä on Tikkurilan keskuspuisto Kylmäojan varrella ja idässä Maarinojan virkistysalue Keravanjoen varressa, noin kilometrin päässä asemalta. Jokiniemessä Winterinmäki on laajempi kaupunginosan sisäinen virkistysalue,.

Julkisten virkistysalueiden lisäksi tonteilla on kasvillisuutta, mikä tuo vehreyttä kaupunkikuvaan. Tiiviissä kaupunkirakenteessa katupuillakin on ekologista merkitystä. Viheralueiden lisäksi tonteille sijoittuu erityyppistä kaupunkiekologiaa eläinten ja kasvien elinympäristöistä veden luonnonmukaiseen kiertokulkuun. Yksityiset pihat eivät kuitenkaan ole kaupunkilaisia palvelevaa yhteisessä käytössä olevaa ulkotilaa, joka on tiiviisti rakennetussa kaupungissa välttämätöntä.

Keravanjoen rannan viheralueet (Tikkurilanranta, Tiedepuisto, Hertaksenpuisto, Edelfeltinpuisto ja Neilikkapuisto) ovat Tikkurilan keskustan merkittävin viheraluekokonaisuus. Jokimaisemassa näkyy Tikkurilan rakennettu historia, johon Tiedekeskus Heureka tuo modernin arkkitehtuurin kerrostuman. Virkistysalueet jatkuvat yhtenäisenä kokonaisuutena, joskin kapenevat joen pohjoispuolella paikoin muutamaan metriin. Keravanjoen vartta noudattelevat myös ulkoilureitit. Suosituin piknik- ja auringonottopaikka on Tiedepuistossa, Heurekan kohdalla.

Tikkurilantietä on aikojen kuluessa levennetty ja linjaa siirretty lähemmäs jokea. Kevyen liikenteen risteäminen on vilkkaan liikenteen takia jouduttu tekemään alikululla turvalliseksi. Nykyisellään tie haittaa virkistysalueen käyttöä katkaisemalla luontaisia kävelyreittejä sekä fyysisesti että visuaalisesti, aiheuttamalla melua ja viemällä tilaa. Muun muassa Neilikkapuiston leikkipaikka on turhan lähellä vilkkaasti liikennöityä tietä.

Tikkurilanpuisto rakennetaan maisema-arkkitehtuurikilpailuun perustuvan suunnitelman pohjalta. Puistoon rakennetaan leikki- ja harrastuskenttiä sekä avoin oleskelu- ja auringonottonurmi. Puistoon tulee myös hulevesiä hyödyntävä lampi.

Keskuspuistossa on pallokenttä ja avointa käyttönurmikkoa. Pallokenttä on talvisin luistinratana. Veturipuistossa on leikkipaikka, joka on päiväkodin käytössä. Alue on ilmeeltään epäyhtenäinen ja takapihamainen, siellä on esimerkiksi paljon erinäköisiä aitoja.

Orvokkipuiston ja päiväkotien muodostama kokonaisuus on rauhallinen keidas korttelien sisäpuolella. Puistossa kasvaa koivuja ja vaahteroita ja siellä on myös käyttönurmikkoa ja kenttä.

Uimahallinpuisto ja Talvikkipuisto sijoittuvat maisemassa kohtaan, jossa savilaaksosta alkaa nousta rinne. Molemmin puolin Talvikkitietä olevat puistokaistaleet ovat Tikkurilan keskustan ainoat metsäiset alueet. Kevyen liikenteen sillan molemmat päät katoavat kauniisti metsään, joka on myös ortodoksikirkon tausta. Tästä alkaa Tikkurilan urheilupuisto.

Sinirikonpuistossa on laaja eri-ikäisille lapsille sopiva leikkialue. Krassipuisto ja Kämmekkäpuisto ovat kevyen liikenteen raitteihin liittyviä hengähdyspaikkoja, joilla on leikkipaikat.

5.4 VÄESTÖ JA TYÖPAIKAT

Tikkurilan kaupunginosassa asui vuoden 2013 alussa 4927 henkeä. Alueen väkiluku on pysynyt melko tasaisena koko 2000-luvun puolella. Uusia asuntoja on rakenteilla suuri määrä, joten kaupunginosan väkiluku nousee lähivuosina. Tikkurilassa on vähän lapsia ja nuoria, yli 65-vuotiaiden osuus on vastaavasti suuri. Koko Tikkurilan suuralueen asukasluku oli 38 662 henkeä, missä on kasvua noin 2 000 henkeä viimeisen 10 vuoden aikana. (Vantaan kaupunki, tietopalveluyksikkö)

Asunnoista alle puolet on omistusasuntoja Tikkurilan kaupunginosassa. Asuntojen keskikoko on 58 m^2, mikä tarkoittaa koko kaupungin pienimpiä asuntoja. Tikkurilassa ei kuitenkaan asuta kovin ahtaasti, sillä kaupunginosassa on eniten yksin asuvia ja vähiten suuria perheitä suhteessa koko kaupunkiin. Uutta asuntotuotantoa on tulossa Tikkurilan eteläosaan ja Ratatien varteen, mutta tarve uudisrakentamiseen säilyy, koska esimerkiksi ikääntyvät ihmiset tarvitsevat hissillisiä kerrostaloasuntoja. Asukkaiden ikääntyneisyys näkyy senioritalohankkeiden määrässä.

Tikkurila on poikkeus muista Vantaan alueista, sillä täällä asuminen, työpaikat ja palvelut sijoittuvat samalle alueelle. Alue on suuressa mittakaavassa aidosti sekoittunutta kaupunkirakennetta.

Tikkurilan kaupunginosa on Vantaan toiseksi suurin työpaikkakeskittymä lentokentän jälkeen. Lähes 92 % 6 300 työpaikasta on palvelujen parissa. Kaupunki ja valtio ovat merkittäviä työnantajina.

5.5 SOSIAALINEN RAKENNE, TURVALLISUUS

Tikkurilan väestö on aikuisvaltaista. Kaupunginosassa asuu enemmän sinkkuja ja lapsettomia pariskuntia kuin muualla Vantaalla. Tikkurilaan on usein myös muutettu muualta, millä on vaikutuksensa asukkaiden juurtumiseen, ihmissuhteisiin ja yhteisöllisyyteen.

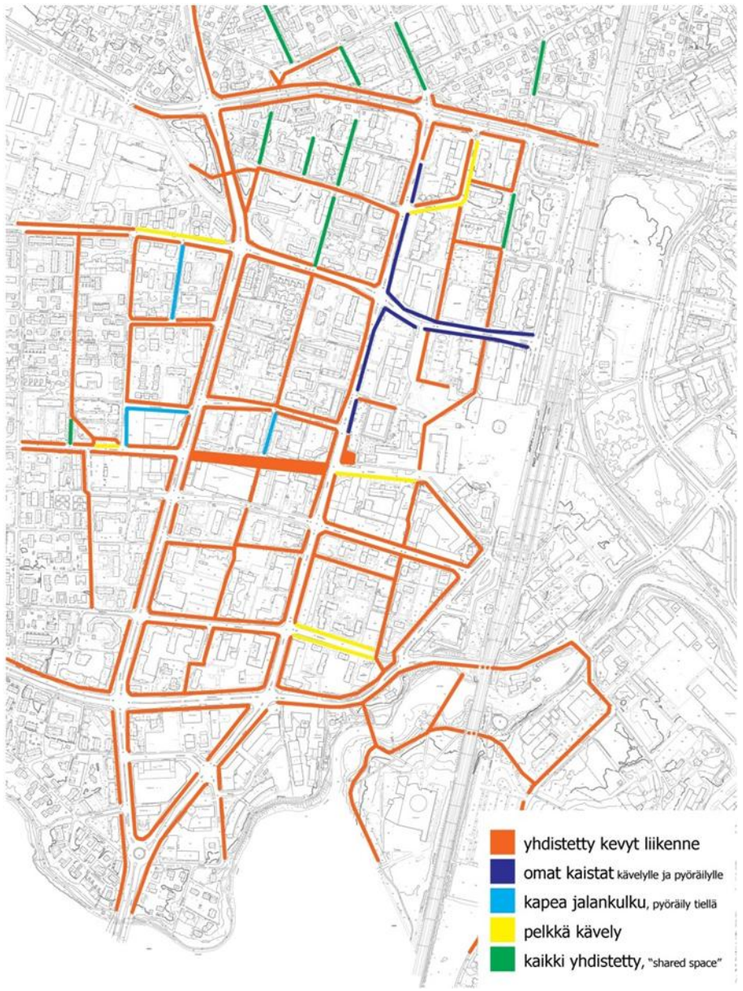
VTT julkaisi 2013 Turvalliset kaupunkiympäristöt –tutkimuksen, jossa Tikkurila oli yksi kolmesta analysoidusta pääkaupunkiseudun keskuksesta. Tutkimuksen mukaan Tikkurilassa (keskustassa ja Jokiniemessä) on laajoja alueita, jotka ovat tulo- ja koulutustasoltaan keskitason alapuolella. Tikkurila ei ole noussut sosiaalisilla mittareilla vuoden 1995 jälkeen, mikä tarkoittaa sitä, että se on menettänyt asemiaan ja vetovoimaansa seudun sisällä kaupunkikeskuksena (VTT, 2013). Ilmiö selittynee sillä, että Tikkurilan keskustaan ei ole juurikaan rakennettu uusia asuntoja ja Jokiniemen puolelle taas on 90-luvulla tehty tuettua asumista.

Tikkurilan keskeisin ero verrattuna Leppävaaraan ja Itäkeskukseen on suppeampi kaupallinen tarjonta. Tikkurilan tilanne muistuttaa suomalaisen pikkukaupungin tilannetta, jossa vanha keskusta riutuu, kun ostovoima kanavoituu autoiluun perustuviin vetovoimaisiin kauppakeskuksiin eli tässä tapauksessa Jumboon.

Tikkurila eroaa verrokeistaan myös fyysisesti, sillä se muodostaa pikkukaupunkimaisen rakenteen, jossa palvelut, hotelli ja ravintolat sijoittuvat hajanaisesti katujen varsille. Keskustassa on paljon toimistoja, jotka ovat iltaisin ja viikonloppuisin suljettuja. Katuja ei aamuöisin valvo kukaan. Vertailukohteissa palvelut sijoittuvat keskittyneesti ja valvotusti saman katon alle.

Viikonloppuisin Vantaan yöelämä keskittyy Tikkurilaan. Bilettäjät tulevat usein muualta Vantaalta ja pääradan varresta. Edellä mainitut syyt selittävät miksi Tikkurila on väkivaltaisin metropolialueen sivukeskuksista. Häiriökäyttäytyminen keskittyy viikonlopun yöelämän ympärille eikä se säteile asuinkortteleihin tai työssäkäyvän väestön elämään. Ongelmia on mahdollista välttää pysymällä pois keskustan yöelämästä viikonloppuisin. Haastattelujen perusteella Tikkurilassa on vastaavasti päivisin vähemmän päihtyneiden aiheuttamia ongelmia kuin Itäkeskuksessa tai Leppävaarassa.

Tikkurilassa turvattomuutta aiheuttaa myös autoliikenne. Ratatie ja Talvikkitie mainittiin epämiellyttäviksi ylittää. Haastattelun perusteella myös autoilijoiden mielestä hyvä liikennesuunnittelu lähtee jalankulkijoiden tarpeista. (VTT, 2013).

5.6 LIIKENNE

Tikkurilan sisääntuloväylät ovat Talvikkitie, Tikkurilantie ja Valkoisenlähteentie. Talvikkitie johtaa etelästä Kehä III:lta Tikkurilan keskustan läpi pohjoiseen kohti Koivukylää. Tikkurilantie ja Valkoisenlähteentie tulevat lännestä Tuusulanväylän ja lentoaseman suunnasta ja jatkuvat keskustan etelä- ja pohjoispuolitse itään, Jokiniemen kautta Lahdenväylälle ja Kehä III:lle. Yhteydet seudulliseen ja valtakunnalliseen päätieverkkoon ovat sujuvat.

Vilkkainta liikenne on Kielotien eteläpäässä (16 174 ajon./arkivrk), jossa myös raskaan liikenteen osuus on suurin. Seuraavaksi liikennöidyimpiä ovat Valkoisenlähteentie (14 297 ajon/vrk) ja Talvikkitie (11 525 ajon./vrk) sekä Tikkurilantie radan alituksen kohdalla (11 048 ajon./vrk). Ratatien eteläpää ja Lummetien länsiosa ovat muita vilkasliikenteisiä katuja.

Moottoriajoneuvoliikenteen määrät eivät ole viime vuosina kasvaneet Tikkurilan alueella. Sen sijaan pyöräily on esim. Kielotiellä kasvanut 26 % aiempien vuosien keskiarvoon verrattuna. Talvikkitiellä kasvua ei havaittu (Liikenteen kehitys Vantaalla vuonna 2012, Vantaan kaupunki, Kuntatekniikan keskus).

Julkinen liikenne

Tikkurila on merkittävä joukkoliikenteen risteysasema asema, jolta on yhteydet pääratata pitkin eri puolille Suomea sekä Pietariin ja Moskovaan. Yhteydet paranevat entisestään kehäradan valmistuessa.

Kävely ja pyöräily

Kävely-ympäristön puutteita ovat mielenkiinnoton kaupunkikuva, liikenteen melu ja päästöt vilkkaiden teiden varsilla. Väljä rakentaminen ei tarjoa tarpeeksi suojaa, minkä takia reitit ovat osittain epämiellyttävän tuulisia. Pyöräverkoston suurimmat ongelmat ovat reittien epäjohdonmukaisuus ja katkeileminen. Liikennemerkkejä on puutteellisesti (toisinaan vain toisesta suunnasta lähestyttäessä) ja katuun maalatut merkinnät puuttuvat paikoitellen kokonaan. Kävelijöiden ja pyöräilijöiden eksyminen väärälle kaistalle on esimerkiksi Kielotie 13 edustalla yleinen ja vaaratilanteita aiheuttava ongelma (kuva 6.1).

Pelkästään jalkakäytävänä toimivia kevyenliikenteen väyliä on Tikkurilan keskusta-alueella niin vähän, että niihin tottumattomat pyöräilijät ajavat niillä jatkuvasti väärin (kuva 6.2). Toisaalta ongelmatilanteita aiheuttavat myös yhdistetyt kävely- ja pyörätiet, jotka ovat paikoitellen erittäin kapeita. Puutteita on huomattavissa myös pyöräpysäköintipaikkojen laadussa ja lukumäärässä, varsinkin liiketilojen ja palveluiden yhteydessä. Pyörävarkauksien vähentämiseksi tulisi pysäköintipaikkojen mahdollistaa runkolukitus, mikä on jo otettu huomioon asemakeskuksen uusissa pysäköintipaikoissa.

kuva 6.1

kuva 6.2

5.7 INFRA

Tikkurilan keskustan yhdyskuntatekninen verkosto on rakennettu. Sähkö-, kaukolämpö-, tietoliikenne-, vesijohto-, viemäri- ja hulevesiviemäriverkosto sijoittuu pääosin katualueille.

Alue kuuluu Tikkurilan painepiiriin, jonka ylävesisäiliö (tilavuus 6700 m^3, HW=+80.30 ja NW=72.30 m merenpinnasta) sijaitsee Simonkylässä. Käyttövesi saadaan Pitkäkosken vedenpuhdistuslaitokselta Ylästön paineenkorotuspumppaamon kautta. Painetasot ovat: alin +72.30 ja ylin +85.30 m merenpinnasta (N2000).

Tikkurilan jätevedet johdetaan Kielotien kautta etelään, Suutarilaan johtavaan pääviemäriin. Sieltä jätevedet pumpataan Helsingin verkkoon ja edelleen Viikinmäkeen puhdistettavaksi. Hulevedet johdetaan hulevesiviemäreihin, jotka laskevat edelleen Keravanjokeen. Keravanjoki yhtyy Vantaanjokeen, joka purkaa vedet Helsingin Vanhankaupunginlahteen.

Kaukolämpö ulottuu koko Tikkurilan alueelle.

5.8 YMPÄRISTÖHÄIRIÖT

Ilman pienhiukkaspitoisuudet

Tikkurilassa on seurattu ilmanlaatua vuodesta 1996 lähtien. Tikkurilan mittauspiste sijaitsee keskustan eteläpuolella, Tikkurilantien ja Ratatien risteyksen tuntumassa. Ilmanlaatuun vaikuttaa lähialueen vilkas liikenne ja katupöly. Mittausasemalla mitataan mm. typpidioksidin (NO_2), hengitettävien hiukkasten (PM_{10}), pienhiukkasten ($PM_{2.5}$), hiilimonoksidin ja otsonin (O_3) pitoisuuksia.

Tikkurilan toinen mittausasema sijaitsee Tiedekeskus Heurekassa noin puolen kilometrin päässä Tikkurilan keskustasta. Siellä seurataan laajemman alueen yleistä otsonipitoisuutta.

Typpidioksidipitoisuuden vuosikeskiarvo alitti vuosiraja-arvon (40 µg/m^3) ja pitoisuudet olivat Tikkurilassa selvästi edellisvuotta alemmat. Tuntiraja-arvo (200 µg/m^3) ei ylittynyt kertaakaan. Pitoisuuksiin vaikuttaa lähialueen liikenne.

Pienhiukkasten pitoisuuksiin vaikuttaa eniten kaukokulkeuma. EU:n raja-arvo (25 µg/m^3) tai tiukempi WHO:n vuosiohjearvo (10 µg/m^3) eivät ylittyneet, mutta vuorokauden ohjearvotaso ylittyi Tikkurilassa v. 2012 neljänä päivänä.

Pienhiukkasten ja typpioksidin kulkeutumista sisäilmaan estetään käyttämällä koneellista tuloilmanottoa ja ottopaikkana kattotasoa ja suuntausta puhtaammalta alueelta sekä tehokkaita EU7 eli F7-luokan suodattimia.

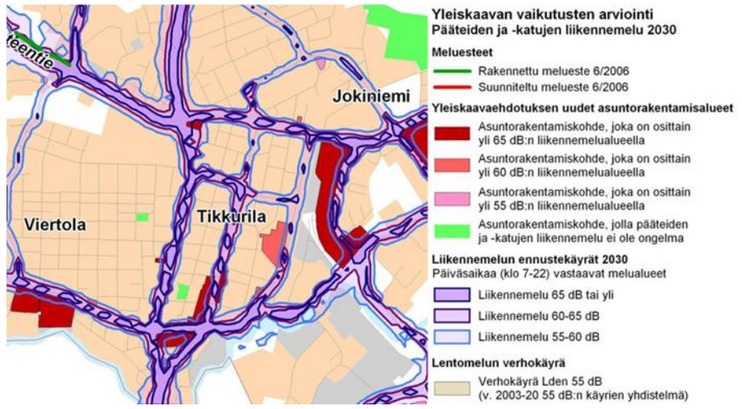
Melu ja tärinä

Kaavamuutosalue ei sijaitse yleiskaavan lentomeluvyöhykkeellä.

Radan varsi on Tikkurilan puolella rakennettu tai rakenteilla, joten raideliikennemelu tulee ottaa huomioon Jokiniemen puoleisissa, radan varren rakennuksissa.

Tikkurilan ydinkeskustan runkomeluselvityksen (2006) mukaan paikoissa, missä on suhteellisen paljon liikennettä, voidaan pitää rajaa $L_{Asmax} \leq 35$ dBA asunnoille riittävänä, koska liikenteestä aiheutuu runkomelun lisäksi myös ilmaääntä. Lähes kaikki junat pysähtyvät Tikkurilan asemalla, jolloin niistä ei aiheudu aluetta yli 35 dBA runkomelua.

Ramboll Finland Oy on tehnyt selvityksen rautatieliikenteen aiheuttamista tärinähaitoista Tikkurilan keskustan ja Jokiniemen alueella 9.9.2005. Tärinä ei ole ongelma Tikkurilan puolella. Jokiniemen puolella tärinä tulee ottaa huomioon aivan radan viereen rakennettaessa.

Tikkurila Oyj

Keskustan itäpuolella sijaitsevan Tikkurila Oyj:n tuotantolaitokset ovat Seveso II-direktiivin mukaisia vaarallisia kemikaaleja laajamittaisesti käsitteleviä ja varastoiva laitoksia. Tikkurila Oyj:n konsultointivyöhyke on laajuudeltaan 1 km, mikä ulottuu koko keskustan alueelle. Konsultointivyöhykkeellä tapahtuvista kaavamuutoksista tai merkittävämmästä rakentamisesta on pyydettävä lausunto Tukesilta ja pelastusviranomaiselta.

Tikkurila Oyj on turvallisuusselvityksessään esittänyt suuronnettomussskenaariot, joiden toteutumisen todennäköisyys on erittäin pieni. Laajassa tulipalossa lämpösäteily (3kW/m^2) ulottuu enintään 80 metrin etäisyydelle (*Tukesin lausunto asemakaavan muutosehdotukseen 002142, 16.12.2013*).

Saastuneet maat

Alueen saastuneet maat liittyvät teolliseen historiaan. Jokiniemen puolella sijainnut lyijyvalkoistehdas ja lyijysulatto ovat saastuttaneet alueen maaperää laajalti. Suurin osa Jokiniemen saastuneista maista on kuiten-

kin puhdistettu. Paikallisia maaperän saastuttajia ovat alueen huoltoasemat ja paikalla aiemmin sijainneet lämpökeskukset tai kauppapuutarhat, joilla on käytetty kasvientorjunta-aineita.

5.9 ALUETTA KOSKEVAT SUUNNITELMAT JA SELVITYKSET

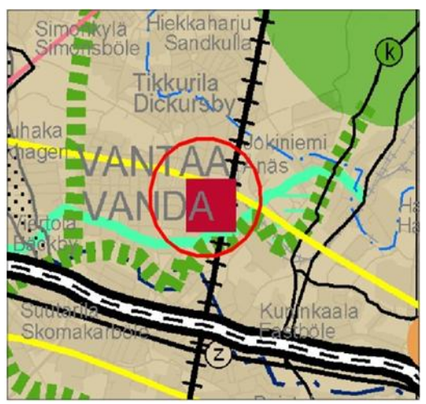
Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

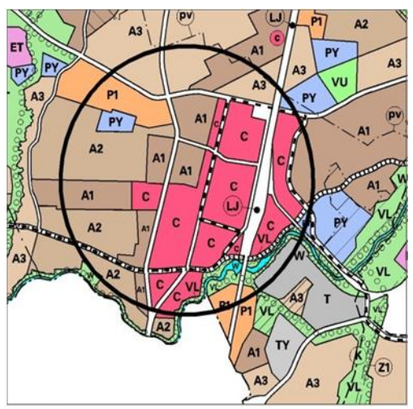
Valtioneuvoston 30.10.2000 päättämien (tarkistettu 1.3.2009) valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden erityistavoitteena on, että asuin-, työpaikka- tai palvelutoimintojen alueita ei sijoiteta irralleen olevasta yhdyskuntarakenteesta. Jalankulun ja pyöräilyn verkostoja varten on varattava riittävät alueet ja edistettävä niiden jatkuvuutta, turvallisuutta ja laatua.

Helsingin seutua kehitetään kansainvälisesti kilpailukykyisenä valtakunnallisena pääkeskuksena luomalla edellytykset riittävälle ja monipuoliselle asunto- ja työpaikkarakentamiselle, toimivalle liikennejärjestelmälle sekä hyvälle elinympäristölle. Helsingin seudulla edistetään joukkoliikenteeseen, erityisesti raideliikenteeseen tukeutuvaa ja eheytyvää yhdyskuntarakennetta.

Maakuntakaava

Uudenmaan maakuntakaavassa Tikkurila (YM 8.11.2006) on keskustatoimintojen alue, joka sijoittuu osittain kehäkaupungin kehittämisvyöhykkeelle. Tikkurilantie on osoitettu kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeäksi tieksi. Keravanjoen varteen on osoitettu viheryhteystarve.

Yleiskaava

Vantaan yleiskaavassa (Kv 17.12.2007) Tikkurilan keskusta on pääosin keskustatoimintojen aluetta (C) ja tehokkaan asumisen aluetta (A1). Alueen eteläisin kärki ja länsireuna sisältävät myös matalaksi ja tiiviiksi (A2) merkittyjä asuinalueita.

Tikkurilantie on määritelty historialliseksi tieksi, jolle on osoitettu ohjeellinen raideliikenteen linjaus. Keravanjoen ranta on lähivirkistysaluetta, jolle on osoitettu ohjeellinen ulkoilureitti.

Asemakaavatilanne

Alueen asemakaavojen kirjo on laaja ja koostuu monilta eri vuosikymmeniltä. Alue on pääosin asuinkerrosten korttelialuetta (AK), liike- ja toimistorakennusten korttelialuetta (K) ja asuin-, liike- ja toimistorakennusten korttelialuetta (AL). Julkisten ja yleisten rakennusten korttelialueet ovat merkitty asemakaavaan Y-alkuisin tunnuksin.

Autopaikkakysely

Kaupunkisuunnittelu järjesti Tikkurilan alueella autopaikkakyselyn, joka toimitettiin kiinteistöjen omistajille ja isännöitsijöille. Kyselyn tarkoituksena oli selvittää mikä on Tikkurilan keskusta-alueen autopaikkojen määrä ja mikä on paikkojen todellinen tarve. Samalla selvitettiin sijoittuvatko autopaikat maantasoon vai rakenteellisesti pysäköintitaloihin. Lisäksi tiedusteltiin pysäköinnin valvontaa, autopaikan hintaa sekä mahdollisuutta kadunvarsipysäköintiin kiinteistön läheisyydessä. Lopuksi annettiin mahdollisuus kirjoittaa vapaasti esimerkiksi pysäköintiin liittyvistä ongelmista.

Vastauksia saatiin määräaikaan mennessä 73 kpl, jotka edustivat yhteensä 2860 asuntoa ja 144 liiketilaa. Vastausten määrä antaa varsin kattavan kuvan alueen pysäköinnistä. Alueen kokonaisautopaikkamääräksi tuli 4063 kpl, joista käyttämättömiä tai vajaalla käytöllä olevia paikkoja on yhteensä 514 paikkaa eli noin 13 %.

Reilu puolet paikoista (2044 kpl) oli maantasopaikkoja, joko pihalla tai katoksessa/autotallissa ja vastaavasti 1993 paikkaa sijoittui pysäköintitaloon.

Paikoista yli puolet eli 2293 kpl oli asuinkiinteistöjen käytössä. Se tarkoittaa, että asuntoa kohden oli keskimäärin 0,86 autopaikkaa. Käyttämättömiä autopaikkoja oli noin 13 % paikoista. Ne keskittyivät selkeästi VVO:n kiinteistöihin. Kyselyn tuloksena voidaan päätellä, että vuokra-asuntojen autopaikkamäärä on ollut ylimitoitettu. Keskimäärin autopaikkojen riittävyyteen oltiin omistusasuntopuolellakin tyytyväisiä. Suurin lisätarve on Kukkakedon alueella, jossa nykyinen normi on vain 0,5 autopaikkaa asuntoa kohti.

Isoimmissa yhtiöissä on pysäköinninvalvonta ja paikat on enimmäkseen nimetty asuntokohtaisesti. Paikkojen hinta vaihtelee ilmaisesta 40 euroon kuukaudessa. Keskimäärin hinta asettuu noin 10-15 euroon kuukaudessa. Muu kuin asukaspysäköinti on kalleimmillaan 105 €/kk. Kadunvarsipysäköinti on suurimmassa osassa aluetta mahdollista ja tilaakin löytyy. Palautteen perusteella Tikkurilaan kaivattiin maksullista katupysäköintiä ja aluemittareita.

Hulevesiselvitykset

FCG Oy on tehnyt Vantaan kaupungille tulvaselvityksen Jokiniemen alueesta 1.9.2010. Siitä ilmenee, että joki voi tulvia ainakin hulevesiverkoston kautta Tikkurilantielle radan alikulkuun sekä Teatteripolun katualueelle. Tällainen tulva on harvinainen, sen esiintyvyys on noin kerran sadassa vuodessa. Rankkasateiden yhteydessä

hulevedet voivat tulvia Valkoisenlähteentien alikulussa, aseman pohjoisessa alikulussa sekä Jokiniementiellä parin korttelin pituudella Lauri Korpisen kadusta pohjoiseen.

Pöyry on tehnyt keväällä 2013 Vantaan kaupungille Tikkurilan alueen hulevesijärjestelmän toiminnallisen selvityksen. Tikkurilan alueen hulevesiverkoston kapasiteetit ovat pääsääntöisesti riittäviä keskimäärin kerran viidessä vuodessa toistuvissa rankkasadetilanteissa. Keskimäärin kerran 50 vuodessa toistuvassa

rankkasadetilanteessa hulevedet tulvivat kaduille sekä paikoitusalueelle useissa kohdissa: Lummetiellä Talvikkitien risteyksen tuntumassa ja Tikkurilanpuiston kohdalla, Peltolantorin paikkeilla, Neilikkatien ja Unikkotien Talvikkitien puoleisissa päissä.

Vantaan viheralueohjelmassa 2011-2020

Viheralueiden kehittämisen tavoitteet:

1. Vantaalla on kattava ja yhtenäinen viheralueverkosto. Viheralueet edistävät luonnon monimuotoisuutta ja elinvoimaisuutta
2. Viheralueilla sopeudutaan ilmastonmuutokseen
3. Joet, vesistöt ja Vantaan vetovoimakohteet ovat viheralueiden valtteja. Vesistöjen ekologinen tila on hyvä. Viheralueiden reitit muodostavat yhtenäisen kulkuverkoston
4. Palvelut monipuolistetaan. Toiminnalliset puistot ovat hyvässä kunnossa, toiminnoiltaan ja varusteiltaan monipuolisia, eri-ikäisille suunnattuja ja viihtyisiä. Leikkipuistoja myös keskitetään.Viheralueet toteutetaan uusille asuinalueille 5 vuoden kuluessa korttelien valmistumisesta. Myös yritysviheralueita toteutetaan luomaan imagoa ja parantamaan vetovoimaa
5. Avoimet kulttuurimaisemat, muut pellot ja niityt hoidetaan avoimena
6. Viherympäristö on turvallinen ja roskaton. Viihtyisyyttä pyritään parantamaan
7. Eri-ikäisten asukkaiden, sidosryhmien ja viranomaisten kanssa tehdään järjestelmällistä ja jatkuvaa yhteistyötä. Viheralueista tiedotetaan.

Viheralueohjelma sisältää Tikkurilan alueen palveluverkkosuunnitelman, jossa on määritelty viheralueiden nykyiset, poistuvat ja kehitettävät palvelut vuoteen 2020 saakka.

Muut suunnitelmat ja selvitykset

- Tikkurila 2012-2030, Tikkurilan kaupunkikuvaselvitys, 062500
- Vantaan kulttuurihistorialliset ympäristöt, Vantaan kaupunki, AO, A3/1993.
- K2 Vantaa, selvitys kaupunkibulevardin idealuonnoksesta Tikkurilantielle, Arkkitehtitoimisto Kai Wartiainen, 29.1.2002
- Vantaan moderni rakennuskulttuuri 1930 - 1979, Inventointiraportti, Amanda Eskola, Vantaan kaupunki, 2002.
- Kasvillisuuden vaikutus tienvarsien ilmanlaatuun, Pääkaupunkiseudun julkaisusarja C 2002:2
- Ilmanlaatu pääkaupunkiseudulla vuonna 2001, Pääkaupunkiseudun julkaisusarja C 2002:17
- Maankäytön ja liikenteen keinoja ilmansuojelun ja meluntorjunnan edistämiseksi, Pääkaupunkiseudun julkaisusarja B 2002:9
- Raportti junatärinän vaikutuksesta, Ramboll Finland Oy, 9.9.2005.
- Tikkurilan ydinkeskustan runkomeluselvitys, Vibkon Oy, 8.12.2006.
- Jokiniemen alueen tulvaselvitys, FCG, Vantaan kaupunki, 1.9.2010.
- Tikkurilan alueen hulevesijärjestelmän toiminnallinen selvitys, Vantaan kaupunki, Pöyry Finland Oy, 1.3.2013.
- Tikkurilan keskustan katu- ja viheralueiden yleissuunnitelman, Maisemasuunnittelu Hemgård, 2009.
- Kulttuurimaisemaselvitys. Laura Muukka ja Anne Mäkynen. Vantaan kaupunki, kaupunkisuunnittelu C7:2005.
- Viheralueselvitys. Anne Mäkynen. Vantaan kaupunki, kaupunkisuunnitteluyksikkö C27:2002.
- Vantaan viheralueohjelma 2011 - 2020. Vantaan kaupunki, kuntatekniikan keskus, viheralueyksikkö C1:2012.
- http://www.hsy.fi/seututieto/ilmanlaatu/asematpks/tikkurila
- Turvalliset kaupunkiympäristöt. Rakenteelliset taustat, asukkaiden kokemukset ja turvallisuusratkaisut. Keränen, Vaattovaara, Kortteinen, Ratvio, Koski, Rantala. VTT, 2013.
- Asemakaavamuutos 002110, Kielotie 2-6, korttelissa 61107. Tulossa lautakuntakäsittelyyn syksyllä 2013.
- Asemakaavamuutos 002142, Kielotien senioriasuminen, korttelissa 61110. Tulossa lautakuntakäsittelyyn syksyllä 2013.
- Asemakaavamuutos 002147, Kultarikontie 5-7, korttelissa 63172. Tulossa lautakuntakäsittelyyn syksyllä 2013.
- Asemakaavamuutos 002174, Pajunotko, korttelissa 63172. Tulossa lautakuntakäsittelyyn syksyllä 2013.
- Asemakaavamuutos 002190, Hotelli Vantaan laajennus, korttelissa 61113.

6. SUUNNITTELUORGANISAATIO

Ohjausryhmä

Tarja Laine (kaupunkisuunnittelujohtaja)
Leea Markkula-Heilamo (yrityspalvelujohtaja)
Leena Viilo (liikennesuunnittelupäällikkö)
Mari Siivola (yleiskaavapäällikkö)
Markku Immonen (yleiskaavasuunnittelija)
Henry Westlin (kaupungininsinööri)
Juha-Veikko Nikulainen (apulaiskaupunginjohtaja)

Suunnitteluryhmä

Ydinryhmä:
Ritva Kotilainen (arkkitehti)
Seppo Niva (asemakaavasuunnittelija)
Minna Koskinen (kaavasuunnittelija)
Laura Muukka (maisemasuunnittelija)
+
Suunnitteluryhmä: (Ydinryhmän lisäksi)
Asta Tirkkonen (aluearkkitehti)
Heikki Virkkunen (projektijohtaja)
Jarmo Pajunen (liikenneinsinööri)
Ilari Heiska (liikenneinsinööri)

Työryhmät

Asuminen:
Tuula Hurme (asumisasioiden päällikkö)
Tomi Henriksson (asumisen erityisasiantuntija)
Joni Heikkola (yleiskaavasuunnittelija)

Liikenne ja vesihuolto:
Ilari Heiska (liikenneinsinööri)
Jarmo Pajunen (liikenneinsinööri)
Teppo Pasanen (liikenneinsinööri)
Markku Immonen (yleiskaavasuunnittelija)
Emmi Koskinen (liikenneinsinööri)
Tiina Hulkko (liikenneinsinööri)
Antti Auvinen (suunnitteluinsinööri)
Krister Höglund (ympäristöinsinööri)
Pirjo Suni (liikenneinsinööri)
Sakari Jäppinen (yleiskaavasuunnittelija)

Kaupunkikuva:
Päivi Teerikangas (rakennusvalv.arkkitehti)
Anne Vuojolainen (rakennustutkija)
Anne Mäkynen (maisema-arkkitehti)

Viheralueet:
Hanna Keskinen (maisema-arkkitehti/puistosuunnittelupäällikkö)
Anne Mäkynen (maisema-arkkitehti)
Sinikka Rantalainen (ympäristösuunnittelija)
Antti Auvinen (suunnitteluinsinööri)

Palvelut:
Aimo Kurki (toimistoarkkitehti)
Ari Tossavainen (nuorisoasiainpäällikkö)
Päivi Riehunkangas (suunnittelija)
Anna-Liisa Korhonen (palvelupäällikkö)
Asta Mellais (suunnittelija)
Joni Heikkola (yleiskaavasuunnittelija)
Tuula Hurme (asumisasioiden päällikkö)
Tomi Henriksson (asumisen erityisasiantuntija)
Ritva Tanner (rakennuttaja-arkkitehti)
Arja Törmä (rakennuttaja-arkkitehti)
Mikko Juolahti (rakennuttaja-arkkitehti)
Minna Lahnalampi-Lahtinen (palvelupäällikkö)
Kirsi Vaten (erityisasiantuntija)

Konsulttina:

Timo Kärkinen , WSP Finland Oy, Liikenteen konsultointi.
Kimmo Koski, Airix Ympäristö Oy, Kaupan konsultointi.

LIITE: Kaupunginhallitus 26.01.2015 / 42 §

VANTAAN KAUPUNKI

Kaupunkisuunnittelu/ATI, NIS

TIKKURILAN KESKUSTAN KAAVARUNKO NRO 062600
MIELIPIDE JA VASTINE
19.1.2015

Tikkurilan keskustan kaavarunko nro 062600, on ollut MRA 30 §:n nojalla nähtävillä **7.5. – 5.6.2014.** Tänä aikana jätettiin **yksi** (**1 kpl) mielipide.**

NRO 1
SPONDA KIINTEISTÖT OY
KIINTEISTÖ OY VANTAAN VÄRITEHTAANKATU 8

Mielipide:

Maankäyttö- ja rakennusasetuksen 30 §:n nojalla nähtävillä olevasta Tikkurilan keskustan kaavarungon johdosta lausumme Jokiniemen alueen maanomistajina seuraavaa:

Korttelin 62006 alueelle ja sen länsipuolelle on kaavarungossa esitetty uusi katuyhteys, joka olisi mahdollista toteuttaa ainoastaan Hakkilan pistoraiteen poistuttua. Kortteli 62006 tulee kuitenkin voida toteuttaa myös nykyisten korttelirajojen mukaisena, koska kaavarungossa esitetyn ratkaisun toteuttamiseen liittyy huomattavaa, maanomistajasta riippumatonta, epävarmuutta.

Esitämme, että kaavarungossa korttelin 62006 länsipuolelle osoitettu LPA-alue sekä korttelissa 62032 omistamamme asemakaavan mukainen LPA-alue merkitään kaavarungossa keskustatoimintojen alueeksi, samalla C-merkinnällä, kuin niihin välittömästi liittyvät korttelimme 62031 ja 62006. Mikäli Hakkilan pistoraide poistuu alueelta kaavarungossa oletetulla tavalla, ja em. alue olisi tuolloin olennaisilta osiltaan toteutumatta, on tarkoituksenmukaista ratkaista alueen pysäköinnin sijoittuminen kokonaisuutena. Tämän vuoksi esitämme myös kortteleihin 620031 ja 62006 kaavarungossa esitetyn keskitetyn pysäköinnin likimääräistä sijaintia osoittavan merkinnän poistamista.

Esitämme myös, että kaavarunko laajennetaan koskemaan Tikkurilantien, Jokiniementien ja Keravanjoen rajaamaa aluetta, joka merkitään AK-alueeksi 23.5.2011 päivätyn Jokiniemen kehittämissuunnitelman mukaisesti.

Vastine:
Jokiniemen alue on oltava rakennettavissa nykyisen tilanteen lisäksi myös siinä tapauksessa, että teollisuusraide poistuu. Jalankulku- ja pyöräily-yhteyden sijoittaminen poistuvan raiteen tilalle ei estä nykyiseen korttelijakoon perustuvaa rakentamista.
Muistuttaja on oikeassa siinä, että alueen pysäköinti tulee ratkaista kokonaisuutena. Juuri siinä tarkoituksessa molempiin Spondan kortteleihin (kuten kaavarungon muihinkin tiivistyviin kortteleihin) on sijoitettu p-merkintä, jonka mukaan tiivistyminen edellyttää keskitettyä pysäköintiä. Kaupungin tiivistyessä tehokas pysäköintiratkaisu on lähtökohta, mutta toteutetaanko se maanpäällisenä vai maan alla, jää tarkemman suunnittelun varaan.
Yleiselle pysäköinnille osoitettu LPA-alue Tikkurilan aseman naapurissa palvelee liityntäpysäköintiä ja on sikäli sijainniltaan oikea. Kaavarungon LPA-alue sijoittuu pääosin voimassa oleva asemakaavan katu- ja raideliikennealueille, vaikkakaan kaavarungon korttelirajaukset eivät ole tarkkuudeltaan asemakaavatasoa.. Merkintä ilmentää pikemminkin toiminnon tarvetta, kuin sen täsmällistä tilanvarausta tai suhdetta maan omistukseen.
Tikkurilan keskustan kaavarungon rajauksia ei ole mielekästä muuttaa. Rajaus palvelee keskustan suunnittelua riittävässä määrin. Spondan esittämän Jokiniemenranta-nimisen puistoalueen kaavoitus tapahtuu kaavarungosta riippumattomana prosessina.

Tarkistukset:

–

VANTAAN KAUPUNKI

Kaupunkisuunnittelu/ATI, NIS

TIKKURILAN KESKUSTAN KAAVARUNKO NRO 062600
LAUSUNNOT JA VASTINEET
19.1.2015

Kaupunginhallitus 28.4.2014 oikeutti kaupunkisuunnittelun pyytämään tarvittavat lausunnot **Tikkurilan keskustan kaavarungosta, nro 062600.** Lausuntoja pyydettiin 10 ja saatiin 6 kpl.

Lausunnonantaja	**Lausunto**	**Tarkistukset**
NRO 1 SIVISTYSTOIMEN TOIMIALA / OPETUSLAUTAKUNTA, VAPAA-AJAN LAUTAKUNTA	Alueelle tarvitaan kaksi isoa päiväkotia ja suuralueelle Y-tontti uutta koulua varten Aikuisopiston matalan osan korvaamista ja Silkin muuttamista kulttuurikeskittymäksi tulee selvittää.	–
NRO 2 SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOL-LON TOIMIALA		
NRO 3 VANTAAN KAUPUNGINMUSEO	Kulttuuriympäristö on huomioitu riittävästi tämänhetkisten selvitysten pohjalta.	–
NRO 4 TIKKURILAN OMAKOTIYHDISTYS RY		
NRO 5 HELSINGIN KAUPUNKI-SUUNNITTELUVIRASTO	Työn erityinen arvo on uuden ja vanhan rakenteen yhteensovittaminen tavalla, jolla syntyy nykyistä kiinnostavampaa kaupunkiympäristöä.	–
NRO 6 TUKES TURVALLISUUS- JA KEMIKAALIVIRASTO	Maalitehtaan mahdollisessa tulipalossa vaikutukset jäävät tehdasalueen sisäpuolelle. Lähimmissä asunnoissa tulee ilmastointi voida sulkea nopeasti tarpeen vaatiessa. Kevyen liikenteen linjauksessa on syytä ottaa huomioon liuotinfarmin läheisyys.	–
NRO 7 UUDENMAAN ELY-KESKUS	Kaavarunko antaa hyvät edellytykset alueen kehittämiselle monipuolisena palvelujen, asumisen, työpaikkojen ja vapaa-ajan alueena valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaisesti.	–
NRO 8 LIIKENNEVIRASTO		
NRO 9 HSL HELSINGIN SEUDUN LIIKENNE		
NRO 10 HSY HELSINGIN SEUDUN YMPÄRISTÖPALVELUT	Kaavarunko edistää kestävän yhdyskunnan rakentumista. Jos vesihuollon verkostojen	–

-KUNTAYHTYMÄ	palvelutasosta on selkeä kuva, varsinaista alueellisen vesihuollon yleissuunnitelmaa ei tarvita.	

NRO 1
SIVISTYSTOIMEN TOIMIALA /
OPETUSLAUTAKUNTA JA VAPAA-AJAN LAUTAKUNTA

Lausunto:
”Sivistystoimi korostaa, että suuri asukasmäärän kasvu vaikuttaa Tikkurilan suuralueen palvelutarpeeseen sekä kaavarunkoalueella että sen läheisyydessä. Merkittävimmin kasvu vaikuttaa päiväkotien ja koulujen kapasiteettitarpeeseen.

Kaavarunkoalueelle tarvitaan kaksi isoa (8 ryhmää) päiväkotia, joista toinen korvaa Esikkopuiston viereisen päiväkodin. Toinen päiväkoti tarvitaan kaavarunkoalueella joko Tikkurilan keskustaan tai Jokiniemen puolelle. Päiväkodit on mahdollista sijoittaa kahteen kerrokseen ja ulkoilu voi osittain tukeutua puistojen leikkialueisiin. Kaavarunkoalueen ulkopuolelle tarvitaan Viertolan ja Simonkallion päiväkodit.

Kaavarunkoalueella ei sijaitse peruskouluja. Väestömäärän kasvusta johtuva oppilasmäärän lisäyksen arvioidaan alkuvaiheessa mahtuvan olemassa oleviin tiloihin ja jo ajoitettuun Jokiniemen koulun laajennukseen. Lisäksi Peltolan ja Viertolan koulun Jokirannan opetuspisteen tonteilla on laajennusmahdollisuus. Näiden lisäksi Tikkurilan suuralueelle on syytä varata Y-tontti uutta koulua varten.

Aikuisopiston toiminta on keskitetty Tikkurilassa Vantaan opistotaloon. Kielotien suuntaisen yksikerroksisen osan muuttamista useampikerroksiseksi monikäyttötilaksi tulee selvittää, jotta tilan ja tontin käyttö tehostuisi.

Kulttuuripalveluverkkoa kehitetään vastaamaan Tikkurilan kehittyvän keskustan statusta selvittämällä Silkin kiinteistön kunnostamista kulttuurin keskittymäksi.

Todetaan, että edellä mainitut asiat tulee ottaa huomioon kaavarungossa.”

Vastine:

Päiväkotien tarve ja Silkin muuttaminen kulttuurin keskittymäksi ovat kaavarungon mukaisia tavoitteita ja ne pidetään suunnittelun lähtökohtana asemakaavoja laadittaessa. Maankäyttötoimessa käynnistyy Keravanjoen rannan suunnittelu, jossa perehdytään Silkin ja sen ympäristön käyttöön kaavarunkotyötä tarkemmalla tasolla.

Tarkistukset:
–

NRO 3
VANTAAN KAUPUNGINMUSEO

Lausunto:
”Vantaan kaupunkisuunnittelu on asettanut nähtäville Tikkurilan kaavarungon nro 002228 lausuntoa varten. Kaavarunko on tehty asemakaavoituksen esityöksi. Suoria määräyksiä uudelle rakentamiselle ei kaavarungon kautta anneta, vaan tarkoituksena on ollut luoda reunaehtoja tulevaisuuden asemakaavojen laadintaan. Tavoitteena on ollut pohjustaa alueen suunnittelua kohti kaupunkimaisempaa ja tiiviimpää rakennetta. Kaavarungon kautta on tuotu esiin paikkoja, jotka soveltuvat niin asunnoille kuin palveluille. Muun muassa joukkoliikenteen saavutettavuutta on pidetty eräänä lähtökohtana toivotunlaiselle kaupunkikehitykselle.

Vantaan kaupunginmuseo on ollut mukana kaavarunkotyössä ja antanut mielipiteensä kaavarungon osallistumis- ja arviointivaiheessa 18.4.2013. Mielipiteeseen on kirjattu, että kaupunginmuseo pitää tärkeänä rakennetun kulttuuriympäristön huomioon ottamista osana kaavatyön vaikutusten arviointia ja että rakennusinventoinneissa mainitut kulttuurihistoriallisesti merkittävät rakennusten suojelutavoitteet tulisi selvittää osana kaavarunkotyötä.

Tikkurilan ajallinen kerrostuminen on otettu huomioon yhtenä lähtökohtana kaavarunkotyössä ja se on luettu Tikkurilan alueen vahvuuksiin. Kaavarungon lähtöaineistoon kuuluu analyysit maiseman ja historian rakenteesta sekä rakennetusta ympäristöstä. Kaavarungon osana on esitetty kartta, johon on merkitty jo kaavalla suojelut sekä suojeltavaksi esitettävät rakennukset. Kuten kaavarungon selostuksessa käy ilmi, ratkaistaan suojelukysymykset lopullisesti asemakaavoituksen yhteydessä. Tikkurilan rakennuskannasta on inventoitu vuoteen 1979 rajoittunut otanta. 1950-luvun asuinkerrostalojen inventointi on vuodelta 2010, muut alueen inventoinnit ovat tätä vanhempia. Rakennussuojelun piiriin kuuluu mahdollisesti uudempia rakennuksia, joita ei ole mainittu inventoinneissa. Yleisesti ajatellaan kulttuuriympäristön arvioinnin olevan mahdollista kolmekymmentä vuotta vanhemman rakennuskannan kohdalla. Näin ollen inventointeihin kuulumattomien ja kaavatyön ulkopuolella olevien mahdollisten rakennuskulttuurikohteiden suojelutarpeesta kaupunginmuseo lausuu tulevien asemakaavojen yhteydessä.

Vantaan kaupunginmuseo toteaa, että kaavarunkotyössä on huomioitu rakennettu kulttuuriympäristö riittävästi tämänhetkisten selvitysten pohjalta. Näin ollen museolla ei ole huomautettavaa kaavarungosta rakennetun kulttuuriympäristön osalta. Arkeologisen kulttuuriperinnön osalta lausunnon asiasta antaa Museovirasto.”

Vastine:
Inventointeihin kuulumattomien ja kaavatyön ulkopuolella olevien mahdollisten rakennuskulttuurikohteiden suojelutarve ratkaistaan yhdessä kaupunginmuseon kanssa tulevien asemakaavamuutosten yhteydessä.

Tarkistukset:
–

NRO 5
HELSINGIN KAUPUNKISUUNNITTELUVIRASTO

Lausunto:

”Kaavarunko onnistuu hyvin esittämään ymmärrettävän pohjan Tikkurilan alueen kehittämiselle ja maankäytön suunnittelulle. Kaavarungossa esitetään Tikkurilan päämäärätieteoista kehittämistä urbaaniksi seudulliseksi kaupunkikeskustaksi. Tiivistyvän ja monikeskuksisen kaupunkiseudun kehittäminen ovat myös valmisteilla olevan Helsingin uuden yleiskaavan ja Helsingin seudun maankäyttösuunnitelman tärkeitä tavoitteita. Tikkurilan keskustan kaavarunko tukee myös näitä tavoitteita.

Kaavarungon alueella on arvokasta olemassa olevaa rakennuskantaa. Työn erityinen arvo on uuden ja vanhan rakenteen yhteensovittaminen tavalla, jolla syntyy nykyistä kiinnostavampaa kaupunkiympäristöä, keskeiset rakennussuojeluarvot säilyvät alueelle ja saadaan osoitettu merkittävä määrä uutta rakentamista.”

Vastine:
–

Tarkistukset:
–

NRO 6
TUKES TURVALLISUUS- JA KEMIKAALIVIRASTO

Lausunto:
”Alue sijaitsee Tikkurila Oyj:n konsultaatiovyöhykkeellä. Tikkurila Oyj on Seveso-direktiivissä tarkoitettu turvallisuusselvitysvelvollinen laajamittaista kemikaalien käsittelyä ja varastointia harjoittava laitos. Laitoksen vaaralliset kemikaalit ovat pääosin palavia nesteitä. Ulkona sijaitseva liuottimien säiliöryhmä, ns. liuotinfarmi on lähinnä kaavamuutosaluetta sijaitseva suuronnettomuusvaaraa aiheuttava laitoksen toiminto.

Kaavarunkosuunnitelmien koskema alue rajoittuu teollisuuslaitoksen tonttiin ja sijaitsee lähimmillään n. 200 m etäisyydellä liuotinfarmista. Muutossuunnitelmista annetussa selvityksessä esitetty lähin alue, jonka käyttötarkoitus on suunniteltu muutettavaksi asuinalueeksi, sijaitsee n. 400 m etäisyydellä liuotinfarmista.

Asetuksen (856/2012 6 §) tarkoittamaksi herkkien kohteiden ja tiheän asutuksen sijoituksen suunnittelun lähtökohdaksi on valittu lämpösäteilyn intensiteetti 3kW/m^2. Tikkurila Oyj on turvallisuusselvityksessään esittänyt suuronnettomuusskenaariot, joiden toteutumisen todennäköisyys on todettu erittäin pieneksi. Laajassa tehtaan tulipalossa lämpösäteily (3kW/m^2) ulottuu enintään 80 m etäisyydelle ja liuotinfarmin allaspalossa vastaavan lämpösäteilyn on arvioitu vaikuttavan 50m etäisyydelle palosta. Molemmissa tapauksissa lämpösäteilyn vaikutukset jäävät tehdasalueen sisäpuolelle.

Tulipalossa vaaraa voivat kuitenkin aiheuttaa myös myrkylliset palokaasut, joiden leviäminen läheisille alueille edellyttää mahdollisuutta suojautua sisälle. Turvallisuusselvityslaitosta lähimmäksi sijoittuvissa asunnoissa tulee ilmastointi olla mahdollista sulkea nopeasti tarpeen vaatiessa. Kevyen liikenteen linjauksessa on syytä ottaa huomioon liuotinfarmin läheisyys.”

Vastine:
Laitoksen lähelle laadittavissa asemakaavamuutoksissa otetaan huomioon asuntojen ilmastointia koskeva vaatimus. Lähellä laitosta sijaitseville kevyen liikenteen väylille osoitetaan vaaratilanteiden varalta korvaava
yhteys.

Tarkistukset:
–

NRO 7
UUDENMAAN ELY-KESKUS

Lausunto:
”Suunnittelualue sijoittuu vahvistetun maakuntakaavan keskusta- toimintojen alueelle ja Keravanjoen varteen on osoitettu viheryhteystarve. Tikkurilantie on osoitettu kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeäksi tieksi. Voimassa olevassa yleiskaavassa alue on varattu valtaosaltaan keskustatoimintojen alueeksi (C) sekä osin tehokkaaksi asuntoalueeksi (A1), matalaksi ja tiiviiksi asuntoalueeksi (A2) ja palvelujen alueeksi (P1). Keravanjoen varteen on varattu lähivirkistysalue (VL) ja ohjeellinen ulkoilureitti (ooo). Alueen keskellä on päärataan (LR) liittyvä joukkoliikenteen terminaali (LJ) ja alueen kautta on osoitettu joukkoliikenteen runkoyhteys, joka voidaan toteuttaa raitiotienä.

Kaavarungon tavoitteena on määrittää periaatteet Tikkurilan keskustan kasvulle ja täydennysrakentamiselle. Se määrittää yleispiirteiset reunaehdot tulevaisuudessa laadittaville asemakaavanmuutoksille. Koska kaavarunko ei ole maankäyttö- ja rakennuslain mukainen kaavasuunnitelma, ei sillä voida korvata myöhemmältä asemakaavoitukselta vaadittavia vuorovaikutusmenettelyjä.

ELY-keskus katsoo, että kaavarungon osoittamat periaatteet Tikkurilan keskustan täydennysrakentamiselle ja tiivistämiselle antavat hyvät edellytykset alueen kehittämiselle monipuolisena palvelujen, asumisen, työpaikkojen ja vapaa-ajan alueena valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaisesti. Samalla voidaan varmistaa autoliikenteen tarvetta vähentävän sekä joukkoliikennettä, kävelyä ja pyöräilyä edistävän liikennejärjestelmän kehittäminen. Siksi on tärkeätä liittää liikenteen ja katuverkon suunnittelu osaksi maankäytön suunnittelua. Keskusta-alueelle kuuluvat kävelykatujen lisäksi pihakadut, hidaskadut ja joukkoliikennekadut. Katutilassa on syytä varautua jalankulun ja pyöräilyn erottamiseen omiin tiloihinsa.

Tikkurilan kaupunkikuvan parantamiseksi ja omaleimaisuuden turvaamiseksi on tärkeätä osoittaa periaatteet myös alueen rakennusperinnön ja historiallisten kerrostumien säilyttämiselle ja kaupunkikuvalliselle laadukkuudelle. Erityistä painoa vaatii myös jalankulkualueiden ja muun julkisen tilan viihtyisyyden turvaaminen. Keravanjoen rantavyöhykettä on syytä kehittää yhtenäisenä keskuspuistona. Tiivistyvässä korttelirakenteessa on tärkeätä turvata riittävät leikki- ja oleskelutilat tonteilla. Tikkurilantie on osa valtakunnallisesti merkittävää Suurta rantatietä, joten sen kaupunkikuvallista ja maisemallista kehittämistä historiallisen perinteen pohjalta tulisi ohjeistaa kaavarungossa.

Keskusta-alueilla on perusteltua käyttää lievempää autopaikkanormia hyvän joukkoliikenteen läheisyydessä. Samaten on tarpeen huolehtia riittävästä polkupyörien säilytys- ja pysäköintipaikkojen mitoituksesta.
Tiivistyvällä keskusta-alueella tulee varautua paitsi hulevesien johtamiseen myös poikkeuksellisten lumimäärien sijoittamiseen välivarastointiin ennen poiskuljetusta.”

Vastine:
ELY-keskuksen lausunnossan mainitsemat asiat ovat yhteneviä kaavarunkotyön tavoitteiden kanssa. Siirryttäessä yksityiskohtaisempaan kaavoitukseen turvataan riittävät leikki- ja oleskelutilat korttelialueilla. Maankäyttötoimessa käynnistyy Keravanjoen rannan suunnittelu, jossa Suuren Rantatien kulttuurihistorialliset arvot ovat yhtenä lähtökohtana ja aluetta suunnitellaan kaavarunkotyötä tarkemmalla tasolla.

Tarkistukset:

–

NRO 10
HELSINGIN SEUDUN YMPÄRISTÖPALVELUT -KUNTAYHTYMÄ

Lausunto:
”Vesihuolto
Tikkurilan keskustan kaavarunko on perusteellisesti laadittu tarkastelu Tikkurilan keskustan kehittymisestä lähivuosikymmenten aikana. Vesihuoltopalvelujen osalta tarkastelun lähtökohtana on ollut, että kasvava asutus ja uudet kaupalliset ja julkiset toiminnot ja palvelut hyödyntävät täysin nykyistä vesihuoltoverkostoa. Kaavarunkotyö antaa vaikutelman, jonka mukaan yleisen verkoston lisärakentamiselle ei ole tarvetta kuten ei myöskään nykyisen verkoston kapasiteetin kasvattamiselle.

Uusi rakentaminen on tiivistysrakentamista ja rakentamiskohteet ovat olemassa olevan vesihuollon vaikutusalueella. Uuden asutuksen, toimintojen ja palvelujen aiheuttamat vaatimukset vesihuollolle ovat laajuudessaan sellaisia, että lähtökohtaisesti voidaan olettaa olemassa olevan verkoston riittävän. Saattaisi sitä huolimatta olla hyvä tutkia suunnittelualueen laajuisesti, miten kaavarunkotyössä esitetty rakentaminen vaikuttaa vedenjakeluun ja viemäröintiin ja mitä se edellyttää niiltä. Kaavarunkotyön liitteeksi olisi hyvä laatia alueellinen vesihuollon yleissuunnitelma. Suunnitelmalle ei ole tarvetta, mikäli alueen verkostojen palvelutasosta myös tulevaisuudessa on selkeä kuva jo olemassa olevan tiedon perusteella.

Työssä on tarkasteltu yleisellä tasolla hulevesien hallintamenetelmiä kaupunkirakenteen tiivistyessä. Huomioitu on myös ilmastonmuutoksen vaikutus hulevesimäärien lisääjänä. Työssä on esitetty nykyajattelun mukaisesti pihojen, yleisten alueiden ja kattojen käyttämistä osana hulevesien kokonaisvaltaista hallintaa. Hulevesien hallintarakenteet ovat kaupunkikuvassa hyvin näkyviä ja teknisten parametrien lisäksi työssä on kiinnitetty erityistä huomiota myös niiden esteettiseen toteuttamiseen. Esitettyjen hallintamenetelmien lisäksi tarvitaan tulevaisuudessakin hulevesiviemäröintiä. Tarpeeseen vaikuttavat osaltaan mm. suunnittelualueen vettä heikosti läpäisevä maaperä sekä vettä läpäisemättömien pintamateriaalien korkea osuus.

Ilmastonmuutoksen hillintä ja sopeutuminen
Pääkaupunkiseudun ilmastostrategia 2030:n tavoitteita on tarkistettu vuonna 2012. Uudet tavoitteet ovat -20 %:n päästövähennys vuoteen 2020 ja hiilineutraalius vuoteen 2050. Tähän tähtää myös Uusimaa-ohjelma. Hiilineutraalius edellyttää sekä vähäpäästöistä asumista että liikkumista. Tikkurilan keskustan kaavarunko ja täydentämissuunnitelmat edistävät osaltaan kestävän yhdyskunnan rakentumista seudulla.

HSY pitää erittäin hyvinä kaavarungon tavoitteita hulevesien kauniista hallinnasta ja viherkattojen rakentamisen edistämisestä. Tavoitteet edistävät kestävän ja viihtyisän kaupunkiympäristön lisäksi myös ilmastonmuutokseen ja sään ääri-ilmiöihin varautumista. Tikkurilassa on tavoitteena toteuttaa uudenlaisia ratkaisuja, jolloin tulevaisuudessa niiden toteuttamisen seuranta olisi hyödyllistä ja siitä saataisiin arvokasta kokemusperäistä tietoa muiden kaupunkien käyttöön. Täydennysrakentamisessa on hyvä ottaa huomioon myös helteet, sillä ilmastonmuutoksen myötä hellejaksojen arvioidaan lisääntyvän Suomessa. Tuoreen tutkimuksen mukaan helteillä on myös Suomessa haitallisia terveysvaikutuksia etenkin herkimmille ryhmille (Kollanus ja Lanki 2014, THL).

Ilmansuojelu
Tikkurilan alueella on hyvät edellytykset kehittää juna- ja kevyen liikenteen käyttöä ja tehdä alueesta arjessa entistäkin toimivampi. Täydennysrakentamisessa on muistettava ottaa huomioon liikenteen haittojen torjunta rakennusten ja toimintojen sijoittelussa ja esim. julkisivujen avautumisessa häiriöttömämpään suuntaan.”

Vastine:
Tikkurilan keskustan alueelle on laadittu vesihuollon yleissuunnitelma, josta ilmenee nykyisen vesihuoltoverkoston laajuus kaupunkiympäristössä. Vesijohto- ja viemärilinjat kattavat hyvin tiivistyvän keskusta-alueen, joten yleisen verkoston lisärakentamiselle tai laajentamiselle ei ole tarvetta.

Kaupunkirakenteen tiivistyminen lisää vähitellen asukasmääriä ja vedenkulutusta keskusta alueella. Tämä voi asettaa paineita verkoston kapasiteetin kasvattamiselle tulevaisuudessa.

Nykyisen vesijohtoverkoston toimintaa on tarkasteltu aiemmin verkostomallinnuksen avulla vuoden 2030 arvioidussa vedenkulutustilanteessa. Tämän selvityksen mukaan merkittäviä ongelmia Tikkurilan keskustassa ei olisi odotettavissa.

Ennustetusta riittävästä vedenjakelukapasiteetista huolimatta on kuitenkin huomioitava, että Tikkurilan keskusta alueen vesijohto- ja viemäriverkosto ikääntyy yhdessä muun infrastruktuurin kanssa ja verkosto vaatii säännöllistä huolto- ja kunnostustoimenpiteitä vesihuoltopalveluiden turvaamiseksi.

Toimiva hulevesiviemäröinti on välttämätön osa Tikkurilan keskustan nykyistä kuivatusjärjestelmää. Viemäriverkosto tarvitsee avukseen kiinteistökohtaiset hulevesien hallintamenetelmät, joita toteutetaan alueella uuden Tikkurilan keskustan kaavarungon mukaisesti.

Nykyiset hulevesiviemärit ovat riittävät tavanomaisien sadetilanteiden aikana. Mutta vuonna 2013 laaditun Tikkurilan alueen hulevesijärjestelmän toiminnallisen selvityksen perusteella poikkeustilanteessa sään ääri-ilmiöiden aikana hulevesiviemärien ritiläkaivot tulvivat monin paikoin herkästi katualueille, mikä voi aiheuttaa mm. radanalituksien kohdalla katujen ja teiden katkoksia sekä kiinteistöjen kellarikerrosten tulvavahinkoja.

Hulevesien lisäksi asemakaavoituksen yhteydessä ratkaistaan korttelitasolla, miten asunnot suojataan liikenteen aiheuttamilta häiriöiltä. Tarkemmalla suunnittelulla esim. asuntoja suuntaamalla, ulko-oleskelutilojen ja istutusten sijoittamisella voidaan vähentää myös hellejaksojen aiheuttamia haittoja.

Tarkistukset:
–

43 § Asemakaava ja asemakaavamuutos 231800 sekä tonttijako, 23 Kivistö / Kivistön keskusta-asuminen 5

VD/5930/10.02.04.00/2013
J-VN/TLA/LVA/A-RK/SRU/JB

Kivistön keskustaan, tulevan Kehäradan eteläpuolelle, Kivistön aseman välittömään läheisyyteen, kaavoitetaan keskusta-asumisen korttelikokonaisuus, joka sisältää asumista (yht. 45 450 ka-m2), johon voidaan sijoittaa erityisasumista 6 500 ka-m2 sekä puistoaluetta 0,66 ha ja katualuetta 1,3 ha.

Asemakaava koskee kortteleita 23150–23153 sekä tori-, katu- ja virkistysaluetta, kaupunginosassa 23, Kivistö. Kokonaisuudessaan kaavatyö rajautuu Keimolantiehen lännessä, Safiiriaukioon ja Kehärataan pohjoisessa. Muilta osin suunnittelualue rajautuu Marja-Vantaan ydinkeskustan asemakaava- ja asemakaavan muutosluonnoksen nro 230600 alueisiin.

Asemakaavan muutos koskee voimassa olevan Kivistön keskusta-asuminen 2 -asemakaavan nro 231300 torialuetta ja Kehäradan asemakaavan nro 700170 rautatiealuetta (LR). Rautatiealueesta liitetään puistoalueeksi ne alueet, joita ei tarvita radanpitoa varten. Uusi rautatiealueen raja sijoittuu rautatiealueen suoja-aitoihin.

Tonttijako koskee kortteleita 23150, 23151, 23152 ja 23153.

Kaavan hakija
Vantaan kaupunki ja yksityiset perikunnat maanomistajina ovat käynnistäneet kaavoittamisen. Yksityisten perikuntien kanssa on allekirjoitettu yhteistoimintasopimus (31.5.2007) ja yhteistyösopimuksen täydennyssopimus 31.8.2012, joka koskee myös ko. maiden asemakaavoittamista.

Maanomistus
Vantaan kaupunki, yksityiset perikunnat, Suomen valtio ja Vantaan kaupungin 100 %:sti omistama Kiinteistö Oy Vantaan Erikas omistavat maa-alueet. Kaupunki ostaa valtiolta ne rautatiealueen maat, joita ei tarvita rataliikenteelle, lunastus on meneillään.

Suunnitteluvaraukset
Kaava-alueelle on myönnetty suunnitteluvaraus Lujatalo Oy:lle (18.11.2013). Suunnitteluvaraus on voimassa 31.12.2020 saakka, kuitenkin siten, että mikäli Lujatalo Oy ei ole aloittanut asuntorakentamista 31.12.2015 mennessä asemakaavan ollessa lainvoimainen, varaus päättyy 31.12.2015.

Kaavan valmisteluun osallistuneet
Kaupungin omien asiantuntijoiden lisäksi kaavaehdotuksen valmisteluun on osallistunut toteuttajakumppanin arkkitehtisuunnittelukonsultti Jari Lonka, Anu Pahkala, Sari Samuli, Robert Trapp / L Arkkitehdit Oy, maisemasuunnittelukonsultti Kirsi Laatunen / Vireo Oy, taidesuunnittelukonsultti Eeva-Kaisa Berry / Both Oy ja liikennesuunnittelukonsultti Jouni Ikäheimo / Trafix Oy.

Maakuntakaavassa
Kaava-alue on maakuntakaavassa (YM 8.11.2006) osoitettu taajamatoimintojen alueeksi, jolle on osoitettu keskustatoimintojen yleispiirteinen aluevaraus. Suunnittelu vastaa maakuntakaavan sisältöä. Lentomelun (m1) verhokäyrä sijoittuu suunnittelualueen eteläpuolelle, jolloin asumista on osoitettu maakuntakaavan mukaan vain niille alueille, mihin se on lentomelun vuoksi mahdollista. Ympäristöministeriö on vahvistanut Uudenmaan toisen vaihemaakuntakaavan 20.3.2013. Vaihemaakuntakaavassa alue on osoitettu tiivistettäväksi taajamatoimintojen alueeksi.

Asemakaavatyö tukee myös valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteutumista, sijoittamalla asumista kestävän kehityksen mukaisen raideliikenteen vaikutuspiiriin.

Yleiskaava
Kaava-alue on Marja-Vantaan osayleiskaavan mukainen (Kv 19.6.2006, lainvoimainen 9.7.2008) ja osayleiskaavassa alue on merkitty tehokkaan asumisen alueeksi, A1, joka rajautuu Kehärataan pohjoisessa. Suunnittelualue sijaitsee lentomeluvyöhykkeellä m3:n eli Lden 50–55 dB:n alueella, joka ei aseta rajoituksia asumisen suhteen. Asumisen uudet korttelialueet sijoittuvat tälle m3 vyöhykkeelle.

Asemakaava
Kaava-alue sisältyy Marja-Vantaan ydinkeskustan asemakaava- ja asemakaavan muutosluonnokseen nro 230600, jonka kaupunginhallitus hyväksyi jatkosuunnittelun pohjaksi 11.4.2011. Asemakaavaehdotus vastaa asemakaavaluonnosta. Asemakaavalla mahdollistetaan nykyaikaisten asuinkorttelien toteuttaminen (n. 45 450 ka-m2). Suunnittelussa noudatetaan Kivistön keskustasuunnittelun periaatteita. Raideliikenteeseen tukeutuva kevyt liikenne ja polkupyöräily on asetettu tärkeään rooliin. Asukaspysäköinti on ratkaistu keskistetysti. Kivistön keskustassa on kestävän kaupunkisuunnittelun kautta etsitty erilaisia mahdollisuuksia edistää ilmastonmuutoksen torjuntaa ja siihen sopeutumista. Aiemmin jo käytetyt teemat jatkuvat, kuten kannustaminen uusiutuvien energiamuotojen käyttöön, kestävien materiaalien edellyttäminen, hulevesien hallinnan suunnittelu, jne. Taidesuunnittelulla on kaava-alueelle luotu mm. värityssuunnitelma, joka luo alueelle oman vahvan identiteetin.

Osallistuminen ja vuorovaikutusmenettely
MRL 63 §:n mukainen osallistumis- ja arviointisuunnitelma on tehty 3.4.2014. Kaava-alueen tarkentumisen myötä osallistumis- ja arviointisuunnitelma on päivitetty 29.9.2014.

MRL 62 §:n mukaisesti kaavan vireille tulosta on ilmoitettu Vantaan Sanomissa ja osallisille on varattu mahdollisuus lausua mielipiteensä asiasta.

Mielipiteitä on voinut lisäksi jättää osallistumis-arviointisuunnitelman nähtävilläoloaikana järjestetyssä yleisötilaisuudessa (23.4.2014), johon osallistui n. 80 henkilöä. Keskustelu oli rakentavaa. Kaupungin edustajat sekä hankkeen toteuttaja suunnittelijoineen osallistuivat tilaisuuteen, ja heille oli mahdollisuus esittää varsin yksityiskohtaisiakin kysymyksiä hankkeesta ja suunnitteluasioista. Suunnittelun etenemisestä on kerrottu muiden yleisötilaisuuksien yhteydessä vuoden 2014 aikana.

Kooste saaduista mielipiteistä on kirjattu kaavaselostukseen.

Sopimus
Asemakaavaan liittyy toteuttamissopimus.

Kaupungin maapoliittiset linjaukset
Asemakaavatyö noudattaa kaupungin maapoliittisia linjauksia (KV 17.12.2012), joita on tarkistettu (alkusyksystä 2014). Kaavatyö kohdistuu osittain Vantaan kaupungin omistamalle maalle ja tuottaa uutta asuntokerrosalaa (45 450 k-m2, n. 800 asuntoa).

Asemakaavaehdotus toteuttaa MAL-tavoitteita 2 000 asunnon rakentamisesta vuosittain Vantaalle.

Kaupunkisuunnittelulautakunta 19.1.2015 § 11

Kaupunkisuunnittelujohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginhallitukselle, että
a) asetetaan nähtäville 30 päiväksi MRA 27 §:n mukaisesti 19.1.2015 päivätty asemakaava- ja asemakaavan muutosehdotus 231800 sekä tonttijakoehdotus, 23 Kivistö / Kivistön keskusta-asuminen 5,
b) oikeutetaan kaupunkisuunnittelu pyytämään tarvittavat lausunnot.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

———

Kaupunginhallitus 26.1.2015 § 43

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) asettaa nähtäville 30 päiväksi MRA 27 §:n mukaisesti 19.1.2015 päivätty asemakaava- ja asemakaavan muutosehdotus 231800 sekä tonttijakoehdotus, 23 Kivistö / Kivistön keskusta-asuminen 5, ja
b) oikeuttaa kaupunkisuunnittelu pyytämään tarvittavat lausunnot.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

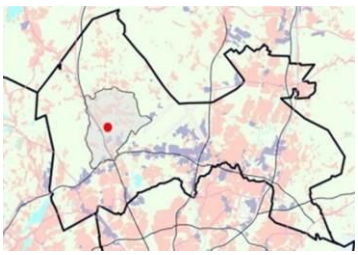
Liitteet:
- Asemakaavan selostus 19.1.2015
- Meluselvitys 2011

Täytäntöönpano: maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala

Muutoksenhakuohje: 7.4 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot: kaavoituspäällikkö Lea Varpanen, puh. 09 8392 2247
asemakaavasuunnittelija Anna-Riitta Kujala, puh. 09 8392 9306
etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Vantaan kaupunki
Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala
Kaupunkisuunnittelu

Kivistö, kaupunginosa 23

Kivistön keskusta-asuminen 5

Asemakaavan ja asemakaavan muutoksen selostus ja tonttijako, joka koskee 19.1.2015 päivättyä asemakaavakarttaa nro 231800.

Kaupunkisuunnittelulautakunta 19.1.2015

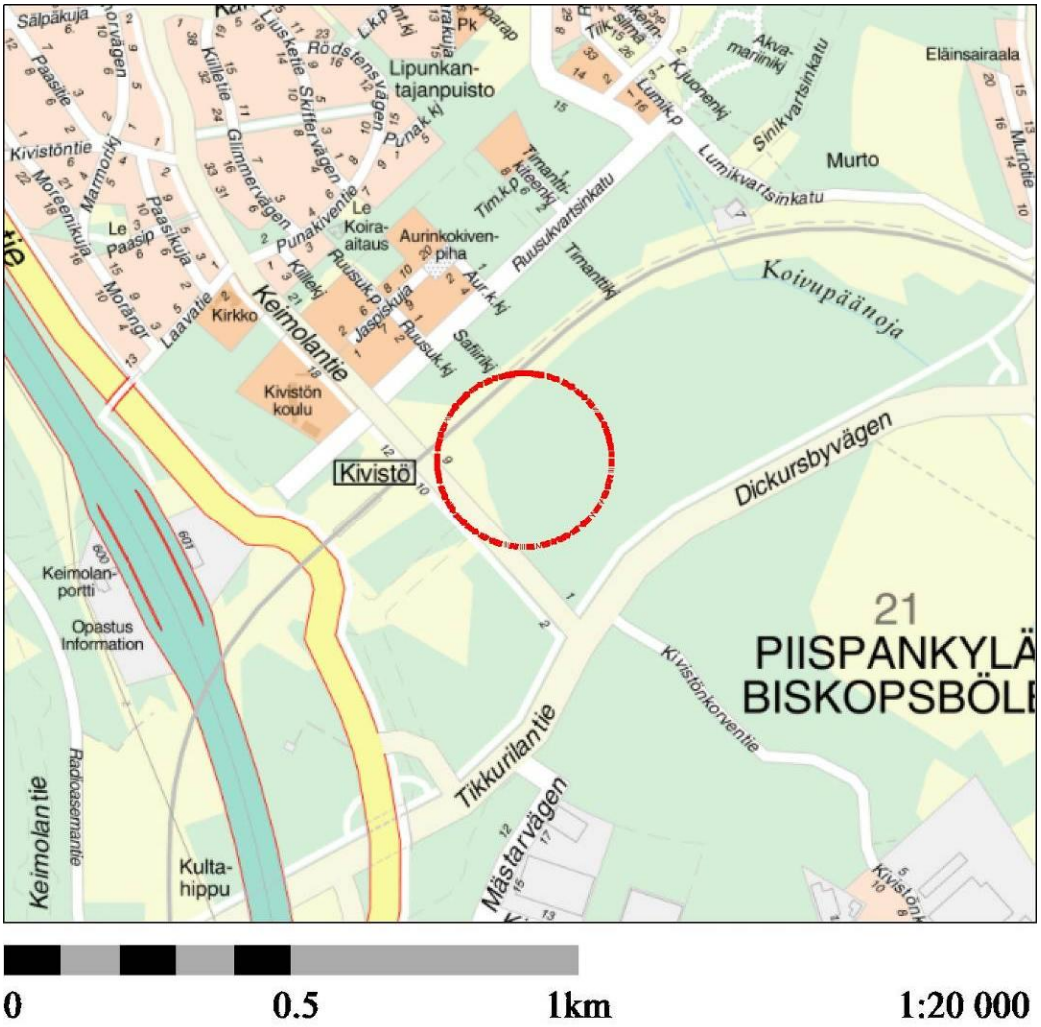
Näkymä Punasafiirinpolkua etelään. (Kuva: L Arkkitehdit Oy)

1 PERUS- JA TUNNISTETIEDOT

1.1 Tunnistetiedot

Vantaan Kivistön, kaupunginosa 23, Kivistön keskusta-asuminen 5 asemakaavan ja asemakaavamuutoksen
sekä tonttijaon selostus, joka koskee 19.1.2015 päivättyä asemakaavakarttaa nro 231800.

1.2 Kaava-alueen sijainti

Kaava-alueen sijainti ja rajaus 1:20 000.

Asemakaava-alue sijaitsee Kivistön keskustassa, rakenteilla olevan Kehäradan eteläpuolella. Suunnittelualue rajautuu kahdelta sivultaan rakenteilla oleviin asemakaavan mukaisiin katu- ja rautatiealueeseen, lounaassa Keimolantiehen (ent. Vanha Nurmijärventie) ja luoteessa Safiiriaukioon. Keimolantien länsipuolelle on suunnitteilla Kivistön Kaupunkikeskus palveluineen ja liiketiloineen. Koillisessa, kaakossa ja etelässä alue rajautuu Kivistön keskustan asemakaavaluonnokseen. Suunnittelualueen pinta-ala on n.4,1 ha.

1.3 Kaavan nimi ja tarkoitus

Asemakaava ja asemakaavan muutos, nro 231800 ja tonttijako, Kivistön keskusta-asuminen 5.

Kaavoituksen lähtökohtana on suunnitella Kivistön keskustan alueelle, Kehärataan ja asemaan tukeutuva asuinalue virkistys- ja palvelutiloineen Marja-Vantaan ydinkeskustan asemakaava- ja asemakaavan muutos-luonnos nro 230600 mukaisesti.

Asemakaavan tarkoituksena on mahdollistaa monipuolisen asuntoraken-tamisen toteuttaminen sekä asumista tukevien palvelujen (yksityinen palvelutalo 6500 k- m^2) sijoittuminen alueelle.

Kaavaan sisältyy rakennusoikeutta yhteensä n. 45 450 k-m^2. Asukas-pysäköinti on ratkaistu keskitetysti pysäköintilaitoksessa.

1.4 Sisällysluettelo

1 PERUS- JA TUNNISTETIEDOT 2
1.1 Tunnistetiedot 2
1.2 Kaava-alueen sijainti 2
1.3 Kaavan nimi ja tarkoitus 3
1.4 Sisällysluettelo 4
1.5 Luettelo selostuksen liiteasiakirjoista 6
Luettelo muista asemakaavaa koskevista asiakirjoista, taustaselvityksistä ja lähdemateriaalista 6
2 TIIVISTELMÄ 7
2.1 Kaavaprosessin vaiheet 7
2.1.1 Vireilletulo 7
2.1.2 Kaavaehdotuksen laadinta 7
2.2 Asemakaava 8
2.3 Asemakaavan toteuttaminen 9
3 LÄHTÖKOHDAT 10
3.1 Selvitys suunnittelualueen oloista 10
3.1.1 Alueen yleiskuvaus 10
3.1.2 Luonnonympäristö 11
3.1.3 Rakennettu ympäristö 12
3.2 Suunnittelutilanne 16
3.2.1 Asemakaava-aluetta koskevat suunnitelmat, päätökset ja selvitykset 16
4 ASEMAKAAVAN SUUNITTELUN VAIHEET 20
4.1 Asemakaavan suunnittelun tarve 20
4.2 Suunnittelun käynnistäminen ja sitä koskevat päätökset 20
4.3 Osallistuminen ja yhteistyö 20
4.3.1 Osalliset 20
4.3.2 Vireille tulo 20
4.3.3 Osallistuminen ja vuorovaikutusmenettelyt 21
4.4 Asemakaavan tavoitteet 25
4.4.1 Lähtökohta-aineiston antamat tavoitteet 25
4.4.2 Prosessin aikana syntyneet tavoitteet 26
4.5 Asemakaavaratkaisun vaihtoehdot 26
4.5.1 Alustavien vaihtoehtojen kuvaus 26
4.5.2 Asemakaavaratkaisun valinta ja perusteet 29
4.5.3 Suunnitteluvaiheiden käsittelyt ja päätökset 29
5 ASEMAKAAVAN KUVAUS 30
5.1 Asemakaavan rakenne 30
5.1.1 Mitoitus 31
5.1.2 Palvelut 33
5.2 Ympäristön laatua koskevien tavoitteiden toteutuminen 33
5.3 Aluevaraukset 36
5.3.1 Korttelialueet 36
5.3.2 Muut alueet 38
5.3.3 Tekninen huolto 38
5.4 Asemakaavan vaikutukset 40
5.4.1 Sosiaaliset vaikutukset 40
5.4.2 Vaikutukset rakennettuun ympäristöön 43
5.4.3 Vaikutukset luontoon ja luonnonympäristöön 45
5.4.4 Taloudelliset vaikutukset 45

5.5 Ympäristön häiriötekijät 46
5.6 Kaavamerkinnät ja –määräykset 47
5.7 Nimistö..... 47
6 ASEMAKAAVAN TOTEUTUS 47
6.1 Toteutusta ohjaavat ja havainnollistavat suunnitelmat..... 47
6.1.1 Toteuttaminen..... 47
7 KAAVATYÖHÖN OSALLISTUNEET 47

1.5 Luettelo selostuksen liiteasiakirjoista

1. Tilastolomake
2. Asemakaavakartta ja -määräykset
3. Ote ajantasa-asemakaavasta
4. Havainnekuva ja alueleikkaukset. L Arkkitehdit Oy
5. Katujen yleissuunnitelma. Trafix Oy
6. Vesihuollon yleissuunnitelma. Vantaan kaupunki
7. Sähköverkon yleissuunnitelma ja muuntamoiden paikat. Vantaan energia

Muut liitteet:
Marja-Vantaan keskusta-asumisen alue (nro 230600) meluselvitys. WSP Finland Oy, 28.3.2011

Luettelo muista asemakaavaa koskevista asiakirjoista, taustaselvityksistä ja lähdemateriaalista

- Marja-Vantaan ydinkeskustan asemakaava- ja asemakaavan muutosluonnos nro 230600 selvityksineen ja liitteineen, erityisesti meluselvitys (2010 WSPGroup Finland, 19.5.2010 FCG Oy, Melukateselvitys), taloudellisten ja sosiaalisten vaikutusten arvioinnit
- Marja-Vantaan keskusta-asumisen alue (nro 230600) meluselvityksen päivitys.
- WSP Finland Oy, 28.3.2011
- Marja-Vantaan osayleiskaava (KV 2006) selvityksineen, Vantaan kaupunki
- Marja-Vantaan keskustan maisemasuunnitelma; Maisema-arkkitehtitoimisto Näkymä Oy, raportti 14.3.2011
- Marja-Vantaan keskusta-alueen tarkennettu hulevesisuunnitelma, 2010 FCG Oy
- Marja-Vantaan pyöräilykaupunkiselvitys, 2010, Strafica, Motiva
- Design Manual, 2011, WSP Group Finland Oy
- Marja-Vantaan liito-oravaselvitys, Faunatica 2012
- Marja-Vantaan maiseman ja virkistyskäytön yleissuunnitelma, FCG 2009

2 TIIVISTELMÄ

2.1 Kaavaprosessin vaiheet

2.1.1 Vireilletulo

Kivistön keskusta-asuminen 5, kaava nro 231800 on ollut kaavoituksen työohjelmassa vuodesta 2013 lähtien. Kaavoitustyöhön on ryhdytty kaupungin ja alueen yksityisen maanomistajan yhteistoimintasopimuksen pohjalta (kaupungin ja Kuolinpesien välillä on allekirjoitettu 31.5.2007 Yhteistoimintasopimus ja 31.8.2012 Yhteistyösopimuksen täydennyssopimus).

Kaavatyö on tullut vireille 3.4.2014 päivätyn osallistumis- ja arviointisuunnitelman nähtäville asettamisen yhteydessä. Nähtävilläoloaikana 3.4. − 2.5.2014 järjestettiin Kivistön keskustan kaavoitusta koskeva yleisötilaisuus Kanniston monitoimitila Kannussa 23.4.2014. Yleisötilaisuudessa esiteltiin myös em. osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa. Keskustelu oli rakentavaa.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta jätettiin 7 mielipidettä. Palautteessa ei vastustettu alueen kaavoittamista, sen sijaan esitettiin alueen suunnittelussa huomioitavia asioita sekä suunnitteluun liittyviä tavoitteita ja toivomuksia.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma päivitettiin 29.9.2014. Päivityksessä tarkennettiin asemakaavan rajausta ja rakennusoikeusarviota. Siitä jätettiin neljä mielipidettä. Palautteessa ei vastustettu alueen kaavoittamista, sen sijaan esitettiin alueen suunnittelussa huomioitavia asioita sekä suunnitteluun liittyviä tavoitteita ja toivomuksia.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta jätetty palaute ja palautteeseen laaditut vastaukset on kerrottu tarkemmin selostuksen kohdassa *”4.3.3 Osallistuminen ja vuorovaikutusmenettelyt, Mielipiteet osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta ja niihin laaditut vastineet”.*

2.1.2 Kaavaehdotuksen laadinta

Asemakaavan suunnittelu alkoi vuonna 2013, Lujatalo Oy:n suunnitteluvarauksen (kh 18.11.2013) myötä ja asemakaavoituksen aloituskokous pidettiin (5.12.2013). Kaavaehdotus on laadittu osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta annetun palautteen ja Marja-Vantaan ydinkeskustan asemakaava- ja asemakaavan muutosluonnos nro 230600 pohjalta. Suunnitteluryhmä koostui kaupungin linjaorganisaation edustajista ja tontinvarauksen saaneen Lujatalo Oy:n konsulteista.

Kaava-alueen katualueiden yleissuunnitelma on laadittu konsulttityönä (Trafix Oy). Konsulttityötä ovat ohjanneet kuntatekniikan ja kaupunkisuunnittelun henkilöstö.

Kaava-alueen pohjoispuolella sijaitseva Safiiriaukio ja kaava-alueen pohjoisosassa sijaitseva kulku Kivistön tähti -puistoon sisällytettiin vuoden 2013 - 2014 aikana keskusta-asuminen 2 -kaavatyön yhteydessä Safiiriaukion päivitettyyn suunnitelmaan. Aukiosuunnittelutyö tehtiin konsulttityönä (Näkymä Oy). Työtä ohjasivat kuntatekniikan ja kaupunkisuunnittelun henkilöstö.

Kaavaehdotuksen valmistelun yhteydessä tehtiin useita vaihtoehtoisia luonnoksia korttelirakenteesta. Luonnokset laadittiin konsulttityönä (L Arkkitehdit Oy) kaava-alueen toteuttajan toimeksiannosta. Luonnoksissa tutkittiin mm. rakentamisen määrää, pysäköintilaitoksen sijoittumista sekä kerroslukuja.

2.2 Asemakaava

Kivistön keskusta-asuminen 5, asemakaava nro 231800 on valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden, maakuntakaavan, Marja-Vantaan osayleiskaavan ja Marja-Vantaan ydinkeskustan asemakaava- ja asemakaavan muutosluonnoksen nro 230600 mukainen.

Kaava-alueen pinta-ala on n. 4,1 ha. Rakennusoikeutta kaava-alueelle on osoitettu yhteensä n. 45 450 k-m^2. Rakennusoikeudet on merkitty kaavakarttaan numeerisesti tonttikohtaisesti. Korttelitehokkuudet asuinrakennusten korttelialueilla (AK) vaihtelevat e = 1.61 − 2.05 välillä. Tehokkainta rakentamien on Safiiriaukioon rajautuvilla tonteilla lähimpänä Kivistön asemaa. Asukaspysäköinnin autopaikat (yhteensä n. 350 kpl) sijoitetaan erilliseen maanpäälliseen pysäköintilaitokseen. Lyhytaikaisia asiakaspaikkoja sijoittuu pääkatujen varrelle.

Kaava mahdollistaa kerrostalojen maantasokerrokseen Safiiriaukion, Keimolantien ja Kivistön puistokadun varressa pienimuotoisten liike-, työja / tai palvelutilojen sijoittumisen. Maantasokerroksen tilat Safiiriaukion, Keimolantien ja Kivistön puistokadun varressa tulee heti alussa rakentaa muita kerroksia korkeampina (5 m), siten että ne voidaan tarvittaessa ottaa helposti liikekäyttöön. Tiloja ei lasketa rakennusoikeuteen.

Viheraluetta kaava-alueella on n. 0,66 ha, joka sijoittuu alueen itäosassa sijaitsevaan Kivistön tähti -nimiseen puistoalueeseen (VP). Kivistön tähti on ensimmäinen asemakaavoitettava osa Marja-Vantaan ydinkeskustan asemakaava- ja asemakaavan muutosluonnoksen nro 230600 mukaista Kivistön keskustan keskuspuistoa ja siten osa laajempaa viheralueverkostoa. Puistoalue rajaa Kehäradan rautatiealuetta kaavan pohjoissivustalla.

Kaava-alue rajautuu kahdelta sivultaan Kivistön keskustan asemakaavoitettuihin katu- ja liikennealueisiin, joista Safiiriaukio rautatiealueen päällä on osa Kivistön keskustan keskusaukioiden sarjaa ja Keimolantie toimii alueen kokoojakatuna. Kaava-alueeseen kuuluu etelässä Kivistön puis-

tokadun ensimmäinen asemakaavoitettava osuus. Kaava-alueen kortteleiden sisäiset liikennealueet ovat pihakatuja ja kevyenliikenteen reittejä.

Katu- ja kevyenliikenteen verkon suunnittelussa ja mitoituksessa on huomioitu kaupunkimaisten asuinkorttelien luonne ja sujuvat jalankulkuyhteydet korttelin läpi sekä aseman ja Kivistön kaupunkikeskuksen helppo saavutettavuus. Alueen sisäinen ajoneuvoliikenne on minimoitu ja ohjattavissa pysäköintilaitoksiin siten, että sen aiheuttamat asumiseen kohdistuvat häiriöt jäävät vähäisiksi.

Kaava-alueesta on yksityisessä omistuksessa 1,2 ha, valtion omistuksessa 0,34 ha; Vantaan kaupungin omistuksessa 0,07 ha ja Vantaan kaupungin 100 %:sti omistaman Kiinteistö Oy Vantaan Erikaksen omistuksessa 2,53 ha.

2.3 Asemakaavan toteuttaminen

Kaava-alueeseen kuuluvien katu- ja puistoalueiden toteutussuunnittelu käynnistyy v. 2015. Kaava-alueen katuverkon ja kunnallistekniikan rakentaminen käynnistyy v. 2016.

3 LÄHTÖKOHDAT

3.1 Selvitys suunnittelualueen oloista

3.1.1 Alueen yleiskuvaus

Suunnittelualue sijaitsee rakenteilla olevan Kivistön keskustan ytimessä Kehäradan eteläpuolella. Alue on rakentamatonta mäntyvaltaista sekametsää. Alueen lähiympäristössä käynnistyneet useat rakennushankkeet ovat muuttaneet alueen laajempaa metsäistä maisemakuvaa voimakkaasti.

Kivistön rakenteilla olevaa keskustaa kesällä 2014. Asemakaavoitettava alue rajattu punaisella.

3.1.2 Luonnonympäristö

Alue sijaitsee suurimuotoisen reunamoreeniselänteen vaihettumisvyöhykkeellä, jossa selänne vaihettuu laaksoksi. Rinne viettää loivasti koilliseen. Maaston alin kohta on noin 48 metriä. Rakenteilla oleva Keimolantie on noin 55,5 metrin korkeudessa. Maasto nousee 150 metrin matkalla noin 7,5 metriä eli keskimääräinen kaltevuus on 5%.

Maaperä alueen lounaisosassa on moreenia ja vaihettuu siitä siltiksi pohjoisessa ja hiekaksi etelässä. Alueen itälaidalta alkaa soistunut painanne. Metsä on sekametsää, jossa pääpuulajeina ovat kuusi ja koivu. Maisemakuva on metsäisen suljettu. Historiallisten karttojen perusteella alue on aina ollut metsää, eikä siihen liity mitään erityisiä maiseman kulttuuriarvoja.

Maaperä ja rakennettavuus

Kaava-alueen yleispiirteiset pohjasuhteet on esitetty maaperäkartassa. Maalajikerrokset ja niiden tiiveysaste voivat vaihdella pienipiirteisesti koko alueella.

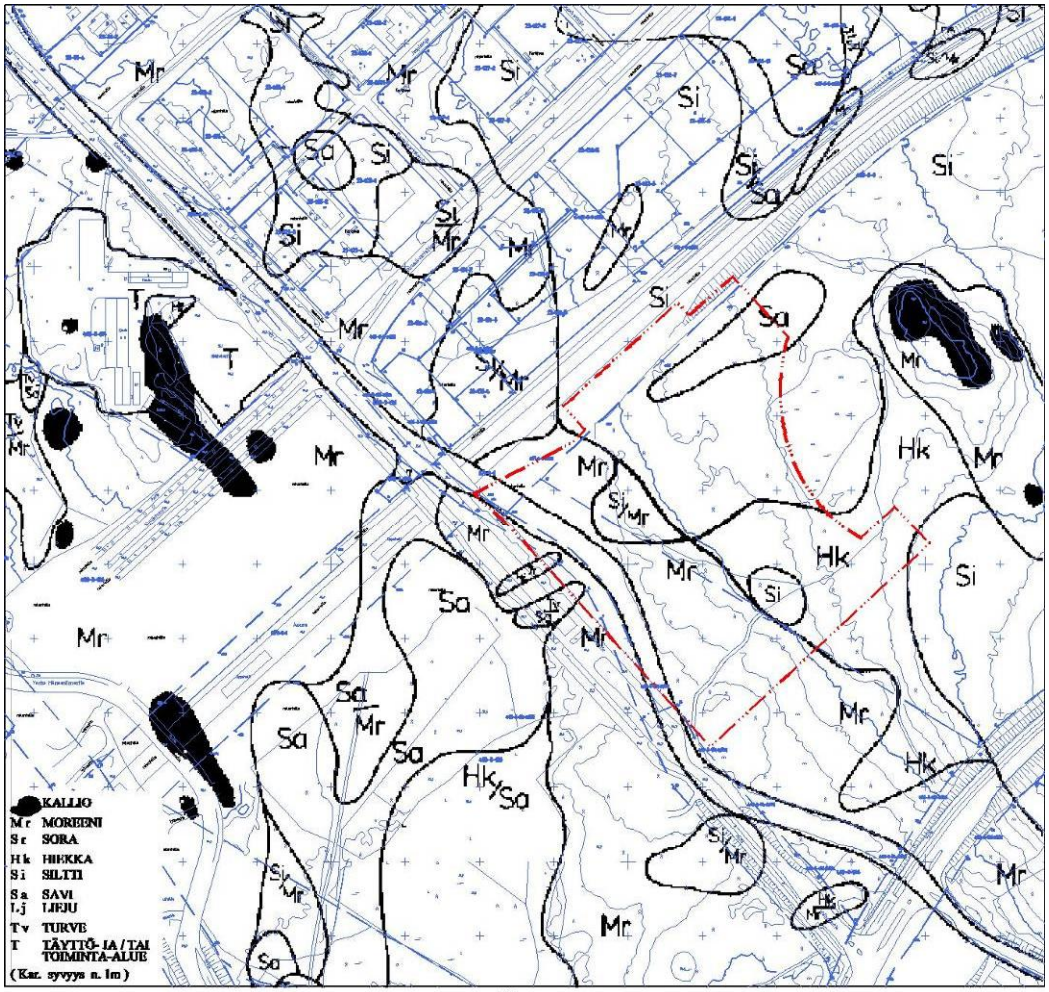
Maanpinta on kaava-alueen länsiosassa noin tasolla +51…+54. Maanpinta laskee loivasti kohti itää. Alueen itäosalla maanpinta vaihtelee noin tasovälillä +46…+49. Alue rajautuu pohjoisessa Kehärataan.

Kaava-alueen länsiosassa on luode-kaakkosuuntainen moreenimuodostuma. Muodostuman alueella kairaukset ovat päättyneet 1…5 m syvyydellä maanpinnasta kovaan pohjaan tai kallioon.

Kaava-alueen itäosa on pintamaalajikartan mukaan savi-, siltti- ja hiekka-aluetta. Kairausten perusteella hienojakoista maata esiintyy noin 0...4 m syvyydelle maanpinnasta. Hienojakoisen maan alapuolella on hiekkaa ja tiivistä moreenia tai soraa. Lisäksi hiekka-alueella on kairauksissa havainnoitu pehmeä välisavikerros. Kairaukset ovat päättyneet 6…8 m syvyydellä maanpinnasta kovaan pohjaan tai kallioon.

Porakonekairauksin varmistettu kallionpinta on alueella noin 6…7 m syvyydellä maanpinnasta. Pohjaveden taso on arviolta noin 1...3 m nykyisen maanpinnan alapuolella.

Rakennukset voidaan pääosin perustaa anturoilla kantavan pohjamaan tai kallion varaan. Pehmeä maakerros voi edellyttää massanvaihtoa. Kehäradan maa- ja kallioluiskien vakavuus tulee tarkastella niiden lähelle perustettaessa. Hiekka-alueella välisavikerroksen takia rakennukset voidaan joutua paaluttamaan. Katu, puisto- ja pysäköintialueet voidaan perustaa pohjamaan varaan. Pehmeä maakerros voi edellyttää massanvaihtoa. Lisäksi on tehtävä rakennuspaikkakohtaisia tärinäselvityksiä niiltä osin kun rakennusala ulottuu rata-alueeseen kiinni tai radan päälle. Rakentaminen alueella edellyttää rakennuspaikkakohtaisia pohjatutkimuksia ja -suunnitelmia.

MAAPERÄKARTTA

3.1.3 Rakennettu ympäristö

Väestön rakenne ja kehitys

Asemakaava-alue on tällä hetkellä asumaton. Kaava-alue kuuluu Kivistön kaupunginosaan (kaupunginosa 23), jossa tällä hetkellä asuu noin 3400 asukasta.

Vantaan Väestöennuste 2014 mukaan Kivistön kaupunginosan väestön määrä kasvaa vuosina 2014−2023 runsaan uudisrakentamisen seurauksena n. 4500 henkilöllä ja suunnittelualueen luoteispuolelle sijoittuvan Keimolan kaupunginosa 1000 henkilöllä. Väestön määrän kehitys on Kivistön suuralueella tulevan kymmenen vuoden aikana voimakkainta koko Vantaalla.

Tekninen huolto

Vedenjakelun osalta alue kuuluu Kivistön painepiiriin. Painepiirin vesisäiliönä toimii Myyrmäen yläsäiliö johon vedensyöttö tapahtuu Helsingistä Pitkäkosken vedenpuhdistuslaitokselta.

Kaava-alueen länsipuolella Keimolantiellä on rakennettu kunnallistekniikka. Alueen itäpuolelle suunnitellaan Keskusta-asuminen 7 asemakaava-aluetta, jonka kunnallistekniikan rakentuminen tukee keskusta-asuminen 5:n teknistä huoltoa.

Alue on nykyisin rakentamatonta metsää, jossa sade- ja sulamisvedet johtuvat luonnon reittejä pitkin kohti Koivupäänojan latvaosia.

Tiestö ja liikenne

Kaava-alue rajautuu lounaassa Keimolantiehen (ent. Vanha Nurmijärventie), jossa kulkee muutamia joukkoliikenteen linjoja. Kivistön keskustan katuverkon valmistuttua suunnittelualue tulee rajautumaan kolmelta sivultaan keskustan katuverkkoon. Lähimmät joukkoliikenteen pysäkit tulevat sijaitsemaan Keimolantien varressa. Kaava-alueen länsipuolelle sijoittuvaan Kivistön kaupunkikeskus sijaitsee Kivistön Kehäradan ympäristön molemmin puolin. Läntisimmän asemarakennuksen viereen sijoittuu linja-autoterminaali.

Palvelut, työpaikat ja elinkeinotoiminta

Kaava-alueella ei ole palveluita. Suunnittelualueen pohjoispuolella, Kehäradan ja vanhan Kivistön välisellä osalla keskustaa on uudisrakennuskohteiden kivijalkakerroksiin varattu tiloja palveluille. Yksityinen palvelutalo on rakenteilla Jaspiskujan varteen.

Kivistön keskustan pohjoispuolella olevan pientaloalueen nykyinen keskustan palvelutaso on vaatimaton. Pientaloalueella toimii tällä hetkellä ruokakauppa, baari ja kioski sekä julkisista lähipalveluista, päiväkoti ja kirkko sekä ala-aste. Asemakaavoitettava alue tukeutuu alkuvaiheessa osittain edellä mainittuihin alueen nykyisiin palveluihin.

Aluekeskustason julkiset palvelut sijaitsevat Martinlaaksossa ja Myyrmäessä. Lähimmät nykyiset työpaikka-alueet ovat suunnittelualueen eteläpuolella Piispankylässä, Åbyssä ja Vantaankoskella.

Kivistön uutta keskustaa palveleva ensimmäinen lähikauppa avataan vuoden 2015 loppupuolella. Kauppa sijoittuu Ruusukvartsinkadun ja Ruusukvartsinkujan kulmaukseen rakennettavan pysäköintitalon maantasokerrokseen noin 200 metrin etäisyydelle suunnittelualueesta.

Lähivuosina tärkeimmät kaupunginosatasoiset palvelut tulevat sijoittumaan suunnittelualueen länsipuolelle Kivistön aseman ympärille rakennettavaan Kivistön kaupunkikeskukseen. Alueelle sijoittuvien kahden hypermarketin ja niihin kytkeytyvän kauppakeskuksen myötä alueen kaupalliset palvelut paranevat huomattavasti. Kaupunkikeskukseen sijoittuu myös julkisia palveluita, joiden määrä ja vaiheittainen toteutus ratkaistaan ko. kaavatyön yhteydessä.

VT3:n ja Tikkurilantien varteen sijoittuu keskustan työpaikka-alue. Alueiden asemakaavoitus on käynnissä. Kaupunkikeskukseen sijoittuvien julkisten palveluiden lisäksi julkisia palveluita tulee lähivuosina tarjoamaan Ruusukvartsinkadun varteen rakentuva Aurinkokivi. Rakennus tulee sisältämään monipuolisia tiloja mm. koulun, päiväkodin, lastenneuvolan, nuorisotoiminnan sekä musiikki- ja kuvataideopetuksen käyttöön. Aurinkokiven ensimmäinen vaihe on tarkoitus valmistua vuonna 2016.

Ympäristön vireillä olevien asemakaavojen vahvistuttua ja alueiden rakentuessa ympäristön palvelutaso ja työpaikkatarjonta kasvavat huomattavasti.

Virkistys

Kaava- alueelta on hyvät yhteydet lähiympäristön virkistysalueille. Suunnittelualueen itäosassa sijaitseva Kivistön tähti niminen puistoalue on ensimmäinen asemakaavoitettava osa Kivistön keskuspuistoa. Suunnittelualue sijoittuu keskeisesti Kivistön keskustaan jossa hyvät virkistysalueet ovat helposti saavutettavissa: ulkoilureitin ja urheilukentän sisältämä Lipunkantajanpuiston puistosuunnitelma valmistui keväällä 2014, Kanniston koulun kupeessa olevat urheilukentät sijaitsevat 1,5 kilometrin etäisyydellä. Lipunkantajanpuiston pohjoispuolella noin 400 metrin etäisyydellä sijaitsee koirien ulkoiluttamiseen tarkoitettu Punakivenpuisto. 800 m etäisyydellä olevalle asuntomessualueelle rakennetaan monipuolinen toimintapuisto. Lisäksi Keimolanmäen asemakaavassa on varaus VT3:n ylittävälle vihersillalle, joka valmistuttuaan yhdistää Petikon laajat virkistysalueet Kivistön keskustan toiminnallisiin puistoihin.

Rakennettu kulttuuriympäristö

Kaava-alueelta ei ole löydetty muinaismuistokohteita.

Ympäristön häiriötekijät

Suunnittelualuetta rasittavat alueen sisäisen katuliikenteen aiheuttama melu sekä lentoliikenteestä aiheutuva melu. Osayleiskaavassa suunnittelualue sijaitsee lentomeluvyöhykkeellä m3 (LDEN 50 – 55 dB), joka ei kuitenkaan rajoita asumisen sijoittamista alueelle.

Katu- ja raideliikenteen melulta pystytään suojautumaan sijoittamalla rakennukset katualueisiin kiinni ja sijoittamalla oleskelualueet umpikortteleiden sisäpihoille.

Lentomelun osalta aluetta koskevat tiedot perustuvat Finavian julkaisemiin lentomelun verhokäyriin, jotka ovat vahvistuneet Uudenmaan maakuntakaavassa, Marja-Vantaan osayleiskaavassa (9.7.2008) ja edelleen aluetta koskevassa Marja-Vantaan ydinkeskustan asemakaava- ja asemakaavan muutosluonnoksessa nro 230600. Osayleiskaavan hyväksymisestä kaupunginvaltuustossa valitettiin Helsingin hallinto-oikeuteen juuri lentomelun vuoksi. Helsingin hallinto-oikeus hylkäsi valitukset. Kaavan suunnittelualueelle voidaan sijoittaa asumista.

Marja-Vantaan ydinkeskustan asemakaavaluonnoksen osalta laadittiin laaja meluselvitys. Siitä saatuja tietoja voidaan soveltaa mm. maantie- ja lentoliikenteen yhteisvaikutuksen arvioinnin osalta. Toistaiseksi ei Euroopassa ole kehitetty melunlaskentaohjelmaa, jolla voitaisiin suoraan laskea ko. melutyyppien yhteisarvot, vaan niiden yhteisvaikutuksia tulee arvioida. Kivistön (= aiemmin Marja-Vantaan) keskustassa eri melutyyppien yhteisvaikutuksen arvioitiin olevan 1 dB:n luokkaa, jolloin sillä ei ole oleellista merkitystä: lentomelun edellyttämät rakenteelliset meluntorjuntamääräykset ohjaavat meluntorjuntaa.

Vantaan kaupungin ja Finavian kesken on sovittu, että näillä m3 lentomeluvyöhykkeillä edellytetään astetta voimakkaampia rakenteellisia meluntorjuntamääräyksiä asemakaavoissa, kuin mitä rakennusvalvonnan käyttämässä ohjeessa on esitetty.

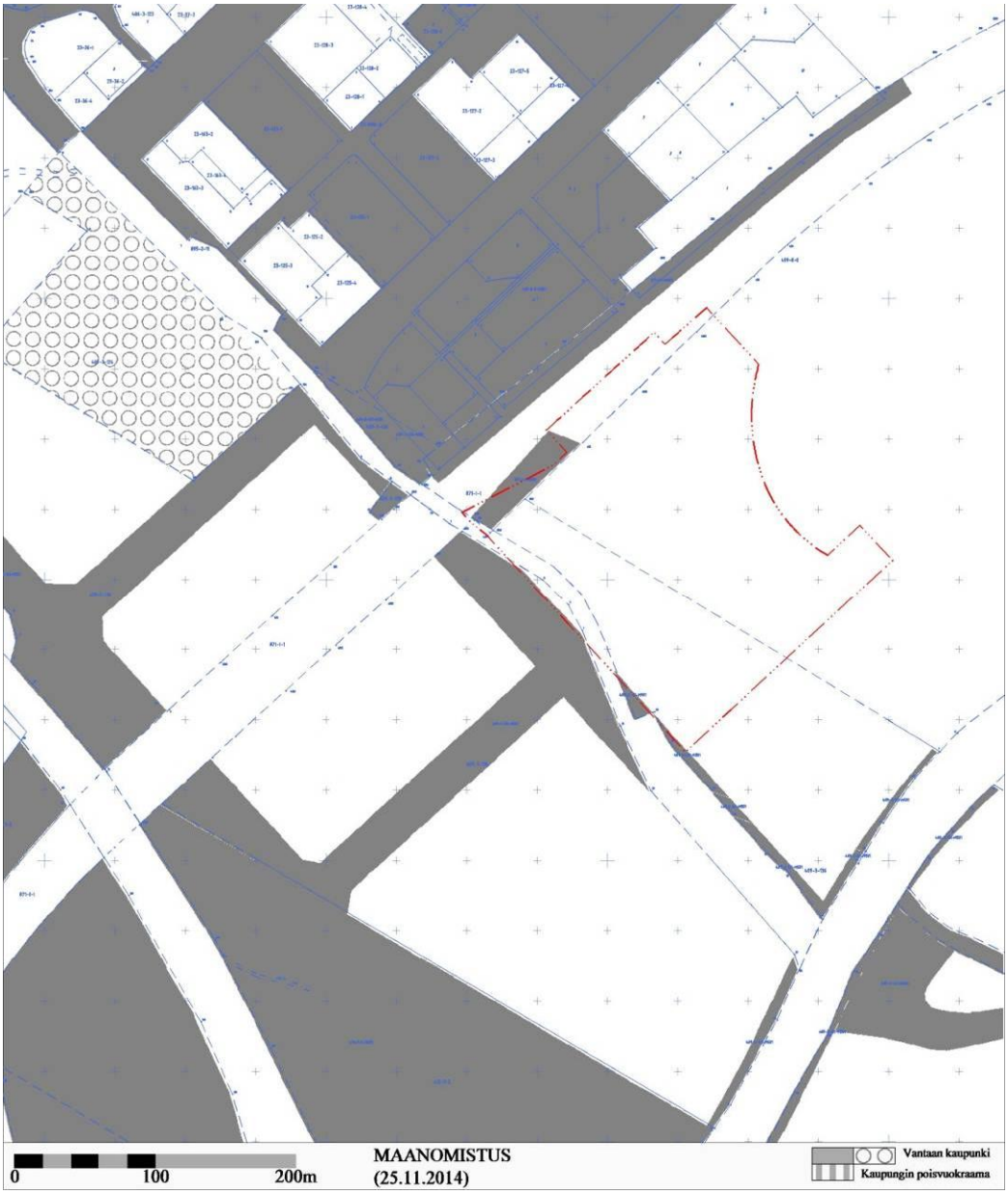
Kehäradan raideliikenteen aiheuttamia haittoja (melu, runkomelu ja tärinä) on tutkittu Kehäradan avoratasuunnittelun osana tehdyssä runkomeluselvityksessä (Akukon Oy, Kehärata, avorataosuuden rakentamissuunnittelu, Runkomelun tarkennettu selvitys, 15.3.2010 sekä Kivistön Kaupunkikeskus 1, runkomelu-tärinäselvitys, Ramboll 2014)). Kehäradan suunnittelussa on huomioitu runkomelun ja tärinän torjunta teknisillä ratkaisuilla, jotka täyttävät asuinalueen vaatimustason rataan rajautuvissa asuinkortteleissakin.

Raideliikenteen aiheuttamasta ilmassa kantautuvasta melusta selvityksen päivityksessä todetaan, että raideliikenteen aiheuttamat meluvyöhykkeet eivät leviä ko. asemakaava-alueelle, sillä Kehärata sijaitsee leikkauksessa, joka katetaan (ja joka on suurimmalta osalta jo tehty kesällä 2014) Kivistön aseman ympäristössä. Safiiriaukion rakentamisen yhteydessä lisättiin runkomelun leviämistä estäviä eristeitä, koska radan pohjoissivustalla asuinrakennus rakennetaan kannen rakenteisiin kiinni. Vaikka rataa katetaan Safiiriaukiolla vähemmän kuin asemakaavaluonnoksessa oli aikanaan ajatus, rataliikenne ei vaaranna oleskelualueita.

Transmeri Oy:n alue, jossa harjoitetaan mm. kemikaalien varastointia, sijaitsee n.1,5 km päässä suunnittelualueesta. Transmeri Oy:n toiminta ei aseta reunaehtoja alueen suunnitteluun.

3.1.4 Maanomistus

Kaava-alueen lounais- ja luoteisosissa on yhteensä 3417 m2 Suomen valtion omistamaa maata (kiinteistöt RN:ot 871-1-1 ja 895-2-11). Kaava-alueen eteläisimmän kiinteistön RN:o 409-3-136 omistavat Sandellien perikunnat (12005 m2). Kaava-alueen luoteisosassa sijaitsevan määräalan RN:o 871-1-1-M501 omistaa Vantaan kaupunki (652 m2). Suurimman osan asemakaava-alueesta (kiinteistö RN:o 409-8-0) omistaa 100%:sti Vantaan kaupungin omistama Kiinteistö Oy Vantaan Erikas (25340 m2).”

3.2 Suunnittelutilanne

3.2.1 Asemakaava-aluetta koskevat suunnitelmat, päätökset ja selvitykset

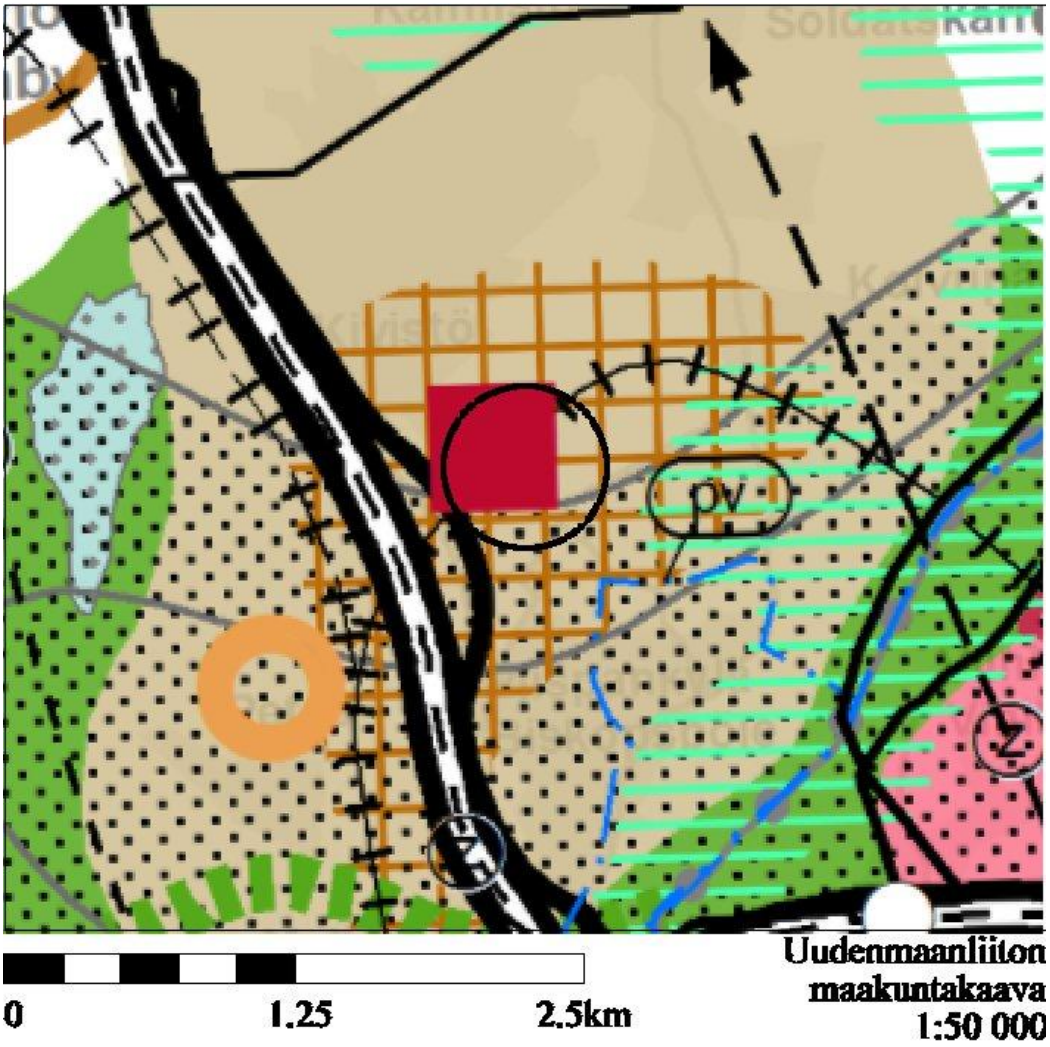
Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Kaava tukee valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteutumista, erityisesti tuomalla uusia asukkaita erinomaisten, ilmastonmuutosta hillitsevien joukkoliikenneyhteyksien vaikutusalueelle.

Maakuntakaava (YM 8.11.2006)

Uudenmaan maakuntakaavassa alue on osoitettu taajamatoimintojen alueeksi jolle on osoitettu keskustatoimintojen alue (punainen neliö). Alue sijoittuu lentomelualueen pohjoispuolelle.

Ympäristöministeriö on vahvistanut Uudenmaan toisen vaihemaakuntakaavan 20.3.2013. Vaihemaakuntakaavassa alue on osoitettu tiivistettäväksi taajamatoimintojen alueeksi.

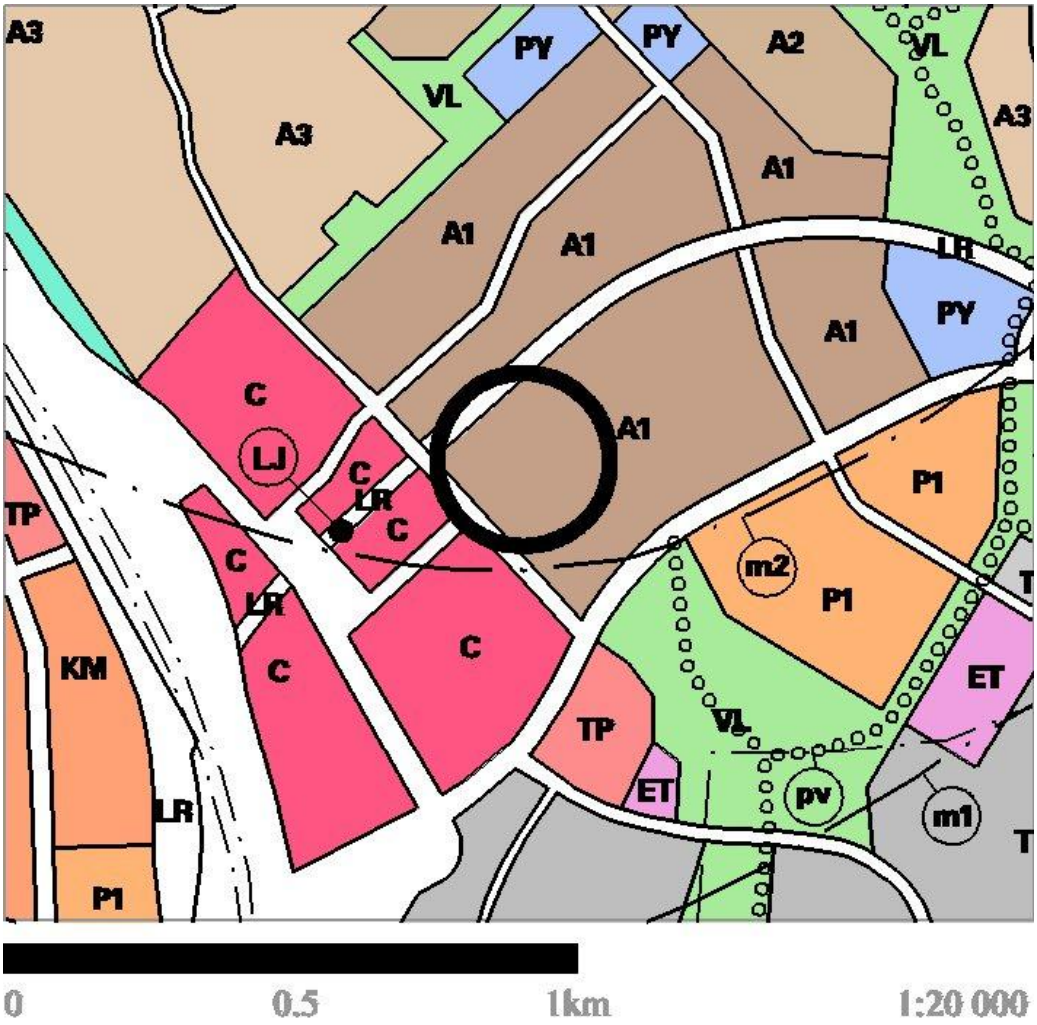

Ote Uudenmaan maakuntakaavasta (YM 8.11.2006)

Asemakaava toteuttaa maakuntakaavaa.

Osayleiskaava

Marja-Vantaan osayleiskaava on hyväksytty kaupungin valtuustossa 19.6.2006 ja se on tullut voimaan 9.7.2008. Osayleiskaavassa alue on merkitty tehokkaaksi asuntoalueeksi (A1). Kaavamerkinnän mukaan alueelle saa rakentaa ensisijaisesti asuinkerrostaloja. Alueella voidaan sallia asuinympäristöön soveltuvia työtiloja.

Ote Marja-Vantaan osayleiskaavasta 1:20 000. Suunnittelualue merkitty mustalla ympyrällä.

Rakenteilla olevan Kivistön aseman kohdalle on osoitettu LJ -merkinnällä joukkoliikenteen terminaali. Osayleiskaavan mukaan alue varataan raideliikenteen tai linja-autoliikenteen terminaalirakennusten ja pysäköintialueiden sekä liityntäpysäköinnin tarpeisiin.

Suunnittelualue sijaitsee lentomeluvyöhykkeellä m3:n eli Lden 50 − 55 dB:n alueella, joka ei aseta rajoituksia asumisen suhteen.

Asemakaava

Suunnittelualueella on voimassa asemakaavat nro 231300 (Kivistön keskusta-asuminen 2) ja 701100 (Kehärata), joita asemakaavamuutos koskee. Asemakaavan muutokset koskevat torialuetta ja rautatiealuetta (LR). Rautatiealueesta liitetään puistoalueeksi ne alueet, joita ei tarvita radanpitoa varten.

Kaava-alue rajautuu lounaassa asemakaavoitettuun katualueeseen ja luoteessa Kehäradan rautatiealueeseen (kaava nro 701100) ja asemakaavaan numero 231300. Muilta osin alue rajautuu Marja-Vantaan ydinkeskustan asemakaava- ja asemakaavan muutosluonnoksen nro 230600

alueisiin. Lännessä Keimolantien lounaispuolella on ehdotusvaiheessa kaupunkikeskus 1:n asemakaava ja asemakaavan muutos (kaava nro 230800).

Kivistön keskustassa on voimassa seitsemän asumisen ja palveluiden asemakaavaa.

Kivistön keskustan asemakaavoissa on varauduttu pikaraitiotieyhteyteen Keimolantien tilavarauksena, ja joka yhdistäisi Kivistön aseman esim. Nurmijärven taajamiin: yhteys on esim. vaihtoehto Klaukkalan radan tilavaraukselle.

Rakennusjärjestys

Vantaan kaupungin rakennusjärjestys on hyväksytty kaupungin valtuustossa 15.11.2010 ja se on tullut voimaan 1.1.2011.

Tonttijako- ja rekisteri

Kiinteistöt ovat Vantaan kaupungin kiinteistörekisterissä.

Pohjakartta

Alueen pohjakartta täyttää kaavoitusmittauksista ja kaavojen pohjakartoista annetun asetuksen 1284/1999 asettamat vaatimukset.

Muut aluetta koskevat päätökset, suunnitelmat ja ohjelmat

Kivistössä toteutetaan Vantaan hulevesiohjelmaa, joka on hyväksytty kaupunginhallituksessa v. 2009.

Alueen hulevesien hallinnan lähtökohdat ja periaatteet on selvitetty ja määritelty Marja-Vantaan osayleiskaavan hulevesien hallintasuunnitelmassa (25.2.2009 FCG Planeko Oy). Suunnitelma on hyväksytty kunnallistekniikan ja joukkoliikenneasioiden jaoksessa 17.3.2009.

Kivistön keskusta-alueen hulevesien hallinnasta on laadittu tarkennettu hulevesisuunnitelma (14.1.2010 FCG Oy), joka noudattaa osayleiskaava-alueelle määriteltyjä hulevesien hallintaperiaatteita ja on mitoitukseltaan tarkennettu vastaamaan keskustan asemakaavaluonnoksen (kaava nro 230600) maankäyttötehokkuutta. Tarkastelualueena on ollut koko keskusta siihen liittyvine valuma-alueineen. Tarkastelualueen kokonaispinta-ala on noin 2,4 km. Suunnitelma on päivitetty talvella 2011 (FCG Oy).

Alueelle on laadittu Marja-Vantaan maiseman ja virkistysalueiden yleissuunnitelma (FCG Oy 2009). Yleissuunnitelma toimii alueen asemakaavoituksen ja muun jatkosuunnittelun apuna. Yleissuunnitelman rajaus noudattaa Marja-Vantaan osayleiskaavan rajausta.

Kivistön keskustaan tullaan toteuttamaan keskitetty putkijätejärjestelmä, joka on rakenteilla v. 2015. Järjestelmän edellyttämät tilavaraukset on

huomioitu kaavasuunnittelussa. Tavoitteena on ottaa järjestelmä osittain käyttöön kesällä 2015.

4 ASEMAKAAVAN SUUNITTELUN VAIHEET

4.1 Asemakaavan suunnittelun tarve

Suunnittelun tarve liittyy Vantaan kaupungin strategisiin tavoitteisiin tuoda pääkaupunkiseudunkin näkökulmasta merkittävää kaupunkirakennetta ja palveluja hyvien raideliikenneyhteyksien varteen. Asemakaavaehdotus on laadittu asuinrakentamisen edistämiseksi ja toteuttamiseksi alueelle. Asemakaavaehdotus toteuttaa MAL -tavoitteita 2000 asunnon rakentamisesta vuosittain Vantaalle.

4.2 Suunnittelun käynnistäminen ja sitä koskevat päätökset

Kaavoitettavan alueen yksityinen maanomistaja ja Vantaan kaupunki ovat tehneet yhteistoiminta-sopimuksen alueen kaavoittamisesta (kaupungin ja Kuolinpesien välillä on allekirjoitettu 31.5.2007 Yhteistoiminta-sopimus ja 31.8.2012 Yhteistyösopimuksen täydennyssopimus). Suunnittelutyö on ollut Kivistön asemakaavayksikön työohjelmassa vuosina 2013 ja 2014.

4.3 Osallistuminen ja yhteistyö

4.3.1 Osalliset

Osallisia ovat:

- Alueen ja viereisten alueiden omistajat, vuokralaiset, asukkaat, yritykset ja työntekijät (naapurit)
- Kaupunginosan ja lähialueen asukkaat, yritykset ja työntekijät, asukasyhdistykset ja muut yhdistykset
- Keimolan omakotiyhdistys
- Kaupungin viranomaiset
- Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, Uudenmaan liitto, HSL, HSY, RHK, Tiehallinto, Finavia, Liikennevirasto, Museovirasto
- Vantaan Energia Oy, Gasum Oy, Elisa Communications Oyj
- Kunnan jäsenet, alueen maanomistajat ja maanvuokraajat, viereisten ja vastapäisten alueiden omistajat
- Ne, jotka katsovat olevansa osallisia.

4.3.2 Vireille tulo

Tämä asemakaavatyö (Kivistön keskusta asuminen 5, kaava nro 231800) on ollut kaavoituksen työohjelmassa vuodesta 2013 lähtien. Kaavoitustyöhön on ryhdytty kaupungin ja alueen yksityisen maanomistajan aloitteesta sekä Lujatalo Oy:n suunnitteluvarauksen myötä.

Kaavatyö on tullut vireille 3.4.2014 päivätyn osallistumis- ja arviointisuunnitelman nähtäville asettamisen yhteydessä (Oas nähtävillä 3.4. − 2.5.2014).

4.3.3 Osallistuminen ja vuorovaikutusmenettelyt

Osallistumis- ja arviointisuunnitelman nähtävilläoloaikana 3.4. − 2.5.2014 järjestettiin Kivistön keskustan kaavoitusta koskeva yleisötilaisuus Kanniston monitoimitila Kannussa 23.4.2014.

Mielipiteet osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta (3.4.2014) ja niihin laaditut vastineet

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta jätettiin kuusi mielipidettä sen nähtävilläoloaikana ja yksi nähtävilläoloajan jälkeen. Mielipiteissä ei vastustettu alueen kaavoittamista, sen sijaan esitettiin alueen suunnittelussa huomioitavia asioita sekä tavoitteita ja toivomuksia.

1 Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä HSL 24.4.2014
HSL kannattaa maankäyttöluonnoksessa esitettyä tiivistä rakentamista Kivistön asemanseudulla, koska siten saadaan enemmän ihmisiä asemana vaikutuspiiriin ja mahdollistetaan pyöräilyn ja kävelyn hallitseva osuus alueen sisäisessä liikenteessä.

Keimolantielle Kivistön puistokadun risteyksen läheisyyteen on varattava paikat linja-autopysäkeille. Sujuvat kävely- ja pyöräyhteydet Kivistön asemalle ja alueen bussipysäkeille on turvattava.

Vastaus:
Linja-autopysäkeille on varattu Kivistön puistokadun risteyksen läheisyyteen paikat Keimolantien katusuunnitelmien yhteydessä. Sujuvat kävely- ja pyöräyhteydet Kivistön asemalle ja alueen bussipysäkeille on turvattu huolehtimalla kaava-alueen sisäisistä poikittaisista kevyenliikenteen yhteyksistä ja määrittämällä kaava-alueen sisäiset moottoriajoneuvoille sallitut katualueet pihakaduiksi.

2 Vantaan Energia Sähköverkot Oy 24.4. / 7.5.2014
Uusien muuntamoiden tarve tulee huomioida asemakaavaehdotuksessa. Liitekuvassa on esitetty toivotut muuntamoiden sijainnit.

Kaukolämpöverkon osalta ei huomioitavaa.

Vastaus:
Uusien muuntamoiden tarve ja niiden sijainti toive on huomioitu asemakaavaehdotuksessa.

3 Vantaan kaupunginmuseo 30.4.2014
Kaava-alueen länsireunassa kulkee Vanhan Nurmijärventien linjaus, joka on Vantaan kaupungin vanha rakennuskulttuurikohde (luokitustunnus A, 1600-1700-luvun tielinjaus Vanha Kaarelantie – Vanha Nurmijärventie). Kaupunginmuseon asemakaavaluonnoksesta 230600 antamassa kom-

mentissa on esitetty Vanhan Nurmijärventien historiallisen luonteen ja linjauksen huomioon ottamista kaavassa. Tulevan keskustarakenteen vuoksi tien linjaus ja luonne tulevat kuitenkin muuttumaan. Perusteita tien linjauksen ja luonteen säilyttämiselle ei uudessa ympäristössä enää ole.

Vantaan kaupunginmuseolla ei ole huomautettavaa rakennetun kulttuuriympäristön osalta. Arkeologisen kulttuuriperinnön osalta lausunnon antaa Museovirasto.

4 Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä HSY 29.4.2014
HSY pyytää huomioimaan korttelikohtaiset kierrätyshuoneet jäteputkijärjestelmän yhteydessä.

Vesihuoltolinjat on pyrittävä sijoittamaan yleisille alueille ja johtokuja-aluevarausten tarve tulee selvittää. Vesihuollon putkille ja linjoille tulee varata riittävästi tilaa asemakaavassa. Kaavoituksen yhteydessä tulee laatia alustava vesihuollon yleissuunnitelma ja se tulee hyväksyttää HSY:llä.

Tulevissa suunnitteluvaiheissa on tehtävä tiivistä yhteistyötä HSY:n vesihuoltoasiantuntijoiden kanssa.

Vastaus:
Korttelikohtaiset kierrätyshuoneet huomioidaan rakennussuunnitteluvaiheessa. Kaavoituksen yhteydessä on laadittu vesihuollon yleissuunnitelma, jossa on varattu riittävät tilat vesihuollon putkille ja linjoille. Suunnitelmasta pyydetään HSY:n lausunto muun kaava-aineiston yhteydessä. Tulevissa suunnitteluvaiheissa tehdään tiivistä yhteistyötä HSY:n vesihuoltoasiantuntijoiden kanssa.

5 Museovirasto 6.5.2014
Museovirasto toteaa, ettei sillä ole asemakaavaan liittyen huomautettavaa Alueelta ei tunneta rauhoitettuja kiinteitä muinaisäännöksiä.

Rakennetun kulttuuriympäristön ja maiseman osalta asemakaavasta lausuu Vantaan kaupunginmuseo.

6 Hannu Huhta 19.5.2014
Kivistöön on rakenteilla ja suunnitteilla kerrostaloja, joille on kaavoitettu erittäin vähän autopaikkoja asuntomäärään nähden. Vähäistä pysäköintipaikkamäärää on perusteltu hyvillä joukkoliikenneyhteyksillä.

Hyvistä joukkoliikenneyhteyksistä huolimatta moni tarvitsee autoa mm. työn ja harrastusten vuoksi sekä ruokaostosten kuljettamiseen. Autopaikkoja on tehtävä riittävästi. Mikäli riittäviä autopaikkoja ei muutoin mahdu alueelle, on järjestettävä aikarajoitukseton kadunvarsipysäköinti molemmille puolille katua.

Vastaus:
Kaavoituksessa on noudatettu Vantaan kaupungin liikennesuunnittelun autopaikkanormia, jonka mukaisesti kaava-alueella varataan autopaikkoja vähintään seuraavasti: 1 ap / 130 k-m2 asunnot, 1 ap / 50 k-m2 toimistot, 1 ap / 35 k-m2 liiketilat, 1 ap / 170 k-m2 palveluasunnot ja palvelutilat. Lyhytaikaista asiakaspysäköintiä varten katualueiden varrelle rakennetaan kaupungin puolelta autopaikkoja.

7 Keski-Uudenmaan pelastuslaitos 22.7.2014
Osa alueesta sijaitsee vaarallisia kemikaaleja laajamittaisesti käsittelevän ja varastoivan laitoksen ns. konsultointivyöhykkeellä (Oy Transmeri Ab, Kisällintie 13). Kaavoituksessa ja rakentamisessa on huomioitava suuronnettomuusriski ja mahdollisen onnettomuuden seuraukset alueelle.

Katujen suunnittelussa on huomioitava osoitteiden selkeys ja loogisuus sekä tonttiliittymien sijainti osoitteen mukaisessa kohdassa.

Rajalle tai rajan lähelle rakennettaessa on huomioitava palomuurien rakentamisen mahdollistaminen. Palomuurien rakentaminen voidaan korvata riittävällä palo-osastoinnilla. Kaavaan on selkeästi kirjattava, millä ehdoilla palomuuri voidaan jättää rakentamatta.

Asuinrakennukset on sijoitettava tontille siten, että pelastusteiden ja nostopaikkojen rakentaminen on mahdollista. Pelastusteiden ja nostopaikkojen suunnittelussa on huomioitava kansirakenteet ja istutettavat puut. Kevyenliikenteenväylät ja ulkoilureitit eivät sovellu pelastustiekäyttöön. Varatie voidaan korvata kahdella erillisellä, tarkoituksenmukaisesti riittävän etäälle toisistaan sijoitetulla porrashuoneella.

Erityisasumisen rakennukset on varustettava automaattisella sammutuslaitteistolla. Kunnallistekniikan suunnittelussa tulee huomioida sammutuslaitteiston tarvitsema vesimäärä.

Vastaus:
Osoitteiden selkeys ja loogisuus on huomioitu nimistösuunnittelussa ja tonttiliittymät sijoitetaan osoitteen mukaisesti mahdollisuuksien mukaan.

Rakennusjärjestys määrittää palomuurin rakentamisen ehdot ja ohjaa rakennussuunnitteluvaihetta.

Asuinrakennukset on sijoitettu tonteille siten, että pelastusteiden ja nostopaikkojen rakentaminen on mahdollista. Kansirakenteet ja istutettavat puut on huomioitu pelastusteiden ja nostopaikkojen suunnittelussa. Rakennussuunnitteluvaiheessa varmistetaan, että erityisasumiselle varattavat rakennukset varustetaan automaattisella sammutuslaitteistolla. Sammutuslaitteiston tarvitsema vesimäärä huomioidaan kunnallistekniikan suunnittelussa.

Mielipiteet päivitetystä osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta (29.9.2014) ja niihin laaditut vastineet

Päivitetystä osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta jätettiin neljä mielipidettä.

1 Vantaan kaupunginmuseo 24.10.2014
Vantaan kaupunginmuseo on lausunut mielipiteensä 1. OAS:iin yhteydessä eikä sillä ole siihen lisättävää.

Arkeologisen kulttuuriperinnön osalta lausunnon antaa Museovirasto.

2 Finavia Oyj 29.10.2014
Kaava alue sijaitsee Helsinki-Vantaan lentoaseman lentomelusta laaditun v. 2025 ennusteen melukäyrien L_{den} 50 ja 55 välisellä alueella. Kaavaa laadittaessa on arvioitava, millä tavoin otetaan melulle herkkien toimintojen sijoittamisessa meluhäiriö huomioon toimintojen sijoittelussa, rakenteiden ja rakennusten mitoituksessa ja sijoittelussa. Kaavamääräyksissä nämä tulee huomioida hyvän kaavoitustavan edellyttämällä tavalla.

Vastaus:
Kaavamääräyksissä on varauduttu niin lentomeluun kuin muuhunkin liikennemeluun antamalla normaalia tiukemmat ääneneristävyysvaatimukset. Asuinhuoneiden ulkokuoren ääneneristävyyden lento- ja liikennemelua vastaan on oltava vähintään 35 dB. Toimitilojen ja vastaavien työtilojen ulkokuoren ääneneristävyyden lento- ja liikennemelua vastaan on oltava vähintään 32 dB. Rakennusjärjestyksessä edellytetään 32 ja 28 dB:ä. Lisäksi on parvekkeille annettu lasitusmääräyksiä, mikä omalta osaltaan vaimentaa meluhaittoja.

3 Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä HSY 28.10.2014
Vesihuoltolinjat on pyrittävä sijoittamaan yleisille alueille ja johtokuja-aluevarausten tarve tulee selvittää. Vesihuollon putkille ja laitteille tulee varata riittävästi tilaa asemakaavassa. Kaavoituksen yhteydessä tulee laatia vesihuollon esisuunnitelma kustannusarvioineen. Suunnitelma tulee hyväksyttää HSY:llä.

Tulevissa suunnitteluvaiheissa on tehtävä tiivistä yhteistyötä HSY:n vesihuoltoasiantuntijoiden kanssa.

Vastaus:
Kaavoituksen yhteydessä on laadittu vesihuollon yleissuunnitelma josta pyydetään lausunto HSY:ltä muun kaava-aineiston ohessa. Tulevissa suunnitteluvaiheissa tehdään tiivistä yhteistyötä HSY:n vesihuoltoasiantuntijoiden kanssa.

4 Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä HSL 29.10.2014
HSL:n aikaisempi kannanotto 24.4.2014 on voimassa eikä siihen ole tarpeen tehdä muutoksia.

4.4 Asemakaavan tavoitteet

4.4.1 Lähtökohta-aineiston antamat tavoitteet

Kaupungin asettamat tavoitteet

Alueen suunnitteluvisiota (Marja-Vantaan visio) noudattaen tavoitteet muodostuvat toiminnallisista, visuaalisista ja kestävän ympäristön mukaisista tavoitteista. Näihin liittyen tavoitteena on kotikaupunki, taidekaupunki ja kestävä kaupunki. Kotikaupunki tarkoittaa mm. elinympäristöä, jossa asuminen sijoittuu esteettömästi lähelle työntekoa sekä virkistys- ja liikuntamahdollisuuksia. Taidekaupungin tavoite on visuaalisesti erinäköinen kaupunki, jossa käytetään monipuolisesti värejä ja taidetta rakennusten arkkitehtuurissa sekä ympäristörakentamisessa. Kestävä kaupunki puolestaan tarkoittaa ympäristöä, jossa kestävän kehityksen mahdollisuudet on huomioitu mahdollisimman laajasti.

Kotikaupunki teemaan liittyen tavoitteena on mahdollistaa tiiviin kaupunkimaisen korttelin rakentuminen alueelle: luodaan edellytykset monipuolisen asuntorakentamisen toteuttamiselle siten, että syntyy viihtyisiä ja toimivia kaupunkimaisia korttelikokonaisuuksia, jotka kytkeytyvät monella tasolla luontevasti ympäröivään kaupunkirakenteeseen.

Taidekaupunki teemaan liittyen, tavoitteena on tuoda taide osaksi asukkaiden arkea. Tavoitteena on taiteen liittyminen niin huomaamattomasti kaupunkiympäristöön, ettei rajapintoja voida erottaa. Tavoitteen toteutumisen varmistamiseksi tulee kaavamääräysten mukaan taide liittää jo alkuvaiheessa kaikkeen arkkitehtuuri- ja ympäristösuunnitteluun.

Kestävä kaupunki teemaan liittyen tavoitteena on mm. rakentaa viherkattoja osana sade- ja hulevesien hallintajärjestelmää sekä mahdollistaa alueelle putkijätejärjestelmän toteuttaminen jätekuljetuksien ja energian kulutuksen vähentämiseksi ja viihtyvyyden lisäämiseksi. Alueelle on tarkoitus toteuttaa myös keskitetty pysäköintiratkaisu.

Alueen oloista ja ominaisuuksista johdetut tavoitteet

Suunnittelualue on osa Kivistön uutta rakenteilla olevaa keskustaa. Kaavatyön tarkoituksena on alueen maankäyttöä tehostamalla saada Kehäradan ja aseman välittömään läheisyyteen mahdollisimman paljon asukkaita ja palveluita ja mahdollistaa näin mahdollisimman suuren joukkoliikenteen potentiaalisen käyttäjäkunnan muodostuminen alueelle.

Tavoitteena on osoittaa mahdollisimman luontevat sujuvat ja turvalliset kevyenliikenteen yhteydet Kivistön aseman sisäänkäynteihin ja näin lisätä osaltaan kävelyn ja pyöräilyn määrää alueen sisäisessä liikenteessä.

Virkistysalueiden osalta tavoitteena on turvata suunnittelualueelta sujuvat ja viihtyisät yhteydet ympäröiville virkistysalueille sekä Vantaanjoen kulttuurimaisemaan.

Hulevesien hallinnan ensisijainen tavoite Vantaan hulevesiohjelman mukaisesti koko Kivistön alueella on estää rakentamisesta aiheutuva haitallinen hulevesivirtaamien kasvu. Hulevesiä viivytetään hallitusti alueen sisällä paikallisesti ja alueellisesti niin, että alueelta purkautuva virtaama säilyy nykytilanteen tasossa myös suunnitellun maankäytön toteuduttua.

4.4.2 Prosessin aikana syntyneet tavoitteet

Osallisten esittämät tavoitteet

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmien nähtävilläoloaikana kaavatyön osalliset jättivät yhteensä 11 mielipidettä. Osassa palautteesta ei varsinaisesti esitetty alueen suunnitteluun liittyviä tavoitteita vaan tuotiin esille suunnittelussa huomioitavia asioita kuten alueen muuntamoiden ja kaapeleiden sijainti tms.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta annetut mielipiteiden sekä niihin laadittujen vastineiden sisältö on kerrottu selostuksen kohdassa *” 4.3.3 Osallistuminen ja vuorovaikutusmenettelyt, Mielipiteet osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta ja niihin laaditut vastineet”.*

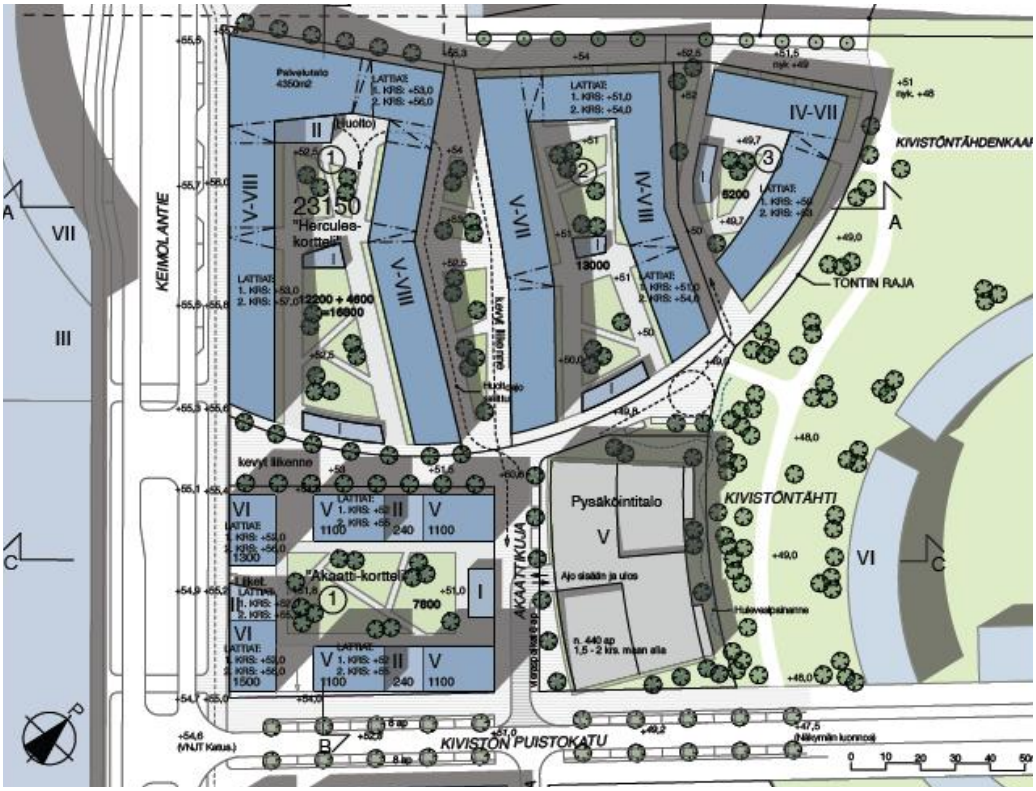
Myös pääkaupunkiseudun MAL -sopimus asettaa Vantaan asuntotuotannolle määrällisiä tavoitteita, joita tämän kaavatyön kautta on mahdollista toteuttaa.

4.5 Asemakaavaratkaisun vaihtoehdot

4.5.1 Alustavien vaihtoehtojen kuvaus

Kaavaehdotuksen valmistelun yhteydessä tehtiin useita vaihtoehtoisia luonnoksia alueen rakenteesta. Luonnokset laadittiin Kivistön asemakaavayksikössä ja rakentajan konsulttityönä (L Arkkitehdit Oy) kaava-alueen yksityisen maanomistajan toimeksiannosta. Konsulttityötä ohjasivat yksityisen maanomistajan lisäksi Kivistön asemakaavayksikön ja kuntatekniikan henkilöstö.

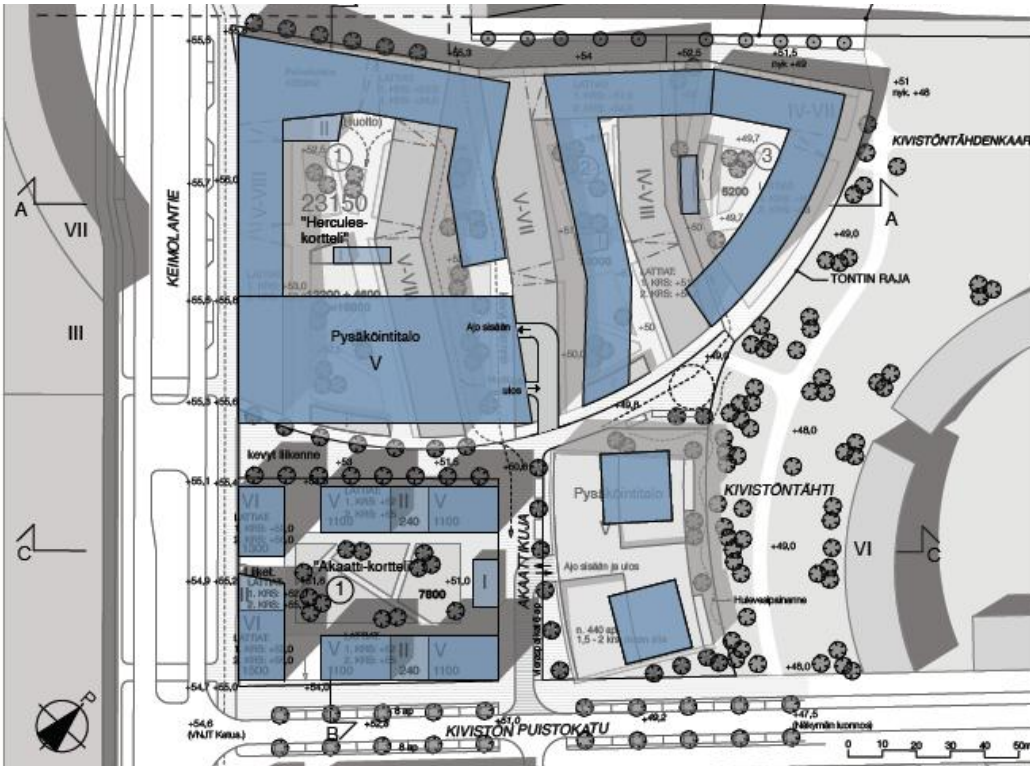
Kaikissa vaihtoehdoissa on huomioitu suunnittelualueen keskeinen sijainti kaupunkirakenteessa. Vaihtoehdot noudattavat pääosin samoja perusperiaatteita ja poikkeavat toisistaan lähinnä pysäköintilaitoksen ja Keimolantiehen liittyvän pihakadun sijoittumisen osalta.

Kaavaehdotuksen pohjaksi on laadittu useita korttelirakennevaihtoehtoja. Vaihtoehto A. (Kuva: L Arkkitehdit Oy)

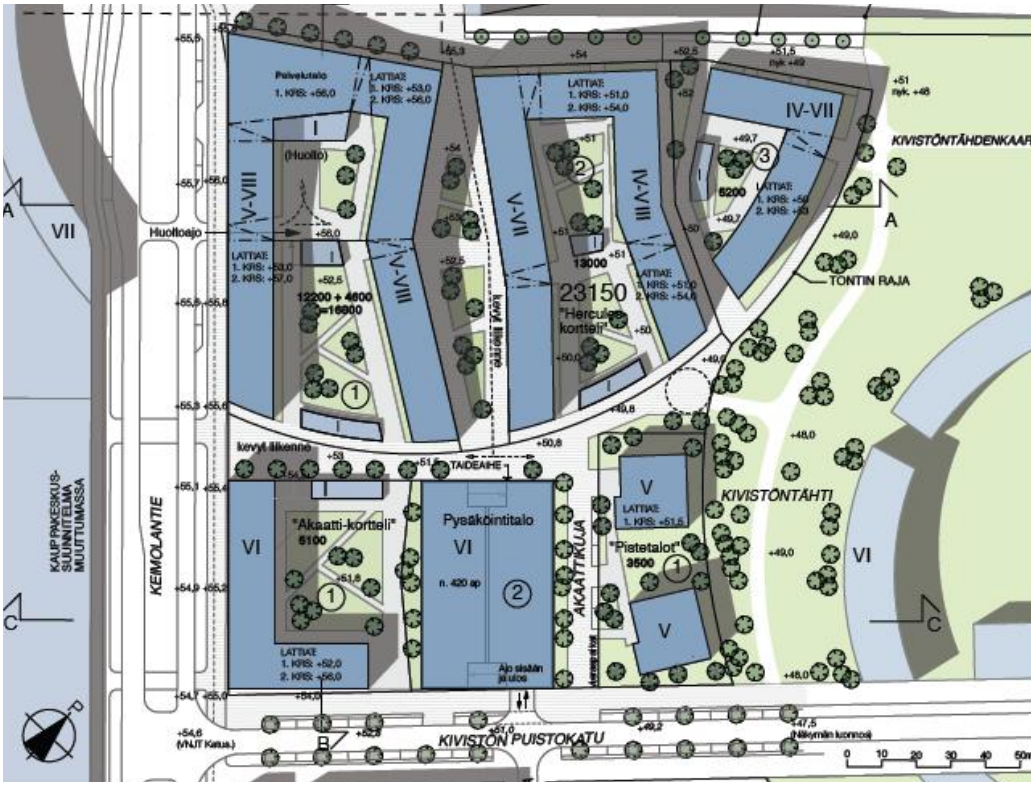
Kaavaehdotuksen pohjaksi on laadittu useita korttelirakennevaihtoehtoja. Vaihtoehto B. (Kuva: L Arkkitehdit Oy)

Kaavaehdotuksen pohjaksi on laadittu useita korttelirakennevaihtoehtoja. Vaihtoehto C. (Kuva: L Arkkitehdit Oy)

Kaavaehdotuksen pohjaksi on laadittu useita korttelirakennevaihtoehtoja. Vaihtoehto D. (Kuva: L Arkkitehdit Oy)

Kaavaehdotuksen pohjaksi on laadittu useita korttelirakennevaihtoehtoja. Kaavaratkaisun perustana on korttelirakennevaihtoehto E. (Kuva: L Arkkitehdit Oy)

Luonnoksien avulla on arvioitu eri ratkaisuvaihtoehtojen etuja ja haittoja sekä vaikutusta alueen suunnittelulle asetettuihin tavoitteisiin. Luonnoksista ilmenee hyvin pysäköintilaitoksen suuri vaikutus kaupunkikuvaan. Em. lisäksi luonnoksissa tutkittiin mm. rakentamisen määrää, kerroslukuja, Kivistön tähti -puiston ja korttelialueiden rajausta, näkymiä alueelle ja alueelta sekä alueen kytkeytymistä ympäröivään kaupunkirakenteeseen. Tässä esitetyn materiaalin lisäksi kaavaprosessin aikana laadittiin eri variaatioita eri suunnitteluratkaisuista sekä kaavoita joilla tutkittiin mm. rakeisuutta, alueen sisäistä liikennettä ja kytkeytymistä ympäröivään rakenteilla olevaa kaupunkirakenteeseen.

4.5.2 Asemakaavaratkaisun valinta ja perusteet

Asemakaavaehdotusta varten jatkokehitettäväksi valitussa vaihtoehdossa Kivistön puistokatuun rajautuva pysäköintilaitos sijoittuu keskeisemmin rakenteen sisään. Ratkaisua pidettiin kestävän kehityksen näkökulmasta parempana kuin vaihtoehtoa jossa pysäköintilaitos rajautuu Keimolantiehen, koska valitussa vaihtoehdossa asuminen tuodaan mahdollisimman lähelle Kivistön asemaa. Pysäköintilaitosten etäisyys asuntoihin koko kaava-alueella on mahdollista pitää alle 120 metrissä.

4.5.3 Suunnitteluvaiheiden käsittelyt ja päätökset

Tämän asemakaavatyön käsittelyt:
Asemakaava- ja asemakaavan muutosehdotus, Kaupunkisuunnittelulautakunta 19.1.2015.

5 ASEMAKAAVAN KUVAUS

5.1 Asemakaavan rakenne

Suunnittelualueen maankäyttö ja kaavaratkaisu perustuu Marja-Vantaan ydinkeskustan asemakaava- ja asemakaavan muutosluonnokseen nro 230600. Kaava-aluetta kolmelta sivulta rajaavat Kivistön keskustan liikenneverkon katu- ja rautatiealueet kytkevät alueen paikalliseen ja seudulliseen liikenneverkkoon.

Kevyenliikenteen yhteydet voidaan toteuttaa kaavatyölle asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Aluetta halkaisevat jalankululle ja pyöräilylle varatut reitit ovat osa Kivistön laajempaa kevyen liikenteen verkkoa ja ne mahdollistavat hyvät yhteydet laajempaan virkistys- ja viheralueverkostoon.

Rakennusten julkisivut kortteleiden sisäpihoilla on luonnosteltu vaaleiksi. (Kuva: L Arkkitehdit Oy)

Korttelialueet on osoitettu pääosin asuinrakentamiselle. Pysäköinti on suunniteltu toteutettavaksi keskitetysti suunnittelualueelle osoitetulla LPA -korttelialueella (autopaikkojen korttelialue).

Kaavaratkaisu noudattelee asemakaavaluonnoksen kaupunkirakennetta. Näkymä pohjoisesta. (Kuva: L Arkkitehdit Oy)

Kaava-aluetta rajaaville katualueille, mm. uudelle Kivistön puistokadulle on kaava-alueen tonteilta osoitettu liittymäkielto. Ajo kaavoitettaville AK- ja LPA -korttelialueille tapahtuu Kivistön puistokatuun liittyvän korttelin sisäisen tonttikadun kautta. Kaava-alueen katuverkko ei mahdollista alueen läpiajoa. Ajo aluetta palvelevaan pysäköintilaitokseen tapahtuu siten, että mahdollisimman suuri alue kaava-alueesta on pystytty rauhoittamaan autoilta. Liikenneratkaisun tavoitteena on ollut minimoida autoilusta aiheutuvia asumista häiritseviä ja haittaavia vaikutuksia.

Asemakaava luo edellytykset vahvasti joukkoliikenteeseen (raide- ja linja-autoliikenne) ja pyöräilyyn tukeutuvien kaupunkikorttelien toteutumiselle.

5.1.1 Mitoitus

Korttelialueet

Kaava-alueen yhteenlaskettu kerrosala on n. 45 450 k-m^2. Kerrosalasta saa toteuttaa 6 500 k-m2 erityisasumisena Safiiriaukion ja Keimolantien kulmaan rajautuvissa rakennuksissa. Tämän lisäksi kaavassa osoitetun rakennusoikeuden lisäksi saadaan rakentaa muita kerroksia korkeampaa tilaa (liike-, työ, palvelutiloja) asuinrakennusten katutasoon ah-rakennusaloille.

Alueelle on tulossa noin 950 asukasta, kun asumisväljyytenä 1 asukas / 45 k-m^2 asuinkerrosalaa. Asuntokerrosala mahdollistaa yhteensä noin

800 asunnon rakentamisen, jos asunnon keskikoko on 60 k-m². Lopulliset asukas- ja asuntoluvut määräytyvät pitkälti asuntotyyppijakauman perusteella alueen rakennussuunnittelun aikana.

Rakennusoikeudet kortteleittain:

kortteli 23150:
tontti 1 12870 k-m^2 (AK)
tontti 2 4760 k-m^2 (AK)
yht. 17630 k-m^2 (AK)

kortteli 23151:
tontti 1 17700 k-m^2 (AK)

kortteli 23152:
tontti 1 5300 k-m^2 (AK)

kortteli 23153:
tontti 1 4820 k-m^2 (AK)

Pysäköintilaitoksen laajuus määräytyy kerrosluvun ja rakennusalan rajojen mukaan. Rakennusoikeuden saa muun rakennusoikeuden päälle.

Korttelialueiden ah -merkinnällä osoitetuilla rakennusaloilla tulee maantasokerroksen tilat toteuttaa niin, että ne voidaan ottaa tarvittaessa heti liike- ja palvelutilakäyttöön. Nämä tilat saa rakentaa rakennusoikeuden lisäksi. Tilojen tulee olla korkeudeltaan muita kerroksia korkeampia (5 m).

Asuinkerrostalojen kattokerroksiin sijoitettavia talosaunoja, viherhuone-, kuntosali-, harrastus- ym. tiloja ei lasketa rakennusoikeuteen. Tilat voidaan toteuttaa kerrosluvun estämättä. Nämä tilat eivät mitoita autopaikkoja.

Autopaikkoja on varattava vähintään seuraavasti:
- 1 ap / 130 k-m^2 asunnot
- 1 ap / 50 k-m^2 toimistot
- 1 ap / 35 k-m^2 liiketilat
- 1 ap / 170 k-m^2 palveluasunnot ja palvelutilat

AK -kortteleiden asuinkerrostalojen autopaikat sijaitsevat pysäköintilaitoksissa. Lyhytaikaista asiakaspysäköintiä varten katualueiden varrelle rakennetaan kaupungin puolelta autopaikkoja.

Säältä suojattuja, helposti käytettäviä polkupyöräpaikkoja varten on varattava tilaa AK- kortteleissa varattava asumisen osalta 1 pp / 35 k-m^2. Vähintään 50 % näistä tiloista on oltava lukittavia tiloja, 30 % saa olla katoksia ja 20 % avopaikkoja. Polkupyörien säilytystiloja saa myös rakentaa piha-alueelle rakennusalan ulkopuolelle.

AK -korttelialueille toteutettavien toimisto-, palvelu- ja liiketilojen osalta säältä suojattuja, helposti käytettäviä polkupyöräpaikkoja on toteutettava vähintään 1 pp / 40 k-m^2.

Katualueet

Katualueiden mitoitus perustuu konsulttityönä Trafix Oy:ssä laadittuun katujen yleissuunnitelmaan.

5.1.2 Palvelut

Kivistön keskustaan vuonna 2011 valmistuneen asemakaava ja asemakaavan muutosluonnoksen (Marja-Vantaan ydinkeskusta, kaava nro 230600) suunnittelutyön yhteydessä selvitettiin laajasti mm. kaupallisia palveluita ja etsittiin ns. kivijalkaliikkeille toteutumisedellytyksiä. Marja-Vantaan ydinkeskustan kaavaluonnoksessa mahdollistetaan ja paikoin edellytetään liike-, työ- ja palvelutilojen rakentaminen rakennusten kivijalkakerrokseen.

Kaavaehdotuksessa on Safiiriaukioon, Keimolantiehen ja Kivistön puistokatuun rajautuvilla asuinrakennusten korttelialueilla osoitettu ah- merkinnällä rakennusalat joilla maantasokerroksen tilat tulee kadunpuoleisilla osilla toteuttaa niin, että ne voidaan ottaa tarvittaessa heti liike-, työ- ja palvelutila käyttöön. Näiden tilojen rakennusoikeus tulee asemakaavassa osoitetun rakennusoikeuden lisäksi. Näihin tiloihin voi sijoittua kauppoja ja palveluja, kuten partureita ja kampaamoja, kioskeja, ravintoloita, toimistoja tai asuntoihin liittyviä työtiloja. Tilojen yksityiskohtainen käyttö ja soveltuvuus esim. ravintolatoiminnalle, tulee huomioida rakennusten suunnittelun yhteydessä. Liike-, työ- ja palvelutilojen sijoittuminen lähelle asuntoja mahdollistaa lähipalvelut, työnteon lähellä kotia ja luo mahdollisuuksia pienyrittäjille löytää vaihtoehtoisia liike- ja palvelutiloja Kivistön keskustasta alueelle toteutettavan Kaupunkikeskuksen lisäksi.

5.2 Ympäristön laatua koskevien tavoitteiden toteutuminen

Asemakaavamääräyksillä ja -merkinnöillä sekä kaavaratkaisulla on pyritty varmistamaan laadukkaan ja vaihtelevan kaupunkikuvan syntyminen alueelle. Asemakaavaratkaisun ja määräysten lisäksi laatutavoitteiden toteutumiseen vaikuttaa osaltaan asemakaavatyön yhteydessä laaditut taide- ja maisemasuunnitelmat, jotka täsmentävät korttelialueiden rakentamisen lisäksi yleisten alueiden rakentamiselle asetettuja laatutavoitteita.

Kortteleiden värisuunnitelmat on laadittu osana kaavatyön taidesuunnitelmaa. (Kuva: Both Oy)

Kaavamääräysten mukaan kaupunkitilojen tulee mm. ilmentää hyvän kaupunkisuunnittelun ja kestävän kehityksen tavoitteita siten, että syntyy vaihtelevia, intensiivisiä ja arkkitehtonisesti korkeatasoisia katu- ja korttelitiloja. Alueen arkkitehtuurin tulee olla korkeatasoista ja innovatiivista. Em. lisäksi kaavamääräyksissä on useita rakentamista ohjaavia alueen kaupunkikuvaan vaikuttavia määräyksiä. Määräysten vaikutus painottuu korttelialueilla julkisivuihin ja rakentamisen laatuun. Näin on pyritty varmistamaan laadukkaan ja vaihtelevan kaupunkikuvan syntyminen alueelle.

Kaavaratkaisun keskeinen tavoite on luoda käveltävää kaupunkia. Näkymä Keimolantieltä Safiiriaukiolle ja kaava-alueen kortteleihin. (Kuva: L Arkkitehdit Oy)

Katuverkon mitoituksessa on huomioitu kaupunkimaisten asuinkortteleiden vaatimukset ja luonne. Katuverkko on suunniteltu siten, että läpiajoliikennettä ei kortteleihin synny. Liikenteellisellä ratkaisulla on pyritty mahdollistamaan jalankulun ja pyöräilyn hallitseva osuus alueen sisäisessä liikenteessä. Korttelin kahdessa suunnassa halkaisevat kevyen liikenteen reitit mahdollistavat hyvät jalankulku- ja pyöräily-yhteydet alueen sisällä ja kytkevät korttelin hyvin ympäröivään kevyenliikenteen verkostoon.

Keltasafiirinpolun ”akaatti”-taidekonsepti on osa kaavatyön taidesuunnitelmaa. (Kuva: Both Oy)

Kaava-alueen lähivirkistysalue (Kivistön tähti -puisto) on osa laajempaa viherverkostoa.

Maisemasuunnittelu tukee korttelipihojen monipuolisuutta ja alueen luonnon monimuotoisuutta huomioiden mm. hulevesien luonnonmukaisen käsittelyn paikallisesti. (Kuva: Vireo Oy)

Kaavamääräysten mukaan alueen hulevedet tulee viivyttää korttelialueella. Hulevesien käsittelyn ja kestävän kaupunkisuunnittelun kannalta on eduksi, että alueelle rakennetaan viherkattoja. Kaavamääräysten mukaan AK -korttelialueilla matalissa rakennusmassoissa hulevesien käsittelyssä tulee hyödyntää viherkattoja. Lisäksi LPA -korttelialueella hulevesien käsittelymenetelmästä riippumatta 70 % rakennuksen kattopinta-alasta tulee toteuttaa viherkattona. Hulevesien viivyttämisen lisäksi alueelle toteutettavat viherkatot rikastuttavat alueen kaupunkikuvaa ja pienilmastoa. Rakennusten mataluus suhteessa ympäröiviin rakennuksiin tekee alueen viherkatoista myös kaupunkikuvallisesti merkittäviä ja niiden vaikutus ylempien kerrosten asunnoista avautuviin näkymiin on oleellinen.

Korttelialueille on paikoin osoitettu maanpinnan ohjeellisia +tasoja. Syynä ovat kadunrakentamisen edellyttämät tontintasojen nostot. Korttelin sisäisen kevyen liikenteen väylän molemmin puolin tarvitaan lupa sijoittaa rakentamisen yhteydessä muodostuvat penkereet väliaikaisesti tonttien puolelle.

5.3 Aluevaraukset

5.3.1 Korttelialueet

Kaavaehdotuksessa on osoitettu korttelialueita asuntorakentamiseen ja aluetta palvelevan pysäköintilaitoksen rakentamiseen (AK, LPA). Kaavamääräyksissä on kaikkia korttelialueita koskevia kaupunkikuvaan, pysäköintiin ja hulevesiin liittyviä määräyksiä.

Asuinrakennusten korttelialueelle saa Safiiriaukion ja Keimolantien kulmaan rajautuviin rakennuksiin toteuttaa erityisasumista 6 500 k-m2.

Kaava-alueen pinta-alasta (4,1 ha) korttelialueiden osuus on 2,5 ha. Korttelialueet on osoitettu asunrakennusten, AK (2,2 ha) ja autopaikkojen korttelialueiksi, LPA (0,3 ha).

Korttelialueiden pysäköintiä koskevat määräykset on kerrottu selostuksen kohdassa *”5.1.1 Mitoitus”* ja asemakaavamääräyksissä kohdassa § 4 liikenne ja pysäköinti.

Asuinrakennusten korttelialueet (AK)

Kaavamerkintä mahdollistaa monipuolisen asuntorakentamisen alueelle. Tontin koosta, rakennusoikeudesta ja kerrosluvusta riippuen alueelle voidaan rakentaa erityyppisiä asuinkerrostaloja (lamelli- ja pistetaloja).

Kerrosluvut vaihtelevat välillä I – VIII. Rakennukset rakennetaan Safiiriaukioon, Keimolantiehen ja Kivistön puistokatuun rajautuvilla tonteilla kiinni em. katualueisiin. Rakennusalat on sijoitettu siten, että muodostuu umpikortteleita, joiden sisään syntyy suojaisia pihatiloja. Rakentamisten sijoittelulla suojataan sisäpihat liikennemelulta.

Rakennusoikeudet on osoitettu kaavakartassa tonttikohtaisesti numeerisesti. Rakentamistehokkuudet vaihtelevat tonteilla e=1.6 – 2.1 välillä. Tehokkainta rakentaminen on Safiiriaukioon rajautuvilla tonteilla lähimpänä Kivistön asemaan. Tonttien autopaikat sijoitetaan kaava-alueen LPA- alueelle rakennettavaan maanpäälliseen pysäköintilaitokseen. Asuintonteille saadaan sijoittaa teknistä huoltoa, koti- ja vammaispalvelua, kaupallisia kuljetuksia ja terveydenhoitoa palvelevia autopaikkoja sekä inva -paikkoja.

Kaavamääräysten mukaan osa maantasokerroksesta tulee rakentaa asunnoiksi. Asunnot voidaan avata rakennusten pihanpuolelle. Safiiriaukioon, Keimolantiehen ja Kivistön puistokatuun rajautuvilla tonteilla maantasokerroksen kadunpuoleiset tilat (asemakaavassa ah -merkinnällä osoitettu rakennusala) tulee toteuttaa korkeampina (5 m) siten, että ne voidaan tarvittaessa heti ottaa liike-, palvelu- ja työtilakäyttöön. Nämä tilat saa rakentaa kaavassa osoitetun rakennusoikeuden lisäksi. Rakennusten maantasokerros tulee olla kadun puolella avonainen. Kerrostalokortteleiden pihat ovat vehreitä. Oleskelu- ja leikkialueet toteutetaan yhteisinä, eikä tonttien välisiä rajoja saa aidata.

Autopaikkojen korttelialue (LPA)

Kaavakarttaan on osoitettu yksi autopaikkojen korttelialue (LPA). Korttelialueelle on mahdollista toteuttaa V kerroksinen pysäköintilaitos. LPA-alueen laajuus määräytyy kaavassa osoitetun rakennusalan ja kerrosluvun mukaan. Pysäköintilaitoksen saa rakentaa rakennusoikeuden lisäksi. Pysäköintilaitos on sijoitettu siten, että etäisyys asuntojen ulko-ovelta pysäköintilaitokseen on enintään 120 metriä. Kaavamääräysten mukaan, pysäköintilaitoksen tulee olla luonnonvaloisa ja viihtyisä ja sen tulee arkkitehtuuriltaan liittyä ympäröiviin asuinrakennuksiin. Tilojen turvallisuutta ja käytettävyyttä tulee edistää valaistuksella ja värien käytöllä.

Pysäköintilaitokselle on laadittu ”helminauha”-taidekonsepti osana kaavatyöhön taidesuunnitelmaa. (Kuva: Both Oy)

Pysäköintilaitokseen varataan varastotilaa polkupyörien ja mopojen pitkäaikaissäilytykseen sekä 40 k-m² pyörien kunnostus- ja pesutilaa tarvittavin varustein. Pysäköintilaitoksien suunnittelussa ja toteutuksessa huomioidaan sähköautojen varauspisteet sekä aluetta palvelevan sähkömuuntamoin sijoittaminen rakennukseen. Pysäköintitiloihin voidaan sijoittaa myös osa (enintään 70 %) asuinkorttelialueiden asumista palvelevista aputiloista, kuten jätehuone-, varasto-, harrastus- ja kerhotiloja.

5.3.2 Muut alueet

Puistot (VP)

Kaava-alueen itälaidalla sijaitsee Kivistön tähti -niminen puisto, joka on ensimmäinen asemakaavoitettava osa Kivistön keskuspuistoa. Kaavakartassa puistoon on osoitettu ohjeellisena puistoreitti, joka jatkuu tulevissa asemakaavoissa.

5.3.3 Tekninen huolto

Vesihuolto

Kivistön keskusta kuuluu Keimolan painepiiriin. Painepiirin vesisäiliönä toimii Myyrmäen yläsäiliö, jonka tilavuus on 4500 m^3, ylävesipinta +95,67 (N2000) ja alavesipinta +86.18 (N2000).

Vedensyöttö Myyrmäen painepiiriin tapahtuu Helsingistä Pitkäkosken vedenpuhdistuslaitokselta Kaivokselan ja Myyrmäen paineenkorotuspumppaamoiden kautta. Myyrmäen painepiiristä vesi johdetaan Keimolan painepiiriin Vantaanpuiston länsipuolella olevan Kivistön (ent. Myllymäen) paineenkorottamon kautta.

Kivistön paineenkorottamolta vesi johdetaan DN 400 - 500 vesijohdolla Kivistöön. Paineenkorottamon kapasiteettia on tarpeen nostaa, vaikka painetasoa ei voida nostaa merkittävästi käyttöpaineen liiallisen nousun välttämiseksi. Vesijohtoverkon alin painetaso kaava-alueella on noin +89.00 ja ylin painetaso noin +98.00. Korkeimmat rakennukset saattavat tarvita kiinteistökohtaista paineenkorotusta.

Vesijohtoverkostoa rakennetaan yleisille katualueille palvelemaan kaavoitettavia tontteja.

Jätevedet ohjataan kaava-alueen eteläosaan sijoittuvan Kivistön Puistokadun varteen rakennettavaan väliaikaiseen jätevedenpumppaamoon, josta jätevedet pumpataan Keimolantien varteen ja edelleen Tikkurilantien runkoviemärissä lounaaseen, Hämeenlinnanväylän ja Kehä III:n ali kohti Espoon viemäriverkostoa ja edelleen puhdistettavaksi Suomenojan jätevedenpuhdistamolle.

Itäpuolisen Keskusta-asuminen 7 –alueen rakentumisen jälkeen väliaikainen jätevedenpumppaamo poistetaan käytöstä ja jätevedet johdetaan viettoviemärissä Piispankyläntien jätevedenpumppaamolle, joka nostaa jätevedet Tikkurilantien runkoviemäriin.

Korttelissa 23150 saatetaan tarvita kiinteistökohtaista jätevedenpumppausta.

Vesihuollon rakentamiseksi Punakivenraitille tullaan rakentamaan viereisille tonteille alkuvaiheessa penkereet, jotka asuinrakentamisen myötä voidaan poistaa.

Energiahuolto

Alue voidaan liittää Vantaan Energia Oy:n kaukolämpöverkkoon. Vantaan Energia Oy:n olemassa oleva kaukolämpöverkko sijaitsee Piispankylän teollisuusalueella kaava-alueen eteläpuolella. Kaukolämpöön liittyminen ei ole pakollista.

Alue liitetään Vantaan Energia Oy:n sähköverkkoon. Vantaan Energia Oy:n mukaan alueelle tarvitaan kaksi muuntamoa. Kaavaehdotuksessa on osoitettu ohjeelliset rakennusalat muuntamoille. Muuntamot on sijoitettu Vantaan Energia Oy:n esittämien toiveiden mukaisesti, korttelialueille 23150 ja 23152. Kaavaehdotuksessa esitettyjen muuntamoiden lisäksi rakennuksiin toteutetaan tarvittaessa kiinteistömuuntamoita.

Jätehuolto

Kivistön keskustan alueella varaudutaan keskitetyn putkikeräysjärjestelmän toteutukseen. Putkikeräysjärjestelmä perustuu kiinteistö- tai kiinteistöryhmäkohtaiseen neljän eri jätejakeen keräämiseen jätepisteisiin, josta ne maahan sijoitetun välivaraston ja keräysputkiverkoston kautta ilman painevoiman avulla siirretään alueelliselle jätteenkeräysasemalle. Jätteenkeräysasemalta jätteet toimitetaan eteenpäin HSY:n määräysten

mukaisesti. Järjestelmää tukee Kivistön aluekeräyspisteiden verkosto, joissa kerätään mm. lasia, pienmetallia, kartonkia, paperia, paristoja ja vaatteita. Putkikeräysjärjestelmän etuna ovat jätehuollosta aiheutuvan raskaan liikenteen poistuminen asuntoalueelta, jolloin liikenteen melutaso laskee ja päästöt vähenevät ja liikenneturvallisuus paranee. Järjestelmän haittana ovat raskaat alkuinvestoinnit sekä putkistoon että jätteenkeräysasemaan.

Kaava-alueen kiinteistöjen edellytetään liittymään keskitettyyn putkijätejärjestelmään.

5.4 Asemakaavan vaikutukset

5.4.1 Sosiaaliset vaikutukset

Kivistön uuden keskustan rakentamisen sosiaalisia vaikutuksia on tutkittu keskustan asemakaavaluonnoksen (Marja-Vantaan ydinkeskusta asemakaava ja asemakaavanluonnos, kaava nro 230600) yhteydessä laaditussa erillisessä raportissa: Sosiaalisten vaikutusten arviointi (Sito Oy 2011). Sosiaalisten vaikutusten arviointityö keskittyi Kivistön keskusta-alueelle. Keskusta-alueen lisäksi selvitystyössä tarkasteltiin joitakin asioita myös nykyisten Kivistöläisten näkökulmasta. Sosiaalisten vaikutusten arviointi ei nostanut Kivistö keskustan alueelle laadittujen suunnitelmien suhteen esiin mitään erityistä ongelmaa, koska suunnittelun kuluessa oli huomioitu jo laajasti eri osatekijöitä.

Tämän asemakaavaehdotuksen sosiaalisia vaikutuksia on voitu arvioida em. keskustan kaavaluonnoksen sosiaalisten vaikutusten arviointiraportin pohjalta ja tarkennettu ajatellen nyt laadittua asemakaavaehdotusta.

Kaavaehdotus mahdollistaa Kivistön keskustaan asuntorakentamisen kortteleiden toteutuksen Kivistön rautatieaseman välittömässä läheisyydessä. Korttelit sisältävät monimuotoista kerrostaloasumista noin 950:lle asukkaalle sekä palvelu- ja työtiloja. Suunnittelun tavoitteena on ollut pyrkimys luoda omaleimainen, monipuolisia asumisvaihtoehtoja ja vaihtelevia kaupunkitiloja tarjoava kestävän kehityksen mukainen alue, jonne rakentuu monipuolista asuntotarjontaa eri elämänvaiheissa oleville, eri väestöryhmille ja eri tulotason omaaville.

Mahdollisuudet

<u>Imago ja sijainti</u>
Asuntorakentaminen tulee omalta osaltaan luomaan alueen suunnitteluvision mukaista kotikaupungin imagoa, omaleimaisuutta ja tunnettavuutta niin Vantaalla kuin valtakunnallisestikin. Keskusta rakentamisen alkuvaiheessa toteutettava rakennuskanta luo vahvasti mielikuvia alueesta.

Tämän asemakaava-alueen tontit valmistuvat Kivistön keskustan rakentumisen alkuvaiheessa.

Suunnittelualue sijoittuu uuteen kaupunkirakenteeseen hyvin keskeisesti. Alue on Kivistön aseman välittömässä läheisyydessä. Asuinrakennusten korttelit ovat helposti saavutettavissa ja alueella on hyvät joukkoliikenteen yhteydet. Alue liittyy hyviin pyöräily- ja muihin kevyenliikenteen reitistöihin. Läheisen Aurinkokiven palvelurakennuksen yhteyteen rakentuu urheilukenttä ja yhteydet lähivirkistysreitteihin ja -alueisiin muodostuvat sujuviksi. Lähellä on myös metsää ja leikkipuistoja.

Kivistön koulun ympäristöön on tarkoitus sijoittua päiväkoti ja rakenteilla oleva Aurinkokiven palvelurakennus koulu- ja muine palveluineen sijaitsee noin 500 metrin etäisyydellä. Pienten lasten perheille ala-asteen ja päiväkodin läheisyys on usein tärkeä asuinalueen valintaperuste. Myös harrastuspaikkojen (esim. kulttuuri, liikunta) sijainti lähellä kotia on merkittävää etenkin lasten, nuorten ja seniorien kannalta. Suunnittelualueen keskeinen sijainti kaupunkirakenteessa edistää myös lasten turvallista liikkumista sekä mahdollistaa liikkumisen ilman yksityisautoa.

Aurinkokivi tulee julkisena rakennuksena olemaan alueen paikallisen identiteetintekijä. Tässä roolissa se mahdollistaa uuden alueen sosiaalisen ympäristön syntymistä ja myönteistä yhtenäisyyttä. Rakentaminen ja uusien asukkaiden muutto alueelle tukee olennaisesti uuden alueen paikallisten palvelujen kehittymistä, myös nykyisten kivistöläisten kannalta. Tämä vaikuttaa positiivisesti arkielämän toimivuuteen sekä alueen houkuttelevuuteen ja imagoon.

Kaavamääräysten mukaan taide tulee olemaan mukana rakennus- ja ympäristösuunnittelun alusta lähtien. Tavoitteena on taiteen luonteva liittyminen kaupunkiympäristöön ja sen tuominen rikastuttavaksi osaksi alueella asuvien ja toimivien arkea.

<u>Arkielämä ja palvelut</u>
Kaavaehdotuksen suunnitteluratkaisu mahdollistaa monimuotoista asumista noin 956:lle uudelle asukkaalle sekä palvelu- ja työtiloja. Alue soveltuu hyvin lapsiperheille, senioreille ja kaikille ryhmille, jotka viettävät paljon aikaa omalla asuinalueellaan. Suunnittelualueen länsipuolelle rakentuva Kivistön kaupunkikeskus sekä n. 600 metrin etäisyydelle sijoittuva Aurinkokivi tulevat sisältämään monipuolisia tiloja, palveluita ja harrastusmahdollisuuksia. Aurinkokivi ja Kivistön koulun ympäristön päiväkoti turvaavat lapsia ja heidän huoltajiaan tukevaa palveluverkostoa.

Asukasmäärän kasvu alueella lisää julkisten ja kaupallisten palvelujen kysyntää ja tarjontaa. Kaavaehdotus mahdollistaa liike- työ ja palvelutilojen rakentamisen rakennusten kivijalkakerrokseen. Toteutuessaan ne mahdollistavat lähipalvelujen syntymistä, monipuolistavat kaupunkikuvaa, luovat yhteisöllisyyttä ja sosiaalista kontrollia sekä toiminnallista vaihtelua asuinkortteleihin. Kivijalkatilat täydentävät ja monipuolistavat alueen ja koko Kivistön keskustan kaupallista palvelutarjontaa, joka tulee painottumaan suunnittelualueen eteläpuolelle sijoittuvaan Kivistön kaupunkikeskukseen Kivistön aseman välittömään läheisyyteen. Tuleva kaupunkikeskus liittyy kaupunkimaisesti keskustan asuinalueeseen ja

mahdollistaa hyvät ja monipuoliset, seututasoiset kaupalliset palvelut myös ilman henkilöauton käyttöä.

Suunnittelussa on otettu huomioon ympäröivien alueiden asukkaiden palvelujen saavutettavuus erityisesti joukkoliikenteellä ja kevyellä liikenteellä. Kevyen liikenteen reittien jatkuvuus ja sujuvuus on turvattu.

Sukupuolivaikutusten näkökulmasta kaavaehdotuksen mukainen rakentaminen palvelee sekä naisia että miehiä ja tukee perhe- ja työelämän yhteensovittamista. Työ- ja asiointimatkat ovat lyhyitä ja sujuvia (etenkin kodin ja päivähoidon, neuvolan ja koulun välillä) ja siten hanke tukee naisten ja miesten tasa-arvoa sekä arkielämän sujuvuutta.

Yhteisöllisyys
Kaavaehdotus mahdollistaa erityyppisten yhteistilojen toteuttamisen kuten yhteissaunat, -pesulat, kerhohuoneet, liikunta-, paja- tai bänditilat.
Yhteistilat voivat sijoittua asuintaloihin tai ne voivat olla kortteli- tai aluekohtaisia.

Katutasokerroksen elävöittämiseksi asumista palvelevia yhteiskäyttöisiä tiloja kuten liike-, työ-, harrastus- ja asukastiloja sijoittuu Safiiriaukiota ja Keimolantietä reunustaviin rakennuksiin. Kortteleiden sisäosiin on mahdollista toteuttaa työtiloja erityisesti asumisen yhteyteen. Kerrostalojen kattokerroksen elävöittämiseksi asemakaava sallii erilaisten asukkaita palvelevien tilojen kuten sauna-, harrastus- ja kuntosalitilojen rakentamisen rakennusoikeuden lisäksi ja kerrosluvun rajoittamatta.

Yhteistiloissa voi olla myös huoneita tai pöytäpaikkoja, joita on mahdollista vuokrata etätyöntekoon tai pienyrittäjätoimijoille.

Asukkaat voivat vaikuttaa asuintalojen ja kortteleiden yhteisten piha-alueiden suunnitteluun ja käyttöön. Piha-alueille on suunniteltu yhteisiä oleskelun ja tekemisen paikkoja kuten leikkipaikka ja kasvimaa

Kaavaehdotus tarjoaa puitteet uudelle alueelle muuttavien ihmisten keskinäiselle vuorovaikutukselle ja sosiaaliselle kohtaamiselle sekä paikallisen yhteisöllisyyden muodostumiselle ja kaupunkimaiselle yhteisölliselle elämäntavalle.

Suunnittelualueen rakentuminen yhdessä rakenteilla olevan Aurinkokiven ja suunnitteilla olevan Kivistön kaupunkikeskuksen kanssa mahdollistavat asumisen, erilaisten palvelujen ja toiminnan kytkeytymisen toisiinsa. Voidaan nähdä, että suunnittelualueen rakentumisella on positiivinen vaikutus Kivistön keskustan toimivuuteen, turvallisuuteen, viihtyisyyteen ja virikkeisyyteen. Nämä em. suunnittelualueen rakentamisen vaikutukset ulottuvat myös vanhan Kivistön puolelle.

Mahdollisia uhkia ja riskejä

Kivistön uuden keskusta-alueen rakentamisen vaiheittaisuus luo haasteita sekä Kivistön nykyisten, että alueelle uusien ensimmäisinä muuttavien asukkaiden kannalta. Haasteena liikenneturvallisuudelle, etenkin lasten koulureittejä ajatellen, on se, että alueella asutaan, toimitaan ja sitä rakennetaan yhtä aikaa. Rakentamisesta aiheutuu häiriötä, ja palvelut, virkistysmahdollisuudet ja liikkumisyhteydet ovat aluksi puutteelliset.
Myös suunnittelualueen rakentaminen ja pysäköintijärjestelyt tulee toteutumaan vaiheittain. Uhkana voi olla, että alueelle suunnitellut julkiset ja kaupalliset lähi- ja aluekeskustasoiset palvelut viivästyvät.

Haasteena voi olla, miten alueen uudet asukkaat (n. 956) saadaan mukaan jo olemassa oleviin sosiaalisiin ja toiminnallisiin verkostoihin. Uusien asukkaiden juurtumista alueelle edesauttaa merkittävästi alueella toimivan MarjaVerkon toiminta: verkosto koostuu kolmannen sektorin toimijoista ja se on jo saanut selkeää jalansijaa alueella.

Uhkana voi myös olla, että tavoiteltu yhteisöllisyys ei toteudu eivätkä asukkaat ota yhteisiä alueita ja tiloja käyttöönsä tai ne jopa erottavat eri väestöryhmiä toisistaan. Eri kulttuuritaustaisille tulee löytää heidän tarpeitaan vastaavia tilaratkaisuja. Tulevien asukkaiden, myös kulttuurisilta taustoiltaan erilaisten, juurtuminen alueelle on välttämätöntä kestävän kaupungin rakentamisen vuoksi.

5.4.2 Vaikutukset rakennettuun ympäristöön

Kaupunkikuva

Kaavaehdotuksen toteutuessa alueen metsät kaadetaan, ja luonnontilainen maisema korvataan pihojen viherrakentamisella. Rakentamisen myötä alue muuttuu maankäytöltään tehokkaaksi kaupunkimaiseksi palvelu- ja asuinalueeksi jolla on keskeinen rooli Kivistön keskustan kaupunkikuvassa.

Rakentaminen joukkoliikenteen yhteyksien äärelle lisää kestävän kehityksen mukaisen kaupunkirakenteen syntymistä.

Palvelut

Alueen rakentamisesta seuraava asukasmäärän kasvu tulee lisäämään palvelujen kysyntää ja tarjontaa. Kaavaehdotus mahdollistaa Safiiriaukion ja Keimolantien varressa liike- ja palvelutilojen rakentamisen asuinkerrostalojen maantasokerrokseen. Toteutuessaan tilat mahdollistavat monipuoliset lähipalvelut, elävöittävät kaupunkikuvaa, luovat yhteisöllisyyttä ja sosiaalista kontrollia sekä toiminnallista vaihtelua asuinkortteleihin.

Rakennusten kivijalkatiloihin sijoittuvat palvelut täydentävät ja monipuolistavat keskusta kaupallista palvelutarjontaa, joka pääosin sijoittuu tulevaisuudessa Kivistön kaupunkikeskukseen.

Hyvien joukkoliikenne- ja raideliikenneyhteyksien varrella oleva monipuolinen ja tiivis kaupunkimainen yhdyskuntarakenne mahdollistaa kestävän ja kohtuuhintaisen asumisen, jossa palvelut ja pääkaupunkiseudun keskeiset työpaikka-alueet ovat saavutettavissa ilman henkilöautoa.

Liikenne

Kaava-alue on osa Kivistön aseman ja linja-autoterminaalin lähiympäristöä Keimolantien itäpuolella. Aseman läntisimmän sisäänkäynnin läheisyyteen varataan tilat linja-autoterminaalille sekä henkilöautojen ja polkupyörien liityntäpysäköintialueita. Kehäradan junat liikennöivät tiheimmillään 10 minuutin vuorovälein ruuhka-aikoina ja päivällä. Junaliikenteen alkaessa v. 2015 joukkoliikenteen yhteydet Helsingin keskustaan, lentoasemalle ja Vantaan aluekeskuksiin paranevat merkittävästi. Pää- ja kokoojakaduilla on varauduttu liityntäbussilinjojen kulkureitteihin. Kokoojakaduilla bussit pysähtyvät ajoradalla hidastaen samalla muuta autoliikennettä. Kaava-alueen rakentaminen lisää alueen joukkoliikenteen potentiaalista käyttäjäkuntaa. Joukkoliikenteen riittävän suuri käyttäjäkunta alueella turvaa joukkoliikenteen reittien toimivuuden ja lyhyet vuorovälin tulevaisuudessakin.

Kaavan toteutumisen myötä ajoneuvoliikenne lisääntyy keskustan pääkatuverkossa jonkin verran painottuen Keimolantien varteen.

Kaava-alueen kevyenliikenteen yhteyksien suunnittelussa on tavoiteltu sujuvia reittejä alueen sisällä ja sen läpi. Kaavan toteutuminen parantaa alueen kevyenliikenteen yhteyksiä.

Tekninen huolto ja hulevedet

Uutta rakentamista varten kaava-alueelle rakennetaan tarpeelliset uudet verkostot.

Kaava-alueen jätevedet tullaan johtamaan kohti Piispankylään rakennettavaan jätevedenpumppaamoa. Ennen kuin Piispankylän jätevesipumppaamo on otettu käyttöön, on Kehäradan varressa sijaitseva väliaikainen jätevedenpumppaamo oltava toiminnassa.

Hulevesien hallinnan osalta Kivistön keskusta alueella on ensisijaisena tavoitteena estää rakentamisesta aiheutuva haitallinen hulevesivirtaamien kasvu. Toisin sanoen hulevesiä tulee tavoitteen mukaan viivyttää hallitusti alueen sisällä niin, että alueelta purkautuva virtaama säilyy nykytilanteen tasossa myös suunnitellun maankäytön toteuduttua. Kaavamääräyksen mukaan suunnittelualueen hulevedet tulee viivyttää tonteilla. Käytännössä tämä tarkoittaa mm. sitä että, kaava-alueen pysäköintilaitoksen katto tulee rakentaa viherkattoina. Myös asuinkortteleiden yksikerroksisiin massoihin on rakennettava viherkatot viivytyksen ohella kaupunkikuvallisista syistä.

Virkistysreitit ja viheralueet

Kaava-alueen Kivistön tähti -puisto on ensimmäinen asemakaavoitettava osa Kivistön keskuspuistoa. Kaavan vaikutus virkistysalueisiin ja laajempaan viheralueiden muodostamaan verkostoon on merkittävä.

Ympäristönsuojelu ja ympäristöhäiriöt

Vaikka asemakaava tukeutuu vahvasti joukkoliikenteeseen, alueen rakentaminen lisää jonkin verran liikenteen aiheuttamia päästöjä ja melua. Alueen rakentamisen aiheuttama liikennemäärän kasvu Kivistön pääkatuverkossa jää kuitenkin keskustan liikenteen kokonaismäärään suhteutettuna vähäiseksi, eikä sen aiheuttamaa häiriötä voida pitää kaava-alueen ympäristön toiminnoille normaalista poikkeavana kun huomioidaan alueen sijainti tiiviisti toteutetussa kaupunkiympäristössä.

Asuinrakennuksille asetettu meluntorjuntamääräykset noudattavat Kivistön keskustan periaatetta: määräykset ovat kauttaaltaan astetta tiukemmat kuin kaupungin yleiset lentomelun torjunnan normit.

5.4.3 Vaikutukset luontoon ja luonnonympäristöön

Nykyinen metsä muuttuu rakennetuksi kaupunkiympäristöksi, pihat istutetaan vehreiksi. Alueen tiivis, kaupunkimainen rakentaminen muuttaa luonnonmukaista veden kiertoa ja vesitaloudellisia olosuhteita. Rakentamisesta seuraava lisääntyvä pintavalunta yhdistettynä hulevesien tehokkaaseen ja nopeaan viemäröintiin sekä kasvillisuuden vähenemiseen ja maaperän tiivistymiseen äärevöittää hulevesivirtaamia ja kuivattaa maaperää ja pienilmastoa. Tätä kehitystä on kaavaehdotuksessa pyritty ehkäisemään. Kaavamääräysten mukaan hulevedet tulee viivyttää korttelialueella. Hulevesimääräyksestä johtuen osa rakennusten katoista tulee rakentaa viherkattoina. Alueelle toteutettavat viherkatot luovat mahdollisuuksia luonnon monimuotoisuudelle.

Alueen eläinlajisto tulee rakentamisen takia korvautumaan osittain kaupunkilajistolla.

Kaava-alueen rakentaminen on luonteeltaan taajamarakennetta täydentävää. Alueen rakentaminen hyödyntää raideliikennettä, tukeutuu luontevasti Kivistön keskustan rakenteilla olevaan liikenneverkkoon ja kunnallisteknisiin verkostoihin. Taajamarakennetta täydentävä ja jo rakenteilla oleviin kunnallisteknisiin verkostoihin tukeutuva rakentaminen vähentää luontoon haitallisesti vaikuttavia rakentamisen ja liikenteen päästöjä muualla.

5.4.4 Taloudelliset vaikutukset

Kaava-alueen rakentuminen edellyttää kaupungilta Kivistön puistokadun ja alueen sisäistä liikennettä palvelevien pihakatujen ja kunnallisteknisten linjojen rakentamista. Putkijätejärjestelmä otetaan käyttöön myös tällä kaava-alueella ja siihen liittyy toteutuskustannuksia. Putkijätejärjestelmän ja vesihuollon rakentamisen osalta kaavoituksesta seuraavat investoinnit

ovat noin 786 000 €, jota kustannusarvioita tarkistetaan kaavatyön edetessä.

5.5 Ympäristön häiriötekijät

Melu

Aluetta rasittavat Kivistön keskustan pääkatuverkon liikenteen aiheuttama liikennemelu sekä jossain määrin VT3:n liikenteen aiheuttama liikennemelu ja lentomelu.

Vantaan kaupungin ja Finavian välisten neuvottelujen tuloksena asemakaavojen laadullisena tavoitteen Kivistön keskustassa on ollut asuntojen tavanomaista parempi suojaus lentomelulta. Siksi kaavamääräyksiin on esitetty astetta tiukemmat normit sisätilojen ääneneristävyysvaatimuksille. Kaava-alue kuuluu lentomelun Lden 50-55 dB:n alueelle, jonne saa muodostaa uutta asutusta. Kaavamääräyksissä on varauduttu niin lentomeluun kuin muuhunkin liikennemeluun antamalla normaalia tiukemmat ääneneristävyysvaatimukset. Asuinhuoneiden ulkokuoren ääneneristävyyden lento- ja liikennemelua vastaan on oltava vähintään 35 dB. Toimitilojen ja vastaavien työtilojen ulkokuoren ääneneristävyyden lento- ja liikennemelua vastaan on oltava vähintään 32 dB. Rakennusjärjestyksessä edellytetään 32 ja 28 dB:ä. Lisäksi on parvekkeille annettu lasitusmääräyksiä, mikä omalta osaltaan vaimentaa meluhaittoja.

Finavian on hakenut ympäristölupaa Helsinki-Vantaan lentokentälle. Hakemuksessaan Finavia on mm. esittänyt maankäyttöä ohjaamaan uusia lentomelun verhokäyriä, jossa olisi otettu huomioon lentoliikenteen ennustettu kehitys vuoteen 2025 asti, kun nykyiset lentomelun verhokäyrissä ennuste päättyy vuoteen 2020. Näiden verhokäyrien mukaan valtaosa kaava-alueesta kuuluu lentomelun Lden 55-60 dB:n alueelle.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on myöntänyt ympäristöluvan, mutta päätöksestä on valitettu. Valitus on parhaillaan KHO:n ratkaistavana. Mutta niin Etelä-Suomen aluehallintovirasto kuin Helsingin hallinto-oikeus eivät ole ottaneet kantaa itse verhokäyriin. Hakemuksessa ennustetun lentomeluhaittojen vähentämiseksi Etelä-Suomen aluehallintovirasto antanut päätöksessään määräyksiä, jotka vähentävät lentomeluhaittoja. Etelä-Suomen aluehallintoviraston päätöksen mukaisesta ennustetusta lentomelutilanteesta Finavia ei ole laatinut lentomelun verhokäyriä, jossa olisi siis mukana lentomelutilanteen ennustettu kehitys vuoteen 2025 asti. Ongelmana maankäytön kannalta on tällöinkin se, että maankäytön aikatähtäin on huomattavasti pitempi, kaavamääräysten mukaan julkisivujen päämateriaalien käyttöikätavoite on vähintään 100 vuotta. Mm. lentomelun kehityksen ennakoimattomuuden takia ulkokuoren ääneneristävyysvaatimuksia on asemakaavassa tiukennettu rakennusjärjestykseen verrattuna.

5.6 Kaavamerkinnät ja –määräykset

Asemakaavaehdotuksen merkinnät ja -määräykset on laadittu noudattaen Kivistön asemakaavayksikön (ent. Marja-Vantaa -projektin) mallia eri teemoista koottuine pykälineen. Kaavamerkinnät ja -määräykset ovat selostuksen liitteenä (liite 2).

5.7 Nimistö

Nimistöryhmä on käsitellyt kokouksissaan syksyllä 2014 kaava-alueen katujen ja puiston nimiä. Kaava-alueen nimistö noudattaa Kivistön keskustan eri kivilajeihin perustuvaa nimistöä.

6 ASEMAKAAVAN TOTEUTUS

6.1 Toteutusta ohjaavat ja havainnollistavat suunnitelmat

Asemakaavan toteuttamista ohjaamaan on laadittu selostuksen liitteenä esitettyä suunnitelmaa havainnollistavaa aineistoa mm. havainnekuva ja alueleikkaukset (liite 4).

6.1.1 Toteuttaminen

Alueen katu- ja kunnallisteknisten verkostojen rakentaminen käynnistyy v. 2016. Alue rakentunee arviolta noin viiden vuoden kuluessa kaavan vahvistumisesta.

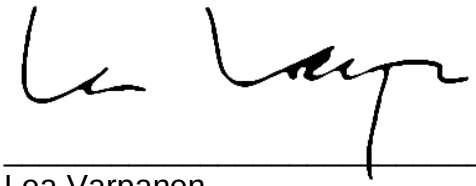
7 KAAVATYÖHÖN OSALLISTUNEET

Vantaan kaupunki:
Kaavoituspäällikkö Lea Varpanen
Projektinjohtaja Gilbert Koskela
Projektinjohtaja Sakari Koivisto
Asemakaavasuunnittelija Anna-Riitta Kujala
Asemakaavasuunnittelija Veli-Pekka Ristimäki
Asemakaavasuunnittelija Riikka-Maija Pihlaja
Kaavoitusinsinööri Kai Zukale
Suunnitteluavustaja Outi Colliander
Asemakaavasuunnittelija Hanna Tiira, 15.10.2014 saakka
Suunnitteluavustaja Marko Hoffrén
Kaupunkisuunnittelulautakunnan sihteeri, Erja Tarvonen
Geotekniikkapäällikkö Heikki Kangas
Suunnitteluinsinööri Emma Lottanen
Liikenneinsinööri Jaana Virtanen
Liikenneinsinööri Susanna Koponen
Liikennesuunnittelupäällikkö Leena Viilo
Kaupungininsinööri Henry Westlin

Lupapäällikkö Ilkka Rekonen
Lupa-arkkitehti Jari Saajo
Kaupunkikuva-arkkitehti Matti Kärki
Kadunsuunnittelupäällikkö Olli Lappalainen
Kehäradan projektipäällikkö Harri Johansson
Vesihuollon suunnittelupäällikkö Marika Orava
Suunnitteluinsinööri Elina Komulainen
Puistosuunnittelupäällikkö Hanna Keskinen
Maisema-arkkitehti Sirpa Törrönen
Johtava ympäristösuunnittelija Jaakko Vähämäki
Maisema-arkkitehti Laura Muukka
Tonttipäällikkö Armi Vähä-Piikkiö
Maankäyttöinsinööri Teemu Jääskeläinen
Asuntoasiainpäällikkö Tuula Hurme

Konsultit edustamistaan yhtiöistä:
L arkkitehdit Oy
Vireo Oy
Both Oy
Trafix Oy
Vantaan Energia Oy

Vantaalla 19.1.2015

Lea Varpanen
kaavoituspäällikkö

Anna-Riitta Kujala
asemakaavasuunnittelija

Asemakaavan seurantalomake

Asemakaavan perustiedot ja yhteenveto

Kunta	092 Vantaa **Täyttämispvm**		12.01.2015
Kaavan nimi	231800 Kivistö 23, Kivistön keskusta-asuminen 5		
Hyväksymispvm		**Ehdotuspvm**	
Hyväksyjä		**Vireilletulosta ilm. pvm**	29.09.2014
Hyväksymispykälä		**Kunnan kaavatunnus**	092231800
Generoitu kaavatunnus			
Kaava-alueen pinta-ala [ha]	4,1414	**Uusi asemakaavan pinta-ala [ha]**	3,8619
Maanalaisten tilojen pinta-ala [ha]		**Asemakaavan muutoksen pinta-ala [ha]**	0,2795

Ranta-asemakaava **Rantaviivan pituus [km]**

Rakennuspaikat [lkm]	**Omarantaiset**	**Ei-omarantaiset**
Lomarakennuspaikat [lkm]	**Omarantaiset**	**Ei-omarantaiset**

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m² +/-]
Yhteensä	**4,1414**	**100,0**	**45450**	**1,10**	**3,8619**	**45450**
A yhteensä	2,1649	52,3	45450	2,10	2,1649	45450
P yhteensä						
Y yhteensä						
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä						
V yhteensä	0,6638	16,0	0		0,6638	0
R yhteensä						
L yhteensä	1,3127	31,7			1,0332	0
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

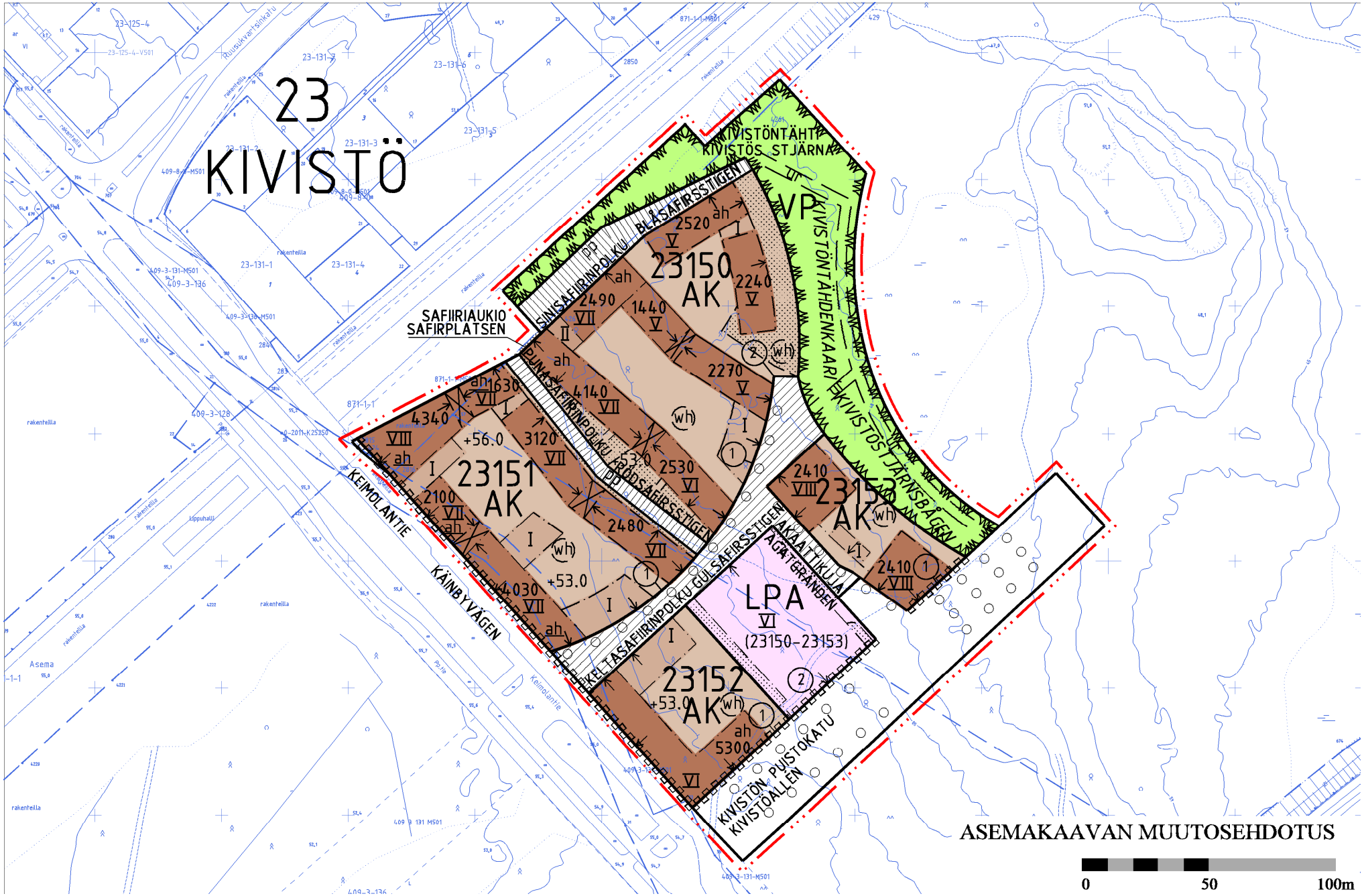
Maanalaiset tilat	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m² +/-]
Yhteensä					

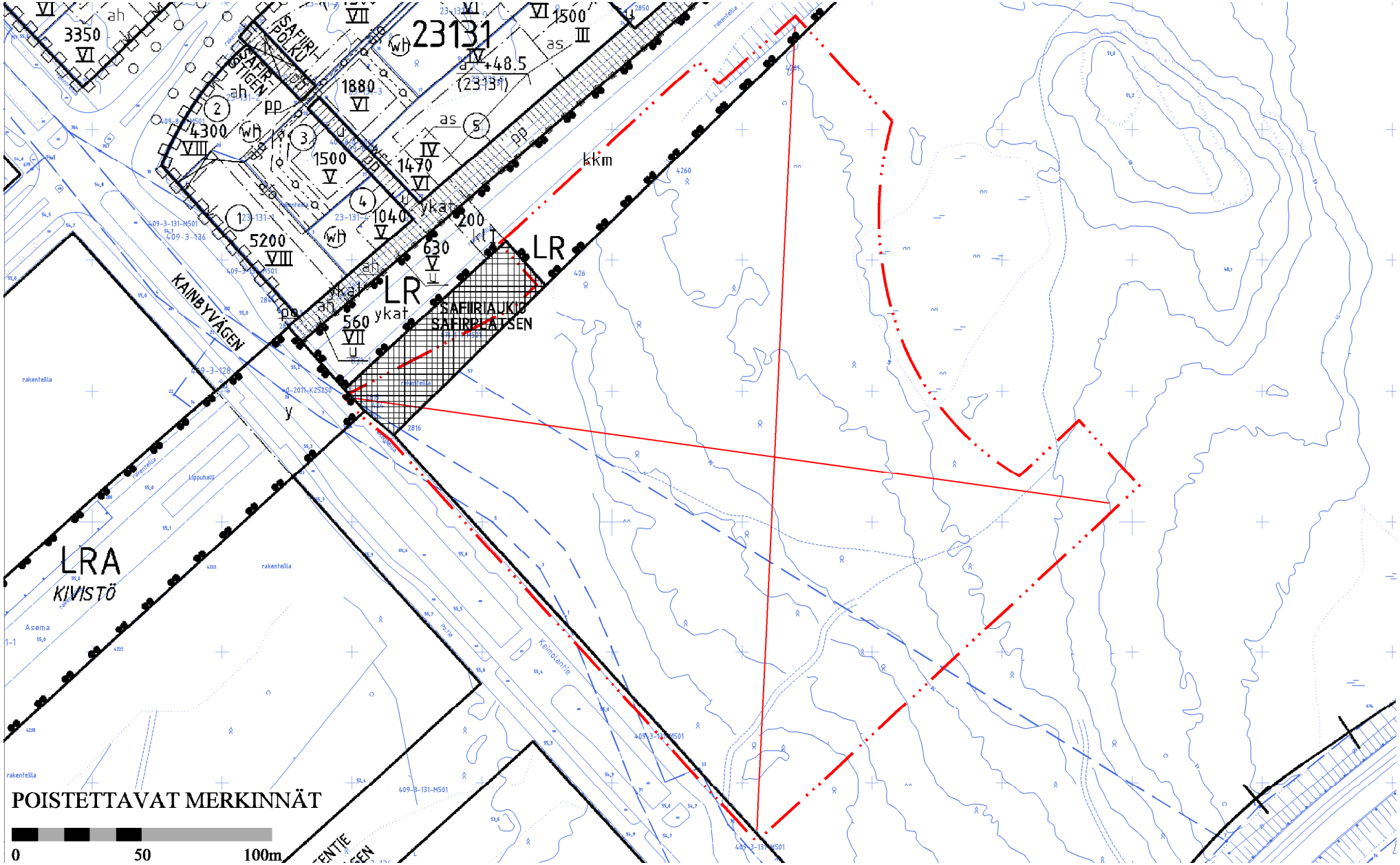
Rakennussuojelu	Suojellut rakennukset		Suojeltujen rakennusten muutos	
	[lkm]	[k-m²]	[lkm +/-]	[k-m² +/-]
Yhteensä				

Liite 1. Tilastolomake

Alamerkinnät

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m² +/-]
Yhteensä	**4,1414**	**100,0**	**45450**	**1,10**	**3,8619**	**45450**
A yhteensä	2,1649	52,3	45450	2,10	2,1649	45450
AK	2,1649	100,0	45450	2,10	2,1649	45450
P yhteensä						
Y yhteensä						
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä						
V yhteensä	0,6638	16,0	0		0,6638	0
VP	0,6638	100,0	0		0,6638	0
R yhteensä						
L yhteensä	1,3127	31,7			1,0332	0
Kadut	0,5917	45,1			0,5917	0
Pihakadut	0,2558	19,5			0,2558	0
Katuauk./torit	0,0019	0,1			-0,0656	0
Kev.liik.kadut	0,1815	13,8			0,1815	0
LR					-0,2120	0
LPA	0,2818	21,5			0,2818	0
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

23
KIVISTÖ
KIVISTÖNTÄHTI
KIVISTÖS STJÄRNA
VP
KIVISTÖNTÄHDENKAARI
KIVISTÖSTJÄRNSBÅGEN
SAFIIRIAUKIO
SAFIRPLATSEN
SINISAFIIRINPOLKU
BLÅSAFIRSSTIGEN
PUNASAFIIRINPOLKU
RÖDSAFIRSSTIGEN
KELTASAFIIRINPOLKU
GULSAFIRSSTIGEN
KEIMOLANTIE
KÄINBYVÄGEN
AKAATTIKUJA
AGATGRÄNDEN
KIVISTÖN PUISTOKATU
KIVISTÖALLÉN
23150 AK
23151 AK
23152 AK
23153 AK
LPA
(23150–23153)
ASEMAKAAVAN MUUTOSEHDOTUS
0
50
100m

Liite 2. Asemakaavakartta ja –määräykset

Kaava-alueen numero Planområdets nummer	Päiväys Datum	Pohjakarttalehtien numerot Baskartbladens nummer
231800	19.1.2015	689491

Vantaan kaupunki
Kaupunginosa 23, Kivistö

KIVISTÖN KESKUSTA-ASUMINEN 5

Asemakaava
Korttelit 23150, 23152 - 23153
sekä osa korttelia 23151
sekä katu-, tori- ja virkistysalueet.

Asemakaavan muutos
Osa korttelia 23151 sekä
Katu- ja virkistysalueet.

(Kumoutuvan asemakaavan
tori- ja liikennealueet.)

Tonttijako
Korttelit 23150 - 23153.

1:2000

Vanda stad
Stadsdel 23, Kivistö

KIVISTÖ CENTRUMBOENDE 5

Detaljplan
Kvarteren 23150, 23152 - 23153
samt del av kvarteret 23151
samt gatu-, torg- och rekreationsområden.

Ändring av detaljplanen
Del av kvarteret 23151 samt
gatu- och rekreationsområden

(Torg- och trafikområden i den plan
som upphävs.)

Tomtindelning
Kvarteren 23150 - 23153.

1:2000

ASEMAKAAVAMERKINTÖJÄ JA -MÄÄRÄYKSIÄ:

3 m kaava - alueen rajan ulkopuolella oleva viiva.

AK

Asuinkerrostalojen korttelialue.

Kortteliin 23151 saa sijoittaa erityisasumista.

Kortteleita koskevat § 1 - 7.

VP

Puisto.

LPA

Autopaikkojen korttelialue.

Korttelia koskevat § 1 - 6.

§ 1 Kaupunkikuva

Arkkitehtuurin tulee olla korkeatasoista ja innovatiivista.

Kaupunkikuvan ja viihtyisyyden vaatimukset tulee täyttää rakentamalla vaihtelevia kaupunkitiloja, rakennustyyppejä ja pysäköintilaitoksia. Kaupunkitilojen tulee ilmentää hyvän kaupunkisuunnittelun ja kestävän kehityksen tavoitteita siten, että syntyy intensiivisiä ja arkkitehtonisesti korkeatasoisia katu- ja korttelitiloja.

Tekniset laitteet tulee integroida luontevasti arkkitehtuuriin ja maankäyttöön. Aurinkopaneeleita ja muita energiaa säästäviä ja tuottavia ratkaisuja saa rakentaa. Ilmanvaihtokonehuoneet sekä aidat ja muurit on sovitettava talon arkkitehtuuriin ja kaupunkikuvaan.

Korttelialueiden ah -merkinnällä osoitetuilla rakennusaloilla tulee maantasokerroksen tilat toteuttaa kerroskorkeudeltaan viisi metriä korkeina ja niin, että ne voidaan ottaa tarvittaessa heti liike- ja palvelutilakäyttöön. Maantasokerrosten julkisivun ja massoittelun tulee antaa avonainen ja toiminnallinen vaikutelma.

Varasto- ja piharakennusten sekä pysäköintilaitoksen katot tulee rakentaa viherkattoina. Safiiriaukion, Keimolantien ja Kivistön puistokadun puoleisilla julkisivuilla parvekkeiden tulee pääsääntöisesti olla sisäänvedettyjä, mutta yksittäiset arkkitehtonisesti ja kaupunkikuvallisesti perustellut ulokeparvekkeet ovat sallittuja ja saavat ylittää rakennusalan.

Lähtökohtaisesti julkisivujen tulee olla värikkäitä.

DETALJPLANEBETECKNINGAR OCH -BESTÄMMELSER:

Linje 3 m utanför planområdets gräns.

Kvartersområde för flervåningshus.

I kvarter 23151 får specialboende placeras.

§ 1-7 gäller kvarteren.

Park.

Kvartersområde för bilplatser.

§ 1-6 gäller kvarteret.

§ 1 Stadsbilden

Arkitekturen ska vara högklassig och innovativ.

De krav som stadsbilden och trivseln ställer ska uppfyllas genom att varierande stadsrum, byggnadstyper och parkeringsanläggningar byggs. Stadsrummen ska utgöra uttryck för principerna för god stadsplanering och hållbar utveckling så att det uppstår intensiva och arkitektoniskt högklassiga gatu- och kvartersrum.

Tekniska anordningar ska på ett naturligt vis integreras i arkitekturen och markanvändningen. Solpaneler och andra energisparande och -producerande lösningar får byggas. Luftkonditioneringsmaskinrummen samt inhägnader och murar ska anpassas till husarkitekturen och stadsbilden.

På de byggnadsytor ikvartersområdena som angetts med markeringen ah ska våningshöjden i utrymmena vara fem meter i markplanet och dessa ska byggas på ett sådant sätt att de vid behov genast kan tas i bruk som affärs- och servicelokaler. Fasaderna och byggnadsmassornas artikulering i markplanet ska ge ett öppet och funktionellt intryck.

Förråds- och gårdsbyggnadernas samt parkeringsanläggningarnas tak ska byggas som gröntak. Balkongerna längs fasaderna mot Safirplatsen, Käinbyvägen och Kivistöallén ska i regel vara indragna, men enstaka utskjutande balkonger som kan motiveras av arkitektoniska och stads bildsmässiga skäl är tillåtna och får överskrida byggnadsytan.

Utgångspunkten är att fasaderna ska vara färgglada.

Asuinrakennuksen julkisivut ovat tiili- ja luonnonkivipintaisia Keimolantien, Kivistön Puistokadun, Safiiriaukion, Keltasafiirinpolun ja Sinisafiirinpolun puoleisissa ja näille kaduille näkyvissä julkisivuissa. Rakennuksen kaupunkikuvallisesti tärkeissä kadun puoleisissa ja kaduille näkyvissä julkisivuissa ei sallita näkyviä elementtisaumoja.

Muilta osin elementtisaumat tulee häivyttää sauman sijoituksen tai julkisivun pintarakenteen avulla.

Tiilirakennusten julkisivujen tulee olla tiilityypiltä ja tiilen värisävyltä toisistaan poikkeavia. Maantasokerros tulee toteuttaa laadukkailla ja kestävillä materiaaleilla. Näkyvää betonisokkelia ei sallita.

Rakennusten maantasokerrosten ja ylimpien kerrosten julkisivuja sekä sisäänkäyntejä tulee korostaa kaupunkimaisesti.

Asuinrakennusten maantasokerroksesta, muualla kuin ahrakennusalalla osa, on rakennettava asunnoiksi ja niillä tulee olla omat sisäänkäynnit ja asuntopihat.

Pääkadun puoleisella tontin sivustalla tontti rajataan korkeatasoisin asuinrakennusten arkkitehtuurin liittyviin rakentein.

§ 2 Laatu

Rakennusten julkisivuissa tulee käyttää kestäviä materiaaleja. Julkisivujen päämateriaalien käyttöikätavoite on vähintään 100 vuotta.

Kaava-alueen ekotehokkuuden tulee olla tasoltaan hyvä.

Rakennusten ja ulkoalueiden toteutuksen tulee täyttää kestävän kehityksen ja tilojen muunneltavuuden vaatimukset sekä tukea energiaa säästäviä ja uusiutuvia energiamuotoja mahdollistavia ratkaisuja. Pihojen ja ulko-oleskelutilojen tulee olla vehreitä ja viihtyisiä.

Taide tulee liittää jo alkuvaiheessa kaikkeen arkkitehtuuri- ja ympäristösuunnitteluun.

§ 3 Rakennusoikeus

Tässä pykälässä sallitut asumisen lisärakennusoikeudet eivät mitoita auto- tai polkupyöräpaikkoja. Ah -merkinnällä varustettujen rakennusalojen maantasokerroksen liiketiloille tulee järjestää autopaikat.

Porrashuoneen ala lasketaan rakennusoikeuteen. Luonnonvaloisan ja viihtyisän porrashuoneen alasta ei lasketa 20 k-m²:n alaa kussakin kerroksessa rakennusoikeuteen.

Kortteliin 23151 saa sijoittaa erityisasumista 6500 k-m².

Rakennusoikeuden lisäksi saa rakentaa:

Pysäköintitalon saa rakentaa rakennusoikeuden lisäksi. Sen laajuus on ilmaistu rakennusalana ja kerroslukuna.

Teknisen huollon tiloja saa rakentaa rakennusoikeuden lisäksi.

Korttelialueiden ah -merkinnällä osoitetut rakennusalat saa rakentaa rakennusoikeuden lisäksi.

Asumista palvelevia tiloja sekä viherhuoneita saa rakentaa kaavassa asumiselle osoitetun rakennusoikeuden lisäksi enintään 20% asuntokerrosalasta. Tiloja voidaan rakentaa AK-korttelien asumisen rakennusaloille sekä kyseistä korttelia palvelevaan LPA -kortteliin.

Edellä mainitun lisäksi asuinkerrostalojen ja pysäköintilaitosten kattokerroksiin sijoitettavia asukkaiden yhteistiloja ja viherhuoneina ei lasketa rakennusoikeuteen. Tilat voidaan toteuttaa kerrosluvun estämättä.

Korttelialueelle tulee rakentaa asukastilaa korttelia 23150 kohden 100 k-m², korttelia 23151 kohden 100 k-m² sekä kortteleita 23152 ja 23153 kohden 100 k-m².

Kaava-alueelle tulee rakentaa pihasauna, jonka saa rakentaa rakennusoikeuden lisäksi rakennusalan ulkopuolelle. Korttelipihoille saa rakentaa arkkitehtonisesti korkeatasoisia ulko- ja varastotiloja.

§ 4 Liikenne ja pysäköinti

Pysäköintilaitoksen tulee olla luonnonvaloisa ja viihtyisä ja se tulee ratkaista taiteen keinoin. Tilojen turvallisuutta ja käytettävyyttä tulee edistää valaistuksella ja värien käytöllä.

Pysäköintilaitoksessa tulee varautua sähköautojen latauspisteisiin.

Pysäköintilaitokseen varataan varastotilaa pyörien ja mopojen pitkäaikaissäilytykseen sekä 40 k-m² pyörien kunnostustilaa tarvittavin varustein.

Asuintonteille saadaan sijoittaa teknistä huoltoa, koti- ja vammaispalvelua, kaupallisia kuljetuksia ja terveydenhoitoa palvelevia autopaikkoja sekä invapaikkoja.

Bostadsbyggnadens fasader är klädda i tegel och naturstenen i de fasader som ligger intill eller syns till Käinbyvägen, Kivistöallén, Safirplatsen, Gulsafirsstigen och Blåsafirsstigen. Byggnadens stadsbildsmässigt viktiga fasadpartier mot gatan och de fasader som är synliga till gatorna får inte ha synliga elementfogar.

Till övriga delar ska elementfogarna döljas genom fogens placering eller med hjälp av fasadens ytstruktur.

Tegelbyggnadernas fasader ska till tegelsort och färgnyanser avvika sinsemellan. Markplansvåningen måste byggas i högklassiga och hållbara material. Synliga betongsocklar tillåts inte.

Fasaderna i byggnadernas markplan och översta våningsplan samt entréerna ska betonas på ett stadsbildsmässigt vis.

I bostadsbyggnadernas bottenplan, förutom inom ahbyggnadsområdet, ska en del byggas i form av bostäder med egna ingångar och bostadsgårdar.

På den sidan av en tomt som ligger utmed en huvudgata avgränsas tomten med högklassiga konstruktioner som passar ihop med bostadsbyggnadernas arkitektur.

§ 2 Kvalitet

Hållbara material ska användas i byggnadernas fasader. Målet för byggnadsfasadernas brukslivslängd är minst 100 år vad gäller huvudmaterialen.

Ekoeffektiviteten i planområdet ska hålla en god nivå.

Uppförandet och anläggandet av byggnader och uteområden ska fylla kraven på hållbar utveckling och flexibla utrymmen samt stödja lösningar som möjliggör energibesparande och förnybara energiformer. Gårdarna och utevistelseområdena ska vara grönskande och trivsamma.

Redan i inledningsskedet ska konst anknytas till all arkitektur- och miljöplanering.

§ 3 Byggrätt

De tilläggsbyggrätter för boende som tillåts i denna paragraf dimensionerar inga bil- eller cykelplatser. Bilplatser måste ordnas för de affärslokaler i markplanet som ligger inom byggnadsytorna med beteckningen ah.

Trapphusarealen räknas in i byggrätten. Av arealen i ett trapphus som har dagsljusinsläpp och är trivsamt räknas 20 m²-vy i varje våningsplan inte med i byggrätten.

I kvarter 23151 får 6500 m²-vy specialboende placeras.

Utöver byggrätten får byggas:

Ett parkeringshus får byggas utöver byggrätten. Parkeringshusets omfång har angetts som byggnadsyta och våningstal.

Utrymmen för teknisk service får byggas utöver byggrätten.

Kvartersområdenas byggnadsytor med beteckningen ah får byggas utöver byggrätten.

Utrymmen som betjänar boendet och vinterträdgårdar, får utöver den byggrätt för boende som anvisats i planen, byggas på högst 20% av bostadsvåningsytan. Dessa utrymmen kan byggas inom byggnadsytorna för boende i AK-kvarteren samt i det LPA-kvarter som betjänar kvarteret i fråga.

Utöver det som anges i det föregående räknas de gemensamma utrymmen för invånarna och vinterträdgårdar som placeras i flervåningshusens och parkeringsanläggningarnas takvåningar inte in i byggrätten. Utrymmena kan förverkligas utan att våningstalet utgör något hinder.

På kvarterssområdet ska byggas ett invånarutrymme på 100 m²-vy för kvarter 23150, 100 m²-vy för kvarter 23151 och 100 m²-vy för kvarteren 23152 och 23153.

På planläggningsområdet ska byggas en gårdsbastu som utöver byggrätten får byggas utanför byggnadsytan. På kvartersgårdarna får uterum och förråd av arkitektoniskt hög klass byggas.

§ 4 Trafik och parkering

Parkeringsanläggningen ska ha dagsljusinsläpp och vara trivsam och ha konstnärliga lösningar. Utrymmenas trygghet och användbarhet ska främjas med hjälp av belysningen och färganvändningen.

I parkeringsanläggningen ska beredskap finnas för laddningsställen för elbilar.

I bilparkeringsanläggningen reserveras förrådsutrymme för långtidsförvaring av cyklar och mopeder samt ett med behövlig utrustning försett utrymme om 40 m²-vy för underhåll av cyklar med tillhörande utrustning.

På bostadstomterna får placeras sådana bilplatser som betjänar teknisk service, hem- och handikappservice, butikstransporter och hälsovård samt handikapparkeringsplatser.

Rakennettavat autopaikat:
A -korttelit: 1 ap/ 130 k-m²
1 ap / 50 toimistotilan k-m²
1 ap / 35 liiketilan k-m²
1 ap / 170 palveluasuntojen- ja palvelutilojen k-m²

Bilplatser som ska byggas:
A-kvarteren: 1 bp/ 130 m²-vy
1 bp / 50 m²-vy kontorslokaler
1 bp / 35 m²-vy affärslokaler
1 bp / 170 m²-vy servicebostäder och -utrymmen

Kortteleiden 23150, 23151, 23152 ja 23153 autopaikat tulee sijoittaa korttelissa 23152 sijaitsevaan pysäköintilaitokseen.

Bilplatserna i kvarteren 23150, 23151, 23152 och 23153 ska placeras i en parkeringsanläggning i kvarter 23152.

Rakennettavat polkupyöräpaikat:
Helposti käytettäviä polkupyöräpaikkoja varten on varattava tilaa:
- asuminen 1 pp / 35 k-m²
- toimisto-, palvelu- ja liiketilat 1 pp / 100 k-m2

Cykelplatser som ska byggas:
Utrymme för lättillgängliga cykelplatser ska reserveras enligt följande:
- boende 1 cp / 35 m²-vy
- kontors-, service- och affärslokaler 1 cp / 100 m²-vy

Polkupyöräpaikoista vähintään 50 % on oltava säältä suojattuja, lukittavia tiloja, 30 % saa olla säältä suojaavia katoksia ja 20 % avopaikkoja. Polkupyörien säilytystiloja saa myös rakentaa piha-alueelle rakennusalan ulkopuolelle.

Minst 50% av cykelplatserna ska vara låsbara och väderskyddade utrymmen, 30% får förläggas till väderskyddande skjultak medan 20% kan ligga under bar himmel. Förvaringsutrymmen för cyklar får också byggas på gårdsområdet utanför byggnadsytan.

§ 5 Ympäristöhäiriöt ja energiahuolto

§ 5 Miljöstörningar och energiförsörjning

Muuntamot tulee mahdollisuuksien mukaan liittää rakennuksiin ja ne tulee olla helposti huollettavissa.

Transformatorer ska i mån av möjlighet integreras med byggnaderna och vara lätta att underhålla.

Asemakaava-alueen kiinteistöjen on liityttävä Kivistön keskustaan rakennettavaan keskitettyyn alueelliseen jätteiden putkikeräysjärjestelmään.

Fastigheterna i detaljplaneområdet ska anslutas till det rörsystem för centraliserad insamling av avfall som byggs i centrum av Kivistö.

Putkikeräysjärjestelmään soveltumattoman suurikokoisen pahvin ja sekajätteen sekä pienmetallin ja keräyslasin keräämiseksi tulee järjestää riittävät kierrätyshuoneet. Kierrätyshuoneiden on oltava helposti huollettavissa.

Tillräckligt med återvinningsrum ska ordnas för insamlingen av kartong av större storlekar, blandavfall, mindre metallskrot och insamlingsglas som inte lämpar sig för avfallsinsamling via rörsystem. Återvinningsrummen ska vara lätta att utföra service i.

Asuinhuoneiden ulkokuoren ääneneristävyyden ΔL lento- ja liikennemelua vastaan on oltava vähintään 35 dB.

Ljudisoleringen ΔL mot flyg- och trafikbuller i bostadsrummens ytterskikt ska vara minst 35 dB.

Toimistotilojen ja vastaavien työtilojen ulkokuoren ääneneristävyyden ΔL lento- ja liikennemelua vastaan on oltava vähintään 32 dB.

Ljudisoleringen ΔL mot flyg- och trafikbuller i ytskiktet till kontorslokaler och motsvarande arbetsutrymmen ska vara minst 32 dB.

Asuinpihojen meluntorjunnasta on huolehdittava rakentamisjärjestyksellä tai muuten osoitettava meluhaitan tulevan torjutuksi.

Bullerbekämpningen på bostädernas gårdsplaner ska ombesörjas genom byggnadsförordning eller så ska åtgärdandet av bullerproblem påvisas på annat vis.

§ 6 Hulevedet

§ 6 Dagvatten

Hulevedet tulee viivyttää korttelialueella. Rakennuslupaa varten on laadittava rakennuspaikkakohtainen hulevesisuunnitelma.

Dagvattnen ska fördröjas inom kvartersområdet. För bygglovet måste en dagvattenplan för respektive byggplats sammanställas.

Hulevesien käsittelyssä tulee hyödyntää viherkattoja.

Vid hanteringen av dagvatten ska gröntak utnyttjas.

LPA-korttelialueella hulevesien käsittelymenetelmästä riippumatta 70 % rakennusten katto-pinta-alasta tulee toteuttaa viherkattona.

I kvartersområdet LPA ska 70% av byggnadernas takareal förverkligas som gröntak, oberoende av vilken metod som används vid dagvattenhanteringen.

§ 7 Kortteli- ja ulko-oleskelualueet

§ 7 Kvarters- och utevistelseområden

Pihojen ja ulko-oleskelutilojen viherrakentaminen liitetään hulevesien hallintaan teknisesti ja toiminnallisesti. Pihoilla tulee mahdollistaa kaupunkiviljely.

Anläggningen av gårdarnas och utevistelseområdenas grönområden anknyts tekniskt och funktionellt till dagvattenhanteringen. På gårdarna ska möjligheter för stadsodling ordnas.

Asuinkortteleiden pihasuunnitelmassa esitetään mm. istutukset, hulevesien tilavaraukset, pelastusreitit, leikki- ja oleskelualueet ja muut pihan toiminnot. Asuinkortteleiden piha-alueelle tulee varata korttelialueen yhteisiä leikki- ja oleskelualueita.

I planerna för gårdsplanerna i bostadskvarteren ska bl.a. planteringar, utrymmesreservationer för dagvatten, räddningsvägarna, lek- och vistelseområdena och gårdarnas övriga funktioner presenteras. I bostadskvarterens gårdsområden ska gemensamma lek- och vistelseområden för kvartersområdet reserveras.

Tonttien aitaaminen:
AK-korttelien toisiinsa rajautuvien tonttien pihoja ei saa erottaa aidoin.

Tomternas inhägnad:
I kvarteren med beteckningen AK får angränsande tomter inte separeras med staket.

	Korttelin, korttelinosan ja alueen raja.	Kvarters-, kvartersdels- och områdesgräns.
	Osa - alueen raja.	Gräns för delområde.
	Ohjeellinen alueen tai osa - alueen raja.	Riktgivande gräns för område eller del av område.
②	Sitovan tonttijaon mukaisen tontin raja ja numero.	Tomtgräns och -nummer enligt bindande tomtindelning.
23	Kaupunginosan numero.	Stadsdelsnummer.
KIVI	Kaupunginosan nimi.	Stadsdelens namn.
23150	Korttelin numero.	Kvartersnummer.
AKAATTIKUJA	Kadun, tien, katuaukion, torin, puiston tai muun yleisen alueen nimi.	Namn på gata, väg, öppen plats, torg, park eller annat allmänt område.
KIVISTÖNTÄHDE	Korttelin, korttelinosan, alueen tai alueen osan nimi.	Namn på kvarteret, del av kvarteret, området eller del av området.
2410	Rakennusoikeus kerrosalaneliömetreinä.	Byggnadsrätt i kvadratmeter våningsyta.
VIII	Roomalainen numero osoittaa rakennusten, rakennuksen tai sen osan suurimman sallitun kerrosluvun.	Romersk siffra anger största tillåtna antal våningar i byggnader, byggnad eller del därav.
	Viiteviiva osoittaa alueen, jota merkintä koskee.	Hänvisningslinjen visar området som beteckningen gäller.

+53.0	Maanpinnan likimääräinen korkeusasema.	Ungefärlig markhöjd.
ah	Alleviivaus osoittaa ehdottomasti käytettävän kaavamääräyksen.	Understreckningen anger planbestämmelse som ovillkorligen skall tillämpas.
	Rakennusala.	Byggnadsyta.
ah	Rakennusala, jolle saa sijoittaa asumista palvelevia yhteiskäyttöisiä tiloja.	Byggnadsyta, på vilken det får placeras utrymme för gemensamt bruk som tjänar boendet.
	Rakennukseen jätettävä kulkuaukko.	Genomfartsöppning i byggnad.
	Nuoli osoittaa rakennusalan sivun, johon rakennus on rakennettava kiinni.	Pilen anger den sida av byggnadsytan som byggnaden skall tangera.
ur	Ohjeellinen ulkoilureitti.	Riktgivande friluftsled.
wh	Ohjeellinen hulevesialue.	Riktgivande dagvattenområde.
	Istutettava alueen osa.	Del av område som bör planteras.
o o o o o	Säilytettävä / istutettava puurivi.	Trädrad som skall bevaras / planteras.
	Katu.	Gata.
	Katuaukio/Tori.	Öppen plats/Torg.
pp	Jalankululle ja polkupyöräilylle varattu katu.	För gång- och cykeltrafik reserverad gata.
	Pihakatu.	Gårdsgata.
	Katualueen rajan osa, jonka kohdalta ei saa järjestää ajoneuvoliittymää.	Del av gatuområdes gräns där in- och utfart är förbjuden.
(23150-23153)	Suluissa olevat numerot osoittavat korttelit, joiden autopaikkoja saa alueelle sijoittaa.	Siffrorna inom parentesen anger de kvarter vilkas bilplatser får förläggas till området.
	TONTTIJAKO Tämän asemakaavan alueella oleviin kortteleihin on laadittava erillinen tonttijako, ellei kaavamerkinnöin ole toisin osoitettu.	TOMTINDELNING För kvarteren på denna detaljplans område skall en separat tomtindelning göras, om inte via planbeteckningar annat bestämts.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala
Kaupunkisuunnittelu

Verksamhetsområdet för markanvändning, byggnad och miljö
Stadsplaneringen

Mittausosasto

Asemakaavan pohjakartta täyttää sille asetetut vaatimukset.

Tasokoordinaatisto
ETRS-GK25,
korkeusjärjestelmä
N2000.

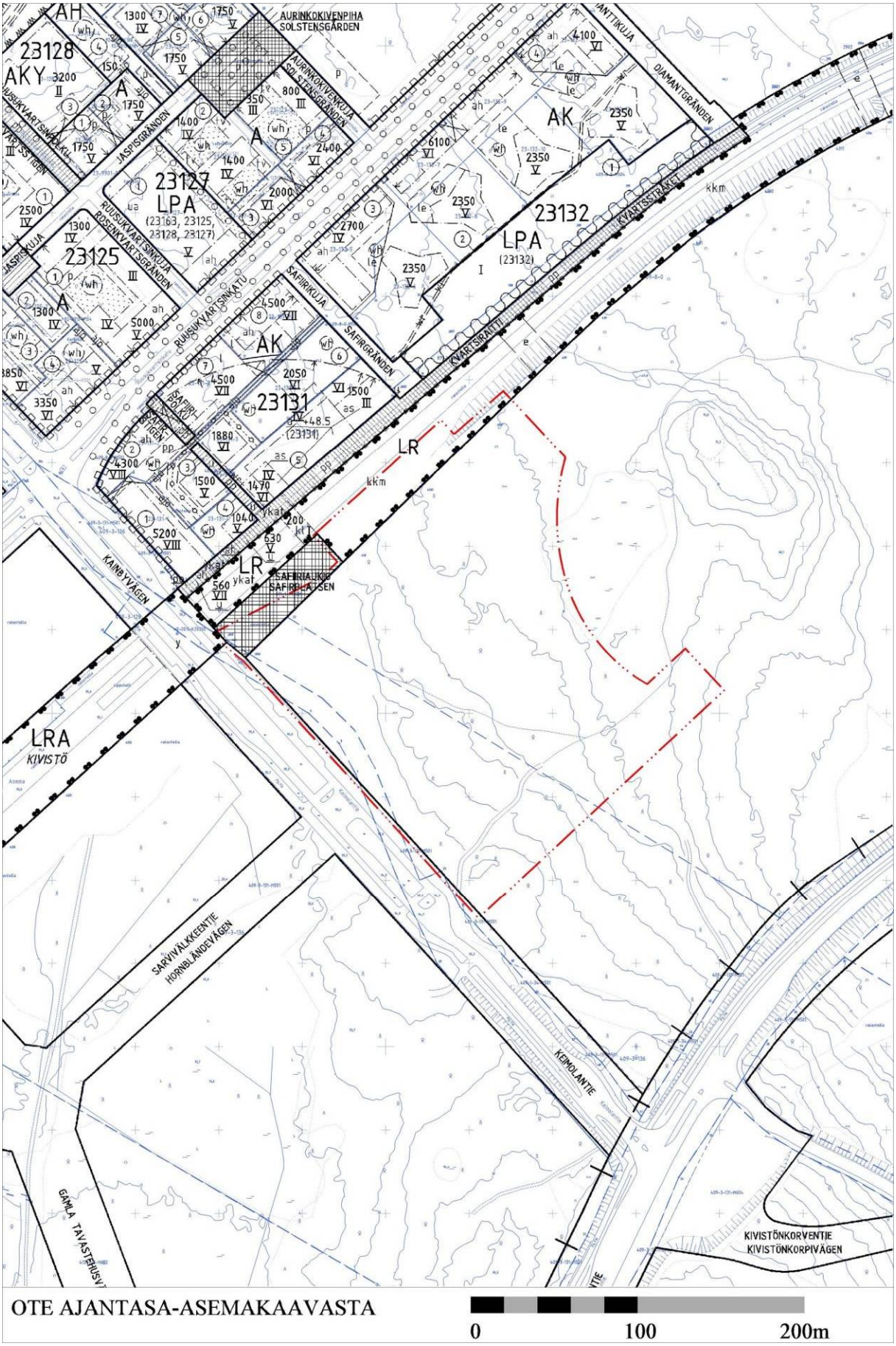
Mätningsavdelningen

Baskartan för detaljplanen uppfyller de krav som ställs på den.

Plankoordinatsystemet
ETRS-GK25,
höjdsystemet
N2000.

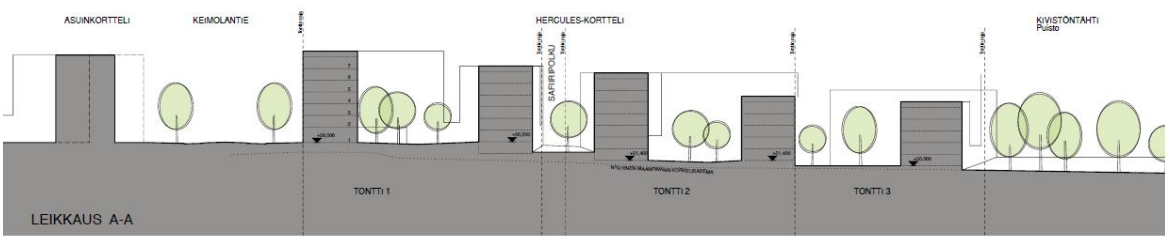
Hyväksytty kaupunginvaltuustossa __/__20__

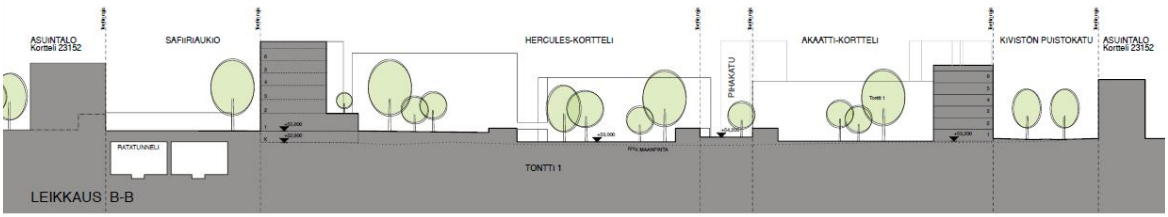
Godkänd av stadsfullmäktige __/__20__

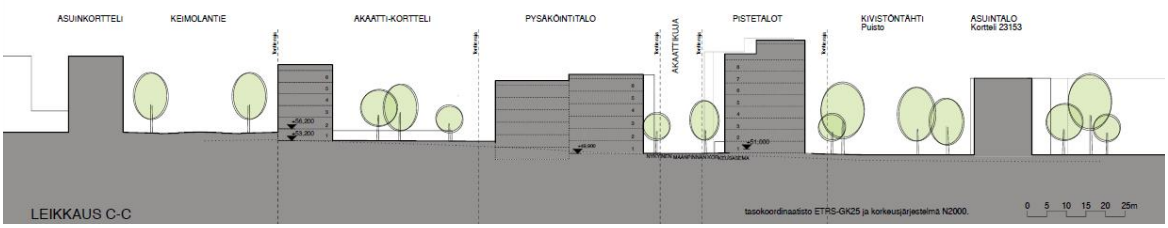

Liite 3. Ote ajantasa-asemakaavasta

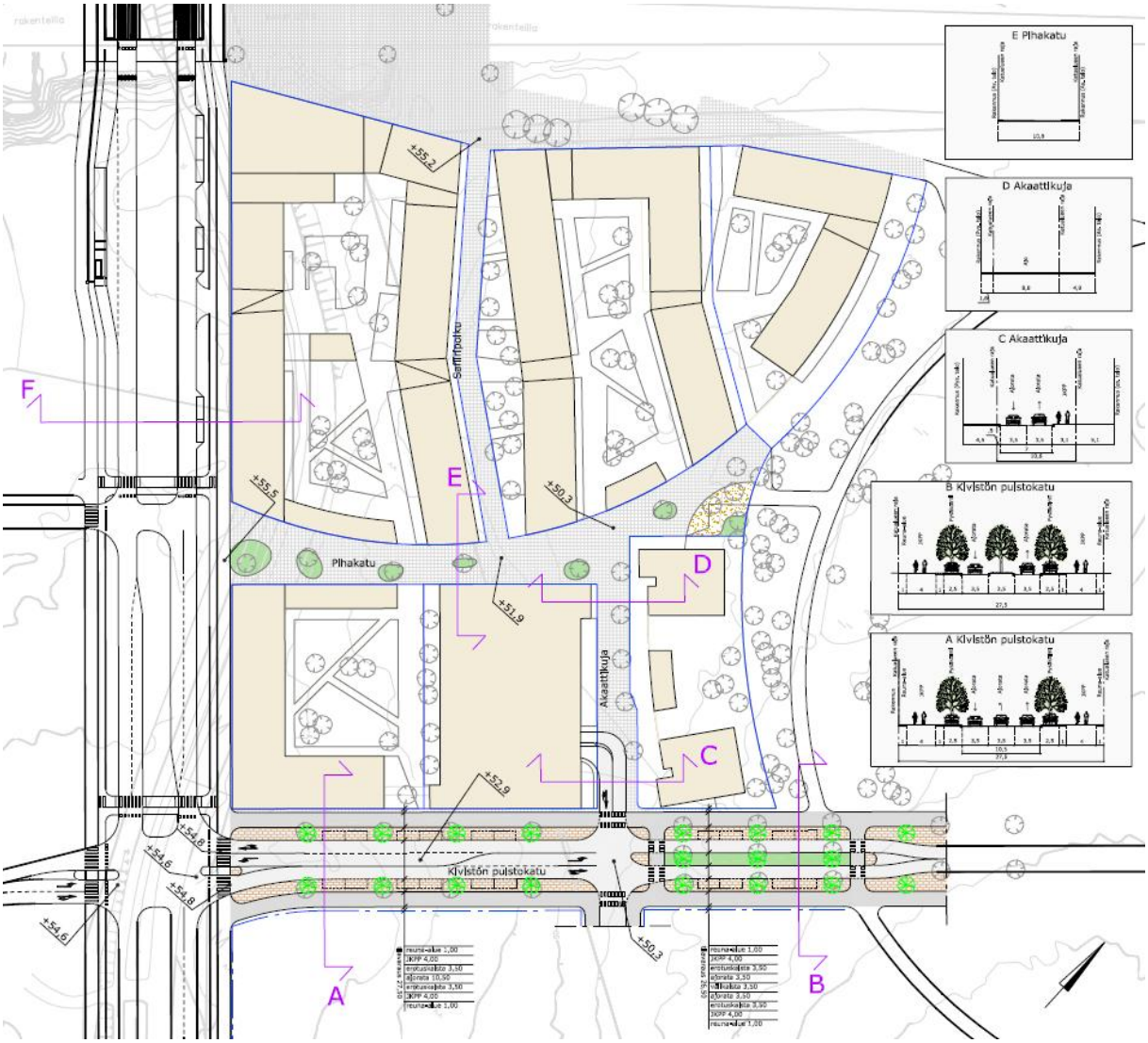

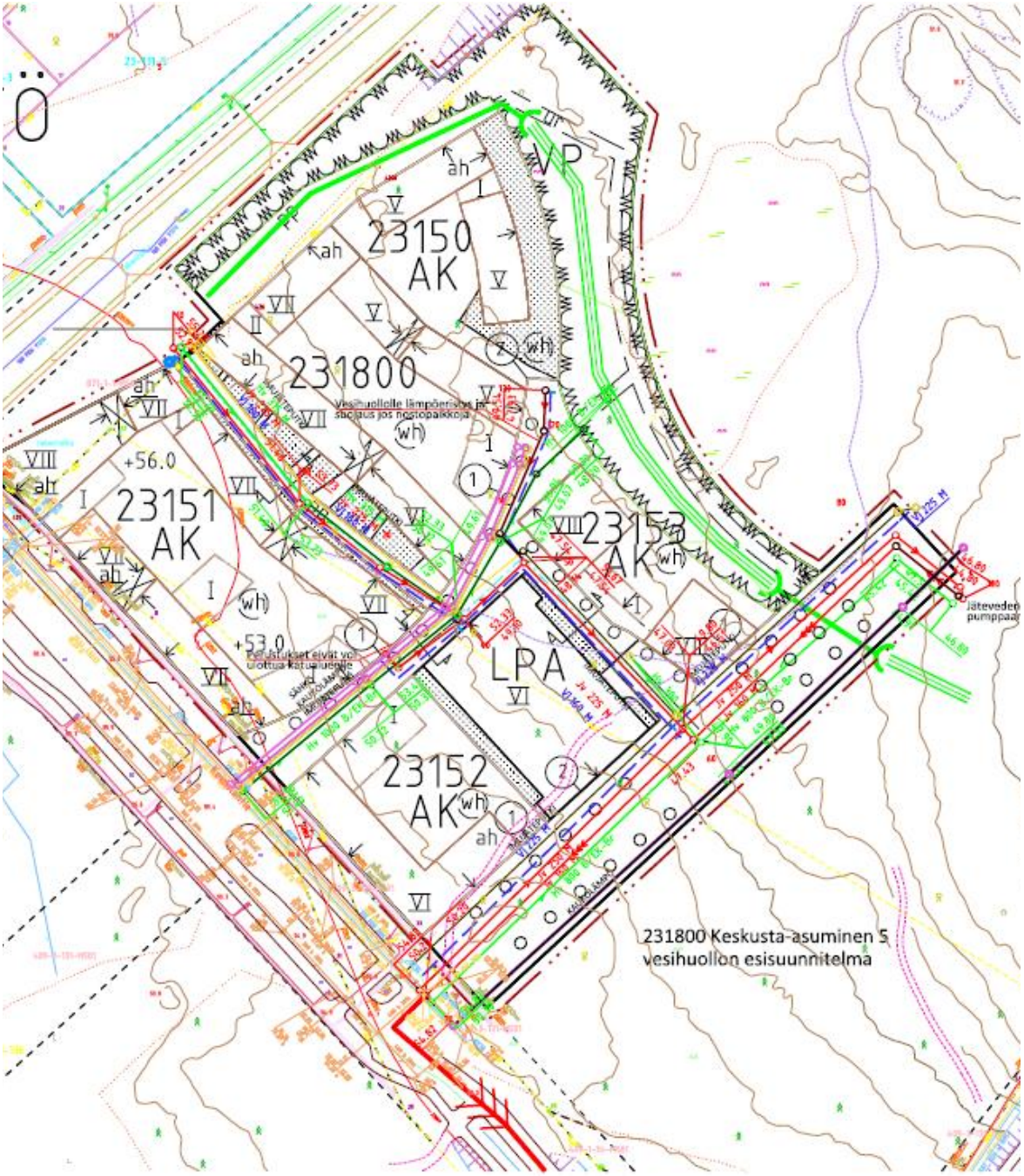

Liite 4. Havainnekuva ja alueleikkaukset

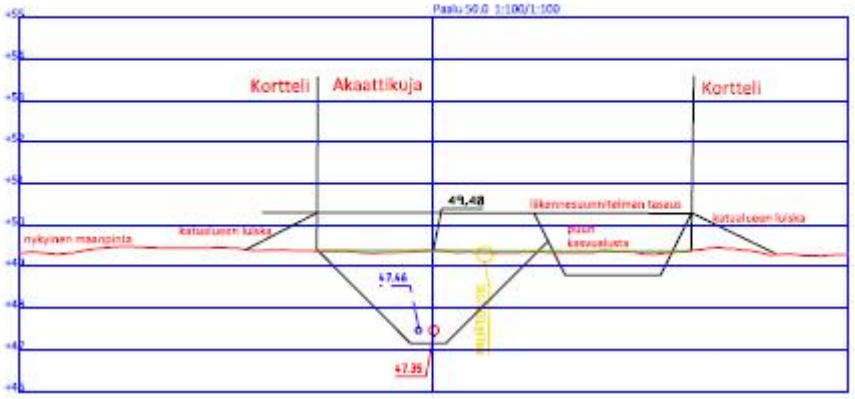

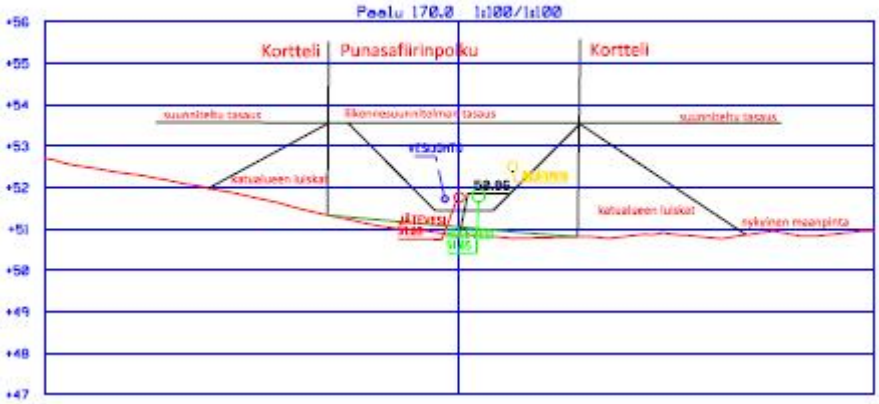
Liite 5. Katujen yleissuunnitelma

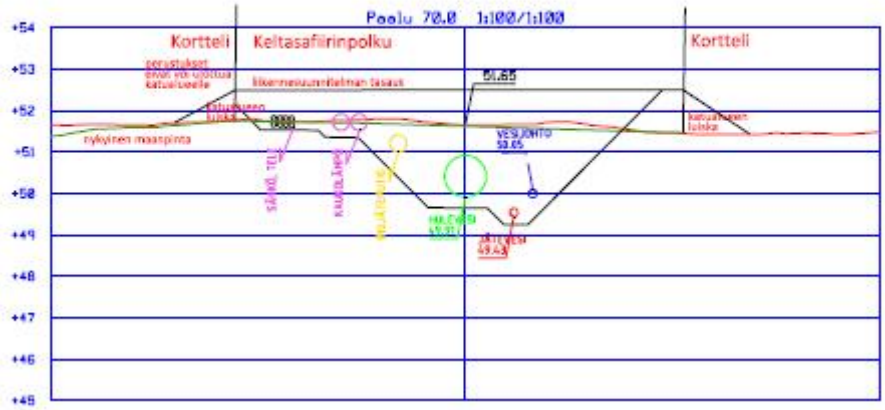

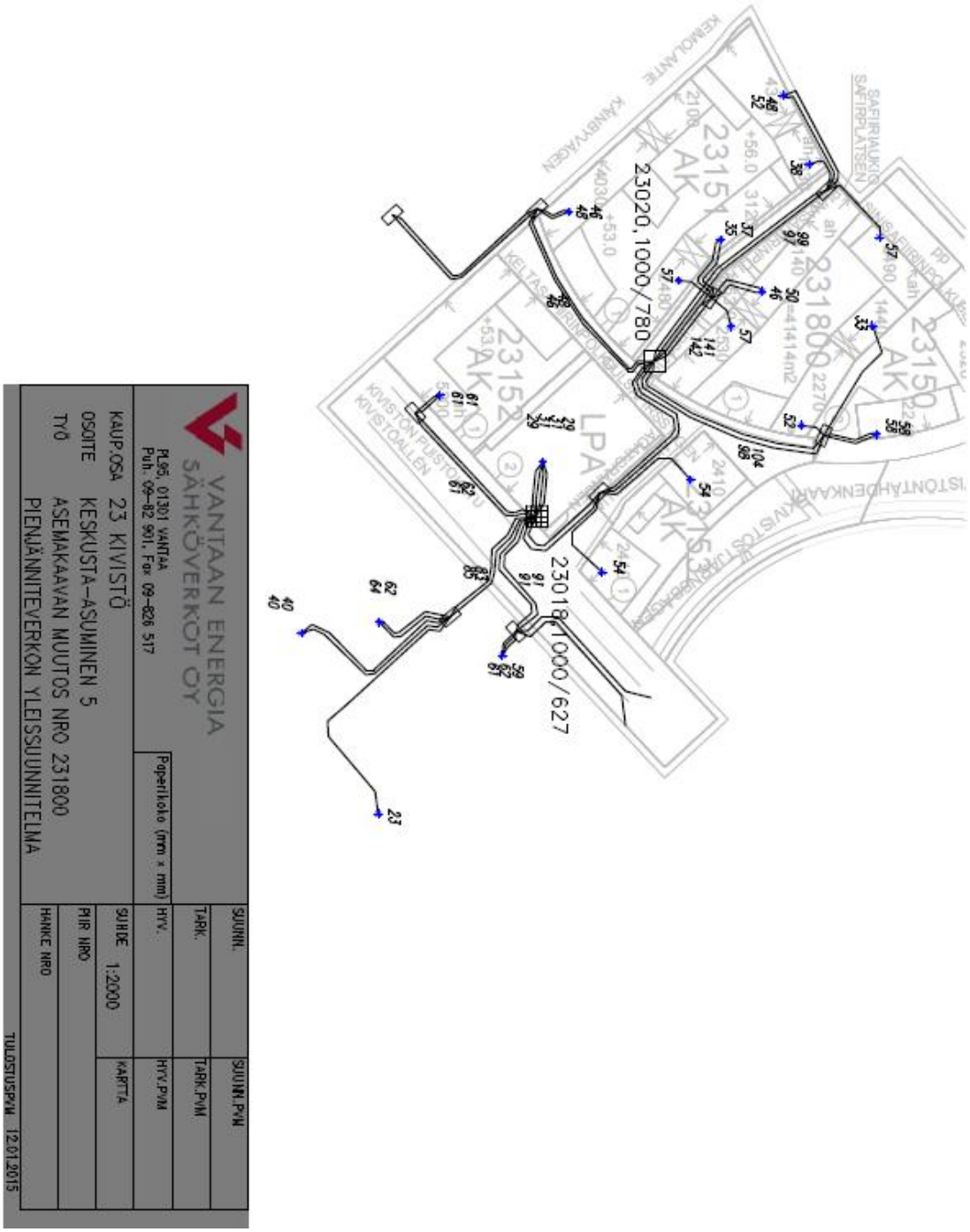
Liite 6. Vesihuollon yleissuunnitelma

POIKKILEIKKAUKSET

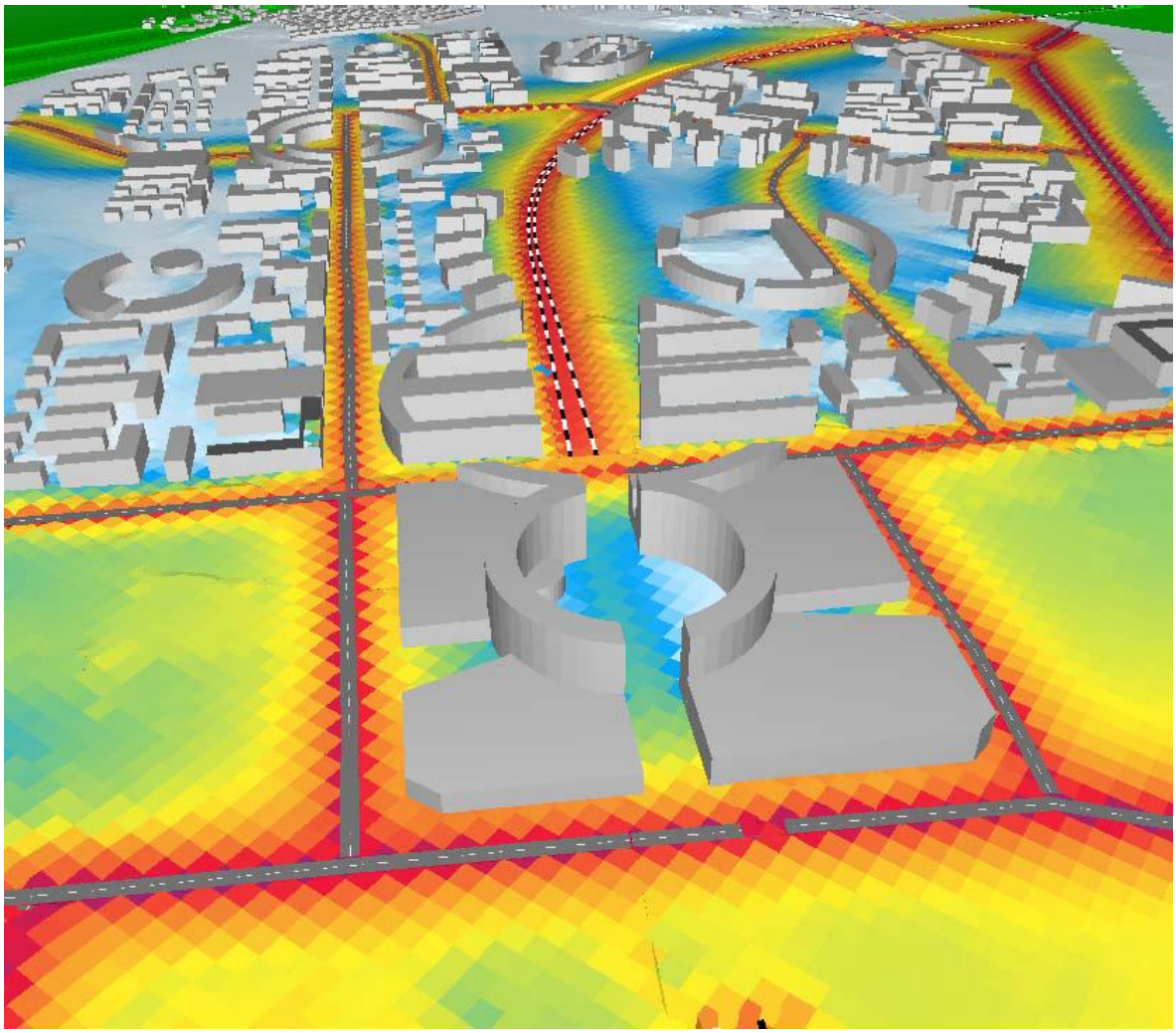

Liite 7. Sähköverkon yleissuunnitelma ja muuntamoiden paikat

MARJA-VANTAAN KESKUSTA-ASUMISEN ALUE (NRO 230600)

MELUSELVITYKSEN PÄIVITYS

28.3.2011

WSP Finland Oy
Heikkiläntie 7
00210 HELSINKI
Puh. +358 207 864 11
www.wspgroup.fi

SISÄLLYSLUETTELO

Toimeksianto 3
1 Lähtötiedot ja menetelmät 3
1.1 Suunnittelualue 3
1.2 Laskentamalli ja sen muodostaminen 3
1.3 Laskennassa käytetyt liikennemäärät 4
1.4 Ympäristömelun ohjearvot 5
2 Tulokset ja niiden tarkastelu 6
2.1 Raideliikenteen melu 6
2.2 Tieliikenteen melu 7
2.3 Lentoliikenteen melu 8
2.4 Melun yhteisvaikutukset 8
3 Johtopäätökset 9
4 Viittaukset 10

LIITTEET

Liite 1. Melulaskennoissa käytetyt liikennemäärätiedot

Liite 2. Tieliikenteen ja raideliikenteen aiheuttamat melutasot

Liite 3. Tieliikenteen ja raideliikenteen aiheuttamat suurimmat keskiäänitasot rakennusten julkisivuilla

Liite 4. Ehdotetut meluntorjuntatoimenpiteet

Liite 5. Ehdotetut melua koskevat kaavamääräykset ja muut toimenpiteet melutilanteen parantamiseksi

WSP Finland Oy
Heikkiläntie 7
00210 HELSINKI
Puh. +358 207 864 11
www.wspgroup.fi

Toimeksianto

Kehäradan ja valtatien 3 (Hämeenlinnanväylä) läheisyyteen Marja-Vantaan osayleiskaava-alueelle suunnitellaan keskusta-asumisen (nro 230600) aluetta. Alue sijaitsee vilkkaasti liikennöityjen Valtatien 3, Vanhan Nurmijärventien ja Vanhan Hämeenlinnantien, Tikkurilantien ja Riipiläntien läheisyydessä, minkä vuoksi kaavoituksessa ja rakennuksen suunnittelussa on otettava huomioon liikenteen melupäästöjen aiheuttamat vaikutukset. Lisäksi alueen läpi tulee kulkemaan Kehärata ja myös lentoliikenne aiheuttaa alueella melua.

Työn tarkoituksena on tehdä meluselvitys asemakaavaluonnostyön tueksi. Selvityksessä arvioidaan katu-, tie-, raide- ja lentoliikenteen melupäästöjen vaikutuksia, jotka kohdistuvat suunnitellun Marja-Vantaan keskusta-asumisen alueen asuinrakennuksiin ja niiden ympäristöön. Selvityksessä arvioidaan rakennusten ulkoseinärakenteen ääneneristävyyden vaatimuksia sekä asuinrakennusten oleskelupihojen melutasoja.

Selvitys on tehty Vantaan kaupungin toimeksiannosta. Tämä raportti on 25.3.2010 valmistuneen meluselvityksen päivitys. Selvityksen päivitystarpeen aiheutti muuttuneet rakennusmassoittelut suunnittelualueella. FM Sirpa Lappalainen WSP Finland Oy:stä on tehnyt projektin melulaskennat ja laatinut tämän raportin.

1 Lähtötiedot ja menetelmät

1.1 Suunnittelualue

Marja-Vantaan keskusta-asumisen alue sijoittuu Vanhan Nurmijärventien, Tikkurilantien jatkeen (nykyisin Riipiläntie), Riipiläntien ja Kivistön olemassa olevan asuinalueen väliin. Kehärata tullaan rakentamaan alueen halki.

Alueelle on suunniteltu enimmäkseen asuinrakentamisen kortteleita ja niihin liittyviä alueita (pysäköintikortteleita, lähivirkistysalueita ja puistoja). Alueen länsiosassa on varattu alueet myös keskustatoimintojen kortteleille sekä Tikkurilantien ja Vanhan Nurmijärventien risteyksessä toimistotiloille.

1.2 Laskentamalli ja sen muodostaminen

Ympäristömelun laskennallinen arviointi tehtiin Cadna A 4.0 ympäristömelumalliin kuuluvalla pohjoismaisella tieliikenne- ja raideliikennemelumalleilla (Nordic Council of Ministers 1996, Nordic Council of Ministers 1996b). Laskennallisesti arvioitiin alueen tie- ja katuliikenteen (Valtatie 3, Vanha Hämeenlinnantie, Vanha Nurmijärventie, Tikkurilantie, Riipiläntie sekä asemakaavaluonnosalueen katuverkko) aiheuttamat melutasot sekä Kehäradan aiheuttamat raideliikenteen melualueet. Laskentamalli ottaa huomioon maaston ja rakenteiden muodostamien esteiden vaikutukset äänen etenemiseen sekä maanpinnan aiheuttamat vaimennukset.

Melulaskennan lähtökohtana oli tarkastella 1. vaiheen tilannetta eli radan käyttöönottotilannetta. Laskentamallissa pohjana on käytetty Vantaan kaupungin karttaaineistojen pohjalta laadittua maastomallia, jossa korkeuskäyrät on esitetty 1 metrin välein. Saatu maastomalliaineisto sisälsi korkeuskäyrät, katujen korkeustiedot ja nykyiset rakennukset. Laskentamallia tarkennettiin ratalinjan kohdalta Destian tekemällä

WSP Finland Oy
Heikkiläntie 7
00210 HELSINKI
Puh. +358 207 864 11
www.wspgroup.fi

laserkeilatulla maastomallilla, joka ulottui noin 100 metriä radan molemmille puolille. Maastomallia on tarkennettu tarkemittauksin ja sen keskivirhe on alle 10 cm. Ratalinjaus, ratapenkereet ja –leikkaukset on malliin muodostettu ratasuunnitelmien perusteella. Radan pohjoispuolella on tukimuuri Promenadin kohdalla paaluvälillä 18+480 – 18+900. Muutoin avorataosuudet ovat luiskattuja. Tie- ja katulinjausten tiedot saatiin Vantaan kaupungilta.

Vaikka todellisuudessa 1. vaiheessa alueen maankäyttö ei ole vielä toteutunut, melulaskentamalliin sisällytettiin suunniteltavat rakennusmassat. Melun laskentamallissa suunnitellut rakennukset on sijoitettu Vantaan kaupungilta saadun asemakaavaluonnoksen (14.2.2011) mukaisesti. Rakennusten korkeus määritettiin kerroslukumäärien perusteella. Rakennusten korkeus laskettiin kaavalla 3 m * krs lukumäärä + 2 m. Laskentamalliin muodostettiin myös Kehäradan päälle tulevat kansirakenteet, joita on suunniteltu vaiheessa 1 suunnittelualueen lounaispäähän paaluvälille 18+120 – 18+480 (keskustatoimintojen korttelin kohdalle). Rakennusten toteutuksen yhteydessä toteutettavaksi suunniteltu radan kattaminen paaluvälillä 18+480 – 18+660 ja radan eteläpuolelle rakennettavat tukimuurit jätettiin tässä tarkastelussa pois.

Laskentamallissa maan pinta on oletettu akustisesti pehmeäksi (absorptiosuhde 1). Alueella ei ole merkittäviä melulaskentaan vaikuttavia vesialueita. Laskennassa huomioitiin ensimmäisen kertaluokan heijastukset rakennuksista ja tukimuureista. Laskentamalli on niin sanottu myötätuulimalli eli sillä arvioidut laskentatulokset pätevät olosuhteissa, joissa tuulen suunta on melulähteestä arvioitavaan kohteeseen.

Melutasoja on laskettu 10 x 10 metrin välein sijoitettuihin laskentapisteisiin kahden metrin korkeudelle maan pinnan tasosta ja tulokset on esitetty keskiäänivyöhykkeinä 5 dB luokissa. Rakennuksiin kohdistuvia äänenpainetasoja on lisäksi tarkasteltu julkisivuihin sijoitettujen laskentapisteiden avulla.

Tieliikennemelun laskentamallin tulokset ja mittaustulokset ovat hyvin vertailukelpoisia silloin, kun maasto on tasainen ja sääolosuhteet vastaavat mallissa asetettuja sääolosuhdevaatimuksia. Tällöin tulokset eroavat $\pm$ 1 dB toisistaan. Mitä monimutkaisempi maasto on, sitä enemmän lasketut ja mitatut tulokset eroavat toisistaan. Laskentamallivertailussa mitatut ja lasketut melutasot mäkisessä maastossa erosivat suurimmillaan 5 - 6 dB (Eurasto 2005). Tässä selvityksessä tarkastellun suunnittelualuetta rakennusmassoineen voidaan pitää suhteellisen yksinkertaisena laskentaympäristönä, minkä vuoksi arvioimme, että laskentamallin tarkkuus tässä tapauksessa on luokkaa $\pm$ 2 dB.

1.3 Laskennassa käytetyt liikennemäärät

Melulaskennat tehtiin tie- ja katuliikenteen osalta vuoden 2030 ennusteliikennemäärillä. Tieliikenteen määrät saatiin WSP Finland Oy:ssä tehdyistä liikennetarkasteluista (Marja-Vantaan keskusta-asumisen A1+n asemakaavaluonnoksen liikenneraportti, kesäkuu 2009) asemakaavaluonnosalueen osalta. Hämeenlinnanväylän liikennemäärät saatiin Ramboll Finland Oy:n meluselvityksestä [Valtatien 3 (Hämeenlinnanväylä) parantaminen välillä Kehä III – Keimola (Kehäratavaihe), Vantaa, meluselvitys 20.6.2008, Ramboll Finland Oy]. Laskennoissa käytetyt tieliikenteen määriä koskevat lähtötiedot on esitetty liitteessä 1.

Laskennoissa junien nopeuksina käytettiin rataosuudelle oletettua suurinta nopeutta (myös asemien kohdilla). Kehäradan melulaskennassa käytetyt vuoden 2030 ennusteliikennemäärät esitetään taulukossa 2. Melulaskennoissa käytettiin Sm4-junan me-

WSP Finland Oy
Heikkiläntie 7
00210 HELSINKI
Puh. +358 207 864 11
www.wspgroup.fi

lupäästötietoja, koska Sm5-junan melupäästötietoja ei ollut saatavilla. Junan pituutena käytettiin kuitenkin Sm5-junan pituutta.

Taulukko 2. Kehäradan melulaskennassa käytetyt liikennemäärät.

	Päivällä, klo 7 – 22 (kpl)	**Yöllä, klo 22 – 7 (kpl)**	**Nopeus (km/h)**	**Pituus/ Sm-yksikkö (m)**
Lähiliikenne-juna, Sm5	172	50	110	75

Päivällä junista 54 kpl on kahden Sm5-yksikön pituisia ja 118 kpl yhden Sm5-yksikön pituisia. Yöllä kaikki junat ovat yhden Sm5-yksikön pituisia. Kaikkien junien yhteispituus on päivällä 16 950 m ja yöllä 3 750 m.

Sm5-junalle ei ole määritetty Suomessa raideliikennemelun laskentamallin lähtöarvoja, joten sen melun leviämistä ei voida määrittää laskennallisesti. Melulaskennat tehtiin siksi Sm4-junan melupäästötiedoilla. Sm5-junalle on tehty tyyppihyväksynnän melumittaukset saksalaisen Müller-BBM -yhtiön toimesta lokakuussa 2009 (Müller-BBM 2009). Kun Müller-BBM:n mittaustulokset normalisoidaan vastaamaan 10 metrin mittausetäisyyttä ja 100 metrin pituista junaa on Sm5-junan aiheuttama äänialtistustaso (L_{AE}) 83 dB 80 km/h nopeudella. Sm4-junan vastaava äänialtistustaso (L_{AE}) 80 km/h nopeudella on 90 dB (Ympäristömeludirektiivin mukainen ylimenokauden raideliikennemelun laskentamalli, Ympäristöministeriö 2005, kuva 1). Tämän perusteella Sm5-juna on noin 7 dB hiljaisempi kuin Sm4-juna. On huomattava, että tyyppihyväksynnän melumittaukset Sm5-junalle on tehty mahdollisimman hyväkuntoisella ja suoralla rataosuudella, kun taas Sm4-junan melupäästömittaukset edustavat erilaisia ja erikuntoisia rataosuuksia. Sen vuoksi Sm5-juna ei todennäköisesti todellisuudessa ole 7 dB hiljaisempi Sm4-junaa.

1.4 Ympäristömelun ohjearvot

Valtioneuvoston päätöksessä (993/1992) on annettu maankäytön ja rakentamisen, liikenteen suunnittelussa ja rakentamisen lupamenettelyssä sovellettavat melutason ohjearvot. Näitä ohjearvoja sovelletaan myös ympäristölupaharkinnassa (taulukko 1).

Melutason ohjearvot on annettu erikseen päiväaikaiselle keskiäänitasolle (klo 7 – 22) ja yöaikaiselle keskiäänitasolle (klo 22 – 7).

WSP Finland Oy
Heikkiläntie 7
00210 HELSINKI
Puh. +358 207 864 11
www.wspgroup.fi

Taulukko 1. Melutason yleiset ohjearvot (Vnp 993/1992).

Alueen kuvaus	Päiväajan (klo 7 – 22) keskiäänitason ohjearvot, $L_{Aeq,7-22}$	Yöajan (klo 22 – 7) keskiäänitason ohjearvot, $L_{Aeq,22-7}$
Ulkona		
Asumiseen käytettävät alueet, virkistysalueet taajamissa ja niiden välittömässä läheisyydessä sekä hoito- ja oppilaitoksia palvelevat alueet	55 dB	45 / 50 dB [1) 2)]
Loma-asumiseen käytettävät alueet, leirintäalueet, virkistysalueet taajamien ulkopuolella ja luonnonsuojelualueet	45 dB	40 dB [3)]
Sisällä		
Asuin-, potilas- ja majoitushuoneet	35 dB	30 dB
Opetus- ja kokoontumistilat	35 dB	-
Liike- ja toimistohuoneet	45 dB	-

1) Uusilla alueilla melutason yöohjearvo on 45 dB.

2) Oppilaitoksia palvelevilla alueilla ei sovelleta yöohjearvoa.

3) Yöohjearvoa ei sovelleta sellaisilla luonnonsuojelualueilla, joita ei yleensä käytetä oleskeluun tai luonnon havainnointiin yöllä.

Ulkoalueiden ohjearvoja sovelletaan myös asuntojen parvekkeisiin.

2 Tulokset ja niiden tarkastelu

Junaliikenteen ajoituksesta johtuen yöajan melutasot jäävät noin 4 dB päiväajan keskiäänitasojen alapuolelle. Yöajan melutasot ovat kuitenkin melusuojausta mitoittava tekijä, koska yöaikana uudella asuinalueella sovelletaan 45 dB ohjearvoa. Myös sisätiloissa yöajan ohjearvo 30 dB ($L_{Aeq,7-22}$) on junaliikenteen osalta mitoittava. Tieliikenteen ajoituksesta johtuen yöajan melutasot jäävät noin 7 dB päiväajan keskiäänitasojen alapuolelle. Tieliikenteen melun osalta yöajan ohjearvo on ulkona mitoittava. Sisätiloissa päiväajan ohjearvo 35 dB on mitoittava.

2.1 Raideliikenteen melu

Kehärata kulkee asemakaavaluonnosalueella maaleikkauksessa, joka rajoittaa melun leviämistä ympäristöön. Suunnittelualueen lounaiskulmassa keskustatoimintojen korttelien kohdalla rata on katettu. Raideliikenteen yöajan 45 dB keskiäänivyöhyke ulottuu kauimmillaan 110 metrin päähän radasta alueilla, joille on suunniteltu asuinrakennuksia (liite 2). Suunnittelualueen keskellä radan eteläpuolelle olevat rakennusmassat estävät raideliikenteen aiheuttaman yöajan 45 dB keskiäänivyöhykkeen leviämisen

WSP Finland Oy
Heikkiläntie 7
00210 HELSINKI
Puh. +358 207 864 11
www.wspgroup.fi

asuinrakennusten sisäpihoille. Paaluvälillä 18+500 – 18+900 (radan pohjoispuolella) suunniteltujen rakennusten ulkoalueilla 45 dB keskiäänitaso ylittyy yöllä lähimpänä rataa sijaitsevien asuinrakennusten kohdalla. Myös yhden rakennuksen kohdalla radan eteläpuolella (paalulla 19+000) yöajan 45 dB ohjearvo ylittyy. Keskustatoimintojen korttelin kohdalla Kehärata on katettu ja siksi melu ei pääse leviämään tähän kortteliin.

Kehäradan melun leviämisen rajoittamiseksi tarkasteltiin laskennallisesti tukimuurin korottamista, jolloin se ulottuisi 1 metrin Promenadin tason yläpuolelle. Korottaminen parantaa radan pohjoispuolella olevien rakennusten melutilannetta, mutta erityisesti myöhemmin katettavaksi suunnitellulla alueella (18+480 – 18+660) ohjearvon ylittävä melu leviää melko pitkälle rakennusten sisäpihoille.

Radan varrella olevien asuinrakennusten julkisivuun kohdistuu enimmillään 58 – 59 dB keskiäänitaso yöllä ja 63 – 64 dB päivällä (liite 3). Radan puoleisten julkisivujen ääneneristävyysvaatimuksen täytyy siten olla suurimmillaan 29 dB, jotta sisätiloissa ei ylitetä yöajan ohjearvotasoa 30 dB eikä päiväajan ohjearvoa 35 dB. Liitteen 3 kartoissa esitetään julkisivutasot vain niille julkisivuille, joilla ne ylittävät ulkotiloille annetut ohjearvotasot. On kuitenkin huomattava, että sisätiloissa ohjearvotasoja ei uusissa rakennuksissa ylitetä ennen kuin julkisivutaso ylittää ohjearvon selvästi. Ohjearvotasojen ylittyminen sisätiloissa estetään julkisivun ääneneristävyysvaatimuksilla.

Paaluvälille 19+400 – 19+600 radan eteläpuolelle suunnitellaan koulua. Koulua ei esitetä melukartoilla, koska rakennusten massoittelusta ei ole päätetty. Oppilaitosten kohdalla ei sovelleta yöohjearvoa, joten koulun tontilla päiväajan melutilanne on mitoittava. Päiväajan 55 dB keskiäänivyöhyke leviää tontilla noin 55 metrin päähän radasta (mitattuna ratojen välistä). Tätä kauemmaksi voidaan sijoittaa koulun oleskelupihoja ja leikkialueita. Koulurakennusten massoittelulla voidaan haluttaessa melun leviämistä estää, niin että pihoja voidaan sijoittaa lähemmäksikin rataa. Koulurakennuksille ei tarvitse antaa julkisivun ääneneristävyysmääräystä, vaikka ne sijoitettaisiin aivan tontin laidalle radan puolelle, koska lentoliikenteen melun takia annettava ääneneristävyysmääräys 32 dB on mitoittava.

2.2 Tieliikenteen melu

Valtatie 3 on selvästi vilkkaiten liikennöity alueen teistä. Valtatie 3 kuitenkin sijaitsee niin kaukana suunnitelluista rakennuksista, että sen vaikutus suunnittelualueella jää vähäiseksi. Tikkurilantien ja Vanha Hämeenlinnantie ovat myös vilkkaasti liikennöityjä ja niiden melualueet ovat sen vuoksi suuret. Tikkurilantien yöajan 45 dB melualue ulottuu kahden suunnitellun asuinrakennuksen pihalle suunnittelualueen keskellä/länsipäässä (liite 2). Tikkurilantien varteen suunniteltiin meluvalli (liite 4), jotta asuinrakennusten pihat saatiin suojattua ohjearvotason ylittävältä melulta.

Vanhan Nurmijärventien koillispuolelle on suunniteltu asuinrakennuksia. Melutason ohjearvot eivät ylity rakennusten pihoilla, koska rakennukset on massoiteltu kadun suuntaisesti. Ruusukvartsinkadulla olevan pyöreän aukion ympärillä melutaso ylittää yöajan ohjearvon 45 dB. Pyöreä aukio on suunniteltu yleiseksi tilaksi eikä siellä ole asuinrakennusten oleskelualueita. Aukion ympärillä uloimpien ja sisempien asuinrakennusten välinen tila on asuinpihaa ja se täytyy suojata melulta. Ruusukvartsinkadun länsipäässä yöajan melutaso ei leviä asuinrakennusten pihoille.

Lumikvartsinkadulla asuinrakennukset estävät ohjearvon ylittävien melutasojen leviämisen rakennusten sisäpihoille. Kivistön puistokadun eteläpuolella yhden asuinraken-

WSP Finland Oy
Heikkiläntie 7
00210 HELSINKI
Puh. +358 207 864 11
www.wspgroup.fi

nuksen pohjoispuolinen piha jää yli 45 dB melualueelle yöllä. Suunnittelualueen pohjoisosassa Lipputien varrella yöajan melualueelle ei jää asuinrakennusten sisäpihoja. Riipiläntien varrella asuinrakennukset on sijoiteltu niin, ettei melun ohjearvotasoja ylitetä.

Asemakaavaluonnosalueen ulkopuolelle nykyisen Kivistön koulun kortteliin on suunniteltu tulevaisuudessa asuinkorttelia. Korttelin melutasoihin vaikuttavat valtatien 3 melu sekä korttelia ympäröivien katujen (merkittävimmin Vanhan Hämeenlinnantien ja Vanhan Nurmijärventien) melu. Korttelia tarkasteltiin melulaskennassa ilman rakennusmassoja. Laskennallisen melutarkastelun mukaan kaksi metriä korkea tonttiaita ei riitä suojaamaan korttelia yöajan yli 45 dB ($L_{Aeq,22\text{-}7}$) melulta. Korttelin rakennuksia suunniteltaessa tulee ottaa huomioon melu ja suunnitella rakennusmassat niin, että ne estävät melun leviämisen korttelin sisään ja asuinrakennusten piha-alueille. Raideliikenteen melu ei aiheuta ohjearvojen ylityksiä tässä korttelissa.

Tieliikenteen aiheuttamat julkisivuihin kohdistuvat suurimmat melutasot ovat päivällä 66 dB Tikkurilantien länsipäässä (liite 3). Kyseiset rakennukset ovat kuitenkin toimistorakennuksia ja niiden sisätiloissa sovelletaan 45 dB ohjearvoa päiväaikana, kun asuinrakennusten sisätiloissa päiväaikana sovellettava ohjearvo on 35 dB. Vanha Hämeenlinnantie aiheuttaa keskustatoimintojen korttelin rakennusten julkisivuihin 64 dB keskiäänitason päivällä. Useiden asuinrakennusten julkisivuihin kohdistuu enimmillään 63 dB keskiäänitasoja päivällä, mm. Vanhan Nurmijärventien, Lipputien ja Lumikvartsintien varrella. Julkisivun ääneneristävyysvaatimuksen tulee siten olla enimmillään 29 dB, ettei sisätiloissa ylitetä asuintiloille annettua ohjearvoja. Liitteen 3 kartoissa esitetään julkisivutasot vain niille julkisivuille, joilla ne ylittävät ulkotiloille annetut ohjearvotasot. On kuitenkin huomattava, että sisätiloissa ohjearvotasoja ei uusissa rakennuksissa ylitetä ennen kuin julkisivutaso ylittää ohjearvon selvästi. Ohjearvotasojen ylittyminen sisätiloissa estetään julkisivun ääneneristävyysvaatimuksilla.

2.3 Lentoliikenteen melu

Suurin osa asemakaavaluonnosalueesta sijaitsee lentomelun verhokäyrän vyöhykkeellä L_{DEN} 50 – 55 dB. Aivan eteläisin osa asemakaavaluonnosalueesta sijaitsee lentomelun verhokäyrän vyöhykkeellä L_{DEN} 55 – 60 dB. Vantaan Rakennusvalvonta on antanut rakentamisohjeen lentomelun ääneneristävyysvaatimuksista (Vantaan rakennusvalvonnan rakentamistapaohje, Rakennuksen ulkovaipan ääneneristävyysvaatimukset 2007). Lentomeluvyöhykkeellä m3 (L_{DEN} 50 – 55 dB) asuinhuoneiden kattorakenteiden, ulkoseinien sekä ikkunoiden ja muiden rakenteiden tulee olla sellaisia että lento- ja liikennemelun ulko- ja sisämelutasojen erotus ΔL on vähintään 32 dB. Lentomeluvyöhykkeellä m2 (L_{DEN} 55 – 60 dB) ulko- ja sisämelutasojen erotuksen tulee olla 35 dB. Lentomelun aiheuttama julkisivun ääneneristävyysvaatimus on siis mitoittava asemakaavaluonnosalueella.

2.4 Melun yhteisvaikutukset

Marja-Vantaan keskusta-asumisen alueen melutasoihin vaikuttaa tuleva Kehärata, valtatie 3, Tikkurilantie, Vanha Hämeenlinnantie, Vanha Nurmijärventie, alueen katuverkko ja lentomelu.

Teiden, katujen ja radan vaikutukset ovat melko paikallisia, mutta lentomelu vaikuttaa koko suunnittelualueella. Lentomelu ja raideliikenteen melu ovat kuultavissa vain ajoit-

WSP Finland Oy
Heikkiläntie 7
00210 HELSINKI
Puh. +358 207 864 11
www.wspgroup.fi

tain, kun taas katuliikenteen melu ja erityisesti valtatien 3 aiheuttama melu on luonteeltaan jatkuvaa.

Asemakaavaluonnosalueella katuliikenteen ja raideliikenteen meluvaikutukset kohdistuvat pääosin eri alueille. Vaikutukset myös kohdistuvat pääasiassa kadun tai radan puoleiselle julkisivulle ja suojan puolella olevalla piha-alueella päästään selvästi alle ohjearvotasojen oleviin melutasoihin.

Merkittävimmät yhteisvaikutukset kohdistuvat alueille, joilla sekä tieliikenteen melu että raideliikenteen melu aiheuttavat lähellä ohjearvotasoja olevia melutasoja. Tällainen kohta on Lumikvartsinkadun ja Kehäradan risteämän ympäristössä olevat rakennukset. Sekä katuliikenne että raideliikenne aiheuttavat alueella yöllä noin 50 – 55 dB melutasoja melulähteen puolella. Myös lentoliikenne aiheuttaa noin 50 – 55 L_{DEN}-tasoja. Sisäpihoilla melutason ohjearvoja ei silti ylitetä.

Suunnittelualueen keskellä olevat Ruusukvartsinkadun ja Lipputien risteykseen sijoitetut asuinrakennukset ja Kehäradan pohjoispuolelle paaluvälille 18+500 – 18+900 sijoitetut asuinrakennukset ovat avoimia melun kannalta ja niiden kohdalla esiintyvät suurimmat meluhaitat. Kuitenkin kaikkien asuinrakennusten ympärillä on ainakin osittain aluetta, jolla päästään alle ohjearvotasojen.

Alueen lentomelutasojen perusteella julkisivujen ja kattorakenteiden äänitasoerovaatimukseksi tulee suurimmalla osalla aluetta 32 dB ja alueen eteläosissa 35 dB (Vantaan rakennusvalvonnan rakentamistapaohje, Rakennuksen ulkovaipan ääneneristävyysvaatimukset 2007).

3 Johtopäätökset

Marja-Vantaan keskusta-asumisen alueen asemakaavaluonnosalueella päästään lähes kaikilla oleskelupihoilla melutason ohjearvojen mukaisiin tasoihin. Liitteessä 5 esitetään ehdotukset alueen kaavamääräyksiksi. Tikkurilantielle ehdotetaan meluvallia, joka suojaa Tikkurilantien pohjoispuolelle suunniteltujen asuinrakennusten oleskelualueet yöajan ohjearvon ylittävältä melulta. Ruusukvartsinkadulle ja Lipputielle ehdotetaan tonttiaitoja suojaamaan muutamien asuinrakennusten pihoja. Nämä meluesteet voidaan vaihtoehtoisesti korvata toteuttamalla rakennusten massoittelu, niin että rakennukset suojaavat piha-alueet melulta.

Kehäradan melun leviämisen rajoittamiseksi tarkasteltiin laskennallisesti tukimuurin korottamista, jolloin se ulottuisi 1 metrin Promenadin tason yläpuolelle. Korottaminen parantaa radan pohjoispuolella olevien rakennusten melutilannetta, mutta ei täysin ratkaise sitä. Kehäradan kattaminen paaluvälillä 18+480 – 18+660 suunnitelmien mukaisesti, suojaisi osan radan melualueelle jäävistä rakennuksista. Paaluvälille 19+400 – 19+600 suunniteltavan koulun kohdalla tulisi huomioida pihojen sijoittelussa se, ettei pihoja sijoiteta melualueelle.

Lentomelu mitoittaa julkisivun ääneneristävyysvaatimuksia. Vantaan rakennusvalvonnan rakentamisohjeen ”Rakennuksen ulkovaipan ääneneristävyysvaatimukset” (2007) mukaan lentomelua vastaan tulee antaa julkisivun ääneneristävyysvaatimus 32 dB ja alueen eteläosissa 35 dB. Liitteen 5 kartassa on oletettu että myös C-kortteliin rakennetaan asuinhuoneistoja tai muita tiloja, joilla sovelletaan sisätiloissa asuin-, potilas- ja majoitushuoneiden tai opetus- ja kokoontumistilojen ohjearvotasoja. Toimistokorttelis-

WSP Finland Oy
Heikkiläntie 7
00210 HELSINKI
Puh. +358 207 864 11
www.wspgroup.fi

sa julkisivun ääneneristävyysvaatimusta ei tarvita, koska julkisivun aiheuttaman äänitasoeron tulee olla 25 dB, johon päästään normaalirakentein.

Kivistön koulun korttelissa matalalla kahden metrin tonttiaidalla ei saada suojattua korttelia tieliikenteen melulta. Korttelin suunnittelussa tulisi huomioida melu ja suunnitella rakennukset suojaamaan piha-alueita melulta.

4 Viittaukset

Eurasto, R. 2005: Ympäristömeludirektiivin täytäntöönpanoon liittyvät laskentamallivertailut – Ympäristöministeriö. Suomen ympäristö 753.

Marja-Vantaan keskusta-asumisen A1+n asemakaavaluonnoksen liikenneraportti, Vantaan kaupunki, WSP Finland Oy, Arkkitehtitoimisto Harris&Kjisik Oy, Kesäkuu 2009.

Müller-BBM 2009: Acoustical Acceptance Test according to TSI Noise. Test Report No M77 651/10.

Nordic Council of Ministers 1996a: Road Traffic Noise – Nordic Prediction Method. – TemaNord 1996: 525.

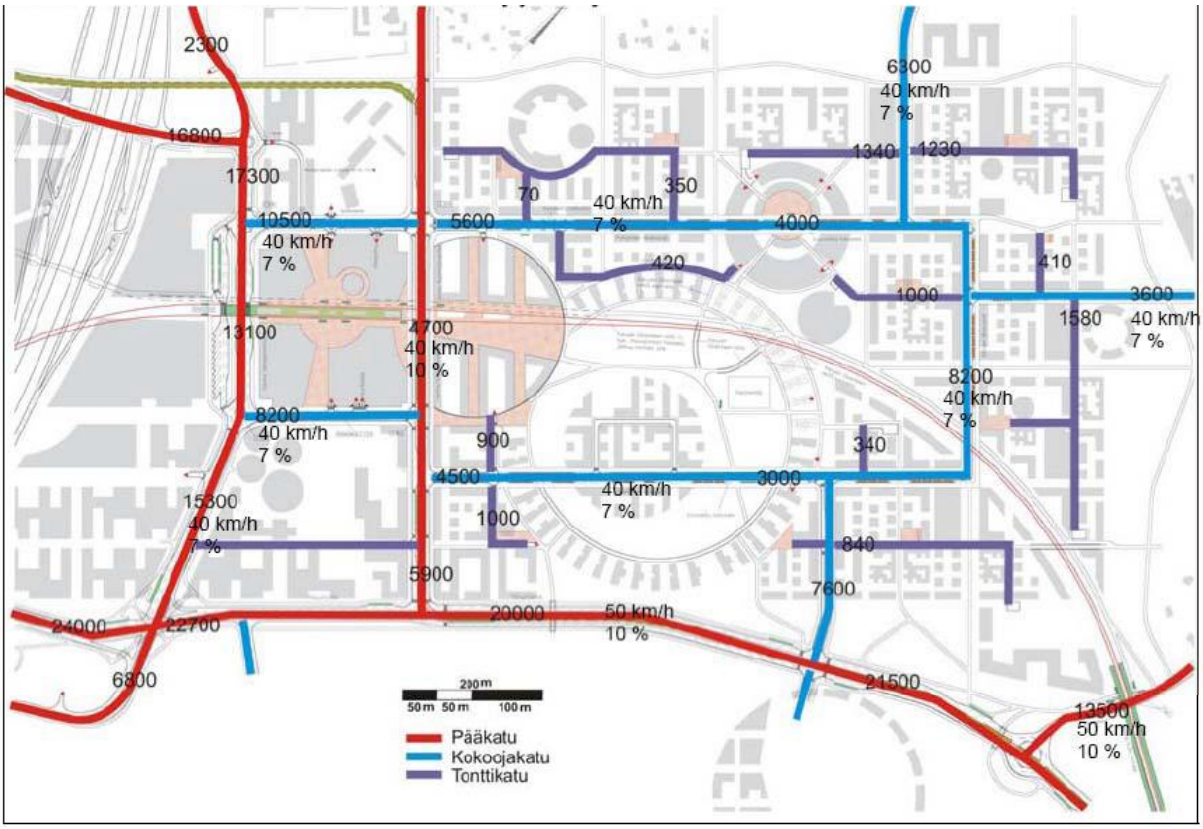
Nordic Council of Ministers 1996b: Railway Traffic Noise – Nordic Prediction Method. – TemaNord 1996: 524.

Valtatien 3 (Hämeenlinnanväylä) parantaminen välillä Kehä III – Keimola (Kehäratavaihe), Vantaa, meluselvitys 20.6.2008, Ramboll Finland Oy.

Vantaan rakennusvalvonnan rakentamistapaohje, Rakennuksen ulkovaipan ääneneristävyysvaatimukset (2007).

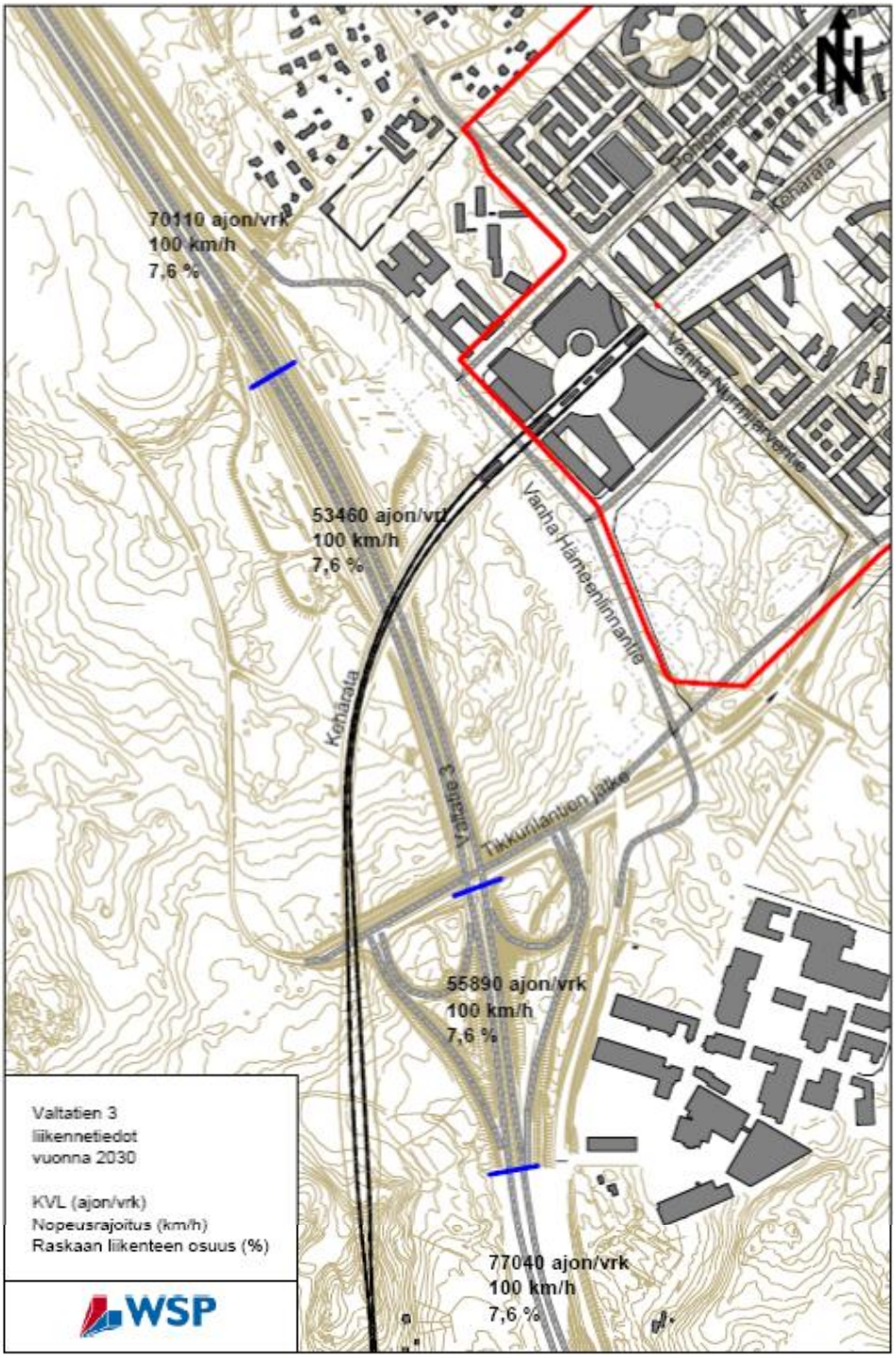
WSP Finland Oy
Heikkiläntie 7
00210 HELSINKI
Puh. +358 207 864 11
www.wspgroup.fi

Liite 1. Melulaskennoissa käytetyt liikennemäärätiedot.

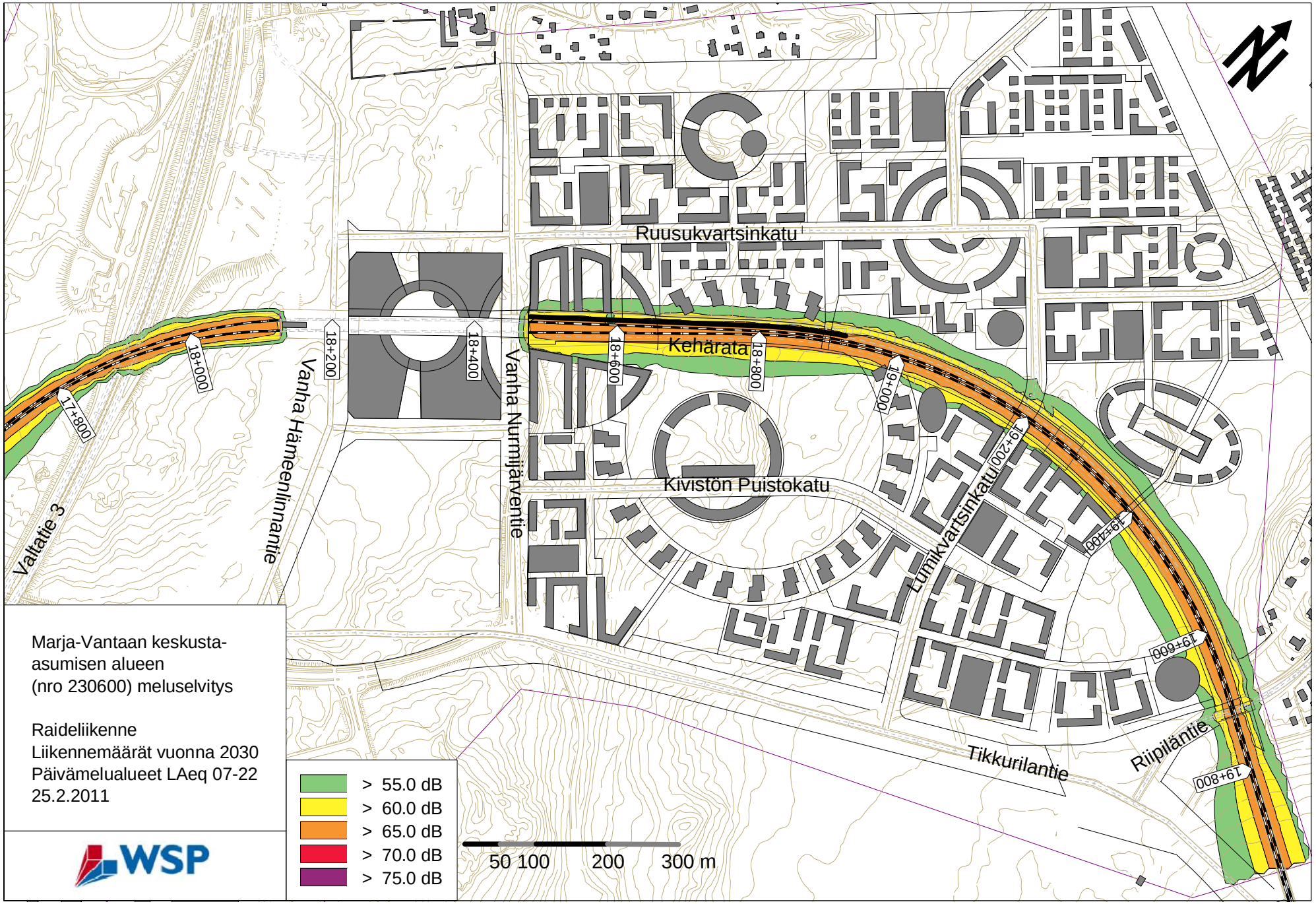
Kuva 1. Vuoden 2030 liikennemäärätiedot, KVL / ajonopeus (km/h) / raskaan liikenteen osuus (%). Liikennemäärätiedot raportista Marja-Vantaan keskusta-asumisen A1+n asemakaavaluonnoksen liikenneraportti, Vantaan kaupunki, WSP Finland Oy, Arkkitehtitoimisto Harris&Kjisik Oy, Kesäkuu 2009. Nopeusrajoitukset ja raskaan liikenteen osuudet on saatu Vantaan kaupungilta.

WSP Finland Oy
Heikkiläntie 7
00210 HELSINKI
Puh. +358 207 864 11
www.wspgroup.fi

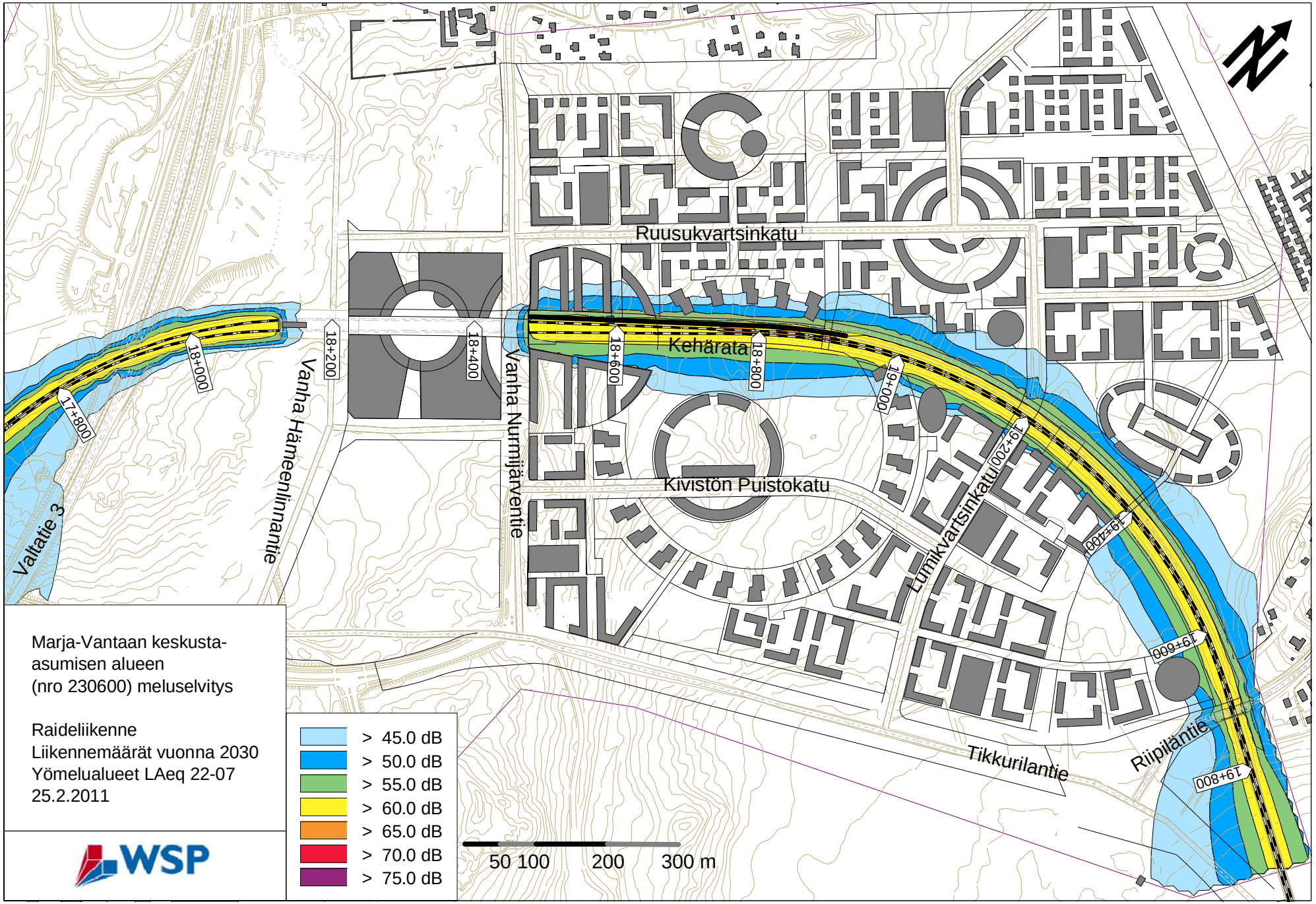

Kuva 2. Valtatiellä 3 käytetyt liikennemäärät. Liikennetiedot on poimittu raportista Valtatien 3 (Hämeenlinnanväylä) parantaminen välillä Kehä III – Keimola (Kehäratavaihe), Vantaa, meluselvitys 20.6.2008, Ramboll Finland Oy.

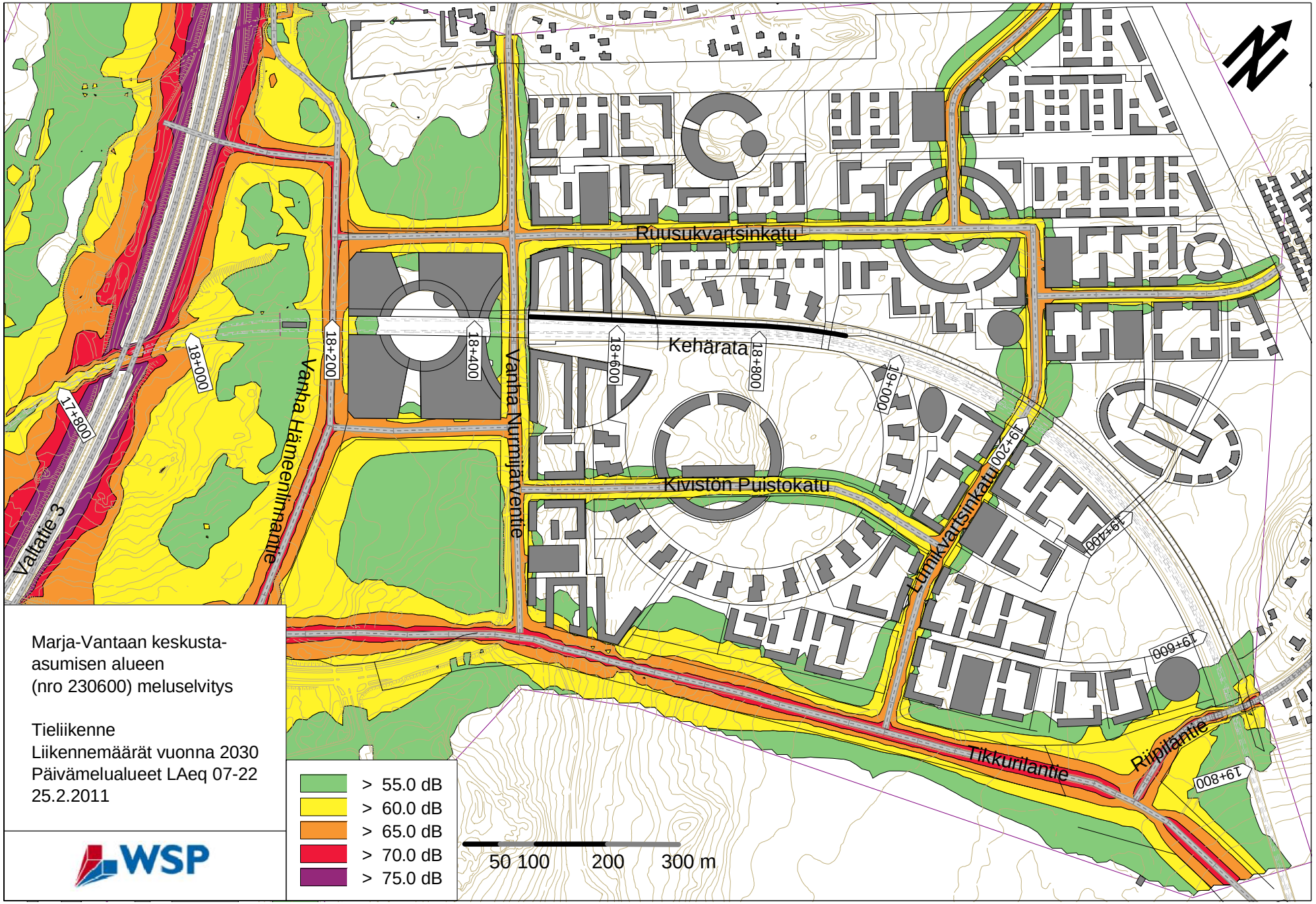
WSP Finland Oy
Heikkiläntie 7
00210 HELSINKI
Puh. +358 207 864 11
www.wspgroup.fi

Ruusukvartsinkatu
Kehärata
Kivistön Puistokatu
Vanha Hämeenlinnantie
Vanha Nurmijärventie
Valtatie 3
Lumikvartsinkatu
Tikkurilantie
Riipiläntie
17+800
18+000
18+200
18+400
18+600
18+800
19+000
19+200
19+400
19+600
19+800
Marja-Vantaan keskusta-asumisen alueen (nro 230600) meluselvitys
Raideliikenne
Liikennemäärät vuonna 2030
Päivämelualueet LAeq 07-22
25.2.2011
WSP
> 55.0 dB
> 60.0 dB
> 65.0 dB
> 70.0 dB
> 75.0 dB
50 100 200 300 m

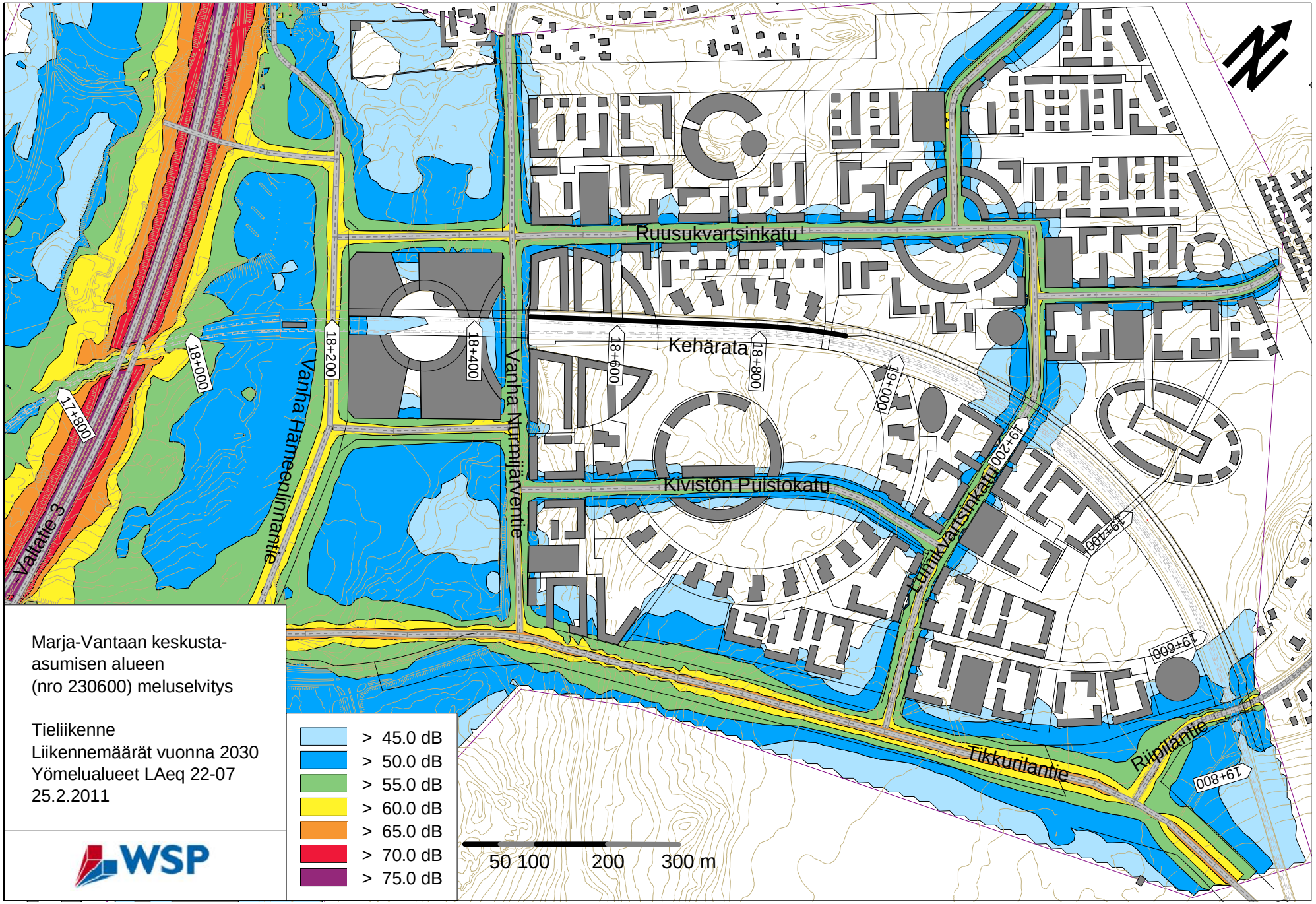
Liite 2 (1/4)

Ruusukvartsinkatu
Kehärata
Kivistön Puistokatu
Vanha Hämeenlinnantie
Vanha Nurmijärventie
Lumikvartsinkatu
Tikkurilantie
Riipilänitie
Valtatie 3
17+800
18+000
18+200
18+400
18+600
18+800
19+000
19+200
19+400
19+600
19+800
Marja-Vantaan keskusta-asumisen alueen (nro 230600) meluselvitys
Raideliikenne
Liikennemäärät vuonna 2030
Yömelualueet LAeq 22-07
25.2.2011
> 45.0 dB
> 50.0 dB
> 55.0 dB
> 60.0 dB
> 65.0 dB
> 70.0 dB
> 75.0 dB
50 100 200 300 m
WSP

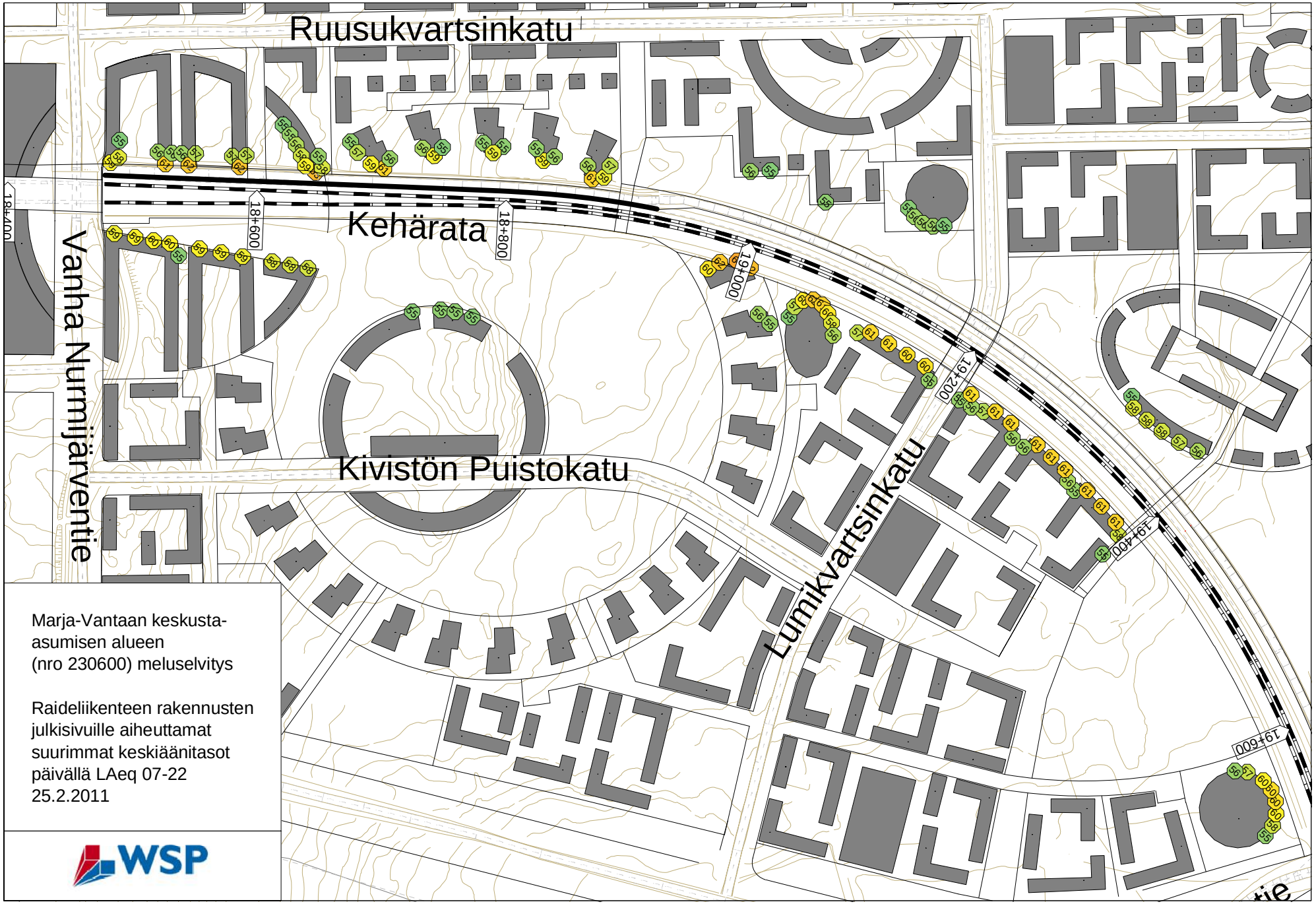
Liite 2 (2/4)

Ruusukvartsinkatu
Kehärata
Kivistön Puistokatu
Tummkvartsinkatu
Tikkurilantie
Riipilantie
Valtatie 3
Vanha Hämeenlinnantie
Vanha Nurmijärventie
17+800
18+000
18+200
18+400
18+600
18+800
19+000
19+200
19+400
19+600
19+800
Marja-Vantaan keskusta-asumisen alueen
(nro 230600) meluselvitys
Tieliikenne
Liikennemäärät vuonna 2030
Päivämelualueet LAeq 07-22
25.2.2011
WSP
> 55.0 dB
> 60.0 dB
> 65.0 dB
> 70.0 dB
> 75.0 dB
50 100 200 300 m

Liite 2 (3/4)

Ruusukvartsinkatu
Kehärata
Kivistön Puistokatu
Vanha Hämeenlinnantie
Vanha Nurmijärventie
Valtatie 3
Tikkurilantie
Riipilänitie
Luumikvartsinkatu
17+800
18+000
18+200
18+400
18+600
18+800
19+000
19+200
19+400
19+600
19+800
Marja-Vantaan keskusta-asumisen alueen (nro 230600) meluselvitys
Tieliikenne
Liikennemäärät vuonna 2030
Yömelualueet LAeq 22-07
25.2.2011
WSP
> 45.0 dB
> 50.0 dB
> 55.0 dB
> 60.0 dB
> 65.0 dB
> 70.0 dB
> 75.0 dB
50 100 200 300 m

Liite 2 (4/4)

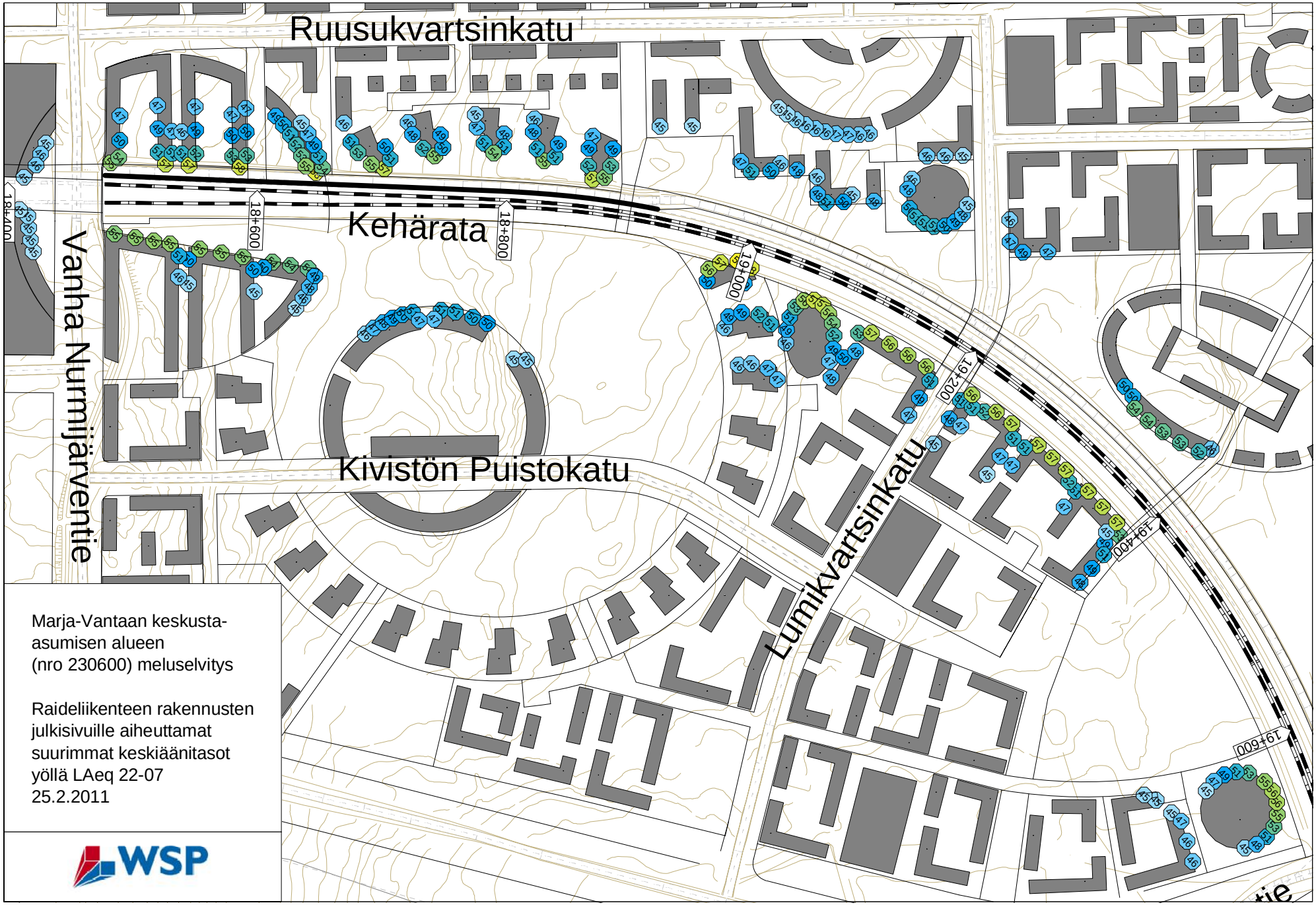

Marja-Vantaan keskusta-asumisen alueen (nro 230600) meluselvitys

Raideliikenteen rakennusten julkisivuille aiheuttamat suurimmat keskiäänitasot päivällä LAeq 07-22 25.2.2011

WSP

Liite 3 (1/6)

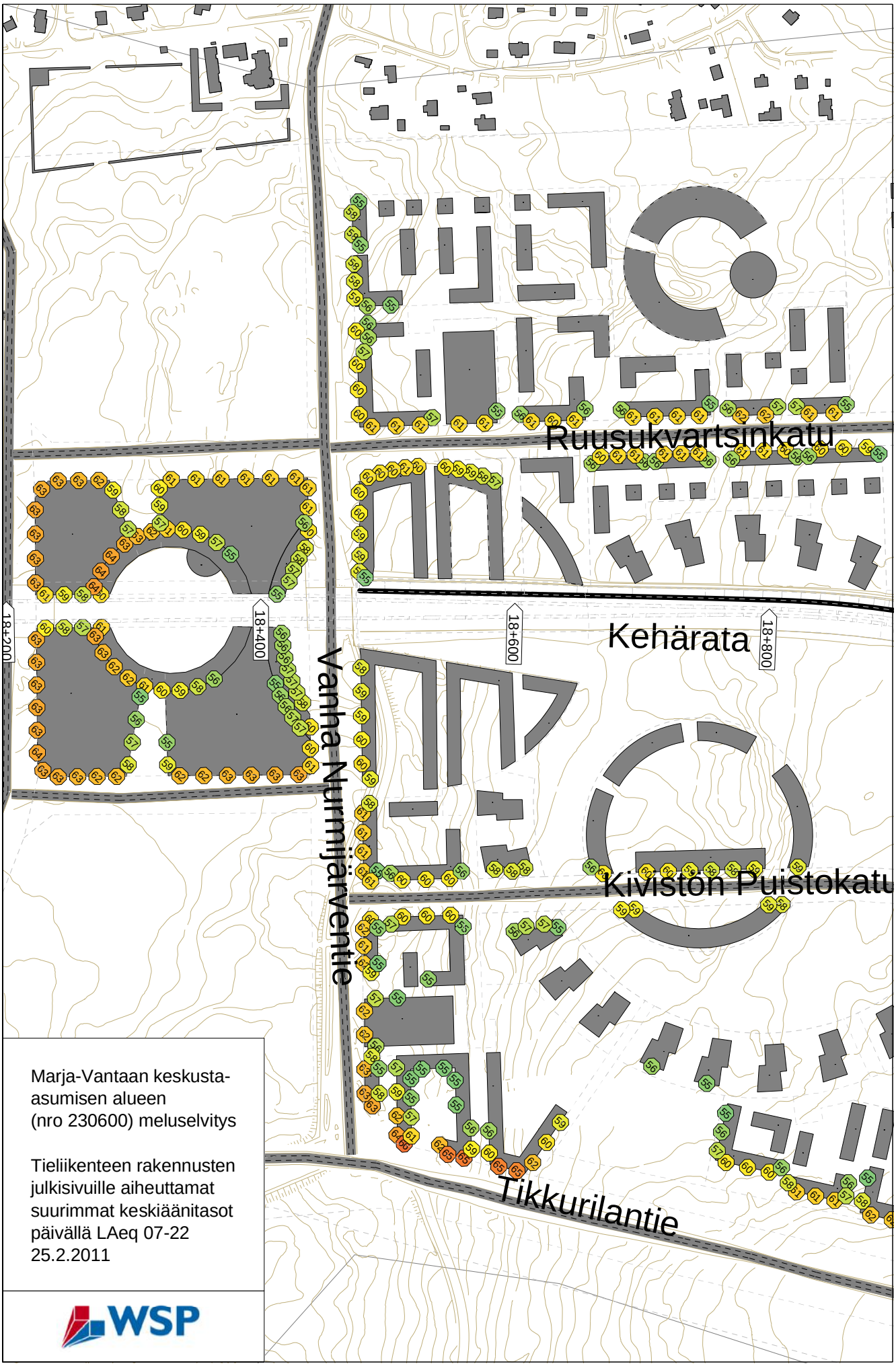

Marja-Vantaan keskusta-asumisen alueen
(nro 230600) meluselvitys

Raideliikenteen rakennusten julkisivuille aiheuttamat suurimmat keskiäänitasot yöllä LAeq 22-07
25.2.2011

WSP

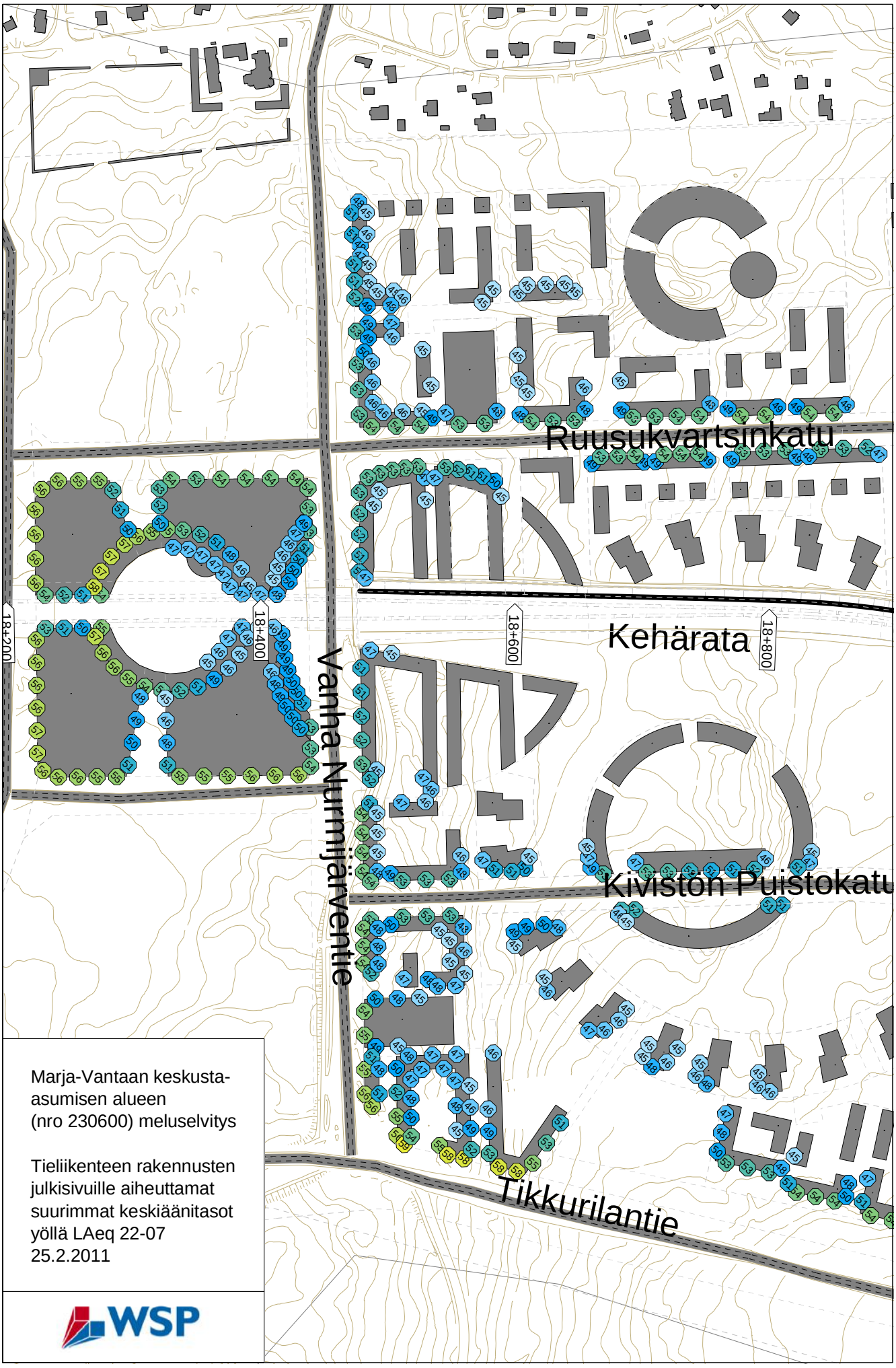
Liite 3 (2/6)

Marja-Vantaan keskusta-asumisen alueen (nro 230600) meluselvitys

Tieliikenteen rakennusten julkisivuille aiheuttamat suurimmat keskiäänitasot päivällä LAeq 07-22 25.2.2011

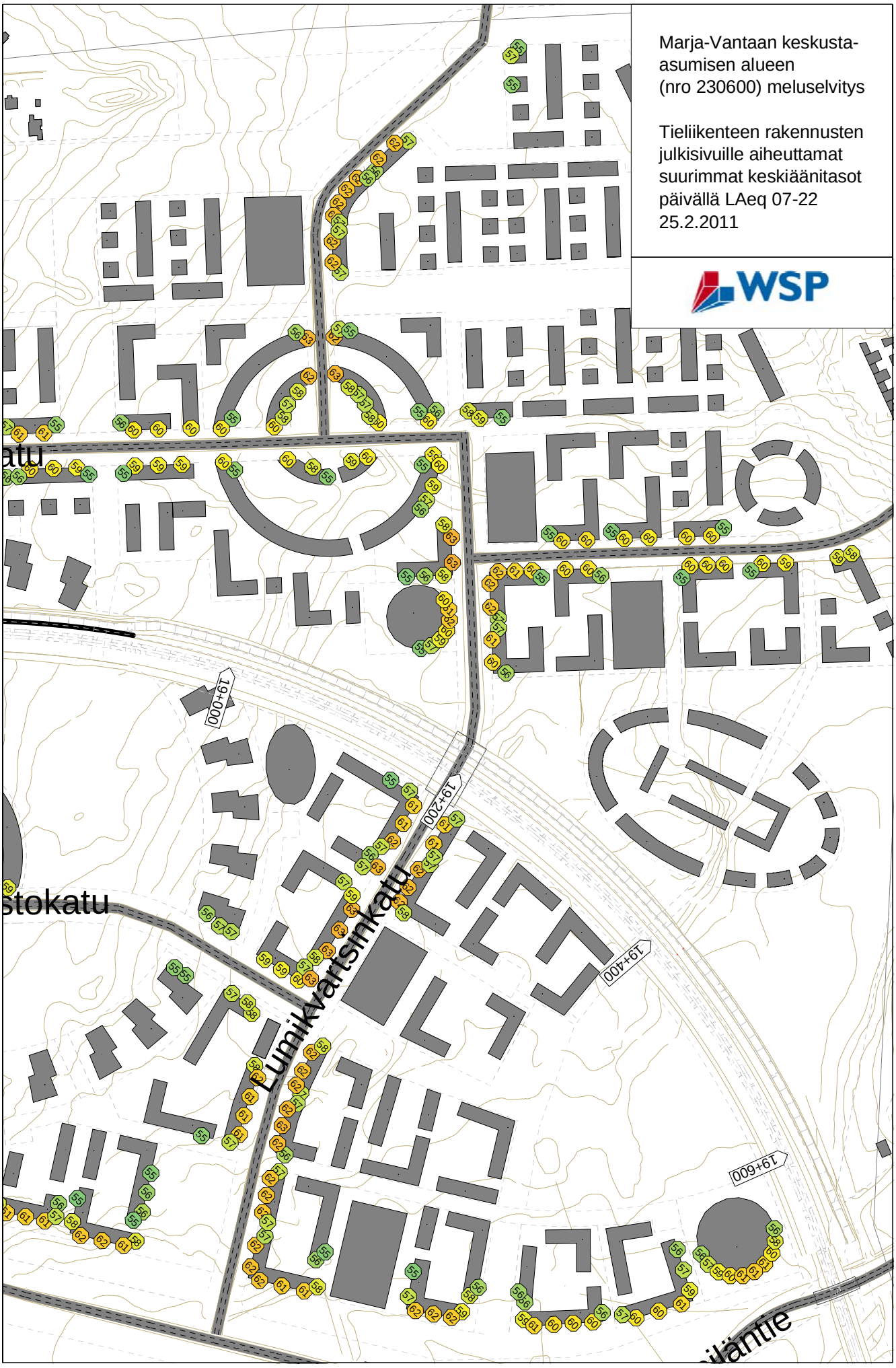
WSP

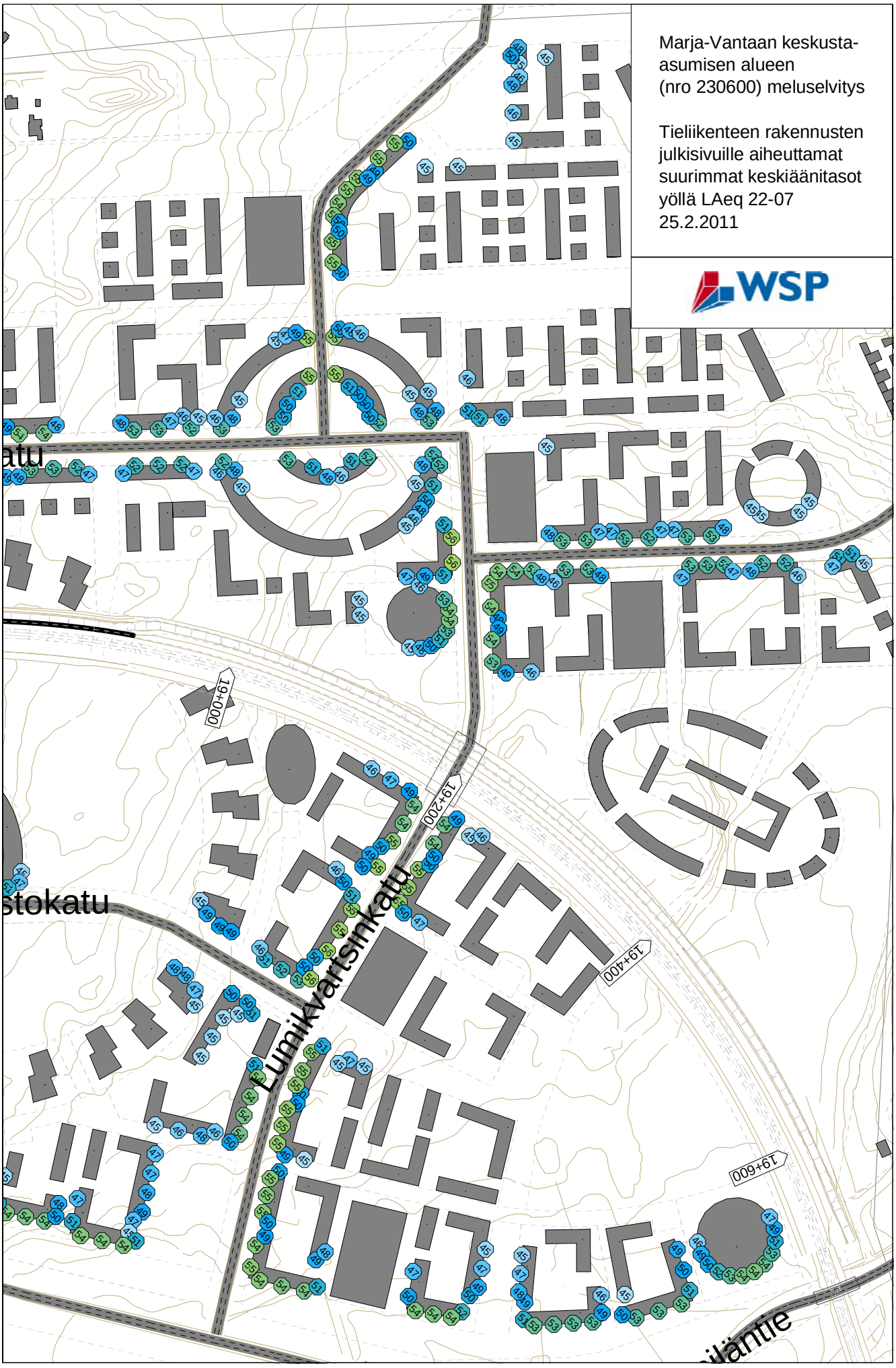

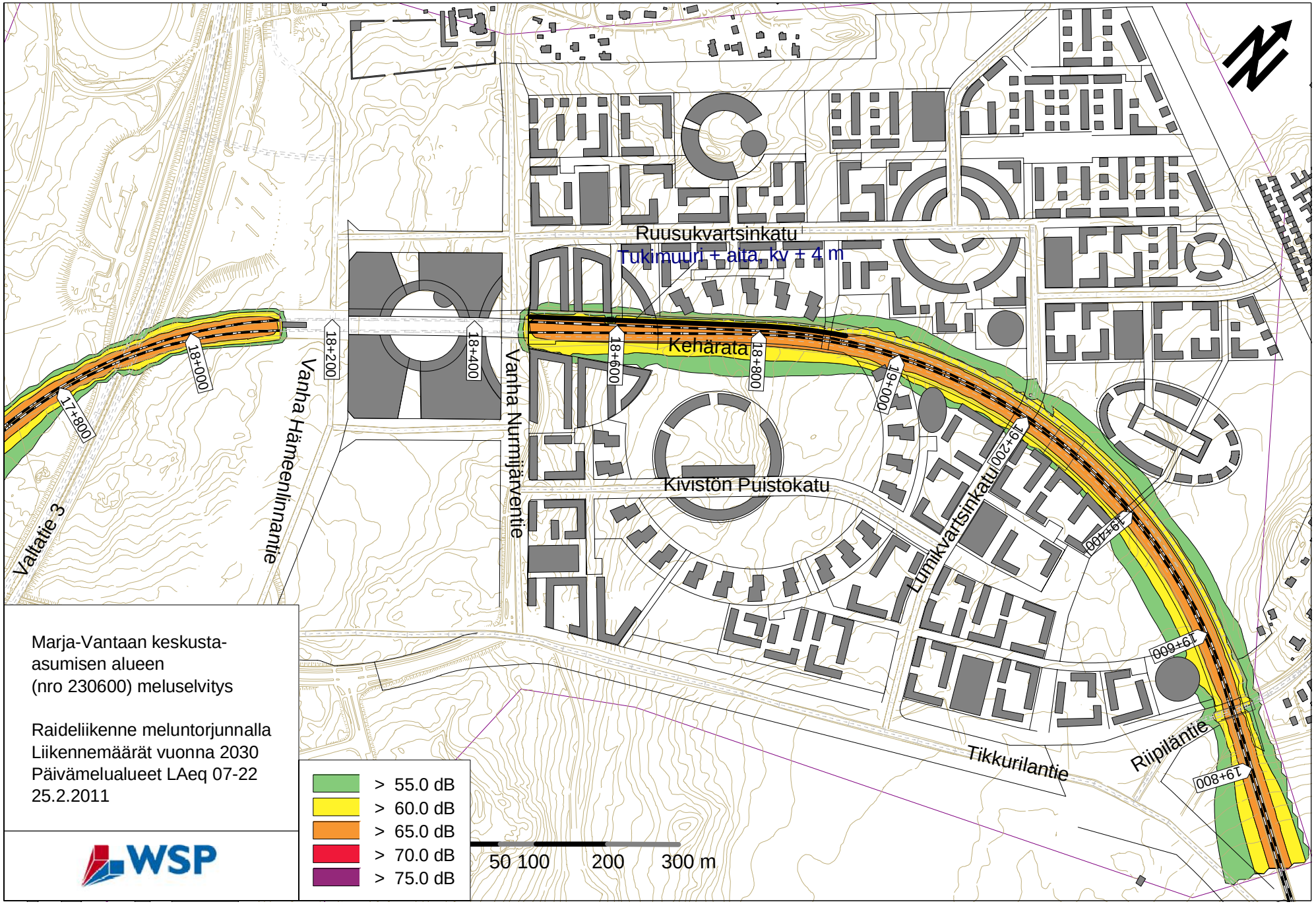
Marja-Vantaan keskusta-asumisen alueen (nro 230600) meluselvitys

Tieliikenteen rakennusten julkisivuille aiheuttamat suurimmat keskiäänitasot yöllä LAeq 22-07
25.2.2011

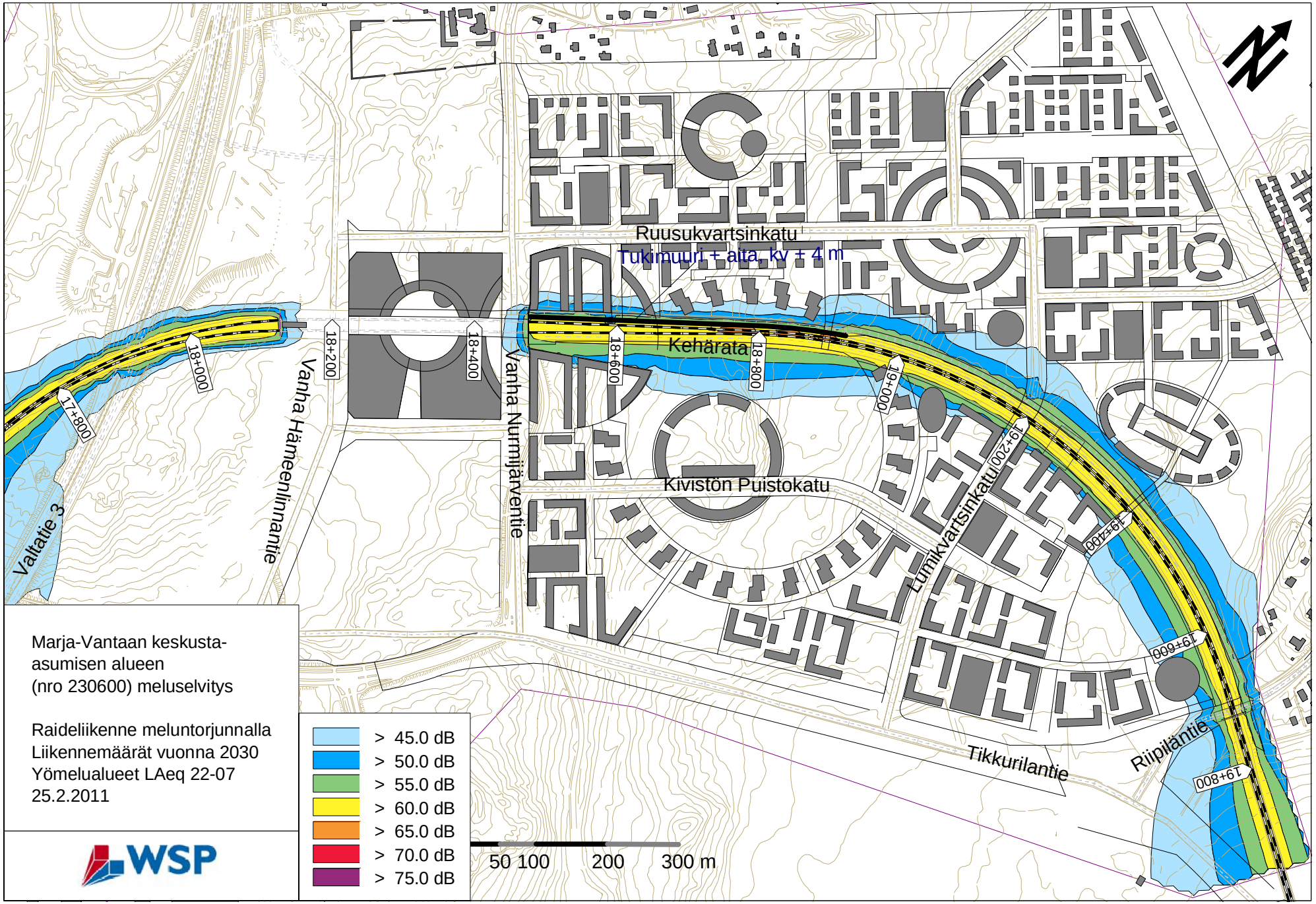
WSP

Marja-Vantaan keskusta-asumisen alueen (nro 230600) meluselvitys
Tieliikenteen rakennusten julkisivuille aiheuttamat suurimmat keskiäänitasot päivällä LAeq 07-22 25.2.2011
WSP
19+000
19+200
19+400
19+600
Lumikvartsinkatu

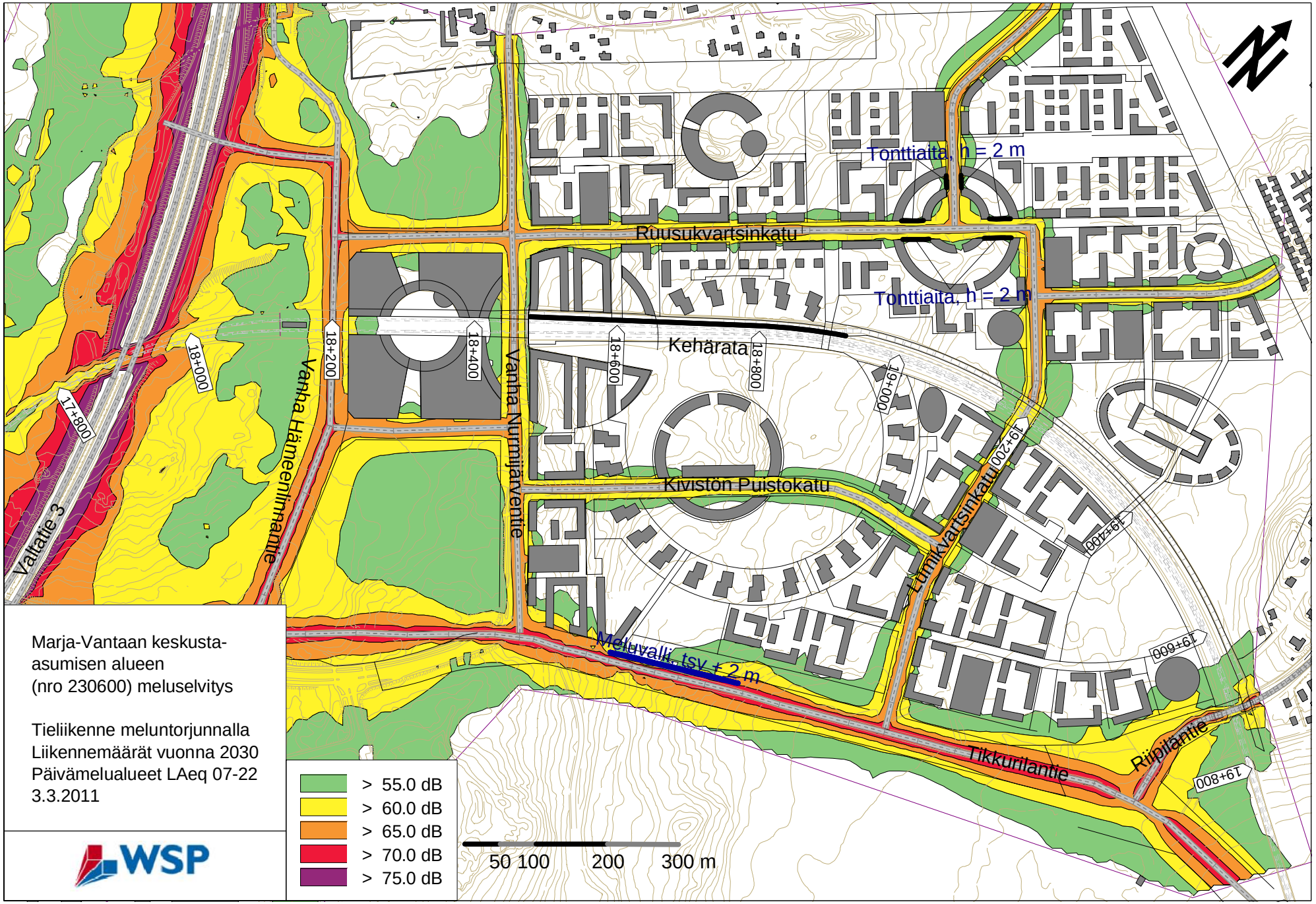

Marja-Vantaan keskusta-asumisen alueen (nro 230600) meluselvitys
Tieliikenteen rakennusten julkisivuille aiheuttamat suurimmat keskiäänitasot yöllä LAeq 22-07
25.2.2011
WSP
19+000
19+200
19+400
19+600
Lumikvartsinkatu

Ruusukvartsinkatu
Tukimuuri + aita, kv + 4 m
Kehärata
Kivistön Puistokatu
Vanha Hämeenlinnantie
Vanha Nurmijärventie
Valtatie 3
Lumikvartsinkatu
Tikkurilantie
Riipiläntie
17+800
18+000
18+200
18+400
18+600
18+800
19+000
19+200
19+400
19+600
19+800
Marja-Vantaan keskusta-asumisen alueen
(nro 230600) meluselvitys
Raideliikenne meluntorjunnalla
Liikennemäärät vuonna 2030
Päivämelualueet LAeq 07-22
25.2.2011
> 55.0 dB
> 60.0 dB
> 65.0 dB
> 70.0 dB
> 75.0 dB
50 100 200 300 m
N

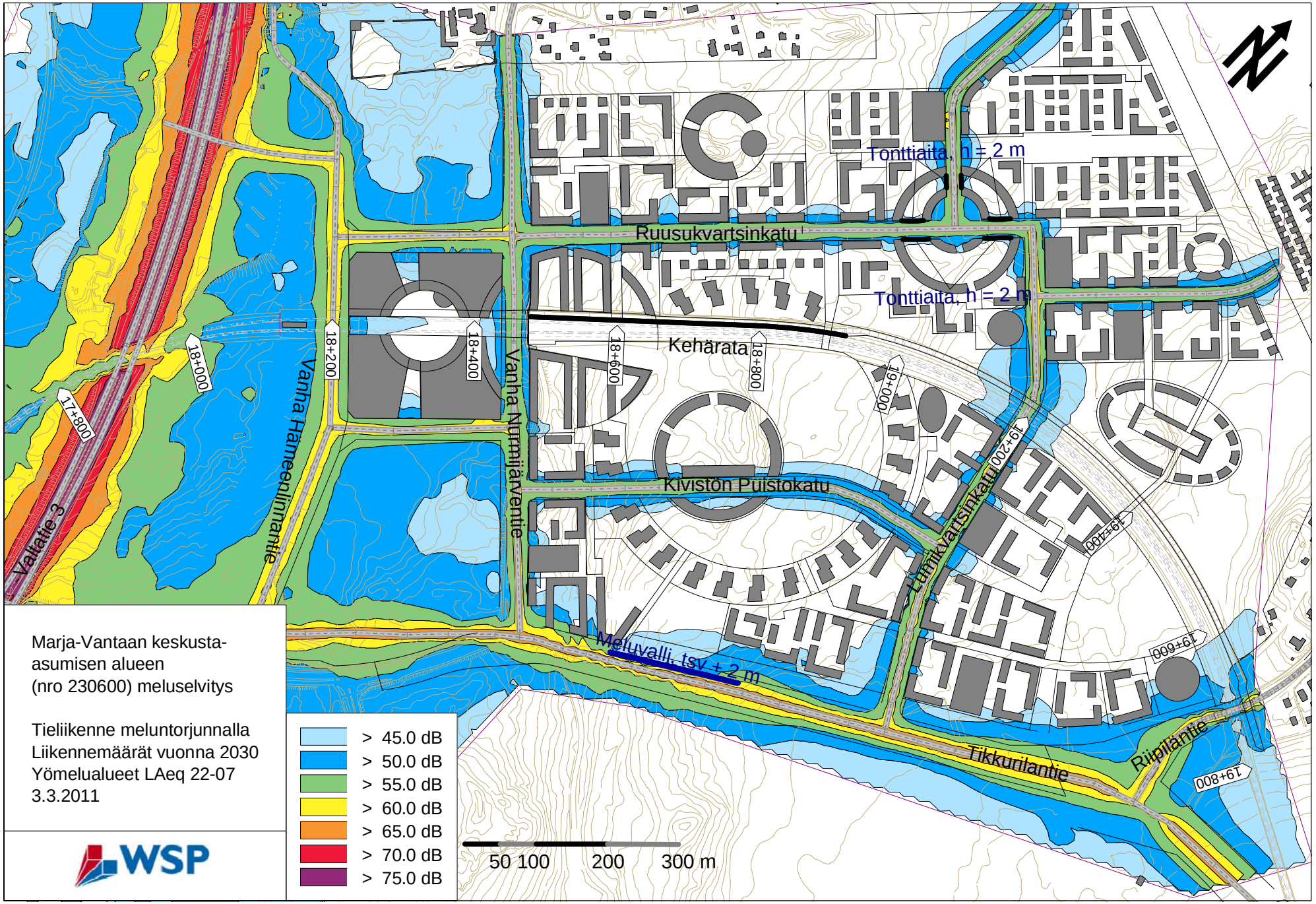
Liite 4 (1/4)

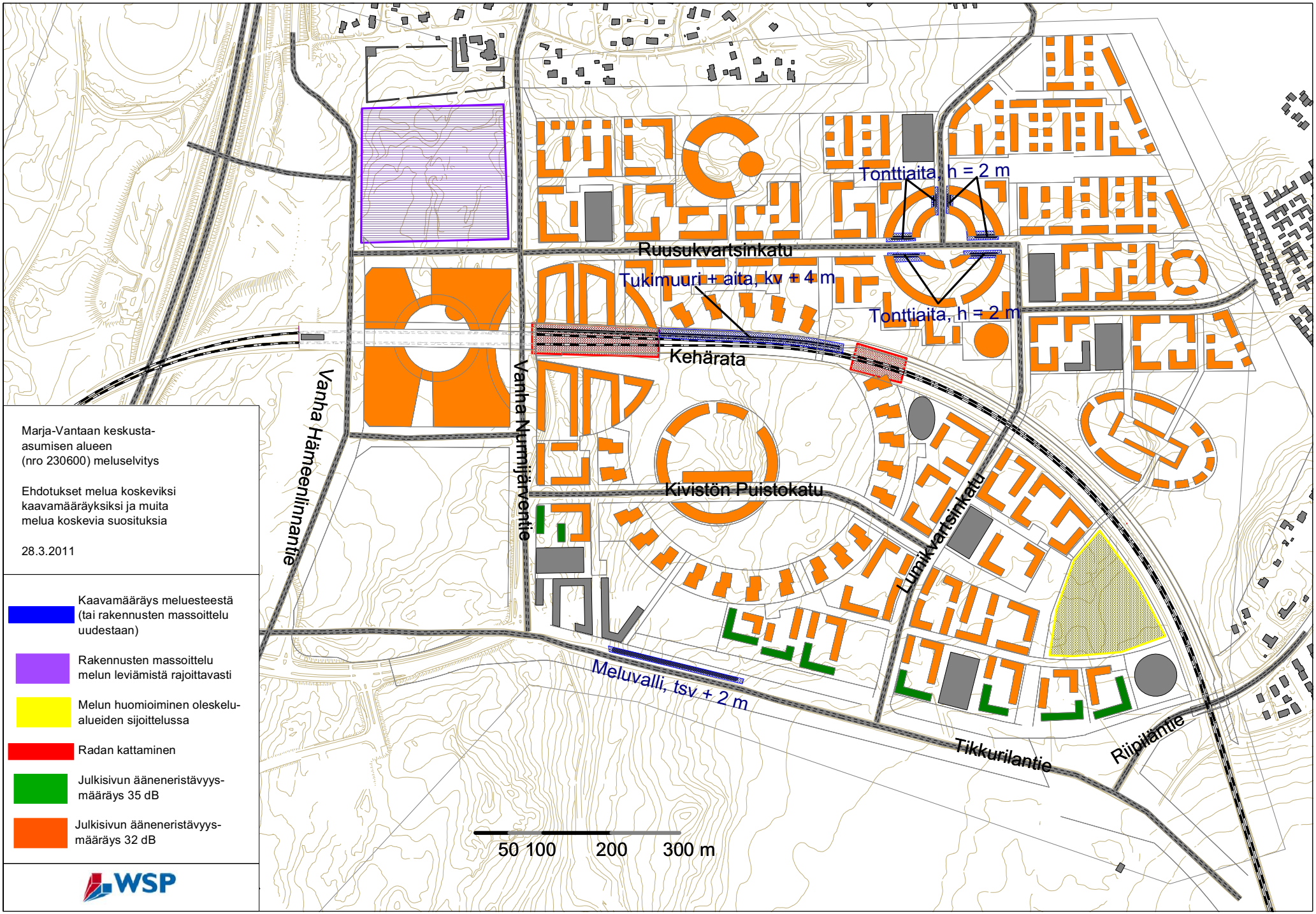

Ruusukvartsinkatu
Tukimuuri + aita, kv + 4 m
Kehärata
Kivistön Puistokatu
Vanha Hämeenlinnantie
Vanha Nurmijärventie
Lumikvartsinkatu
Tikkurilantie
Riipilänitie
Valtatie 3
17+800
18+000
18+200
18+400
18+600
18+800
19+000
19+200
19+400
19+600
19+800
Marja-Vantaan keskusta-asumisen alueen
(nro 230600) meluselvitys
Raideliikenne meluntorjunnalla
Liikennemäärät vuonna 2030
Yömelualueet LAeq 22-07
25.2.2011
WSP
> 45.0 dB
> 50.0 dB
> 55.0 dB
> 60.0 dB
> 65.0 dB
> 70.0 dB
> 75.0 dB
50 100 200 300 m

Liite 4 (2/4)

Marja-Vantaan keskusta-
asumisen alueen
(nro 230600) meluselvitys
Tieliikenne meluntorjunnalla
Liikennemäärät vuonna 2030
Päivämelualueet LAeq 07-22
3.3.2011
WSP
> 55.0 dB
> 60.0 dB
> 65.0 dB
> 70.0 dB
> 75.0 dB
50 100 200 300 m
N
Tonttiaita, h = 2 m
Tonttiaita, h = 2 m
Ruusukvartsinkatu
Kehärata
Kivistön Puistokatu
Tumikvartsinkatu
Vanha Nurmijärventie
Vanha Hämeenlinnantie
Valtatie 3
Tikkurilantie
Riipilänntie
Meluvalli, tsv + 2 m
17+800
18+000
18+200
18+400
18+600
18+800
19+000
19+200
19+400
19+600
19+800

Liite 4 (3/4)

Marja-Vantaan keskusta-
asumisen alueen
(nro 230600) meluselvitys
Tieliikenne meluntorjunnalla
Liikennemäärät vuonna 2030
Yömelualueet LAeq 22-07
3.3.2011
WSP
> 45.0 dB
> 50.0 dB
> 55.0 dB
> 60.0 dB
> 65.0 dB
> 70.0 dB
> 75.0 dB
50 100 200 300 m
N
Tonttiaita, h = 2 m
Tonttiaita, h = 2 m
Ruusukvartsinkatu
Kehärata
Kivistön Puistokatu
Meluvalli, tsv + 2 m
Vanha Hämeenlinnantie
Vanha Nurmijärventie
Valtatie 3
Tikkurilantie
Riipilänrtie
Liite 4 (4/4)

Marja-Vantaan keskusta-
asumisen alueen
(nro 230600) meluselvitys
Ehdotukset melua koskeviksi
kaavamääräyksiksi ja muita
melua koskevia suosituksia
28.3.2011
Kaavamääräys meluesteestä
(tai rakennusten massoittelu
uudestaan)
Rakennusten massoittelu
melun leviämistä rajoittavasti
Melun huomioiminen oleskelu-
alueiden sijoittelussa
Radan kattaminen
Julkisivun ääneneristävyys-
määräys 35 dB
Julkisivun ääneneristävyys-
määräys 32 dB
WSP
Tonttiaita, h = 2 m
Ruusukvartsinkatu
Tukimuuri + aita, kv + 4 m
Tonttiaita, h = 2 m
Kehärata
Vanha Hämeenlinnantie
Vanha Nurmijärventie
Kivistön Puistokatu
Lumikvartsinkatu
Meluvalli, tsv + 2 m
Tikkurilantie
Riipilänntie
50 100 200 300 m

Liite 5

44 § Esisopimus määräalan luovutuksesta / Asemakaava nro 231800 / Axel Sandellin ja Greta Sandellin kuolinpesät

VD/220/10.00.01.05/2015
J-VN/LM-H/AVP/JB

Kaupungin ja Axel Sandellin ja Greta Sandellin kuolinpesien välillä on allekirjoitettu 31.5.2007 **Yhteistoimintasopimus** ja 31.8.2012 **Yhteistyösopimuksen täydennyssopimus**. Yhteistoimintasopimuksen nojalla Kuolinpesät ovat sitoutuneet luovuttamaan Kaupungille maankäyttö- ja rakennuslain 91 a §:n mukaisena yhdyskuntarakentamisen kustannusten korvauksena rakennusmaata sopimusalueelta. Luovutettavan alueen rakennusoikeus vastaa 50 % Kuolinpesien kokonaisuudessaan omistaman sopimusalueen rakennusoikeuden määrästä. Asemakaavoissa osoitetut yleiset alueet, yhdyskuntateknisen huollon alueet sekä yleisten rakennusten korttelialueita korkeintaan 10 000 k-m^2:n rakennusoikeutta vastaavat alueet Kuolinpesät ovat sitoutuneet Yhteistoimintasopimuksen nojalla luovuttamaan Kaupungille vastikkeetta.

Yhteistoimintasopimuksen mukaan tarvitaan kaupungin hyväksyntä, mikäli kuolinpesät luovuttavat sopimusalueelta kiinteistöjä kolmannelle osapuolelle. Kuolinpesät sitoutuvat sisällyttämään mahdollisiin vastaisiin kiinteistöjen luovutuskirjoihin määräyksen, jolla Yhteistyösopimuksessa sovitut velvollisuudet siirtyvät sopimusalueella myös kiinteistöjen uusien omistajien vastattaviksi. Kuolinpesät ovat toimittaneet 20.5.2014 kaupungille kirjeen, jossa kuolinpesät ilmoittavat, että Lujatalo Oy on neuvotellut heidän kanssaan maa-alueiden ostamisesta asemakaavan nro 231800 alueelta. **Kuolinpesät esittävät, että Vantaan kaupunki hyväksyy suunnitellun kaupan.**

Kaupunginhallitus on päättänyt 18.11.2013, että **kaupunki varaa Lujatalo Oy:lle asuntorakennusoikeutta noin 18 000 k-m² asemakaavan nro 231800 alueelta**. Suunnitteluvaraus on voimassa 31.12.2020 saakka, kuitenkin siten, että mikäli Lujatalo Oy ei ole aloittanut asuntorakentamista 31.12.2015 mennessä asemakaavan ollessa lainvoimainen, varaus päättyy 31.12.2015. Suunnitteluvarausta valmisteltaessa on jo todettu, että kuolinpesät ovat käyneet neuvotteluja Lujatalo Oy:n kanssa, ja alueen toteuttaminen yhdessä kuolinpesien ja kaupungin ja toteuttajien kanssa on mahdollista.

Kivistön keskusta-asuminen 5, asemakaava nro 231800 ja asemakaavan muutos alue sijaitsee Kivistön keskustassa, rakenteilla olevan Kehäradan eteläpuolella. Suunnittelualue rajautuu lounaassa Keimolantiehen ja luoteessa Safiiriaukioon. Suunnittelualueen pinta-ala on n. 2,8 ha. Asemakaavalla mahdollistetaan monipuolisen asuntorakentamisen toteuttaminen sekä asumista tukevien palvelujen (palvelutalo) sijoittuminen alueelle. Suunnittelualue sisältää asuntorakentamista n. 45 450 k-m^2. Asuinrakentaminen edellyttää pysäköintilaitoksen rakentamista alueelle. Suunnittelualueesta on noin 29,0 % Axel Sandellin ja Greta Sandellin jakamattomien kuolinpesien omistuksessa.

Asemakaavassa nro 231800 ja asemakaavan muutoksella Kuolinpesien omistamasta Klemets-nimisestä tilasta RN:o 3:136 (kiinteistötunnus 92-409-3-136) noin 12 005 m^2:n määräala on osoitettu osaksi asuinkerrostalojen korttelialueita (AK) 23151 ja 23152, osaksi autopaikkojen korttelialuetta (LPA), jalankululle ja pyöräilylle varatuksi kaduksi sekä katualueeksi.

Edellä mainittu noin 12 005 m^2:n suuruinen kuolinpesien omistama määräala on osa Yhteistoimintasopimuksen sopimusaluetta. Asemakaavan nro 231800 laatimisen yhteydessä osapuolet ovat sopineet, että kaava-alue suunnitellaan kokonaisuutena ja kaavassa osoitettu asuinrakennusoikeus jaetaan maanomistajien kesken maanomistuksen suhteessa. Näin ollen suunnittelualueen asuinrakennusten kokonaisrakennusoikeudesta 45 450 k-m^2 noin 29,0 % eli n. 13 175 k-m^2 katsotaan kohdistuvan kuolinpesien omistamalle alueelle. Kuolinpesät luovuttavat Yhteistoimintasopimusehtojen mukaisesti sopimusalueen asuinrakennusoikeuden määrää vastaavista alueista korvauksetta puolet sekä yleiset alueet. Näin ollen Kuolinpesien tulee luovuttaa noin 6 587 k-m^2.

Osapuolet sopivat, että maanluovutukset toteutetaan siten, että molemmat osapuolet saavat omistukseensa toteuttamiskelpoisen kokonaisuuden. Asuinkerrostalojen korttelialue 23151 voidaan jakaa Kuolinpesien, Kaupungin ja Kaupungin omistaman yhtiön kesken suoraan rakennusoikeuksien mukaisissa suhteissa, koska on suunniteltu, että korttelin toteuttaa yksi rakennusliike.

Maanluovutusten jälkeen Kuolinpesien omistukseen jää asuinkerrostalojen korttelialueesta 23151 noin 518,5 m^2 suuruinen määräala ja asuinkerrostalojen korttelialue 23152 lukuun ottamatta noin 53 m^2:n suuruista määräalaa, joka on maantien tiealuetta rekisteriyksiköstä 92-895-2-11. Kaupunki tulee saamaan kaavaan sisältyvän osan tiealueesta omistukseensa maankäyttö- ja rakennuslain 93 §:n nojalla kaavan tullessa voimaan. Kaupunki sitoutuu luovuttamaan mainitun tontinosan edelleen Kuolinpesille vastikkeetta kaavan tullessa voimaan. Kuolinpesien omistukseen jää asuinrakennusoikeutta noin 6 587 k-m^2 maanluovutusten jälkeen. Kuolinpesien omistukseen asemakaava-alueella jäävä määräala on esitetty ohjeellisesti liitekartassa 2.

Kunnallistekniikan rakentamisen osalta kaupungin tavoitteena on, että Punasafiirinpolun, Keltasafiirinpolun, Akaattikujan ja Kivistön puistokadun rakennussuunnitelmat valmiiksi vuoden 2015 loppuun mennessä. Rakentamisen tarkemmista aikatauluista sovitaan yhteisesti perustettavassa yhteistyöryhmässä, mutta tavoitteena on, että kadut rakennetaan vuoden 2016 aikana sorapintaiseksi. Aikataulujen edellytyksenä on mm., että asemakaava 231800 on tullut voimaan 31.12.2015 mennessä, eikä suunnitelmia tai urakkahankintaa koskevista päätöksistä valiteta.

Esisopimuksella määräalan luovutuksesta Vantaan kaupunki ja Axel Edgar Sandellin ja Greta Helena Sandellin kuolinpesät sopivat seuraavaa:

Kuolinpesät luovuttavat Vantaan kaupungille noin 8 416 m^2:n määräalan Lapinkylän kylässä sijaitsevasta Klemets -nimisestä tilasta RN:o 3:136 (kiinteistötunnus 92-409-3-136). Asemakaavassa nro 231800 luovutuksen kohde on osoitettu osaksi asuinkerrostalojen korttelialueitta (AK) 23151, osaksi autopaikkojen korttelialuetta (LPA), ja katualueeksi (Keltasafiirinpolku ja Kivistön puistokatu). Luovutuksen kohde on merkitty ohjeellisesti karttaliitteeseen 1. Luovutus on vastikkeeton.

Luovutuksen kohteena olevalle määräalalle on osoitettu asemakaavassa nro 231800 osin autopaikkojen korttelialuetta (LPA), jolle tulee sijoittaa korttelialueiden 23150–23153 autopaikat. Muu osa autopaikkojen korttelialueesta on kaupungin kokonaisuudessaan omistaman yhtiön Kiinteistö Oy Vantaan Erikaksen omistuksessa. Kaupunki ja Kiinteistö Oy Vantaan Erikas tulevat tekemään ennen asemakaavan 231800 voimaan tuloa toteuttamissopimuksen, jossa sovitaan mm. autopaikkojen korttelialueen omistuksen siirtymisestä kaupungille. LPA alue ja sille toteutettavat pysäköintialueet ja -laitokset toteutetaan korttelialueiden rakentamisen edellyttämässä aikataulussa.

Kaupunki sitoutuu vastikkeetta luovuttamaan LPA-tontin kaikille asemakaavassa määrätyille kiinteistöille tarkoituksenmukaisin omistusosuuksin. Kaupunki luovuttaa LPA-alueen kiinteistöille myöhemmin tarkoituksenmukaisten (yleensä autopaikkojen määrän mukaisten) omistusosuuksien määrittelyn jälkeen erillisin sopimuksin.

Lopullisen luovutuskirjan tekemisen edellytyksenä on, että asemakaava että asemakaava nro 231800 ja asemakaavan muutos on tullut voimaan.

Kaupunkisuunnittelulautakunta 19.1.2015 § 18

Yrityspalvelujohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginhallitukselle, että

a) kaupunki antaa hyväksynnän Axel Sandellin ja Greta Sandellin kuolinpesien asemakaava-alueella nro 231800 omistamien kiinteistöjen luovutukselle Lujatalo Oy:lle ehdolla, että kuolinpesät sitoutuvat sisällyttämään vastaisiin kiinteistöjen luovutuskirjoihin määräyksen, jolla Yhteistyösopimuksessa sovitut velvollisuudet siirtyvät sopimusalueella myös kiinteistöjen uusien omistajien vastattaviksi,
b) kaupunki tekee ja allekirjoittaa Axel Edgar Sandellin ja Greta Helena Sandellin kuolinpesien kanssa liitteenä olevan esisopimuksen määräalan luovutuksesta,
c) kaupunki tekee ja allekirjoittaa lopullisen luovutuskirjan, kun asemakaava nro 231800 on tullut voimaan,
d) oikeutetaan yrityspalvelut tekemään lopulliseen luovutuskirjaan teknisluonteisia tarkennuksia.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

———

Kaupunginhallitus 26.1.2015 § 44

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) antaa hyväksyntä Axel Sandellin ja Greta Sandellin kuolinpesien asemakaava-alueella nro 231800 omistamien kiinteistöjen luovutukselle Lujatalo Oy:lle ehdolla, että kuolinpesät sitoutuvat sisällyttämään vastaisiin kiinteistöjen luovutuskirjoihin määräyksen, jolla Yhteistyösopimuksessa sovitut velvollisuudet siirtyvät sopimusalueella myös kiinteistöjen uusien omistajien vastattaviksi,
b) tehdä ja allekirjoittaa Axel Edgar Sandellin ja Greta Helena Sandellin kuolinpesien kanssa liitteenä oleva esisopimus määräalan luovutuksesta,
c) tehdä ja allekirjoittaa lopullinen luovutuskirja, kun asemakaava nro 231800 on tullut voimaan, ja
d) oikeuttaa yrityspalvelut tekemään lopulliseen luovutuskirjaan teknisluonteisia tarkennuksia.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:
- Esisopimus määräalan luovutuksesta
- Karttaliite 1: määräalan luovutus
- Karttaliite 2: kuolinpesien omistukseen jäävät alueet

Täytäntöönpano: maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus

Lisätiedot: tonttipäällikkö Armi Vähä-Piikkiö, puh 040 733 7447
etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

ESISOPIMUS MÄÄRÄALAN LUOVUTUKSESTA

Tämän esisopimuksen perusteella sitoutuvat tämän sopimuksen allekirjoittaneet osapuolet Vantaan kaupunki (jäljempänä Kaupunki) ja Axel Sandellin ja Greta Sandellin jakamattomat kuolinpesät (jäljempänä Kuolinpesät) tekemään kohdassa I määriteltyjen edellytysten täyttyessä seuraavan sisältöisen luovutuskirjan jäljempänä kohdassa II mainituista alueista ja ehdoilla sekä noudattamaan lisäksi kohdassa III mainittuja ehtoja.

Taustaa

Kivistön keskusta-asuminen 5, asemakaava nro 231800 ja asemakaavan muutos alue sijaitsee Kivistön keskustassa, rakenteilla olevan Kehäradan eteläpuolella. Suunnittelualue rajautuu kahdelta sivultaan rakenteilla oleviin asemakaavan mukaisiin katualueisiin. (Lounaassa Keimolantie ja luoteessa Safiiriaukio). Koillisessa ja kaakossa alue rajautuu Kivistön keskustan asemakaavaluonnokseen. Suunnittelualueen pinta-ala on n.2,8 ha. Asemakaavalla mahdollistetaan monipuolisen asuntorakentamisen toteuttaminen sekä asumista tukevien palvelujen (palvelutalo) sijoittuminen alueelle. Suunnittelualue sisältää asuntorakentamista n. 45 450 k-m^2. Asuinrakentaminen edellyttää pysäköintilaitoksen rakentamista alueelle. Suunnittelualueesta on noin 29,0 % Kuolinpesien omistuksessa.

Asemakaavassa nro 231800 ja asemakaavan muutoksella Kuolinpesien omistamasta Klemets -nimisestä tilasta RN:o 3:136 (kiinteistötunnus 92-409-3-136) noin 12 005 m^2:n määräala on osoitettu osaksi asuinkerrostalojen korttelialueita (AK) 23151 ja 23152, osaksi autopaikkojen korttelialuetta (LPA), jalankululle ja pyöräilylle varatuksi kaduksi sekä katualueeksi.

Kaupungin ja Kuolinpesien välillä on allekirjoitettu 31.5.2007 Yhteistoimintasopimus ja 31.8.2012 Yhteistyösopimuksen täydennyssopimus. Yhteistoimintasopimuksen nojalla Kuolinpesät ovat sitoutuneet luovuttamaan Kaupungille maankäyttö- ja rakennuslain 91 a §:n mukaisena yhdyskuntarakentamisen kustannusten korvauksena rakennusmaata sopimusalueelta. Luovutettavan alueen rakennusoikeus vastaa 50 % Kuolinpesien kokonaisuudessaan omistaman sopimusalueen rakennusoikeuden määrästä. Asemakaavoissa osoitetut yleiset alueet, yhdyskuntateknisen huollon alueet sekä yleisten rakennusten korttelialueita korkeintaan 10 000 k-m^2:n rakennusoikeutta vastaavat alueet Kuolinpesät ovat sitoutuneet Yhteistoimintasopimuksen nojalla luovuttamaan Kaupungille vastikkeetta.

Edellä mainittu noin 12 005 m^2:n suuruinen kuolinpesien omistama määräala on osa Yhteistoimintasopimuksen sopimusaluetta. Asemakaavan nro 231800 laatimisen yhteydessä osapuolet ovat sopineet, että kaava-alue suunnitellaan kokonaisuutena ja kaavassa osoitettu asuinrakennusoikeus jaetaan maanomistajien kesken maanomistuksen suhteessa. Näin ollen suunnittelualueen asuinrakennusten kokonaisrakennusoikeudesta 45 450 k-m^2 noin 29,0 % eli n. 13 175 k-m^2 katsotaan kohdistuvan kuolinpesien omistamalle alueelle. Kuolinpesät luovuttavat Yhteistoimintasopimusehtojen mukaisesti sopimusalueen asuinrakennusoikeuden määrää vastaavista alueista korvauksetta puolet sekä yleiset alueet. Näin ollen Kuolinpesien tulee luovuttaa noin 6587 k-m^2.

Osapuolet sopivat, että maanluovutukset toteutetaan siten, että molemmat osapuolet saavat omistukseensa toteuttamiskelpoisen kokonaisuuden. Asuinkerrostalojen korttelialue 23151 voidaan jakaa Kuolinpesien, Kaupungin ja Kaupungin omistaman yhtiön kesken suoraan rakennusoikeuksien mukaisissa suhteissa, koska on suunniteltu, että korttelin toteuttaa yksi rakennusliike.

Maanluovutusten jälkeen Kuolinpesien omistukseen jää asuinkerrostalojen korttelialueesta 23151 noin 518,5 m^2 suuruinen määräala ja asuinkerrostalojen korttelialue 23152 lukuun ottamatta noin 53 m^2:n suuruista määräalaa, joka on maantien tiealuetta rekisteriyksiköstä 92-835-2-11. Kaupunki tulee saamaan kaavaan sisältyvän osan tiealueesta omistukseensa maankäyttö- ja rakennuslain 93 §:n nojalla

asemakaavan nro 231800 tullessa voimaan. Kaupunki sitoutuu luovuttamaan mainitun määräalan edelleen Kuolinpesille vastikkeetta asemakaavan nro 231800 tullessa voimaan. Kuolinpesien omistukseen jää asuinrakennusoikeutta noin 6587 k-m^2 maanluovutusten jälkeen. Kuolinpesien omistukseen asemakaava-alueella nro 231800 jäävät alueet on esitetty ohjeellisesti oheisessa liitekartassa 2.

Asemakaavan 231800 tonttien suunnitelmat ja korkomaailma on sovitettava hyvin yhteen katujen ja vesihuollon sekä muun teknisen huollon suunnitelmien kanssa. Katujen ja vesihuollon suunnittelu ja rakentaminen on sovitettava yhteen myös Kivistön kaupunkikeskuksen (asemakaavaehdotus 230800) rakentamisen aikatauluihin. Kaupungin tavoitteena on, että Punasafiirinpolun, Keltasafiirinpolun, Akaattikujan ja Kivistön puistokadun rakennussuunnitelmat valmiiksi vuoden 2015 loppuun mennessä. Rakentamisen tarkemmista aikatauluista sovitaan yhteisesti perustettavassa yhteistyöryhmässä, mutta tavoitteena on, että kadut rakennetaan vuoden 2016 aikana sorapintaiseksi. Aikataulujen edellytyksenä on mm., että asemakaava 231800 on tullut voimaan 31.12.2015 mennessä, eikä suunnitelmia tai urakkahankintaa koskevista päätöksistä valiteta.

I LUOVUTUSKIRJAN EDELLYTYKSET

Lopullisen luovutuskirjan tekemisen edellytyksenä on, että asemakaava nro 231800 ja asemakaavan muutos [päivätty xx.xx.201x] on tullut voimaan.

II LUOVUTUSKIRJA

Luovuttajat:

Axel Edgar Sandellin ja Greta Helena Sandellin kuolinpesät

Osakkaat:

Sandell, Carl-Gustaf

Sandell, Per-Erik

(jäljempänä Kuolinpesät).

Luovutuksen saaja:

Vantaan kaupunki, Asematie 7, 01300 Vantaa
(jäljempänä Kaupunki).

Luovutuksen kohde:

Noin 8416 m^2:n määräala Lapinkylän kylässä sijaitsevasta Klemets – nimisestä tilasta RN:o 3:136 (kiinteistötunnus 92-409-3-136).

Asemakaavassa nro 231800 luovutuksen kohde on osoitettu osaksi asuinkerrostalojen korttelialueitta (AK) 23151, osaksi autopaikkojen korttelialuetta (LPA), ja katualueeksi (Keltasafiirinpolku ja Kivistön puistokatu).

Luovutuksen kohde on merkitty ohjeellisesti oheiseen karttaliitteeseen 1.

Luovutuskirjan ehdot:
Tämän luovutuksen kaikki ehdot on esitetty tässä luovutuskirjassa.

1. LUOVUTUSHINTA

1.1 Luovutus on vastikkeeton.

2. OMISTUS- JA HALLINTAOIKEUS

2.1 Luovutuksen kohteen omistus- ja hallintaoikeus siirtyy Kaupungille tämän luovutuskirjan allekirjoitushetkellä.

3. RASITUKSET JA MAKSUT

3.1 Kuolinpesät luovuttavat luovutuksen kohteen kiinnityksistä tai muista niihin verrattavista rasituksista ja rasitteista vapaana.

3.2 Kuolinpesät vastaavat niistä luovutuksen kohteeseen kohdistuvista veroista ja muista maksuista, joiden maksuunpanon perustana on tämän luovutuskirjan allekirjoitushetkeä edeltävä aika. Luovutuskirjan allekirjoituksen jälkeen maksuista vastaa Kaupunki.

4. KOHTEESEEN TUTUSTUMINEN

4.1 Kaupunki on tarkastanut luovutuksen kohteena olevan määräalan, sen alueen ja rajat sekä tutustunut alueen maasto-olosuhteisiin. Kaupunki on verrannut näitä seikkoja kaupan kohteesta esitetyistä asiakirjoista saataviin tietoihin. Kaupungilla ei ole huomauttamista näiden seikkojen osalta.

5. ASIAKIRJOIHIN TUTUSTUMINEN

5.1 Kaupunki on tutustunut luovutuksen kohdetta koskeviin asiakirjoihin, joita ovat lainhuutotodistus, rasitustodistus, kiinteistörekisterinote sekä kaava-kartat ja -määräykset sekä johtokartat.

5.2 Kaupunki on tutustunut myös naapurikiinteistöä koskeviin asiakirjoihin, joita ovat kaavakartat ja -määräykset.

6. IRTAIMISTO

6.1 Tähän luovutukseen ei sisälly irtaimistoa eikä irtaimen omaisuuden luovuttamisesta ole tämän luovutuksen yhteydessä tehty eri sopimustakaan.

7. MAAPERÄ

Osapuolten tietojen mukaan luovutuksen kohteena olevalla määräalalla ei aiemmin ole harjoitettu toimintaa, joka saattaisi aiheuttaa maaperän tai pohjaveden pilaantumista.

Mikäli rakennettaessa kuitenkin ilmenee tarvetta pilaantuneen maaperän puhdistamiseen, Kaupunki on velvollinen välittömästi ottamaan yhteyttä Kuolinpesiin, jotta tarvittavasta menettelystä voidaan sopia.

Tällöin Kuolinpesät vastaavat pilaantuneiden maa-ainesten poistamisesta aiheutuvista tavanomaisiin maanrakennuskustannuksiin nähden ylimääräisistä kustannuksista ja työn tekemisestä sovitaan erikseen.

8. PYSÄKÖINTIJÄRJESTELYT

8.1 Luovutuksen kohteena olevalle määräalalle on osoitettu asemakaavassa nro 231800 osin autopaikkojen korttelialuetta (LPA), jolle tulee sijoittaa korttelialueiden 23150-23153 autopaikat. Muu osa autopaikkojen korttelialueesta on kaupungin kokonaisuudessaan omistaman yhtiön Kiinteistö Oy Vantaan Erikaksen omistuksessa. Kaupunki ja Kiinteistö Oy Vantaan Erikas tulevat tekemään ennen asemakaavan 231800 voimaan tuloa toteuttamissopimuksen, jossa sovitaan mm. autopaikkojen korttelialueen omistuksen siirtymisestä kaupungille. LPA alue ja sille toteutettavat pysäköintialueet ja -laitokset toteutetaan korttelialueiden rakentamisen edellyttämässä aikataulussa.

8.2 Kaupunki sitoutuu vastikkeetta luovuttamaan LPA- tontin kaikille asemakaavassa määrätyille kiinteistöille tarkoituksenmukaisin omistusosuuksin. Kaupunki luovuttaa LPA- alueen kiinteistöille myöhemmin tarkoituksenmukaisten (yleensä autopaikkojen määrän mukaisten) omistusosuuksien määrittelyn jälkeen erillisin sopimuksin.

III MUUT ESISOPIMUKSEN EHDOT

1. ESISOPIMUKSEN VOIMAANTULO

Tämä esisopimus tulee voimaan heti, kun osapuolet ovat sen allekirjoittaneet. Lopullinen luovutuskirja tehdään kolmen (3) kuukauden kuluessa siitä, kun kohdassa I mainittu kaupan edellytys on täyttynyt.

Esisopimus lakkaa olemasta voimassa,
- kun lopullinen luovutuskirja on allekirjoitettu tai
- luovutuskirjan edellytykset ovat täyttymättä 31.12.2016

Mikäli Vantaan kaupunginvaltuusto on 31.12.2016 mennessä hyväksynyt asemakaavan nro 231800 ja asemakaavan muutoksen (päivätty pp.kk.201x), mutta siitä on valitettu, pysyy tämä sopimus siinä tapauksessa voimassa. Sen jälkeen, kun mainittu valitus on lainvoimaisesti ratkaistu ja kaava on tullut voimaan, on molemmilla sopijapuolella oikeus vaatia tämän sopimuksen sopimusehtojen täyttämistä. Mikäli valitusviranomainen on lainvoimaisella päätöksellä hyväksynyt valituksen, tämä sopimus raukeaa.

Kumpikaan osapuoli ei esitä minkäänlaisia korvausvaatimuksia siinä tapauksessa, että esisopimus lakkaa olemasta voimassa.

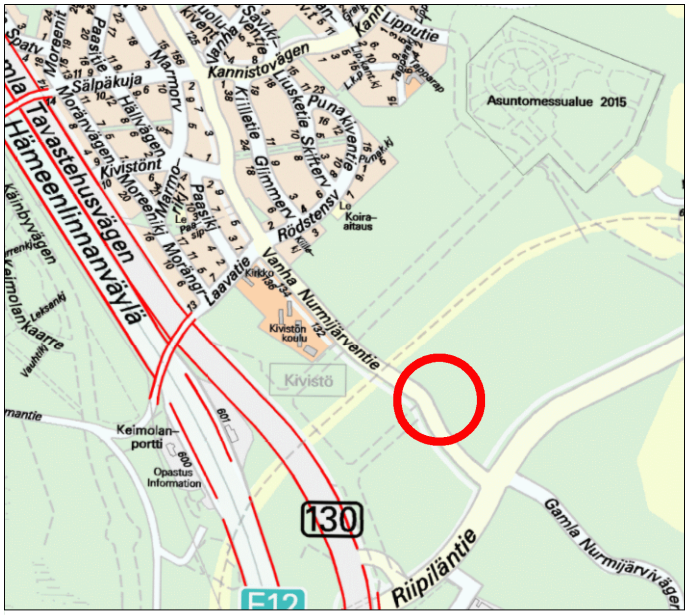
2. ESISOPIMUKSEN VELVOITTEIDEN SIIRTO KOLMANNELLE

Kuolinpesät sitoutuvat ottamaan tämän sopimuksen sopimusehdot kaupan kohdetta koskeviin vastaisiin luovutuskirjoihin kaikilta niiltä osin, kuin sopimusvelvoitteita ei ole suoritettu luovutushetkellä.

Jos Kuolinpesät eivät ole siirtäneet velvoitteita edellä sanotulla tavalla, Kuolinpesät vastaavat tämän sopimuksen velvoitteiden suorittamisesta luovutetun alueen osalta.

Tätä esisopimusta määräalan luovutuksesta on laadittu kolme (3) yhtäpitävää kappaletta, kaksi Kuolinpesien osakkaille, yksi Vantaan kaupungille ja yksi julkiselle kaupanvahvistajalle.

KOHTEEN SIJAINTI

MÄÄRÄALAN LUOVUTUS /
Axel Sandellin kuolinpesä ja
Greta Sandellin kuolinpesä

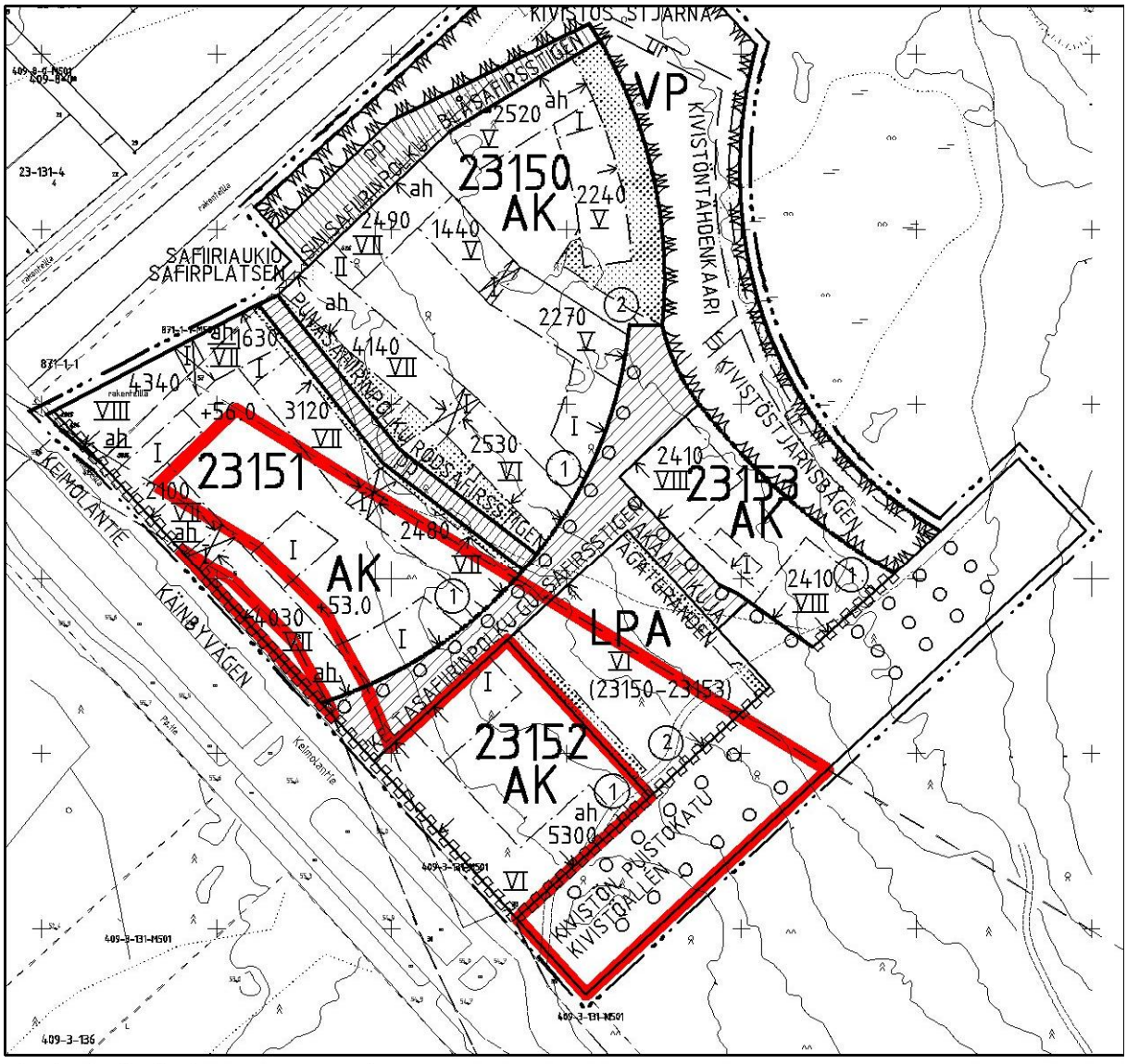
YPA/AVP

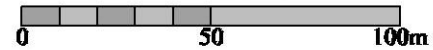
Kaupunginosa: KIVISTÖ (23)

Kylä: LAPINKYLÄ (409)

Noin 8416 m^2 suuruinen määräala
tilasta: 92-409-3-136

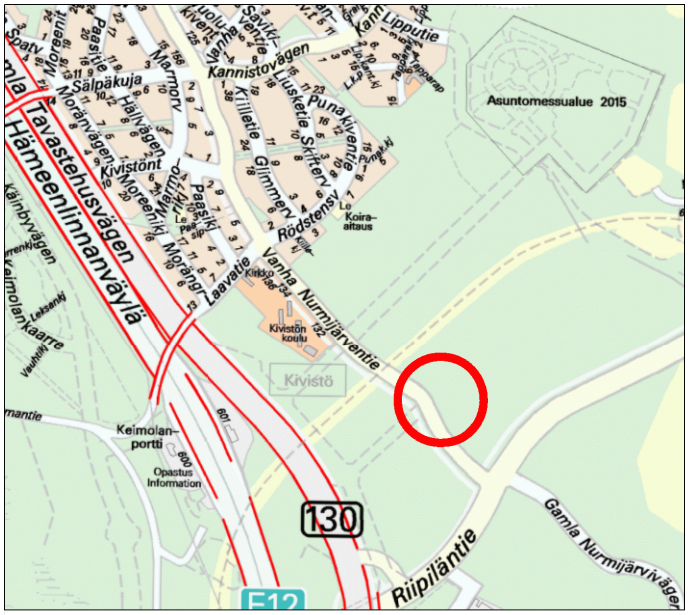
1:20 000

1:2000

KOHTEEN SIJAINTI

0 0.5 1km 1:20 000

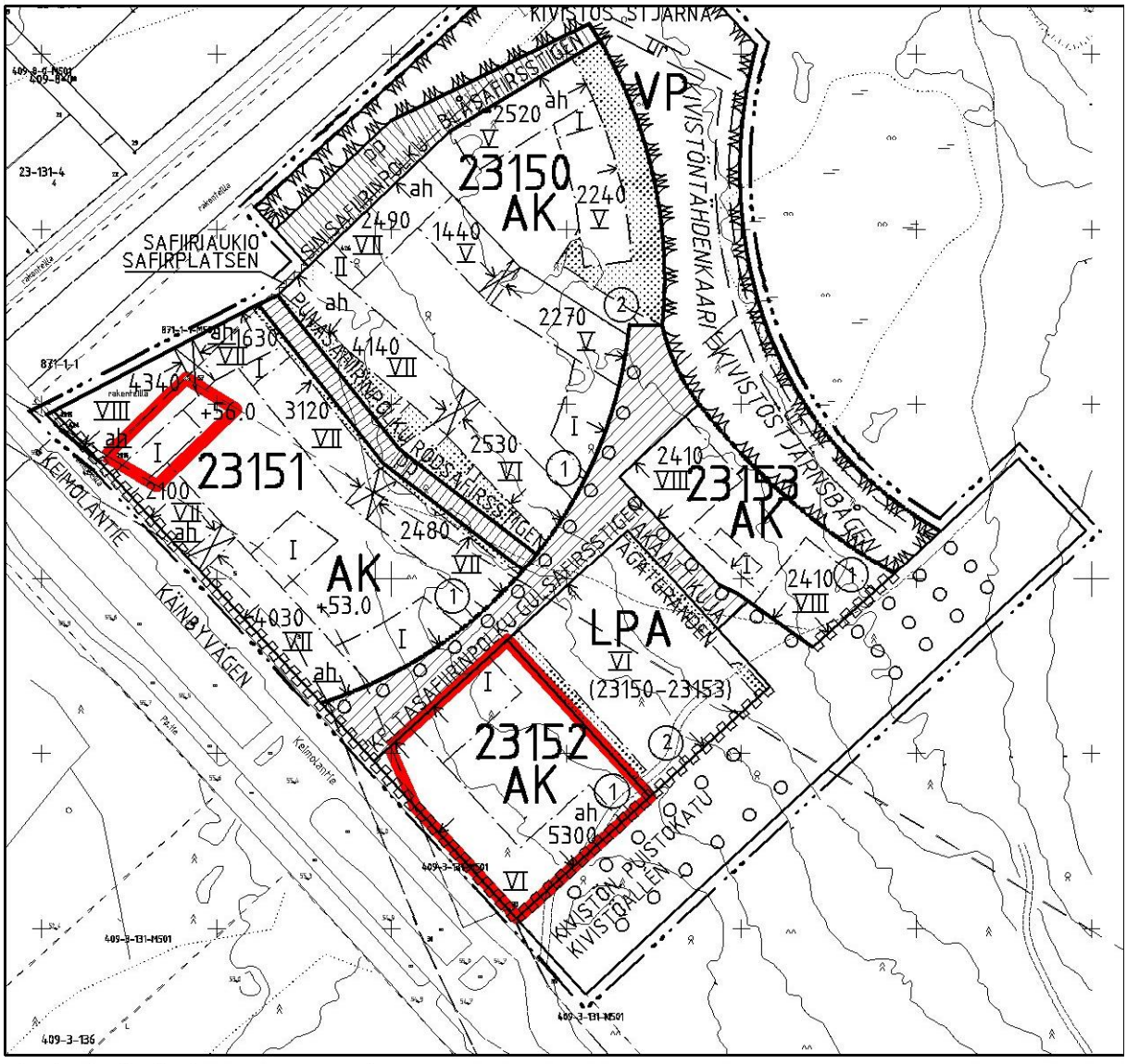
Asemakaavan nro 231800 alueella Axel Sandellin kuolinpesän ja Greta Sandellin kuolinpesän omistukseen jäävät alueet.

YPA/AVP

Kaupunginosa: KIVISTÖ (23)

Kylä: LAPINKYLÄ (409)

Tila: 92-409-3-136

0 50 100m 1:2000

45 § Asemakaavamuutos 002229, 61. Tikkurila / Orvokkitie 20

VD/6164/10.02.04.01/2013
J-VN/TLA/ATI/MKO/SRU/JB

Asuinkerrostalorakentamista Valkoisenlähteentien eteläpuolella sijaitsevien 40–50-luvulla rakennettujen omakotitalojen tilalle. Alueen rakennusoikeus kasvaa noin 1 760 k-m².

Asemakaavamuutos koskee osa korttelia 61305, kaupunginosassa 61, Tikkurila.
Muutos koskee kumoutuvassa asemakaavassa osa korttelia 61305.

Tonttijako ja tonttijaon muutos koskee osa korttelia 61305.

Alue sijaitsee Tikkurilan kaupunginosassa Orvokkitien ja Valkoisenlähteentien risteyksessä, Valkoisenlähteentien eteläpuolella.

Kaavan hakija
Kiinteistö Oy Tikkurilan kruunu

Maanomistus
Kiinteistö Oy Tikkurilan kruunu ja Asunto Oy Vantaan Orvokkitie 18 B

Kaavan valmisteluun osallistuneet
Kaupungin omien asiantuntijoiden lisäksi kaavaehdotuksen valmisteluun on osallistunut arkkitehtuuritoimisto Klemetti & Räty konsulttina.

Yleiskaava
Kaavamuutoksen alue on kaupunginvaltuustossa 17.12.2007 hyväksytyssä oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa tehokasta asuinaluetta, A1.

Asemakaavan muutos
Kaavamuutoksen tarkoituksena on Tikkurilan kaupunginosan maankäytön tehostaminen ja asukasmäärän lisääminen. Osa asuinrakennusten (A) ja osa rivitalojen (AR) korttelialueista muutetaan asuinkerrostalojen (AK) ja asuinrakennusten (A) korttelialueiksi. Kaavamuutoksen myötä määräala 1049-M601 liitetään kiinteistöön 1049 (Orvokkitie 18 b). Näiden kiinteistöjen rakennusoikeus ei muutu kaavamuutoksessa. Alueella sijaitsevat 40–50-luvuilla rakennetut omakotitalot ja 50-luvulla rakennettu myymälärakennus puretaan. Kaavamuutoksella mahdollistetaan kahden uuden asuinkerrostalon rakentaminen. Voimassa olevan asemakaavan rakennusoikeus kasvaa 1 760 k-m², kun asuinkerrostalojen korttelialueen kokonaisrakennusoikeudeksi tulee 2 600 k-m². AK-korttelialueen tehokkuudeksi tulee e=1,0, asuinrakennusten korttelialueen (A) tehokkuus säilyy entisellään e=0,35. Alueelle tulee yhteensä 50–60 asuntoa.

Osallistuminen ja vuorovaikutusmenettely
MRL 63 §:n mukainen osallistumis- ja arviointisuunnitelma on tehty 3.3.2014. Työn edetessä kaavamuutosalue laajeni ja asemakaavamuutostyöstä tehtiin uusi osallistumis- ja arviointisuunnitelma 26.5.2014.

MRL 62 §:n mukaisesti kaavan vireille tulosta on ilmoitettu Vantaan kaupungin asukaslehdessä ja osallisille on varattu mahdollisuus lausua mielipiteensä asiasta. Mielipiteitä saatiin ensimmäisen kuulemisen aikana yhdeksän kappaletta ja toisen kuulemisen aikana kahdeksan kappaletta. Saadut mielipiteet on esitetty kaavaselostuksessa.

Kaupungin maapoliittiset linjaukset
Asemakaavatyö noudattaa kaupungin maapoliittisia linjauksia (KV 17.12.2012).

Sopimus
Asemakaavan muutokseen liittyy toteuttamissopimus.

Muutoskustannukset maksaa hakija Kiinteistö Oy Tikkurilan kruunu ja kaupunginhallitukselle tullaan esittämään vahvistettavaksi maksuluokka 3 (8 000 €), lisättynä tonttijaon laadinnan aiheuttamalla lisämaksulla (705 €), yhteensä 8 705 €.

Kaupunkisuunnittelulautakunta 13.10.2014 § 12

Kaupunkisuunnittelujohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginhallitukselle, että
a) asetetaan nähtäville 30 päiväksi MRA 27 §:n mukaisesti 13.10.2014 päivätty asemakaavamuutosehdotus 002229 sekä tonttijako ja tonttijaon muutosehdotus, 61 Tikkurila / Orvokkitie 20,
b) oikeutetaan kaupunkisuunnittelu pyytämään tarvittavat lausunnot,
c) vahvistetaan maksuluokka 3 ja todetaan, että hakija Kiinteistö Oy Tikkurilan kruunu maksaa muutoskustannukset (8000 €), lisättynä tonttijaon laadinnan aiheuttamalla lisämaksulla (705 €), yhteensä 8705 €.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

———

Kaupunginhallitus 20.10.2014 § 29

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) asettaa nähtäville 30 päiväksi MRA 27 §:n mukaisesti 13.10.2014 päivätty asemakaavamuutosehdotus 002229 sekä tonttijako ja tonttijaon muutosehdotus, 61 Tikkurila / Orvokkitie 20,
b) oikeuttaa kaupunkisuunnittelu pyytämään tarvittavat lausunnot, ja
c) vahvistaa maksuluokka 3 ja todeta, että hakija Kiinteistö Oy Tikkurilan kruunu maksaa muutoskustannukset (8 000 €), lisättynä tonttijaon laadinnan aiheuttamalla lisämaksulla (705 €), yhteensä 8 705 €.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

———

Nähtävilläolo
Asemakaavamuutosehdotus ja tonttijakoehdotus sekä tonttijaon muutosehdotus on ollut MRA 27 §:n nojalla nähtävillä 12.11.–11.12.2014. Tänä aikana jätettiin 1 muistutus. Asunto Oy Oksanmäki 4:sen jättämän muistutuksen johdosta kaavamääräyksiä on tarkistettu ja täydennetty uudella kaavamääräyksellä.

Kaavalausunnot
Kaupunginhallitus päätti 20.10.2014 oikeuttaa kaupunkisuunnittelun pyytämään tarvittavat lausunnot. Lausuntoja pyydettiin 1 kpl ja saatiin 0 kpl.

Tehdyt tarkistukset
Kaavamääräyksiin on lisätty kaavamääräys: ”Koko alueen jätehuoltoliikenne tulee hoitaa Orvokkitien puolelta.”.

Tehdyt tarkistukset eivät ole olennaisia, joten uusi nähtävillepano ei ole tarpeen.

Kaupunkisuunnittelulautakunta 19.1.2015 § 12

Kaupunkisuunnittelujohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginhallitukselle, että
a) annetaan liitteen mukainen vastine muistutukseen ja tehdään esitetyt tarkistukset,
b) saatetaan kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi 19.1.2015 päivätty, asemakaavamuutosehdotus 002229 ja tonttijakoehdotus sekä tonttijaon muutosehdotus, 61 Tikkurila / Orvokkitie 20.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

———

Kaupunginhallitus 26.1.2015 § 45

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) antaa liitteen mukainen vastine muistutukseen ja tehdään esitetyt tarkistukset, ja
b) saattaa kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi 19.1.2015 päivätty, asemakaavamuutosehdotus 002229 ja tonttijakoehdotus sekä tonttijaon muutosehdotus, 61 Tikkurila / Orvokkitie 20.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:
- Asemakaavamuutoksen selostus 19.1.2015
- Muistutus ja vastine 19.1.2015
- Kunnallistekniikan rakentamissopimus / asemakaavamuutos 002229 KOY Tikkurilan Kruunu, 20.1.2015

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia, esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 7.4 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot: aluearkkitehti Asta Tirkkonen, puh. 09 8392 6185
kaavasuunnittelija Minna Koskinen, puh. 09 8392 3440
etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Vantaan kaupunki
Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala
Kaupunkisuunnittelu

002229

Orvokkitie 20, Tikkurila 61

Orvokkitie 20 Valkoisenlähteentien suunnasta kuvattuna syksyllä 2014

Asemakaavamuutoksen selostus, tonttijako ja tonttijaon muutos, joka koskee 19.1.2015 päivättyä asemakaavakarttaa nro 002229. Kaavoitus on tullut vireille 3.3.2014.

1 Perus- ja tunnistetiedot

1.1 Tunnistetiedot

Asemakaavan muutos:	kaupunginosa 61, Tikkurila koskee osa korttelia 61305
(Kumoutuva asemakaava	koskee osa korttelia 61305)

Kaavamuutoksen laatijan nimi ja yhteystiedot:
Minna Koskinen, p. 8392 3440, etunimi.sukunimi@vantaa.fi

Ilmoitus vireille tulosta on annettu 3.3.2014. Vantaan kaupungin asukaslehdessä oli ilmoitus kaavoituksen alkamisesta 15.3.2013.

1.2 Kaava-alueen sijainti

Orvokkitien kaavamuutosalue sijaitsee Tikkurilan kaupunginosassa Orvokkitien ja Valkoisenlähteentien risteyksessä, Valkoisenlähteentien eteläpuolella.

Ilmakuva Tikkurilasta 2013

1.3 Kaavamuutoksen nimi ja tarkoitus

Asemakaavamuutos nro 002229, Orvokkitie 20. Kaavamuutoksen tarkoituksena on Tikkurilan kaupunginosan maankäytön tehostaminen ja asukasmäärän lisääminen. Osa asuinrakennusten (A) ja osa rivitalojen (AR) korttelialueista muutetaan asuinkerrostalojen (AK) ja asuinrakennusten (A) korttelialueiksi.

Kaava-alueen kokonaispinta-ala on noin 0,33 ha. Kaavamuutoksen myötä alueen rakennusoikeus kasvaa noin 1760 k-m². Suunniteltu aluetehokkuus asuinkerrostalojen korttelialueella (AK) on e=1,0. Asuinrakennusten korttelialueen (A) tehokkuus säilyy entisellään, e=0,35.

1.4 Luettelo selostuksen liiteasiakirjoista

- Asemakaavan seurantalomake 22.12.2014
- Asemakaavan muutosehdotus ja poistettavat merkinnät 19.1.2015
- Asemakaavamerkinnät ja määräykset 19.1.2015
- Osallistumis- ja arviointisuunnitelma 3.3.2014 (Erillinen asiakirja)
- Osallistumis- ja arviointisuunnitelma, toinen kuuleminen 26.5.2014 (Erillinen asiakirja)
- Meluselvitys 27.6.2014, Insinööritoimisto Heikki Helimäki Oy (Erillinen asiakirja)
- Muistutusten koonti 19.1.2015 (Erillinen asiakirja)

2 Tiivistelmä

2.1 Kaavaprosessin vaiheet

- Asemakaavamuutoshakemuksen on tehnyt Koy Tikkurilan kruunu. Kaavamuutoshakemus on kirjattu saapuneeksi 20.12.2013. Kaavamuutoshakemuksessa esitettiin, että asuinrakennusten (A) ja rivitalojen ja muiden kytkettyjen asuinrakennusten (AR) korttelialueet muutetaan asuinkerrostalojen korttelialueeksi (AK).

- Orvokkitie 20 asemakaavamuutostyö käynnistyi 3.3.2014 työnumerolla 002229. Kaavamuutostyön vireille tulosta tiedotettiin Vantaan kaupungin asukaslehdessä 15.3.2014 sekä kirjeellä maanomistajille, naapureille ja viranomaisille. Mielipiteet pyydettiin 7.4.2014 mennessä. (MRL 62 §)

- Kaavamuutosta on laadittu yhteistyössä Koy Tikkurilan kruunun kanssa. Pohjana on ollut arkkitehtuuritoimisto Klemetti & Rädyn laatimat luonnokset, joita on työn kuluessa kehitetty edelleen.

- Työn edetessä kaavamuutosalue laajeni ja asemakaavamuutostyöstä järjestettiin uusi kuuleminen 26.5.2014. Mielipiteet pyydettiin 30.6.2014 mennessä. (MRL 62 §)

- Koy Tikkurilan kruunu teetti kaavamuutosalueesta meluselvityksen 27.6.2014. Meluselvityksen on laatinut Insinööritoimisto Heikki Helimäki Oy.

- Kaupunkisuunnittelulautakunta teki 13.10.2014 kaupunginhallitukselle esityksen MRA 27 §:n mukaisesta nähtäville panosta ja lausuntojen pyytämisestä.

- Kaupunginhallitus päätti 20.10.2014 asettaa kaavaehdotuksen nähtäville 30 päiväksi ja oikeutti kaupunkisuunnittelua pyytämään tarvittavat lausunnot.

- Kaavaehdotus oli nähtävillä 12.11.–11.12.2014.
- Nähtävillä olo aikana saatiin yksi muistutus.
- Kaavamuutoksen hyväksyy kaupunginvaltuusto.
- Kaavamuutosta voi seurata myös kaupunkisuunnittelun kotisivuilta osoitteessa: http://www.vantaa.fi/fi/kaavoitus ja maankaytto

2.2 Asemakaavan muutos

Osa asuinrakennusten korttelialueesta (A) ja osa rivitalojen ja muiden kytkettyjen asuinrakennusten korttelialueesta (AR) muutetaan asuinkerrostalojen korttelialueeksi (AK). Kaavamuutoksen myötä määräala 1049-M601 liitetään kiinteistöön 1049 (Orvokkitie 18b). Näiden kiinteistöjen rakennusoikeus ei muutu kaavamuutoksessa. Alueella sijaitsevat 40–50-luvuilla rakennetut omakotitalot ja 50-luvulla rakennettu myymälärakennus puretaan. Kaavamuutoksella mahdollistetaan kahden uuden asuinkerrostalon rakentaminen. Kerrostalot ovat korkeudeltaan 3-5-kerroksisia. Voimassa olevan asemakaavan rakennusoikeus kasvaa 1760 k-m². AK-korttelialueen tehokkuudeksi tulee e=1,0. Asuinrakennusten korttelialueen (A) tehokkuus säilyy entisellään: e=0,35.

2.3 Asemakaavan toteuttaminen

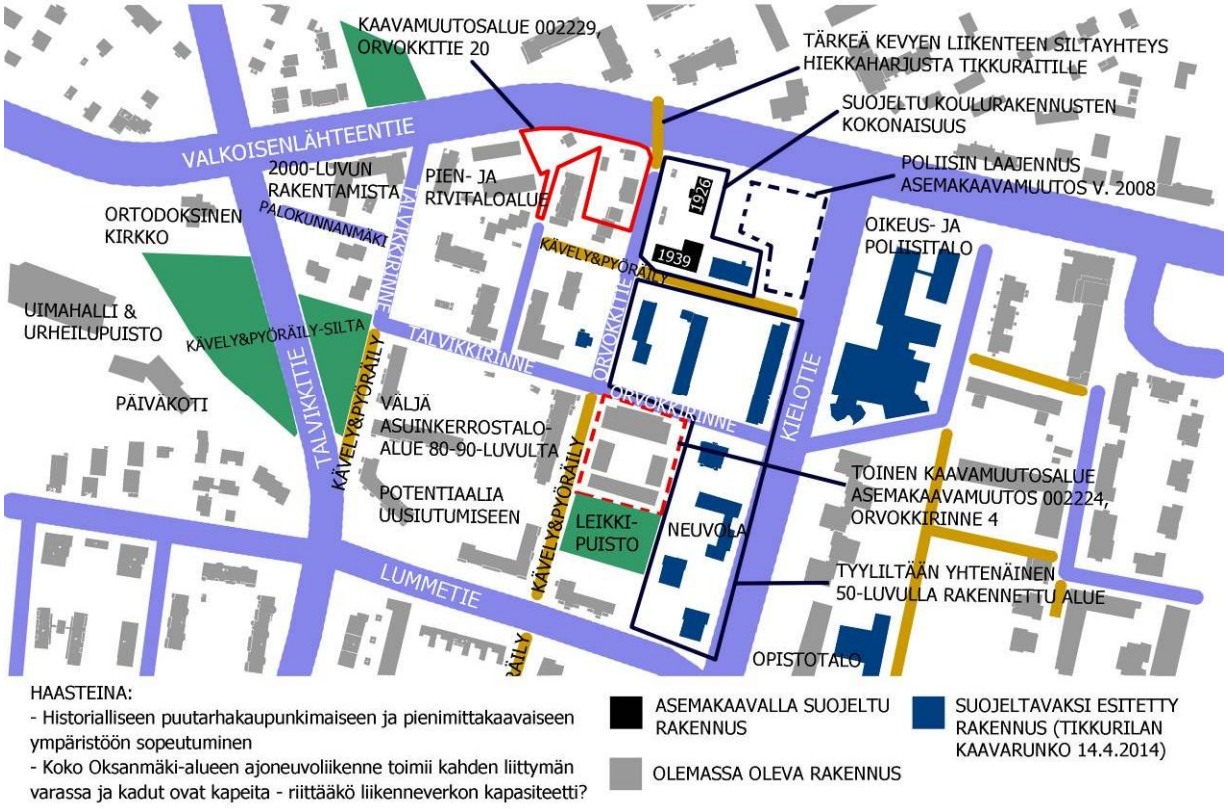
Maanomistaja aloittaa olemassa olevien rakennusten purkamisen ja uudisrakennusten rakentamisen, kun kaavamuutos on saanut lainvoiman. Kaavamuutokseen liittyy sopimus.

3 Lähtökohdat

3.1 Selvitys suunnittelualueen oloista

3.1.1 Alueen yleiskuvaus

Alue sijaitsee Tikkurilan kaupunginosan pohjoisosassa, Oksanmäellä, joka on rakentunut nykyiseen muotoonsa vuosien 1950–90 välisenä aikana. Alueen asuntovaltainen lähiympäristö edustaa Tikkurilan vanhinta ja yhtenäisintä osaa. Kaavamuutosaluetta rajaa pohjoispuolella uudehko, vilkasliikenteinen katuyhteys, Valkoisenlähteentie.

3.1.2 Luonnon ympäristö

Maisemakuva ja – rakenne

Kaavamuutosalue sijoittuu Keravanjoen savilaakson ja Hiekkaharjun selänteen rajamaille, jossa maasto kohoaa etelän suunnasta pohjoiseen siirryttäessä ja vaihtuu savimaasta moreenin kautta hiekkaperäiseksi. Lähialueen kasvillisuutta leimaavat kookkaat männyt.

Topografia

Maaston korot vaihtelevat alueella +23,0 ja +25,0 metrin välillä. Maasto laskee kaavamuutosalueen keskiosassa itä-länsi suuntaisesti. Muuten alueen sekä itä että länsipuoliskot ovat maastoltaan melko tasaiset. Alueen pohjoispuolella kulkeva Valkoisenlähteentie on kaavamuutosalueen maanpintaa matalammalla: tien korko kaavamuutosalueen läheisyydessä on noin +21,0.

Maaperä

Kaavamuutosalueen itäpuoli on maaperäkartan mukaan maaperältään moreenia (Mo) ja länsipuoli hiekkaa (Hk). Maalajin vaihtuminen sijoittuu alueen keskivaiheille, kaavamuutosalueen kapeimpaan kohtaan.

3.1.3 Rakennettu ympäristö

Väestön rakenne ja kehitys kaupunginosassa

Tikkurilan alueella oli vuoden 2013 alussa runsaat 4900 asukasta. Väestön sosiaalista rakennetta kuvaa kasvava ikääntyvien määrä, pienet ruokakunnat ja työssäkäyvät aikuiset. Väestön ennustetaan kasvavan noin 600 asukkaalla vuoteen 2020 mennessä (Tilastokeskus ja Vantaan väestöennuste 2013). Ikärakenteen ennustetaan säilyvän nykyisen kaltaisena.

Yhdyskuntarakenne ja rakennettu kulttuuriympäristö

Kaavamuutosalue sijaitsee Hiekkaharjun ja Tikkurilan kaupunginosien rajan tuntumassa. Pohjois-Tikkurila ja Hiekkaharju ovat asuntovaltaisia, paikoittain melko väljiä rivi- ja kerrostaloalueita. Lähialueen kaupunkikuvassa on edelleen nähtävissä 1950-luvun noppamaisten ja rapattujen rakennusten kokonaisuus. Alueelle rakennettiin 1950-luvulla nykyisin neuvolana toimiva terveyskeskus ja maalaiskunnan ensimmäiset kerrostalot As Oy Lohenpyrstö ja As Oy Kultapyrstö. Alue on täydentynyt 1960–90-luvuilla rivi- ja kerrostaloin. Orvokkitien pohjoispäädyssä sijaitsee 1920- ja 1930-luvuilla rakennettujen koulurakennusten kokonaisuus.

Orvokkitien koulu kevättalvella 2014

Palvelut ja työpaikat

Kaavamuutosalueen lähistöltä löytyvät kattavat julkiset palvelut. Noin 500 metrin säteeltä löytyvät mm. peruskoulu, lukio ja useampi päiväkoti, Vantaan aikuisopisto, Poliisi- ja oikeustalo ja Tikkurilan urheilupuisto monipuolisine urheilupalveluineen. Lähialueen kaupalliset palvelut keskittyvät, muutamaa kivijalkaliiketilaa lukuun ottamatta, Kielotien varteen, Tikkuraitille ja uuden asemakeskuksen, Dixin läheisyyteen.

Työpaikkoja oli Tikkurilassa vuonna 2011 noin 6200.

Virkistys

Tikkurilassa on Vantaan kaupunginosista vähiten virkistysalueita asukasta kohti. Määrää korvaa kuitenkin hyvä raittiverkosto. Tikkurilan sisäiset puistot ovat niin sanottuja ”postimerkkipuistoja”, jotka ovat saaneet muotonsa palstoittamalla syntyneestä kaupunkirakenteesta. Laajemmat virkistysalueet ja -reitit sijoittuvat Keravanjoen, Kylmänojan ja Rekolanojan varsille.

Kaavamuutosalueella sijaitsee 50-luvulla rakennettu myymälärakennus, kuva otettu syksyllä 2014.

Liikenne

Orvokkitie ja Oksanmäki ovat tonttikatuja, joista autoliikenne kulkee Talvikkirinteen ja Orvokkirinteen kautta Kielotielle. Liikennettä kaduille tuottavat asuinrakennusten lisäksi Orvokkitien koululla sijaitseva Vantaan musiikkiopisto ja kuvataidekoulu sekä Talvikkirinteessä sijaitseva kuntoutuskeskus, jonne ajo tapahtuu Oksanmäeltä.

Kevyt liikenne

Orvokkitie 20:stä on suora yhteys Orvokkitietä pitkin Tikkurilan keskustaan. Kielotielle johtaa Oksanmäki, joka jatkuu Orvokkitien koululta kevyen liikenteen väylänä. Länteen, Tikkurilan urheilupuistoon johtaa kevyen liikenteen väylä siltaa pitkin Talvikkirinteestä Talvikkitien yli. Pohjoiseen Orvokkitie jatkuu kevyenliikenteen väylänä Valkoisenlähteentien yli siltaa pitkin.

Joukkoliikenne

Kaavamuutosalue on joukkoliikenteellisesti hyvin saavutettavissa. Alueelta on noin kilometrin matka Tikkurilan asemalle, joten hyvät raideyhteydet ovat kohtuullisen kävelymatkan päässä. Lähimmät bussipysäkit löytyvät Lummetieltä ja Kielotieltä noin 200–300 metrin päästä kaavamuutosalueesta.

Vesihuolto

Vedenjakelu

Vesijohto DN100 on rakennettu Oksanmäelle, josta se tulee noin 40 metrin matkan kaava-alueelle rasitekujaa pitkin. Oksanmäeltä vesijohto liittyy Orvokkirinteen kautta Kielotien runkovesijohtoon, joka kuuluu Tikkurilan painepiiriin.

Tikkurilan painepiiri saa vetensä Helsingin Pitkäkosken vedenpuhdistuslaitokselta, josta vesi pumpataan Ylästön paineenkorotuspumppaamon kautta Tikkurilaan.

Alueen verkostopainetta ylläpidetään Tikkurilan vesitornilla, jonka ylin vedenpinnankorkeus HW = +80.00 m ja alin vedenpinnankorkeus on LW = 72.00 m. Vesitornin varastotilavuus on 6700 m³. Painetasot ovat: alin +72.00 ja ylin +85.00 m (merenpinnasta).

Jätevesiviemäröinti
Jätevesiviemäri DN200 kulkee vesijohdon yhteydessä. Viemäri laskee eteenpäin Orvokkirinteen kautta Tikkurilan runkoviemäriin, josta vedet johtuvat Suutarilan jätevedenpumppaamolle. Suutarilasta vedet johtuvat lopulta Viikinmäen jätevedenpuhdistamolle.

Hulevesiviemäröinti
Kaava-alueelle ei tule nykyisellään hulevesiverkostoa vaan hulevedet haihtuvat ja imeytyvät pääsääntöisesti tontilla.

Kaukolämpö
Kaukolämpöverkko ulottuu alueelle.

Ympäristöhäiriöt

Liikenne- ja lentomelu
Tikkurilantien tiemeluennuste 2030 -kartan mukaan kaavamuutosalueelle kohdistuu 50–64 dB:n liikennemelu. Liikennemelu on voimakkainta alueen pohjoisreunassa, Valkoisenlähteentien välittömässä läheisyydessä. Melutasot vaimenevat etelän suuntaan siirryttäessä.

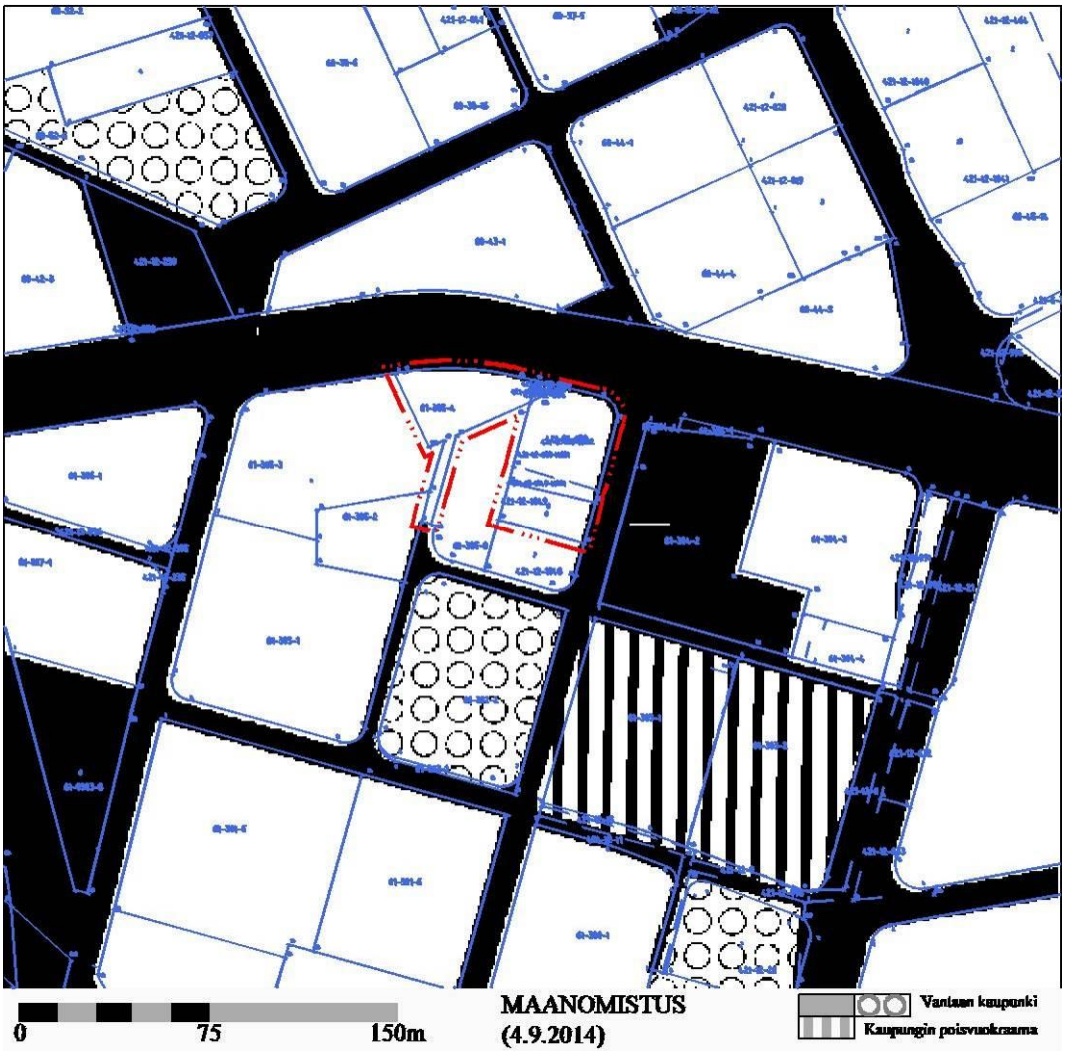
Kaavamuutosalue ei sijaitse lentomelualueella.

Valtioneuvoston päätöksellä melutason ohjearvoista (993/1992) A-painotettu ekvivalenttitaso LAeq saa enintään olla asuinhuoneissa klo 7-22 (päiväohjearvo) 35 dB ja klo 22-7 (yöohjearvo) 30 dB.

Kaavamuutosalueen pohjoispuolella kulkeva Valkoisenlähteentie syksyllä 2014

3.1.4 Maanomistus

Alueen maanomistajia ovat Koy Tikkurilan kruunu ja Asunto Oy Vantaan Orvokkitie 18b.

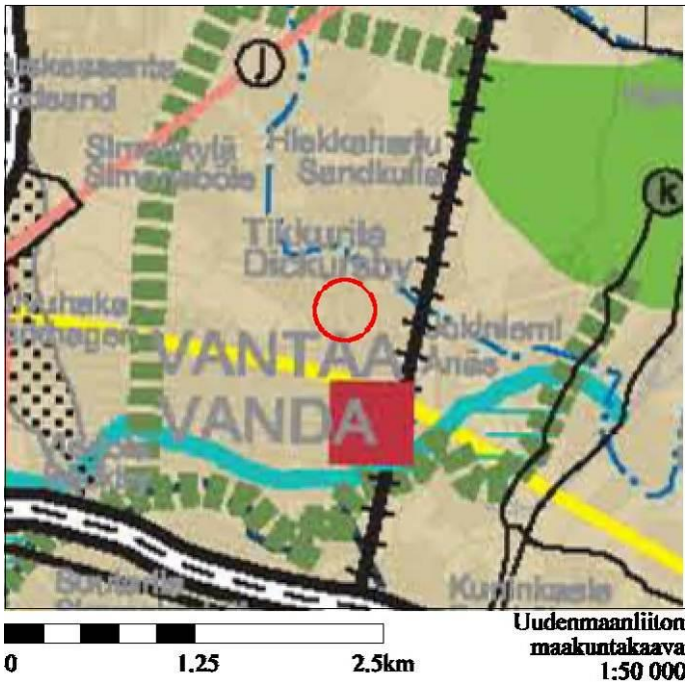

3.1.5 Kaava-aluetta koskevat suunnitelmat, päätökset ja selvitykset

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet
Valtioneuvoston 30.10.2000 päättämien (tarkistettu 13.11.2008) valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden erityistavoitteena on mm., että asuin-, työpaikka- tai palvelutoimintojen alueita ei sijoiteta irralleen olemassa olevasta yhdyskuntarakenteesta.

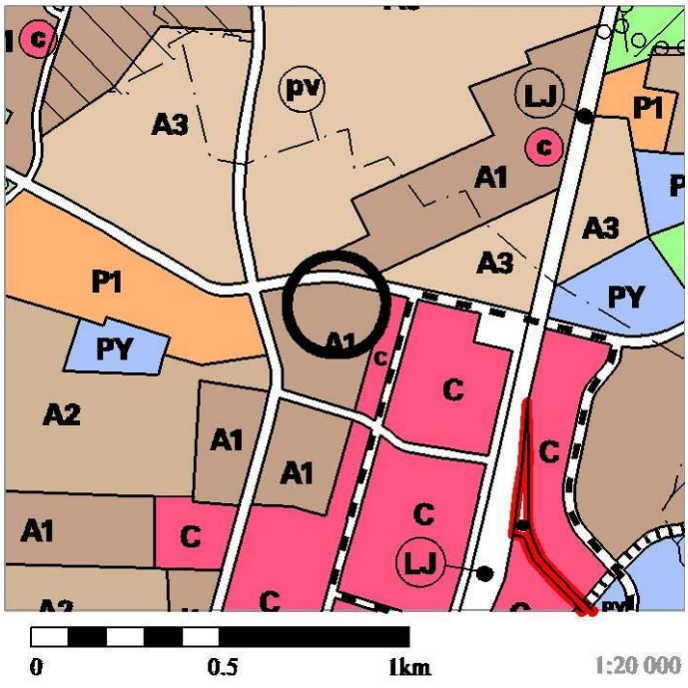
Helsingin seutua kehitetään kansainvälisesti kilpailukykyisenä valtakunnallisena pääkeskuksena luomalla edellytykset riittävälle ja monipuoliselle asunto- ja työpaikkarakentamiselle, toimivalle liikennejärjestelmälle sekä hyvälle elinympäristölle. Helsingin seudulla edistetään joukkoliikenteeseen, erityisesti raideliikenteeseen tukeutuvaa ja eheytyvää yhdyskuntarakennetta.
Hanke on näiden tavoitteiden mukainen.

Maakuntakaava (YM 8.11.2006)
Uudenmaan maakuntakaavassa alue on osoitettu taajamatoimintojen alueeksi. Ympäristöministeriö on vahvistanut kaavan 8.11.2006. Kaavamuutos on maakuntakaavan mukainen.

Ote maakuntakaavasta

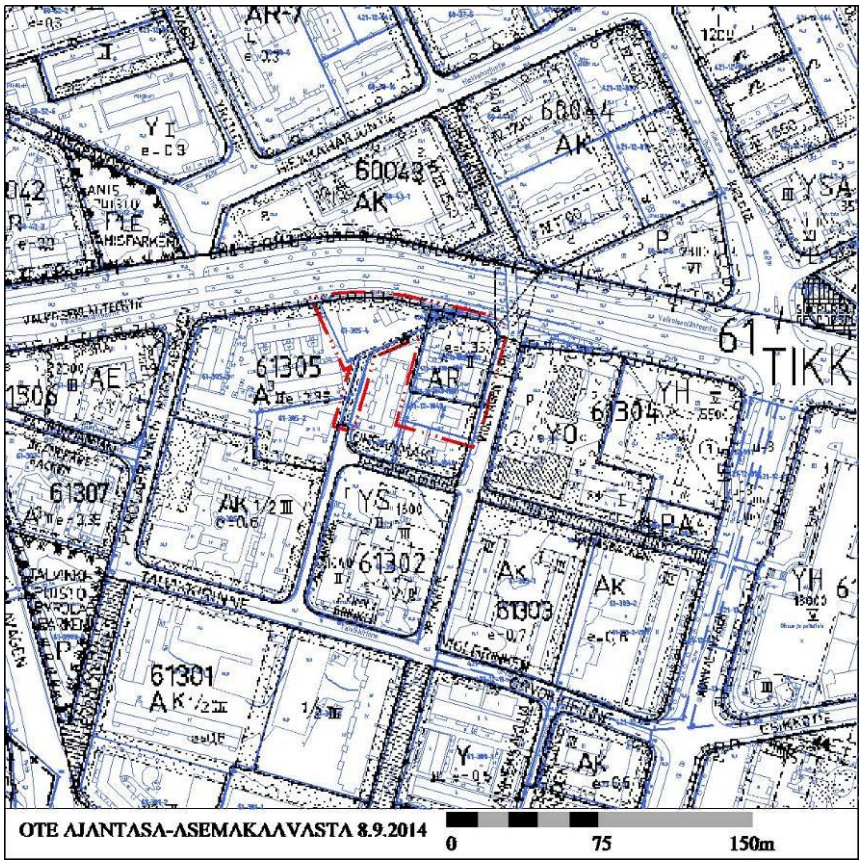
Yleiskaava (KV 17.12.2007)
Alue on merkitty yleiskaavaan tehokkaaksi asuntoalueeksi (A1). Alueelle saa rakentaa ensisijaisesti asuinkerrostaloja. Alueella voidaan sallia asuinympäristöön soveltuvia työtiloja. Alueen länsipuolella sijaitsee joukkoliikenteen runkoyhteys, joka voidaan toteuttaa raitiotienä. Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt yleiskaavan 17.12.2007. Kaavahanke on yleiskaavan mukainen.

Ote yleiskaavasta

Asemakaava (SM 29.4.1981, KV 30.9.1996)
Alueella voimassa oleva asemakaava nro 610500 (Tikkurila IX) on vahvistunut sisäasiainministeriön päätöksellä 29.4.1981. Suunnittelualue on siinä osoitettu asuinrakennusten korttelialueeksi (A). Osaan korttelia 61305 on tehty kaavamuutos nro 001290, jossa asuinrakennusten

korttelialue on muutettu rivitalojen tai muiden kytkettyjen asuinrakennusten korttelialueeksi. Kaavamuutos nro 001290 on hyväksytty kaupungin valtuustossa 30.9.1996.

Ote voimassa olevasta asemakaavasta

Muut suunnitelmat

Kunnan asettamat tavoitteet

Vantaan taloussuunnitelman 2013–2016 strategiset tavoitteet ovat mm. seuraavia:

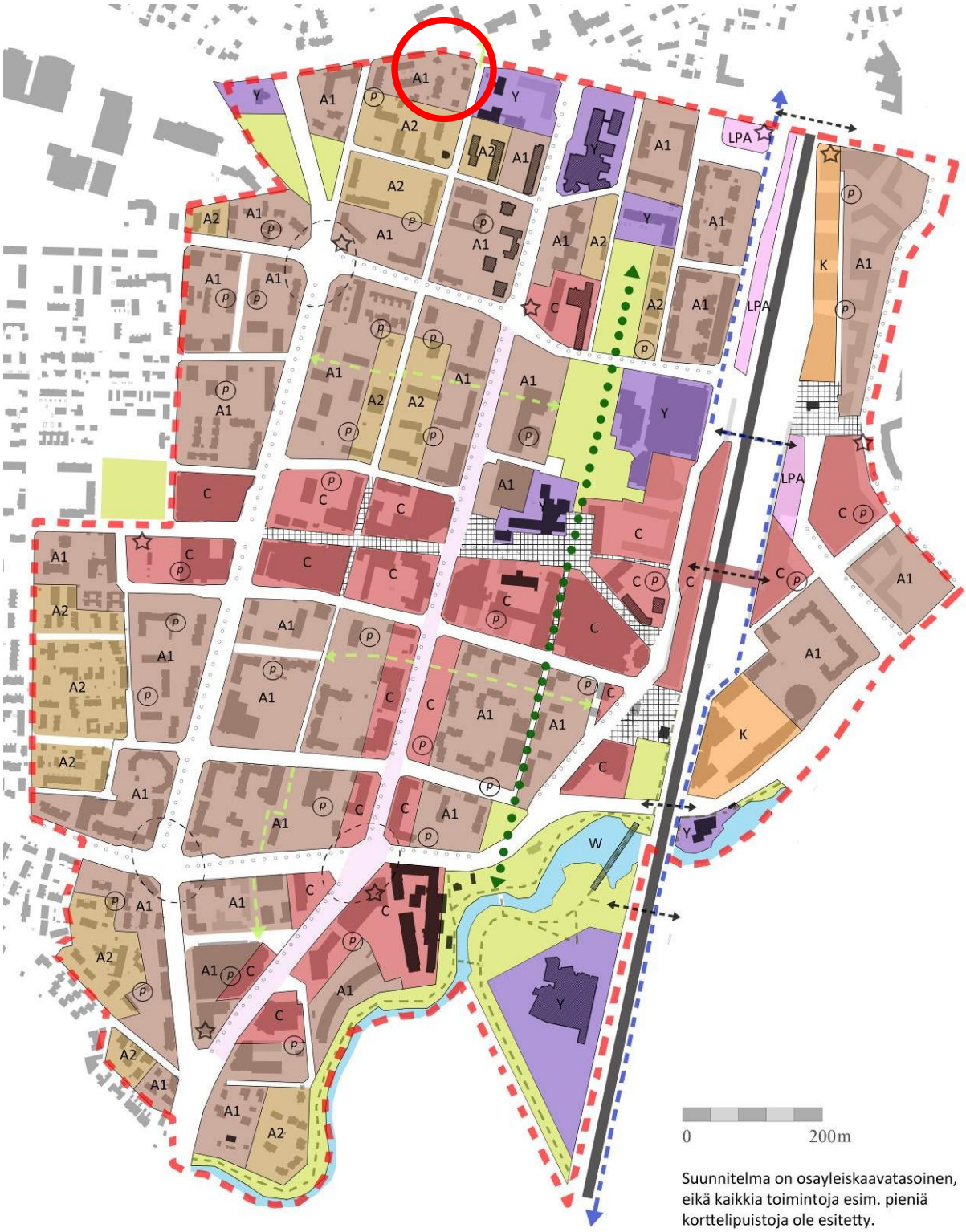
- Edistetään toimivan ja kestävän kaupunkirakenteen toteutumista kaupunkirakennetta eheyttämällä ja tiivistämällä, kestäviä liikkumismuotoja edistämällä.
- Koko kaupunkiorganisaatio osallistuu kaupunkikuvan kehittämiseen – kaupungin veto-voimaisuus asuinpaikkana paranee.

Vantaan arkkitehtuuristrategian (kv 30.1.2006) toimenpiteitä:

- Voimistetaan alueen identiteettiä.
- Suunnitellaan uudenlaisia asuntoja ja asuntoalueita.
- Kohennetaan olemassa olevaa ympäristöä.

Tikkurilan kaavarunko (KALA 14.4.2014)

- Vahvuudet (sijainti, historia, vehreys) hyödynnetään
- Imagoa ja kaupunkikuvaa kohennetaan
- Asukkaita ja palveluja lisää
- Kävely ja pyöräily osaksi kaupunkielämää
- Väriä kaupunkiin

Orvokkitie 20:n kaavamuutosalue on merkitty Tikkurilan kaavarunkoon tehokkaaksi asuntoalueeksi (A1, ensisijaisesti kerrostaloille)

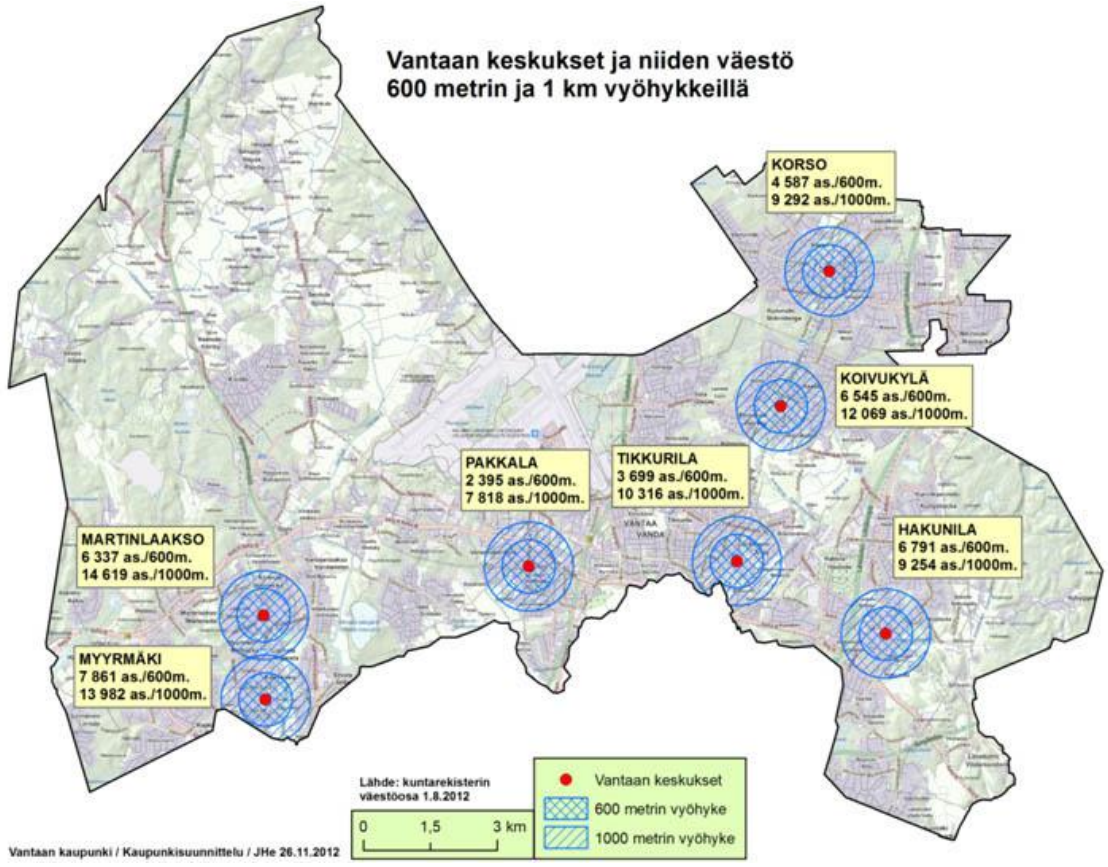

Tikkurilan kaavarunkokaaviossa käytettyjen merkkien selitykset

4 Asemakaavan suunnittelun vaiheet

4.1 Asemakaavan suunnittelun tarve

Valtion ja Helsingin seudun kuntien välisen maankäytön asumisen ja liikenteen (MAL) aiesopimuksen vuosille 2012-2015 sekä Vantaan asunto-ohjelman 2009-2017 tavoitteena on 2000 uuden asunnon rakentaminen vuosittain Vantaalle. Tikkurilan keskusta on erinomaisten raideliikenneyhteyksien varrella, mutta nykyisellään Vantaan muihin keskuksiin verrattuna se on suhteellisen harvaan asuttu alue. Keväällä 2014 kaupunkisuunnittelulautakunnassa esitellyssä Tikkurilan kaavarunkotyössä Tikkurilan todetaan omaavan potentiaalia kasvaa oikeaksi kaupunkikeskustaksi. Monipuolisten, kävelyetäisyydellä sijaitsevien palveluiden läheisyyteen halutaan tehottoman asuntokannan tilalle monipuolista asuinkerrostalorakentamista, keskitettyä ja rakennettua pysäköintijärjestelmää ja kivijalkaliiketiloja.

4.2 Suunnittelun käynnistäminen ja sitä koskevat päätökset

Asemakaavamuutoshakemuksen on tehnyt Koy Tikkurilan kruunu. Kaavamuutoshakemus on kirjattu saapuneeksi 20.12.2013. Orvokkitie 20:n asemakaavamuutostyö oli kaupunkisuunnittelun kevään 2014 työohjelmassa työnumerolla 002229.

4.3 Osallistuminen ja yhteistyö

4.3.1 Osalliset

- Kaavamuutoksen hakijat
- Alueen maanomistajat ja maanvuokraajat
- Viereisten ja vastapäisten alueiden omistajat ja vuokralaiset (naapurit)
- Kaupunginosan tai lähialueen asukkaat, yritykset ja työntekijät, asukas- ym. yhdistykset
- Kaupungin asiantuntijaviranomaiset
- Valtion viranomaiset: Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, Liikennevirasto (rautatie- ja vesialueet), Museovirasto jne.
- Rajoittuvat naapurikunnat
- Muut viranomaiset ja yhteisöt: Uudenmaan liitto, HSY, HSL, TUKES, tietoliikenneverkkoja ylläpitävät yhtiöt Vantaan Energia Oy, Fingrid Oy, Gasum Oy, Elisa Oyj jne.
- Kunnan jäsenet ja ne jotka katsovat olevan osallisia.

4.3.2 Vireille tulo

Ilmoitus kaavoituksen vireille tulosta on annettu 3.3.2014

Asemakaavamuutoksen alkamisesta on tiedotettu jokaiseen vantaalaiseen kotiin jaettavassa Vantaan kaupungin asukaslehdessä 15.3.2014 sekä kirjeitse (MRL 62§) maanomistajille, naapureille ja viranomaisille.

4.3.3 Osallistuminen ja vuorovaikutusmenettelyt

MRL 63§:n mukainen asemakaavan muutoksen nro 002229 osallistumis- ja arviointisuunnitelma valmistui 3.3.2014. Alueen asukkaiden mielipiteitä kuultiin MRL 62§:n mukaisesti. Määräaikaan 7.4.2014 mennessä jätettiin yhteensä 9 mielipidettä. Naapureiden ja lähialueiden asukkaiden mielipiteissä (4 kpl) kritisoitiin suunnitelman tehokkuutta: alue nähdään pientaloalueena, jolle ei sovellu kolmea kerrosta korkeampi kerrostalorakentaminen. Naapureiden mielestä suunniteltu kaavamuutos ei ole oikeudenmukainen lähistön muita asukkaita kohtaan. Se ei huomioi naapureiden pihoja eikä sovellu tehokkuutensa vuoksi suojelukohteen (Orvokkitien koulu) viereen. Kaikissa lähialueen asukkaiden mielipiteissä oltiin myös erityisen huolissaan alueen liikennejärjestelyiden ja pysäköintipaikkojen riittävyydestä.

Vantaan kaupunginmuseo ei esitä olemassa olevien rakennusten suojelua niiden vaatimattomasta luonteesta johtuen. Museo on käynyt dokumentoimassa valokuvaamalla rakennukset.

Museovirastolla ei ole arkeologisen kulttuuriperinnön osalta huomautettavaa kaavamuutoksesta.

Senaatti kiinteistöt muistuttaa, että kaavamuutosalueen läheisyydessä sijaitsee Vantaan oikeus ja poliisitalo sekä kiinteistö 92-61-604-3, joka on hankittu ja kaavoitettu Itä-Uudenmaan poliisilaitoksen pääpoliisiaseman tulevia toimitilatarpeita varten. Poliisin sijainti lähistöllä muodostaa turvallisuusriskin, sekä asukkaille että poliisille. Yksityisyyden varmistamiseksi sujuvat ja turvalliset liikenneyhteydet tulee ottaa ennalta huomioon. Kerroskorkeudet, ikkunoiden ja parvekkeiden suuntaukset tulee määrittää kaavaan niin, ettei ikkunoista, parvekkeilta eikä rakennusten katolta synny suoraa näköyhteyttä poliisin työtiloihin, pihalle eikä sisäänkäynteihin. Lisäksi Senaatti kiinteistöt kehottaa varmistamaan, että suunnitelmaan varataan riittävästi pysäköintipaikkoja tuleville asukkaille ettei pysäköinnistä synny paineita poliisin käytössä oleville pysäköintialueille eikä poliisin läheisille katualueille.

Vantaan kaupungin kuntatekniikan keskus muistuttaa, että asemakaavan muutosta laadittaessa on tehtävä meluselvitys. Meluntorjunta on hoidettava tontilla. Kuntatekniikan keskus antaa hankkeen rakennuslupaa varten kunnallistekniikan lausunnon, jossa otetaan kantaa 2011 rakennettuun meluaitaan. Asemakaavan muutosta laadittaessa on otettava huomioon liikenteen aiheuttamat päästöt (pakokaasut, katupöly).

HSY katsoo, että alueelle rakennettu vesihuolto, vesijohto ja jätevesiviemäri, riittävät kapasiteetiltaan oletettavasti myös kaavamuutoksesta aiheutuvalle kulutuksen kasvulle. Tontilla olevan vesihuoltohaaran omistussuhteet ovat osin epäselviä ja niistä on varmistuttava. Haaran loppupää ja tontilla oleva paloposti jäävät suunnitellun rakennusalan alle.

Työn edetessä kaavamuutosaluetta laajennettiin ja muuttuneesta kaavamuutosalueesta järjestettiin uusi kuuleminen. Uusi osallistumis- ja arviointisuunnitelma valmistui 26.5.2014. Mielipiteitä saapui määräaikaan (30.6.) mennessä 8 kappaletta. HSY, Museovirasto, Senaatti kiinteistöt, Vantaan kaupungin kuntatekniikan keskus ja Vantaan kaupunginmuseo toivat esiin uusissa mielipiteissään samat huomiokohdat kuin aikaisemmassa kuulemisessa. Naapureiden uusissa mielipiteissä (3 kpl) oltiin entistä suuremmissa määrin huolissaan alueen liikennejärjestelyiden toimivuudesta tulevaisuudessa. Asukkaat toivoivat kadunvarsipysäköinnin kieltämistä alueella ja liikennejärjestelyjen uudelleen suunnittelua laajemmalla aluekokonaisuudella. Vaikka uudessa kuulemisessa esitetyissä suunnitelmissa kerroskorkeutta oli laskettu ja rakennusoikeutta vähennetty, pitivät naapurit suunnitelmaa edelleen epäoikeudenmukaisena ja ympäristöönsä sopimattomana, liian tehokkaana rakentamisena.

Suunnitteluyhteistyö

Kaavamuutosta on valmisteltu yhteistyössä Koy Tikkurilan kruunun edustajien ja heidän konsulttinsa (arkkitehtuuritoimisto Klemetti ja Räty) sekä Vantaan kaupungin asiantuntijoiden kanssa.

Nähtävillä olo – muistutukset, vastineet ja lausunnot

Asemakaavamuutosehdotus 002229 oli nähtävillä 12.11. – 11.12.2014. Nähtävillä olo aikana saatiin yksi muistutus.

Asunto Oy Oksanmäki 4:n jättämässä muistutuksessa oltiin huolissaan:

- alueen liikennejärjestelyiden, erityisesti Oksanmäki – tien pohjoisosan, toimivuudesta ja turvallisuudesta lisääntyvien liikennemäärien jälkeen
- suunniteltujen uudisrakennusten sopimisesta kapealle, kiilamaiselle tontille
- suunniteltujen parkkipaikkojen riittävyydestä
- suunnitellun rakentamisen sopimisesta Valkoisenlähteentien läheisyyteen
- Lisäksi aluetta toivottiin suunniteltavan osana laajempaa kokonaisuutta.
- Alueen jätehuoltoliikenne edellytettiin järjestettäväksi Orvokkitien puolelta.

Vastineeksi muistutukseen on esitetty seuraavat huomiot:

Suunniteltu kaavamuutos lisäisi toteutuessaan Oksanmäki -kadun liikennettä 7 henkilöauton verran. Orvokkitien liikenne lisääntyisi 13 henkilöauton verran. Asuinkerrostalojen korttelialuetta (merkintä AK) palvelevien autopaikkojen suunniteltu määrä perustuu tällä hetkellä käytössä olevaan pysäköintinormiin 1 autopaikka / 130 k-m².

Kaavamuutoksen toteutuminen toisi Oksanmäki -kadulle vain asukasliikennettä. Alueelle ei ole suunnitteilla liike- tai palvelutiloja, jotka voisivat tuoda alueelle asiointiliikennettä. Alueen kaikki huoltoliikenne on ohjattu Orvokkitielle kaavamääräyksin. Muistutuksessa mainittu Oksanmäki-

tien pohjoispää on yksityisessä maanomistuksessa, eikä täten kuulu kaupungin katusuunnittelun ja kunnossapidon piiriin. Kaavamuutosalueen liikennejärjestelyitä on suunniteltu yhteistyössä Vantaan kaupungin liikennesuunnittelun asiantuntijoiden kanssa. Alueen liikenneverkon kapasiteetti on kaavatyön aikana katsottu riittäväksi sekä nykyiselle että suunnitellulle liikenneverkon käyttäjämäärälle.

Suunniteltu kaavamuutos koskee kaavamuutoshakemuksessa esitettyä aluetta. Kaupungilla ei ole resursseja suunnitella yksityisessä maanomistuksessa olevia maita ilman maanomistajan kaavamuutoshakemusta ja tähän liittyvää kaavatyöstä aiheutuvia maksuja koskevaa maksusitoumusta. Kyseenomaisessa kaavamuutoksessa kaavamuutosalueen kaksi omistajatahoa ovat keskenään kirjallisesti sopineet kaavamuutostyöstä aiheutuvien kustannusten jaosta.

Kaavamuutostyön aloitusvaiheessa alueelle oli suunnitteilla 5-7-kerroksinen asuinkerrostalo. Lähialueen asukkaiden mielipiteiden mukaisesti suunnitelman kerroskorkeutta on kaavatyön aikana madallettu ja suunnitelman rakennusoikeutta on pienennetty. Kaupunginvaltuuston 17.12.2007 hyväksymä, oikeusvaikutteinen yleiskaava ohjaa kaavamuutosalueen rakentamista nykyistä käyttöä tehokkaammaksi. Alue on yleiskaavassa merkitty tehokkaaksi asuntoalueeksi A1, mikä tarkoittaa sitä, että alueelle saa rakentaa ensisijaisesti asuinkerrostaloja.

Alueen pohjoispuolelle sijoittuvan Valkoisenlähteentien nykyisten ja ennustettujen liikennemäärien vaikutusta kaavamuutosalueeseen on tutkittu kaavatyön aikana meluselvityksellä. Suunnitellulla rakennusten sijoittelulla on saavutettu riittävän alhaiset melutasot oleskelu- ja piha-alueille. Kadunpuoleisten julkisivujen ääneneristävyysvaatimuksia on tarkennettu meluselvityksen tulosten perusteella kaavamääräyksin. Kerrostaloratkaisussa on mahdollista suunnatta suunnitellut asuinhuoneistot meluttomampaan ilmansuuntaan ja hoitaa rakennusten ilmanvaihto koneellisesti pihan puolelta.

Rakennusten sopeutumista tontin korkeuseroihin ja suunnittelualueen muotoon on tutkittu kaavamuutoksen yhteydessä tarvittavin rakennuspiirroksin.

Kaavamuutosehdotuksesta pyydettiin yksi lausunto Senaatti kiinteistöiltä. Määräaikaan mennessä ei saatu yhtään lausuntoa.

4.4 Asemakaavan tavoitteet

Asemakaavamuutosalue sijaitsee Tikkurilan kaavarunkoalueella. Yhtenä kaavarunkotyön päätavoitteena on Tikkurilan asukasmäärän kasvattaminen. Kaavamuutosalue on merkitty kaavarunkokarttaan tehokkaaksi asuntoalueeksi (A1). Myös voimassa oleva yleiskaava ohjaa alueen rakentamista nykyistä tehokkaammaksi. Kaavamuutoksen tavoitteena on kaavarungon ja yleiskaavan periaatteiden mukaisesti tehostaa alueen maankäyttöä kaupunkimaisella asuntorakentamisella.

Kaava-alueen pohjoispuolella kulkeva vilkasliikenteinen Valkoisenlähteentie asettaa uudisrakentamiselle ja sen piha-alueille omat vaatimuksensa melutasoerojen ja pienhiukkaspäästöjen osalta. Lähiympäristön ajallisesti rikas rakennuskanta luo alueelle omanlaisensa identiteetin ja mittakaavan. Tavoitteena on, että uudisrakentaminen soveltuu tyyliltään sekä vilkkaasti liikennöidyn kadun varteen, että olemassa olevaan ympäristöön ja sen mittakaavaan.

4.5 Asemakaavaratkaisun vaihtoehdot ja niiden vaikutukset

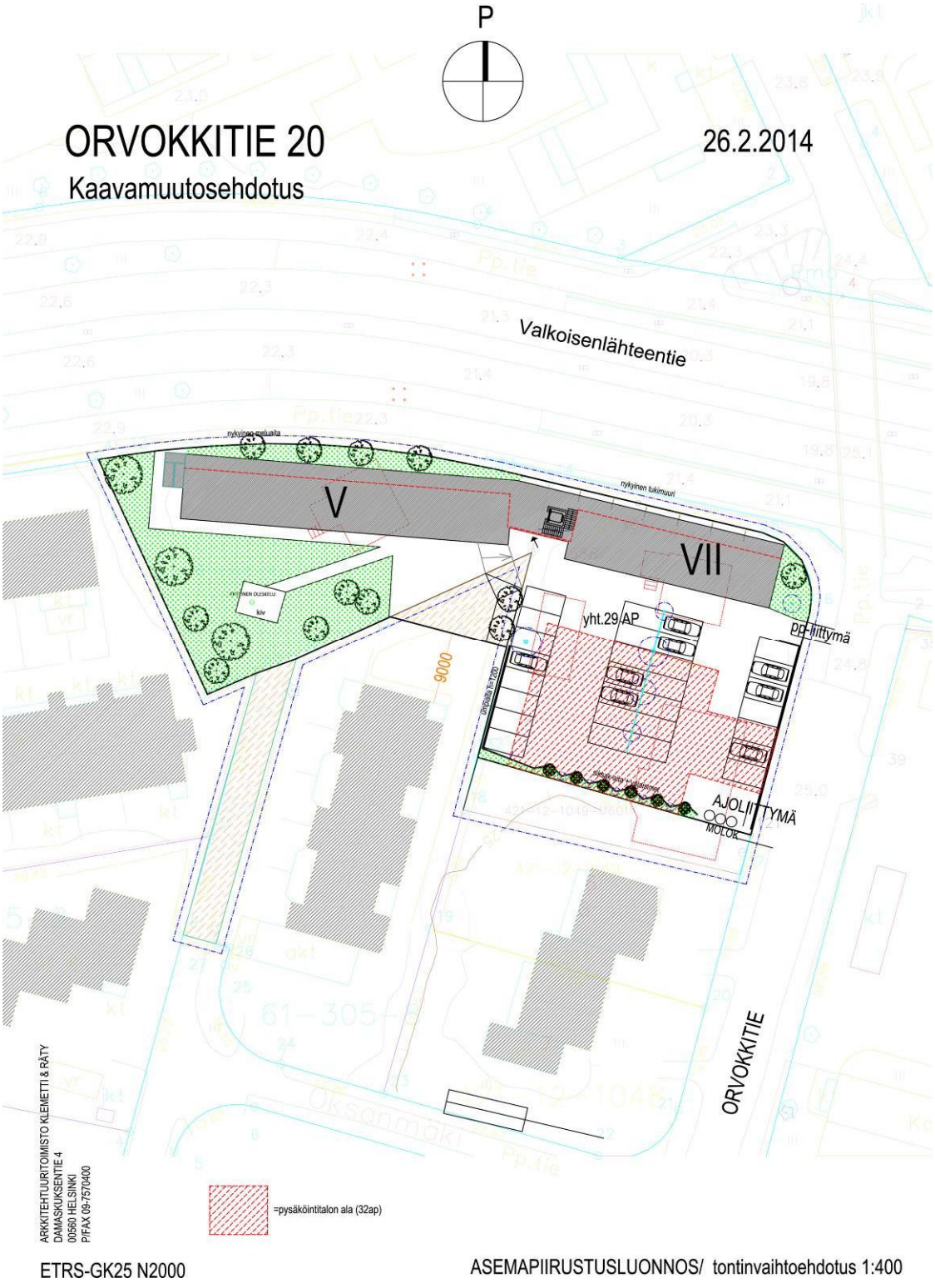
Asemakaavan suunnittelun lähtökohtana käytettiin arkkitehtuuritoimisto Klemetti & Rädyn tekemiä luonnoskuvia.

Havainnekuva uudisrakennuksesta, arkkitehtuuritoimisto Klemetti & Räty (OAS 3.3.2014)

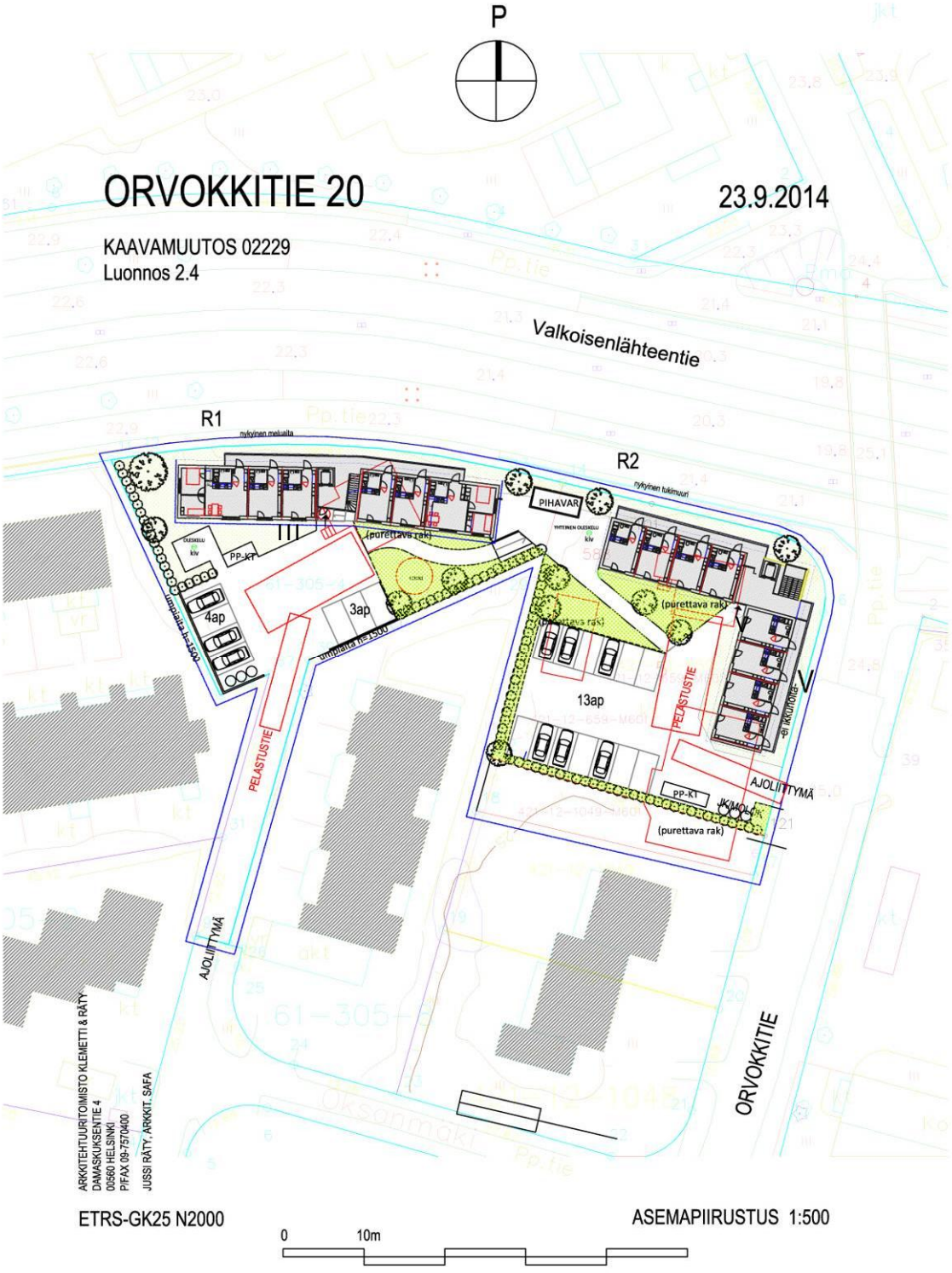
Kaavamuutostyön alkuvaiheessa suunnitteilla oli yksi yhtenäinen 5-7-kerroksinen asuinkerrostalo, joka sijoittui Valkoisenlähteentien suuntaisesti. Suunniteltu kerrostalo oli rungoltaan hyvin kapea, sivukäytävätalo, jonka kaikki asunnot avautuivat etelän suuntaan. Ratkaisulla haettiin muurimaista, Valkoisenlähteentien liikennemelua hyvin torjuvaa uudisrakentamista, joka toimisi ympäristöstään tyyliltään poikkeavana maamerkkinä ja Tikkurilan suuraluetta rajaavana reunarakennuksena.

Lähialueen asukkaiden mielipiteissä suunnitelmaa pidettiin liian tehokkaana ja ympäristöön sopimattomana. Lisäksi asukkaat olivat huolissaan suunniteltujen autopaikkojen riittävyydestä ja alueen katuverkon toimivuudesta tulevaisuudessa. Katso tarkemmin mielipiteet kohdasta 4.3.3.

Havainnekuva pihapiiristä, arkkitehtuuritoimisto Klemetti & Räty (OAS 3.3.2014)

Suunnitelmaa kehitettiin eteenpäin kuulemisessa saatujen mielipiteiden mukaisesti: kerroskorkeutta madallettiin ja rakennusoikeutta vähennettiin. Suuren yhtenäisen rakennusmassan tilalle tuli kaksi erillistä rakennusta. Alueen länsipuolelle, lähinnä olemassa olevia naapureita suunniteltiin enintään kolmekerroksista rakentamista. Valkoisenlähteentien ja Orvokkitien kulmaan katsottiin mahdolliseksi korkeampi 5-kerroksinen rakentaminen.

Myöhäisempi havainnekuva pihapiiristä, arkkitehtuuritoimisto Klemetti & Räty

Suunnitelmien jatkokehittelyssä muokattiin myös laajaa yhtenäistä pysäköintikenttää pienemmiksi osiksi ja pelastusajoneuvolle mitoitettiin tarpeelliset nostopaikat.

Havainnekuva uudisrakennuksista Valkoisenlähteentien suunnasta, arkkitehtuuritoimisto Klemetti & Räty 23.9.2014

Havainnekuva uudisrakennuksista pihan puolelta katsottuna, arkkitehtuuritoimisto Klemetti & Räty 23.9.2014

4.5.1 Asemakaavaratkaisun valinta ja perusteet

Valittu kaavaratkaisu on kompromissi Tikkurilan kaavarungon ja voimassa olevan yleiskaavan tavoitteiden sekä alueen asukkaiden toiveiden kesken. Kaavaratkaisussa on pyritty huomioimaan olemassa oleva ympäristö ja sen ainutlaatuiset ominaispiirteet kaava-alueen poikkeuksellisen muodon ja haasteellisen sijainnin mahdollistamissa puitteissa.

Havainnekuva uudisrakennuksista, arkkitehtuuritoimisto Klemetti & Räty 23.9.2014

5 Asemakaavan kuvaus

5.1 Kaavan rakenne

Kaavamuutosalueen pohjoispuoli on asuinkerrostalojen korttelialuetta (AK), jonka rakennusalat sijoittuvat Valkoisenlähteentien ja Orvokkitien suuntaisesti, lähelle katualueita. Rakentaminen saa olla asuinkerrostalojen korttelialueen itäpuolella enintään viisikerroksista ja länsipuolella enintään kolmekerroksista. Asukaspysäköinti sijoittuu AK-korttelialueella rakennusalojen eteläpuolelle, maantasoon. Alueen keskelle ja länsireunaan on varattu tilaa istutettavaksi alueen osaksi. Asuinkerrostalojen korttelialueelle ajetaan Oksanmäeltä ja Orvokkitieltä. Kaavamuutosalueen eteläisin osa jää edelleen asuinrakennusten korttelialueeksi (A). Asuinrakennusten korttelialueen rakennusala on laaja eikä sille ole määritelty tarkempia pysäköinnin tai istutusten paikkoja tässä kyseenomaisessa asemakaavamuutoksessa.

5.1.1 Mitoitus

Asuinkerrostalojen korttelialueen kokonaisrakennusoikeus on 2600 k-m². Asuinrakennusten korttelialueen rakennusoikeus ei muutu kaavamuutoksessa. Voimassa olevaan asemakaavaan nähden alueen rakennusoikeus lisääntyy 1760 k-m². Kaavamuutosalueelle tulee arviolta 50–60 asuntoa. Asukkaita tulee 52, kun asukasta kohden lasketaan 50 k-m².

Autopaikkojen vähimmäismäärä on:
asuinkerrostalojen korttelialueella: 1 autopaikka / 130 k-m²
asuinrakennusten korttelialueella: 2 autopaikkaa / asunto

5.2 Ympäristön laatua koskevien tavoitteiden toteutuminen

Kokonaisratkaisulla ja kaavamääräyksillä on varmistettu rakentamisen korkea laatutaso ja uudisrakennusten sopeutuminen nykyiseen ympäristöönsä.

Uudisrakentamisessa pyritään seuraamaan ympäröivien rakennusten väri- ja materiaalimaailmaa. Kaupunkimaista täydennysrakentamista tavoitellaan siten, että uudisrakennukset sijoittuvat katualueiden läheisyyteen ja pysäköintikentät jaetaan pienempiin osiin.

5.3 Aluevaraukset

5.3.1 Korttelialueet

AK Asuinkerrostalojen korttelialue

Asuinkerrostalojen korttelialueen näkyvä sijainti mäen päällä sekä historiallisen ja asemakaavalla suojellun Orvokkitien koulun läheisyys edellyttävät uudisrakennuksilta arkkitehtonisesti korkeatasoista suunnittelua ja toteutusta. Lähialueen 50-luvun rakennusten julkisivujen värimaailmaa ja ilmettä mukaillen, tulee uudisrakennusten julkisivujen olla pääosin vaaleat ja lämpimänsävyiset. Pääasiallisina julkisivumateriaaleina tulee käyttää muurattua tiiltä ja/tai rappausta. Mikäli rakennukset toteutetaan sivukäytävätaloina, tulee kadun puoleisten sivukäytävien ilmentää tavanomaisia asuinkerrostalon julkisivuja ikkunamaisine aukotuksineen.

Oikeus- ja poliisitalon läheisyys asettaa kaavalle omat vaatimuksensa: asuntojen avaamista poliisi- ja oikeustalon suuntaan tulee välttää. Oikeus- ja poliisitalon suuntaan avautuvia näkymiä on tutkittu kaavamuutoksen yhteydessä alueleikkauksin. Tutkimusten myötä näkymien avautumista päädyttiin rajoittamaan kaavassa siten, että 4. kerroksen yläpuolella tulee näköyhteys poliisi- ja oikeustalon suuntaan peittää materiaalivalinnoin tai muin suunnittelun keinoin.

A Asuinrakennusten korttelialue

Asuinrakennusten korttelialueen määräykset on ajantasaistettu.

5.4 Kaavan vaikutukset

Hankkeen MRA 1 §:n mukaisia vaikutuksia on tarkasteltu kaavaa laadittaessa. Arvioinnissa on kuvattu muutos nykytilan, voimassa olevan asemakaavan ja kaavamuutoksessa kuvatun tilanteen välillä. Arvioinnissa on myös tarkasteltu valtakunnallisten alueiden käyttötavoitteiden (VAT) toteutumista.

5.4.1 Vaikutukset rakennettuun ympäristöön

Väestön rakenne ja kehitys kaava-alueella

Kaavamuutosalueelle on tulossa 50–60 uutta asukasta.

Yhdyskuntarakenne

Kaavamuutoksella tehostetaan Tikkurilan yhdyskuntarakennetta. Ratkaisu tukee tavoitetta tiivistää kaupunkirakennetta hyvien joukkoliikenneyhteyksien varrella, mikä on valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaista.

Kaupunkikuva

Kaavamuutoksessa uudisrakentaminen on sovitettu ympäristöön. Katso kohta 5.2 ja 5.3.1. Kaava luo edellytykset valtakunnallisten alueiden käyttötavoitteiden mukaisesti hyvälle kaupunkikuvalle.

Asuminen

Alueelle tulee arviolta 50–60 asuntoa. Valmistuessaan asunnot helpottavat pääkaupunkiseudun asuntopulaa. Kaava-alue on joukkoliikenteellisesti hyvin saavutettavissa.

Hanke noudattaa valtakunnallisia alueiden käyttötavoitteita lisäämällä asuntotuotantoa ja monipuolistamalla asuntokantaa hyvien raideliikenneyhteyksien varrella.

Työpaikat, elinkeinotoiminta ja palvelut

Kaavamuutosalueella sijaitsevan, 50-luvulla rakennetun myymälärakennuksen purkaminen vähentää alueen palvelun tarjontaa hiukan. Toisaalta asukasmäärän lisäys tukee jäljelle jäävien ja olemassa olevien palveluiden säilymistä. Tikkurilan kaupalliset palvelut sijaitsevat kohtuullisen kävely- tai pyöräilymatkan päässä Tikkuraitilla ja uuden asemakeskuksen läheisyydessä.

Virkistys

Kaavamuutos ei pienennä alueen virkistysalueiden määrää eikä katkaise olemassa olevia viheryhteyksiä. Hanke ei vaaranna VAT:n virkistyskättöä koskevia tavoitteita.

Liikenne

Orvokkitie 20 sijaitsee kadun päässä ja suurin osa tontin liikenteestä tulee kulkemaan Orvokkitien kautta. Toinen tonttiliittymä tulee Oksanmäelle, jonka kautta ajetaan Talvikkirinteeseen ja edelleen Kielotielle. Autoliikennettä uusi asuminen tuottaa noin 60 ajon/vrk, millä ei ole merkittävää vaikutusta katuverkon toimivuuteen. Kaavaratkaisu perustuu alueen hyviin joukkoliikenneyhteyksiin. Hyvien bussiyhteyksien lisäksi Tikkurilan matkakeskus sijaitsee kävelymatkan, noin kilometrin päässä.

Vesihuolto

Oksanmäeltä kaava-alueelle tulevat vesijohto ja jätevesiviemäri uusitaan 40 metrin matkalta ja samassa yhteydessä rakennetaan uusi hulevesiviemäri niiden rinnalle.

Kaava-alueella muodostuvia hulevesiä tulee viivyttää/imeyttää tontilla ennen niiden johtamista hulevesiviemäriin. Tontille tulee laatia erillinen hulevesisuunnitelma.

Rakennettu kulttuuriympäristö

Katso kohta 5.2

Ympäristönsuojelu ja ympäristöhäiriöt

Tieliikennemeluennusteen mukaan vuonna 2035 suurin kaavamuutosalueelle kohdistuva melutaso on päivällä 64 dB ja yöllä 55 dB. Tämä on otettu huomioon määräämällä kadunpuoleisille julkisivuille vähintään 35 dB:n ääneneristävyys. Suunnitellut uudisrakennukset torjuvat Valkoisenlähteentien liikenteen aiheuttamaa melua, eikä pihojen oleskelualueiden sallitut melutasot näin ollen ylity. Lentomelu on otettu huomioon määräämällä asuinhuoneiden ulkokuorelle vähintään 28 dB:n ääneneristävyys. Kaavamuutos ei aiheuta ympäristöhäiriöitä alueelle.

5.4.2 Vaikutukset luontoon ja luonnonympäristöön

Kasvihuonepäästöt

Alue sijoittuu kävely- ja pyöräilyetäisyydelle Tikkurilan kaupallisista palveluista ja junaasemasta. Kaavamuutos tiivistää pääkaupunkiseudun yhdyskuntarakennetta ja tukeutuu olemassa oleviin kunnallisteknisiin rakenteisiin.

5.4.3 Yhteenveto

Kaavamuutos edistää alueen taloudellista, sosiaalista ja kulttuurillista kestävyyttä valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaisesti. Kaavamuutoksessa otetaan huomioon sekä rakennettu että luonnonympäristö. Uudisrakentaminen on suunniteltu olemassa olevan ympäristön ehdoilla. Tällöin kaupunkirakenteesta muodostuu ajallisesti kerrostunutta ja monipuolista.

Ratkaisu on ekologisesti kestävällä pohjalla: se täydentää jo rakennettuja alueita eikä vaadi uusia laajoja investointeja infrastruktuuriin. Kaavamuutosalueella voidaan hyödyntää olemassa olevaa liikenneverkkoa, kunnallistekniikkaa ja nykyisiä palveluja kuten kouluja ja päiväkoteja. Hanke edistää pääradan varren tiivistymistä.

5.5 Ympäristön häiriötekijät

Lentoliikennemelu on otettu huomioon määräämällä asuinhuoneiden ulkokuorelle vähintään 28 dB:n ääneneristävyys. Valkoisenlähteentien tieliikennemeluennusteet on otettu huomioon määräämällä kadunpuoleisille julkisivuille vähintään 35 dB:n ääneneristävyys tieliikennemelua vastaan.

6 Asemakaavan toteutus

Maanomistaja aloittaa olemassa olevien rakennusten purkamistyöt ja uudisrakennusten rakentamisen, kun kaavamuutos on tullut voimaan.

Kaavamuutokseen liittyy toteuttamissopimus.

7 Asemakaavatyöhön osallistuneet

Koy Tikkurilan kruunu
Tommi Saari
Hannu Holma
Irene Riihimäki

Arkkitehtuuritoimisto Klemetti & Räty
Jussi Räty

Vantaan kaupunki
kaavasuunnittelija Minna Koskinen
asemakaavasuunnittelija Ritva Kotilainen
aluearkkitehti Asta Tirkkonen
liikenneinsinööri Samuli Haveri
suunnitteluinsinööri Antti Auvinen
suunnitteluinsinööri Harri Keinänen
lupa-arkkitehti Päivi Teerikangas
suunnitteluavustaja Kimmo Kangas
kaavoitusteknikko Anna-Liisa Vanhala

VANTAA KAUPUNKI

Kaupunkisuunnittelu, asemakaavoitus

Vantaalla 19.1.2015

Asta Tirkkonen
Aluearkkitehti

Minna Koskinen
Kaavasuunnittelija

Asemakaavan seurantalomake

Asemakaavan perustiedot ja yhteenveto

Kunta	092 Vantaa	**Täyttämispvm**	22.12.2014
Kaavan nimi	002229 Tikkurila 61 kaupunginosa		
Hyväksymispvm		**Ehdotuspvm**	
Hyväksyjä		**Vireilletulosta ilm. pvm**	03.03.2014
Hyväksymispykälä		**Kunnan kaavatunnus**	092002229
Generoitu kaavatunnus			
Kaava-alueen pinta-ala [ha]	0,3265	**Uusi asemakaavan pinta-ala [ha]**	
Maanalaisten tilojen pinta-ala [ha]		**Asemakaavan muutoksen pinta-ala [ha]**	0,3265

Ranta-asemakaava **Rantaviivan pituus [km]**

Rakennuspaikat [lkm] **Omarantaiset** **Ei-omarantaiset**

Lomarakennuspaikat [lkm] **Omarantaiset** **Ei-omarantaiset**

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m² +/-]
Yhteensä	**0,3265**	**100,0**	**1730**	**0,53**	**0,0000**	**1730**
A yhteensä	0,3265	100,0	1730	0,53	0,0000	1730
P yhteensä						
Y yhteensä						
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä						
V yhteensä						
R yhteensä						
L yhteensä						
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

Maanalaiset tilat	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m² +/-]
Yhteensä					

Rakennussuojelu	Suojellut rakennukset		Suojeltujen rakennusten muutos	
	[lkm]	[k-m²]	[lkm +/-]	[k-m² +/-]
Yhteensä				

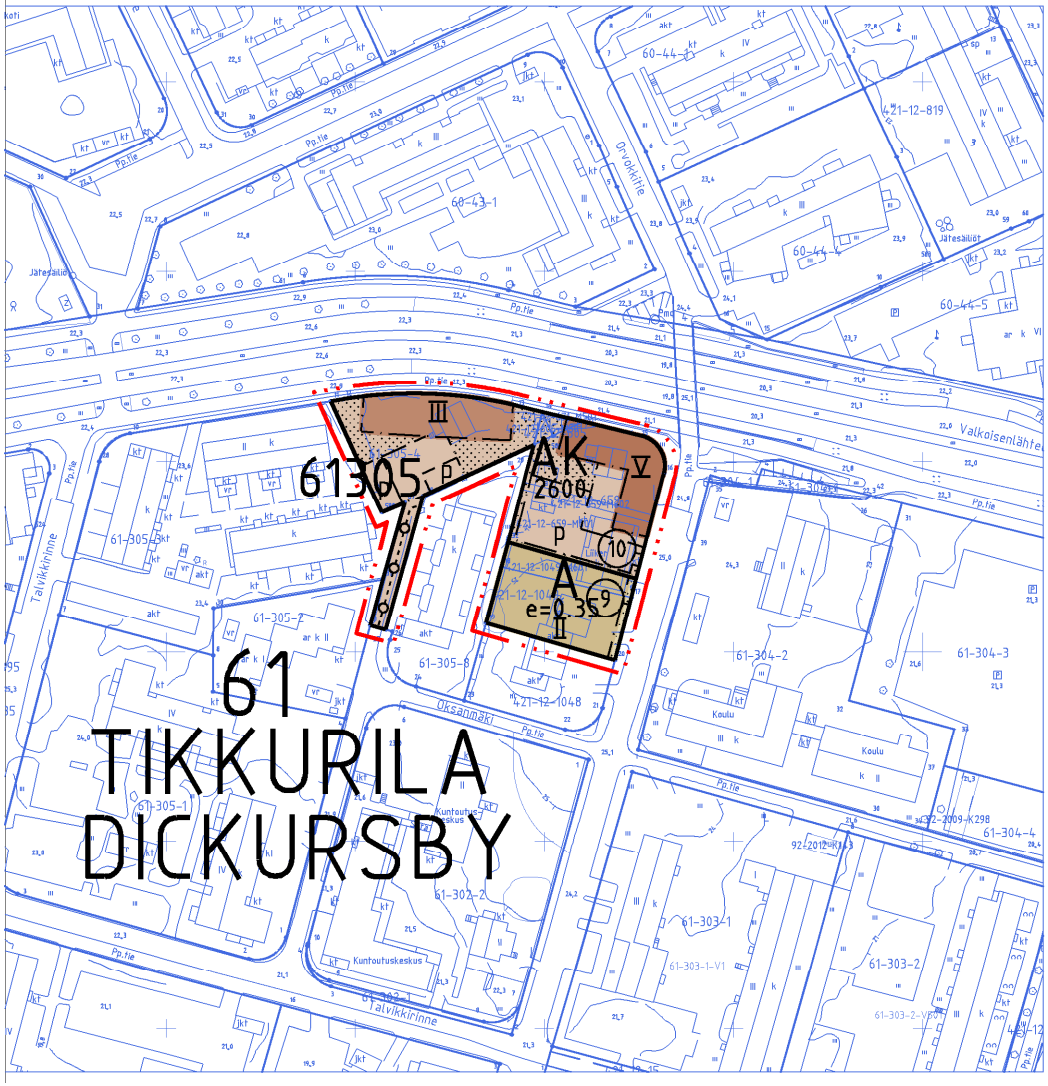
Alamerkinnät

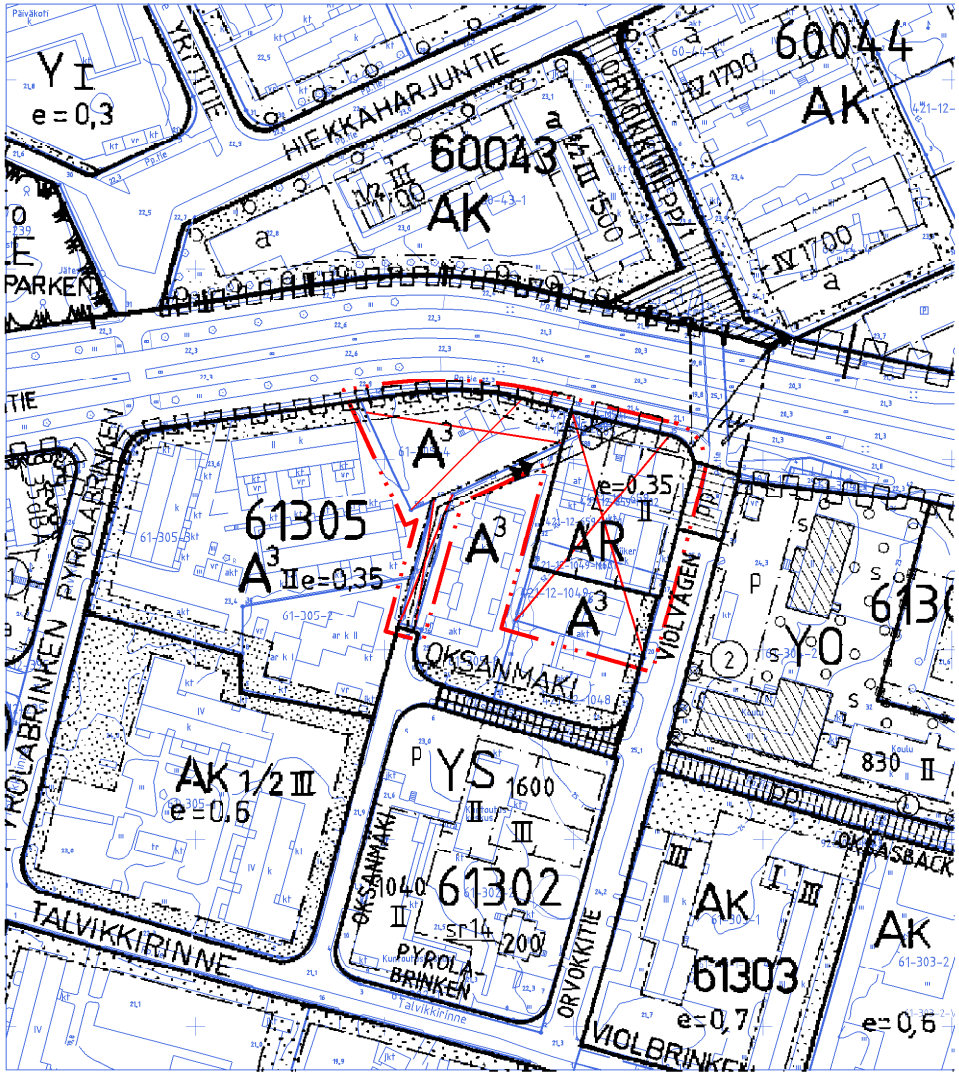
Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m² +/-]
Yhteensä	**0,3265**	**100,0**	**1730**	**0,53**	**0,0000**	**1730**
A yhteensä	0,3265	100,0	1730	0,53	0,0000	1730
A	0,0780	23,9	-358	-0,46	-0,1022	-358
AK	0,2485	76,1	2600	1,05	0,2485	2600
AR	0,0000		-512		-0,1463	-512
P yhteensä						
Y yhteensä						
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä						
V yhteensä						
R yhteensä						
L yhteensä						
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

ASEMAKAAVAN MUUTOSEHDOTUS

0 50 100m

POISTETTAVAT MERKINNÄT

Kaava-alueen numero Planområdets nummer	Päiväys Datum	Pohjakarttalehtien numerot Baskartbladens nummer
002229	19.1.2015	687502

Vantaan kaupunki
Kaupunginosa 61

TIKKURILA

Asemakaavan muutos
Osa korttelia 61305.

Tonttijako ja tonttijaon muutos
Osa korttelia 61305.

1:2000

Vanda stad
Stadsdel 61

DICKURSBY

Ändring av detaljplanen
Del av kvarteret 61305.

Tomtindelning och ändring av tomtindelningen
Del av kvarteret 61305.

1:2000

ASEMAKAAVAMERKINTÖJÄ JA -MÄÄRÄYKSIÄ:

DETALJPLANEBETECKNINGAR OCH -BESTÄMMELSER:

— · · · — **3 m kaava - alueen rajan ulkopuolella oleva viiva.**

Linje 3 m utanför planområdets gräns.

A **Asuinrakennusten korttelialue.**

Kvartersområde för bostadshus.

Asuinhuoneiden ulkokuoren ääneneristävyyden lentoliikennemelua ΔL vastaan on oltava vähintään 28 dB.

Ljudisoleringen ΔL i mot flygbuller i bostadsrummens ytterhölje ska vara minst 28 dB.

Autopaikkojen vähimmäismäärät:
Asunnot 2 ap/asunto

Minimiantalet bilplatser:
Bostäder 2 bp/bostad

AK **Asuinkerrostalojen korttelialue.**

Kvartersområde för flervåningshus.

Asumista palvelevat yhteistilat, tekniset tilat ja porrashuoneiden 15 k-m²/porrastaso ylittävän osan saa rakentaa asemakaavassa osoitetun kerrosalan lisäksi. Nämä tilat eivät mitoita autopaikkoja.

Gemensamma utrymmen som betjänar boendet, tekniska utrymmen och den del av trapphusen som överskrider 15 m²-vy/trappavsats får byggas utöver den våningsyta som anges i detaljplanen. Dessa utrymmen räknas inte vid dimensioneringen av bilplatser.

Porrashuoneiden tulee olla luonnonvaloisia.

Trapphusen ska ha dagsljusinsläpp.

Asuntojen korvausilma tulee ottaa pihan puolelta.

Bostädernas ersättningsluft ska tas från gårdssidan.

Asuntojen avaamista poliisi- ja oikeustalon suuntaan tulee välttää. 4.kerroksen yläpuolella tulee näköyhteys poliisi- ja oikeustalon suuntaan peittää materiaalivalinnoin tai muin suunnittelun keinoin.

Man bör undvika att bostäderna öppnar sig mot polis- och tingshuset. Utsikten mot polis- och tingshuset ovanför 4 våningen ska döljas genom materialval eller andra planeringsåtgärder.

Koko alueen jätehuoltoliikenne tulee hoitaa Orvokkitien puolelta.

Hela områdets trafik i anslutning till avfallshanteringen ska skötas från Violvägens sida

Melusuojaus
Valkoisenlähteentien puoleiseen julkisivuun ei saa sijoittaa parvekkeita.

Bullerskydd
På fasaden mot Vitbäcksvägen får inte balkonger placeras.

Kadunpuoleisten julkisivujen ääneneristävyyden tieliikennemelua ΔL vastaan on oltava vähintään 35 dB.

Ljudisoleringen mot trafikbuller ΔL i fasaderna mot gatan ska vara minst 35 dB.

Asuinhuoneiden ulkokuoren ääneneristävyyden lentoliikennemelua ΔL vastaan on oltava vähintään 28 dB.

Ljudisoleringen ΔL mot flygbuller i bostadsrummens ytterhölje ska vara minst 28 dB.

Katto
Rakennuksissa on käytettävä harja- ja/tai lapekattoa.

Tak
I byggnaderna ska sadel- och/eller pulpettak användas.

Katon tulee olla tummanharmaa tai punaruskea.

Taket ska vara mörkgrått eller rödbrunt.

Rakennuksissa on oltava avoräystäät.

Byggnaderna ska förses med öppen takfot.

Katolle rakennettavien tilojen julkisivumateriaalien tulee olla yhtenäisiä rakennuksen muiden julkisivumateriaalien kanssa.

Fasadmaterialet till utrymmen som byggs på taket ska stämma överens med byggnadens övriga fasadmaterial.

Julkisivut
Rakennusten tulee olla arkkitehtuuriltaan ja materiaaleiltaan korkealuokkaisia ja vähäeleisiä.

Fasader
Byggnaderna ska vara högklassiga och sparsmakade till sin arkitektur och till sina material.

Mikäli rakennukset toteutetaan sivukäytävätaloina, tulee sivukäytäväjulkisivujen ilmentää tavanomaisia asuinkerrostalojen julkisivuja ikkunamaisine aukotuksineen.

Ifall byggnaderna byggs som loftgångshus ska loftgångsfasaderna likna fasaderna på vanliga bostadsvåningshus med fönsterlika öppningar.

Pääasiallisena julkisivumateriaalina tulee olla paikalla muurattu tiili tai rappaus. Puuta ja lasia saa käyttää.

Det huvudsakliga fasadmaterialet bör vara platsmurat tegel eller puts. Trä och glas får användas.

	Maantasokerroksen julkisivu ei saa antaa umpinaista vaikutelmaa.	Fasaden i markplanet får inte ge ett slutet intryck.
	Julkisivujen tulee olla yleisilmeeltään vaaleat ja lämpimänsävyiset.	Fasaderna ska huvudsakligen gå i ljusa och varma färgnyanser.
	Pihat Alueelle tulee laatia erillinen hulevesisuunnitelma.	**Gårdar** För området ska utarbetas en separat dagvattenplan.
	Piha-alueelle on varattava tontin yhteinen leikki- ja oleskelualue.	På gårdsområdet ska reserveras ett gemensamt lek- och vistelseområde för hela tomten.
	Istutettavalle tontin osalle saa sijoittaa välttämättömiä kulkureittejä.	På den tomtdel som planteras får nödvändiga färdrutter placeras.
	Auto- ja polkupyöräpaikat Helposti käytettäviä polkupyöräpaikkoja on varattava vähintään 1 kpl/asunto.	**Bil- och cykelplatser** Det ska reserveras minst 1 lättillgängliga parkeringsplatser för cyklar/bostad.
	Autopaikkojen vähimmäismäärät: Asunnot 1 ap/130 k-m²	Minimiantalet bilplatser: Bostäder 1 bp/130 m²-vy
	Auton säilytyspaikalle saa sijoittaa jätekatoksen.	På bilens förvaringsplats får ett sopskjul placeras.
	Korttelin, korttelinosan ja alueen raja.	**Kvarters-, kvartersdels- och områdesgräns.**
	Osa - alueen raja.	**Gräns för delområde.**
	Ohjeellinen alueen tai osa - alueen raja.	**Riktgivande gräns för område eller del av område.**
⑨	**Sitovan tonttijaon mukaisen tontin raja ja numero.**	**Tomtgräns och -nummer enligt bindande tomtindelning.**
	Risti merkinnän päällä osoittaa merkinnän poistamista.	**Kryss på beteckning anger att beteckningen slopas.**
61	**Kaupunginosan numero.**	**Stadsdelsnummer.**
TIKK	**Kaupunginosan nimi.**	**Stadsdelens namn.**
61305	**Korttelin numero.**	**Kvartersnummer.**
2600	**Rakennusoikeus kerrosalaneliömetreinä.**	**Byggnadsrätt i kvadratmeter våningsyta.**
II	**Roomalainen numero osoittaa rakennusten, rakennuksen tai sen osan suurimman sallitun kerrosluvun.**	**Romersk siffra anger största tillåtna antal våningar i byggnader, byggnad eller del därav.**
e=0.35	**Tehokkuusluku eli kerrosalan suhde tontin pinta-alaan.**	**Exploateringstal dvs. förhållandet mellan våningsytan och tomtens yta.**
	Rakennusala.	**Byggnadsyta.**
	Istutettava alueen osa.	**Del av område som bör planteras.**
P	**Pysäköimispaikka.**	**Parkeringsplats.**
P	**Ohjeellinen pysäköimispaikka.**	**Riktgivande parkeringsplats.**
	Maanalaista johtoa varten varattu alueen osa.	**Del av område reserverad för underjordisk ledning.**
	TONTTIJAKO Tämän asemakaavan alueella oleviin kortteleihin on laadittava erillinen tonttijako, ellei kaavamerkinnöin ole toisin osoitettu.	**TOMTINDELNING** För kvarteren på denna detaljplans område ska en separat tomtindelning göras, om inte via planbeteckningar annat bestämts.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala
Kaupunkisuunnittelu

Verksamhetsområdet för markanvändning, byggnad och miljö
Stadsplaneringen

Aluearkkitehti / Områdesarkitekt

Mittausosasto

Asemakaavan pohjakartta täyttää sille asetetut vaatimukset.

Tasokoordinaatisto ETRS-GK25, korkeusjärjestelmä N2000.

Vantaalla / Vanda __.__20__

Kaupungingeodeetti / Stadsgeodet

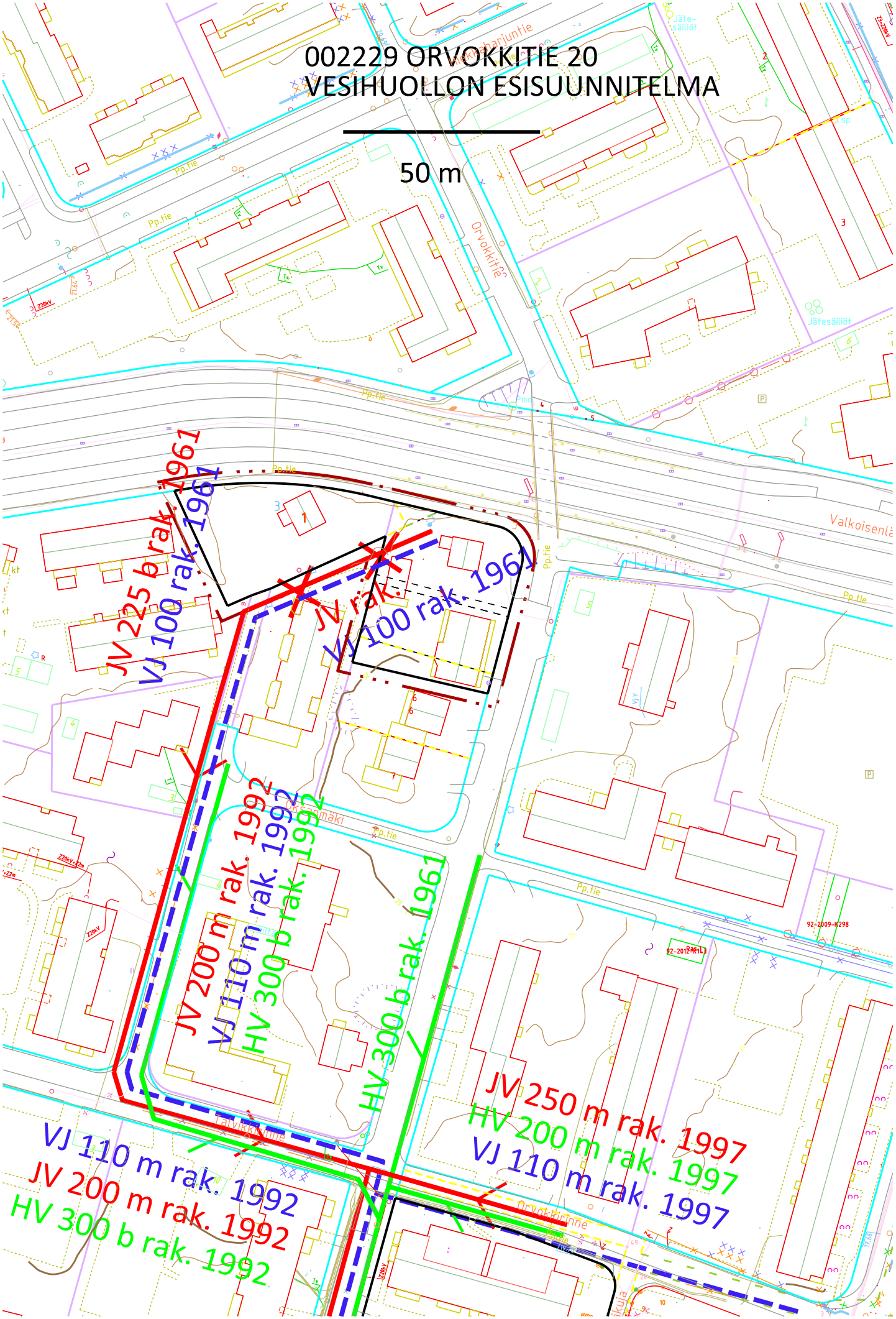
Mätningsavdelningen

Baskartan för detaljplanen uppfyller de krav som ställs på den.

Plankoordinatsystemet ETRS-GK25, höjdsystemet N2000.

Hyväksytty kaupunginvaltuustossa __/__20__

Godkänd av stadsfullmäktige __/__20__

002229 ORVOKKITIE 20
VESIHUOLLON ESISUUNNITELMA
50 m
JV 225 b rak. 1961
VJ 100 rak. 1961
JV rak.
VJ 100 rak. 1961
JV 200 m rak. 1992
VJ 110 m rak. 1992
HV 300 b rak. 1992
HV 300 b rak. 1961
JV 250 m rak. 1997
HV 200 m rak. 1997
VJ 110 m rak. 1997
VJ 110 m rak. 1992
JV 200 m rak. 1992
HV 300 b rak. 1992
Orvokkitie
Pp.tie
Jäte-säiliöt
Valkoisenlä
Talvikkitunne
Orvokkitunne
Oksamäki
92-2009-K298

VANTAAN KAUPUNKI

Kaupunkisuunnittelu/ATI, MKO

ASEMAKAAVAN MUUTOS NRO 002229
ORVOKKITIE 20
61 TIKKURILA
MUISTUTUS JA VASTINE
19.1.2015

Asemakaavan muutosehdotus nro **002229 / Orvokkitie 20, Tikkurila** on ollut MRA 27 §:n nojalla nähtävillä **12.11. – 11.12.2014.** Tänä aikana jätettiin **yksi** (**1 kpl) muistutus.**

ASUNTO OY OKSANMÄKI 4

Muistutus:

ASIA: KAAVATYÖ NUMERO 002229; ORVOKKITIE 20, ASEMAKAAVAN JA TONTTIJAON MUUTOS

Asunto-Osakeyhtiömme esitti 27.6.2014 päivätyllä kirjeellä mielipiteemme Vantaan kaupungille otsikossa mainitun asemakaavan ja tonttijaon muutokseen. Esitimme kirjeessä näkökantamme siitä, että liikennöinti ja liikkuminen kapeimmillaan 3,20 metriä leveällä Oksanmäki- tiellä tulee mahdollisen asemakaavamuutoksen toteutuksen myötä tekemään tien varressa olevilta tonteilta ja tonteille liikkumisen erittäin turvattomaksi, hankalaksi ja ongelmalliseksi, sekä nykyisille, että tuleville uusille asukkaille. Tiemme pohjoisosa on niin kapea, että tiellä ei voi nytkään kaksi henkilöautoa ohittaa toisiaan, vaan toisen on peruutettava ensin toisen tieltä pois lähimpään pihaan tai tien haaraan. Lisäksi tähän tien kapeimpaan kohtaan peruutetaan yhtiömme kuudelta parkkipaikalta. Tien kapeimman kohdan risteyksestä kuljetaan ja ajetaan kiinteistöihin Oksanmäki 8, Vantaan Perhekuntoutuskeskus, Oksanmäki 4 ja Oksanmäki 6 (ainoa kulku- ja ajoreitti). **Oksanmäki- tie on aikanaan rakennettu palvelemaan pientalokorttelialueen tonttiliikennettä. Tiemme on pohjoispää on suunniteltu omakotitaloa ja sen pientä liikennetarvetta varten.** Suunnitellussa uudessa tilanteessa tietä ja sen pohjoispäätä tulisi jatkossa käyttämään päivittäin ainakin 35 taloutta lisää nykyisten käyttäjien, sekä lisääntyvän huolto- ja asiointiliikenteen lisäksi. Lisäksi rinnakkaisen Orvokkitien pohjoispään liikenne kasvaisi suunnitelman mukaan 40 taloudella. Korttelialueellemme tulisi näin olleen 75 uutta, säännöllistä tienkäyttäjätaloutta. Alueella on lisäksi Orvokkiten Koulu, Vantaan kaupungin Perhekuntotuskeskus, sekä AA-kerho, sekä eteläpuolella korttelialuettamme Viola, mistä on tehty myös uusi asemakaavasuunnitelma. Koko korttelialueelle johtaa vain yksi tie; Orvokkirinne. Korttelialueen pohjoispuolelta ts. Valkoisenlähteentieltä ei ole sallittua ajoliikennettä alueelle. Tällä hetkellä myös Orvokkirinne on jo niin tukkoinen, johtuen osittain tien varteen ympäri vuorokauden parkkeeratuista autoista, että tietä ajettaessa joudutaan jo nyt käyttämään ohitustilanteissa Orvokkirinteen jalkakäytävää.

Huomioon ottaen jo nyt liikenteellisen tilanteemme alueella ja kun alueella on myös iltaisin ja viikonloppuisin runsasta asiointiliikennettä ja autoparkkitarpeita yllä mainittujen yleisöpalvelupisteiden myötä, emme voi parhaalla tahdollakaamme ymmärtää, miten nyt suunniteltu kasvava liikkumis-, asiointi-

ja huoltoliikenne voidaan saada toimimaan alueellamme asukkaiden viihtyvyyttä ja turvallisuutta olennaisesti vaarantamatta.

Nyt vireillä oleva asemakaavan muutos korttelialueellamme koskisi vain neljää hankkeeseen liittyvää tonttia. Mielestämme suunniteltu asemakaavan muutos rajatulle korttelialueen osalle ja kiinteistöömme rajoittuvalle kiinteistölle ei **kohtele myöskään oikeudennmukaisesti ja tasavertaisesti kiinteistöämme ja kiinteistömme asukkaita.** Nykyiselle kiinteistöömme rajoittuvalle omakotitalotontille suunnitellaan 900 krs-m2:n asuinkerrostaloa ja tähän tonttiin suunnitelmassa yhdistettäville kolmelle omakotitalotonteille 1635 krs-m2 eli yhteensä 2600 asuinkrs-m2. Naapuriimme suunniteltu 3- kerroksinen kerrostalo ei sovellu millään muotoa nykyiselle kapealle kiilamaiselle omakotitalotontille. Tontti on liian kapea näin massiiviselle rakentamiselle. Kiinteistön korkoero tontin pohjoispuolella, sekä tontin pohjoisrajalla kulkeva Tikkurilan yksi pääväylistä (Valkoisenlähteentie) rajoittaa jo itsessään tontin tämänkaltaiseen rakennuskäyttöön soveltumista. Kiinteistön kaikille asukkaille pitäisi olla myös riittävä piha-alue leikkipaikkoineen ja viheralueineen kelvollisen ja hyvän asumisviihtyvyyden aikaansaamiseksi. Lisäksi kiinteistölle suunnitellut 10 autopaikkaa Oksanmäki-tien päähän eivät ole riittävät näin suurelle asukas- ja kerros-m2-määrälle. Myöskään huolto- ja asiointiliikenne tontilla ei tule toimimaan, koska esim. kuorma-autojen kääntyminen tontilla ei onnistu tilanpuutteen takia. Huoltoliikenne jouduttaisiin hoitamaan poikkeuksetta peruuttamalla pois tontilta. Oksanmäki-tien pohjoispäähän (leveys siis maksimissaan 3,20 metriä) on suunniteltu tien molemmin puolin lisäksi 1,50 metriä korkeita umpiaitoja. Nämä aidat toteutuessaan peittävät entisestään näkyvyyttä tiemme päässä, mikä lisää riskejä liikenneonnettomuuksiin.

Asunto-Osakeytiömme edustajien tapaamisessa 26.11.2014 Vantaan kaupungin kaupunkisuunnittelun edustajien, arkkitehtien Asta Tirkkosen ja Minna Koskisen kanssa yhtiömme sai lupauksen, että suunnitelmassa nyt olevan Oksanmäki-tien päähän piirretyn jätekatoksen ja siihen suunniteltujen kolmen molokkin paikka siirretään suunnitelmassa Orvokktien puolelle, sinne piirretyn jätekatoksen ja molokkien yhteyteen. Tämä muutos parantaa liikenneöintiongelmia Oksanmäki-tiellä, mutta ei kuitenkaan poista kasvavaa liikkumis- ja liikennöintiongelmaa. Johtaako tämä osittainen asemakaavamuutos korttelialueellamme viihtyisään, ihmisläheiseen ja toimivaan asumiseen koko korttelialueellamme? Ovatko suunnitelmat tontin rakentamisen toteutuksesta kestäviä tällä hetkellä ja tulevaisuudessa?

Asemakaavaehdotuksessa Oksanmäki-tie on merkitty pelastustieksi. Pelkkä pelastustiehän tämä tiemme ei tule suunnitelmassa olemaan, vaan toinen tähän kiinteistöön johtava ajotie. Olemme esittäneet kantamme jo aiemmin Vantaan kaupungin myöntämään aiempaan rakennuslupaan tälle kyseessä olevalle tontille. Siinä suunnitteilla oli silloin rakentaa tontille 375 krs -m2:n kerrostalorakennus. Jo silloin teimme valituksen myönnettyyn rakennuslupaan. Syynä silloin oli suunnitellun rakennuksen sopimattomuus kapealle kiilamaiselle tontille, tontin suuri korkoero, tontin rajalla kulkeva Tikkurilan valtaväylä, piha-alueen

ja parkkipaikkojen riittämättömyys, sekä tontille suunnitellun liikenteen ohjaaminen yksinomaan kapean ja jo nyt raskaasti liikennöidyn Oksanmäki-tien kautta. Teimme valituksen rakennuslupapäätöksestä myös hallinto-oikeuteen, missä myönnetty rakennuslupapäätös kumottiin. Nyt asemakaavasuunnitelmassa on rakentaa tälle tontille 2,4 kertainen rakennus edelliseen kumottuun lupaan nähden. Liikenne Oksanmäki-tiellä kasvaisi jo aiemmin kumottuun lupaan nähden siis vielä 2,4 kertaiseksi. Käsityksemme on, että jos asemakaavassa ainoastaan näiden neljän tontin käyttötarkoitusta muutetaan suunnitellulla tavalla, korttelialueemme kaikkien tulevien ja nykyisten asukkaiden ja kiinteistöjen omistajien asumisviihtyvyys, liikenteen toimimattomuus ja suorainaisten liikenneonnettomuuksien kasvava riski alueella lisää alueen turvattomuutta ja päivittäiseen asumiseen liittyviä käytännön ongelmia. Mielestämme keskeisin asia toteutettavissa asemakaavamuutoksessa on saada kaavoituksen piiriin riittävän suuri aluekokonaisuus, jotta liikennejärjestelyt saadaan toimiviksi asukkaille ja kiinteistöissä asioiville, taataan asumisviihtyvyys ja –turvallisuus, riittävän suuret tonttien viheralueet, lasten leikkipaikat asukkaille ja riittävä määrä autojen parkkipaikkoja vieraspaikkoineen. Maankäyttö- ja rakennuslain 1 §:ssä on määritelty lain Yleinen tavoite: *" Tämän lain tavoitteena on järjestää alueiden käyttö ja rakentaminen niin, että siinä luodaan edellytykset hyvälle elinympäristölle, sekä edistetään ekologisesti, taloudelliesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävää kehitystä."* Mielestämme nämä yllä perustelemamme asiat eivät toteudu edes osittain tässä asemakaavan muutohankkeessa. Kiinteistömme asukkaat joutuvat tahtomattaan päivittäisessä elämässään törmäämään näihin lukuisiin käytännön ongelmiin, mitä muutohankkeen hyväksyminen ja mahdollinen toteuttaminen aiheuttaa. Näiden syiden takia emme voi tonttinaapurina hyväksyä suunniteltua asemakaan muutoshanketta edes osittain.

Vastine:
Suunniteltu kaavamuutos lisäisi toteutuessaan Oksanmäki -kadun liikennettä 7 henkilöauton verran. Orvokkitien liikenne lisääntyisi 13 henkilöauton verran. Asuinkerrostalojen korttelialuetta (merkintä AK) palvelevien autopaikkojen suunniteltu määrä perustuu tällä hetkellä käytössä olevaan pysäköintinormiin 1 autopaikka / 130 k-m².

Kaavamuutoksen toteutuminen toisi Oksanmäki -kadulle vain asukasliikennettä. Alueelle ei ole suunnitteilla liike- tai palvelutiloja, jotka voisivat tuoda alueelle asiointiliikennettä. Alueen kaikki huoltoliikenne on ohjattu Orvokkitielle kaavamääräyksin. Muistutuksessa mainittu Oksanmäkitien pohjoispää on yksityisessä maanomistuksessa, eikä täten kuulu kaupungin katusuunnittelun ja kunnossapidon piiriin. Kaavamuutosalueen liikennejärjestelyitä on suunniteltu yhteistyössä Vantaan kaupungin liikennesuunnittelun asiantuntijoiden kanssa. Alueen liikenneverkon kapasiteetti on kaavatyön aikana katsottu riittäväksi sekä nykyiselle että suunnitellulle liikenneverkon käyttäjämäärälle.

Suunniteltu kaavamuutos koskee kaavamuutoshakemuksessa esitettyä aluetta. Kaupungilla ei ole resursseja suunnitella yksityisessä maanomistuksessa olevia maita ilman maanomistajan kaavamuutoshakemusta ja tähän liittyvää kaavatyöstä aiheutuvia maksuja koskevaa maksusitoumusta.

Kaavamuutostyön aloitusvaiheessa alueelle oli suunnitteilla 5-7-kerroksinen asuinkerrostalo. Lähialueen asukkaiden mielipiteiden mukaisesti suunnitelman kerroskorkeutta on kaavatyön aikana madallettu ja suunnitelman rakennusoikeutta on pienennetty. Kaupunginvaltuuston 17.12.2007 hyväksymä, oikeusvaikutteinen yleiskaava ohjaa kaavamuutosalueen rakentamista nykyistä käyttöä tehokkaammaksi. Alue on yleiskaavassa merkitty tehokkaaksi asuntoalueeksi A1, mikä tarkoittaa sitä, että alueelle saa rakentaa ensisijaisesti asuinkerrostaloja.

Alueen pohjoispuolelle sijoittuvan Valkoisenlähteentien nykyisten ja ennustettujen liikennemäärien vaikutusta kaavamuutosalueeseen on tutkittu kaavatyön aikana meluselvityksellä. Suunnitellulla rakennusten sijoittelulla on saavutettu riittävän alhaiset melutasot oleskelu- ja piha-alueille. Kadunpuoleisten julkisivujen ääneneristävyysvaatimuksia on tarkennettu meluselvityksen tulosten perusteella kaavamääräyksin. Kerrostaloratkaisussa on mahdollista suunnatta suunnitellut asuinhuoneistot meluttomampaan ilmansuuntaan ja hoitaa rakennusten ilmanvaihto koneellisesti pihan puolelta.

Rakennusten sopeutumista tontin korkeuseroihin ja suunnittelualueen muotoon on tutkittu kaavamuutoksen yhteydessä tarvittavin rakennuspiirroksin.

Tarkistukset:
Asunto Oy Oksanmäki 4:sen muistutuksen johdosta kaavamääräyksiin on lisätty kaavamääräys: ”Koko alueen jätehuoltoliikenne tulee hoitaa Orvokkitien puolelta.”

VD 8371/2014

Kala 13.10.2014 § 24

Khall. 20.10.2014 § 30

KUNNALLISTEKNIIKAN RAKENTAMISSOPIMUS/
Asemakaavan muutos nro 002229, kaupunginosa 61, Tikkurila

KOY Tikkurilan Kruunu on hakenut asemakaavan muutosta Tikkurilan (61.) kaupunginosassa omistamilleen kiinteistöille 92–61-305-4, 92-421-12-659-M601, 92-421-12-659-M602, 92-421-12-671-M501, 92-421-12-605-M501 (jäljempänä sopimusalue). Alueella voimassa olevissa asemakaavoissa nro 610500 (vahvistettu sisäasiainministeriössä 29.4.1981) ja 001290 (vahvistettu Kaupunginvaltuustossa 30.9.1996) sopimusalue on osoitettu asuntorakennusten korttelialueeksi (A^3) ja rivitalojen ja muiden kytkettyjen asuinrakennusten korttelialueeksi (AR), jolle rakennusoikeutta on osoitettu yhteensä 870 k-m^2. Sopimusalue on osoitettu ohjeellisesti liitteessä nro 1.

Asemakaavan muutosehdotuksessa nro 002229 **sopimusalueelle on osoitettu 2600** k-m^2 asuinkerrostalojen korttelialueen (AK) rakennusoikeutta. Kumoutuvaan asemakaavaan verrattuna sopimusalueelle tulee näin ollen lisää rakennusoikeutta yhteensä 1730 k-m^2 ja käyttötarkoitus muuttuu. Sopimusalueella sijaitseva nykyinen liikerakennus ja kaksi (2) asuinrakennusta on tarkoitus purkaa ja tilalle rakentaa kerrostaloasuntoja.

Asemakaavan muutokseen nro 002229 liittyen Vantaan kaupunki ja KOY Tikkurilan Kruunu ovat neuvotelleet ja sopineet alueen kunnallistekniikan rakentamisesta ja yhtiön osallistumisesta kunnallistekniikan korvauksista.

1. OSAPUOLET

1.1 **Vantaan kaupunki**
Asematie 7, 01300 Vantaa
(jäljempänä Kaupunki).

1.2 **KOY Tikkurilan Kruunu** (Y:2534813-4),
c/o Äyritie 8 A,01510 Vantaa
(jäljempänä Yhtiö).

2. TARKOITUS

Kaupunki ja Yhtiö sopimusalueen omistajana sopivat tällä sopimuksella maankäyttö- ja rakennuslain 12 a luvun mukaisesti kunnallistekniikan rakentamisesta ja Yhtiön osallistumisesta asemakaavan muutosaluetta palvelevan kunnallistekniikan rakentamisen kaupungille aiheuttamiin kustannuksiin.

3. KUNNALLISTEKNIIKAN RAKENTAMINEN

Osapuolet toteavat, että sopimusaluetta palveleva kunnallistekniikka on jo pääosin toteutettu. Oksanmäen kadulta pohjoiseen kulkevalle vesihuollon rasitealueelle on rakennettava uusi hulevesiviemäri. Yhtiö on tietoinen siitä, että hulevesiviemärin rakentamisesta vastaa HSY.

4. OSALLISTUMINEN YHDYSKUNTARAKENTAMISEN KUSTANNUKSIIN

Yhtiö maksaa Kaupungille maankäyttö- ja rakennuslain 91 a §:n mukaisena yhdyskuntarakentamisen kustannusten ulkoisen kunnallistekniikan korvauksena yhteensä kolmesataakahdeksantuhattakahdeksansataaviisikymmentäseitsemän (308 857) euroa.

Yhdyskuntarakentamisen kustannusten korvaus erääntyy maksettavaksi asemakaavan muutosehdotuksen nro 002229 tultua voimaan ja maksetaan Kaupungin lähettämän erillisen laskun mukaisesti.

Yhtiö asettaa summaltaan yhteensä kolmensadankahdeksantuhannenkahdeksansadanviidenkymmennenseitsemän (308 857) euron suuruisen kotimaisen pankkilaitoksen omavelkaisen pankkitakauksen tämän sopimuksen velvoitteiden suorittamisen vakuudeksi, joka kuitataan vastaanotetuksi tämän sopimuksen allekirjoitustilaisuudessa. Kaupungin tulee vapauttaa vakuus välittömästi tämän sopimuksen velvoitteiden tultua hyväksytysti vastaanotettua.

5. VESIHUOLTOVERKOSTOON LIITTYMINEN

Sopimusalue ja sille toteutettavat rakennukset maanomistaja on velvollinen liittämään kustannuksellaan HSY:n omistamaan vesihuoltoverkostoon liittymishetkellä voimassa olevin liittymisehdoin.

Kaupungilla on oikeus siirtää sopijapuolta enempää kuulematta tähän sopimukseen perustuvat vesihuoltolaitteita koskevat oikeutensa ja velvollisuutensa mahdollisesti perustettavalle julkis- tai yksityisoikeudelliselle vesihuoltoyhtymälle.

6. SOPIMUKSEN MUUTTAMINEN

Mikäli olosuhteissa tapahtuu huomattavia muutoksia, joista johtuen sopimusta on tarkistettava, sopijapuolet sitoutuvat neuvottelemaan niistä erikseen.

7. ERIMIELISYYKSIEN RATKAISEMINEN

Tämän sopimuksen tulkinnasta syntyvät erimielisyydet, joista sopijapuolet eivät pääse yhteisymmärrykseen, ratkaistaan Vantaan käräjäoikeudessa.

8. SOPIMUKSEN VELVOITTEIDEN SIIRTO KOLMANNELLE

Yhtiö sitoutuu ottamaan tämän sopimuksen sopimusehdot sopimusaluetta koskeviin vastaisiin luovutuskirjoihin, kaikilta niiltä osin kuin sopimusvelvoitteita ei ole suoritettu luovutushetkellä. Yhtiö sitoutuu ilmoittamaan kirjallisesti vastaisista luovutuksista kaupungille.

Yhtiö vastaa tämän sopimuksen velvoitteista siihen asti, kun kaupunki on hyväksynyt sopimusvelvoitteiden siirron luovutuksensaajalle tai sopimusvelvoitteet ovat tulleet täytetyiksi. Jos Yhtiö ei ole siirtänyt velvoitteita edellä sanotulla tavalla, Yhtiö vastaa tämän sopimuksen velvoitteiden suorittamisesta myös luovutetun alueen osalta.

9. SOPIMUKSEN VOIMAANTULO

Tämä sopimus tulee voimaan heti, kun osapuolet ovat sen allekirjoittaneet ja molemmilla osapuolilla on oikeus vaatia sopimusehtojen täyttämistä, kun asemakaavan muutosehdotus nro 002229 on tullut voimaan.

Tämä sopimus lakkaa olemasta voimassa, ellei asemakaavan muutosehdotus nro 002229 ole tullut voimaan 31.12.2016 mennessä.

Mikäli Vantaan kaupunginvaltuusto on 31.12.2016 mennessä hyväksynyt asemakaavan muutosehdotuksen nro 002229, mutta siitä on valitettu, pysyy tämä sopimus siinä tapauk-

sessa voimassa. Sen jälkeen, kun mainittu valitus on lainvoimaisesti ratkaistu ja kaava on tullut voimaan, on molemmilla sopijapuolella oikeus vaatia tämän sopimuksen sopimusehtojen täyttämistä. Mikäli valitusviranomainen on lainvoimaisella päätöksellä hyväksynyt valituksen, tämä sopimus raukeaa.

Kumpikaan sopijapuoli ei esitä tämän sopimuksen mahdollisen raukeamisen johdosta minkäänlaisia korvausvaatimuksia.

Tätä kunnallistekniikan rakentamissopimusta on laadittu kaksi (2) yhtäpitävää kappaletta, yksi KOY Tikkurilan Kruunu:lle ja yksi Vantaan kaupungille.

Vantaalla 20.päivänä tammikuuta 2015

Vantaan kaupungin
puolesta valtakirjalla

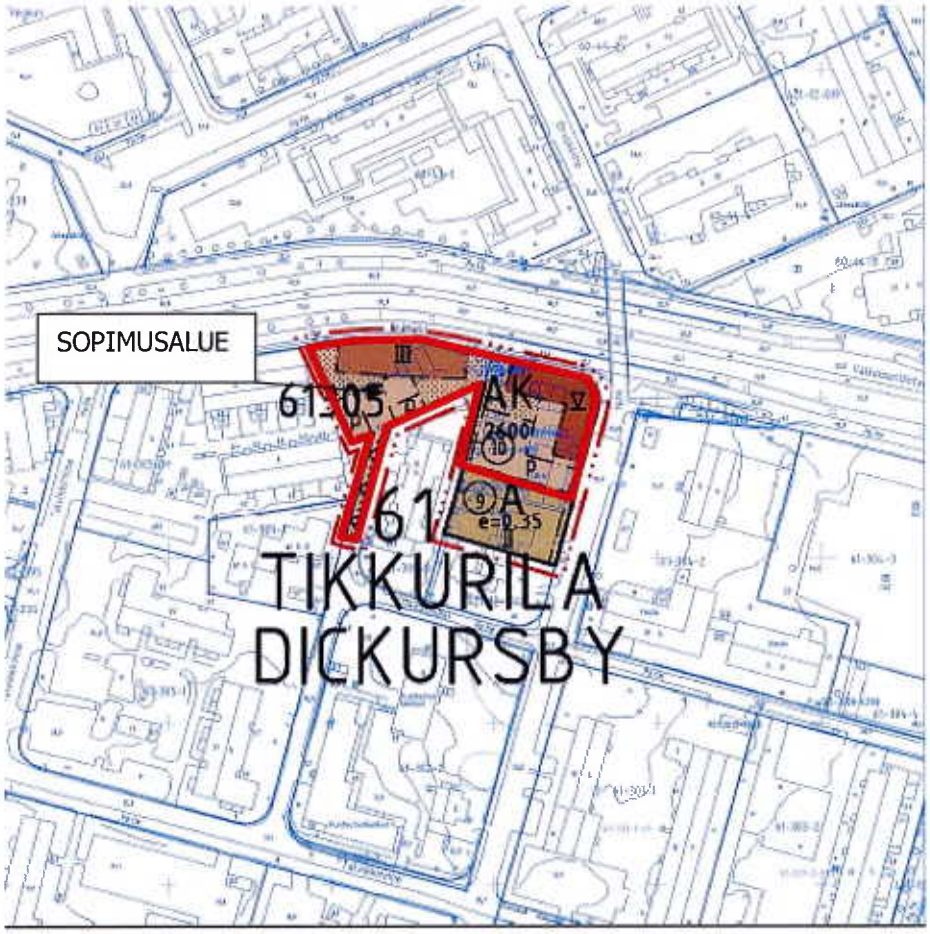
Leea Markkula-Heilamo
Yrityspalvelujohtaja

KOY Tikkurilan Kruunu:n
valtuuttamana

Tommi Saari
Hallituksen jäsen

LIITE - Liite nro 1: sopimusalue

LIITE NRO 1.
SOPIMUSALUE (PUNAISELLA RAJATTU)
ASEMAKAAVAN MUUTOS NRO 002229

VALTAKIRJA

Vantaan kaupunginhallitus valtuuttaa tällä valtakirjalla yrityspalvelujohtaja Leea Markkula-Heilamon allekirjoittamaan Vantaan kaupungin puolesta kunnallistekniikan rakentamissopimuksen KOY Tikkurilan Kruunu kanssa.

Kaupunginhallitus on päättänyt kaupungin sitoutumisesta sopimukseen kokouksessaan 20.10.2014 (§30). Sopimukset liittyvät asemakaavamuutokseen nro 002229.

Vantaalla 19. päivänä tammikuuta 2015

VANTAAN KAUPUNGINHALLITUS

Kari Nenonen
kaupunginjohtaja

Kai Ketelimäki
kaupunginlakimies

46 § Asemakaavamuutos 002217, 15 Myyrmäki / Louhelan Eräkuja 2

VD/3914/10.02.04.01/2013
J-VN/TLA/TKA/SRU/JB

Eräkuja 2:n tontilta puretaan kaksikerroksinen toimistotalo (965 k-m2) ja tontin pohjoisosaan rakennetaan uusi kuusikerroksinen asuinkerrostalo (3 000 k-m2). Rakennus sijoitetaan niin, että se ei tule Eräkuja 1:n oleskelutilojen eteen. Kerrostalo jättää tilaa Myyrmäen kirkon ympärille ja sijoittuu poikittain Eräkujaan nähden välittäjäksi 1960-luvun seitsemänkerroksisten kerrostalojen ja 2010-luvun viisikerroksisen kerrostalon väliin.

Asemakaavamuutos koskee korttelia 15103, kaupunginosassa 15 Myyrmäki.
Muutos koskee kumoutuvassa asemakaavassa osaa korttelista 3.

Tonttijako koskee korttelia 15103

Alue sijaitsee Louhelassa osoitteessa Eräkuja 2.

Kaavan hakija
Ermari Oy.

Maanomistus
Ermari Oy ja Vantaan kaupunki.

Kaavan valmisteluun osallistuneet
Kaupungin asiantuntijoiden lisäksi kaavaehdotuksen valmisteluun on osallistunut YIT Rakennus Oy ja sen konsulttina Arkkitehdit T. Grönlund Oy.

Yleiskaava
Kaupunginvaltuuston 17.12.2007 hyväksymässä oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa alue on keskustatoimintojen aluetta C.

Asemakaava
Ermari Oy hakee asemakaavamuutosta siten, että virasto- ja hallintorakennusten korttelialue YH muuttuu asuinkerrostalojen korttelialueeksi AK.
Kaupungin tavoitteena on täydennysrakentaminen ja keskustojen kehittäminen.
Voimassa olevassa asemakaavassa virasto- ja hallintorakennusten korttelialueen YH tonttitehokkuus on e = 0,40, siitä laskettu rakennusoikeus 965 k-m2 ja suurin kerrosluku kaksi.
Paikalla on nyt kaksikerroksinen toimistorakennus (1 020 k-m2), alun perin rakennusliike Puolimatka Oy:n pääkonttori, joka on valmistunut 1971.
Uusi asuinkerrostalo sijoittuu Eräkujaan nähden poikittain, jolloin se ei tule itäpuolisen kerrostalon oleskelutilojen ikkunoiden eteen. Talo sijoittuu kuitenkin pohjoispuolisen kerrostalon makuuhuoneiden ikkunoiden eteen, mutta näistä asunnoista jää yhä vapaat näkymät sekä itään että länteen. Uudesta kerrostalosta saadaan vapaat näkymät etelään ja länteen. Myös kirkon ympärille jää tilaa. Uuden kuusikerroksisen asuintalon itäpuolella on viisikerroksinen asuintalo ja pohjoispuolella seitsemänkerroksinen asuintalo, jossa on lisäksi maanpäällinen kellari.
Kerrostalo vastaa keskusta-alueelle kohdistuvaan kysyntään. Taloon voidaan rakentaa noin 43 asuntoa, joiden keskipinta-ala on 60 k-m2 (arvio). Asuinkerrostalon suurin sallittu kerrosluku olisi kuusi ja rakennusoikeus 3 000 k-m2. Tällöin rakennustehokkuus nousee nykyisestä e = 0,4:stä tehokkuuteen e = 1,23. Osa nykyisestä kiinteistöstä muuttuu katualueeksi.
Autopaikat sijoitetaan tontille, osin katuja rajaavaan katokseen. Autopaikkoja tulee rakentaa 23 kpl (1 ap / 130 k-m2, kokeilu Kala 9.12.2013).
Louhelan kaupunkikuva muodostuu Louhelantielle näkyvistä kerrostalojen päädyistä. Uusi asuinkerrostalo täydentää 2012 rakennettua Louhelan keskustaa. Kerrostalon korkeus on sovitettu naapuritonttien viisi- ja seitsemänkerroksisiin kerrostaloihin. Ratkaisussa on otettu huomioon nykyisten asuntojen näkymät. Eräkujan itäpuolisen kerrostalon näkymät jopa paranevat, kun nykyinen kaksikerroksinen toimistotalo puretaan. Ratkaisu säilyttää kirkon merkityksen kaupunkimaisemassa.
Asemakaavamuutoksessa tontti muuttuu asuinkerrostalojen korttelialueeksi AK. Rakennusoikeudeksi annetaan 3 000 k-m2 ja suurimmaksi sallituksi kerrosluvuksi kuusi. Eräkujaa rajataan autokatoksin, joihin tulee viherkatot. Louhelantien puolella bussipysäkki rajataan tontista kaksimetrisellä muurilla, joka on graafista betonia.

Naapurit ovat vaikuttaneet rakennuksen sijoitukseen.
Asemakaava sisältää tonttijaon.

Osallistuminen ja vuorovaikutusmenettely
MRL 63 §:n mukainen osallistumis- ja arviointisuunnitelma on tehty 20.11.2013.
Yleisötilaisuudet pidettiin 14.1.2014 ja 18.3.2014.
MRL 62 §:n mukaisesti kaavan vireille tulosta on ilmoitettu Vantaan asukaslehdessä ja osallisille on varattu mahdollisuus lausua mielipiteensä asiasta.
Mielipiteissä toivottiin erityisesti rakennuksen sijoittamista poikittain Eräkujaan nähden niin, että rakennus ei sijoitu Eräkuja 1:n oleskelutilojen eteen. Tämä on huomioitu rakennuksen sijoituksessa.
Kaikki mielipiteet vastineineen on esitetty kaavaselostuksessa.

Kaupungin maapoliittiset linjaukset
Asemakaavatyö noudattaa kaupungin maapoliittisia linjauksia (KV 17.12.2012).
Kaavatyö kohdistuu keskusta-alueelle ja tuottaa uutta asuntokerrosalaa (3 000 k-m2, noin 43 asuntoa).

Sopimus
Asemakaavaan liittyy toteuttamissopimus.

Kaupunkisuunnittelulautakunta 15.9.2014 § 12

Kaupunkisuunnittelujohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginhallitukselle, että
a) asetetaan nähtäville 30 päiväksi MRA 27 §:n mukaisesti 15.9.2014 päivätty asemakaavamuutosehdotus 002217 sekä tonttijakoehdotus, 15 Myyrmäki / Louhelan Eräkuja 2.
b) oikeutetaan kaupunkisuunnittelu pyytämään tarvittavat lausunnot.

Käsittely:
Merkittiin, että jäsen Tiina-Maaria Päivinen poistui työsuhdejääviyden perusteella kokoushuoneesta asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

———

Kaupunginhallitus 22.9.2014 § 32

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) asettaa nähtäville 30 päiväksi MRA 27 §:n mukaisesti 15.9.2014 päivätty asemakaavamuutosehdotus 002217 sekä tonttijakoehdotus, 15 Myyrmäki / Louhelan Eräkuja 2, ja
b) oikeuttaa kaupunkisuunnittelu pyytämään tarvittavat lausunnot.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

———

Nähtävilläolo
Asemakaavan muutosehdotus on ollut MRA 27 §:n nojalla nähtävillä 15.10.–13.11.2014, jolloin jätettiin yksi muistutus, jossa Asunto Oy Vantaan Opaali kannatti nähtävillä ollutta kaavamuutosehdotusta.

Kaavalausunnot
Kaupunginhallitus päätti 22.9.2014 oikeuttaa kaupunkisuunnittelun pyytämään tarvittavat lausunnot. Lausuntoja ei ollut tarpeen pyytää.

Kaupunkisuunnittelulautakunta 8.12.2014 § 15

Kaupunkisuunnittelujohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginhallitukselle, että
a) annetaan liitteen mukainen vastine muistutukseen,
b) muutoskustannukset maksaa hakija Ermari Oy ja maksuluokaksi vahvistetaan 3 (8 000 €),

c) saatetaan kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi, 15.9.2014 päivätty asemakaavan muutosehdotus nro 002217, 15 Myyrmäki / Eräkuja 2,
d) lähetetään tieto kaavan hyväksymistä koskevasta päätöksestä niille, jotka ovat sitä MRL 67 §:n mukaisesti pyytäneet.

Käsittely:
Merkittiin, että jäsen Tiina-Maaria Päivinen poistui palvelussuhdejääviyden vuoksi kokoushuoneesta tämän asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

———

Kaupunginhallitus 26.1.2015 § 46

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) antaa liitteen mukainen vastine muistutukseen,
b) että muutoskustannukset maksaa hakija Ermari Oy ja maksuluokaksi vahvistetaan 3 (8 000 €),
c) saattaa kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi, 15.9.2014 päivätty asemakaavan muutosehdotus nro 002217, 15 Myyrmäki / Eräkuja 2, ja
d) lähettää tieto kaavan hyväksymistä koskevasta päätöksestä niille, jotka ovat sitä MRL 67 §:n mukaisesti pyytäneet.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:
- Asemakaavan muutoksen selostus 15.9.2014
- Muistutusten vastineet 8.12.2014
- Kunnallistekniikan rakentamissopimus ja esisopimus määräalan luovutuksesta / Asemakaavamuutos nro 002217 / Ermari Oy, 20.1.2015

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia, esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 7.4 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot: aluearkkitehti Timo Kallaluoto, puh. 8392 2675
etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Vantaa
Kaupunkisuunnittelu

Louhelan Eräkuja 2

Toimistorakennuksen tilalle asuinkerrostalo

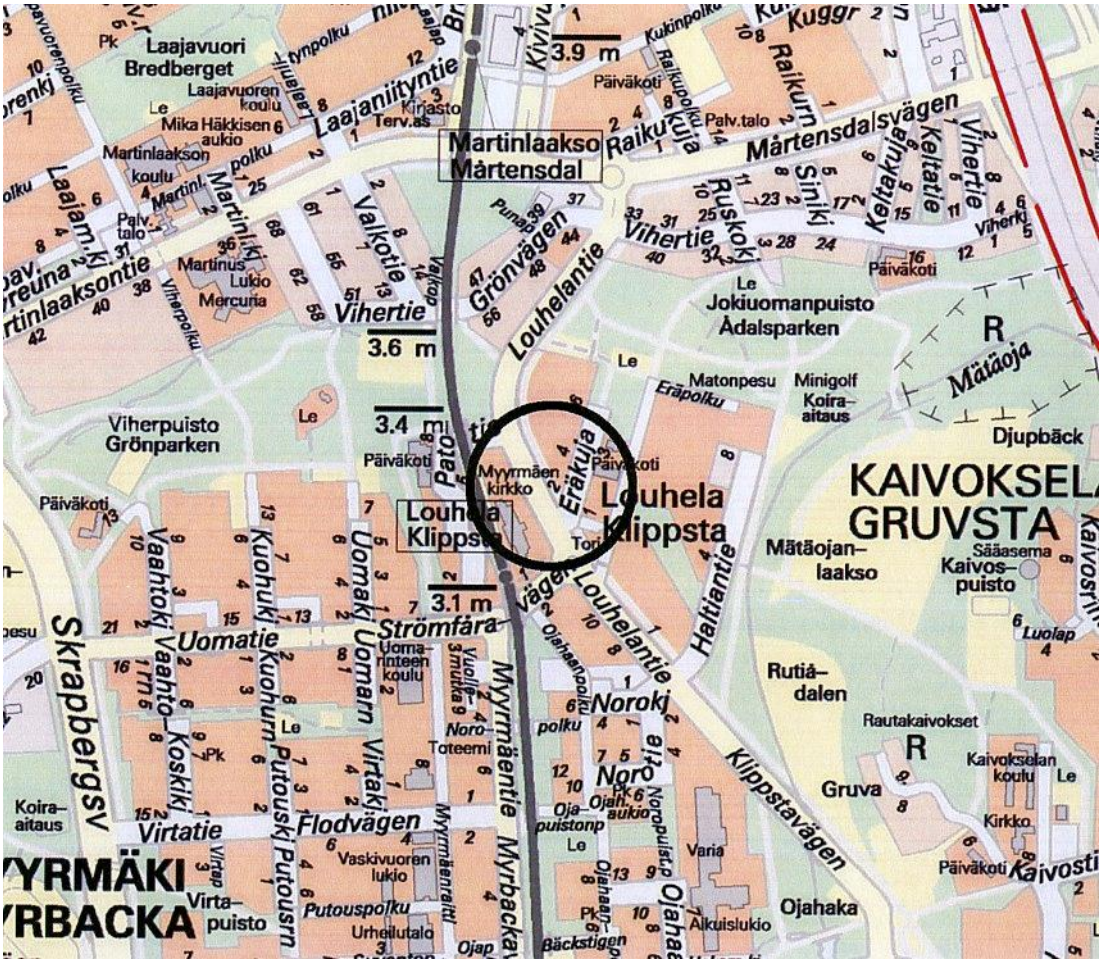
Asemakaavan muutoksen selostus sekä tonttijako,
joka koskee 15.9.2014 päivättyä asemakaavakarttaa nro 002217

1. Perus- ja tunnistetiedot

Asemakaavamuutos
Vantaan kaupungin 15. kaupunginosa Myyrmäki
Kortteli 15103 sekä katualuetta.
(Kumoutuvan asemakaavan osa korttelia 3 sekä katualuetta)

Tonttijako
Kortteli 15103

Kaava-alueen sijainti
Louhela, Eräkuja 2

Sijainti ja suhde kaupunkirakenteeseen.

2. Tiivistelmä

Ermari Oy hakee asemakaavamuutosta siten, että virasto- ja hallintorakennusten korttelialue YH muuttuu asuinkerrostalojen korttelialueeksi AK.

Yleiskaavassa alue on keskustatoimintojen aluetta C. Kaupungin tavoitteena on täydennysrakentaminen ja keskustojen kehittäminen.

Voimassa olevassa asemakaavassa virasto- ja hallintorakennusten korttelialueen YH tonttitehokkuus on e = 0,40, siitä laskettu rakennusoikeus 965 k-m2 ja suurin kerrosluku kaksi.

Paikalla on nyt kaksikerroksinen toimistorakennus (1 020 k-m2), alun perin rakennusliike Puolimatka Oy:n pääkonttori, joka on valmistunut 1971.

Uusi asuinkerrostalo sijoittuu Eräkujaan nähden poikittain, jolloin se ei tule itäpuolisen kerrostalon oleskelutilojen ikkunoiden eteen. Talo sijoittuu kuitenkin pohjoispuolisen kerrostalon makuuhuoneiden ikkunoiden eteen, mutta näistä asunnoista jää yhä vapaat näkymät sekä itään että länteen. Uudesta kerrostalosta saadaan vapaat näkymät etelään ja länteen. Myös kirkon ympärille jää tilaa.

Uuden kuusikerroksisen asuintalon itäpuolella on viisikerroksinen asuintalo ja pohjoispuolella seitsemänkerroksinen asuintalo, jossa on lisäksi maanpäällinen kellari.

Kerrostalo vastaa keskusta-alueelle kohdistuvaan kysyntään. Taloon voidaan rakentaa noin 43 asuntoa, joiden keskipinta-ala on 60 k-m2 (arvio). Asuinkerrostalon suurin sallittu kerrosluku olisi kuusi ja rakennusoikeus 3 000 k-m2. Tällöin rakennustehokkuus nousee nykyisestä e = 0,4:stä tehokkuuteen e = 1,23. Osa nykyisestä kiinteistöstä muuttuu katualueeksi.

Autopaikat sijoitetaan tontille, osin katuja rajaavaan katokseen. Autopaikkoja tulee rakentaa 23 kpl (1 ap / 130 k-m2, kokeilu Kala 9.12.2013).

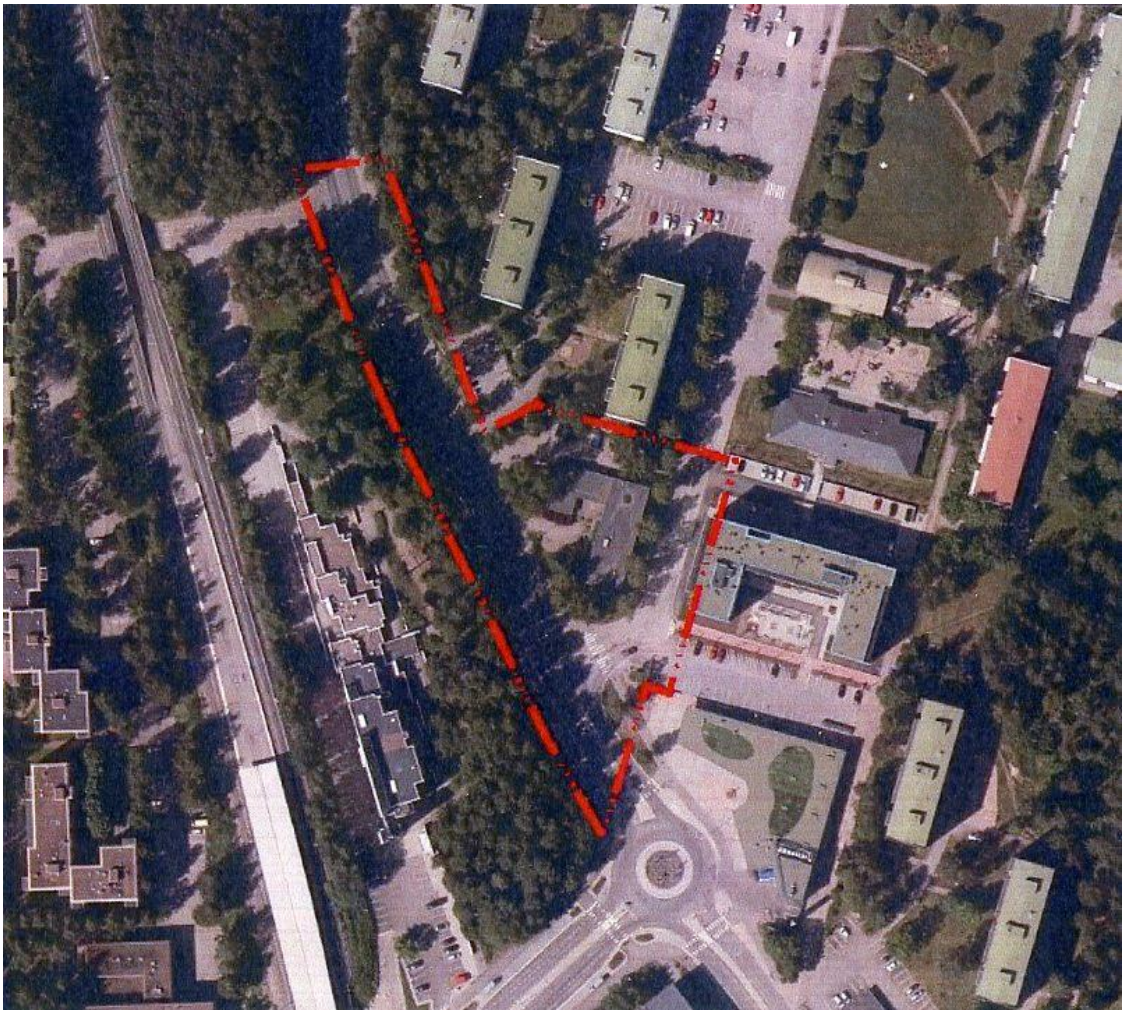
Louhelan kaupunkikuva muodostuu Louhelantielle näkyvistä kerrostalojen päädyistä. Uusi asuinkerrostalo täydentää 2012 rakennettua Louhelan keskustaa. Kerrostalon korkeus on sovitettu naapuritonttien viisi- ja seitsemänkerroksisiin kerrostaloihin. Ratkaisussa on otettu huomioon nykyisten asuntojen näkymät. Eräkujan itäpuolisen kerrostalon näkymät jopa paranevat, kun nykyinen kaksikerroksinen toimistotalo puretaan. Ratkaisu säilyttää kirkon merkityksen kaupunkimaisemassa.

Asemakaavamuutoksessa tontti muuttuu asuinkerrostalojen korttelialueeksi AK. Rakennusoikeudeksi annetaan 3 000 k-m2 ja suurimmaksi sallituksi kerrosluvuksi kuusi. Eräkujaa rajataan autokatoksin, joihin tulee viherkatot. Louhelantien puolella bussipysäkki rajataan tontista kaksimetrisellä muurilla, joka on graafista betonia.

Naapurit ovat vaikuttaneet rakennuksen sijoitukseen.

Asemakaava sisältää tonttijaon.

3. Lähtökohdat

Ortoilmakuva kaava-alueelta (2013), Louhelan katot ovat yleensä vihreitä peltikattoja. Uuden asuinkerrostalon (Eräkuja 1) ja ostoskeskuksen katot ovat vihreää katto-huopaa. Ostoskeskuksen katolla on lisäksi tekonurmea.

3.1 Selvitys suunnittelualueen oloista

Alueen yleiskuvaus

Louhelan keskusta sijoittuu Myyrmäen ja Martinlaakson keskustojen väliin. Sijainti Kehäradan varrella ja lähellä Hämeenlinnanväylää tarjoavat nopeat ja monipuoliset yhteydet pääkaupunkiseudulle. Kehäradan valmistuttua 1.7.2015 yhteydet lentoasemalle ja muihin seudun keskuksiin paranevat merkittävästi.

Suunnittelualue sijaitsee Louhelan keskustassa Louhelantien ja Eräkujan risteyksessä uuden Louhelan ostoskeskuksen naapurissa, vastapäätä Myyrmäen kirkkoa. Tontilla sijaitsee tällä hetkellä vuonna 1971 valmistunut kaksikerroksinen toimistorakennus. Alue rajautuu pohjoisessa 1960-luvulla rakennettuihin seitsemän-kerroksisiin kerrostaloihin.

Kaavamuutosalue soveltuu asuntorakentamiseen hyvin, koska palvelut, virkistys-alueet ja joukkoliikenteen pysäkit ovat lähellä.

Näkymä Louhelantieltä. Vasemmalla muutoskohde ja oikealla vuonna 2012 valmistunut asuinkerrostalo. – *Anne Olkkola 2013.*

Luonnonympäristö

● Maisemarakenne ja maisemakuva

Kaavamuutosalue sijoittuu Louhelan asuntoalueen luoteisreunalle tasaiseen maastokohtaan. Ympäröivät asuinrakennukset on sijoiteltu väljästi puustoiseen, vaihtelevaan maastoon. Maasto laskee pohjoiseen päin. Lännessä näkyy pienellä mäellä koivikon läpi Myyrmäen kirkko. Lähietäisyydellä on myös Mätäojanlaakson merkittävä maisemakokonaisuus.

● Maaperä ja pohjavesi

Tontti sijaitsee pintamaalajikartan mukaan täyttöalueella. Täyttökerroksien paksuudesta, laajuudesta, puhtaudesta ja materiaalista ei ole tarkempia tietoja. Vanhan rakennuksen kohdalla tehdyn pohjatutkimuksen mukaan luonnollinen maaperä on alueella savea. Pintakerroksen alapuolella on ollut noin 2 – 5 m paksu savikerros. Savikerrostuma on ollut osittain pehmeää savea. Alueen pohjaveden-pinnan tasosta ei ole tarkkaa tietoa. Alueella ei saa alentaa pohjavettä.

● Rakennettavuus

Tulevat rakennuksien todennäköisin perustamistapa on paalutus. Pihamaat ja johtorakenteet rakennetaan tarvittaessa pohjanvahvistettuina (kevennys/stabilointi).

● Kasvillisuus

Kaavoitettavaa tonttia rajaavat koivut ja yksittäiset havupuut. Pääosin rakentamaton tontin osa on asfaltoitu. Suunnittelualueella ja sen välittömässä läheisyydessä ei ole merkittäviä luontokohteita.

Rakennettu ympäristö

Alue sijaitsee Louhelan keskustassa, Louhelantien ja Eräkujan kulmassa. Alueella sijaitsee vuonna 1971 rakennettu kaksikerroksinen toimistotalo (1 020 k-m2), joka on alun perin rakennusliike Puolimatka Oy:n toimitalo. Pohjoisessa ja idässä alue rajautuu seitsemän- ja viisikerroksisiin asuinkerrostaloihin (1968, 2012). Kaakkois-puolella on Louhelan ostoskeskus (2012). Louhelantien länsipuolella kohoaa Myyrmäen kirkko (1983, arkkitehti Juha Leiviskä).

Louhelan asuinkerrostalot ovat vaaleita pääosin yhdensuuntaisia lamellitaloja 1960-luvulta. Nykyinen julkisivuväritys on kuitenkin 1990-luvulta.

Louhelan kaupunkirakennetta. Ilmakuvasta (2011) puuttuvat vielä uusi ostoskeskus ja asuinkerrostalo.

Kulttuurihistorialliset kohteet

Ei ole.

Väestön rakenne ja kehitys Myyrmäessä

Kaavamuutosalue kuuluu Myyrmäen kaupunginosaan, jossa asuu tällä hetkellä noin 15 565 (1.1.2013) asukasta. Väkiluku on saatu pidettyä täydennysrakentamisella viime vuosikymmenen varsin vakiona. Vuonna 2023 kaupunginosassa ennustetaan asuvan 16 513 asukasta. Perheiden keskikoko on pieni Vantaan muihin alueisiin verrattuna, vain 1,8 henkeä. Väestö on vanhusvoittoista. Lapsia ja nuoria asuu Myyrmäessä vähän. Myyrmäen suuralueen asukasluku on 52 005 henkeä (1.1.2013) ja sen ennustetaan kasvavan 55 402 asukkaaseen vuoteen 2023 mennessä. (Vantaan kaupunki, tietopalveluyksikkö).

Kerrostalovaltaisen alueen väestötiheys on Vantaan korkein eli noin 5562 asukasta/km2 (2010). Koska asuntokunnat ovat Myyrmäen alueella enimmäkseen 1 – 2 hengen talouksia, pienasuntojen kysyntä, erityisesti keskustoissa palvelujen ja hyvien joukkoliikenneyhteyksien lähellä, on suurta.

Yhdyskuntarakenne ja kaupunkikuva

Louhela on osa rautatiehen ja Hämeenlinnanväylään tukeutuvaa kaupunkirakennetta, alun perin yksi Helsingin maalaiskunnan "metsälähiöistä".

Kaava-alue on osa alkuperäistä Louhelan rakennuskaavaa (arkkitehti Nils Kostiainen 1965), joka toteutettiin yhteistoimintasopimuksella Helsingin maalaiskunnan ja Rakennustoimisto A. Puolimatka Oy:n kanssa.. Asuinrakennukset on suunnitellut arkkitehti Aarne Ehojoki (1913-1998). Eräkuja 2:ssa sijaitseva purettavaksi suunniteltu toimistorakennus on rakennettu vuonna 1971 ja sen on suunnitellut Puolimatkalta arkkitehti Jorma Lahti.

Rakennuskaavan runkona on Louhelantie, josta erkaantuu kaksi pistotietä ja jalankulkutie. Rakennukset on sijoitettu suorakulmaiseen koordinaatistoon. Kerrostalojen välissä on matalammin rakennettu välivyöhyke. Talojen sijoittelu on etelään päin avointa, mutta pohjoiseen päin pihat on suljettu poikittaisilla rakennuksilla.

Modernin kaupunkirakentamisen periaatteisiin kuuluu virtaava tila ja avoin rakentamistapa. Tyypillisiä piirteitä ovat mm. erilliset rakennukset ja korttelien nurkkien jättäminen auki. Toimistorakennus on sidoksissa aluekokonaisuuteen, muttei tyyliltään ole yhtenäinen Aarne Ehojoen Louhelaan suunnitteleman rakennuskannan kanssa. Alue kokonaisuus on myös muuttunut 2012 rakennettujen uuden asuinkerrostalon ja ostoskeskuksen rakentamisen yhteydessä.

Nykyisin Louhela on osa Myyrmäkeä, joka on kasvanut seudulliseksi aluekeskukseksi.

Palvelut, työpaikat ja elinkeinotoiminta

Muutosalueen viereen, Eräkujan toiselle puolelle valmistui vuonna 2012 uusi ostoskeskus, jossa on päivittäistavarakauppa, konditoria-kahvila, kampaamo ja grilli. Päiväkoti ja Myyrmäen kirkko sijaitsevat viereisissä kortteleissa ja lähikoulu noin 500 m päässä Uomatiellä.

Myyrmäen keskusta on seudullisesti merkittävä kaupan keskus. Siellä sijaitsevat mm. Myyrmannin ja Isomyyrin kauppakeskukset. Martinlaakson aseman viereen on rakentunut 9000 kem^2 suuruinen kauppakeskus.

Myyrmäki tarjoaa aluekeskuksena monipuoliset julkiset palvelut: Myyrmäkitalo, peruskoulut, Vaskivuoren lukio, VAKES / Myyrmäen opetusyksikkö, Metropolia / Teknillinen ammattikorkeakoulu, Vantaan aikuisopisto, Myyrmäen sosiaaliasema ja terveysasema, Myyrinkoti ja päiväkodit. Myyrmäessä en myös paljon työpaikkoja ja yhteydet seudun työpaikka-alueisiin ja muihin keskustoihin ovat hyvät.

Virkistys

Eräkuja johtaa noin 200 m pohjoisempana sijaitsevaan Jokiuomanpuistoon. Siellä on muun muassa matonpesupaikka, minigolf-rata ja koira-aitaus. Idässä, noin 100 m päässä, on Haltianpuisto, joka liittyy Mätäojan laakson laajoihin virkistysalueisiin. Lähivirkistysalueiden kautta on yhteydet Raappavuorelle, Myyrmäen urheilupuistoon, Vantaanjoelle ja Helsinkiin. Myyrmäen urheilupuisto on seudullisesti merkittävä liikuntapaikka.

Asuminen

Kaava-alueella ei ole asuntoja.

Liikenne

● Autoliikenne

Kaava-alue rajautuu Louhelantien pääkatuun ja Eräkujan tonttikatuun. Louhelantietä kulki 14 456 ajon/vrk vuonna 2013.

● Joukkoliikenne

Louhelan rautatieasemalle on noin 200 metriä. Kehärata valmistuu 1.7.2015. Eräkujan bussipysäkeiltä on yhteyksiä Helsinkiin, Espooseen ja eri puolille Vantaata. Bussilinjasto muuttuu syksyllä 2015.

Näkymä Eräkujaa pitkin Jokiuomanpuistoon. Vasemmalla Eräkuja 4:n asuinkerrostalo. *– Anne Olkkola 2014.*

● Kevyt liikenne

Kevyen liikenteen reitti, yhdistetty jalkakäytävä-pyörätie, kulkee Louhelantien varrella. Nykyinen jalkakäytävä-pyörätie on kapea ja sitä tullaan leventämään. Eräkujaa pitkin pääsee lähivirkistysalueiden ulkoilureiteille, jotka yhdistyvät seudullisiin reitteihin. Myös Louhelan asemalle on hyvä kevyenliikenteen yhteys.

Tekninen huolto

Tontille on valmis kunnallistekniikka.

● Vedenjakelu

Kaava-alue kuuluu Myyrmäen painepiiriin. Painepiirin vesisäiliöinä toimii Myyrmäen yläsäiliö, jonka tilavuus on 4 500 m^3. Vesi syötetään Myyrmäen painepiiriin etelästä Helsingistä Pitkäkosken vedenpuhdistuslaitokselta Kaivokselan ja Myyrmäen paineenkorotuspumppaamoiden kautta. Vesijohtoverkon ylin painetaso kaava-alueella on noin +98.00 ja alin painetaso noin +86.00.

● Viemäröinti

Kaava-alue on rakennetun jätevesiviemäriverkon piirissä. Alueen jätevedet johdetaan Myyrmäen jätevedenpumppaamolle ja edelleen Länsi-Vantaan viemäriverkoston kautta Espoon viemäriverkostoon ja Suomenojan jätevedenpuhdistamolle.

● Sadevesiviemäröinti

Kaava-alueen sadevedet johdetaan hulevesiviemäreissä Louhelantien hulevesi-viemäreihin. Louhelantien hulevesiviemäri purkaa vedet Mätäojanlaaksoon, josta vedet päätyvät vesistöksi luokiteltuun Mätäojaan.

● Kaukolämpö

Kaava-alueen kiinteistö on liitetty kaukolämpöön pohjoispuolisen kiinteistön kautta.

● Sähköverkko

Korttelialueella on Vantaan Energian pienjännitemaakaapeleita.

Ympäristöhäiriöt

● Lentomelu

Alueen lentomelutaso on Lden 50 - 55 dB, mikä edellyttää asunnoilta ΔL 32 dB ääneneristävyyttä sekä toimistoilta ja muilta hiljaisilta työtiloilta ΔL 28 dB ääneneristävyyttä. / Ilmailulaitos 4.12.2002: vuosien 2003 – 2025 ennusteiden verhokäyrä. (www.finavia.fi; kartta.vantaa.fi; Vantaan rakennusjärjestys § 57, Kv 15.11.2010)

● Katumelu

Vantaan ympäristökeskus on selvittänyt pääkatujen melua 2012 ja laatinut meluennusteen vuodelle 2030. Ääneneristävyysvaatimus saadaan rakennusjärjestyksestä, kun melutaso on alle 65 dB.

Katumelu v. 2012, päivä.
45-50 dB. 50-55 dB. 55-60 dB. 60-65 dB.
65-70 dB. 70-75 dB. Yli 75 dB.
Vantaan ympäristökeskus 2012.

Katumelu v. 2030, ennuste.
Vantaan ympäristökeskus 2005.

Louhelantien katumelu v. 2030 ja sen huomioon ottaminen

Etäisyys katualueen rajasta (m)	0 - 16	16 - 33	33 - 54	yli 54
Katumelutaso v. 2030 (dB)	60 - 64	55 - 60	50 - 55	alle 50
Tarvittava äänitasoero ΔL asunnoissa (dB)	35	30	–	–

Vantaan ympäristökeskus 2005; Vantaan rakennusjärjestys Kv 15.11.2010.

● Rautatiemelu

Rautatiemelu on tontilla alle 50 dB.

Maanomistus

Kiinteistön 92-414-1-70 omistaa Ermari Oy; osa Eräkujan katualueesta kuuluu kiinteistöön.
Kiinteistön 414-1-71 (Louhelantien katualuetta) omistaa Vantaan kaupunki.
Kiinteistön 414-2-35 (Eräkujan katualuetta) omistaa Vantaan kaupunki.
Kiinteistön 414-2-33 (Eräkujan katualuetta) omistaa Asunto Oy Vantaan Opaalli / YIT Rakennus Oy.

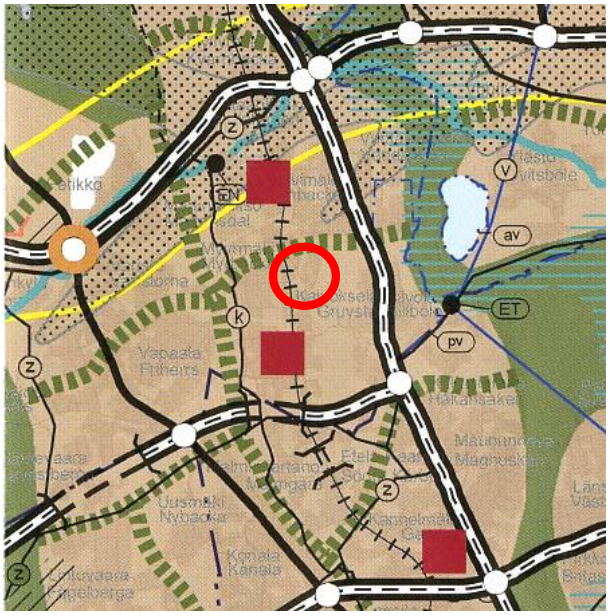
3.2 Suunnittelutilanne

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Tavoitteita ovat mm. edellytykset asuntotuotannolle, hyvälle elinympäristölle ja edistää raideliikenteeseen tukeutuvaa eheytyvää yhdyskuntarakennetta. Valtioneuvosto 13.11.2008. – Kaavamuutos on tavoitteiden mukainen.

Maakuntakaava

Uudenmaan maakuntakaavassa kaavamuutosalue on taajamatoimintojen aluetta. Kaava-alueen pohjoispuolelle on merkitty viheryhteystarve. Ympäristöministeriö 8.11.2006. – Kaavamuutos on maakuntakaavan mukainen.

Ote Uudenmaan maakuntakaavasta.

- Taajamatoimintojen alue.
- Keskustatoimintojen alue.
- Virkistysalue.
- Viheryhteystarve.
- Seutuliikenteen rata.
- -(K)- Maakaasun runkoputki.
- -(V)- Raakavesitunneli.
- Lentomelualue.
- Kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeä alue, tie tai kohde.
- Kehäkaupungin kehittämisvyöhyke.
- Kaavamuutosalueen sijainti.

Toinen vaihemaakuntakaava

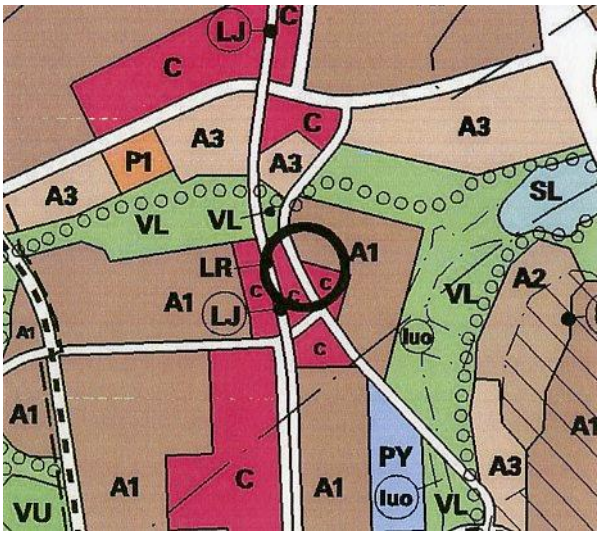
Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaava (maakuntahallitus 20.3.32013) on vahvistettavana ympäristöministeriössä. Maakuntakaavan tavoitteena on rakentamisen keskittäminen raideliikenteen yhteyteen. – Kaavamuutos on toisen vaihemaakuntakaavan mukainen.

Neljäs vaihemaakuntakaava

Neljäs vaihemaakuntakaava käsittää 26 kuntaa. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma oli nähtävillä 9.12.2013 – 15.1.2014.

Yleiskaava

Kaupunginvaltuuston 17.12.2007 hyväksymässä oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa suunnittelualue on keskustatoimintojen aluetta (C). Yleiskaavamääräyksen mukaan alue varataan toimisto-, liike- ja palvelutiloille, asunnoille sekä keskusta-alueelle soveltuville työpaikoille. Yleiskaavan tavoitteita ovat tiivistäminen, täydentäminen ja eheyttäminen. – Kaavamuutos on yleiskaavan mukainen.

Ote Vantaan yleiskaavasta.

- **A1** Tehokas asuntoalue.
- **A2** Matala ja tiivis asuntoallue.
- **A3** Pientaloalue.
- **C** Keskustatoiintojen alue.
- **LR** Rautatien alue.
- **P1** Palvelujen alue.
- **PY** Palvelujen ja hallinnon alue.
- **SL** Luonnonsuojelualue.
- **VL** Lähivirkistysalue.
- (**LJ**)- Joukkoliikenteen ternimaali.
- (**luo**)- Luontosuhteiltaan arvokas alue
- o o o o Ohjeellinen ulkoilureitti.
- ——— Alueen raja.
- – · – · – Osa-alueen raja.
- Kaavamuutosalueen sijainti.

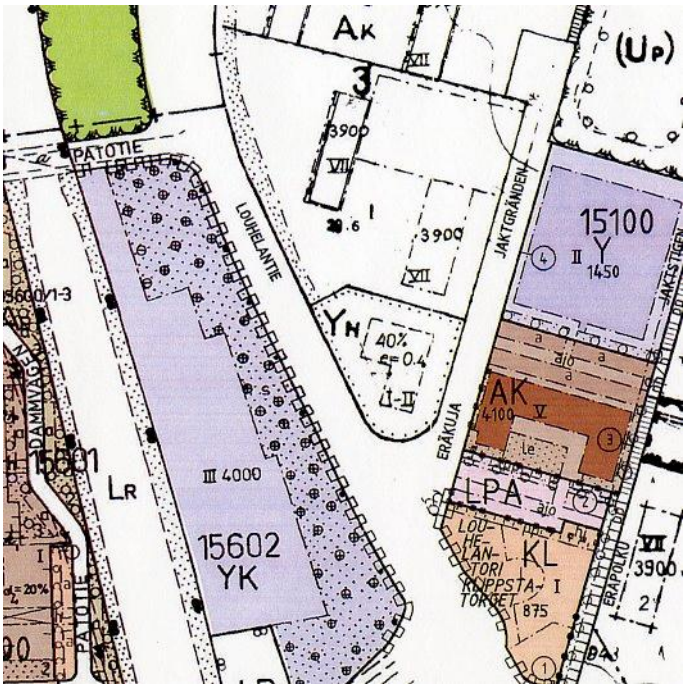
Yleiskaavaa voi katsoa: **kartta.vantaa.fi**

Asemakaava

Alueen ensimmäinen asemakaava on Louhelan rakennuskaava, joka on vahvistettu Uudenmaan lääninhallituksessa 1.7.1965. Alueelle on tehty rakennuskaavamuutos numero 001620, joka on vahvistettu lääninhallituksessa 9.8.1968. Rakennuskaavasta on tullut asemakaava lakimuutoksessa 1.1.2000.

Voimassa olevassa asemakaavassa suunnittelualue on virasto- ja hallintorakennusten korttelialuetta (YH), jossa 40 % alueesta saa käyttää rakentamiseen ja jossa tonttitehokkuus (kerrosalan suhde rakennuspaikan alaan) on e = 0,40. Kun kiinteistöstä on korttelialuetta 2 374 m2, niin nykyinen rakennusoikeus on 950 k-m2. Suurin sallittu kerrosluku on 1 – 2 kerrosta.

Osalla suunnittelualuetta, katualueella Louhelantien ja Eräkujan risteyksessä, on voimassa asemakaava 152100, joka on tullut voimaan 8.9.2010 (Kv 24.5.2010).

Ote ajantasa-asemakaavasta.

AK	Asuntokerrostalojen korttelialue.
AK	Asuinkerrostalojen korttelialue.
KL	Liikerakennusten korttelialue.
LPA	Autopaikkojen korttelialue.
Y	Yleisten rakennusten korttelialue.
YH	Virasto- ja hallintorakennusten korttelialue.
YK	Kirkkojen ja muiden seurakunnallisten rakennusten korttelialue.
15100	Korttelin numero.
4000	Rakennusoikeus kerrosalaneliömetreinä.
e = 0,4	Tonttitehokkuus eli kerrosalan suhde tontin alaan.
V	Suurin sallittu kerrosluku (roomalaisin numeroin).

Ajantasa-asemakaavaa, karttoja ja ilmakuvia voi katsoa: **kartta.vantaa.fi**

Rakennusjärjestys

Vantaan rakennusjärjestys, Kv 15.11.2010, voimaan 1.1.2011.

Tonttijako- ja rekisteri

Kiinteistöt ovat Vantaan kiinteistörekisterissä.
Kiinteistöjen rajat eivät täysin vastaa vanhan rakennuskaavan rajoja.

Pohjakartta

Pohjakartta täyttää kaavoitusmittausasetuksen 1284 / 1999 vaatimukset.

Rakennuskiellot

Ei ole.

Kaava-aluetta koskevat suunnitelmat, päätökset ja selvitykset

- Hirvonen, Sari; Ruraali urbaani - Vantaan kaupunkisuunnittelun historia. Vantaan kaupunkisuunnittelu 8/2005, C18:2005.

4. Asemakaavan suunnittelun vaiheet

Osallistumis- ja arviointisuunnitelman havainnekuva. Näkymä Myyrmäen kirkon tontilta, etualalla Louhelantie, vasemmalla uusi asuinkerrostalo ja oikealla vuonna 2012 valmistuneet asuinkerrostalo ja Louhelan ostoskeskus. – *Arkkitehdit T. Grönlund Oy 2013.*

4.2 Suunnittelun käynnistäminen ja sitä koskevat päätökset

Kaavamuutoshakemus

Ermari Oy, asiamiehenä YIT Rakennus Oy / Kari Kuittinen, haki 13.9.2013 Eräkuja 2:n tontille asemakaavamuutosta ja tonttijakoa asuinkerrostalon rakentamiseksi.

Kaavamuutoksen tavoitteet

Kaavamuutoksen lähtökohtana on suunnitella asuntorakentamista Louhelantien ja Eräkujan risteykseen, Eräkuja 2:n tontille, nykyisen kaksikerroksisen toimistorakennuksen paikalle. Asuinrakennuksen kerroskorkeus olisi kuusi kerrosta.

Kaupungin tavoitteena on sovittaa uusi asuinkerrostalo nykyisen toimistorakennuksen paikalle siten, että se kaupunkikuvallisesti ja toiminnallisesti tukee ja täydentää nykyistä ympäristöä. Paikka on näkyvä ja kaupunkikuvallisesti merkittävä. Kaavamuutoksella tehostetaan Louhelan keskustan ja juna-aseman lähistön maankäyttöä.

Yleiskaavan (2007) tavoitteita ovat tiivistäminen, täydentäminen ja eheyttäminen. Kyseessä on yleiskaavan keskusta-alue, joten kaupungin tavoitteena on saada alueelle katutasoon myös liike- tai toimistotilaa.

Suunnitteluohjelma

Kaavamuutos sisältyy kaupunkisuunnittelun kevään 2014 suunnitteluohjelmaan, jonka kaupunkisuunnittelulautakunta 20.1.2014 hyväksyi ohjeellisena.

Kuva osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta. Alustava havainnekuva asuinkerrostalosta Eräkuja 2. Havainnekuvassa Louhelantietä rajaa autokatos, jossa on viherkatto. – *Arkkitehdit T. Grönlund Oy 3.10.2013*

4.3 Osallistuminen ja yhteistyö

Osalliset

- Kaavamuutoksen hakijat
- Alueen maanomistajat ja maanvuokraajat
- Viereisten ja vastapäisten alueiden omistajat ja vuokralaiset (naapurit)
- Kaupunginosan tai lähialueen asukkaat, yritykset ja työntekijät, asukas- ym. yhdistykset
- Kaupungin asiantuntijaviranomaiset
- Valtion viranomaiset: Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, Museovirasto
- Muut viranomaiset ja yhteisöt: Uudenmaan liitto, HSY, HSL
- Johtoverkkojen ylläpitäjät Vantaan Energia Oy, Elisa Oyj
- Kunnan jäsenet ja ne, jotka katsovat olevansa osallisia.

Ensimmäinen osallistuminen ja vuorovaikutus

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma julkaistiin 20.11.2013. Kaavamuutostyön aloittamisesta ilmoitettiin 20.11.2013 kirjeellä tai sähköpostilla maanomistajille, naapureille, viranomaisille ja yhteisöille ja julkaistiin internetissä sekä 30.11.2013 Vantaan kaupungin asukaslehdessä. Asemakaavasuunnittelija oli tavattavissa myös puhelimitse. Yleisötilaisuus pidettiin Uomarinteen koulussa 14.1.2014 klo 17.00. Mielipiteet ja tavoitteet pyydettiin kirjaamoon 24.1.2014 mennessä. (MRL 62 §)

Ensimmäisessä osallistumisessa saadut mielipiteet ja niiden huomioon ottaminen

1. Leena ja Pentti Lindén, saapunut sähköpostitse 6.1.2014

Me Eräkuja 1:den A-portaaseen muuttaneina asukkaina haluamme esittää mielipiteenämme ao. kaavamuutoksesta seuraavaa:

Uudisrakennus Eräkuja 2 on suunniteltu rakennettavaksi viisikerroksisena vastapäätä niin ikään viisikerroksista asuintaloa Eräkuja 1. A-portaan asunnot sijaitsevat Eräkujan suuntaisina. Talossa on sisäänvedetyt parvekkeet. Uudisrakennus tulee estämään auringon valon pääsemisen näihin huoneistoihin täysin ja pimentää näin merkittävästi Eräkuja 1:den huoneistoja. Näköalaksi muodostuu uudisrakennuksen seinä ja suora näköyhteys vastapäisen talon huoneistoihin. Vantaan yleiskaavan tavoitteissa kerrotaan painotettavan erityisesti asumisen laatua. Tämä painotus ei toteudu millään tavoin Eräkuja 1:den A-portaasta asuntonsa ostaneiden osalta. Asunnot olivat hankintahinnaltaan Vantaan näkökulmasta varsin kalliita.

Uudisrakennus tulee merkittävästi vaikuttamaan asunnon arvoon, koska näköala katoaa kokonaan ja uudisrakennus tekee asunnoistamme pimeitä. Erityisesti tämä korostuu, koska useimpien asuntojen ainoat ikkunat ovat sisäänvedettyjen parvekkeiden takana.

Eräkuja ! [1]:den kaavaratkaisussa painotettiin erityisesti rakennustaiteellisesti arvokasta kirkkoa sekä sen ympäristöä ja todettiin, että rakennuksen tulisi soveltua arkkitehtonisesti sekä kirkkoon että asuintaloihin. Samoin todettiin, että ratkaisu säilyttää kirkon merkityksen kaupunkimaisemassa ja että lännestä näkyy pienellä mäellä koivikon läpi Myyrmäen kirkko. Todettakoon, että ainoaksi näköalaksemme muodostuu kaavamuutoksen jälkeen uudisrakennuksen seinät ja naapurien ikkunat.

Vantaan yleiskaavan tavoitteissa kerrottiin painotettavan erityisesti asumisen laatua. Tämän painotuksen toivoisi näkyvän myös jo rakennetun ympäristön osalta asumisen laadun säilyttämisenä. Viisikerroksinen uudisrakennus vaikuttaa merkittävästi paitsi asuntomme hintaan myös keskeisesti asumismukavuuteen muuttamalla asuntomme pimeäksi ja täysin näköalattomaksi.

Uudisrakennus on Eräkujan suuntaisena liian lähellä Eräkuja 1 eivätkä ikkuna- ja parvekelinjat voi olla täysin toisiaan vastapäätä. Rakennus ei myöskään voi peittää kaikkea näköalaa niin, ettei auringonvalo lankea lainkaan vastapäisen talon parvekkeille. Kaavamuutoksen jälkeenkin Eräkuja ! [1]:den A-portaan asukkailla tulee olla laajempi näkymä kirkolle päin.

Kuten toteatte, keskeinen haaste asemakaavatyössä on lisärakentamisen liittäminen toiminnallisesti olemassa olevaan ympäristöön ja tavoitteena on lähiympäristön korkea laatutaso. Meidän Eräkuja 1:den A-portaan asukkaiden mielestä tällä esitetyllä kaavamuutokselle keskeiseksi mainittuun haasteeseen ei kyetä vastaamaan eikä tavoite korkeasta laatutasosta osaltamme toteudu. Päinvastoin asumisemme laatu tulee laskemaan merkittävästi. Jos olisimme tienneet ko. kaavamuutoksesta, emme olisi ostaneet tätä huoneistoa. Täydennysrakentaminen on kaupungille edullista, samoin tehokkuuden nostaminen, mutta odotamme kaupungilta moraalista vastuuta ja alueella jo asuvien vantaalaisten asumisen laadun huomioon ottamista aivan eritasoisesti kuin mitä tämä suunnitelma osoittaa.

► Eräkuja 2:n täydennysrakentaminen on esitetty Eräkuja 1:n kaavamuutoksen selostuksessa.152100 / 25.1.2010, joka on yhä nähtävillä kaupunkisuunnittelun internet-sivuilla. Järjestetty uusi yleisötilaisuus 18.3.2014 tontinkäyttövaihtoehdoista, joita on arvioitu myös tässä kaavaselostuksessa. Palautteen johdosta uusi asuinrakennus on käännetty poikittain Eräkujaan nähden, jolloin talo ei tule suoraan Eräkuja 1:n asuntojen ja parvekkeiden eteen.

2. Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä HSL, saapunut sähköpostitse 9.1.2014

Alue sijoittuu noin 200 m päähän Vantaankosken radan Louhelan asemasta, mikä tarjoaa korkeatasoisen joukkoliikennepalvelun sekä Helsingin keskustan että Kehäradan suuntaan. HSL palvelee tätä aluetta myös useilla linja-autolinjoilla: Louhelantiellä kulkevilla linjoilla alueelta on hyvät yhteydet mm. Myyrmäen aluekeskukseen. HSL pitää vanhojen asuinalueiden täydennysrakentamista järkevänä. Näin saadaan olemassa oleville palveluille lisää käyttäjiä.

Asemakaavamuutos mahdollistaa katoksen sijoittamisen kaava-alueen ainoalle linja-autopysäkille. HSL pitää myös tärkeänä sitä, että rakennustöiden yhteydessä nykyisen ajoratapysäkin tilalle rakennetaan pysäkkisyvennys.

Kaavassa tulee pyörätien leventämisen yhteydessä ottaa huomioon se, että pyörätie kannattaa rakentaa Pääpyöräilyverkkotyössä (PÄÄVE) määritellyn mukaisena eli laatukäytävänä.

HSL:llä ei ole tarvetta antaa lausuntoa kaavoitusprosessin myöhemmissä vaiheissa.

► *Katualueen mitoituksessa on otettu huomioon bussipysäkin katos ja levennettävä jalkakäytävä-pyörätie. Pysäkkisyvennystä ei esitetä, koska pysäkille pysähtynyt bussi on ohitettavissa, kun pysäkki sijoitetaan riittävän etäälle suojatien keskikorokkeesta.*

3. Yleisötilaisuus Uomarinteen koululla 14.1.2014, läsnä 35 allekirjoittanutta.

Tilaisuudessa esiin nousi vastustusta osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa alustavasti esitettyyn uuden rakennuksen sijoittumiseen tontille Eräkujan suuntaisesti. Eräkuja 1:n asukkaat kokivat, että uusi asuinrakennus tulisi liian lähelle. Monet asunnot parvekkeineen suuntautuvat Eräkujalle päin, jolloin asunnoista menisi valoisuus, näkymät kirkolle, avaruus ja yksityisyys. Varsinkin Eräkuja 1:n asukkaat toivoivat, että jatkossa tutkitaan vaihtoehtoa, joka sijoittuu suunnittelualueen pohjoisosaan, itä-länsisuuntaisesti. Asukkaat myös tiedustelivat, miksei Eräkuja 2:n asuinrakennusta kaavoitettu ostoskeskuksen ja Eräkuja 1 kaavatyön (152100, Kv 24.5.2010) yhteydessä. Kaavoittaja toi esille, että kaavatyössä tutkituissa vaihtoehdoissa, jotka esiteltiin kaavaselostuksessa, myös Eräkuja 2:n tontille oli tutkittu asumista. Myös kyseisen kaavan (152100) asukastilaisuudessa asiasta oli keskusteltu. Asukkaat toivoivat voivansa vaikuttaa vielä kaavatyöhön ja tontinkäyttövaihtoehtoihin.

► *Järjestetty uusi yleisötilaisuus 18.3.2014 tontinkäyttövaihtoehdoista, joita on arvioitu myös tässä kaavaselostuksessa. Eräkuja 2:n uusi talo on käännetty Eräkujaan nähden poikittain siten, että se ei tule suoraan Eräkuja 1:n asuntojen ja parvekkeiden eteen.*

4. Solveig ja Vesa Särkelä, saapunut 16.1.2014

Haetun asemakaavamuutoksen johdosta haluamme esittää seuraavaa.

Asemakaavamuutoksen tarkoituksena on saada uusi asuinkerrostalo toimistotalon paikalle Eräkuja 2:een. Arviointisuunnitelmassa esitetään perusteluiksi kaupunkikuvaan, maisemaan, yhdyskuntarakenteeseen ym. liittyvät seikat eli pääpaino on ulkoisissa seikoissa. Arviointisuunnitelmassa ei mainita tärkeintä eli ihmisten hyvinvointiin ja viihtyvyyteen liittyviä seikkoja.

Maankäyttö- ja rakennuslain 54 §:n 2 mom. mukaan asemakaava on laadittava siten, että luodaan edellytykset terveelliselle, turvalliselle ja viihtyisälle elinympäristölle ym. ja 3 mom. mukaan asemakaava ei saa aiheuttaa kenenkään elinympäristön laadun sellaista merkityksellistä heikkenemistä, joka ei ole perusteltua asemakaavan tarkoitus huomioon ottaen.

Lain 135 §:n mukaan rakennusluvan myöntämisen edellytyksiä asemakaava-alueella on mm. että 6) rakennusta ei sijoiteta tai rakenneta niin, että se tarpeettomasti haittaa naapuria....

Nykytilanne
Eräkuja 1:ssä on noin vuosi sitten valmistunut YIT:n rakentama viisikerroksinen asuinkerrostalo ja sitä vastapäätä on purettavaksi aiottu matala kaksikerroksinen toimistorakennus. Suunniteltu rakennus tulisi toimistotalon tilalle Eräkujan suuntaiseksi eli vastapäätä uutta asuinrakennusta. Eräkujan puolella sijaitsevat nykyisten asuntojen oleskelutilat ja joidenkin asuntojen makuutilatkin. Ei ole siis

yhdentekevää, mitä ikkunoista näkyy. Asuntomme sijaitsee toisessa kerroksessa vastapäätä toimistotaloa siten, että Eräkujan puoleinen seinä on kokonaan eli noin 8 metriä ikkunaa ja sisäänvedettyä parveketta ja kahden pienen huoneen ikkunat ovat pohjoiseen päin. Kesäisin toimistorakennuksen edessä olevat suuret koivut peittävät ison osan rakennuksesta ja saamme nauttia puiden vihreydestä. Lisäksi matalan rakennuksen yllä näkyvät taivas ja puiden latvat, jotka luovat viihtyisyyttä. Koska toimistorakennuksessa oleskellaan yleensä vain toimistoaikana, yksityisyyttä on enemmän kuin jos paikalla olisi asuintalo.

Nykyisin Eräkuja 1:n alempien kerrosten asukkaat näkevät aamuauringon heijastuksen toimistotalon seinästä, mutta onneksi ilta-aurinko pääsee paistamaan toimistotalon katon yli asuntoomme. Olemme olleet tietoisia toimistotalon sijainnista, mutta emme nyt suunnitelluista muutoksista. Ennen ostopäätöksen tekemistä ja sen jälkeenkin kävimme usein katsomassa, miten aurinko ja valo tulevat uuteen asuntoomme. Jos uudet suunnitelmat olisivat olleet tiedossamme, emme olisi ostaneet po. huoneistoa.

Mikä tulee muuttumaan?
Toimistotalon tilalle on suunnitteilla massiivinen 5-kerroksinen asuintalo. Jos se tulee samalle paikalle kuin toimistotalo eli noin 21 metrin etäisyydelle Eräkuja 1:n asunnoista, tuleva rakennus peittäisi kokonaan vastapäisen rakennuksen, vähäinenkin näköala eli taivas peittyisi, ilta-aurinko ei pääsisi valaisemaan kuin muutamaa yläkerran asuntoa ja kesäisinkin joutuisimme olemaan hämärässä ja pahimmassa tapauksessa käyttämään sähkövalaistusta. Mitään luontoa, vastapäisiä puita ei olisi, vaan mahdolliset istutettavat puut, jos niitä edes tulee, olisivat vuosia matalia. Nyt asuntoihin näkyy vain toimistoista, mutta siellä katseet ovat työnteossa ja tietokoneissa. Suunnitellusta rakennuksesta näkisi ylemmistäkin kerroksista alemman kerroksen asuntoihin ja tietenkin yläkerran asuntoihin, joten asukkailla ei olisi mitään yksityisyyden suojaa. Tuntuu, että tunkeudutaan ihan iholle saakka. Vastavuoroisesti siis katsoisimme sisään toistemme ikkunoista aina wc:hen saakka ja näkyvyyttä yritettäisiin peittää aina alhaalla olevilla säleverhoilla tai mitä erilaisimmilla kretongeilla. Elikkä puolin ja toisin yksityisyyden tarvetta, joka on ihmisen perustarpeita, yritetään kaikin keinoin suojella. Tämä taasen merkitsee valoisuuden heikentymistä entisestään ja epämukavuutta. Nykyisin yksityisyyden suojaamisen tarve on teknologian kehittymisen myötä tullut entistä tärkeämmäksi ja muutoinkin sitä halutaan suojella. Siitä puhutaan yhä useammin mediassa ja myös rakentamisen yhteydessä sen vaikutuksesta hyvinvointiin ja viihtyvyyteen ym.

Suomessa suuri osa vuodesta on pimeää, siksi valoisuudella on erittäin suuri merkitys ihmisten mielialaan, terveyteen ja hyvinvointiin. Rakennusten välinen lyhyt etäisyys ja suuri rakennusmassa vaikuttaisivat asukkaiden mielialaan aiheuttaen ahdistusta. Se, että valoisuus käytännöllisesti katsoen kokonaan häviää, on niin merkittävä seikka, että sen pitäisi estää rakennusluvan myöntämien 5-kerroksiselle asuinrakennukselle. Eräs rakennusliike teki rakennushankkeensa osalta kyselyn asunnon ostoon vaikuttavista tekijöistä ja tärkeimpiä olivat rakentamisen laatu, ikkunan esteettömät näköalat ja valoisuus. Nämä pätevät myös yleisesti asunnon ostoon. Uuden rakennuksen myötä näitä ostovaikuttimia ei enää olisi, mikä vaikeuttaisi asunnon myyntiä ja alentaisi myyntiarvoa. Kukapa haluaisi asua koko vuoden keinovalaistuksessa tai hämärässä.

Maankäyttölain 54 §:n 2 ja 3 mom. edellytykset viihtyisälle elinympäristölle eivät täyty ja tapahtuisi elinympäristön laadun sellainen merkityksellinen heikkeneminen, joka ei ole perusteltua asemakaavan tarkoitus huomioon ottaen. Nyt ei ole kysymys Helsingin keskustasta, vaan Vantaasta ja Louhelasta, josta vastaavaa tiheää rakentamista ei yleensä löydy. Rakennukset on sijoitettu alueella siten, että ne ovat sopivasti lomittain toisiinsa nähden ja etäisyyttä on riittävästi. Maanomistajan / rakennuttajan tarve saada asuinrakennus tilalle perustuu ilmeisesti kaavamuutoksesta saatuun taloudelliseen hyötyyn. Muuta perustetta en näe. Tällöin kyllä

kaavoittajien tulee ottaa nykyisten asukkaiden etu ensisijaisesti huomioon ja yleisestikin kasvanut kritiikki tiheää kaavoitusta kohtaan.

Eräkuja on pysäköintikieltoaluetta, lastentarhan kohdalla on pieni kadunpätkä, johon voi pysäköidä 30 min ajaksi. Ajorata jalkakäytävineen on suhteellisen kapea, minkä vuoksi suunniteltu rakennus, jos se rakennetaan samalle paikalle kuin toimisto-rakennus, tulee vain noin 21 m etäisyydelle vastapäätä olevasta rakennuksesta eli aivan liian lähelle. Rakennus ei ole myöskään linjassa vierekkäisen talon kanssa.

Haettuun asemakaavamuutokseen ei tulisi edellä esitetyillä perusteilla suostua, uusi rakennus ei saisi missään tapauksessa olla korkeampi kuin nykyinen toimisto-rakennus.

Mikäli terveyteen ja viihtyisään elinympäristöön vaikuttavat seikat jätetään kaikesta huolimatta huomioon ottamatta, ainakin rakennuksen suunta tulisi muuttaa itä/länsi suuntaiseksi lähelle tontin rajaa ja siten että se ei peittäisi koko ikkunaseinää.

Ehdotus tontin uudeksi käyttötarkoitukseksi
Tulevat suunnitelmat auton käytön vähentämiseksi (tietullit, kilometrivalvonta ym.) olisi hyvä ottaa huomioon tälläkin alueella siten, että Louhelan aseman lähettyviltä löytyisi riittävästi liityntäpaikoitusta junan käyttäjille. Nykyisin niitä ei ole lainkaan. Kirkon vieressä on noin 30 yleistä parkkipaikkaa, jotka ovat hyvin varattuja. Niinpä toimistorakennuksen tontti tulisi pikemminkin suunnitella yleishyödylliseen käyttöön junan liityntäpaikoitusalueeksi kuin massiiviseksi rakennukseksi. Jos tähän havahdutaan myöhemmin, huomataan, että riittävän lähellä ei ole sellaista aluetta, joka voitaisiin tähän tarkoitukseen käyttää.

► *Rakentaminen sijoittuu yleiskaavan (2007) keskusta-alueelle, jossa tehokas maankäyttö on perusteltua. Täydennysrakentaminen on yleiskaavan keskeisiä periaatteita. Eräkuja 2:n täydennysrakentaminen on esitetty Eräkuja 1:n kaava-muutoksen selostuksessa.152100 / 25.1.2010, joka on yhä nähtävillä kaupunki-suunnittelun internet-sivuilla. Järjestetty uusi yleisötilaisuus 18.3.2014 tontinkäyttö-vaihtoehdoista, joita on arvioitu myös tässä kaavaselostuksessa. Eräkuja 2:n uusi talo on käännetty Eräkujaan nähden poikittain siten, että se ei tule suoraan Eräkuja 1:n asuntojen ja parvekkeiden eteen. Rakennuksen sijoitus määritellään tässä tapauksessa asemakaavassa, ei vasta rakennusluvassa. Liityntäpysäköintipaikkoja on myös Martinlaaksossa ja Vantaankoskella.*

5. Vantaan kaupunginmuseo / Marjo Poutanen, vs. museonjohtaja, Susanna Paavola, rakennustutkija, saapunut 17.1.2014

Eräkuja 2:ssa sijaitseva purettavaksi suunniteltu toimistorakennus on rakennettu vuonna 1971. Tontti on osa alkuperäistä Louhelan rakennuskaavaa, joka toteutettiin yhteistoimintasopimuksella Helsingin maalaiskunnan ja Rakennustoimisto A. Puoli-matka Oy:n kanssa. Rakennuksen on suunnitellut Puolimatkalta arkkitehti Jorma Lahti. Puolimatkalla oli rakennuksen valmistuttua omia toimitilojaan rakennuksessa, mutta sittemmin yritys rakensi itselleen uuden toimistotalon toiselle puolelle Louhelantietä.

Suunnittelualueella on asemakaava, joka on astunut voimaan 24.5.2010. Kaupunginmuseo on osallistunut tämän kaavan valmisteluun ja lausunut kaavoituksen yhteydessä Louhelan alueen merkityksestä ja todennut, ettei kattavaa inventointia Vantaan kerrostaloalueista aluekokonaisuuksina rakennushistorian näkökulmasta ole Vantaalla tehty. Näin ollen myös Louhelan arvioiminen alue-rakentamiskokonaisuutena ja sen arvo suhteessa Vantaan muihin lähiöihin on toistaiseksi tekemättä. Vaikka toimistorakennus on sidoksissa aluekokonaisuuteen, ei se tyyliltään ole yhtenäinen Aarne Ehojoen Louhelaan suunnitteleman rakennus-

kannan kanssa. Kokonaisuutta heikentää vielä Louhelan vanhan ostoskeskuksen häviäminen. Näin ollen rakennuksen suojelulle ei ole riittäviä perusteita, eikä kaupunginmuseolla ole siten huomautettavaa kaavasta.

► *Louhelan aluerakentamiskokonaisuutta on arvioitu Louhelan keskuksen kaavaselostuksessa 152100 (Kv 24.5.2010), joka löytyy kaupunkisuunnittelun internet-sivuilta ja kaupungin sivuilta www.vantaa.fi/paatokset.*

6. Museovirasto / yli-intendentti Helena Taskinen, intendentti Teija Tiitinen, saapunut sähköpostitse 20.1.2014

Museoviraston ylläpitämän muinaismuistolailla (295/1963) rauhoitettujen kiinteiden muinaisjäännösten rekisterin perusteella kaavamuutosalueella ei ole lain tarkoittamia kohteita. Koska kyseessä on rakennettu tontti, jonka pihamaata on jo pitkään muokattu, ei ole myöskään todennäköistä, että paikalta löytyisi uusia ennestään tuntemattomia muinaisjäännöksiä. Näin ollen Museovirastolla ei ole kaavaan huomauttamista. Kaavaa ei myöskään ole tarpeen lähettää Museovirastoon uudelleen nähtäväksi sen myöhemmissä käsittelyvaiheissa.

Rakennetun kulttuuriympäristön ja maiseman osalta lausunnon asemakaavan muutoksesta antaa Museoviraston ja Vantaan kaupunginmuseon välisen yhteistyösopimuksen perusteella Vantaan kaupunginmuseo.

► *Vantaan kaupunginmuseolta on saatu erillinen kannanotto (edellä nro 5).*

7. Vantaan Opaalin hallitus, saapunut sähköpostitse 22.1.2014

Louhelaan tontille osoitteessa Eräkuja 2 haetaan asemakaavamuutosta, jonka tavoitteena on mahdollistaa asuntorakentaminen. Suunnitelmassa esitetään, että tontin rakennusoikeus olisi noin 2500 kerrosneliömetriä ja rakennuksen kerrosluku viisi.

Kyseistä tonttia vastapäätä sijaitsevan asunto-osakeyhtiö Vantaan Opaalin, Eräkuja1 hallitus on käsitellyt asemakaavamuutossuunnitelmaa ja haluaa tuoda esille seuraavaa:

Suunnitelmassa on tontin rakennusala esitetty siten, että uusi 5- kerroksinen asuinrakennus sijoittuisi kapean Eräkujan suuntaisesti vastapäätä Eräkuja 1:n A-portaan asuntoja noin 18 metrin etäisyydelle. Vantaan Opaali vastustaa jyrkästi esitettyä suunnitelmaa (jatkossa vaihtoehto A) ja vaatii, että tätä suunnitelmaa ei viedä eteenpäin. Pääsuunnitelmaksi tulee ottaa uuden rakennuksen sijoittaminen poikittain Eräkujaan nähden lähelle tontin pohjoisreunaa (vaihtoehto B).

Maankäyttö- ja rakennuslain 54 pykälän 2 momentin mukaan asemakaava on laadittava siten, että luodaan edellytykset terveelle, turvalliselle ja viihtyisälle elinympäristölle ja 3 momentin mukaan asemakaava ei saa aiheuttaa kenenkään elinympäristön laadun sellaista merkityksellistä heikkenemistä, joka ei ole perusteltua asemakaavan tarkoitus huomioon ottaen. Lain 135 pykälän mukaan rakennusluvan myöntämisen edellytyksiä asemakaava- alueella on mm. että kohta 6: rakennusta ei sijoiteta niin, että se tarpeettomasti haittaa naapuria.

Jos esitetty vaihtoehto A toteutettaisiin, aiheutuisi Eräkuja 1:n A- portaan asukkaille todella merkityksellistä elinympäristön laadun heikkenemistä. Tämä ei ole mitenkään perusteltua, koska on olemassa toinen rakennuksen sijoitusvaihtoehto B, joka aiheuttaa naapureiden elinympäristön laatuun vaihtoehtoa A selvästi vähäisempää heikkenemistä.

Tällä perusteella esitetty vaihtoehto A on Maankäyttö- ja rakennuslain vastainen!

Vaihtoehto B on vaihtoehtoa A parempi monessa suhteessa kokonaisuuden kannalta.

Perusteluja:

On täysin kestämätön ajatus sijoittaa uusi asuinrakennus samansuuntaisesti Eräkujan toisella puolella sijaitsevan Eräkuja 1 A- portaan rakennuksen kanssa. Näin sijoitettuna uusi rakennus pimentäisi A- portaan asunnot ja muuttaisi nykyisen kauniin näköalamme näköaloiksi uuden rakennuksen asuntoihin. Uuden rakennuksen asunnoista olisi vastaavasti suora näköyhteys Eräkuja 1:n asuntoihin. Tällaista ei voida hyväksyä asumisviihtyisyyden ja yksityisyydensuojan kannalta. On otettava huomioon, että Eräkuja 1 A- portaan asuntojen olohuoneet ja parvekkeet sekä osittain myös makuuhuoneet avautuvat länteen päin Eräkujalle. Pitäisikö meidän A-portaassa asuvien sulkeutua sälekaihtimien taakse hämärään säilyttääksemme yksityisyyden suojan?

Missään ainakaan Myyrmäen suuralueella ei ole sijoitettu taloja ikkunalinjat vastakkain vaan aina kulmikkain viereisiin rakennuksiin nähden. Miksi tässä tapauksessa poikettaisiin tästä selkeästä kaavoitusperiaatteesta? Alueella vastakkain saman suuntaisesti sijaitsevat rakennukset ovat oleellisesti kauempana toisistaan kuin mikä olisi lopputulos, jos vaihtoehto A toteutettaisiin.

Vaihtoehto B on kaupunkikuvan kannalta parempi kuin vaihtoehto A. Poikittain Eräkujaan nähden sijoitettu rakennus sulkee korttelin samaan tapaan kuin Eräkuja 6:n asuintalo Eräkujan pohjoispäässä. Näkymä kirkolta pohjoiseen päin muodostuu selkeämmäksi.

Useimmat asunnot aukeavat esittämässämme vaihtoehdossa etelään ja ovat siten – samoin kuin piha – aurinkoisempia kuin vaihtoehto A:ssa. Tonttiliittymä kadulta voidaan vaihtoehto B:ssä sijoittaa niin haluttaessa Eräkujalle. Louhelantielle sijoitettava vaihtoehto A:n tonttiliittymä on vaarallinen vilkkaan liikenteen takia ainakin käännyttäessä Martinlaaksosta päin tultaessa vasemmalle pihaan. Ko. tonttiliittymän vaarallisuutta lisää vielä Louhelantien bussipysäkki. Vaihtoehto B:ssä asunnot sijaitsevat myös jonkin verran kauempana bussipysäkistä ja siten bussien jarrutus- ja kiihdytysäänistä.

Haitta, joka uudesta vaihtoehto B:n mukaisesta rakennuksesta aiheutuu Eräkuja 4:n asukkaille, on huomattavasti pienempi kuin mitä vaihtoehto A aiheuttaisi Eräkuja 1:n asukkaille. Kokonaisuuden kannalta on vaihtoehto B on oleellisesti parempi kuin vaihtoehto A.

Kaavaselostuksen kohdasta ” Miten kaavamuutoksen vaikutuksia arvioidaan ” puuttuu tärkeä kohta: Miten kaavamuutos vaikuttaa lähialueen asukkaiden elinympäristön laatuun mm. asumisviihtyisyyteen. Se on kuitenkin hyvin oleellinen asemakaavamuutoksen vaikutuksia arvioitaessa!

Esitämme, että Eräkujan suuntaiseen uuteen asuinrakennukseen perustuvaa vaihtoehto A:ta ei viedä eteenpäin vaan jatkosuunnittelun pohjaksi otetaan esittämämme Eräkujaan poikittain sijoittuva vaihtoehto B.

Haluamme, että taloyhtiöllemme tiedotetaan aina, kun asemakaavaehdotusta kehitetään eteenpäin.

Vantaan Opaalin hallitus: Ilkka Pere, Hallituksen puheenjohtaja, Mai Koivula, Annette Asikainen, Eero Halonen, Seppo Ronni

► Järjestetty uusi yleisötilaisuus 18.3.2014 tontinkäyttövaihtoehdoista, joita on arvioitu myös tässä kaavaselostuksessa. Eräkuja 2:n uusi talo on käännetty Eräkujaan nähden poikittain siten, että se ei tule suoraan Eräkuja 1:n asuntojen ja parvekkeiden eteen.

8. Helsingin seudun ympäristöpalvelut –kuntayhtymä HSY, Jukka Saarijärvi, yksikön päällikkö, saapunut 22.1.2014

Aluetta palvelevat yleiset vesijohdot ja viemärit on rakennettu valmiiksi. Verkosto-yhteydet ovat Eräkujalla (vj 110 m 1986, jv 250 m 1986) ja Louhelantiellä (hv 300 B). Muutosehdotus ei edellytä niiden lisärakentamista tai siirtämistä. Lisäksi asema-kaavamuutosalueella on poistuvaa toimistorakennusta palvelevia yksityisiä tonttijohtoja.

9. Pirjo Suni, liikenneinsinööri 23.1.2014
Asemakaavan muutosalue rajautuu Louhelantiehen ja Eräkujaan. Nykyisen toimisto-rakennuksen tilalle tulee asuinkerrostalo. Asemakaavan muutosta laadittaessa on tehtävä meluselvitys (tie- ja raideliikenne, lentomelu). Meluselvityksessä melutasot on laskettava ajoneuvoliikenteen osalta keskiarkivuorokausiliikenteellä (KAVL). Meluntorjunta on hoidettava tontilla.

► Lento-, katu- ja rautatiemelutilanne on selostettu edellä. Selvitysten perusteella asuntojen ääneneristävyydeksi määrätään 35 dB, kuitenkin 16 m lähempänä Louhelantietä 32 dB. Lisäksi parvekkeet on lasitettava ja Louhelantietä vastaan on rakennettava 2 m korkea melumuuri ja autokatos.

10. Asunto Oy Kaarenmäki, Eräkuja 4 / Louhelan Huolto Oy, Tiina-Maaria Päivinen, isännöitsijä, saapunut 24.1.2014

Asunto Oy Kaarenmäki haluaa mielipiteenään esittää seuraavat huomiot:
1. Eräkuja 4 A-portaan päätyhuoneistojen päätyikkunat ovat makuuhuoneen ikkunoita. Tämä tieto tulee huomioida rakennuksen tehokkuutta (korkeutta) ja tontilla sijoittumista suunniteltaessa.
2. Eräkuja 2 ja Eräkuja 4 tonttien rajaviiva ja mahdolliset rasitteet tulee tarkistaa suunnittelun aikana. Tällä hetkellä Eräkuja 4 väestönsuojan poistumistie sijaitsee Eräkuja 2 puolella.
3. Eräkujan ja Louhelantien risteysalue, joka on koko Eräkujan sisäänajoväylä, tulee suunnitella turvalliseksi ja viihtyisäksi.
4. Esitämme, että kaupunki järjestää keväällä toisen asukastilaisuuden, jossa tarkentuneita suunnitelmia selostetaan. Erityisesti Eräkuja 2 leikki- ja oleskelu-paikkojen sijainti ja autopaikkojen sijoittuminen tulee esitellä osallisille.

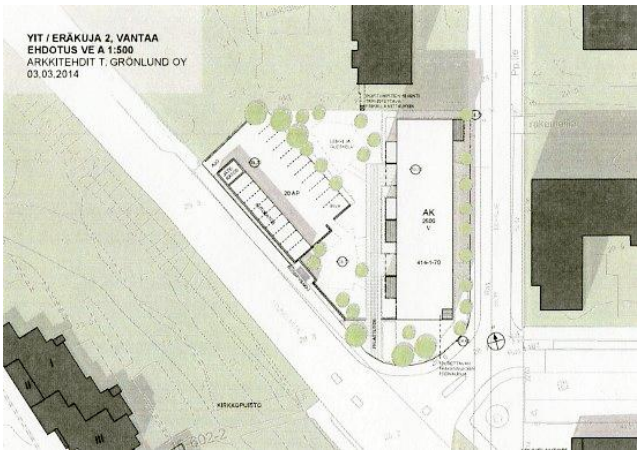
► Kyseessä on yleiskaavan keskusta-alue, jossa tehokas maankäyttö on perus-teltua. Tontinkäyttövaihtoehtoja on tutkittu ja luonnokset on lähetetty taloyhtiölle 7.3.2014. Järjestetty uusi yleisötilaisuus 18.3.2014. Tontinkäyttövaihtoehdot on arvioitu tässä selostuksessa. Rakentaja (YIT) siirtää väestönsuojan uloskäynnin.

Tutustumiskäynti

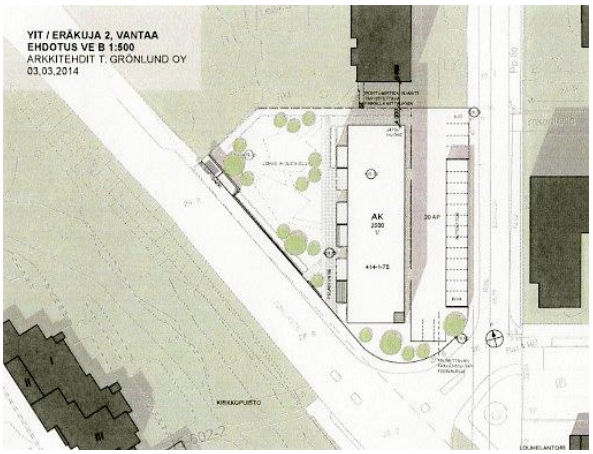
21.1.2014 asukkaiden pyynnöstä tutustuminen As Oy Vantaan Opaalin näkymiin kolmesta asunnosta.

Toinen osallistuminen ja vuorovaikutus

Kaavoituksen vaihtoehdoista ja yleisötilaisuudesta ilmoitettiin osallisille sähköpostilla ja kirjeellä 7.3.2014 sekä Vantaan asukaslehdessä 15. – 16.3.2014. Laadittuja vaihtoehtoja esiteltiin Uomarinteen koulussa 18.3.2014 klo 17.00. Mielipiteet pyydettiin kirjaamoon 7.4.2014 mennessä.

Vaihtoehto A, talo Eräkujan suuntainen, pysäköinti Louhelantien puolella.

Vaihtoehto B, talo Eräkujan suuntainen, pysäköinti Eräkujan puolella.

Kirjeessä 7.3.2014 ja asukastilaisuudessa 18.3.2014 esiteltyjä havainnekuvia uudesta vaihtoehdosta C, jossa kuusikerroksinen uudisrakennus sijoittuu Eräkujaan nähden poikittain eikä tule nykyisten Eräkuja 1:n parvekkeiden eteen. – *Arkkitehdit T. Grönlund Oy 4.3.2014*

Toisessa osallistumisessa saadut mielipiteet ja niiden huomioon ottaminen

11. Asukastilaisuus Uomarinteen koululla 18.3.2014 klo 17.00:
Läsnä oli aluearkkitehti ja 32 allekirjoittanutta osallista.

Mielipiteet aluearkkitehdin muistiosta:

- Vantaan Opaali (Eräkuja 1) ei vastusta täydennysrakentamista sinänsä, mutta halutaan ratkaisu. Vastustettiin vaihtoehtoa A, myös B on samanlainen, jota vastustetaan jyrkästi. Sen sijaan kannatetaan vaihtoehtoa C, joka on paras. A:ssa ja B:ssä ikkunat ovat samansuuntaisia, niihin näkee [naapurin] ikkunoista sisään. Lisäksi peittävät auringonvaloa. Eräkuja 1 A-rapussa on 14 asuntoa Eräkujalle päin, keittiö, olohuoneet ja parvekkeet, joissain myös makuuhuoneet ovat Eräkujalle päin. Näkymät asunnoista toiseen. Valoisuus ja avarat näkymät ovat viiden merkittävimmän tekijän joukossa, kun asuntoa hankitaan.
- Myös Eräkuja 1:stä näkymät kirkkoon ja kirkkopuistoon menetettäisiin.
- Vanhat asunnot Louhelassa ovat läpitalon huoneistoja, mutta Opaalissa näkymiä on vain yhteen suuntaan.
- Eräkuja 4 on unohdettu kokonaan. 10 metrin päässä on makuuhuoneiden ikkunoita. A-vaihtoehdossa talot ovat limissä. [C] ei hyvä.
- Opaalissa kaikki oleskelutilat ovat Eräkujalle päin, mutta Eräkuja 4:stä vain yhden makuuhuoneen ikkunat ovat etelään päin. C-vaihtoehto on kokonaisuuden kannalta parempi.
- Eräkuja 4:llä pienempi miinus. Jos rakennus olisi Eräkujan suuntainen, niin eletään pimeässä [Opaalissa]. Valoisuus on erittäin tärkeä. Naapuritalo [toimistotalo] häipyy. Viherkatto [autokatoksissa] on kiva.
- Vanha Louhela on väljästi rakennettu. Vaihtoehto C on pienin haitta.
- Asutaan 1. kerroksessa. Klo 14 jälkeen aurinko paistaa, klo 17 jälkeen ei paista.
- Vaihtoehdossa A sisäänmeno looginen Eräkujan kautta.
- Ilmeisesti YIT:llekin kelpaa vaihtoehto C. – Kyllä. Toki Eräkuja 4:n näkymä kärsii, mutta onneksi se ei ole päänäkymä.
- Mietitään vielä kerroksia (joita on kuusi). Kun aurinko kääntyy, niin talo tulee eteen.
- Ei ole piirretty tötteröitä [katolle ilmastointikoneita ja hissikonehuoneita].
- Miettikää, kuinka aurinko kiertää. Eräkuja 4 saa tuskin koskaan aurinkoa sisään.
- Jos päädytään C-vaihtoehtoon, niin saa olla kuusi kerrosta, niin tyytyisin siihen.
- Ei vaikuta Eräkuja 4:n aamuaurinkoon.
- Ei omia intressejä. Louhelan talot rakennettu. Talon pääty. Kerroksia tullut lisää. Talo on liian massiivinen, pyramidimallinen. Pitää pienentää ja lyhentää. Suunta on oikea.
- Iloinen, että suunta on pystytty kääntämään. Iloinen, että on asukkaita kuultu.
- Joku vuosi sitten esillä, että Louhela tiivistettäisiin. Nyt samoja tavoitteita toteutetaan.
- Rakennus olisi sopusuhtaisempi, jos olisi lyhyempi. Olisiko rakennusta mahdollista lyhentää?

► Kaavamuutoksen pohjaksi on valittu vaihtoehto C, joka täyttää täydennysrakentamistavoitteen ja aiheuttaa naapureille vähiten haittaa.

12. Vantaan Opaalin hallitus, 25.3.2014
Asunto-osakeyhtiö Vantaan Opaali, Eräkuja 1, on antanut lausuntonsa naapuritontin Eräkuja 2 tontinkäyttösuunnitelmista 21.1.2014. Vantaan Opaalin hallitus on edelleen em. lausunnossa esille tuotujen näkökohtien kannalla.

Esitämme tässä näkemyksemme asukastilaisuudessa 18.3.2014 esitetyistä tontinkäyttövaihtoehdoista.

Vantaan Opaali kannattaa vaihtoehtoa C, joka sijaitsee poikittain Eräkujaan nähden. Vastustamme jyrkästi vaihtoehtoja A ja B.

Perusteluina esitämme:

Vaihtoehdoissa A ja B uusi asuinrakennus sijaitsisi Eräkujan toisella puolella vastapäätä Eräkuja 1:n A-portaan asuntoja siten, että ikkunalinjat olisivat samansuuntaisia. Eräkuja 1:n A-portaan 14 asunnon olohuoneet, keittiöt, parvekkeet ja useimmat makuuhuoneet eli pääasialliset oleskelutilat ovat Eräkujalle päin. Huoneistoista toisiin olisi suorat näkymät, mikä ei ole hyväksyttävissä asumisviihtyisyyden ja yksityisyyden suojan kannalta.

Lisäksi Eräkujan suuntaiset rakennukset pimentäisivät pahasti Eräkuja 1:n asunnot ja hävittäisivät tämänhetkisen luonnonmaiseman.

Tehtyjen tutkimusten mukaan asunnonostajille valoisuus ja avarat näkymät kuuluvat tärkeimpien valintakriteereiden joukkoon.

Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan asemakaava ei saa aiheuttaa kenenkään elinympäristön laadun sellaista merkityksellistä heikkenemistä, joka ei ole perusteltua asemakaavan tarkoitus huomioon ottaen.

Esitetyt vaihtoehdot A ja B aiheuttaisivat Eräkuja 1:n asukkaille todella merkityksellistä elinympäristön heikkenemistä. Vaikka vaihtoehto C:kin aiheuttaa elinympäristölle heikkenemistä, on se esitetyistä vaihtoehdoista kokonaisuuden kannalta selvästi paras.

Vantaan Opaalin hallitus pitää ainoana mahdollisena jatkotyön pohjana vaihtoehtoa C.

Haluamme, että taloyhtiöllemme tiedotetaan aina, kun asemakaavaehdotusta kehitetään eteenpäin.

Vantaan Opaalin hallitus, 25.3.2014

► Kaavamuutoksen pohjaksi on valittu vaihtoehto C, joka täyttää täydennysrakentamistavoitteen ja aiheuttaa vähiten haittaa.

13. Tuulikki ja Risto Rinne, 7.4.2014
Olemme ehdottomasti vaihtoehto C puolella. Kerroksia ei pitäisi olla kuin viisi. Korkeampi rakennus varjostaisi tosi pahasti meidän taloamme.

► Kaavaehdotus perustuu vaihtoehtoon C. Uusi talo sijaitsee Eräkuja 1:n luoteispuolella ja varjostaa Eräkuja 1:n luoteisnurkkaa vain talviaikana 20.3. – 29.3. klo 18.32 jälkeen ja kesäaikana 30.3. – 18.9. klo 19.32 jälkeen (2014). Eräkuja 1:n lounaisnurkkaa uusi talo varjostaa vain kesäaikana 6.5. - 9.8. klo 21.30 jälkeen (2014). Tällöin aurinko paistaa kuitenkin jo matalalta ja kaupunki on yleisesti varjoinen. Uusi talo ei varjosta lainkaan 19.9. – 19.3. (2014), koska aurinko ehtii laskea. Tontilla on myös varjostavia puita.

14. Asunto Oy Kaarenmäki, Eräkuja 4 / Louhelan Huolto Oy, Tiina-Maaria Päivinen, isännöitsijä, sähköposti saapunut 3.7.2014:

As Oy Kaarenmäki, Eräkuja 4, on saanut rakennusluvan, lupatunnus 14-0630-D, piha-alueiden kunnostukseen. Työ sisältää mm. salaojien uusimisen. Urakassa tullaan työskentelemään myös naapuritontin puolella, koska vss-poistumisluukku ja iv-putki sijaitsee ko. tontilla, kts. liitekuva. YIT tulee rakentamaan Eräkuja 2 tontille uuden kerrostalon. Rakentamisen suunnittelun yhteydessä tulee ottaa huomioon naapuriyhtiön vss-luukun ulottuminen tontille.

Alla olevassa Olkkolan viestissä viitataan siihen, että merkintää rasitteesta ei ole. Koko aluehan on aikanaan ollut Puolimatkan omistuksessa, joten rasitesopimuksia tuskin on tehty.

As Oy Kaarenmäki on toimittanut liitteenä olevan mielipiteen kaupungille kaavatyön yhteydessä, kts. mielipiteen kohta 2. [Liitteenä mielipide nro 10, katso se.]

► *Asia on ilmoitettu 3.7.2014 YIT:lle / Kari Kuittinen.*

MRL 66 §:n mukainen viranomaisneuvottelu

MRL 66 § mukainen viranomaisneuvottelu ei ollut tarpeen.

4.4 Asemakaavamuutoksen tavoitteet

Lähtökohta-aineiston antamat tavoitteet

Tavoitteena on sovittaa uusi asuinkerrostalo nykyisen toimistorakennuksen paikalle siten, että se kaupunkikuvallisesti ja toiminnallisesti tukee ja täydentää nykyistä ympäristöä. Paikka on näkyvä ja kaupunkikuvallisesti merkittävä. Tavoitteena oli myös saada liike- tai työtilaa maantasokerrokseen. Kaavamuutoksella tehostetaan Louhelan keskustan ja juna-aseman lähistön maankäyttöä.

Kaupungin tavoitteet

Vantaan tasapainotetun strategian kriittiset menestystekijät:

Kaupunkikasvun hallinta: Kaavoitus ja rakentaminen suunnataan siten, että teknisten palveluiden runkoverkostot ja peruspalvelut ovat tehokkaassa käytössä ja niiden ylläpito taloudellisten resurssien rajoissa.

Valtuustokauden 2013-2016 strategisia päämääriä ovat mm.:

”Kaupunkirakenne ja palvelurakenne tukeutuvat raideliikenteeseen ja joukkoliikenteeseen”, jonka mittarina on mm. asukasmäärän kehittyminen asemien läheisyydessä.

”Keskustat ovat eläviä, uudistuvia ja turvallisia”, jonka mittarina on mm. keskustojen valmistuvien kaavojen kerrosala/ vuosi.

Vantaan Maankäytön sitova tavoite vuodelle 2014 on tehostaa keskustojen ja juna-asemien lähistön maankäyttöä.

● Vertailu valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin ja maakuntakaavaan

Alueella on voimassa oikeusvaikutteinen yleiskaava, joten vertailu valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin ja maakuntakaavaan ei ole tarpeen (MRA 25 §). Asemakaavamuutos edistää asuntotuotantoa, täydentää kaupunkirakennetta ja hyödyntää olevaa joukkoliikennettä ja kunnallistekniikkaa eikä ole ristiriidassa valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden kanssa. Asemakaavamuutos on myös maakuntakaavan mukainen.

● Vertailu yleiskaavaan
Asemakaavamuutos sijoittuu yleiskaavan keskustatoimintojen alueelle, joka sallii asumista, ja on oikeusvaikutteisen yleiskaavan mukainen.

● Vertailu voimassa olevaan asemakaavaan
Virasto- ja hallintorakennusten korttelialue (YH) muuttuu asuinkerrostalojen korttelialueeksi (AK). Rakennusoikeus ja kerrosluku kasvavat.

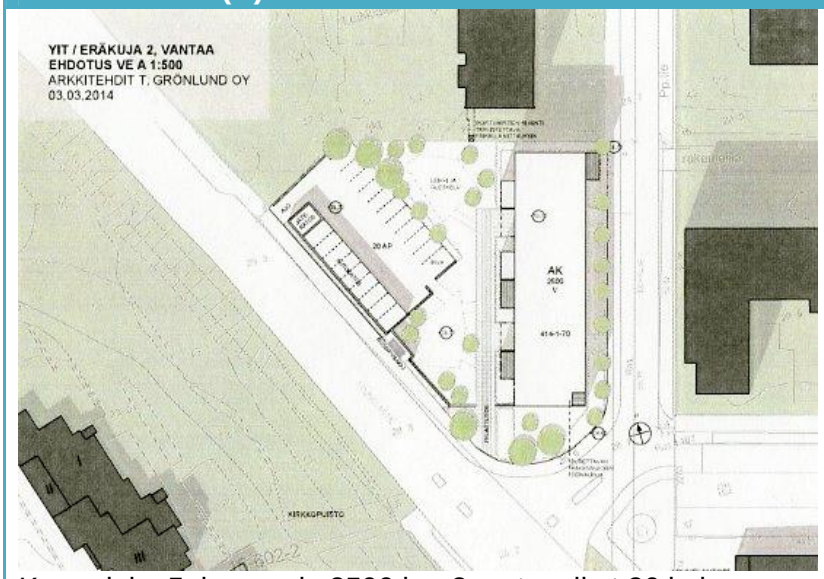
● Alueen oloista ja ominaisuuksista johdetut tavoitteet
Tavoitteena oli kaavoittaa uudisrakennus täydennysrakentamistavoitteen mukaisesti, mutta aiheuttaa mahdollisimman vähän haittaa naapureille.

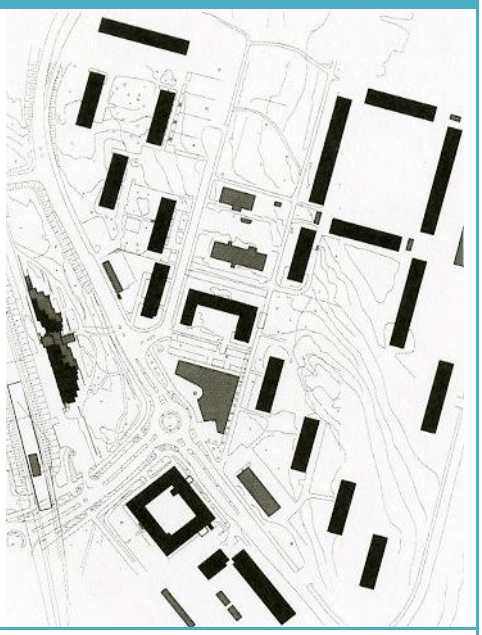
4.5 Asemakaavaratkaisun vaihtoehdot ja niiden vaikutukset

Kaava-alueelle tutkittiin eri vaihtoehtoja kuinka asuinkerrostalo, pysäköinti- ja piha-alue sijoittuisivat tontille. Vaihtoehdot suunnitteli Arkkitehdit T. Grönlund Oy yhdessä YIT Rakennus Oy:n ja kaupungin asiantuntijoiden kanssa.

Kaupunkisuunnittelussa käytyjen neuvottelujen sekä asukastilaisuuksissa ja mielipiteissä saadun palautteen perusteella jatkosuunnittelun pohjaksi valittiin vaihtoehto 6 (C).

Vaihtoehto 1 (A)

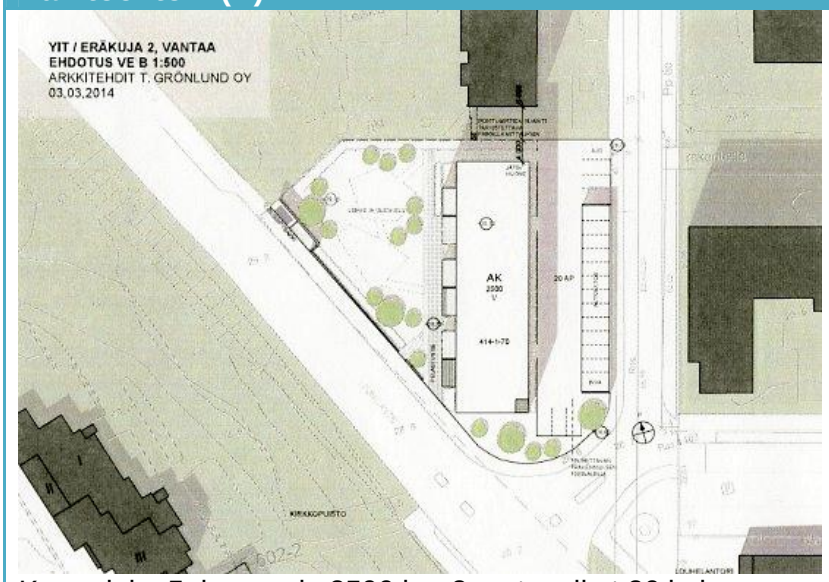

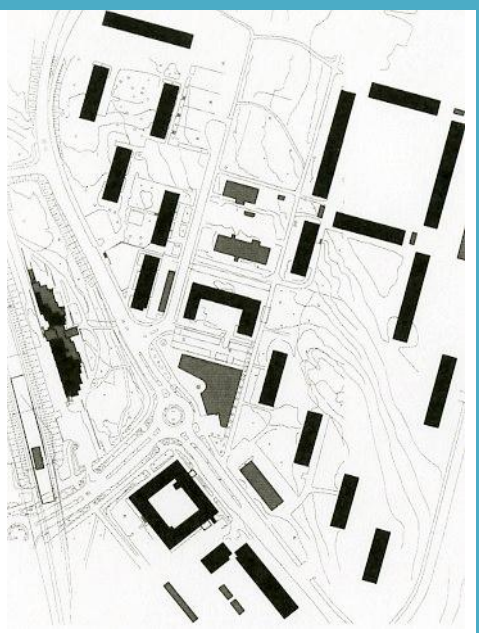
Kerrosluku 5, kerrosala 2500 k-m2, autopaikat 20 kpl

Plussaa
+ Ehdotus noudattaa Louhelan alkuperäistä kaupunkirakenteellista ideaa talojen suuntauksesta ja on myös nykyisen toimistotalon suuntainen
+ Muodostaa Louhelan keskustasta eheän kaupunkikuvallisen kokonaisuuden Louhelantieltä katsottuna, kun kolme uutta päätyä ovat samassa linjassa
+ Esitetyn kaltainen ja suuntainen massa oli Eräkuja 1:n asemakaavan 152100 vaihtoehtotarkasteluissa (joskin massa oli Eräkuja 1:n siiven pituinen, eli nyt esitettyä lyhyempi)
+ Leikki- ja oleskelupiha sijoittuu riittävän kauas Louhelantiestä
+ Autokatos muodostaa pihalle melusuojaa
+ Uuden talon parvekkeet pääosin länteen päin

Miinusta
– Uusi asuintalo tulisi Eräkuja 1:n asuntojen näkymien ja parvekkeiden eteen (osa Eräkuja 1:n asunnoista suuntautuu yksinomaan Eräkujalle länteen)
– Peittää, varjostaa, vie avaruutta ja parvekkeiden yksityisyyttä Eräkuja 1 kadun puoleisilta asuinnoilta
– Tontilleajo vilkkaalta Louhelantieltä

Vaihtoehto 2 (B)

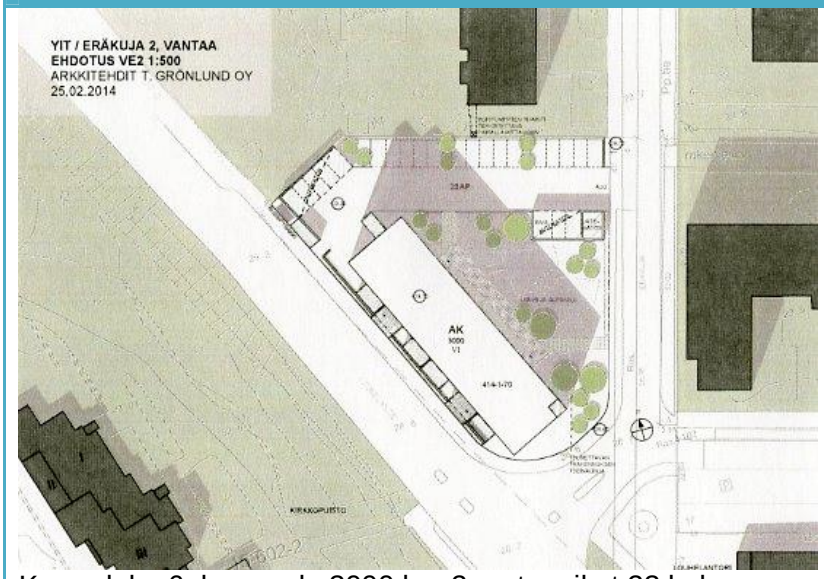

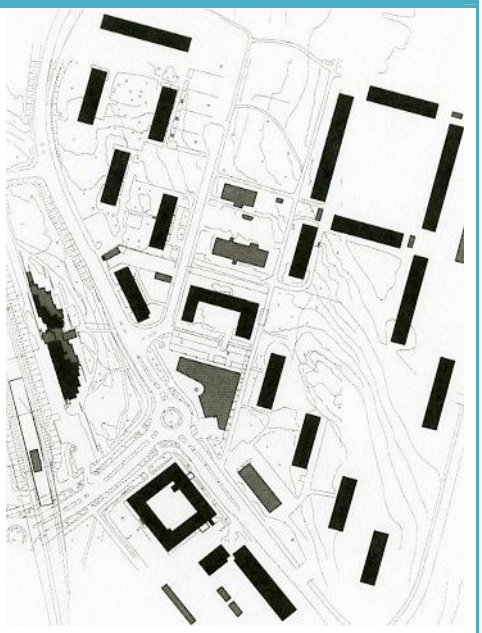
Kerrosluku 5, kerrosala 2500 k-m2, autopaikat 20 kpl

Plussaa
+ Uusi talo kauempana Eräkuja 1:n talosta
+ Liittymä Eräkujalta
+ Varjostus kadulle ja parkkipaikalle, ei pihalle
+ Eteläpääty merkitsee risteyksen

Miinusta
– Talo tulee Eräkuja 1:n ja 4:n eteen
– Katutilaa rajaa autokatos.
– Talojen välissä on vain asfalttia ja autokatos

Vaihtoehto 3

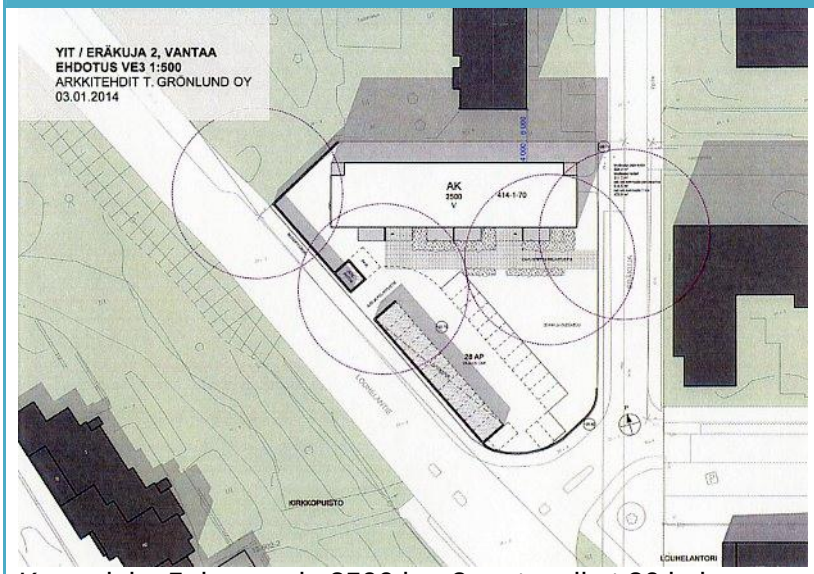

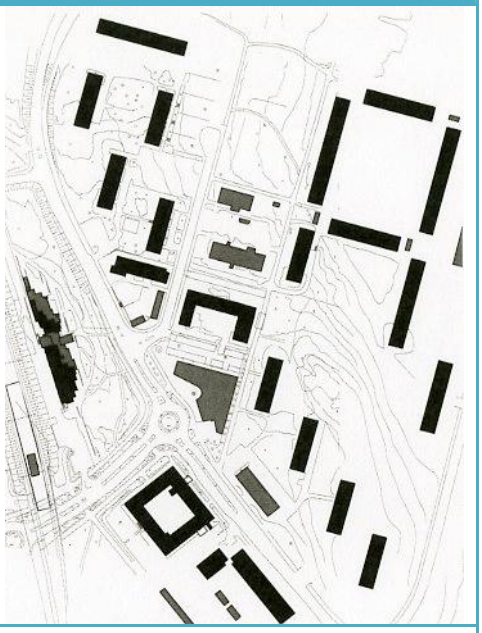
Kerrosluku 6, kerrosala 3000 k-m2, autopaikat 23 kpl

Plussaa
+ Talo rajaa Louhelantietä, mutta muut saman-suuntaiset rakennukset ovat kaukana
+ Talo **s**uojaa pihaa melulta
+ Maisemat, parvekkeet kirkolle lounaaseen
+ Etäisyys Eräkuja 1:een ja 4:ään isompi
+ Eräkuja 1:n asuntojen valoisuuden ja näkymien pääasiallinen säilyminen
+ Massa ei katkaise Eräkuja 4:n maisemia ja pihatilan avautumista etelään
+ Ajoliittymä Eräkujalta

Miinusta
– Ehdotus ei noudata Louhelan alkuperäistä kaupunkirakenteellista ideaa talojen suuntauk-sesta
– Suhde kirkkoon, jääkö kirkolle tarpeeksi tilaa?
– Talo kilpailee kirkon kanssa.
– Parvekkeet bussipysäkin kohdalla pääkadulle
– Piha koko päivän talon varjossa
– Talo varjostaa pihaa
– Bussipysäkki aivan ikkunoiden edessä

Vaihtoehto 4

Kerrosluku 5, kerrosala 2500 k-m2, autopaikat 20 kpl

Plussaa

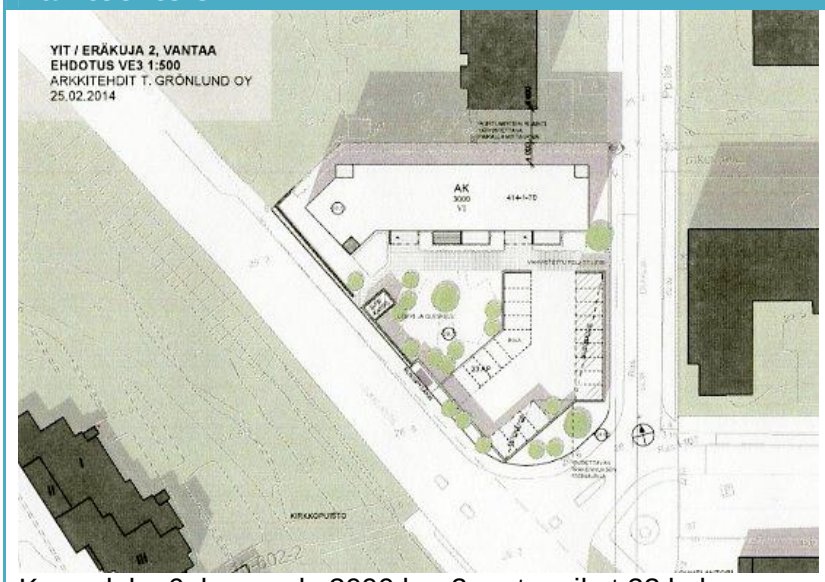
+ Asukkaiden toive, ei heikennä Eräkuja 1:n asuntojen näkymiä, valoisuutta jne.
+ Jättää kirkolle tilaa

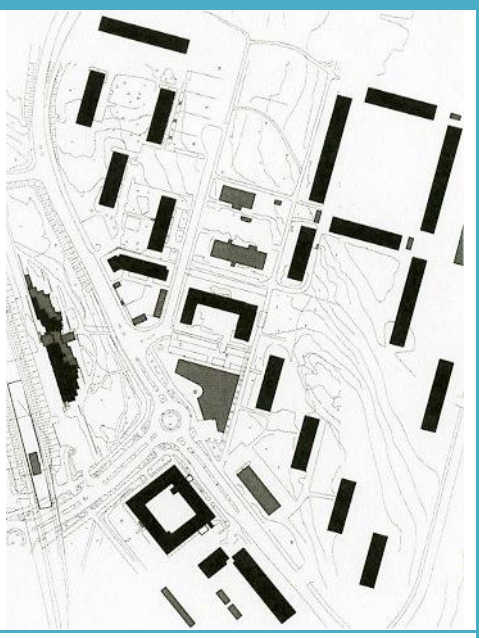
Eräkuja 1:n taloyhtiön listaamia plussia:
+ Uudet ja vanhat asukkaat saavat paremmat näkymät asunnoista, eikä massa pimennä olemassa olevia asuntoja
+Tonttiliittymä voidaan sijoittaa Eräkujalle
+ Asunnot kauempana Louhelantiestä
+ Uusien asuntojen parvekkeet etelään

Miinusta

– Ehdotus ei noudata Louhelan alkuperäistä kaupunkirakenteellista ideaa talojen suuntauksesta; itä-länsi-suuntaisia massoja on vain kortteleiden pohjoisosissa.
– Poikittainen massa sulkee Louhelantielle avautuvat pihatilat ja rajaa vanhan korttelin Louhelantiestä.
– Kaupunkikuvallisesti huonoin, ei rajaa eikä jäsennä keskeistä kaupunkitilaa etelässä, Louhelantien ja Eräkujan risteyksessä, Louhelan keskustassa.
– Autokatoksen / muurin tulisi kiertää mahd. koko etelä kärki pihan melusuojauksen takia (kaupunkikuva?!).
– Uuden rakennuksen ikkunat tuijottavat vanhan talon seinää.
– Heikentää jonkin verran Eräkuja 4:n maisemia kirkolle ja lounaaseen.
– Varjostaa Eräkuja 4:n pihaa
– Tontilleajo vilkkaalta Louhelantieltä

Vaihtoehto 5

Kerrosluku 6, kerrosala 3000 k-m2, autopaikat 23 kpl

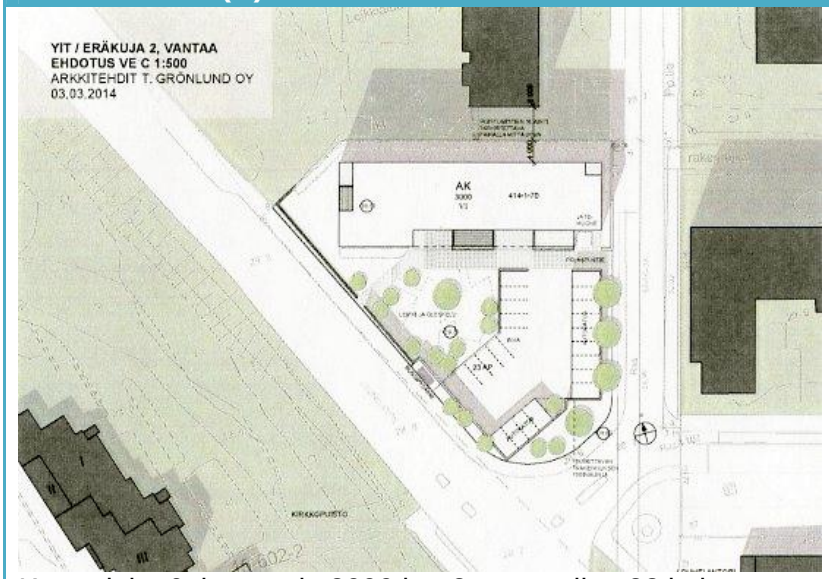
Plussaa

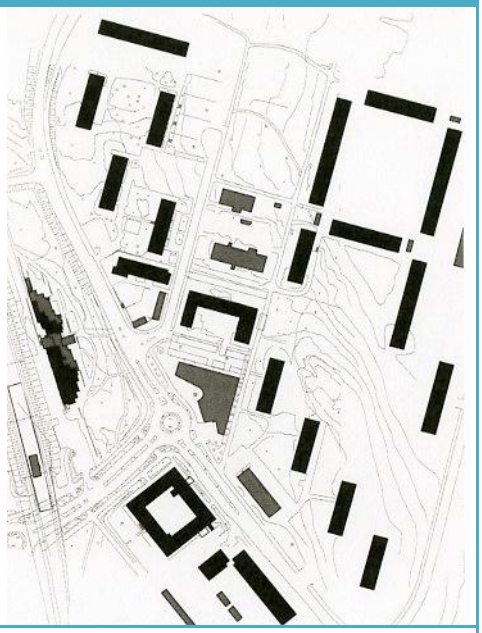
+ Talo ei ole Eräkuja 1:n edessä
+ Parvekkeet pihalle etelään
+ Suojaisa ja valoista sisäpiha
+ Parantaa myös Eräkuja 1:n alimpien kerrosten tilannetta

Miinusta

– Talo on Eräkuja 4:n makuuhuoneiden ikkunoiden edessä, mutta muiden huoneiden näkymät säilyvät
– Päädyn kääntö Louhelantietä vastaan jää yksittäiseksi aiheeksi
– Yksi parveke on varjossa

Vaihtoehto 6 (C)

Kerrosluku 6, kerrosala 3000 k-m2, autopaikat 23 kpl

Plussaa

+ Uusi asuintalo jää kauas Eräkujan risteyksestä, jolloin kaupunkikuvan muodostuminen jää autokatoksen varaan.
+ Talo ei sijoitu Eräkuja 1:n ikkunoiden eteen
+ Saadaan enemmän asuntoja kuin vaihtoehdoissa 1 – 4.

Miinusta

– Uusi asuintalo sijoittuu Eräkuja 4:n makuuhuoneiden ikkunoiden eteen, mutta muiden huoneiden näkymät säilyvät

Vaihtoehdoista saadut mielipiteet ja niiden huomioon ottaminen

Naapurit olivat lähes yksituumaisesti vaihtoehdon 6 (C) kannalla, mikä valittiin kaavaehdotuksen pohjaksi. Vaihtoehto jättää tilaa arvokkaan kirkon ympärille.

Asemakaavamuutoksen suunnittelu

Kaavamuutoksen laati aluearkkitehti *Timo Kallaluoto*.
Kaavoitukseen osallistuivat
asemakaavasuunnittelija, arkkitehti *Anne Olkkola*,
asuntotuotannon kehittämispäällikkö *Tuula Hurme*,
tonttipäällikkö *Armi Vähä-Piikkiö*,
lupa-arkkitehti *Matti Kärki*,
liikenneinsinöörit *Jaana Virtanen*, *Pirjo Suni*
suunnitteluinsinööri *Elina Komulainen*,
maisema-arkkitehti *Laura Muukka*,
asumisen erikoisasiantuntija *Tomi Henriksson*,
kaavoitusinsinööri *Mikko Järvi*,
suunnitteluavustajat *Tarja Itätalo*, *Merja Hokkanen*.

Maanomistajan asiamiehenä toimi YIT Rakennus Oy / *Kari Kuittinen*.

YIT:n konsulttina toimi Arkkitehdit T. Grönlund Oy / *Tapio Grönlund*, *Anna Koskiahde*.

Luonnoksia on käsitelty Länsi-Vantaan aluetiimissä 5.3.2014 ja 19.3.2014.

5. Asemakaavan kuvaus

Näkymä Louhelantieltä etelästä. Graafisesta betonista tehty autokatos kehystää etelään avautuvaa asuinrakennusta. – *Arkkitehdit T. Grönlund Oy 18.3.2014, täydennys Kallaluoto 24.7.2014.*

Kaavaratkaisu

Asemakaavamuutoksella muodostetaan asuinkerrostalojen korttelialuetta (AK) ja katualuetta. Kaavamuutos mahdollistaa noin 43 uuden esteettömän ja parvekkeellisen asunnon rakentaminen, joiden keskipinta-ala on 60 h-m2 (arvio). Uusi kerrostalo sijoittuu poikittain Eräkujaan nähden, jolloin se häiritsee naapureiden näkymiä mahdollisimman vähän ja jättää avaran tilan arvokkaan kirkon ympärille.

Rakennusoikeutta olisi 3 000 k-m2 (kerrosneliömetriä) ja suurin kerrosluku kuusi (VI). Kaava-alueen kokonaispinta-ala on 8313 m2, josta asuinkerrostalojen korttelialuetta (AK) on 2 438 m2 ja katualuetta 5975 m2. Tontin rakennusoikeus nousee nykyisen asemakaavan mukaisesta noin 965 k-m2:stä 3 000 k-m2:iin, jolloin tehokkuusluku olisi e = 1,23. Suurin sallittu kerrosluku on kuusi (VI).

Rakennusoikeudesta 200 k-m2 saa olla liike- ja toimistotiloja. Kaavassa annettavan kerrosalan lisäksi saa rakentaa porrashuonetiloja kussakin kerroksessa ja portaassa 15 m2 ylittävän osan, asukastiloja enintään 15 % rakennusoikeudesta sekä teknisiä tiloja.

Pysäköinti toteutetaan tontilla maanvaraisesti. Osa autopaikoista sijoittuu katuja rajaaviin autokatoksiin, joihin tulee viherkatot.

Kaavaratkaisun perustelut

Kaavamuutos on oikeusvaikutteisen yleiskaavan ja kaupungin maankäyttötavoitteiden mukainen. Tontti sijaitsee Kehäradan aseman lähellä, joten tontin tehokas maankäyttö on perusteltua. Sijaintinsa puolesta paikka on keskeinen, sijaitsee lähellä palveluita ja soveltuu hyvin asumiseen. Melutilanne on otettu asemakaavassa huomioon.

Näkymä etelästä. – *Arkkitehdit T. Grönlund Oy 18.3.2014.*

Liikenne

Kaavassa sovelletaan kaupunkisuunnittelulautakunnan 9.12.2012 hyväksymää pysäköintikokeilua, jonka mukaan autopaikkoja on varattava 1 km etäisyydellä Myyrmäen ja Martinlaakson rautatieasemista vähintään 1 ap / 130 k-m2.

Tontilla on nyt 12 autopaikkaa. Kaavamuutos tuottaa 23 autopaikkaa. Nykyinen liikennetuotos on noin 24 ajon/vrk, kaavamuutoksen mukainen liikennetuotos on noin 40 ajon/vrk, joten kaavamuutos lisää liikennettä noin 16 ajon/vrk.

Louhelantielle varataan lisää katualuetta bussipysäkkiä ja pysäkkikatosta varten. Liikkumisturvallisuutta paranee, kun Louhelantien varren jalankulku- ja pyörätietä levennetään ja Louhelantieltä poistuu ajoliittymä.

Kaupunkikuva

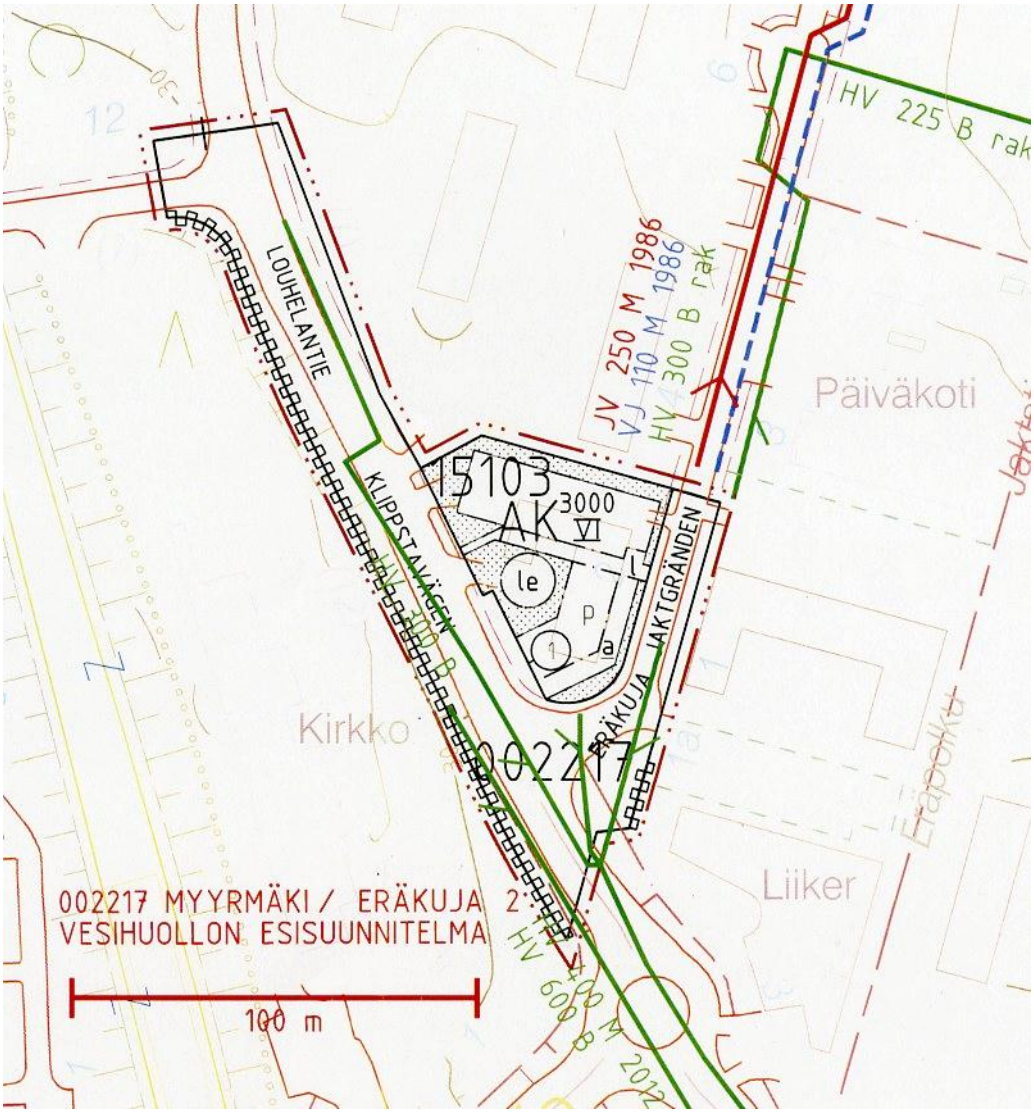
Louhelan keskusta täydentyy asuinkerrostalolla, jonka julkisivumateriaaleiksi määritellään vaalea rappaus. Kadun varteen voidaan rakentaa liike- tai toimistotilaa. Tonttia rajataan autokatoksin, muurein ja istutuksin.

Asuminen

Tontille rakennetaan noin 43 uutta esteetöntä asuntoa, joiden keskipinta-ala on noin 60 h-m2 (arvio).

Palvelut ja työpaikat

Nykyisten toimistotilojen tilalle rakennetaan asuntoja ja asukkaita palvelevia tiloja. Katutason liike- tai toimistotiloihin sijoittuu mahdollisesti uusia työpaikkoja.

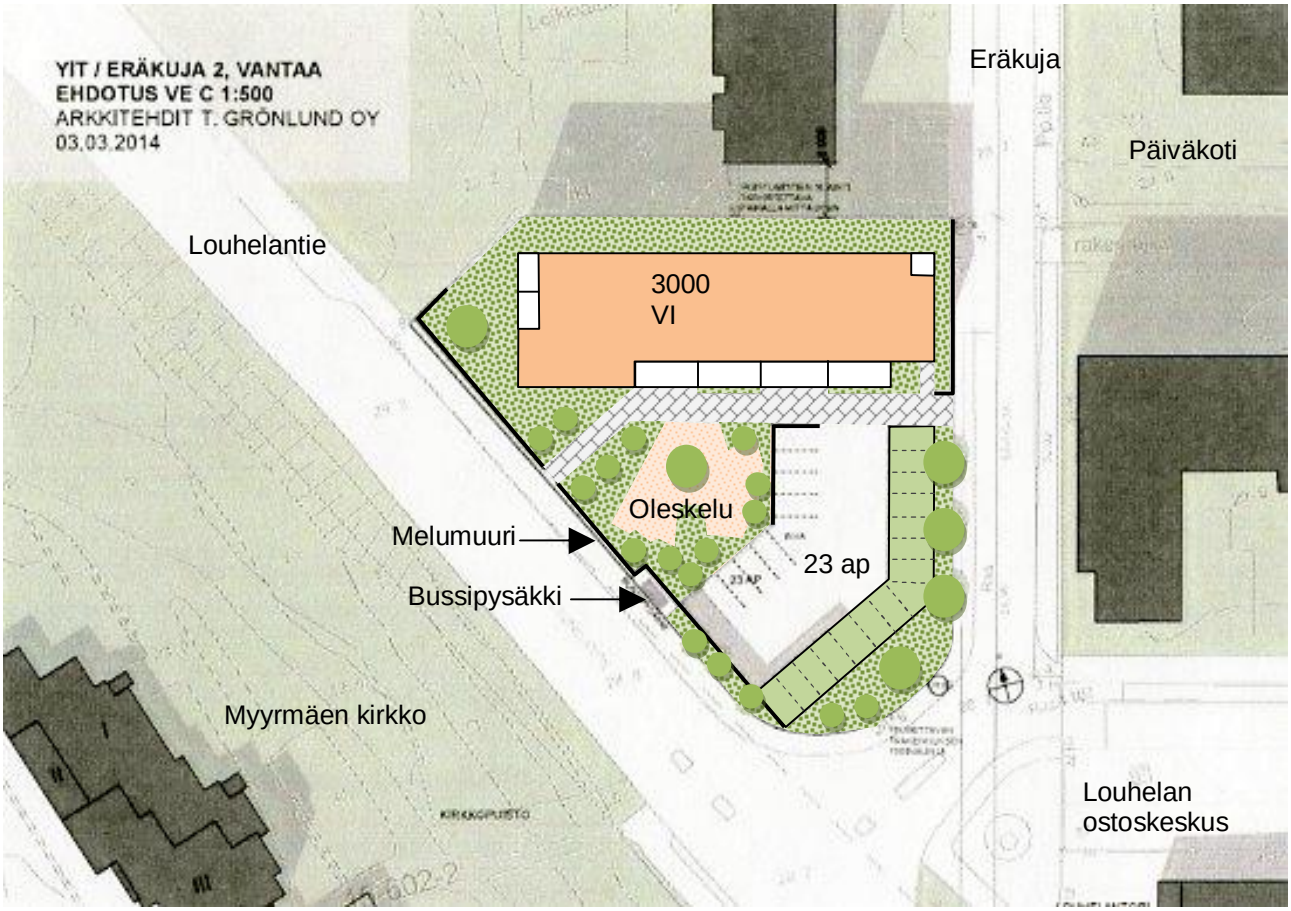

Vesihuollon esisuunnitelma. – *Elina Komulainen 26.8.2014.*

Vesihuolto

Kaavamuutos ei aiheuta yleisen vesihuollon rakentamista ja nykyisen verkoston kapasiteetti on riittävä. Tontin vesihuolto liitetään Eräkujan vesihuoltoverkostoon. Hulevesien osalta tontti voi liittyä Eräkujan tai Louhelantien hulevesiviemäreihin.

Muodostuvia hulevesiä tulee imeyttää tai viivyttää tontilla ennen vesien johtamista yleiseen verkostoon. Hulevesien hallintarakenteet tulee mitoittaa 10 minuutin sadetilanteelle, jonka rankkuus on 150 l/s/ha. Tontilta saa poistua mitoitussadetilanteessa samansuuruinen virtaama kuin sieltä poistuisi luonnontilassa. Tonttien tasaus tulee suunnitella siten, että tulvatilanteessa vesi voi kertyä piha- ja pysäköintialueille hetkellisesti. Tämä tulvamitoitus tehdään 30 minuuttia kestävälle sateelle, jonka rankkuus on 167 l/s/ha. Tätä suurempia sadetilanteita varten tulee suunnitella hallittu tulvareitti tontilta yleisille alueille. Tontin hulevesisuunnitelma tulee esittää rakennuslupaa haettaessa.

Asemapiirros, luonnos. – *Arkkitehdit T. Grönlund Oy 3.3.2014, täydennys Kallaluoto.*

5.2 Ympäristön laatua koskevien tavoitteiden toteutuminen

Kaavassa annetaan määräyksiä rakennuksen arkkitehtuurista, liittymisestä kaupunkikuvaan, pysäköinnistä, istutuksista ja piha-alueen järjestelyistä. Määräyksillä pyritään yhtenäiseen ja eheään kaupunkikuvaan vuonna 2010 Eräkujan itäpuolelle valmistuneen rakennuksen kanssa.

5.3 Aluevaraukset

Asuinkerrostalojen korttelialue AK

Alueelle saa rakentaa kuusikerroksisen 3000 suuruisen asuinkerrostalon, josta liike- ja toimistotiloja saa olla 200 k-m2.

Katualueet

Nykyisestä kiinteistöstä muodostetaan osin Louhelantien ja Eräkujan katualueita.

Tonttijako

Asemakaava sisältää tonttijaon.

Ympäristön häiriötekijät

Asuntojen ääneneristävyydeksi ΔL lento- ja katumelua vastaan määrätään vähintään 32 dB, mutta 16 metriä lähempänä Louhelantietä kuitenkin vähintään 35 dB. Parvekkeet on lasitettava. Pihamelua torjutaan 2,0 metriä korkealla betonimuurilla.

Kaavamerkinnät ja -määräykset

Kaavaan liittyy riittävät kaavamääräykset, joten erillinen rakentamisohje ei ole tarpeen.

Maankäytön muutos

Nykyinen koko tilan pinta-ala on 3381 m2, siitä rakennuskaavatontin pinta-ala on noin 2413 m2, josta laskettu rakennusoikeus noin 965 k-m2.
Uuden tontin pinta-ala on 2438 m2 ja rakennusoikeus 3 000 k-m2.
Nykyisestä kiinteistöstä tulee kaupungin katualueeksi 943 m2.

Nimistö

Nykyiset kadunnimet
- Eräkuja – Jaktgränden (1968), nimeämisperuste ei ole tiedossa.
- Louhelantie – Klippstavägen (1968), asuinalueen mukaan.

5.4 Kaavamuutoksen vaikutukset

Vaikutukset maisemaan ja yhdyskuntarakenteeseen

Hanke on kestävän kaupunkirakentamisen tavoitteiden mukainen. Uudisrakentaminen sijoittuu jo rakennetulle alueelle eikä sillä ole laajoja maisemallisia vaikutuksia eikä vaikutusta alueen luontoarvoihin. Hanke on yhdyskuntarakennetta tiivistävä ja täydentävä, sijoittuu olevien palvelujen ja hyvien joukkoliikenneyhteyksien yhteyteen ja hyödyntää olevaa yhdyskuntatekniikkaa.

Vaikutukset rakennettuun ympäristöön ja kaupunkikuvaan

Kaavamuutos täydentää Louhelan keskustan kaupunkirakennetta. Hankkeen myötä puretaan nykyinen kaksikerroksinen toimistorakennus ja rakennetaan uusi kuusikerroksinen asuinkerrostalo autokatoksineen. Hankkeella on paikallisia vaikutuksia katunäkymiin ja näkymiin nykyisistä asunnoista. Kirkon ympäristö jää avoimeksi ja uusi rakentaminen kehystää kirkkoa. Suhdetta nykyisiin asuinkerrostaloihin on arvioitu vaihtoehtotarkastelussa.

Vaikutukset liikenteeseen

Louhelantien liikenneturvallisuus ja -sujuvuus paranee, kun Louhelantien tonttiliittymä poistuu ja jalankulku- ja pyörätietä levennetään. Katualueen mitoituksessa on huomioitu katoksen sijoittaminen bussipysäkin yhteyteen. Eräkujan liikenne kasvaa noin 70 ajon/vrk, mikä ei vaikuta Louhelantien ja Eräkujan katuliittymän toimivuuteen.

Sosiaaliset vaikutukset

Hanke tarjoaa uusia kysyntään vastaavia esteettömiä ja parvekkeellisia asuntoja. Tontille muuttaa uusia omistusasunnon hankkivia asukkaita. Alueesta tulee elävämpi eri vuorokaudenaikoina, kun asuminen syrjäyttää toimistorakennuksen, joskin tämä yksipuolistaa Louhelaa toiminnallisesti. Kehärata tulee kuitenkin yhdistämään Louhelan laajoihin yritysalueisiin, aluekeskuksiin ja lentokenttään.

6. Asemakaavan toteutus

Asemakaavaan liittyy toteuttamissopimus.

Asuntotontin toteuttaa YIT Rakennus Oy ja rakentaminen voi alkaa, kun kaavamuutos tullut voimaan ja rakennushanke on saanut rakennusluvan.
Katualue siirtyy kaupungin omistukseen.
Louhelantien katualueen muutokset ja bussikatoksen rakentaminen edellyttää katusuunnitelmaa, joka tulee erikseen nähtäville.
Asemakaava ei aiheuta uutta vesihuollon rakentamista.
Rakennusluvasta ilmoitetaan naapureille ja rakennuspaikalla (MRL 133 §).
Asuinkerrostalon on arvioitu valmistuvan 2015 – 2016.

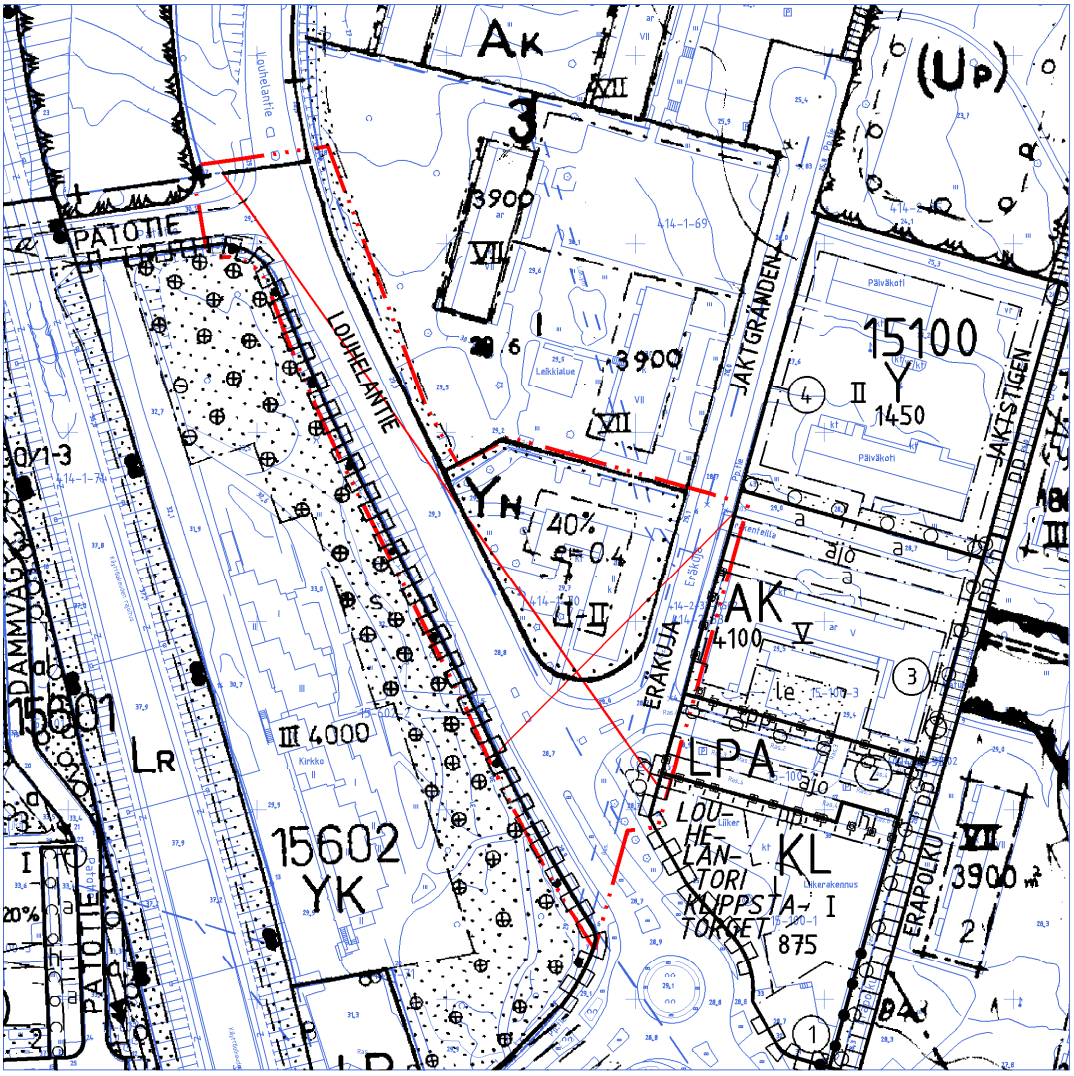
Vantaalla 15.9.2014

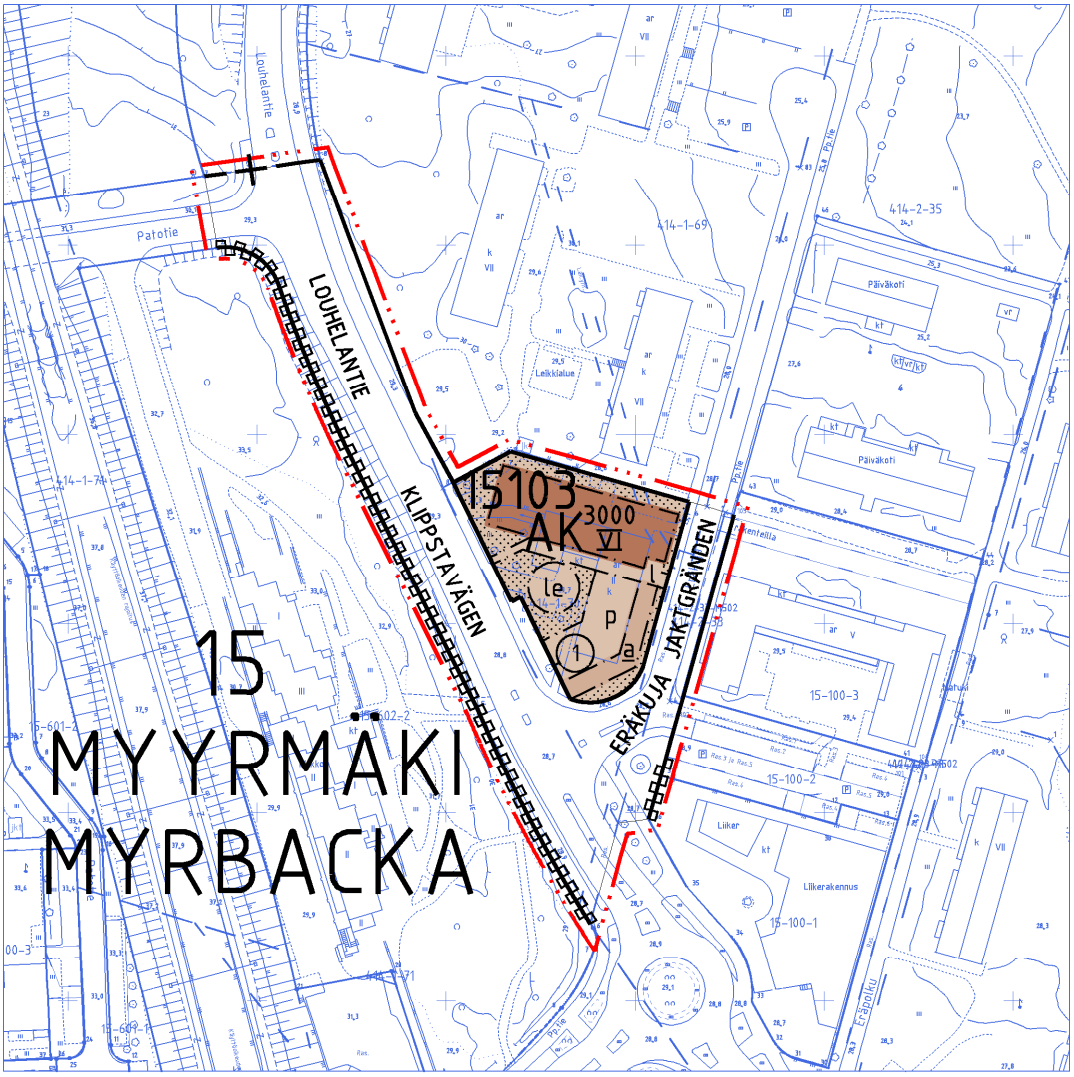
VANTAAN KAUPUNKI
Kaupunkisuunnittelu
Länsi-Vantaan asemakaavayksikkö

Timo Kallaluoto
Aluearkkitehti

Laatijan yhteystiedot:
Vantaan kaupunki, kaupunkisuunnittelu, Timo Kallaluoto, Kielotie 28, 01300 Vantaa
p. (09) 8392 2675, timo.kallaluoto@vantaa.fi

Asemakaavan muutosehdotus

ASEMAKAAVAN MUUTOSEHDOTUS

0 50 100m

Kaava-alueen numero Planområdets nummer	Päiväys Datum	Pohjakarttalehtien numerot Baskartbladens nummer	1 / 3
002217	15.9.2014	684491, 684492	

Vantaan kaupunki
Kaupunginosa 15

MYYRMÄKI

Asemakaavan muutos
(Entinen Louhela rakennuskaava)

Kortteli 15103 sekä katualuetta.
(Osa kumoutuvan asemakaavan korttelia 3 sekä katualuetta.)

Asemakaavan muutos
Katualuetta.

Tonttijako
Kortteli 15103.

1:2000

Vanda stad
Stadsdel 15

MYRBACKA

Ändring av detaljplanen
(Ändring av den gamla byggnadsplanen för Louhela)

Kvarteret 15103 samt gatuområde.
(En del av kvarter 3 samt gatuområdena i den plan som upphävs.)

Ändring av detaljplanen
Gatuområde.

Tomtindelningen
Kvarteret 15103.

1:2000

ASEMAKAAVAMERKINTÖJÄ JA -MÄÄRÄYKSIÄ:

— · · · — 3 m kaava- alueen rajan ulkopuolella oleva viiva.

AK Asuinkerrostalojen korttelialue.

Rakennusoikeus
Rakennusalalla saa olla maantasokerroksessa liike- ja toimistotiloja enintään 200 k-m² rakennusoikeudesta.

Asemakaavassa osoitetun kerrosalan lisäksi saa rakentaa asumista palvelevia asunnon ulkopuolisia varastoja, väestönsuoja-, huolto-, askartelu-, sauna- ym. tiloja yhteensä 15 % sallitusta kerrosalasta.

Porrashuoneiden 15 k-m² ylittävän osan kussakin kerroksessa saa rakentaa asemakaavassa osoitetun kerrosalan lisäksi.

Porrashuoneiden tulee olla luonnonvaloisia.

Asemakaavassa osoitetun kerrosalan ja kerrosluvun lisäksi saa rakentaa teknisiä tiloja, jotka tulee sovittaa rakennuksen arkkitehtuuriin.

Jokaisesta porrashuoneesta tulee olla suora uloskäynti leikki- ja oleskelualueelle.

Parvekkeet ja erkkerit eivät saa ylittää rakennusalueen rajaa.

Asuinrakennukseen tulee sijoittaa jätehuone, jossa tulee olla riittävät tilat jätteiden lajitteluun.

Polkupyöräpaikkoja on varattava vähintään 1 kpl / asuinhuone, joista 50 % helposti käytettäviä.

Katot ja julkisivut
Rakennusten ja katosten tulee olla arkkitehtonisesti korkeatasoisia ja tehty korkealuokkaisista materiaaleista.

Asuintalon tulee olla arkkitehtuuriltaan moderni, suoraviivainen ja vähäeleinen.

Rakennuksissa tulee olla loiva pulpetti- tai tasakatto, jonka kaltevuus saa olla enintään 1:8.

Kattomateriaalin tulee olla asuinkerrostalossa vihreä kattohuopa sekä autokatoksissa ja talousrakennuksissa viherkatto.

Asuinrakennusten julkisivujen umpiosien tulee olla pääosin rapattuja ja värityksetään vaaleita. Parvekkeiden ja terassien taustaseinät saavat olla puuverhoiltuja ja tummempia.

DETALJPLANEBETECKNINGAR OCH -BESTÄMMELSER:

Linje 3 m utanför planområdets gräns.

Kvartersområde för flervåningshus.

Byggnadsrätt
På byggnadsytan i bottenplan får vara affärs- och kontorslokaliteter i högst 200 m²-vy av byggnadsrätten.

Utöver den våningsyta som anvisats i detaljplanen får byggas sådana förråd, skyddsrum, service-, hobby- och bastuutrymmen samt andra utrymmen utom bostaden, vilka betjänar boendet, på sammanlagt 15 % av den tillåtna våningsytan.

Utöver den våningsyta som anvisats i detaljplanen får byggas trapphus som överskrider 15 m²-vy i varje våning.

Trapphus ska ha naturligt ljus.

Utöver den våningsyta och det våningsantal som anvisats i detaljplanen får byggas tekniska utrymmen, som ska anpassas till byggnadens arkitektur.

Varje trapphus ska ha en direkt utgång till lek- och vistelseområdet.

Balkonger och burspråk får inte överskrida gränsen för byggnadsytan.

Bostadsbyggnaden ska förses med ett avfallsrum, som har tillräckliga utrymmen för avfallssortering.

Cykelplatser ska reserveras minst 1 st. / bostadsrum, av vilka 50 % lättillgängliga.

Tak och fasader
Byggnaderna och skärmtaken ska vara arkitektoniskt högklassiga och gjorda av högklassiga material.

Bostadshuset ska ha en modern arkitektur, rätlinjig och sparsmakad.

Byggnaderna ska ha ett svagt sluttande pulpettak eller flackt tak, vars luting får vara högst 1:8.

Takmaterialet ska vara grön takfilt i bostadsbyggnaden och gröntak i bilskyddar och i ekonomibyggnader.

De slutna delarna av byggnadernas fasader ska huvudsakligen vara putsade och i ljusa nyanser. Balkongernas och terrassernas fondväggar får vara träklädda och mörkare till färgen.

Ikkunat tulee sijoittaa pääosin mahdollisimman lähelle julkisivun ulkopintaa. Ikkunoissa tulee olla mahdollisimman vähän puitejakoja.	Fönstren ska placeras huvudsakligen så nära fasadytan som möjligt. Fönstren ska ha så få spröjsindelningar som möjligt.
Maantasokerroksen julkisivu ei saa antaa umpinaista vaikutelmaa.	Fasaden på marknivån får inte ge ett slutet intryck.
Porrashuoneiden ja maantasokerroksen julkisivuissa tulee käyttää laajoja lasipintoja.	I fasaderna i trapphusen samt i bottenplanet ska användas stora glasytor.
Parvekkeet on lasitettava.	Balkongerna ska inglasas.
Autokatoksen seinät tulee olla 2,0 metriä korkeita meluseiniä ja graafista betonia, jonka yli viherkatto leijuu. Autokatos tulee rakentaa yhtenäiseksi.	Väggar i bilskydd ska vara 2,0 meter höga bullerväggar och av grafisk betong, vars över gröntaket svävar. Bilskydd ska byggas enhetligt.
Asuntojen ulkokuoren ääneneristävyyden ΔL lento- ja katumelua vastaan tulee olla vähintään 32 dB, mutta Louhelantietä vastaan 0 - 16 metriä katualueen rajasta kuitenkin vähintään 35 dB.	Ljudisoleringen ΔL mot flyg- och gatutrafikbuller i bostädernas ytterväggar ska vara minst 32 dB, men mot Klippstavägen 0 - 16 meter från gatugränsen ändå minst 35 dB.
Pihat Istutettava alueenosa tulee istuttaa puin, pensain ja varvuin.	**Gårdarna** Del av område som ska planteras, ska planteras med träd, buskar och ris.
Säilytettävät puut on suojattava rakentamisen aikana.	De träd som ska bevaras måste skyddas under byggandet.
Tontti tulee rajata katurajalla asuintalon kohdalta Louhelantietä ja Eräkujaa vastaan noin 0,5 metriä korkealla muurilla, joka on päällystetty luonnonkivellä.	Tomten ska gränsas på bostadshusets del av gatugränsen mot Klippstavägen och Jaktgränden med ca 0,5 meter högt mur som har yta av natursten.
Leikki- ja oleskelupaikka tulee rajata Louhelantietä vastaan 2,0 metriä korkealla melumuurilla, joka on graafista betonia.	Lek- och vistelseplats ska gränsas mot Klippstavägen med 2,0 meter högt bullermur som är av grafiskt betong.
Kulkuyhteydet Louhelantieltä ja Eräkujalta asuintalon sisäänkäynneille on kivettävä.	Gångförbindelser från Klippstavägen och Jaktgränden till bostadshusets ingångar ska stenas.
Piha- ja pysäköintialueet tulee jäsentää erilaisilla pinnoitteilla, istutuksin ja kiveyksin.	Gårds- och parkeringsområdena ska delas upp med olika slags ytbeläggningar, planteringar och stenläggningar.
Kulkutiet on kivettävä ja rajattava reunakivellä tai tukimuurilla istutusalueista.	Gång- och cykelvägarna ska stenläggas och avgränsas med kantsten eller en stödmur från planteringsområdena.
Katoksettomat autopaikat on kivettävä ja pysäköimispaikka on rajattava reunakivellä tai tukimuurilla kulkuväylistä ja istutusalueista.	Bilplatser utan takkonstruktion ska steläggas och parkeringsplatsen ska avgränsas från gång- och cykelvägar och planteringsområden med kantsten eller en stödmur.
Alueella tulee järjestää hulevesien viivytys, mikä tulee esittää rakennusluvassa.	På området ska ordnas så att dagvetten fördröjs, vilken ska visas i byggnadslov.
Autopaikkoja on varattava vähintään 23 kpl.	Bilplatser ska reserveras minst 23 st.
Kaupunginosan raja.	Stadsdelsgräns.
Korttelin, korttelinosan ja alueen raja.	Kvarters-, kvartersdels- och områdesgräns.
Osa - alueen raja.	Gräns för delområde.
① Sitovan tonttijaon mukaisen tontin raja ja numero.	Tomtgräns och -nummer enligt bindande tomtindelning.
Risti merkinnän päällä osoittaa merkinnän poistamista.	Kryss på beteckning anger att beteckningen slopas.
15 Kaupunginosan numero.	Stadsdelsnummer.
MYY Kaupunginosan nimi.	Stadsdelens namn.
15101 Korttelin numero.	Kvartersnummer.
ERÄKUJA Kadun, tien, katuaukion, torin, puiston tai muun yleisen alueen nimi.	Namn på gata, väg, öppen plats, torg, park eller annat allmänt område.
3000 Rakennusoikeus kerrosalaneliömetreinä.	Byggnadsrätt i kvadratmeter våningsyta.
VI Roomalainen numero osoittaa rakennusten, rakennuksen tai sen osan suurimman sallitun kerrosluvun.	Romersk siffra anger största tillåtna antal våningar i byggnader, byggnad eller del därav.
a Alleviivaus osoittaa ehdottomasti käytettävän kaavamääräyksen.	Understreckningen anger planbestämmelse som ovillkorligen skall tillämpas.
Rakennusala.	Byggnadsyta.
a Auton säilytyspaikan rakennusala.	Byggnadsyta för förvaringsplats för bil.
le Leikki- ja oleskelualueeksi varattu alueen osa.	För lek och utevistelse reserverad del av område.
l Laatoitettava tai kivettävä alueen osa.	Områdesdel som ska beläggas med plattor eller sten.
Istutettava alueen osa.	Del av område som bör planteras.
Katu.	Gata.
p Pysäköimispaikka.	Parkeringsplats.
Katualueen rajan osa, jonka kohdalta ei saa järjestää ajoneuvoliittymää.	Del av gatuområdes gräns där in- och utfart är förbjuden.

TONTTIJAKO

Tämän asemakaavan alueella oleviin kortteleihin on laadittava erillinen tonttijako, ellei kaavamerkinnöin ole toisin osoitettu.

TOMTINDELNING 3 / 3

För kvarteren på denna detaljplans område ska en separat tomtindelning göras, om inte via planbeteckningar annat bestämts.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala
Kaupunkisuunnittelu

Verksamhetsområdet för markanvändning, byggnad och miljö
Stadsplaneringen

Aluearkkitehti / Områdesarkitekt

Mittausosasto

Pohjakartta täyttää kaavoitusmittausasetuksen 1284 / 1999 vaatimukset.

Tasokoordinaatisto ETRS-GK25, korkeusjärjestelmä N2000.

Vantaalla / Vanda __.__20__

Kaupungingeodeetti / Stadsgeodet

Mätningsavdelningen

Baskartan fyller de anspråk som förordningen om planläggningsmätning 1284 / 1999 kräver.

Plankoordinatsystemet ETRS-GK25, höjdsystemet N2000.

Hyväksytty kaupunginvaltuustossa __/__20__

Godkänd av stadsfullmäktige __/__20__

Asemakaavan perustiedot ja yhteenveto

Kunta	092 Vantaa	**Täyttämispvm**	07.07.2014
Kaavan nimi	002217 Myyrmäki 15 kaupunginosa		
Hyväksymispvm		**Ehdotuspvm**	
Hyväksyjä		**Vireilletulosta ilm. pvm**	20.11.2013
Hyväksymispykälä		**Kunnan kaavatunnus**	092002217
Generoitu kaavatunnus			
Kaava-alueen pinta-ala [ha]	0,8413	**Uusi asemakaavan pinta-ala [ha]**	
Maanalaisten tilojen pinta-ala [ha]		**Asemakaavan muutoksen pinta-ala [ha]**	0,8413

Ranta-asemakaava

Rantaviivan pituus [km]

Rakennuspaikat [lkm]	**Omarantaiset**	**Ei-omarantaiset**
Lomarakennuspaikat [lkm]	**Omarantaiset**	**Ei-omarantaiset**

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m² +/-]
Yhteensä	**0,8413**	**100,0**	**3000**	**0,36**	**0,0000**	**1891**
A yhteensä	0,2438	29,0	3000	1,23	0,2238	2846
P yhteensä						
Y yhteensä	0,0000		0		-0,2388	-955
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä						
V yhteensä						
R yhteensä						
L yhteensä	0,5975	71,0			0,0150	0
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

Maanalaiset tilat	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m² +/-]
Yhteensä					

Rakennussuojelu	Suojellut rakennukset		Suojeltujen rakennusten muutos	
	[lkm]	[k-m²]	[lkm +/-]	[k-m² +/-]
Yhteensä				

Alamerkinnät

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m² +/-]
Yhteensä	**0,8413**	**100,0**	**3000**	**0,36**	**0,0000**	**1891**
A yhteensä	0,2438	29,0	3000	1,23	0,2238	2846
AK	0,2438	100,0	3000	1,23	0,2238	2846
P yhteensä						
Y yhteensä	0,0000		0		-0,2388	-955
YH	0,0000		0		-0,2388	-955
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä						
V yhteensä						
R yhteensä						
L yhteensä	0,5975	71,0			0,0150	0
Kadut	0,5975	100,0			0,0150	0
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

VANTAAN KAUPUNKI

ASEMAKAAVAN MUUTOS-EHDOTUS NRO 002217
15 MYYRMÄKI

MUISTUTUS JA VASTINE
Kaupunkisuunnittelu/TKA

8.12.2014

Kaupunginhallitus 22.9.2014 hyväksyi nähtäville asemakaavan muutosehdotuksen nro 002217, Myyrmäki. Kaavaehdotus oli nähtävillä 15.10. – 13.9.2014. Muistutuksia saatiin 1 kpl.

Tiivistelmä

Muistuttaja	Muistutus	Tarkistukset
Asunto Oy Vantaan Opaali	Muita kuin nähtäville hyväksyttyä vaihtoehtoa (6) on mahdoton hyväksyä.	–

Asunto Oy Vantaan Opaali

Muistutus

Asemakaavamuutos 15.9.2014 on hyväksytty ehdotuksen mukaisena kaupunkisuunnittelulautakunnassa 15.9.2014 ja kaupunginhallituksessa 22.9.2014. Hyväksytyssä suunnitelmassa on uusi 6-kerroksinen asuinrakennus sijoitettu poikittain Eräkujaan nähden lähelle tontin pohjoisreunaa.

Asunto Oy Vantaan Opaali, Eräkuja 1, puoltaa voimakkaasti hyväksyttyä rakennuksen sijoitusvaihtoehtoa ja siis vaihtoehtoa 6 (C). Muut vaihtoehdot ovat mahdottomia hyväksyä. Perustelut on esitetty aikaisemmassa lausunnossamme 21.3.2014, sähköposti 25.3.2014.

Pyydämme tiedottamaan yhtiömme hallitukselle asemakaavamuutoksen etenemisestä ja lopullisesta hyväksymisestä.

Vastine

Kaavaehdotus (vaihtoehto 6, C) viedään sellaisenaan hyväksyttäväksi.

Tarkistukset

–

Kala 15.9.2014 §20
Khall. 22.9.2014 §33

VD 7663/2014

KUNNALLISTEKNIIKAN RAKENTAMISSOPIMUS JA ESISOPIMUS MÄÄRÄALAN LUOVUTUKSESTA
/Asemakaavan muutos nro 002217, Louhelan Eräkuja 2

Ermari Oy (Y:0401225-2) on hakenut asemakaavan muutosta omistamalleen Vantaan kaupungin Pohjois-Kaarelan kylässä sijaitsevalle K 3 T 2 –nimiselle tilalle (kiinteistötunnus 92-414-1-70, jäljempänä sopimusalue). Sopimusalue on osoitettu ohjeellisesti liitteessä A1.

Osalla sopimusaluetta on voimassa asemakaava nro 001620 (vahvistettu lääninhallituksessa 9.8.1968) ja osalla asemaakaava nro 152100. Asemakaavaan nro 152100 (vahvistettu kaupunginvaltuustossa 24.5.2010) sisältyvä osuus sopimusalueesta on osoitettu katualueeksi ja asemakaavaan nro 001620 sisältyvä osa sopimusalueesta on osoitettu virasto- ja hallintorakennusten (asemakaavamerkintä YH) korttelialueeksi ja sille rakennusoikeutta 960 k-m^2. YH-kortteliin on kuitenkin saatu toteuttaa 1020 k-m^2.

Asemakaavan muutoksella nro 002217 sopimusalue muutetaan asuinkerrostalojen korttelialueeksi (AK), jolle tulee rakennusoikeutta 3000 k-m^2. Asemakaavan muutokseen nro 002217 liittyen Vantaan kaupunki ja Ermari Oy sopimusalueen omistajana ovat neuvotelleet ja sopineet alueen kunnallistekniikan rakentamisesta ja kunnallistekniikan korvauksista. Esisopimuksella kiinteistön luovutuksesta varmistetaan asemakaavamuutoksen mukaisten maankäyttöratkaisujen toteutuminen eli katualueiden luovutus kaupungille.

A. KUNNALLISTEKNIIKAN RAKENTAMISSOPIMUS

1. OSAPUOLET

1.1 **Vantaan kaupunki**
Asematie 7, 01300 Vantaa
(jäljempänä Kaupunki).

1.2 **Ermari Oy** (Y:0401225-2)
Välitalontie 25, 00660 Helsinki
(jäljempänä Yhtiö).

2. TARKOITUS

Kaupunki ja Yhtiö sopimusalueen omistajana sopivat tällä sopimuksella maankäyttö- ja rakennuslain 12 a luvun mukaisesti kunnallistekniikan rakentamisesta ja Yhtiön osallistumisesta asemakaavan muutosaluetta palvelevan kunnallistekniikan rakentamisen kaupungille aiheuttamiin kustannuksiin.

3. KUNNALLISTEKNIIKAN RAKENTAMINEN

3.1 Osapuolet toteavat, että asemakaavan muutosalueelle on lähtökohtaisesti rakennettu kunnallistekniikka. Aluetta palvelevan Louhelantien jalkakäytävän leventäminen ja siihen liittyvät kaistajärjestelyt Kaupunki toteuttaa, kun liikenteellinen tarve sitä edellyttää.

3.2 Asemakaavan muutos nro 002217 edellyttää melumuurin rakentamista ja Louhelantiellä olevan nykyisen bussipysäkin siirtoa ja bussipysäkkikatoksen rakentamista melumuurin

välittömään läheisyyteen. Melumuurin ja rakennettavan bussipysäkkikatoksen sijainti on osoitettu ohjeellisesti liitteessä A2.

3.3 Yhtiö laatii kustannuksellaan melumuurin rakennussuunnitelman. Rakennussuunnitelma on hyväksytettävä Vantaan kaupungin kuntatekniikan keskuksessa sekä haettava tarvittavat sijoitusluvat mahdollisesti katualueelle ulottuville rakenteille. Melumuuri perustuksineen tulee suunnitella siten, että Louhelantien bussipysäkki perustuksineen voidaan sijoittaa kaupungin määrittämälle vähimmäis-/enimmäisetäisyydelle Eräkujan ja Louhelantien risteyksestä. Yhtiön tulee rakentaa/rakennuttaa melumuuri kustannuksellaan em. rakennussuunnitelman mukaisesti. Melumuuri perustuksineen jää Yhtiön omistukseen ja kunnossapitoon.

3.4 Kaupunki huolehtii bussipysäkin suunnittelusta ja rakentamisesta, kun melumuuri on rakennettu. Pysäkki katoksineen jää kaupungin omistukseen ja kunnossapitoon.

4. OSALLISTUMINEN YHDYSKUNTARAKENTAMISEN KUSTANNUKSIIN

4.1 Yhtiö maksaa Kaupungille maankäyttö- ja rakennuslain 91 a §:n mukaisena yhdyskuntarakentamisen kustannusten ulkoisen kunnallistekniikan korvauksena lisääntyneestä rakennusoikeudesta yhteensä viisisataayhdeksänkymmentäkuusituhattasata (596 100) euroa.

4.2 Yhdyskuntarakentamisen kustannusten korvaus erääntyy maksettavaksi neljän (4) kuukauden kuluttua asemakaavan muutoksen nro 002217 voimaan tulosta ja maksetaan Kaupungin lähettämän erillisen laskun mukaisesti.

4.3 Yhtiö asettaa yhteensä viidensadanyhdeksänkymmenenkuudentuhannensadan (596 100) euron pankkitakauksen tai muun kaupungin hyväksymän vakuuden tämän sopimuksen velvoitteiden suorittamisen vakuudeksi, joka kuitataan vastaanotetuksi tämän sopimuksen allekirjoitustilaisuudessa.

4.4 Yhtiö ja Kaupunki ovat sopineet, että Kaupunki palauttaa vakuuden kahdessa osassa. Viisisataaneljäkymmentäkuusituhattasata (546 100 €) euroa palautetaan, kun yhdyskuntarakentamisen kustannusten korvaus on kokonaan maksettu ja viisikymmentätuhatta (50 000) euroa palautetaan, kun sekä yhdyskuntarakentamisen kustannusten korvaus on kokonaan maksettu että kohdassa 3.3 mainittu melumuurin rakennussuunnitelma on hyväksytty kaupungin kuntatekniikan keskuksessa.

5. VESIHUOLTOVERKOSTOON LIITTYMINEN

5.1 Sopimusalue ja sille toteutettavat rakennukset maanomistaja on velvollinen liittämään kustannuksellaan HSY:n omistamaan vesihuoltoverkostoon liittymishetkellä voimassa olevin liittymisehdoin.

5.2 Kaupungilla on oikeus siirtää sopijapuolta enempää kuulematta tähän sopimukseen perustuvat vesihuoltolaitteita koskevat oikeutensa ja velvollisuutensa mahdollisesti perustettavalle julkis- tai yksityisoikeudelliselle vesihuoltoyhtiölle.

6. SOPIMUKSEN MUUTTAMINEN

Mikäli olosuhteissa tapahtuu huomattavia muutoksia, joista johtuen sopimusta on tarkistettava, sopijapuolet sitoutuvat neuvottelemaan niistä erikseen.

7. ERIMIELISYYKSIEN RATKAISEMINEN

Tämän sopimuksen tulkinnasta syntyvät erimielisyydet, joista sopijapuolet eivät pääse yhteisymmärrykseen, ratkaistaan Vantaan käräjäoikeudessa.

8. SOPIMUKSEN VELVOITTEIDEN SIIRTO KOLMANNELLE

8.1 Yhtiö sitoutuu ottamaan tämän sopimuksen sopimusehdot sopimusaluetta koskeviin vastaisiin luovutuskirjoihin, kaikilta niiltä osin kuin sopimusvelvoitteita ei ole suoritettu luovutushetkellä. Yhtiö sitoutuu ilmoittamaan kirjallisesti vastaisista luovutuksista kaupungille.

8.2 Yhtiö vastaa tämän sopimuksen velvoitteista siihen asti, kun kaupunki on hyväksynyt sopimusvelvoitteiden siirron luovutuksensaajalle tai sopimusvelvoitteet ovat tulleet täytetyiksi. Jos Yhtiö ei ole siirtänyt velvoitteita edellä sanotulla tavalla, Yhtiö vastaa tämän sopimuksen velvoitteiden suorittamisesta myös luovutetun alueen osalta.

9. SOPIMUKSEN VOIMAANTULO

9.1 Tämä sopimus tulee voimaan heti, kun osapuolet ovat sen allekirjoittaneet ja molemmilla osapuolilla on oikeus vaatia sopimusehtojen täyttämistä, kun asemakaavan muutos nro 002217 on tullut voimaan.

9.2 Tämä sopimus lakkaa olemasta voimassa, ellei asemakaavan muutos nro 002217 ole tullut voimaan 31.12.2016 mennessä.

9.3 Mikäli Vantaan kaupunginvaltuusto on 31.12.2016 mennessä hyväksynyt asemakaavan muutoksen nro 002217, mutta siitä on valitettu, pysyy tämä sopimus siinä tapauksessa voimassa. Sen jälkeen, kun mainittu valitus on lainvoimaisesti ratkaistu ja kaava on tullut voimaan, on molemmilla sopijapuolella oikeus vaatia tämän sopimuksen sopimusehtojen täyttämistä. Mikäli valitusviranomainen on lainvoimaisella päätöksellä hyväksynyt valituksen, tämä sopimus raukeaa

9.4 Kumpikaan sopijapuoli ei esitä tämän sopimuksen mahdollisen raukeamisen johdosta minkäänlaisia korvausvaatimuksia.

B. ESISOPIMUS MÄÄRÄALAN LUOVUTUKSESTA

Tämän esisopimuksen perusteella sitoutuvat tämän sopimuksen allekirjoittaneet osapuolet **Ermari Oy** (Y:0401225-2, jäljempänä Luovuttaja) ja **Vantaan kaupunki** (jäljempänä Kaupunki) tekemään kohdassa B. I määriteltyjen edellytysten täyttyessä seuraavan sisältöisen luovutuskirjan jäljempänä kohdassa B.II mainituista alueista ja ehdoilla sekä noudattamaan lisäksi kohdassa B.III mainittuja ehtoja.

B. I LUOVUTUSKIRJAN EDELLYTYKSET

Lopullisen luovutuskirjan tekemisen edellytyksenä on, että asemakaavan muutos nro 002217 on tullut voimaan.

B.II LUOVUTUSKIRJA

Luovuttaja:

Ermari Oy (Y: 0401225-2)
Välitalontie 25, 00660 HELSINKI
(jäljempänä Luovuttaja).

Luovutuksen saaja:

Vantaan kaupunki
Asematie 7, 01300 Vantaa
(jäljempänä Kaupunki).

Luovutuksen kohde:

N. 998 m^2:n suuruinen määräala Vantaan kaupungin Pohjois-Kaarelan kylässä sijaitsevasta K 3 T 2 -nimisestä tilasta RN:o 1:70, kiinteistötunnus 92-414-1-70 (jäljempänä Määräala). Määräala on merkitty ohjeellisesti oheiseen karttaliitteeseen B1.

Määräala on asemakaavan muutoksen nro 002217 mukaista katualuetta.

Luovutuskirjan ehdot:

Tämän luovutuksen kaikki ehdot on esitetty tässä luovutuskirjassa.

1. LUOVUTUSHINTA

Luovutus on vastikkeeton.

2. OMISTUS- JA HALLINTAOIKEUS

Määräalan omistus- ja hallintaoikeus siirtyy Kaupungille tämän luovutuskirjan allekirjoitushetkellä.

3. KIINNITYKSET, RASITTTEET JA MAKSUT

3.1 Kiinteistöä 92-414-1-70 koskevasta, 20.1.2015 päivätystä rasitustodistuksesta ilmenee, että kiinteistöön kohdistuu seuraava kiinnitys:

1) 28.6.2013 kiinnitetty panttikirja asianumerolla MML/125146/72/2013 määrältään 100 000 €.
Luovuttaja suostu siihen, että Kaupunki poistaa em. kiinnityksen Kaupungille luovutettavalta Määräalalta ja sitoutuu luovuttamaan Kaupungille luovutustilaisuudessa sellaiset asiakirjat (panttikirjan tai pantinhaltijan kirjallinen suostumus kiinnityksen poistamiseen), joiden nojalla Kaupunki voi kiinnitykset poistaa.

Luovuttaja vakuuttaa ja vastaa siitä, että kiinteistöön 92-414-1-70 ei kohdistu luovutuksen hetkellä mitään muita kuin edellä mainittu kiinnitys.

3.2 Luovuttaja vastaa niistä Määräalaan kohdistuvista veroista ja muista maksuista, joiden maksuunpanon perustana on tämän luovutuskirjan allekirjoitushetkeä edeltävä aika. Luovutuskirjan allekirjoituksen jälkeen maksuista vastaa Kaupunki.

4. KOHTEESEEN TUTUSTUMINEN

Kaupunki on tarkastanut Määräalan, sen alueen ja rajat sekä tutustunut alueen maasto-olosuhteisiin. Kaupunki on verrannut näitä seikkoja Määräalasta esitetyistä asiakirjoista saataviin tietoihin. Kaupungilla ei ole huomauttamista näiden seikkojen osalta.

5. ASIAKIRJOIHIN TUTUSTUMINEN

5.1 Kaupunki on tutustunut saamaansa Määräalaa koskeviin asiakirjoihin, joita ovat lainhuutotodistus, rasitustodistus, kiinteistörekisterinote sekä kaavakartat ja -määräykset sekä johtokartat.

5.2 Kaupunki on tutustunut myös naapurikiinteistöä koskeviin asiakirjoihin, joita ovat kaavakartat ja -määräykset.

6. IRTAIMISTO JA RAKENNNUKSET

6.1 Tähän luovutukseen ei sisälly irtaimistoa eikä irtaimen omaisuuden luovuttamisesta ole tämän luovutuksen yhteydessä tehty eri sopimustakaan.

6.2 Määräala luovutetaan ilman rakennuksia ja rakennelmia.

7. MAAPERÄ

Luovuttajan tietojen mukaan Määräalalla ei aiemmin ole harjoitettu toimintaa, joka saattaisi aiheuttaa maaperän tai pohjaveden pilaantumista.

Mikäli rakennettaessa kuitenkin ilmenee tarvetta pilaantuneen maaperän puhdistamiseen, Kaupunki on velvollinen välittömästi ottamaan yhteyttä Luovuttajaan, jotta tarvittavasta menettelystä voidaan sopia.

Tällöin Luovuttaja vastaa pilaantuneiden maa-ainesten poistamisesta aiheutuvista tavanomaisiin maanrakennuskustannuksiin nähden ylimääräisistä kustannuksista ja työn tekemisestä sovitaan erikseen.

B.III MUUT ESISOPIMUKSEN EHDOT

1. ESISOPIMUKSEN VOIMAANTULO

Tämä esisopimus tulee voimaan heti, kun osapuolet ovat sen allekirjoittaneet. Lopullinen luovutuskirja tehdään kolmen (3) kuukauden kuluessa siitä, kun kohdassa B. I mainittu luovutuksen edellytys on täyttynyt.

Esisopimus lakkaa olemasta voimassa,
- kun lopullinen luovutuskirja on allekirjoitettu tai
- luovutuskirjan edellytykset ovat täyttymättä 31.12.2016.

Mikäli Vantaan kaupunginvaltuusto on 31.12.2016 mennessä hyväksynyt asemakaavan muutoksen nro 00217, mutta siitä on valitettu, pysyy tämä sopimus siinä tapauksessa voimassa. Sen jälkeen, kun mainittu valitus on lainvoimaisesti ratkaistu ja kaava on tullut voimaan, on molemmilla sopijapuolella oikeus vaatia tämän sopimuksen sopimusehtojen täyttämistä. Mikäli valitusviranomainen on lainvoimaisella päätöksellä hyväksynyt valituksen, tämä sopimus raukeaa.

Kumpikaan osapuoli ei esitä minkäänlaisia korvausvaatimuksia siinä tapauksessa, että esisopimus lakkaa olemasta voimassa.

2. ESISOPIMUKSEN VELVOITTEIDEN SIIRTO KOLMANNELLE

Luovuttaja sitoutuu ottamaan tämän sopimuksen sopimusehdot Määräalaa koskeviin vastaisiin luovutuskirjoihin kaikilta niiltä osin, kuin sopimusvelvoitteita ei ole suoritettu luovutushetkellä.

Luovuttaja vastaa tämän sopimuksen velvoitteista siihen asti, kun Kaupunki on hyväksynyt sopimusvelvoitteiden siirron luovutuksensaajalle tai sopimusvelvoitteet ovat tulleet

täytetyiksi. Jos Luovuttajat eivät ole siirtäneet velvoitteita edellä sanotulla tavalla, Luovuttajat vastaavat tämän sopimuksen velvoitteiden suorittamisesta myös luovutetun alueen osalta.

Tätä kunnallistekniikan sopimusta ja esisopimusta määräalan luovutuksesta on laadittu kolme (3) yhtäpitävää kappaletta, yksi Vantaan kaupungille, yksi Ermari Oy:lle ja yksi julkiselle kaupanvahvistajalle

Vantaalla 20. päivänä tammikuuta 2015

Vantaan kaupungin
puolesta valtakirjalla

Leea Markkula-Heilamo
yrityspalvelujohtaja

Ermari Oy:n
puolesta

Erkki Mustonen
hallituksen puheenjohtaja

Marianne Pudas
toimitusjohtaja

LIITTEET:

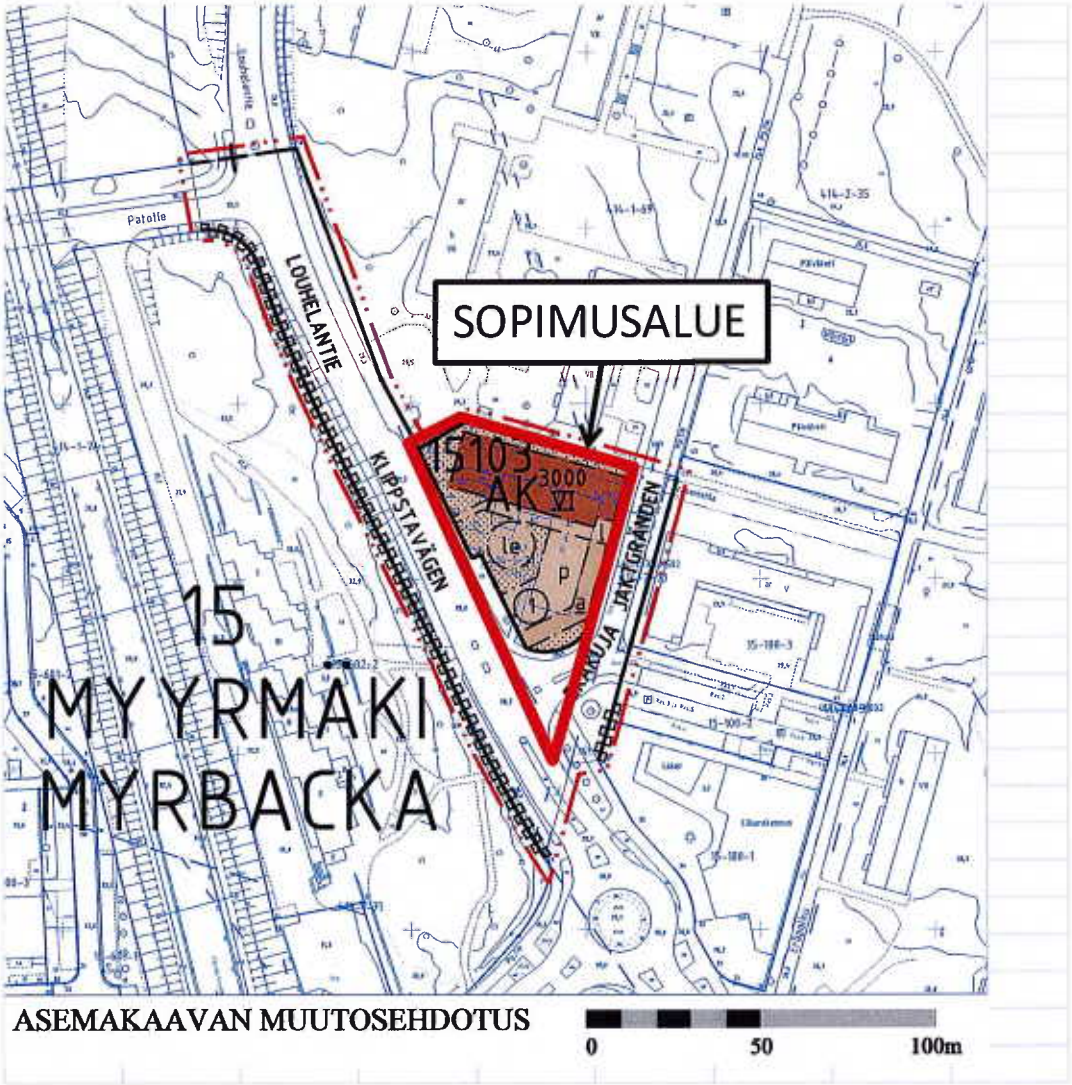
- Liite A1: Sopimusalue
- Liite A2: Rakennettava bussipysäkki ja melumuuri
- Liite B1: Luovutuksen kohde

Julkisena kaupanvahvistajana todistan, että yrityspalvelujohtaja Leea Markkula-Heilamo Vantaan kaupungin puolesta valtakirjalla ja hallituksen puheenjohtaja Erkki Mustonen ja toimitusjohtaja Marianne Pudas Ermari Oy:n puolesta ovat allekirjoittaneet tämän kunnallistekniikan rakentamissopimuksen ja esisopimuksen määräalan luovutuksesta ja, että he ovat olleet yhtä aikaa läsnä sopimuksia vahvistettaessa. Olen tarkistanut allekirjoittajien henkilöllisyyden ja todennut, että sopimukset on tehty maakaaren 2 luvun 1 §:ssä säädetyllä tavalla.

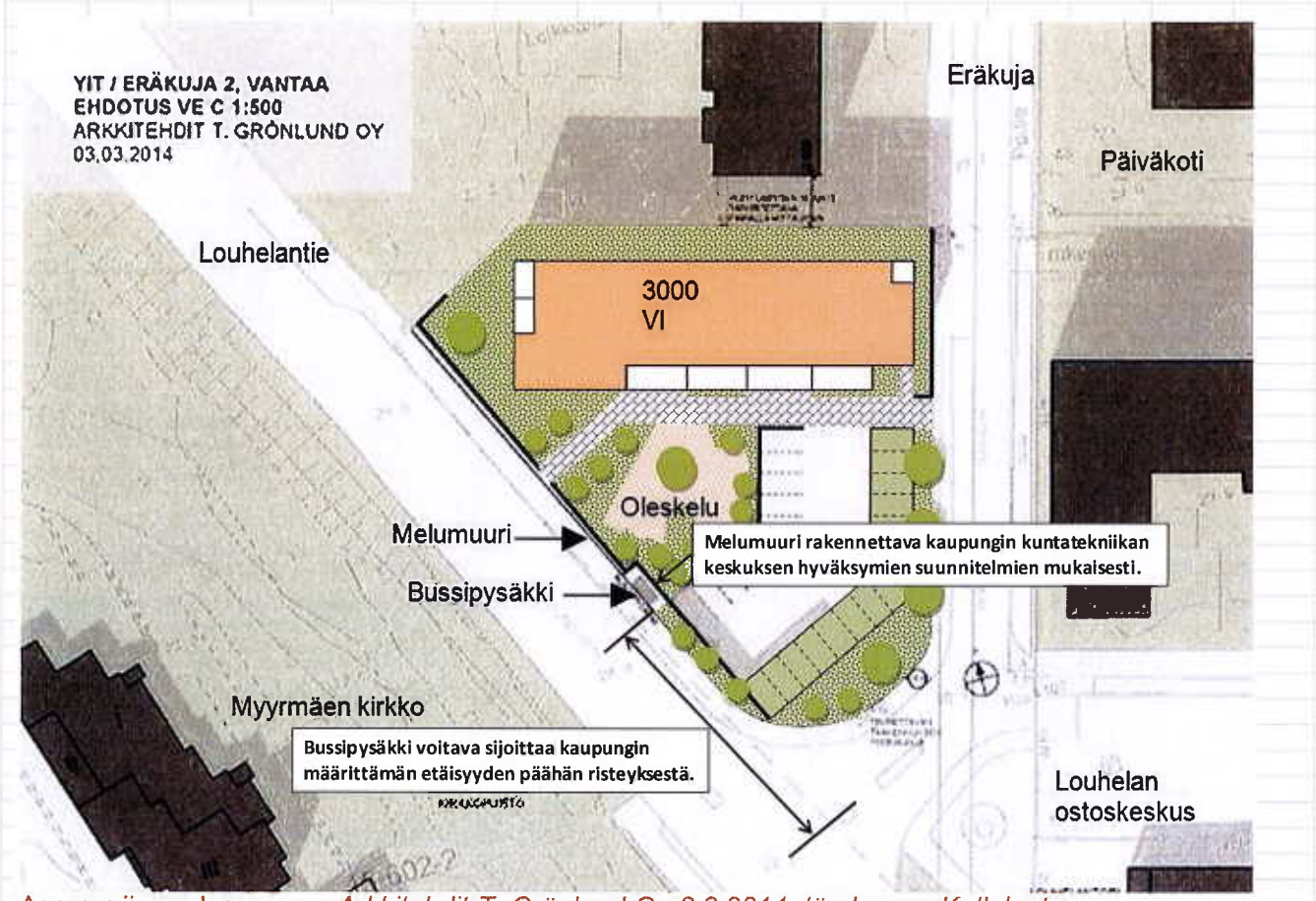
Vantaalla 20. päivänä tammikuuta 2015

Orvo Valtonen
Maanmittausteknikko
0927/16

LIITE A1
ASEMAKAAVAMUUTOS NRO. 002217 (11.8.2014)
SOPIMUSALUE (PUNAISELLA RAJATTU)

LIITE A2
ASEMAKAAVAMUUTOS NRO. 002217
RAKENNETTAVA BUSSIPYSÄKKI JA MELUMUURI
BUSSIPYSÄKIN SIJAINTI OSOITETTU OHJEELLISESTI, TARKKA SIJAINTI HUOMIOITAVA MELUMUURIN RAKENTAMISESSA.

Asemapiirros, luonnos. – *Arkkitehdit T. Grönlund Oy 3.3.2014, täydennys Kallaluoto.*

KOHTEEN SIJAINTI

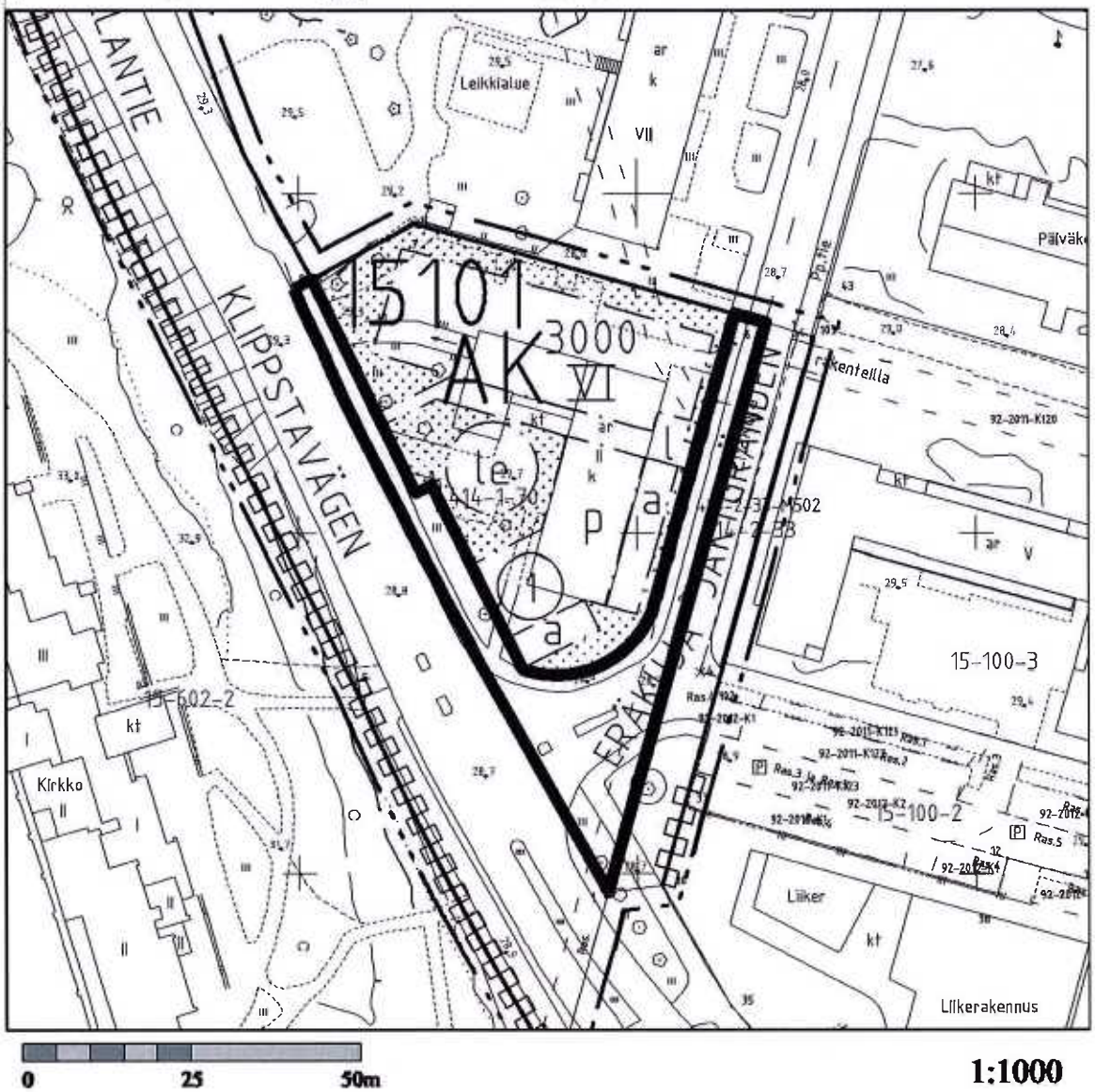
ESISOPIMUS MÄÄRÄALAN LUOVUTUKSESTA (katualue) / ERMARI OY

YPA/AVP

Kaupunginosa: MYYRMÄKI (15)

Kylä: POHJOIS-KAARELA (414)

n. 998 m^2:n suuruinen määräala tilasta: 92-414-1-70

VALTAKIRJA

Vantaan kaupunginhallitus valtuuttaa tällä valtakirjalla yrityspalvelujohtaja Leea Markkula-Heilamon allekirjoittamaan Vantaan kaupungin puolesta kunnallistekniikan rakentamissopimuksen ja esisopimuksen määräalan luovutuksesta Ermari Oy:n kanssa.

Kaupunginhallitus on päättänyt kaupungin sitoutumisesta sopimukseen kokouksessaan 22.9.2014 (§33). Maankäyttösopimus liittyy asemakaavamuutokseen nro 002217.

Vantaalla 19. päivänä tammikuuta 2015

VANTAAN KAUPUNGINHALLITUS

Kari Nenonen
kaupunginjohtaja

Kai Ketelimäki
kaupunginlakimies

Muutoksenhakuohje 1. Oikaisuvaatimus

Tässä kokouksessa tehtyyn päätökseen, ellei pöytäkirjassa ole päätöksen osalta erikseen toisin mainittu, tyytymätön voi tehdä oikaisuvaatimuksen.

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen.

Oikaisuvaatimus tehdään **Vantaan kaupunginhallitukselle**.

Oikaisuvaatimusaika

Oikaisuvaatimus on jätettävä **14 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaannista tiedoksisaantipäivää lukuunottamatta.

- Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, kun pöytäkirja on asetettu julkisesti nähtäväksi
- Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, 7 päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana, tai erilliseen tiedoksiantotodistukseen merkittynä aikana taikka kolmantena päivänä sähköisen viestin lähettämisestä.

Oikaisuvaatimuksen toimittaminen viranomaiselle

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisena. Oikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimus perusteineen. Kirjallinen oikaisuvaatimus on muutoksenhakijan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitettava. Kirjelmässä on mainittava oikaisuvaatimuksen tekijän, ja jos hän ei ole allekirjoittajana, myös allekirjoittajan nimi, asuinkunta ja postiosoite.

Oikaisuvaatimusasiakirjat on muutoksenhakijan tai hänen valtuuttamansa asiamiehen toimitettava viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä, tai mikäli määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä tai muu sellainen päivä, jona työt virastoissa on keskeytettävä, ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Oikaisuvaatimuksen voi toimittaa myös telekopiona (faksina) tai sähköpostina. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjästä, eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Sähköisen viestin (faksin tai sähköpostin) katsotaan saapuneen viranomaiselle silloin, kun se on viranomaisen käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä siten, että viestiä voidaan käsitellä.

Oikaisuvaatimus toimitetaan aina omalla vastuulla.

Yhteystiedot:

Vantaan kaupunginhallituksen osoite:

Vantaan kaupungin kirjaamo, Asematie 7, 01300 Vantaa
puhelin: (09) 8392 2184, faksinumero: (09) 8392 4163
sähköpostiosoite: kirjaamo@vantaa.fi
Virka-aika: klo 8.15 - 16.00

Muutoksenhakuohje 2. Kunnallisvalitus oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen

Tässä kokouksessa oikaisuvaatimuksen johdosta annettuihin **päätöksiin tyytymätön voi hakea muutosta hallinto-oikeudelta.**

Valituksen voi tehdä vain oikaisuvaatimuksen tekijä, tai mikäli päätös on oikaisuvaatimuksen johdosta muuttunut, myös asianosainen sekä kunnan jäsen.

Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä, päätöksen tehnyt viranomainen on ylittänyt toimivaltansa tai päätös on muuten lainvastainen.

Valitus tehdään **Helsingin hallinto-oikeudelle**.

Muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksua hallinto-oikeudessa 97 euroa.

Valitusaika

Valitus on jätettävä **30 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaannista tiedoksisaantipäivää lukuunottamatta.

- Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä (koskee myös oikaisuvaatimuksen hylkäävää päätöstä)
  tiedon, kun pöytäkirja on asetettu julkisesti nähtäväksi.
- Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, 7 päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana, tai erilliseen tiedoksiantotodistukseen merkittynä aikana taikka kolmantena päivänä sähköisen viestin lähettämisestä.

Valituksen toimittaminen viranomaiselle

Valitus on tehtävä kirjallisena. Valitukseen tulee liittää alkuperäisenä tai jäljennöksenä päätös, johon vaaditaan muutosta. Valituksesta on käytävä ilmi vaatimus perusteineen. Kirjallinen valitus on muutoksenhakijan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitettava. Kirjelmässä on mainittava valituksen tekijän, ja jos hän ei ole allekirjoittajana, myös allekirjoittajan nimi, asuinkunta ja postiosoite.

Valitusasiakirjat on muutoksenhakijan tai hänen valtuuttamansa asiamiehen toimitettava viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä, tai mikäli määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä tai muu sellainen päivä, jona työt virastoissa on keskeytettävä, ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Valituksen voi toimittaa myös telekopiona (faksina) tai sähköpostina. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjästä, eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Sähköisen viestin (faksin tai sähköpostin) katsotaan saapuneen viranomaiselle silloin, kun se on viranomaisen käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä siten, että viestiä voidaan käsitellä.

Valitus toimitetaan aina omalla vastuulla.

Yhteystiedot:

Helsingin hallinto-oikeuden osoite:
Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki
puhelin: 0295642000, faksi: 0295642079
sähköpostiosoite: helsinki.hao@oikeus.fi
virka-aika: klo 8.00 - 16.15

Muutoksenhakuohje 3. Hallintovalitus asemakaavan muutosta koskevassa asiassa

Tässä kokouksessa tehtyyn **päätökseen tyytymätön voi hakea muutosta hallinto-oikeudelta.**

Valituksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen), kunnan jäsen, alueellinen ympäristökeskus tai muu viranomainen toimialaansa kuuluvissa asioissa, maakunnan liitto ja kunta, joiden alueella kaavassa osoitetulla maankäytöllä on vaikutuksia sekä rekisteröity paikallinen tai alueellinen yhteisö toimialaansa kuuluvissa asioissa toimialueellaan.

Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä, päätöksen tehnyt viranomainen on ylittänyt toimivaltansa, tai päätös on muuten lainvastainen.

Valitus tehdään **Helsingin hallinto-oikeudelle**.

Muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksua hallinto-oikeudessa 97 euroa.

Valitusaika

Valitus on jätettävä valitusviranomaiselle **30 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaannista tiedoksisaantipäivää lukuunottamatta.

Kunnan jäsenen ja asemakaavan muutosta koskevissa asioissa myös asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon kun pöytäkirja on asetettu julkisesti nähtäväksi.

Valituksen toimittaminen viranomaiselle

Valitus on tehtävä kirjallisena. Valitukseen tulee liittää alkuperäisenä tai jäljennöksenä päätös, johon vaaditaan muutosta. Valituksesta on käytävä ilmi vaatimus perusteineen. Kirjallinen valitus on muutoksenhakijan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitettava. Kirjelmässä on mainittava valituksen tekijän, ja jos hän ei ole allekirjoittajana, myös allekirjoittajan nimi, asuinkunta ja postiosoite.

Valitusasiakirjat on muutoksenhakijan tai hänen valtuuttamansa asiamiehen toimitettava viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä, tai mikäli määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä tai muu sellainen päivä, jona työt virastoissa on keskeytettävä, ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Valituksen voi toimittaa myös telekopiona (faksina) tai sähköpostina. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjästä, eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Sähköisen viestin (faksin tai sähköpostin) katsotaan saapuneen viranomaiselle silloin, kun se on viranomaisen käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä siten, että viestiä voidaan käsitellä.

Valitus toimitetaan aina omalla vastuulla.

Yhteystiedot:

Helsingin hallinto-oikeuden osoite:
Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki
puhelin: 0295642000, faksi: 0295642079
sähköpostiosoite: helsinki.hao@oikeus.fi
virka-aika: klo 8.00 - 16.15

Muutoksenhakuohje 4. Hallintovalitus etuosto-oikeuden käyttämistä koskevassa asiassa

Tässä kokouksessa tehtyyn **päätökseen**, jolla on päätetty käyttää etuosto-oikeutta, voi hakea muutosta hallinto-oikeudelta.

Valituksen saa tehdä ostaja ja etuostolain 6 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa myyjä.

Valitus tehdään **Helsingin hallinto-oikeudelle**.

Muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksua hallinto-oikeudessa 97 euroa.

Valitusaika

Valitus on jätettävä **30 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaannista tiedoksisaantipäivää lukuunottamatta.

- Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, kun pöytäkirja on asetettu julkisesti nähtäväksi.
- Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, 7 päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana, tai erilliseen tiedoksiantotodistukseen merkittynä aikana taikka kolmantena päivänä sähköisen viestin lähettämisestä.

Valituksen toimittaminen viranomaiselle

Valitus on tehtävä kirjallisena. Valitukseen tulee liittää alkuperäisenä tai jäljennöksenä päätös, johon vaaditaan muutosta. Valituksesta on käytävä ilmi vaatimus perusteineen. Kirjallinen valitus on muutoksenhakijan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitettava. Kirjelmässä on mainittava valituksen tekijän, ja jos hän ei ole allekirjoittajana, myös allekirjoittajan nimi, asuinkunta ja postiosoite.

Valitusasiakirjat on muutoksenhakijan tai hänen valtuuttamansa asiamiehen toimitettava viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä, tai mikäli määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä tai muu sellainen päivä, jona työt virastoissa on keskeytettävä, ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Valituksen voi toimittaa myös telekopiona (faksina) tai sähköpostina. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjästä, eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Sähköisen viestin (faksin tai sähköpostin) katsotaan saapuneen viranomaiselle silloin, kun se on viranomaisen käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä siten, että viestiä voidaan käsitellä.

Valitus toimitetaan aina omalla vastuulla.

Yhteystiedot:

Helsingin hallinto-oikeuden osoite:
Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki
puhelin: 0295642000, faksi: 0295642079
sähköpostiosoite: helsinki.hao@oikeus.fi
virka-aika: klo 8.00 - 16.15

Muutoksenhakuohje 5. Hankintaoikaisu ja oikaisuvaatimus hankinta-asiassa

Kansallisen kynnysarvon alittavissa hankinnoissa tehtyyn kunnan viranomaisen (hankintayksikkö) päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä annettuun ratkaisuun tyytymätön voi tehdä hankintayksikölle hankintalain 81 ja 83 §:issä tarkoitetun vaatimuksen hankintaoikaisusta tai kuntalain 89 §:ssä tarkoitetun oikaisuvaatimuksen. Oikaisua koskevan vaatimuksen voi tehdä tarjouskilpailuun osallistunut tarjoaja tai osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas eli se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen). Kuntalain mukaisen oikaisuvaatimuksen voi lisäksi tehdä kunnan jäsen.

Määräaika oikaisua koskevien vaatimusten tekemiselle

Oikaisua on vaadittava 14 päivän kuluessa siitä, kun oikaisuvaatimuksen tekijä on saanut tiedon hankintayksikön päätöksestä tai muusta hankintamenettelyssä tehdystä ratkaisusta.

- **Asianosaisen** katsotaan saaneen hankintapäätöksen oheisasiakirjoineen tiedoksi sähköistä tiedoksiantoa käytettäessä sinä päivänä, jolloin päätöksen oheisasiakirjoineen sisältävä sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Tällaisena ajankohtana pidetään viestin lähettämispäivää, jollei asiassa esitetä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut vastaanottajalle myöhemmin.

  Jos tiedoksianto toimitetaan postitse kirjeellä vastaanottajalle, vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä sen lähettämisestä, jollei tiedoksiannon näytetä tapahtuneen myöhemmin.

  Käytettäessä todisteellista tiedoksiantotapaa, tiedoksianto katsotaan tapahtuneeksi saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.

- **Kunnan jäsenen** katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi.

Hankintaoikaisun ja oikaisuvaatimuksen sisältö

Oikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimukset perusteineen. Hakemukseen on merkittävä oikaisua vaativan ja kirjelmän laatijan nimi sekä tarvittavat yhteystiedot asian hoitamiseksi.

Hankintaoikaisuun on liitettävä asiakirjat, joihin vaatimuksen tekijä vetoaa, jolleivät ne jo ole hankintayksikön hallussa.

Hankintaoikaisu ja/tai oikaisuvaatimus toimitetaan osoitteeseen

Vantaan kaupungin kirjaamo
Kaupunginhallitus
Asematie 7
01300 Vantaa
sähköpostiosoite: kirjaamo@vantaa.fi
puhelin (kirjaamo): 09-839 22184, fax: 09-8392 4163

Virka-aika: ma - pe 8.15 - 16.00

Muutoksenhakuohje 6. Hankintaoikaisu ja markkinaoikeusvalitus hankinta-asiassa

Julkista hankintaa koskevaan päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä tehtyyn ratkaisuun voidaan julkisista hankinnoista annetun lain (hankintalaki) mukaan hakea muutosta vaatimalla hankintayksiköltä oikaisua (hankintaoikaisu). Asia voidaan myös saattaa valituksella markkinaoikeuden käsiteltäväksi, mikäli hankinnan arvo ylittää hankintalain 15 §:n mukaisen kynnysarvon.

6.1 Oikaisuohje

Hankintayksikön päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä tehtyyn ratkaisuun tyytymätön voi tehdä hankintalain 81-83 §:n mukaan **hankintayksikölle** kirjallisen hankintaoikaisun. Hankintaoikaisun voi tehdä tarjouskilpailuun osallistunut tarjoaja tai osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas eli se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen).

Hankintaoikaisun tekoaika

Asianosaisen on tehtävä hankintaoikaisu **14 päivän kuluessa** siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintayksikön päätöksestä tai muusta hankintamenettelyssä tehdystä ratkaisusta.

Sähköistä tiedoksiantoa käytettäessä hankintapäätös oheisasiakirjoineen katsotaan saaduksi tiedoksi sinä päivänä, jolloin päätöksen oheisasiakirjoineen sisältävä sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Tällaisena ajankohtana pidetään viestin lähettämispäivää, jollei asiassa esitetä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut vastaanottajalle myöhemmin.

Jos tiedoksianto toimitetaan postitse kirjeellä vastaanottajalle, vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä sen lähettämisestä, jollei tiedoksiannon näytetä tapahtuneen myöhemmin. Käytettäessä todisteellista tiedoksiantotapaa, tiedoksianto katsotaan tapahtuneeksi saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.

Hankintaoikaisun sisältö

Hankintaoikaisusta on käytävä ilmi vaatimukset perusteineen. Hankintaoikaisusta on käytävä ilmi oikaisua vaativan nimi sekä tarvittavat yhteystiedot asian hoitamiseksi.

Hankintaoikaisuun on liitettävä asiakirjat, joihin vaatimuksen tekijä vetoaa, jolleivät ne jo ole hankintayksikön hallussa.

Hankintaoikaisu toimitetaan osoitteeseen:

Vantaan kaupungin kirjaamo
Kaupunginhallitus
Asematie 7, 01300 Vantaa
Sähköpostiosoite: kirjaamo@vantaa.fi
Puhelin (kirjaamo): 09-839 22184, fax: 09-8392 4163

Virka-aika: ma - pe 8.15 - 16.00

Hankintaoikaisun vireilletulo ja käsittely eivät vaikuta siihen määräaikaan, jonka kuluessa asianosainen voi hankintalain nojalla hakea muutosta valittamalla markkinaoikeuteen.

6.2 Valitusosoitus markkinaoikeuteen

Tarjoaja, osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas tai muu taho, jota asia koskee, voi saattaa asian markkinaoikeuden käsiteltäväksi tekemällä valituksen.

Julkisista hankinnoista annetun lain 86 §:n mukaan puitejärjestelyyn perustuvaan hankintaan ei saa hakea valittamalla muutosta, jollei markkinaoikeus myönnä asiassa käsittelylupaa. Lupa on myönnettävä, jos:
asian käsittely on lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa asioissa tärkeää; tai
siihen on painava, hankintayksikön menettelyyn liittyvä syy.
Jollei toisin säädetä, valitus on tehtävä kirjallisesti **14 päivän kuluessa** siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintaa koskevasta päätöksestä valitusosoituksineen.

Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaannista, jos hankintayksikkö on tehnyt hankintasopimuksen hankintalain 78 §:n 1 nojalla noudattamatta odotusaikaa.

Valitus on tehtävä **kuuden kuukauden kuluessa** hankintapäätöksen tekemisestä siinä tapauksessa, että ehdokas tai tarjoaja on saanut tiedon hankintapäätöksestä valitusosoituksineen ja hankintapäätös tai valitusosoitus on ollut olennaisesti puutteellinen.

Sähköistä tiedoksiantoa käytettäessä hankintapäätös oheisasiakirjoineen katsotaan saaduksi tiedoksi sinä päivänä, jolloin päätöksen oheisasiakirjoineen sisältävä sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Tällaisena ajankohtana pidetään viestin lähettämispäivää, jollei asiassa esitetä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut vastaanottajalle myöhemmin.

Jos tiedoksianto toimitetaan postitse kirjeellä vastaanottajalle, vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä sen lähettämisestä, jollei tiedoksiannon näytetä tapahtuneen myöhemmin. Käytettäessä todisteellista tiedoksiantotapaa, tiedoksianto katsotaan tapahtuneeksi saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.

Valituksen sisältö

Valituksessa on ilmoitettava hankinta-asia, jota valitus koskee, sekä valittajan vaatimukset ja niiden perusteet. Puitejärjestelyyn perustuvan hankinnan osalta valituskirjelmässä on esitettävä, minkä vuoksi käsittelylupa tulisi myöntää.

Valituksessa on ilmoitettava valittajan nimi ja kotikunta. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatija on joku muu henkilö, valituksessa on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta. Lisäksi on ilmoitettava postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa. Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä.

Valitukseen on liitettävä alkuperäisenä tai jäljennöksenä päätös, johon haetaan muutosta, sekä todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta. Valitukseen on liitettävä asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi. Asiamiehen on liitettävä
valituskirjelmään valtakirja, kuten hallintolainkäyttölain 21 §:ssä säädetään.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava markkinaoikeudelle. Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen markkinaoikeuden virka-ajan päättymistä. Itse tiedoksisaantipäivää ei lasketa mukaan.

Hakemuksen voi toimittaa markkinaoikeuden kansliaan henkilökohtaisesti, asiamiestä käyttäen, lähetin välityksellä, postitse, telekopiona tai sähköpostin avulla kuten laissa sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) säädetään. Jos vireillepanon viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joulu- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa asiakirjat toimittaa markkinaoikeudelle ensiksi seuraavana arkipäivänä.

Valituskielto

Hankintalain 102 §:n mukaan markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvaan asiaan ei saa hakea muutosta kuntalain eikä hallintolainkäyttölain nojalla.

Puitejärjestelyyn perustuvaan hankintaan ei saa hakea muutosta valittamalla, jollei markkinaoikeus myönnä asiassa käsittelylupaa hankintalain 86 §:n mukaisesti.

Muutoksenhausta ilmoittaminen hankintayksikölle

Hankintalain 88 §:n nojalla hankinta-asiaan muutosta hakevan on kirjallisesti ilmoitettava hankintayksikölle asian saattamisesta markkinaoikeuden käsiteltäväksi. Ilmoitus on toimitettava hankintayksikölle viimeistään silloin, kun hankintaa koskeva valitus toimitetaan markkinaoikeuteen. Ilmoitus on toimitettava hankintayksikön kohdassa 6.1 mainittuun osoitteeseen.

Markkinaoikeuden osoite ja muut yhteystiedot:

Markkinaoikeus
Radanrakentajantie 5
00520 HELSINKI
puh. 029 56 43300
fax. 029 56 43314
sähköposti: markkinaoikeus@oikeus.fi

Muutoksenhakuohje 7. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

7.1
Tässä kokouksessa tehdyistä **päätöksistä, joilla on päätetty olla käyttämättä etuosto-oikeutta**, ei saa tehdä oikaisuvaatimusta tai valittamalla hakea muutosta. (Etuostolaki 22 § 2 mom.)

7.2
Tässä kokouksessa tehtyyn, **verotusta koskevan oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun päätökseen ei saa hakea muutosta** valittamalla (Verotusmenettelylaki 88 § 6 mom.).

7.3
Tässä kokouksessa tehtyyn, **hankintaoikaisua koskevaan päätökseen**, ei saa hakea muutosta.

7.4
Päätöksistä, jotka koskevat vain valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei kuntalain 91 §:n mukaan saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta.